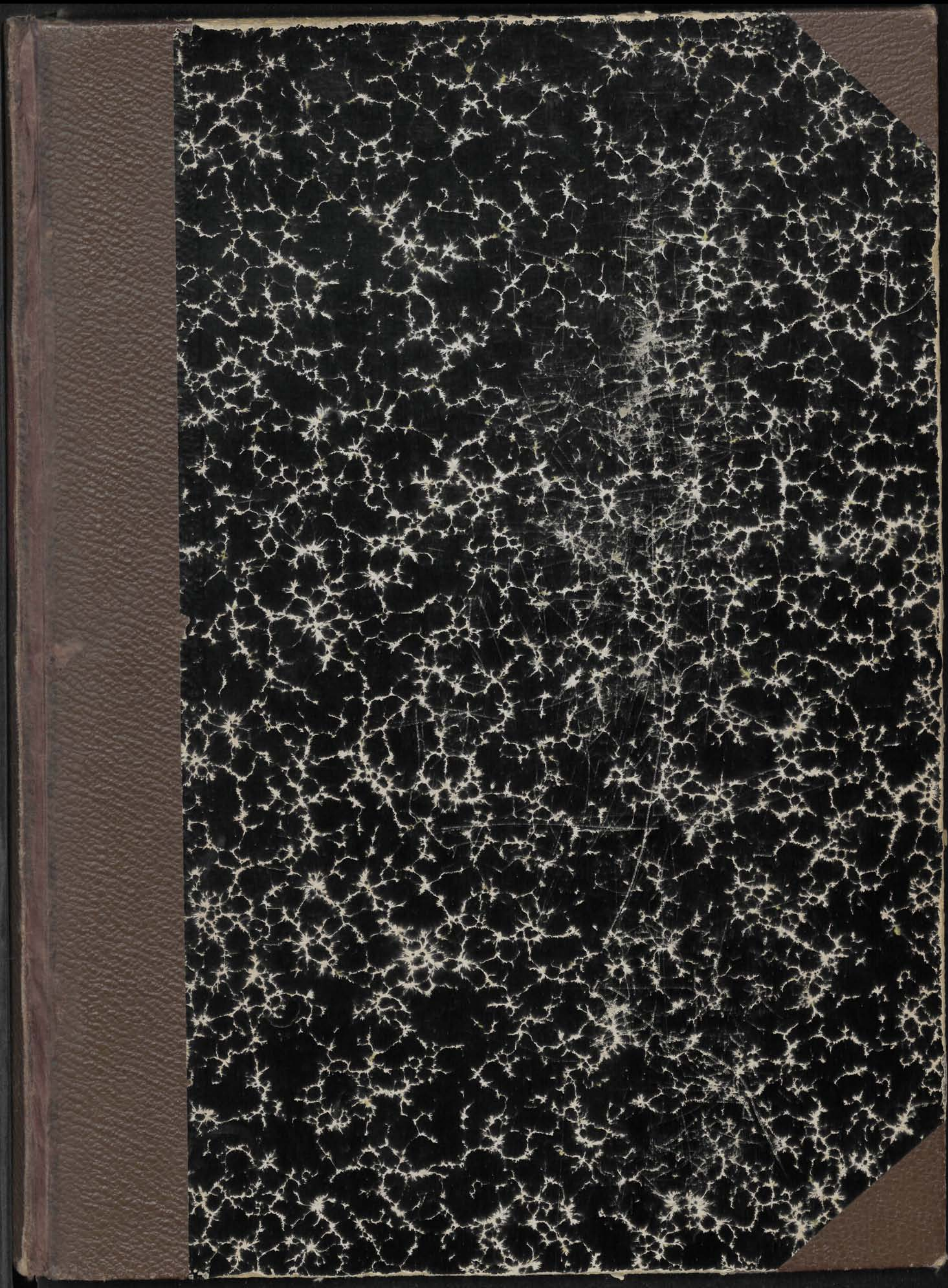

BIJLAGEN

VAN HET

VERSLAG DER HANDELINGEN

VAN DE

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

1929—1930.

Bijlage C. Verslag van bestuur en staat van Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao van 1929.

VERKLARING DER VERKORTINGEN.

Bb.	beteekent	Bijblad op het Indisch Staatsblad.
G. B.	„	Gouvernementsbesluit.
I. S.	„	Indisch Staatsblad.
J. C.	„	Javasche Courant.
K. B.	„	Koninklijk besluit.
N. S.	„	Nederlandsch Staatsblad.
Ord.	„	Ordonnantie.
R. V.	„	Regeeringsverordening.
S. C.	„	Nederlandsche Staatscourant.
afd.	„	afdeeling.
distr.	„	district.
reg.	„	regentschap.
res.	„	residentie.
al.	„	alinea.
art.	„	artikel.
blz.	„	bladzijde.
kol.	„	kolom.
vgl.	„	vergelijk

BERICHT.

Nopens die takken van dienst, waaromtrent afzonderlijke jaarverslagen het licht zien, bepaalt het Verslag zich tot mededeelingen van algemeenen aard. Zoowel van die jaarverslagen als van de overige van regeeringswege of door gouvernementsinstellingen uitgegeven verslagen en statistieken volgt eene lijst hieronder.

JAARVERSLAGEN.

1. Verslag van den topographischen dienst in Nederlandsch-Indië (1928) [1].
2. Verslag van de permanente commissie voor opnemings- en kaarteeringswerkzaamheden in Nederlandsch-Indië (1923/1924).
3. Verslag van het marine-etablissement te Soerabaja (1928).
4. Verslag van het gevangeniswezen (1927).
5. Verslag van de weeskamers (1927).
6. Decentralisatie-verslag (1927/1928).
7. Jaarverslag van den dienst der landelijke inkomsten in Nederlandsch-Indië (1927).
8. Algemeen verslag van het onderwijs in Nederlandsch-Indië (1927).
9. Verslag van het Koninklijk magnetisch en meteorologisch observatorium te Batavia (1928).
10. Jaarverslagen omtrent de landskoepokinrichting (1928), het instituut-Pasteur (1928) en het militair geneeskundig laboratorium te Weltevreden (1928) (worden gepubliceerd in het Geneeskundig Tijdschrift van Nederlandsch-Indië).
11. Jaarverslag van den burgerlijken geneeskundigen dienst (wordt gepubliceerd in de „Mededeelingen van den Dienst der Volksgezondheid in Nederlandsch-Indië") (1924).
12. Verslag over de burgerlijke openbare werken in Nederlandsch-Indië (1927).
13. Verslag betreffende den dienst der opium-regie (1928).
14. Verslag van de opiumfabriek in Nederlandsch-Indië (1927).
15. Verslag van den gouvernements-pandhuisdienst (1928).
16. Verslag omtrent het weduwen- en weezenfonds van Europeesche burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indië (1927).
17. Verslag omtrent het pensioenfonds voor Europeesche locale ambtenaren in Nederlandsch-Indië (1927).
18. Verslag omtrent het weduwen- en weezenfonds van de Europeesche officieren van het Nederlandsch-Indische leger (1927).
19. Verslag omtrent het weduwen- en weezenfonds van Europeesche militairen beneden den rang van officier bij de koloniale troepen (1927).
20. Jaarboek van het departement van landbouw, nijverheid en handel (1928).
21. Verslag omtrent handel, nijverheid en landbouw van Nederlandsch-Indië (1927).
22. Verslag omtrent den dienst van het boschwezen in Nederlandsch-Indië (1927).
23. Verslag van 's Lands caoutchoucbedrijf (1927).
24. Verslag van het caoutchoucbedrijf op Noesakambangan (1927).
25. Verslag van de gouvernements kina- en thee-onderneming te Tjinjiroean (Pengalengan) (1928).
26. Jaarverslag van den burgerlijken veeartsenijkundigen dienst (1928).
27. Verslag omtrent den post-, telegraaf- en telefoondienst in Nederlandsch-Indië (1928).
28. Verslag omtrent den dienst der postspaarbank in Nederlandsch-Indië (1928).

[1] Tusschen () is het tijdvak aangegeven, waarover de laatst verschenen verslagen of statistieken loopen.

29. Verslag der staatsspoorwegen in Nederlandsch-Indië (1928).
30. Verslag betreffende het spoor- en tramwegwezen in Nederlandsch-Indië (1927).
31. Verslag van het mijnwezen in Nederlandsch-Indië (wordt gepubliceerd in het Jaarboek van het mijnwezen in Nederlandsch-Indië) (1927).
32. Jaarverslag van de Bangkatinwinning (1928/1929).
33. Jaarverslag van 's Lands steenkolenmijnen (1928).
34. Jaarverslag der goud- en zilvermijnen in Benkoelen (1928).
35. Verslag van den dienst der zoutregie (1928).
36. Verslag van de landsdrukkerij in Nederlandsch-Indië (1928).
37. Jaarverslag van den dienst voor waterkracht en electriciteit (1928).

OVERIGE VERSLAGEN EN STATISTIEKEN.

38. Statistisch overzicht der behandelde zieken van de koloniale troepen (1928).
39. Crimineele statistiek van Nederlandsch-Indië (1926).
40. Justitiëele statistiek van Nederlandsch-Indië (1927).
41. Verslag van de arbeidsinspectie voor de Buitengewesten (1927).
42. Verslag van het volkskredietwezen (1928/1929).
43. Jaaroverzicht van den in- en uitvoer van Nederlandsch-Indië (1928).
44. Statistiek van de scheepvaart in Nederlandsch-Indië (1928).
45. Statistisch jaaroverzicht van Nederlandsch-Indië (1928).

Van de meeste der genoemde verslagen en statistieken zijn exemplaren verkrijgbaar bij de firma Martinus Nijhoff te 's-Gravenhage.

VERSLAG VAN BESTUUR EN STAAT VAN NEDERLANDSCH-INDIË, SURINAME EN CURAÇAO

VAN

1929.

ZITTING 1929—1930 — **5.**

GEDRUKT TER ALGEMEENE LANDSDRUKKERIJ.

VERSLAG VAN BESTUUR EN STAAT VAN NEDERLANDSCH-INDIË, SURINAME EN CURAÇAO VAN 1929.

I. NEDERLANDSCH-INDIË.

Midden-Java) bestaan nog steeds aanhangers van de Saminleer, die, grootendeels getrouw aan hun leer, evenals in vorige jaren weigeren belasting te betalen en desadiensten te verrichten, zoodat in die gevallen de belastingen wederom langs gerechtelijken weg moesten worden ingevorderd en tegen hen, die weigerden desadiensten te verrichten, eene strafvervolging moest worden ingesteld.

Als uitvloeisel van de bestuurshervorming werden tot regent van de tot regentschap verheven zelfstandige patihschappen Kraksaän en Loemadjang in Oost-Java benoemd de patih's op die plaatsen, Mas Djojodiprodjo en Raden Kertoadiredjo, beiden onder toekenning van den ambtstitel Toemenggoeng.

Tot regent van Cheribon werd benoemd Raden Toemenggoeng Ario Soeriadi, tevoren regent van Poerworedjo, terwijl voor laatstgenoemd regentschap onder toekenning van den ambtstitel Toemenggoeng in zijne plaats werd benoemd Raden Hasan, tevoren patih aldaar.

Aan den regent van Madioen, Raden Mas Adipati Ronggo Ario Koesnodiningrat werd de titel ,,Pangeran'' verleend; aan de regenten van Bondowoso en Sitoebondo, Raden Toemenggoeng Tirtoadhisewojo en Raden Toemenggoeng Soedibiokoesoemo werd de titel ,,Ario'' toegekend.

De veiligheid van personen en goederen was over het algemeen vrij goed. Alleen in het aantal gevallen van moord en doodslag is over het geheel genomen eene toeneming te bespeuren. Slechts in Soerakarta verminderde het aantal van 10 in 1927 tot 6 in 1928, terwijl in Midden-Java een gelijk aantal dier misdaden voorkwam als in 1927 (102). In de gewesten West-Java, Jogjakarta en Oost-Java bedroeg het aantal gevallen 84, 10 en 386, tegen 78, 2 en 303 in 1927. Het aantal ketjoe- en rampokpartijen, zoomede veediefstallen, nam over geheel Java belangrijk af, zooals uit de volgende vergelijkingen moge blijken. De aantallen dier misdrijven bedroegen voor West-Java 15 en 24 (tegen 19 en 50 in 1927), voor Midden-Java 2 en 189 (tegen 5 en 267 in 1927), voor de beide Vorstenlanden 2 en 88 (tegen 4 en 204 in 1927) en voor Oost-Java 18 en 424 (tegen 23 en 434 in 1927).

Het aantal brandstichtingen bedroeg in het afgeloopen jaar in West-, Midden en Oost-Java, Soerakarta en Jogjakarta respectievelijk 48, 610, 542, 187 en 54, tegen 83, 566, 508, 240 en 80 in 1927.

Straatroof werd alleen in Oost-Java, Soerakarta en Jogjakarta geconstateerd (34, 17 en 6 gevallen, tegen 45, 13 en 3 gevallen in het vorig verslagjaar).

Evenals in vorige jaren liet de gezondheidstoestand, hoewel over het algemeen genomen niet ongunstig, in enkele streken nog te wenschen over. In het gouvernement Jogjakarta, in het regentschap Bojolali (gouv. Soerakarta) en in de residentiën Cheribon, Pekalongan, Tegal, Semarang, Wonosobo en Kedoe eischte de pest wederom vrij veel slachtoffers. Bacillaire dysenterie kwam nog het meest voor in Jogjakarta en wel voornamelijk in de bergstreken; ook in Oost-Java kwam deze ziekte vrij veelvuldig, doch verspreid voor. Typhus werd gedurende het afgeloopen jaar te Batavia vrij veel geconstateerd, hetgeen eveneens het geval was te Buitenzorg, Bandoeng en Krawang. In de afdeeling Soerakarta verminderde het aantal gevallen dier ziekte belangrijk in vergelijking met 1927. Het aantal pokkengevallen was in het verslagjaar over geheel Java en Madoera lager dan in 1927. Met de bestrijding dier ziekte door middel van vaccinatie, waartoe door de bevolking vrij goed wordt medegewerkt, wordt krachtig voortgegaan. Tegen malaria wordt de strijd gevoerd door verstrekking van kinine, welke, waar de financieele omstandigheden van de bevolking zulks noodig maken, gratis van Bestuurswege geschiedt; ook werden wederom, waar noodig, vischvijvers, welke gewoonlijk broeinesten voor malaria-muskieten zijn, zooveel mogelijk gedempt, nadat eventueele rechten van de bevolking op die vijvers waren afgekocht.

Van de veeziekten zijn mond- en klauwzeer, malleus, surra, kwade droes, miltvuur en septichaemia epizoötica de meest voorkomende. Op enkele streken na, was de toestand op dit gebied niet van ernstigen aard te noemen. In Jogjakarta werd het grootste aantal gevallen mond- en klauwzeer geconstateerd (1929, tegen 2928 in 1927). Door den gouvernements-veeartsenijkundigen dienst werden de noodige maatregelen getroffen om de veeziekten te bestrijden en, waar een begin van eene epidemie werd vermoed, uitbreiding van het aantal gevallen te voorkomen. Door isoleering van de zieke dieren werd eene te verwachten epidemie meestal met succes gelocaliseerd. Gedurende 1928 zijn ± 70 gevallen van hondsdolheid voorgekomen, bijna alle in West-Java. Eene afdoende wijze van bestrijding van de kippenziekte, welke nog vele slachtoffers maakte, is nog niet gevonden.

De uitkomsten van den rijstbouw waren gedurende het verslagjaar vrij gunstig en slechts in de Vorstenlanden eenigszins minder dan in 1927. In de provincie West-Java waren de uitkomsten van den rijstoogst zeer goed, niettegenstaande hier en daar misoogsten voorkwamen. In het regentschap Indramajoe had men te kampen met de boorderplaag, terwijl het gewas bovendien te lijden had van muizen. Konden vele, van regen afhankelijke sawah's in het regentschap Batavia wegens de langdurige droogte niet beplant worden, in de residentiën Cheribon en Buitenzorg mislukten tengevolge van de walangsangitplaag, bandjirs als anderszins onderscheidenlijk 2995 en 338 bouws met padi beplante sawah's. In Midden-Priangan werd bij wijze van proef in enkele groote sawah's een cultuurplan opgemaakt, waarbij de velden nagenoeg gelijktijdig werden bewerkt en beplant. Voorts werden proeven genomen met het aanplanten van zoogenaamde Chineesche padi, waarvan de verkregen resultaten over het algemeen bevredigend waren.

Ook de tabak- en koffie-oogst is, in gebieden waar deze cultures veel voorkomen, in het afgeloopen jaar bevredigend geweest.

Zeer gunstige resultaten werden verkregen met de suikercultuur, waarbij te vermelden valt, dat de te Semarang afvoerende fabrieken in 1928 732 798 ton suiker produceerden, tegen 581 057 ton in 1927, zoodat de productie met ruim 150 000 ton is toegenomen. In de residentie Soerabaja werd op ruime schaal een nieuwe rietsoort aangeplant, afkomstig uit vlakte-bibittuinen. Als gevolg daarvan daalde de vraag naar rietstekken in die mate, dat verscheidene bibitplanters hun aanplant niet, of slechts ten deele, van de hand konden doen. Gewoonlijk werd dan vergunning verleend om dit, oorspronkelijk voor stekken bestemd riet, op suiker te verwerken, doch niettemin zijn door deze categorie van landbouwers groote verliezen geleden.

In den loop van het verslagjaar emigreerden uit Semarang naar de Buitengewesten 20 249 mannen en 10 305 vrouwen als contract-koelies. Ook uit Soerabaja had, echter slechts op kleine schaal, emigratie plaats, hoofdzakelijk naar Deli als contractkoelies en naar de overige Buitengewesten als gewone koelies. Verder emigreerden enkelen naar de Federated Malay States, Singapore, Suriname en Nieuw-Caledonië, doch deze emigratie is slechts van zeer geringe beteekenis.

Nog steeds ziet men het verschijnsel, dat duizenden Madoereezen naar Java en de overige eilanden trokken. De grootste trek was gericht op de residentiën Soerabaja, Malang, Probolinggo en Djember, hoewel ook elders getracht werd om door handenarbeid, als ondernemingskoelie, of met kleinhandel geld te verdienen.

In den loop van het verslagjaar veroorzaakten hevige stormen in de kuststreken van de residentie Batavia vrij veel schade aan Inlandsche huizen. Als gevolg van de zware regens kwamen op verschillende plaatsen op Java eenige overstroomingen voor, waardoor aan de te velde staande gewassen in de provincie West-Java veel schade werd veroorzaakt. In Batavia werden ± 400 huizen geïnundeerd, welke echter wegens het spoedig wegzakken van het water niet in belangrijke mate werden beschadigd. Ook in verschillende streken van Midden-Java werd door windhoozen, zware stortregens en overstroomingen groote schade aangericht. Dientengevolge werden o.a. in de regentschappen Kendal, Rembang, Grobogan en Noord-Banjoemas vele Inlandsche woningen, in eerstgenoemd regentschap 343, vernield, terwijl hier en daar personen gewond werden. In Kediri en Ponorogo werden door overstroomingen enkele wegen beschadigd en bruggen weggeslagen, terwijl op het eiland Bawean door springvloed, samengaande met hoog water tengevolge van zwaren regenval, een stuk van den ringweg vernield werd.

Aardbevingen kwamen eveneens hier en daar voor, doch schade werd nagenoeg niet veroorzaakt. Zoo werden in de residentiën Pekalongan, Tegal en Noord-Banjoemas en in de afdeeling Wonosobo lichte aardschokken geconstateerd. Hevige vulkanische verschijnselen werden bij de Krakatau-eilanden waargenomen, waar zich nieuwe onderzeesche eruptie-punten hadden gevormd. In Oost-Java had gedurende korten tijd eene verhoogde werking van de Bromo, gepaard gaande met aschregens, plaats, terwijl eene vulkanische uitbarsting werd waargenomen

ten Noorden van het gehucht Timbang (distr. Batoer, reg. Bandjarnegara), gevolgd door een heete modderstroom, welke door het oostelijk deel van dat gehucht drong en verschillende huizen en tabaksvelden verwoestte en eenig vee deed verloren gaan.

---

§ 3. ATJEH EN ONDERHOORIGHEDEN.

Gedurende 1928 ontwikkelde de te Jogjakarta zetelende vereeniging Moehammadijah in dit gewest eene vrij groote activiteit, nadat zij het jaar tevoren hier haar intrede had gedaan met de oprichting van afdeelingen te Koetaradja, Sigli en Lho' Seumawe. De Koetaradja-afdeeling opende 9 Juli 1928 ter gewestelijke hoofdplaats een Hollandsch-Inlandsche school, waarop tevens Mohammedaansch godsdienstonderwijs wordt gegeven. Deze afdeeling heeft een Moehammadijah padvindersvereeniging (Hisboel Wathon) opgericht met een eigen bestuur. Overigens valt ten aanzien van de werkzaamheid van Moehammadijah in dit gewest slechts te melden, dat zij zich loyaal gedroeg en zich voornamelijk bezig hield met het oprichten van scholen en met het godsdienstig leven.

De godsdienstschool der vereeniging ,,Djamiah al islah Wa'l Irsjad al Arabia'', in 1927 te Lho' Seumawe opgericht door den te goeder naam en faam bekend staanden Arabier Sjech Alkalali, telt thans 26 leerlingen (9 Arabische, 16 Atjehsche en 1 Maleische), die geregeld de school bezoeken.

Een met muziek opgeluisterde openbare vergadering vond 27 Mei 1928 te Koetaradja plaats, ter bespreking van het voorstel betreffende de z.g. Inlandsche meerderheid in den Volksraad, waarbij o.m. het woord werd gevoerd door het Volksraadslid Teukoe Nja Arif, voorzitter der vergadering. Geldelijke bijdragen werden bijeengebracht voor het zenden van eene deputatie naar Nederland, welk plan echter geen voortgang had; de ingezamelde gelden werden verdeeld tusschen het Atjehsche studiefonds en de vereeniging Moehammadijah.

In 1928 kwam te Koetaradja tot stand eene vereeniging, beoogende de oprichting van een studiefonds voor Atjehsche jongelieden. Voorzitter van het bestuur is Toeankoe Mahmoed, een telg van het voormalige Atjehsche sultansgeslacht, een zeer loyaal persoon. Deze vereeniging, bestaande uit Oeleebalangs, Imeums, goed gesitueerde handelaren, enz. verkeert in gunstige omstandigheden.

De Chineesche bevolking bleef rustig, hoewel zij geheel medeleefde met de gebeurtenissen in China.

De tusschen Japan en China gerezen moeilijkheden brachten onmiddellijk eene verhoogde activiteit onder de Chineezen teweeg. Vergaderingen werden belegd, waar gelden werden ingezameld ter leniging van den nood in China en maatregelen werden besproken met betrekking tot het boycotten van goederen van Japanschen oorsprong.

Gedurende 1928 werd in de onderafdeelingen Tjalang, Singkil en Simeuloeë (afd. Westkust van Atjeh) de rust en orde geen enkele maal verstoord. Met de restanten van de z.g. Tripa- en Seuneu'am-benden (tezamen 4 man, onder wie het bendehoofd Pang Karim) werd, niettegenstaande rusteloos patrouilleeren van de militaire brigades zoowel uit Lamië als uit Djeuram en Meulaboh, niet het minste contact verkregen. Zij doen de bevolking geen overlast aan. Omtrent Teukoe Radja Tampo, naar wien reeds minstens 20 jaren lang wordt gezocht, kwamen slechts vage berichten binnen; toch staat het vast, dat hij en zijne echtgenoote nog altijd rondzwerven in de moeilijk toegankelijke Seuneu'am-moerassen en door de bevolking van Seuneu'am van voedsel worden voorzien. Volgens ontvangen berichten zouden, onder algemeene leiding van Teukoe Radja Tampo, twee benden, elk van 5 man, zijn gevormd, staande onder Si Bin Loei en Waki Poetih. Omtrent het bendehoofd Pang Karim werd niets meer vernomen. In de onderafdeeling Tapatoean (Westkust van Atjeh) werd een tweetal pogingen gedaan om rust en orde te verstoren. In het oeleebalangtjoetschap Soea' Brambang, landschap Manggeng, had een zekere Chadém Ambong — oorspronkelijk afkomstig uit Ië Boeboh, landschap Meuké, en broeder van een keutjhi aldaar, maar sedert lange jaren woonachtig te Soea' Brambang — in September 1926 den eed afgelegd aan Teungkoe Peukan, maar niet medegedaan aan den aanval op Blang Pidië (10 September 1926). Hij voelde zich thans nog verplicht om dien eed gestand te doen. Met een 5-tal aanhangers voerde hij 's nachts een klewang-aanval uit, waarbij hij een Europeeschen sergeant zwaar verwondde en zelf werd neergelegd. Blanke wapens — de meeste nieuw aangemaakt — werden buitgemaakt, terwijl bij een van de mede-samenzweerders, een smid, 25 in aanmaak zijnde slagwapens in een dubbelen vloer werden in beslag genomen. Enkele weken later viel een van de gevangen genomen aanhangers van Chadem Ambong — Panglima Barat — bij het openen van zijn cel den soldaat aan, die hem zijn eten bracht, waarbij hij poogde zich van diens klewang meester te maken. Bij deze poging werd de soldaat onbeduidend verwond en Panglima Barat neergelegd. Na de gevangenneming van de samenzweerders hernam in het landschap Manggeng alles weer spoedig zijn gewonen gang. Eene tweede poging had plaats in Juli 1928. Einde van die maand werd bericht ontvangen, dat zekere Si Bidin Keubaj, wonende te Tangan Tangan (landschap Lho Pawoh-Noord), vroeger panglima van het uit den Atjeh-krijg beruchte verzetshoofd Teukoe Bén Blang Pidië, van plan zou zijn met nog drie anderen, onder wie zijn zoon, verzet te plegen. Nadat zijne volgelingen waren gearresteerd, week hij gewapend met lans en sikin pandjang uit naar nabij gelegen moerassen, doch werd een paar dagen later door de kampongbevolking ontwapend, gevangen genomen en aan het Bestuur uitgeleverd. Hij en zijne volgelingen hebben bekend het plan te hebben opgevat een aanval te doen op eene militaire brigade. Met uitzondering van Si Bidin's zoon, zijn zij in vroegere jaren ,,moeslimin'' geweest, hebben toen in den krijg velen van hunne makkers door den dood verloren en wilden daarom een ,,goede daad'' verrichten en zich opofferen. Uit verschillende andere landschappen van dezelfde onderafdeeling kwamen eveneens berichten binnen omtrent personen, die op dergelijke plannen zouden broeden. De oorzaak van deze verzetspogingen moet gezocht worden in het feit, dat familieleden van de, zoowel bij vroegere acties als bij de actie in 1926 en 1927 gesneuvelden of verbannenen het gevestigde gezag niet goed gezind zijn en aan die gezindheid in de kampong in gesprekken uiting geven. In het afgeloopen jaar werden bij verschillende gelegenheden neergelegd de uit Kloeët afkomstige Teungkoe Boediman, van de onder leiding van Teungkoe Amin staande bende, en Si Agam Badé (Labohan Hadji), terwijl zich onvoorwaardelijk meldden, uitgeput door het opjagen door de militaire patrouilles, Pang Arèh (zie Verslag 1928, kol. 9) met een volgeling, beiden afkomstig uit Lho Pawoh-Zuid, de laatsten van de Aloee Pakoe-bende, zoomede de zoons van Teungkoe Amin met name Andoel Moha, Ma' Sabi en Nja' Doellah en diens schoonzoon Pang Kawon alias Si Gasiën (afkomstig uit Kloeët). Teungkoe Amin zelf overleed aan zijne tijdens eene aanraking met een militaire patrouille bekomen wonden; zijn lijk werd gevonden. Van de 18 geregistreerde verzetslieden in de landschappen Kloeët en Troemon meldden zich gedurende 1928 drie (onder wie Pang Kawon) en werden er zes neergelegd. Op 22 Juli 1928 werd het bendehoofd Si Hadji alias Pang Paneuh met twee volgelingen neergelegd. Dit laatste succes, eenige dagen later gevolgd door de onderwerping van Pang Paneuhs, waarbij heroverd werd de laatste legerkarabijn, die de verzetslieden nog in hun bezit hadden, werd duur gekocht, aangezien daarbij aan onzen kant sneuvelden het Atjehsche hoofd Datoe' Tjam van Oedjoeng Tanoh (een der onderhoofden van Bakongan), die de patrouille vergezelde, en twee marechaussees, terwijl de majoor der infanterie W. A. Grashuis licht, een marechaussee zwaar en twee marechaussees niet levensgevaarlijk gewond werden. Op 17 Juni 1928 kwam bericht binnen omtrent de aanwezigheid van kwaadwilligen bijIë Maudama (landschap Troemon). Een militaire patrouille begaf zich daarheen en omsingelde het ladanghuis, waarin de kwaadwilligen zich bevonden. Bij de sommatie kwamen 3 man uit het huis te voorschijn en wierpen zich gewapend op de omsingelende troep, waarna zij werden neergelegd.

Op 20 November 1928 deed een Atjeher op twee compagnieën militairen, die aan het prijsschieten waren op het schietterrein nabij Koetaradja, een aanval met een slagwapen. De

A.

GRONDGEBIED EN BEVOLKING.

De jongste opgaven omtrent de sterkte der bevolking, de oppervlakte van het grondgebied en de dichtheid der bevolking van Nederlandsch-Indië, volgens de in November 1920 gehouden volkstelling, komen voor in bijlage A van het Verslag 1923.

B.

REGEERING EN HOOGE COLLEGES.

De Gouverneur-Generaal maakte van 11 Mei tot 11 Juni 1928 eene dienstreis naar Midden- en Oost-Java en van 6 tot 28 September 1928 eene dienstreis naar de gewesten Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo en Bali en Lombok, na voor den duur Zijner afwezigheid van den zetel des bestuurs, ingevolge art. 14 van de Indische Staatsregeling, het dagelijksch beleid der zaken te hebben opgedragen aan den Vice-President van den Raad van Nederlandsch-Indië, den heer mr. K. F. CREUTZBERG (zie I. S. 1928 nos. 116 en 197 en 367 en 429).

Aan de leden van den Raad van Nederlandsch-Indië, den heeren J. VAN DER MAREL en A. M. HENS, is onderscheidenlijk met ingang van 15 Mei 1929 en 2 Juni 1929, op hun verzoek, eervol ontslag verleend (K. Bn. 25 Febr. 1929 n°. 29 en 6 Maart 1929 n°. 36); in hunne plaats zijn als zoodanig benoemd de heeren W. P. HILLEN, gouverneur van West-Java, en A. J. L. COUVREUR, gouverneur van Celebes en onderhoorigheden (K. Bn. 12 April 1929 n°. 61 en 22 Juni 1929 n°. 50).

Aan den voorzitter van den Volksraad, den heer mr. A. NEYTZELL DE WILDE, is bij K. B. 4 Maart 1929 n°. 53, met ingang van 3 Mei 1929, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend; in zijne plaats is als zoodanig benoemd de heer J. W. MEIJER RANNEFT, resident ter beschikking van den gouverneur van Midden-Java (K. B. 23 April 1929 n°. 83).

Van eene nadere wijziging en aanvulling van het reglement van orde van den Volksraad en van het College van Gedelegeerden (I. S. 1926 n°. 544) is aanteekening gehouden bij G. B. 30 Nov. 1928 n°. 1x (I. S. n°. 523).

De Algemeene Rekenkamer heeft op 5 Maart 1929 haar jaarverslag over 1928 uitgebracht.

Aan het lid der Algemeene Rekenkamer, den heer G. J. POOL, is bij K. B. 6 Sept. 1928 n°. 59, met ingang van 31 October 1928, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend, terwijl bij K. B. 21 Nov. 1928 n°. 60 in zijne plaats tot lid is benoemd de heer W. N. J. M. ALLARD, tijdelijk lid van dat College.

Bij de wet van 20 Maart 1929 (N. S. n°. 121, I. S. n°. 66) is de Indische Staatsregeling nader gewijzigd, waarbij de aanvang en het einde van de twee gewone zittingen in elk zittingsjaar van den Volksraad is verschoven.

Bij de wet van 24 April 1929 (N. S. n°. 194, I. S. n°. 285) zijn de artt. 7, 9, 55 en 72 der Indische Staatsregeling gewijzigd in dien zin dat:

1°. het aantal leden van den Raad van Nederlandsch-Indië van 4 op 6 wordt gebracht ten einde de door art. 9 der Staatsregeling reeds te voren geopende mogelijkheid te kunnen verwezenlijken om in dat College ook Nederlandsche onderdanen-niet-Nederlanders te kunnen benoemen. Tevens is bepaald, dat de vice-president en de leden voortaan hun ambt niet langer dan 5 jaren bekleeden en niet dadelijk opnieuw benoembaar zijn;

2°. van de leden van den Volksraad met ingang van 15 Mei 1931 behooren 30 tot de inheemsche onderdanen-niet-Nederlanders, ten minste 25 tot de onderdanen-Nederlanders en ten hoogste 5 en ten minste 3 tot de uitheemsche onderdanen-niet-Nederlanders;

3°. voor de verkiezing in den Volksraad van inheemsche onderdanen-niet-Nederlanders ook kiezer zullen zijn de inheemsche onderdanen-niet-Nederlanders die zekere waardigheden bekleeden, welke in beteekenis voor het volksleven niet achterstaan bij het lidmaatschap van de in artt. 121 (2) en 124 (2) der Staatsregeling bedoelde raden;

4°. de verkiezing van de leden van het College van Gedelegeerden in den Volksraad voortaan niet meer in de eerste vergadering van het zittingstijdperk behoeft plaats te hebben, doch binnen 14 dagen na den aanvang van dat tijdperk kan geschieden.

Aangezien meer en meer de wenschelijkheid is gebleken om de bevoegdheidsgrens tusschen wereldlijken en godsdienstigen rechter te herzien, eene herziening die den lageren wetgever evenwel door de huidige redactie van het tweede lid van art. 134 der Indische Staatsregeling nog onmogelijk wordt gemaakt, is bij de wet van 24 April 1929 (N. S. n°. 195, I. S. n°. 221) art. 134 (en in verband daarmede ook art. 139) van die Staatsregeling gewijzigd in dien zin, dat is opgeheven de fixeering van de competentie der godsdienstige rechters op den toestand van 1 Mei 1855 door den ordonnantie-wetgever de bevoegdheid toe te kennen om geschillen, die volgens het adatrecht tot de bevoegdheid van den godsdienstigen rechter zouden behooren, ter berechting aan den wereldlijken rechter op te dragen.

De in Mei 1929 afgesloten Mededeelingen omtrent enkele onderwerpen van algemeen belang zijn opgenomen in bijlage A van dit verslag.

C.

MEDEDEELINGEN VAN STAATKUNDIGEN EN ALGEMEENEN AARD.

De zelfbestuursregelen 1927 (I. S. n°. 190) zijn aangevuld en gewijzigd bij G. B. 19 Sept. 1928 n°. 30 (I. S. n°. 420).

Eene nadere toelichting op de leden 4 en 5 van art. 17 dier regelen is opgenomen in Bb. n°. 11514.

§ 1. BETREKKINGEN MET HET BUITENLAND.

Het K. B. 5 Oct. 1927 nº. 38 (N. S. nº. 329), houdende bekendmaking van het op 12 September 1923 te Genève gesloten verdrag tot het tegengaan van de verspreiding van en den handel in ontuchtige uitgaven (N. S. 1926 nº. 225), is in Nederlandsch-Indië afgekondigd bij I. S. 1928 nº. 61. Hetzelfde geschiedde:

bij I. S. 1928 nº. 101 met het op 25 October 1927 te 's-Gravenhage onderteekende verdrag (N. S. 1928 nº. 4) tot wijziging van het op 31 Mei 1889 te Brussel tusschen Nederland en België gesloten verdrag tot regeling der wederkeerige uitlevering van misdadigers (N. S. 1889 nº. 93);

bij I. S. 1928 nº. 108 met de wet van 10 Nov. 1927 (N. S. nº. 356), waarbij is goedgekeurd het verdrag van Genève inzake slavernij van 25 September 1926;

bij I. S. 1928 nº. 194 met de wet van 30 Juni 1927 (N. S. nº. 229), waarbij is goedgekeurd het op 7 September 1926 te Port-au-Prince tusschen Nederland en Haïti gesloten handelsverdrag;

bij I. S. 1928 nº. 199 met de wet van 15 Dec. 1927 (N. S. nº. 383), waarbij is goedgekeurd het verdrag van Genève van 9 December 1923 nopens het internationale zeehavenregime;

bij I. S. 1928 nº. 253 met de tusschen den Britschen tijdelijken Zaakgelastigde te 's-Gravenhage en den Minister van Buitenlandsche Zaken gewisselde nota's nopens de toepasselijkheid van de bepalingen van het op 26 September 1898 te Londen tusschen Nederland en Groot-Brittannië gesloten uitleveringsverdrag (N. S. 1899 nº. 15, I. S. nº. 81) op eenige mandaatgebieden (N. S. 1928 nº. 76);

bij I. S. 1928 nº. 269 met eenige bekrachtigingen van en toetredingen tot het protocol van Genève van 24 September 1923 betreffende de arbitrage-clausules (I. S. 1925 nº. 585);

bij I. S. 1928 nº. 294 met het op 30 September 1926 te Adis Abeba tusschen Nederland en Ethiopië gesloten handelsverdrag met daarbij behoorende diplomatieke nota's (N. S. 1927 nº. 410);

bij I. S. 1928 nº. 413 met de tusschen den Nederlandschen Zaakgelastigde te Teheran en de Perzische Regeering op 20 Juni 1928 gewisselde nota's tot voorloopige regeling van de handels- en vriendschapsbetrekkingen tusschen Nederland en Perzië;

bij I. S. 1928 nº. 446 met een aantal bekrachtigingen van en toetredingen tot het verdrag tot instelling van een Internationaal Instituut voor Koeltechniek (I. S. 1922 nº. 569);

bij I. S. 1928 nº. 505 met het verdrag met bijbehoorend protocol van 19 Februari 1925, betreffende de vervaardiging en de bereiding van, alsmede den handel in verdoovende middelen (N. S. 1928 nº. 356);

bij I. S. 1928 nº. 515 met het bij de wet van 20 Mei 1922 (N. S. nº. 369) goedgekeurd ontwerp-verdrag van Washington, betreffende den leeftijd, waarop kinderen mogen worden toegelaten tot het verrichten van arbeid in nijverheidsondernemingen (N. S. 1928 nº. 341);

bij I. S. 1928 nº. 530 met het verdrag en twee overeenkomsten van 6 November 1925 tot bescherming van den industrieelen eigendom (N. S. 1928 nº. 196);

bij I. S. 1928 nº. 536 met het Internationaal luchtvaartverdrag van Parijs van 13 October 1919 en van de protocollen van Londen van 27 October 1922 en 30 Juni 1923, houdende wijziging onderscheidenlijk van de artt. 5 en 34 van genoemd verdrag (N. S. 1928 nº. 397).

Voorts zijn bekend gemaakt:

bij I. S. 1928 nº. 66 de nadere verlenging tot 30 Juni 1928 van het op het Nederlandsch-Mexicaansche verdrag van handel en vriendschap berustend regime, reeds verlengd tot 31 December 1927 (I. S. 1927 nº. 387);

bij I. S. 1928 nº. 79 de nadere verlenging tot 15 Augustus 1928 van de voorloopige regeling der handelsbetrekkingen tusschen Nederland en de Turksche Republiek (I. S. 1926 nº. 472), reeds verlengd tot 15 Februari 1928 (I. S. 1927 nº. 537);

bij I. S. 1928 nº. 117 de opzegging door de Perzische Regeering van het op 3 Juli 1857 met Nederland gesloten verdrag van handel en vriendschap (I. S. 1858 nº. 70);

bij I. S. 1928 nº. 346 de ratificatie van het verdrag ter vereenvoudiging van douaneformaliteiten (I. S. 1925 nº. 375) door Griekenland en Finland;

bij I. S. 1928 nº. 347 de toetreding van de Britsche kolonie Sierra Leone tot het verdrag van Parijs van 4 Mei 1910 (I. S. 1913 nº. 258) ter bestrijding van den z.g. handel in vrouwen en meisjes;

bij I. S. 1928 nº. 356 de nadere verlenging tot 1 September 1929 van de voorloopige regeling der handelsbetrekkingen tusschen Nederland en Portugal (I. S. 1925 nº. 109), reeds verlengd tot 1 September 1928 (I. S. 1927 nº. 412);

bij I. S. 1928 nº. 360 de nadere verlenging tot 30 November 1928 van het op het Nederlandsch-Mexicaansch verdrag van handel en vriendschap berustend regime, reeds verlengd tot 30 Juni 1928 (I. S. nº. 66);

bij I. S. 1928 nº. 426 de toetreding van Oostenrijk, Griekenland en Litauen tot het op 31 December 1913 gesloten verdrag betreffende de instelling van eene internationale handelsstatistiek (I. S. 1914 nº. 720);

bij I. S. 1928 nº. 442 de nadere verlenging tot 15 Februari 1929 van de op 11 Februari 1926 gesloten overeenkomst tot voorloopige regeling der handelsbetrekkingen tusschen Nederland en de Turksche Republiek (I. S. 1926 nº. 472), reeds verlengd tot 15 Augustus 1928 (I. S. nº. 79).

Omtrent onze aanrakingen met Serawak zie men § 14 en omtrent die met Portugeesch Timor § 19 van dit hoofdstuk.

§ 2. JAVA EN MADOERA.

Met betrekking tot den politieken toestand gedurende 1928 moge worden verwezen naar de als bijlage A bij dit Verslag gevoegde Mededeelingen der Indische Regeering omtrent enkele onderwerpen van algemeen belang (Mei 1929).

Bij G. B. 11 Sept. 1928 nº. 2x (J. C. nº. 74) is den godsdienstleeraar Hadji Achmad Sanoesi te Lemboersawah (distr. Tjibadak, afd. West-Priangan, gouv. West-Java), in het belang van de openbare rust en orde, de hoofdplaats Batavia tot verblijf aangewezen.

In vergelijking met het jaar 1927, viel ook gedurende 1928 eene toeneming van het aantal bedevaartgangers naar Mekka te constateeren, hoewel niet in die mate als in eerstgenoemd jaar. In den loop van 1928 vertrokken namelijk 17 404 personen naar het heilige land, tegen 16 897 in 1927. Deze toeneming van het aantal pelgrims betreft voornamelijk West-Java, terwijl het aantal in Midden-Java achteruitgegaan is en dat in Oost-Java nagenoeg stationnair is gebleven. De toeneming is niet zoozeer toe te schrijven aan de opleving van het Islamisme onder de bevolking, doch is waarschijnlijk meer een gevolg van de gunstiger berichten over de toestanden in Arabië en van de toenemende veiligheid van persoon en goed onderweg, terwijl in streken, waar het aantal bedevaartgangers afgenomen is, zulks moet geweten worden aan minder gunstige oogstresultaten.

Het godsdienstig leven onder de Mohammedaansche bevolking bleef opgewekt; buitengewone bewegingen op godsdienstig gebied hebben zich niet voorgedaan.

In den loop van het jaar ontstonden in de residentie Cheribon en te Wonodadi (res. Wonosobo) nieuwe secten, welke zich het bevorderen van den Islam ten doel stelden, doch over het algemeen weinig belangstelling ondervonden. Uit een politiek oogpunt zijn deze nieuwe secten van denzelfden aard en beteekenis als de andere bekende tareqats, zoodat van hun bestaan geen gevaar is te duchten.

In de regentschappen Koedoes, Rembang en Pati (gouv.

eerste aanval was gericht op de ongewapende muziek. Toen deze uiteenvloog, viel de aanvaller al zwaaiende met zijn kapmes (parang) de gewapende troepen aan. Nadat hij 5 mindere militairen had gewond, werd hij neergelegd. Het gehouden onderzoek wees uit, dat levensmoeheid als vermoedelijke drijfveer van dezen daad moet worden aangenomen.

Op 25 Juli 1928 deden een 9-tal Atjehers een vergeefschen aanval op een brigade marechaussee's, die als dekking van het z.g. olifantentransport door het landschap Titeuë (onderafd. Lammeulo, afd. Noordkust van Atjeh) marcheerde. Bij dien aanval sneuvelden de verzetslieden Amin Didoh en Asan Toemba, terwijl, dank zij de krachtige medewerking van de betrokken zelfbestuurders, de overige deelnemers aan dien aanval binnen enkele dagen opgevat werden. Het waren meerendeels lieden, die door teleurstelling in liefdezaken, huiselijke ellende en armoede weinig waarde hechtten aan het leven. Den 14den December 1928 sprong in het landschap Keumala (onderafd. Lammeulo) een oude Atjeher, die aan den kant van den weg stond, plotseling op een passeerende brigade marechaussee's in en trachtte er zich met een lang grasmes doorheen te slaan. Hij werd echter onmiddellijk neergelegd, zonder dat hij eenig letsel had kunnen toebrengen. De eenige oorzaak, die voor 's mans daad aangenomen kan worden, is zinsverbijstering tengevolge van een acuten malaria-aanval. Op 31 Augustus 1928 werd een aanslag gepleegd op den fd. stationschef te Samalanga, die daarbij onbeduidend gewond werd; de voortvluchtige dader werd een dag na den aanval opgevat. Op den 18den April verscheen de z.g. Samarkilang- of Bidin-bende in Samarkilang (onderafd. Takingeun, afd. Noordkust van Atjeh), ter sterkte van 5 man, blijkbaar met Akoep als hoofd. Achtereenvolgens bezochten zij de kampongs Kerlang, Gerepa, Pajong en Sereh, juist op een tijd, dat bijna alle mannen weg waren, zoodat de achtergeblevenen niets konden uitrichten tegen hen. Wel werd oogenblikkelijk bericht gezonden naar Takingeun; de dadelijk uitgezonden patrouille kon, niettegenstaande den zeer geforceerden marsch, de bende niet meer achterhalen.

Op den 29sten Februari hadden ongeregeldheden plaats op de in de Alas-vallei gelegen tabaksonderneming Sumadan. De arbeidsverhoudingen op die onderneming werden van den beginne af in hoofdzaak beheerscht door het slechte gehalte van de Chineesche werklieden dier onderneming. Deze arbeiders waren, in tegenstelling met de door de Deli Planters Vereeniging gevolgde methode om haar werkvolk uit China te betrekken, in Penang aangeworven en bleken alras grootendeels minder gunstige elementen te zijn. Nadat de ongeregeldheden bedwongen waren, hetgeen niet kon geschieden zonder van de wapenen gebruik te maken, werden 18 Chineesche contractanten als ongewenschte elementen naar hun land van herkomst teruggezonden, nadat de desbetreffende werkovereenkomsten waren ontbonden.

In den middag van 21 September 1928 deden 29 gewapende leprozen uit de leprozenkampong Agoesan (onderafd. Gajo Loeëus) een aanval op eene brigade, waarbij 6 mannen en 2 vrouwen gedood en 4 mannen en 2 vrouwen gewond werden. De oorzaak moet gezocht worden in algeheele levensmoeheid tengevolge van hunne hopelooze ziekte.

Als bestuurders van de landschappen Meureudoe, Samalanga, Tjoenda, Bajoe, Hakimkroeëng, Zuidelijk Beneden-Tamiang (Soetan Moeda), Troemon, Beutong en Boeket werden door de Regeering erkend en bevestigd onderscheidenlijk Teukoe Tjhi Machmoed, Teukoe Mohamad, Teukoe Tjhi Machmoed, Teukoe Raden, Teukoe Radja Machmoed, Toengkoe Zainoel Abidin gelar Soetan Moeda Indra Koesoema, Teukoe Hoesin, Teukoe Banta Tjoet en Djenelah alias Rodjo Ilang. Op 12 December 1928 overleed D. R. Amat, bestuurder van het landschap Tapa' toean. Op 12 Maart 1929 overleed Potjoet Baren, bestuurster van Toengkoeb.

De bestuurder van het landschap Peudawa Rajeu, T. Habib Mohamad bin Sajid Oesoeih, werd begiftigd met het ridderkruis der Orde van Oranje-Nassau. Aan T. Bentara Paleuëh Moehamat Den, bestuurder van de III Moekims Gigiëng, werd de groote gouden ster voor trouw en verdienste toegekend, terwijl verder aan T. Keudjroeën Lehman, bestuurder van het landschap Troeseb, T. Adek, bestuurder van het landschap Geumpang, en T. Oemar, bestuurder van het landschap Teunom, de kleine gouden ster werd uitgereikt. Bovendien werden groote zilveren, kleine zilveren en bronzen sterren voor trouw en verdienste toegekend aan verscheidene lagere hoofden en beambten.

Over belangstelling van hoofden en Zelfbestuurders ten opzichte van de opleiding van hunne zonen valt meestentijds niet te klagen.

641 personen gingen ter bedevaart naar Mekka, tegen 796 in 1927.

De veiligheid van personen en goederen bleef ook in 1928 betrekkelijk gunstig.

De gezondheidstoestand was over het algemeen bevredigend. Vaccinatie en revaccinatie hadden geregeld plaats. Op het einde van 1928 kwamen kleine epidemieën voor van bacilaire dysenterie te Seuleumah, Moelieng (onderafd. Lho' Soekon) en in het landschap Peusangan. Door krachtige maatregelen werd bereikt, dat de ziekte zich niet uitbreidde. Het aantal sterfgevallen bedroeg 40. In de Zuidelijke Atjehsche landschappen was in Mei en Juni 1929 het aantal malariagevallen onder de aldaar ageerende troepen en hunne vrouwen en kinderen onrustbarend groot.

Surra kwam in het geheele gewest voor bij paarden, runderen en buffels.

De opleving van den handel gedurende de drie voorafgegane jaren had geen voortgang. Over het algemeen waren de uitkomsten van den rijstoogst minder bevredigend. De pepercultuur vertoonde, evenals in 1927, eene opleving als gevolg van de hoogere prijzen; in de afdeeling Groot-Atjeh werden de pepertuinen uitgebreid. De rubbercultuur ondervond de nadeelen van de lagere rubberprijzen; hier en daar vond echter uitbreiding van de tuinen plaats.

§ 4. SUMATRA'S WESTKUST.

Over het algemeen was in 1928 de politieke toestand in dit gewest niet ongunstig. Orde en rust werden nergens verstoord. De toestand bleef echter van dien aard, dat waakzaamheid van Bestuurswege voortdurend betracht moest worden. Aan de verzetsbeweging in de negari Saboe (onderafd. Padangpandjang) — zie Verslag 1928, kol. 11 — kon een einde gemaakt worden door arrestatie van de verzetslieden. In Loeboekbasoeng (onderafd. Manindjau, afd. Agam) bleek in het begin van 1928 nog eene communistische organisatie te bestaan, waarschijnlijk wijl indertijd daartegen niet zoo krachtig was opgetreden als elders. Na arrestatie van de leiders, werd ook daar niet meer van eene verzetsbeweging gehoord.

Op de onderneming Air Dingin van de Ophir-perceelen van de Koloniale Bank was een P.K.I.-afdeeling gevormd. De leider, Sastro, bekende van Java hierheen gezonden te zijn, om propaganda te maken. Hij was indertijd als contractant werkzaam op de onderneming Soeban Ajam in de residentie Benkoelen en wegens zijn communistisch drijven aldaar als ongewenscht element naar Java teruggestuurd.

Geconstateerd werd, dat contractanten, ten einde van hunne verplichtingen ontslagen te worden, zich uitgeven voor P.K.I.-lid. Tegen de pogingen om op deze wijze door de ondernemers van de werkovereenkomst te worden ontslagen, wordt met kracht opgetreden.

De interneering van Arifadillah, hoofdleider eener verzetsbeweging, vormde een motief om te trachten tot demonstraties te Padang en te Koeboe Kerambil te komen. Dit werd voorkomen door hem, zonder dat het door de bevolking werd gemerkt, uit Sawahloento, waar hij in preventieve hechtenis zat, per auto te vervoeren.

Te Ilalang Pandjang, negeri Indrapoera, werd Si Amat gelar Radjo Moedo, oud P.K.I.-lid, die in 1926 tijdens de militaire actie gevlucht was, opgevat.

Ook in 1928 werd in de onderafdeeling Pariaman (afd. Batipoeh en Pariaman) nog steeds wrijving geconstateerd tusschen de leden van de Kaoem Moeda en de Kaoem Koeno. De bedevaart naar Oelakan trok als alle jaren duizenden menschen. De z.g. taboetfeesten werden in verslagjaar weder gevierd en trokken als immer van heinde en ver zeer veel belangstelling, niettegenstaande de zware regens. In de onderafdeeling Manindjau (afd. Agam) werden, vermoedelijk samenhangend met de besprekingen over de invoering van de goeroe-ordonnantie en de daaruit voortvloeiende actie aldaar, opgericht ,,comite's peladjaran igama'', die op bepaalde dagen in de week lezingen over godsdienstige onderwerpen in de bedehuizen en moskee's houden. Op deze lezingen voerden bijna uitsluitend aanhangers van de Kaoem Moeda (leerlingen van de Tawalib-school) het woord, tot ongenoegen der aanhangers van de Kaoem Koeno. De aanhangers van deze laatste leer traden bijna allen uit de door Hadji Abdoel Madjid opgerichte ,,Perserikatan Oelama Oelama Manindjau'', terwijl de strijd tusschen voor- en tegenstanders van de Kaoem Koeno en Kaoem Moeda wordt voortgezet. Vooral onder de jongere mannen heeft de Kaoem Moeda, welke meer en meer veld wint, tegenover de leeraren van tariquats, haar aanhangers.

Omtrent de vereeniging Moehammadijah valt uit Manindjau te vermelden, dat Hadji Rasoel alias dr. Hadji Abdoel Karim Amaroellah op vele vergaderingen lezingen hield over godsdienstige onderwerpen. De door de vereeniging opgerichte godsdienstscholen trokken vele leerlingen. Bij de rustige kampongbevolking is eene stijgende ergernis merkbaar tegen de padvindersbeweging, de Hisboel Wathon, welke meer en meer het karakter verliest van eene jeugdbeweging. In December maakten de padvinders van Hisboel Wathon een driedaagsche marsch over Batoe Hampar, Koerandji Tiakar, Dangoeng Danjoeng, Limbanang Kota Katjik, Padang Djopang, Moengkar en Pajakoemboeh. Deze tocht maakte den indruk eene geheel andere bedoeling te hebben dan eene gewone padvindersoefening. Overal werd in den militairen pas gemarcheerd, terwijl de bezochte plaatsen vroegere centra waren van de extremistische agitatie. Door de Sarikat Adat Alam Minangkabau, de groote adatvereeniging, werd een protest tegen de padvindersbeweging ingediend. Volgens het Moehammadijah-bestuur bedraagt het aantal padvinders 400, van wie de helft volwassen mannen zijn. Aan deze padvindersvereenigingen wordt volle aandacht geschonken.

Door eenige Atjehsche leerlingen aan de godsdienstscholen te Padangpandjang werd een Perserikatan Sarikat Atjeh opgericht. Van politieke beteekenis bleek deze vereeniging tot nu toe niet te zijn.

Gedurende 1928 gedroegen de Chineezen zich rustig. Van een boycot-actie van Japansche goederen was nergens sprake. Inteekeningen voor geldzendingen ten bate van de Nationalistische Regeering in China hadden geregeld plaats.

Het aantal bedevaartgangers bedroeg in 1928 1566 personen, tegen 3600 in 1927.

De gezondheidstoestand bleef over het algemeen gunstig.

Gedurende 1928 kwamen verscheidene gevallen van mond- en klauwzeer voor onder het vee. In de onderafdeeling Sidjoendjoeng stierven vele karbouwen aan miltvuur.

De uitvoer van bevolkingsproducten nam op bevredigende wijze toe, terwijl de prijzen op een voor de bevolking zeer loonend peil stonden. Aan producten werd uitgevoerd 61 000 ton, tegen 55 600 ton in 1927. De bevolkingscultuur van robustakoffie neemt sterk toe; in 1928 werd 20 277 000 K.G. uitgevoerd, tegen 14 092 279 K.G. in 1927. Aan Arabica-koffie werd uitgevoerd 1 759 000 K.G., tegen 1 345 000 K.G. in 1927. Ook de uitvoer van cassia vera was in 1928 grooter dan in 1927. De copraprijs, welke gedurende het eerste halfjaar f 15 per pikol bleef, liep in de laatste maanden van 1928 terug tot f 12. De uitvoer bedroeg 30 040 000 K.G., tegen 28 035 000 K.G. in 1927. De rubberuitvoer bedroeg iets meer dan in 1927, doch de markt liep geregeld terug. De rijstinvoer was ook gedurende 1928 hooger, hetgeen verband houdt met de steeds toenemende koeliebevolking op de cultuurondernemingen.

---

§ 5. TAPANOELI.

De politieke toestand was in 1928 gunstig. Over de communistische actie werd nauwelijks meer gesproken. Slechts hier en daar is bij de naaste familieleden van veroordeelde en verbannen communisten een persoonlijke wrok blijven hangen tegen personen, meest hoofden, die opgetreden zijn tegen hen, die de orde bedreigden.

Een begin van boycot van Japansche goederen door Chineezen werd te Sibolga geconstateerd.

In de onderafdeeling Angkola en Sipirok (afd. Padangsidimpoean) trad eene opleving van den Islam in. Vooral het aantal leden der vereeniging ,,Kaoem Moeda'' nam toe. Enkele van de uit Mekka teruggekeerde hadji's staan onder Wahabitischen invloed.

Het aantal bedevaartgangers bedroeg in 1928 402, tegen 448 in 1927.

In 1928 is in de onderafdeelingen Baroes, Hoogvlakte van Toba en Samosir het aantal Christenen toegenomen. Heidenen worden nog het meest aangetroffen op Samosir en in Toba, waar de parbaringins nog veel invloed hebben op de aanhangers van hunne secten. Het vieren van heidensche gondangfeesten nam sterk af.

Over het algemeen was de veiligheid van personen en goederen zeer goed te noemen.

In 1928 werden aan Inlandsche ambtenaren en volkshoofden 1 kleine gouden, 7 kleine zilveren en 2 bronzen sterren voor trouw en verdienste uitgereikt.

De emigratie naar Dairi en Alas uit Toba en ook uit Simeloengoen was zeer belangrijk. De stroom richt zich voornamelijk naar Kepas (Dairi), deels naar de bevloeide gebieden, om rijstbouw te beoefenen, deels naar de koffietuinen.

Door de daling van de rubberprijzen nam de binnenlandsche handel af. De prijzen van import- en consumptie-artikelen werden in verband hiermede iets lager.

Niettegenstaande de lage prijzen werd allerwegen voortgegaan met uitbreiding van den rubber-aanplant, zij het niet in zoo sterke mate als de vorige jaren.

Hier en daar nam de algemeene uitkomst van den rijstoogst toe, daar de bevolking door de daling van de rubberprijzen haar droge velden en sawahs intensiever met padi ging bebouwen. De rijstprijzen varieerden tusschen f 10 en f 18 per pikol. In Angkola Djoeloe is, evenals het vorige jaar, zeer ongelijk en te laat geplant. In de koeria Batang Toroe had de bevolking het plan opgevat, de sawahs in het geheel niet te beplanten, doch zich enkel te wijden aan de rubbercultuur. Door het Bestuur en den Landbouwvoorlichtingsdienst werd toen, door middel van lezingen en de verspreiding van eene brochure, gewezen op het gevaar, om zich geheel afhankelijk te maken van een dergelijke, onvaste bron van inkomsten. Tengevolge van deze actie ging men voor een deel wel tot het bewerken van sawahs over, doch het onderhoud was onvoldoende. Door de sterke daling van de rubberprijzen, welke intrad toen de verwaarloozing der sawahs niet meer ongedaan te maken was, leerde de bevolking al heel spoedig het onjuiste van haar handelwijze inzien, zoodat in deze koeria en ook in de andere deelen van Angkola Djoeloe voor den volgenden aanplant (oogst 1929) weer veel meer zorg aan de sawahs werd besteed.

De levering van kunstmest aan de bevolking nam dusdanige afmetingen aan, dat zij verder aan den vrijen handel kon worden overgelaten. De in Mei 1927 opgerichte landbouwbedrijfsschool genoot de volle belangstelling van de bevolking. Hetzelfde kan

gezegd worden van het in het Maleisch en Toba-Bataksch verschijnend landbouwblaadje.

De uitvoer uit Sibolga, Baroes, Natal, Goenoengsitoli en Poelau Tello van rubber, koffie, benzoë, copra, damar, koelitbakau, rotan, pinangnoten, gezouten visch en gedroogde visch bedroeg onderscheidenlijk voor elk dezer producten 5 869 170 K.G., 4 475 034 K.G., 3 838 735 K.G., 3 895 501 K.G., 254 470 K.G., 132 750 K.G., 200 739 K.G., 73 152 K.G., 495 600 K.G. en 73 152 K.G.

De algemeene gezondheidstoestand van den veestapel was gunstig, behalve in de onderafdeelingen Padanglawas en Toba. In de afdeeling Bataklanden is de belangstelling van de bevolking in de runderfokkerij steeds vooruitgaand. De uitvoer van buffels en varkens van Samosir en Toba naar de Oostkust van Sumatra is toenemend. De sterkte van den veestapel in het gewest Tapanoeli bedroeg einde 1928 17 683 paarden, 46 073 runderen en 64 715 buffels.

De gezondheidstoestand was bevredigend. In verband met de malariabestrijding in de afdeeling Padangsidimpoean, werd de aanleg van vischvijvers verboden, evenzoo de exploitatie van dergelijke vijvers, welke de broedplaatsen bleken te zijn van de gevaarlijke ludlowi-muskieten. Ook op het eiland Nias werd de malaria-bestrijding ter hand genomen. In de onderafdeelingen Toba en Samosir (afd. Bataklanden) kon door isolatie van de besmettingshaarden eene daar heerschende pokkenepidemie worden beperkt tot de bij het uitbreken der epidemie reeds aanstonds aangetaste kampongs. In Baroes (afd. Bataklanden) hadden een tweetal negrieën (koeria's) van pokken te lijden. Framboesia heerschte in Baroes, in Poerba en op Nias.

§ 6. BENKOELEN.

De politieke toestand was gunstig.

Het Mohammedanisme verbreidt zich meer en meer onder de heidenen. In 1928 vertrokken 556 personen ter bedevaart naar Mekka, tegen 753 in 1927.

Het aantal volgelingen van het Rijnsche Zendinggenootschap op het eiland Enggano vermeerderde van 254 tot 269. De Roomsch-katholieke missie te Tandjoengsakti had einde 1928 84 volgelingen.

De ,,Zevende dag Adventisten'' telde einde 1928 52 bekeerlingen, meest Chineezen.

De veiligheid van personen en goederen was bevredigend.

In 1928 werden aan Inlandsche ambtenaren en volkshoofden 3 groote zilveren, 2 kleine zilveren en 1 bronzen ster voor trouw en verdienste uitgereikt.

Omtrent de proef met de immigratie van Soedaneezen en Javanen in dit gewest wordt verwezen naar hoofdstuk J, afd. I, § 5.

De gezondheidstoestand was gunstig. Met de malariabestrijding ter gewestelijke hoofdplaats werd voortgegaan. Vaccinatie en revaccinatie hadden geregeld plaats.

Onder het vee kwamen gevallen van mond- en klauwzeer en van surra voor.

Door de daling van de prijzen van eenige producten was de handel minder levendig dan in 1927. De invoer van rijst (in het bijzonder ten behoeve van de land- en mijnbouwondernemingen) bedroeg 4 959 415 K.G., tegen 4 717 582 K.G. in 1927.

De rijstoogst was grooter dan het vorige jaar. De vermeerdering van het rijstverbruik is deels toe te schrijven aan de plaats gehad hebbende uitbreiding van landbouwondernemingen in dit gewest.

De koffieoogst was in 1928 beter dan in het daaraan voorafgegane jaar; uitgevoerd werden 16 094 396 K.G., tegen 12 559 190 K.G. in 1927.

De klapperaanplantingen werden ook in 1928 op vele plaatsen uitgebreid; de copra-uitvoer bedroeg 840 985 K.G., tegen 784 835 K.G. in 1927.

De peperoogst is in 1928 wederom toegenomen.

Het resultaat van de kruidnagelcultuur was beter dan in 1927; de uitvoer bedroeg 408 108 K.G., tegen 35 557 K.G. in 1927.

De uitvoer van damar, rotan en rubber uit de onderafdeelingen Benkoelen, Kaoer, Moekomoeko en Kroeï bedroeg onderscheidenlijk 570 073, 172 250 en 11 015 K.G.

§ 7. LAMPOENGSCHE DISTRICTEN.

De politieke toestand bleef gunstig.

Het aantal bedevaartgangers was ongeveer gelijk aan dat van het vorige jaar.

Aan den penghoeloe bij den landraad te Kotaboemi werd de kleine zilveren ster voor trouw en verdienste uitgereikt, terwijl aan vijf andere ambtenaren de bronzen ster werd toegekend.

De gezondheidstoestand liet niets te wenschen over.

Onder het vee kwamen enkele gevallen van tuberculose, mond- en klauwzeer, kwade droes en surra voor.

De verbetering van de prijzen van sommige producten kwam den algemeenen toestand van den handel zeer ten goede. De financieele resultaten van de pepercultuur waren uitstekend, terwijl ook de uitkomsten van de rijst- en de koffiecultuur over het algemeen goed waren.

De Krakatau, welke in het begin van 1928 nog steeds werking vertoonde, is medio Maart tot rust gekomen, doch begon tegen het einde van het jaar weder teekenen van werking te geven.

§ 8. PALEMBANG.

De politieke toestand was bevredigend. De heer Hadji Agoes Salim maakte een propaganda-reis naar de Ranau-streek, naar aanleiding van onder de bevolking gerezen ontevredenheid over de uitgifte van gronden in erfpacht ten behoeve van de Europeesche ondernemingen van landbouw. Deze reis had tevens ten doel het oprichten van verschillende vereenigingen, zoomede het plaatsen van aandeelen van de onder zijne leiding staande drukkerij te Weltevreden, welke het dagblad ,,Fadjar Asia'' uitgeeft. Het succes was niet groot.

Hoewel de padvinders-organisatie, welke in 1927 door den hoofdredacteur van de ,Boemi Melajoe'', Mas Arga, werd opgericht, in naam nog bestaat, is na het vertrek van Mas Arga elk teeken van leven eruit verdwenen.

De gebeurtenissen in China hebben ook gedurende 1928 niet nagelaten zich te weerspiegelen in de onderlinge verhouding tusschen de verschillende Chineesch-Nationalistische partijen. Merkwaardige verbroedering viel waar te nemen, culmineerende in de algemeene voorbereiding van de viering van den 10den October. Bedoelde gebeurtenissen waren mede oorzaak van eene overigens weinig agressief gevoerd wordende boycot-actie tegen de Japansche handelsartikelen.

De inhoud der beide, ter hoofdplaats Palembang uitgegeven

periodieken staat op vrij laag peil. De ,,Pertja Selatan'' legt zich vooral toe op toespitsing van de tegenstelling Europeaan-Inlander. Te pas en te onpas wordt deze tegenstelling in de kolommen van dat periodiek ter sprake gebracht en komt de aanduiding ,,Blandist'' (Blandaist) voor Inlanders, die naar de meening van den hoofdredacteur niet voldoende anti-Westersche gevoelens zijn toegedaan, bij herhaling daarin voor.

Op initiatief van een tweetal pasirahs van Ogan Oeloe, den pangeran van Loeboekbatang en den depati van Loeboekroekam, werd een bond van pasirahs in de afdeeling Ogan en Komering Oeloe opgericht. Op instigatie van dien bond werden pogingen aangewend om te komen tot de oprichting van eene particuliere Hollandsch-Inlandsche school te Batoeradja. Moehammadijah vertoonde eenige activiteit in de afdeelingen Palembangsche Benedenlanden en Palembangsche Bovenlanden. In deze afdeelingen werden 14 vereenigingen onder de auspiciën van Moehammadijah opgericht.

Het aantal Mekkagangers bedroeg 2893, tegen 4651 in 1927, welke vermindering is toe te schrijven aan het mindere geld dat onder de bevolking kwam wegens de lage rubberprijzen.

De veiligheid van personen en goederen kon voor het geheele gewest bevredigend genoemd worden.

Tegen een zestal pasirahs moesten strafvervolgingen worden ingesteld wegens verduistering van gouvernementsgelden.

De ambtenaren en hoofden streven er meer en meer naar om hunne zonen beter onderwijs te laten genieten. De meeste hoofden hebben hunne kinderen op de Hollandsch-Inlandsche school en de m.u.l.o.-school, zoowel te Palembang als op Java.

De gezondheidstoestand was bevredigend. Framboesiabestrijding met salvarsan had geregeld plaats.

Onder het vee in de marga Rantaubajoer heerschte piroplasmose. De terzake getroffen maatregelen hebben uitbreiding van deze ziekte voorkomen. In de marga's Gedong Agoeng en Manggoel deden zich enkele gevallen van mond- en klauwzeer voor. Te Moearaenim werden onder den paardenstapel in 1928 21 gevallen van malleus geconstateerd. In 1928 stierven 26 van de 54 in 1927 ingevoerde Ongole-stieren, hetgeen ten deele is te wijten aan de geringe zorgen van de bevolking voor het vee.

In vergelijking met vorige jaren, viel een achteruitgang in den handel te constateeren, als gevolg van de daling der rubberprijzen.

In het algemeen was de koffieoogst in de voornaamste koffiestreek van dit gewest, namelijk de onderafdeeling Ogan en Komering Oeloe, veel beter dan in 1927. De oogst was minder beschadigd door de koffie-bessen-boeboek. Gemiddeld bedroeg de prijs van de Robusta-koffie f 30 tot f 45 per pikol; van de Arabica-koffie liep deze op tot f 75 per pikol. Uitbreiding van den aanplant vond op groote schaal plaats. Intusschen bedreigt een nieuwe plaag de koffie-cultuur, namelijk de z.g. topsterfte. Vanwege het Departement van Landbouw wordt hiernaar een onderzoek ingesteld.

In Komering-hilir bloeit de handel in slangenhuiden, waarnaar nog steeds behoorlijke vraag schijnt te bestaan.

De rijstoogst was bevredigend en bedroeg 1 534 597 pikol, tegen 1 340 314 pikol in 1927. De cultuur van tabak anders dan voor eigen gebruik neemt in omvang af, aangezien de bevolking liever koffie dan tabak op hare gronden plant.

§ 9. DJAMBI.

De politieke toestand was gunstig. Ter hoofdplaats Djambi werd eene afdeeling van de Kuo Min Tang opgericht, welke zich in het bijzonder beijverde voor het inzamelen van gelden voor China. Op den 27sten September 1928 had ter onderafdeelingshoofdplaats Moearaboengo een gevecht plaats tusschen leden van geheime Chineesche genootschappen, waarbij een Chinees zoodanig werd verwond, dat hij nog denzelfden dag overleed.

Het aantal Mekka-pelgrims bedroeg 997, tegen 2519 in 1927.

De gezondheidstoestand was over het algemeen gunstig. Vaccinatie en revaccinatie hadden wederom geregeld plaats.

In de onderafdeelingen Bangko en Sarolangoen stierven onderscheidenlijk 39 en 465 karbouwen aan miltvuur. Te Moearatebo brak mond- en klauwzeer uit in de militaire veekraal; de ziekte kon spoedig worden bedwongen.

De handel ondervond de nadeelen van de prijsdaling van de rubber, waardoor de koopkracht van de bevolking verminderde. Aan hevearubber, rotan, getahpertja en copra werd onderscheidenlijk 32 782 452, 2 952 002, 712 en 1 929 558 K.G. uitgevoerd, tegen 39 320 544, 1 579 329, 6170 en 1 158 120 K.G. in 1927. De uitkomsten van den rijstoogst waren bevredigend.

De uitvoer van gedroogde en gezouten visch, welke grootendeels naar Singapore plaats heeft, bedroeg 6001 K.G., tegen 7374 K.G. in 1927.

§ 10. OOSTKUST VAN SUMATRA.

De politieke toestand was bevredigend, hoewel in de afdeeling Simeloengoen en de Karolanden, alsmede in de afdeeling Asahan (Kisaran), in het eerste halfjaar eenige symptomen van onrust voorkwamen, welke in eerstgenoemde afdeeling verwijdering en terugzending naar hunne geboorteplaatsen van de daarbij op den voorgrond tredende elementen noodzakelijk maakten en in laatstgenoemde afdeeling een verscherpt toezicht eischten, welk toezicht overigens in het geheele gewest krachtig gehandhaafd werd. In eerstgenoemde afdeeling trad bovendien op de ondernemingen eene anti-Europeesche stemming naar voren, zich uitende in aanvallen op assistenten en plannen daartoe.

Van de nationalistische beweging werd in 1928 niet veel gemerkt. Door Mr. Iwa Koesoema Soemantri, advocaat en procureur, werd een nationalistisch getint dagblad, de ,,Matahari Indonesia'' opgericht.

In het kantoor van Mr. Iwa Koesoema Soemantri te Medan werd eene vergadering gehouden, waarbij besloten werd tot oprichting van een afdeeling van de op Java bekende, te Soerabaja sedert Juli 1928 gevestigde vereeniging ,,Sarikat Kaoem Boeroeh Indonesia''.

In de onderafdeeling Padang en Bedagai, met Tebingtinggi als centrum, ontketende zich in de eerste maanden van 1928 de bekende godsdienststrijd tusschen de ,,Kaoem Moeda'' en de ,,Kaoem Toewa'', blijkende o. m. uit de Inlandsche pers, waarbij echter vooral persoonlijke sentimenten een rol bleken te spelen. Na ingrijpen van den sultan van Deli luwden deze twisten.

In den aanvang van 1928 werd eene gisting onder de Kuo Min Tang waargenomen, als gevolg van eene oneenigheid tusschen de Hoofdcentrale te Canton en de toenmalige Centrale te Medan (Hua Tjong Soe Sit). Verschillende afdeelingen, o. a. die te Tandjoengbalai, Laboehanroekoe en Kisaran onttrokken zich in verband hiermede aan het toezicht der Medansche Centrale. In Mei 1928 werd de Centrale te Medan door de Nanking-Regeering erkend; er vormden zich toen onder haar opperbestuur vier afdeelingen. In Mei geraakte de actie der Kuo Min Tang eenigszins op den achtergrond. De gebeurtenissen in China gaven den Chineezen in dit gewest aanleiding om een krachtigen boycot van Japansche waren in te zetten, zich aanvankelijk uitende door aanplakking en verspreiding van pamfletten, courantenartikelen, enz. In Juni en Juli uitte deze boycot zich in revolveraanslagen op ,,ongehoorzame'' Chineesche handelaren. Deze anti-Japansche boycot-actie vereischte uiteraard uitgebreide preventieve maatregelen; ze is sedert geheel verloopen.

Naar Mekka vertrokken 673 personen, tegen 1247 in 1927.

De verhouding van de Inlandsche zelfbestuurders tot het Europeesche Bestuur kan niet anders dan zeer goed genoemd worden.

De veiligheid van personen en goederen was, behoudens het hierboven medegedeelde, over het algemeen bevredigend. Evenals in vorige jaren werden de meeste misdrijven begaan door personen, niet in dit gewest geboortig, voornamelijk contractkoelies. Gedurende 1928 hadden in de wateren van Bengkalis enkele beroovingen plaats, waardoor de zeepatrouilles werden verscherpt. O. a. kwam in Juni 1928 het flottieljevaartuig *Flores* eenige dagen in die wateren kruisen, doch daders konden niet worden opgevat.

Ter gelegenheid van den geboortedag van H. M. de Koningin werd aan Abdoel Somad gelar Tengkoe Boesoe, bestuurder van het landschap Indrapoera, en aan Wan Hadji Abdul Kadir, wd. kedjoeroean van Senembah, de kleine gouden ster voor trouw en verdienste toegekend.

Onder voorzitterschap van den Gouverneur werd een comité ingesteld tot voorbereiding en uitvoering van maatregelen ten behoeve van de kolonisatie. Een groot deel van de koeliebevolking blijft namelijk in dit gewest, om zich als kolonist te vestigen. Ook de Bataafsche Petroleummaatschappij te Pangkalanbrandan tracht door kolonisatie haar arbeiders na afloop van het mondeling contract als vrije lieden in haar bedrijf te houden. Deze lieden krijgen in den regel een vrij goed salaris, terwijl aan hen een huis met een stuk grond voor tuinbouw wordt gegeven.

Voorts vindt immigratie plaats van Tobaneezen in Simeloengoen en de Karolanden. Die immigranten zoeken een bestaan door sawahaanleg of door het verrichten van koeliediensten.

De gezondheidstoestand was over het algemeen bevredigend. In de onderafdeelingen Beneden-Deli, Serdang en Padang en Bedagai werden respectievelijk 259, 53 en 76 pokkengevallen geconstateerd, waarvan 84, 14 en 21 met doodelijken afloop. De vaccinatie en revaccinatie werden in die ressorten krachtig ter hand genomen, zoodat de betreffende besmetverklaringen vóór het einde van 1928 konden worden opgeheven. In de afdeeling Langkat was de gezondheidstoestand niet bijzonder goed; 263 gevallen van bacillaire dysenterie en 39 van typhus werden in de onderafdeeling Boven-Langkat geconstateerd, waarvan enkele met doodelijken afloop. In de onderafdeeling Beneden-Langkat kwamen 143 pokkengevallen voor, waarvan 39 met doodelijken afloop, terwijl in de onderafdeeling Simeloengoen 30 gevallen van pokken geconstateerd werden, waarvan 10 met doodelijken afloop. Voorts werden in laatstgenoemd ressort 582 gevallen van bacillaire dysenterie, 32 van amoeben-dysenterie en 55 gevallen van typhus geconstateerd. Aan deze ziekten stierven respectievelijk 30, 4 en 3 personen. Zoowel in Simeloengoen als in de Karolanden is het aantal lijders aan tuberculose zeer groot; deze ziekte eischt veel slachtoffers.

In de onderafdeeling Simeloengoen werden 7266 H.A. sawah beplant, hoofdzakelijk door Tobaneesche immigranten, hoewel langzamerhand ook de inheemsche bevolking zich op de sawahcultuur gaat toeleggen. Van deze 7266 H.A. sawah waren ± 1000 H.A. bevolkingssawah.

De padi-opbrengst kan geschat worden op 12 460 000 K.G. voor de gezamenlijke sawahgebieden, zijnde 7,35% van den geheelen invoer van rijst in dit gewest (17 000 000 K.G.).

De economische toestand was ook in 1928 gunstig.

De uitvoer van Europeesche producten bedroeg 63 751 802 K.G. rubber, 3 889 729 K.G. latex, 17 441 806 K.G. tabak, 7 621 895 K.G. thee, 26 002 807 K.G. palmolie, 27 426 855 K.G. vezel, 4 268 791 K.G. gambir, 174 689 K.G. koffie en 4 631 008 K.G. copra.

De uitvoer van niet-Europeesche producten bedroeg 19 414 474 K.G. bevolkingsrubber, 7 688 063 K.G. pinangnoten, 3 515 080 K.G. aardappelen, 1 658 347 K.G. rotan en 1 106 356 K.G. versche vruchten.

Aan benzine en gasoline werd 142 741 633 Liter uitgevoerd, tegen 154 578 740 Liter in 1927, terwijl de uitvoer van kerosine 16 684 650 Liter bedroeg.

De pepercultuur op het eiland Poeloe Kampai (afd. Langkat) heeft veel van ziekte te lijden en gaat sterk achteruit. De uitvoer van zwarte peper bedroeg in 1928 19 412 K.G., tegen 35 853 K.G. in 1927.

De uitvoer van zeeproducten (visch, trasi, karnalen, enz.) bedroeg in 1928 van Bagan-siapiapi 50 419 035 K.G., tegen 42 195 119 K.G. in 1927.

De klappercultuur breidt zich voortdurend uit, vooral in de onderafdeelingen Bagan-siapiapi en Selatpandjang.

Het aantal panglongs in de afdeeling Bengkalis bedroeg einde 1928 173 (74 balkenkapperijen, 72 houtskoolbranderijen, 24 brandhoutkapperijen, 2 houtzagerijen, 1 staakhoutaankap).

---

§ 11. RIOUW EN ONDERHOORIGHEDEN.

De politieke toestand was over het algemeen gunstig. In de Koeantan-districten werd geregeld gepatrouilleerd als preventieve maatregel tegen eventueele communistische actie. De bevolking voelt weinig voor de destructieve actie der communisten, hetgeen bleek toen te Koeantan Tenang een uit Siloengkoeng afkomstige Minangkabauer, die in September 1926 revolutionnaire propaganda had gevoerd, maar daarna de wijk had genomen, was teruggekeerd. Zijn aanwezigheid werd dadelijk gerapporteerd, zoodat hij door het districtshoofd kon worden gearresteerd. Deze persoon, Djamil gelar Lelo Soetan, werd door den landraad tot 3 jaar gevangenisstraf veroordeeld. Drie personen in de afdeeling Inderagiri, van wie was gebleken dat zij daadwerkelijk in 1926 en 1927 revolutionnaire propaganda hadden gevoerd, werden in Boven-Digoel geïnterneerd.

De afdeeling Rengat van de Vereeniging Wal Fadri, welker hoofdzetel te Jogjakarta is gevestigd, gaf aanleiding haar onder scherp politietoezicht te stellen.

De politieke toestand onder de Chineezen was over het algemeen eveneens gunstig. De gebeurtenissen in China werden met aandacht gevolgd, hetgeen aanleiding gaf tot een tijdelijke boycot van Japansche goederen. Op de Japansche onderneming „Nangkoku Estate" te Tandjoengbatoe (onderafd. Karimoen) weigerden op 3 Augustus 1928 de Chineesche koelies te werken, indien hunne loonen, die goed waren, niet werden verhoogd. De beheerder dier onderneming weigerde daartoe over te gaan. De stakende koelies organiseerden daarna een optocht, onder voorwendsel, dat zij wilden gaan offeren voor de gevallen landgenooten te Tsinanfoe. De optocht werd gestuit en ontbonden; het bleek, dat deze bedoeld was als eene demonstratie tegen de Japanners. Bij het gevolgde onderzoek kwam voorts vast te staan, dat de hoofdleider een Chineesche onderwijzer was, aan wien in het belang van de openbare rust en orde voor onbepaalden tijd verboden werd onderwijs te geven.

Het aantal bedevaartgangers bedroeg 991, tegen 673 in 1927.

De veiligheid van personen en goederen was bevredigend.

Over het algemeen was de gezondheidstoestand in 1928 gunstig. In de Koeantan-districten werd een geval van typhus abdominalis geconstateerd.

De toestand van den handel was minder gunstig, als gevolg van de daling van den rubberprijs en den minder stabielen gambirprijs. In de onderafdeeling Poelau Toedjoeh en in Tambelan (onderafd. Tandjoengpinang), waar een levendige coprahandel wordt gedreven, is de algemeene handelstoestand gunstig gebleven, doordat de copraprijs weinig aan schommelingen onderhevig is geweest.

Aan rubber werd uit Inderagiri verscheept 9,6 millioen K.G. (waarvan ± 1,3 millioen ondernemingsrubber), tegen 10 771 884 K.G. (waarvan 1 075 278 K.G. ondernemingsrubber) in 1927.

De uitvoer van gambir, copra, hout, sago en visch (gezouten, gedroogde en versche) uit de afdeeling Inderagiri bedroeg onderscheidenlijk 3 138 902, 21 500 000, 54 500 000, 3 890 000 en 668 000 K.G.

---

§ 12. BANGKA EN ONDERHOORIGHEDEN.

De politieke toestand was gunstig. Te Belinjoe braken in den nacht van 12 op 13 November 1928 relletjes onder de Chineesche koelies uit. De rust kon spoedig worden hersteld.

In 1928 vertrokken 634 personen naar Mekka ter bedevaart, tegen 529 in 1927.

De veiligheid van personen en goederen was bevredigend.

De gezondheidstoestand was over het algemeen niet gunstig. Vele gevallen van influenza, malaria, dysenterie, beri-beri en typhus kwamen voor. Met het aanbrengen van verbeteringen op hygiënisch gebied, zoomede met de bestrijding van framboesia werd voortgegaan. Te Muntok heerschte wederom eene malaria tropica-epidemie.

De algemeene toestand van den handel was goed.

De rijstbouw was van weinig beteekenis. Invoer van rijst had plaats uit Singapore en Java.

Voor peper werden hooge prijzen betaald; belangrijke uitbreiding van de pepercultuur vond plaats. Uitgevoerd werd naar Java en Singapore 3 665 857 K.G. witte peper en 789 145 K.G. zwarte peper, tegen 2 569 000 en 427 000 K.G. in 1927. Gedurende 1928 varieerden de prijzen van witte peper tusschen f 90 en f 130 (tegen f 80 en f 142,50 in 1927) en die van zwarte peper tusschen f 50 en f 70 (tegen f 40 en f 100 in 1927) per pikol.

De klappercultuur breidt zich gestadig uit aan de kuststreken en op de Lepar-eilanden. Klappernoten worden in kleine hoeveelheden naar Palembang en Billiton uitgevoerd.

De uitvoer van rubber was gering; uitbreiding van de rubbercultuur had niet plaats, als gevolg van de lage prijzen.

De robusta-koffie-aanplant in Zuid-Bangka staat er gunstig voor.

§ 13. BILLITON.

De politieke toestand was bevredigend. Twee Chineesche onderwijzers werden wegens revolutionnaire propaganda uit Nederlandsch-Indië verwijderd. In September 1928 brak eene werkstaking in eenige mijndistricten uit, welke echter geen politieken ondergrond had.

De veiligheid van personen en goederen liet niets te wenschen over. De landraad berechtte 23 misdrijfzaken met 33 beklaagden, tegen 46 zaken met 56 beklaagden in 1927.

Naar Mekka vertrokken 37 bedevaartgangers.

De gezondheidstoestand was over het algemeen bevredigend. Van de door den Indischen arts van het ,,Bevolkingsfonds Billiton'' gehouden poliklinieken wordt druk gebruik gemaakt (zie Verslag 1928, kol. 21). De Gemeenschappelijke Mijnbouwmaatschappij Billiton schonk aan het fonds f 250 000, waardoor het stamkapitaal werd gebracht op f 750 000.

De door het ,,Bevolkingsfonds Billiton'' in 1927 opgerichte ambachtscursus te Lipatkadjang (Manggar) werd goed bezocht (88 leerlingen). Aangezien de school in een gehuurd gebouw is ondergebracht, dat niet aan de eischen voldoet, werd door de genoemde maatschappij een aanvang gemaakt met de oprichting van een permanent gebouw, hetwelk in bruikleen zal worden afgestaan.

De algemeene toestand van den handel was bevredigend. Aan copra en damar werd uitgevoerd onderscheidenlijk 2 676 706 en 780 992 K.G., tegen 2 026 132 en 1 181 541 K.G. in 1927.

De opbrengst van den rijstoogst was, tengevolge van ongunstige weersomstandigheden, niet ruim: ± 11 000 pikol, tegen 15 067 pikol in 1927.

§ 14. WESTERAFDEELING VAN BORNEO.

De politieke toestand bleef over het algemeen gunstig. De Chineezen ter hoofdplaats Pontianak en te Singkawang toonden met de gebeurtenissen in China mede te leven. Zeer aanzienlijke bedragen aan geld worden nog steeds verzameld voor steun aan China. De boycot van Japansche waren werd onverminderd doorgezet. Twee Chineezen werden als ongewenschte elementen naar hun land van herkomst teruggezonden.

De verhouding met het bestuur van Serawak bleef bij voortduring goed.

Ter bedevaart gingen 665 personen, tegen 1312 in 1927.

De veiligheid van personen en goederen liet niet veel te wenschen over. Slechts in de afdeeling Singkawang werden verscheidene ernstige misdrijven gepleegd.

De immigratie van Chineezen nam gedurende 1928 sterk toe, vermoedelijk tengevolge van de onzekere toestanden in China.

De gezondheidstoestand was over het algemeen gunstig. Enkele gevallen van pokken en typhus abdominalis kwamen voor.

De rubberhandel ging achteruit wegens de daling van de rubberprijzen. Als gevolg van de lage prijzen werden nog verscheidene gambirfabriekjes gesloten (zie Verslag 1927, kol. 24). De pepercultuur breidt zich in de onderafdeeling Bengkajang (afd. Singkawang) gestadig uit in verband met de goede marktprijzen. Einde 1928 steeg de prijs van f 80 tot f 120 per pikol. De peperuitvoer bedroeg in 1928 916 450 K.G., waarvan het grootste gedeelte afkomstig was uit de afdeeling Singkawang. De uitvoer van rubber en copra bedroeg onderscheidenlijk 22 266 en 83 397 ton (van 1000 K.G.), tegen 25 123 en 54 536 ton in 1927.

De invoer van rijst beliep 38 137 ton, tegen 35 796 ton in 1927.

§ 15. ZUIDER- EN OOSTERAFDEELING VAN BORNEO.

De politieke toestand was gunstig.

De Chineesche bevolking ter hoofdplaats Bandjermasin is voor de gebeurtenissen in China niet ongevoelig gebleven. De Kuo Min Tang telt een niet onbelangrijk aantal aanhangers. De houding van deze organisatie bleef rustig. Als gevolg van de in 1927 te Sanga Sanga plaats gehad hebbende onlusten, werd in 1928 een aantal Chineezen als ongewenscht element geëxterneerd; een dertiental werd tot gevangenisstraf veroordeeld, terwijl van drie Chineezen de toelatingskaarten werden ingetrokken.

Gedurende 1928 hadden geen oneenigheden meer plaats tusschen de twee partijen onder de Inlandsche bevolking in de onderafdeeling Beneden-Dajak, de Kaoem Moeda en de Kaoem Toea. Wel bleef verschil van meening bestaan omtrent het begin der vastenmaand, doch hierin volgde elk der partijen haar eigen inzicht, zonder dat de vrede verstoord werd.

In het begin van 1928 vestigde zich een Inlandsche zendeling (Batak) der Zevende Dags Adventisten te Koealakapoeas. Het werk van dezen zendeling beperkte zich tot het uitleggen van de leer aan degenen, die zich daarvoor bleken te interesseeren.

In het onderdistrict Alabio (onderafd. Amoentai, afd. Hoeloe Soengai) is de strijd tusschen de Moehammadijah en de z.g. Kaoem Toea nog niet afgeloopen. Ongeregeldheden kwamen ook in 1928 niet voor, hoewel de verhouding tusschen beide partijen nog gespannen bleef.

Onder de aanhangers van de Moehammadijah-beweging vond op het eind van 1928 eene scheuring plaats; eenige weken later vereenigden de beide partijen zich echter weer. De zeer vooruitstrevende hoofdonderwijzer der Moehammadijah-school werd ontslagen. Sedert poogt hij een eigen vereeniging op te richten.

De leider der Neo-Wahabieten, Sayuti Loebies werd wegens

een persdelict door den landraad te Samarinda tot gevangenisstraf veroordeeld (zie Verslag 1928, kol. 24).

Het aantal Mekkagangers bedroeg 2565, tegen 5406 in 1927.

De veiligheid van personen en goederen liet in 1928 nog te wenschen over. De politiemacht werd uitgebreid.

De sultan van Koetei en de rijksgroote Pangeran Tjokro keerden van hun reis naar Europa terug. De sultan werd tijdens zijn verblijf in Nederland benoemd tot officier in de orde van Oranje-Nassau.

De kleine gouden ster voor trouw en verdienste werd aan twee, de bronzen ster aan vier personen uitgereikt.

De gezondheidstoestand kon over het algemeen bevredigend genoemd worden. Pokken bleven vrijwel het geheele jaar nog heerschen, hoewel in mindere mate dan in 1927. De meeste gevallen werden geconstateerd bij de Mohammedaansche bevolking, welke in deze streken de vaccinatie niet zoo op prijs stelt als elders. Door de vaccinatie en revaccinatie, waar mogelijk, krachtig ter hand te nemen, heeft de ziekte geen belangrijken omvang kunnen nemen. Maatregelen tot afzondering van pokkenpatiënten en contact-personen werden voor zooveel mogelijk getroffen. De framboesia-bestrijding werd krachtig voortgezet.

Onder het vee kwamen eenige gevallen van surra voor. Tegen hondsdolheid moesten eenige malen maatregelen worden genomen.

Kippenziekte heerschte hier en daar en richtte groote verwoestingen aan onder dit pluimvee.

De lage prijs van de rubber heeft een ongunstigen invloed uitgeoefend op den algemeenen toestand van den handel. In den loop van 1928 daalden de rubberprijzen tot zulk een laag niveau, dat de rubbercultuur nauwelijks loonend was voor de Inlandsche bevolking. Ondanks de lage prijzen, vertoonden de uitvoercijfers van rubber een vooruitgang, hetgeen moet worden toegeschreven aan de groote toeneming van het aantal tapbare boomen. In 1928 werden uitgevoerd 24 758 000 K.G., tegen 24 093 000 K.G. in 1927.

In de onderafdeeling Martapoera werden 3310 diamantlicenties verkocht, terwijl gevonden werd 236 karaat, ter waarde van f 20 177. Voor 1927 waren deze cijfers respectievelijk 5283 stuks, 245 karaat en f 25 391.

De Inlandsche steenkolenontginningen leidden een kwijnend bestaan tengevolge van de lage prijzen. Uitgevoerd werd 12 ton, tegen 111 ton in 1927. De uitvoer van vee uit de onderafdeeling Pelaihari, voornamelijk voor de slacht, nam een weinig toe. De handel in slangen-, leguanen- en krokodillenhuiden te Samarinda was bloeiend; uitgevoerd werd voor eene waarde van f 532 136, tegen f 788 884 in 1927.

De verschillende steenkolenmaatschappijen produceerden 598 991 ton steenkolen, tegen 640 793 ton in 1927.

De padi-oogst was zeer bevredigend. Talrijke sawahs, welke tengevolge van de belangstelling voor de rubbercultuur hadden braak gelegen, werden opnieuw bewerkt.

De aanplant van peper werd uitgebreid. De prijzen varieerden voor zwarte peper van f 60 tot f 90 en voor witte peper van f 100 tot f 170 per pikol. Uitgevoerd werd 736 527 K.G. witte en 405 265 K.G. zwarte peper, ter waarde van respectievelijk f 1 730 761 en f 619 298. Voor 1927 waren deze getallen respectievelijk 728 367 K.G. en 234 359 K.G., ter waarde van f 1 238 338 en f 228 610. Tegen het einde van het jaar had de pepercultuur veel van insecten te lijden, waardoor groote schade werd aangericht.

§ 16. CELEBES EN ONDERHOORIGHEDEN.

De leerlingen van de opleidingsschool voor Inlandsche ambtenaren, de kweekschool voor Inlandsche schepelingen, de normaalschool en de Hollandsch-Inlandsche school richtten te Makassar eene afdeeling op van de Jong Islamietenbond (J.I.B.) op Java, waarvan de geestelijke leider is de voormalige Osvia-onderwijzer Noeroedin. Op instigatie van het hoofdbestuur van Moehammadijah, waarvan 2 leden van Java waren overgekomen, had een meerdaagsch congres van de Moehammadijah-afdeelingen in dit gewest te Makassar plaats van 14—16 April 1928. Het congres omvatte eene openbare vergadering op den 15den en twee besloten bijeenkomsten op 14 en 16 April, terwijl voorts optochten plaats vonden van leerlingen der Moehammadijah-school ter hoofdplaats en padvinders der Moehammadijah-padvindersvereeniging Hisboel Wathon. Het congres verliep rustig. Op den 13den Mei 1928 had te Makassar eene openbare vergadering in de Sengkie-bioscoop plaats van de aldaar opgerichte afdeeling van de Partij Nationaal Indonesia (P.N.I.). Ook deze vergadering had een rustig verloop; aanwezig waren ± 800 personen. Door den Jong Islamietenbond werd besloten tot oprichting van een afdeeling van de Nationaal Indonesische Padvinderij (Natipy). Tevens werd een meisjesafdeeling van de J.I.B. gevormd. Verscheidene meisjes voerden het woord. Bestudeering van den Koran en vorming van de jeugd op godsdienstigen grondslag werden ook voor de vrouwen als richtsnoer aanbevolen. Over politiek werd niet gerept. Door den Jong Islamietenbond werd in Juni 1928 aan het hoofd van plaatselijk bestuur te Makassar officieel de oprichting van een afdeeling der Natipy gemeld. Het bestuur wordt gevormd door leerlingen van de opleidingsschool voor Inlandsche ambtenaren.

In Juli 1928 werden karaengdata-bewegingen in de onderafdeelingen Takalar en Djeneponto (afd. Soenggoeminasa) ontdekt. De aanleggers Ambo Tjanning, Daeng Bako alias Kraeng Boko en Pasinringi alias Kraeng Lili werden spoedig gearresteerd, waardoor de rust in de betrokken streken dadelijk werd hersteld.

Op 12 Augustus 1928 werd op initiatief van de afdeelingen van Moehammadijah en den Jong Islamietenbond te Makassar opgericht het Comité ,,Oemat Islam'', hetwelk zich ten doel stelt een einde te maken aan den bestaanden naijver tusschen de verschillende godsdienstige vereenigingen en eenheid van streven te bereiken door opname van afgevaardigden van alle te Makassar werkende, op den Islam gebaseerde vereenigingen. Assiratal Moestakim en de Partij Sarekat Islam (P.S.I.) bleven evenwel afzijdig. In het Comité ,,Oemat Islam'' namen zitting drie afgevaardigden van den J.I.B. en drie van Moehammadijah. De onderwerpen, door de sprekers behandeld op de vergaderingen van het Comité ,,Oemat Islam'', waren hier en daar niet vrij van eenige scherpte jegens andersdenkenden.

In Augustus 1928 is eenige wrijving ontstaan onder de Arabieren ter hoofdplaats Makassar tengevolge van de oprichting van de Persarikatan Hizboel Arab (Partij Arab), welke vereeniging blijkens hare statuten geen Sajids onder hare leden opneemt. De vereeniging stelt zich ten doel de banden tusschen de Arabieren (Sechs) te versterken en elkander onderling hulp te verleenen.

In October 1928 werd ter hoofdplaats Makassar eene nieuwe vereeniging opgericht, de ,,Kaoem Boegis'', welke blijkens aankondiging de vaderlandsliefde (perasaän kebangsaän) onder de Boegineezen wenscht te bevorderen middels lezingen, uitgifte van geschriften, verheffing van de adat, voorlichting der jeugd en welke door bevordering van landbouw en handel de economische positie van de Boegineezen wil versterken.

Op den 3den Juni 1928 hield de P.S.I.-afdeeling Parepare eene openbare vergadering in kampong Oedjoeng (Parepare) in de goedang van Ong Tjing Sioe, onder leiding van den voorzitter van de afdeeling Parepare Damis. Aanwezig waren o. a. Abdoel Hamid, voorzitter der P.S.I.-afdeeling Zuid-Celebes en ± 250 belangstellenden. Besproken werden o. a. het doel van de P.S.I., opwekking tot intensiever godsdienstig leven, Islamonderwijs en padvinderij. De vergadering had een rustig verloop. Ter afdeelingshoofdplaats Parepare werd eene afdeeling padvinderij opgericht, genaamd Siap, met 10 leden, welke zullen worden onderwezen door een onderwijzer van de P.S.I.-school te Makassar. Het aantal leden der P.S.I.-afdeeling Parepare (Adjataparang) neemt steeds toe. In Augustus zijn een paar honderd personen uit de bergkampongs van Maloesetasi, Alakoeang en Goeroe (Sidenreng) en enkele kampongs van Sawito, als lid toegetreden; naar schatting bedraagt het aantal leden in Adjataparang thans 1200. In de kampongs Awakaloekoe, Otting en Lokabatoe, waar de bevolking de Islam niet belijdt, worden geen leden van P.S.I. aangetroffen.

De gebeurtenissen in China werden door de Chineezen met groote aandacht gevolgd; geldinzamelingen werden gehouden

om de nationalistische legers te steunen en ter leniging van den nood van oorlogsslachtoffers. In de Chineesche couranten werd heftig geprotesteerd tegen de houding van Japan.

Op den 14den Juni 1928 had in het vereenigingsgebouw van de Kuo Min Tang-afdeeling te Makassar eene zoogenaamde combinatie-vergadering plaats, waaraan werd deelgenomen door afgevaardigden van verschillende vereenigingen en redacteuren van bladen. Ook de Bintang Borneo van Bandjermasin en de Ting Pok van Manado waren vertegenwoordigd. Op deze vergadering werd, na eene uiteenzetting van Lim Kong (alias Lim Keng Bo), afdeelingsvoorzitter van de Kuo Min Tang, aangenomen, dat men den handel in eigen goederen zou bevorderen, terwijl men de ,,slechte goederen'' (barang boesoek) moest mijden, waarmede de eerste (bedekte) boycotpogingen haar intrede deden. De boycot-actie der Chineezen ter hoofdplaats Makassar nam in de eerste dagen van Juli in die mate toe, dat ingrijpen noodzakelijk bleek. Was die actie tevoren beperkt gebleven tot een aantal anti-Japansche artikelen in de couranten en tot meeningsuiting op vergaderingen, de gebeurtenissen gaven blijk van een georganiseerd, doelbewust drijven in de richting van een algemeene boycot. In Augustus nam de boycot-beweging een nog scherper karakter aan. De Chineesche groothandelaar Thoeng Tjoan Lok werd mishandeld door een landgenoot Oei Moei Lae, die hem een oor afsneed. De dader is voortvluchtig. Na dit feit werd in de Chineesche wijk intensief gepatrouilleerd met al het beschikbare Europeesche politie-personeel, ter geruststelling van vele Chineesche handelaren, die, door de mishandeling, één hunner aangedaan, in begrijpelijke onrust verkeerden. Langzamerhand is de boycot-actie verloopen en geen bijzondere gebeurtenissen deden zich meer voor.

Bij G. B. 18 Dec. 1928 n°. 3x (J. C. n°. 103) is aan den Chinees Liem Kong, alias Thian Kong, alias Liem Pong Beo, te Makassar, in het belang der openbare rust en orde, het verblijf in Nederlandsch-Indië ontzegd.

Aan Massa Erang Karaeng Mangatta, hoofd der adatgemeenschap van Bontobangoeng, werd een buitenlandsch verlof naar Mekka verleend voor den duur van 8 maanden. Zijn oudste zoon Mohammad Opoe werd met de tijdelijke waarneming van het bestuur belast.

La Sassoe werd als bestuurder over het landschap Maiwa (afd. Parepare) erkend (zie Verslag 1928, kol. 27).

De wd. sultan van Boeton, Laode Hamidi, werd erkend en bevestigd als bestuurder over het landschap Boeton.

De bestuurder van het landschap Laiwoei, Saoe-Saoe, overleed op 13 November 1928. Met de tijdelijke waarneming van diens functie werd Telaka, zoon van den overleden zelfbestuurder, belast.

De wd. maradia van het landschap Balanipa, Andi Baso, werd als maradia van dat landschap erkend en bevestigd (zie Verslag 1928, kol. 27).

De maradia van Binoeang, La PaEnrongi, werd eervol van zijne waardigheid ontheven (G. B. 16 Febr. 1929 n°. 17).

Begin 1928 trachtte een Boegineesche hadji in enkele kustkampongs van de afdeeling Loewoe eene nieuwe secte te vormen. De door hem verkondigde leer, welke gegrond is op het niet verrichten van het z.g. ,,Lohor''-gebed gedurende den Vrijdagdienst, heeft echter geen ingang gevonden.

Het aantal bedevaartgangers bedroeg 458, tegn 651 in 1927.

De criminaliteit bleef, zoowel in het rechtstreeks bestuurd gebied, als in de zelfbesturende landschappen, vrij groot.

Aan 3 personen werd de groote zilveren, aan 4 de kleine zilveren en aan 10 de bronzen ster voor trouw en verdienste uitgereikt.

De gezondheidstoestand kon bevredigend genoemd worden. De heerschende ziekten waren malaria, buikziekten, schurft, framboesia en influenza. In het vierde kwartaal van 1928 brak in Djeneponto (afd. Soenggoeminasa) dysenterie uit, waarbij het aantal slachtoffers ± 200 bdroeg. Te Makassar kwamen nog steeds gevallen van pest voor, in verband waarmede voortgegaan werd met opruiming van pestgevaarlijke woningen, terwijl op de zindelijkheid in de kampongs streng werd gelet. Op vele plaatsen in de afdeeling Bonthain kwamen dysenterie-gevallen voor, waarbij het aantal slachtoffers vrij groot was. In de onderafdeelingen Masamba, Malili en Kolaka (afd. Loewoe) was de gezondheidstoestand eveneens minder gunstig. Voorts werd in het district Rongkong der onderafdeeling Masamba eene hevige typhus-epidemie geconstateerd, waaraan ± 70 personen zijn overleden. Dank zij het flinke ingrijpen door den dienst der volksgezondheid werd verspreiding van de gevreesde ziekte voorkomen. Het aantal lepra-lijders in de afdeeling Mandar bedroeg 834. In de Toradjalanden, waar het surplus aan mannen 30 % bedraagt, wordt het volksbestaan bedreigd door geslachtsziekten en steriliteit, waarvan ontstaan en uitbreiding nauw samenhangen met sexueele uitspattingen en ontucht bij adatfeesten. Het Bestuur en de Zending gaan deze uitspattingen zooveel mogelijk tegen.

In de afdeeling Mandar stierven tal van karbouwen aan monden klauwzeer. Voorts stierven enkele paarden aan surra, terwijl een tiental paarden lijdende aan kwaden droes tegen schadeloosstelling werd afgemaakt. In de afdeelingen Makassar, Bone en Parepare kwamen nog vele gevallen van septichaemie voor; ook aan kwaden droes stierven vele dieren. Ook kwamen enkele gevallen van hondsdolheid voor.

De algemeene uitkomsten van den rijstoogst waren gunstig.

De maïsoogst was over het algemeen bevredigend.

In 1928 werden 1 989 882 K.G. rotan uitgevoerd, tegen 363 603 K.G. in 1927. De uitvoer van damar bedroeg 3 670 457 K.G., tegen 376 753 K.G. in 1927.

§ 17. MANADO.

Te Toli-Toli werd eene afdeeling van de Kuo Min Tang opgericht, welke in rustige banen geleid wordt.

Bij G.B. 14 Mei 1929 n°. 1 zijn Christiaan Ponto, Lodewijk Nicolaas Kansil en Willem Sarapil wegens frauduleuze handelingen ontheven van hunne waardigheid van bestuurder van Kandahe-Tahoena, Siaoe en Taboekan (onderafd. Sangihe-eilanden).

Bij G.B. 14 Mei 1929 n°. 30 zijn de landschappen Dolo en Sigi-Biromaroe (onderafd. Paloe, afd. Donggala) samengevoegd tot één landschap Sigi-Dolo; als bestuurder is benoemd Lamakarato, thans bestuurder van Sigi-Biromaroe en waarnemend bestuurder van Dolo.

De veiligheid van personen en goederen was in het algemeen zeer goed.

Aan één persoon werd de kleine gouden ster, aan 3 de groote zilveren ster, aan 19 de kleine zilveren ster en aan 27 de bronzen ster van trouw en verdienste toegekend.

De z.g. Pinksterbeweging, welke in 1927 een periode van opleving doormaakte, leed over het algemeen een kwijnend bestaan.

In het landschap Taboekan (Sangihe-eilanden) is eene beweging gaande van een groep Mohammedanen te Petta om bestaande zendingsscholen om te zetten in neutrale volksscholen.

Het aantal bedevaartgangers bedroeg in 1928 181, tegen 296 in 1927.

De gezondheidstoestand was gunstig. In Loewoek (afd. Poso) en in Atinggola (afd. Gorontalo) heerschte gedurende een korten tijd amoeben-dysenterie, welke ziekte echter weinig slachtoffers eischte.

Ook de gezondheidstoestand van het vee was goed. In het landschap Lore (onderafd. Poso) en in de onderafdeelingen Donggala en Paloe kwamen enkele gevallen van kwade droes en surra onder de paarden voor.

De handel in copra bleef levendig. Evenals het vorige jaar handhaafde de prijs van de boschproducten zich, waardoor veel geld onder de bevolking kwam.

De opbrengst van den rijstoogst was bevredigend.

De oogst van de bevolkingskoffieaanplantingen was minder goed, als gevolg van onvoldoend onderhoud.

De oogst van maïs, oebi en ketella was bevredigend.

§ 18. MOLUKKEN.

De politieke toestand was gedurende 1928 over het algemeen gunstig.

Ter hoofdplaats Hollandia (Noord-Nieuw-Guinee) werd een deel van de niet-inheemsche bevolking, de zg. Amberies, door kwaadwilligen tot weigering van betaling van belasting en verrichting van heerendiensten aangespoord. Door het ingrijpen van het Bestuur werd de actie gebroken.

In de tweede helft van 1928 ontaardde eene godsdienstige beweging in de onderafdeeling Hollandia (Noord-Nieuw-Guinee) in een verzet tegen de bestaande macht en orde, hetwelk tot uiting kwam in het weigeren van heerendiensten. Toen de onderafdeelingschef met gewapende politie ter plaatse kwam om de leiders op te vatten, werd op verschillende plaatsen eene dreigende, soms zelfs aanvallende houding aangenomen. Door kalm optreden kon erger worden voorkomen. De leiders werden opgevat en veroordeeld. Sedert is de rust weergekeerd.

In het Zuidwestelijk deel van de z.g. Vogelkop (West-Nieuw-Guinee) werden patrouilleerende landschapspolitiedienaren door de Papoeasche bevolking overvallen en gedood, waarschijnlijk als gevolg van ontactvol en ruw optreden tegenover de bergbevolking. De hoofddaders werden opgevat en veroordeeld, terwijl een districtshoofd, dat ontactvol was opgetreden, ontslagen werd. De rust is sedert weer hersteld.

In de residentie Amboina was van een politiek leven onder de inheemsche bevolking buiten de onderafdeelingen Amboina en Saparoea geen sprake. In de Sarekat Ambon ter hoofdplaats is met de verschijning van het maandblad ,,Sinar Maloeka", onder redactie van den propagandist der vereeniging D. Ajawaila en gesteund door den gewezen hoofdcommies Hetharia, beide leden van den Ambonraad, eenig leven gekomen. In de ,,Sinar Maloeka" werd stelling genomen tegen het M(oluksch) P(olitiek) V(erbond), dat aaneensluiting der cultureel niet-Mohammedaansche volken der Molukken zoekt, terwijl dat blad de toetreding tot de P.P.P.K.I. en andere nationale vereenigingen bepleit. Genoemde Hetharia, die in 1927 met den sedert overgeplaatsten gouvernements arts Sitanala de sluimerende Sarekat Ambon practisch omzette in een ,,Comité Keperloean Amboina", later ,,Comité Keperloean Maloeka" genoemd, is nog steeds doende dit Comité op te werken tot meer invloed en beteekenis. Het comité heeft echter nog geen vast omlijnd programma en nog weinig aanhang (zie Verslag 1928, kol. 29).

Onder de Arabieren ter hoofdplaats Amboina kwamen in 1928 oneenigheden voor, welke hun oorzaak vonden in het belijden van den godsdienst. De zich op sociaal en godsdienstig gebied bewegende vereeniging van Arabieren, ,,Mahasin Alachlaag", had een op haar naam staand huis, waarvan de koopsom door verschillende Arabieren was samengebracht, ingericht als langgar. Onder de Arabieren vormden zich intusschen twee partijen, de groep der jongeren (kaoem moeda), onder leiding van den als vooruitstrevend bekend staanden Sech Mohamad bin Abdoellah Alamoedi, lid van den gemeenteraad van Amboina en geliëerd aan het ,,Comité Keperloean Ambon", en de groep der ouderen (kaoem toea), die eerstbedoelde groep fel bestreed. Toen het tot een gevecht tusschen leden van de beide groepen kwam, greep het Bestuur in. Hoewel de partijen nog scherp tegenover elkaar staan, zijn geen ordeverstoringen meer voorgekomen.

Van de actie der Vereeniging ,,Pandoe Ceram", welke zoo goed als uitsluitend bestaat uit Cerammers die buiten hun geboorteland vertoeven (militairen, matrozen, enz.), werd in 1928 weinig of niets gemerkt.

De bevolkingssterkte van de interneeringskampen aan den Boven-Digoel bedroeg eind 1928 2021 (1051 geïnterneerde mannen, 20 geïnterneerde vrouwen, 436 volwassen gezinsleden en 514 kinderen). Verdere bijzonderheden zijn te vinden in de Mededeelingen omtrent enkele onderwerpen van algemeen belang (afgesloten Mei 1929).

Van de te Amboina en Saparoea bestaande afdeelingen der Kuo Min Tang ging weinig actie uit. Zij zijn geheel op Makassar georiënteerd. Bij de Chineezen elders in het gewest bestaat wel medeleven met de gebeurtenissen in China, doch oprichting van K.M.T.-afdeelingen werd niet gerapporteerd. De te Ambon en Saparoea bestaande afdeelingen toonden zich tot heden niet anti-westersch-gezind en hadden geen neiging zich in extremistische richting te ontwikkelen.

In het begin van 1928 wierp een zekere Darang van Hoemenoek zich te Patipi (West-Nieuw-Guinee) op als verkondiger van een nieuwe leer. Zijne leerstellingen kwamen in het kort hierop neer: een vast geloof in God, Nabi Adam en Joesoef; geregeld bidden; ondeugden als stelen, moorden, overspel, enz. worden met de zwaarste straffen in het hiernamaals bedreigd; geen schulden maken; de bevelen van het Bestuur stipt opvolgen en eenige bepalingen omtrent de behandeling van dooden. Hij doopte zijne volgelingen en hield hen dan eenige dagen bij zich om hen in de leer te onderwijzen. Hun aantal groeide in korten tijd aan tot eenige honderden. Al spoedig echter is de beweging geheel verloopen.

In 1928 gingen 242 bedevaartgangers naar Mekka, tegen 227 in 1927.

De veiligheid van personen en goederen liet over het algemeen weinig te wenschen over. Groote misdrijven komen weinig voor.

Aan 5 Inlandsche ambtenaren werd de kleine zilveren ster en aan 6 de bronzen ster voor trouw en verdienste uitgereikt.

De gezondheidstoestand liet nog te wenschen over. Gedurende korten tijd heerschte in Boven-Digoel en in West-Nieuw-Guinee malaria. De malaria-specialist, dr. de Rook, deed uitgebreide onderzoekingen en nam maatregelen tot bestrijding van de ziekte in Boven-Digoel. Ook eenige gevallen van beri-beri kwamen voor; na de verstrekking van gaba, instede van gepelde rijst, verdween de ziekte. Op de Tanimbar-, Aroe-, Babar- en Zuidwester-eilanden (Kisar) en in de kuststreken van de eilanden Ceram en Boeroe kwamen koortsen voor. De kindersterfte is in die streken over het algemeen vrij groot.

De prijzen van copra en damar bleven vrijwel stationnair. De handel was over het algemeen tamelijk bevredigend. De Vacuum Oil Company kwam zich te Ternate vestigen voor den opkoop van copra. Door eigen afscheep kon zij hoogere prijzen bieden, zeer ten voordeele van de bevolking.

De klappercultuur breidt zich regelmatig uit. Rijst wordt sporadisch verbouwd en slechts voor eigen gebruik.

§ 19. TIMOR EN ONDERHOORIGHEDEN.

De verhouding tot het Bestuur van Portugeesch Timor liet niets te wenschen over. Het zuidelijk commandement Cova-Lima werd door het Portugeesch Bestuur tot eene zelfstandige eenheid verheven. De commandant te Bobonare blijft den titel van commandant supérieur de la frontière voeren. De commandanten van deze beide commandementen werkten op zeer te waardeeren wijze met het Nederlandsch Bestuur samen.

Veediefstallen kwamen nog herhaaldelijk voor, doch werden op Nederlandsch gebied niet door Portugeesche onderdanen gepleegd; wel werd herhaaldelijk gestolen vee over de grens gevoerd. In het tweede halfjaar van 1928 werden 135 stuks vee, van diefstal op Nederlandsch grondgebied afkomstig, door de Portugeesche commandanten teruggezonden.

De inwendige politieke toestand was in 1928 gunstig. Twee lieden uit Lamahala voerden communistische propaganda in het kakangschap Tanah Boleng, waar zij ± 800 volgelingen kregen. Tot eenig verzet is het niet gekomen; het Bestuur lichtte de primitieve bevolking in, waardoor de extremistische beweging geheel verliep. In 1928 braken eenige onlusten uit op het eiland Lomblen, doordat de bevolking van het landschap Lamalerap wegens een grensgeschil werd aangevallen door onderdanen van het zelfbestuur van Lamahala.

Bij G.B. 31 Oct. 1928 nº. 28 zijn Paulus David Manafe, Christiaan Jeremias Michiel Amalo, Soleman Pedana Mangalai Saba, Alexander Paulus Toengga, Nehemia Daud, Frans Kotten, Christiaan Jeremias Michiel Amalo en Simon Mesakh Giri

eervol ontheven van hunne waardigheid van bestuurder van de landschappen DaEdoeloe, Rote Talada, Bilba, Loahoeloe, Noesalai, Ndao, Thie en Bolaholoe en zijn die landschappen samengevoegd tot één landschap Roti onder tijdelijk waarnemend bestuur van J. S. Kedoh.

Bij G.B. 6 Febr. 1928 n°. 33 werd Ama Biri Kaloembang eervol ontheven van zijne waardigheid van bestuurder van het landschap Laoera (onderafd. West-Soemba, afd. Soemba); tot wd. bestuurder werd aangesteld Takoe Geli. De wd. bestuurder van het landschap Memboro (onderafd. West-Soemba, afd. Soemba), Oemboe Kraeng, werd bij G.B. 6 Febr. 1928 n°. 35 eervol van zijne waardigheid ontheven; in zijne plaats werd Omboe Mohamad tot wd. bestuurder aangesteld. Voorts werd bij G.B. 6 Febr. 1928 n°. 34 Kedoe Moto ontheven van zijne waardigheid van bestuurder van het landschap Lamboja(onderafd. West-Soemba, afd. Soemba).

De bestuurder van het landschap Nagehe (onderafd. Ngada, afd. Flores), Roga Ngole, overleed 16 Augustus 1928; als wd. bestuurder van dit landschap werd Joseph Djoewa aangesteld. Bij G. B. 26 Mei 1929 n°. 19 is kapitan Poera eervol ontheven van zijne waardigheid van bestuurder van het landschap Trong (onderafd. Oost-Flores en Solor-eilanden, afd. Flores); bij dezelfde gelegenheid is het landschap Lawajong aan het landschap Larantoeka en zijn de landschappen Lamahala en Trong aan het landschap Adonara toegevoegd.

De toevoeging van het landschap Sanggar aan het landschap Bima (zie Verslag 1928, kol. 31/32) heeft plaats gehad op 13 September 1928.

Bij G.B. 20 April 1929 n°. 12 is het op het eiland Flores gelegen deel van het landschap Bima, bekend onder de benaming van Manggarai, met inbegrip van de z.g. Manggaraische daloeschappen, en met de daaromheen gelegen eilanden, gerekend van 1 Maart 1929 afgescheiden van het landschap Bima en gesteld onder een afzonderlijken bestuurder; als waarnemend bestuurder van het landschap Manggarai is aangewezen Bagoeng, daloe daloe van Pongkor, thans radja bitjara van Roeteng.

Het aantal Mekkagangers bedroeg in 1928 417, tegen 300 in 1927.

De veiligheid van personen en goederen liet nog te wenschen over; moord en doodslag kwamen dikwijls voor, evenals vele veediefstallen.

De gezondheidstoestand was goed.

De gezondheidstoestand van het vee was over het algemeen niet ongunstig; eenige gevallen van surra en septichaemie epizoötica kwamen voor. Door de langdurige droogte stierven vele dieren door gebrek aan voedsel.

De handel is voornamelijk in handen van Chineezen en Arabieren. Paarden en karbouwen werden grootendeels naar Java uitgevoerd, terwijl andere producten in hoofdzaak te Makassar ter markt werden verhandeld.

In 1928 vertegenwoordigde de copra-uitvoer uit de afdeeling Flores eene waarde van f 2 129 500, tegen f 1 370 500 in 1927. Soemba voerde 2429 paarden uit, tegen 3500 in 1927; Soembawa 5393 paarden en 7764 buffels, tegen 4764 en 4944 in 1927. De oogst van maïs, het hoofdvoedsel van de bevolking, was vrij goed.

In 1928 werd 800 pikol sandelhout gekapt; het werd verkocht tegen den prijs van f 73 per 100 K.G.

Op 5 Augustus 1928 had eene hevige uitbarsting van den vulkaan Rokka Tinda op het eiland Paloë plaats.

---

§ 20. BALI EN LOMBOK.

De politieke toestand was gunstig.

Begin Februari 1928 werd eene godsdienstige mystieke vereeniging ontdekt, waarbij verschillende Inlandsche ambtenaren bleken te zijn aangesloten. Een terzake ingesteld onderzoek wees uit, dat deze vereeniging geen politieke bijbedoelingen heeft.

Naar Mekka vertrokken in 1928 409 personen, tegen 486 in 1927.

De veiligheid van personen en goederen was minder goed dan in 1927; ter kennis van het Bestuur werden gebracht 406 gevallen van diefstal en 605 veediefstallen, tegen 358 en 400 gevallen in 1927.

Aan één persoon werd de zilveren ster en aan verscheidene lagere Inlandsche ambtenaren de bronzen ster voor trouw en verdienste uitgereikt.

De gezondheidstoestand liet in 1928 te wenschen over. In de onderafdeelingen Badoeng, Kloengkoeng, Karangasem en Tabanan heerschte eene ernstige epidemie van bacillaire dysenterie, aan welke ziekte eenige honderden personen bezweken. In het kustgebied kwamen vrij veel malariagevallen voor, terwijl hier en daar gevallen van buikziekten werden geconstateerd. Malariabestrijding vond geregeld plaats.

De gezondheidstoestand van het vee was gunstig. In de onderafdeeling Boeleleng stierven 2 paarden, 28 runderen en 3 karbouwen aan kedadak, makan balang en njasab. In de afdeeling Lombok werden een geval van piroplasmose en een geval van malleus (kwade droes) geconstateerd.

In- en uitvoer gingen aanzienlijk vooruit; in het bijzonder vermeerderde de uitvoer van copra, klapperolie, varkens en huiden.

De rijstoogst was over het algemeen bevredigend. In Zuid-Midden-Lombok had men echter met den padiboorder en een walangsangit-plaag te kampen, zoodat in die streken vrij veel padi mislukte. De bevolking ging voort met de uitbreiding van haar klapperaanplantingen.

D.

LANDMACHT.

Bij G. B. 27 Oct. 1928 n°. 12 is eene commissie van advies ingesteld inzake eene splitsing van de uitgaven op de IXde begrootingsafdeeling in uitgaven voor de defensie en uitgaven voor de handhaving van de binnenlandsche orde en rust (splitsingscommissie oorlogsbegrooting).

Bij G. B. 20 Febr. 1929 n°. 2x (J. C. n°. 17) is eene commissie ingesteld om het ontwerp tot eene algemeene verordening tot uitvoering van art. 33 der Indische Staatsregeling voor te bereiden, alsmede om van advies te dienen over daarmede verbandhoudende maatregelen en regelingen, welke eventueel vereischt zullen zijn in tijden van gevaar voor oorlog of opstand.

De ambtsressorten van de beide divisiecommandanten en van de landstormdistrictscommandanten zijn bij G. B. 31 Oct. 1928 n°. 21 (I. S. n°. 496) gewijzigd.

Het dienstplichtbesluit voor Nederlandsch-Indië (I. S. 1923 n°.408), zoomede de regeling voor het reservepersoneel van het leger in Nederlandsch-Indië (I. S. 1923 n°. 518) zijn — met ingang van 1 Augustus 1928 (zie I. S. n°. 406) — nader gewij-

zigd bij K. B. 31 Maart 1928 n°. 24 (N. S. n°. 91, I. S. n°. 211) waarbij rekening is gehouden met eenige sedert in de practijk gebleken leemten en onvolkomenheden.

De dienstplichtregeling voor Europeanen in Nederlandsch-Indië (I. S. 1924 n°. 44) is nader gewijzigd en aangevuld bij Ord. van 12 Juni 1928 (I. S. n°. 205) in verband met de bestuurshervorming, bij R. V. 11 Sept. 1928 (I. S. n°. 407) in verband met het hoogervermelde K. B. 31 Maart 1928 n°. 24 (I. S. n°. 211) en bij Ord. van 2 Oct. 1928 (I. S. n°. 436) o. a. betreffende verruiming van het recht op pensioen van dienstplichtigen.

Bij K. B. 27 Aug. 1928 n°. 72 (I. S. n°. 447) is bepaald, dat het voor de beroepsofficieren van het Nederlandsch-Indische leger vastgestelde eereteeken voor eervollen langdurigen Nederlandschen werkelijken dienst als officier ook zal worden uitgereikt aan de reserve-officieren van dat leger.

Bij G. B. 18 Mei 1928 n°. 47 (I. S. n°. 149) zijn de bepalingen betreffende de artillerie-inrichtingen, voor zoover daarbij de administratie op commercieelen grondslag wordt gevoerd en voor de geweermakersateliers (I. S. 1924 n°. 493), zoomede de voor de artillerie-inrichtingen bestaande bepalingen (I. S. 1906 n°. 358) gewijzigd, met betrekking tot den duur van de werkuren.

In verband met de bestuurshervorming is de inkwartieringsordonnantie (I. S. 1915 n°. 268) nader aangevuld bij Ord. van 12 Juni 1928 (I. S. n°. 205).

De voor 1927 vastgestelde onderverdeeling der aantallen van de voor inlijving beschikbare dienstplichtigen over land- en zeemacht (zie Verslag 1928, kol. 34) heeft voor 1928 geen wijziging ondergaan.

§ 1. LEVENDE STRIJDKRACHTEN.

Samenstelling van het leger. In het afgeloopen jaar kwamen geen definitieve wijzigingen in de legersamenstelling tot stand.

Plaatselijke indeeling. Aangezien de wegaanleg Phong—Kareueng—Sawang in West-Atjeh gereed kwam, keerde het laatste detachement genietroepen einde October 1928 naar zijn garnizoen terug.

Begin Januari 1928 vertrokken 2 radiostations respectievelijk naar Telokbetong en Pasoeroean ten behoeve van den bewakingsdienst van den Krakatau. Het militair radiostation te Taroena werd opgeheven.

Aanvulling van het korps officieren. Gespecificeerde gegevens hieromtrent zijn opgenomen in tabel 8*a* van bijlage D.

Voorziening in de behoefte aan militairen beneden den rang van officier. Tabel 8*b* van bijlage D bevat een uitgewerkt numeriek overzicht van de gedurende de laatst verloopen vijf jaren bij het leger in de sterkte gebrachte militairen beneden den rang van officier en van de daartegenover staande verliezen; tabel 10 een vijfjarige statistiek betreffende de reëngagementen en tabel 11 een overzicht, alleen voor 1928, nopens de winsten en verliezen aan kader.

De regeling betreffende de belegging in de Rijkspostspaarbank van premiegelden van in Nederland aangeworven militairen, die zich in Nederlandsch-Indië reëngageeren (Bb. n°. 7204), is bij G. B. 9 Aug. 1928 n°. 3 (Bb. n°. 11725) buiten werking gesteld.

Militair onderwijs. In de tabellen 12 en 13 van bijlage D zijn de numerieke opgaven betreffende de verschillende onderwijs-inrichtingen opgenomen.

Van de sedert 1903 bestaande gelegenheid voor jongelieden om onder het genot van eenige toelage bij de korpsen en instellingen van het leger eenig ambacht of handwerk te leeren (zie Verslag 1928, kol. 33) werd ook in 1928 gebruik gemaakt. Einde Maart 1928 waren 29 jongelieden in opleiding; in den loop van het jaar kwamen er 17 bij en gingen 7 in eene particuliere betrekking over, gingen 8 in militairen dienst, werden 3 op verzoek ontslagen en werden 8 wegens gebrek aan aanleg ontslagen, zoodat einde Maart 1929 20 jongelieden in opleiding waren.

Voor het toelatingsexamen tot de Hoogere Krijgsschool 1928 hebben zich in Indië aangemeld voor de krijgskundige studiën 12 candidaten en voor de intendance-studiën 1 candidaat.

De kaderschool voor de infanterie bleef gedurende 1928 voor opleiding tot alle rangen opengesteld. Het in 1927 nog bestaand incompleet aan sergeant-majoors-instructeur werd ingeloopen. Er bestaat thans nog een tekort aan Europeesche sergeanten, weshalve ook nu wederom meer candidaten, dan waarop de capaciteit van de inrichting feitelijk is berekend, tot de kaderschool werden toegelaten. Moest in 1927 ter verkrijging van genoemde candidaten een beroep worden gedaan op de, boven het normale aantal opgevoerde, aanbevolen militairen, thans kan in het tekort worden voorzien door de opleiding van Europeesche fuseliers van de veldbataljons, waarbij het echter ook nu nog noodzakelijk blijft, de besten in de gelegenheid te stellen, om na hunne normale brigadiersopleiding zonder examen in opleiding te komen voor sergeant. De kaderschool werd uitgebreid met één compagnie.

De proef met het onderricht aan analphabeten is nog niet beëindigd, doch de tot nu toe verkregen resultaten bij de veldbataljons zijn, o. m. tengevolge van de vele mutatiën, weinig bevredigend.

Van de 11 leerlingen van het Internaat der Militaire School ging 1 leerling over van de 3de naar de 4de klasse en gingen 7 leerlingen over van de 4de naar de 5de klasse der hoogere burgerschool, terwijl 1 leerling slaagde voor het eindexamen en dus toegelaten werd tot de Koninklijke Militaire Academie; 1 leerling slaagde niet voor het eindexamen en 1 leerling werd wegens gebrek aan aanleg van het Internaat verwijderd, zoodat thans nog overblijven 1 leerling in de 4de klasse en 8 leerlingen in de 5de klasse der hoogere burgerschool.

De kaderschool bij het wapen der genie (van 1 November 1927 tot 15 April 1928) had tot resultaat, dat voldeden aan de eischen voor: Europeesch sergeant 10 Europeesche brigadiers; niet-Europeesch sergeant 2de klasse 11 niet-Europeesche korporaals; niet-Europeesch sergeant 1ste klasse 1 niet-Europeesch sergeant 2de klasse; Europeesch brigadier 5 Europeesche geniesoldaten; sergeant-telegrafist 1 Europeesch brigadier telegrafist; Europeesch brigadier telegrafist 2 Europeesche geniesoldaten 1ste klasse telegrafist; Europeesch brigadier radio-telegrafist 7 Europeesche geniesoldaten 1ste klasse radio-telegrafist; niet-Europeesch korporaal radio-telegrafist 1 niet-Europeesch geniesoldaat 1ste klasse radio-telegrafist; Europeesch sergeant zoeklichtleider 1 Europeesch brigadier zoeklichtbedienaar; Europeesch brigadier zoeklichtbedienaar 3 Europeesche geniesoldaten 1ste klasse motorist.

Tot de korpsschool bij het bataljon genietroepen werden toegelaten 46 Europeesche geniesoldaten 2de klasse en 32 niet-Europeesche geniesoldaten 1ste en 2de klasse.

Van de in November 1927 in opleiding voor radio-telegrafist opgenomen 28 niet-Europeanen van andere wapens zijn er 3 afgevallen wegens het niet kunnen volgen der lessen. De overigen zijn thans allen niet-Europeesch geniesoldaat 1ste klasse radio-telegrafist, van wie er weder 10 tot de kaderschool voor korporaal-radio-telegrafist zijn toegelaten.

Op 1 October 1928 werden 42 Europeesche en 3 niet-Europeesche militairen, afkomstig van andere wapens en diensten, in opleiding genomen voor telegrafist en radio-telegrafist.

Bij de automobiel-compagnie te Bandoeng werden voor officieren twee cursussen en twee herhalingscursussen in het besturen van automobielen gehouden, waaraan respectievelijk hebben deelgenomen voor de eerste cursussen 18 en voor de herhalingscursussen 2 officieren.

Naast de opleiding van de eigen bestuurders en van het kader, heeft voorts nog plaats gehad de eerste opleiding van infanteristen tot bestuurders van personen- en vrachtwagens.

De regelingen ten aanzien van de opleiding van officieren voor tolk voor het Japansch en de Japansche spreektaal (I. S. 1919 n°. 566) zijn gewijzigd bij G. B. 22 Dec. 1928 n°. 32 (I. S. n°. 553).

Bij de cavalerie werden in 1928 2 leergangen aan de kaderschool gehouden voor de opleiding tot opperwachtmeester-instructeur, wachtmeester-instructeur, wachtmeester, wachtmeester 1ste klasse en fourier. De opleiding voor wachtmeester 2de klasse, brigadier en korporaal had niet plaats wegens het voorkomen van een groot aantal candidaten in de betrekkelijke bevorderingsregisters.

Luchtvaart. Einde 1928 bedroeg de sterkte aan vliegeniers bij de Nederlandsch-Indische luchtvaartafdeeling 26 officieren-vliegenier, benevens 2 onderofficieren-vliegenier.

De vliegeniersopleiding wordt gevolgd door 3 officieren en 6 onderofficieren, terwijl 1 milicien in opleiding is voor reserve-officier-vliegenier.

Het aantal gebrevetteerde waarnemers bedraagt thans 31 officieren-waarnemer, onder wie 4 reserve-officieren met groot verlof.

Met de opleiding van officieren-vliegenier voor het waarnemersbrevet wordt voortgegaan. Thans zijn 11 officieren-vliegenier in het bezit van het waarnemersbrevet.

Door den technischen dienst werd voortgegaan met den aanbouw van gewijzigde D.H.-toestellen, waarvan wederom enkele exemplaren werden afgeleverd; bovendien zijn nog 10 Avro-les-toestellen in aanbouw.

Voorts werden de enkele nog voorradige Fokker C IV-toestellen omgebouwd tot vliegtuigen met speciale bestemming (toestellen, speciaal ingericht voor den fototechnischen dienst, den radiodienst en voor transportdoeleinden).

Een aantal parachutes, systeem Irving, werd ontvangen, voldoende om het meerendeel van het vliegend personeel van een eigen exemplaar te voorzien.

Ten slotte werden nog 5 Marconi A.D. 6 vliegtuigradio-apparaten met onderdeelen aan de uitrusting toegevoegd.

Voortgezet werden de mitrailleurschietoefeningen te Batoedjadjar. Vermelding verdienen de vergelijkende schietproeven met den mitrailleur van 12,7 m.m. Colt-Withworth systeem Browning en den Vickers mitrailleur van 7,7 m.m.

In het afgeloopen jaar werd slechts één lange afstandsvlucht tot buiten het eiland Java gemaakt, en wel van Andir naar Pajakoemboeh.

De fototechnische dienst verrichtte belangrijken arbeid ten behoeve van den topografischen dienst, den dienst der volksgezondheid, den dienst van den mijnbouw en particulieren.

Vermelding verdienen nog de tot het bestuiven van rubber- en theetuinen ter bestrijding van plantenziekten genomen proeven. Met een speciaal bij den technischen dienst aangemaakt bestuivingsapparaat, gemonteerd in een C IV-toestel, slaagde men er in, in korten tijd een zeer gelijkmatig verdeelde laag bestrijdingsstof over de tuinen te verspreiden.

Verleende reeds bij de voorbereiding van het civiele luchtverkeer de luchtvaartafdeeling krachtige medewerking, ook na de opening van de luchtlijnen op Java door de K.N.I.L.M. kon men den steun van de militaire luchtvaart in vele opzichten nog niet ontberen. Speciale vermelding verdient in dezen de technische dienst van de luchtvaartafdeeling, waar tot dusverre alle belangrijke technische werkzaamheden en herstellingen ten behoeve van de K.N.I.L.M. werden verricht en waarop ook in de toekomst het civiele luchtverkeer voorloopig nog zal zijn aangewezen.

Bewapening. De geweer-mitrailleurs bij de cavalerie werden vervangen door karabijn-mitrailleurs, op dezelfde grondslagen als zulks bij de infanterie is geschied.

Een nieuw model veldhandgranaat werd ingevoerd, terwijl de proeven met de in te voeren geweergranaat nog voortgang hebben.

Proeven werden genomen met eventueel in te voeren stalen helmen, alsmede met karabijnen ingericht voor z.g. kamerschietoefeningen, zulks met het oog op eene vereenvoudigde schietopleiding.

Kleeding, velduitrusting en voeding. Een nieuw kleedingvoorschrift is verschenen, waarin de verschillende wijzigingen in de kleeding van de laatste jaren zijn verwerkt.

Ten einde den man op patrouille steeds een droge ligplaats te kunnen verschaffen, is het plan gerezen, om ieder soldaat een veldligmatje van waterdichte stof te verstrekken. In het gewest Atjeh en Onderhoorigheden wordt thans een proef genomen met een dergelijk veldligmatje, vervaardigd van autokappengoed.

In verband met de toenemende moeilijkheid om een voldoend aantal veroordeelden ter beschikking van het leger te stellen, werden maatregelen getroffen om het gebruik dezer werkkrachten tot het hoogst noodige te beperken, hetgeen in bijna alle Buitengewesten tot inkrimping van het aantal gestraften heeft geleid. De inhuur van vrije werkkrachten van Java afkomstig, ter vervanging van gestraften in het garnizoen Enrekang (gouv. Celebes en onderhoorigheden), waarmede gedurende een 2-tal jaren een proef zal worden gehouden, kon einde 1928 in verband met het gereedkomen van de voor deze lieden (en hunne gezinnen) bestemde verblijven, een aanvang nemen.

Huisvesting. Een aanvang werd gemaakt met de noodige bij- en verbouwingen in de kampementen van het 11de, 12de en 16de bataljon infanterie te Meester Cornelis, het 14de bataljon infanterie te Buitenzorg, het 5de bataljon infanterie te Semarang, het 3de bataljon infanterie te Poerworedjo en het 8ste en 13de bataljon infanterie te Malang, welke uitbreidingswerkzaamheden noodig zijn voor het onderdak brengen van een deel der bij de jongste legeruitbreiding verkregen troepen. Gereed kwamen de bij- en verbouwingen aan de kampementen van het 15de bataljon infanterie te Bandoeng, het 1ste en 2de bataljon infanterie te Magelang en het 19de bataljon infanterie te Malang. Hierbij wordt tevens doorgevoerd het treffen van maatregelen ten behoeve van de gescheiden gezinslegering.

Bij de herindeeling van sommige kampementen is voorts gerekend op bijbouw van logies voor gezinnen met groote kinderen, dan wel voor groote gezinnen, o. a. te Semarang 6, te Magelang en te Malang elk 9, te Poerworedjo 5, te Bandoeng 16 en te Meester Cornelis 14.

Het maréchaussée-kampement te Serang en de inrichting van het kampement te Dermo bij Soerabaja kwamen gereed, terwijl begonnen werd met den bouw van halfduurzame kampementen voor de legering van een maréchaussée-compagnie te Madjalengka en een te Bondowoso.

De werkzaamheden, verbonden aan de uitbreiding van logiesruimte in het cavaleriekampement te Tjimahi en te Salatiga, kwamen gereed, terwijl begonnen werd met de verbetering en uitbreiding van het cavaleriekampement te Weltevreden.

Te Magelang wordt het voormalig kampement van de 4de mitrailleur-compagnie geschikt gemaakt voor de legering van het 7de bataljon infanterie.

De vernieuwingen en verbouwingen in halfduurzamen trant van het bivak te Moeraratembesi (res. Djambi) werden voltooid, terwijl die werkzaamheden voor het bivak te Moearatebo (res. Djambi) nog onderhanden zijn. Het was noodzakelijk tot eene algeheele redistributie van het bestaande kampement te Djambi over te gaan; deze werkzaamheden zijn nog niet voltooid.

De verbetering en uitbreiding van het kampement te Tarakan (res. Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo) kwam gereed, terwijl met dergelijke werkzaamheden werd begonnen te Samarinda (res. Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo).

De verbeteringen aan het kampement te Atamboea werden voltooid. Met den bouw van een nieuw kampement te Kefannanoe (Timor) werd begonnen, terwijl het kampement te Badjawa (Flores) gereed kwam. De uitbreiding en verbetering van het kampement te Roeteng (Flores) kwam nagenoeg gereed, terwijl met soortgelijke werkzaamheden begonnen werd te Larantoeka (Flores) en Soembawa besar (Soembawa).

In Tapatoean (Westkust van Atjeh) werd een brigadebarak bijgebouwd. Onderhanden zijn uitbreidingen van de logiesruimte te Lam Meulo (Noordkust van Atjeh) en Meulaboh (Westkust van Atjeh).

In verband met de vervanging van de detachementen infanterie door veldpolitie werden de kampementen te Kotatinggi (res. Benkoelen) en Bangkinang (res. Sumatra's Westkust) aan het Departement der Burgerlijke Openbare Werken overgegeven.

Met den bouw van een nieuw troepenkampement te Sidikalang (res. Tapanoeli) werd een aanvang gemaakt.

In het gouvernement Celebes en onderhoorigheden zijn de verbeteringen in het bivak te Paréparé, waar thans de gescheiden gezinslegering is doorgevoerd, en in het bivak te Palopo

geheel voltooid, terwijl die in het bivak te Bonthain nagenoeg gereed kwamen. Begonnen werd met den bouw van een nieuw bivak te Enrekang.

De bouw van het nieuwe kampement te Poso (res. Manado) werd voortgezet.

Te Amboina werd ten behoeve van de gescheiden gezinslegering begonnen met de redistributie van de kazerne in het fort ,,Nieuw Victoria''.

Het van de gewapende politie overgenomen kampement der gewapende politie te Namlea (Boeroe) werd vervangen door een nieuw tijdelijk kampement voor twee brigades infanterie.

Het nieuwe kantoorlokaal voor den divisiecommandant te Weltevreden kwam gereed.

Het scheikundig laboratorium van den militair geneeskundigendienst te Bandoeng kwam gereed en werd begin Augustus 1928 betrokken.

Tot verderen afbouw van de geweermakersschool te Kiaratjondong (Bandoeng)) werd overgegaan.

De bouw van een nieuw radiogebouw te Andir (Bandoeng) kwam gereed.

Het medico-aviatisch laboratorium te Andir (Bandoeng) werd voltooid, behoudens de inwendige inrichting.

De bouw van een kantoorgebouw voor den Topografischen Dienst te Malang kwam gereed.

Voltooid werd de bouw van een geweermakersatelier met mitrailleurbergplaats te Tarakan en te Balikpapan (res. Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo).

De bouw van het patronenmagazijn en de verbouwing van het munitiemagazijn in het kampement Keudah te Koetaradja (Atjeh) kwamen gereed.

Met den bouw van een betonaanlegsteiger en het munitiemagazijn der marine op den Zuidwal van Madoera werd begonnen, terwijl 4 K.M. weg, waarlangs een dubbele smalspoorbaan, gereed kwam.

Belangrijke ver- en bijbouwingen hadden plaats in het militair hospitaal te Tjimahi, terwijl de uitbreiding van het hospitaal te Magelang gereed kwam.

De bestaande inrichting voor verpleging van zieke paarden te Malang werd uitgebreid.

De hangar op het vliegterrein te Tjililitan werd verbreed.

Het beheer van het landingsterrein te Semarang werd overgedragen aan het Departement van Gouvernements Bedrijven.

Het bestaande landingsterrein, bij Boender (Grisee) werd afgekeurd.

De aansluiting van de kampementen te Meester Cornelis aan de bronwaterleiding had plaats.

Het kampement en de militaire woningen te Bangkalan werden op de nieuwe gewestelijke waterleiding aangesloten.

De aanleg van eene drinkwaterleiding te Tarakan is in uitvoering.

De waterleiding te Atamboea voor de burgerbevolking (aansluiting op het militaire net) kwam gereed, evenals de militaire waterleidingen te Soé en Kalabahi.

De verbetering van de gemeentelijke drinkwaterleiding te Padang is thans zoodanig gevorderd, dat aan het militair établissement water kan worden geleverd.

Het kampement te Paloe (res. Manado) werd op de landschapswaterleiding aangesloten.

Het kampement te Soemedang werd van een reservekrachtbron voor de lichtinstallatie voorzien.

Het militaire établissement te Tjilatjap, zoomede het kampement en de militaire woningen te Denpasar (Bali) werden op de nieuw aangelegde plaatselijke electrische lichtnetten aangesloten.

De electrische verlichting van de kampementen, enz. te Balikpapan en Tarakan kwam gereed.

Te Padangpandjang en Fort de Kock werd begonnen met de aansluiting van het militaire établissement op het electrische lichtnet.

Algemeene gezondheidstoestand en ziekenverpleging. De gegevens betreffende het aantal ziekte- en sterfgevallen in het Indische leger, verkregen door de bewerking der telkaarten van de zieke en overleden militairen van dat leger op het hoofdkantoor van den militair geneeskundigen dienst, zijn verzameld in den volgenden staat.

Ziekten.	Beroepsmilitairen.				Dienstplichtigen.			
	Ziektegevallen.		Sterfgevallen.		Ziektegevallen.		Sterfgevallen.	
	1928.	1927.	1928.	1927.	1928.	1927.	1928.	1927.
Febris typhoïdea	62	63	7	6	1	2	—	—
Paratyphus	9	37	—	2	—	—	—	—
Malaria (alle vormen)	2 842	2 880	11	5	29	25	—	—
Pokken	—	2	—	—	—	—	—	—
Diphtherie	2	14	—	—	—	2	—	—
Influenza	578	622	2	2	18	15	—	—
Dengue, knokkelkoorts / Van der Scheersche koorts	814	802	—	—	29	24	—	—
Dysenterie (alle vormen)	545	615	3	1	18	13	—	—
Melaatschheid	6	7	—	—	—	—	—	—
Stijfkramp	2	—	1	—	—	—	—	—
Beri-beri	66	18	2	—	—	—	—	—
Tuberculose (alle vormen)	168	159	31	33	2	2	—	—
Primaire syphilis	473	380	—	—	8	11	—	—
Andere vormen van syphilis	539	669	—	1	7	17	—	—
Ulcus molle	680	656	—	—	23	41	—	—
Morbi gonorrhoici	2 607	2 167	—	—	81	69	—	—
Ophthalmia gonorrhoica	15	14	—	—	—	—	—	—
Suikerziekte	11	16	1	—	—	—	—	—
Acuut of chronisch alcoholisme	21	18	1	1	—	—	—	—
Besmettelijke nekkramp	1	—	1	—	—	—	—	—
Zielsziekten	122	105	—	—	4	4	—	—
Trachoma	82	96	—	—	—	1	—	—
Longontsteking	261	172	19	27	5	1	2	—
Tropische spruw	3	3	—	—	—	—	—	—
Mijnwormziekte	129	137	—	—	1	1	—	—
Blindedarmontsteking	64	55	3	1	2	4	—	—
Ingewandsbreuken	38	55	—	2	1	1	—	—
Tropisch leverabsces	5	5	1	—	—	—	—	—
Framboesia tropica	54	61	—	—	1	2	—	—
Andere ziekten	7 475	6 186	106	85	207	146	—	—
Totalen	17 674	16 014	189	166	437	381	2	—

Voor 1928 bedragen de procentcijfers voor ziekte- en sterfgevallen betreffende de *beroepsmilitairen* respectievelijk 48,08 en 0,51 van de gemiddelde legersterkte, tegen 45,96 en 0,48 in 1927.

De algemeene gezondheidstoestand kan gunstig genoemd worden.

De toeneming van het aantal ziektegevallen komt voornamelijk voor rekening van de rubriek ,,andere ziekten'', waaronder infectieziekten, ziekten der spijsverteringsorganen, niet-venerische ziekten van het urogenitaal stelsel, ziekten van het lymphevaatstelsel, ziekten van het huid- en celweefsel en ziekten door uitwendige oorzaken. Ook nam het aantal gevallen van primaire syphilis en van gonorrhoische aandoeningen toe, terwijl beri-beri (voornamelijk in de meer afgelegen afdeelingen der Buitengewesten) weder het hoofd opstak.

Tevens kwamen meer gevallen van longontsteking en zenuw- en zielsziekten voor.

Gunstiger ziektecijfers zijn te vermelden omtrent paratyphus, malaria, influenza, dysenterie en de niet-primaire vormen van syphilis.

Onder de *dienstplichtigen* bedroeg het aantal ziektegevallen 437, tegen 381 in 1927.

Bij G. B. 22 Aug. 1928 n°. 16 (Bb. n°. 11734) is een reglement voor het militair geneeskundig laboratorium te Weltevreden vastgesteld.

Bij eene gemiddelde sterkte van 2809 (2725) [1]) paarden, bleven van het voorafgegane jaar in behandeling 165 (149) paarden en zijn 4124 (4135) paarden in behandeling gekomen, zoodat in 't geheel 4289 (4284) paarden werden behandeld (de aangegeven getallen hebben uitsluitend betrekking op patiënten, welke wegens den aard van hun lijden aan den dienst onttrokken moesten worden).

1) De tusschen haakjes geplaatste cijfers hebben betrekking op het vorige verslagjaar.

Het ziektepercentage ten opzichte van de gemiddelde sterkte bedroeg 152,6, tegen 157,2 in 1927.

Het verliespercentage daalde van 8,14 %, tot 7,76 %.

Malleus werd waargenomen bij 2 paarden der cavalerie in de garnizoenen Weltevreden en Bandoeng, terwijl te Malang een pas op Java aangekocht inheemsch paard werd aangetast. *Surra* werd waargenomen bij een Australisch paard te Malang. Drie gevallen van *paraplegia infectioza* kwamen voor (één officierspaard te Bandoeng, één officierspaard te Weltevreden en één artilleriepaard te Malang). Drie Australische paarden kwamen in behandeling met *tetanus*, waarvan er twee herstelden en één moest worden afgemaakt. Het aantal gevallen van *maanblindheid* bedroeg 35 (de gevallen van recidief zijn hieronder niet begrepen), terwijl 10 paarden wegens gezichtsstoornissen als gevolg van dit ooglijden uit de legersterkte moesten worden afgevoerd.

Oefeningen. In 1928 werden geen grootere oefeningen gehouden dan zoodanige, waarbij de regimenten infanterie ieder afzonderlijk, in samenwerking met andere wapens, onder leiding van de divisiecommandanten werden geoefend.

De 1ste divisie hield eene oefening in afwisselend terrein in de omgeving van Garoet en meerdaagsche oefeningen te Tjiandjoer en Poerwakarta voor 1 regiment infanterie met cavalerie, artillerie en genie; voorts cavalerie-oefeningen voor ½ regiment cavalerie en een compagnie wielrijders in de omgeving van Poerwakarta en eene geneeskundige oefening in troepenverband in de omgeving van Meester Cornelis.

De IIde divisie hield eene oefening in afwisselend terrein in de omgeving van Lawang, eene regimentsoefening voor ½ regiment cavalerie tusschen Soerakarta en Salatiga, regimentsoefeningen voor de infanterie met hulpwapens in de omgeving van Salatiga en Batoe en eene geneeskundige oefening in troepenverband in de omgeving van Magelang.

Onder leiding van een der hoofdofficieren van den generalen staf bij het hoofdkantoor werd eene kaderoefening in het terrein gehouden en onder leiding van het hoofd van den generalen staf eene kaderoefening met officieren van den generalen staf, intendance-officieren en enkele officieren van den geneeskundigen dienst. De officieren van den generalen staf werden bij toerbeurt in de gelegenheid gesteld de oefeningen als toeschouwer of als hulpleider bij te wonen, teneinde het contact tusschen hen en den troep te bevorderen en hen in de gelegenheid te stellen, hunne tactische kennis en bedrevenheid ook aan de hand van de praktijk te onderhouden en te vermeerderen.

De luchtvaartafdeeling nam aan enkele troepenoefeningen deel.

Aan de oefeningen van de IIde divisie namen enkele veldcompagnieën van de korpsen barisan van Madoera deel.

Een Fransch hoofdofficier woonde een der oefeningen van de Iste divisie als toeschouwer bij.

In Mei, October en November 1928 hebben verplichte eendaagsche schietoefeningen voor den landstorm plaats gehad in de garnizoenen Soerabaja, Malang, Soerakarta, Jogjakarta, Poerworedjo, Magelang, Semarang, Gombong, Tjimahi, Weltevreden en Buitenzorg. De opkomst heeft niet te wenschen overgelaten en de resultaten waren over het algemeen bevredigend. In verband met de daarmede bereikte minder goede resultaten, is het voor 1927 aangenomen beginsel van vrijwillige schietoefeningen voor den landstorm losgelaten.

Remonte. Voor de aanvulling der artillerie werden in 1928 aangekocht 111 Australische paarden.

Voor de aanvulling van de mitrailleurcompagnieën, de zoeklicht-afdeeling der genie en de paarden bestemd voor de opleiding voor treingeleiders werden in 1928 aangekocht 21 Inheemsche paarden.

In October 1928 is de XXste commissie naar Australië vertrokken, voor den aankoop van 280 legerpaarden.

Militaire postduivendienst. Einde 1928 beschikten de stations te Andir, Soerabaja en Meester Cornelis respectievelijk over 253, 196 en 203 duiven.

Reglementen en dienstvoorschriften. Voor de in 1928 verschenen reglementen en dienstvoorschriften wordt verwezen naar het ,,Overzicht der reglementen, dienstvoorschriften, tarieven en verschillende militaire boekwerken'' met de daarbij behoorende wijzigingen.

Belooningen en straffen. Het aantal militairen beneden den rang van officier, dat in 1928 aanspraak kreeg op een gouden, zilveren of bronzen medaille, dan wel op een zilveren gesp voor langdurigen trouwen dienst, bedroeg 5535, tegen 5275 in 1927.

De bepalingen betreffende de toekenning, enz. van onderscheidingsteekenen voor langdurigen trouwen militairen dienst bij het leger in Nederlandsch-Indië (I. S. 1908 n°. 374) zijn bij K. B. 14 Juni 1928 n°. 85 (I. S. n°. 328) aangevuld en gewijzigd; o. a. is het formaat der bronzen en zilveren medailles en van den zilveren gesp voor langdurigen trouwen dienst verkleind.

Bij K. B. 22 Mei 1928 n°. 36 (I. S. n°. 259) is een nieuwe gesp voor belangrijke krijgsbedrijven met het opschrift ,,W.kust Atjeh 1925—1927'' ingesteld, terwijl bij K. B. 6 Febr. 1929 n°. 10 (I. S. n°. 47) nog een 5-tal nieuwe gespen voor belangrijke krijgsbedrijven zijn ingesteld, namelijk ,,Atjeh 1911—1914'', ,,W.-Afdeeling Borneo 1912—1914'', ,,Timor 1911—1917'', ,,Ceram 1915'' en ,,N.-Guinea 1907—1915''.

Tabellen 14 en 15 van bijlage D bevatten numerieke opgaven betreffende eenige straffen.

Maatregelen en instellingen in het belang van het zedelijk en stoffelijk welzijn van den soldaat. Het aantal ontspanningslokalen bedroeg 117, namelijk 20 voor onderofficieren, 17 voor Europeanen, 10 voor Amboineezen (Manadoneezen) en 70 voor Europeanen en Amboineezen (Manadoneezen).

De verantwoording over het beheer van 108 militaire societeiten wees een voordeelig saldo van f 358 124. De waarde van gebouwen, meubilair en bibliotheken werd einde 1928 geschat op f 856 725.

Ook voor 1928 werd eene geldelijke tegemoetkoming toegekend aan vereenigingen, welke zich ten doel stellen het zedelijk welzijn der militairen te bevorderen (G. B. 23 Juni 1928 n°. 5), en wel ten behoeve van de militaire tehuizen van den Christelijken Militairen Bond voor Oost- en West-Indië te Meester Cornelis, Buitenzorg, Tjimahi, Bandoeng, Magelang en Salatiga; die van het Leger des Heils te Weltevreden, Bandoeng, Soerakarta, Jogjakarta, Malang, Soerabaja en Makassar; dat van den Katholieken Socialen Bond te Weltevreden; die van de Pastoor Verbraak-stichting te Tjimahi, Bandoeng, Magelang en Malang (alle vier op 1 April 1928 geopend); het tehuis van den heer VAN DER STEUR te Magelang; zoomede aan dergelijke inrichtingen op neutralen grondslag te Tjimahi en te Malang.

Voortgegaan werd met de oprichting en vernieuwing van bibliotheken voor de Europeesche en Inheemsche militairen en de verstrekking van tijdschriften en periodieken.

Het concubinaat in het leger werd in zijn geheel afgeschaft, met dien verstande, dat rekening wordt gehouden met bestaande verhoudingen, welke door reeds eerder ten deze verleende vergunningen zijn gesanctionneerd. Mitsdien is bepaald dat aan geen militair meer vergunning mag worden verleend tot het hebben van een huishoudster in het kampement of daartoe strekkend verblijf en dat aan degenen, die reeds een zoodanige vergunning hebben verkregen, wordt toegestaan de concubine bij zich te houden, met dien verstande evenwel, dat zulks bepaaldelijk geldt voor de persoon van de tegenwoordige huishoudster, zoodat bij het eindigen van het samenleven — om welke oorzaak ook — aan die bepaalde personen, geen vergunning tot het nemen van eene andere concubine mag worden verleend.

§ 2. VERDEDIGINGSWERKEN.

Het reglement op het verleenen van toegang tot en het bezichtigen van verdedigingswerken, artillerie-inrichtingen of artillerie-magazijnen onder beheer van het Departement van Oorlog in Nederlandsch-Indië (I. S. 1916 n°. 427) onderging eene wijziging bij G. B. 13 Nov. 1928 n°. 17 (I. S. n°. 512).

§ 3. TOPOGRAFISCHE DIENST.

De bepalingen betreffende den cursus voor opleiding van jongelieden van Europeesche afkomst tot leerling-opnemer en leerling-teekenaar (I. S. 1912 n°. 404) zijn nader gewijzigd bij G. B. 13 Sept. 1927 n°. 29 (I. S. n°. 450).

Driehoeksmetingen der 1ste, 2de, 3de en 4de orde werden verricht op Java, Sumatra, Celebes en Bangka. Tot onderlinge contrôle van de oriënteering der driehoeksnetten van Java en Zuid-Sumatra werd bovendien het lengteverschil van de oriënteeringsstations bepaald. Waterpassingen der 1ste orde werden op Java, der 2de orde op Bangka en Celebes uitgevoerd.

De topografische opneming van Sumatra, Celebes, Bali, Lombok en Bangka en van de streek bij Balikpapan (Borneo), de vluchtige opneming van Halmahera, Soemba, Timor en Alor, alsmede de herziening van de topografische kaarten van Java hadden een geregeld verloop.

Nieuwe landrentekaarten werden vervaardigd van enkele streken van Zuid-Celebes en Lombok, terwijl de herziening der landrentekaarten van Java en Madoera voortgezet en die der landrentekaarten van Bali begonnen werd. Voortgezet werden ook de werkzaamheden ter verbetering van den belastingaanslag ter Sumatra's Westkust, Tapanoeli en in de zelfbesturende landschappen van Zuid-Celebes en Soembawa.

Voor verschillende takken van dienst, zelfbesturende landschappen, enz. werden voor weg- en irrigatie-aanleg, alsmede voor andere technische doeleinden, meet- en teekenwerkzaamheden verricht.

In het geheel werden op de schalen 1 : 25 000 en kleiner opgenomen 13 210 K.M². en herzien 3777 K.M². Voor fiscale doeleinden werden op de schaal 1 : 5000 in kaart gebracht op Java en Madoera 154 488 bouws nieuwe metingen en 1 026 723 bouws herzieningsmetingen en in de Buitengewesten 326 499 H.A. nieuwe metingen.

In Tapanoeli en op Soembawa werden over eene oppervlakte van 7296 H.A. 64 955 individueele grondstukken gemeten.

Behalve 62 gewone detailbladen, verschenen 12 overzichts- en schetskaarten (waaronder een schetskaart van Flores 1 : 300 000), bladen I en VI van de overzichtskaart Java en Madoera 1 : 250 000, blad 24 van de overzichtskaart van Sumatra 1 : 250 000 en een overzichtskaart van Sumatra 1 : 1 750 000.

§ 4. VERRICHTINGEN VAN HET LEGER TEN BEHOEVE VAN RUST EN ORDE.

Hoewel in mindere mate dan in de jaren 1926 en 1927, moest het leger ook gedurende het verslagjaar meermalen optreden ten behoeve van de handhaving van orde en rust.

Op 3 Januari 1928 werd eene brigade marechaussee in Lho Soekon (Noordkust van Atjeh) door een levensmoeden Atjeher aangevallen. Hij verwondde een Amboineeschen marechaussee licht, waarop hij werd neergelegd.

Op 21 Februari d.a.v. legde eene marechaussee-patrouille in Tapatoean (Westkust van Atjeh) den kwaadwillige Si Agam Bade bij verzet neer.

In den avond van 29 Februari werd eene brigade, welke voor machtsvertoon op de onderneming Sumadan van de tabaksmaatschappij Sumatra-Danmarkt in de onderafdeeling Alaslanden patrouilleerde, nadat de brigadecommandant onoordeelkundig was opgetreden, door een honderdtal Chineesche koelies aangevallen. De brigade maakte daarop van de vuurwapenen gebruik, doodde 2 en verwondde 8 Chineezen.

Op 6 Maart werd de kwaadwillige Habib Brahim in Kloeet (Westkust van Atjeh) neergelegd. Aan onze zijde werd daarbij zwaar gewond een Soendaneesche marechaussee, die later aan de bekomen wonden overleed. Een karabijn M. 95 viel bij deze gelegenheid in onze handen.

In den nacht van 21 op 22 Maart arresteerde eene patrouille in Tapatoean (Westkust van Atjeh) 5 Atjehers, die het voornemen hadden eene patrouille of een bivak aan te vallen. Een der gearresteerden, de kwaadwillige Chadom Abong, ging na zijne arrestatie tot den aanval over en werd neergelegd; een Europeesche sergeant raakte hierbij zwaar gewond. Een van de andere gearresteerden, een zekere Pang Barat, maakte een maand later amok en moest worden neergelegd, bij welke gelegenheid een Amboineesche fuselier licht gewond werd.

Bij het omsingelen van een ladanghuis nabij gampong Midang Ara in Troemon (Westkust van Atjeh) werd op 17 Juni eene infanterie-patrouille door 3 kwaadwilligen aangevallen. Alle aanvallers werden neergelegd, terwijl aan onze zijde een Manadoneesche infanterist levensgevaarlijk gewond werd. Bij het doorzoeken van de woning werd een vierde kwaadwillige gearresteerd.

Op 22 Juli werd boven Rantaupandjang in Bakongan (Westkust van Atjeh) Pang Paneu met 2 volgelingen neergelegd, terwijl één karabijn M 95 en blanke wapens werden buitgemaakt. Aan onze zijde sneuvelden 1 Amboineesche en 1 Javaansche marechaussee, werd zwaar gewond 1 Javaansche marechaussee, werden niet levensgevaarlijk gewond 1 Manadoneesche en 1 Javaansche marechaussee en werd licht gewond 1 officier. Bovendien sneuvelden bij deze gelegenheid 2 bevriende Atjehsche hoofden, die de patrouille vergezelden.

Op 25 Juli deden een aantal met blanke wapens gewapende Atjehers bij gampong Meunasah (onderafd. Lammeulo, afd. Pidië) een aanval op een militair olifanten-transport van Lammeulo naar Tangse. Twee kwaadwilligen werden neergelegd, terwijl aan onze zijde 1 Manadoneesche marechaussee gewond raakte.

Ondanks alle pogingen om hen tot bedaren te brengen, deden 29 met lansen gewapende leprozen van de leprozen-kolonie Agoesan in de onderafdeeling Gajo Loeëus op 21 September een aanval op twee brigades marechaussee. De hoofdaanlegger, zoomede 6 mannen en 2 vrouwen, werden neergelegd, terwijl 4 mannen en 2 vrouwen gewond raakten.

In Tapatoean (Westkust van Atjeh) viel Teungkoe Amir op 7 November in een door eene patrouille uitgezette hinderlaag, doch hij ontkwam zwaar gewond. Den volgenden dag meldden zijne vrouw en de overige gezinsleden zich bij den controleur van Tapatoean en deelden mede, dat Teungkoe Amir aan de bekomen wonden was overleden. Zijn lijk werd gevonden en herkend.

Op 20 November deed een Atjeher, die wegens eene van een landgenoot ondervonden beleediging levensmoede was geworden, op het schietterrein nabij Koetaradja, waar twee compagnieën bezig waren met prijsschieten, een aanval op de militairen. De aanvaller werd neergelegd, nadat hij 2 militairen zwaar en 3 licht had gewond.

Op 5 April 1928 riep het hoofd van plaatselijk bestuur te Balikpapan (res. Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo) militaire bijstand in voor de opvatting van 6 van moord verdachte personen; zonder verzet werden alle verdachten opgevat. Den volgenden dag vroeg het hoofd van plaatselijk bestuur te Bandjermasin in hetzelfde gewest eveneens militaire bijstand voor de opvatting van verdachten in een roofmoordzaak; alle verdachten ontkwamen echter.

De gedurende 1928 plaats gehad hebbende aanvullingen der troepen in de Buitengewesten blijken uit het volgende staatje:

GEWESTEN.	Officieren en onderluitenants.	Onderofficieren en minderen.		Totaal.
		Europeanen.	Niet-Europeanen.	
Atjeh en Onderhoorigheden en Oostkust van Sumatra. . . .	46	112	811	969
Palembang en Djambi.	6	7	158	171
Riouw.	3	3	125	131
Sumatra's Westkust en Tapanoeli	15	49	557	621
Westerafdeeling van Borneo . .	6	16	183	205
Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo.	13	34	219	266
Celebes en Manado	27	57	375	459
Timor en Onderhoorigheden . .	5	20	223	248
Molukken	17	18	240	275
Bali en Lombok	2	6	50	58

§ 5. KORPSEN, NIET RECHTSTREEKS TOT HET LEGER BEHOORENDE.

Voor de numerieke opgaven, aangevende den toestand op eind 1928, betreffende het legioen van Mangkoe Nagoro te Soerakarta en de korpsen barisan op Madoera, zij verwezen naar tabel 16 van bijlage D.

Bij G. B. 8 Nov. 1928 n°. 31 (Bb. n°. 11798) is een nieuw reglement voor het legioen van Mangkoe Nagoro te Soerakarta vastgesteld.

Het reglement voor de korpsen barisan van Madoera is nader gewijzigd bij G. B. 21 Sept. 1928 n°. 1x (Bb. n°. 11764).

De sergen-kleeding, welke voor het legioen van Mangkoe Nagoro en de korpsen barisan op Madoera eenige jaren geleden was afgeschaft, is voor die korpsen weder ingevoerd.

§ 6. KONINKLIJK KOLONIAAL MILITAIR INVALIDENHUIS OP BRONBEEK (BIJ ARNHEM).

In den loop van 1928 zijn in het invalidenhuis opgenomen 22 oud-militairen (21 uit Oost-Indië en 1 uit West-Indië) en zijn uit de sterkte afgevoerd 30 man (9 wegens overlijden en 21 die op verzoek of om andere redenen ontslagen zijn). Dientengevolge telde het gesticht einde 1928 128 verpleegden (30 gegradueerden en 98 minderen), tegen 136 verpleegden (34 gegradueerden en 102 minderen) op einde 1927.

Gerekend over het geheele jaar, huisvestte het gesticht in 1928 gemiddeld 133 man per dag. In de ziekeninrichting waren, bij het einde van elk kwartaal van 1928, in verpleging achtereenvolgens 24, 25, 26 en 25 man.

Met de vervulling van verschillende betrekkingen waren einde 1928 belast 49 verpleegden, onder wie 10 gegradueerden.

De uitgaven voor het invalidenhuis bedroegen in 1928 f 123 062 of — na aftrekking van de ten bate van het gesticht ingehouden gagementen en pensioenen ad f 58 272 — f 64 790.

E.

ZEEMACHT.

Bij G. B. 21 Sept. 1928 n°. 30 (I. S. n°. 422) is bepaald, dat bij ontstentenis of tijdelijke verhindering van den commandant der zeemacht en hoofd van het Departement der Marine in tijd van vrede in zijne plaats optreedt de oudste in rang of ancienniteit der bij dat Departement geplaatste zeeofficieren.

Bij G. B. 2 April 1928 n°. 16 (Bb. n°. 11622) is — met ingang van 1 September 1928 — een nieuw reglement betreffende den overvoer van gouvernementspassagiers met schepen der Koninklijke Marine, de schepen der Gouvernements Marine en de schepen voor de bebakening en kustverlichting (scheepsvoedingsreglement) vastgesteld.

§ 1. KONINKLIJKE MARINE.

Personeel. De gemiddelde sterkte over 1928 van het personeel der zeemacht bedroeg 338 officieren, 1729 Europeesche onderofficieren en manschappen, 1750 Inlandsche onderofficieren en manschappen, behoorende tot het korps Inlandsche schepelingen en 298 Inlandsche onderofficieren en manschappen, behoorende tot het korps Inlandsche bedienden; in het geheel derhalve 4115 koppen, tegen 3986 koppen in 1927. Hoeveel koppen einde 1927 en 1928 aanwezig waren en hoeveel hun aantal meer of minder bedroeg dan de „sterkte volgens de begrooting", blijkt uit bijlage E, tabel 1. Tevens blijkt daaruit de „sterkte volgens de begrooting" en de „aanwezige sterkte" aan officieren en het overige personeel afzonderlijk, ook wat het machinisten- en stokerspersoneel en het personeel van het korps mariniers betreft.

De aanneming van Inlanders voor het korps Inlandsche schepelingen had plaats bij de marinekazerne Goebeng te Soerabaja, bij de kweekschool voor Inlandsche schepelingen te Makassar en bij het Departement der Marine te Weltevreden, alwaar onderscheidenlijk 147, 88 en 42 Inlanders werden aangenomen.

De aanneming van Inlanders voor het korps Inlandsche bedienden had plaats bij de marinekazerne-Goebeng te Soerabaja en bij de kweekschool voor Inlandsche schepelingen te Makassar, alwaar onderscheidenlijk 124 en 8 Inlanders werden aangenomen.

Zooals uit bijlage E, tabel 2, blijkt, is het aantal schepelingen, behoorende tot het korps Inlandsche schepelingen, met 154 koppen en het aantal schepelingen, behoorende tot het korps Inlandsche bedienden, met 38 koppen vermeerderd.

De regeling van de bezoldiging van het personeel, behoorende tot het korps Inlandsche schepelingen bij de Koninklijke Marine (I. S. 1925 n°. 150) is nader gewijzigd en aangevuld bij G. Bn. 20 Juni 1928 n°. 12 (I. S. n°. 221) en 20 Dec. 1928 n°. 39 (I. S. n°. 551).

De regeling van het korps Inlandsche schepelingen bij de Koninklijke Marine (I. S. 1926 n°. 158) is nader herzien bij G. B. 20 Dec. 1928 n°. 39 (I. S. n°. 551).

Bij K. Bn. 24 Nov. 1928 n°. 40 (I. S. 1929 n°. 7) en 5 Febr. 1929 n°. 13 (I. S. n° 43) is de regeling van het personeel der Koninklijke Marine-reserve (I. S. 1925 n°. 281) nader gewijzigd en aangevuld.

De voorschriften betreffende het personeel der Koninklijke Marine-reserve in Nederlandsch-Indië (I. S. 1926 n°. 132) zijn nader gewijzigd en aangevuld bij G. B. 28 Nov. 1928 n°. 9 (I. S. n°. 524).

De gezondheidstoestand aan boord van de schepen en inrichtingen der zeemacht was gunstig. Malaria kwam in meerdere mate voor dan in 1927, echter bedroeg de stijging veel minder dan die van het jaar 1926 op 1927. Van typhus kwamen 22 gevallen voor, waarvan 2 met doodelijken afloop (1 Europeaan en 1 Aziaat). Van de gelegenheid tot vaccinatie tegen deze ziekte werd veel gebruik gemaakt. Beri-beri kwam sporadisch voor. Wat betreft het aantal der venerische zieken, was er eene sterke vermindering te constateeren; bij de Europeanen van 23 tot 18 per 100 man en bij de Aziaten van 14 tot 10 per 100 man.

Het aantal sterfgevallen bij de Europeanen bedroeg 11 en bij de Aziaten 8.

Voor den dienst in de tropen werden afgekeurd 37 Europeanen (7 wegens longtuberculose) en 22 Aziaten (7 wegens longtuberculose).

Materieel. Op 1 April 1928 waren in dienst de kruisers *Java* en *Sumatra*, het pantserschip *De Zeven Provinciën* en de torpedobootjagers *Panter* en *Lynx*. Van de Indische Militaire Marine waren in dienst de onderzeebooten *K III, K IV, K VIII, K IX, K X, K XI, K XII* en *K XIII*, de mijnenleggers *Krakatau* en *Serdang*, alsmede de flottielje-vaartuigen *Soemba* en *Flores*. In den loop van het verslagjaar werden de torpedobootjagers *Panter* en *Lynx* buiten dienst gesteld, benevens de onderzeebooten *K VIII, K IX, K X* en *K XI*. De onderzeebooten *K II, K V, K VI* en *K VII* werden in dienst gesteld. De torpedobootjagers *Evertsen* en *De Ruyter* kwamen 20 November 1928 en de torpedobootjager *Piet Hein* kwam 24 Januari 1929 in Indië aan. Het flottieljevaartuig *Flores* werd 13 Juli 1928 in dienst opgelegd.

Van de opnemingsvaartuigen waren op 1 April 1928 in dienst de *Van Doorn* en de *Tydeman*.

De vliegdienst beschikt over een 39-tal vliegtuigen, waaronder 18 lestoestellen.

Marine-etablissement. Bij G. B. 19 Juli 1928 n°. 27 (Bb. n°. 11703) is een nieuw reglement op het beheer en de organisatie van het Marine-etablissement vastgesteld.

De regeling nopens de onderwatertoelage, toe te kennen aan personeel bij het Marine-etablissement (I. S. 1917 n°. 382), is gewijzigd bij G. B. 12 Sept. 1928 n°. 35 (I. S. n°. 410).

Steenkolen. Evenals ten vorigen jare, werden ook gedurende dit verslagjaar de verschillende marine-steenkolendepôts met steenkolen, afkomstig uit de Gouvernements kolenmijnen te Sawahloento, Kertipati en Poelau Laoet aangevuld. Bovendien werd van de Nederlandsch-Indische Steenkolen Handelmaatschappij eene hoeveelheid Cardiff-kolen aangekocht.

De benoodigde residu, solar-olie en benzine werden van de Bataafsche Petroleummaatschappij op contract afgenomen.

---

§ 2. VERRICHTINGEN DER ZEEMACHT.

Op 13 April 1928 werd het oefeningseskader Makassar gevormd, bestaande uit de kruisers *Sumatra* en *Java*, het flottieljevaartuig *Flores*, de torpedobootjagers *Lynx* en *Panter* en de divisie onderzeebooten. Tot den 30sten dier maand werden eskaderoefeningen in de wateren van Lombok en vervolgens tot 11 Mei tactische oefeningen in Straat Makassar gehouden, waaraan ook het pantserschip *De Zeven Provinciën* en een tweetal Dornier-vliegtuigen deelnamen. Het eskader bleef eenige dagen te Makassar en te Balikpapan liggen. De tactische oefeningen werden door den Commandant der Zeemacht bijgewoond, die hiertoe met een Dornier-vliegtuig overvloog van Tandjoengpriok via Soerabaja naar Makassar.

Op 22 en 23 Mei 1928 hielden de beide kruisers en het flottieljevaartuig *Soemba* gevechtsschietoefeningen benoorden Straat Sapoedi en bij de Gili's bezuiden Madoera, waarbij de beide torpedobootjagers assistentie verleenden. Den 31sten Mei werd op Madoera eene gezamenlijke landingsdivisie-oefening gehouden.

Nadat het meerendeel der schepen gedurende de maanden Juni en Juli 1928 voor onderhoud op het marine-etablissement bleven, voeren begin Augustus de kruisers *Sumatra* en *Java*, de torpedobootjagers *Panter* en *Lynx* en de divisie onderzeebooten weder uit en werd den 14den dier maand het oefeningseskader ,,Westelijke toegangen Java-zee'' gevormd, bestaande uit de genoemde schepen. Dit eskader oefende tot begin September in de baai van Batavia en Straat Soenda. De *Java* hield 4 September in Straat Soenda een vollekrachtsproef. Vervolgens bleef het eskader van 7 tot 10 September te Muntok, uitgezonderd de torpedobootjagers, welke Palembang bezochten. De *Java* en de *Lynx* keerden daarna wegens noodzakelijk gebleken voorzieningen aan respectievelijk schroeven en ketels, eerstgenoemd schip tevens ter voorbereiding van de reis naar Japan, terug naar Soerabaja en namen niet meer aan de oefeningen van het eskader deel. De *Lynx* werd 25 September te Soerabaja uit dienst gesteld. De overige schepen van het eskader kwamen den 27sten dier maand te Soerabaja aan, nadat o. a. Tandjoengpinang en de Tambelan-eilanden waren bezocht.

Op 28 September werd te Soerabaja voor ± 500 leden van de Koninklijke Nederlandsche Vereeniging ,,Onze Vloot'' en deelnemers aan het natuurwetenschappelijk congres, die aan boord van de *Sumatra*, de *Soemba* en de *Krakatau* waren ingescheept, een vaartocht gehouden in het Westervaarwater, terwijl de *Panter*, de *Serdang*, de *Draak*, de *K XI*, de *K XII* en een achttal vliegtuigen enkele demonstraties uitvoerden. De sultan van Jogjakarta maakte deze tocht als gast mede aan boord van de *Sumatra*. Den 20sten October werd te Soerabaja wederom een vlootdag gehouden.

Van 1 tot 4 October en 9 October hielden de *Sumatra* en de *Soemba* gevechtsschietoefeningen benoorden Straat Sapoedi en bij de Gili's in Straat Madoera.

Door het eskader, dat 31 October werd ontbonden, werden enkele malen lanceeroefeningen gehouden met onderzeebooten en van den 15den tot den 17den en den 23sten tot den 25sten van die maand tactische oefeningen in de nabijheid van Soerabaja, waarvan de eerste drie door den Commandant der Zeemacht werden bijgewoond. Vervolgens gingen de meeste schepen in onderhoud bij het marine-etablissement te Soerabaja tot einde Februari 1929.

Den 1sten Maart werd het eskader in Nederlandsch-Indië gevormd, bestaande uit de kruisers *Java* en *Sumatra*, de torpedobootjagers *De Ruyter*, *Evertsen* en *Piet Hein* en de divisie onderzeebooten. Gedurende Maart hielden de *Sumatra*, de *Evertsen*, de *De Ruyter* (na afloop van de onderhoudsperiode van dit schip) en de divisie onderzeebooten oefeningen in de Java-zee, Straat Madoera en in de wateren van Lombok. De *Java* en de *Piet Hein* bleven in onderhoud op het marine-etablissement.

Behalve de reeds genoemde gezamenlijke verrichtingen, valt omtrent de verrichtingen der schepen en vliegtuigen afzonderlijk nog het volgende te vermelden.

De kruiser *Java* werd, na afloop der gevechtsschietoefeningen op 22 en 23 Mei 1927, in het dok opgenomen te Soerabaja en vertrok den 31sten Mei naar Tandjoengpriok ter begeleiding van het stoomschip *Op ten Noort*, waarop de Gouverneur-Generaal zich had ingescheept. De *Java* bleef vervolgens van 2 tot 12 Juni te Tandjoengpriok ter gelegenheid van het bezoek van het Japansch opleidingseskader, bestaande uit de schepen *Idzumo* en *Yokumo*. Zooals reeds vermeld, viel de *Java* wegens gebreken aan de schroeven den 10den September uit het oefeningseskader en kwam den 11den d. a. v. te Tandjoengpriok aan. Het aldaar in dok opnemen van het schip mislukte echter. Na een verblijf van enkele dagen, vertrok het schip naar Soerabaja, waar het, na het houden van verschillende oefeningen, den 21sten September aankwam en in dok werd opgenomen. Den 7den November scheepte de Commandant der Zeemacht zich aan boord in en den volgenden dag vertrok de *Java* naar Japan teneinde aanwezig te zijn bij de vlootrevue te Yokohama op 4 December, gehouden ter eere van de kroning van den keizer van Japan. Den 8sten December vertrok het schip uit Yokohama, via Nagoya (van 9 tot 12 December), Kobé (van 13 tot 16 December), Nagasaki (van 18 tot 21 December) en Shanghai (van 24 December tot 4 Januari 1929), naar Hongkong (van 9 tot 15 Januari). Door Eastern Channel—Pathong Channel en Zuid-Chineesche Zee werd koers gezet naar de Natoena-eilanden, welke 20 Januari in zicht kwamen. Den 23sten Januari ging de Commandant der Zeemacht te Tandjoengpriok van boord en den 26sten daaraanvolgende liep de *Java* te Soerabaja binnen, waar het schip in onderhoud werd opgenomen bij het marine-etablissement.

De kruiser *Sumatra* nam, zooals reeds werd vermeld, deel aan de verrichtingen van het ,,Oefeningseskader Makassar'', was daarna gedurende Juni en Juli 1928 in onderhoud bij het marine-etablissement en nam vervolgens deel aan de verrichtingen van het ,,Oefeningseskader Westelijke toegangen Java-zee''. Na gedurende de maanden November 1928 tot en met Februari 1929 in onderhoud te zijn geweest bij het marine-etablissement te Soerabaja, werd de *Sumatra* 1 Maart het vlaggeschip van het op dien datum gevormde eskader in Nederlandsch-Indië.

Het pantserschip *De Zeven Provinciën*, welk vaartuig als artillerie-instructie-schip dienst deed, oefende voornamelijk in de nabijheid van Soerabaja en de wateren van Lombok. Gedurende de maanden Augustus, September en October 1928 werd deze bodem in onderhoud opgenomen bij het marine-etablissement te Soerabaja. Van 19 November tot 17 December oefende het schip in de nabijheid van Makassar, terwijl het gedurende het overige gedeelte van den verslagtijd — met onderbreking van het tijdvak 28 Februari tot 10 Maart, waarin de *De Zeven Provinciën* te Tandjoengpriok verbleef — schietoefeningen hield in de nabijheid van Soerabaja.

De torpedobootjager *Lynx* werd 10 September 1928 en de torpedobootjager *Panter* 4 December 1928 uit dienst gesteld. De torpedobootjagers *De Ruyter* en *Evertsen* arriveerden 20 November te Sabang uit Nederland, bleven van 26 November tot 3 December te Tandjoengpriok en kwamen 4 December te Soerabaja aan. Van 13 tot 24 December werd een vaartocht gehouden, waarbij een bezoek van enkele dagen aan Semarang werd gebracht. Vervolgens werden beide jagers in onderhoud opgenomen bij het marine-etablissement. De torpedobootjager *Piet Hein* arriveerde 24 Januari 1929 te Sabang uit Nederland en kwam, na een verblijf te Tandjoengpriok van 29 Januari tot 6 Februari, te Soerabaja aan, waar het schip in onderhoud werd opgenomen bij het marine-etablissement. De drie jagers werden vereenigd tot de divisie torpedobootjagers. Den 1sten Maart werden de jagers opgenomen in het eskader in Nederlandsch-Indië.

Wegens enkele gevallen van zeeroof in den Riouw-archipel en Straat Malakka vertrok het flottieljevaartuig *Flores* 1 Juni 1928 via Tandjoengpriok derwaarts en bekruiste tot 26 Juni die Straat en de omgeving van Bengkalis, hield verschillende prauwen aan en bracht enkele daarvan, bemand met Chineezen, op wegens het niet in orde zijn der papieren. Einde Juni kwam het schip te Soerabaja en hield 10 en 11 Juli gevechtsschietoefeningen in Straat Madoera. Den 13den Juli werd de *Flores* in dienst opgelegd met eene kernbemanning.

Het flottieljevaartuig *Soemba* kon tot 7 Augustus 1928 slechts in de onmiddellijke nabijheid van Soerabaja oefenen wegens het gereed moeten blijven om binnen 24 uur voor eventueele buitenlandsche opdrachten te kunnen vertrekken. Op genoemden datum werd de termijn van gereedheid verlengd tot 8 dagen. Van 8 tot 13 Augustus maakte de *Soemba* een wervingsreis naar de Kleine Soenda-eilanden, waarbij Banjoewangi, Endé, Sanoer, Laboehan Amoek, Soerabaja en Boeleleng werden bezocht. Begin October nam het vaartuig deel aan de gevechtsschietoefeningen. Van 19 tot 23 October bleef de *Soemba* te Panaroekan voor werving en eventueele assistentie aan de Dornier-vliegtuigen, welke aan de tactische oefeningen deelnamen. Van 24 tot 26 October voer het schip benoorden de Kangean-eilanden terug naar Soerabaja en deed dienst als vliegtuig-moederschip. Tot medio November oefende de *Soemba* in de nabijheid van Soerabaja, waarna het schip tot medio December in onderhoud werd opgenomen bij het marine-etablissement. Van 4 tot 17 Januari 1929 bleef de *Soemba* te Tandjoengpriok teneinde aanwezig te zijn tijdens het bezoek van de Engelsche kruiser *Kent* en de Australische onderzeebooten *Otway* en *Oxley*. Gedurende het overige gedeelte van den verslagtijd oefende het vaartuig in de nabijheid van Soerabaja.

Het flottieljevaartuig *Koetei* hield gedurende April 1928 een wervingsreis in de Molukken, waarbij de volgende plaatsen werden bezocht: Piroe, Saparoea, Amboina, Laboeha (Batjan) en Manado. Begin Mei vertrok het schip naar Soerabaja, waar het werd opgenomen in onderhoud bij het marine-etablissement en 16 Juni uit dienst werd gesteld.

De mijnenlegger *Krakatau* was, na onderhoud bij het marine-etablissement te hebben ondergaan, den 16den Mei 1928 weder gereed voor den dienst en bleef tot eind Juli in de nabijheid van Soerabaja oefenen in het leggen en lichten van mijnversperringen. Tevens werd het schip meermalen gebruikt als doelschip voor onderzeebooten en torpedobootjagers. Tijdens de gevechtsschietoefeningen op 22 en 23 Mei en 9 en 10 Juli sleepte de *Krakatau* de groote gevechtsschijf. In de tweede helft van Juli en gedurende Augustus lag het schip stil in verband met onderzoek en onderhoud van de stoomketels. Van 6 tot 23 September begeleidde de *Krakatau* het gouvernementsstoomschip *Wega*, aan boord waarvan de Gouverneur-Generaal een reis maakte van Tandjoengpriok naar Djapara (Tandjoeng Beteng), de Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo, Bali, Lombok en terug. Tijdens de gevechtsschietoefeningen in het begin van October sleepte deze bodem wederom de groote gevechtsschijf. Gedurende die maand oefende de *Krakatau* in de nabijheid van Soerabaja. Van 8 tot en met 28 November ondernam het schip een reis naar de Zuid- en de Westkust van Borneo en de Karimoendjawa-eilanden. Van 1 December 1928 tot 17 Januari 1929 was de *Krakatau* in onderhoud bij het marine-etablissement. Van 22 tot 28 Januari oefende het schip in de baai van Batavia en sedert 1 Februari in de nabijheid van Soerabaja.

De mijnenlegger *Pro Patria* oefende in de onmiddellijke nabijheid van Soerabaja en werd 15 Augustus 1928 uit dienst gesteld en vervangen door den mijnenlegger *Serdang*, die eveneens in de nabijheid van Soerabaja bleef oefenen in het leggen en lichten van mijnversperringen en enkele kleine reizen in de omgeving maakte.

De divisie onderzeebooten, bestaande uit de *K IV*, *K VIII*, *K XI* en *K XII*, nam deel aan de verrichtingen van het oefeningseskader Makassar en, na een periode van onderhoud gedurende Juni en Juli 1928, aan de verrichtingen van het oefeningseskader „Westelijke toegangen Java-Zee". Op 21, 22 en 23 Augustus nam de divisie onderzeebooten series diepzeeloodingen in den Indischen Oceaan bezuiden Straat Soenda. Gedurende de maanden November 1928 tot en met Februari 1929 waren alle booten in periodiek onderhoud bij het marine-etablissement. Den 12den Februari gingen de *K IV*, *K VIII*, *K XI* en *K XII* over in stationsdienst en werd de divisie samengesteld uit de booten *K II*, *K V*, *K VI* en *K VII*. Den 1sten Maart werd de divisie opgenomen in het eskader in Nederlandsch-Indië en nam zij deel aan de verrichtingen daarvan.

De tot het station onderzeebooten (de booten niet behoorende tot de divisie) behoorende booten waren gedeeltelijk opgelegd, terwijl eenige der booten in de omgeving van Soerabaja oefenden. De opleiding van het onderzeeboot-personeel had geregeld plaats op een drietal dezer booten. Op 16 Mei 1928 werd door de *K IX* en *K X* ter demonstratie gevaren met bezoekers van het ingenieurscongres. De *K X* hield van 18 tot 21 Juni een vaartocht in Straat Lombok. De *K XII*, *K XIII*, *K IX* en *K X* oefenden begin Juli enkele dagen in verband in Straat Madoera en aan de Zuidoostkust van Borneo. Na ontbinding van het divisie-verband, hield de *K IX* een vaartocht naar de Karimoendjawa-eilanden; tevens werden Rembang en Pekalongan aangedaan. De *K XII* en *K XIII* maakten tot 31 Juli een vaartocht, waarbij o. a. enkele baaien en rivieren ter Zuid- en Westkust van Borneo, de Karimata-eilanden, de Natoena- en Anambas-eilanden bezocht werden. Naar aanleiding van een klacht van het districtshoofd van Serasan (Zuid-Natoena-eilanden) over strandroof, vermoedelijk door vreemde visschers gepleegd, die deze eilanden met motorbooten bezochten, kruisten de *K XII* en *K XIII* enkele dagen in deze streken, waarbij o. a. een motorboot met 4 sampans onderzocht werd. Op den terugtocht via Straat Singapore en Straat Riouw naar Tandjoengpinang en Muntok werden de Riouw- en Lingga-archipel en de vaarwaters nabij Billiton bevaren, terwijl wederom motorvisschersbooten werden aangehouden. Einde Juli kwamen beide onderzeebooten via Tandjoengpandan, de Duizend-eilanden en Straat Soenda te Tandjoenpriok aan en keerden na een verblijf van enkele dagen terug naar Soerabaja.

De *Siboga* en de *Zeeslang* waren gedurende den verslagtijd beschikbaar als inschietboot, doelschip en oppikboot voor torpedo's.

Het moederschip voor onderzeebooten *Pelikaan* bleef in dienst opgelegd.

Den 10den April 1928 vloog de groep *W 4*, *W 7* en *W 14* en de groep *D 1* en *D 2* van Soerabaja naar Tandjoengpriok en werd het vliegkamp te Tandjoengpriok in dienst gesteld. De groep *D 1* en *D 2* vloog 27 en 28 April van Tandjoengpriok via Soerabaja naar Makassar en nam deel aan de tactische oefeningen van het oefeningseskader Makassar. Tijdens het in dienst zijn van het vliegkamp te Tandjoengpriok werden oefeningen in het bommenwerpen gehouden boven het eiland Amsterdam. Den 24sten April werd bij snelheidsvliegen op de reede van Soerabaja de *D 6* geheel vernield en kwamen tengevolge van dat ongeluk om het leven de officier van den marine stoomvaartdienst der 1ste klasse K. W. van der Veen, de korporaal-vliegtuigmaker J. Smit en een Inlandsche matroos-vliegtuigmaker. Van 15 Juni tot 5 Juli hadden de lange afstandsproefvluchten van de *D 7* plaats, ter voorbereiding van een eventueele Holland—Indië

vlucht van Dornier-vliegtuigen. Afgelegd werden ± 6800 mijl in 87 vlieguren. Van 1 tot 27 September was het vliegkamp te Tandjoengpriok wederom in dienst en hielden de *D 1* en *D 2* oefeningen in het bommenwerpen en mitrailleurschieten. Van 15 tot 19 October maakten de *D 8* en *D 13* groote tochten boven de Java-zee tijdens de tactische oefeningen. De *D 8* vloog 22 October via Ketapang naar Makassar en de *D 13* kwam den 24sten d. a. v. naar Makassar. Den volgenden dag keerden beide vliegtuigen terug naar Soerabaja. Den 22sten October vloog de *D 9* naar Benoa voor het afgeven van serum; de *D 10* bracht 16 December eveneens serum naar die plaats. Van 2 tot 19 Januari 1929 oefende de *D 8* in de nabijheid van Tandjoengpriok. Overigens oefenden de verschillende vliegtuigen geregeld nabij Soerabaja.

§ 3. DIENST VAN DE SCHEEPVAART.

1. Scheepvaartbeweging.

De scheepvaartbeweging in 1928, in vergelijking met die van 1927 en 1926, blijkt uit de volgende opgave van het aantal en den inhoud (in 1000 M³.) der in de voornaamste havens van Nederlandsch-Indië aangekomen schepen. [1])

HAVENS.	1926.		1927.		1928.	
	Aantal.	Inhoud.	Aantal.	Inhoud.	Aantal.	Inhoud.
Tandjoengpriok	2 610	15 105	2 874	16 070	2 951	18 272
Soerabaja	2 156	13 987	2 385	14 906	2 668	17 367
Semarang	1 812	13 429	1 937	14 597	2 098	16 915
Cheribon	1 119	7 583	1 163	8 225	1 238	9 015
Tjilatjap	207	1 560	209	1 597	235	1 883
Emmahaven en Padang	755	2 642	892	2 725	952	3 611
Pangkalanbrandan	536	96	499	109	543	114
Poeloe Sembilang	958	601	790	361	730	356
Belawan Deli	1 412	6 869	1 500	7 613	1 635	8 853
Palembang	961	2 343	931	2 453	1 028	2 954
Bandjermasin	391	626	426	666	425	669
Balikpapan	1 188	4 481	1 334	4 730	1 520	5 100
Samarinda	646	934	837	972	1 123	1 019
Makassar	956	5 767	997	6 479	1 057	7 024
Manado	393	1 240	592	1 464	692	1 521
Ternate	134	457	202	518	410	575
Soemenep	1 341	584	1 052	515	1 109	457
Singaradja	282	1 045	332	1 207	410	1 541
Sabang	988	7 601	1 017	7 840	1 081	8 618
Sambo	9 664	5 529	9 049	4 957	8 731	4 724
Pontianak	931	484	1 250	536	1 239	525

De aard van de scheepvaartbeweging in 1928 wordt voor de voornaamste havens aangegeven in de volgende tabel.

HAVENS.	In 1928 aangekomen					
	koopvaardijschepen, oorlogsschepen en gouvernementsvaartuigen. [2])		zeilschepen en gesleepte schepen van 300 M³. netto inhoud en daarboven. [3])		zeilschepen en gesleepte schepen van minder dan 300 M³. inhoud. [3])	
	Aantal.	Netto-inhoud (in M³.).	Aantal.	Netto-inhoud (in M³.).	Aantal.	Netto-inhoud (in M³.).
Tandjoengpriok	2 949	18 267 579	2	4 068	—	—
Soerabaja	2 578	17 312 519	90	54 550	4 768	126 762
Semarang	2 095	16 913 831	3	973	1 137	56 553
Cheribon	1 238	9 014 635	—	—	307	12 572
Tjilatjap	235	1 883 231	—	—	—	—
Emmahaven en Padang	952	3 610 936	—	—	947	27 849
Pangkalanbrandan	543	113 876	—	—	745	86 290
Poeloe Sembilang	730	355 937	—	—	704	93 048
Belawan Deli	1 633	8 852 139	2	800	945	77 463
Palembang	997	2 890 637	31	63 054	390	20 435
Bandjermasin	422	668 065	3	921	92	20 827
Balikpapan	1 487	5 085 794	33	14 256	629	54 040
Samarinda	1 117	1 016 853	6	2 592	288	25 191
Makassar	1 057	7 024 258	—	—	6 093	122 292
Manado	692	1 520 531	—	—	215	3 138
Ternate	410	575 316	—	—	37	1 039
Soemenep	1 109	457 281	—	—	2 424	42 411
Singaradja	410	1 541 066	—	—	886	13 420
Sabang	1 070	8 614 863	11	3 542	15	2 482
Sambo	7 994	4 446 473	737	277 739	5 239	584 856
Pontianak	1 239	525 288	—	—	2 103	78 158

[1]) Stoomschepen, motorschepen, zeilschepen met hulpvermogen, zeilschepen en gesleepte schepen; voor zoover zeilschepen en gesleepte schepen betreft, zijn slechts die van 300 M³. en daarboven opgegeven.
[2]) Stoomschepen, motorschepen en zeilschepen met hulpvermogen.
[3]) Geen gouvernementsvaartuigen.

De instructie voor den hoofdinspecteur, hoofd van den dienst van scheepvaart, is bij G. B. 6 Febr. 1929 n°. 36 (Bb. n°. 11879) gewijzigd en aangevuld, in verband met de bevoegdheid tot benoeming, schorsing en ontslag van personeel.

Bij Ord. van 12 Mei 1927 (I. S. n°. 288) is, met ingang van 1 Juli 1928, op welken datum de raad van tucht op de Nederlandsch-Indische koopvaardijschepen heeft opgehouden te bestaan, een raad voor de scheepvaart ingesteld. Eene instructie voor den voorzitter en de leden van dien raad is vastgesteld bij R. V. 16 Juni 1928 (I. S. n°. 215), gewijzigd bij die van 13 Oct. 1928 (I. S. n°. 444).

Ter uitvoering van het bepaalde in art. 3, lid 5, der schepenordonnantie-1927 (I. S. n°. 33) is bij Ord. van 16 Juni 1928 (I. S. n°. 214) vastgesteld het tarief van vergoedingen ten laste van den Lande toekomende aan de deskundigen bedoeld in art. 3 (lid 4) en art. 23 (lid 3) en aan de leden van de commissies, bedoeld in art. 3 (lid 3) en art. 15 (lid 2) der schepenordonnantie-1927.

Ter uitvoering van het bepaalde in de artt. 3 (lid 2) en 4 (lid 2) der binnenschepenordonnantie-1927 (I. S. n°. 289) zijn bij Ord. van 16 Juni 1928 (I. S. n°. 216) vastgesteld de tarieven van de vergoedingen als bedoeld in die artikelen.

Bij G. B. 16 Juni 1928 n°. 11 (I. S. n°. 217) is het tarief vastgesteld van de vergoedingen, welke door de ambtenaren van het schepentoezicht kunnen worden gevorderd voor werkzaamheden op verzoek van belanghebbenden buiten de kantooruren verricht.

Het scheepsmetingsbesluit 1927 (I. S. n°. 212) onderging eene wijziging bij G. B. 16 Aug. 1928 n°. 7 (I. S. n°. 350).

Bij G. B. 10 Dec. 1928 n°. 32 (J. C. n°. 100) is eene commissie ingesteld, welke tot taak heeft het vraagstuk van de beperking van den Zondagsarbeid in Nederlandsch-Indische havens in studie te nemen en van raad te dienen nopens de vraag of, en in het bevestigend geval in welke mate, zulk eene beperking aanbeveling verdient, zoomede omtrent de vraag welke maatregelen alsdan zullen zijn te treffen.

Het reglement voor de examens ter verkrijging van diploma's van stuurman, machinist en machinedrijver aan boord van koopvaardijschepen (I. S. 1908 n°. 633) is nader gewijzigd en aangevuld bij G. B. 16 Juni 1928 n°. 11 (I. S. n°. 218).

2. Paketvaart en andere voornaamste scheepvaartdiensten.

a. Op plaatsen in en buiten Nederlandsch-Indië varende diensten (uitgenomen die onder b bedoeld).

De Interdepartementale Paketvaart Commissie (zie Verslag 1927, kol. 63) is bij G. B. 15 Juni 1928 n°. 17 (Bb. n°. 11684) ontbonden.

De bediening van de paketvaart in den Indischen Archipel door de Koninklijke Paketvaartmaatschappij, ingevolge de met haar gesloten overeenkomst (zie I. S. 1926 n°. 71 en Bb. n°. 10992), had gedurende 1928 op normale wijze plaats.

De volgende cijfers geven een overzicht omtrent het bedrijf der Maatschappij gedurende 1928 in vergelijking met het vorige jaar.

Aantal geografische mijlen door de schepen der Maatschappij afgelegd:

	1927	1928
op geregelde diensten	771 372	818 729
„ bijzondere diensten in den Archipel	150 347	175 505
„ rivier- en sleepdiensten	37 878	40 187
voor overbrenging van troepen	286	—
op de Java—Australië-lijn	31 170	32 706
„ „ Deli—Straits—China-lijn	28 926	27 780

op de Java—Siam-lijn	16 265	16 410
,, ,, Rangoon—Deli-lijn	9 880	8 955
,, ,, Saigon—Molukken-lijn	11 856	11 641
,, ,, Siam—Sumatra—Borneo-lijn	—	2 731
,, overige buitenlandsche reizen	15 427	28 888
In het geheel derhalve (geografische mijlen)	1 073 407	1 163 532

Op de verschillende lijnen in den Archipel werden vervoerd:

	1927	1928
Landsreizigers	84 106	103 875
Particuliere reizigers	1 089 742	1 116 740
	1 173 848	1 220 615

In 1928 werden 26 nieuwe schepen aan de vloot toegevoegd (de stoomschepen *Nieuw-Zeeland, Nieuw-Holland, Valentijn, Thedens, Sidajoe, Generaal Van Geen, Generaal Verspyck, Generaal Michiels, Generaal Van Swieten, Generaal Van der Heijden, Van der Lyn, Reynst, Silindoeng, Sipora, Sibigo* en *Sipirok*, de motorschepen *Dajak, Ophir, Majang, Makian, Makasser, Mampawa, Mandar, Manipi* en *Rokan* en de hekwieler *Beroemoen)*, terwijl de hekwieler *Tebo* is gezonken en het stoomschip *Atjeh* wegens ouderdom van de sterkte der vloot is afgevoerd. Einde 1928 bestond de vloot uit 147 schepen, zijnde 130 stoomschepen en 17 motorschepen, metende bruto 278 803 ton. In aanbouw zijn 5 stoomschepen en 12 motorschepen.

Een vermeerderde afzet van producten uit den Nederlandsch-Indischen Archipel op de wereldmarkt heeft bijgedragen tot een bevredigenden vooruitgang van het geheele vervoer. De toegenomen arbeidsgelegenheid op Java en in de Buitengewesten verhoogde de koopkracht der inheemsche bevolking en beïnvloedde gunstig den algemeenen invoer in Indië. Het passagiersverkeer was wederom zeer levendig.

Op de Java—Australië-lijn werden 12 reizen volbracht, terwijl 3 extra-reizen naar Australië en Noumea werden gemaakt, alsmede 2 reizen naar Noumea alleen. Het ladingaanbod was bevredigend, terwijl het passagiersvervoer belangrijk is toegenomen.

Op de Deli—Straits—China-lijn werden 25 reizen gemaakt. Naar China werden minder passagiers vervoerd dan in 1927, doch van China was de trek grooter dan in 1927. Het ladingvervoer verminderde in beide richtingen.

De Rangoon—Deli-lijn werd (met 21 reizen) zoodanig bevaren, dat iedere maand 2 afvaarten van Rangoon plaats vonden, behalve in Juni, Juli en September, waarin slechts één afvaart plaats had. Het vervoercijfer is sterk teruggeloopen.

Op de Java—Siam-lijn hadden 18 afvaarten van Java en 19 van Bangkok plaats. Het vervoer toonde een flinke vermeerdering.

Op de Saigon—Molukken-lijn werden 14 reizen gemaakt.

Bovendien werden nog 18 kolenreizen naar Bangkok, Saigon, Hongkong en Canton, alsmede 9 rijstreizen van Saigon naar Belawan en 2 charterreizen (van Rangoon met rijst en naar Hongkong met suiker) volbracht.

De Java—China—Japan-lijn onderhield de volgende diensten:

de Java—China-lijn-West met een veertiendaagschen dienst Batavia — Hongkong — Amoy — Shanghai — Keelung — Amoy — Hongkong — Batavia, terwijl Amoy alleen op de uitreis werd aangedaan voor het debarkeeren van passagiers;

de Java—China-lijn-Oost met een veertiendaagschen dienst Soerabaja — Makassar — Balikpapan — Hongkong — Amoy — Shanghai (eventueel Chin Wang Tao) — Dalny — Keelung — Amoy — Hongkong naar Batavia of naar Makassar en Soerabaja, om de andere afvaart, terwijl in September 1928, speciaal met het oog op het eerste klasse passagiersvervoer, Manila als vaste aanloophaven op de thuisreis in het vaarplan werd opgenomen;

de Java—Japan-lijn met een dertiendaagschen dienst Java — Makassar — Balikpapan — Yokohama — Nagoya — Kobe — Osaka — Moji — Kobe — Osaka — (Manado) — (Balikpapan) — Makassar — Soerabaja — Java kust-havens, terwijl de schepen om het andere op de terugreis Manado of Balikpapan aanliepen;

de Java—Zuid-China-lijn met den dienst Java — Balikpapan — Manila — Hongkong — Swatow — (eventueel Amoy) — Saigon — Java. De route werd in September 1928 gewijzigd: Manilla — (Amoy) — Swatow — Hongkong — Saigon — Java;

de Saigon-lijn welke 1 October 1928 is geopend en een vierwekelijkschen dienst Batavia—Saigon en Saigon—Soerabaja onderhoudt.

De eerste maanden van het jaar was er, in tegenstelling met vorige jaren, tengevolge van de gelijkmatige verdeeling van den suiker-afscheep, voortdurend voldoende lading-aanbod, terwijl de tweede helft van het jaar gekenmerkt werd door een buitengewoon druk suikervervoer.

De Java-Pacific-lijn, welke eind October 1927 door de Stoomvaartmaatschappij ,,Nederland'' in samenwerking met den ,,Rotterdamschen Lloyd'' was heropend, voorloopig als een tweemaandelijkschen dienst, is in den loop van 1928 uitgebreid tot een maandelijkschen dienst. De tot nu toe bereikte resultaten zijn bevredigend.

De Java—New-York-lijn breidde haar in 1926 ingestelden 14-daagschen dienst van Nederlandsch-Indië naar New-York tengevolge van het vermeerderde aanbod van lading uit tot een afwisselend 10- en 11-daagschen dienst. Het lading-aanbod van Amerika naar Nederlandsch-Indië nam tijdelijk zoodanig toe, dat enkele extra-afvaarten moesten worden gegeven, terwijl het lading-aanbod in omgekeerde richting eveneens toenam.

Gedurende het verslagjaar expedieerde de ,,Rotterdamsche Lloyd'' 5 vrachtschepen van Indië naar Amerika en 7 van Amerika naar Indië, terwijl de Holland—Amerika-lijn 8 afvaarten gaf zoowel van Indië naar Amerika als in omgekeerde richting.

De Java—Bengalen-lijn kon, ondanks de bestaande concurrentie, haar schepen, op een enkele uitzondering na, behoorlijk vol naar Britsch-Indië laten vertrekken. Van Calcutta nam het vervoer van goenies toe. De vrachtcijfers in beide richtingen waren echter zóó laag, dat van een loonende exploitatie nauwelijks gesproken kan worden. Door de toenemende concurrentie in de rijstmarkt van Saigon-rijst werd het vervoer van rijst van Rangoon naar Deli en Java aanmerkelijk minder.

b. Op Europa varende diensten.

Omtrent enkele wijzigingen in de bijlagen der overeenkomsten met de Stoomvaartmaatschappijen ,,Nederland'' en ,,Rotterdamsche Lloyd'' betreffende het vervoer van Landsreizigers tusschen Nederland en Nederlandsch-Indië (Bb. n°. 10508) zie men Bb. nos. 11720, 11759 en 11769.

De maildienst van de Stoomvaartmaatschappij ,,Nederland'' vond geregeld plaats; een druk passagiersvervoer viel te constateeren.

De vloot der Maatschappij werd uitgebreid met de motorvrachtschepen *Poelau Laut* en *Poelau Roebiah*. Het mailschip *Rembrandt* werd aan den slooper verkocht. In aanbouw zijn de motor-mailschepen *Johan van Oldenbarnevelt* en *Marnix van St. Aldegonde*, zoomede de motorvrachtschepen *Poelau Bras, Poelau Tello, Talisse, Tambelan, Tanimbar, Tarakan, Taroena* en *Tawali*. Einde 1928 telde de vloot der Maatschappij — laatstgenoemde 10 schepen niet medegerekend — 9 mailschepen (bruto tonnenmaat 88 982) en 33 vrachtschepen (bruto tonnenmaat 237 300).

Met ingang van 1 September 1928 zijn de passage-prijzen verlaagd, terwijl de retour- en familiereducties belangrijk verhoogd werden.

De bestaande snelvrachtdiensten werden geregeld onderhouden. Het motorvrachtschip *Poelau Roebiah* vertrok als eerste schip van een serie van 4 zusterschepen (*Poelau Roebiah, Poelau Laut, Poelau Bras en Poelau Tello)* in December 1928 naar Indië. Wanneer ook de andere genoemde schepen gereed zijn, zal de thans door de ,,R''-schepen onderhouden snelvrachtdienst door deze ,,Poelau''-schepen, welke een snelheid hebben van 15 mijl per uur, worden bevaren.

Het vrachtvervoer naar Europa nam in bevredigende mate toe. Door eene onverwacht sterke toeneming van den uitvoer van de artikelen maïs en gaplekmeel, welke niet was te voorzien, waren de bij de Batavia Vrachten Conferentie aangesloten maatschappijen niet onmiddellijk in staat de daarvoor benoodigde ruimte aan afschepers ter beschikking te stellen. Teneinde aan deze dringende aanvraag te kunnen voldoen, besloot de Batavia

Vrachten Conferentie tijdelijk eenige schepen te charteren totdat de uit Europa gestelde ruimte in Indië zou zijn aangekomen.

Hoewel ook het vervoer uit Europa vermeerderde, was dit toch niet in die mate als naar Europa. Daardoor ontstond eene zekere wanverhouding in de benoodigde tonnage van Europa en naar Europa, waardoor het meermalen noodig was schepen uit Europa met zeer weinig lading en zelfs een enkele maal in ballast uit te zenden. Vanzelfsprekend werd hierdoor een loonende exploitatie niet bevorderd.

Het vervoer van pelgrims in October, November en December 1928 bleef ten achter bij dat in 1927.

In 1928 werden 86 schepen naar Europa geëxpedieerd, tegen 75 in 1927.

De maildienst van de Stoomvaartmaatschappij ,,Rotterdamsche Lloyd'' vond regelmatig plaats. Het passagiersvervoer nam in beide richtingen in omvang toe. In Augustus 1928 bleek het noodzakelijk een extra-afvaart te geven met het stoomschip *Tabanan*, teneinde alle passagiers te kunnen vervoeren.

De doorgaande treinverbinding van Marseille naar Holland, in aansluiting op de thuisvarende mailschepen, werd in 1928 gecompleteerd met een doorgaande treinverbinding van Holland naar Marseille in aansluiting op de uitvarende mailschepen Holland—Java, welke dienst van de ,,Rotterdam Lloyd Rapide'' eveneens geheel aan de behoefte van passagiers en post blijkt te voldoen.

Het passagiersverkeer per vrachtschip nam toe tengevolge van het in de vaart komen der ,,Kota''-schepen. Vele Europagangers reflecteerden lang vooruit op passage per ,,Kota''-schip, een teeken dat deze schepen in eene behoefte voorzien.

De vloot der Maatschappij werd uitgebreid met het motorvrachtschip *Kota Gede*. In aanbouw zijn de motormailschepen *Baloeran* en *Dempo* en de motorvrachtschepen *Kota Agoeng*, *Kota Baroe*, *Kota Nopan*, *Kota Pinang* en *Kota Tjandi*. Einde 1928 bestond de vloot — laatstgenoemde 7 schepen niet medegerekend — uit 8 mailschepen (bruto tonnenmaat 72647) en 29 vrachtschepen (bruto tonnenmaat 196032).

De passage-tarieven werden in 1928 iets verlaagd, doch van grooter belang is, dat de retour-reductie bij terugkeer werd vergroot.

Het vracht-vervoer Indië/Europa vertoonde in 1928 topcijfers. De toeneming ten opzichte van 1927 is voornamelijk toe te schrijven aan de grootere uitvoer naar Europa van ketellawortelen en de producten daarvan afkomstig, copra, maïs, klapperolie en oliekoeken, welke echter voor het meerendeel der artikelen aan toevallige omstandigheden op de wereldmarkt is te danken, doch waarop voor volgende jaren niet gerekend mag worden. Het lading-aanbod voor Europa nam dergelijke afmetingen aan, dat het noodig bleek alle beschikbare scheepsruimte op de Indië/Europa-vaart te concentreeren. Zelfs werden, in combinatie met andere scheepvaart-maatschappijen, tijdelijk eenige schepen gecharterd, teneinde de geregelde diensten op Europa te assisteeren. Waar de grootere uitvoer voornamelijk bevolkingsproducten betrof, verhoogde dit de welstand van de Inlandsche bevolking, nam dientengevolge de vraag naar import-goederen zeer toe en kwam zulks het lading-aanbod van Europa naar Indië eveneens ten goede. Het pelgrims-vervoer naar Djeddah kon zich echter ten opzichte van de vorige twee seizoenen niet handhaven, aangezien de rubberprijzen in 1928 sterk daalden en dientengevolge de centra der bevolkingsrubber in de Buitengewesten veel minder Mekka-gangers leverden. De rijst-uitvoer van Java naar Europa nam iets toe, doch kon zich nog niet weder op het oude peil plaatsen. Hoewel de suikerproductie grooter was dan ooit, werd in 1928 slechts eene geringe hoeveelheid met lijn-schepen vervoerd.

In 1928 gaf de Maatschappij met mailschepen 27 en met vrachtschepen 55 afvaarten.

3. Gouvernements Marine.

Personeel. In 1928 zijn 166 mindere schepelingen aangenomen, terwijl 547 schepelingen hun dienstverband verlengden.

Einde Maart 1929 bestond het korps ambtenaren uit 158 man (23 gezaghebbers, 65 officieren, 1 adspirant-officier en 71 werktuigkundigen), met inbegrip van één gezaghebber, tijdelijk geplaatst bij het hoofdkantoor van de scheepvaart, en twee gezaghebbers, ter beschikking gesteld van den Directeur van Onderwijs en Eeredienst als leider van den zeevaartkundigen leergang, benevens 10 ambtenaren, die buiten de sterkte van hun korps dienst deden aan boord van de schepen der bebakening en kustverlichting, bij de uitdieping van het Westervaarwater naar Soerabaja en het vaarwater naar Pontianak, de blaugasfabriek te Soerabaja en voor toezicht der gewestelijke vaartuigen te Bengkalis.

Uit Nederland werden uitgezonden 10 derde-officieren, terwijl in Indië 1 jongeling, afkomstig van den zeevaartkundigen leergang, als adspirant-officier, zoomede 2 tweede- en vierde-werktuigkundigen werden aangenomen.

De vloot was einde Maart 1929 bemand met 820 schepelingen.

Nadere opgaven nopens de gevorderde diensten en de aanwezige bemanning van de schepen der gouvernementsmarine vindt men in bijlage F.

Bij K. B. 7 Maart 1929 n°. 32 (N. S. n°. 71, I. S. n°. 110) zijn regelen vastgesteld met betrekking tot de taak der gouvernementsmarine in Nederlandsch-Indië ten aanzien van het verrichten van militaire diensten.

Materieel. Einde Maart 1929 bestond de vloot der gouvernementsmarine uit 20 schepen. Hiervan waren de *Albatros*, de *Aldebaran*, de *Bellatrix*, de *Canopus*, de *Deneb*, de *Fomalhout*, de *Gemma*, de *Kwartel*, de *Sirius* en de *Zwaluw* bestemd voor de stationsdiensten, de *Dog* (tevens voor zee-onderzoek), de *Wega* en de *Merel* voor algemeene diensten, de *Argus* en de *Cycloop* voor den tegengang van den opiumsluikhandel ter zee, de *Zuiderkruis* voor kabelwerk, de *Eridanus* en de *Orion* voor opnemingswerkzaamheden, de *Edi* voor logementschip, terwijl de *Glatik* in reserve was.

Bij de gewestelijke vaartuigen werden in dienst gesteld 17 motorbooten, namelijk 1 (*W.W.*) te Boeleleng (Bali en Lombok), 1 (*SS*) te Palembang (Palembang), 1 (*Poenak*) te Bengkalis (Oostkust van Sumatra), 1 (*Datoe*) te Tandjoengpinang (Riouw en Onderhoorigheden), 1 (*N°. 190*) te Samarinda (Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo), 1 (*R.R.*) te Balikpapan (Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo), 1 (*U.U.*) te Makassar (Celebes en Onderhoorigheden) als uitbreiding van het aantal gewestelijke vaartuigen en 10 (*P.P.*, *N°. 93*, *N°. 106*, *N°. 30*, *Greta*, *N°. 92*, *Bertha*, *T.T.*, *Lilly* en *Ursula*) onderscheidenlijk te Soerabaja (Oost-Java), Pangoeroean (Tapanoeli), Tambilahan (Riouw en Onderhoorigheden), Sambo (Riouw en Onderhoorigheden), Sanggau (Westerafdeeling van Borneo), Ternate (Molukken), Pontianak (Westerafdeeling van Borneo), Soekadana (Westerafdeeling van Borneo), Ketapang (Westerafdeeling van Borneo) en Bengkalis (Oostkust van Sumatra) ter vervanging van de motorbooten *H*, *N°. 105*, *N°. 87*, *N°. 42*, *Elza*, *N°. 79*, *Clara*, *AA*, *Hilda* en het stoomvaartuig *Rikat*. Voorts zijn in dienst gesteld 4 motorschoeners (*Eki*, *Griffioen*, *Magda* en *Kemphaen*) onderscheidenlijk te Saumlaki (Molukken), Amboina (Molukken), Sorong (Molukken) en Amboina (Molukken) ter vervanging van de motorschoeners *Magda*, *Kemphaen*, *Kootje* en het stoomvaartuig *Anna*, zoomede 7 stoomvaartuigen (*Pruijs van der Hoeven*, *Emma*, *Corry*, *Borneo*, *Kitty*, *Rikat* en *Anna*) onderscheidenlijk te Pontianak (Westerafdeeling van Borneo), Pontianak (Westerafdeeling van Borneo), Samarinda (Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo), Tarakan (Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo), Tambilahan (Riouw en Onderhoorigheden), Tandjoengbalai (Riouw en Onderhoorigheden) en Fakfak (Molukken) ter vervanging van de stoomvaartuigen *Kantoe*, *Theresia*, *Sophia II*, *Cornelia*, *Iliran*, *Kitty* en *Pandora*, benevens 1 woonschip (drijvend politiestation) *Mataram* te Soerabaja (Oost-Java) ter vervanging van het woonschip (drijvend politiestation) *Zwaan*.

In aanbouw bevinden zich 11 motorbooten en 5 stoomvaartuigen.

Einde Maart 1929 waren in dienst 123 motorbooten, 40 stoomvaartuigen en 8 motorschoeners, benevens vele roei- en zeilvaartuigen.

De regeling betreffende de vaststelling van de formatie en de bezoldiging van het personeel, zoomede de verdere uitgaven ten behoeve van de gewestelijke vaartuigen (I. S. 1911 n°. 285) onderging eene wijziging bij G. B. 2 Maart 1929 n°. 30 (I. S. n°. 35).

4. Bebakening, kustverlichting, loodswezen.

De bebakeningsschepen *Hoofdinspecteur Zeeman*, *Castor* en *Pollux* deden, behoudens de tijdperken voor dokken, herstelling en onderhoud, onafgebroken dienst.

Gedurende het verslagjaar werden gebouwd: een onbewaakt electrisch lichtbaken aan de Schilpaddenbaai (Tjilatjap); een onbewaakt blaugasbaken op de Tegalklip (Karang-Djeroek); twee onbewaakte geleidelichtbakens (blaugas) voor de geslibde geul der Kapoeas-rivier; een onbewaakt blaugasbaken op de Bakal-Toeabank (Roepat); een onbewaakt blaugasbaken op het Queen Olga-rif (reede Soerabaja), ter vervanging van de aldaar liggende lichtboei; een onbewaakt blaugasbaken op Lobamketjil (Straat Riouw).

Voorts werden de volgende kustlichten door wijziging van de lichtbron verbeterd: de zes acetyleenbakens in de Kleine Kapoeas-rivier werden getransformeerd in blaugasbakens, waardoor de bedrijfszekerheid werd verhoogd; door vervanging van de petroleumlichtbron door acetyleenlicht werd de lichtsterkte van het kustlicht te Noesaniwi (Amboina) verdrievoudigd; door vervanging van de petroleumlichtbron door electrisch licht is de lichtsterkte van het kustlicht te Grisee vervijfvoudigd.

Op de blaugasbakens Tandjoeng Pasir, Gili-Gilingan, Dwaalder, Pamanoekan-klip, Hercules-rif, Tandjoeng Lero, Etna-droogte, Arnemuyden-droogte, Koba, Takong, Nipa, Middelburg, Poeloe Roesa, Zuid-Pylades en Walea werd de blaugasflesschen-installatie vervangen door een blaugasrecipiënt, waardoor de bedrijfszekerheid aanmerkelijk werd verhoogd.

Bijgelegd werden 44 lichtboeien, 16 tonnen en 1 lantaarnboei, geplaatst 12 ijzeren bakens (waarvan 9 ter vervanging van tonnen) en opgenomen 6 tonnen en 1 lantaarnboei, terwijl 1 lichtboei (Queen Olga) werd vervangen door een lichtbaken. Eind Maart 1929 bedroeg het aantal onbewaakte lichtbakens 81 (waarvan 26 met acetyleenlicht, 43 met blaugasgloeilicht, 3 met vetgaslicht-open-vlam, 6 met vetgasgloeilicht en 3 met electrisch licht). Het aantal te water liggende lichtboeien bedroeg 88 (1 met acetyleenlicht, 2 met blaugasgloeilicht en 85 met vetgasgloeilicht), terwijl 29 [1]) lantaarnboeien uitlagen. Het aantal te water liggende tonnen bedroeg einde Maart 1929 353 en het aantal ijzeren, houten en steenen bakens (geleide- en andere merken inbegrepen, doch niet uitzondering van de lichtbakens en de z.g. niet-officieele merken) 441. Er waren 8 loodslichtschepen en 2 onbewaakte lichtschepen in gebruik. Het aantal bewaakte kustlichten bedroeg 151 (34 met petroleumlicht, 6 met petroleumgloeilicht, 2 electrisch, 4 met pharolinelicht en 105 met acetyleenlicht). Het daarop geplaatste personeel bestond uit 46 hoofdlichtwachters, 242 lichtwachters en 88 koelies, benevens eenige reserve-lichtwachters voor aflossing. Bovendien werden op verschillende reeden in den Archipel nog 175 kleine haven- en petroleumlichten getoond.

Aan loodsgelden werd geïnd:

	1926	1927	1928
Tandjoengpriok (Batavia)	f 198 759	f 206 541	f 237 247
Soerabaja en Grisee	856 092	924 589	1 082 320
Tjilatjap	59 970	66 749	85 212
Emmahaven (Padang) ...	74 423	79 440	116 512
Aroebaai en Babalangeul	57 040	46 862	53 879
Belawan (Deli)	209 787	232 111	297 052
Sambo	93 765	90 327	90 073
Palembang	243 946	275 707	349 820
Balikpapan	235 433	248 537	267 288
Koetei-rivier	86 599	90 305	95 678
Tarakan	56 378	78 755	102 926
Makassar	83 662	99 007	112 912
Totaal	f 2 255 854	f 2 438 930	f 2 890 919

Aan bakengeld werd ontvangen:

Java en Madoera	f 1 003 973	f 918 019	f 1 163 160
Buitengewesten	1 438 379	1 575 017	1 841 271
Totaal	f 2 442 352	f 2 493 036	f 3 004 431

Bij G. B. 2 Juli 1928 n°. 24 (I. S. n°. 249) is tarief A voor den buitenloodsdienst te Soerabaja (zie I. S. 1927 n°. 63) aangevuld.

1) In de vorige verslagen werden abusievelijk niet meegerekend de 5 nabij Pangkalansoesoe (Langkat) uitliggende lantaarnboeien.

5. Hydrografie.

De *Tydeman* bracht zoowel de Goram-eilanden als het resteerende gedeelte van de kusten van Ambon (behoudens de binnenbaai) in kaart, terwijl tevens de opneming van Boeroe geheel werd beëindigd door het in kaart brengen van het nog overgebleven gedeelte der Noordkust. Medio Juni 1928 werd het toen nagenoeg geheel afgewerkte terrein Ceram-Boeroe verlaten en stoomde het schip naar de Noordkust van Nieuw-Guinee, waarvan, in aansluiting met het reeds in 1925 opgenomen gebied, de opneming werd voortgezet tot de Wakdé-eilanden (139° O′ OL). Na terugkeer te Ambon (eind Juli 1928) werd de opneming van het terrein Ceram-Boeroe geheel gecompleteerd door het in kaart brengen van de binnenbaai van Ambon, waarna het schip begin Augustus naar Soerabaja vertrok voor dokken en herstellen. Op 10 November ving de *Tydeman* aan met de opneming van de Watoebela-eilanden, welke groep medio December geheel in kaart was gebracht. Begin Januari 1929 stoomde het schip naar de Kai-eilanden, waar de opneming van het Noordelijk gedeelte van Hoog-Kai werd voortgezet, in aansluiting op het reeds in Augustus 1927 in kaart gebracht gebied.

Nadat de *Van Doorn* te Soerabaja gedokt had en hersteld was, werden in Mei 1928 de Radjegwesi-, Pantjamaja-, Permisan- en Bandi-alit-baaien aan de Zuidkust van Java opgenomen, waarna het schip wederom naar het terrein in de Molukken stoomde. Door het in kaart brengen van de Ajoe- en Asia-eilanden, zoomede de overige benoorden Waigeo en Kawè liggende eilanden, werd de opneming van het zeegebied tusschen Halmahera en Nieuw-Guinee voltooid. Van dit geheele terrein resteeren voor nader onderzoek slechts enkele dubieuze ondiepten, welker eventueel bestaan en juiste ligging in Mei 1929 met behulp van vliegtuigen nader zal worden bepaald. Het schip vertrok in September naar Manado teneinde het gouvernements opnemingsvaartuig *Eridanus* op het terrein van de Tomini-bocht af te lossen en aldaar de opneming van de Togian-eilanden voort te zetten. De kenteringsmaand October werd benut om het tot nu toe uitgesteld onderzoek van de beoosten Halmahera liggende Aurora-Winchester- en Ormsbee-riffen uit te voeren, waarna het schip naar de Talaud-eilanden stoomde om aldaar met de opnemingswerkzaamheden aan te vangen. Medio December waren Salébaboe, Kaboeroeang en Northumberland (Talaud-groep) in kaart gebracht. In Januari 1929 werd, na het opnieuw in kaart brengen van de baai van Gorontalo, de opneming van de Togian-eilanden voortgezet, welke medio Maart gereed kwam. Hierna maakte de *Van Doorn* een aanvang met de revisie-opneming van de Noordkust der Tomini-bocht.

Einde Maart 1928 volbracht de *Eridanus* de opneming van den Soela- en Banggai-archipel, waarna het schip voor dokken en herstellen naar Soerabaja vertrok. Na afloop van die herstellingen vertrok de *Eridanus* op 5 Juni naar het nieuwe opnemingsterrein in de Tomini-bocht, doch bracht, alvorens de werkzaamheden op dat terrein aan te vangen, de reede van Manado opnieuw in kaart. Einde Juni werd een aanvang gemaakt met de opneming van de Togian-eilanden, waarvan half September nagenoeg geheel Batoedaka zoomede de Noordkust van Togian in kaart waren gebracht. Het schip vertrok daarop naar Soerabaja, na door de *Van Doorn* op dit terrein te zijn afgelost. Begin November verliet het vaartuig Soerabaja en stoomde, na een locaal onderzoek naar een gerapporteerde ondiepte bezuiden De Gebroeders te hebben ingesteld, naar Boenjoe, waar de vaarwaters welke uit zee tot dat eiland toegang geven, opnieuw in kaart werden gebracht. Na een ververschingstijd te Soerabaja, vond medio Januari 1929 eene heropneming plaats van de baai van Balikpapan; vervolgens stoomde het schip naar het opnemingsterrein nabij Boenjoe tot het verrichten van eenig aanvullend loodings- en triangulatie-werk. Begin Maart vertrok de *Eridanus* van Soerabaja naar Straat Madoera en het terrein benoorden de Kangean-groep, teneinde praktische ervaring op te doen met de behandeling en het gebruik van een in de toekomst te bezigen dregtoestel, dat moet dienen om de grootscheepsche vaarwaters in dezen Archipel geleidelijk af te dreggen teneinde alle daarin eventueel nog voorkomende tot dusver onbekende ondiepten te kunnen opsporen.

Door de *Orion* werd eind Maart 1928 de monding van de Sampit-rivier herzien. Na vervolgens eenige locale onderzoeken nabij Billiton en in den Riouw-archipel te hebben ingesteld, ving het schip half April aan met de herziening van Straat Roepat

en het zeegebied voor de Noordelijke monding daarvan, inclusief de Bakal-Toea-bank, De werkzaamheden alhier werden, wederom na verschillende locale onderzoekingen, einde Juni hervat en, onder belooding van het zeegebied tusschen de Oostkust van Roepat en den ingang van de Brouwerstraat, tot eind Juli voortgezet. Half Augustus werd een aanvang gemaakt met de heropneming van de Amphitrite-baai en van de Inderagiri-rivier met haar mondingen. Na een korten reparatietijd te Tandjoengpriok in September, werden de werkzaamheden op dit terrein wederom hervat en kwam de opneming van de Amphitrite-baai begin October gereed. De kenteringsmaand November werd benut om een grondig onderzoek in te stellen naar gerapporteerde ondiepten en riffen bij de Natoena-eilanden en in den Riouw-archipel, waarna in December de opneming van de Inderagiri-rivier werd voortgezet. In Januari 1929 werd eene poging gedaan om aan de Zuidkust van Java, ter hoogte van Jogjakarta, een locaal onderzoek in te stellen naar de mogelijkheid van het scheppen van een afscheepsgelegenheid voor de aldaar in den omtrek gelegen cultuur-ondernemingen. Doch, waar de weersomstandigheden op dit terrein nog te ongunstig bleken te zijn, werd dit onderzoek tot beter weer uitgesteld en stoomde het schip wederom naar de Inderagiri-rivier, waar de opnemingswerkzaamheden medio Maart beëindigd werden.

F.

AANGELEGENHEDEN BEHOORENDE TOT DEN WERKKRING VAN HET DEPARTEMENT VAN JUSTITIE.

Bij Ord. van 25 Juni 1928 (I. S. n°. 228) zijn, in verband met de wijziging van de ressorten der raden van justitie te Semarang en te Soerabaja (zie I. S. 1928 n°. 224), de noodige voorzieningen getroffen.

Bij G. B. 8 Sept. 1928 n°. 39 (I. S. n°. 399) is aan niet van Landswege bezoldigde, tot de Inlanders of Vreemde Oosterlingen behoorende personen, die als adviseur de terechtzitting van een landraad bijwonen, in de gevallen dat door hen volgens de bestaande tarieven wegens het beëedigen van getuigen minder wordt genoten dan f 3 per dag, eene extra-schadeloosstelling toegekend.

Bij G. B. 26 Sept. 1928 n°. 26 (I. S. n°. 425) zijn bij eenige landraden adjunct-griffiers werkzaam gesteld.

§ 1. RECHTSWEZEN IN HET ALGEMEEN.

Reglement op de rechterlijke organisatie en het beleid der justitie. Bij Ord. van 25 Juni 1928 (I. S. n°. 224) zijn in het reglement op de rechterlijke organisatie en het beleid der justitie eenige wijzigingen aangebracht in verband met de bestuurshervorming in Midden- en Oost-Java.

Inlandsch reglement. Bij G. B. 28 Juni 1928 n°. 1x (I. S. n°. 244) zijn de gewesten Oost- en Midden-Java en de gouvernementen Soerakarta en Jogjakarta aangewezen als gewesten, waarin het hoofd van gewestelijk bestuur bevoegd is een anderen Europeeschen ambtenaar bij het binnenlandsch bestuur voor een bepaald gedeelte eener afdeeling te belasten met de werkzaamheden, welke in het Inlandsch reglement aan de hoofden der afdeelingen zijn opgedragen.

Landgerechten. Omtrent de aanwijzing van het ambt van landrechter als nevenbetrekking zie men G.Bn. 30 Juni 1928 n°. 13*b* (art. 5, sub IV) (I. S. n°. 248), 27 Juli 1928 n°. 1 (I. S. n°. 264) en 16 Maart 1929 n°. 14 (I. S. n°. 41).

Voor eene aanwijzing van de plaatsen tot het houden der terechtzittingen van de landgerechten zie men Bb. nos. 11773 (Oost-Java), 11787 (West-Java) en 11788 (West-Java).

Rechtswezen in de Vorstenlanden. Bij Ord. van 26 Juni 1928 (I. S. n°. 234) zijn eenige voorzieningen getroffen aangaande het rechtswezen in de gewesten Soerakarta en Jogjakarta in verband met de bestuurshervorming aldaar.

Rechtswezen in de Buitengewesten. Met wijziging van de voorschriften tot uitvoering van het rechtsreglement voor de Buitengewesten, voorzoover betreft de gewesten Sumatra's Westkust, Tapanoeli, Celebes en Onderhoorigheden, de Molukken en Bali en Lombok (I. S. 1927 nos. 228, 229, 242, 243 en 245) zijn bij Ord. van 31 Oct. 1928 (I. S. n°. 495) eenige bestuursambtenaren als landraadvoorzitters vervangen door rechterlijke ambtenaren, die naburige landraden voorzitten. Voorzoover betreft de residentie Lampoengsche Districten (I. S. 1927 n°. 231), is eene dergelijke wijziging aangebracht bij Ord. van 9 Mei 1929 (I. S. n°. 112).

Inheemsche rechtspraak. De regeling van de inheemsche rechtspraak in Atjeh en Onderhoorigheden (Juli 1916) is in Februari 1928 zoodanig gewijzigd, dat voortaan bij verhindering van den onderafdeelingschef, de zelfbestuurder zelfstandig recht mag spreken in zake overtredingen en lichte misdrijven. In het gewestelijk reglement op de inheemsche rechtspraak in Tapanoeli van 20 April 1921 zijn in April en Juli 1928 eenige wijzigingen aangebracht. Voor Benkoelen werd in December 1928 eene nieuwe regeling op de adatrechtspraak getroffen. In de Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo zijn in September 1928 de kerapatan besar van Loembis en Paberang in het landschap Boeloengan opgeheven en is ingesteld de kerapatan besar van Malinau. Na de op 1 September 1928 (zie I. S. 1928 n°. 261) in werking getreden gewijzigde regeling ter verzekering van eene behoorlijke rechtsbedeeling onder de inheemsche bevolking in enkele gedeelten der residentie Bali en Lombok (zie Verslag 1927, kol. 72), zijn door den Directeur van Justitie bij alle raden van kerta op dat eiland vier Mohammedaansche leden benoemd.

Rechtspersoonlijkheid van vereenigingen. In 1928 zijn in Indië op den voet van K. B. 28 Maart 1870 n°. 2 (I. S. n°. 64), 100 vereenigingen als rechtspersoon erkend, alle (op 6 na) aangegaan voor minder dan 30 jaren; 29 ervan, meest van liefdadigen en economischen aard, waren door Chineezen, 12 (7 van economischen, 3 van liefdadigen en 1 van godsdienstigen aard en 1 schoolvereeniging) door Inlanders en 2 (1 van godsdienstigen aard en 1 schoolvereeniging) door Arabieren opgericht. Rechtspersoonlijkheid werd geweigerd aan 13 vereenigingen, waaronder 12, welker statuten niet in overeenstemming waren te achten met het werkelijk karakter der vereeniging, dan wel niet werden geacht doel en streven der vereeniging juist en volledig weer te geven, en 1, welke moest worden aangemerkt als een wederkeerige waarborgmaatschappij, waarop de bepalingen aangaande erkenning van vereenigingen als rechtspersoon niet toepasselijk waren.

Bij G. B. 14 Mei 1929 n°. 4 x (J. C. n°. 42) is eene commissie ingesteld, welke tot taak heeft de Regeering van advies te dienen nopens de vraag, of het mogelijk en wenschelijk is om, in de eerste plaats in verband met de behoeften van Java

en Madoera, naast en tot consolidatie van hetgeen op dit gebied reeds bestaat, wettelijke regelingen in het leven te roepen nopens: *a*. rechtspersoonlijkheid van Inlandsche vereenigingen in het algemeen; *b*. Inlandsche vennootschappen op aandeelen, in het bijzonder; *c*. de rechten en bevoegdheden van zulke Inlandsche rechtspersonen ten aanzien van den grond (Commissie voor Inlandsche Rechtspersonen, C. I. R.).

Naamlooze vennootschappen. In 1928 is in Indië bewilliging verleend op de oprichting van 132 en hier te lande op die van 21 naamlooze vennootschappen, welke haar werkkring uitsluitend of ten deele in Nederlandsch-Indië vinden, alle nader vermeld in bijlage G, tabel I.

Rechtstoestand van personen. Van de in het vijfde lid van art. 163 der Indische Staatsregeling aan de Indische Regeering voorbehouden bevoegdheid is gedurende 1928 gebruik gemaakt door de bepalingen voor Europeanen toepasselijk te verklaren op 486 personen, onder wie 407 Inlanders (272 mannen en 135 vrouwen) en 79 Chineezen (I. S. 1928 nos. 78, 84, 87, 88, 102, 143, 232, 254, 450 en 528). De meesten waren Christenen.

§ 2. BURGERLIJK RECHT, HANDELSRECHT EN BURGERLIJKE RECHTSVORDERING.

Het burgerlijk wetboek heeft bij Ord. van 14 Juni 1928 (I. S. n°. 210) eenige wijzigingen ondergaan in verband met de herziening van het tarief van belooningen voor de weeskamers.

Bij Ord. van 21 Dec. 1928 (I. S. n°. 546) zijn, in verband met de invoering van de z.g. kinderwetgeving en de beperking van het verbod tot hertrouwen, eenige nadere wijzigingen aangebracht in het burgerlijk wetboek.

Bij G. B. 27 Juni 1928 n°. 68 (I. S. n°. 247) zijn voor het jaar 1929 de in het tweede lid van art. 153 van het wetboek van koophandel voor Nederlandsch-Indië bedoelde feestdagen aangewezen.

Bij Ord. van 6 Nov. 1928 (I. S. n°. 509) is eene regeling getroffen nopens een in te stellen onderzoek naar het levensverzekeringbedrijf in Nederlandsch-Indië; eene uitvoeringsregeling van die Ordonnantie kwam tot stand bij G. B. 6 Nov. 1928 n°. 24 (I. S. n°. 510).

Art. 834 van het reglement op de burgerlijke rechtsvordering is nader gewijzigd bij Ord. van 25 Sept. 1928 (I. S. n°. 424) ten einde de verschijning van een ter verzoeningscomparitie in echtscheidingszaken opgeroepen, doch in het buitenland vertoevenden verweerder voor een door den president van den betrokken raad van justitie aan te wijzen ambtenaar mogelijk te maken.

Bij Ordn. van 25 Juni 1928 (I. S. nos. 225, 226 en 227) zijn, in verband met de hervorming van het bestuur in Midden- en Oost-Java, voorzieningen getroffen: *a*. aangaande de in- en overschrijving van den eigendom van vaste goederen en het inschrijven van hypotheken op dezelve; *b*. met betrekking tot de door eenige der besturende Europeesche ambtenaren van de afdeelingen der voormalige gewesten aldaar aangehouden registers voor de boeking van gewaarmerkte onderhandsche geschriften; en *c*. in de afsluiting en bewaring van de op de hoofdplaats van eenige afdeelingen der voormalige gewesten aldaar aangehouden registers voor vrijwillige onderwerping aan het Europeesch privaatrecht van Inlanders en Vreemde Oosterlingen (I. S. 1927 n°. 12).

De bepaling dat de residentie-rechter te Bandaneira voor de onderafdeeling Banda der afdeeling Amboina (gouv. der Molukken) is aangewezen als de ambtenaar belast met de in- en overschrijving van vaste goederen en hypotheken (zie I. S. 1925 n°. 672) is bij G. B. 19 Oct. 1928 n°. 28 (I. S. n°. 453) ingetrokken, terwijl bij Ord. van denzelfden datum (I. S. n°. 454) de bestuurder der onderafdeeling Banda bevoegd verklaard is tot het te zijnen overstaan doen verlijden van de acten bedoeld bij art. 1 der overschrijvingsordonnantie.

Bij Ord. van 26 Juni 1928 (I. S. n°. 235) zijn voorzieningen getroffen aangaande het overbrengen van de registers betreffende de in- en overschrijving van vaste goederen en hypotheken, de registers voor de boeking van gewaarmerkte onderhandsche geschriften en de registers bestemd voor de inschrijving van de verklaringen en opgaven van Inlanders en Vreemde Oosterlingen betreffende de vrijwillige onderwerping aan het Europeesch privaatrecht, zulks in verband met de bestuurshervorming in de gewesten Soerakarta en Jogjakarta.

Burgerlijke stand. In verband met de hervorming van het bestuur in Midden- en Oost-Java is bij Ord. van 25 Juni 1928 (I. S. n°. 224) het reglement op het houden der registers van den burgerlijken stand voor de Europeanen (I. S. 1849 n°. 25) nader gewijzigd.

Bij Ord. van 21 Dec. 1928 (I. S. n°. 546) zijn, in verband met de invoering van de z.g. burgerlijke kinderwetgeving en de beperking van het verbod tot hertrouwen, eenige nadere wijzigingen aangebracht in het reglement op het houden der registers van den burgerlijken stand voor Europeanen (I. S. 1849 n°. 25) en in dat voor de Chineezen (I. S. 1917 n°. 130).

Andere onderwerpen. Ten aanzien van enkele andere tot deze paragraaf behoorende onderwerpen worden enkel statistische opgaven verstrekt. Die opgaven, welke zijn opgenomen in bijlage G, tabellen II en VII, betreffen de in 1928 gesloten huwelijken tusschen personen, die aan een verschillend recht zijn onderworpen en de in 1927 gedane inschrijvingen in de registers van den burgerlijken stand.

§ 3. STRAFRECHT EN STRAFVORDERING.

Bij Ord. van 25 Juni 1928 (I. S. n°. 230) is het wetboek van strafrecht aangevuld met eene bepaling, waardoor de naleving van de voorschriften der schepenordonnantie ook buiten Nederlandsch-Indië wordt verzekerd.

Door wijziging van art. 79 van dat wetboek bij Ord. van 6 Sept. 1928 (I. S. n°. 376), is het tijdstip van aanvang der verjaring van overtredingen, begaan door tusschenpersonen van den burgerlijken stand voor de Chineezen, gewijzigd.

Bij Ord. van 21 Dec. 1928 (I. S. n°. 546) zijn, in verband met de invoering van de z.g. burgerlijke kinderwetgeving en de beperking van het verbod tot hertrouwen, eenige nadere wijzigingen in dat wetboek aangebracht.

De uitvoeringsordonnantie voorwaardelijke veroordeeling (I.S. 1926 n°. 487) en de Ordonnantie op de voorwaardelijke invrijheidstelling (I. S. 1917 n°. 749) zijn bij Ord. van 14 Oct. 1928 (I. S. n°. 445), met terugwerkende kracht tot 1 Januari 1927, aangevuld met eene bepaling, waardoor de ter voldoening aan de voorschriften van beide eerstgenoemde ordonnanties opgemaakte stukken worden vrijgesteld van zegel, van legesheffing, van legalisatiekosten en van rechten als bedoeld in de bepalingen betreffende de registers van den burgerlijken stand of de bevolkingsregisters.

Bij Ord van 4 Dec. 1928 (I. S. n°. 527) is het tarief tot regeling van de schadeloosstelling voor Inlanders en met hen gelijkgestelde personen, in strafzaken als getuigen of deskundigen verschenen (I. S. 1884 n°. 143), nader gewijzigd.

In verband met het 5de lid van art. 128 der Indische Staatsregeling, is bij Ord. van 1 Mei 1929 (I. S. n°. 101) eene regeling getroffen aangaande de bevoegdheid van de Inlandsche gemeenten in de Buitengewesten om binnen de daarbij te bepalen grenzen op de overtreding van hare verordeningen straf te stellen (Strafverordeningsordonnantie Inlandsche gemeenten Buitengewesten).

Herziening van strafvonnissen van Inlandsche rechtbanken door de raden van justitie. In 1928 zijn door de raden van

justitie te Batavia, Semarang, Soerabaja, Padang, Medan en Makassar onderscheidenlijk 549, 649, 686, 275, 120 en 170 revisiezaken behandeld; daarbij werden door de raden te Batavia, Semarang en Soerabaja in respectievelijk 3, 1 en 2 gevallen gebruik gemaakt van de bevoegdheid om mondeling debat toe te staan (zie art. 295 van het reglement op de strafvordering in I. S. 1919 n°. 10).

Uitlevering. Gedurende 1928 werden door het Straitsbestuur aan de Indische Regeering 2 Inlanders uitgeleverd.

Kwijtschelding en vermindering van straffen. De tot deze rubriek behoorende mededeelingen van statistischen aard zijn opgenomen in bijlage G, tabel IV.

Rietbranden op Java en Madoera. Voor opgaven hieromtrent zij verwezen naar bijlage G, tabel III.

§ 4. GEVANGENISWEZEN.

Tengevolge van het in kracht van gewijsde gaan van de vonnissen van het meerendeel der wegens hun actie tegen het gezag veroordeelde personen, verminderde het aantal hunner dat zich in preventieve hechtenis bevond, waardoor deze categorie gevangenen grootendeels uit de kleine huizen van bewaring verdween. In de huisvesting en tewerkstelling dezer veroordeelden in de gevangenissen te Glodok, Soerabaja en Tjipinang (huis van bewaring) kwam gaandeweg verbetering. De nieuwe ijzeren strafgevangenis te Djoembleng (Noesakambangan), hoewel nog niet voltooid, werd voorloopig in gebruik genomen voor de huisvesting van een gedeelte van de gevangenen, die tot dusver in de steenen gevangenis ondergebracht waren. De nieuwe strafgevangenis te Pamekasan kwam gereed en werd als tijdelijke gevangenis voor communisten in gebruik genomen.

Ook in het verslagjaar werd verder gearbeid aan den afbouw van de genoemde ijzeren gevangenis, zoomede aan dien van de nieuwe strafgevangenissen te Padang en te Ambarawa. De bouw van de strafgevangenis voor ontwikkelden te Soekamiskin bij Bandoeng vorderde naar wensch; met den bouw van de nieuwe huizen van bewaring te Batavia en Soerabaja werd een aanvang gemaakt.

De pogingen om het peil van het gevangenispersoneel verder op te heffen werden voortgezet. Een voor het hoogere personeel der gevangenissen bestemde, door het hoofd van het gevangeniswezen samengestelde leidraad bij de bestudeering der gevangeniskunde, zoomede een verkorte leidraad bestemd voor het opzienerspersoneel werd aan de directeuren der groote gevangenissen, voor het geven van beknopte cursussen aan hunne beambten, rondgezonden.

De belangstelling in het instituut der reclasseering en de medewerking van het particulier initiatief namen toe.

§ 5. TUCHT- EN OPVOEDINGSWEZEN.

Bij G. B. 23 Mei 1928 n°. 44 (I. S. n°. 179) zijn regelen vastgesteld betreffende het verleenen van tegemoetkoming van overheidswege bij de verpleging van voogdijkinderen door particulieren.

De dwangopvoedingregeling (I. S. 1917 n°. 741) is nader aangevuld en gewijzigd bij Ord. van 16 Jan. 1929 (I. S. n°. 5), ten einde de opneming van in particuliere zorg verpleegde voogdijkinderen in een Landsopvoedingsgesticht mogelijk te maken.

In den loop van 1928 werden 276 minderjarigen (261 jongens en 15 meisjes) ter beschikking van de Regeering gesteld, naar den landaard te verdeelen in 5 Europeanen, 14 Chineezen en 257 Inlanders. Van deze minderjarige Regeeringspupillen werden er geplaatst 13 in het Landsopvoedingsgesticht te Semarang; 34 in het Landsopvoedingsgesticht te Malang; 130 in het Landsopvoedingsgesticht te Ngawi; 82 in het Landsopvoedingsgesticht voor jongens te Tangerang; 15 in het Landsopvoedingsgesticht voor meisjes te Tangerang; 2 in de Opvoedingsgestichten te Soekaboemi.

In het geheel zijn thans in de Landsopvoedingsgestichten en particuliere gestichten in verpleging 1174 Regeeringskinderen (18 Europeanen, 41 Chineezen, 1112 Inlanders en 3 Arabieren).

§ 6. ARMWEZEN.

Over weezenverpleging en armenverzorging, zoomede over liefdadigheids- en daaraan verwante vereenigingen zijn de voor dit verslag ontvangen opgaven bijeengebracht in bijlage G, tabel VIII.

Bij G.B. 20 Oct. 1928 n°. 15 is voor het tijdvak 1 Juni 1928—31 Mei 1929 weder een subsidie toegekend ten behoeve van de armenkolonie te Blondo (Magelang) ten bedrage van ten hoogste f 400 's maands, berekend naar den maatstaf van f 4 per verpleegde per maand.

§ 7. LOTERIJEN.

Van de drie voor 1928 toegestane geldloterijen, groot elk f 1 000 000, ten name van de Hoofdcommissie van de Inrichting voor Jongensweezen te Soerabaja, van de Stichting ,,Onder de Bogen''-ziekenhuis te Jogjakarta en van het Bestuur van de Vereeniging ,,Pro Juventute'' te Batavia, zijn de winsten bestemd voor een 52-tal instellingen van weldadigheid en vereenigingen, welke een algemeen nuttig doel beoogen.

§ 8. DOOR DE HOOFDEN VAN GEWESTELIJK BESTUUR VASTGESTELDE REGLEMENTEN EN KEUREN VAN POLITIE.

Van de door de hoofden van gewestelijk bestuur ten aanzien van een aantal binnen den kring van hunne wetgevende bevoegdheid vallende onderwerpen vastgestelde, in de Javasche Courant van 1928 afgekondigde verordeningen, verdienen afzonderlijk vermelding: de door den Resident van Jogjakarta vastgestelde verordening tot regeling van de maximum snelheid ter hoofdplaats Jogjakarta (Extra-Bijvoegsel inhoudende locale verordeningen en andere beschikkingen van Locale Raden n°. 27); de door den Gouverneur van dat gewest vastgestelde verordening houdende voorzieningen in verband met de instelling van het gouvernement Jogjakarta (E.B. n°. 65) en de verordening betreffende binnen het Sultanaat Jogjakarta gevonden oudheid-

kundige en andere voorwerpen van wetenschappelijk belang (E. B. n°. 81); de door den Resident van Djambi vastgestelde ,,Rubbervervalschingskeur-Djambi'' (E. B. n°. 34); de verordening tot tegengang van rubberdiefstallen (E. B. n°. 53) en de ,,Motorverordening hoofdplaats Djambi'' (E. B. n°. 70); de door den Gouverneur van Atjeh en Onderhoorigheden vastgestelde verordening op het dragen van wapens door Inlanders en Vreemde Oosterlingen, behoorende tot het toezichthoudend personeel, contractkoelies en vrije werklieden (E.B. n°. 15) en de verordening regelende den dienst der drinkwaterleiding te Koetaradja (E.B. n°. 78); de door den Resident van Palembang vastgestelde verordening op het plaatsen van awangans in eenige rivieren der afdeeling Palembangsche Benedenlanden (E.B. n°. 16) en de ,,Palembangsche huurautoverordening'' (E. B. n°. 56); de door den Resident van Tapanoeli vastgestelde ,,Verkeersverordening Sibolga'' (E.B. n°. 16) en de ,,Snelheidsverordening'' (E.B. n°. 16); de door den Resident van Sumatra's Westkust vastgestelde keur tot wijziging der verordening tot bevordering van zindelijkheid, netheid, orde en veiligheid (E.B. n°. 27); de door den Gouverneur der Oostkust van Sumatra vastgestelde verordening tot regeling der maximum snelheid (E.B. n°. 42); de door den Resident van Benkoelen vastgestelde verordening op het dragen van wapens door Inlanders en Vreemde Oosterlingen, behoorende tot het toezichthoudend personeel, contractkoelies en vrije werklieden (E.B. n°. 49); de ,,Tapperijen-keur Benkoelen'' (E. B. n°. 77) en de ,,Boschbeschermingsverordening'' (E.B. n°. 79); de door den Assistent-Resident van Billiton vastgestelde verordening op het dragen van wapens door Inlanders en Vreemde Oosarlingen, behoorende tot het toezichthoudend personeel, contractkoelies en vrije werklieden (E.B. n°. 50); de door den Resident der Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo vastgestelde verordening nopens het door landsonderhoorigen plaatsen en gebruiken van gebouwen of vlotten op rivieren in eenige zelfbesturende landschappen (E.B. n°. 66); de door den Resident der Lampoengsche Districten vastgestelde verordening houdende bepalingen tot tegengang van den handel in vervalschte peper (E.B. n°. 56) en de verordening op de inschrijving der ingezetenen van iedere marga (E.B. n°. 76); de door den Gouverneur van Soerakarta vastgestelde verordeningen in verband met de instelling van het gouvernement Soerakarta (E.B. n°. 65); de door den Gouverneur der Molukken vastgestelde ,,Motorverordening Molukken 1928'' (E. B. n°. 70); de door den Resident van Riouw en Onderhoorigheden vastgestelde verordening op het dragen van wapens door Inlanders en Vreemde Oosterlingen, behoorende tot het toezichthoudend personeel, contractkoelies en vrije werklieden (E.B. n°. 82), en de door den Resident van Manado vastgestelde verordening op het dragen van wapens door Inlanders en Vreemde Oosterlingen, behoorende tot het toezichthoudend personeel, contractkoelies en vrije werklieden (E.B. n°. 85).

---

§ 9. BIJZONDERE RECHTEN.

Recht van verblijf. De gebruikelijke statistische opgaven omtrent toelating en vestiging of inwoning in Nederlandsch-Indië zijn opgenomen in bijlage G, tabellen V en VI.

Bij G.B. 25 Jan. 1929 n°. 15 (I. S. n°. 10) is bepaald dat met ingang van 1 Februari 1929 de voor toelating in Nederlandsch-Indië vereischte paspoorten van onderdanen van Siam niet behoeven te zijn voorzien van een Nederlandsch visum.

Sedert de afsluiting van de gelijksoortige opgaven in het Verslag 1928 werd in de periode van 15 Maart 1928 tot 15 Maart 1929 de politieke maatregel van verwijdering toegepast op 439 personen (uit West-Java 145, Midden-Java 107, Oost-Java 47, Soerakarta 52, Jogjakarta 4, Tapanoeli 4, Sumatra's Westkust 57, Palembang 1, Oostkust van Sumatra 18, Atjeh en Onderhoorigheden 1, Riouw en Onderhoorigheden 2 en Manado 1), die, betrokken bij de communistische beweging in 1926 en de nieuwe opstandsbeweging in 1927, voor de openbare rust en orde in het gewest hunner inwoning gevaarlijk werden geacht. Gedurende dat tijdvak werd ten opzichte van 3 politiek verwijderden de maatregel opgeheven en 2 politiek verwijderden eene andere plaats tot verblijf aangewezen, terwijl aan 2 personen uit de Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo, wien de hoofdplaats Buitenzorg tot verblijf werd aangewezen, gedurende het verslagjaar het verblijf werd ontzegd in het stroomgebied van de Baritorivier boven Moearaoentoe in genoemde residentie.

Aan 31, niet in Nederlandsch-Indië geboren personen (Chineezen) werd, krachtens art. 35 der Indische Staatsregeling, het verblijf in Nederlandsch-Indië ontzegd.

---

§ 10. PERSONEN EN INSTELLINGEN MET HET RECHTSWEZEN IN VERBAND.

Praktizijns en notarissen. De bepalingen, waarbij de personen worden aangewezen die het notarisambt uitoefenen (I. S. 1925 n°. 616) zijn nader gewijzigd bij G. Bn. 14 Juni 1928 n°. 28 (I. S. n°. 209) en 30 Juni 1928 n°. 13*b* (I. S. n°. 248).

Bij G. B. 8 Sept. 1928 n°. 31 (I. S. n°. 398) is bepaald dat de vóór de opheffing van het gewest Rembang aangestelde notarissen, wier standplaats binnen die opgeheven residentie was gelegen, bevoegd zijn hunne bediening mede uit te oefenen binnen den geheelen omtrek van dat voormalig gewest.

In 1928 zijn 16 rechtsgeleerde praktizijns aangesteld, namelijk 6 bij het Hooggerechtshof en onderscheidenlijk 4, 2, 3 en 1 bij de raden van justitie te Semarang, Soerabaja, Medan en Makassar.

Aan een of meer gedeelten van het notarieel examen onderwierpen zich 94 adspiranten, van wie er 46 slaagden (25 voor het eerste, 5 voor het eerste en tweede en 16 voor het tweede gedeelte).

Weeskamers. Voor nadere wijziging en aanvulling van de regeling der formatie, ressorten, standplaatsen en bezoldigingen van de agenten van de weeskamers zie men Bb. nos. 11704 (Medan), 11705 (Soerabaja), 11760 (Makassar), 11837 (Makassar), 11906 (Semarang), 11907 (Batavia), 11908 (Medan) en 11909 (Soerabaja).

Het tarief van belooningen voor de weeskamers (I. S. 1924 n°. 523) is op enkele punten gewijzigd bij Ord. van 14 Juni 1928 (I. S. n°. 210).

---

§ 11. ARBEIDSAANGELEGENHEDEN.

Bij Ord. van 11 Aug. 1928 (I. S. n°. 341) zijn de in I. S. 1911 n°. 540 opgenomen voorschriften voor den werkgever en den werknemer ingeval met werklieden, niet behoorende tot de inheemsche bevolking van de afdeeling waarin de onderneming van den werkgever gelegen is, werkovereenkomsten worden aangegaan op anderen voet dan bij de koelie-ordonnanties bepaald, toepasselijk verklaard op ondernemingen werkende met uit het betrokken gewest afkomstige werklieden.

Bij Ord. van 15 Dec. 1928 (I. S. n°. 535) zijn de koelie-ordonnanties voor de Buitengewesten nader aangevuld en gewijzigd ten einde het mogelijk te maken dat in de Buitengewesten waar koelie-ordonnanties gelden, reëngagements-contracten worden gesloten met van Java afkomstige arbeiders, die reeds onder een immigratie-contract in een aangrenzend of naburig gewest hebben gewerkt en den Gouverneur der Oostkust van Sumatra de bevoegdheid te verleenen om regelen vast te stellen inzake het repatrieeren van contractarbeiders.

Gedurende 1928 heeft het hoofd van het kantoor van arbeid,

ingevolge art. 10 van de Ord. van 17 Dec. 1925 (I. S. n°. 647), aan 1 theefabriek vergunning verleend om kinderen van den leeftijd van 10 tot 12 jaren gedurende een beperkt aantal uren te werk te stellen.

Er werden 21 vergunningen voor vrouwennachtarbeid verleend (20 maal aan theefabrieken en 1 maal aan een rubberfabriek).

Op den voet der wervingsordonnanties werden in 1928 naar de Buitengewesten verscheept 58 963 koelies (6435 door de beroepswerving en 52 528 door de eigen werving).

Van de Buitengewesten keerden 32 708 contractkoelies naar Java terug.

Het aantal personen, dat via de z.g. vrije emigratie van de Deli-Planters-Vereeniging en de Algemeene Vereeniging van rubberplanters ter Oostkust van Sumatra naar de Oostkust van Sumatra vertrok, bedroeg 6828.

Het aantal op den voet van de Ord. van 21 Sept. 1924 (I. S. n°. 433) naar de Lampoengsche Districten vertrokken personen, dat na 6 maanden in dat gewest een immigratiecontract sloot, bedroeg in 1928 157.

Naar Suriname vertrokken 2295 emigranten. Bij G. B. 2 Nov. 1928 n°. 14 (I. S. n°. 507) zijn de voorschriften ter uitvoering van de in I. S. 1896 n°. 72 opgenomen bepalingen op de emigratie van Inlanders uit Nederlandsch-Indië naar Suriname (I. S. 1896 n°. 73) nader gewijzigd.

Met vrijstelling van het in art. 1 van de Ord. van 9 Jan. 1887 (I. S. n°. 8) gestelde verbod, werd in 1928 vergunning verleend tot het werven van onderscheidenlijk 250, 500, 150, 100, 500, 500, 150, 200, 500, 200 en 2000 Javanen voor het verrichten van arbeid in Pahang, Nieuw-Caledonië, Serawak, Pahang, Nieuw-Caledonië, Nieuw-Caledonië, Pahang, Serawak, Nieuw-Caledonië, Serawak en Britsch Noord-Borneo (G. Bn. 18 Jan. 1928 n°. 32, 19 Jan. 1928 n°. 20, 4 Febr. 1928 n°. 19, 28 Mei 1928 n°. 3, 6 Juni 1928 n°. 27, 14 Aug. 1928 n°. 6, 4 Sept. 1928 n°. 5, 13 Oct. 1928 n°. 26, 3 Nov. 1928 n°. 3, 14 Nov. 1928 n°. 34 en 31 Dec. 1928 n°. 27).

Gepubliceerd werd het verslag van de dienstreis van het hoofd van het kantoor van arbeid en den chef van de arbeidsinspectie voor de Buitengewesten (zie Verslag 1928, kol. 68) onder den titel: „Rapport omtrent de arbeidstoestanden in en de werving van arbeidskrachten voor de Straits Settlements, de Federated Malay States en Ceylon''. Het onderzoek naar de arbeidstoestanden in Britsch Noord-Borneo (zie Verslag 1928, kol. 68) leidde tot verbetering in de wetgeving aldaar. In Serawak werd korten tijd geleden door de Overheid een dienst van de arbeidsinspectie ingesteld. De arbeidstoestanden in Nieuw-Caledonië bleken bevredigend.

Sedert verschenen van het kantoor van arbeid de volgende publicaties: Onderzoek naar de arbeidstoestanden in de metaalindustrie te Soerabaja; Verslag over de arbeidstoestanden onder de Bombay-winkelbedienden; De panglongs; Vorstenlandsche Tabaksenquête.

Op het eind van 1928 waren in Nederlandsch-Indië in gebruik bij particulieren 6095 landketels met een verwarmd oppervlak van 497 668 M². en 729 scheepsketels met een verwarmd oppervlak van 81 227 M²., te zamen 6824 ketels met een verwarmd oppervlak van 578 895 M²., tegen 6633 ketels met een verwarmd oppervlak van 549 937 M². op het eind van 1927.

Het aantal stoomtoestellen, andere dan stoomketels, bij particulieren in gebruik, bedroeg op het eind van 1928 in fabrieken 4012 en op schepen 136.

Het aantal ketels in gebruik op locomotieven van particuliere spoor- en tramwegmaatschappijen bedroeg op het eind van 1928 667 met een verwarmd oppervlak van 29 401 M²., met 144 oververhitters met een verwarmd oppervlak van 3450 M².

Het aantal aan het Gouvernement behoorende stoomtoestellen, waarop door het veiligheidstoezicht contrôle werd uitgeoefend, bedroeg op het eind van 1928 1169 landketels met een verwarmd oppervlak van 25 963 M²., 96 scheepsketels met een verwarmd oppervlak van 7366 M²., alsmede 69 toestellen andere dan stoomketels.

Het toezicht op de locomotiefketels der staatsspoor- en tramwegen, waarvoor de ambtenaren van het veiligheidstoezicht zijn aangewezen, strekte zich uit over 897 ketels, met een verwarmd oppervlak van 75 634 M².

Het aantal beproevingen voor eerste indienststelling van stoomtoestellen (met inbegrip der stoomketels) bedroeg 992; het aantal periodieke onderzoekingen bedroeg 9375, waarvan 230 door deskundigen buiten het veiligheidstoezicht.

Het aantal fabrieken en werkplaatsen, vallende onder het veiligheidsreglement, steeg van 4121 tot 4437. Geïnspecteerd werden 436 nieuwe bedrijven en 2915 fabrieken, welke voor herinspectie in aanmerking kwamen. Door de electrotechnische ingenieurs werden 738 electrische installaties en 204 electrische buitenleidingen onderzocht. Vermeld werden 439 fabrieksongevallen, veroorzaakt door werktuigen, met 537 getroffenen, van wie 96 dooden, 185 ernstig- en 256 lichtgewonden. Verder werden nog vermeld 114 fabrieksongevallen, niet veroorzaakt door werktuigen, met 125 getroffenen, van wie 12 dooden, 39 ernstig- en 74 lichtgewonden. In Gouvernementsbedrijven, die niet onder het toezicht vallen, kwamen vóór 46 ongevallen met 47 getroffenen, van wie 8 dooden, 20 ernstig- en 19 lichtgewonden.

§ 12. KADASTRALE OPNEMINGEN.

Aan het einde van 1928 bestond het personeel van den kadastralen dienst in Nederlandsch-Indië (met inbegrip van het aan den opleidingscursus verbonden personeel) uit: 1 hoofd van den dienst, 3 inspecteurs, 4 bewaarders, 57 landmeters (van wie 3 met buitenlandsch verlof en 2 leerkrachten aan den opleidingscursus), 5 adjunct-landmeters, 1 kantoorhoofd, 1 hoofdcommies, 3 eerste commiezen, 1 tijdelijk commies-redacteur, 8 commiezen, 8 adjunct-commiezen, 27 klerken, 9 machine-schrijvers, 30 hoofdmantri's-opnemer (van wie 2 aan den opleidingscursus als assistent), 216 mantri's-opnemer (van wie 2 als assistent aan den kadasterleergang), 1 mantri-teekenaar en 29 hulp-mantri's.

Van de aan den landmeters-cursus te Wageningen in opleiding zijnde candidaten-Indisch landmeter werden in den loop van het verslagjaar 9 personen, na het behalen van het landmetersdiploma, ter beschikking van de Indische Regeering gesteld en benoemd tot landmeter 3de klasse bij het kadaster.

In 1928 werd in Indië slechts één persoon aangewezen voor eene opleiding tot landmeter aan den landmeterscursus te Wageningen, zoodat einde 1928 aan dien cursus een 20-tal jongelieden in opleiding was voor landmeter in Nederlandsch-Indië.

Aan den opleidingscursus van het kadaster te Bandoeng waren einde 1928 14 candidaten-adjunct-landmeter in opleiding. In het in November 1928 voor de eerste maal afgenomen examen voor adjunct-landmeter slaagden de 4 candidaten-adjunct-landmeter, die daaraan deelnamen.

Het onderricht aan den opleidingscursus werd gegeven door 2 landmeters, 2 hoofdmantri's en 2 mantri's-opnemers van het kadaster, 1 hoofdmantri en 1 mantri van den dienst van den mijnbouw en 1 mantri van de irrigatie.

Einde 1928 waren in opleiding 14 leerlingen voor adjunct-landmeter bij het kadaster, 37 leerlingen voor hulpmantri bij het kadaster, benevens 6 leerlingen voor den dienst der landelijke inkomsten; 12 leerlingen voor den dienst van den mijnbouw en 12 leerlingen voor den Waterstaat en 's Lands Burgerlijke Openbare Werken.

Bij G. B. 17 Aug. 1928 n°. 18 (Bb. n°. 11730) is een cursus voor speciale aangelegenheden betreffende den kadastralen dienst in Nederlandsch-Indië ingesteld en is een reglement voor dien cursus vastgesteld.

In het overzicht sub IX van bijlage G zijn de voornaamste verrichtingen onder cijfers gebracht.

Behalve voor de bijhouding van het eigendomskadaster en de vernieuwing van de meest gebruikte kadastrale plans en registers zijn in 1928 door het personeel van het kadaster nog werkzaamheden verricht ten behoeve van de wijziging in den verpondings-

aanslag; de bijwerking in de kohieren van de binnengekomen staten der verponding; het vervaardigen van kopieën der kadastrale kaarten ten behoeve van de subcommissies voor de vaststelling der verpondingswaarde van perceelen voor het nieuwe tijdvak; de verstrekking van maandelijksche opgaven door alle kadasterkantoren aan de algemeene verpondingscommissie; de bijhouding van de op het Departement van Binnenlandsch Bestuur samengestelde lijst van landbouwondernemingen in Nederlandsch-Indië; de berekening van de oppervlakten ten behoeve van het particulier landerijen-kantoor te Batavia van de terug te koopen landerijen en de bestudeering, enz. der betreffende monografieën; de opmeting, enz. van de gebruiksperceelen in de zelfbesturende gewesten Jogjakarta en Soerakarta.

In de residentie Batavia werden 34 perceelen eeuwigdurend recht van erfpacht, ter gezamenlijke oppervlakte van ± 400 bouw, gemeten en gedeeltelijk gekaarteerd. De herziening der gemeente Buitenzorg werd voortgezet en met die der gemeente Soekaboemi werd een aanvang gemaakt. Voortgegaan werd ook met de kadastreeringswerkzaamheden der hoofdplaats Palembang. In de residentie Pekalongan werd de nederzetting Sragi opgemeten voor de vervaardiging van een blokkaart; eveneens de nederzettingen Randoedongkal, Soeradadi, Doekoehwringin, Kemanglen en Kalibakoeng. Ter hoofdplaats Soerabaja werden belangrijke metingen verricht voor de uitbreiding en herziening der plans. Ter Sumatra's Westkust werden de nederzettingen Pariaman en Soengaipoenoeh van een nieuw polygoonnet voorzien. De vernieuwing van het polygoonnet ter hoofdplaats Padang is gedeeltelijk geschied. In het gouvernement Celebes en Onderhoorigheden werden kaarten opgemaakt van de nederzettingen Raha en Kendari.

Met de overbrenging van de alphabetische naamlijst op de kaarten van het kaartensysteem werd aan de verschillende kantoren voortgegaan.

Voorts werden aan den Bestuursdienst gegevens verstrekt tot tegengang van het onwettig grondbezit.

Bemiddeling werd verleend voor de overschrijving ten name van het Gouvernement van perceelen, door verschillende diensttakken aangekocht.

Aan het hoofdkantoor werden onderzocht de door de gouvernements-landmeters vervaardigde meetbrieven in die gewesten, waar het kadaster nog niet is ingevoerd, zoomede de schetskaarten en processen-verbaal van onderzoek betreffende de in de Buitengewesten in erfpacht aangevraagde gronden.

Het ontvangen salaris bedroeg f 333 174, tegen f 310 866 in 1927, welke vermeerdering wederom een gevolg is van het grootere aantal opgemaakte meetbrieven voor erfpacht.

§ 13. INDUSTRIEELE EIGENDOM.

In 1928 zijn in de registers van het kantoor voor den Industriëelen Eigendom te Weltevreden ingeschreven 1133 handelsmerken. Het aantal ingeschreven internationale merken ter bekrachtiging voor Nederlandsch-Indië aangeboden aan dat kantoor bedraagt 5974; van dat aantal is de inschrijving in de registers *geheel* geweigerd voor 1033 en *gedeeltelijk* geweigerd voor 675 handelsmerken. In den loop van het jaar werden 52 octrooi-aanvragen ingediend.

G.

COMPTABILITEIT.

Bij G. Bn. 31 Juli 1928 n°. 31 (Bb. n°. 11721), 28 Aug. 1928 nos. 53 t/m 56 (Bb. nos. 11751 t/m 11754), 24 Dec. 1928 n°. 18 (Bb. n°. 11828) en 23 Jan. 1929 n°. 31 (Bb. n°. 11848) zijn de Directeuren der Burgerlijke Openbare Werken, van Justitie, der Marine, van Landbouw, Nijverheid en Handel, van Binnenlandsch Bestuur, van Onderwijs en Eeredienst en van Gouvernementsbedrijven gemachtigd om binnen de grenzen der begrooting sommen te goeder rekening te verstrekken voor het doen van uitgaven ten behoeve van verschillende onderwerpen.

Bij de wet van 24 Juni 1929 (N. S. n°. 351, I. S. n°. 197) is de Indische Comptabiliteitswet 1925 nader aangevuld met eene bepaling, welke de mogelijkheid opent om begrootingskredieten, voor zoover zij niet zijn verwerkt in het jaar, waarvoor zij zijn toegestaan, naar de begrooting van het daarop volgend jaar over te brengen.

Bij de wet van 18 Mei 1929 (N. S. n°. 233, I. S. n°. 256) is de Minister van Koloniën gemachtigd om, ter aflossing voor het nominaal bedrag der niet uitgelote schuldbewijzen, welke behooren tot de Nederlandsch-Indische leeningen 1915, 1916, 1917, 1923A en 1923D en onderscheidenlijk zijn uitgegeven krachtens de Nederlandsch-Indische leeningswetten 1915 (N. S. n°. 127, I. S. n°. 309), 1916 (N. S. n°. 208, I. S. n°. 413), 1917 (N. S. n°. 502, I. S. n°. 679) en 1923 (N. S. n°. 248, I. S. n°. 292), schuldbewijzen ten laste van Nederlandsch-Indië te gelde te maken tegen een door hem te bepalen koers en rente, welke laatste lager zal zijn dan die van de af te lossen stukken, tot zoodanig bedrag als noodig is ter verkrijging van eene som van ten hoogste f 224 375 000 (Nederlandsch-Indische Leeningwet 1929).

H.

ALGEMEEN BURGERLIJK BEHEER.

Bij G. B. 14 Jan. 1929 n°. 15 is den heer A. H. Maas Geesteranus, Directeur van Binnenlandsch Bestuur, met ingang van 4 Mei 1929, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend; tot zijn opvolger is benoemd de heer A. Mühlenfeld, resident ter beschikking van den gouverneur van West-Java (G. B. 2 April 1929 n°. 2).

Bij G. B. 23 Maart 1929 n°. 35 is benoemd tot Directeur van Justitie de heer mr. H. J. Spit, sedert 2 October 1928 belast met de waarneming van dat directeurschap.

Met intrekking van het reglement van orde voor den Raad van Departementshoofden, is bij G. B. 15 Nov. 1928 n°. 33 (Bb. n°. 11799) eene instructie voor dien Raad vastgesteld.

Bij G. B. 17 Sept. 1928 n°. 27 (I. S. n°. 414) kwam eene nieuwe regeling tot stand omtrent de opzending en bewaring van waardepapieren en bewijsstukken van het Land.

Bij G. B. 13 April 1929 n°. 21 (J. C. n°. 32) is eene commissie ingesteld, welke tot taak heeft het doen van een onderzoek naar de doeltreffendheid van de toegepaste werkwijzen bij de departementen en diensten en naar de doelmatigheid van de personeelsformaties (organisatie-commissie).

J.

I. GEWESTELIJK EN PLAATSELIJK BESTUUR; POLITIE. [1])

§ 1. EUROPEESCH BESTUUR; POLITIE.

a. EUROPEESCH BESTUUR.

Art. 4 van de instructie voor de gouverneurs van provinciën en hoofden van andere aan te wijzen gewesten (I. S. 1925 n°. 508) is bij G. B. 31 Dec. 1928 n°. 5x (I. S. n°. 566) gewijzigd.

Bij Ord. van 21 Dec. 1928 (I. S. n°. 548) is de provincie-ordonnantie (I. S. 1924 n°. 78) aangevuld ten einde de mogelijkheid te openen dat, zoolang voor de eerste maal samengestelde provinciale raden nog niet hebben vergaderd, het provinciaal personeel door den Gouverneur wordt benoemd.

Bij G. B. 14 Sept. 1928 n°. 2x (I. S. n°. 412) is voorzien in het bestuur over de gewesten, waar de bestuurshervorming is ingevoerd, bij gelijktijdig belet van den Gouverneur en van den te zijner vervanging aangewezen functionaris.

Een overzicht betreffende de tewerkstelling op einde 1928 van de controleurs, de gezaghebbers en fungeerende controleurs bij het binnenlandsch bestuur in de Buitengewesten is opgenomen onder I van bijlage H, terwijl onder III van dezelfde bijlage is te vinden een zoodanig overzicht betreffende de assistent-residenten bij den algemeenen bestuursdienst op Java en Madoera en in het gouvernement der Molukken en de gezaghebbers in laatstgenoemd gouvernement. Een opgaaf van het aantal bestuursambtenaren, tijdelijk geplaatst buiten den bestuursdienst, of in betrekkingen die niet in de formatie zijn opgenomen, komt mede voor onder I van bijlage H.

Java en Madoera.

Bij G. B. 5 Jan. 1929 n°. 25 (I. S. n°. 2) kwam eene nieuwe administratieve indeeling van de gewesten op Java en Madoera tot stand.

Bij G. B. 19 Mei 1928 n°. 1x (I. S. n°. 145) zijn eenige betrekkingen bij het Binnenlandsch Bestuur in de residentiën Soerabaja, Madioen, Kediri, Pasoeroean, Besoeki en Madoera ingetrokken, is bepaald dat het besluit op de bestuursorganisatie (I. S. 1925 n°. 622) van toepassing is op het gewest Oost-Java, en is het gewest Oost-Java ingedeeld in 15 residentiën (afdeelingen) te weten: Soerabaja, Modjokerto, Grisee, Bodjonegoro, Madioen, Ponorogo, Kediri, Blitar, Pasoeroean, Malang, Probolinggo, Bondowoso, Djember, West-Madoera en Oost-Madoera.

Bij G. B. 19 Mei 1928 n°. 2x (I. S. n°. 146) zijn eenige betrekkingen bij het Binnenlandsch Bestuur in de residentiën Pekalongan, Semarang, Banjoemas en Kedoe ingetrokken, is bepaald dat het besluit op de bestuursorganisatie (I. S. 1925 n°. 622) van toepassing is op het gewest Midden-Java, en is het gewest Midden-Java ingedeeld in 11 residentiën (afdeelingen), te weten: Pekalongan, Tegal, Semarang, Koedoes, Rembang, Blora, Noord-Banjoemas, Zuid-Banjoemas, Wonosobo, Kedoe en Bagelen.

In verband met de instelling van de gewesten Oost- en Midden-Java zijn bij G. B. 5 Juni 1928 n°. 2x (I. S. n°. 192) de noodige voorzieningen getroffen.

Bij Ord. van 12 Juni 1928 (I. S. n°. 204) is de machtiging van den Gouverneur van West-Java en dien der Molukken om de bevoegdheden, bemoeiïngen en verrichtingen, welke bij of krachtens de mijn-ordonnantie (I. S. 1906 n°. 434) zijn opgedragen aan de hoofden van gewestelijk bestuur, namens hen te doen uitoefenen door de betrokken residenten, hoofden der bestuursafdeelingen, uitgebreid tot de gouverneurs van Midden- en Oost-Java.

Bij G. Bn. 14 Juni 1928 nos. 1x en 2x (I. S. nos. 206 en 207) zijn eenige betrekkingen bij het Binnenlandsch Bestuur in de residentiën Soerakarta en Jogjakarta ingetrokken, is bepaald dat het besluit op de bestuursorganisatie (I. S. 1925 n°. 622) van toepassing is op de gouvernementen Soerakarta en Jogjakarta, en zijn die gouvernementen ingedeeld in onderscheidenlijk 2 residentiën (afdeelingen) Soerakarta en Klaten en één residentie (afdeeling) Jogjakarta.

De instructie voor de gouverneurs van provinciën en hoofden van andere aan te wijzen gewesten (I. S. 1925 n°. 508) is bij G. B. 22 Juni 1928 n°. 1x (I. S. n°. 223) toepasselijk verklaard op de gouverneurs van Soerakarta en Jogjakarta.

In verband met de invoering van het nieuwe bestuursstelsel in de Vorstenlanden zijn de bevoegdheden van de gouverneurs en residenten-afdeelingshoofd aldaar geregeld bij Ord. van 30 Juni 1928 (I. S. n°. 241).

Bij Ord. van 30 Juni 1928 (I. S. n°. 242) zijn voorzieningen getroffen in verband met de instelling van de gouvernementen Soerakarta en Jogjakarta.

Bij G. B. 30 Juni 1928 n°. 1x (I. S. n°. 243) is de overdracht geregeld van de aan de tegenwoordige hoofden van gewestelijk bestuur toekomende bevoegdheden op de hoofden van gewestelijk en afdeelingsbestuur in de gouvernementen Soerakarta en Jogjakarta.

Buitengewesten.

Atjeh en onderhoorigheden. Bij G. B. 18 Mei 1928 n°. 47 (Bb. n°. 11680) is de regeling nopens de toekenning van gratificaties aan officieren voor bedrevenheid in het spreken van de Atjehsche taal (Bb. n°. 11210) ingetrokken.

Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo. Bij G. B. 11 Sept. 1928 n°. 25 (I. S. n°. 408) is de afdeeling Boeloengan in 3 onderafdeelingen Apokajan, Boeloengan en Tidoengsche landen verdeeld.

Timor en onderhoorigheden. De standplaats van het hoofd der onderafdeeling Roti en Savoe (res. Timor en onderhoorigheden) is verlegd van Mokdale naar Namodale (I. S. 1928 n°. 539).

Molukken. Bij G. B. 19 Sept. 1928 n°. 7 (I. S. n°. 419) is bepaald dat het bestuur over de onderafdeelingen West-Ceram (afd. Amboina), Djailolo, Weda en Soela-eilanden (afd. Ternate) mede kan worden opgedragen aan een civiel onderafdeelingsbestuurder als bedoeld sub B van G. B. 8 Febr. 1927 n°. 2x (I. S. n°. 35).

b. POLITIE.

Bij G. B. 28 Aug. 1928 n°. 44 (Bb. n°. 11737) is de rangorde van de rangen bij de algemeene politie vastgesteld.

De bij Ord. van 10 Jan. 1925 (I. S. n°. 23), gewijzigd bij die van 10 Mei 1927 (I. S. n°. 178), aan de hoofden van gewestelijk bestuur toegekende bevoegdheid om, in 't belang van de naleving van de verordeningen op het gebruik van wegen in beheer bij locale raden en van de locale pasarverordeningen, ambtenaren in dienst van die raden, tijdelijk aan te stellen tot onbezoldigd opziener en hoofdagent van politie en toe te voegen aan door hen aan te wijzen ambtenaren, is bij Ord. van 23 Mei 1928 (I. S. n°. 178) uitgebreid tot de verordeningen, vastgesteld door de provinciale en de in art. 121 der Indische Staatsregeling bedoelde raden.

1) Mededeelingen betreffende de provinciën en daarin gelegen zelfstandige gemeenschappen, welke tot dusver ten deele in de §§ 1 en 3 van dit hoofdstuk werden opgenomen, zijn thans alle bijeengebracht in § 2.

§ 2. GEWESTELIJK EN PLAATSELIJK ZELFBESTUUR.

Locale raden-ordonnantie. De locale raden-ordonnantie (I. S. 1905 n°. 181, zooals dit sedert is gewijzigd en aangevuld) is, in verband met het bepaalde in de Ord. van 21 April 1927 (I. S. n°. 128) — zie Verslag 1927, kol. 156 — nader aangevuld en gewijzigd bij Ord. van 12 Maart 1928 (I. S. n°. 67). Tevens is die ordonnantie aangevuld en gewijzigd bij Ord. van 23 Febr. 1929 (I. S. n°. 24) ten einde de mogelijkheid te openen voor de locale raden om hunne bevoegdheid tot het vervreemden, bezwaren, verhuren, verpachten of op andere wijze in gebruik geven van onroerende goederen over te dragen aan het college van burgemeester en wethouders, den burgemeester of 's raads voorzitter.

Instellingsordonnantiën. Bij Ord. van 1 Nov. 1928 (I. S. nos. 497 t/m 504) zijn — met ingang van 1 Januari 1929 — de gemeenten Blitar, Kediri, Madioen, Probolinggo, Malang, Pasoeroean, Modjokerto en Soerabaja als zelfstandige gemeenschappen aangewezen en zijn geldmiddelen voor die stadsgemeenten uit de algemeene geldmiddelen afgezonderd.

Plaatselijke raden. Bij Ord. van 16 Nov. 1928 (I. S. n°. 514) is bepaald dat het voorzitterschap van den Minahasa-raad voortaan wordt bekleed door den assistent-resident van Manado.

De stadsgemeente-ordonnantie (I. S. 1926 n°. 365) is, in verband met het bepaalde in de Ord. van 21 April 1927 (I. S. n°. 128) — zie Verslag 1927, kol. 156 —, aangevuld en gewijzigd bij Ord. van 12 Maart 1928 (I. S. n°. 67). Bovendien is die ordonnantie aangevuld en gewijzigd bij Ord. van 23 Febr. 1929 (I. S. n°. 25) waardoor de mogelijkheid is geopend voor de stadsgemeenteraden om hunne bevoegdheid tot vervreemden, bezwaren, verhuren, verpachten of op andere wijze in gebruik geven van onroerende goederen over te dragen op het college van burgemeester en wethouders of den burgemeester.

Burgemeesters. Bij Ord. van 7 Aug. 1928 (I. S. n°. 293) is — met ingang van 29 October 1928 (zie I. S. n°. 494) — het ambt van burgemeester te Manado en te Padang ingesteld.

Bij Ord. van 14 Sept. 1928 (I. S. n°. 411) is het burgemeestersambt ingesteld voor de gemeenten Tegal, Pekalongan, Kediri, Blitar, Pasoeroean, Probolinggo, Modjokerto, Madioen, Magelang en Salatiga.

Wethouders. Bij G. B. 30 April 1929 n°. 5 (J. C. n°. 36) is bepaald, dat de gemeenteraad van Magelang, bij voorkeur uit zijn midden, drie wethouders benoemt.

Provinciën en daarin gelegen zelfstandige gemeenschappen. Bij G. B. 3 Juni 1928 n°. 5 (I. S. n°. 191) is bepaald dat eenige voorschriften waarin gesproken wordt van „gebiedsdeelen met eigen geldmiddelen" en „locale raden" ook van toepassing zullen zijn ten aanzien van de provincies met de provinciale raden en de binnen de provincies gelegen zelfstandige gemeenschappen met hunne raden.

De voor locale gebiedsdeelen geldende belastingvrijstellingen zijn bij Ord. van 7 Sept. 1928 (I. S. n°. 395) uitgebreid, terwijl die vrijstellingen toepasselijk gemaakt zijn op provinciën en de in art. 121 der Indische Staatsregeling bedoelde zelfstandige gemeenschappen.

Bij G. B. 7 Sept. 1928 n°. 67 (I. S. n°. 393) is art. 5 van de regeling van den overgang van ambtenaren in dienst van locale ressorten in den dienst van provincie of van regentschap en van de voorwaarden, waaronder die overgang plaats heeft (I. S. 1925 n°. 554) ingetrokken, terwijl bij G. B. 2 Nov. 1928 n°. 2x (I. S. n°. 506) art. 6 van die regeling is gewijzigd.

De instellingsordonnantie der provincie West-Java (I. S. 1925 n°. 378) is bij Ord. van 24 Dec. 1928 (I. S. n°. 557) aangevuld met eene bepaling omtrent overdracht van het beheer van binnen die provincie gelegen haveninrichtingen met de daartoe behoorende havengebieden.

Ten behoeve van de verkiezing van de leden van den provincialen raad van Oost-Java zijn bij G. B. 6 Oct. 1928 n°. 2x (J. C. n°. 84) voorschriften vastgesteld ter uitvoering van de artt. 7, 10 (lid 1), 13 (lid 4), 19 (lid 2), 24 (lid 3), 31 (lid 4), 44, 45 (lid 1) en 49 (lid 4) van de Java provincie-kiesordonnantie (I. S. 1927 n°. 528).

Bij Ord. van 9 Aug. 1928 (I. S. n°. 295), aangevuld bij Ord. van 24 Dec. 1928 (I. S. n°. 558), is — met ingang van 1 Januari 1929 — de provincie Oost-Java ingesteld. De zetel van het bestuur dier provincie is Soerabaja. De ressorten en de plaatselijke raden van Soerabaja-Modjokerto-Grisee-Bodjonegoro, Madioen-Ponorogo, Kediri-Blitar, Pasoeroean-Malang-Probolinggo, Bondowoso-Djember, West- en Oost-Madoera worden opgeheven. De provinciale raad van Oost-Java is samengesteld uit 65 leden (30 onderdanen-Nederlanders, 30 inheemsche onderdanen-niet-Nederlanders en 5 uitheemsche onderdanen-niet-Nederlanders).

Bij Ordn. van 9 Aug. 1928 (I. S. nos. 296 t/m 327) zijn — met ingang van 1 Januari 1929 — de regentschappen Soerabaja (buiten de gemeente van dien naam), Sidoardjo, Modjokerto (buiten de gemeente van dien naam), Djombang, Grisee, Lamongan, Bodjonegoro, Toeban, Madioen (buiten de gemeente van dien naam), Ngawi, Magetan, Ponorogo, Patjitan, Kediri (buiten de gemeente van dien naam), Ngandjoek, Blitar (buiten de gemeente van dien naam), Toeloengagoeng, Trenggalek, Pasoeroean (buiten de gemeente van dien naam), Bangil, Malang (buiten de gemeente van dien naam), Probolinggo (buiten de gemeente van dien naam), Kraksaän, Loemadjang, Bondowoso, Panaroekan, Djember, Banjoewangi, Bangkalan, Sampang, Pamekasan en Soemenep aangewezen als zelfstandige gemeenschappen op den voet van art. 121 der Indische Staatsregeling. De Ord. tot aanwijzing van het regentschap Malang (buiten de gemeente van dien naam) is gewijzigd bij Ord. van 23 Aug. 1928 (I. S. n°. 361).

Bij G. B. 12 Aug. 1928 n°. 17 (I. S. n°. 344) zijn de regentschappen in de gouvernementen Oost- en Midden-Java aangewezen als regentschappen, waar de overdracht van bevoegdheden, welke zijn omschreven in het Inlandsch ontvoogdingsbesluit (I. S. 1921 n°. 310), kan plaats vinden.

Aan als zelfstandige gemeenschappen aangewezen regentschappen is bij Ord. van 29 Aug. 1928 (I. S. n°. 371) — met ingang van 1 Januari 1929 — overgedragen het beheer van de binnen hun gebied gelegen vogelnestklippen en vleermuizengrotten en is den regentschapsraden de bevoegdheid verleend om regelingen te treffen ten aanzien van het inzamelen van schildpadeieren.

Afgezonderde geldmiddelen. Bij Ord. van 1 Oct. 1928 (I. S. n°. 434) is het voor de gemeente Batavia uit de algemeene geldmiddelen afgezonderd bedrag verhoogd met f 490 en dat voor de gemeente Magelang met f 5042, terwijl het voor het ressort van den plaatselijken raad van Kedoe, Bagelen en Wonosobo afgezonderd bedrag is verminderd met f 925.

Het geheele bedrag van de op den voet van art. 123, lid 1, der Indische Staatsregeling, voor gewesten en gedeelten van gewesten bij wijze van vaste uitkeering afgezonderde geldmiddelen is, in verband hiermede, thans gebracht op f 5 493 899.

Locale belastingen. Door de Regeering werden goedgekeurd: de verordening tot heffing en invordering van eene belasting op het houden van openbare vermakelijkheden in de gemeente Tegal (extra bijv. J. C. 1928 n°. 33); de verordening tot het heffen van eene belasting van naamlooze vennootschappen, commanditaire vennootschappen op aandeelen, vennootschappen onder firma, onderlinge verzekeringsmaatschappijen, vereenigingen of stichtingen, welke een beroep of bedrijf uitoefenen en coöperatieve vereenigingen in de gemeente Tegal (extra bijv. J. C. 1928 n°. 46); de verordening op de heffing en invordering van een hondenbelasting in de gemeente Semarang (extra bijv. J. C. 1928 n°. 64); de verordening op het maken van reclame in de gemeente Salatiga (extra bijv. J. C. 1928 n°. 7); de verordening tot het heffen van opcenten op de hoofdsom van de verponding in de gemeente Soerabaja (extra bijv. J. C. 1928 n°. 44); de verordening tot heffing en invordering eener belasting op den verkoop van vuurwerk in de gemeente Modjokerto (extra bijv. J. C. 1928 n°. 86); de verordening tot heffing van opcenten op 's Lands personeele belasting in de gemeente Palembang (extra bijv. J. C. 1928 n°. 10); de verordening tot regeling van den verkoop van vuurwerk in de gemeente Tebingtinggi (extra bijv. J. C. 1928 n°. 64); de verordening tot heffing van een vast recht voor vergunningen tot verkoop van vuur-

werk in het gewest Banjoemas (extra bijv. J. C. 1928 n°. 14); de verordening tot heffing en invordering eener belasting op vuurwerk in het gewest Madioen buiten de gemeente Madioen (extra bijv. J. C. 1928 n°. 29); de verordening tot heffing en invordering van eene belasting op het gebruik maken der wegen in beheer bij het gewest Madioen met vervoermiddelen, met uitzondering van de motorrijtuigen bedoeld in de gewestelijke ,,verordening op de motorrijtuigenbelasting'' (extra bijv. J. C. 1928 n°. 54); de verordening tot heffing en invordering van eene belasting op het gebruik maken der wegen in beheer bij het gewest Madioen met motorrijtuigen (extra bijv. J. C. 1928 n°. 57); de regeling waarbij de gelegenheid wordt geopend om met alle of een deel der heerendienstplichtigen gezamenlijk van eenige Inlandsche gemeenschap (desa) of onderdeel daarvan, in het locaal ressort Karangasem o. m. overeenkomsten te sluiten omtrent den afkoop van een of meer diensten of onderdeelen daarvan, waartoe zij verplicht zijn en tevens de gelegenheid wordt opengesteld om, voor gevallen dat voormelde regeling geene toepassing kan vinden, bedoelde heerendienstplichtigen elk afzonderlijk telkens voor een bepaald tijdvak tegen betaling van zekere geldsom vrij te stellen van het verrichten van de op hun rustende heerendiensten (extra bijv. J. C. 1928 n°. 85); de verordening regelende de heffing en invordering eener belasting onder den naam van rijwielen-, rij- en voertuigenbelasting in de onderafdeeling Komering-hilir (extra bijv. J. C. 1928 n°. 47); de wijzigingen van de verordening tot heffing en invordering eener belasting op den verkoop van vuurwerk in de gemeente Tegal (extra bijv. J. C. 1928 n°. 34); de ,,vergunningsrechtverordening'' der gemeente Tegal (extra bijv. J. C. 1928 n°. 47); de verordening op het keuren en slachten van vee en het invoeren, vervoeren en verkoopen van vleesch in de gemeente Tegal (extra bijv. J. C. 1928 n°. 71); de verordening tot heffing en invordering eener belasting op het houden van vermakelijkheden in de gemeente Semarang (extra bijv. J. C. 1928 n°. 18); de verordening tot heffing en invordering eener belasting op het houden van openbare vermakelijkheden in de gemeente Salatiga (extra bijv. J. C. 1928 n°. 28); de ,,verordening vervoermiddelenbelasting Salatiga'' (extra bijv. J. C. 1928 n°. 31); de verordening tot heffing en invordering eener belasting op het houden van openbare vermakelijkheden in de gemeente Soerabaja (extra bijv. J. C. 1928 n°. 37); de verordening tot heffing van eene belasting op het gebruik maken der wegen met vervoermiddelen in de gemeente Soerabaja (extra bijv. J. C. 1928 n°. 48); de verordening op het heffen en invorderen van eene rij- en voertuigenbelasting in de gemeente Pasoeroean (extra bijv. J. C. 1928 n°. 61); de verordening op het heffen en invorderen van eene motorrijtuigenbelasting in de gemeente Probolinggo (extra bijv. J. C. 1928 n°. 50); de verordening tot heffing van opcenten op de verpondingsbelasting in de gemeente Madioen (extra bijv. J. C. 1928 n°. 82); de verordening tot heffing en invordering eener belasting onder den naam van ,,motorrijtuigenbelasting'' in de gemeente Kediri (extra bijv. J. C. 1928 n°. 7); de motorrijtuigenbelastingverordening in de gemeente Blitar (extra bijv. J. C. 1928 n°. 31); de verordening tot heffing van eene straatverlichtingsbelasting in de gemeente Fort de Kock (extra bijv. J. C. 1928 n°. 29); de verordening tot heffing van eene straatverlichtingsbelasting in de gemeente Sawahloento (extra bijv. J. C. 1928 n°. 86); de Medansche inkomstenbelastingverordening (extra bijv. J. C. 1928 n°. 14); de Medansche hotelverordening (extra bijv. J. C. 1928 n°. 29); de hotelverordening gemeente Tebingtinggi (extra bijv. J. C. 1928 n°. 70); de verordening tot heffing en invordering eener belasting op den verkoop van saguweer en brom in de gemeente Makassar (extra bijv. J. C. 1928 n°. 55); de verordening tot het heffen van opcenten op 's Landsinkomstenbelasting in het gewest Semarang (extra bijv. J. C. 1928 n°. 28); de verordening tot heffing en invordering eener belasting onder den naam van ,,motorrijtuigenbelasting in het gewest Besoeki'' (extra bijv. J. C. 1928 n°. 35); de verordening tot heffing van eene belasting op het gebruik maken van de wegen in het gewest Banjoemas met vervoermiddelen (extra bijv. J. C. 1928 n°. 11); de verordening tot heffing en invordering van eene belasting onder den naam ,,motorrijtuigenbelasting'' in het gewest Kediri (extra bijv. J. C. 1928 n°. 21); de verordening tot heffing van eene slachtbelasting in het gebiedsdeel Karangasem (extra bijv. J. C. 1928 n°. 64).

Gemeentelijke en gewestelijke geldleeningen. Bekrachtigd werden de hieronder nader omschreven besluiten van gewestelijke en gemeenteraden, strekkende tot het aangaan van geldleeningen.

Gewestelijke of gemeenteraad van:	Bedrag der leening.	Bestemming van de opbrengst der leening.	Ordonnantie ter goedkeuring in I. S.
West-Java.	f 600 000	Verschillende doeleinden.	1928 n°. 22.
Pematangsiantar.	232 100	Omzetting van het restant van vroegere leeningen.	1928 n°. 113.
Blitar.	48 000	Asphalteeren van gemeentewegen.	1928 n°. 115.
Madioen.	330 000	Verbetering en uitbreiding van het gewestelijk pasarbedrijf.	1928 n°. 184.
Kediri.	100 000	Bouw van een centrale pasar.	1928 n°. 262.
Barabai.	35 000	Bouw van een rubber-pasarloods.	1928 n°. 329.
Tebingtinggi.	30 100	Conversie van het restant eener leening.	1928 n°. 339.
Soerabaja.	5 676 000	Aflossing van het onafgeloste gedeelte van de obligatieleening 1922 (I. S. n°. 606).	1928 n°. 363.
Malang.	500 000	Huizenbedrijf.	1928 n°. 433.
Kediri.	252 000	Verbetering en herstelling van gewestelijke pasars; bouw en inrichting van een slachthuis; conversie van de restanten van vroegere leeningen.	1928 n°. 451.
Noord- en Zuid-Banjoemas.	550 000	Aanleg van drinkwaterleidingen.	1928 n°. 526.
Semarang.	850 000	Aflossing der leening 1924; woningbouw; waterleidingbedrijf.	1928 n°. 541.

Bij Ord. van 21 Mei 1928 (I. S. n°. 154) is een besluit van den gemeenteraad van Probolinggo bekrachtigd, strekkende tot wijziging van eene geldleening.

Wapens. Bij Ord. van 7 Sept. 1928 (I. S. n°. 394) zijn bepalingen vastgesteld betreffende het bekomen van wapens door openbare gemeenschappen, ingesteld op den voet van het 6de of 12de hoofdstuk der Indische Staatsregeling.

Verrichtingen der locale raden. Hieromtrent zij verwezen naar het uitgegeven decentralisatie-verslag 1927—1928.

§ 3. INLANDSCH BESTUUR.

Bij Ord. van 21 Dec. 1928 (I. S. n°. 548) is de regentschapsordonnantie (I. S. 1924 n°. 79) aangevuld ten einde de mogelijkheid te openen dat, zoolang voor de eerste maal samengestelde regentschapsraden nog niet hebben vergaderd, het regentschapspersoneel door den regent wordt benoemd.

Bij G. B. 26 Juni 1928 n°. 26 (I. S. n°. 238) is het Inlandsch bestuur in het regentschap Malang (res. Pasoeroean) gewijzigd.

Bij G. B. 12 Aug. 1928 n°. 18 (I. S. n°. 345) is het Inlandsch bestuur in de provincie West-Java gewijzigd.

Nopens de in 1928 plaats gehad hebbende samenvoegingen en splitsingen van desa's komen opgaven voor in tabel II van bijlage H.

Bij G. B. 28 Jan. 1929 n°. 29 (I. S. n°. 11) is in de afdeeling Bataklanden der residentie Tapanoeli de kampoeng Parloboe-

loboean afgescheiden van de onderafdeeling Baros en gevoegd bij de onderafdeeling Silindoeng.

De betrekkingen van hoofd der Mandhareezen, Boegineezen en andere niet op Lombok inheemsche Inlanders in de onderafdeeling Oost-Lombok en van hoofd der Boegineezen en Mandhareezen in het zuidelijk deel der onderafdeeling West-Lombok, met inbegrip van de havenplaats Ampenan, zijn ingetrokken (I. S. 1928 n°. 437).

Het op het eiland Flores gelegen deel van het landschap Bima, bekend onder de benaming van Manggarai, met inbegrip van de z.g. Manggaraische Daloeschappen, en met de daaromheen gelegen eilanden (res. Timor en Onderhoorigheden) is gerekend van 1 Maart 1929 afgescheiden van het landschap Bima en gesteld onder een afzonderlijken bestuurder (I. S. 1929 n°. 63).

§ 4. BESTUUR OVER VREEMDE OOSTERLINGEN.

Bij G. B. 2 Nov. 1928 n°. 25 (Bb. n°. 11795) is de Chineesche raad te Batavia met eenige niet-ambtelijke leden uitgebreid.

Te Tahoena (onderafd. Sangihe-eilanden, afd. Sangihe- en Talaud-eilanden, res. Manado) is een hoofd der Chineezen met den titel van luitenant in dienst gesteld (I. S. 1928 n°. 400).

§ 5. BIJZONDERE ONDERWERPEN.

Emigratie van Javanen naar de Buitengewesten. *Lampoengsche Districten.* Einde 1928 bedroeg het zielental voor Gedong Tataän 25 090. Het sterftecijfer was 599 of 2,39 %, tegen 2,62 % in 1927. Het aantal geboorten bedroeg 1031, terwijl door immigratie op eigen kosten het zielental in 1928 toenam met 687 (183 gezinnen). De meest voorkomende ziekte was malaria. Op 's Landskosten emigreerden 2161 personen. De welvaart onder de bevolking neemt zienderoogen toe, getuige de zeer levendige handel in padi, copra, tabak, hout, rotan en manufacturen, terwijl 25 nieuwe toko's, die allen goede zaken maken, door Chineezen en kolonisten werden opgericht. Het verkeer is aanzienlijk toegenomen, waarbij veel gebruik wordt gemaakt van taxi's en autobussen. Aan voedingsmiddelen was geen gebrek; zelfs ontstond een overschot van 200 000 pikol padi. De veestapel bestond einde 1928 uit 3669 beesten; er werden in 1927 1165 kalveren geboren, terwijl 414 dieren stierven of geslacht werden. Op de veemarkt werden 610 beesten verkocht voor f 38 339. De padi-oogst bracht 234 000 pikol op; geoogst werd van 4875 bouws sawahs en droge gronden. De erven werden geregeld met polowidjo beplant. In den Oostmoesson werden groote uitgestrektheden grond met tabak beplant, zoodat in dit product een zeer levendige handel heerscht. Ook de handel in copra nam toe: maandelijks werden ± 100 000 klappers verkocht tegen 3½ à 4 cent per stuk. De kolonisten betaalden in het afgeloopen jaar f 11 575 aan verschillende schulden af. De inkomstenbelasting bedroeg f 41 023. Aan heerendiensten werd voor een bedrag van f 12 805 afgekocht. Eenige nieuwe irrigatie-leidingen werden aangelegd, waardoor het sawah-areaal kon worden uitgebreid. Het wegennet werd met 14 K.M. uitgebreid.

Het zielental op het kolonisatieterrein te Kota Agoeng bedroeg einde 1928 3200. Er kwamen in 1928 107 sterfgevallen (3,34 %) voor. Door immigratie op eigen kosten nam het zielental in 1928 toe met 60 (23 gezinnen). Op 's Lands kosten emigeerden 82 personen. De bloei van de kolonie wordt zeer geremd door hare groote schuldenlast. Van de oude kolonisten verlieten er verscheidenen het kolonisatieterrein, daar zij niet genegen waren aan hunne verplichtingen jegens de Lampoengsche Kredietbank te voldoen. De veestapel telde einde 1928 69 beesten. Geboren werden 17 kalveren, terwijl een gelijk aantal dieren stierf; verkocht werden 11 beesten voor f 552. De padi-oogst bracht 32 000 pikol op; geoogst werd van 714 bouws sawahs en droge gronden. De kolonisten betaalden in het afgeloopen jaar f 8060 aan verschillende schulden af. De inkomstenbelasting bedroeg f 1871.

Grenzen van plaatsen. Opnieuw vastgesteld zijn de grenzen van de regentschapshoofdplaatsen Keboemen (res. Bagelen) en Karanganjar (res. Zuid-Banjoemas) (Bb. n°. 11786).

Voor eene wijziging van de grenzen van de afdeelingshoofdplaats Wonosobo (res. Kedoe) zie men Bb. n°. 11692.

Begraven van lijken. In verband met de doorvoering van de bestuurshervorming is de Ord. van 15 Dec. 1864 (I. S. n°. 196, zooals dit sedert is gewijzigd en aangevuld), houdende bepalingen omtrent het begraven van lijken, nader gewijzigd bij Ord. van 3 Juni 1928 (I. S. n°. 190).

Petroleum. De regelen met betrekking tot den opslag en het bezit van petroleum en soortgelijke lichtontvlambare vloeistoffen (I. S. 1927 n°. 200) ondergingen nadere wijziging bij G. Bn. 2 Oct. 1928 n°. 27 (I. S. n°. 435) en 27 Febr. 1929 n°. 51 (I. S. n°. 30).

Paal- en vlotwoningen. De voor het rechtstreeks bestuurd gebied van de residentie Riouw en onderhoorigheden vastgestelde regeling betreffende paal- en vlotwoningen (I. S. 1922 n°. 85) is bij Ord. van 27 April 1929 (I. S. n°. 99) mede van toepassing verklaard op de residentie Djambi.

Reizen. Bij G. B. 7 Aug. 1928 n°. 2x (I. S. n°. 292) zijn de hoofdplaats Gorontalo en het overig gebied der onderafdeeling Gorontalo (res. Manado) aangewezen als landstreken waar het reizen aan niet binnen die streken woonachtige personen, dan wel aan door het hoofd van gewestelijk bestuur aan te wijzen categorieën daarvan, alleen geoorloofd is met een paspoort.

Bij G. B. 24 April 1929 n°. 1x (I. S. n°. 69) zijn de plaatsen Oeloe en Ondong van het eiland Siau, het overige deel van dat eiland, zoomede de andere eilanden behoorende tot de afdeeling Sangihe- en Talaud-eilanden (res. Manado) aangewezen als landstreken, waar ingevolge de reisregeling 1918 het reizen aan niet binnen die streken woonachtige personen dan wel aan het hoofd van gewestelijk bestuur aan te wijzen categorieën daarvan alleen is geoorloofd met een paspoort.

Hinder-ordonnantie. Bij Ord. van 21 Oct. 1927 (I. S. n°. 499) is de hinder-ordonnantie (I. S. 1926 n°. 226) aangevuld.

II. PERSOONLIJKE DIENSTEN.

Bij Ord. van 26 Juni 1928 (I. S. n°. 240) is — met terugwerkende kracht tot 1 Januari 1928 — de hoofdgeldregeling voor Billiton vervangen door de hoofdgeldordonnantie voor de Buitengewesten (I. S. 1921 n°. 225).

Het aantal verrichte dagdiensten daalde van 12 046 415 in 1927 tot 10 706 729 in 1928; het aantal afkoopers steeg van 716 265 tot 863 074.

Verdere opgaven over 1928 betreffende de verrichting van heerendienst en den afkoop daarvan in het rechtstreeks bestuurd gebied van de Buitengewesten zijn opgenomen in bijlage J.

III. AGRARISCHE AANGELEGENHEDEN; UITGIFTE VAN GROND.

§ 1. JAVA EN MADOERA.

Agrarische rechtstoestand van het land Bloeboer. In verband met de herziening van de regeling der verponding, is de Ord. van 4 Juni 1901 (I. S. n°. 215), voor zooveel zij de heffing van de ervenbelasting op het land Bloeboer (res. Buitenzorg) regelt, herzien — met terugwerkende kracht tot 1 Januari 1928 (zie I. S. 1928 n°. 358) — bij Ord. van 19 Aug. 1928 (I. S. n°. 357).

Omzetting van communaal in erfelijk-individueel grondbezit. Gedurende 1928 heeft 1 omzetting van communaal in erfelijk individueel grondbezit plaats gehad in de afdeeling Blora (gouv. Midden-Java).

Vervanging van erfelijk individueel grondbezit door agrarischen eigendom. Gedurende 1928 werden, tot verkrijging van agrarischen eigendom op den voet van K. B. 16 April 1872 n°. 29 (I. S. n°. 117), 17 aanvragen, betrekking hebbende op eene gezamenlijke uitgestrektheid van 100 bouws, aanhangig gemaakt. Op het einde van 1928 waren nog in behandeling 14 aanvragen voorr 74 bouws.

Tengevolge van de nieuwe toewijzingen werd op het einde van 1928 eene uitgestrektheid van 12 968 bouws in agrarischen eigendom bezeten (vgl. de gewestelijke opgaven in tabel II van bijlage K).

Verhuur van in agrarischen eigendom verkregen gronden kwam voor in de residentiën West-Priangan, Oost-Priangan, Soerabaja en Kediri.

Verhuur van grond door Inlanders aan niet-Inlanders. Bij G. B. 7 Aug. 1928 n°. 33 (Bb. n°. 11724) is bepaald, dat de grondhuurordonnantie (I. S. 1918 nos. 88 en 214 en 1919 n°. 124) met ingang van 1 October 1928 in werking treedt in de districten Bandjar, Manondjaja, Plaboean, Djampangtengah en Djampangkoelon (gouv. West-Java).

Op den voet van de grondhuurordonnantie (I. S. 1918 nos. 88 en 214 en 1919 n°. 124) zijn in de rechtstreeks bestuurde gewesten 24 393 huurovereenkomsten bekrachtigd, betrekking hebbende op 169 412 bouws. Nadere opgaven daaromtrent bevat tabel I van bijlage K.

Gedurende 1928 hebben 12 overtredingen plaats gehad (7 in de residentie Blora, 2 in de residentie Modjokerto, 2 in de residentie Bondowoso en 1 in de residentie Djember).

Ontginning door Inlanders van woesten, niet tot de desa's behoorenden grond. Bij Ord. van 11 Aug. 1928 (I. S. n°. 340) is de Ord. van 18 Dec. 1925 (I. S. n°. 649) betreffende het uitreiken van vergunningen tot grondontginning aan Inlanders gewijzigd, ten einde de aan den Provincialen Raad toegekende bevoegdheid tot het uitreiken van vergunningen tot grondontginning aan Inlanders alsnog voor te behouden aan organen van de centrale Overheid en voorts den Gouverneur in de gelegenheid te stellen beperkende bepalingen vast te stellen voor de uitgifte van gronden ter ontginning. Genoemde Ordn. treden, voor zoover betreft de provincie West-Java, met ingang van 1 Januari 1929 in werking (zie I. S. 1928 n°. 538).

Uit het overzicht, opgenomen in tabel III van bijlage K, blijkt, dat gedurende 1928 op den voet van de ontginningsordonnantie (I. S. 1896 n°. 44 en 1904 n°. 416), aan Inlanders 41 451 vergunningen zijn verleend om domeingrond te ontginnen en wel tot eene uitgestrektheid van 40 282 bouws, tegen 34 194 bouws krachtens 32 549 vergunningen in 1927.

In 1928 kwamen 13 van de verleende vergunningen, betrekking hebbende op 25 bouws, te vervallen (in 1927 212 vergunningen voor 116 bouws), hoofdzakelijk wegens het niet-nakomen van de gestelde voorwaarden.

Om soortgelijke redenen, als daarvoor tot dusver golden, zijn 5285 aanvragen, betrekking hebbende op 5713 bouws, afgewezen.

Het aantal gestraften wegens eigenmachtige ontginning bedroeg in 1928 5581 (tegen 5851 in 1927), van wie achtereenvolgens in de provincie West-Java 3850 (respectievelijk 331, 255, 322, 131, 555, 1900, 259 en 97 in de afdeelingen Bantam, Buitenzorg, Krawang, West-Priangan, Midden-Priangan, Oost-Priangan, Indramajoe en Cheribon), in het gewest Midden-Java 402 (respectievelijk 59, 29, 1, 105, 46, 63, 13 en 86 in de afdeelingen Pekalongan, Tegal, Koedoes, Rembang, Blora, Noord-Banjoemas, Zuid-Banjoemas en Wonosobo) en in de provincie Oost-Java 1329 (respectievelijk 3, 3, 4, 15, 2, 220, 213, 186, 208, 112, 317, 24 en 22 in de afdeelingen Modjokerto, Grisee, Bodjonegoro, Madioen, Ponorogo, Blitar, Pasoeroean, Malang, Probolinggo, Bondowoso, Djember, West-Madoera en Oost-Madoera).

Uitgifte van grond in erfpacht. Gedurende 1928 zijn in erfpacht voorloopig toegezegd 75 perceelen, tegen 124 in 1927 en 59 in 1926.

Afstand (vaste toezegging) in erfpacht van de in 1928 voorloopig toegezegde perceelen had in dat jaar plaats ten aanzien van 1 perceel; er werden 61 in vorige jaren in erfpacht voorloopig toegezegde perceelen afgestaan (vast toegezegd) (waarvan 25 in 1928 ingeschreven), tegen 38 in 1927 en 31 in 1926.

Het aantal gedurende 1928 ingeschreven (door de aanvragers aanvaarde) perceelen bedroeg 81, ter gezamenlijke grootte van 16 306 bouws, tegen 64 perceelen met eene gezamenlijke oppervlakte van 14 796 bouws in 1927.

Van de in 1928 aanvaarde perceelen, van welke er 13 ten name van Europeanen en de overige ten name van cultuurmaatschappijen en Vreemde Oosterlingen zijn ingeschreven, waren er 29 bestemd tot uitbreiding van bestaande ondernemingen, zoodat zij niet voor het volle tijdvak van 75 jaren, doch voor den verderen duur van het reeds op die ondernemingen gevestigd erfpachtsrecht zijn afgestaan, terwijl een perceel werd afgestaan voor den tijd van 50 jaren.

Tegenover evengemelde vermeerdering van het aantal ingeschreven perceelen met 81 tot eene uitgestrektheid van 16 306 bouws, valt te wijzen op het tenietgaan van het erfpachtsrecht op 9 perceelen en 19 perceelsgedeelten, tezamen groot 3636 bouws.

Van de 81 aanvaarde perceelen is de canon vastgesteld voor 1 op f 1, 8 op f 1,50, 5 op f 2, 3 op f 2,50, 37 op f 3, 1 op f 3,10, 6 op f 3,50, 3 op f 4, 12 op f 5, 1 op f 6, 2 op f 7, 1 op f 7,25 en 1 op f 7,50 per bouw.

Tot en met 1928 werden in erfpacht aanvaard 4142 perceelen, ter gezamenlijke grootte van 816 522 bouws (zie tabel IV A van bijlage K). Bij het einde van 1928 werd in erfpacht bezeten eene oppervlakte van 796 597 bouws, verdeeld over 4094 perceelen. Behalve de perceelen, waarop tijdens de uitgifte in erfpacht geen titel gevestigd was, waren op het einde van 1928 89 perceelen in erfpacht bezeten, met eene oppervlakte van 32 299 bouws, uitmakende gronden, welke vóór de vestiging van dien titel als huurgronden te boek stonden. Uit noot *a* van tabel IV A van bijlage K blijkt, hoe de 32 299 bouws, naar gelang ook van het aantal perceelen waarvoor die uitgestrektheid stond ingeschreven, over de gewesten verdeeld waren.

Op het einde van 1928 bedroeg het aantal nog niet aanvaarde, doch reeds afgestane (vast toegezegde) perceelen 87, betrekking hebbende op 23 488 bouws, en dat der voorloopig toegezegde, doch nog niet afgestane (vast toegezegde) perceelen 206, met eene uitgestrektheid van 99 294 bouws (gewestgewijze aangegeven in de voormelde tabel IV A).

Het aantal aanvragen, in 1928 om verschillende redenen afgewezen, bedroeg 67, tegen 120 in 1927.

Het over 1928 door verschillende erfpachters op Java — ook door hen, die gewezen huurgronden in erfpacht bezitten — aan canon verschuldigde bedroeg f 2 159 147.

Bij het einde van 1928 waren tot uitoefening van den kleinen land- of tuinbouw door minvermogende Europeanen voorloopig toegezegd 159 perceelen, tot eene gezamenlijke grootte van 2420 bouws, en vast toegezegd, doch nog niet aanvaard, 38 perceelen met eene oppervlakte van 313 bouws, terwijl 71 perceelen, ge-

zamenlijk groot 656 bouws, door de aanvragers waren aanvaard (vgl. de gewestelijke opgave onder IV C van bijlage K).

Het aantal in 1928 om verschillende redenen afgewezen aanvragen bedroeg 33, tegen 40 in 1927.

Verhuur van grond. Voor andere dan landbouwdoeleinden waren einde 1928 huurovereenkomsten van kracht op grootendeels door niet-Inlanders onwettig in gebruik genomen terreinen in alle gewesten op Java en Madoera over eene uitgestrektheid van 87 527 535 M²., waarvoor bedongen is f 778 063. Volledige gegevens daaromtrent zijn te vinden in tabel VI van bijlage K.

Verkoop van grond. De gezamenlijke uitgestrektheid van de kleine stukken grond, welke in 1928 voor woonerven en nijverheidsinrichtingen door het Land aan particulieren in eigendom zijn afgestaan, bedroeg 5 052 473 M²., waarvoor verschuldigd was f 1 228 235 (zie tabel V van bijlage K).

Uitgifte van grond met het recht van opstal. De onder dezen titel in 1928 door het Land aan particulieren afgestane kleine stukken grond bedroegen gezamenlijk 3 185 942 M²., waarvoor bedongen werd f 185 087 (zie tabel V van bijlage K).

Uitgifte van grond in bruikleen of met het recht van gebruik. Uitgifte in bruikleen of met het recht van gebruik had in 1928 niet plaats.

Beschikking door het Land over grond in het bezit van derden. Hieromtrent zie men tabel VII van bijlage K.

§ 2. BUITENGEWESTEN.

Verhuur van grond door Inlanders aan niet-Inlanders. In de Minahasa (res. Manado) werden, op den voet van het agrarisch reglement, klappertuinen verhuurd aan niet-Inlanders.

Ontginning door Inlanders van domeingrond. In de residentie Benkoelen had uitbreiding der ontginningen plaats, meest voor den aanleg van natte en droge rijstvelden, en eveneens voor koffie-, klapper-, peper-, kruidnagel-, hevea- en gambirtuinen, zoomede voor z.g. tweede gewassen.

In de residentie Djambi heeft ontginning plaats in streken gelegen binnen beperkte afstanden van de doesoens en kampongs en langs de groote rivieren. Gebonden aan de plaats van inwoning, keert de Inlander spoedig weer terug tot de enkele jaren te voren door hem ontgonnen en daarna verlaten gronden (beloekar). In de laatste jaren zijn deze beloekargronden hoofdzakelijk benut voor de cultuur van hevea.

In het gouvernement Celebes en Onderhoorigheden had geregeld uitbreiding plaats, meest voor klappertuinen en ter beplanting met tweede gewassen.

Uitgifte van grond in erfpacht. In 1928 kwamen 226 aanvragen om uitgifte van domeingrond tot afdoening (tegen 244 in 1927), van welke er 24 zijn afgewezen, terwijl 26 ingediende aanvragen door de aanvragers werden ingetrokken en 90 toegezegde aanvragen kwamen te vervallen. De 86 ingewilligde aanvragen hadden betrekking op 91 perceelen tot eene uitgestrektheid van 67 372 bouws.

Van het beginsel om slechts bij uitzondering den canon lager te stellen dan het in 1888 aangenomen laagste bedrag van f 1 per bouw 's jaars, tenzij het streken geldt, waarvoor een lager bedrag vooralsnog aanbeveling verdient tot aanmoediging van de vestiging eener particuliere landbouwnijverheid, is in 1928 afgeweken ten aanzien van 2 perceelen in Sumatra's Westkust en Djambi (f 0,40), 1 perceel in Benkoelen (f 0,25) en 6 perceelen in Benkoelen, Lampoengsche Districten en Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo (f 0,50). Voorts is de jaarlijksch canon per bouw voor 36 perceelen in Sumatra's Westkust, Lampoengsche Districten, Palembang, Billiton, Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo, Westerafdeeling van Borneo, Celebes en Onderhoorigheden, Manado en de Molukken op f 1 gesteld, terwijl voor 6, 55, 3, 1, 4, 3 en 2 perceelen de pachtsom per bouw 's jaars werd gesteld op onderscheidenlijk f 2, f 2,13, f 2,50, f 3, f 3,50, f 5 en f 10.

Ingeschreven, d. i. door de aanvragers aanvaard, zijn in 1928 119 perceelen, gezamenlijk groot 41 145 bouws. Voor deze perceelen, van welke er 22 bestemd waren tot uitbreiding van bestaande ondernemingen, zoodat zij niet voor het volle tijdvak van 75 jaren zijn afgestaan, is als maatstaf voor den jaarlijkschen canon aangenomen het hoogste bedrag van f 1 per bouw.

In 1928 is aanteekening gehouden van het tenietgaan van het erfpachtsrecht op 46 perceelen, tengevolge waarvan de uitgestrektheid der erfpachtsgronden verminderd is met 119 539 bouws. Op het einde van 1928 stonden 1743 perceelen te boek met eene uitgestrektheid van 1 111 730 bouws, zijnde de tot en met 1928 aanvaarde 1833 perceelen gezamenlijk groot 1 331 415 bouws (zie bijlage K, onder IV A) verminderd met de in 1926, 1927 en 1928 aan het Land teruggekeerde 90 perceelen met eene oppervlakte van 219 685 bouws.

Ingevolge I. S. 1886 n°. 39 en 1914 n°. 367 was over 1927 canon te betalen voor 1494 aanvaarde perceelen. Het verschuldigde bedrag beliep f 876 663.

Omtrent de aanzuivering gedurende 1928 wegens achterstand over vorige jaren, wordt verwezen naar tabel IV B van bijlage K.

Uitgifte van grond tot uitoefening van den kleinen land- of tuinbouw op den voet van I. S. 1904 n°. 326, in verband met I. S. 1908 n°. 263, kwam slechts voor in de gewesten Benkoelen (1 perceel van 12 bouws), Djambi (1 perceel van 12 bouws) en Celebes en Onderhoorigheden (2 perceelen groot 1 en 6 bouws).

Verhuur van grond. De huurovereenkomst betreffende de landen Lajang en Totaka (Celebes en Onderhoorigheden), ter grootte van 34 bouws, bleef voortloopen.

De voor andere dan landbouwdoeleinden loopende huurovereenkomsten, betrekking hebbende op grootendeels door niet-Inlanders onwettig gebruikte gronden, brachten in 1928 aan huursom f 227 299 op (zie tabel VI van bijlage K).

Uitgifte van grond in eigendom of met het recht van opstal. Hieromtrent zij verwezen naar de gewestelijke opgaven in tabel V van bijlage K.

Uitgifte met het recht van gebruik of van bruikleen. Afstand in bruikleen of met het recht van gebruik kwam in 1928 voor in de Molukken.

IV. VOLKSKREDIETWEZEN.

1. *Centrale Kas.*

Het K. B. 10 Mei 1912 n°. 118 (I. S. n°. 393), houdende instelling van eene Centrale Kas voor het volkskredietwezen, is nader aangevuld bij Ord. van 20 Febr. 1929 (I. S. n°. 22) waardoor de verplichting van de Centrale Kas tot dekking van tekorten van de onder haar onmiddellijk toezicht staande, door de Regeering als philanthropisch aangewezen volkskredietinstellingen wordt bevestigd.

De rangen van het personeel der Centrale Kas zijn gewijzigd bij G. B. 6 Juli 1928 n°. 42 (I. S. n°. 252).

De regelen voor het examen bij de Centrale Kas (Bb. n°. 11290) zijn gewijzigd bij G. B. 6 Juli 1928 n°. 42 (Bb. n°. 11701).

Het grondkapitaal (f 2 875 250) bleef onveranderd; de rentevrije uitgestelde schuld bleef f 732 163.

Einde 1928 hadden de volksbanken een bedrag van f 9 750 113 bij de Kas belegd (f 8 795 000 in 1927).

Einde 1928 hadden 78 banken (61 op Java en 17 in de Buitengewesten) eene kredietovereenkomst met de Centrale Kas (vorig jaar eveneens 78); het geopende krediet bedroeg f 13 211 000, tegen f 12 197 000 in 1927. Bovendien werd in 1928 een krediet, tot een bedrag van f 25 000, verleend aan de te Pematangsiantar (gouv. Oostkust van Sumatra) gevestigde Bataksche Bank, welke geheel onder inheemsche leiding staat en uitsluitend Bataksche aandeelhouders heeft.

De rentevoet over deposito's, door de afdeelingsbanken betaald, bedroeg 5 % 's jaars.

De Centrale Kas leed een verlies van f 189 569.

2. *Volksbanken.*

De bij G. B. 13 Aug. 1926 n°. 36 ingestelde commissie welke de Regeering van raad had te dienen nopens eene reorganisatie der volkskredietbanken, ook voor zoover betreft hare positie in verband met de hervorming van het bestuurswezen in Nederlandsch-Indië, is ontbonden (G. B. 30 Nov. 1928 n°. 26).

Het aantal banken bleef 90 (71 op Java en 19 in de Buitengewesten).

Het afgeloopen jaar was wederom gunstig voor het bedrijf der banken.

De uitleeningen bedroegen op Java f 53 390 000 (verdeeld over 826 414 personen) en in de Buitengewesten f 14906000 (verdeeld over 65 655 personen), tegen f 49 600 000 (712 708 personen) en f 13 717 000 (60 201 personen) in 1927. Het uitstaand bedrag vermeerderde met bijna f 5 millioen, hoofdzakelijk door vermeerdering van het aantal leeners. De achterstand in de aflossingen verminderde op Java van f 1 417 700 tot f 1 261 100 (of van 3,70 tot 3,04 %) en vermeerderde in de Buitengewesten van f 275 900 tot f 333 100 (of van 2,42 tot 2,64 %).

Het eigen vermogen der banken nam in 1928 toe met f 1 671 900 en bedroeg op Java gemiddeld 25,7% en in de Buitengewesten 19,2 % van de opgenomen gelden.

De beleggingen van Inlanders bij de volksbanken bedroegen einde 1928 op Java f 3 765 300 (in 1927 f 3 971 400) en in de Buitengewesten f 982 700 (in 1927 f 801 200).

3. *Desaloemboengs.*

Het bedrijf dezer instellingen was ook over 1928 gunstig. Wegens onvoldoende werking werden 115 loemboengs opgeheven, waardoor het aantal einde 1928 5956 bedroeg, tegen 6071 in 1927.

De uitgeleende hoeveelheid bedroeg 1 722 400 pikol padi, tegen 1 723 000 pikol in 1927.

Het aantal leeners daalde van 1 195 000 tot 1 087 600, waardoor het gemiddeld per leener ontvangen bedrag steeg van 1,44 tot 1,58 pikol.

Het padibedrijfskapitaal der loemboengs bedroeg 2 124 000 pikol (in 1927 2 129 000 pikol); het gemiddelde bedrijfskapitaal in padi per loemboeng nam toe van 351 tot 356 pikol. Het zuiver vermogen in geld bedroeg f 8 956 700 (vorig jaar f 8 791 500), waarvan f 7 729 700 belegd bij de afdeelingsbanken. De achterstand verminderde van 60 500 tot 48 000 pikol.

4. *Desabanken.*

De uitbreiding van het desabankbedrijf ging rustig voort. Opgericht werden 377 en opgeheven 12 bankjes, waardoor het aantal instellingen einde 1928 gestegen was tot 5953 (de bankjes ter Oostkust van Sumatra thans buiten beschouwing latende).

Het uitstaand bedrag vermeerderde van f 8 231 600 tot f 9 063 500 (of gemiddeld per bankje van f 1455 tot f 1523). Uitgeleend werd bijna f 46 millioen, verdeeld over 1 112 500 debiteuren. Het aantal leeningen bedroeg 3 244 000, met een gemiddelde leensom van f 14,10. De achterstand bedroeg f 104 900 of 1,2 % van het uitstaand bedrag.

Het zuiver vermogen der instellingen steeg van f 11 468 800 tot f 12 887 000. Van het zuiver vermogen werd bij de volksbanken belegd f 5 946 500, terwijl van die instellingen werd geleend f 1 117 000.

Over de leeningen werd een gemiddelde rente ontvangen van 6,8 % (in het vorig jaar 7,3 %).

De desabanken maakten een netto-winst van f 1 391 000, tegen f 1 494 800 in 1927.

5. *Coöperatie.*

In 1928 werden ten kantore van den adviseur voor het volkskredietwezen en coöperatie 21 Inlandsche coöperatieve vereenigingen ingeschreven (20 vereenigingen ten doel hebbende kredietverleening en bevordering van den spaarzin en 1 vereeniging van theeplanters). Van die 20 vereenigingen werden er opgericht 10 in Manado, 9 te Soerabaja en 1 te Malang.

V. DIENST DER CHINEESCHE ZAKEN EN KANTOOR VOOR JAPANSCHE ZAKEN.

De heer H. Mouw, adviseur, hoofd van den dienst der Chineesche Zaken, keerde 12 Maart 1928 van zijne studiereis naar China terug.

Wegens de geringe bezetting van het kantoor werden gedurende het verslagjaar slechts twee dienstreizen ondernomen, beide door den adviseur, en wel de eerste ter bijwoning van het gedurende de Paaschdagen te Semarang gehouden Chung Hwa-congres en de tweede naar aanleiding van op 16 September 1928 onder de Chineesche mijnarbeiders op Billiton uitgebroken relletjes.

K.

I. ONDERWIJS. [1])

I. *Onderwijs met het Nederlandsch als voertaal.*

A. Voorbereidend lager (fröbel-) onderwijs en speciale leergangen.

Openbare fröbelklassen. Van Landswege wordt het voorbereidend lager (fröbel-)onderwijs gegeven in de vóórklassen van een aantal scholen met onderricht op Westerschen grondslag.

Einde 1928 waren aan die scholen 146 (133) vóórklassen verbonden, met 6350 (5785) leerlingen en 97 (87) fröbelonderwijzeressen, een en ander verdeeld als volgt:

1) De tusschen ( ) geplaatste cijfers hebben betrekking op het jaar 1927.

	Aantal vóór-klassen.	Leerlingen.		Aantal fröbel-onder-wijze-ressen.
		Jongens.	Meisjes.	
Java en Madoera.				
Europeesche lagere scholen	22 (20)	182(189)	145(134)	10 (9)
Gouv. Hollandsch-Inlandsche scholen . .	38 (31)	1197(1098)	634(496)	36 (31)
Gemeentelijke Hollandsch-Inlandsche scholen	4 (4)	137(147)	59(49)	4 (4)
Speciale scholen . .	7 (7)	247(199)	220(195)	7 (7)
Gouv. Hollandsch-Chineesche scholen . .	37 (34)	1042(898)	728(736)	22 (19)
Gemeentelijke Hollandsch-Chineesche scholen	4 (4)	110(109)	72(65)	1 (1)
Totalen . . .	112 (100)	2915(2640)	1858(1675)	80 (71)
Buitengewesten.				
Europeesche lagere scholen	6 (6)	97(110)	87(76)	5 (5)
Hollandsch-Inlandsche scholen	10 (9)	333(300)	183(146)	8 (6)
Speciale scholen . .	3 (3)	129(102)	114(83)	1 (1)
Hollandsch-Chineesche scholen	15 (15)	410(413)	224(240)	3 (4)
Totalen . . .	34 (33)	969(925)	608(545)	17 (16)

Bijzondere fröbelklassen en -scholen en speciale leergangen. Het bijzonder voorbereidend (fröbel-)onderwijs wordt gegeven in de vóórklassen van een aantal particuliere lagere scholen met onderricht op Westerschen grondslag, zoomede aan op zich zelf staande fröbelscholen, uitgaande van particuliere corporaties. Einde 1928 waren aan die lagere scholen 114 (89) vóórklassen verbonden, met 5252 (4021) leerlingen en 86 (44) fröbelonderwijzeressen, een en ander verdeeld als volgt: *a*)

	Aantal vóór-klassen.	Leerlingen.		Aantal fröbel-onder-wijze-ressen.
		Jongens.	Meisjes.	
Java en Madoera.				
Europeesche lagere scholen	5 (4)	97(66)	43(19)	23 (—)
Hollandsch-Inlandsche scholen	55 (46)	1624(1183)	1063(851)	46 (33)
Speciale scholen . .	1 (1)	29(19)	22(21)	1 (—)
Hollandsch-Chineesche scholen	31 (24)	884(711)	647(463)	7 (4)
Totalen . . .	92 (75)	2634(1979)	1775(1354)	77 (37)
Buitengewesten.				
Europeesche lagere scholen	—	—	—	—
Hollandsch-Inlandsche scholen	10 (4)	207(96)	120(72)	4 (1)
Hollandsch-Chineesche scholen	12 (10)	308(315)	208(205)	5 (6)
Totalen . . .	22 (14)	515(411)	328(277)	9 (7)

a) Aan scholen met weinig leerlingen in de vóórklasse zijn meestentijds geen fröbelonderwijzeressen verbonden. Een onderwijzeres in het bezit der akte lager onderwijs geeft dan les in eene gecombineerde vóórklasse en 1ste klasse. Uit de volgende tabel kan dus niet het gemiddeld aantal leerlingen per fröbelonderwijzeres worden berekend.

Einde 1928 bestonden op Java en Madoera 74 (72) en in de Buitengewesten 24 (27) op zich zelf staande particuliere fröbelscholen met onderscheidenlijk 4746 (4008) en 1533 (1272) leerlingen.

Daarnaast bestonden op verschillende plaatsen, zoowel voor Europeesche als niet-Europeesche kinderen, voor zoover bekend, op Java en Madoera 156 (223) ochtend-, middag- en avondscholen, of wel cursussen voor enkele vakken van lager onderwijs of meer uitgebreid lager onderwijs met 11 977 (14 851) leerlingen en in de Buitengewesten 20 (49) met 1535 (2192) leerlingen.

B. LAGER ONDERWIJS.

Openbare Europeesche lagere scholen. Het aantal openbare Europeesche lagere scholen kwam in 1928 van 187 op 192 [144 (141) op Java en Madoera en 48 (46) in de Buitengewesten], waarvan 13 (14) uitsluitend voor meisjes.

Eind 1928 telden deze scholen — met inbegrip van de vóórklassen — tezamen 25 830 (25 617) leerlingen, verdeeld als volgt:

	Europeanen.	Inlanders.	Vreemde oosterlingen.
Java en Madoera.			
Jongens	8 931 (8 761)	1 732 (1 927)	766 (816)
Meisjes	7 562 (7 296)	1 073 (1 057)	528 (552)
Totaal . . .	16 493 (16 057)	2 805 (2 984)	1 294 (1 368)
Buitengewesten.			
Jongens	2 177 (2 101)	588 (641)	150 (168)
Meisjes	1 947 (1 898)	309 (324)	67 (76)
Totaal . . .	4 124 (3 999)	897 (965)	217 (244)

In het geheel waren op dat tijdstip — met inbegrip van de schoolhoofden — 912 (899) Europeesche leerkrachten aan de openbare Europeesche lagere scholen verbonden, namelijk 257 (241) mannelijke en 463 (470) vrouwelijke op Java en Madoera en 82 (75) mannelijke en 110 (113) vrouwelijke in de Buitengewesten. Voorts waren aan die scholen werkzaam op Java en Madoera 10 (9) en in de Buitengewesten 5 (5) fröbelonderwijzeressen.

Bijzondere Europeesche lagere scholen. Het aantal bijzondere Europeesche lagere scholen bedroeg einde 1928 94 (80), namelijk 64 (55) scholen op godsdienstigen grondslag en 30 (25) neutrale scholen, waarvan 80 (67) op Java en Madoera en 14 (13) in de Buitengewesten. Voor de splitsing van de subsidiën zie men bijlage M.

Einde 1928 telden deze scholen — met inbegrip van de vóórklassen — 18 762 (16 743) leerlingen, verdeeld als volgt:

	Europeanen.	Inlanders.	Vreemde oosterlingen.
Scholen op godsdienstigen grondslag.			
Java en Madoera.			
Jongens	5 158 (4 738)	249 (202)	409 (390)
Meisjes	6 082 (5 754)	275 (270)	565 (519)
Buitengewesten.			
Jongens	429 (387)	41 (27)	13 (18)
Meisjes	504 (398)	30 (24)	14 (16)
Totaal . . .	12 173 (11 277)	595 (523)	1001 (943)

	Europeanen.	Inlanders.	Vreemde oosterlingen.
Neutrale scholen.			
Java en Madoera.			
Jongens	1 997 (1 912)	453 (54)	211 (59)
Meisjes . . .	1 553 (1 410)	79 (35)	109 (57)
Buitengewesten.			
Jongens	284 (234)	21 (18)	—
Meisjes	277 (218)	9 (3)	—
Totaal . . .	4 111 (3 774)	562 (110)	320 (116)

In het geheel waren op dat tijdstip — met inbegrip van de schoolhoofden — 634 (572) Europeesche leerkrachten aan de particuliere Europeesche lagere scholen verbonden, namelijk voor zooveel de scholen op godsdienstigen grondslag betreft 132 (118) mannelijke en 279 (270) vrouwelijke op Java en Madoera en 10 (10) mannelijke en 17 (14) vrouwelijke in de Buitengewesten, terwijl, voor zooveel de neutrale scholen betreft, die cijfers 63 (41), 100 (92), 14 (10) en 19 (17) waren.

Openbare Hollandsch-Inlandsche scholen. Het aantal openbare Hollandsch-Inlandsche scholen kwam van 172 op 178 [112 (110) op Java en Madoera en 66 (62) in de Buitengewesten]. Eind 1928 telden deze scholen — met inbegrip van de vóórklassen — 40 963 (39 977) leerlingen, verdeeld als volgt:

	Europeanen.	Inlanders.	Vreemde oosterlingen.
Java en Madoera.			
Jongens	16 (10)	19 127 (19 190)	257 (239)
Meisjes	16 (11)	7 879 (7 428)	108 (94)
Totaal . . .	32 (21)	27 006 (26 618)	365 (333)
Buitengewesten.			
Jongens	118 (102)	9 632 (9 333)	407 (377)
Meisjes	131 (93)	3 078 (2 890)	194 (210)
Totaal . . .	249 (195)	12 710 (12 223)	601 (587)

In het geheel waren op dat tijdstip — met inbegrip van de hoofden der scholen — 1207 (1160) leerkrachten aan de openbare Hollandsch-Inlandsche scholen verbonden, namelijk op Java en Madoera 122 (124) Europeesche onderwijzers, 125 (105) Europeesche onderwijzeressen en 528 (526) Inlandsche leerkrachten en in de Buitengewesten 71 (61) Europeesche onderwijzers, 52 (44) Europeesche onderwijzeressen en 309 (300) Inlandsche leerkrachten. Voorts waren aan die scholen werkzaam op Java en Madoera 8 (10) Europeesche en 28 (25) Inlandsche fröbelonderwijzeressen en in de Buitengewesten 2 (1) Europeesche en 6 (5) Inlandsche fröbelonderwijzeressen.

Bijzondere Hollandsch-Inlandsche scholen. Voor zoover bekend, bedroeg het aantal bijzondere Hollandsch-Inlandsche scholen einde 1928 153 (114), namelijk 79 (66) scholen op godsdienstigen grondslag en 74 (48) neutrale scholen, waarvan 56 (66) en 31 (25) van Landswege worden gesubsidieerd. Voor de splitsing van de subsidiën zie men bijlage M.

Einde 1928 telden deze scholen — met inbegrip van de vóórklassen — tezamen 29 700 (23 252) leerlingen, verdeeld als volgt:

	Europeanen.	Inlanders.	Vreemde oosterlingen.
Scholen op godsdienstigen grondslag.			
Java en Madoera.			
Jongens	38 (31)	7 771 (7 846)	394 (277)
Meisjes	25 (22)	3 083 (2 683)	191 (156)
Buitengewesten.			
Jongens	15 (30)	3 939 (2 052)	114 (90)
Meisjes	83 (62)	1 748 (1 157)	175 (148)
Totaal . . .	161 (145)	16 541 (13 738)	874 (671)
Neutrale scholen.			
Java en Madoera.			
Jongens	1 (1)	5 234 (4 457)	76 (45)
Meisjes	— (0)	3 568 (3 100)	66 (52)
Buitengewesten.			
Jongens	18 (0)	2 199 (805)	95 (23)
Meisjes	7 (0)	825 (202)	35 (13)
Totaal . . .	26 (1)	11 826 (8 564)	272 (133)

In het geheel waren op dat tijdstip — met inbegrip van de hoofden der scholen — 823 (654) leerkrachten aan de bijzondere Hollandsch-Inlandsche scholen verbonden. De scholen op godsdienstigen grondslag op Java en Madoera hadden 75 (80) Europeesche onderwijzers, 67 (66) Europeesche onderwijzeressen en 203 (154) Inlandsche leerkrachten; die in de Buitengewesten hadden 27 (16) Europeesche onderwijzers, 19 (13) Europeesche onderwijzeressen en 71 (69) Inlandsche leerkrachten.

Voor wat betreft de neutrale scholen waren die cijfers 30 (26), 68 (68), 156 (128) en 5 (2), 5 (4), 97 (28).

Voorts waren aan de scholen op godsdienstigen grondslag werkzaam 12 (8) Europeesche en 15 (9) Inlandsche fröbelonderwijzeressen op Java en Madoera en 6 Europeesche en 7 Inlandsche fröbelonderwijzeressen in de Buitengewesten; aan de neutrale scholen 8 (9) Europeesche en 13 (7) Inlandsche fröbelonderwijzeressen op Java en Madoera en één Europeesche fröbelonderwijzeres in de Buitengewesten.

Openbare speciale scholen. Het aantal speciale scholen bleef 10 (7 op Java en Madoera en 3 in de Buitengewesten). Einde 1928 telden deze scholen — met inbegrip van de vóórklassen — 3061 (2766) leerlingen verdeeld als volgt:

	Europeanen.	Inlanders.	Vreemde oosterlingen.
Java en Madoera.			
Jongens	—	1 060 (941)	18 (18)
Meisjes	—	856 (775)	5 (5)
Totaal . . .	—	1 916 (1 716)	23 (23)
Buitengewesten.			
Jongens	—	624 (564)	—
Meisjes	—	498 (463)	—
Totaal . . .	—	1 122 (1 027)	—

In het geheel waren op dat tijdstip — met inbegrip van de schoolhoofden — 78 (73) leerkrachten aan de speciale scholen verbonden, namelijk 9 (10) Europeesche onderwijzers, 10 (5) Europeesche onderwijzeressen en 33 (32) Inlandsche leerkrachten op Java en Madoera en 3 (3) Europeesche onderwijzers, 1 (1) Europeesche onderwijzeres en 22 (22) Inlandsche leer-

krachten in de Buitengewesten. Voorts waren aan die scholen werkzaam 4 (5) Europeesche en 3 (2) Inlandsche fröbelonderwijzeressen op Java en Madoera en 1 (1) Europeesche fröbelonderwijzeres in de Buitengewesten.

Bijzondere speciale scholen. De eenige op Java bestaande bijzondere speciale school telde einde 1928 211 (142) Inlandsche leerlingen [114 (76) jongens en 97 (66) meisjes]. Aan de school waren verbonden 3 (3) Europeesche onderwijzeressen en 1 (1) Inlandsche onderwijzeres.

Openbare schakelscholen. Het leerplan voor de openbare schakelscholen is opgenomen in Bb. n°. 11709.

Door de opening van 5 nieuwe scholen op Java en Madoera en 1 nieuwe school in de Buitengewesten kwam het aantal openbare schakelscholen op 36 (30), namelijk 26 (21) scholen op Java en Madoera en 10 (9) in de Buitengewesten. Eind 1928 telden deze scholen 2828 (2096) leerlingen, verdeeld als volgt:

	Europeanen.	Inlanders.	Vreemde oosterlingen.
Java en Madoera.			
Jongens	—	1 827 (1 345)	3 (5)
Meisjes	—	148 (91)	1 (1)
Totaal . . .	—	1 975 (1 436)	4 (6)
Buitengewesten.			
Jongens	—	685 (527)	12 (7)
Meisjes	—	150 (116)	2 (4)
Totaal . . .	—	835 (643)	14 (11)

In het geheel waren op dat tijdstip — met inbegrip van de schoolhoofden — 110 (80) leerkrachten aan de openbare schakelscholen verbonden, namelijk 26 (20) Europeesche onderwijzers, 1 (2) Europeesche onderwijzeres en 48 (31) Inlandsche leerkrachten op Java en Madoera en 9 (9) Europeesche onderwijzers, 0 (1) Europeesche onderwijzeressen en 26 (17) Inlandsche leerkrachten in de Buitengewesten.

Bijzondere schakelscholen. Het aantal bijzondere schakelscholen bedroeg einde 1928 18 (9), namelijk 14 (8) scholen op godsdienstigen grondslag en 4 (1) neutrale scholen.

Einde 1928 telden deze scholen 1179 (568) leerlingen (1172 Inlanders en 7 Vreemde Oosterlingen), te weten 973 (512) jongens en 36 (23) meisjes op de scholen op godsdienstigen grondslag en 159 (30) jongens en 11 (3) meisjes op de neutrale scholen.

In het geheel waren op dat tijdstip — met inbegrip van de schoolhoofden — 47 (24) leerkrachten aan de bijzondere schakelscholen verbonden, namelijk 9 (7) Europeesche onderwijzers, 2 (1) Europeesche onderwijzeressen en 29 (13) Inlandsche leerkrachten aan de scholen op godsdienstigen grondslag en 1 (1) Europeesche onderwijzer en 6 (2) Inlandsche leerkrachten aan de neutrale scholen.

Openbare Hollandsch-Chineesche scholen. Als gevolg van de opening van 4 nieuwe scholen steeg het aantal Hollandsch-Chineesche scholen van 53 tot 57, waarvan 15 in de Buitengewesten.

Eind 1928 telden deze scholen — met inbegrip van de vóórklassen — 14 368 (13 152) leerlingen, verdeeld als volgt:

	Europeanen.	Inlanders.	Vreemde oosterlingen.
Java en Madoera.			
Jongens	3 (2)	4 (3)	6 848 (6 272)
Meisjes	5 (5)	3 (1)	4 285 (3 781)
Totaal . . .	8 (7)	7 (4)	11 133 (10 053)
Buitengewesten.			
Jongens	19 (15)	174 (161)	2 030 (1 979)
Meisjes	28 (28)	64 (46)	905 (859)
Totaal . . .	47 (43)	238 (207)	2 935 (2 838)

In het geheel waren op dat tijdstip — met inbegrip van de schoolhoofden — 369 (341) leerkrachten aan de openbare Hollandsch-Chineesche scholen verbonden. Hiervan waren 217 (208) Europeesche leerkrachten — onder wie 139 (141) vrouwelijke — en 61 (48) Chineesche — onder wie 19 (16) vrouwelijke — werkzaam op Java en Madoera. In de Buitengewesten waren werkzaam 71 (65) Europeesche leerkrachten — onder wie 48 (39) vrouwelijke — en 20 (20) Chineesche leerkrachten, onder wie 7 (7) vrouwelijke. Voorts waren aan die scholen werkzaam 15 (20) fröbelonderwijzeressen op Java en Madoera en 3 (4) in de Buitengewesten.

Eene regeling voor de subsidieering van den aan een der openbare Hollandsch-Chineesche scholen te Malang door de Vereeniging tot bevordering van het Mandarijn-Chineesch te verbinden leergang in die taal kwam tot stand bij G. B. 19 Mei 1928 n°. 4 (Bb. n°. 11649).

Bijzondere Hollandsch-Chineesche scholen. Voor zoover opgaven werden ontvangen, bedroeg het aantal bijzondere Hollandsch-Chineesche scholen einde 1928 47 (37), namelijk 43 (34) op godsdienstigen grondslag [28 (22) op Java en Madoera en 14 (12) in de Buitengewesten] en 4 (3) neutrale, uitsluitend op Java en Madoera.

Einde 1928 telden deze scholen — met inbegrip van de vóórklassen — 9373 (7491) leerlingen, verdeeld als volgt:

	Europeanen.	Inlanders.	Vreemde oosterlingen.
Scholen op godsdienstigen grondslag.			
Java en Madoera.			
Jongens	35 (41)	384 (332)	3 481 (2 856)
Meisjes	53 (46)	183 (114)	2 197 (1 640)
Buitengewesten.			
Jongens	44 (21)	204 (187)	1 242 (1 037)
Meisjes	41 (30)	94 (91)	734 (638)
Totaal . . .	173 (138)	865 (724)	7 654 (6 171)
Neutrale scholen.			
Java en Madoera.			
Jongens	1 (—)	1 (—)	450 (284)
Meisjes	1 (—)	—	228 (144)
Buitengewesten.			
Jongens	—	—	—
Meisjes	—	—	—
Totaal . . .	2 (—)	1 (—)	678 (428)

In het geheel waren op dat tijdstip — met inbegrip van de hoofden der scholen — 244 (195) leerkrachten aan de bijzondere Hollandsch-Chineesche scholen verbonden, namelijk voor wat betreft de scholen op godsdienstigen grondslag 141 (120) Europeesche (onder wie 75 (70) vrouwelijke) en 16 (10) Chineesche [onder wie 6 (5) vrouwelijke] leerkrachten op Java en Madoera en 67 (50) uitsluitend Europeesche leerkrachten (onder wie 31 (27) vrouwelijke) in de Buitengewesten. Aan de uitsluitend op Java gevestigde neutrale scholen waren verbonden 18 (15) Europeesche (onder wie 16 (13) vrouwelijke) en 2 (0) Chineesche leerkrachten.

Voorts waren aan de confessioneele scholen 11 (9) fröbelonderwijzeressen, van wie 5 (6) in de Buitengewesten, en aan de neutrale scholen 1 (1) fröbelonderwijzeres werkzaam.

Bijzondere leergangen voor de Nederlandsche taal. De regelen voor de toekenning van bijdragen uit 's Lands kas ten behoeve van bijzondere leergangen voor de Nederlandsche taal (Bb. n°. 11292) zijn gewijzigd en aangevuld bij G. B. 19 Mei 1928 n°. 5 (Bb. n°. 11650).

Geldelijk overzicht.

Uitgaven en ontvangsten (in 1000-tallen guldens).	1927.	1928. (Voorloopige cijfers.)
Westersch lager onderwijs.		
Uitgaven.		
1. *Inspectie Westersch lager onderwijs.*		
Personeel	f 162,2	f 236,5
Standplaatstoelagen	6	9,4
Materieel	3,8	7,4
Totaal	f 172	f 253,3
2. *Openbaar onderwijs.*		
Europeesch lager onderwijs. Personeel	f 3 845,3	f 3 766,7
Standplaatstoelagen	67,2	65,5
Materieel	220,9	273,8
Gebouwen	568,4	810
Hollandsch-Chineesch onderwijs. Personeel	1 136,3	1 155,4
Standplaatstoelagen	22,2	23,5
Materieel	78	96,1
Gebouwen	115,4	275
Hollandsch-Inlandsch onderwijs. Personeel	3 601,2	3 726,2
Standplaatstoelagen	60,2	72,7
Materieel	324,1	325,2
Gebouwen	425	425
Totaal	f 10 464,2	f 11 015,1
3. *Bijzonder onderwijs.*		
Subsidiën ten behoeve van het Europeesch lager, Hollandsch-Chineesch en het Hollandsch-Inlandsch onderwijs	f 4 884	f 5 060,6
Subsidiën ten behoeve van het fröbelonderwijs	162,1	171,1
Subsidiën ter bestrijding van de verlofskosten ten behoeve van Europeesche leerkrachten	641,2	560
Subsidiën ter bestrijding van de kosten van uitzending uit Nederland van Europeesche leerkrachten	382	500
Totaal	f 6 069,3	f 6 291,7
Ontvangsten.		
Schoolgelden.		
Openbaar onderwijs.		
Europeesch lager onderwijs	f 1 120,9	f 1 092,4
Hollandsch-Chineesch onderwijs	396,8	321,6
Hollandsch-Inlandsch onderwijs	1 121,5	1 180,5
Totaal	f 2 639,2	f 2 594,5

C. Voortgezet en uitgebreid lager onderwijs.

Openbare Mulo-afdeelingen der Algemeene Middelbare School. Als gevolg van de opening van drie nieuwe Mulo-afdeelingen der algemeene middelbare school, steeg het aantal dezer onderwijsinstellingen in 1928 van 30 tot 33, met 7408 (7179) leerlingen, verdeeld als volgt:

	Europeanen.	Inlanders.	Vreemde oosterlingen.
Jongens	999 (1 098)	3 851 (3 656)	624 (600)
Meisjes	909 (977)	827 (709)	198 (139)
Totaal	1 908 (2 075)	4 678 (4 365)	822 (739)

Aan de Mulo-afdeelingen waren einde 1928 344 (334) Europeesche leerkrachten verbonden, namelijk 283 (270) mannelijke en 61 (64) vrouwelijke, benevens 30 (28) Inlandsche leerkrachten.

Op de scholen met gedifferentiëerd leerplan wordt aan de leerlingen, die drie maanden in de eerste klasse doorgebracht hebben, geadviseerd of het gewenscht is, dat zij, naast het onderwijs in Engelsch, bovendien les in 1 of 2 talen zullen ontvangen. Na het eerste studiejaar wordt een advies uitgebracht over het volgen van eind- of vervolgonderwijs.

Bijzondere Mulo-scholen. Bij Ord. van 24 Dec. 1928 (I. S. n°. 556) is de Mulo-subsidie-ordonnantie (I. S. 1924 n°. 15) nader aangevuld ten einde het mogelijk te maken, dat op plaatsen, waar voorshands de behoefte aan een Mulo-school naar het oordeel der Regeering nog niet voldoende aangetoond kan worden, toch een dergelijke inrichting een zekere tegemoetkoming uit 's Lands kas ontvangen kan.

Het aantal particuliere Mulo-scholen steeg in 1928 van 24 tot 26. Voor de splitsing van de aan 22 (20) dier scholen verleende subsidiën zie men bijlage M.

Einde 1928 telden de bijzondere scholen tezamen 2970 (2445) leerlingen, verdeeld als volgt:

	Europeanen.	Inlanders.	Vreemde oosterlingen.
Jongens	703 (594)	857 (593)	270 (230)
Meisjes	798 (799)	216 (133)	126 (96)
Totaal	1 501 (1 393)	1 073 (726)	396 (326)

Einde 1928 waren bij de particuliere Mulo-scholen werkzaam 109 (90) mannelijke en 43 (47) vrouwelijke Europeesche leerkrachten en 9 (3) Inlandsche leerkrachten.

Geldelijk overzicht.

Uitgaven en ontvangsten (in 1000-tallen guldens).	1927.	1928. (Voorloopige cijfers.)
Mulo-onderwijs.		
Uitgaven.		
Inspectie: Personeel, Materieel, Standplaatstoelagen	f 16,7	f 30,3
Totaal	f 16,7	f 30,3
Openbaar Mulo-onderwijs. Personeel	f 2 662,8	f 2 734,6
Standplaatstoelagen	107,3	107,2
Materieel	219,1	106,1
Gebouwen	†	†
Totaal	f 2 989,2	f 2 947,9
Bijzonder Mulo-onderwijs (subsidiën)	f 711,6	f 955,5
Ontvangsten. (schoolgelden).		
Openbaar Mulo-onderwijs	482,1	496,1

D. Middelbaar en voorbereidend hooger onderwijs.

Openbare hoogere burgerscholen. Met ingang van 1 Juli 1928 is te Medan eene hoogere burgerschool met 5-jarigen cursus en eene daaraan verbonden wis- en natuurkundige afdeeling (voorbereidend hooger onderwijs-afdeeling B) der algemeene middelbare school geopend (G. B. 18 Mei 1928 n°. 11 in J. C. n°. 42).

Het aantal openbare hoogere burgerscholen met 5-jarigen cursus bedroeg 6 (te Batavia, Bandoeng, Semarang, Soerabaja, Malang en Medan). Aan de twee laatstgenoemde scholen is tevens verbonden een voorbereidend hooger onderwijs-afdeeling B der algemeene middelbare school.

Einde 1928 telden de 6 openbare hoogere burgerscholen met 5-jarigen cursus tezamen 1944 (1776) leerlingen, verdeeld als volgt:

	Europeanen.	Inlanders.	Chineezen.
Jongens	1 139 (1 082)	104 (95)	101 (96)
Meisjes	537 (456)	23 (23)	40 (24)
Totaal . . .	1 676 (1 538)	127 (118)	141 (120)

Aan het eindexamen onderwierpen zich 223 (209) candidaten, van wie er 180 (149) slaagden.

De openbare hoogere burgerschool met 3-jarigen cursus te Weltevreden (Prins Hendrik-school) telde einde 1928 137 (120) leerlingen, verdeeld als volgt:

	Europeanen.	Inlanders.	Chineezen.
Jongens	57 (48)	13 (12)	24 (22)
Meisjes	39 (37)	2 (—)	2 (1)
Totaal . . .	96 (85)	15 (12)	26 (23)

Aan het eindexamen onderwierpen zich 39 (40) candidaten, van wie er 23 (29) slaagden.

Bijzondere hoogere burgerscholen. Het aantal particuliere hoogere burgerscholen voor meisjes bedroeg 7 (2 neutrale en 4 Roomsch-katholieke met een driejarigen en een neutrale met een vijfjarigen cursus).

Einde 1928 telden de zes hoogere burgerscholen met 3-jarigen cursus tezamen 537 (583) leerlingen, namelijk 489 (527) Europeesche, 14 (13) Inlandsche en 34 (43) Chineesche meisjes. De eenige hoogere burgerschool met 5-jarigen cursus (van de Carpentier Alting-stichting te Weltevreden) had op dat tijdstip 94 (88) leerlingen, namelijk 92 (83) Europeesche en 2 (4) Inlandsche meisjes.

De 2 particuliere lycea (één te Batavia en één te Bandoeng) telden einde 1928 340 (214) leerlingen, namelijk 212 (136) Europeesche jongens en 119 (73) Europeesche meisjes, 1 (0) Inlandsche jongen en 3 (2) Inlandsche meisjes, 3 (2) Chineesche jongens en 2 (1) Chineesche meisjes.

Aan het eindexamen bij de particuliere hoogere burgerscholen met 3-jarigen cursus onderwierpen zich 143 (148) candidaten, van wie er 115 (116) slaagden. Van de particuliere hoogere burgerschool met 5-jarigen cursus deden 13 (9) leerlingen eindexamen als extranea aan de Koning Willem III-school te Weltevreden, van wie er 12 (8) slaagden.

Openbare voorbereidend hooger onderwijs-afdeelingen der algemeene middelbare school. Het aantal dezer afdeelingen bedroeg einde 1928 zes (te Jogjakarta, Bandoeng, Soerakarta, Malang, Weltevreden en Medan).

Einde 1928 telden deze 6 onderwijsinrichtingen tezamen 786 (642) leerlingen, verdeeld als volgt:

	Europeanen.	Inlanders.	Vreemde oosterlingen.
Jongens	118 (105)	502 (416)	111 (82)
Meisjes	23 (19)	26 (17)	6 (3)
Totaal . . .	141 (124)	528 (433)	117 (85)

Het volgende staatje geeft een overzicht van de leerlingen, die de scholen kosteloos bezochten.

	Europeanen.	Inlanders.	Vreemde oosterlingen.
Jongens	8 (6)	87 (19)	5 (2)
Meisjes	1 (3)	2 (1)	—
Totaal . . .	9 (9)	89 (20)	5 (2)

Het aantal beursleerlingen bedroeg 132 (80) [7 (4) Europeanen, 109 (67) Inlanders en 16 (9) Vreemde Oosterlingen].

Aan het eindexamen onderwierpen zich 92 (66) candidaten, van wie er 72 (56) slaagden.

Bij G. B. 25 Febr. 1929 n°. 37 (I. S. n°. 28) is vastgesteld een voorloopig reglement voor het eindexamen van de voorbereidend hooger onderwijs-afdeeling A I der algemeene middelbare school, zoomede een voorloopig programma voor dat examen.

Bijzonder voorbereidend hooger onderwijs-afdeelingen der algemeene middelbare school. Het aantal dergelijke onderwijsinrichtingen op confessioneelen grondslag bleef 2. Einde 1928 telden deze scholen tezamen 94 (52) leerlingen, verdeeld als volgt:

	Europeanen.	Inlanders.	Vreemde oosterlingen.
Jongens	38 (19)	25 (19)	26 (13)
Meisjes	2 (1)	2 (—)	1 (—)
Totaal . . .	40 (20)	27 (19)	27 (13)

Het aantal beursleerlingen bedroeg 4 (8) [1 (1) Europeaan en 3 (7) Inlanders].

Geldelijk overzicht.

Uitgaven en ontvangsten (in 1000-tallen guldens).		1927.	1928. (Voorloopige cijfers).
Middelbaar onderwijs.			
Uitgaven.			
1. *Openbaar en bijzonder onderwijs.*			
Inspectie		f 17,1	f 17,4
2. *Openbaar onderwijs.*			
Hoogere burgerscholen (de Prins Hendrik-school inbegrepen).	Personeel . .	f 1 501,5	f 1 487
	Standplaatstoelagen . .	71,3	75,8
	Gebouwen . .	†	†
	Materieel . .	51,3	41,1
Voorbereidend hooger onderwijs-afdeelingen der algemeene middelbare school.	Personeel . .	338,2	540
	Standplaatstoelagen . .	9	23,5
	Gebouwen . .	†	†
	Materieel . .	36,1	65,3
	Totaal . . .	f 2 007,4	f 2 232,7

Uitgaven en ontvangsten (in 1000-tallen guldens).	1927.	1928. (Voorloopige cijfers).
3. *Bijzonder onderwijs.*		
Subsidiën	f 382,6	f 411,4
Ontvangsten (schoolgelden).		
Openbaar onderwijs.		
Hoogere burgerscholen (de handelsschool aan de Prins Hendrik-school inbegrepen)	f 431,7	f 389,6
Scholen van voorbereidend hooger onderwijs (afdeelingen der algemeene middelbare school)	56,2	114,5
Totaal	f 487,9	f 504,1

E. HOOGER ONDERWIJS.

De hooger onderwijs-ordonnantie (I. S. 1924 n°. 456) is nader gewijzigd bij Ord. van 15 Aug. 1928 (I. S. n°. 348) met betrekking tot het studieplan der rechtshoogeschool.

De reglementen van de Rechtshoogeschool (I. S. 1924 n°. 457), de Technische Hoogeschool (I. S. 1925 n°. 271) en de Geneeskundige Hoogeschool (I. S. 1927 n°. 396) zijn nader gewijzigd en aangevuld bij G. B. 21 Dec. 1928 n°. 30 (I. S. n°. 552) ten aanzien van de vrijstelling van betaling van collegegeld, ten behoeve van hen, die reeds aan een Nederlandsche inrichting van hooger onderwijs collegegeld hebben betaald.

Rechtshoogeschool te Weltevreden. Bij G. B. 15 Aug. 1928 n°. 6 (I. S. n°. 349) is het reglement der rechtshoogeschool (I. S. 1924 n°. 450) nader gewijzigd en aangevuld met betrekking tot het doctoraal examen, in verband met de splitsing van dat examen in drie gedeelten, waardoor de studietijd van 4 op 5 jaren werd gebracht. Tevens is tijdelijke vrijstelling verleend van den in art. 21 van dat reglement gestelden eisch inzake kennis van het Latijn voor het doctoraalexamen privaatrechtelijke richting ten behoeve van hen, die in het studiejaar 1928/29 zijn ingeschreven of toegelaten.

De staf van docenten der rechtshoogeschool bestond einde 1928 uit 7 (7) gewone hoogleeraren, 7 buitengewone hoogleeraren en 3 (3) buitengewone lectoren.

Einde 1928 telde de rechtshoogeschool 138 (131) studenten, verdeeld als volgt:

	Europeanen.	Inlanders.	Chineezen.
Mannen . . .	32 (30)	75 (68)	21 (23)
Vrouwen . . .	8 (6)	— (2)	2 (2)
Totaal . . .	40 (36)	75 (70)	23 (25)

Bovendien waren er op dat tijdstip nog 7 (9) toehoorders.

Het candidaatsexamen eerste gedeelte werd met goed gevolg afgelegd door 31 (36) studenten; het tweede gedeelte door 21 (21) studenten.

Het doctoraal examen, eerste gedeelte, werd met goed gevolg afgelegd door 6 (2) studenten. Het tweede gedeelte van dit examen, dat den titel van meester in de rechten verleent, werd met goed gevolg afgelegd door 3 studenten.

In 1928 zijn door de Regeering 14 (14) studiebeurzen verleend aan onvermogende leerlingen van aanleg.

Uit het Vorstenlandsche studiefonds werden aan 3 (3) Inlandsche studenten beurzen toegekend.

De verdeeling der studenten over de vijf studiejaren was als volgt:

Studiejaar.	Europeesche		Inlandsche		Chineesche		Totaal	
	m.	vr.	m.	vr.	m.	vr.	m.	vr.
I	12	4	22	—	5	—	39	4
II	6	2	22	—	3	2	31	4
III	8	2	18	—	4	—	30	2
IV	4	—	8	—	7	—	19	—
V	2	—	5	—	2	—	9	—
Totaal . . .	32	8	75	—	21	2	128	10

Technische Hoogeschool te Bandoeng. De Technische Hoogeschool telde einde 1928 75 (60) studenten, verdeeld als volgt:

Studiejaar.	Europeanen.	Inlanders.	Chineezen.	Totaal.
I	25 (17)	10 (7)	2 (1)	37 (25)
II	8 (4)	6 (4)	1 (—)	15 (8)
III	5 (6)	2 (2)	1 (1)	8 (9)
IV	12 (14)	2 (3)	1 (1)	15 (18)
Totaal . .	50 (41)	20 (16)	5 (3)	75 (60)

Aan het eindexamen onderwierpen zich 17 (62) candidaten, van wie er 8 (44) slaagden.

Geneeskundige Hoogeschool te Weltevreden. Als studenten lieten zich voor de eerste maal inschrijven 30 (23) mannelijke en 3 (1) vrouwelijke studenten, namelijk 13 (6) Europeanen, 12 (7) Inlanders en 8 (11) Chineezen.

De hoogeschool telde einde 1928 46 (24) studenten, verdeeld als volgt:

Studiejaar.	Europeanen.	Inlanders.	Chineezen.	Totaal.
I	7	11	8	26
II	7	6	7	20
III	—	—	—	—
IV	—	—	—	—
Totaal . .	14	17	15	46

In 1928 zijn door de Regeering 20 (7) studiebeurzen verleend aan onvermogende leerlingen van aanleg.

Geldelijk overzicht.

Uitgaven en ontvangsten (in 1000-tallen guldens).		1927.	1928. (Voorloopige cijfers).
Hooger onderwijs.			
Uitgaven.			
Rechtshoogeschool.	Personeel . .	f 146,7	f 160,8
	Standplaatstoelagen . .	4,8	4,9
	Materieel . .	20,4	25,4
	Gebouwen . .	73,6	310,5
Technische Hoogeschool.	Personeel . .	201,8	215,9
	Standplaatstoelagen . .	5,2	5,4
	Materieel . .	53,9	43,3
	Gebouwen . .	5,9	1

Uitgaven en ontvangsten (in 1000-tallen guldens).		1927.	1928. (Voorloopige cijfers).
Geneeskundige Hoogeschool.	Personeel	f 180,6	f 184,3
	Standplaatstoelagen		5,5
	Materieel		180,3
	Gebouwen	17,1	58,7
Totaal		f 710	f 1 196
Ontvangsten. (collegegelden).			
Rechtshoogeschool		f 38,2	f 37,9
Technische Hoogeschool		18,7	16,2
Geneeskundige Hoogeschool		6,3	15,8
Totaal		f 63,2	f 69,9

F. Vak- en nijverheidsonderwijs.

1. *Opleiding voor bestuurs-, rechterlijke en administratieve functies.*

Opleidingsscholen voor Inlandsche ambtenaren. Het aantal opleidingsscholen voor Inlandsche ambtenaren bleef 5 (Bandoeng, Malang, Madioen, Probolinggo en Fort de Kock).

De opleidingsschool voor Inlandsche ambtenaren tevens kweekschool voor Inlandsche onderwijzers te Makassar telde einde 1928 100 (107) leerlingen. Aan het eindexamen van de Osvia werd deelgenomen door 10 candidaten, van wie er 9 slaagden. Aan het eindexamen der kweekschool werd deelgenomen door 8 candidaten, die allen slaagden.

Bestuursschool te Batavia. Bij het begin van den nieuwen cursus (October 1928) telde deze inrichting 90 (101) leerlingen, verdeeld als volgt:

	Eerste studiejaar.	Tweede studiejaar.
Europeesche afdeeling	10 (25)	25 (25)
Inlandsche afdeeling	21 (18)	34 (19)
Totaal	31 (43)	59 (44)

Voorts bevonden zich in het nieuw gevormde derde studiejaar voor Inlanders 16 (14) leerlingen.

Het eerste, tweede en derde studiejaar der Inlandsche afdeeling telden einde 1928 onderscheidenlijk 21 (18), 18 (19) en 16 (13) cursisten.

Aan het examen voor hulpgezaghebber namen in 1928 deel 24 (15) candidaten, van wie er 20 (13) slaagden.

De **rechtsschool te Batavia** is 18 Mei 1928 gesloten (G. B. 11 Juni 1928 n°. 28 in J. C. n°. 48).

Cursus voor den bureaudienst. De door de gemeente Batavia in stand gehouden bureau-cursus had einde 1928 163 (151) leerlingen, namelijk 40 (35) Europeanen, van wie 13 (7) vrouwen, 122 (114) Inlanders, van wie 3 (2) vrouwen, en 1 (2) Chinees.

Aan het eindexamen onderwierpen zich 42 (32) candidaten, van wie er 30 (28) slaagden.

Cursussen voor de opleiding van het lager personeel bij den dienst der belastingen. Bij G. B. 4 Dec. 1928 n°. 28 (Bb. n°. 11810) zijn een 5-tal dergelijke cursussen opgericht (te Weltevreden, Bandoeng, Semarang, Soerabaja en Medan).

Cursussen voor de opleiding van personeel ten behoeve van 's Lands algemeen financiëel-administratief beheer. Deze z.g. comptabiliteitscursussen (te Bandoeng, Semarang en Soerabaja) telden einde 1928 197 leerlingen, verdeeld als volgt:

	Europeanen.		Inlanders.		Chineezen.	
	m.	vr.	m.	vr.	m.	vr.
1ste studiejaar	30	12	71	2	1	—
2de studiejaar	13	5	58	3	2	—
Totaal	43	17	129	5	3	—

Aan het eindexamen werd deelgenomen door 67 candidaten, van wie er 44 slaagden.

De regeling van de inrichting en het beheer van deze cursussen is nader gewijzigd (Bb. nos. 11715, 11771 en 11849).

2. *Opleiding van medisch personeel.*

Artsenscholen. De school tot opleiding van Indische artsen (Stovia) te Weltevreden en de Nederlandsch-Indische artsenschool (Nias) te Soerabaja hadden bij het eind van 1928 onderscheidenlijk 137 (160) en 273 (275) leerlingen, verdeeld als volgt:

	Mannen.	Vrouwen.
Stovia.		
Europeanen	16 (20)	3 (3)
Inlanders	107 (126)	—
Chineezen	11 (11)	—
Totaal	134 (157)	3 (3)
Nias.		
Europeanen	21 (21)	— (1)
Inlanders	185 (168)	9 (5)
Chineezen	58 (42)	—
Totaal	264 (231)	9 (6)

In 't geheel werden in 1928 33 (45) leerlingen bevorderd tot Indisch arts, namelijk 21 (34) van de school te Weltevreden en 12 (11) van de school te Soerabaja.

De voorbereidende afdeeling bestaat aan beide scholen niet meer.

De eerste, tweede en derde klasse van de geneeskundige afdeeling der Stovia ontbreken, in verband met de voorgenomen opheffing der school.

Leergang voor analysten en controleurs voor de volksgezondheid. Eene nadere wijziging van het programma van dezen leergang is opgenomen in Bb. n°. 11741.

Ook gedurende het verslagjaar werden geen nieuwe leerlingen als adspirant-controleur voor de volksgezondheid toegelaten.

De analystenleergang telde eind 1928 15 (12) leerlingen [2 (2) Europeanen en 13 (9) Inlanders].

Het einddiploma werd in 1928 uitgereikt aan 4 (1) leerlingen.

Apothekers-assistentenschool te Weltevreden. Bij G. B. 22 Dec. 1928 n°. 43 (Bb. n°. 11823) is een reglement voor deze school vastgesteld; een nieuw reglement van orde en tucht voor de school is opgenomen in Bb. n°. 11875.

Aan het examen voor apothekers-assistent namen in 1928 deel 14 (16) candidaten, van wie er 12 (8) slaagden.

Het personeel bestond uit 4 (4) Europeesche leerkrachten.

3. *Nijverheidsonderwijs.*

Europeesche ambachtsschool te Batavia. Bij G. B. 20 Juni 1928 n°. 3 (Bb. n°. 11686) is een reglement voor deze ambachtsschool vastgesteld.

Eene nieuwe regeling voor het verleenen van studiebeurzen aan leerlingen van deze ambachtsschool kwam tot stand bij G. B. 28 Aug. 1928 n°. 32 (Bb. n°. 11736).

Einde 1928 telde de school 250 (208) leerlingen.

Van de eerste naar de tweede klasse werden bevorderd 55 (49) smeden (80%) en 15 (15) timmerlieden (80 %). Van de tweede naar de derde klasse werden bevorderd 41 (39) smeden (85 %) en 14 (11) timmerlieden (93 %). Einddiploma's werden toegekend aan 24 smeden (96 %) en 11 timmerlieden (100 %).

Leergang voor instrumentmakers en glasblazers te Bandoeng. Deze van Landswege gesubsidieerde particuliere cursus telde einde 1928 39 (33) leerlingen, namelijk 8 (8) Europeanen en 31 (24) Inlanders.

Aan het eindexamen namen 5 (7) leerlingen deel, die allen slaagden (4 als leerling-instrumentmaker en 1 als leerling-glasblazer). De geslaagden konden dadelijk in verschillende betrekkingen worden geplaatst.

Openbare technische scholen. Het reglement voor de openbare scholen van technisch onderwijs te Batavia (Koningin Wilhelmina-school) en te Soerabaja (Koningin Emma-school) is nader aangevuld bij G. B. 14 Aug. 1928 n°. 3 (Bb. n°. 11727).

De bouwkundige afdeeling van de openbare technische school te Bandoeng is met ingang van 1 Juli 1928 opgeheven (G. B. 5 April 1928 n°. 9; J. C. n°. 30).

Bij G. B. 28 Aug. 1928 n°. 32 (Bb. n°. 11736) kwam eene nieuwe regeling tot stand voor het verleenen van studiebeurzen aan leerlingen van de openbare technische scholen.

Einde 1928 telden de 4 scholen — zonder toehoorders — tezamen 1229 (1087) leerlingen, verdeeld als volgt:

	Europeanen.	Inlanders.	Chineezen.
Burgerlijke bouwkundigen	62 (50)	98 (52)	9 (11)
Water- en spoorwegbouwkundigen.	30 (39)	20 (37)	5 (8)
Werktuigkundigen	625 (586)	241 (174)	82 (67)
Mijnbouwkundigen	9 (13)	2 (2)	— (1)
Electrotechnici	27 (29)	10 (10)	9 (8)
Totaal	753 (717)	371 (275)	105 (95)

Bovendien waren er nog 24 (17) toehoorders, namelijk 5 (9) voor de burgerlijke bouwkunde, 8 (2) voor de water- en spoorwegbouwkunde, 7 (3) voor de werktuigkunde en 4 (3) voor de electrotechniek.

Aan de eindexamens namen deel 221 (238) candidaten, van wie er 159 (141) slaagden, verdeeld als volgt:

	Europeanen.	Inlanders.	Chineezen.
Burgerlijke bouwkundigen	7 (10)	6 (9)	5 (2)
Water- en spoorwegbouwkundigen.	18 (26)	18 (27)	4 (2)
Werktuigkundigen	58 (46)	17 (12)	5 (5)
Mijnbouwkundigen	1 (1)	— (1)	1 (—)
Electrotechnici	16 (—)	2 (—)	1 (—)
Totaal	100 (83)	43 (49)	16 (9)

Technische school te Semarang. Deze van Landswege gesubsidieërde school telde einde 1928 131 (127) leerlingen, verdeeld als volgt:

Afdeeling.	Europeanen.	Inlanders.	Chineezen.
Bouwkunde . .	12 (9)	13 (10)	5 (5)
Werktuigkunde .	82 (79)	13 (15)	6 (9)
Totaal. . .	94 (88)	26 (25)	11 (14)

Van de 33 (35) candidaten, die in 1928 aan het eindexamen deelnamen, slaagden er 21 (23), namelijk 5 (10) van de bouwkundige afdeeling en 16 (13) van de werktuigkundige afdeeling.

Technische avondschool te Semarang. Deze door de vereeniging ,,Mangoenhardjo'' te Semarang opgerichte en van Landswege gesubsidieerde school telde eind 1928 40 (39) leerlingen, allen van Inlandschen landaard.

Aan het in 1928 gehouden eindexamen namen 8 (7) candidaten deel, van wie er 5 (6) slaagden.

Burgerambachtsschool te Soerabaja. Deze gemeentelijke ambachtsschool is toegankelijk voor jongelieden van alle landaarden, mits zij de 5de klasse eener inrichting voor westersch lager onderwijs hebben doorloopen.

Sedert Juli 1927 is de technische afdeeling dezer school gesplitst in een dagschool en een avondschool.

In verband met het geringe aantal aanmeldingen werd bij de avondschool geen eerste klasse van de bouwkundige afdeeling gevormd.

De school telde einde 1928 417 (388) leerlingen, verdeeld als volgt:

Afdeeling.	Europeanen.	Inlanders.	Chineezen.
Bouwkunde . .	13 (9)	96 (96)	2 (2)
Werktuigkunde .	101 (113)	69 (50)	2 (2)
Electro-techniek .	14 (—)	6 (—)	1 (—)
Handel	7 (11)	76 (62)	30 (43)
Totaal. . .	135 (133)	247 (208)	35 (47)

Het eindgetuigschrift werd in 1928 uitgereikt aan 75 (58) leerlingen, verdeeld als volgt:

Afdeeling.	Europeanen.	Inlanders.	Chineezen.
Bouwkunde. . .	2 (3)	26 (23)	—
Werktuigkunde .	24 (16)	8 (5)	—
Handel	2 (3)	7 (6)	6 (2)
Totaal . . .	28 (22)	41 (34)	6 (2)

Suikerschool te Soerabaja. Einde 1928 telde de suikerschool te Soerabaja 72 (87) deelnemers, namelijk 66 (80) Europeanen, 1 (1) Inlander en 5 (6) Chineezen. Van de leerlingen waren 28 (40) geplaatst in de afdeeling A (opleiding tot assistent-chemist) en 44 (47) in de afdeeling B (opleiding tot chemist).

Voor het diploma van afdeeling A hadden zich 32 (44) candidaten aangemeld, van wie er 17 (20) slaagden. Aan het examen voor diploma B namen deel 37 (38) leerlingen, van wie er 23 (20) slaagden.

4. *Opleiding voor den handel.*

Hoogere handelsschool met 5-jarigen cursus te Batavia (Prins Hendrik-school). De school telde einde 1928 62 (71) leerlingen, verdeeld als volgt:

	Europeanen.	Inlanders.	Chineezen.
Jongens	33 (35)	4 (3)	15 (18)
Meisjes	8 (13)	1 (1)	1 (1)
Totaal . . .	41 (48)	5 (4)	16 (19)

De sedert 1927 bestaande schakelklasse telde op dat tijdstip 19 (7) leerlingen, verdeeld als volgt:

	Europeanen.	Inlanders.	Chineezen.
Jongens	7 (2)	5 (1)	2 (2)
Meisjes	5 (2)	—	—
Totaal . . .	12 (4)	5 (1)	2 (2)

Aan het eindexamen in 1928 werd deelgenomen door 31 (75) candidaten, van wie er 15 (60) slaagden, namelijk 11 (26) Europeanen — onder wie 4 (5) meisjes —, 1 (7) Inlander en 3 (27) Chineezen.

Openbare avondhandelsleergang te Soerabaja. Einde 1928 telde de openbare handelsleergang te Soerabaja 62 (57) leerlingen, verdeeld als volgt:

	Europeanen.	Inlanders.	Chineezen.
Jongens	15 (12)	14 (13)	23 (23)
Meisjes	8 (7)	1 (1)	1 (1)
Totaal . . .	23 (19)	15 (14)	24 (24)

Aan het eindexamen in 1928 namen 8 (11) candidaten deel, van wie er 4 (9) slaagden, namelijk 2 (2) Europeanen, 1 (5) Inlander en 1 (2) Vreemde Oosterling.

Gemeentelijke handelsschool te Semarang. Einde 1928 werd deze van Landswege gesubsidieerde school bezocht door 137 (163) leerlingen, verdeeld als volgt:

	Europeanen.	Inlanders.	Chineezen.
Jongens	23 (23)	16 (21)	75 (88)
Meisjes	18 (26)	1 (1)	4 (4)
Totaal . . .	41 (49)	17 (22)	79 (92)

Aan het in 1928 afgenomen eindexamen namen 43 (34) candidaten deel, van wie er 33 (24) slaagden, namelijk 10 (5) Europeanen, 3 (0) Inlanders en 20 (19) Chineezen.

Bond van vereenigingen voor handelsonderwijs in Nederlandsch-Indië te Semarang. De in Mei en November 1928 afgenomen examens hadden de volgende resultaten:

Vakken.	Candidaten.	
	Aantal.	Geslaagd.
Boekhouden A (voorbereidend examen)	459 (436)	132 (117)
Boekhouden B (praktijk-examen). . .	158 (149)	39 (29)
Handelscorrespondentie:		
Nederlandsch	24 (13)	9 (7)
Engelsch	37 (32)	8 (15)
Duitsch	1 (4)	— (1)
Fransch	1 (1)	1 (1)
Maleisch	1 (2)	1 (2)
Stenografie.		
Diploma B	86 (59)	29 (28)
Diploma C	12 (6)	6 (3)

Openbare avondhandelsleergang te Weltevreden. Einde 1928 telde de openbare avondhandelsleergang te Weltevreden 22 (25) leerlingen, verdeeld als volgt:

	Europeanen.	Inlanders.	Chineezen.
Jongens . . .	5 (9)	6 (6)	8 (10)
Meisjes	3 (—)	—	—
Totaal . . .	8 (9)	6 (6)	8 (10)

Cursussen van het Nederlandsch Instituut van accountants te Amsterdam. Voor de in Nederlandsch-Indië woonachtige assistenten worden schriftelijke cursussen georganiseerd voor het vak accountancy. Eveneens staat voor hen de gelegenheid open, deel te nemen aan de schriftelijke cursussen, welke in alle vakken van het voorbereidend vakexamen worden gegeven. Door de assistenten worden alle examens, behalve die voor de mondelinge gedeelten van het vak accountancy, schriftelijk afgelegd; het examenwerk wordt in Nederland beoordeeld. De schriftelijke examens in accountancy-B en C worden in Nederland en Nederlandsch-Indië op dezelfde dagen afgenomen. De opgaven zijn voor Nederland en Nederlandsch-Indië dezelfde. Het mondeling gedeelte van dit examen moet later door de candidaten in Nederland worden afgelegd.

De Nederlandsche Bond van Accountants, gevestigd te Amsterdam, heeft sedert 1922 een afdeeling in Nederlandsch-Indië. Sedert 1923 wordt van wege dezen Bond ook aan in Indië studeerenden de gelegenheid gegeven het volledige accountantsexamen af te leggen en het accountantsdiploma te behalen. Aangezien de deelnemers over den geheelen archipel verspreid zijn, worden schriftelijke cursussen gegeven in de verschillende onderdeelen van het examen. Voor de examens in 1928 hebben zich aangemeld 30 (32) candidaten, van wie 10 (19) te Batavia, 8 te Semarang, 3 te Makassar, 1 te Palembang en 8 (13) te Soerabaja examen hebben afgelegd, verdeeld over de volgende vakken:

Aantal.	Accountant. Gedeelte.		Bedrijfshuishoudkunde.	Staathuishoudkunde.	Recht.		Handelsrekenen.	Algemeene rekenkunde.
	1ste.	2de.			A.	B.		
Candidaten	3	4	7	9	14	12	9	2
Geslaagden. . . .	1	1	6	3	9	4	5	1

5. *Opleiding voor de zeevaart.*

Leergang voor de zeevaartkunde. Einde 1928 telde deze leergang 16 (10) deelnemers.

Voorts bestaat te Batavia gelegenheid tot het afleggen van het examen voor stuurman bij de groote vaart en voor stuurman bij de locale vaart, alsmede voor de machinistendiploma's A, B en C. Hieronder volgt een overzicht van het aantal deelnemers en geslaagden:

	Aantal candidaten.	
	Geëxamineerd.	Geslaagd.
Examens voor stuurman bij de groote vaart.		
1ste stuurman	48 (52)	39 (42)
2de "	71 (53)	55 (43)
3de "	3 (8)	2 (7)
Totaal	122 (113)	96 (92)

	Aantal candidaten.	
	Geëxamineerd.	Geslaagd.
Stuurman bij de locale vaart . . .	59 (76)	46 (70)
Examens voor machinist.		
Diploma A.	96 (89)	62 (51)
„ B	56 (58)	39 (37)
„ C (theorie)	1 (2)	1 (1)
„ C (practijk).	— (2)	— (1)
Totaal	153 (151)	102 (90)
Kweekschool voor Inlandsche schepelingen te Makassar.		
Matrozen	99 (89)	99 (89)
Stokers	65 (119)	65 (119)
Totaal	164 (208)	164 (208)

Zeevaart-technische school der Koninklijke Paketvaartmaatschappij te Weltevreden. Einde 1928 bedroeg het aantal Europeesche leerlingen als volgt:

Studiejaar.	Aantal leerlingen.
1ste klasse eerste stuurman	15
1ste klasse tweede stuurman	21
1ste klasse machinist diploma B	14
1ste klasse machinist diploma A	19
Totaal	69

Aan de examens nam het volgende aantal leerlingen deel:

	Aantal candidaten.	
	Geëxamineerd.	Geslaagden.
Eerste stuurman	50	38
Tweede stuurman	71	57
Machinist B	44	36
Machinist A.	63	47
Totaal	228	178

Opleidingsinrichting voor sergeant-machinist, korporaal-machinist en stoker-olieman te Soerabaja. Aan deze inrichting wordt onderwijs gegeven in stoomwerktuigkunde, kennis van benzine- en oliemotoren met bijbehoorend schoolonderwijs, alsmede practisch onderwijs in de metaalbewerking.

Het onderwijzend personeel bestond uit 2 officieren van den marinestoomvaartdienst voor onderricht in de technische vakken, 3 Europeesche onderofficieren-machinist en 1 Europeesche korporaal-machinist, alsmede 2 Inlandsche burgeronderwijzers voor onderricht in de schoolvakken.

Einde 1928 waren in opleiding 11 Inlanders voor sergeant-machinist, 19 Inlanders voor korporaal-machinist en 50 Inlanders voor stoker-olieman.

Het volgend staatje geeft een beeld van het aantal leerlingen, dat aan de eindexamens deelnam en van het aantal geslaagden.

	Aantal deelnemers.	Aantal geslaagden.
Sergeant-machinist	4	4
Korporaal-machinist.	11	11
Stoker-olieman.	30	26
Totaal	45	41

Kweekschool voor Inlandsche schepelingen te Makassar. Behalve door de militaire instructeurs (8 (8) officieren en 32 (31) onderofficieren), werd onderwijs gegeven door 2 (2) Europeesche en 3 (3) Inlandsche onderwijzers.

Einde 1928 waren in eerste opleiding 283 (206) schepelingen en wel 204 (134) matrozen en 79 (72) stokers.

Onderstaand staatje geeft een beeld van de verdeeling der leerlingen over de verschillende klassen:

Klassen.	Aantal matrozen.	Aantal stokers.
Eerste afdeeling	33 (21)	— (1)
Tweede afdeeling	67 (7)	2 (1)
Derde afdeeling	52 (48)	37 (36)
Vierde afdeeling	52 (58)	40 (34)
Totaal	204 (134)	79 (72)

6. *Dienstvakscholen.*

De **mijnbouwschool te Sawahloento (Sumatra's Westkust)** telde einde 1928 87 (80) leerlingen, namelijk 43 (51) Europeanen, 42 (25) Inlanders en 2 (4) Vreemde Oosterlingen.

Aan het eindexamen in 1928 onderwierpen zich 13 (13) candidaten, van wie er 11 (6) slaagden, namelijk 5 (2) van de mijnbouwkundige en 6 (4) van de werktuigkundige en electrotechnische afdeeling.

De **leergang voor de opleiding van adjunct-accountants bij den dienst der belastingen voor de controle van Chineesche boekhoudingen te Weltevreden** is 31 December 1927 opgeheven.

Leergang voor de opleiding van ijkers voor den dienst van het ijkwezen te Bandoeng. Van de 5 candidaten, die 1 Juli 1927 waren toegelaten tot het 2de gedeelte (speciale ijkvakken), kon aan een drietal het diploma van ijker worden uitgereikt; de beide overige candidaten moesten worden afgewezen.

7. *Opleiding voor vrouwelijke beroepen (huishoudonderwijs).*

In den loop van 1928 zijn twee openbare vakscholen voor meisjes geopend, namelijk een opleidingsschool voor onderwijzeressen in de huishoudelijke vakken en een lagere vakschool, beide te Batavia (G. Bn. 18 Mei 1928 n°. 12 en 30 Juni 1928 n°. 5; J. C. nos. 42 en 54).

De bijzondere industrieschool te Batavia werd opgeheven, doch tegelijkertijd werd een huishoudschool te Buitenzorg opgericht, uitgaande van de Vereeniging Jeugdzorg.

De opleidingsschool voor onderwijzeressen in de huishoudelijke vakken sluit aan bij de Mulo-school en de 3-jarige hoogere burgerschool en heeft een 3-jarigen cursus. Na het eerste leerjaar zal de opleiding gesplitst worden, naar den aanleg der leerlingen, in eene opleiding voor huishoudelijke vakken en eene voor de naaldvakken. Het onderwijs wordt gegeven door leeraressen met de middelbare bevoegdheid voor nijverheidsonderwijs.

De huishoudschool te Ambarawa werd overgebracht naar Semarang.

Het volgend staatje geeft een overzicht van het aantal leerlingen bij de verschillende vakscholen op het einde van 1928.

	Leerlingen.				
	Klasse I.	Klasse II.	Klasse III.	Cursussen in speciale vakken.	Totaal.
Openbaar vakonderwijs.					
1. Middelbare vakschool te Batavia	18 (—)	—	—	—	18 (—)
2. Lagere vakschool te Batavia	39 (39)	23 (19)	10 (16)	— (32)	72 (106)
3. Huishoudschool te Jogjakarta	41 (28)	15 (26)	23 (21)	—	79 (75)
4. Huishoudschool te Madioen	35 (37)	18 (—)	—	—	53 (37)
Bijzonder gesubsidieerd vakonderwijs.					
1. Industrieschool te Soerabaja	48 (51)	24 (16)	11 (7)	34 (29)	117 (103)
2. Vakschool te Bandoeng . .	18 (13)	16 (14)	9 (3)	— (4)	43 (34)
3. Jonge vrouwenschool te Semarang	22 (20)	19 (12)	—	—	41 (31)
4. Jonge vrouwenschool te Malang	13 (—)	—	7 (—)	—	20 (—)
5. Christelijke huishoudschool te Jogjakarta	13 (20)	19 (—)	—	—	32 (20)
Niet gesubsidieerd vakonderwijs.					
1. Huishoudschool der Zusters Franciscanessen te Semarang	16 (15)	18 (21)	11 (14)	18 (20)	63 (70)
2. Vakschool der Zusters Franciscanessen te Jogjakarta	— (4)	— (2)	—	15 (—)	15 (6)
3. Vakschool der Zusters te Soerakarta	— (10)	— (2)	—	12 (—)	12 (12)
4. Huishoudschool der Vereeniging Jeugdzorg, te Buitenzorg	—	—	—	43 (—)	43 (—)
Totaal . . .	263 (237)	152 (111)	71 (61)	122 (85)	608 (494)

Hieronder volgt een overzicht van de resultaten van de in den loop van het jaar gehouden examens voor onderwijzeres in de nuttige en fraaie handwerken.

	Aangemeld.	Geslaagd.
Weltevreden.		
Nuttige handwerken	26 (30)	16 (16)
Fraaie „	15 (10)	11 (4)
Semarang.		
Nuttige handwerken	21 (18)	17 (18)
Fraaie „	12 (14)	11 (10)
Jogjakarta.		
Nuttige handwerken	64 (49)	49 (41)
Fraaie „	24 (15)	23 (13)
Bandoeng.		
Nuttige handwerken	36 (56)	19 (29)
Soerabaja.		
Nuttige handwerken	8 (—)	7 (—)
Totaal	206 (192)	153 (131)

Eindexamens in de huishoudelijke vakken (handwerken, koken, waschbehandeling en batikken) werden afgenomen bij de kweekschool voor Inlandsche onderwijzeressen te Salatiga, de particuliere fröbelkweekschool te Mendoet en alle meisjesnormaalscholen, met uitzondering van die te Jogjakarta.

Bij de Hollandsch-Chineesche kweekschool te Meester-Cornelis werd bij het eindexamen door de meisjesleerlingen mede examen afgelegd voor handwerken.

Bij sommige openbare Mulo-scholen met gedifferentieerd leerplan kon het aantal voor handwerkonderwijs bestemde lesuren met één uur per klasse worden vermeerderd, zoodat dit thans 6 uren bedraagt (3 uur voor de tweede en 3 uur voor de derde klasse).

Het volgend staatje geeft een overzicht van het aantal namiddagcursussen in handwerken bij het Westersch lager onderwijs.

	Aantal cursussen.	Tijdelijk gesloten.	Geopend op 31 Dec. 1928.	Aantal leerlingen.
Openbare scholen.				
Europeesche lagere scholen . . .	45 (42)	9 (10	36 (32)	1 466 (1 293)
Hollandsch-Inlandsche scholen . .	115 (101)	10 (12)	105 (89)	3 760 (3 508)
Hollandsch-Chineesche scholen . .	11 (11)	— (1)	11 (10)	523 (434)
Totaal	171 (154)	19 (23)	152 (131)	5 749 (5 235)
Gesubsidieerde scholen.				
Europeesche lagere scholen. . . .	6 (6)	—	6 (6)	231 (151)
Hollandsch-Inlandsche scholen . .	21 (17)	—	21 (17)	923 (767)
Hollandsch-Chineesche scholen . .	7 (4)	—	7 (4)	239 (126)
Totaal	34 (27)	—	34 (27)	1 393 (1 044)

Onderwijs in de huishoudelijke vakken werd gegeven aan 122 Inlandsche meisjesvervolgscholen.

Geldelijk overzicht.

Uitgaven en ontvangsten (in 1000-tallen guldens).	1927.	1928. (Voorloopige cijfers).
Vak- en nijverheidsonderwijs.		
Uitgaven.		
1. *Inspectie.*		
a. *Technisch onderwijs* (openbaar en bijzonder).		
Personeel . . . . } Standplaatstoelagen . . . . . . } Materieel . . . . }	f 18	f 16,2
b. *Huishoudonderwijs.*		
Personeel . . . . } Standplaatstoelagen . . . . . . } Materieel . . . . }	11,7	16,5
Totaal . . .	f 29,7	f 32,7
2. *Openbaar onderwijs.*		
Opleidingsscholen voor Inlandsche ambtenaren 1). Personeel . .	f 289	f 261,4
Standplaatstoelagen . .	3,2	3,6
Materieel . .	33,2	35,3
Gebouwen . .	—	11,7
Rechtsschool te Batavia. Personeel . .	22,5	7,3
Standplaatstoelagen . .	0,7	—
Materieel . .	2,1	1
Gebouwen . .	—	—
Scholen voor medisch onderwijs (artsenscholen te Weltevreden en Soerabaja, leergang voor analysten en controleurs voor de volksgezondheid te Batavia en assistent-apothekersschool te Batavia):		
Personeel	451,7	429,9
Standplaatstoelagen	18,3	18,8
Materieel	365	348,8
Gebouwen	—	—

1) De uitgaven voor de opleidingsschool te Makassar, welke tevens kweekschool voor Inlandsche onderwijzers is, zijn voor de helft medegerekend.

Uitgaven en ontvangsten (in 1000-tallen guldens).		1927.	1928. (Voorloopige cijfers).
Europeesche ambachtsschool te Batavia.	Personeel . .	f 65,6	f 87,3
	Standplaatstoelagen . .	5	6,6
	Materieel . .	11,5	11,8
	Gebouwen . .	—	—
Technische Europeesche scholen.	Personeel . .	994,9	1 033,5
	Standplaatstoelagen . .	52,5	54,6
	Materieel . .	92,5	133,8
	Gebouwen . .	—	—
Hoogere handelsschool te Batavia 1).		—	—
Openbare handelsleergang te Soerabaja.	Personeel . . / Standplaatstoelagen . .	14,1	12
	Materieel . .	0,4	0,3
Openbare handelsleergang te Batavia.	Personeel . . / Standplaatstoelagen . .	6,5 (Personeel, Standplaatstoelagen en Materieel)	6,8
	Materieel . .		0,2
Leergang voor de zeevaartkunde.	Personeel . .	14,5	14,1
	Standplaatstoelagen . .	0,6	0,6
	Materieel . .	12	8,4
Leergang voor de opleiding van ijkers te Bandoeng 2)		—	—
Huishoudleergang te Jogjakarta en Madioen		24,9	29,6
Vakschool voor meisjes te Weltevreden		—	22,4
Ambachtsscholen voor Inlanders.	Personeel . .	320,2	395,4
	Standplaatstoelagen . .	19,2	21
	Materieel . .	183,9	152,9
	Gebouwen . .	—	222,1
	Totaal . . .	f 3 004	f 3 331,2
3. *Bijzonder vakonderwijs.* (subsidiën).			
Scholen van Europeesch vakonderwijs (gemeentelijke bureau-cursus te Batavia, leergang voor instrumentmakers en glasblazers te Bandoeng, technische school te Semarang, technische avondschool te Semarang, burgeravondschool te Soerabaja, gemeentelijke handelsschool te Semarang, gemeentelijke avondhandelsleergang te Weltevreden, industrie- en huishoudscholen voor Europeesche meisjes)		f 229,1	f 250,9
Bijzondere huishoudschool voor Inlandsche meisjes te Soerakarta . .		5	76 (samen)
Ambachtsscholen voor Inlanders . .		73,2	
	Totaal . . .	f 307,3	f 326,9

1) De uitgaven voor deze school zijn begrepen in de uitgaven voor de openbare hoogere burgerscholen.

2) De uitgaven voor deze school zijn begrepen in de uitgaven voor de Technische Hoogeschool.

3) De ontvangsten voor deze school zijn begrepen in die voor de openbare hoogere burgerscholen.

Uitgaven en ontvangsten (in 1000-tallen guldens).	1927.	1928. (Voorloopige cijfers).
Ontvangsten. (schoolgelden).		
Opleidingsscholen voor Inlandsche ambtenaren	f 13,9	f 13,5
Rechtsschool	9,4	4,6
Scholen voor medisch onderwijs (artsenscholen te Weltevreden en Soerabaja, leergang voor analysten en controleurs voor de volksgezondheid en assistent-apothekersschool)	18,9	27,1
Technische Europeesche scholen . .	115,1	113,8
Hoogere handelsschool te Batavia 3)	—	—
Openbare handelsleergang te Soerabaja	5,3	5,1
Openbare handelsleergang te Batavia	2,4	2
Leergang voor de zeevaartkunde . .	2,8	0,8
Ambachtsscholen voor Inlanders . .	14,2	18,5
Huishoudscholen te Madioen en Jogjakarta	0,4	1,7
Totaal . . .	f 182,4	f 187,1

II. *Onderwijs met een Inlandsche taal als voertaal.*

A. Lager onderwijs.

Openbare volksscholen. In Atjeh onderging het aantal volksscholen eene kleine vermindering. Twaalf scholen moesten wegens onvoldoend schoolbezoek gesloten worden, terwijl er 6 nieuwe scholen bijgekomen zijn. Over het algemeen was het schoolbezoek redelijk te noemen, dank zij het voortdurend toezicht van Bestuur en hoofden. Het gehalte van de onderwijskrachten is vrij goed, althans voldoende voor het elementair onderwijs, dat op de volksscholen wordt gegeven. De meeste volksonderwijzers in Atjeh zijn van Maleischen landaard, de overigen zijn Atjehers en Batakkers. Leergangen voor het vormen dier onderwijzers zijn op verschillende plaatsen gevestigd.

In de residentie Timor en Onderhoorigheden verbeterde het volksonderwijs door de samenwerking van Bestuur en zending. Het schoolverzuim verminderde en het peil van het onderwijs werd verhoogd, door aanstelling van opgeleid personeel en afvloeiing van onbevoegde onderwijzers.

Het aantal openbare volksscholen bedroeg einde 1928 op Java en Madoera (hieronder begrepen die in de gewesten Jogjakarta en Soerakarta) 8936 (8430) en in de Buitengewesten (hieronder begrepen de gewesten Atjeh en Onderhoorigheden en Timor en Onderhoorigheden) 3290 (3233).

Op dat tijdstip telden deze scholen tezamen 948 531 (865 618) leerlingen, verdeeld als volgt:

	Jongens.		Meisjes.	
Java en Madoera. .	597 616	(554 429)	128 516	(103 232)
Buitengewesten . .	180 523	(170 381)	41 876	(37 576)
Totaal . . .	778 139	(724 810)	170 392	(140 808)

Het aantal leerkrachten bedroeg 19 088 (17 491), namelijk 13 670 (12 580) mannelijke en 504 (304) vrouwelijke aan de scholen op Java en Madoera en 4750 (4405) mannelijke en 164 (202) vrouwelijke aan de scholen in de Buitengewesten.

Het aantal openbare volksscholen in de gewesten Jogjakarta en Soerakarta bedroeg einde 1928 onderscheidenlijk 88 (79) en 108 (99) met 17 128 (14 333) leerlingen, verdeeld als volgt:

	Jongens.	Meisjes.
Jogjakarta	7 111 (6 131)	789 (392)
Soerakarta	8 431 (7 245)	797 (565)
Totaal . . .	15 542 (13 376)	1 586 (957)

Het aantal leerkrachten in die beide gewesten bedroeg op dat tijdstip 395 (416), namelijk aan de scholen in Jogjakarta 197 (250) mannelijke en 8 (6) vrouwelijke en aan de scholen in Soerakarta 188 (159) mannelijke en 2 (1) vrouwelijke.

Einde 1928 bedroeg het aantal leerlingen aan de openbare volksscholen in het gewest Atjeh en Onderhoorigheden 21 214 (21 329), namelijk 17 082 (17 419) jongens en 4132 (3910) meisjes, terwijl het aantal leerkrachten bedroeg 527 (542).

In het gewest Timor en Onderhoorigheden worden de volksscholen uitgaande van de besturen van Bima, Soembawa en Adonara (Taliwang) onder de openbare volksscholen gerangschikt. De Protestantsche scholen in dit gewest worden niet meer gerekend tot de openbare, doch tot de confessioneele scholen. Daaraan is de sterke daling van het aantal openbare volksscholen, vergeleken bij vorige jaren, toe te schrijven. Einde 1928 waren in dit gewest 81 (206) openbare volksscholen met 10 111 (17 089) leerlingen, van wie 2237 (4201) meisjes. Het aantal leerkrachten bedroeg op dat tijdstip 117 (260), alle van het mannelijk geslacht.

Openbare Inlandsche scholen der 2de klasse. Onder deze benaming worden samengevat: de (gemengde) volledige scholen, bestaande uit 4 of 5 klassen; de gemengde vervolgscholen aansluitende bij de volksscholen en bestaande uit een 4de en een 5de, dan wel uit een 3de en een 4de klasse, somtijds ook nog een 5de klasse; de meisjesvervolgscholen, aansluitende bij de gemengde scholen en bestaande uit een 4de, 5de en 6de klasse, dan wel uit een 3de, 4de en 5de klasse.

Het aantal openbare Inlandsche scholen der 2de klasse kwam einde 1928 van 2364 op 2476, namelijk 1110 (1086) volledige scholen, 545 (497) gemengde vervolgscholen en 62 (59) meisjesvervolgscholen op Java en Madoera en 533 (523) volledige scholen, 185 (174) gemengde vervolgscholen en 41 (36) meisjesvervolgscholen in de Buitengewesten.

Op dat tijdstip telden deze scholen tezamen 369 951 (332 171) leerlingen, verdeeld als volgt:

	Jongens.	Meisjes.
Java en Madoera. .	228 431 (206 132)	30 183 (25 730)
Buitengewesten . .	86 666 (78 753)	24 671 (21 556)
Totaal . . .	315 097 (284 885)	54 854 (47 286)

In het geheel waren einde 1928 — met inbegrip van de schoolhoofden — 9652 (8909) Inlandsche leerkrachten aan de openbare Inlandsche scholen der 2de klasse verbonden, verdeeld als volgt:

	Inlandsche leerkrachten.	
	Mannelijke	Vrouwelijke.
Java en Madoera.		
Met het einddiploma eener openbare kweekschool of gelijksoortige particuliere inrichting	637 (512)	97 (44)
Met het einddiploma eener openbare normaalschool of gelijksoortige particuliere inrichting	1 466 (1 526)	151 (170)
Overige	4 354 (3 789)	27 (31)
Totaal	6 457 (5 827)	275 (245)

	Inlandsche leerkrachten.	
	Mannelijke.	Vrouwelijke.
Buitengewesten.		
Met het einddiploma eener openbare kweekschool of gelijksoortige particuliere inrichting	261 (233)	21 (10)
Met het einddiploma eener openbare normaalschool of gelijksoortige particuliere inrichting	670 (525)	130 (125)
Overige	1 794 (1 892)	44 (53)
Totaal	2 725 (2 650)	195 (188)

Bijzondere Inlandsche scholen. In voldoening aan art. 20, lid 5, der algemeene subsidieregeling voor Inlandsch lager onderwijs in het gewest Ambon, nu het gouvernement der Molukken, met uitzondering van de afdeeling, nu onderafdeeling Zuid-Nieuw-Guinee (I. S. 1924 n°. 68) zijn uitvoeringsvoorschriften vastgesteld voor het gouvernement der Molukken met uitzondering van de onderafdeelingen Zuid-Nieuw-Guinee en Boven-Digoel (zie Bb. n°. 11843).

Bij Ord. van 18 Dec. 1928 (I. S. n°. 537) is de regeling betreffende de toekenning van subsidies uit 's Lands kas ten behoeve van bijzondere Europeesche schoolopzieners in de residentie Timor en Onderhoorigheden (I. S. 1924 n°. 246) aangevuld ten einde eene tegemoetkoming te kunnen verleenen in de reis- en verblijfkosten van uit 's Lands kas gesubsidieerde bijzondere schoolopzieners in dat gewest.

Omtrent de in 1928 toegekende subsidiën ten behoeve van de particuliere Inlandsche standaardscholen wordt verwezen naar bijlage N. Voor zoover opgaven werden ontvangen, bedroeg het aantal dezer scholen 275 (246), verdeeld als volgt:

	Scholen op godsdienstigen grondslag.		Neutrale scholen.	
	Java en Madoera.	Buitengewesten.	Java en Madoera.	Buitengewesten.
Bijzondere standaardscholen	201 (182)	43 (38)	31 (25)	— (1)

Tezamen telden de scholen op dat tijdstip 33 961 (29 498) leerlingen, verdeeld als volgt:

	Jongens.	Meisjes.
Scholen op godsdienstigen grondslag.		
Java en Madoera. .	17 964 (15 775)	7 266 (5 276)
Buitengewesten . .	2 976 (2 967)	1 087 (1 435)
Totaal . . .	20 940 (18 742)	8 353 (6 711)
Neutrale scholen.		
Java en Madoera. .	1 879 (1 127)	2 789 (2 629)
Buitengewesten . .	— (231)	— (58)
Totaal . . .	1 879 (1 358)	2 789 (2 687)

In het geheel waren op 31 December 1928 — met inbegrip van de schoolhoofden — 910 (825) leerkrachten aan de bijzondere standaarscholen verbonden, namelijk 709 (647) mannelijke en 87 (67) vrouwelijke leerkrachten aan de scholen op godsdienstigen grondslag en 45 (35) mannelijke en 69 (76) vrouwelijke leerkrachten aan de neutrale standaardscholen.

Nopens de in 1928 toegekende subsidiën ten behoeve van de bijzondere volksscholen wordt verwezen naar bijlage N. Voor zoover opgaven werden ontvangen, bedroeg het aantal bijzondere volksscholen 2634 (2525), verdeeld als volgt:

	Scholen op godsdienstigen grondslag.		Neutrale scholen.	
	Java en Madoera.	Buitengewesten.	Java en Madoera.	Buitengewesten.
Aantal bijzondere volksscholen. .	194 (167)	2 311 (2 220)	22 (15)	107 (123)

Te zamen telden deze scholen 160 634 (152 942) leerlingen, verdeeld als volgt:

	Jongens.	Meisjes.
Scholen op godsdienstigen grondslag.		
Java en Madoera.	7 766 (8 222)	2 625 (2 230)
Buitengewesten	98 542 (91 255)	45 563 (42 633)
Totaal	106 308 (99 477)	48 188 (44 863)
Neutrale scholen.		
Java en Madoera.	1 376 (950)	164 (254)
Buitengewesten	3 899 (6 344)	699 (1 054)
Totaal	5 275 (7 294)	863 (1 308)

In het geheel waren op 31 December 1928 — met inbegrip van de schoolhoofden — 3947 (3834) leerkrachten aan de bijzondere volksscholen verbonden, verdeeld als volgt:

	Leerkrachten.	
	Mannelijke.	Vrouwelijke.
Scholen op godsdienstigen grondslag.		
Java en Madoera.	282 (257)	14 (12)
Buitengewesten	3 422 (3 247)	60 (111)
Totaal	3 704 (3 504)	74 (123)
Neutrale scholen.		
Java en Madoera.	44 (25)	— (3)
Buitengewesten	120 (172)	5 (7)
Totaal	164 (197)	5 (10)

Voorts bestonden er — voor zoover bekend — einde 1928 de volgende niet gesubsidieerde particuliere inrichtingen:

a. op Java en Madoera 214 (262) scholen voor Chineezen met 18 591 (20 054) leerlingen en 614 (670) leerkrachten, 63 (56) scholen voor Arabieren met 5456 (4911) leerlingen en 206 (152) leerkrachten en 11 242 (15 016) Mohammedaansche godsdienstscholen met 300 456 (406 739) leerlingen en 11 480 (15 826) leerkrachten;

b. in de Buitengewesten 141 (242) scholen voor Chineezen met 11 188 (12 656) leerlingen en 373 (446) leerkrachten, 15 (6) scholen voor Arabieren met 990 (379) leerlingen en 29 (15) leerkrachten en 5793 (5474) Mohammedaansche godsdienstscholen met 129 930 (124 647) leerlingen en 4975 (6613) leerkrachten.

Geldelijk overzicht.

Uitgaven en ontvangsten (in 1000-tallen guldens).		1927.	1928. (Voorloopige cijfers).
Inlandsch lager onderwijs.			
Uitgaven.			
1. *Inspectie.*			
Inspectie Inlandsch onderwijs en volksonderwijs.	Personeel . .	f 1 128,8	f 1 169,8
	Standplaatstoelagen . .	36,1	37,8
	Materieel . .	9	11,2
	Totaal . . .	f 1 173,9	f 1 218,8
2. *Openbaar onderwijs.*			
Inlandsche volksscholen 1).	Personeel . .	f 4 721,9	f 4 947,4
	Standplaatstoelagen . .	1,3	1,8
	Materieel . .	417	452,5
Inlandsche scholen der 2de klasse.	Personeel . .	6 945,2	7 516,2
	Standplaatstoelagen . .	93,3	101,6
	Materieel . .	643,4	984,4
	Gebouwen . .	†	†
	Totaal . . .	f 12 822,1	f 14 003,9
3. *Bijzonder onderwijs.*			
Subsidiën.		f 2 090,3	f 1 947,9
Ontvangsten. (schoolgelden)			
Openbaar onderwijs.			
Inlandsche scholen der 2de klasse. .		894,5	944,9

B. VAK- EN NIJVERHEIDSONDERWIJS.

Ambachtsscholen voor Inlanders. Het aantal openbare ambachtsscholen voor Inlanders bedroeg 17 (15), namelijk 3 (3) met driejarigen cursus (te Batavia, Semarang en Soerabaja) en 14 (12) met tweejarigen leergang (te Jogjakarta, Tasikmalaja, Magelang, Keboemen, Paree, Padang, Fort de Kock, Sibolga, Pekalongan, Medan, Makassar, Madioen, Probolinggo en Soerakarta). De beide laatstgenoemde werden in 1928 opgericht (Bb. nos. 11698 en 11547).

Aan de ambachtsschool te Soerakarta is eene afdeeling voor de houtbewerking toegevoegd (Bb. nº. 11681).

Aan de scholen te Batavia, Semarang, Jogjakarta, Sibolga, Medan en Soerabaja was eene opleiding voor chauffeur-werkman verbonden.

Voorts bestaan er nog eenvoudige leergangen voor ambachtsonderwijs te Soekaboemi, Sidoardjo, Koetoardjo, Wates, Kalasan, Kertosono, Pematangsiantar, Poerwokerto en Poerworedjo.

Einde 1928 telden de openbare Inlandsche ambachtsscholen tezamen 2709 (2087) leerlingen, namelijk 890 (770) op de scholen met 3-jarigen cursus en 1819 (1317) op de scholen met 2-jarigen cursus, met inbegrip van de eenvoudige leergangen.

1) Met inbegrip van de uitgaven voor het kantoor van den adviseur voor het Inlandsch volksonderwijs, de uitgaven voor de volksscholen in Atjeh en Onderhoorigheden en de uitgaven voor de leergangen ter opleiding van Inlandsche volks-onderwijzers.

Het aantal leerkrachten bedroeg op dat tijdstip 167 (137), namelijk 62 (56) op de ambachtsscholen met 3-jarigen cursus en 105 (81) op die met 2-jarigen cursus, met inbegrip van de eenvoudige leergangen.

Het eindgetuigschrift werd uitgereikt aan 515 (491) leerlingen.

Verder waren er einde 1928 nog 4 (3) gesubsidieerde ambachts- en handwerkscholen voor Inlanders, namelijk de gemeentelijke ambachtsscholen voor Inlanders te Bandoeng en te Buitenzorg, bestaande uit afdeelingen voor houtbewerking, metselen en ijzerbewerking; de ambachtsschool te Wasian-Kakas (Manado) uitgaande van het Nederlandsch Zendelinggenootschap en de school te Lagoeboti (Tapanoeli) uitgaande van het Rijnsche Zendinggenootschap.

Te Soengailiat (Bangka) bestaat een gesubsidieerde ambachtscursus voor Inlanders in bankwerken, smeden en draaien, uitgaande van de Bangka-tinwinning. De leerlingen van dezen cursus krijgen een maandelijksche toelage voor voeding.

Te Soerabaja bestaat sedert 1927 een burgerambachtsschool, uitgaande van de gemeente. Deze school bestaat uit een afdeeling voor technisch onderwijs en een afdeeling voor handelsonderwijs en dient ter vervanging van de gemeentelijke burgeravondschool, welke werd opgeheven.

Inentingsleergang voor Inlandsche vaccinateurs te Bandoeng. Gedurende 1928 werden aan dezen, aan de Landskoepokinrichting te Bandoeng verbonden leergang 2 (2) cursussen gegeven, elk van zes maanden.

Aan den eersten cursus namen deel 10 (13) leerlingen, van wie 9 (11) slaagden, en aan den tweeden cursus 9 (9) leerlingen, die allen slaagden.

Cursussen voor de opleiding van mantri-verplegers(sters), laboratoriumhelpers(sters) en vroedvrouwen. De opleiding van hulppersoneel voor den dienst der volksgezondheid geschiedt hoofdzakelijk in de gouvernements-centrale burgerlijke ziekeninrichtingen te Bavavia, Semarang en Soerabaja en overigens op enkele plaatsen, waar gouvernements- of particuliere ziekeninrichtingen gevestigd zijn.

Einde 1928 waren in opleiding bij de gouvernements centrale burgerlijke ziekeninrichtingen 848 (779) en bij de andere inrichtingen 774 (867) personen, namelijk:

In opleiding voor	Bij de centrale burgerlijke ziekeninrichting te			Bij andere ziekeninrichtingen.
	Batavia.	Semarang.	Soerabaja.	
Mantri-verpleger	187 (178)	75 (87)	202 (145)	408 (445)
Mantri-verpleegster . .	137 (126)	76 (90)	99 (62)	306 (345)
Laboratorium-helper . . .	15 (7)	— (31)	—	4 (—)
Laboratorium-helpster . .	11 (11)	— (19)	—	—
Vroedvrouw .	25 (4)	13 (17)	8 (2)	56 (77)
Totaal. . .	375 (326)	164 (244)	309 (209)	774 (867)

Het volgende staatje geeft een overzicht van het aantal geslaagden in de in 1928 gehouden examens:

Examen voor	Bij de centrale burgerlijke ziekeninrichting te			Bij andere ziekeninrichtingen.
	Batavia.	Semarang.	Soerabaja.	
Mantri-verpleger	25 (12)	27 (11)	14 (39)	67 (59)
Mantri-verpleegster . .	13 (17)	16 (11)	— (22)	54 (36)
Laboratorium-helper . . .	18 (20)	29 (10)	27 (28)	6 (—)
Laboratorium-helpster . .	15 (13)	17 (9)	10 (13)	8 (—)
Vroedvrouw .	10 (9)	11 (6)	4 (3)	18 (15)
Totaal. . .	81 (71)	100 (47)	55 (105)	153 (110)

III. *Opleiding van onderwijskrachten en examens ter verkrijging van onderwijsbevoegdheden.*

A. Openbare opleidingsinrichtingen.

Fröbelkweekschool te Bandoeng. De te Bandoeng gevestigde openbare fröbelkweekschool telde einde 1928 80 (75) leerlingen, namelijk 36 (40) Europeesche, 42 (33) Inlandsche en 2 (2) Chineesche meisjes. Op dat tijdstip bestond het personeel uit 7 (5) Europeesche leerkrachten. Aan het examen voor fröbelonderwijzeres namen in 1928 deel 16 (16) candidaten, van wie er 15 (15) slaagden.

Normaalleergang voor de z.g. Europeesche hulpakte te Batavia. Deze leergang telde einde 1928 33 (60) leerlingen, namelijk 13 (21) mannelijke en 20 (39) vrouwelijke.

Aan het examen voor onderwijzer(es) onderwierpen zich 32 (37) candidaten, van wie er 11 (12) slaagden, namelijk 1 (5) man en 10 (7) vrouwen.

Kweekschool voor de Europeesche hulpakte te Soerabaja. Deze in 1928 geopende openbare kweekschool telde einde 1928 23 leerlingen (16 jongens en 7 meisjes).

Normaalscholen voor de z.g. Europeesche hoofdakte. Deze te Batavia, Bandoeng, Semarang en Soerabaja gevestigde scholen hadden einde 1928 259 (257) leerlingen, namelijk 70 (78) mannelijke en 189 (179) vrouwelijke.

Aan het examen voor hoofdonderwijzer(es) 1ste gedeelte, 2de gedeelte en volledig examen namen onderscheidenlijk deel 65, 26 en 44 candidaten, van wie er 23, 27 en 29 slaagden.

Opleiding voor akten van bekwaamheid in bepaalde vakken van lager onderwijs. Het aantal leergangen voor deze opleiding bleef twee (één tweejarige voor de akte natuurkennis te Batavia en één driejarige voor de akte wiskunde te Jogjakarta). Einde 1928 telde de natuurkunde-leergang 13 (7) en de wiskunde-leergang 12 (11) deelnemers.

Aan het examen ter verkrijging van de lagere akte van bekwaamheid in de kennis der natuur namen in 1928 6 (3) cursisten deel, van wie 4 (2) slaagden.

Aan het examen voor de lagere akte wiskunde namen in 1928 2 (2) cursisten deel, die slaagden.

Hoogere kweekscholen voor Inlandsche onderwijzers. Einde 1928 telden de hoogere kweekscholen te Bandoeng en Poerworedjo tezamen 237 (165) leerlingen. Het vaste personeel aan beide inrichtingen bestond op dat tijdstip uit 9 (9) Europeesche en 1 (1) Inlandsche onderwijzer.

Aan het eindexamen onderwierpen zich in 1928 47 (42) candidaten, van wie er 41 (39) slaagden.

Hollandsch-Inlandsche kweekscholen voor Inlandsche onderwijzers en onderwijzeressen. In 1928 werd de Hollandsch-Inlandsche kweekschool te Medan opgeheven, zoodat einde 1928 dergelijke scholen nog bestonden te Bandoeng, Jogjakarta, Magelang, Blitar, Fort de Kock, Amboina en Salatiga. De school te Salatiga is uitsluitend bestemd voor de opleiding van onderwijzeressen.

Einde 1928 telden de 7 kweekscholen tezamen 536 (656) leerlingen, namelijk 439 (560) mannelijke en 97 (96) vrouwelijke. Van deze laatste waren er 95 (95) op de meisjeskweekschool.

Ongerekend de leerkrachten, die enkele uren in de week lesgaven in opvoedkunde, vrouwelijke handwerken, gymnastiek en verbandleer, bestond het personeel der 6 jongensscholen tezamen uit 16 (22) Europeesche en 7 (11) Inlandsche mannelijke leerkrachten. Aan de meisjeskweekschool te Salatiga waren op dat tijdstip werkzaam 3 (3) Europeesche onderwijzeressen, 2 (1) Inlandsche onderwijzeressen en 1 Inlandsche vakonderwijzer.

Aan de eindexamens onderwierpen zich in 1928 134 (125) candidaten, van wie er 122 (107) slaagden, namelijk 105 (87) mannelijke en 17 (20) vrouwelijke.

Hollandsch-Chineesche kweekschool. Einde 1928 had deze te Meester Cornelis gevestigde inrichting 117 (123) Chineesche leerlingen.

Op dat tijdstip bestond het personeel uit 6 (6) Europeesche leerkrachten.
Van de 26 (15) candidaten, die zich aan het eindexamen onderwierpen, slaagden er 23 (13).

Instelling voor de studie van inheemsche talen en de land- en volkenkunde van Nederlandsch-Indië te Batavia. Einde 1928 bedroeg het aantal deelnemers aan de schriftelijke taalcursussen, verbonden aan deze instelling, 99 (17), namelijk 68 (13) onderwijzers, 13 (4) ambtenaren van de Centrale kas, 4 stenografen van den Volksraad en 14 andere cursisten.
Aan het voorjaarsexamen in 1928 namen deel 6 (6) candidaten voor het Maleisch, 2 (2) candidaten voor het Soendaasch, 5 (6) candidaten voor het Javaansch en 2 (3) candidaten voor de land- en volkenkunde van Nederlandsch-Indië, van wie onderscheidenlijk 4 (4), 2 (2), 3 (6) en 1 (3) slaagden.

Normaalscholen voor Inlandsche hulponderwijzers en hulponderwijzeressen. Het aantal openbare normaalscholen voor Inlandsche hulponderwijzers en hulponderwijzeressen bleef 15 en 5. De meisjesnormaalschool te Padangpandjang bleef tijdelijk gevestigd te Fort de Kock.
De 15 jongens-normaalscholen telden eind 1928 1356 (924) leerlingen. Aan de eindexamens onderwierpen zich 142 (164) candidaten, van wie er 136 (150) slaagden.
De 5 meisjes-normaalscholen telden op dat tijdstip 338 (307) leerlingen. Eindexamen deden 45 (33) candidaten, van wie er 45 (31) slaagden.
Het personeel der jongens-normaalscholen bestond eind 1928 uit 16 (16) Europeesche en 69 (56) Inlandsche mannelijke leerkrachten. Aan de meisjesnormaalscholen waren werkzaam 7 (9) Europeesche en 16 (14) Inlandsche onderwijzeressen.

Leergangen ter opleiding van Inlandsche volksonderwijzers. Einde 1928 waren er 243 (186) openbare leergangen voor Inlandsche volksonderwijzers, namelijk 169 (116) op Java en Madoera en 74 (70) in de Buitengewesten, waaraan tezamen 4909 (3779) leerlingen deelnamen, namelijk 3589 (2870) mannelijke en 295 (216) vrouwelijke aan de cursussen op Java en Madoera en 1000 (668) mannelijke en 25 (25) vrouwelijke aan die in de Buitengewesten.
Het onderwijzend personeel aan die leergangen bestond op dat tijdstip uit 273 (276) leerkrachten, namelijk 178 (197) mannelijke en 9 (5) vrouwelijke op Java en Madoera en 86 (74) mannelijke in de Buitengewesten.
De cursussen hebben in 1928 2207 (763) volksonderwijzers en onderwijzeressen afgeleverd, namelijk 1892 (597) door de leergangen op Java en Madoera en 315 (166) door die in de Buitengewesten.

Cursussen voor de opleiding van Inlandsche ambachtsonderwijzers. Eene regeling voor de opleiding van Inlandsche ambachtsonderwijzers kwam tot stand bij G. B. 21 Mei 1928 n°. 11 (Bb. n°. 11652). De regeling van alles wat op deze opleiding betrekking heeft, zoomede een leerplan en een programma voor het eindexamen is opgenomen in Bb. n°. 11803.

B. Bijzondere opleidingsinrichtingen.

Fröbelkweekscholen. Einde 1928 telden de van Landswege gesubsidieerde fröbelkweekscholen — uitsluitend bestemd voor Inlandsche meisjes — te Semarang, te Mendoet en te Solo onderscheidenlijk 83 (83), 48 (93) en 101 leerlingen.
Het onderwijzend personeel bestond op bovengenoemd tijdstip uit 16 (14) Europeesche en 2 (2) Inlandsche leerkrachten aan de 3 scholen tezamen.
Aan de in 1928 gehouden eindexamens onderwierpen zich 20 (17) candidaten te Semarang en 18 (14) te Mendoet, van wie er onderscheidenlijk 20 (17) en 18 (12) slaagden.
Te Soerabaja bevindt zich bovendien een ongesubsidieerde inrichting, uitgaande van de vereeniging ,,De meisjesschool''. Van deze school onderwierpen zich 9 candidaten aan het eindexamen, van wie er 3 slaagden.

Opleidingsinrichtingen voor de akte van bekwaamheid als onderwijzer(es) bij het Europeesch lager onderwijs. Behalve de kweekschool van het Indo-Europeesch Verbond te Bandoeng, welker 4-jarige leergang tot een 3-jarige wordt omgezet, bestonden er eind 1928 8 bijzondere Europeesche kweekscholen met 3-jarigen cursus welke ingevolge de in 1927 tot stand gekomen reorganisatie van de onderwijzersopleiding in de plaats zijn getreden van de cursussen met 2-jarigen leergang. Van laatstgenoemde cursussen bestonden er einde 1928 nog 13 (16). De kweekschool te Bandoeng telde op dit tijdstip 147 (168) leerlingen, de 8 nieuwe kweekscholen telden 208 leerlingen (20 jongens en 188 meisjes), terwijl de 2-jarige cursussen 188 (394) leerlingen telden, namelijk 26 (46) mannelijke en 162 (348) vrouwelijke.
Aan het examen voor onderwijzer(es) namen in 1928 130 (92) leerlingen van de school te Bandoeng deel, van wie er 86 (57) slaagden. Voorts onderwierpen zich aan dit examen 190 (237) van de 2-jarige cursussen afkomstige candidaten, van wie 116 (147) slaagden.

Opleidingsinrichtingen voor de akte van bekwaamheid als hoofdonderwijzer(es) bij het Europeesch lager onderwijs. De bijzondere inrichtingen tot opleiding voor de hoofdakte bevinden zich te Weltevreden en te Malang. De scholen telden tezamen 27 (27) leerlingen. Aan het eindexamen werd deelgenomen door 6 (2) candidaten, van wie er 4 (1) slaagden.

Kweekscholen voor Inlandsche onderwijzers. Bijzondere van Landswege gesubsidieerde kweekscholen, welke in aard overeenkomen met de openbare kweekscholen zijn de neutrale kweekschool te Lembang (vroeger te Batavia) van de vereeniging ,,Oost en West'', de Roomsch-katholieke kweekschool te Moentilan en de Christelijk-Hollandsch-Inlandsche kweekschool te Soerakarta.
Einde 1928 telden deze 3 bijzondere scholen tezamen, zonder de hoogere kweekschoolklasse te Soerakarta, 298 (282) leerlingen, van wie 47 (49) meisjes.
Het aantal leerkrachten van de twee laatstgenoemde scholen bestond op dat tijdstip uit 16 (11) Europeesche en 3 (4) Inlandsche leerkrachten.
Aan het eindexamen in 1928 werd deelgenomen door 49 (59) candidaten, van wie er 47 (53) slaagden.
Aan de school te Soerakarta was eene hoogere kweekschoolklasse verbonden, welke 38 (24) leerlingen telde, onder wie 6 (4) meisjes.

Normaalscholen voor Inlandsche hulponderwijzers en hulponderwijzeressen. Het aantal bijzondere inrichtingen voor de vorming van Inlandsche leerkrachten, welke formeel den naam van kweekschool dragen, doch in aard met de openbare normaalscholen voor Inlandsche hulponderwijzers overeenkomen, kwam van 11 op 12, namelijk 10 (9) voor jongens en 2 (2) voor meisjes.
Einde 1928 telden de 10 (9) jongensnormaalscholen 620 (550) leerlingen, onder wie 8 (4) meisjes.
Aan de eindexamens in 1928 onderwierpen zich 142 (94) candidaten, van wie er 138 (91) slaagden.
De twee bijzondere meisjesnormaalscholen hadden einde 1928 163 (159) leerlingen. Eindexamen werd afgelegd door 32 (17) candidaten, van wie er 32 (14) slaagden.
Het onderwijzend personeel der 10 (9) jongensnormaalscholen bestond eind 1928 uit 20 (19) Europeesche en 33 (26) Inlandsche mannelijke leerkrachten; aan de 2 (2) meisjesnormaalscholen waren op dat tijdstip werkzaam 4 (4) Europeesche en 4 (4) Inlandsche onderwijzeressen.

Bijzondere leergangen ter opleiding van Inlandsche volksonderwijzers. De particuliere cursussen met 2-jarigen leergang (normaalcursussen) voor de opleiding van Inlandsche volksonderwijzers, welke door eenige zendingsvereenigingen in de Buitengewesten worden onderhouden, dragen een van de openbare leergangen afwijkend karakter, aangezien zij staan onder Europeesche leiding en verbonden zijn aan een internaat. Voor zoover opgaven ontvangen werden, waren er einde 1928 34 (24) van dergelijke cursussen met 805 (516) mannelijke en 12 (8) vrouwelijke leerlingen en 59 (41) leerkrachten. Door deze cursussen werden in 1928 221 (113) volksonderwijzer(essen) afgeleverd.

Verder bestaat te Amboina eene inrichting voor de opleiding van Inlandsche jongelieden tot Inlandsch leeraar, waarbij hun de gelegenheid wordt gegeven zich tevens te bekwamen als Inlandsch volksonderwijzer. Een gouvernementsonderwijzer is ter beschikking gesteld van deze school, terwijl de eerste openbare Inlandsche school der 2de klasse te Amboina voor de practische opleiding is aangewezen.

C. AKTE-EXAMENS.

Aan de examens ter verkrijging van de akte van bekwaamheid als onderwijzer(es) bij het Europeesch lager onderwijs, gehouden te Batavia, Bandoeng, Semarang, Jogjakarta en Soerabaja, werd deelgenomen door 77 (109), 158 (147), 16 (25), 18 (32) en 111 (122) candidaten, van wie er 54 (55), 119 (85), 12 (9), 10 (9) en 60 (70) slaagden.

De examens ter verkrijging van de akte van bekwaamheid als hoofdonderwijzer(es) verliepen als volgt:

		Candidaten.					
		Geëxamineerd.			Geslaagd.		
		1ste gedeelte.	2de gedeelte.	Volledig examen.	1ste gedeelte.	2de gedeelte.	Volledig examen.
Batavia	mannen . .	8	2	1	4	2	1
	vrouwen. .	27	11	1	20	7	1
Bandoeng	mannen . .	4	—	3	—	—	—
	vrouwen. .	11	6	4	5	5	3
Semarang	mannen . .	7	3	1	2	2	1
	vrouwen. .	10	4	1	5	3	—
Soerabaja	mannen . .	8	3	4	4	2	3
	vrouwen. .	21	12	2	10	8	—
Totaal . . .		96	41	17	50	29	9

Een overzicht van de resultaten van de examens, afgenomen ter verkrijging van akten van bekwaamheid in de beginselen van de Fransche, de Hoogduitsche en de Engelsche taal, de wiskunde, het handteekenen, de handelskennis en de kennis der natuur volgt hieronder:

Vakken.	Candidaten.			
	Geëxamineerd.		Geslaagd.	
	Mannen.	Vrouwen.	Mannen.	Vrouwen.
Fransch	3	5	1	3
Hoogduitsch	4	2	3	2
Engelsch.	16	14	8	8
Wiskunde	18	1	7	1
Handteekenen	3	4	1	1
Handelskennis.	9	—	2	—
Kennis der natuur . . .	7	—	5	—

Verder bestaat in Indië gelegenheid tot het afleggen van het examen voor de middelbare akte Engelsch A. In 1928 namen aan dit examen deel 11 (9) candidaten, van wie 3 (4) zich na het schriftelijk examen terugtrokken. Slechts 4 (3) candidaten slaagden.

Aan het examen voor de middelbare akte wiskunde werd deelgenomen door 4 (3) candidaten, van wie 1 (2) zich terugtrok en 2 (1) slaagden.

Met buitenwerkingstelling van G. B. 20 Sept. 1922 n°. 29 (I. S. n°. 603), is bij G. B. 18 Mei 1928 n°. 9 (J. C. n°. 42) bepaald, dat aan de Technische Hoogeschool te Bandoeng wordt verbonden een leergang ter opleiding voor de middelbare akte wiskunde (K[1]); bij diezelfde gelegenheid zijn regelen voor dien leergang vastgesteld.

Aan het examen voor de akte „Nederlandsch" namen in 1928 deel 171 (70) candidaten; 2 (5) candidaten trokken zich tijdens het examen terug, zoodat slechts 169 (65) candidaten het volledige examen aflegden. Van hen slaagden er 73 (30).

Het reglement voor de cursussen ter voorbereiding tot het examen ter verkrijging van de akte van bekwaamheid tot het geven van lager onderwijs in de gymnastiek (akte S) (Bb. n°. 11685) is aangevuld bij G. B. 9 Oct. 1928 n°. 27 (Bb. n°. 11768) met betrekking tot het schoolgeld.

Geldelijk overzicht.

Uitgaven en ontvangsten (in 1000-tallen guldens).		1927.	1928. (Voorloopige cijfers).
Opleiding van onderwijskrachten.			
Uitgaven.			
1. *Openbare opleidingsinrichtingen.*			
Inrichtingen op Westerschen grondslag.	Personeel . .	f 627,7	f 568,5
	Materieel . .	289,3	271,7
	Standplaatstoelagen . .	12,2	12,4
	Gebouwen . .	†	†
Inrichtingen op inheemschen grondslag. 1)	Personeel . .	468,7	491,5
	Standplaatstoelagen . .	10,5	8,1
	Materieel . .	254,5	303,6
	Gebouwen . .	†	†
Totaal		f 1 662,9	f 1 655,8
2. *Bijzondere opleidingsinrichtingen.*			
Subsidiën aan inrichtingen op Westerschen grondslag		f 244,4	f 324,8
Subsidiën aan inrichtingen op inheemschen grondslag		587,8	559,9
Totaal . . .		f 832,2	f 884,7
Ontvangsten.			
Schoolgelden van de openbare inrichtingen op Westerschen grondslag .		f 39,3	f 46,7
Schoolgelden van de openbare inrichtingen op inheemschen grondslag		43	53,5
Inleggen voor de examens ter verkrijging van onderwijsbevoegdheden .		12,1	13,5
Totaal . . .		f 94,4	f 112,7

IV. *Lichamelijke opvoeding.*

Gedurende het verslagjaar viel een gestadige vooruitgang van het onderwijs in lichaamsoefening te constateeren.

Het grootst was deze vooruitgang bij het Inlandsch onderwijs, hetgeen verband houdt met de aflevering van onderwijzers door de normaalscholen voor Inlandsche onderwijzers, waar sinds 1927 het onderwijs in de gymnastiek belangrijk is verbeterd.

Bij het openbaar middelbaar onderwijs bleef de toestand vrijwel constant. Bij het openbaar Mulo-onderwijs en het technisch onderwijs was uitbreiding van het onderwijs in de gymnastiek niet mogelijk door gebrek aan vakonderwijzers.

Bij het Westersch lager onderwijs was eene kleine uitbreiding mogelijk, voornamelijk bij de Hollandsch-Inlandsche scholen.

Op de gebruikelijke wijze kon worden voortgegaan met de verstrekking van gymnastiektoestellen aan de daarvoor in aanmerking komende scholen voor westersch lager, mulo-, voortgezet Inlandsch en middelbaar onderwijs.

De handleiding voor het onderwijs in lichaamsoefening en de daarvan bestaande vertalingen, werden in den loop van het jaar herdrukt.

In tegenstelling met het openbaar onderwijs, was bij het bijzonder middelbaar onderwijs vooruitgang te constateeren op het gebied van onderwijs in lichaamsoefening. Verschillende bijzondere inrichtingen voor middelbaar onderwijs stelden vakleeraren aan.

1) Namelijk de normaalscholen voor Inlandsche hulponderwijzers en hulponderwijzeressen. De uitgaven voor de leergangen voor volksonderwijzers zijn opgebracht bij de uitgaven voor de volksscholen.

De leerlingen van den cursus voor Europeesche onderwijzeressen deden in 1928 examen voor de akte j: 15 candidaten namen aan dit examen deel, van wie er 13 slaagden.

In Juli 1928 werd te Weltevreden een cursus geopend voor de lagere akte gymnastiek (akte S). Als leerlingen werden toegelaten 8 Europeesche onderwijzers met hoofdakte en 10 Inlandsche onderwijzers met kweekschoolopleiding.

Het volgende staatje geeft een overzicht van het aantal en de soort der lagere scholen, waar einde 1928 onderwijs in de gymnastiek werd gegeven.

Soort der scholen.	Aantal scholen.	
	Openbaar.	Bijzonder.
Inlandsche scholen 2de klasse . . .	1 987	†
Europeesche lagere scholen	48	22
Hollandsch-Chineesche scholen . . .	13	5
Hollandsch-Inlandsche scholen . . .	112	26
Speciale scholen	3	—
Schakelscholen	18	3

VI. *Handenarbeid.*

Het onderwijs in handenarbeid onderging in 1928 over het algemeen wederom uitbreiding.

Bij alle openbare opleidingsinrichtingen voor onderwijzer(es), met uitzondering van de hoogere kweekschool te Bandoeng en de normaalschool te Pematangsiantar ,werd de handenarbeid stelselmatig beoefend. Ook bij de bijzondere opleidingsinrichtingen werd de handenarbeid meer en meer als leervak ingevoerd. He aantal leerkrachten, in staat onderwijs in dit vak te geven, neemt dientengevolge ieder jaar toe.

Bij het Westersch lager onderwijs bleek de belangstelling voor het onderwijs in handenarbeid toe te nemen.

Een beknopt leerboekje over de handenarbeid is in den loop van het jaar verschenen. Verwacht mag worden, dat de uitgave van dit werkje het onderwijs in dit vak ten goede zal komen.

Bij het Inlandsch onderwijs nam het aantal scholen waar handenarbeid wordt onderwezen steeds toe.

Het volgend staatje geeft een overzicht van de scholen, waar de handenarbeid als leervak is ingevoerd.

	Openbare.	Bijzondere.	Totaal.
A. *Opleidingsinrichtingen voor Westersch lager onderwijs.*			
Europeesche kweekscholen	—	9	9
Hollandsch-Chineesche kweekscholen .	1	—	1
Hollandsch-Inlandsche kweekscholen .	8	3	11
Fröbelkweekscholen	1	2	3
B. *Scholen voor Westersch lager onderwijs.*			
Europeesche lagere scholen.	22	17	39
Hollandsch-Chineesche scholen . . .	9	5	14
Hollandsch-Inlandsche scholen . . .	46	22	68
Speciale scholen	2	—	2
Schakelscholen	7	—	7
C. *Opleidingsinrichtingen voor Inlandsch onderwijs.*			
Normaalscholen voor Inlandsche hulponderwijzers	19	6	25
Normaalleergangen	—	5	5
D. *Inlandsch onderwijs.*			
Inlandsche scholen 2de klasse. . . .	†	†	†
Volksscholen	†	†	†
Totaal	115	69	184

Geldelijk overzicht.

Uitgaven en ontvangsten (in 1000-tallen guldens).	1927.	1928. (Voorloopige cijfers).
Verschillende inrichtingen.		
Uitgaven.		
Lichamelijke opvoeding der jeugd.		
Personeel.		
Standplaatstoelagen	f 42,2	f 31,5
Materieel		
Handenarbeid.		
Personeel.		
Standplaatstoelagen	18,2	18,8
Materieel		
Toezicht op de opvoeding van jongelieden.		
Personeel.		
Standplaatstoelagen	17,9	18,1
Materieel		
Gebouwen		
Studiebeurzen voor onbemiddelde leerlingen	174,6	264,7
Depôt van Leermiddelen.		
Personeel.		
Standplaatstoelagen	106,2	111,7
Materieel		
Volkslectuur.		
Personeel.	254	277,7
Standplaatstoelagen	18,7	21,9
Materieel	267,9	286,9
Totaal	f 899,7	f 1 053,7
Ontvangsten.		
Baten van het Depôt van Leermiddelen	f 109,4	f 100,9
Baten van de Volkslectuur	219	214,1
Totaal	f 328,4	f 315

II. KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN.

Bij G. B. 13 Dec. 1928 nº. 23 (J. C. nº. 101) is eene Bataviasche Medische Bibliotheek Commissie ingesteld ter bevordering van de samenwerking tusschen de bibliotheek der Geneeskundige Hoogeschool te Batavia en andere aldaar bestaande boekerijen op medisch gebied.

§ 1. STUDIE VAN OOSTERSCHE TALEN EN VAN DE INSTELLINGEN VAN DEN ISLAM.

Voor het instellen van bepaalde onderzoekingen van wetenschappelijken aard, behalve die, welke onmiddellijk verband hielden met of noodzakelijk waren voor de behandeling van aangelegenheden waarover advies was gevraagd, was bij het Kantoor voor Inlandsche Zaken in het afgeloopen jaar geen tijd beschikbaar.

§ 2. OUDHEIDKUNDIGE DIENST.

Het sorteeringswerk bij den Prambanan-tempel in Midden-Java werd gedurende het grootste deel van het jaar voortgezet. De voorzieningen aan de bijtempeltjes van Tjandi Sewoe kwamen gereed. Het restauratiewerk aan Tjandi Kali Bening te Kalasan kwam zoo goed als gereed; dit prachtstuk van bouwkunst uit de klassieke periode van Midden-Java zal geheel gereed zijn tegen de komst van de deelnemers aan het Fourth Pacific Science Congress medio 1929.

Met financieelen steun van den zelfbestuurder van het Mangkoenegaransch gebied werden de oudheden te Tjeta schoongemaakt en gefotografeerd.

In Oost-Java hadden, behalve het gewone onderhoud aan de tempels, geen groote herstellingen plaats. Het terreinonderzoek bij Tjandi Singasari werd voortgezet.

Een onderzoek werd ingesteld en voorloopig beëindigd naar de neolithische ateliers in het district Poenoeng (reg. Patjitan, res. Ponorogo, gouv. Oost-Java).

De belangstelling van particuliere zijde op Banda voor de Hollandsche oudheden op dat eiland, in het bijzonder voor het fort Belgica, bleek zóó groot te zijn, dat waarschijnlijk eene plaatselijke vereeniging zal worden opgericht voor de herstelling en het onderhoud dier oudheden onder leiding van den Oudheidkundigen Dienst.

Op verzoek van het hoofd van gewestelijk bestuur werd vergunning gegeven tot afbraak van de restanten van het fort te Manado, nadat een plaatselijk onderzoek had uitgewezen, dat dit in de 19de eeuw op oudere grondslagen gebouwde fort reeds gedeeltelijk geslecht was en het overblijvende deel geen historische of artistieke waarde had.

Een onderzoek werd ingesteld naar de historische en artistieke waarde van den Kraton Kasepoehan te Cheribon.

Onder de belangrijkste vondsten gedurende 1928 moeten gerekend worden, die van een in tientallen stukken gebroken steenen beeld van een Buddhistische godin bij Tjandi Singasari, dat grootendeels weder in elkaar kon worden gezet. Bij Palembang werd een zeer groot, eveneens in stukken gebroken beeld van een staanden Boeddha gevonden, welk beeld wellicht tot de Gupta-periode behoort en het eerste dergelijke beeld is dat in Nederlandsch-Indië gevonden is. Het hoofd werd helaas niet aangetroffen, doch zonder dat is het staande beeld reeds 3 M. hoog. In de nabijheid werd eveneens een merkwaardige bronzen kop van een ander Boeddha-beeld gevonden, alsmede een stuk van eene inscriptie op steen in Oud-Maleisch, behoorende tot de groep oude inscripties van het rijk van Çri-Widjaja.

§ 3. KONINKLIJK MAGNETISCH EN METEOROLOGISCH OBSERVATORIUM.

In 1928 konden op 139 dagen de waarnemingen der zonnevlekken met den kijker van Steinheil worden verricht; ze werden op de gebruikelijke wijze aan de sterrewacht te Zürich ter inzage gezonden.

Ten behoeve van den tijddienst werden op 42 dagen stersdoorgangen met het passage-instrument van Bamberg waargenomen.

Het draadlooze tijdsein volgens het Onogo-systeem werd ook in 1928 via het radiostation Malabar gegeven op eene golflengte van 15 500 M. Telefonische tijdseinen werden gegeven aan het Nautisch Instituut te Tandjoengpriok, aan den Uitkijk te Tandjoengpriok, wekelijks aan den verzorger der magnetografen tot 1 November te Buitenzorg en van 10 September af op het eiland Kuyper, zoomede op ongeregelde tijden aan particulieren.

De kalender voor 1930 is in manuscript gereed gekomen, die van 1929 is afgedrukt.

Ook dit jaar werden de opgaven van het dagelijksch magnetisch karakter aan het Koninklijk Nederlandsch Meteorologisch Instituut te De Bilt toegezonden.

De registratie van de luchtelectrische waarnemingen had geregeld plaats.

Het aantal particuliere regenstations, waarvan de waarnemingen aan het observatorium worden toegezonden, bedroeg einde 1928 op Java en Madoera 1224 en in de Buitengewesten 179.

Door den Wiechert-seismograaf werden gedurende 1928 221 aardbevingen opgeteekend, waarvan 89 haar oorsprong in den Archipel hadden.

Voortgegaan werd met het verzamelen van gegevens omtrent windrichting en snelheid in de hoogere luchtlagen op verschillende plaatsen in den Archipel. Loodsballonwaarnemingen werden verricht te Batavia, Makassar, Koepang, Medan en Taroena. De meteorologische berichtgeving ten behoeve van den vliegdienst werd geregeld voortgezet.

Op verzoek van buitenlandsche observatoria worden telegrafisch weerberichten geseind van Ambon (door den eerstaanwezend militair apotheker), Sabang (door den havenmeester), Pasoeroean (door het proefstation voor de Java-suiker-industrie) en Koepang (door den eerstaanwezend officier van gezondheid en den havenmeester).

Voor verdere bijzonderheden omtrent de verrichtingen van het observatorium zie men het jaarverslag over 1928.

Aangaande de weersgesteldheid kan het volgende worden medegedeeld.

Moesson. April 1928 droeg het karakter van een kenteringsmaand; op Java begon tegen het einde van de maand de Oostmoesson door te zetten. In Mei stond de Oostmoesson met korte onderbrekingen door, maar bereikte geen groote sterkte. In Juni was de windrichting standvastiger. In Juli was op Java de Oostmoesson slechts zeer zwak ontwikkeld. Augustus toonde eene

verdere verslapping; langs de Westkust van Sumatra was de wind zwak en veranderlijk; in Straat Malakka heerschte een zuidelijke komponent. In September stond de Oostmoesson weer krachtiger door, maar het veelvuldig optreden van Noordwestenwind in Straat Malakka verried de naderende kentering. Met October zette de kentering onmiddellijk in; van een Oostmoesson was toen nog slechts in het zuidoostelijk deel van den Archipel sprake; in Straat Malakka draaide de wind naar het Westen. November behield het kenteringskarakter; op Java kenmerkte deze maand zich door een tijdelijke terugkeer tot overheerschend oostelijke windrichting. In December deed de Westmoesson definitief zijn intrede en ontwikkelde in de tweede helft van de maand een stormachtig karakter. In Januari 1929 stond de Westmoesson gedurende de eerste weken van de maand krachtig door, op sommige dagen weer een stormachtig karakter aannemende. Een hoogtepunt werd omstreeks 10 Januari bereikt, toen op verschillende punten in de Zuid-Chineesche Zee, de Java-Zee en Straat Makassar een windkracht van 7 tot 8 werd waargenomen. In de tweede helft van de maand trad eene aanzienlijke verslapping in. In de eerste week van Februari was de moesson eveneens slecht ontwikkeld, doch stond gedurende de rest van de maand weer regelmatiger door. Ook in Maart handhaafde zich de Westmoesson, hoewel windstilte en drukkende periodes reeds de naderende kentering aankondigden.

Temperatuur. Te Batavia waren alle maandgemiddelden hooger dan de normale waarden afgeleid uit het tijdvak 1866—1920. De afwijkingen der maandgemiddelden van de normale gemiddelden schommelden om 0,5° C. Naar het schijnt is ook dit jaar de bekende langzame temperatuurstijging te Batavia blijven aanhouden.

Luchtdruk. Behalve in Augustus en November 1928, bleef de barometer te Batavia beneden het normale peil. Het maandgemiddelde over Augustus was het hoogste van het jaar (759,5 mm.), dat over December het laagste (757,7 mm.). Opvallend is de scherpe daling na November (758,9 mm.).

Regenval op Java en Madoera. In Maart 1928 was in Bantam, Batavia en Soerabaja de val normaal; alle overige gewesten noteerden, met plaatselijke uitzonderingen, overmaat. April bracht West- en Midden-Java eene normale hoeveelheid regen; in Oost-Java overheerschten de afwijkingen naar den positieven kant. In Mei bleef, met uitzonderingen die tot de noordelijke kustvlakte beperkt waren, de regenval over geheel Java beneden het veeljarig gemiddelde; langs de Zuidkust waren verscheidene plaatsen regenloos. Voor Juni was de regenval zeer hoog in de zuidelijke gewesten van Midden-Java en op sommige oostelijke berghellingen; overigens schommelden de cijfers om hun normale waarden. In Juli schommelde in Batavia en de Preanger de regenval om het gemiddelde; overal elders bleef de val aan den lagen kant. Augustus bracht, met uitzondering van beperkte gebieden in de oostelijke residentiën, over geheel Java te veel regen; plaatselijk bereikte het surplus aanzienlijke bedragen. In September daarentegen bleef, afgezien van onsystematisch verdeelde plaatselijke uitzonderingen, de regenval op Java en Madoera beneden het veeljarig gemiddelde. In October noteerden de noordelijke gewesten een normale of meer dan normale hoeveelheid regen, de zuidelijke een tekort aan regen. In November was langs de noordkust de val normaal, doch overal elders werd een overschot waargenomen. In December viel, met uitzondering van Bantam, Soerabaja en Madoera, een meer dan normale hoeveelheid regen; verschillende stations registreerden meer dan 1 meter. In Januari 1929 toonde de regenval op Java groote verschillen. Terwijl bijv. in Soerangga (West-Priangan) 1292 mm. regen viel, dat is meer dan het dubbele der normale hoeveelheid, werd in Sitiardja (Midden-Priangan) gesproken van de droogste maand Januari aldaar ooit waargenomen (177 mm., tegen 341 mm. normaal). Bantam en West-Priangan kregen overmaat; in Midden-Java schommelde de val om het gemiddelde. Overal elders werd met plaatselijke uitzonderingen een tekort waargenomen. In Februari werd slechts in Midden-Priangan door een aantal stations een overschot genoteerd; overal elders viel, met enkele plaatselijke uitzonderingen, te weinig regen.

Regenval in de Buitengewesten. Maart 1928 bracht een tekort in Tapanoeli en de oostelijke residentiën van Sumatra. In April week de regenval, over het geheel genomen, weinig van den normalen af; vermeldenswaard waren slechts het tekort in West-Borneo en het surplus op de Kleine Soenda-eilanden. In Mei was het droger dan normaal langs de Oostkust van Sumatra, in West-Borneo, Celebes, de Kleine Soenda-eilanden en de Noordelijke Molukken, terwijl zeer veel regen in de Zuidelijke Molukken viel. In Juni kregen Sumatra, West-Borneo en de Kleine Soenda-eilanden te weinig regen; in Oost-Borneo, Celebes en de Molukken was de val normaal. Juli bracht overmatigen regenval langs de Westkust van Sumatra en een tekort in Celebes en de Molukken. In Augustus werd in West-Borneo een tekort, in de Lampoengsche Districten plaatselijk een aanzienlijk surplus waargenomen; overigens schommelde de regenval om het veeljarig gemiddelde. In September viel, met plaatselijke uitzonderingen, overal te weinig regen. In October viel te weinig regen in de Westerafdeeling van Borneo en op Celebes; overigens was de val normaal. In November noteerden Sumatra en Zuidwest-Borneo grootendeels overmaat, de Kleine Soenda-eilanden een tekort. December bracht te veel regen in Atjeh, de Oostkust van Sumatra en de Kleine Soenda-eilanden en te weinig regen in Riouw, Bangka en Billiton; voor het overige schommelde de val om het veeljarig gemiddelde. In Januari 1929 trof een tekort Sumatra, Borneo en Noordoost-Celebes. Een surplus werd op de Kleine Soenda-eilanden en in Zuidwest-Celebes waargenomen; overigens was de val normaal. In Februari hadden de westhelften van Sumatra en Borneo overmatigen, de oosthelften normalen regenval; op de overige eilanden viel te weinig regen.

---

§ 4. GENOOTSCHAPPEN TER BEVORDERING VAN WETENSCHAPPEN EN NIJVERHEID, WETENSCHAPPELIJKE WERKEN VAN VERSCHILLENDEN AARD, TIJDSCHRIFTEN EN NIEUWSBLADEN.

De hier te lande en in Nederlandsch-Indië gevestigde genootschappen op indologisch gebied bleven hunne verschillende uitgaven voortzetten.

III. EEREDIENST.

§ 1. CHRISTELIJKE GODSDIENST.

Indische Protestantsche Kerk. Einde 1928 waren in functie 39 predikanten, 19 hulppredikers, 6 Europeesche godsdienstleeraars (zie I. S. 1901 n°. 255) en 347 van Landswege bezoldigde Inlandsche leeraars. Voor het Inlandsch leeraarsambt waren bij het einde van 1928 in opleiding 124 Inlandsche kweekelingen, van wie er 39 in den loop van het jaar als kweekelingen waren aangenomen.

Ook in 1928 zijn de gebruikelijke toelagen uit 's Lands kas verleend, zoowel die welke strekken ter voorziening, op plaatsen waar geen predikant bescheiden was (een 85-tal, waaronder 31 in de Buitengewesten), in het godsdienstonderwijs der Europeesche jeugd door middel van daartoe door het kerkbestuur aangewezen personen (onder wie 42 vrouwen), als die ter tegemoetkoming van enkele gemeenten in de kosten van den openbaren

eeredienst, zoomede ten behoeve van het godsdienstonderwijs bij Inlandsche Christengemeenten, die over geen uit 's Lands kas bezoldigden Europeeschen of Inlandschen geestelijke konden beschikken.

Laatstgenoemde toelagen werden in 1928 genoten door de gemeenten in de gouvernementen der Molukken en Celebes en Onderhoorigheden en de residentiën Manado en Timor en Onderhoorigheden.

De regeling van de standplaatsen en van de werkkringen der predikanten bij de Protestantsche gemeenten en der hulppredikers ten dienste der Inlandsche Christengemeenten in Nederlandsch-Indië (Bb. n°. 11237) is nader gewijzigd bij G. Bn. 23 Juni 1928 n°. 2x (Bb. n°. 11688) in verband met de instelling van de gewesten Oost- en Midden-Java en van de gouvernementen Jogjakarta en Soerakarta, en 23 Juni 1928 n°. 15 (Bb. n°. 11700) met betrekking tot het dienstwerk van den predikant te Pontianak.

De regeling van de standplaatsen en van het dienstwerk der Inlandsche leeraars ten dienste van de Inlandsche Christengemeenten in Nederlandsch-Indië (Bb. n°. 11644) is gewijzigd bij G. B. 14 Sept. 1928 n°. 16 (Bb. n°. 11763).

Roomsch-katholieke Kerk. Bij G. B. 19 Juni 1928 n°. 47 (J. C. n°. 50) is aangeteekend dat door den Heiligen Stoel is ingesteld de apostolische prefectuur van Soerabaja, omvattende de residentiën Soerabaja, Kediri en Madioen en de afdeelingen Rembang en Blora van de residentie Semarang en dat de geestelijke verzorging daarvan is opgedragen aan de Congregatie der Paters Lazaristen.

Einde 1928 waren, met inbegrip van de 4 apostolische vicarissen en de 6 apostolische prefecten, in Indië aanwezig 240 geestelijken. Bezoldiging uit 's Lands kas werd genoten door 37 geestelijken en 14 Inlandsche of daarmede gelijkstaande hulpleeraars bij de Roomsch-katholieke gemeenten. Op aanvraag van de zijde der Roomsch-katholieke kerkvoogden werd vergunning verleend om op 's Lands kosten verschillende dienstreizen te ondernemen buiten de vaste kerkelijke dienstreizen naar de gevestigde Roomsch-katholieke gemeenten. Aan 85 gemeenten, waarvan 20 in de Buitengewesten, werden toelagen verleend voor het geven van godsdienstonderwijs aan de Roomsch-katholieke jeugd, terwijl de gemeenten te Koetaradja en Medan in het genot bleven van eene tegemoetkoming in de kosten van den eeredienst.

Zendingswerk (buiten dat der Roomsch-katholieke missie). Gedurende het tijdvak 1 Juni 1928 t/m 30 Juni 1929 zijn 33 zendeling-leeraren en 14 hulpzendelingen in Nederlandsch-Indië toegelaten. Van 2 zendeling-leeraren werd het gebied uitgebreid.

Omtrent de vanwege de zending in stand gehouden ziekeninrichtingen zie men afdeeling IV van dit hoofdstuk.

In Nederlandsch-Indië zijn een 20-tal zendingsvereenigingen werkzaam, namelijk: de Nederlandsche Zendingsvereeniging te Rotterdam 1858; het Comité voor de Salatiga-Zending te Utrecht; de Doopsgezinde Vereeniging ter bevordering der Evangelieverbreiding in de Nederlandsche Overzeesche Bezittingen te Rotterdam; de Zending der Gereformeerde Kerken in Nederland; het Java-Comité te Amsterdam; het Nederlandsch-Luthersch Genootschap voor in- en uitwendige Zending te Amsterdam 1882; de Gereformeerde Zendingsbond te Delft; het Sangi- en Talaud-Comité te Rotterdam; de Utrechtsche Zendingsvereeniging; het Nederlandsch Zendelinggenootschap te Rotterdam 1779; die Rheinische Mission-Gesellschaft te Barmen; die Evangelische Mission Gesellschaft te Basel; the Missionary Society of the Methodist Episcopal Church; de Christelijk Gereformeerde Kerk; het Leger des Heils; het Internationaal Advent Zendingsgenootschap; de De Pinksterbeweging; the Free Pentecostal Conference; the Christian and Missionary Alliance; de Bond voor Evangelisatie voor Nederlandsch-Indië.

§ 2. MOHAMMEDAANSCHE GODSDIENST.

Van de mededeelingen op Mohammedaansch godsdienstig gebied, welke in gewestelijke verslagen voorkomen, is reeds melding gemaakt in hoofdstuk C.

Blijkens van den Consul der Nederlanden te Djeddah ontvangen opgaaf, bedroeg het aantal uit Nederlandsch-Indië afkomstige Mekkagangers 38 184. Van dezen waren 37 866 in het bezit van in Nederlandsch-Indië afgegeven paspoorten, terwijl 177 te Singapore en 141 te Djeddah van nieuwe passen werden voorzien.

Instructies voor de nauwkeurige toepassing van de bepalingen betreffende de reispassen van bedevaartgangers naar Mekka zijn opgenomen in Bb. n°. 11719.

IV. DIENST DER VOLKSGEZONDHEID.

Bij G. B. 12 Aug. 1928 n°. 20 (Bb. n°. 11726) is een afdeeling voor Comptabiliteit en Financieele Zaken bij het hoofdkantoor van den dienst der volksgezondheid ingesteld.

Omtrent wijzigingen van de ressorten en onderressorten van den dienst der volksgezondheid zie men Bb. nos. 11745 (Semarang), 11746 (Soerabaja), 11778 (West-, Midden- en Oost-Priangan), 11779 (Cheribon), 11790 (Krawang), 11821 (Molukken) en 11841 (Bali en Lombok).

Personeel. Voor opgaven omtrent het bij het einde van 1928 in Nederlandsch-Indië aanwezige (al dan niet aan 's Lands dienst verbonden) genees-, heel-, verlos-, tandheel- en artsenijbereidkundig personeel zij verwezen naar staat I van bijlage P.

Nieuwe voorschriften voor de examens ter verkrijging van de bevoegdheid tot uitoefening van de geneeskunst en de tandheelkunst, zoomede voor het propaedeutisch en het theoretisch apothekersexamen in Nederlandsch-Indië zijn opgenomen in Bb. n°. 11832.

Geneeskundig Staatstoezicht. De commissie, welke tot taak had den omvang en de wijze van overdracht aan de provincies van het Staatstoezicht op de volksgezondheid nader in studie te nemen en de Regeering ter zake van advies te dienen (zie Verslag 1928, kol. 127) is ontbonden (G. B. 23 Oct. 1928 n°. 28).

Ziekten-wetgeving. Het aantal aangewezen plaatsen, waar voor iederen overleden Europeaan of met dezen gelijkgestelde op zoodanig tijdstip, dat het verlof tot begraven tijdig kan worden verleend, aan den ambtenaar van den burgerlijken stand kosteloos eene doodsverklaring en eene doodsoorzaakverklaring moeten worden ingediend, is met eenige uitgebreid (zie Bb. n°. 11833).

Als buitenlandsche havens met voldoende gelegenheid tot ontratting (Bb. n°. 9940) zijn nader aangewezen Bombay, Calcutta en Karachi (zie Bb. n°. 11842) en Madras (zie Bb. n°. 11866).

In 1928 zijn besmet verklaard wegens *pest*: Aden, Algiers, Amoy, Alexandrië, Adalia, Bangkok, Bone, Calcutta, Cochin, Colombo, Constantinopel, Hongkong, Kanarische eilanden, Korfu, Lissabon, Lagos, Moulmein, Mombasa, Patras, Perim, Pnom-Penh, Port Said, Suez, Singapore, Saigon en Tamatave en wegens *cholera*: Bassein, Bombay, Canton, Haiphong, Madras, Moulmein, Negapatam, Pondicherry, Rangoon, Saigon, Shanghai, Tuticorin en Vizagapatam.

In den Nederlandsch-Indischen Archipel zijn besmet verklaard verschillende plaatsen en streken in Kedoe, Pasoeroean, Cheribon, Kediri, Probolinggo, Soerabaja en Celebes en Onderhoorigheden wegens *pest*; Tapanoeli, Oostkust van Sumatra, Benkoelen, Sumatra's Westkust, Westerafdeeling van Borneo en Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo wegens *pokken*; West-Madoera en Modjokerto wegens *diphtherie*; Besoeki wegens *typhus abdominalis*.

Geneeskundige behandeling van Landswege. Hiervoor wordt verwezen naar staat III van bijlage P.

Einde 1928 waren bij de verschillende ziekeninrichtingen geplaatst 466 mantri-verplegers(-pleegsters), 68 mantri-verplegers (-pleegsters) bij het krankzinnigenwezen, 161 mantri-verplegers (-pleegsters) der 1ste klasse, 26 hoofdmantri-verplegers(-pleegsters), 3 gouvernements hoofd-vroedvrouwen en 70 gouvernements vroedvrouwen der 1ste klasse.

Het aantal op het einde van het jaar 1928 tot mantri-verpleger (-pleegster) in opleiding zijnde jongelieden bedroeg 1097.

Bij G. B. 19 Juli 1928 n°. 28 (Bb. n°. 11713) is aan het tijdelijk personeel bij den dienst van den mijnbouw het recht op vrije geneeskundige behandeling en kostelooze verstrekking van geneesmiddelen, zoomede — aan de Europeesche tijdelijke Landsdienaren — het recht op vrije verloskundige hulp voor hunne echtgenooten toegekend.

Bij G. B. 8 Nov. 1928 n°. 30 (Bb. n°. 11797) is eene regeling vastgesteld van de opname van behoeftigen, gevangenen of vanwege de politie of justitie aangebrachte personen, alsmede niet tot het bedrijf van de gouvernements Oembilin-mijnen behoorende burgerlijke Landsdienaren en gouvernements-patiënten in het hospitaal van genoemd mijnbouwbedrijf te Sawahloento.

Vroedvrouwen. Staat IV van bijlage P geeft een overzicht van het aantal en den afloop van verlossingen gedurende 1928 door gouvernements vroedvrouwen verricht.

Het aantal leerlingen-vroedvrouw, dat einde 1928 aan gouvernements ziekenhuizen verbonden was, bedroeg 63. In den loop van dat jaar slaagden 19 leerlingen voor het verloskundig examen.

Inenting tegen besmettelijke ziekten. Staat VII*A* van bijlage P toont den omvang aan van de verrichtingen der Inlandsche vaccinateurs gedurende 1928; staat VII*B* vermeldt het aantal inentingen en her-inentingen bij de Landskoepokinrichting te Bandoeng gedurende de laatste 5 jaren.

Staat VIII van bijlage P bevat de vijfjaarlijksche statistiek van de bij het Instituut-Pasteur tegen hondsdolheid behandelde personen.

Voor eene nadere wijziging en aanvulling van de verdeeling in vaccine-districten zie men Bb. nos. 11744 (Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo), 11805 (West-Madoera) en 11820 (Westerafdeeling van Borneo).

De standplaats van den vaccinateur van het vaccine-district Zuid-Nias (res. Tapanoeli) is voortaan Telokdalam (Bb. n°. 11777).

Ziekengestichten. Staat I van bijlage P bevat eene gewestelijke opgave van het aantal op ult. 1928 bestaande lands- en particuliere ziekeninrichtingen; de staten III en V bevatten opgaven betreffende de behandeling in de Landsziekeninrichtingen en in eenige particuliere Inlandsche ziekenhuizen.

Bij G. Bn. 17 Juli 1928 n°. 20 (J. C. n°. 58) en 22 Oct. 1928 n°. 15 (J. C. n°. 86) is goedgekeurd, dat de gouvernements ziekeninrichtingen te Koedoes (Midden-Java) en Klaten (Soerakarta) onderscheidenlijk op 15 Juli en 30 September 1928 zijn gesloten.

Nieuwe regelen voor de ondersteuning van particuliere ziekeninrichtingen voor on- en minvermogenden kwamen tot stand bij Ord. van 20 Dec. 1928 (I. S. n°. 540).

Krankzinnigenwezen. Voor het aantal verpleegden in de krankzinnigengestichten te Buitenzorg, Lawang, Magelang en Sabang zij verwezen naar staat VI van bijlage P.

Algemeene gezondheidstoestand en voorgekomen ziekten. Aangaande de sterfte en de doodsoorzaken onder de Europeanen en met hen gelijkgestelden in verschillende plaatsen van Nederlandsch-Indië over 1928 geeft staat X van bijlage P uitvoerige gegevens.

Voor de sterftecijfers onder de Inlandsche bevolking der verschillende gewesten van Java en Madoera zie staat IX van bijlage P.

De gemiddelde sterfte in 1928 bedroeg:

voor West-Java .... 20,8 ‰ (vorig jaar 19,6 ‰);
voor Midden-Java .... 19,9 ‰ (vorig jaar 19,8 ‰);
voor Oost-Java .... 18,-- ‰ (vorig jaar 16,8 ‰);
voor Java en Madoera ..... 19,5 ‰ (vorig jaar 18,9 ‰).

Pest. Hieronder volgt een overzicht van de op Java en Madoera aan pest overleden personen gedurende het tweede halfjaar van 1928 en het eerste halfjaar van 1929:

GEBIED.	Tweede halfjaar 1928.	Eerste halfjaar 1929.
Res. Midden-Priangan.		
Reg. Bandoeng	—	5
Res. Oost-Priangan.		
Reg. Tasikmalaja	2	41
„ Tjiamis	11	12
Res. Indramajoe.		
Reg. Madjalengka	16	27
Res. Cheribon.		
Reg. Cheribon	—	5
„ Koeningan	247	329
Res. Pekalongan.		
Reg. Pekalongan	4	2
Res. Tegal.		
Reg. Tegal	55	55
„ Brebes	42	21
Res. Semarang.		
Reg. Semarang	1	—
„ Kendal	2	—
Res. Noord Banjoemas.		
Reg. Poerwakerta	1	—
Res. Poerbalingga.		
Reg. Poerbalingga	9	—
Res. Wanasaba.		
Reg. Wanasaba	99	44
„ Bandjarnegara	104	26
Res. Kedoe.		
Reg. Magelang	13	2
„ Temanggoeng	783	384
Res. Bagelen.		
Reg. Poerwaredja	—	1
„ Koetaärdja	—	2
Res. Jogjakarta.		
Reg. Jogjakarta	213	145
„ Koelon Praga	7	38
„ Goenoengkidoel	38	148
„ Bantoel	5	66
Res. Soerakarta.		
Reg. Soerakarta	7	1
„ Bajalali	198	40
„ Klaten	134	24
„ Sragen	—	2
Res. Soerabaja.		
Reg. Soerabaja	1	—
Res. Kediri.		
Reg. Kediri	3	6
Res. Pasoeroean.		
Reg. Pasoeroean	5	4
Res. Prabalingga.		
Reg. Prabalingga	1	4
Totaal	2 001	1 434

Cholera. In het begin van 1928 werd een geïsoleerd geval van cholera gerapporteerd van Semarang.

Diphtherie. Deze ziekte werd ook in 1928 vrij veelvuldig gerapporteerd: op Java en Madoera 536 gevallen met 71 sterfgevallen.

Dysenterie. Bacillaire dysenterie kwam op Java en Madoera hoofdzakelijk voor in de afdeelingen Tasikmalaja, Garoet, Pekalongan, Pemalang, Koedoes, Pati, Magelang, Jogjakarta, Goenoengkidoel, Koelonprogo, Wonogiri, Sragen en Klaten. In 't geheel werden 3296 gevallen met 370 sterfgevallen aangegeven. Buiten Java en Madoera werd de ziekte hoofdzakelijk gerapporteerd van Bali, de Bataklanden en Celebes.

Influenza. Deze ziekte was in 1928 van geringe beteekenis. Kleine epidemieën kwamen hier en daar voor.

Meningitis cerebrospinalis epidemica en *encephalitis lethargica* kwam slechts zeer sporadisch voor.

Ankylostomiasis. Het aantal centra voor mijnwormbestrijding wordt gestadig uitgebreid. Deze vormen dan tevens de centra van waar de systematische propaganda in de desa gevoerd wordt.

Pokken. Het aantal in 1928 aangegeven gevallen bedroeg op Java en Madoera 146, met 11 sterfgevallen. Ook in de Buitengewesten kwamen slechts hier en daar kleine epidemieën en sporadische gevallen voor; de sterfte was ook daar gering.

Typhus abdominalis. Op Java en Madoera werden aangegeven 1697 gevallen met 285 sterfgevallen. Het zal nog langen tijd zeer moeilijk blijven het aantal werkelijk voorgekomen gevallen van deze ziekte te weten te komen.

Framboesia. De framboesia-bestrijding werd in 1928 onverminderd voortgezet.

Malaria. Sterke uitbreiding of acute epidemieën van malaria werden in 1928 niet waargenomen. Door het malaria-bureau in overleg met de afdeeling gezondmakingswerken werden op verschillende plaatsen de assaineeringswerken voortgezet.

Oogziekte. Als gevolg van het in 1927 gehouden onderzoek naar trachoom op Java, werd de systematische trachoombestrijding begonnen met Tegal als centrum. Het trachoomonderzoek in andere streken van den archipel werd geregeld voortgezet.

Lepra. Bij G. B. 6 Aug. 1928 n°. 20 (J. C. n°. 65) is aan de Vereeniging tot bestrijding der lepra in de Molukken eene tegemoetkoming van ten hoogste f 68 500 verleend voor de uitbreiding van de door haar beheerde leprozerie te Amboina.

Geslachtsziekten. De poliklinieken voor deze ziekten, vooral die te Bandoeng en Soerabaja, werden vrij druk bezocht. De bestrijding van het venerisch granuloom onder de Kaja Kaja's werd geregeld voortgezet.

Geneeskundig laboratorium. Het aantal onderzoekingen van diagnostischen aard bedroeg 15 749 en het aantal onderzoekingen voor de justitie 617.

Ruim 7 000 000 vitamine B-tabletten werden afgeleverd.

De voornaamste onderwerpen van wetenschappelijken aard, welke in 1928 bestudeerd werden, waren: filaria-onderzoek, leptospira-onderzoek, bacteriophaag-onderzoek, het bloedmaal der Anophelinen, vogelmalaria, bereiding van zuivere vitaminen.

Gezondmakingswerken en volkshuisvesting. Ten behoeve van werken op het gebied van bodemassaineering en drinkwatervoorzieningen, welke vanwege het Gouvernement dan wel vanwege locale ressorten zullen worden uitgevoerd, werden verscheidene min of meer belangrijke projecten opgemaakt en adviezen verstrekt.

Tot de omvangrijke en uit een oogpunt van gezondheid zeer belangrijke in het jaar 1928 door de zorg van den dienst der volksgezondheid samengestelde ontwerpen, behooren die betreffende de verbetering van eenige vischvijvercomplexen aan de Noordkust van Batavia in het belang van de malariabestrijding aldaar, met een kostenraming van f 829 400.

In samenwerking met de gemeenten Buitenzorg, Soekaboemi, Pekalongan en Palembang werden door het Land naamlooze vennootschappen tot verbetering van de volkshuisvesting opgericht op analoge wijze als waarop in voorafgegane jaren dergelijke vennootschappen te Semarang, Batavia, Cheribon, Soerabaja en Makassar zijn tot stand gekomen.

Bij G. B. 26 April 1928 n°. 44 (J. C. n°. 36) zijn nieuwe algemeene voorschriften van den dienst der gouvernementsdrinkwaterleiding te Koetaradja vastgesteld.

VOORLOOPIGE INHOUDSOPGAAF

VAN HET

verslag betreffende Nederlandsch-Indië van 1929.

1ste GEDEELTE.

Einde 1928 waren bij de verschillende ziekeninrichtingen geplaatst 466 mantri-verplegers(-pleegsters), 68 mantri-verplegers (-pleegsters) bij het krankzinnigenwezen, 161 mantri-verplegers (-pleegsters) der 1ste klasse, 26 hoofdmantri-verplegers(-pleegsters), 3 gouvernements hoofd-vroedvrouwen en 70 gouvernements vroedvrouwen der 1ste klasse.

Het aantal op het einde van het jaar 1928 tot mantri-verpleger (-pleegster) in opleiding zijnde jongelieden bedroeg 1097.

Bij G. B. 19 Juli 1928 n°. 28 (Bb. n°. 11713) is aan het tijdelijk personeel bij den dienst van den mijnbouw het recht op vrije geneeskundige behandeling en kostelooze verstrekking van geneesmiddelen, zoomede — aan de Europeesche tijdelijke Landsdienaren — het recht op vrije verloskundige hulp voor hunne echtgenooten toegekend.

Bij G. B. 8 Nov. 1928 n°. 30 (Bb. n°. 11797) is eene regeling vastgesteld van de opname van behoeftigen, gevangenen of vanwege de politie of justitie aangebrachte personen, alsmede niet tot het bedrijf van de gouvernements Oembilin-mijnen behoorende burgerlijke Landsdienaren en gouvernements-patiënten in het hospitaal van genoemd mijnbouwbedrijf te Sawahloento.

Vroedvrouwen. Staat IV van bijlage P geeft een overzicht van het aantal en den afloop van verlossingen gedurende 1928 door gouvernements vroedvrouwen verricht.

Het aantal leerlingen-vroedvrouw, dat einde 1928 aan gouvernements ziekenhuizen verbonden was, bedroeg 63. In den loop van dat jaar slaagden 19 leerlingen voor het verloskundig examen.

Inenting tegen besmettelijke ziekten. Staat VII*A* van bijlage P toont den omvang aan van de verrichtingen der Inlandsche vaccinateurs gedurende 1928; staat VII*B* vermeldt het aantal inentingen en her-inentingen bij de Landskoepokinrichting te Bandoeng gedurende de laatste 5 jaren.

Staat VIII van bijlage P bevat de vijfjaarlijksche statistiek van de bij het Instituut-Pasteur tegen hondsdolheid behandelde personen.

Voor eene nadere wijziging en aanvulling van de verdeeling in vaccine-districten zie men Bb. nos. 11744 (Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo), 11805 (West-Madoera) en 11820 (Westerafdeeling van Borneo).

De standplaats van den vaccinateur van het vaccine-district Zuid-Nias (res. Tapanoeli) is voortaan Telokdalam (Bb. n°. 11777).

Ziekengestichten. Staat I van bijlage P bevat eene gewestelijke opgave van het aantal op ult. 1928 bestaande lands- en particuliere ziekeninrichtingen; de staten III en V bevatten opgaven betreffende de behandeling in de Landsziekeninrichtingen en in eenige particuliere Inlandsche ziekenhuizen.

Bij G. Bn. 17 Juli 1928 n°. 20 (J. C. n°. 58) en 22 Oct. 1928 n°. 15 (J. C. n°. 86) is goedgekeurd, dat de gouvernements ziekeninrichtingen te Koedoes (Midden-Java) en Klaten (Soerakarta) onderscheidenlijk op 15 Juli en 30 September 1928 zijn gesloten.

Nieuwe regelen voor de ondersteuning van particuliere ziekeninrichtingen voor on- en minvermogenden kwamen tot stand bij Ord. van 20 Dec. 1928 (I. S. n°. 540).

Krankzinnigenwezen. Voor het aantal verpleegden in de krankzinnigengestichten te Buitenzorg, Lawang, Magelang en Sabang zij verwezen naar staat VI van bijlage P.

Algemeene gezondheidstoestand en voorgekomen ziekten. Aangaande de sterfte en de doodsoorzaken onder de Europeanen en met hen gelijkgestelden in verschillende plaatsen van Nederlandsch-Indië over 1928 geeft staat X van bijlage P uitvoerige gegevens.

Voor de sterftecijfers onder de Inlandsche bevolking der verschillende gewesten van Java en Madoera zie staat IX van bijlage P.

De gemiddelde sterfte in 1928 bedroeg:

voor West-Java .... 20,8 ‰ (vorig jaar 19,6 ‰);
voor Midden-Java .... 19,9 ‰ (vorig jaar 19,8 ‰);
voor Oost-Java .... 18,-- ‰ (vorig jaar 16,8 ‰);
voor Java en Madoera ..... 19,5 ‰ (vorig jaar 18,9 ‰).

Pest. Hieronder volgt een overzicht van de op Java en Madoera aan pest overleden personen gedurende het tweede halfjaar van 1928 en het eerste halfjaar van 1929:

GEBIED.	Tweede halfjaar 1928.	Eerste halfjaar 1929.
Res. Midden-Priangan.		
Reg. Bandoeng	—	5
Res. Oost-Priangan.		
Reg. Tasikmalaja	2	41
„ Tjiamis	11	12
Res. Indramajoe.		
Reg. Madjalengka	16	27
Res. Cheribon.		
Reg. Cheribon	—	5
„ Koeningan	247	329
Res. Pekalongan.		
Reg. Pekalongan	4	2
Res. Tegal.		
Reg. Tegal	55	55
„ Brebes	42	21
Res. Semarang.		
Reg. Semarang	1	—
„ Kendal	2	—
Res. Noord Banjoemas.		
Reg. Poerwakerta	1	—
Res. Poerbalingga.		
Reg. Poerbalingga	9	—
Res. Wanasaba.		
Reg. Wanasaba	99	44
„ Bandjarnegara	104	26
Res. Kedoe.		
Reg. Magelang	13	2
„ Temanggoeng	783	384
Res. Bagelen.		
Reg. Poerwaredja	—	1
„ Koetaärdja	—	2
Res. Jogjakarta.		
Reg. Jogjakarta	213	145
„ Koelon Praga	7	38
„ Goenoengkidoel	38	148
„ Bantoel	5	66
Res. Soerakarta.		
Reg. Soerakarta	7	1
„ Bajalali	198	40
„ Klaten	134	24
„ Sragen	—	2
Res. Soerabaja.		
Reg. Soerabaja	1	—
Res. Kediri.		
Reg. Kediri	3	6
Res. Pasoeroean.		
Reg. Pasoeroean	5	4
Res. Prabalingga.		
Reg. Prabalingga	1	4
Totaal	2 001	1 434

Cholera. In het begin van 1928 werd een geïsoleerd geval van cholera gerapporteerd van Semarang.

Diphtherie. Deze ziekte werd ook in 1928 vrij veelvuldig gerapporteerd: op Java en Madoera 536 gevallen met 71 sterfgevallen.

Dysenterie. Bacillaire dysenterie kwam op Java en Madoera hoofdzakelijk voor in de afdeelingen Tasikmalaja, Garoet, Pekalongan, Pemalang, Koedoes, Pati, Magelang, Jogjakarta, Goenoengkidoel, Koelonprogo, Wonogiri, Sragen en Klaten. In 't geheel werden 3296 gevallen met 370 sterfgevallen aangegeven. Buiten Java en Madoera werd de ziekte hoofdzakelijk gerapporteerd van Bali, de Bataklanden en Celebes.

Influenza. Deze ziekte was in 1928 van geringe beteekenis. Kleine epidemieën kwamen hier en daar voor.

Meningitis cerebrospinalis epidemica en *encephalitis lethargica* kwam slechts zeer sporadisch voor.

Ankylostomiasis. Het aantal centra voor mijnwormbestrijding wordt gestadig uitgebreid. Deze vormen dan tevens de centra van waar de systematische propaganda in de desa gevoerd wordt.

Pokken. Het aantal in 1928 aangegeven gevallen bedroeg op Java en Madoera 146, met 11 sterfgevallen. Ook in de Buitengewesten kwamen slechts hier en daar kleine epidemieën en sporadische gevallen voor; de sterfte was ook daar gering.

Typhus abdominalis. Op Java en Madoera werden aangegeven 1697 gevallen met 285 sterfgevallen. Het zal nog langen tijd zeer moeilijk blijven het aantal werkelijk voorgekomen gevallen van deze ziekte te weten te komen.

Framboesia. De framboesia-bestrijding werd in 1928 onverminderd voortgezet.

Malaria. Sterke uitbreiding of acute epidemieën van malaria werden in 1928 niet waargenomen. Door het malaria-bureau in overleg met de afdeeling gezondmakingswerken werden op verschillende plaatsen de assaineeringswerken voortgezet.

Oogziekte. Als gevolg van het in 1927 gehouden onderzoek naar trachoom op Java, werd de systematische trachoombestrijding begonnen met Tegal als centrum. Het trachoomonderzoek in andere streken van den archipel werd geregeld voortgezet.

Lepra. Bij G. B. 6 Aug. 1928 nº. 20 (J. C. nº. 65) is aan de Vereeniging tot bestrijding der lepra in de Molukken eene tegemoetkoming van ten hoogste f 68 500 verleend voor de uitbreiding van de door haar beheerde leprozerie te Amboina.

Geslachtsziekten. De poliklinieken voor deze ziekten, vooral die te Bandoeng en Soerabaja, werden vrij druk bezocht. De bestrijding van het venerisch granuloom onder de Kaja Kaja's werd geregeld voortgezet.

Geneeskundig laboratorium. Het aantal onderzoekingen van diagnostischen aard bedroeg 15 749 en het aantal onderzoekingen voor de justitie 617.

Ruim 7 000 000 vitamine B-tabletten werden afgeleverd.

De voornaamste onderwerpen van wetenschappelijken aard, welke in 1928 bestudeerd werden, waren: filaria-onderzoek, leptospira-onderzoek, bacteriophaag-onderzoek, het bloedmaal der Anophelinen, vogelmalaria, bereiding van zuivere vitaminen.

Gezondmakingswerken en volkshuisvesting. Ten behoeve van werken op het gebied van bodemassaineering en drinkwatervoorzieningen, welke vanwege het Gouvernement dan wel vanwege locale ressorten zullen worden uitgevoerd, werden verscheidene min of meer belangrijke projecten opgemaakt en adviezen verstrekt.

Tot de omvangrijke en uit een oogpunt van gezondheid zeer belangrijke in het jaar 1928 door de zorg van den dienst der volksgezondheid samengestelde ontwerpen, behooren die betreffende de verbetering van eenige vischvijvercomplexen aan de Noordkust van Batavia in het belang van de malariabestrijding aldaar, met een kostenraming van f 829 400.

In samenwerking met de gemeenten Buitenzorg, Soekaboemi, Pekalongan en Palembang werden door het Land naamlooze vennootschappen tot verbetering van de volkshuisvesting opgericht op analoge wijze als waarop in voorafgegane jaren dergelijke vennootschappen te Semarang, Batavia, Cheribon, Soerabaja en Makassar zijn tot stand gekomen.

Bij G. B. 26 April 1928 nº. 44 (J. C. nº. 36) zijn nieuwe algemeene voorschriften van den dienst der gouvernementsdrinkwaterleiding te Koetaradja vastgesteld.

L.

I. WATERSTAAT EN BURGERLIJKE OPENBARE WERKEN.

Aangezien door de instelling van de provincie Oost-Java de technische werkzaamheden van het Departement der Burgerlijke Openbare Werken in het gebied dier provincie belangrijk konden worden ingekrompen, is bij G. B. 13 Nov. 1928 n°. 29 (I. S. n°. 513), met ingang van 1 Januari 1929, de IVde waterstaatsafdeeling opgeheven.

§ 1. PERSONEEL; UITVOERING VAN WERKEN.

Personeel. In 1928 werden ten behoeve van het Departement der Burgerlijke Openbare Werken 23 ingenieurs (13 afkomstig van Delft, 9 van Bandoeng en 1 buitenlander), 1 architect, 2 opzichters en 28 adspirant-opzichters in dienst genomen, terwijl 1 hoofdingenieur, 4 ingenieurs en 12 opzichters (met inbegrip van architecten) 's Lands dienst verlieten.

Er zijn 3 ingenieurs en 8 opzichters overleden.

Uitvoering van werken. In 1928 is aan burgerlijke Landswerken ten koste gelegd voor onderhoud en herstellingen f 9 107 000 [1]) en voor vernieuwing en nieuwe werken f 29 415 100 [2]). Dit laatste bedrag moet nog vermeerderd worden met het geldswaardig bedrag van de verbruikte materialen uit 's Lands voorraad, ten beloope van f 1 171 150, waardoor het geheele bedrag van f 29 415 100 stijgt tot f 30 586 250.

Evenals in vorige jaren is bij de uitvoering van werken, voor zooveel doenlijk, partij getrokken van de werkkracht van gestraften, terwijl de geldswaarde, welke die arbeid vertegenwoordigd heeft, met het Departement van Justitie is verevend.

§ 2. BIJZONDERHEDEN NOPENS DE VERSCHILLENDE SOORTEN WERKEN.

Gebouwen. In 1927 is voor vernieuwing en nieuwe werken besteed f 12 820 300, waaronder f 365 700 aan grondstoffen uit 's Lands voorraad.

Wegen en bruggen. Voor het aanleggen van nieuwe en het verbeteren van de bestaande wegen, zoomede voor het bouwen of vernieuwen van bruggen en duikers, enz. (zonder het aan onderhoud of herstelling ten koste gelegde) is in 1928 van Landswege uitgegeven f 5 523 050, waaronder f 358 050 aan materialen van den Lande. Dit bedrag is als volgt te verdeelen:

	Rechtstreeks bestuurd gebied. 1)	Zelfbestuursgebied. 1)	Totaal. 1)
Voor den aanleg en de verbetering van wegen	f 2 402 800 (f 152 500)	f 1 492 600 (f 47 300)	f 3 895 400 (f 199 800)
Voor den bouw en de vernieuwing van bruggen	1 350 000 (121 850)	150 000 (31 520)	1 500 000 (153 370)
Voor het doen van opnemingen	66 500 (500)	1 250 (30)	67 750 (530)
Voor het maken van oeververdedigingen en beschoeiingen	20 000 (1 150)	—	20 000 (1 150)
Voor de verbetering van vaarwaters in den bovenloop van rivieren.	39 900 (3 200)	—	39 900 (3 200)

1) Tusschen ( ) is het in het eerste cijfer begrepen bedrag aan materialen vermeld.

Bevloeiings-, afwaterings- en waterkeeringswerken. De belangrijkste der bevloeiings- en afwateringswerken op Java en Madoera werden ook op het werkplan voor 1928 ondergebracht in een aantal groepen van werken. Dit aantal bedroeg in 1921 35, in 1922 38, in 1923 37, in 1924 38, in 1925 36, in 1926 37, in 1927 36 en in 1928 36. De voor die werken uitgetrokken som bedroeg f 7 270 000 (met inbegrip van de kosten der te bezigen bouwstoffen uit 's Lands voorraad).

Daarnevens werd een globale post van f 972 500 uitgetrokken voor die kleine werken, welke gewoonlijk binnen één jaar worden voltooid en waarvan de behoefte eerst kort vóór of gedurende het begrootingsjaar aan het licht treedt.

Voor de Buitengewesten werd voor een 6-tal groepen van bevloeiings- en afwateringswerken gerekend op een bedrag van f 325 000, terwijl voor verschillende kleine werken een globale post van f 400 000 werd uitgetrokken.

Voor het verrichten van opnemingen, grondonderzoekingen, enz., het opmaken van ontwerpen en in het algemeen het voorbereiden van werken op het gebied van bevloeiing en waterafvoer werd uitgetrokken een som van f 350 000.

In het geheel werd gedurende het verslagjaar op het gebied van bevloeiing en afwatering uitgegeven voor vernieuwing en nieuwe werken ± f 7 466 000, voor onderhoud en herstelling van die werken ± f 2 315 000 en voor opnemingen ± f 263 000.

Ten behoeve van waterkeeringswerken werd in het werkplan gerekend op een som van f 870 000.

Voor vernieuwing en nieuwe werken van dezen aard werd uitgegeven ± f 543 000 en voor onderhoud en herstelling ± f 408 000.

Havens en reeden. Ter beperking van de kapitaalsuitgaven werden, evenals in vorige jaren, slechts de meest urgent geachte werken voortgezet.

In bedrijf genomen havens. In verband met de aanvraag van de stoomvaartmaatschappijen „Nederland", „Rotterdamsche Lloyd" en „Java—China—Japan-lijn" om meer kaderuimte voor uitbreiding van hare etablissementen, werd overwogen aan de Zuidelijke helft van den Westerboord der 3de binnenhaven te Tandjoengpriok een kademuur aan te leggen ter lengte van 500 M. en voor dezen kadebouw de reeds gereed zijnde caissons te bezigen. De werkzaamheden om deze caissons ter bescherming tegen degradatie op de Noordelijke helft van den Westerboord der 3de binnenhaven te plaatsen, werden derhalve voorloopig opgeschort. De plannen voor aansluiting van het Tandjoengprioksche waterleidingnet aan dat van de gemeente Batavia konden niet tot uitvoering komen, aangezien de onderhandelingen met de gemeente omtrent deze aansluiting niet tot een bevredigend resultaat mochten leiden. Voor de verbetering van wegen en afwateringen op het havenemplacement werd uitgegeven f 66 000 en aan andere kleine noodzakelijke werken f 85 000.

Uit de verrichte waarnemingen is gebleken, dat de zware verzakkingen, welke bij den Oedjoeng Piring-dam te Soerabaja hebben plaats gehad, niet van nadeeligen invloed zijn geweest op de goede werking van dien dam, zoodat de aanvankelijk noodig geachte zware herstellingen niet tot uitvoering werden gebracht. De eventueel te verrichten partieele herstellingen kunnen uit de gewoon-onderhoudsfondsen worden bestreden. De bouw van de eigenbeheersloods op de Holland-pier kwam in uitvoering;

1) Hieronder niet begrepen de uitgaven voor onderhoud en herstelling van de havens.
2) Met inbegrip van de uitgaven voor vernieuwing en nieuwe werken voor de havens.

verwerkt werd f 155 300. De verbetering van den hoofdtoegangsweg naar de haven en de verbetering van eenige wegen op het haventerrein werden krachtig voortgezet; verwerkt werd f 190 200. Voor kleine noodzakelijke werken werd uitgegeven f 143 000.

De slibarbeid in het Westervaarwater van Soerabaja werd op dezelfde wijze voortgezet. De *Hazewind* werd begin Juni 1928 bij de uitdiepingswerkzaamheden tewerkgesteld; de *Lucifer*, *Sperwer*, *Triton* en *Madoera* deden het geheele jaar dienst. Tengevolge van het zinken van het gouvernementsstoomschip *Zeemeeuw* (in Februari 1928) op slechts korten afstand buiten de lichtenlijn moest het vaarwater iets worden verlegd. De slibbanen werden dienovereenkomstig gewijzigd. In November 1928 werd de geul weder opgelood. In het ongewijzigde gedeelte van het vaarwater (de lichtenlijn) bleek daarbij de diepteliin van 90 dM. over de geheele geullengte te zijn opengebleven, doch in het nieuw-bewerkte gedeelte slechts 86 dM. S.H.V.P. = 72 dM. bij middenstand te staan, hetgeen echter niet is beneden de aanwijzing van de getijtafel. Aan het op grootere diepte brengen van laatstbedoeld gedeelte wordt thans bijzondere aandacht besteed. De totale geulinhoud is weder toegenomen.

Voor de haven te Semarang werd f 26 000 aan kleine noodzakelijke werken uitgegeven.

In de haven van Cheribon kwam de uitbreiding van de bestaande opslagloods nagenoeg gereed; verwerkt werd f 80 000.

Voor de verbetering van de haventoestanden te Probolinggo werd besteed f 76 000.

In de haven van Tjilatjap werd voor de verbetering van de havenaccomodatie f 25 000 uitgegeven.

Aan de uitvoering van de tweede eigenbeheersloods op de Oceaankade te Belawan, welke gedurende het verslagjaar ter hand werd genomen, werd ± f 60 000 verwerkt. In uitvoering kwamen verder de aanleg van kraansporen, het monteeren van electrische kranen en het verbeteren van de electrische voorziening, waaraan gezamenlijk ± f 94 000 werd verwerkt. Aan andere noodzakelijke kleine werken werd besteed f 175 000.

Het was noodzakelijk om aan den z.g. handels- en kolensteiger te Sabang zware herstellingen te verrichten. Met inbegrip van het onderhoud aan de havenobjecten en andere kleine herstellingen werd voor deze haveninrichting uitgegeven f 93 000.

Voor de Emmahaven werd aan kleine noodzakelijke werken uitgegeven f 26 000 en voor de haven te Makassar f 18 500.

De financieele resultaten over 1928 van de in bedrijf genomen havens waren als volgt:

HAVENS.	Kapitaal op einde 1928.	Rente en aflossing in 1928.	Bedrijfsuitgaven.	Totaal der kolommen 3 en 4.	Bedrijfsinkomsten.	Saldo.
1	2	3	4	5	6	7
Tandjoengpriok.	f 34 999 000	f 2 345 219	f 1 685 000	f 4 030 219	f 3 485 300	f −544 919
Soerabaja.	77 464 000	4 496 123	1 950 000	6 446 123	4 701 000	−1 745 123
Makassar.	14 478 000	999 506	194 000	1 193 506	852 200	−341 306
Belawan.	24 303 000	1 541 954	1 090 000	2 631 954	1 959 700-	−672 254
Emmahaven.	4 197 000	291 637	210 000	501 637	523 400	+21 763
Semarang.	9 027 000	633 380	565 000	1 198 380	1 221 600	+23 220
Kleine bedrijfshavens.	9 474 000	662 272	650 000	1 312 272	1 627 600	+315 328
Totalen.	f173 942 000	f 10 970 091	f 6 344 000	f 17 314 091	f 14 370 800	f−2 943 291

Bij G. B. 24 Dec. 1928 n°. 22 (I. S. n°. 559) is te Tjilaoet Eureun (reg. Garoet, res. Oost-Priangan) een havengebied ingesteld.

De grenzen van het eigenlijke haventerrein te Tandjoengpriok zijn bij G. B. 9 Febr. 1929 n°. 15 (I. S. n°. 16) opnieuw vastgesteld.

Bij G. B. 8 Jan. 1929 n°. 8 (I. S. n°. 3) is de haven van Djambi als bedrijfshaven aangewezen en is aldaar een havengebied ingesteld.

Niet in bedrijf genomen havens. De verbetering van den betonsteiger te Tandjoengpinang (Riouw) werd voortgezet.

De uitbreiding van de aanleggelegenheid te Djambi kwam nagenoeg gereed.

In verband met de inlijving van een deel der afdeeling Bengkalis van het gouvernement Oostkust van Sumatra bij het tolgebied, kwamen te Bengkalis verschillende daarvoor noodige werken tot stand.

Voor deze en andere kleine werken in de verschillende haventjes werd besteed f 659 000, waaronder f 56 000 aan materialen van den Lande.

Laboratorium voor materiaalonderzoek. In 1928 werd het volgende aantal rapporten, enz. uitgebracht.

	Aan diensten.	Aan particulieren.
Adviezen	1	10
Brandstoffen	22	39
Beton	3	6
Diversen	86	61
Ertsen	—	1
Hout	2	1
Kalk	6	1
Metalen, andere dan ijzer- en staalproducten	90	35
Oliesoorten	68	26
Cement	54	31
Steenen	63	48
Tras	40	10
Verfstoffen	140	19
Water	22	16
IJzer- en staalproducten	117	60
Zand- en grondmonsters	26	3
Te zamen	740	367
In 1927 bedroeg het aantal	606	484

In toenemende mate maakt de Indische Centrale Aanschaffingsdienst van de diensten van het Laboratorium gebruik.

In 1928 werd f 20 864 ontvangen voor de voor particulieren verrichte onderzoekingen, terwijl f 35 842 met de verschillende Landsdiensten werd geregulariseerd.

M.

I. FINANCIËN.

Bij G. B. 15 Juni 1928 n°. 3x (I. S. n°. 212) is de omschrijving van de ressorten der inspecties van financiën nader gewijzigd.

Bij G. B. 15 Aug. 1928 n°. 31 (Bb. n°. 11728), aangevuld bij dat van 6 Maart 1929 n°. 34 (Bb. n°. 11904), is de tewerkzaamstelling geregeld van de ten behoeve van de voorziening van het personeel in de middelbare betrekkingen voor 's Lands algemeen financieel-administratief beheer benoemde schatkistambtenaren 1ste, 2de, 3de en 4de klasse.

§ 1. BEGROOTING.

a. Begrootingswetten.

Begrooting 1926. Bij de wetten van 21 Juli 1928 (N. S. nos. 280 t/m 283; I. S. nos. 401 t/m 404) is de begrooting van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1926 nader gewijzigd.

Begrooting 1927. Bij de wetten van 24 Juni 1929 (N. S. nos. 348 t/m 350; I. S. nos. 265 t/m 267) is de begrooting van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1927 nader gewijzigd.

Begrooting 1928. Bij de wetten van 20 Maart 1929 (N. S. nos. 118 en 122; I. S. nos. 54 en 102) en 31 Mei 1929 (N. S. nos. 287 t/m 295; I. S. nos. 172 t/m 180) zijn de gouv. besluiten goedgekeurd tot nadere wijziging en aanvulling van de begrooting van Nederlandsch-Indië voor 1928.

Bij G. B. 9 Juni 1928 n°. 16 (I. S. n°. 198) heeft overschrijving plaats gehad van het Iste op het IIde hoofdstuk van afdeeling VIII der begrooting van Nederlandsch-Indië voor 1928, terwijl bij G. B. 4 Juli 1928 n°. 11 (I. S. n°. 250) overschrijving heeft plaats gehad van hoofdstuk II op hoofdstuk I van afdeeling IX dier begrooting.

Begrooting 1929. De gouv. besluiten tot vaststelling van de algemeene begrooting van Nederlandsch-Indië voor 1929 zijn goedgekeurd bij de wetten van 24 April 1929 (N. S. nos. 182 t/m 193; I. S. nos. 73 t/m 84). Voorts zijn de gouv. besluiten, waarbij die begrooting sedert is gewijzigd, goedgekeurd bij de wetten van 24 Juni 1929 (N. S. nos. 337 t/m 347; I. S. nos. 198 t/m 208).

De eindcijfers der vier hoofdstukken zijn als volgt:

Uitgaven in Nederland (totaal der Hoofdstukken I)	f 227 687 259	
Uitgaven in Indië (totaal der Hoofdstukken II)	649 604 692	
		f 877 291 951
Middelen in Nederland (totaal der Hoofdstukken III)	f 56 344 600	
Middelen in Indië (totaal der Hoofdstukken IV)	759 733 631	
		f 816 078 231
Nadeelig verschil ...		f 61 213 720

b. Begrootingsrekeningen.

Het slot der rekening van ontvangsten en uitgaven voor Nederlandsch-Indië over 1924 is vastgesteld bij de wet van 18 Mei 1929 (N. S. n°. 232; I. S. n°. 262).

§ 2. LANDSKASSEN IN INDIE EN KASBEHEER IN NEDERLAND EN INDIE.

a. Landskassen in Indië.

Met ingang van 1 Januari 1929 is te Loemadjang (afd. Probolinggo, gouv. Oost-Java) een Landskas der 4de klasse gevestigd (I. S. 1928 n°. 529).

Bij G. B. 29 Jan. 1929 n°. 8 (I. S. n°. 12) is te Weltevreden tijdelijk een Landskas 3de klasse opgericht onder den naam van Centraal Remisekantoor Weltevreden, zulks ten behoeve van de uitvoering van de voorgenomen omnunting van teekenmunt van hoog in teekenmunt van lager gehalte, zoomede voor het aan den geldsomloop onttrekken van versleten munt.

Sedert 1 Januari 1929 is in het ressort van de inspectie van financiën Kediri — omvattende de afdeelingen Kediri en Blitar — bij wijze van proef een nieuw stelsel van administratie der Landskassen ingevoerd, waarmede beoogd wordt de algemeene ontvangers zooveel mogelijk te ontlasten van de steeds in omvang toenemende boekhouding. In het kort komt het stelsel hierop neer, dat de werkzaamheid der algemeene ontvangers wordt teruggebracht tot een zuiver kasbeheer; de administratie, welke dienen moet om aan de Departementen van algemeen bestuur de gegevens te verschaffen voor de begrootingsboekhouding, zoomede de debiteurenadministratie worden overgebracht, voor zooveel de belastingontvangsten betreft, naar de belastingkantoren en, voor zooveel alle overige ontvangsten en de uitgaven betreft, naar voor bepaalde ressorten op te richten centrale administratie-kantoren.

De voorraad betaalmiddelen bij de Landskassen bedroeg op het einde van:

September 1928	f 30 466 055,45
December 1928	33 860 995,41
Maart	32 332 504,27
Juni 1929	33 675 827,98

b. Kasbeheer in Indië.

Bij G. B. 31 Dec. 1928 n°. 4x (J. C. n°. 3) is bepaald, dat, gerekend van 1 Januari 1929, gedurende één jaar zullen worden uitgegeven Ned.-Indische schatkistbiljetten tot een bedrag van f 2 000 000 en dat deze biljetten een looptijd zullen hebben van ten hoogste 12 maanden en een rente zullen dragen van ten hoogste 4 % 's jaars; de op grond van deze machtiging uit te geven schatkistbiljetten zullen strekken tot onderpand voor de ten behoeve van het Technisch Bureau van het Departement van Koloniën bij de Bijbank van De Javasche Bank te Amsterdam geopende credieten ter financiering van Indische aankoopen in de Vereenigde Staten van Amerika en in Europa (buiten het Rijk).

Hetgeen aan kortloopend schuldpapier (schatkistpromessen) van Nederlandsch-Indië uitstond op het einde van elk der maanden September 1928 t/m Augustus 1929 blijkt uit de achtste kolom van den onder *d* opgenomen stand van de Nederlandsch-Indische Landskas op het einde van elk der maanden September 1928 t/m Augustus 1929. Behalve in den vorm van schatkistpapier is in Indië nog vlottende schuld gevormd tengevolge van de uitgifte van ongedekte muntbiljetten (zie kolom 9 van het genoemde overzicht).

c. Kasbeheer in Indië.

Bij de wet van 21 Dec. 1928 (N. S. n°. 490; I. S. 1929 n°. 18) is de Minister van Financiën bevoegd verklaard om bij het openen van kredieten aan den Minister van Koloniën gedurende 1929 het bedrag der volgens art. 26 van de Indische Comptabiliteitswet 1925 (I. S. n°. 328) in 's Rijks schatkist gestorte gelden te boven te gaan met f 50 000 000.

Voor den stand der rekening met 's Rijks schatkist op het einde van elk der maanden September 1928 tot en met Augustus 1929 moge worden verwezen naar de derde en vierde kolom van hoogerbedoeld overzicht.

Over de door 's Rijks schatkist aan Indië voorgeschoten gelden moet Nederlandsch-Indië vergoeden de rente, welke het Rijk zelf moet betalen over zijn op de openbare markt geplaatst 3 maands schatkistpapier, vermeerderd met 1 °/₀₀ voor administratiekosten en risico.

De alsnog te beleggen gelden van het Indische Muntfonds, welke tijdelijk ten voordeele van Nederlandsch-Indië bij 's Rijks schatkist worden geboekt, zijn opgenomen in de vijfde kolom van bovenbedoeld overzicht.

d. Stand van de Nederlandsch-Indische Landskas op onderstaande tijdstippen.

Tijdstip.	Totaal.	Voorschot van 's Rijks schatkist.	Tegoed bij 's Rijks schatkist.	Beleggingsgeld van het Ned.-Indisch Muntfonds.	Voorschot van De Javasche Bank.	Tegoed bij De Javasche Bank.	Schatkist papier.	Beleggingsgeld van de Ned.-Indische postspaarbank.	Muntbiljetten.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Einde September 1928	f 14 196 117	—	f 11 137 777	f 1 141 950	—	f 18 369 810	—	f 1 144 000	f 41 417 755
„ October „	12 173 520	—	17 543 401	939 034	—	14 647 703	—	1 012 000	42 413 591
„ November „	8 503 628 [1])	—	32 298 803	813 321	—	21 288 224	—	591 000	43 679 078
„ December „	6 937 043 [1])	—	37 652 306	618 727	—	15 548 989	—	513 000	45 132 525
„ Januari 1929	1 715 006	—	38 760 925	698 270	—	6 402 455	—	646 000	45 534 116
„ Februari „	16 388 707	—	27 004 423	277 929	—	4 423 258	—	698 000	46 840 459
„ Maart „	26 250 343	—	16 566 556	775 400	—	6 365 347	—	845 000	47 561 845
„ April „	42 552 102	—	15 318 710	3 116 149	f 6 681 638	—	—	1 089 000	46 984 025
„ Mei „	44 494 640	—	3 730 969	2 826 079	—	2 439 280	—	691 000	47 147 810
„ Juni „	42 670 184	f 7 741 343	—	2 487 344	—	14 414 046	—	806 000	46 049 543
„ Juli „	51 872 021	18 004 783	—	2 487 085	—	15 563 124	—	1 062 000	45 881 278
„ Augustus „	45 511 305	25 601 946	—	1 960 823	—	30 247 796	f 700 000	843 000	46 653 332

§ 3. VERKOOP VAN PRODUCTEN.

Veilingen en onderhandsche verkoopingen. De in 1928 hier te lande door tusschenkomst van de Nederlandsche Handelmaatschappij voor 's Lands rekening verkochte producten bestonden uit 427 357 K.G. kinabast en 8088 K.G. coca. De ruwe opbrengst, ad f 639 154, liet, na aftrek van de kosten van aflading in Indië, vervoer over zee en verkoop (dus ongerekend de in Indië gedane uitgaven), ten bedrage van f 67 015, eene zuivere opbrengst van f 572 139 over. Voor uitvoerige opgaven omtrent een en ander zie men bijlage Q.

Bij G. B. 18 Febr. 1929 n°. 33 (Bb. n°. 11884) is aanteekening gehouden van de met de Nederlandsche Handelmaatschappij gesloten overeenkomst van 23/19 November 1928 voor den verkoop in Nederland gedurende de jaren 1929 en 1930 van de voor Landsrekening in Nederlandsch-Indië gewonnen voortbrengselen van land- en mijnbouw.

Bevrachtingen. Met 8 in den overeengekomen maildienst vertrokken stoom- en motorschepen werden in 1928 door de stoomvaartmaatschappijen „Nederland" en „Rotterdamsche Lloyd" voor 's Lands rekening herwaarts verscheept 258 954 K.G. kinabast (zie bijlage Q).

Verzekeringen. De in 1928 door de Nederlandsche Handelmaatschappij geldelijk verantwoorde producten vertegenwoordigden, berekend naar de prijzen op de tijdstippen van verscheping, eene waarde van f 697 535, welke som geheel voor risico van den Lande is gebleven.

§ 4. ANDERE BRONNEN VAN INKOMSTEN.

A. *Verpachte middelen in de Buitengewesten.*

In verband met de voorgenomen invoering van de pandhuisregie in de gewesten Bangka en Onderhoorigheden, Billiton, Westerafdeeling van Borneo (met ingang van 1 April 1930) en Celebes en Onderhoorigheden (met ingang van 1 Juli 1929) zijn de einde Maart 1929 in deze gewesten afloopende pandhuispachten, met uitzondering van de pacht van het pandhuis te Soengaiselan (door gebrek aan gegadigden opgeheven) opnieuw in pacht afgestaan voor 1 jaar (in Celebes voor 3 maanden).

De pacht van de pandhuizen te Sanga Sanga, Tandjoengredeb en Tarakan (res. Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo) is voor het tijdvak 1 April 1929 tot eind Maart 1932 afgestaan, doch — met het oog op de voorgenomen invoering van de regie aldaar op 1 April 1931 — onder het beding, bedoeld bij I. S. 1902 n°. 399.

Verder is van de op 1 April 1929 verstreken pachten nog opgeveild de drankenpacht in de residentie Riouw en Onderhoorigheden, uitgezonderd den Poelautoedjoeh-archipel (3 jaar) en de laroepacht ter hoofdplaats Koepang in de residentie Timor en Onderhoorigheden (1 jaar).

Wegens haar kwijnend bestaan is de peperpacht, welke eveneens eind Maart 1929 afliep, in afwachting van hare opheffing, niet meer in veiling gebracht.

De opbrengst der pachten in de Buitengewesten bedraagt voor 1929 f 174 414, tegen in 1928 f 142 809 (verbeterde opgaaf), welke vermeerdering is toe te schrijven aan het veel hooger opbrengstcijfer voor het gedistilleerd, dat in de residentie Riouw en Onderhoorigheden uitgezonderd den Poelautoedjoeh-archipel werd verkregen (zie bijlage R).

In de gewesten Riouw en Onderhoorigheden, Amboina en Timor en Onderhoorigheden, waar de pandhuispacht niet werkt, doch de uitoefening van het pandhuisbedrijf aan licentiehouders is toegestaan, zijn in 1928 6 vergunningen tot het houden van een pandhuis uitgereikt tegen 17 in 1927, van welk laatstgenoemd aantal er echter 5 afgingen door de invoering van de pandhuisregie in den loop van 1927 in de gewesten Manado en Bali en Lombok. Deze vergunningen gelden alleen voor de daarin genoemde plaatsen en loopen steeds af bij het einde van het jaar van uitgifte (I. S. 1869 n°. 85). De vergunningen waren over de verschillende gewesten verdeeld als volgt: Riouw en Onderhoorigheden 3 (53 051 beleeningen, waarop f 306 430 werd voorgeschoten), Amboina 2 (11 142 en f 74 357) en Timor en Onderhoorigheden 1 (20 097 en f 118 965).

De rentevoet, in 1928 bij die gelicentieerde pandhuizen gevolgd, wordt opgegeven per maand te hebben bedragen: in Riouw en Onderhoorigheden 1 à 6 %, in Amboina 3 à 6 % en in Timor en Onderhoorigheden 2 %.

B. *Onverpachte middelen en inkomsten.*

Opiumregie. In verband met verschillende bestuurshervormingen, is de staat aangevende de omschrijving van de licentiekringen gewijzigd bij G. B. 4 Juli 1928 n°. 13 (I. S. n°. 251), zoomede bij G. B. 25 Maart 1929 n°. 33 (I. S. n°. 48).

1) Deze bedragen geven een totale credit-positie aan.

Het benoemingsreglement voor de opiumregie op Java en Madoera (Bb. n°. 9636) werd, in verband met de positieverbetering van het lager personeel en met de verdere doorvoering van de bestuurshervorming, nader gewijzigd bij G. B. 19 Aug. 1928 n°. 34 (Bb. n°. 11731).

In 1928 werd op Java en Madoera 655 393 en in de Buitengewesten 945 574 thail bereid opium verkocht, tegen onderscheidenlijk 614 279 en 916 891 thail in 1927, of 6,69 % en 3,13 % meer dan in laatstgenoemd jaar. In geheel Nederlandsch-Indië is in 1928 de verkochte hoeveelheid 4,56 % en de bruto-opbrengst 5,54 % hooger geweest dan in het voorafgegane jaar.

Ten aanzien van die stijging zij het volgende in het oog gehouden. Het aantal aanhalingen van sluikopium en de in totaal aangehaalde hoeveelheid waren in 1928 belangrijk kleiner dan in 1927. De bestrijding van den sluikhandel had in het verslagjaar met meer kracht dan te voren plaats, hetgeen mogelijk was door de uitbreiding van het personeel en de betere materieele uitrusting der opiumrecherche en omdat te strenge beperkende bepalingen op plaatsen, waar deze aanleiding gaven tot het gebruik van onwettig opium, zonder dat zulks afdoende kon worden beperkt, werden verzacht. De vraag, in hoever tot een vermindering van den sluikhandel mag worden geconcludeerd, maakt echter nog een punt van onderzoek uit. Op de stijging van het debiet is ongetwijfeld ook van invloed geweest de toenemende immigratie van Chineezen, onder wie naar alle waarschijnlijkheid een niet gering aantal gewoonteschuivers voorkwamen. Te beginnen met de maand September 1928 is het debiet in de Buitengewesten echter lager geweest dan in de overeenkomstige maanden van 1927, hetgeen in hoofdzaak moet worden toegeschreven aan de belangrijke daling van den prijs van rubber en eenige andere uitvoerproducten.

Het aantal depots bleef 18 (8 op Java en 10 in de Buitengewesten). Het aantal opiumverkoopplaatsen daalde in 1928 op Java en Madoera van 604 tot 602 en steeg in de Buitengewesten van 470 tot 475.

Het aantal wettige verbruikplaatsen (kitten) bedroeg op het einde van 1928 op Java en Madoera 23 en in de Buitengewesten 31, tegen onderscheidenlijk 25 en 29 op het einde van 1927. In 1928 werden 48 vervolgingen ingesteld wegens het houden van heimelijke kitten.

In 1928 bedroeg het aantal aanhalingen van opium 2124 (waaronder 1422 van regie-opium), tot eene gezamenlijke hoeveelheid van 13 pikol en bijna 2 kati bereid opium van goede hoedanigheid.

In 1928 werden wederom voor eenige opiumverkoopplaatsen de verkooptijden op werkdagen beperkt, doch voor enkele andere verlengd. Ten einde het gebruik van sluikopium zooveel mogelijk tegen te gaan, werd in een der gewesten van Java en Madoera bepaald, dat een aantal belangrijke, buiten het licentiegebied gelegen opiumverkoopplaatsen iederen Zondag weder gedurende eenige uren voor den verkoop van opium zullen zijn opengesteld.

Voor verdere bijzonderheden omtrent de opiumregie wordt verwezen naar het jaarverslag over 1928.

In de fabriek der opiumregie werden in 1928 aangemaakt 116 484 624 tubes tjandoe. Tot tjandoe verwerkt zijn: 101 779 kati ruw Bengaalsch opium (82 178 kati Perzisch opium) en 1611 kati djitjing (overblijfselen van gerookt opium), of in het geheel 185 568 kati ruwe grondstof. Hieruit is verkregen 131 608 kati tjandoe of 70,92 %.

Behalve 1897 verklaringen betreffende 2485 partijen in het regiegebied aangehaald opium, zijn door den directeur en den scheikundige der fabriek 241 inlichtingen gegeven en 102 processen-verbaal opgemaakt betreffende 40 355 partijtjes djitjing en voorts 144 inlichtingen van anderen aard.

Het aantal werklieden vermeerderde gedurende 1928 van 627 tot 672.

Voor nadere bijzonderheden betreffende de fabriek wordt naar het jaarverslag verwezen.

In- en uitvoerrechten en statistiekrecht. Bij G. B. 22 Dec. 1928 n°. 33 (I. S. n°. 554) is de dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen gereorganiseerd; het tolgebied is daarbij verdeeld in 10 afdeelingen: Batavia, Semarang, Soerabaja, Belawan, Padang, Palembang, Pontianak, Bandjermasin, Makassar en Manado.

Te Tandjoeng Samoh (gouv. Oostkust van Sumatra) is een hulptolkantoor gevestigd (Bb. n°. 11749), terwijl dat te Pladjoe (res. Palembang) is opgeheven (I. S. 1928 n°. 525).

Het in I. S. 1882 n°. 240 opgenomen reglement A op de heffing en verzekering der in- en uitvoerrechten is bij Ord. van 1 Dec. 1928 (I. S. n°. 525) toepasselijk verklaard op Palembang.

Terwijl in 1927 de ontvangsten in het tolgebied aan in- en uitvoerrechten gezamenlijk bedroegen f 94 220 808, is in 1928 ontvangen f 102 523 403, waarvan op Java en Madoera f 63 107 551 (f 8 743 755 meer dan in 1927) en in de Buitengewesten f 39 415 852 (f 441 160 minder dan in 1927). Na bijtelling van nagevorderd recht en na aftrek van de terugbetalingen werd in 1927 en 1928 aan in- en uitvoerrecht ontvangen:

	1927	1928
Invoerrecht	f 79 397 172	f 88 978 192
Uitvoerrecht	14 823 636	13 545 211
	f 94 220 808	f 102 523 403

Aan statistiekrecht werd in 1928 ontvangen f 6 411 979 (f 3 761 501 op Java en Madoera en f 2 650 478 in de Buitengewesten).

Voor elk kantoor in het bijzonder zijn de cijfers over 1928 vermeld in staat 1*b* van bijlage S.

Wegens overtreding van de bepalingen op de tolrechten werden in 1928 1663 bekeuringen gedaan (waarvan 1627 bij onderhandsche schikking), tegen 1327 in 1927.

Accijnzen. Bij Ord. van 9 Maart 1929 (I. S. n°. 40) is art. 10 der petroleum accijns-ordonnantie (I. S. 1886 n°. 249) aangevuld, waardoor de mogelijkheid is geopend om afwijking toe te staan van het bepaalde in dat artikel (verbod van gemeenschap tusschen een fabriek of de gebouwen eener onderneming, en eene bergplaats).

De bedragen, welke de in het tolgebied geheven accijnzen in de jaren 1927 en 1928 in 's Lands kas deden vloeien, blijken uit de onderstaande opgaaf (voor 1928 zij bovendien verwezen naar staat 1*b* van bijlage S).

	1927	1928
Accijns op Inlandsch gedistilleerd	f 895 339	f 1 065 950
,, ,, tabak	109 118	116 811
,, ,, petroleum	23 407 613	27 426 255
,, ,, lucifers	11 022 274	11 129 412
	f 35 434 344	f 39 738 428

Wegens overtredingen van de accijnsbepalingen betreffende het Inlandsch gedistilleerd, de petroleum en de lucifers werden in 1928 afgedaan 1276 bekeuringen (tegen 547 in 1927).

Personeele belasting. De staat letter E, aangevende de huurwaarde, bedoeld bij het tweede lid van art. 12 der Ord. op de personeele belasting (I. S. 1908 n°. 13) is nader gewijzigd bij G. B. 15 Juni 1928 n°. 3x (I. S. n°. 212).

Over 1928 zijn in het geheel aangeslagen (volgens voorloopige cijfers) 53 603 Europeanen, 46 100 Vreemde Oosterlingen en 53 988 Inlanders, tegen (volgens verbeterde opgaven) 57 223 Europeanen, 47 616 Vreemde Oosterlingen en 79 780 Inlanders in 1927. Voor elk gewest in het bijzonder blijken de inkomsten dezer belasting over beide jaren uit bijlage S, tabel II.

Afzonderlijk voor Java en Madoera en de Buitengewesten beliepen de aanslagen en het geïnd bedrag:

	1927 (Verbeterde cijfers).		1928 (Voorloopige cijfers).	
	Java en Madoera.	Buitengewesten.	Java en Madoera.	Buitengewesten.
Aanslag	f 3 895 109	f 1 185 512	f 3 812 279	f 1 172 382
Af: wegens toegestane verminderingen	363 674	85 567	328 647	84 275
Alzoo werkelijk te heffen	f 3 531 435	f 1 099 945	f 3 483 632	f 1 088 107

	1927 (Verbeterde cijfers).		1928 (Voorloopige cijfers).	
	Java en Madoera.	Buitengewesten.	Java en Madoera.	Buitengewesten.
Verschuldigd aan schattingskosten, voor zoover zij den aangeslagenen in rekening waren te brengen . .	f 19 216	f 3 776	f 20 589	f 3 419
Derhalve in het geheel door de aangeslagenen verschuldigd	f 3 550 651	f 1 103 721	f 3 504 221	f 1 091 526
Geïnd bedrag a)	3 663 970	1 068 546	3 934 435	1 136 043

Inkomstenbelasting. Bij Ord. van 23 Febr. 1929 (I. S. n°. 26) is art. 81 der herziene ordonnantie op de inkomstenbelasting 1920 (I. S. 1921 n°. 312) gewijzigd, terwijl bij Ord. van 25 Febr. 1929 (I. S. n°. 29) de artt. 40 en 83 dier herziene ordonnantie zijn gewijzigd.

Ter versterking van de middelen worden, ingevolge de Ord. van 19 Mei 1928 (I. S. n°. 151), op den aanslag in deze belasting over het jaar 1928 24 opcenten geheven.

In 1928 zijn, volgens voorloopige opgaven, in het geheel aangeslagen 3 839 644 physieke personen, tegen 3 718 351 (volgens verbeterde opgaven) in 1927.

Het bedrag van den aanslag bedroeg, met inbegrip van de opcenten en na aftrek van toegestane verminderingen, f 49 470 147 over 1928 (volgens voorloopige opgaven), tegen f 51 546 326 over 1927 (volgens verbeterde opgaven).

Uit het volgend overzicht blijkt voor hoeveel Java en Madoera en de Buitengewesten in die bedragen deelen, en hoeveel in elk der genoemde jaren aan inkomstenbelasting (met inbegrip van de Landsopcenten) werd geïnd.

	1927 (Verbeterde cijfers).		1928 (Voorloopige cijfers).	
	Java en Madoera.	Buitengewesten.	Java en Madoera.	Buitengewesten.
Aanslag	f 30 102 792	f 23 223 757	f 28 462 712	f 21 744 152
Af: wegens toegestane verminderingen	1 351 165	429 058	430 894	305 823
Alzoo werkelijk te heffen	f 28 751 627	f 22 794 699	f 28 031 818	f 21 438 329
Geïnd bedrag.	30 020 422	20 770 542	32 728 308	22 083 602

Gegevens nopens de werking van deze heffing over 1927 en 1928 zijn opgenomen in de staten III *a—d* van bijlage S.

Vennootschapsbelasting. Krachtens Ord. van 19 Mei 1928 (I. S. n°. 152) worden ter versterking van de middelen 20 opcenten geheven op de aanslagen in deze belasting, betrekking hebbende op een tijdvak, welks einde valt tusschen 30 Juni 1927 en 1 Juli 1928.

Naar den stand op einde 1928, bedroeg de werkelijk te heffen belasting over het boekjaar 1926/1927 f 53 051 084, terwijl in het kalenderjaar 1927 f 56 998 189 in 's Lands kas werd gestort. Over het boekjaar 1927/1928 beloopt het werkelijk te heffen bedrag aan belasting f 51 282 023, terwijl in het kalenderjaar 1928 f 59 278 059 is ontvangen.

Verponding. Bij Ord. van 12 Aug. 1928 (I. S. n°. 342) zijn — met terugwerkende kracht tot 1 Januari 1928 — de bepalingen op de heffing der verponding herzien en opnieuw vastgesteld (verpondings-ordonnantie 1928). De inwerkingtreding van die ordonnantie is uitgesteld voor het gewest Westerafdeeling van Borneo (buiten de hoofdplaats Pontianak) en de onderafdeeling Zuid-Nieuw-Guinee van het gouvernement der Molukken (I. S. 1928 n°. 343). Eene toelichting op deze nieuwe verpondings-ordonnantie is opgenomen in Bb. n°. 11808.

Bij G. B. 27 Maart 1929 n°. 13 (I. S. n°. 50) is een nieuw formulier A van het dwangschrift voor de invordering van de verponding vastgesteld.

In het geheel was in 1928 op Java en Madoera en in de Buitengewesten aan verponding te heffen f 135 894 (volgens voorloopige opgaven), tegen f 8 569 394 (volgens verbeterde opgaven) in 1927.

Voor eene specificatie per gewest zie tabel IV van bijlage S.

Geïnd is, met inbegrip van het aangezuiverde over vorige jaren en van boeten, f 9 799 525 in 1927 en f 5 447 169 in 1928.

Bijzondere belastingen. In 1928 is geïnd aan Java-tabaksbelasting f 1023 en aan kofffiebelasting f 99, terwijl aan suikerbelasting f 275 297 is teruggegeven.

Bij G. B. 3 Sept. 1928 n°. 21 (I. S. n°. 375) is de invordering bij dwangschrift van de Vorstenlandsche motorrijtuigenbelasting (I. S. 1925 n°. 248) geregeld.

Bij Ordn. van 21 Dec. 1928 (I. S. nos. 542 en 543) is, in het belang van eene eenvormige heffing, de vrijstelling bedoeld in het tweede lid van art. 5 der Vorstenlandsche motorrijtuigenbelasting (I. S. 1925 n°. 248) en der Vorstenlandsche voertuigenbelasting (I. S. 1925 n°. 247) opgeheven.

Belasting op het slachten van runderen, buffels, paarden en veulens op Java en Madoera. In 1928 is terzake van deze belasting geïnd f 4 906 283, tegen f 4 554 905 (volgens verbeterde opgaven) in 1927.

Het aantal overtredingen wegens het slachten zonder vergunning bedroeg in 1928 1190, tegen 1610 (volgens verbeterde opgaven) in 1927.

Belasting op het slachten van varkens op Java en Madoera. De opbrengst van deze heffing bedroeg in 1928 f 343 995, tegen f 304 521 (volgens verbeterde opgaven) in 1927.

Het aantal overtredingen wegens slachten zonder vergunning bedroeg in 1928 56, tegen 50 in 1927.

Slachtbelastingen in de Buitengewesten. Bij Ordn. van 9 Aug. 1928 (I. S. nos. 330, 331, 333, 334, 335, 336 en 337) is in de regelingen van de slachtbelasting voor de gewesten Tapanoeli, Riouw en onderhoorigheden, Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo, Oostkust van Sumatra, Manado, Celebes en onderhoorigheden en Bali en Lombok eene vrijstelling opgenomen voor de slacht ter voldoening aan een adatrechtelijk vonnis. In de drie eerstgenoemde gewesten — zoomede in de residentie Westerafdeeling van Borneo (I. S. 1928 n°. 332) — is tevens de belasting op het slachten van speenvarkens verlaagd.

Bij Ord. van 9 Aug. 1928 (I. S. n°. 338) zijn de in de voormalige residentiën Ternate en onderhoorigheden en Amboina bestaande slachtbelastingregelingen samengesmolten tot één voor het geheele gouvernement der Molukken geldende verordening, is die belasting uitgebreid over enkele daaraan thans nog onttrokken streken van dat gouvernement en zijn eenige bepalingen in die regelingen herzien.

In 1928 is aan rundslachtbelasting geïnd f 1 108 205, tegen f 1 032 965 (volgens verbeterde opgaven) in 1927 en aan varkensslachtbelasting f 909 419, tegen f 791 738 (volgens verbeterde opgaven) in 1927.

Het aantal overtredingen wegens slachten zonder vergunning bedroeg in 1928 achtereenvolgens 217 en 280, tegen 170 en 193 (verbeterde opgaven) in 1927.

Oorlogswinstbelasting. Sedert 1 Januari 1926 worden geen aanslagen meer opgelegd, ingevolge het bepaalde in art. 56 ten 4de van de Ord. van 26 Sept. 1917 (I. S. n°. 592).

De aanslag in deze belasting over de jaren 1914 tot en met 1919 beliep einde 1925 f 355 373 079.

In het jaar 1927 werd f 635 026 meer teruggegeven dan ontvangen, terwijl in 1928 f 696 426 meer werd ontvangen dan teruggegeven.

Belastingen van verschillenden aard, die slechts in het een of ander gewest worden geheven. Omtrent de opbrengst van en den aanslag in deze belastingen vindt men opgaven over 1927 en 1928 in tabel IX van bijlage S.

Licentiën voor het houden van Chineesche dobbelspelen. De opbrengst der licentiën heeft bedragen over 1927 (verbeterde opgaven) op Java en Madoera f 33 850 en in de Buitengewesten f 168 519 en over 1928 (voorloopige opgaven) op Java en Madoera f 9 004 en in de Buitengewesten f 145 542.

---

a) Onder de geïnde bedragen is hier en bij andere hierna te melden belastingen niet alleen begrepen wat op den aanslag van hetzelfde jaar is ontvangen, maar ook wat van den achterstand over vorige jaren is aangezuiverd (wat de personeele belasting betreft, ook hetgeen gestort is wegens te verhalen kosten van schatting), zoomede de boete wegens te late betaling, terwijl daarentegen, ingevolge art. 17 der Indische Comptabiliteitswet 1925 (I. S. n°. 448) in mindering is gebracht, hetgeen tengevolge van verkeerden aanslag over het behandeld of over eenig vorig jaar, dan wel uit anderen hoofde, aan belanghebbenden is terugbetaald.

Overschrijvings-, successie- en overgangsrecht. De opbrengst van deze belastingen was in 1928 (volgens voorloopige opgaven) en in 1927 (volgens verbeterde opgaven) als volgt:

		Java en Madoera.	Buitengewesten.	Totaal.
Overschrijvingsrecht	1927	f 2 061 378	f 680 586	f 2 741 964
	1928	2 104 658	580 583	2 685 241
Successie- en overgangsrecht	1927	245 262	37 861	283 123
	1928	402 901	65 216	468 117

Zegelrecht. De zegelverordening 1921 (I. S. nº. 498) is — met ingang van 1 October 1928 (zie I. S. 1928 nº. 355) — nader aangevuld en gewijzigd bij Ord. van 18 Aug. 1928 (I. S. nº. 354) ten einde de heffing van het handelszegelrecht op betere wijze te verzekeren. Vervolgens is die zegelverordening nog nader gewijzigd bij Ord. van 16 Jan. 1929 (I. S. nº. 6) in verband met de regeling betreffende het verleenen van tegemoetkoming van Overheidswege bij de verpleging van voogdijkinderen door particulieren.

Bij Ord. van 14 Dec. 1928 (I. S. nº. 533) zijn de stukken betreffende arbeidsovereenkomsten van zegelrecht vrijgesteld, ook wanneer de bepalingen van Titel Zeven A van het Derde Boek van het Burgerlijk Wetboek niet of niet alle op de arbeidsovereenkomst van toepassing zijn.

Aan zegelrecht is, volgens voorloopige opgaven, in 1928 ontvangen f 13 931 542, tegen (volgens verbeterde opgaven) f 13 897 258 in 1927.

Landrente (in de Gouvernementslanden op Java en Madoera). Behalve op het in de residentie Batavia gelegen particulier land Angkè Kapok en op de overige sedert tot het Landsdomein teruggebrachte landerijen in dat gewest, waar onderscheidenlijk de in I. S. 1914 nº. 315 en I. S. 1918 nº. 366 (sedert gewijzigd en aangevuld bij I. S. 1918 nº. 817„ 1919 nº. 474, 1923 nº. 426 en 1926 nº. 105) opgenomen afzonderlijke voorloopige regelingen werken, geschiedden de aanslag en de inning overeenkomstig de bij Ord. van 25 Juni 1907 (I. S. nº. 277), in verband met de Ord. van 20 Dec. 1912 (I. S. nº. 605), 4 Juli 1922 (I. S. nº. 472), 20 Oct. 1925 (I. S. nº. 544) en 6 Mei 1927 (I. S. nº. 164) vastgestelde regeling.

De nieuwe regeling vond in 1928 mede toepassing in 2 districten der afdeeling Krawang.

Verder werd in 1928 de landrente-aanslag op den voet van de landrente-ordonnantie 1927 (I. S. nº. 163) herzien in 3 districten der afdeeling Krawang, 5 districten der afdeeling Oost-Priangan, 6 districten der afdeeling Pekalongan, 6 districten der afdeeling Koedoes, 3 districten der afdeeling Noord-Banjoemas, 1 district der afdeeling Zuid-Banjoemas, 6 districten der afdeeling Kediri, 3 districten der afdeeling Bodjonegoro, 2 districten der afdeeling Bondowoso, 4 districten der afdeeling Pasoeroean en 3 districten der afdeeling West-Madoera.

In bijlage S, sub X, zijn overzichten opgenomen van de oppervlakte der landrenteplichtige gronden en van het bedrag van den landrente-aanslag vóór en na de invoering dan wel de algeheele herziening in de hierboven genoemde 44 districten.

Andere landelijke inkomsten. Hiermede worden bedoeld de landrente in de Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo, de vertieningsbelasting, tesang-heffing en landrente in het gouvernement Celebes en onderhoorigheden, de landrente en de onder andere namen geheven soortgelijke belastingen in de afdeelingen Zuid-Bali, Boeleleng en Lombok van het gewest Bali en Lombok en de belasting op de vischvijvers op Java en Madoera. De omtrent deze heffingen ontvangen opgaven zijn opgenomen in bijlage S, onder XI.

Bij G. B. 14 Juli 1928 nº. 24 (I. S. nº. 260) is bepaald, dat ook in door den Directeur van Financiën aan te wijzen gebiedsdeelen in de Buitengewesten plaatselijke landrente-kantoren worden opgericht.

De invordering bij dwangschrift van de landrente geheven op den voet van de „Borneo-landrente-ordonnantie" (I. S. 1923 nº. 484) en de „Celebes-landrente-ordonnantie" (I. S. 1927 nº. 179) is geregeld bij G. B. 9 Febr. 1929 nº. 16 (I. S. nº. 17).

Pandhuisdienst. Landspandhuizen zullen mede gevestigd zijn te Malangbong en Bajongbong (res. Oost-Priangan) (Bb. nº. 11717), Kloengkoeng, Karangasem, Negara en Ampenan (res. Bali en Lombok) (Bb. nº. 11732).

Einde 1928 waren 431 pandhuizen in bedrijf, waarbij 49 164 794 panden werden beleend, waarop aan leensommen werd verstrekt f 181 460 800, tegen onderscheidenlijk 49 817 853 panden en f 173 888 854 in 1927.

De exploitatiekosten van het bedrijf bedroegen f 12 735 667 of bijna f 0,26 per pand, terwijl de winst f 9 686 125 beliep.

Voor 1927 waren deze cijfers respectievelijk f 12 111 483, ruim f 0,24 en f 11 861 765.

Recht op openbare verkoopingen. Bij de Landsvendukantoren (vendukantoren der 1ste klasse, waaronder begrepen die, welke beheerd worden door algemeene ontvangers van Landskassen) is in 1928 omgezet aan voor particuliere rekening verkochte goederen f 9 926 595 en aan voor gouvernementsrekening verkochte goederen en producten f 1 449 409 (in 1927 onderscheidenlijk f 10 398 175 en f 1 649 469) en te dier zake aan recht geheven f 757 608, latende, na aftrek van de kosten dier kantoren, een winst van f 462 807 (over 1927 bracht dit recht onzuiver f 799 473 en zuiver f 498 951 op).

Bij de vendukantoren der 2de klasse (die, waarvan het beheer een bijbetrekking uitmaakt) beliep de omzet in 1928 bij de door notarissen beheerde kantoren f 15 691 780 en bij die onder beheer van gewestelijke secretarissen, commiezen op assistent-residentiekantoren of besturende ambtenaren f 3 043 792, te zamen f 18 735 572, welke sommen in 1927 bedroegen f 18 231 590 + f 3 626 488 = f 21 858 078.

Aan voor gouvernementsrekening verkochte goederen, enz. was onder den omzet van de kantoren der 2de klasse begrepen f 5 699 561 (in 1927 f 5 341 693). Als aandeel van den Lande in de inkomsten der vendukantoren der 2de klasse is in 1928 geïnd ter zake van de door notarissen beheerde kantoren f 363 348 en ter zake van de overige kantoren f 93 012„ te zamen derhalve f 456 360 (in 1927 f 412 536 en f 96 293, of te zamen f 508 829). De zuivere opbrengst voor den Lande van alle vendukantoren te zamen beliep alzoo in 1928 f 919 167 (in 1927 f 1 007 780).

Bij G. Bn. 18 en 30 Juni 1928 nos. 2x en 1x (I. S. nos. 219 en 243) is, in verband met de instelling van de provinciën Midden-Java en Oost-Java en de gouvernementen Soerakarta en Jogjakarta, de organisatie van de vendukantoren in die gewesten herzien. Eveneens geschiedde dat bij G. B. 30 Juni 1928 nº. 2 (I. S. nº. 246) ten aanzien van de vendukantoren der 2de klasse te Bandjermasin en Samarinda, als gevolg van de plaats gehad hebbende splitsing van de afdeeling Samarinda.

II. MUNTWEZEN; JAVASCHE BANK.

§ 1. MUNTWEZEN.

Bij Ord. van 21 Dec. 1928 (I. S. nº. 549) is, in het belang van de muntzuivering op de eilanden Soembawa en Flores (res. Timor en Onderhoorigheden), de invoer in en de uitvoer uit die residentie van koperen muntspeciën, bekend onder den naam van kepengs met ingang van 1 Maart 1929 en de invoer in die residentie van koperen muntspeciën, bekend onder den naam

van duiten met ingang van 1 Januari 1929 verboden. Bij Ord. van denzelfden datum (I. S. n°. 550) is een einde gemaakt aan den omloop van koperen muntspeciën (kepengs en duiten) op de eilanden Soembawa (met ingang van 1 Juli 1929) en Flores (met ingang van 1 Januari 1930).

Bij de wet van 24 April 1929 (N. S. n°. 196, I. S. n°. 170) is art. 4 van de Indische Muntwet 1912 nader gewijzigd in dien zin, dat aankoop van obligaties van Nederlandsche leeningen voor het Indisch Muntfonds mogelijk is geworden en dat vervreemding van voor dat fonds aangekochte geldswaardige stukken toegestaan wordt als het belang van dat fonds zulks medebrengt.

In 1928 zijn voor rekening van het Land aangemunt 3 750 000 guldens, 5 000 000 halve guldens, 30 000 000 1/10 guldens en 9 600 000 1-centstukken, terwijl in dat jaar van Regeeringswege in Nederlandsch-Indië zijn ingetrokken 50 400 rijksdaalders, 494 000 guldens, 700 000 halve guldens, 980 000 1/4 guldens en 4 250 000 1/10 guldens.

§ 2. JAVASCHE BANK.

Bij G. B. 24 Jan. 1928 n°. 4 is te Madioen een agentschap van de Javasche Bank gevestigd.

Krachtens Koninklijke machtiging is bij G. B. 15 Juni 1928 n°. 4x (I. S. n°. 229) bepaald, dat het gezamenlijk bedrag aan bankbiljetten, rekening-courant saldi en andere van de Javasche Bank dadelijk opeischbare vorderingen voor 2/5 gedeelte moet zijn gedekt door munt of muntmateriaal; bij diezelfde gelegenheid is bepaald, dat van die verplichte metaaldekking ten minste 3/5 gedeelte in Nederlandsch-Indië aanwezig moet zijn en dat ten minste 1/4 der metaaldekking moet bestaan uit munten, welke tot ieder bedrag wettig betaalmiddel zijn.

N.

BURGERLIJKE EN MILITAIRE LANDSDIENAREN.

Examens voor den Nederlandsch-Indischen bestuursdienst. In het studiejaar 1928/1929 hebben 29 candidaat-Indisch ambtenaren het doctoraal examen der Indologische studie, dan wel het doctoraal examen in het Nederlandsch-Indisch recht met gunstig gevolg afgelegd.

In 1929 zijn hier te lande 69 jongelieden als candidaat-Indisch ambtenaar aangewezen, in Indië 12.

Aanvullende academische studie. Voor het academiejaar 1928/1929 zijn geen ambtenaren van het Binnenlandsch Bestuur voor de aanvullende academische studie aangewezen.

Studie voor rechterlijk ambtenaar. Gedurende het academiejaar 1928/1929 slaagden 8 juristen (candidaat-Indische rechterlijke ambtenaren) voor het doctoraal examen in het Nederlandsch-Indische recht, terwijl 5 voor uitzending ten behoeve van den Indischen dienst in aanmerking komende personen, die het doctoraal examen in het Nederlandsch recht reeds met gunstig gevolg hadden afgelegd, voor eigen rekening de studie in het Nederlandsch-Indisch recht voltooiden. Van deze juristen werden, in verband met de afkeuring van één hunner, 12 ten behoeve van de rechterlijke macht naar Nederlandsch-Indië uitgezonden, terwijl voorts in het afgeloopen academiejaar nog 7 personen, die, zonder voorafgaande studie in het Nederlandsch recht, het doctoraal examen in het Nederlandsch-Indisch recht hadden afgelegd, voor uitzending ten behoeve van de Indische rechterlijke macht, in aanmerking zijn gebracht.

Kostuum. Bij G. B. 11 Juli 1929 n°. 24 (Bb. n°. 12 034) is een nieuw wit ambtscostuum voor de burgemeesters vastgesteld.

Een nieuw wit ambtscostuum voor de ambtenaren bij de Nederlandsche bestuurscorpsen is vastgesteld bij G. B. 11 Juli 1929 n°. 25 (Bb. n°. 12035).

Opleiding. Bijzondere voorwaarden voor benoembaarheid tot ingenieur en tot geoloog bij den dienst van den mijnbouw in Nederlandsch-Indië en regelen betreffende de opleiding van ingenieurspersoneel bij dien dienst zijn vastgesteld bij G. B. 17 Aug. 1928 n°. 1a (Bb. n°. 11729).

Bij G. B. 31 Mei 1929 n°. 20 (Bb. n°. 11972) zijn de benoembaarheidseischen voor de leidende betrekkingen bij de staatsspoor- en tramwegen verruimd.

Nieuwe bijzondere voorwaarden voor benoembaarheid van ambtenaren en beambten bij de Gouvernementsmarine zijn vastgesteld bij G. B. 1 Juni 1929 n°. 15 (I. S. n°. 150), terwijl bij hetzelfde G. B. (Bb. n°. 11971) nieuwe voorschriften zijn vastgesteld omtrent het afnemen van de examens voor de rangen van 1sten en 2den officier en 1sten en 2den werktuigkundige bij de Gouvernementsmarine.

De voorwaarden voor benoembaarheid tot technisch ambtenaar in den rang van landbouwleeraar en de hoogere rangen bij den landbouwvoorlichtingsdienst (I. S. 1921 n°. 399) zijn nader gewijzigd bij G. B. 13 April 1929 n°. 13 (I. S. n°. 62).

Betrekkingen bij den burgerlijken dienst. De lijst van betrekkingen bij den burgerlijken dienst, waartoe ook benoemd kunnen worden zij, die geen Nederlandsch onderdaan zijn, is bij G. B. 4 Mei 1929 n°. 37 (I. S. n°. 108) nader aangevuld.

Delegatiën. De bepalingen omtrent het delegeeren naar Nederland van tot het leger behoorende Landsdienaren (I. S. 1924 n°. 121) ondergingen eene wijziging bij G. B. 18 Oct. 1928 n°. 28 (I. S. n°. 452).

Conduite-beoordeelingen. Eene regeling inzake het uitbrengen van conduite-beoordeelingen over de ambtenaren bij het Europeesch Binnenlandsch Bestuur kwam tot stand bij G. B. 11 Juli 1929 n°. 26 (Bb. n°. 12036).

Overdracht van bevoegdheid. De benoemingsoverdrachtregeling 1928 (I. S. n°. 35) onderging eene wijziging bij G. B. 5 Oct. 1928 n°. 23 (I. S. n°. 438).

Pensioenen, gagementen en onderstanden. Eene pensioenregeling voor den voorzitter van den Volksraad kwam tot stand bij K. B. 26 Jan. 1929 n°. 21 (I. S. n°. 39).

Bezoldigingen, toelagen, tegemoetkomingen, enz. Voor nadere wijzigingen en aanvullingen van de herziene Bezoldigingsregeling Burgerlijke Landsdienaren (Herziene B. B. L. 1925/1928) (I. S. 1928 n°. 38) zie men I. S. 1928 nos. 351, 352, 373, 423, 440, 508, 522, 531, 534, 555, 560, 562, 563, 564 en 565 en 1929 nos. 38, 51, 64, 113, 119, 167, 191, 223 en 226.

Bij G. B. 4 April 1929 n°. 32 (I. S. n°. 52) is het tijdvak, waarover de bezoldiging door een Landsdienaar bij ontslag of schorsing wordt genoten, nader vastgesteld.

Een vóórpraktijkregeling kwam tot stand voor personeel van het Departement van Oorlog (Bb. n°. 11882), voor personeel van den dienst van den mijnbouw (Bb. n°. 11883), voor het

drukkerijpersoneel (Bb. nos. 11811 en 11881), voor de algemeene politie (I. S. 1928 n°. 182) en voor gewezen militairen bij de Algemeene Rekenkamer (I. S. 1928 n°. 421).

De regeling betreffende de toekenning van eene toelage wegens dienstbelang aan eenige groepen van Landsdienaren (I. S. 1925 n°. 334) is nader aangevuld bij G. B. 19 Aug. 1928 n°. 44 (I. S. n°. 359).

De aan de Landsdienaren in de onderafdeeling Djembrana (res. Bali en Lombok) toegekende dienstbelangtoelage is bij G. B. 26 Mei 1929 n°. 1 (I. S. n°. 145) ingetrokken.

De regeling nopens de toekenning van dienstbelangtoelagen aan Landsdienaren zoowel militaire als burgerlijke op verafgelegen vestigingen (I. S. 1927 n°. 71) onderging eene wijziging bij G. B. 20 Nov. 1928 n°. 42 (I. S. n°. 519).

De opgave van de betrekkingen waaraan voor den bekleeder het genot van eene toelage voor bijzondere ambtskosten is verbonden (I. S. 1928 n°. 38) is gewijzigd bij G. B. 28 Febr. 1929 n°. 26 (I. S. n°. 32).

De standplaatstoelagenregeling 1927 (I. S. n°. 358) is nader gewijzigd bij G. Bn. 30 Jan. 1929 n°. 38 (I. S. n°. 13) en 26 Juni 1929 n°. 12 (I. S. n°. 190).

Met ingang van 1 Juli 1928 heeft eene nieuwe aanwijzing plaats gehad van standplaatsen, waar een standplaatstoelage wordt genoten (G. B. 26 Juni 1928 n°. 21 in I. S. n°. 233).

Aan de burgerlijke Landsdienaren, die werkzaam zijn in de onderafdeeling Boven-Digoel (afd. Amboina, gouv. der Molukken) is, gerekend van 1 Januari 1927, een extratoelage toegekend (I. S. 1928 n°. 455).

Regelingen nopens toekenning van vliegtoelagen en onderwatertoelagen aan vlootgeestelijken kwamen tot stand bij G. B. 12 Sept. 1928 n°. 34 (Bb. n°. 11765).

De regeling voor de toekenning van tegemoetkomingen wegens brandschade aan Landsdienaren, die gehuisvest zijn in met licht brandbare dakbedekking voorziene landswoningen (Bb. n°. 8750) is gewijzigd bij G. B. 10 April 1929 n°. 8 (Bb. n°. 11944).

De regeling betreffende de toekenning van tegemoetkomingen aan nagelaten betrekkingen van overleden Landsdienaren (I. S. 1927 n°. 373) is aangevuld bij G. B. 1 Aug. 1928 n°. 3 (I. S. n°. 265).

Voor nadere wijzigingen en aanvullingen van de militaire bezoldigingsregeling 1925 (I. S. 1925 n°. 44) zie men I. S. 1928 n°. 522 en 1929 n°. 60.

Bij G. B. 12 Sept. 1928 n°. 33 (I. S. n°. 409) is de regeling betreffende de inpassing van militairen, die overgaan naar eene in de B. B. L. 1925 (I. S. n°. 43) voorkomende burgerlijke betrekking bij het Departement van Oorlog, of de daaronder ressorteerende diensten en inrichtingen, welke gelijksoortig is aan eene of eene voortzetting is van de militaire betrekking (I. S. 1927 n°. 541) aangevuld.

Bij G. B. 27 April 1929 n°. 29 (I. S. n°. 97) is eene regeling vastgesteld voor de medetelling van reeds met pensioen of gagement beloonden militairen diensttijd van het personeel bij het gevangeniswezen in deLandsopvoedingsgestichten.

Reis- en verblijfkosten. Het algemeen reisreglement (I. S. 1921 n°. 422) is nader gewijzigd en aangevuld, met betrekking tot het vervoer van Landsreizigers met autobussen (Bb. n°. 11816).

Bij Ord. van 24 April 1929 (I. S. n°. 70) is het algemeen reisreglement nader gewijzigd en aangevuld ter verruiming van de daarbij aan het hoofd van het kantoor voor reiswezen toegekende bevoegdheden, zoomede ter verlaging van de kilometergelden, welke bij commissiereizen worden te goed gedaan.

Bij G. B. 3 Sept. 1929 n°. 18 is eene commissie ingesteld, welke tot taak heeft de werking van de thans geldende regeling der rangschikking van Landsdienaren bij het reizen in den Indischen Archipel ingevolge het algemeen reisreglement (I. S. 1921 n°. 422) te onderzoeken en v.z.n. geformuleerde voorstellen in te dienen tot wijziging van die regeling.

Verloven. Bij Ord. van 6 Mei 1929 (I. S. n°. 109) kwam een reglement tot stand op het verleenen van verlof, na opzending via Nederland naar Suriname en Curaçao, aan militairen beneden den rang van onder-luitenant van het Nederlandsch-Indische leger, zoomede op de toekenning van overtocht van Nederlandsch-Indië via Nederland naar Suriname of Curaçao en omgekeerd.

In 1928 is aan 1172 burgerlijke landsdienaren verlof verleend wegens langdurigen dienst, tegen 1001 in 1927, terwijl aan 43 burgerlijke ambtenaren een zoodanig verlof wegens ziekte werd toegestaan, tegen 45 in 1927. Buitenlandsch verlof buiten bezwaar van den Lande werd verleend aan 12 burgerlijke landsdienaren, tegen 12 in 1927. In het jaar 1928 werden voorts nog 20 geconverteerde verloven verleend.

Geneeskundige keuring. De rangschikking der verschillende betrekkingen in de klassen, vermeld in Bijlage I van het keuringsreglement (Bijlage A) is nader aangevuld (zie Bb. nos. 11693, 11710, 11742 en 11743).

Voor Batavia, Semarang en Soerabaja zijn keuringsraden aangewezen (Bb. n°. 12015).

De bepalingen betreffende den Geneeskundigen Raad van het Departement van Koloniën zijn nader gewijzigd bij K. B. 28 Jan. 1929 n°. 31 (N. S. n°. 15, I. S. n°. 58).

Omtrent de aan Landsgeneeskundigen toe te kennen vergoedingen voor verrichte keuringen zie men I. S. 1928 n°. 441.

Weduwen- en weezenfondsen. De staat, aangevende de betrekkingen en de bezoldigingsregelingen van het personeel bij het beheerskantoor van de pensioen- en weduwen- en weezenfondsen van de Indische burgerlijke en locale ambtenaren (I. S. 1925 n°. 373) is gewijzigd en aangevuld bij G. B. 21 Aug. 1928 n°. 3 (I. S. n°. 353).

AANGELEGENHEDEN, BEHOORENDE TOT DEN WERKKRING VAN HET DEPARTEMENT VAN LANDBOUW, NIJVERHEID EN HANDEL.

I. LANDBOUW.

Als ,,Mededeeling van de Afdeeling Landbouw'' verschenen een tweetal publicaties, handelende over ,,De rijstinvoer in Nederlandsch-Indië'' en ,,De voornaamste middelen van bestaan van de Inlandsche bevolking der Buitengewesten''. De door het kantoor voor de volkslectuur uitgegeven ,,Almanak-Tani 1928—1929'' (waarvan 9187 exemplaren werden verkocht) werd, evenals de drie hieraan voorafgegane Maleische landbouw-almanakken, wederom door de Afdeeling Landbouw samengesteld. Voor de illustreering van landbouw-maandbladen in de inheemsche talen, welke in een aantal landbouwressorten ten behoeve van de Inlandsche bevolking door den landbouwvoorlichtingsdienst worden uitgegeven, is eene foto- en eene cliché-verzameling aangelegd.

Omtrent aanvragen om vergunning tot oprichting of uitbreiding van suikerondernemingen, zoomede over erfpachtsaanvragen werd van advies gediend. Een aantal irrigatieprojecten en be-

vloeiingsvraagstukken gaf aanleiding tot het doen van onderzoekingen en het geven van adviezen. De wadoek-enquête werd afgesloten; vastgesteld is geworden, dat de wadoeks tot nu toe geen noemenswaard gunstigen invloed hebben uitgeoefend op de cultuur of uitbreiding van de polowidjo-gewassen.

De aanwending van kunstmest bij den Inlandschen landbouw nam gestadig toe. In 1928 kwam duidelijk aan het licht, dat reeds groote hoeveelheden kunstmeststoffen in verschillende streken buiten bemoeienis van den landbouwvoorlichtingsdienst door den particulieren handel aan de bevolking worden verkocht. Chineezen, Arabieren en hadji's treden hoe langer hoe meer als tusschenhandelaars op en brengen dit grootendeels van elders ingevoerde artikel in de desa's. De bemiddeling van de ambtenaren van den landbouwvoorlichtingsdienst bij de kunstmestverstrekking zelf wordt daardoor in steeds meerdere mate overbodig gemaakt, hetgeen eenerzijds tot gevolg heeft, dat meer tijd en arbeid beschikbaar komt voor verdere voorlichting en propaganda als ook voor contrôle op den particulieren mesthandel wat betreft gehalte en prijs, anderzijds oorzaak is, dat het overzicht van het werkelijke kunstmestgebruik van de Inlandsche bevolking, door het gemis van juiste gegevens omtrent den omzet van dien particulieren tusschenhandel, welke overigens aanmoediging verdient, begint verloren te gaan.

De proeven en demonstraties met groenbemesting werden wederom uitgebreid. In Kedoe nam de toepassing van groenbemesting op de hellingen van den Soembing en den Sindoro grootere afmetingen aan; het oppervlak der Crotalaria-aanplantingen, bestemd om ondergewerkt te worden, steeg daar van 1616 H.A. in 1927 tot 1800 H.A. in 1928, terwijl de zaadaanplantingen van deze leguminoos zich uitbreidden van 500 H.A. in 1927 tot 550 H.A. in 1928. Ook in Besoeki vindt groenbemesting hoe langer hoe meer toepassing bij de bevolking, die voor dit doel eigen zaadtuintjes van leguminozen gaat aanleggen; in het onderdistrict Wringin kon het oppervlak van deze bevolkingszaadtuinen reeds voldoende zaad produceeren om een aanplant van 900 H.A. onder de groenbemesters te zetten. In de Buitengewesten nam het gebruik van groenbemesters, vooral bij overjarige handelsgewassen, zooals koffie, rubber en klappers, eveneens toe. In de Minahasa zaait men thans in de klapperaanplantingen overal Mimosa invisa uit.

Ter completeering van het landbouwkundig onderzoek in de Solo-vallei werden de cultuurmethode-proeven in Noord-Soerabaja en Bodjonegoro voortgezet, voornamelijk om de waarde der gogo-rantja-cultuur voor de Solo-vallei vast te stellen.

Het oppervlak van de met padi tjina beplante sawahs nam in streken zonder Europeesche rietcultuur voortdurend toe. Zoo waren bijv. in Salatiga (res. Semarang) alle daarvoor in aanmerking komende gronden (2485 H.A.) in 1928 met deze rijstvariëteit beplant en eveneens het meerendeel der sawahs in de Minahasa (Manado). In Zuid-Soerabaja werd vooral veel aandacht geschonken aan het vraagstuk der tijdige oplevering der sawahgronden ten behoeve van de Europeesche suikerrietcultuur, hetgeen leidde tot het op ruime schaal aanzetten van rijstvariëteitenproeven, waarin de groeiduur en de productie van inheemsche met die van vroegrijpende Britsch-Indische padivariëteiten werden vergeleken. Deze proeven gaven reeds resultaten, die voor de suikerstreken gunstige perspectieven openen. In datzelfde gebied werden in 1928 met de zwarte kedelé-variëteit nº. 27, welke vier jaar geleden aldaar bij de bevolking was geïntroduceerd, reeds duizenden bouws beplant.

Naar de cultuur van Inlandsche tabak op Madoera werd een onderzoek ingesteld. Aldaar genomen proeven met Virginia-tabak toonden aan, dat met deze tabakssoort belangrijk betere resultaten voor de Europeesche sigaretten-industrie zouden zijn te verkrijgen dan met de inheemsche. In Djember werd zaad van goede tabaksvariëteiten in samenwerking met de aannemers op zeer ruime schaal onder de bevolking verspreid.

In de Buitengewesten heerschte vooral groote belangstelling voor de cultuur van overjarige gewassen (koffie, rubber, klappers, kapok, peper en vruchtboomen). Duidelijk kwam dit tot uiting in de hoeveelheden zaai- en plantmateriaal, welke in verschillende ressorten aan de bevolking werden verstrekt: ter Oostkust van Sumatra van arabica-koffie 60 000 en van robustakoffie 16 000 éénjarige stumps (afkomstig van eigen kweekbedden), 16 K.G. robusta-zaad (van den koffieproeftuin te Bandelan), 40 000 éénjarig rubberstumps en 8300 éénjarige kapokstumps; in Tapanoeli 50 M. hevea-oculatiehout van de beste Avros-clonen; ter Sumatra's Westkust 400 000 geselecteerde rubberzaden en ± 1100 K.G. robusta-koffie-zaad; in Palembang 500 000 kapokzaden, 50 000 kruidnagelzaden, 17 000 cacaozaden en 500 peperstekken; in de Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo 25 K.G. zaadkoffie, 750 000 kapokzaden en 2000 kemiripitten; in Celebes en Onderhoorigheden 940 000 kapokzaden; in Manado 390 600 robusta-koffiezaden en 53 780 rubberstumps. Uit het proefveld te Laha op het eiland Ambon werd zaai- en plantmateriaal gedistribueerd in de Molukken en in Nieuw-Guinee (Manokwari, Hollandia, Fakfak, Boven-Digoel). Ook hebben belangrijke verstrekkingen van groenbemesterzaden plaats gehad.

De geheele oogst van den kapokzaadtuin te Bangsri in het regentschap Japara (res. Semarang) werd verkocht, terwijl vele aanvragers van kapokzaad moesten worden teleurgesteld, doordat daarvan niets meer geleverd kon worden.

Met het verleenen van bemiddeling bij de aanschaffing van landbouwwerktuigen en andere bedrijfsbenoodigdheden werd voortgegaan. Door de bemoeienissen van den landbouwconsulent voor de Oostkust van Sumatra werden aan de bevolking geleverd 22 Japansche padidorschmachines, 53 bibitspuiten, 8 K.G. loodarsenaat en eene groote hoeveelheid standaardoplossing petroleum-emulsie voor de bestrijding van insectenplagen; in Bondowoso en Djember zijn 1400 patjoels en 738 ijzeren ploegen (grootendeels aan de bevolking) geleverd.

Vele op Flores en de Solor- en Alor-eilanden genomen proeven met de uit Britsch-Indië ingevoerde katoensoorten toonden aan, dat de aanplantingen der variëteiten Watts long staple en Cambodja — na eene hoogte van ± 50 c.M. te hebben bereikt — practisch geen last ondervinden van Cicadelliden, terwijl alle in de onmiddellijke nabijheid staande Caravonica-planten daarentegen in hevige mate door die insecten worden aangetast. Ook in productiviteit gaan zij ver uit boven even oude (tweejarige) Caravonica-aanplantingen. Pogingen tot uitbreiding van dit export-product zullen hoofdzakelijk afstuiten op het ontbreken van opkoopers in de gebieden, welke voor de cultuur ervan geschikt zijn.

De werkzaamheden op tuinbouwkundig gebied werden met kracht voortgezet. Voor de veredeling van mangga's en djeroeks zijn op vele plaatsen op Java en Madoera proeven in gang.

Een economisch onderzoek naar de belangrijkheid van de vruchtencultuur in de Ommelanden van Batavia werd afgesloten. Door den dienst der staatsspoor- en tramwegen werden in 1928 ruim 21 millioen K.G. vruchten verzonden uit het productiegebied „de Ommelanden van Batavia". Tengevolge van den onregelmatigen neerslag en den natten oostmoesson mislukten daar de doerian-, doekoe- en mangga-oogsten. Door het proefbedrijf Ragoenan bij Pasar Minggoe werden verzonden: 8219 planten (waarvan 5518 oculaties, 1814 zaailingen en 887 tjangkokans), 9304 uitloopers van ananas, eenige honderden papaja-zaden, 6000 zaden van verschillende vruchtboomen, 465 kati zaad van Calopogonium en 206 kati van Mimosa invisa. De van daaruit naar Europa verzonden proefzendingen van vruchten werden in 1928 voortgezet.

De pisanguitvoer uit Banjoewangi bedroeg in 1928 157 900 trossen (148 000 trossen naar West-Australië, 152 700 trossen naar Soerabaja en 5200 trossen naar andere plaatsen van Java), tegen 149 000 trossen in 1927.

De afvoer van groenten van de Karo-hoogvlakte (Oostkust van Sumatra) neemt voortdurend toe. Volgens getaxeerde cijfers werden in 1928 van de hoogvlakte naar Medan verzonden 3 236 220 K.G. kool en 1 208 380 K.G. andere groenten. Aan de bevolking aldaar werden verkocht 9930 pakjes groentenzaden (f 3966).

De binnenvisscherij-werkzaamheden breidden zich gestadig uit. De zoetwater-visscherij in irrigatiewadoeks in Noord-Soerabaja had eene stijgende belangstelling bij de bevolking. Met het in bedrijf brengen van nog meer geschikte wadoeks werd gewacht, totdat eene regeling voor het recht van visschen zal zijn getroffen. De vischteelt op sawahs tijdens den padigroei gaf in Malang zeer mooie resultaten; als gevolg daarvan steeg de aanvraag om levering van daarvoor geschikte pootvisch. Van de in den loop van 1927 uit Nederland ingevoerde edelkarpers en zeelten kon in 1928 eenige keeren broed worden verkregen. Het voorttelen van deze visschen wijst er op, dat zij in Indië gedijen. Van de in den vorm van eieren ingevoerde regenboogforellen kon een klein aantal worden opgekweekt. De groei dezer

visschen was niet slecht te noemen. Hoewel het bewijs is geleverd, dat het mogelijk is de regenboogforel op Java in koel bergwater te kweeken, zal echter de toekomst nog moeten leeren of forellen, ondanks het gemis van een winter en sneeuwwater, in Indië geslachtsrijp kunnen worden. Verder is een klein aantal jonge forellen zonder verlies levend van Nederland naar de kweekerij te Poenten overgebracht en in een specialen forellenvijver geplaatst.

Wat de zoutwatervisscherij betreft kan worden gemeld, dat werd voortgegaan met de aanmoediging tot combinatieteelt van bandeng met plantenetende visschen. De aanvragen om levering van pootvisch daarvoor vertoonden eene sterke stijging.

Op verzoek van het hoofd van den dienst der volksgezondheid werd in Batavia een proef genomen om te geraken tot eene andere exploitatie-wijze van zoutwatervischvijvers, met het doel broedplaatsen van malaria-muskieten daaruit te doen verdwijnen. Het eerste in behandeling genomen terrein heeft eene oppervlakte van ± 50 H.A. De werkzaamheden voor eene betere waterregeling werden in Augustus aangevangen en in October beëindigd; begin November kon tot bezetting met visch worden overgegaan en reeds aan het eind van het jaar was op overtuigende wijze aangetoond, dat bij de gevolgde bedrijfsmethode de vijvers in het geheel geen muskieten meer voortbrengen. Deze uitslag is van groot belang voor geheel Nederlandsch-Indië, daar nu bij malariabestrijding in kustplaatsen niet meer, als voorheen, in de eerste plaats gedacht moet worden aan opheffing van de vijvers, doch aan verbetering daarvan.

Door demonstraties en voorlichting werd de bevolking aangemoedigd om, wanneer dit eenigszins mogelijk is, zelf over te gaan tot het telen van vischbroed. Op verschillende plaatsen ging men daar reeds toe over en verkochten de vischtelers pootvisch aan de omwonenden.

De verschillende klassen van de middelbare landbouwschool te Buitenzorg telden bij den aanvang en het einde van 1928 het volgende aantal leerlingen. [1])

	Europeanen.		Inlanders.		Chineezen.		Totaal.	
	Aanvang.	Einde.	Aanvang.	Einde.	Aanvang.	Einde.	Aanvang.	Einde.
1ste klasse	20	14	33	37	3	6	56	57
2de „	11	15 (2)	24	24 (6)	3	1	38	40 (8)
3de „	8	10	22	19 (7)	—	3	30	32 (7)
Totaal . .	39	39 (2)	79	80 (13)	6	10	124	129 (15)

Bij het in Mei 1928 gehouden eindexamen van het leerjaar 1927—1928 werd het diploma der landbouwkundige afdeeling behaald door 24 leerlingen. Het diploma der boschbouwkundige afdeeling kon worden uitgereikt aan 4 Inlandsche leerlingen. Voor den cursus 1928—1929 werden 53 nieuwe leerlingen tot de eerste klasse toegelaten en 1 tot de tweede klasse.

Van het aantal leerlingen in de verschillende klassen der cultuurschool te Soekaboemi op einde 1928 geeft het volgende staatje een overzicht.

Klassen.	Europeanen.	Inlanders.	Chineezen.	Totaal.
I A	14	17	1	32
I B	15	13	5	33
II A	10	10	—	20
II B	8	9	1	18
III A	1	6	—	7
III B	11	4	8	23
Totaal . . .	59	59	15	133

Het diploma van de landbouwkundige afdeeling kon aan het einde van den cursus 1927—1928 worden uitgereikt aan 9 van de 14 leerlingen der hoogste klasse en het diploma van de boschbouwkundige afdeeling aan alle 8 leerlingen, die zich aan het eindexamen onderwierpen. Voor den cursus 1928—1929 werden 54 nieuwe leerlingen aangenomen.

De cultuurschool te Malang werd einde 1928 bezocht door het volgende aantal leerlingen:

	Europeanen.	Inlanders.	Chineezen.	Totaal.
1ste klasse	40	10	5	55
2de „	26	8	5	39
3de „	24	4	2	30
4de „	23	6	2	31
Totaal . . .	133	28	14	155

Wegens uitbreiding van den driejarigen tot een vierjarigen cursus werd aan het einde van het leerjaar 1927—1928 geen eindexamen afgenomen en ook geen diploma uitgereikt. Voor den cursus 1928—1929 werden 46 nieuwe leerlingen aangenomen.

In 1928 werkten 8 landbouwbedrijfsscholen; wel bestond er te Pagaralam (res. Palembang) nog een negende onderwijsinstelling van dien aard, maar deze moest zich wegens gebrek aan leerlingen bepalen tot het exploiteeren van hare tuinen met behulp van loonarbeiders.

Het brengen van eenvoudig landbouwonderwijs door middel van desa-leergangen aan desa-goeroes en jongelieden in de desa werd voortgezet op de plaatsen, welke zich daarvoor leenden.

[1]) Het tusschen ( ) vermelde cijfer heeft betrekking op het aantal leerlingen der boschbouwkundige afdeeling.

A. JAVA EN MADOERA.

§ 1. INLANDSCHE LANDBOUW.

Het volgende staatje geeft de gemiddelde padiprijzen voor Java en Madoera (in guldens per pikol).

Padi boeloe.

Jaar.	Jan.	Febr.	Maart.	April.	Mei.	Juni.	Juli.	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.
1920	f 7,03^5	f 6,81^5	f 7,06	f 6,90	f 6,61^5	f 6,81	f 7,14	f 7,03^5	f 7,65	f 8,27	f 8,27^5	f 8,24
1921	7,41	7,33	6,96	6,60	5,97	6,14^5	6,40^5	6,78^5	6,97^5	6,81	7,05^5	6,93
1922	6,82^5	6,54^5	5,83^5	5,09	4,56	4,50^5	4,61^5	4,67	4,86	4,98	4,93^5	5,06^5
1923	5,14^5	5,05^5	5,03^5	4,64^5	4,17^5	4,06	4,24	4,27	4,31^5	4,91^5	5,25	5,57
1924	6,03^5	5,94	5,82^5	5,26	4,34^5	4,30^5	4,52	4,89	5,02^5	5,37^5	5,51	5,63
1925	5,55	5,30	5,02	4,83	4,34	4,62	4,79	5,04	5,29	5,69	6,23	6,32
1926	6,43	6,32	5,97	5,25	4,81	4,95	5,33	5,48	5,63	5,76	5,79	5,75
1927	5,73	5,53	5,15	4,89	4,70	4,63	4,84	5,03	5,04	5,13	5,14	5,15
1928	5,06	4,99	4,95	4,50	4,33	4,45	4,58	4,67	4,80	4,96	5,09	5,22

Padi goendil.

Jaar.	Jan.	Febr.	Maart.	April.	Mei.	Juni.	Juli.	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.
1920	f 6,61^5	f 6,42	f 6,39^5	f 6,30	f 5,86^5	f 6,01	f 6,28	f 6,21^5	f 6,72	f 7,21	f 7,19	f 7,15^5
1921	6,62^5	6,55	6,09^5	5,71	4,96	5,13^5	5,32^5	5,96^5	5,97	5,88	5,67^5	5,87^5
1922	5,65^5	5,45	4,82	4,16^5	3,64	3,69^5	3,65	3,79	4,05	4,03^5	4,16^5	4,26
1923	4,21^5	4,32^5	4,10^5	3,87	3,56^5	3,39^5	3,51	3,57	3,70	4,19	4,77^5	4,81
1924	5,24	5,09^5	5,04	4,61^5	3,69^5	3,57^5	3,85	4,21	4,24^5	4,67^5	4,74^5	4,98
1925	4,87	4,73	4,37	4,13	3,76	4,09	4,22	4,34	4,67	4,79	5,64	5,70
1926	5,77	5,52	5,25	4,66	4,11	4,22	4,60	4,89	4,97	5,04	4,97	4,95
1927	4,98	4,85	4,49	4,22	4,02	3,98	4,22	4,31	4,30	4,36	4,44	4,41
1928	4,35	4,28	4,19	3,81	3,65	3,73	3,87	3,89	4,04	4,22	4,35	4,44

Uit de volgende tabel blijkt, welk een vrijwel onafgebroken en aanzienlijke daling de prijzen van de meeste inheemsche landbouwproducten sinds den aanvang van 1920 (in guldens per pikol) hebben ondergaan.

	Rijst.				Mais gepeld.				Mais-kolven.		Cassave.				Bataten.				Aardnoten.				Katjang kedele.			
	Aantal pasars.	N°. 1.	Aantal pasars.	N°. 2.	Aantal pasars.	N°. 1.	Aantal pasars.	N°. 2.	Aantal pasars.	Per 100 stuks.	Aantal pasars.	N°. 1.	Aantal pasars.	N°. 2.	Aantal pasars.	N°. 1.	Aantal pasars.	N°. 2.	Aantal pasars.	Ongepeld N°. 1.	Aantal pasars.	Gepeld N°. 1.	Aantal pasars.	Wit.	Aantal pasars.	Zwart.
1920. Gemiddeld . .	31	f 19,02	38	f 17,10	42	f 9,13	29	f 8,25	24	f 1,23	32	f 2,76	26	f 2,30	26	f 2,65	23	f 2,20	42	f 11,86	34	f 20,11	29	f 17,02	46	f 15,70
1921. Gemiddeld . .	39	f 16,83	45	f 15,09	48	f 7,80	31	f 6,79	23	f 1,16	41	f 1,57	36	f 1,29	32	f 1,75	31	f 1,41	31	f 8,76	44	f 15,33	40	f 14,20	49	f 13,59
1922. Gemiddeld . .	41	f 12,67	47	f 11,17	51	f 5,43	36	f 4,65	29	f 0,96^5	39	f 1,45	36	f 1,19	27	f 1,61	26	f 1,37	37	f 7,87	46	f 13,80	51	f 12,52	55	f 12,10
1923. Gemiddeld . .	42	f 11,32	48	f 9,88	55	f 5,—	37	f 4,16	28	f 0,73	40	f 1,48	35	f 1,21	27	f 1,50	23	f 1,30	70	f 6,99	48	f 12,81	53	f 10,75	57	f 10,42
1924. Gemiddeld . .	44	f 12,48	49	f 11,22	55	f 5,21	38	f 4,39	28	f 0,74^5	40	f 1,58	36	f 1,27	30	f 1,49	25	f 1,21	69	f 7,18	48	f 13,53	57	f 10,97	56	f 10,47
1925. Gemiddeld . .	106	f 12,11	114	f 10,81	54	f 5,74	42	f 4,66	63	f 0,75	90	f 1,59	69	f 1,23	68	f 1,58	52	f 1,27	64	f 7,22	48	f 13,02	57	f 11,35	57	f 10,27
1926. Gemiddeld . .	109	f 12,65	115	f 11,39	64	f 5,44	56	f 4,46	72	f 0,75	86	f 2,—	75	f 1,54	66	f 2,08	58	f 1,59	68	f 7,72	52	f 13,34	63	f 11,—	61	f 9,90
1927. Gemiddeld . .	111	f 11,46	115	f 10,23	65	f 4,70	55	f 3,89	77	f 0,66	92	f 1,58	82	f 1,19	70	f 1,69	68	f 1,36	72	f 7,10	49	f 12,49	70	f 10,09	70	f 9,08
1928.																										
Januari . . .	111	f 11,40	116	f 10,28	63	f 4,40	58	f 3,54	83	f 0,66	101	f 1,34	90	f 1,02	74	f 1,36	74	f 1,13	73	f 6,67	54	f 11,67	66	f 9,97	70	f 8,53
Februari . . .	111	11,58	116	10,40	61	4,15	56	3,30	80	0,60^5	93	1,35	84	1,04	75	1,38	68	1,11	75	6,56	53	11,97	67	10,01	69	8,71
Maart	108	11,52	116	10,28	62	4,01	57	3,23	73	0,60	93	1,28	82	0,94^5	66	1,38	65	1,11	72	6,50	50	12,—	69	10,18	69	8,78
April	112	11,18	117	9,96	63	4,—	58	3,31	75	0,59	95	1,20	93	0,89	67	1,39	67	1,08	85	6,47	58	11,68	77	10,05	72	8,85
Mei	110	10,96	117	9,82	63	4,21	55	3,53	75	0,60^5	93	1,19	89	0,89	64	1,42	64	1,10	84	6,63	53	12,07	73	10,12	74	9,—
Juni	112	10,87	117	9,75	59	4,23	55	3,60	70	0,65^5	101	1,19	93	0,91^5	63	1,35	62	1,08	83	6,87	57	12,20	70	10,35	70	9,07
Juli	111	11,01	116	9,83	57	4,31	55	3,61	71	0,70^5	97	1,16	89	0,87	57	1,49	54	1,19	83	6,98	56	12,33	69	10,36	73	9,—
Augustus . .	111	11,24	117	10,04	62	4,43	54	3,78	73	0,70^5	97	1,16	89	0,90	61	1,46	50	1,12	81	7,04	55	12,31	70	9,92	73	8,86
September . .	111	11,34	116	10,15	58	4,54	49	3,88	69	0,70^5	95	1,19	88	0,87^5	70	1,43	60	1,12	81	7,03	55	12,29	70	9,85	72	8,87
October . . .	111	11,55	118	10,28	62	4,66	54	3,84	70	0,69^5	99	1,18	86	0,87^5	80	1,33	67	1,01	82	6,94	54	12,01	71	10,02	67	8,90
November . .	112	11,80	117	10,58	61	4,48	55	3,67	75	0,71	95	1,19	81	0,88^5	76	1,36	65	1,02	84	7,02	56	12,10	70	9,99	67	9,01
December . .	113	11,91	114	10,73	60	4,57	56	3,71	77	0,70	93	1,22	82	0,91	82	1,42	67	1,06	82	7,02	56	11,87	70	9,93	69	9,03
Gemiddeld . .	111	f 11,36	116	f 10,18	60	f 4,33	55	f 3,58	74	f 0,66	96	f 1,22	87	f 0,92	69	f 1,40	63	f 1,09	80	f 6,81	54	f 12,04	70	f 10,06	70	f 8,88

Volgens de van de ambtenaren van het Binnenlandsch Bestuur ontvangen opgaven (vgl. tabel I*a* en I*b* van bijlage T) nam de uitgestrektheid van de bouwvelden der Inlandsche bevolking wederom toe. Tegen 10 534 219 bouws (7 475 599 H.A.) in 1927, bedroeg de oppervlakte op het einde van 1928 10 862 635 bouws (7 708 659 H.A.), of 328 416 bouws (233 060 H.A.) meer. Als sawahs en droge gronden waren onderscheidenlijk 4 585 192 bouws (3 253 877 H.A.) en 6 277 443 bouws (4 454 782 H.A.) in gebruik, tegen 4 539 882 bouws (3 221 723 H.A.) en 5 994 337 bouws (4 253 876 H.A.) in 1927.

Een overzicht van de uitgestrektheden bouwgronden sedert 1921 volgt hieronder:

Jaar.	In bouws.			In hectaren.		
	Sawahs.	Droge gronden.	Totaal bouwgronden.	Sawahs.	Droge gronden.	Totaal bouwgronden.
1921	4 419 244	5 344 825	9 764 069	3 136 113	3 792 950	6 929 063
1922	4 420 922	5 396 689	9 817 611	3 137 303	3 829 755	6 967 058
1923	4 431 224	5 426 065	9 857 289	3 144 614	3 850 602	6 995 216
1924	4 501 405	5 491 275	9 992 680	3 194 418	3 896 878	7 091 296
1925	4 509 752	5 573 399	10 083 151	3 200 341	3 955 158	7 155 499
1926	4 527 426	5 807 403	10 334 829	3 212 884	4 121 218	7 334 102
1927	4 539 882	5 994 337	10 534 219	3 221 723	4 253 876	7 475 599
1928	4 585 192	6 277 443	10 862 635	3 253 877	4 454 782	7 708 659

Eenjarige gewassen.

Het volgende staatje geeft een overzicht van de in de laatste 8 jaren geoogste (geslaagde) uitgestrektheden der voornaamste voedingsgewassen.

Gewas.	In bouws.								Gemiddeld 1921/1927.
	1921.	1922.	1923.	1924.	1925.	1926.	1927.	1928.	
Sawahpadi	3 690 088	4 172 592	4 154 435	4 220 528	4 100 738	4 155 470	4 306 054	4 300 401	4 114 271
Padi-gogo	428 411	490 009	501 094	544 621	542 101	628 872	686 200	668 474	545 900
Maïs.	2 104 287	2 216 298	2 296 791	2 483 907	2 252 123	2 764 073	2 724 670	2 624 437	2 406 019
Gierst	8 654	8 216	12 313	11 320	8 206	13 455	23 477	21 157	12 236
Totaal granen . . .	6 231 440	6 887 115	6 964 633	7 260 376	6 903 168	7 561 870	7 740 401	7 614 469	7 078 426
Cassave	1 107 329	1 013 472	1 047 559	1 038 965	1 034 036	957 970	1 162 025	1 041 832	1 051 621
Bataten	275 050	238 794	248 141	254 107	209 034	239 583	268 433	210 926	247 595
Aardappelen. . . .	22 813	24 814	23 465	25 455	24 202	25 663	34 009	29 575	25 777
Andere knolgewassen	88 460	97 695	138 604	171 727	163 557	177 496	165 691	133 097	143 321
Totaal knolgewassen.	1 493 652	1 374 775	1 457 769	1 490 254	1 430 829	1 400 712	1 630 158	1 415 430	1 468 314
Aardnoten	278 847	264 115	261 533	271 615	263 247	276 100	297 168	320 779	273 232
Kedele	226 186	231 782	233 560	238 233	260 125	240 055	267 292	288 172	242 463
Andere peulvruchten	302 591	268 844	275 646	290 691	257 699	298 152	308 484	305 347	286 014
Totaal peulvruchten.	807 624	764 741	770 739	800 539	781 071	814 307	872 944	914 298	801 709
Totaal voornaamste voedingsgewassen.	8 532 716	9 026 631	9 193 141	9 551 169	9 115 068	9 776 889	10 243 503	9 944 197	9 348 449

Gewas.	In hectaren.								Gemiddeld 1921/1927.
	1921.	1922.	1923.	1924.	1925.	1926.	1927.	1928.	
Sawahpadi	2 618 667	2 961 077	2 948 191	2 995 094	2 910 084	2 948 925	3 055 787	3 051 776	2 919 689
Padi-gogo	304 021	347 734	355 601	386 490	384 701	446 278	486 961	474 382	387 397
Maïs.	1 493 305	1 572 794	1 629 916	1 762 702	1 598 217	1 961 522	1 933 560	1 862 429	1 707 429
Gierst	6 141	5 830	8 738	8 033	5 823	9 548	16 660	15 014	8 683
Totaal granen . . .	4 422 134	4 887 435	4 942 446	5 152 319	4 898 825	5 366 273	5 492 968	5 403 601	5 023 198
Cassave	785 815	719 209	743 399	737 301	733 803	679 823	824 630	739 335	746 282
Bataten	195 189	169 460	176 093	180 327	148 341	170 020	190 493	149 683	175 706
Aardappelen. . . .	16 189	17 609	16 652	18 064	17 175	18 212	24 134	20 988	18 293
Andere knolgewassen	62 776	69 329	98 360	121 866	116 068	125 960	117 582	94 452	101 708
Totaal knolgewassen	1 059 969	975 607	1 034 504	1 057 558	1 015 387	994 015	1 156 839	1 004 458	1 041 989
Aardnoten	197 884	187 429	185 597	192 751	186 813	195 934	210 885	227 641	193 899
Kedele	160 513	164 484	165 746	169 062	184 597	170 355	189 684	204 501	172 064
Andere peulvruchten	214 733	190 785	195 612	206 289	182 876	211 583	218 915	216 690	202 970
Totaal peulvruchten.	573 130	542 698	546 955	568 102	554 286	577 872	619 484	648 832	568 933
Totaal voornaamste voedingsgewassen.	6 055 233	6 405 740	6 523 905	6 777 979	6 468 498	6 938 160	7 269 291	7 056 891	6 634 120

Sawahpadi. Zoowel de geoogste uitgestrektheden als de padiproductie was in 1928 grooter dan gemiddeld in de jaren 1921/1927. De geoogste (geslaagde) uitgestrektheid bedroeg 4 300 401 bouws (3 051 776 H.A.), tegen 4 114 271 bouws (2 919 689 H.A.) gemiddeld in 1921/1927.

De opbrengst per geslaagde eenheid van oppervlakte bedroeg in 1928 23,92 pikol per bouw en per geplante eenheid van oppervlakte 23,03 pikol per bouw. De grootste uitgestrektheden sawahpadi werden geoogst in Mei (1 425 852 bouws) en de geringste in December (69 239 bouws).

In 1928 bedroeg de mislukte oppervlakte voor geheel Java en Madoera 168 500 bouws (119 570 H.A.), d. i. 3,77 % van het geoogste + mislukte oppervlak, tegen 165 000 bouws (117 000 H.A.) of 3,7 % in 1927. De belangrijkste mislukkingen kwamen voor in de residentiën Grisee (39 000 bouws of 27 600 H.A.), Bodjonegoro (20 600 bouws of 14 600 H.A.), Blora (16 000 bouws of 11 400 H.A.), Krawang (9780 bouws of 6940 H.A.) en Indramajoe (9600 bouws of 6800 H.A.).

Padigogo. Dit gewas werd in 1928 van 122 600 bouws (87 000 H.A.) meer geoogst dan gemiddeld in de jaren 1921/1927. Sedert 1921 namen de geoogste uitgestrektheden in het algemeen voortdurend toe, terwijl in 1928 een kleine achteruitgang viel op te merken. Het grootste aandeel in den oogst hadden Jogjakarta, Soerakarta, Bantam, Blitar en Ponorogo.

Maïs. De geoogste uitgestrektheid maïs was 218 400 bouws (155 000 H.A.) grooter dan gemiddeld in de jaren 1921/1927. De sedert 1921 vrij constant gestegen cijfers zijn in de laatste 2 jaren weer een weinig teruggeloopen. De belangrijkste maïsstreken waren Madoera en de gewesten Probolinggo, Malang, Bodjonegoro, Blora, Bondowoso, Wonosobo, Rembang en Soerakarta. De oogst op Java en Madoera was het grootst in Februari.

Gierst. De geoogste oppervlakte bedroeg in 1928 8900 bouws (6300 H.A.) meer dan gemiddeld in de jaren 1921 t/m 1927. De grootste uitgestrektheden werden geoogst in Soerakarta en Jogjakarta. De opbrengst was normaal.

Cassave. De geoogste uitgestrektheid van dit gewas bedroeg 9800 bouws (7000 H.A.) minder dan gemiddeld in 1921/1927. De grootste oppervlakten cassave werden geoogst in Soerakarta, Ponorogo, Jogjakarta, Oost-Madoera, Blitar, Oost-Priangan en Bodjonegoro. Op Java en Madoera was de oogst het grootst in September.

De prijzen van cassave-meel en gaplek bewogen zich, niettegenstaande de geringere geoogste uitgestrektheden, nog steeds in dalende richting.

Bataten. De geoogste uitgestrektheid van dit gewas is met 37 000 bouws (26 500 H.A.) afgenomen, in vergelijking met het gemiddelde der jaren 1921/1927. De grootste uitgestrektheden bataten werden geoogst in West-Madoera, Madioen, Oost-Priangan en Semarang. Voor geheel Java en Madoera was de oogst het grootst in November.

Vrijwel overal had een teruggang in de geoogste uitgestrektheden plaats.

De productie kan voor 1928 geraamd worden op 16 303 000 pikol versche knollen. In de jaren 1921/1927 bedroeg de schatting gemiddeld 17 653 000 pikol.

Aardappelen. Van aardappelen werd in 1928 3800 bouws (2700 H.A.) meer geoogst dan gemiddeld in de jaren 1921/1927. De grootste uitgestrektheden werden geoogst in Midden-Priangan, Wonosobo, Kedoe, Soerakarta en Indramajoe.

Met de aardappelcultuur in de bergstreken van Midden-Priangan werden goede resultaten bereikt, hetgeen een prikkel is tot uitbreiding.

In Lembang heerschte de slijmziekte zeer hevig, evenals te Tjisaroea en Pengalengan, zij het niet in zulk een hevige mate.

In Lembang en Tjisaroea is de aanplant in 1928 belangrijk ingekrompen, in Pengalengan eenigszins uitgebreid. De netto-opbrengst van deze cultuur wordt voor Lembang berekend op f 300 per bouw.

Andere knolgewassen. De geoogste uitgestrektheid andere knolgewassen is met 10 000 bouws (7000 H.A.) afgenomen, in vergelijking met het gemiddelde der jaren 1921/1927. De centra van de cultuur dezer gewassen zijn gelegen in Soerakarta, Kediri, Blitar, West-Madoera, Semarang en Koedoes.

Aardnoten. Van aardnoten werd in 1928 op Java en Madoera van 47 500 bouws (33 700 H.A.) meer geoogst dan gemiddeld in de jaren 1921/1927. Het grootste aandeel in de geoogste oppervlakte hadden Jogjakarta, Cheribon, Bodjonegoro, West-Madoera en Blora. De oogst was het grootst in Maart.

De productie van gepelde aardnoten werd voor Java en Madoera geraamd op 2 635 000 pikol. Gemiddeld in 1921/1927 bedroeg de schatting 2 465 000 pikol.

Kedelé (sojaboonen). De geoogste uitgestrektheid van kedelé is met 45 700 bouws (32 400 H.A.) toegenomen, in vergelijking met het gemiddelde der jaren 1921/1927. De belangrijkste centra van de kedelé-cultuur waren gelegen in Tegal, Djember, Ponorogo, Rembang en Soerakarta. In Augustus werd het meest geoogst. Vooral in Pekalongan en Tegal begint kedelé de tweede gewassen te vervangen. In Madioen was de oogst zeer gunstig. Op Java en Madoera mislukten in het afgeloopen jaar 4800 bouws (3400 H.A.), tegen 3800 bouws (2700 H.A.) gemiddeld in de jaren 1921/1927. 85 % van de mislukkingen waren gelegen in Midden-Java.

Andere peulvruchten. Van deze gewassen is de geoogste uitgestrektheid met 19 000 bouws (13 500 H.A.) toegenomen, vergeleken bij het gemiddelde der jaren 1921/1927.

Het grootste aandeel in de geoogste uitgestrektheden hadden West-Madoera, Bodjonegoro, Probolinggo, Grisee, Rembang en Soerakarta. De hoofdoogst viel in October.

Handelsgewassen. De volgende tabellen geven een overzicht van de in de laatste 8 jaren en gemiddeld in 1921/1927 geoogste uitgestrektheden der belangrijkste eenjarige handelsgewassen (in bouws en in hectaren).

Gewassen.	Bouws.								Gemiddeld 1921/1927.
	1921.	1922.	1923. a)	1924.	1925.	1926.	1927. a)	1928.	
Inlandsche tabak .	142 648	151 176	172 757	278 674	195 637	197 662	234 868	248 853	196 205
Lombok	53 193	57 802	68 622	77 765	69 346	79 781	91 958	97 070	71 210
Inlandsch suikerriet	22 657	25 326	21 980	21 441	22 463	21 510	21 341	21 234	22 388
Widjen	1 985	7 291	7 754	10 584	13 292	19 784	19 601	21 955	11 470
Djarak	9 580	9 096	10 298	12 000	12 146	16 082	14 007	16 224	11 889
Uien	11 398	13 655	15 804	17 304	17 445	15 455	18 877	19 158	15 707
Groenten	30 763	36 470	38 751	25 600	24 350	31 748	32 396	20 769	31 440
Katoen	9 463	5 896	9 300	13 591	15 420	13 153	7 747	12 022	10 653
Indigo	16 605	14 873	11 837	12 704	7 820	6 642	5 817	5 134	10 899
Overige gewassen n. a. g.	534 935	557 308	550 810	429 385	393 408	412 413	489 413	435 362	481 095

Gewassen.	Hectaren.								Gemiddeld 1921/1927.
	1921.	1922.	1923.	1924.	1925.	1926.	1927.	1928.	
Inlandsche tabak .	101 230	107 282	122 597	197 761	138 834	140 271	166 674	176 598	139 237
Lombok	37 748	41 019	48 698	55 186	49 211	56 617	65 258	68 886	50 534
Inlandsch suikerriet	16 079	17 973	15 598	15 216	15 941	15 265	15 145	15 068	15 888
Widjen	1 409	5 174	5 503	7 511	9 433	14 040	13 910	15 580	8 140
Djarak	6 798	6 455	7 308	8 516	8 619	11 413	9 940	11 514	8 437
Uien	8 089	9 690	11 215	12 280	12 380	10 968	13 396	13 596	11 146
Groenten	21 831	25 881	27 500	18 167	17 280	22 530	22 990	14 739	22 311
Katoen	6 715	4 184	6 600	9 645	10 943	9 334	5 498	8 531	7 560
Indigo	11 784	10 555	8 400	9 015	5 549	4 713	4 128	3 644	7 734
Overige gewassen n. a. g.	379 616	395 493	390 882	304 713	279 182	292 669	347 311	308 955	341 409

a) Verbeterde cijfers.

Inlandsche tabak. Op Java en Madoera werd in 1928 van 53 000 bouws (37 500 H.A.) meer geoogst dan gemiddeld in de jaren 1921/1927. Het grootste aandeel in de geoogste uitgestrektheden hadden Bodjonegoro, Djember, Kedoe en Wonosobo. De grootste uitgestrektheid werd geoogst in November. In Salatiga was de oogst zeer gunstig, in Ambarawa bevredigend. In Demak, waar de uitkomsten eveneens gunstig waren, viel actieve belangstelling voor bemesting met zwavelzure ammonia te constateeren, welke belanghebbenden zelve te Semarang inkochten. Ook in Grobogan breidt de tabakscultuur zich uit. In Kedoe en Banjoemas breidde het geoogste oppervlak zich opnieuw uit, vermoedelijk in verband met den vroegen inval van den oostmoesson. Intusschen maakten de slagregens na de droogte in Juni, dat velen opnieuw moesten planten. Hierdoor, zoomede door de vroeg invallende buien in October, werd de kwaliteit van de kerftabak zeer gedrukt. Ook in Jogjakarta en in het regentschap Bodjonegoro liet de oogst zich aanvankelijk goed aanzien, doch werd later veel bedorven door de regens. Hierdoor werd bijna geen superieure kwaliteit tabak verkregen. Alleen van de aanplantingen, die vroeg in het seizoen, omstreeks September, rijp waren, kon men iets goeds maken. De prijzen van de goede kwaliteit tabak waren ook vrij hoog (f 1 tot f 1,50 de kati op de pasar te Imagiri). In de belangrijkste tabaksstreek, namelijk het regentschap Loemadjang (res. Probolinggo), was 1928 geen voordeelig jaar, bij de tegalan-tabak als gevolg van het weer en bij de sawah-tabak door de slijmziekte. De prijzen waren niet hoog (voor krosok betaalde men f 25 en voor bladtabak f 8 de pikol), terwijl bovendien de tani's niet ingeschoten waren op de strenge eischen, welke bij den opkoop werden gesteld. De tabaksaanplant in Bondowoso en Djember werd sterk uitgebreid. In tegenstelling met het vorige jaar, waren de prijzen voor den vóóroogsttabak laag. Vele opkoopers hebben toen verliezen geleden, zoodat zij mede door de matige, bijna slechte kwaliteit van de aangeboden tabak, dit jaar veel minder boden. De naoogsttabak bracht in het najaar weer vrij goede prijzen op. De vraag naar vrijman-tabak van de zijde der ondernemingen en opkoopers was, tegen de laag gestelde prijzen, levendig. De productie van kerftabak was geringer dan in 1927. Werden toen voor de beste kwaliteiten uit Zuid-Djember prijzen besteed tot f 150 per pikol, thans maakten dezelfde kwaliteiten slechts f 70 tot f 80. Voor het drogen van kerftabak viel op het einde des jaars over het algemeen te veel regen, zoodat de bereiding te wenschen overliet.

Lombok. In 1928 werd dit gewas van 26 000 bouws (18 500 H.A.) meer geoogst dan gemiddeld in de jaren 1921/1927. De grootste geoogste uitgestrektheden waren gelegen in Soerakarta, Blora, Rembang en Bodjonegoro.

In Cheribon werd de lombok-cultuur, waarbij vooral Chineezen zijn geïnteresseerd, plaatselijk sterk uitgebreid. Het product wordt naar elders uitgevoerd.

De prijzen waren vrij laag, de oogsten goed.

Inlandsch suikerriet. De geoogste uitgestrektheid van het bevolkingssuikerriet is met 1200 bouws (850 H.A.) afgenomen, in vergelijking met het gemiddelde der jaren 1921/1927. De grootste geoogste uitgestrektheden werden verkregen in Blitar, Kediri, Ponorogo, Malang en Koedoes.

In 1928 bedroeg de uitvoer van Java-suiker 30 327 ton (netto), tegen 19 689 ton in 1927. Hiervan ging 7783 ton naar Japan, 14 941 ton naar China, 5864 ton naar Hongkong, 1229 ton naar Singapore en 323 ton naar Australië.

In Koedoes en Blora kwam door het voortdurend gebruik van eigen topstek streepziekte voor. De algemeene lage suikerprijs beïnvloedde den prijs van de Inlandsche suiker en daarmede de rentabiliteit van deze cultuur.

In Madioen en Ponorogo breidden de suikerrietaanplantingen zich aanmerkelijk uit. Behalve in Ponorogo, waar de uitbreiding op geregeld bevloeide sawahs kon geschieden, had de uitbreiding over het algemeen op erfsawahs plaats.

Door de ongekend lage prijzen van de Inlandsche suiker is 1928 voor Kediri, waar de suiker bijna geheel voor den uitvoer naar Soerabaja is bestemd, een slecht jaar geweest.

In Modjokerto en Grisee werd de aanplant na de aanmerkelijke inkrimping van 1927 weder iets uitgebreid. De prijzen stegen van f 6 tot f 7,50 per pikol. Sommigen sloegen ten tijde van de laagste prijzen hunne producten op.

In Malang was de stand van het riet in het algemeen goed. De prijzen van goela-djawa bleven tot December zeer laag en bedroegen slechts f 4 tot f 4,50 per pikol, waartoe zeer bijdroeg de omstandigheid, dat veel bibit onverkoopbaar was en tot goeladjawa werd verwerkt. Vele rietplanters lieten, in afwachting van betere suikerprijzen, hun aanplant tot in December te velde staan.

Blijkens proefsnitten bedroeg de productie in Kediri, Blitar, Ponorogo en Malang onderscheidenlijk 715, 648, 884 en 622 pikol per bouw.

Widjen (sesam). De geoogste uitgestrektheid van dit gewas bedroeg in 1928 10 500 bouws (7500 H.A.) meer dan gemiddeld in de jaren 1921/1927.

De centra van deze cultuur liggen voornamelijk in Soerakarta, Bondowoso en Blitar.

Djarak (ricinus). De geoogste oppervlakte breidde zich in 1928 met 4300 bouws (3000 H.A.) uit, ten opzichte van het gemiddelde der jaren 1921/1927.

Deze cultuur is alleen van belang in Soerakarta, Ponorogo, Blitar en Grisee.

In Jogjakarta wordt de djarak voornamelijk geteeld ter voorziening in de eigen behoeften aan brandstof voor de verlichting; ook wordt olie uitgevoerd naar Jogjakarta voor de smering van rijtuigassen.

In Soerakarta heeft de djarakcultuur alleen beteekenis voor de Semboejan-streek en voor het district Masaran. De opbrengst was goed, terwijl het product vlot verhandeld werd.

Uien. Van dit gewas werd in 1928 van 3500 bouws (2500 H.A.) meer geoogst dan gemiddeld in de jaren 1921/1927.

Het grootste aandeel in de geoogste uitgestrektheden hadden Cheribon, Soerakarta, Oost-Priangan, Tegal en Midden-Priangan.

De uitvoer van gedroogde uien naar het buitenland, in hoofdzaak uit Cheribon, breidde zich uit.

In Noord-Bantam viel de Januari-oogst slecht uit door de zware regens. De daaropvolgende aanplant gaf echter goede opbrengsten, tengevolge waarvan de prijzen plaatselijk terugliepen tot f 6 per pikol.

In Tegal en Pekalongan werd dit speculatief gewas dit jaar weer in belangrijke mate meer verbouwd dan het vorige jaar. De teelt, oorspronkelijk door Chineezen begonnen, begint hoe langer hoe meer ingang te vinden bij den Inlandschen tani.

In Jogjakarta breidde de uienteelt zich merkbaar uit; veel gebruik werd gemaakt van zwavelzure ammonia.

Ook in Soerakarta breidde de aanplant zich uit; de opbrengsten waren over het algemeen goed, hoewel thrips-aantasting voorkwam.

Groenten. De geoogste oppervlakte groenten verminderde in 1928 ten opzichte van het gemiddelde der jaren 1921/1927 met 10 700 bouws (7600 H.A.).

Het grootste aandeel in de geoogste uitgestrektheden hadden Kedoe, Semarang, Wonosobo en Soerakarta.

Het belangrijkste centrum van de groentencultuur in West Priangan is Patjet; er werd 300 bouws (213 H.A.) met groenten beplant, waarvan ± 200 bouws (142 H.A.) met witte kool (argelinga).

In Semarang neemt de belangstelling voor de groentencultuur bij de bevolking nog steeds toe, mede ten gevolge van de verbeterde afvoermogelijkheid.

Een opmerkelijk verschijnsel was, dat de opkoopers hoe langer hoe meer in de desa's opkochten en zelf voor het verdere transport zorg droegen.

Katoen. In de katoencultuur was in het afgeloopen jaar eene vermeerdering van 1400 bouws (1000 H.A.) ten opzichte van het gemiddelde der jaren 1921/1927 te constateeren.

De grootste geoogste uitgestrektheden waren gelegen in Koedoes (5400 bouws of 3800 H.A.).

In Demak waren de oogstresultaten, in tegenstelling met de zeer slechte producties van het vorige jaar, bevredigend.

Indigo. De indigo-cultuur is in 1928 wederom ingekrompen. Ten opzichte van het gemiddelde van 1921/1927, viel eene vermindering van 5800 bouws (4100 H.A.) op te merken.

De grootste geoogste uitgestrektheden indigo waren gelegen in Bodjonegoro, Madioen, Koedoes en West-Madoera.

In Jogjakarta had eenige uitbreiding plaats. Het verkregen product wordt uitsluitend gebruikt voor de Inlandsche katoenververijen.

Alles te zamen werden op Java en Madoera (uitgezonderd de mislukkingen) van 10 842 000 bouws (7 694 000 H.A.) Inlandsche landbouwgewassen geoogst, d. i. 631 000 bouws (447 500 H.A.) of 6,2% meer dan gemiddeld in de jaren 1921/1927.

Gespecificeerd naar de gewassen waren de veranderingen als volgt:

GEWASSEN.	Meer of minder in 1928 dan gemiddeld in 1921 t/m 1927		
	in bouws.	in hectaren.	in %.
Sawah-padi . . .	+ 186 130	+ 132 087	+ 4,5
Padi-gogo	+ 122 574	+ 86 985	+ 22,5
Maïs	+ 218 418	+ 155 000	+ 9,1
Gierst	+ 8 921	+ 6 331	+ 72,9
Cassave.	— 9 789	— 6 947	— 0,9
Bataten.	— 36 669	— 26 023	+ 14,8
Aardappelen . . .	+ 3 798	+ 2 695	+ 14,7
Andere knolgewassen	— 10 224	— 7 256	— 7,1
Aardnoten. . . .	+ 47 547	+ 33 742	+ 17,4
Kedelé	+ 45 709	+ 32 437	+ 18,9
Andere peulvruchten	+ 19 333	+ 13 720	+ 6,8
Inlandsche tabak .	+ 52 648	+ 37 361	+ 26,8
Lombok	+ 25 860	+ 18 352	+ 36,3
Suikerriet	— 1 154	— 820	— 5,2
Widjen.	+ 10 485	+ 7 440	+ 91,4
Djarak	+ 4 335	+ 3 077	+ 36,5
Uien.	+ 3 451	+ 2 450	+ 22,0
Groenten	— 10 671	— 7 572	— 33,9
Katoen	+ 1 369	+ 971	+ 12,9
Indigo	— 5 765	— 4 090	— 52,9
Overige Inlandsche landbouwgewassen n. a. g. . .	— 45 733	— 32 454	— 9,5
Totaal. . . .	+ 630 573	+ 447 486	+ 6,2

Meerjarige gewassen.

Thee. Naar aanleiding van de door het Centraal Kantoor voor de Statistiek gehouden enquête betreffende de uitgestrektheid der bevolkingsthee-aanplantingen werden de volgende gegevens verzameld.

Residentiën.	Totale aanplant einde 1927 (in bouws), uitgezonderd verlaten aanplant.	Uitgestrektheden in 1928 (in bouws).			
		Nog niet in pluk.	In pluk.	Verlaten aanplant.	Totale aanplant einde 1928, uitgezonderd verlaten aanplant.
Buitenzorg	1 148 (840) [1]	161 (114)	1 158 (822)	6 (4)	1 319 (936)
Krawang	1 302 (924)	888 (630)	581 (412)	— —	1 469 (1 042)
Cheribon	75 (53)	— —	75 (53)	— —	75 (53)
Indramajoe	45 (32)	12 (9)	37 (26)	— —	49 (35)
West-Priangan . . .	27 616 (19 598)	5 212 (3 699)	24 966 (17 717)	4 (3)	30 178 (21 416)
Midden-Priangan . . .	1 614 (1 145)	673 (478)	1 378 (978)	33 (23)	2 051 (1 456)
Oost-Priangan	8 436 (5 987)	2 528 (1 794)	6 524 (4 630)	124 (88)	9 052 (6 424)
Pekalongan	1 702 (1 208)	246 (175)	1 373 (974)	313 (222)	1 619 (1 149)
Tegal	449 (319)	87 (62)	406 (288)	20 (14)	493 (350)
Noord-Banjoemas . .	512 (363)	109 (77)	470 (334)	26 (18)	579 (411)
Wanasaba	138 (98)	9 (6)	111 (79)	18 (13)	120 (85)
Totalen . . .	43 073 (30 567)	9 925 (7 044)	37 079 (26 313)	554 (385)	47 004 (33 357)

De theecultuur breidde zich vooral uit in West-Priangan en voorts in Krawang, Midden-Priangan, Oost-Priangan en Buitenzorg. In Priangan werd door den landbouwvoorlichtingsdienst theezaad verstrekt.

In Zuid-Poerwakarta liepen de theebladprijzen van 6 à 9½ cts. per ½ K.G. in 1927 terug tot 5 à 7½ cts. in 1928. In West-Priangan daalden de prijzen in het tweede halfjaar sterk. In Bandoeng waren de theebladprijzen niet laag te noemen (f 5 à f 7 per pikol franco theetuin). In Oost-Priangan konden de theetuinbezitters nog redelijke inkomsten verkrijgen. In Pekalongan en Tegal treft men de bevolkingstheecultuur meer als erfbeplanting aan; de inkomsten uit deze cultuur worden slechts als bijverdiensten beschouwd. Bemesting en snoei der planten vindt bijna niet plaats.

De door ondernemingen opgekochte hoeveelheid theeblad bedroeg in het afgeloopen jaar 15 607 756 K.G. droog, welke tegen een gemiddelden prijs van ± 55 cts. per K.G. droog f 8 540 990 (in 1927 f 8 800 000) onder de bevolking bracht.

Klappers. Over het geheel genomen was 1928 een goed klapperjaar, zoodat thans blijkbaar een vrijwel volledig herstel is ingetreden na de droge jaren 1925 en 1926. In Batavia en Bantam had zich de klapperproductie nagenoeg geheel hersteld; vergeleken bij het vorige jaar, waren de prijzen gedaald (f 4,77 in 1928 en f 5,72 in 1927 per 100 stuks). De over het geheel grootere vochtigheid in de klapperstreken van Oost-Priangan had eene vermeerderde vruchtdracht ten gevolge, hetgeen ten goede kwam aan de geldelijke uitkomsten, daar de prijzen, welke de copra en de olie behaalden, betrekkelijk laag waren. Ook in Pekalongan, Tegal, Semarang, Koedoes, Rembang en Blora, op Madoera en in Bondowoso en Djember was de stand en de opbrengst der boomen overal goed. In Kedoe en Banjoemas werd voortgegaan met de bestrijding van de Brachartona-plaag, waarvan in 1928 eenige nieuwe haarden ontstonden. In Jogjakarta waren de klapperprijzen in 1928 vrijwel op het normale peil gekomen met eene neiging naar den lagen kant. Vele Inlandsche

[1]) De tusschen ( ) vermelde cijfers hebben betrekking op de uitgestrektheid in H.A.

olie-slagerijen, o. a. in de Kebonongan, kwamen weer in bedrijf; er was weer een drukke handel in klapperolie. In Kediri bewogen de prijzen zich eveneens in dalende lijn.

Kapok. De kapokoogst in Bantam en Batavia was over het algemeen gunstig; de prijzen waren echter laag als gevolg van de dalende markt.

Kapokaanplantingen van eenige beteekenis komen in West-Priangan slechts voor in de omgeving van Palaboehanratoe, waar de bevolking veel belangstelling heeft voor deze cultuur, als gevolg van de hooge prijzen van de laatste jaren.

In Pekalongan en Tegal was de kapokoogst zeer bevredigend; de prijzen waren echter slecht. In het begin van den oogst kon vaak niet meer dan f 0,15 de 112 kolven worden gemaakt, waar deze in 1927 ± f 0,50 werden gewaardeerd. Tegen het einde van 1928 liepen de prijzen op tot f 0,24. Door de slechte prijzen liet men de vruchten vaak oud worden, hetgeen in vorige jaren niet voorkwam. Gewoonlijk wordt de kapok vrij groen geplukt om daarna nog gedroogd te worden.

In het Moeria-gebied werden de aanplantingen, dank zij de voortdurende voorlichting, goed onderhouden. De oogst was bevredigend; de prijzen liepen belangrijk terug. In Jogjakarta daalden de kapokprijzen van f 0,40 tot f 0,15 à f 0,20 de 100 stuks droge vruchten, hetgeen tijdelijk tot stillegging van den kapokhandel leidde.

Ook in Kediri begint de bevolking de kapok langzamerhand als economisch object te beschouwen.

In Modjokerto, Soerabaja en op Madoera was de kapokproductie beneden normaal, terwijl de vroeg invallende regens eene goede afwerking van het product bemoeilijkten.

Rubber (hevea). De hevea-cultuur onderging, met name in Bantam, Batavia, Buitenzorg en Krawang, eene uitbreiding van ± 1200 bouws (850 H.A.). In West-Priangan bestond hier en daar vraag naar zaad en goedkoope stumps. Volgens de opgaven van het Binnenlandsch Bestuur bedroeg de aanplant in West-Java 7932 bouws (5628 H.A.), waarvan 1684 bouws (1195 H.A.) in tap.

Palmsuiker. De bereiding van palmsuiker in de bergstreken van de residentiën Blitar en Kediri vormt een niet onbelangrijke bron van inkomsten voor de Inlandsche bevolking. De laagste noteering te Trenggalek bedroeg f 4,50 per pikol in Maart, terwijl in April en Mei de prijs te Paré (res. Kediri) f 16 per pikol bedroeg.

De productie van de siwalan-suiker op Madoera was normaal en leverde eene bijverdienste op voor de bevolking in de streken, waar de siwalanpalm groeit. De aanplant werd uitgebreid.

Vanille. De vanille-aanplantingen in Banjoemas en Kedoe, wegens de lage prijzen nogal extensief onderhouden, hadden in het afgeloopen jaar hier en daar te lijden van plaatselijke indroging.

Peté. Een belangrijke bron van inkomsten voor den tani in het regentschap Batang (Pekalongan) vormt de petéboom, als erfbeplanting. Eene telling bracht uit, dat in het district Bandar alleen 7430 vruchtdragende en 4260 jonge boomen aanwezig waren.

Inlandsche koffie. Op grond van een door het Centraal Kantoor voor de Statistiek, met de medewerking van den landbouwvoorlichtingsdienst en het Binnenlandsch Bestuur gehouden speciale enquête betreffende de uitgestrektheden bevolkingskoffie, kan worden medegedeeld, dat de bevolkingsaanplant op Java 14 687 bouws (10 423 H.A.) bedroeg, waarvan ongeveer een derde gedeelte in Malang en 20 % in Pasoeroean.

Van een verzorgde, zich ontwikkelende koffiecultuur kan bijna niet gesproken worden, voornamelijk door de versnipperde ligging van de tuinen. Toch schijnen er nog in bepaalde gevallen wel eens winsten te worden gemaakt.

Eenige uitbreiding had plaats in Midden-Priangan, Oost-Priangan en Pekalongan. Ook in Pasoeroean had een belangrijke bijplant plaats, vooral op de erven, doch ook op de tegalans en de verlaten gouvernementstuinen.

In het voormalig gewest Pasoeroean bestaat eene koffieverordening; de hoeveelheid met licenties vervoerde koffie bedroeg voor Probolinggo 238 pikol en voor Malang 1424 pikol. Het product maakte zeer goede prijzen (f 40 à f 55 per pikol).

Bloemisterij. De bloemkweekerij beslaat in Patjet (West-Priangan) ruim 40 bouws (28 H.A.). De kweek wordt het geheele jaar door in permanente tuinen uitgeoefend. Het aantal kweekers bedraagt 16. Van de 40 bouws wordt echter ruim 36 bouws door 8 kweekers (7 Inlandsche en 1 Europeesche) beplant. Door alle kweekers werd een overeenkomst gesloten, bij notarieele acte vastgelegd. Deze overeenkomst eischt eene stipte maandelijksche betaling van de afnemers, terwijl de minimum-prijzen, waartegen de bloemen verkocht mogen worden aan de afnemers, werden vastgelegd. De jaarlijksche omzet aan bloemen bedraagt ruim f 140 000.

De bloemisterij te Soekaboemi en Salabintanah tezamen beslaat eene oppervlakte van ruim 18 bouws (13 H.A.) en wordt uitgeoefend door 36 personen.

Ooft. Tengevolge van den vroegtijdigen regenval, welke nadeelig was voor de vruchtzetting der manggaboomen, viel de oogst in Cheribon minder goed uit dan in 1927; de prijzen waren in verband hiermede hoog.

De mangga- en djeroekcultuur op Madoera gaf in het afgeloopen jaar weinig bevredigende resultaten.

De uitvoer van mangga's bedroeg dit jaar ± 2 260 000 stuks, hetgeen minder is dan in 1927. De uitvoer van djeroeks liep tot ± 700 000 stuks terug (in 1927 ± 1 500 000). Deze vermindering valt voornamelijk toe te schrijven aan het ernstig optreden van de schuimziekte. De uitvoer van beide vruchtsoorten is in hoofdzaak gericht naar Soerabaja, Semarang en Bandjermasin.

De pisanguitvoer uit Banjoewangi (resn. Bondowoso en Djember) naar Australië bedroeg 152 983 trossen (waarde f 91 936). Naar Soerabaja en andere plaatsen op Java werden uit die gewesten per staatsspoor vervoerd 157 900 trossen van 15 K.G.

De loonen in het Inlandsch landbouwbedrijf op Java en Madoera zijn in het algemeen vrijwel constant gebleven. De gegevens blijven echter nog steeds fragmentarisch.

In Noord-Bantam bedroegen de oogstloonen voor de salahmangsa-padi 1/15 tot 1/10 van den oogst, terwijl bij het afkomen van den Westmoesson-padi de bawon geleidelijk steeg tot 1/5 van den oogst.

Doordat de geldhuishouding in vele streken van Cheribon en Indramajoe steeds verder doordringt, wordt de landarbeid veelal in geld gewaardeerd. Bij de polowidjo-cultuur is dit regel, terwijl bij de sawahpadi-cultuur naast betaling in geld ook nog onderling hulpbetoon met verstrekking van voedsel wordt verricht. Alleen in de suikerstreken van Cheribon en Madjalengka stegen de loonen (in den drukken tijd van de suiker- en uiencultuur) vrij aanzienlijk.

In West-Priangan bedroegen de loonen in dagtaak van 8 uren voor mannen f 0,45 à f 0,60, in dagtaak van 6 uren voor vrouwen f 0,25 à f 0,40 en in dagtaak voor kinderen f 0,15 à f 0,25. In Midden-Priangan bedroegen de loonen voor mannen f 0,40 à f 0,55 en voor vrouwen f 0,20 à f 0,30. Het oogstloon wisselde in de verschillende streken van 1/12 tot 1/5 van de opbrengst. De huur van ploegvee bedroeg in West-Java f 0,75 à f 1, plus eten (25 à 40 cts). In Soekaboemi en Tjitjoeroeg werd f 2 + f 0,40 eten betaald.

De bawon van den Westmoesson in Semarang bedroeg 1/8, die van de gadoe 1/12 à 1/8 van de opbrengst. Voor een dagspan van 3 uren ploeg- en eg-arbeid werd 30 à 40 cents betaald. Met patjolarbeid per dagtaak van 7 uren verdiende men 30 cent; voor vrouwenarbeid van een plantdag padi van 4 uren werd 10 à 15 cent vergoed. De tabakskervers verdienden per dagtaak van 5 uren ± 50 cents. Het sambatan-systeem behoudt in het regentschap Grobogan (res. Blora) nog veel beteekenis. De helpers in den veldarbeid werken hier over het algemeen in onderling hulpbetoon, dat zelden met geldelijke belooning wordt gewaardeerd. De zware sawaharbeid voor den Westmoesson moet echter beloond worden. Naast verstrekking van voeding, wordt hier geldloon betaald. In het sambatan-systeem dient men dan te zorgen voor driemaal voeding, terwijl aan de helpers een flinke „brekat" mede naar huis wordt gegeven. Plantsters verdienden voor een dagtaak van 3½ uur 5 à 10 cts, vermeerderd met ontbijt en sirih. Veeverhuur per morgen en per span met

ploeger bedroeg 60 à 75 cts. Het oogstloon bedroeg 1/5 tot 1/4 van den padi-opbrengst; bij den oogst van polowidjo bestaat geen vast gebruik. Voor het regentschap Demak (res. Koedoes) bleven de arbeidsloonen gelijk aan die van 1927. De regentschappen Pati en Koedoes boden evenals gewoonlijk veel arbeidsgelegenheden. Voor Koedoes, Pati en Japara vergde de kapokoogst zeer veel arbeidskrachten, die voor een deel uit andere streken kwamen. De suikerindustrie, de zeer belangrijke strootjesindustrie te Koedoes en de kleinhandel aldaar, de tambakvisscherij van Tajoe tot Djoewana bieden tezamen in deze deelen van het Moeria-gebied zeer veel werkgelegenheid.

In Madioen betaalde men voor een span ploegvee per dagtaak van 4 uren f 0,60 voor een span karbouwen en f 0,50 voor een span sapi's. Deze loonen kunnen in de drukste maanden van de grondbewerking (November en December) f 0,60 tot f 0,70 bedragen. Waar men bij het vermalen van bevolkingsriet vee moest inhuren, betaalde men f 0,10 per kookpan uitgeperste sap.

In de gewesten Modjokerto en Soerabaja bedroegen de loonen voor vrouwen gemiddeld f 0,40 à f 0,50 per dag. Voor planten en wieden van de sawahs gedurende 2 uren per morgen werd f 0,05 à f 0,06 betaald. De bawon daalde niet beneden 1/8 van den oogst; meestal bedroeg zij 1/5 tot 1/6. Voor het uitplanten van padi werd per bouw f 2,50 tot f 3 met ontbijt betaald. Het kerven van tabak kostte f 0,25 tot f 0,30 per 1000 bladen.

In Djombang viel eene geringe stijging in de loonen waar te nemen; deze uitte zich niet zoozeer in geldsbedragen als wel in de hoogere eischen aan het loon in natura door het werkvolk gesteld.

In Pasoeroean betaalde men in de streken met bevolkingsrietcultuur aan dagloon voor mannen 40 à 50 cts., voor vrouwen 40 cts. en voor kinderen 30 cts. De sapi-huur voor het ploegen per span en per ochtend van 5 uur bedroeg 50 cts. In den Oostmoesson maalde de beroepsmaler voor f 2, later voor f 2,50 per pikol geleverde suiker, hetgeen bij éene dagproductie van 3 pikol een netto-loon van f 1 tot f 2,50 geeft. Het uitgeven van de sawahbewerkingen in borongan komt in verschillende gedeelten van Pasoeroean vrij veel voor. De voor plantklaar maken betaalde prijzen bedroegen voor sawah f 15, voor dongkelan sawah (d. i. ná riet) f 17,50 tot f 20, voor polowidjo f 8 en voor maïs op tegalan f 7,50.

Op Madoera waren in het afgeloopen jaar vrij groote schommelingen in de loonen op te merken. De sterke trek naar de ondernemingen op Java deed de loonen op Madoera stijgen. Zoo werd voor het ploegen in Pamekasan per span 15 cts per morgen meer betaald dan in vorige jaren (f 0,35 in 1927 en f 0,50 in 1928). In Bangkalan bedroeg de huur per span per morgen f 0,75 tot f 1,10. Het koelieloon voor sawahwerk per morgen bedroeg voor mannen f 0,40 en voor vrouwen f 0,25. Het oogstloon werd over het algemeen in natura betaald en bedroeg ± 1/5 van de opbrengst.

De door Inlanders onderling betaalde grondhuurprijzen waren over het geheel vrij stationnair; ook in de huur- en deelbouwvoorwaarden kwamen bijna geen veranderingen voor. Door omstandigheden, o. a. betere grondbemesting, en ook door concurrentie-strijd was in sommige ressorten verhooging van huur of verzwaring van de deelbouwvoorwaarden te constateeren.

In Zuid-Poerwakarta hebben de droge gronden in de theestreken vanwege de onvruchtbaarheid daarvan voor de cultuur van voedingsgewassen nagenoeg geen huurwaarde.

In het district Tjirandjang (West-Priangan) werd de huur van 1ste klasse-sawah van 7 tot 8 pikol verhoogd, die van de 2de klasse van 6 tot 7 pikol. Een onderzoek omtrent huur- en deelbouwvoorwaarden in Patjet wees uit, dat alleen in het Oostelijk gedeelte verhuur van sawahs voorkomt, met dezelfde voorwaarden als in Tjiandjoer. Overigens verhuurt men de sawahs slechts in die gevallen, dat de bezitter geen contrôle kan uitoefenen. Zelfs als men alleen bij den oogst tegenwoordig kan zijn, geeft men de sawah liever in deelbouw uit. In enkele gevallen van huur bedraagt de huursom ± f 100 per bouw per jaar. De verplichtingen ten opzichte van de desa en het Gouvernement blijven voor den grondbezitter. Men voldoet de huur ook wel in natura (12 pikol padi per bouw); de huurder betaalt dan de helft van de landrente en desa-uitgaven. De meeste sawahs werden echter in ,,maro'' uitgegeven, waarbij alle lasten en lusten gelijkelijk worden verdeeld. Degene, die de bibit voorschiet, krijgt deze terug. Voor het tweede gewas na padi komt verhuur veel voor; de huur varieert van f 10 tot f 30. Bij tweede gewassen, groenten en visch komt ook deelbouw voor, waarbij de voorwaarden varieeren. Op minder goede gronden laat de sawahbezitter den deelbouwer geheel vrij in hetgeen hij kweeken wil, zonder verdere verplichtingen.

In Midden-Priangan worden meestal de droge gronden verhuurd; in het afgeloopen jaar varieerden de huren van f 2,50 tot f 30 per bouw per jaar. Hooge prijzen werden betaald in Lembang, Tjisaroea en Pengalengan voor de aardappelenteelt. De verhuurde gronden waren stukken, welke 3 à 4 jaar hebben braak gelegen. De huurder kan van den grond 2 aardappelen- en 2 maïsoogsten halen. Huur in natura kwam ook veel voor, voornamelijk bij gronden met padigogo beplant; de huur bedroeg 1 à 3 pikol droge padi. Voor cassave-aanplant werd de grond meestal in deelbouw gegeven; de grondbezitter kreeg $^1/_3$ van de opbrengst. Ook de sawahs werden meestal in deelbouw gegeven; de voorwaarden waren gelijk aan die in 1927. Huur van sawahgrond in geld vond in het afgeloopen jaar meer ingang dan in de voorafgegane jaren. De huur per bouw per jaar varieerde van f 50 tot f 70, welk bedrag vóór de grondbewerking der sawah dient betaald te worden. De landrente wordt door den huurder betaald. In natura bedroeg de huur 10 à 15 pikol droge padi plus de verschuldigde landrente. Voor het teelen van polowidjo of visch na den padi-oogst werd geen huur geheven.

In Indramajoe (vooral het district Madjalengka) werden in het afgeloopen jaar hoogere prijzen voor de verhuur van titisaragronden geboden, hetgeen moet worden toegeschreven aan schaarschte van goeden bouwgrond. Verhuur van sawahs komt in deze residentie zeer veel voor; daarentegen is de huur van drogen bouwgrond vrij zeldzaam.

In het regentschap Ambarawa (res. Semarang) is het deelbouwsysteem nog overheerschend. Op middelmatig vruchtbare sawahs krijgt de deelbouwer de helft en op vruchtbare sawahs $^1/_3$ van de opbrengst. Bij tabak, mais en gogo op tegalan ontvangt hij $^2/_3$ van de opbrengst. In het algemeen wordt dan door den deelbouwer de beschikking van den grond voor een heel jaar geëischt (vooral in Salatiga), aangezien eene intensieve bewerking en bemesting op den grond moet worden toegepast, waarvan de nawerking op het gewas door den deelbouwer nog genoten wil worden. Vooral bij tabak is deze voorwaarde vrij algemeen.

In het regentschap Grobogan (res. Blora) werd in bepaalde streken door de meer en meer toegepaste bemesting met dubbelsuperphosphaat op de van regen afhankelijke sawahs gedurende de laatste jaren eene sterke productie-vermeerdering verkregen, waardoor eene stijging in de grondhuur plaats vond tot ± f 25 per bouw. In de overige streken, waar geen bemesting werd toegepast, bleven de grondhuren op het oude peil.

In Zuid-Demak (res. Koedoes) waren de huurprijzen der sawahs door de technische bevloeiing hooger dan in Noord-Demak. De huurovereenkomsten worden gesloten volgens heerschende gewoonte en in den regel wordt de huursom een jaar te voren voor een plantseizoen betaald. Vrij hooge grondhuren gelden in Manggar en in Samboeng. Voor middelmatige eerste golongans sawahs en padigadoe werd f 30 tot f 35 betaald; zeer goede sawahs konden f 40 tot f 50 bedingen. De oogstzekerheid in de 1ste golongan is het grootst, eensdeels door de vroegtijdige watervoorziening, anderdeels de mindere kans op ziekten en plagen. De verhoogde gadoe-opbrengsten en de lage oogstloonen zijn hier vooral oorzaak van de hooge grondhuurprijzen; sawahs in andere golongans haalden f 20 tot f 30, sawahs na gadoe of na riet f 15 à f 20. In Noord-Demak bedroeg de grondhuur f 15 à f 20 per bouw. In het regentschap Koedoes bleven de huurprijzen algemeen ongewijzigd. De prijzen, welke de Inlandsche rietboeren betalen voor de inhuur van gronden, wijken niet belangrijk af van die, welke de ondernemingen besteden.

Onderzoekingen in Jogjakarta wezen uit, dat de omstandigheden, waaronder de huurovereenkomsten werden gesloten, veel meer invloed hadden op de bedongen prijzen dan de kwaliteit der gronden. De huurprijzen varieerden van gemiddeld f 70 tot gemiddeld f 34.

In Modjokerto en Soerabaja bleven de grondhuurprijzen over het algemeen gelijk aan die van 1927. Bij contante betaling zijn de prijzen van glangangan-sawahs (d. z. sawahs één jaar na riet) van f 30 tot f 40. Veelal worden deze sawahs eenige jaren te voren ingehuurd en betaalt men dan de helft van den huurprijs.

Op Madoera bleven de grondhuurprijzen constant op ± f 30 per bouw per jaar voor 2de klasse van regen afhankelijke sawahs. In de irrigatie-gebieden, waar ook in den Oostmoesson geplant kon worden, betaalde men het dubbele. Grootere grondbezitters geven hunne gronden gedeeltelijk in deelbouw uit, indien ze die niet zelf kunnen bewerken. De bewerker, die voor alles heeft te zorgen, ontvangt $^2/_3$ van de opbrengst, indien de gronden slechts voor één jaar in deelbouw worden uitgegeven. Bij een langeren termijn krijgt de bewerker de helft van de opbrengst.

Over het geheel genomen kan worden gezegd, dat het afgeloopen jaar voor de Inlandsche landbouwers, met uitzondering van bepaalde gebieden als Indramajoe, Noord- en Oost-Cheribon, Bodjonegoro en Grisee, bevredigende resultaten opleverde. Vergeleken bij het goede jaar 1927, waren de bedrijfsuitkomsten uit den landbouw evenwel minder gunstig. In doorsnee waren de prijzen der voedingsgewassen lager, terwijl ook met de handelsgewassen, behoudens enkele gunstige uitzonderingen als b.v. het regentschap Goenoengkidoel (gouv. Jogjakarta) met zijne betere gaplekprijzen, mindere winsten werden gemaakt dan in het voorafgegane jaar. De detailprijzen van artikelen als gedroogde visch en lucifers bleven in 1928 op hetzelfde peil, daarentegen waren die van petroleum gedaald. De gelegenheid tot bijverdienste in het Inlandsch landbouwbedrijf bleef vrijwel ongewijzigd.

Voor Bantam, Batavia, Buitenzorg en Krawang was 1928 een zeer goed padi-jaar. Door de beschikking over ruime voorraden vertoonden de prijzen van padi — evenals die van andere landbouwproducten — betrekkelijk geringe schommelingen; zij bleven echter beneden die van 1927. Op den algemeenen toestand hebben deze omstandigheden een gunstigen invloed gehad; de landbouwers moesten echter hunne overschotten tegen lagere prijzen van de hand doen.

De belangrijke padi-mislukking in Indramajoe en Noordoost-Cheribon, tengevolge van boorderplaag, liet vooral daar, waar geen andere culturen worden gedreven en de bevolking dus geheel afhankelijk is van den padi-oogst, haar nadeeligen invloed gevoelen; toch is de economische toestand van het geheele ressort Cheribon in doorsnee nog een weinig ten goede gekeerd, dank zij o.m. de omstandigheid, dat de riet- en de uiencultuur in Oost-Cheribon en Madjalengka, vooral in den Oostmoesson, volop werkgelegenheid verschafte. De algemeene toestand in Indramajoe was echter, vergeleken bij 1927 toen de padi-oogst goed slaagde, minder gunstig.

In Priangan was de economische toestand van de bevolking over het algemeen goed te noemen. Een groote vraag naar pandanhoeden in Tasikmalaja deed de prijzen van dit product stijgen, hetgeen ten gevolge had, dat in streken, waar tot nu toe de bevolking niet of slechts bij uitzondering zich met de hoeden-industrie bezighield, eene zeer groote uitbreiding van deze industrie viel op te merken.

De bedrijfsuitkomsten van de landbouwende bevolking in Semarang, Koedoes, Rembang en Blora waren over het algemeen bevredigend, in verschillende streken zelfs gunstig. De opbrengsten van de voedingsgewassen in Salatiga voor den Westmoesson en de gadoe-padi waren meer dan normaal en konden iets hoogere prijzen bedingen dan in het vorige jaar. Klobot als bijproduct uit mais werd veel uit het regentschap Grobogan naar Koedoes verkocht; de verkoop hiervan nam vaak den vorm aan van een nevenbedrijf. De voedseltoestand was over het geheel goed.

Ook voor Kedoe en Banjoemas was 1928 een bevredigend jaar. De voedingsgewassen, met name padi, gaven een mooi beschot; dat hielp de tani's in vele tabakstreken eenigszins over de teleurstelling van de mindere kwaliteit hunner producten heen.

Over den voedseltoestand in Jogjakarta kon men tevreden zijn. Er is nergens voedsel-tekort geweest, ondanks de groote uitvoeren van gaplek uit Goenoengkidoel naar Semarang. In de nieuw opengestelde streken voor de suikercultuur in Kebonongan en Krapjak is het werk normaal voortgegaan; het was niet meer noodig koelies van buiten het gewest te laten overkomen. Door den grooten uitvoer van gaplek kwam in Goenoengkidoel vrij veel geld onder de bevolking. De ontvangen gelden werden echter, voor zoover bekend, niet productief aangewend. De groote gaplek-uitvoer uit dit gebied moet waarschijnlijk worden toegeschreven aan het feit, dat de bevolking in de nieuw opengestelde gebieden den padi-gadoe-cultuur met goed gevolg kon beoefenen, waardoor zij in den schralen tijd geen cassave behoefde te consumeeren. De kapokproductie was over het algemeen iets meer dan normaal; de prijzen waren echter van f 0,40 tot f0,20 teruggeloopen.

Hoewel in Bodjonegoro en Grisee geen voedselgebrek voorkwam, was de algemeene toestand er niet bepaald gunstig te noemen. De padi-opbrengsten waren laag; ook de laboehan (vóór-westmoesson)-maïs en de tabak gaven eene geringe productie.

In Pasoeroean waren de omstandigheden voor den landbouwer voor eenige belangrijke landbouwgebieden, o. a. de tabakstreek in Loemadjang en de suikerrietstreek in Zuid-Malang, weinig gunstig, daar de prijzen van tabak en goela djawa laag waren. De prijzen voor padi, mais en katjang tanah bleven over het algemeen goed; vooral de katjang tanah-handel was zeer levendig. Evenals in 1927, was er veel vraag naar koffie en kapok.

Voor Madoera kan de economische toestand niet ongunstig worden genoemd, hoewel op verschillende tijden van het jaar redenen waren tot klagen als gevolg van minder goede producties of prijzen van een of ander gewas. Door de lage prijzen van de producten was de koopkracht van den tani evenwel niet groot.

§ 2. GOUVERNEMENTS KINA- EN THEE-ONDERNEMING.

De weersgesteldheid kenmerkte zich door een vrij hoogen regenval en een weinig uitgesproken Oostmoesson. Gedurende de eerste 3 maanden van het jaar stond de Westmoesson krachtig en regelmatig door. Midden April begon de kentering in te treden. De maand Mei was zeer droog (Tjibitoeng 37 m.M.), evenals de maanden Juli en September; in laatstgenoemde maand stond de Oostmoesson het krachtigst door. In Juli en Augustus viel vrij veel regen. Begin November trad de kentering in, welke spoedig gevolgd werd door een vrij onregelmatigen Westmoesson. Met uitzondering van de afdeeling Tjibeureum, was op alle afdeelingen de regenval hooger dan het gemiddelde over de 10 voorafgegane jaren. De hoogste regenval werd aangeteekend op de afdeeling Rioenggoenoeng, namelijk 3341 m.M., tegen een gemiddelde van 2917 m.M. Op de afdeeling Tjibeureum bleef de regenval met ± 100 m.M. beneden het gemiddelde (2541, tegen gemiddeld 2641). In het algemeen was de weersgesteldheid gunstig, zoowel voor de kweekerijen van kina en thee en voor de kinaplantsoenen, als voor de jonge thee-aanplantingen.

Op de kina-kweekerijen waren einde 1928 aanwezig 441 000 Ledgeriana-zaailingen, 613 500 Succirubra's en 110 000 Ledgerenten op Succirubra-onderstam.

Begin 1928 werden eenige oude kinatuinen, welke in het voorafgegane jaar waren afgerooid, na intensieve herontginning opnieuw beplant met enten Tjinjiroean n°. 1 en Kertamanah n°. 63. Op de afdeeling Rioenggoenoeng werden verder eenige oude kweekerijterreinen herontgonnen en met enten Tjinjiroean n°. 1 beplant. Het oppervlak van deze aanplantingen bedraagt 19,7 H.A.

Het totale met kina beplante oppervlak bedroeg eind 1928 895,81 H.A., waarvan beplant met Ledgeriana 845,77, Hybride 5,11 en Succirubra 44,53 H.A.

Als groenbemesters werden voornamelijk gebruikt Shuteria vestita en Crotalaria usaramoensis.

Alle jonge en een groot aantal oudere tuinen werden bemest met ureum en dubbelsuperfosfaat.

In verband met den grooten voorraad onverkochte kinabast op 't einde van 1927 werd besloten gedurende 1928 den oogst zoo sterk mogelijk te beperken. In 1928 werd slechts geoogst 513 303 K.G. fabrieksbast en 8952 K.G. pharmaceutische bast.

De onverkochte voorraad bast bedroeg op het eind van 1928 845 582 K.G. (onderweg naar en in Nederland 185 050 K.G., te Bandoeng 158 769 K.G. en op de onderneming 501 763 K.G.).

De verkoop van zaden en planten leverde in 1928 f 35 813 op, tegen f 43 258 in 1927.

In 1928 werden verkocht (met inbegrip van de basten, welke

aan fabrikanten ter verwerking in voorschot zijn afgestaan) 736 934 K.G. fabrieksbast en 6343 K.G. pharmaceutische basten; deze laatste brachten gemiddeld 88 cent per K.G. op.

Behalve de planten, welke in den Westmoesson 1928/29 gebruikt werden ter beplanting van de thee-ontginningen (± 734 000), waren op de theekweekerijen aanwezig 2 294 000 theeplanten, namelijk 1 645 000 Gairkhata, 25 000 Dutea, 107 000 Raighur (Dr. Watt), 10 000 Itakhooli en 507 000 verschillende uit eigen zaadtuinen.

In het begin van het verslagjaar werden de ontginningen, welke in 1927 gereed gekomen waren, geheel afgeplant, namelijk de terreinen op Pasir Junghuhn met ontkiemde pitten van Raighur-zaad (Dr. Watt), de terreinen op Tjinjiroean met stumps uit zaad van eigen theezaadtuinen. Verder werden in den loop van het jaar ontgonnen op Pasir Junghuhn ± 44 H.A. en op Tjinjiroean 87,4 H.A. Deze ontginning was einde 1928 reeds voor een groot deel beplant met stumps uit Gairkhata- en Dutea-Manipuri-zaad van de eigen kweekerijen.

In den geheelen thee-aanplant werden van den beginne af Leguminosen aangeplant (Indigofera endecaphylla, Leucena glauca en Acacia elata). Laatstgenoemde Acacia-soort wordt speciaal geschikt geacht, om te dienen als schaduwboom en windbreker.

De meest op den voorgrond tredende plagen werden veroorzaakt door rupsen. Verder bleven djamoer oepas (Corticium salmonicolor) en wortelschimmels (voornamelijk Rosellinia spec.) geregeld voorkomen, zoomede zeer hevige aanvallen van Helopeltis o.m. in enkele proeftuinen op Tjinjiroean. In den jongen thee-aanplant op Pasir Junghuhn gingen tengevolge van een zware engerlingen-plaag vele jonge, reeds vrij krachtige theeplanten te gronde.

§ 3. 'S LANDS CAOUTCHOUCBEDRIJF.

Einde 1928 bestond het bedrijf uit 16 ondernemingen, waarvan 13 op Java en 3 op Sumatra.

De beplante oppervlakte bedroeg einde 1928 17 846 H.A., waarvan 12 755 H.A. hevea, 958 H.A. klapper, 1205 H.A. getahpertja, 241 H.A. kapok, 1600 H.A. pinus en 1087 oliepalmen.

De productie bedroeg, in vergelijking met die van 1927, als volgt:

	1927.	1928.
Hevea	4 200 261 K.G.	4 353 926 K.G.
Ficus	40 244 ,,	6 710 ,,
Getahpertja	91 071 ,,	76 080 ,,
Klappers	1 402 532 stuks	2 553 521 stuks
Coca	3 274 K.G.	—
Hars	187 321 ,,	222 074 K.G.
Terpentijn	51 130 ,,	61 788 ,,

De productie van hevea steeg dus met 153 665 K.G. of 3,7%, welke geringere stijging ten opzichte van het vorig jaar ongetwijfeld ten deele is te wijten aan de zware meeldauwaantasting op bijna alle ondernemingen. Het tapsysteem onderging in zooverre wijziging, dat bij de toegepaste periodentap perioden van één maand werden teruggebracht op drie weken. Eene tweede wijziging vormde de verkorting van de tapsnede bij alle boomen, welke door bruine binnenbast werden aangetast.

Afgezien van deze wijzigingen werd, evenals het vorig jaar, de periodentap over ½ omtrek met 6 jaar tijd voor bastvernieuwing toegepast voor de goede tuinen en voor de minder goed groeiende tuinen naar omstandigheden òf periodentap over 1/3 omtrek met 9 jarige bastvernieuwing òf periodentap met dubbele rustperiode over ½ omtrek met eveneens 9 jarige bastvernieuwing. In zeer bijzondere gevallen wordt hierbij over ½ omtrek getapt, zonder verlaging van de taphoogte, waarbij dus de tijd voor bastvernieuwing tot 12 jaar wordt verlengd.

De ficusproductie moest in den loop van het jaar geheel worden gestaakt.

De productie van getahpertja verminderde met 14 991 K.G., hetgeen verband houdt met de groote moeilijkheden met den afzet van dit product ondervonden.

Proeven werden genomen om een geheel zuiver wit product te verkrijgen, waardoor dit product afzet zou kunnen vinden voor de golfballen-industrie. In de geproduceerde hoeveelheid van 76 080 K.G. getahpertja is dan ook begrepen een hoeveelheid van 6436 K.G. hiervoor speciaal bereid product.

De hars- en terpentijnproductie nam weliswaar toe, doch bleef toch nog belangrijk beneden de getaxeerde hoeveelheden. Dit houdt verband eensdeels met moeilijkheden in verband met de koelievoorziening, terwijl tevens, tegen de verwachting in, de voor het hars- en terpentijnbedrijf aangeschafte installatie eerst einde 1928 in werking kon worden gesteld.

Verkocht werd:

Hevea-rubber	4 464 846 K.G.	à f 1,72[3]	per K.G.	f 7 691 082
Ficus-rubber	8 623 ,,	à f 0,94[6]	,, ,,	8 155
Getahpertja (mech. bereid product)	6 861 ,,	à f 4,91[2]	,, ,,	33 699
Getahpertja (chem. bereid product)	4 733 ,,	à f 6,07[2]	,, ,,	28 741
Klappers	385 813 stuks	à f 4,36[1]	,, 100 st.	16 825
Copra	8 508 pikol	à f 13,45[4]	,, pikol	114 469
Coca	7 840 K.G.	à f 0,62[1]	per K.G.	4 872
Hars	252 817 ,,	à f 0,21[8]	,, ,,	55 145
Terpentijn	50 143 ,,	à f 0,50[1]	,, ,,	25 132
				f 7 978 120

De nettowinst van het bedrijf bedroeg in 1928 f 2 336 819 of 26 % van de boekwaarde van het produceerende gedeelte van het bedrijf.

§ 4. PARTICULIERE ONDERNEMINGEN.

In bijlage V is een overzicht opgenomen van de beplante uitgestrektheden en de productie in het grootlandbouwbedrijf op Java en Madoera, voor zoover betreft die ondernemingen, waar één of meer der volgende gewassen geteeld worden: suikerriet en bibit, hevea, ficus en andere caoutchoucsoorten, getahpertja, koffie, thee, kina, tabak, oliepalmen, cocospalmen, cacao, coca, kapok, peper, notemuskaat, cassave, vezelgewassen (sisal, cantala en roselle) en aetherische oliegewassen. Op Java en Madoera werd door 1217 ondernemingen eene uitgestrektheid gerapporteerd van 1 198 559 H.A., waarvan 677 552 H.A. beplant.

Een overzicht over 1928 van die ondernemingen, ingedeeld volgens den rechtstoestand der gronden (gouvernementsgrond, particuliere landerijen, erfpachtsgronden, ondernemingsgrond in de Vorstenlanden, gronden in vrije huur van de bevolking), treft men aan in bijlage W.

Suiker. In 1928 namen 127 ondernemingen, uitsluitend berustende op overeenkomsten met de bevolking, aan de suikercampagne deel. De fabriek Soemengko (Modjokerto) werd na campagne 1927 gesloten, terwijl de aanplant van die fabriek werd verdeeld tusschen de fabrieken Brangkal en Dinoyo. De fabriek

Semboro in Djember maalde voor het eerst. De productie aan hoofdsuiker van deze 127 ondernemingen bedroeg 19 720 920 quintalen (van 100 K.G.), tegen 15 985 029 quintalen in 1927. De uitgaaf aan Inlanders voor loonen en gedane leveringen bedroeg voor 126 ondernemingen (zonder de fabriek Soekoredjo) in 1928 f 70 918 463 of gemiddeld f 562 845 (loonen en gedane leveringen tezamen) per onderneming, tegen f 537 156 per onderneming in 1927.

Van de 51 ondernemingen, welke niet of niet uitsluitend berusten op overeenkomsten met de bevolking, bedroeg de productie aan hoofdsuiker 9 652 839 quintalen, tegen 7 951 714 quintalen in 1927.

De gezamenlijke suikerproductie, omgerekend tot hoofdsuiker, bedroeg in de campagne 1927/1928 29 373 759 quintalen, tegen 23 936 743 quintalen in de campagne 1926/1927. De gemiddelde opbrengst aan hoofdsuiker per fabriek over geheel Java bedroeg 165 021 quintalen, tegen 136 004 quintalen in 1927.

Een overzicht van de ondernemingen, welke in 1928 plantriet (bibit) voor de suikerfabrieken leverden, is vervat in staat II van bijlage U.

Rubber. De middenprijs voor 1928 was lager dan in 1927. De productie steeg van 54 951 ton in 1927 op 58 995 ton in 1928, terwijl nog 107 ton werd opgekocht, tegen 125 ton in 1927. De aanplant bedroeg in 1928 222 781 H.A., waarvan 148 988 H.A. in tap, tegen in 1927 een aanplant van 210 642 H.A. en 145 078 H.A. in tap.

Koffie. De aanplant bedroeg in 1928 97 357 H.A., waarvan 76 903 H.A. in productie. De opbrengst bedroeg 799 427 pikol, tegen 911 795 pikol in 1927.

Tabak. De geoogste aanplant bedroeg 31 123 H.A., met een verkregen oogst van 22 359 472 K.G. bladtabak en 9 141 698 K.G. krosok, terwijl nog van de bevolking 1 124 349 K.G. bladtabak en 11 543 263 K.G. krosok werd opgekocht.

Cacao. De aanplant bedroeg 5535 H.A., waarvan 3982 H.A. productief, met een verkregen oogst van 14 958 pikol.

Thee. De aanplant bedroeg 94 170 H.A., waarvan 80 795 H.A. productief. De verkregen productie bedroeg 47 306 814 K.G. droge thee, terwijl door opkoop nog 16 307 127 K.G. werd verkregen. Van die 16 307 127 K.G. uit opkoop verkregen droge thee was 699 371 K.G. afkomstig van ondernemingen, welke haar product als natblad verkochten en 15 607 756 K.G. afkomstig van de Inlandsche tuinen.

Kina. De beplante oppervlakte bedroeg 17 260 H.A., waarvan 13 405 H.A. productief. De productie bedroeg 8 320 698 K.G. droge bast.

Andere ondernemingen. Het aantal en de opbrengst der rijstpellerijen, kapokzuiverinrichtingen, enz., voor zoover zij omtrent haar bedrijf in 1928 opgaven verstrekten, blijkt uit de volgende overzichten:

Rijstpellerijen.

GEWESTEN.	Aantal pellerijen.	Verwerkte hoeveelheid padi (in pikols).	Verkregen opbrengst (in pikols).	
			Rijst.	Gaba.
Bantam	10	145 515	74 748	—
Batavia	25	913 348		
		6 109 gaba	427 554	82 350
		5 000 ongeslepen rijst		
Buitenzorg	46	439 579	317 887	2 560
		66 261 gaba		
Krawang	42	2 386 732	1 233 540	7 232
West-Priangan	41	805 512	410 112	—
Oost-Priangan	1	1 200	600	—
Indramajoe	7	258 513	147 356	—
		24 882 gaba		
Cheribon	3	42 929	21 984	—
Pekalongan	3	61 351	30 675	—
		365 640		
Tegal	14	5 721 gaba	199 569	—
		14 301 ongeslepen rijst		
Semarang	1	3 636 gaba	2 235	—
Koedoes	7	242 578	115 884	—
Blora	7	183 036	102 091	—
		13 540 ongeslepen rijst		
Zuid-Banjoemas	4	139 829	69 446	—
Bagelen	1	17 834	10 815	—
Jogjakarta	4	151 829 ongeslepen rijst	134 491	—
Soerakarta	2	12 861	10 810	—
		5 500 ongeslepen rijst		
Soerabaja	1	6 000	3 000	—
Madjakerta	8	190 167	190 625	—
		10 725 gaba		
		12 361 ongeslepen rijst		
Grisee	3	59 371	36 098	—
		9 549 ongeslepen rijst		
Madioen	4	55 960	27 842	—
		2 507 gaba		
Kediri	7	42 716	30 456	—
		14 829 gaba		
Blitar	1	1 500 gaba	990	—
Pasoeroean	3	31 377	15 639	—
Malang	4	57 734	29 868	—
Prabalingga	8	367 368	174 928	—
Bandawasa	3	90 485	45 270	—
Djember	14	1 175 180	603 915	—
		43 155 gaba		
Totalen	274	8 092 815		
		179 325 gaba	4 468 428	92 142
		212 080 ongeslepen rijst		

Kapokzuiverinrichtingen.

Gewesten.	Aantal ondernemingen.	Opgekocht (ruw) product (in pikols).				Verkregen hoeveelheid	
		Kolven (in stuks).	Ongezuiverde kapok.	Gezuiverde kapok.	Pitten.	zuivere kapok (in K.G.).	kapokpitten (in K.G.).
Krawang	2	—	615	100	200	18 528	37 056
Cheribon	2	14 279 477	—	—	—	73 896	119 577
Pekalongan	7	84 031 767	—	—	—	566 432	992 000
Tegal	7	86 948 334	—	300	—	370 314	620 446
Semarang	4	60 334 162	—	—	—	250 128	426 144
Koedoes	24	374 471 371	2 447	—	—	1 602 994	2 786 806
Rembang	4	49 750 000	39 710	—	—	1 179 616	2 036 536
Blora	6	159 694 280	3 750	—	—	694 021	1 327 091
Soerakarta	4	117 066 680	—	—	—	470 929	950 333
Soerabaja	1	688 pikol	2 445	—	1 398	111 490	128 219
Madjakerta	4	19 116 pikol	—	—	—	148 346	277 202
Bodjanegara	6	32 659 440	—	160	300	143 464	242 470
Madioen	9	94 759 690	—	—	—	467 302	787 356
		10 556 pikol					
Panaraga	2	8 080 000	4 950	—	—	79 670	134 328
Kediri	4	12 800 000	—	—	—	185 280	304 447
		18 700 pikol					
Blitar	3	22 112 000	—	—	—	106 660	174 040
		2 550 pikol					1) 92 640
Pasoeroean	6	45 334 pikol	2 334	—	68	501 410	670 273
Prabalingga	2	3 280 000	—	—	—	11 117	19 146
Bandawasa	1	7 031 pikol	—	—	—	55 584	108 559
Djember	1	± 3 000 pikol	—	—	—	37 056	111 168
Totalen	99	1 120 267 201	56 251	560	1 966	7 074 237	12 253 197
		106 975 pikol					1) 92 640

1) Kapokpittenkoeken.

Een 21-tal klapperoliefabrieken verwerkten 2 425 989 pikol copra tot 92 089 547 K.G. olie en 53 590 681 K.G. boengkil.

Een 11-tal aardnotenoliefabrieken verkregen van 75 905 pikol gepelde en 70 066 pikol ongepelde noten 2 174 142 K.G. olie en 4 256 895 K.G. boengkil.

Een katjang (aardnoten-) pellerij verwerkte 21 532 pikol noten tot 13 996 pikol gepelde katjang.

B. BUITENGEWESTEN.

Bij G. B. 3 April 1929 n°. 26 (Bb. n°. 11932) is eene commissie van advies inzake de landbouwnijverheid op Noord-Sumatra ingesteld, bestemd om t.a.v. de gewesten Oostkust van Sumatra, Atjeh en Onderhoorigheden en Tapanoeli, aan de Regeering, de Departementshoofden en de hoofden van gewestelijk bestuur advies uit te brengen, inlichtingen te geven of voorstellen te doen over aangelegenheden, welke in het bijzonder deze nijverheid betreffen.

---

§ 1. INLANDSCHE LANDBOUW.

Eenjarige gewassen.

Rijst. Teneinde een beeld te krijgen van de rijstsituatie in de verschillende Buitengewesten is hieronder een staat opgenomen van de in- en uitvoeren, zoowel binnen als buiten het tolgebied, gedurende 1928 en de daaruit berekende in- en uitvoerexcedenten.

In- en uitvoer van gepelde rijst in de Buitengewesten (in tonnen van 1000 K.G.).

GEWESTEN.	Uitvoer 1928.				Invoer 1928.				Uitvoerexcedent.				Invoerexcedent.			
	Naar het buitenland.	Naar Java.	Naar andere gewesten.	Totaal.	Van het buitenland.	Van Java.	Van andere gewesten.	Totaal.	1928.	1927.	1926.	1925.	1928.	1927.	1926.	1925.
Oostkust van Sumatra	—	—	1 192	1 192	169 990	4	102	170 096	—	—	—	—	168 904	151 133	117 344	116 807
Atjeh en Onderhoorigheden	5	—	75	80	17 272	79	1 189	18 540	—	—	1 246	759	18 460	2 617	—	—
Tapanoeli	—	—	329	329	3 317	222	1 613	5 152	—	—	—	—	4 823	4 812	4 827	2 762
Sumatra's Westkust	28	1	1 890	1 919	5 616	2 836	229	8 681	—	—	—	2 548	6 762	5 787	685	—
Riouw en Onderhoorigheden	—	—	1	1	24 329	18	1	24 348	—	—	—	—	24 347	10 302	25 569	12 302
Djambi	14	—	13	27	14 832	59	135	15 026	—	—	—	—	14 999	·18 519	16 242	14 318
Palembang	177	10	589	776	23 584	1 307	1	24 892	—	—	—	—	24 116	30 128	30 917	18 116
Lampoengsche Districten	1	3	2	6	50	6 956	10	7 016	—	—	—	—	7 010	2 614	3 598	4 190
Benkoelen	—	—	—	—	181	4 527	185	4 893	—	—	—	—	4 893	5 838	4 770	4 375
Bangka en Onderhoorigheden	—	1	—	1	23 194	10 090	39	33 323	—	—	—	—	33 322	33 215	27 557	31 330
Billiton	—	2	334	336	12 273	921	8	13 202	—	—	—	—	12 866	12 111	11 067	11 311
Westerafdeeling van Borneo	1	—	3	4	38 275	761	2	39 038	—	—	—	—	39 034	37 968	29 582	29 005
Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo	8	55	86	149	22 330	3 789	10 467	36 586	—	—	—	—	36 437	38 115	36 602	39 543
Celebes en Onderhoorigheden	6	107	20 086	20 199	495	311	1 621	2 427	17 772	15 255	8 333	11 966	—	—	—	—
Manado	8	—	61	69	31 832	141	9 525	41 498	—	—	—	—	41 429	37 777	34 780	32 565
Molukken	—	1	90	91	13 759	487	3 304	17 550	—	—	—	—	17 459	13 754	17 354	15 670
Timor en Onderhoorigheden	1	15	188	204	19	735	1 887	2 641	—	—	—	—	2 437	2 244	2 337	2 283
Bali en Lombok	1 341	11 700	10 953	23 994	56	286	32	374	23 620	19 654	9 242	1 6007	—	—	—	—
Totalen 1928	1 590	11 895	35 892	49 377	401 404	33 529	30 350	465 283	41 392	34 909	18 821	31 280	457 298	406 934	363 231	334 577
„ 1927	2 363	9 829	33 386	45 078	348 652	38 714	29 737	417 103								
„ 1926	2 155	4 488	22 561	29 204	318 082	32 454	23 078	373 614								
„ 1925	2 174	4 893	35 476	42 543	279 864	33 638	32 338	345 840								

Ter Oostkust van Sumatra ondervond de rijstcultuur vele moeilijkheden door de zeer vroeg invallende droogte. De ladangrijst, welke einde 1927 te laat in den grond was gebracht, moest in vele gevallen worden overgezaaid en leverde een slecht beschot op. De sawahcomplexen in Simeloengoen hadden voldoende bevloeiingswater. De gewestelijke rijstproductie bleef beneden die van het vorige jaar. In hooge mate uitte deze oogstvermindering zich in den sterk verminderden afvoer van de Karolanden naar Medan, welke volgens de globale opname te Tongkok daalde van 5 160 quintalen in 1927 tot 432 quintalen in 1928. De inheemsche rijst kon op de markt goede prijzen bedingen en noteerde f 16 tot f 19,50 per 100 K.G. De gewestelijke consumptie was echter aanzienlijk meer dan de productie, zoodat groote hoeveelheden moesten worden ingevoerd. In het geheele gewest werd in het afgeloopen jaar 168 904 ton meer in- dan uitgevoerd, tegen 151 133 ton in 1927 en 117 344 ton in 1926.

In het gewest Atjeh en Onderhoorigheden liet de sawahrijstoogst van den Westmoesson 1927—1928 in vele streken te wenschen over tengevolge van de hevige ontijdige droogte. Toch moet erkend worden, dat ten slotte de opbrengst over geheel Atjeh genomen niet zóó tegenviel als de sombere vooruitzichten aanvankelijk deden vreezen. Het sawahoppervlak van dit gewest kan op 130 000 H.A. worden geschat, waarvan slechts 8 200 H.A. technisch bevloeid is. Van de ladangrijstoogst kan worden gezegd, dat de Westkust een goed beschot gaf. In de andere deelen van Atjeh, waar de sawahrijst door de droogte leed, was dit evenzeer het geval met de ladangrijst. Voor het geheele gewest werd in 1928 18 460 ton meer in- dan uitgevoerd; het invoerexcedent bedroeg in 1927 2 617 ton. In de jaren 1926 en 1925 werd meer uit- dan ingevoerd; de uitvoerexcedenten bedroegen in die jaren onderscheidenlijk 1 246 en 759 ton.

In Tapanoeli was de rijstoogst over het algemeen genomen goed, zoowel op de sawahs als op de ladangs. Slechts in enkele gebieden was de toestand minder gunstig, o. a. in Batangtoroe, waar de bevolking eerst het plan had opgevat de sawahs in het geheel niet te bewerken en zich enkel te wijden aan de rubber-

cultuur, en in Groot-Mandailing, waar de padi-oogst belangrijk beneden het gemiddelde bleef, als gevolg van het niet nakomen van het plantrooster (men was hier 3 à 4 maanden te laat). In de Pakpak- en Simsim-landen was de opbrengst van de ladangpadi dit jaar, in tegenstelling met de voorafgegane jaren, goed. In het geheele gewest Tapanoeli werd in 1928 5152 ton rijst ingevoerd (in 1927 5134 ton en in 1926 5077 ton), waartegenover staat een uitvoer van 329 ton (in 1927 322 ton en in 1926 250 ton).

Bedroeg in 1927 het rijstinvoerexcedent voor het gewest Sumatra's Westkust 5787 ton, in 1928 was het gestegen met 975 ton. Uit het buitenland werden ingevoerd 5616 ton, uit Java 2836 ton en uit andere streken van Nederlandsch-Indië 229 ton, tezamen 8681 ton. De uitvoer naar het buitenland bedroeg 28 ton, naar Java slechts 1 ton en naar andere Buitengewesten 1890 ton, tezamen 1919 ton, zoodat het invoerexcedent 6762 ton bedroeg. Deze invoer was in hoofdzaak bestemd voor de mijn- en landbouwondernemingen in dit gewest. Voor de contractanten en gestraften (Oembilin-mijnen) was noodig 5357 ton, zoodat dus voor de eigenlijke bevolking ingevoerd werd 1405 ton (22 749 pikol). Deze hoeveelheid kan geproduceerd worden op ± 1500 bouw sawah, aannemende eene productie van 30 pikol gabah (= 15 pikol bras) per bouw. De minder goede verzorging van de rijstcultuur op sawahs moet vooral toegeschreven worden aan de verhoogde belangstelling voor de robustakoffiecultuur in de onderafdeelingen Kerintji en Moearalaboeh; in de laatstgenoemde onderafdeeling bleven vele sawahs onbeplant.

De rijstcultuur in het gewest Riouw en onderhoorigheden is nog van weinig beteekenis. In 1928 werd 24 348 ton ingevoerd, tegen 10 302 ton in 1927 en 25 569 ton in 1926.

In Djambi waren de uitkomsten van de rijstcultuur over het algemeen bevredigend. Het rijstinvoeroverschot bedroeg in 1928 14 999 ton, tegen 18 519 ton in 1927 en 16 242 ton in 1926.

In het gewest Palembang oefenden de goede ladangpadi-oogst en de bevredigende sawahpadi-oogst een zeer gunstigen invloed uit op de voedselvoorziening in 1928. De lebak-sawahs leverden vooral in het afgeloopen jaar veel product op; de lebakstreken van Ogan en Komering-hilir konden dan ook groote hoeveelheden rijst uitvoeren. Hoofdzakelijk in deze streken zijn in de laatste 2 jaren talrijke machinale rijstpellerijen opgericht (in het geheel 55), welke bijna uitsluitend in Inlandsche handen zijn. De inrichting van deze fabriekjes is meestal zeer eenvoudig en bestaat in die streken, waar koffie te verwerken is, uit een 25 P.K. motor met één koffiehuller en één rijsthuller en anders meestal uit een 15 P.K. motor met één rijsthuller. De rijst uit de fabrieken heeft eene hoogere waarde dan de gestampte rijst. Bovendien geeft de machinale verwerking eene belangrijke arbeidsbesparing, zoodat men kan zeggen, dat de fabrieken er toe bijdragen de padicultuur loonender te maken, hetgeen zeker een gunstige invloed zal hebben op de teelt van dit gewas. De onderafdeelingen Oganhilir en Komering-hilir produceeren jaarlijks een aanzienlijke hoeveelheid rijst. De ladang-padi levert nog een zeer groot gedeelte van de totale rijstproductie. Voor deze ladangpadicultuur zijn uitgestrekte terreinen noodig, daar men niet gaarne op jonge beloekargronden terugkomt, hetgeen zeer begrijpelijk is, omdat men op deze gronden met veel meer wiedarbeid toch mindere oogsten dan op oude beloekargronden maakt. Het rijstinvoeroverschot voor het geheele gewest bedroeg 24 116 ton, tegen 30 128 ton in 1927 en 30 917 ton in 1926.

De rijstoogst in de Lampoengsche Districten is in 1928 in belangrijkheid toegenomen, zoodat de bevolking overging tot uitbreiding van de bebouwbare oppervlakte. De oogst, zoowel van de sawahs als van de ladangs, was vrij goed, met uitzondering van de Beneden-Toelangbawang-vlakte. Ten behoeve van de koeliebevolking op de landbouwondernemingen werd als gewoonlijk weer rijst ingevoerd. In 1928 werd voor het geheele gewest 7010 ton meer in- dan uitgevoerd (in 1927 2614 ton en in 1926 3598 ton).

In het gewest Benkoelen was de rijstoogst over het algemeen goed. De productie bedroeg meer dan in 1927, welke vermeerdering voornamelijk verband houdt met de weersgesteldheid en het op tijd beplanten der sawahs. In het geheele gewest werd in het afgeloopen jaar 4893 ton meer in- dan uitgevoerd, tegen 5838 ton in 1927 en 4770 ton in 1926.

In het gewest Bangka en onderhoorigheden is de rijstcultuur, welke uitsluitend uitgeoefend wordt op droge gronden, nog van niet veel beteekenis. Gedurende 1928 werd voor het geheele gewest met zijn groot aantal koelies van de Bangka-tinwinning 33 323 ton ingevoerd; uitvoer had zoo goed als niet plaats. In 1927 bedroeg het invoerexcedent 33 215 ton en in 1926 27 557 ton.

De rijstoogst in het gewest Billiton was bevredigend. Gedurende het afgeloopen jaar werden aan de bevolking vergunningen uitgereikt voor het aanleggen van ladangs tot eene gezamenlijke uitgestrektheid van 3878 H.A., tegen 9585 H.A. in 1927. De padi-productie bedroeg in 1928 ± 11 000 pikol, tegen ± 15 000 pikol in 1927 en ± 23 000 pikol in 1926. Het invoerexcedent bedroeg voor het geheele gewest 12 866 ton, tegen 12 111 ton in 1927 en 11 067 ton in 1926.

In de Westerafdeeling van Borneo werd in 1928 39 038 ton gepelde rijst ingevoerd; er werd slechts 4 ton uitgevoerd. In 1927 bedroeg het rijstinvoeroverschot 37 968 ton en in 1926 29 582 ton.

In de Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo is het meest belangrijke rijstcentrum de afdeeling Hoeloe Soengai, waar de landrenteregeling geheel is ingevoerd en het belastbaar oppervlak der sawahs einde 1927 123 292 H.A. en dat der droge gronden 193 385 H.A. bedroeg. De uitkomsten van den rijstoogst waren over het algemeen in de onderafdeeling Barabai en in het district Balangan goed, in de onderafdeeling Tandjoeng zeer bevredigend. Ook in de onderafdeelingen Kandangan en Rantau, waar vele velden door muizen aangetast en door den vroegen bandjir geteisterd werden, was de rijstoogst toch nog bevredigend. In Amoentai had de rijstaanplant veel van de langdurige droogte te lijden. Voor het geheele gewest werd in 1928 36 437 ton meer in- dan uitgevoerd (in 1927 38 115 ton en in 1926 36 602 ton).

In het gouvernement Celebes en onderhoorigheden werd over het geheel genomen weder een mooie rijstoogst gemaakt. Sedert 1927 trad in dit gewest de Celebes-landrente-ordonnantie in werking, welke alleen voor de onderafdeeling Pangkadjene aan de Westkust geheel is doorgevoerd. Het belastbaar oppervlak bedroeg einde 1927 in deze onderafdeeling 18 860 H.A. voor de sawahs en 12 566 H.A. voor de droge gronden. De afdeelingen langs de Oostkust hadden betere opbrengsten dan in 1927, hetgeen niet het geval was met de meer in het binnenland gelegen gebieden, dat het Oostkust-klimaat heeft. Door den geringen regenval werd te laat geplant, terwijl bovendien de aanplant van boorders en walangsangit had te lijden. In de Rapang-Sidenreng-vlakte viel de oogst echter gunstig uit. In de onderafdeelingen Sindjai en Boeloekoemba was de rijstoogst bevredigend; in de eerstgenoemde onderafdeeling waren de opbrengsten zelfs boven verwachting. In de onderafdeeling Bonthain werd, evenals in 1927, slechts een klein beschot verkregen. In de benedenstreken van Mandar kwam weder oogstmislukking voor, tengevolge van droogte; toch was de rijstinvoer voor dit gebied minder dan het vorige jaar. De rijstoogst in de Toradjalanden was gunstig. Een verblijdend verschijnsel is, dat de planttijd in de onderafdeeling Makalé belangrijk werd vervroegd. Het anders groote verschil met den planttijd in de aangrenzende onderafdeeling Rantépao werd daardoor kleiner. Opmerkelijk was, dat ondanks den goeden oogst de rijstuitvoer naar de vlakte van Loewoe in tegenstelling met vorige jaren zeer gering was, hetgeen aan een toenemend rijstgebruik, door de verdienste van de koffiecultuur mogelijk gemaakt, moet worden toegeschreven. In de laatste jaren is de rijst voor Celebes een belangrijk uitvoerproduct; het uitvoerexcedent bedroeg in 1928 17 772 ton, tegen 15 255 ton in 1927 en 8 333 ton in 1926. De Boné-havens hebben tezamen eene hoeveelheid van 13 340 ton uitgevoerd, d. i. 1 340 ton meer dan in 1927. Op 617 ton na, per K.P.M.-stoomer verscheept, werd al deze rijst met inheemsche prauwen vervoerd. De geheele uitvoer blijft gericht op de kustplaatsjes van Borneo, Manado en de Molukken, waar men voor de rijstvoorziening geheel op dezen invoer is aangewezen.

In het gewest Manado was de rijstcultuur op sawahs in de Minahasa niet zeer gunstig; de cultuur op droge gronden had veel minder plaats dan in vorige jaren als gevolg van het feit, dat de bevolking zich steeds meer gaat toeleggen op de cultuur van verschillende handelsgewassen, voornamelijk klapper op de lagere streken en koffie op de hooger gelegen gronden. In de afdeeling Gorontalo nam de rijstproductie in 1928 sterk toe. Ten behoeve van het geheele gewest werd in 1928 41 429 ton meer in- dan uitgevoerd (in 1927 37 777 ton en in 1926 34 780 ton).

In het gouvernement der Molukken is de rijstcultuur van weinig beteekenis. Het hoofdvoedsel van de inheemsche bevolking is en blijft nog sago en in sommige streken maïs. Voor

het geheele gewest werd in 1928 17 459 ton meer in- dan uitgevoerd (in 1927 13 754 ton en in 1926 17 354 ton).

Het centrum van de rijstcultuur in het gewest Timor en onderhoorigheden is het eiland Soembawa, waar de landrenteregeling in de landschappen Bima, Dompoe en Sanggar reeds is ingevoerd; het belastbaar oppervlak in die landschappen bedroeg einde 1927 21 778 H.A. sawahs en 17 124 H.A. droge gronden. De productie op de geïrrigeerde sawahs en op de ladangs viel in het verslagjaar goed uit. Op de van regen afhankelijke sawahs is de oogst grootendeels mislukt, voornamelijk in het Oostelijk gedeelte van de onderafdeeling Soembawa, in het zuiden van Dompoe en in het landschap Bima. Soembawa leverde in 1928 een surplus, dat zijn weg vond naar Lombok, waar het in de rijstpellerijen van Laboehanhadji werd verwerkt en daarna naar Celebes werd vervoerd. Uit het geheele gewest werd in 1928 204 ton uitgevoerd (in 1927 152 ton en in 1926 193 ton), waartegenover staat een invoer van 2 641 ton (in 1927 2 396 ton en in 1926 2 530 ton).

In het gewest Bali en Lombok werd in het afgeloopen jaar 23 620 ton meer uit- dan ingevoerd, tegen 19 654 ton in 1927 en 9 242 ton in 1926. De uitvoeren zijn in de laatste jaren, met uitzondering van het slechte rijstjaar 1926, geregeld toegenomen (23 994 ton in 1928, tegen 20 753 ton in 1927 en 10 937 ton in 1926). In dit gewest is de landrenteregeling geheel doorgevoerd op het eiland Bali; de oppervlakte der sawahgronden van Bali bedroeg volgens de landrentemetingen einde 1927 88 364 H.A. en die der droge gronden 69 235 H.A. De rijstoogst in de afdeeling Singaradja was goed; het sawahoppervlak in de onderafdeeling Djembrana onderging eene kleine uitbreiding. In de afdeeling Zuid-Bali was de oogst minder goed dan in 1927, hetgeen moet worden toegeschreven aan ziekten, plagen en watergebrek. De rijstuitvoer uit Benoa (Zuid-Bali) was in het afgeloopen jaar grooter dan ooit. De uitvoer uit de Padang-baai plus bijkantoren (Zuid-Bali) werd als gewoonlijk weer sterk overtroffen door den invoer van Lombok. Het uitvoeroverschot van Zuid-Bali bedroeg 4 431 ton. In deze afdeeling is de droge rijstbouw van groote beteekenis in de tegalstreken op de berghellingen. Het product dient geheel voor eigen consumptie; de opbrengsten zijn laag (10 à 15 pikol padi per bouw). In de afdeeling Lombok was de rijstoogst over het geheel genomen goed. Alleen in Midden-Lombok veroorzaakte de boorderplaag eene belangrijke mislukking. De oogst natte padi van Lombok werd geraamd op 3 228 341 pikol, tegen 3 512 203 pikol in 1927 en 3 335 090 pikol in 1926.

Maïs. De voornaamste centra van de maïscultuur zijn de Karolanden ter Oostkust van Sumatra, het merengebied in Celebes, de Minahasa in het gewest Manado en de residentie Timor en Onderhoorigheden. De resultaten van deze cultuur in de Karolanden waren in 1928, als gevolg van de weersomstandigheden, niet meer dan middelmatig. Evenals van rijst, werd ook van maïs te Töngkök een verminderde afvoer naar Medan geconstateerd (7 440 quintalen in 1927 en 431 quintalen in 1928). De maïsuitvoer uit Celebes is afhankelijk van een groot aantal natuurlijke en economische factoren. In de eerste plaats is de beplante oppervlakte ieder jaar afhankelijk van het weer en van den waterstand in het meer. Bovendien kan door eene vroegtijdige stijging van den meerstand nog een groot deel van den maïsaanplant verloren gaan. De uitvoer naar het buitenland uit Celebes bedroeg 52 477 ton, tegen 38 546 ton in 1927, waarvan uit Makassar 28 313 ton, tegen 19 215 ton in 1927 en uit Palima 23 281 ton (in 1927 19 329 ton). De grootere uitvoer van Palima werd grootendeels veroorzaakt door de beplanting van de meergronden in Wadjo, welke aanplantingen goed geslaagd zijn. Daar de sawahs in 1927 vrijwel niet met maïs beplant waren en de uitgestrektheid meergronden in deze onderafdeeling heel klein is, blijkt de maïs hier dus grootendeels afkomstig te zijn van de hooger gelegen droge gronden. Aangenomen mag worden, dat in het afgeloopen jaar ook nog vele oude voorraden aan de markt zijn gebracht, waartoe de hooge prijzen aanleiding gaven. De prijzen f. o. b. Palima, die met den hoogst betaalden prijs in 1927 (f 3,40 per pikol) het nieuwe jaar inzetten, liepen in het laatste kwartaal nog op tot f 4,15. Mede mag hieraan worden toegeschreven de zeer groote aanplant, welke einde 1928 in den grond werd gebracht. De beplante uitgestrektheid der meergronden kan op 5 000 H.A. worden geschat. Aangezien een groot deel daarvan echter laat in den grond kwam tengevolge van eene stijging van het meerpeil in Augustus, is er groote kans op overstrooming van deze aanplantingen. De groote beplante uitgestrektheden op droge gronden en sawahs in Noord-Boné (de Sawito-vlakte) mogen echter voor 1929 toch wel een uitvoer van ± 21 600 ton van dit gebied doen verwachten. Door de vertegenwoordigers der voornaamste exportmaatschappijen werd aan den Directeur van Justitie een gewestelijke maïskeur voorgesteld, waarbij de uitvoer van maïs met meer dan 15 % vochtgehalte verboden zou worden. In Djeneponto, waar de uiterst labiele voedseltoestand der bevolking zoozeer afhankelijk is van het slagen van den maïsoogst, viel deze in 1928 gunstig uit. Tengevolge van den zooveel drogeren Oostmoesson langs de Westkust kwam van de maïs op sawahgronden in de Goa-vlakte niet veel terecht. Ook in Rapang mislukte de eerste maïs-aanplant door droogte, terwijl van den tweeden aanplant, in verband met de spoedig doorkomende regens, niet veel mag worden verwacht. De beplante uitgestrektheid was echter nog heel klein. De maïscultuur in de Minahasa leverde in het afgeloopen jaar zeer goede uitkomsten op. In Timor en Onderhoorigheden was de maïsoogst vrij goed. Dit gewas, dat het hoofdvoedsel van de bevolking is, neemt het grootste gedeelte van de ladangs in beslag.

Aardappelen. De aardappelcultuur in de onderafdeelingen Karolanden en Simeloengoen (gouv. Oostkust van Sumatra) bleef stationnair. De aanvoer op de markt te Siantar uit de landschappen Raja, Boven-Panai en Poerba verminderde van ± 11 000 quintalen gedurende 1927 tot ± 8400 quintalen gedurende 1928. De kwaliteit van het geteelde gewas liet echter zeer veel te wenschen over. De prijzen schommelden zeer sterk en varieerden op de markt te Brastagi van f 7 tot f 10 per quintaal. De markt te Siantar noteerde hoogere bedragen en liep soms op tot f 14 per quintaal. In Atjeh en Onderhoorigheden is het aardappelcentrum de meerstreek in de onderafdeeling Takengon op 1200 M. zeehoogte en hooger. De belangrijkheid van deze cultuur blijkt hieruit, dat aan het station te Bireuen in 1927 ter verzending zijn aangeboden ruim 1200 ton aardappelen, waarvan 634 ton naar Lho Seumawè ter verscheping gingen. In 1928 nam het station Bireuen 1848 ton aan, waarvan 1298 ton naar Lho Seumawè gingen en het grootste deel verscheept werd. Van de rest werd 218 ton naar Koetaradja en Oeleëlheuë vervoerd, waarvan wel een gedeelte op de K.P.M.-booten en andere schepen te Sabang terecht gekomen zal zijn en 29 ton naar Besitang, wellicht voor uitvoer naar de Oostkust van Sumatra. Bovendien had vervoer per vrachtauto plaats, waarvan echter geen gegevens bekend zijn. In 1928 bedroeg de bruto uitvoer van Oeleëlheuë 50 291 K.G. (f 6431) en van Lho Seumawè 1 185 135 K.G. (f 151 612). Waar de Karo-hoogvlakte gedurende 1928 ± 3500 ton uitvoerde, blijkt wel duidelijk de beteekenis van de aardappelcultuur in de meerstreek Takengon.

Aardnoten. In de onderafdeelingen Simeloengoen en Boven-Serdang (gouv. Oostkust van Sumatra) breidde de cultuur van aardnoten zich uit, vooral in het sawahgebied rondom Siantar. De losse zandige gronden gaven hier een mooi beschot. De prijzen varieerden van f 14 tot f 16 per quintaal peulen. Uit Bali en Lombok werd uitgevoerd 3017 ton gepelde en 22 ton ongepelde aardnoten (in 1927 1940 ton gepelde en 42 ton ongepelde). De arachiscultuur had over het algemeen een vrij goede opbrengst; deze cultuur is vooral voor West-Lombok belangrijk.

Kedele (sojaboonen). In de onderafdeeling Kandangan (Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo) is met veel succes de door den landbouwvoorlichtingsdienst verstrekte kedelé in de sawahs geplant.

Tabak. In Celebes en Onderhoorigheden mislukten vele tabakskweekbedden in de onderafdeeling Boné tengevolge van de dikbuikziekte, zoodat de beplante uitgestrektheid in 1928 ongeveer de helft bedroeg van die in 1927. Bovendien leed het gewas tijdens den geheelen groeiduur sterk van de droogte, waardoor de opbrengsten gering waren. Deze droogte had evenwel een goeden invloed op de kwaliteit van de kerftabak. De prijzen bleven echter op hetzelfde peil (f 30 à f 60 per 100 kokers naar gelang van kwaliteit). De prijs van de leege kokers bedroeg nog steeds f 7,50 à f 15 per 100 stuks.

Het centrum van de tabakscultuur in het gewest Benkoelen is de onderafdeeling Redjang (de Redjang- en Sindang-marga's),

welke streken zich bijzonder voor deze cultuur leenen. De kwaliteit van de tabak is goed en het product bij de bevolking zeer gezocht. De tabaksproductie bedroeg in verslagjaar minder dan in 1927 (33 043 K.G. tegen 43 470 K.G. in 1927).

Het eiland Lombok voerde in 1928 uit Ampenan 662 ton gekorven tabak (in 1927 661 ton) uit.

Nilam (patchouly). Het gebied van de nilam-cultuur in Atjeh en Onderhoorigheden is vooral de Westkust. De handel in het gedroogde product kent veel ups en downs. Na de opleving in 1927 trad in 1928 eene depressie in, welke den uitvoer nagenoeg stopzette, om op het einde van het jaar weer krachtig op te bloeien. Zelfs kregen de gedroogde stengels met wortelresten handelswaarde, zoodat ze verzonden werden naar Penang om van daaruit hun weg te vinden naar China, waar ze tot ,,obat'' verwerkt worden. De uitvoer van patchoulyblad uit het geheele gewest bedroeg in 1928 1304 ton, tegen 1375 ton in 1927 en slechts 527 ton (bruto) in 1926. In deze uitvoercijfers zijn begrepen de uitvoeren van Atjeh via de Oostkust van Sumatra en Tapanoeli.

b. Meerjarige gewassen.

Koffie. Ook voor 1928 is getracht, aan de hand van de uitvoeren de productie van de bevolkingskoffie gewestgewijze te benaderen.

Uitvoeroverschotten van bevolkingskoffie (in K.G.) naar het buitenland, Java en andere Buitengewesten uit de oorspronkelijke uitvoerhavens in de Buitengewesten.

GEWESTEN.		Koffiesoort.					
		Arabica.	Liberia.	Robusta.	Andere soorten.	Ongepeld.	Totaal.
Tapanoeli		1 738 700	309	2 227 860	—	—	3 966 869
Sumatra's Westkust		1 449 544	—	15 589 914	—	—	17 039 458
Benkoelen		70 258	1 161	15 640 671	496	8 126	15 720 712
Lampoengsche Districten		—	—	3 733 766	—	22 359	3 756 125
Palembang		253 056	125	27 616 593	—	—	27 869 774
Westerafdeeling van Borneo		—	—	—	29	—	29
Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo		—	—	—	330	—	330
Manado		117 015	5 804	—	1 899	—	124 718
Celebes en Onderhoorigheden		777 786	4 896	—	1 364	77	784 123
Timor en Onderhoorigheden		8 477	—	—	—	—	8 477
Bali en Lombok		1 364 610	—	—	—	—	1 364 610
Totalen	1928	5 779 446	12 295	64 808 804	4 118	30 562	70 635 225
	1927	5 554 020	3 822	51 035 134	—	1 104	56 594 080
	1926	7 347 236	6 716	41 454 161	—	11 319	48 819 432
	1925	5 116 970	4 761	31 504 062	—	61 887	36 687 680

De oogst van bevolkingsrobusta in Palembang viel over het geheel goed uit, terwijl de prijzen ongeveer f 5 hooger waren dan in 1927. Belangrijke verbeteringen werden in de cultuur aangebracht.

In het Zuiden van de residentie Tapanoeli viel, na eene afneming van de koffiebessenboeboek door het in sterker mate optreden van de witte boeboekschimmel in den drogen tijd, weder eene groote productie-toeneming te constateeren. Daardoor worden, ondanks de hooge prijzen van robusta-koffie, zeer weinig nieuwe tuinen meer aangelegd, zoodat, indien de toestand niet verandert over eenige jaren, eene zeer sterke productievermindering verwacht kan worden.

De bevolking in Atjeh breidde de aanplant weer uit, vooral in de Meerstreek (Laut Tawar bij Takengon) en in de onderafdeeling Tapatoean in de omgeving van Blang Pidië en Lama Inong, zoomede in enkele andere streken.

Ook in Benkoelen had overal uitbreiding van den aanplant plaats. De boeboekziekte was in het begin van het jaar voor een groot gedeelte geweken in de onderafdeelingen Kroei en Kaoer.

In de afdeeling Simeloengoen en de Karolanden van het gouvernement Oostkust van Sumatra werd de koffie-aanplant uitgebreid.

De cultuur van bevolkingsarabica-koffie breidde zich eenigszins uit in de hoogere streken van Bali, voornamelijk Kintamani e. a. De lager gelegen Arabica-tuinen gingen in 1928 vrij sterk achteruit, door het kaal staan van de dadap als gevolg van rupsenvraat.

Op Celebes kan de oogst van Boengi-koffie voor 1928 gesteld worden op 17 700 pikol, waarvan 8427 pikol van Palopo en 2270 pikol van Polewali werden uitgevoerd, terwijl ± 7000 pikol met vrachtauto's te Makassar werd aangebracht. De uitvoer naar het buitenland van Makassar van Arabica (exclusief de Timorkoffie) bedroeg in 1928 952 ton. Zooals bekend is, heeft deze uitvoer geenszins betrekking op den afgeloopen oogst, daar de meeste koffie, na eenigen tijd bewaard te zijn (tot een jaar toe), als legkoffie wordt uitgevoerd. De Boengi-koffie, welke in het begin van het jaar nog voor f 100 per pikol werd afgedaan, daalde tot f 87 in Augustus. In het productiegebied bleef de prijs bijna het geheele jaar op f 85 gehandhaafd. De Chineesche opkoopers moeten nog groote voorraden aanhouden. Door de groote concurrentie krijgt de producent van koffie in de Toradjalanden dus, evenals de maïsplanter in Bone, den hoogst mogelijken prijs uitbetaald. De aanplantingen worden dan ook steeds uitgebreid.

Rubber. De productieraming van Inlandsche rubber voor de jaren 1924 t/m 1928 bedraagt als volgt:

Gewesten.	Met vocht en vuil.					Droog equivalent.				
	1924.	1925. [1]	1926. [1]	1927. [1]	1928. [1]	1924.	1925. [1]	1926 [1].	1927. [1]	1928. [1]
Oostkust van Sumatra en Atjeh . . .	13 248	16 648	13 428	20 693	19 918	9 568	11 154	9 131	14 485	13 662
Tapanoeli	1 963	3 528	3 778	4 815	2 915	1 813	3 175	2 871	3 563	2 668
Sumatra's Westkust	—	1 921	427	1 286	682	—	1 728	376	1 093	574
Benkoelen	277	953	97	28	4	277	638	85	23	3
Lampoengsche Districten	—	193	185	9	—	—	129	124	6	—
Palembang	9 238	17 073	16 650	22 180	17 917	6 506	11 951	11 488	15 082	12 509
Djambi	22 997	30 511	30 661	39 260	33 240	11 500	15 256	15 330	19 630	19 610
Riouw en Onderhoorigheden.	5 806	7 863	7 904	9 327	9 273	3 871	6 984	6 922	7 888	7 866
Bangka en Onderhoorigheden	1 200	2 163	1 870	1 930	678	733	1 449	1 234	1 255	480
Billiton.	—	140	143	177	104	—	94	96	115	94
Westerafdeeling van Borneo.	14 413	21 133	21 886	25 193	21 034	11 905	16 906	15 758	18 895	16 648
Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo	16 866	23 299	23 425	26 365	23 988	10 120	15 780	15 227	18 455	17 239
Totalen	86 008	125 425	120 454	151 263	129 753	56 293	85 244	78 642	100 490	91 353

De sterke stijging in de jaren 1924 en 1925 moet toegeschreven worden aan het in productie komen van de in hoofdzaak vóór 1920 aangelegde tuinen en de toeneming in productie van deze tuinen in de eerste exploitatiejaren. Einde 1925 waren al deze tuinen in tap; van medio 1920 tot einde 1923 werd slechts weinig bijgeplant, zoodat in de jaren 1926 tot 1927 geen belangrijke toeneming van de productie plaats had.

Een overzicht van door de, onder de bepalingen van de rubberbereidingsordonnantie vallende fabrieken in 1928 uit het bevolkingsproduct bereide droge rubber volgt hieronder.

GEWESTEN.	Aantal fabrieken.	Aantal mangels.	Jaarcapaciteit (in tonnen van 1000 K.G.).	In 1928 afgeleverde hoeveelheid herbereide rubber (in K.G.).												
				Jan.	Febr.	Maart.	April.	Mei.	Juni.	Juli.	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.	Totaal 1928.
Atjeh en Onderhoorigheden. . . . . Oostkust van Sumatra	3	14	725	8 275	8 130	8 003	7 500	8 580	7 680	9 100	10 150	10 250	7 500	9 500	9 400	104 068
Riouw en Onderhoorigheden . . . . Palembang	6	52	13 056	227 093	227 962	178 844	75 955	75 887	291 471	368 950	292 715	216 675	181 698	221 442	265 131	2 623 823
Djambi	4	15	15 400	45 989	116 803	43 348	16 285	80 768	261 792	199 760	147 671	235 665	236 684	289 924	340 925	2 015 614
Sumatra's Westkust . . . . Tapanoeli	8	19	4 148	88 491	94 529	90 538	74 430	113 408	90 108	117 068	122 016	119 804	115 777	117 799	126 133	1 270 101
Westerafdeeling van Borneo	9	29	7 487	182 797	157 976	170 594	106 587	188 456	240 116	321 583	409 494	404 477	421 648	352 531	319 696	3 275 955
Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo	10	72	15 234	322 908	345 757	195 496	159 787	177 838	215 316	310 905	345 197	288 322	335 120	325 196	405 462	3 427 304
Totalen Buitengewesten. . . .	40	201	56 050	875 553 (32) [2]	951 157 (34)	686 823 (33)	440 544 (30)	644 937 (29)	1 106 483 (29)	1 327 366 (32)	1 327 243 (34)	1 275 193 (33)	1 298 427 (28)	1 316 392 (29)	1 466 747 (29)	12 716 865

De sterke prijsval van de rubber in begin 1926 had eene sterke tijdelijke productievermindering van bevolkingsrubber ten gevolge. In 1927 was de productie van bevolkingsrubber bij een vrij constanten rubberprijs over het geheele jaar normaal. De productievermeerdering ten opzichte van 1925 was matig in vergelijking met de voorafgegane jaren en kon als een gevolg beschouwd worden van eene zekere toeneming in productiviteit van de jongere tuinen, van eene geringe uitbreiding van het productief oppervlak en misschien van eene intensievere exploitatie van de rubbergebieden, waar het aantal boomen grooter was dan geëxploiteerd kan worden (Bengkalis, Inderagiri, Djambi).

Door de reorganisatie van de handelsstatistiek kon in 1928 overgegaan worden tot eene gedeeltelijk gewijzigde methode van berekening van het droge rubbergehalte der uitgevoerde rubber. Waar omtrent de met bevolkingsrubber beplante oppervlakte, door het volkomen ontbreken van opmetingscijfers, nergens betrouwbare gegevens bestaan, blijft het meest bruikbare uitgangspunt voor de beoordeeling van de cultuur de uitvoer van het product; er zijn dan ook in de laatste jaren verschillende pogingen aangewend om dezen export zoo nauwkeurig mogelijk te benaderen. Eene eerste verbetering vormde de invoering van het uitvoerrecht op rubber (Mei 1925), waardoor de uitvoerstatistiek belangrijk verscherpt werd. Eene volgende verbetering was de systematisch doorgevoerde contrôle op het water- en vuilgehalte van de uitgevoerde rubber, waardoor de geëxporteerde hoeveelheden op drooggewicht konden worden omgerekend en hierdoor beter onderling vergelijkbaar werden. Daarna volgde met ingang van 1 Januari 1928 eene laatste verbetering door de invoering van eene nieuwe groepeering in overeenstemming met de waardebepaling van de rubber voor de heffing van het uitvoerrecht, namelijk: *a*. alle droge rubber, welke machines heeft gepasseerd; *b*. ruwe, geheel ongezuiverde scraps en ruwe, geheel ongezuiverde aardrubber; *c*. alle Inlandsche rubber, niet vallende onder de groepen *a* en *b*. Van elk dezer groepen is per gewest vrij goed het waschverlies te bepalen, zoodat de omrekening van den uitvoer op drooggewicht door de nieuwe groepeering aan nauwkeurigheid heeft gewonnen. Geheel zuiver is de uitvoer van bevolkingsrubber hiermede nog niet bepaald; de uitvoercijfers van bevolkingsrubber in de handelsstatistieken hebben namelijk slechts betrekking op de rubber, waarvoor uitvoerrecht betaald wordt en welke naar het buitenland werd uitgevoerd. Behalve ondernemingsrubber, is hierin niet begrepen: *a*. het slechts geringe intergewestelijk verkeer van rubber; *b*. het vrij geringe vervoer naar Java; *c*. de op certificaat naar het buitenland zonder uitvoerrecht uitgevoerde Inlandsche rubber (dit heeft slechts plaats in Tapanoeli voor als ondernemingen ingerichte Inlandsche bedrijven).

De Inlandsche rubber uit het vrijgebied van Riouw en Onderhoorigheden is, evenals in vorige jaren, berekend uit den totalen uitvoer verminderd met de ondernemingsproductie. De voor 1928 berekende cijfers zijn dus op een nauwkeuriger wijze berekend dan die van vorige jaren, welke door vermindering van den totalen uitvoer met de productie van de ondernemingen werd gevonden, nadat tevens rekening was gehouden met het intergewestelijk verkeer. Over 1928 werden dus voor het eerst uitvoercijfers van Inlandsche rubber gebruikt, welke als zoodanig werden gerapporteerd. Het veranderlijke percentage droog rubber-equivalent blijft dus nog het eenige onzekere element. Bij eene vergelijking van de residentiecijfers met die van vorige jaren moet bedacht worden, dat de gegevens van 1928 alleen

[1]) Alleen hevea.
[2]) Aantal in werking geweest zijnde fabrieken.

betrekking hebben op den uitvoer van bevolkingsrubber naar het buitenland en die van vorige jaren benaderde uitvoercijfers zijn van bevolkingsrubber naar buiten en binnen het tolgebied. Bij de berekening van den uitvoer van bevolkingsrubber in 1928 is uitgegaan van de in onderstaande tabel aangegeven cijfers, welke per gewest het waschverlies aanduiden van de drie groepen, waarin de rubber verdeeld is.

Waschverlies van de Inlandsche rubber.

Gewesten.	Droge rubber, die machines heeft gepasseerd.	Ruwe, geheel ongezuiverde scraps en aardrubber.	Overige Inlandsche rubber.
Oostkust van Sumatra	0 %	50 %	1/3
Atjeh	0 %	1/3	15 %
Tapanoeli	0 %	50 %	1/3
Sumatra's Westkust	0 %	1/3	20 %
Riouw en Onderhoorigheden (Inderagiri)	0 %	1/3	10 %
Djambi 1ste en 2de kwartaal	0 %	40 %	50 %
„ 3de „	0 %	40 %	35 %
„ 4de „	0 %	40 %	30 %
Palembang	0 %	50 %	32 %
Benkoelen	—	—	25 %
Bangka en Billiton	0 %	50 %	25 %
Westerafd. van Borneo (Pontianak)	0 %	50 %	25 %
Westerafd. van Borneo (andere havens)	0 %	50 %	1/3
Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo	0 %	50 %	1/3

De splitsing van Djambi in de verschillende kwartalen is een gevolg van de nieuwe rubberkeur, welke 1 Juli 1928 in werking trad, en waarin o. a. werd bepaald, dat alle vervalschingen verboden zouden zijn, dat de slabs geen grootere dikte zouden mogen hebben dan 3 c.M. en dat vervoer en opslag van de koeken onder water niet meer zou worden toegestaan. Niettegenstaande de bepaling, dat de bevolking tot 1 October 1928 de oude dikke slabs nog met speciale licenties zou mogen uitvoeren, werd vóór Juli de oude voorraad reeds voor het grootste gedeelte geloosd. Hierom werd voor het 1ste en 2de kwartaal het vroegere waschverlies van 50 % in rekening gebracht, voor het derde kwartaal werd hiervoor 35 % genomen (overgangstijdperk), terwijl voor het laatste kwartaal, waarin de nieuwe keur geheel van kracht was, het waschverlies werd aangenomen op 30 %. Vergeleken met 1927, is vrijwel in alle gewesten het waschverlies in 1928 verminderd; eenerzijds is dit toe te schrijven aan eene betere handhaving van de gewestelijke rubberkeur, anderzijds heeft de verwerking van een grooter gedeelte van de bevolkingsrubber in de fabrieken tot dit resultaat medegewerkt.

Vermindering van uitvoer heeft in 1928 plaats gehad in vrijwel alle gewesten, maar vooral daar, waar naast de rubbercultuur nog andere cultures een belangrijke plaats in den Inlandschen landbouw innemen (Tapanoeli, Sumatra's Westkust, Palembang, Bangka); alleen Djambi vertoont eene kleine exportvermeerdering, hetgeen waarschijnlijk toegeschreven zal moeten worden aan de afhankelijkheid van de bevolking aldaar van de rubbercultuur en voorts aan het feit, dat door de invoering van de nieuwe rubberkeur de oude voorraden van de hand moesten worden gedaan en het aanhouden van voorraden sterk bemoeilijkt is geworden. Gedurende de eerste vier maanden van het jaar liep de uitvoer, als reactie op den prijsval van de rubber, sterk terug. Uit de ingewonnen berichten blijkt, dat dit aanvankelijk geen gevolg was van verminderde productie: men hield het product gedeeltelijk vast in afwachting van betere prijzen. Toen deze uitbleven werd men geleidelijk wel gedwongen den stock te verkoopen, hetgeen voornamelijk geschiedde in de maanden Juni, Juli en Augustus bij het geringe prijsherstel, dat zich in die maanden voordeed. Werd dus aanvankelijk nog geregeld doorgetapt, bij het laag blijven der prijzen verminderde de animo langzamerhand; een gedeelte van de importtappers verliet de rubberstreken, terwijl een gedeelte van de plaatselijke bevolking, dat het beter gewend was, de exploitatie der tuinen niet voldoende loonend meer achtte. Tegen het einde van het jaar begon zich echter deze toestand te wijzigen. De geldruimte in het binnenland verminderde, hetgeen de bevolking ertoe bracht weer meer aandacht te gaan besteden aan de rubbercultuur. Waar echter de prijzen veelal niet aanlokkelijk genoeg bleken om tappers van elders aan te trekken, moest de plaatselijke bevolking veelal zelf de exploitatie ter hand nemen; en zoo maken de latere berichten uit de Buitengewesten vrijwel alle melding van een overgang tot den familietap in de tuinen en een ruim gebruik maken van boedjangs uit de kampong zelve. Deze overgang wordt nog in de hand gewerkt door het geleidelijk in productie komen van de groote uitbreidingen van de rubbercultuur van 1924 af; hierdoor is het bezit van rubbertuinen meer algemeen geworden en heeft een groot gedeelte van de vroegere losse tappers thans eigen rubbertuinen. Dit heeft den toestand doen ontstaan, dat in streken met een tekort aan tappers het grootste gedeelte van de kleine tuinen in exploitatie is, terwijl de grootere tuineigenaars moeite hebben om aan voldoende koelies te komen en soms naar Java gaan om deze te werven. Deze veranderingen, welke zich in den laatsten tijd in de bevolkingsrubber hebben voorgedaan, zijn oorzaak geweest, dat de bevolking zich meer en meer aan het lage prijsniveau is gaan aanpassen; de verbetering van het prijsniveau sinds Januari 1929 heeft dit verder in de hand gewerkt. De gewesten, waarin de bevolking nog andere handelsgewassen teelt (koffie, peper, copra), weten zich veel moeilijker aan de lagere prijzen aan te passen, dan de mèer van rubber afhankelijke streken.

Klapper en copra. Om de productie te benaderen, werden de uitvoeroverschotten van copra, klappers en klapperolie voor elk gewest bepaald, welke overschotten blijken uit het volgende staatje.

GEWESTEN.	Copra (in tonnen).	Klappers.		Olie.		Totaal (in tonnen copra).	Ondernemingsproduct (in tonnen copra).	Vermoedelijke bevolkingsuitvoer (in tonnen copra).	
		Stuks.	Copra-equivalent (in tonnen).	Liters.	Copra-equivalent (in tonnen).			1928.	1927.
Atjeh en Onderhoorigheden	12 224	—	—	—	—	12 224	679	11 545	7 384
Oostkust van Sumatra	18 468	—	—	—	—	18 468	4 253	14 215	11 859
Tapanoeli	7 541	5 730	2	—	—	7 543	889	6 654	7 210
Sumatra's Westkust	22 069	—	—	—	—	22 069	247	21 822	22 718
Benkoelen	869	75	—	—	—	869	42	827	681
Lampoengsche Districten	2 044	442 765	103	—	—	2 147	161	1 986	1 269
Palembang	—	—	—	—	—	—	4	—	—
Djambi	1 925	1 050 233	244	—	—	2 169	—	2 169	1 385
Riouw en Onderhoorigheden	24 107	54 715	13	—	—	24 120	1 163	22 957	27 744
Bangka en Onderhoorigheden	224	1 092 460	254	—	—	478	—	478	353
Billiton	3 369	—	—	—	—	3 369	19	3 350	1 870
Westerafdeeling van Borneo	75 722	30 700	7	—	—	75 729	451	75 278	54 430
Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo	6 984	1 797 603	418	—	—	7 402	404	6 998	2 030
Manado	122 618	230	—	—	—	122 618	6 576	116 042	101 610
Celebes en Onderhoorigheden	54 641	900	—	—	—	54 641	380	54 261	31 941
Gouv. der Molukken	26 305	9 000	2	—	—	26 307	4 361	21 946	13 075
Timor en Onderhoorigheden	7 028	—	—	—	—	7 028	109	6 919	5 983
Bali en Lombok	26 898	—	—	748 291	1 127	28 025	67	27 958	18 277
Totalen	413 036	4 484 411	1 043	748 291	1 127	415 206	19 805	395 405	309 819

Deze cultuur breidt zich gestadig uit en behoort zeker wel tot de belangrijke factoren welke bijdragen tot de welvaart in vele gewesten. In bijna alle gewesten werd dan ook de aanplant uitgebreid, namelijk Atjeh en Onderhoorigheden, Benkoelen, Bangka, Billiton, Manado, Lampoengsche Districten, Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo (de afdeelingen Tanahboemboe en Koealakapoeas), Bali en Lombok (voornamelijk de afdeelingen Boeleleng en Djembrana) en Timor en Onderhoorigheden (vooral Flores en West-Soemba).

In enkele gewesten hadden de klapperaanplantingen te lijden van de klappertor, vooral in Atjeh, doch groote schade werd niet aangericht, daar de plaag spoedig van zelf ophield. Tevens werden door den landbouwvoorlichtingsdienst maatregelen genomen tot de bestrijding van dezen plaag. Ook ter Sumatra's Westkust hadden de aanplantingen van den klappertor te lijden en bovendien nog van de palmsnuitkever en badjings, terwijl ook niet de hand gehouden werd aan de klapperkeur. Dat met de geregelde uitbreidingen der aanplantingen ook de productie toeneemt komt wel sterk tot uitdrukking als men de bevolkingsuitvoeren van klappers en klapperproducten nagaat.

In 1928 werd 86 000 ton copra (equivalent) meer uitgevoerd dan in 1927. Vooral de uitvoeren der gewesten Westerafdeeling van Borneo, Manado, Celebes, Bali en Lombok en het gouvernement der Molukken zijn belangrijk gestegen.

Peper. De uitvoeroverschotten van peper bedroegen als volgt:

GEWESTEN.	Zwarte peper (in K.G.).	Witte peper (in K.G.).	Te zamen.
Atjeh en Onderhoorigheden	1 471 867	—	1 471 867
Oostkust van Sumatra	93 876	—	93 876
Benkoelen	445 761	169 253	615 014
Lampoengsche Districten	12 365 482	1 571	12 367 053
Palembang	1 002 798	4 730	1 007 528
Riouw en Onderhoorigheden	56	250	306
Bangka en Onderhoorigheden	790 152	5 908 965	6 699 117
Billiton	860	11 513	12 373
Westerafdeeling van Borneo	67 199	803 732	870 931
Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo	577 028	841 451	1 418 479
Totalen 1928	16 815 079	7 741 465	24 556 544
1927	13 128 407	7 910 851	21 039 258
1926	20 612 555	5 879 614	26 492 169
1925	19 935 710	6 813 192	26 748 902

De ondernemingsproductie van de Buitengewesten in 1928 bedroeg 46 ton. De productie van de bevolkingspeper kan dus, exclusief de consumptie voor 1928, becijferd worden op 24 510 ton, tegen 20 981 ton in 1927 en 26 454 ton in 1926.

De belangrijkste cultuurgebieden zijn de gewesten Lampoengsche Districten, Bangka, Atjeh en Onderhoorigheden en Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo.

In de peperaanplantingen kwam in Atjeh hier en daar nog afsterving voor, vooral in de landschappen Samalanga en Peureula.

Door de hooge prijzen (f 60 à f 90 per pikol te Koetaradja voor zwarte peper; f 50 à f 60 per pikol voor zwarte en f 70 à f 95 per pikol voor witte peper in Benkoelen; maximaal f 100 in de Lampoengsche Districten voor zwarte peper; f 50 à f 70 voor zwarte peper op Bangka en f 90 à f 110 voor witte en f 65 à f 90 voor zwarte en f 110 à f 145 voor witte in de Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo) werden in vele streken de aanplantingen uitgebreid en werd aan de bestaande tuinen meer zorg besteed.

Gambir. De voornaamste gewesten voor uitvoer van bevolkingsgambir zijn Riouw, de Oostkust van Sumatra, de Westerafdeeling van Borneo en Sumatra's Westkust. Gewesten met uitvoeroverschotten zijn: Riouw (5 711 425 K.G.), Oostkust van Sumatra (4 306 035 K.G.), Westerafdeeling van Borneo (2 197 049 K.G.), Sumatra's Westkust (1 883 907 K.G.), Palembang (31 252 K.G.), Tapanoeli (11 452 K.G.) en Bangka (3731 K.G.).

De som der uitvoeroverschotten, verminderd met de ondernemingsproductie (4 177 906 K.G.), is een benaderend cijfer voor de bevolkingsproductie, exclusief de consumptie in de productie-centra.

Jaar.	Som der uitvoeroverschotten.	Ondernemingsproductie.	Bevolkingsproductie.
1924	11 707 900 K.G.	3 284 763 K.G.	8 423 137 K.G.
1925 [1]	10 705 002 „	3 481 185 „	7 223 927 „
1926 [1]	11 165 688 „	3 461 889 „	7 703 799 „
1927 [1]	12 127 661 „	4 021 860 „	8 105 801 „
1928 [1]	14 144 851 „	4 177 906 „	9 966 945 „

Kapok. Bevolkingskapokcultuur van eenige beteekenis treft men aan in de gewesten Atjeh en Onderhoorigheden, Celebes en Onderhoorigheden, Palembang en Bali en Lombok. De uitvoer van bevolkingskapok uit de Buitengewesten kan voor 1928 gesteld worden op 1238 ton (533 ton ontpitte en 705 ton niet ontpitte kapok), tegen 1557 ton in 1927 en 1764 ton in 1926. In Atjeh zijn de voornaamste centra van kapokcultuur Tapatoean en Bireuen. De uitvoer van gezuiverde kapok bedroeg in 1928 533 ton (bruto). Op Celebes vindt men belangrijke kapokstreken in de afdeelingen Bone, Mandar en Bonthain en op de eilanden Moena en Boeton. Overal werd eene groote uitbreiding aan de cultuur gegeven, ook buiten die streken, o. a. in een deel van de afdeeling Parepare. De uitvoer van ontpitte kapok van Makassar bedroeg 346 ton (netto) en van Baoebaoe (Boeton) 39 ton (netto). Daarnaast werd nog 356 ton (bruto) ongezuiverde kapok van Makassar uitgevoerd. Het ongezuiverde product zal langzamerhand geheel van de markt verdwijnen. De zuivering geschiedt centraal te Makassar. In Palembang bestond eenige belangstelling voor de kapokcultuur. Er werden prima zaden van Java door den landbouwvoorlichtingsdienst verspreid, evenals op Flores (res. Timor en Onderhoorigheden) en op Bali en Lombok. De uitvoer uit de residentie Palembang bedroeg 55 ton (bruto) niet ontpitte kapok en uit Bali en Lombok 25 ton (netto) ontpitte en 31 ton (bruto) niet ontpitte kapok.

Sago. De uitvoer naar het buitenland van sago uit Riouw en Onderhoorigheden bedroeg in 1928 10 179 ton, tegen 13 982 ton in 1927 en uit de Oostkust van Sumatra 11 924 ton, tegen 10 809 ton in 1927. De geheele uitvoer van sagomeel van de Buitengewesten naar het buitenland bedroeg in 1928 23 948 ton, tegen 25 875 ton in 1927.

Kaneel (cassia). De uitvoer van cassia naar het buitenland, een speciaal gewas van Sumatra's Westkust, bedroeg in 1928 2 383 132 K.G., tegen 3 801 487 K.G. in 1927. Ontstaat eene belangstelling voor cassia in het buitenland, hetgeen meestal bij vleugen geschiedt, dan stijgt de prijs snel, zooals o. a. in de tweede helft van 1927. In 1928 was echter de cassiaprijs gemiddeld f 24, f 17,50 en f 11,50 respectievelijk voor eerste, tweede en derde soort, welke prijzen te laag waren om een grooteren uitvoer dan in 1927 te verwachten.

Kruidnagelen. De gewesten met een belangrijken uitvoer van dit product zijn: Benkoelen, Manado en de Molukken. In Benkoelen komt de cultuur voor in de onderafdeelingen Kaoer, Mana en Kroei. De uitvoer uit dit gewest naar het buitenland bedroeg in 1928 49 519 K.G., terwijl in 1927 geen uitvoer plaats had; de uitvoer naar Java en andere Buitengewesten bedroeg 369 080 K.G. in 1928, tegen 41 629 K.G. in 1927. De prijzen varieerden van f 50 tot f 65 per pikol. In de onderafdeelingen Kaoer en Lais werd de cultuur uitgebreid. In Palembang bleek groote belangstelling voor deze nieuwe cultuur te bestaan. De uitvoer uit Manado naar het buitenland bedroeg in 1928 46 930 K.G. en naar Java en andere Buitengewesten 77 196 K.G., tegen in 1927 respectievelijk 10 384 en 1706 K.G. De hoogere uitvoeren uit de Buitengewesten naar Java staan in verband met den slechten kruidnageloogst in Zanzibar. Zooals bekend is, worden kruidnagelen in Koedoes op groote schaal gebruikt voor de strootjesfabricage. De geheele uitvoer van de Buitengewesten naar Java bedroeg in 1928 765 000 K.G., tegen 193 000 K.G. in 1927.

1) Voor 1925 t/m 1928 de som der gewestelijke uitvoeroverschotten.

Notemuskaat. De voornaamste streek van de notemuskaatcultuur is Banda (Molukken), waar de eilanden Neira, Groot-Banda, Ai en Run bijna geheel met notemuskaat zijn beplant (38 notenperken). De productie van deze perken bedroeg in 1928 804 ton noot in den dop, 6 ton uit den dop en 136 ton foelie. Op de Ceram-eilanden en West- en Noord-Guinee komt de papoea-soort van de notemuskaat voor. De uitvoer uit de Molukken bedroeg in 1928 1187 ton noot en 211 ton foelie. Manado voerde in 1928 uit 1731 ton noot en 146 ton foelie en Celebes 619 ton noot en 191 ton foelie. De uitvoer uit de gewesten Sumatra's Westkust, Tapanoeli en Atjeh bedroeg in 1928 onderscheidenlijk 466 ton noot en 67 ton foelie, 8 ton noot en 4 ton foelie en 136 ton noot en 18 ton foelie. De geheele uitvoer uit de Buitengewesten naar het buitenland bedroeg in 1928 2993 ton noot in den dop, 1135 ton geklopte noot en 637 ton foelie.

Pinang. In Atjeh en Onderhoorigheden breidde men de aanplantingen aanmerkelijk uit. De groote complexen aan de rivieroevers zijn weinig vatbaar voor uitbreiding, evenmin de aanplantingen in de kampongs. In hoofdzaak ziet men de uitbreiding langs nieuwe zijwegen van den grooten asweg. De uitvoer naar het buitenland bedroeg in 1928 23 337 ton, tegen 16 319 ton in 1927.

In Palembang bestond, in tegenstelling met 1927, weder belangstelling voor deze cultuur, vooral in de Komering-streken. De tuinen werden weder beter onderhouden en de aanplantingen uitgebreid.

De uitvoer uit de voornaamste productiegebieden naar het buitenland bedroeg in 1928 voor Sumatra's Westkust, Tapanoeli, Westerafdeeling van Borneo, Celebes, Bali en Lombok, Oostkust van Sumatra en Palembang respectievelijk 548, 77, 1423, 459, 877, 7548 en 4809 ton.

De geheele uitvoer van de Buitengewesten naar het buitenland bedroeg in 1928 39 231 ton, tegen 26 516 ton in 1927 en naar Java en Madoera 136 ton in 1928 en 309 ton in 1927.

§ 2. PARTICULIERE ONDERNEMINGEN.

In bijlage V is een overzicht opgenomen van de beplante uitgestrektheden en de productie in het grootlandbouwbedrijf in de Buitengewesten, voor zoover betreft de ondernemingen, waar één of meer der volgende gewassen geteeld worden: hevea, ficus en andere caoutchoucsoorten, getahpertja, koffie, thee, kina, tabak, oliepalmen, cocospalmen, cacao, kapok, peper, notemuskaat, vezelgewassen, coca, aetherische oliegewassen en gambir.

Een overzicht van de in 1928 in de Buitengewesten bestaande ondernemingen, ingedeeld naar den rechtstoestand der gronden (gouvernementsgrond, particuliere landerijen, erfpachtsgronden en landbouwconcessies), treft men aan in bijlage W.

In de Buitengewesten rapporteerden 1021 ondernemingen eene uitgestrektheid van 1 581 722 H.A., waarvan 461 767 H.A. beplant zijn.

Rubber. De aanplant bedroeg 302 865 H.A., waarvan 199 524 H.A. tapbaar. Geproduceerd werd in de Buitengewesten 81 826 ton rubber.

De bevolkingsproductie werd becijferd op 91 353 ton, tegen 100 491 ton (verbeterde opgaaf) in 1927.

Koffie. De aanplant bedroeg 29 405 H.A., waarvan 13 925 H.A. productief. De productie bedroeg 116 213 pikol (7177 ton).

De bevolkingsproductie werd becijferd op 70 635 ton.

Tabak. De geoogste aanplant bedroeg 25 380 H.A., met een verkregen oogst van 21 180 914 K.G. bladtabak en 42 538 K.G. krosok.

Thee. De aanplant bedroeg 21 067 H.A., waarvan 13 479 H.A. productief. Verkregen werd 9 247 688 K.G. droge thee.

Notemuskaat. De opbrengst der specerijperken op Banda bedroeg in 1928 9668 pikol noot in den dop, 93 pikol noot uit den dop en 1653 pikol foelie.

Gambir. De ondernemingsproductie bedroeg in 1928 4 177 906 K.G.; de aanplant bedroeg 2495 H.A., waarvan 2249 H.A. productief.

Andere ondernemingen. Het aantal en de opbrengst van de rijstpellerijen blijkt uit het volgende overzicht.

Rijstpellerijen.

GEWESTEN.	Aantal rijstpellerijen.	Verwerkte hoeveelheid padi (in pikols).	Verkregen opbrengst (in pikols).	
			Rijst.	Gaba.
Lampoengsche Districten	8	89 501	49 391	—
Palembang	25	376 942	225 947	—
Oostkust van Sumatra	37	216 643 7 808 gaba	127 654	—
Sumatra's Westkust	3	8 320 8 193 gaba	10 551	—
Tapanoeli	21	6 677 12 992 gaba 6 572 ongeslepen rijst	19 498	—
Atjeh en Onderhoorigheden	8	65 787 63 878 gaba	86 587	—
Westerafdeeling van Borneo	2	9 740 gaba	8 355	—
Manado	11	22 536 4 875 gaba	14 769	—
Celebes en Onderhoorigheden	5	111 415 58 327 gaba 181 721 ongeslepen rijst	276 788	10 108
Bali en Lombok	10	683 155 2 667 gaba 4 392 ongeslepen rijst	363 355	—
Totalen	125	1 580 976 168 480 gaba 192 685 ongeslepen rijst	1 182 895	10 108

Een kapokzuiverinrichting in Atjeh en onderhoorigheden verkreeg uit 1600 pikol opgekochte ongezuiverde kapok eene hoeveelheid van 24 766 K.G. zuivere kapok en 29 327 K.G. kapokpitten.

Een 6-tal klapperoliefabrieken verwerkten 78 844 pikol copra tot 2 751 914 K.G. olie en 1 737 237 K.G. boengkil.

II. BOSCHWEZEN.

De boschordonnantie voor Java en Madoera 1927 (I. S. 1927 n°. 221 en 1928 n°. 65) treedt in werking met ingang van 1 Januari 1929 (zie I. S. 1928 n°. 561).

Bij G. B. 28 Dec. 1928 n°. 6 (Bb. n°. 11824) is een nieuw personeelsreglement voor den dienst van het boschwezen in Nederlandsch-Indië (Personeelsreglement Boschwezen 1928) vastgesteld; bij diezelfde gelegenheid (Bb. n°. 11825) kwam een nieuw reglement voor den dienst van het boschwezen voor Java en Madoera (Boschdienstreglement 1928) tot stand.

Met ingang van 1 Januari 1929 is Java en Madoera opnieuw verdeeld in houtvesterijen en boschdistricten (Bb. nos. 11845 en 11995).

Personeel. Einde 1928 bestond de personeelsformatie bij het boschwezen uit: 1 hoofdinspecteur, chef van den dienst, 10 andere hoofdambtenaren, 145 gegradueerde ambtenaren, 89 man middelbaar technisch personeel en 2145 man lager technisch en politiepersoneel.

Financieele resultaten. In 1928 bedroeg het voordeelig overschot van het boschwezen op Java en Madoera f 6 538 000 en in de Buitengewesten f 763 000, terwijl het proefstation sloot met een tekort van f 176 000. Het voordeelig overschot voor den geheelen dienst was derhalve f 7 125 000, tegen f 7 121 000 in 1927. Terwijl het zeer hooge saldo over 1927 een gevolg was van abnormaal hooge houtprijzen, is het in 1928 behaalde saldo als normaal te beschouwen.

---

§ 1. JAVA EN MADOERA.

De houtvesterijen Zuid- en Noord-Saradan zijn samengevoegd tot éene houtvesterij, onder den naam Saradan (Bb. n°. 11846) en de houtvesterijen Tjabak en Tjepoe tot éene houtvesterij onder den naam Tjepoe (Bb. n°. 11996).

Uitgestrektheid der bosschen. De uitgestrektheid der djatibosschen bedroeg einde 1927 767 000 H.A. en einde 1928 768 000 H.A.

De in stand te houden wildhoutbosschen besloegen ± 1 655 000 H.A., tegen 1 637 000 H.A. op einde 1927 [1]). De vermeerdering is het gevolg voornamelijk van inlijving bij de boschreserve van bergbosschen op teruggekochte eigendomslanden en op teruggegeven erfpachtsperceelen.

Voorloopige inrichting der bosschen. Besloten werd om de djatibosschen in Jogjakarta (Goenoengkidoel) voorshands niet definitief in te richten, zoodat het voorloopig bedrijfsplan voor deze bosschen herziening ondergaat. Eind 1928 was de afbakening voltooid van 1 338 000 H.A. wildhoutbosch, tegen 1 235 000 H.A. einde 1927.

Definitieve inrichting der bosschen. In 1928 werd 10 587 K.M. meetlijn gemeten, tegen 7479 K.M. in 1927. Aan kaarteeringswerk werd opgeleverd 96 757 H.A. djatibosch en 36 781 H.A. wildhoutbosch, tezamen 133 538 H.A., tegen 106 996 H.A. in 1927. Van het djatiboschgebied was einde 1928 volledig opgemeten en gekaarteerd eene oppervlakte van 743 100 H.A., tegen 734 700 H.A. einde 1927.

Goedgekeurd werden de bedrijfsplannen van de nieuwe opperhoutvesterijen Tjiledoek, Kadipaten, Modjokerto en Blitar, alsmede het herzieningsplan van de opperhoutvesterij Mantingan. Het definitief ingericht djatiboschgebied bestond einde 1928 uit 96 afdeelingen, verdeeld over 32 opperhoutvesterijen met eene gezamenlijke uitgestrektheid van 604 672 H.A., zijnde 79 % van het geheele djatiboschgebied.

Djativerjonging. Binnen het djatiboschgebied werden in 1928 aangelegd 9200 H.A. djati-aanplant en 300 H.A. wildhoutaanplant.

Een onderzoek naar de wijze, waarop de slechte mergelgronden beplant kunnen worden, is in gang.

Wildhoutverjonging. In het wildhoutboschgebied werden beplant 550 H.A. met djati en 3250 H.A. met andere houtsoorten. De kosten voor aanleg en onderhoud bedroegen f 99 000, tegen f 74 500 in 1927.

Kap van djatihout. In 1928 werd door geregelde exploitatie binnen het gebied der djatibosschen in eigen beheer en door aannemers tezamen verkregen 315 000 M^3. timmerhout en 1 157 000 stapelmeter brandhout, tegen 292 000 M^3. en 1 080 000 stapelmeter in 1927. De hoeveelheid timmerhout is dus wederom gestegen door eene hoogere opbrengst van den aankap in eigen beheer door het boschwezen, als gevolg o.a. van het daarbij opwerken van sortimenten, welke onder de heerschende gunstige economische omstandigheden afzetbaar zijn en mede door eene betere bekapping, waardoor minder hout wordt verkapt tot spaanders. Evenals in 1927 werd op volle capaciteit gekapt. Uit ongeregelden aankap en uit het wildhoutgebied werd ook nog eenig djatihout verkregen, zoodat de geheele productie van dit hout uit 's Lands bosschen heeft bedragen 319 000 M^3. timmerhout en 1 162 000 stapelmeter brandhout.

1) Nopens de aanwijzing der terreinen van de in stand te houden wildhoutbosschen in de residentiën Malang, Pasoeroean en Probolinggo (Oost-Java) en Kediri en Blitar (Oost-Java), zie men G. Bn. 9 Oct. 1928 n°. 11 (J. C. n°. 84) en 16 Oct. 1928 n°. 35 (J. C. n°. 85).

In 1928 werd nog slechts 1 djatiboschperceel aanbesteed, met eene getaxeerde houtmassa van 1580 M^3. en 3000 stapelmeter. De exploitatie werd gegund aan eene Chineesche firma.

Kap van wildhout. De geregelde kap van wildhout in het wildhoutboschgebied heeft bedragen 30 000 M^3. timmerhout en 155 000 stapelmeter brandhout. Het in het djatiboschgebied gekapte wildhout en de door het boschwezen geregistreerde ongeregelde aankap bedroeg 6000 M^3. timmerhout en 97 000 stapelmeter brandhout. Daarnaast wordt nog zeer veel wildhout gekapt, afkomstig van aan de Inlandsche bevolking in ontginning gegeven gronden en erfpachtsperceelen. Voor de Besoekische tabakscultuur wordt dit geschat op 300 000 stapelmeter brandhout.

Dunning der bosschen. In het djatiboschgebied werden 39 000 H.A. aanplantingen gedund, tegen 34 800 H.A. in 1927. Hieruit werden verkregen 103 000 M^3. timmerhout en 219 000 stapelmeter brandhout, tegen onderscheidenlijk 74 600 M^3. en 177 500 stapelmeter in 1927. De pogingen om voor de verhoogde productie van dunningshout afzet te vinden werden met succes bekroond. Het overschot van de inkomsten op de uitgaven van de dunningen bedroeg f 1 118 000, tegen f 925 000 in 1927. Bij de stijgende productie blijkt het djati-dunningshout voor steeds meer doeleinden gebezigd te worden.

Bij de dunning in het wildhoutboschgebied zijn over het algemeen de verkrijgbare producten niet verkoopbaar, zoodat de opbrengsten gering zijn en de uitgaven de baten nog overtreffen.

Verkoop. In 1928 is de afzet aan derden met 23 000 M^3. timmerhout en 89 000 stapelmeter brandhout toegenomen. De prijzen liepen in het laatste kwartaal van 1928 wederom op, zoodat van overproductie nog geen sprake kan zijn.

Een overzicht van de wijze, waarop het hout uit den aankap in eigen beheer werd vervreemd, volgt hieronder:

	M^3 timmerhout.	Stapelmeter brandhout.
Geleverd op het contract met de Vereenigde Javasche Houthandelmaatschappijen	42 000	156 000
Geleverd op z.g. stapelplaatscontracten met groothandelaren	26 000	—
Verkocht op openbare veilingen voor den handel	149 000	125 000
Verkocht op openbare veilingen voor den kleinhandel en de bevolking	12 000	34 000
Ondershands verkocht	21 000	531 000
Verstrekt aan Lands-, locale en desawerken	11 000	146 000

Op contract geleverd hout (68 000 M^3.) werd aan den groothandel tegen verminderde prijzen ter beschikking gesteld. Van het op openbare veilingen voor den handel (waarop echter ook verbruikers kunnen koopen) verkocht hout werd 12 700 M^3. verkocht in groote kavelingen, tegen een limiteprijs welke 15 % lager is dan de gebruikelijke.

Het uit den aankap in eigen beheer verkregen timmerhout wordt, overeenkomstig de geldende voorschriften, in hoofdzaak op de groote openbare veilingen verkocht, waar de handel, onder vrije mededinging, het product kan opnemen. Van het timmerhout werd slechts 8 % ondershands verkocht. Het op die wijze verkocht hout bestaat uit minder gangbare sortimenten of uit

hout, dat eenige malen op de veilingen werd aangeboden zonder te zijn verkocht. Bovendien schuilen in deze hoeveelheid nog ± 4500 M³. exporthout en kleine dwarsliggers, waarvan de verkoop onder dit hoofd wordt verantwoord, terwijl feitelijk die verkoop bij inschrijving geschiedt, tot welke inschrijving alleen groote houthandelaren worden toegelaten.

De gemiddelde verkoopprijs per M³. van het op de groote veilingen verkochte hout, welke prijs overeenkomt met het gemiddelde voor den geheelen verkoop van het boschwezen, was voor 1928 ± f 8 per M³. lager dan die in 1927, doch de middenprijs was in 1927 abnormaal hoog. De middenprijs van 1928 was dan ook gelijk aan dien van 1926, hetgeen zeer bevredigend is te noemen, daar in 1928 tegen eenzelfden middenprijs veel meer werd afgezet, namelijk 261 000 M³., tegen 187 000 M³. in 1926.

De afzet van het dunningshout geschiedt in hoodzaak door onderhandschen verkoop. Voor de sortimenten van kleine dikteafmeting zijn de prijzen namelijk laag en is de afzet niet steeds gemakkelijk. In verband daarmede moest zelfs de verkoop van dit hout voor een deel centraal worden geregeld door de handelsafdeeling. De totale afzet van dunningshout bedroeg 81 000 M³., waarvan 55 000 M³. ondershands en 16 000 M³. op de groote veilingen werd verkocht. Voor het dunningsdjatibrandhout waren deze cijfers onderscheidenlijk 182 000, 145 000 en 12 000 stapelmeter.

De voorraad van het uit aankap in eigen beheer verkregen exploitatie-djatitimmerhout bedroeg eind 1928 ± 54 000 M³., tegen ± 43 200 M³. eind 1927.

Uitvoer. De uitvoer van djatihout bedroeg in 1928 23 000 M³., tegen 17 000 M³. in 1927. Hiervan ging 42 % naar Nederland, 39 % naar Italië, 5 % naar Duitschland en het overige naar andere landen.

§ 2. BUITENGEWESTEN.

Houthandel. In de wijze van boschexploitatie en de vooruitzichten voor den houthandel kwam weinig verbetering.

Uit de ingetrokken houtaankapconcessie Zuid-Tanahboemboe (res. Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo) werden door het boschwezen 56 086 stuks ijzerhouten dwarsliggers aan de staatsspoorwegen op Java geleverd. Ook de gouvernementsexploitatie van copal, sago en klappers op Ceram (Loki-bedrijf op het schiereiland Hoalmoal) is sedert 1 Januari 1928 door het boschwezen in beheer genomen.

De totale houtval in de Buitengewesten was een weinig grooter dan in 1927, voornamelijk in Palembang. Als oorzaak hiervoor worden opgegeven de gunstige waterstand in de rivieren waarlangs de afvoer plaats heeft en de lagere rubberprijzen, waardoor arbeidskrachten voor houtaankap beschikbaar kwamen. De houtprijzen in Palembang daalden belangrijk, doch waren in Atjeh hoog. Het openen van nieuwe cultuurondernemingen heeft plaatselijk soms zeer hooge prijzen ten gevolge.

De houtuitvoer naar Singapore uit Riouw en Bengkalis heeft bedragen ± 470 000 M³. timmerhout, 100 000 stapelmeter brandhout en 34 000 ton houtskool. Bovendien vond nog uitvoer plaats uit Zuidoost-Borneo (15 000 M³. naar Zuid-China, 9000 M³. naar Japan, 2300 M³. naar Australië en 600 M³. naar Nederland). Uit Manado werd 11 500 ton ebbenhout ter waarde van f 833 000 uitgevoerd (6600 ton naar Japan, 3000 ton naar Frankrijk, 900 ton naar Nederland ,400 ton naar China en 600 ton naar andere landen). Uit Timor ging 50 ton sandelhout (waarde f 36 000) naar Nederland, waarheen eveneens in hoofdzaak de 40 ton Ambonsch wortelhout (waarde f 20 000) werd uitgevoerd.

Naar Java werden verscheept 1300 M³. uit Palembang, 5900 M³. uit West-Borneo, 12 500 M³. uit Zuidoost-Borneo, 500 M³. uit Celebes en 3500 M³. uit Atjeh.

Aan boschbijproducten (voornamelijk rotting, damar, copal en getahpertja-soorten) werd uit de Buitengewesten uitgevoerd 98 000 ton, ter waarde van 21 millioen gulden.

Boschwetgeving. Eene boschbeschermingsverordening, als bedoeld in I. S. 1927 n°. 283, werd afgekondigd voor Benkoelen (J. C. 1928 n°. 95), terwijl voor verschillende andere gewesten de betrekkelijke ontwerp-verordeningen werden ingediend. Voor het rechtstreeks bestuurd gebied van Singkel werd een nieuw retributietarief vastgesteld door den gouverneur van Atjeh. Het tarief voor Palembang onderging eene wijziging. Op grond van het agrarisch reglement voor Zuid-Sumatra werden beheerskringen voor de rechtsgemeenschappen vastgesteld in Benkoelen, Palembang en de Lampoengsche Districten.

Nopens de aanwijzing der terreinen van de in stand te houden wildhoutbosschen in de gewesten Celebes en Onderhoorigheden, Tapanoeli en Sumatra's Westkust zie men G. Bn. 7 Aug. 1928 n°. 13 (J. C. n°. 64), 14 Aug. 1928 n°. 8 (J. C. n°. 66) en 7 Nov. 1928 n°. 2 (J. C. n°. 91)

Boschopneming. Het opnemingswerk was verdeeld over 7 secties (Palembang, Fort de Kock, Bandjermasin, Tandjoengpinang, Makassar, Manado en Medan) met het hoofdkantoor te Buitenzorg.

De verkenningsmetingen strekten zich uit over 6132 K.M²., terwijl bovendien werden gemeten 7 K.M². proefbanen en 45 K.M². aanplantingen en andere metingen, alsmede 2933 K.M. reservegrenzen en 2982 K.M. voorloopige grensmetingen, aansluitingswegen en tracémetingen.

§ 3. PROEFSTATION VOOR HET BOSCHWEZEN.

Aan verschillende particuliere landbouwondernemers werden adviezen gegeven aangaande de cultuur van hout en boschproductenleverende gewassen, terwijl eene groote spoorwegmaatschappij uitvoerig werd voorgelicht omtrent een in te richten brandhoutproductiebedrijf.

Door de afdeeling technologie werd bericht ontvangen, dat bij de in Frankrijk genomen proeven is gebleken, dat zoowel djatihout als djatihoutskool ongeschikt zijn om als krachtbron voor vrachtautomobielen te worden gebruikt. Thans zullen proeven met andere houtsoorten worden genomen. Door deze afdeeling werden verder o. m. proeven genomen met het impregneeren van wildhout en djatidunningshout. De proef met tegen paalworm bestand hout in het Panamakanaal wees uit, dat een tweetal houtsoorten (kolaka = Parinarium spec en kajoe lara = Metroside ros spec) nog steeds bestand bleken tegen aantasting. Verschillende werkzaamheden werden verricht in verband met het propageeren van de schellakindustrie in Indië.

Door de afdeeling botanisch-houttechnische boschexploratie werd een belangrijk geschrift gepubliceerd (Mededeeling n°. 20). Met de daarin voorkomende tabellen is het mogelijk om in de meeste gevallen, alleen aan de hand van vegetatieve kenmerken, het geslacht van de Indische boomsoorten te bepalen.

In de afdeeling wildhoutbedrijf bleef de cultuur van looibastleverende houtsoorten een onderwerp van studie uitmaken. De leveringen van plantmateriaal aan gouvernements en locale diensten, alsmede aan particulieren, namen in aantal toe.

Bij de afdeeling djaticultuuronderzoek is een publicatie omtrent de cultuurresultaten op slechte gronden zoo goed als gereed.

Bij de afdeeling dunnings- en opbrengstonderzoek zijn thans voldoende gegevens aanwezig voor de samenstelling van opstands- en stamtafels voor djati-aanplantingen, zoodat een aanvang kan worden gemaakt met onderzoekingen omtrent verpleging en opwerking (dunningsstammen). Gebleken is dat de stamtafel voor djati-natuurbosschen voor de afzonderlijke proefvlakten groote verschillen kan geven, doch voor het totaal van alle proefvlakten bevredigende uitkomsten geeft.

III. BURGERLIJKE VEEARTSENIJKUNDIGE DIENST EN VEETEELT.

A. BURGERLIJKE VEEARTSENIJKUNDIGE DIENST.

Het reglement op de veeartsenijkundige Overheidsbemoeienis en de veeartsenijkundige politie in Nederlandsch-Indië (I. S. 1912 n°. 432) is nader gewijzigd bij Ord. van 29 Aug. 1928 (I. S. n°. 369) ten einde de aan den Gouverneur-Generaal toekomende bevoegdheid tot het aanwijzen van plaatsen, waar de invoer of uitvoer van vee is toegelaten, in provincies over te dragen op het college van Gedeputeerden.

Het voorschrift betreffende de waarneming van den militairen diergeneeskundigen dienst door de gouvernements veeartsen, alsmede door de ter beschikking van de provinciën gestelde veeartsen (I. S. 1928 n°. 56) is aangevuld bij G. B. 12 Nov. 1928 n°. 1x (I. S. n°. 511).

De hondsdolheidordonnantie 1926 (I. S. n°. 451) is aangevuld bij Ord. van 29 Aug. 1928 (I. S. n°. 370), waardoor de aanwijzing van de plaatsen, waar de aanvoer van honden, katten en apen is toegelaten, in provinciën aan het college van Gedeputeerden wordt overgedragen.

De voorschriften ter uitvoering van de hondsdolheidordonnantie 1926 zijn aangevuld bij G. B. 18 Juli 1928 n°. 20 (I. S. n°. 263).

De lijst van gewesten, gedeelten van gewesten of plaatsen in de Buitengewesten, waar alle vee dan wel bepaalde dieren of diersoorten van binnen Nederlandsch-Indië over zee mogen worden ingevoerd, is bij G. B. 26 April 1929 n°. 43 (I. S. n°. 96) aangevuld met Tarakan (res. Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo).

Personeel. Einde 1928 bestond het personeel uit 1 hoofd van den dienst, 5 inspecteurs, 26 gouvernements veeartsen 1ste klasse, 17 gouvernements veeartsen, 9 adjunct-gouvernements veeartsen 1ste klasse, 33 adjunct-gouvernements veeartsen, 5 opzichters, 14 hoofdmantri's, 96 mantri's 1ste klasse, 97 mantri's en 39 schrijvers.

Voor wijzigingen van de regeling van de standplaatsen en ambtskringen van de Europeesche gouvernements veeartsen (Bb. n°. 8831) zie men Bb. nos. 11697, 11712 en 11994.

Onderwijs. Einde 1928 werd de veeartsenschool te Buitenzorg bezocht door 50 leerlingen (17 in de 1ste, 14 in de 2de, 11 in de 3de en 8 in de 4de klasse). Aan 9 leerlingen werd in 1928 het diploma van Indisch veearts uitgereikt.

Bij G. B. 1 Nov. 1928 n°. 33 (Bb. n°. 11794) is eene commissie van toezicht op die school ingesteld.

Veeziekten. *Anthrax* (miltvuur) werd op Java alleen waargenomen in de ressorten Buitenzorg, Weltevreden en Serang. In de Buitengewesten kwam deze ziekte in geringe mate voor in de ressorten Koepang en Raba (res. Timor en Onderhoorigheden), doch zeer veelvuldig in de onderafdeelingen Padanglawas (res. Tapanoeli), Rawas (res. Palembang) en Sarolangoen (Djambi). Naast politiemaatregelen, werden ter bestrijding van de ziekte serum- en vaccine-inspuitingen op groote schaal toegepast.

Septichaemia epizoötica pluriformis. In sommige ambtskringen werden door deze ziekte wederom belangrijke verliezen teweeggebracht. Door in de besmette desa's de zieke dieren curatief met serum en de overigen met serum en/of vaccin te behandelen, werd uitbreiding overal met succes tegengegaan. De proeven met een voorbehoedende vaccin zijn nog niet als geheel geslaagd aan te merken.

Aphthae epizoötica (mond- en klauwzeer) is over een groot aantal ressorten zoowel op Java en Madoera als in de Buitengewesten, met uitzondering van de eilanden van de residentiën Bali en Lombok en Timor en Onderhoorigheden, voorgekomen. Hoewel het verloop steeds goedaardig was, trad toch eenige sterfte op, voornamelijk bij zeer jong in slechten toestand verkeerend vee en bij zeer oude dieren.

Malleus (kwade droes). Niettegenstaande aan de bestrijding zeer veel moeite werd besteed, is van eene vermindering over het algemeen niet veel te bespeuren, hetgeen hoofdzakelijk te wijten is aan het veel te laat rapporteeren van ziektegevallen en de slechte hygiënische toestanden in vele paardenstallen.

Saccharomycose. Op Java blijft de ziekte optreden in de groote kustplaatsen. Zij werd dit verslagjaar ook geconstateerd op het eiland Celebes.

Scabiës (schurft) komt op alle eilanden van den Indischen Archipel veelvuldig voor. De bevolking beschouwt deze ziekte in het algemeen als onschuldig en schenkt er dus weinig aandacht aan.

Surra kwam in de meeste ressorten voor. De bestrijding middels naganol leverde goede resultaten op.

Piroplasmose werd zeer sporadisch gediagnostiseerd en dan nog in hoofdzaak bij runderen in melkerijen en onder van Soemba ingevoerd volbloed Ongole-vee.

Tuberculosis. De maatregelen ter bestrijding van deze ziekte bestonden nagenoeg uitsluitend uit overneming en afslacht van alle door tuberculine-reactie als verdacht van tuberculose aangewezen runderen in de melkerijen.

Rabiës (hondsdolheid) kwam op Java, Celebes en Sumatra voor.

Pestis suüm en *Septichaemia haemorrhagica suüm* werden waargenomen op Borneo, op Sumatra en te Buitenzorg.

Gangraena emphysematosa werd uitsluitend waargenomen in Midden-Java. Dank zij de op ruime schaal verrichte seruminspuitingen en filtraat-entingen is de ziekte de laatste jaren zeer afgenomen.

B. VEETEELT.

Paardenfokkerij. Daar de taak van het paard voor grootere afstanden meer en meer wordt overgenomen door mechanische trekkracht, wordt het fokken van kwaliteitspaarden minder loonend.

Eenige zelfbestuursregelingen nopens den uitvoer van hengsten van de eilanden Roti, Sawoe en Flores (res. Timor en onderhoorigheden) kwamen tot stand, terwijl regelingen werden getroffen om den aankoop van dekhengsten voor de verbetering van den plaatselijken paardenstapel door middel van rentelooze voorschotten uit de locale kassen in Roti en Sawoe gemakkelijk te maken.

Runderfokkerij. In bijna alle ressorten blijft de belangstelling van de bevolking in deze teelt stijgende. De maatregelen tot instandhouding en verbetering werden voortgezet.

Bij G. B. 25 Febr. 1929 n°. 5 is de resident van Bali en Lombok gemachtigd om voor de verbetering van den runderstapel op het eiland Bali te beschikken over f 4100, ter uitbetaling van aanhoudingspremiën aan stiereneigenaren en voor het houden van een 2-tal tentoonstellingen.

Buffelfokkerij. De bemoeienis met deze fokkerij bepaalde zich bijna uitsluitend tot de keuring van vrouwelijk vee op geschiktheid voor de voortteling.

Schapenfokkerij. Door de inheemsche bevolking wordt weinig moeite aan deze fokkerij besteed. Uit Nederland werden voor het veeteeltproefstation te Buitenzorg eenige Texelsche schapen aangekocht.

Geitenfokkerij. De zich op Soembawa bevindende Etawahkoppels gedijen goed. Uit Britsch-Indië werden in verslagjaar een zestigtal Etawah-geiten ingevoerd en te Buitenzorg in quarantaine gesteld. Ook uit Nederland werd een aantal veredelde geiten ingevoerd.

Varkensfokkerij. Door het Gouvernement werden eenige exemplaren van het Groot Yorkshire-ras en van het veredeld Duitsch landvarken ingevoerd en ondergebracht te Kedoenghalang bij Buitenzorg.

Pluimveeteelt. Hoewel de pluimveeteelt in Nederlandsch-Indië nergens als hoofdbron van bestaan kan worden aangemerkt, vormt deze, en voornamelijk de eendenfokkerij, in het oeconomische bestel der bevolkingshuishouding toch een niet te verwaarloozen factor. Het te Buitenzorg opgericht station voor pluimveeteelt zal zich bezig houden met de verschillende vraagstukken op het gebied van deze fokkerij.

De sterkte van den veestapel in 1927 en 1928 blijkt uit het volgende overzicht:

	Paarden.		Runderen.		Buffels.	
	1927.	1928.	1927.	1928.	1927.	1928.
Java en Madoera . .	257 543	253 383	3 568 687	3 565 595	2 212 727	2 148 078
Buitengewesten . . .	432 690	446 287	873 088	872 586	1 080 966	1 125 347
Totaal . . .	690 233	699 670	4 441 775	4 438 181	3 293 693	3 273 425

IV. VISSCHERIJEN; INZAMELING VAN VOGELNESTJES, ENZ.

De uitkomsten van de door de Inlandsche bevolking uitgeoefende zeevisscherij waren over het algemeen bevredigend.

Door de vischinzoutingsetablissementen op Java en Madoera is in 1928 eene hoeveelheid van 1 198 000 K.G. los vischzout verstrekt.

De uitvoer van vischproducten uit het visscherijcentrum Bagansiapiapi bedroeg in 1928 22 000 ton gedroogde visch, 17 000 ton trasi en 11 000 ton garnalen, ter waarde van ± f 8 000 000.

In 1928 bracht de verhuur van vogelnestklippen f 101 246 en het recht tot het zoeken naar schildpadeieren f 10 463 op (zie bijlage IJ).

V. WETENSCHAPPELIJKE INSTELLINGEN, BEHOORENDE ONDER HET DEPARTEMENT VAN LANDBOUW, NIJVERHEID EN HANDEL; WETENSCHAPPELIJKE PUBLICATIES; WETENSCHAPPELIJKE REIZEN.

Gedurende 1928 werden door of met medewerking van het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel uitgegeven:

twee nummers van het ,,Bulletin du Jardin Botanique de Buitenzorg'', derde serie;

drie nummers van de ,,Annales du Jardin Botanique de Buitenzorg'';

zes nummers van ,,Treubia, Receuil de travaux zoölogiques, hydrobiologiques et océanografiques'';

een nummer van de ,,Mededeelingen van het Instituut voor Plantenziekten'';

vier nummers van de ,,Korte mededeelingen van het Instituut voor Plantenziekten'';

twee nummers van de ,,Mededeelingen van het algemeen proefstation voor den landbouw'';

drie nummers van de ,,Korte mededeelingen van het algemeen proefstation voor den landbouw'';

dertien nummers van de ,,Mededeelingen van het Centraal Kantoor voor de Statistiek'';

vier nummers van de ,,Mededeelingen van het proefstation voor het boschwezen'';

een nummer van de ,,Korte mededeelingen van het proefstation voor het boschwezen'';

vier nummers van de ,,Veeartsenijkundige Mededeelingen'';

twee nummers van de ,,Mededeelingen van de Afdeeling Landbouw'';

twee nummers van de ,,Mededeelingen van de Afdeeling Nijverheid'';

twee en vijftig nummers van de ,,Korte Berichten voor Landbouw, Nijverheid en Handel'', jaargang 1928;

het Jaarboek van het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel over 1927;

het Jaarverslag van de Afdeeling Landbouw over 1926;

het jaarverslag van den dienst van het boschwezen over 1927;

het jaarverslag van den burgerlijken veeartsenijkundigen dienst over 1927;

het Verslag omtrent handel, nijverheid en landbouw over 1927;

the Report on Commerce, Industry and Agriculture in the Netherlands East-Indies, Edition 1927;

het Verslag omtrent de gouvernements kina-onderneming over 1927;

het Statistisch jaaroverzicht van Nederlandsch-Indië over 1927;

maandstatistieken van den in- en uitvoer van Java en Madoera, 1928;

maandstatistieken van den in- en uitvoer der Buitengewesten, 1928;

het Handboek voor de Flora van Java (aflevering 2) door C. A. Backer;

Les Indes Néerlandaises: Annuaire de poche;

Développement économique des Indes Néerlandaises pendant les 25 dernières années.

's Lands plantentuin. De directeur zette zijne onderzoekingen over de nieuwe flora van Krakatau, mierenplanten en de biologie van de hooggebergte-planten voort.

De plantentuin en de daaraan verbonden instellingen werden dit jaar bezocht door den graaf en de gravin de Réthy (H.K.H. de kroonprins en kroonprinses van België) en gevolg.

Herbarium en museum voor systematische botanie. Met de bewerking van de plantenfamilies werd voortgegaan. Talrijke doubletten werden aan Nederlandsche en buitenlandsche instellingen geschonken en van hen in ruil ontvangen.

Botanische tuinen. De hoofdwegen in 's Lands plantentuin zijn thans grootendeels geasfalteerd. Aan het openleggen van het nieuwe terrein werd begonnen en de hoofdweg kwam gedeeltelijk gereed. Vele mooie planten werden van buitenlandsche instellingen verkregen en veel materiaal werd door den Tuin verzonden.

De werkzaamheden in den bergtuin te Tjibodas en in het daarboven gelegen natuurmonument Pangerango-Gedé werden geregeld voortgezet.

Dit jaar werd de plantentuin te Sibolangit, welke enkele jaren door de Plantersvereeniging te Medan in stand was gehouden, weder in eigen beheer genomen. Begonnen werd o.a. met het determineeren der in dezen tuin voorkomende boomsoorten.

Treub-laboratorium. Verschillende Nederlandsche en buitenlandsche geleerden werkten in dit laboratorium.

Zoölogisch museum en laboratorium. Het bezoek aan het museum bleef gering.

Laboratorium voor het onderzoek der zee. Op het eiland Onrust werd een klein aquarium opgericht voor het doen van onderzoekingen over koralen en op de koraalriffen levende dieren.

Het **phytochemisch laboratorium** bleef gesloten.

Museum, tevens informatiebureau voor economische botanie. Een aantal monsters werd vernieuwd, terwijl de verzameling met een 800-tal monsters werd uitgebreid.

De aantrekkelijkheid van het museum werd belangrijk verhoogd door het aanbrengen van foto's en grafieken en de uitgave van eene voorloopige handleiding als voorlooper van een nog in bewerking zijnden beknopten gids voor den bezoeker.

Het museum werd door 900 personen bezocht.

De belangrijkste verzoeken om inlichtingen betroffen vezels, rotan, harsen, houtsoorten en Derris elliptica.

Algemeen proefstation voor den landbouw. Het bodemkundig laboratorium nam nieuwe methoden van grondonderzoek in studie en maakte een aanvang met een onderzoek naar den invloed van bemesting op den grond. In afwachting van de inwilliging van het voorstel van een bodemkaarteering van Java werd een proefkaarteering begonnen. Van talrijke streken der Buitengewesten, en ook van Java, werd, vooral op verzoek van den landbouwvoorlichtingsdienst, bodemkundig onderzoek verricht. De grond- en gesteentenverzameling bereikte het nummer 17035.

Het scheikundig laboratorium bleef analyses voor den voorlichtingsdienst en voor de andere onderdeelen van het proefstation verrichten. Het onderzoek over de samenstelling van cassavewortels bij toenemenden leeftijd en een onderzoek van het phosphorzuurgehalte van den rijstkorrel met toenemende bemesting met superphosphaat werden voltooid.

In het mikrobiologisch laboratorium werden de onderzoekingen over wortelrot, bodemmoeheid en bemesting met melasse voortgezet, alsmede over verontreiniging van spoel- en afvalwater; het onderzoek over de bereiding van Djambi-rubber werd afgesloten.

Het plantkundig laboratorium hield zich hoofdzakelijk bezig met ziekten van aardappelen, van arachis, de topsterfte van koffie en citruskanker.

Het zoölogisch laboratorium bestudeerde talrijke plagen van verschillende één- en overjarige landbouwgewassen en van djati. Met succes werd de Brachartona-plaag in de klapper bekampt. Ingevoerd werden: op Talaud parasieten tegen de sprinkhanen voor de klappercultuur, in Palembang de uit Uganda ingevoerde parasiet tegen de zeer schadelijke koffieboeboek, in de Toradjalanden een vijand van de witte koffieluis, en op den Saleier-archipel en in Bone een parasiet van de klappermotschildluis.

Bij de landbouwkundige onderafdeeling bleef het advieswerk aan den landbouwvoorlichtingsdienst, speciaal in zake proefnemingen, den meesten tijd in beslag nemen. De aanvragen van verbeterde eenvoudige landbouwwerktuigen, zoowel van de zijde van particulieren als van den voorlichtingsdienst, blijven toenemen. Eenige nieuwe werktuigen werden beproefd.

De onderafdeeling voor zaadteelt van eenjarige gewassen zette de rijstselectie voort en voerde nieuwe buitenlandsche rijstvarieteiten in. De maïs-selectie met de varieteiten Gele Manado, Gele Oost-Java en Witte Midden-Java werd voortgezet. Een groot aantal lijnen van katjang tanah en kedele werden vergeleken. Zaden en plantmateriaal werden geleverd uit den zaadtuin Moeara en den selectietuin.

De onderafdeeling voor zaadteelt van overjarige gewassen legde op den zaadtuin te Tjibinong nieuwe zaadaanplantingen van rubber, klapper en kapok voor de bevolkingscultuur en den kleinen landbouw aan. De koffieproeftuin Bangelan werd overgedragen aan 's Lands caoutchoucbedrijf, waarbij de levering van geselecteerde zaadkoffie aan genoemde landbouwers verzekerd blijft. Verscheidene centra van genoemde cultures op Java en Sumatra werden bezocht. Aan vele aanvragen uit het buitenland werd voldaan.

Instituut voor plantenziekten. *Zoölogisch laboratorium.* De zaaitijdsregeling tegen den witten rijstboorder, in het district Tandjoeng (res. Tegal) eind 1927 voor de derde maal ingesteld, bleek in het begin van 1928 en tijdens den oogst onvoldoende te hebben gewerkt. In het West-Pemali-gebied kwam in de laatstgeplante velden vrij sterk soendep voor, terwijl vooze aren (beloek) bij den oogst speciaal in het Djengklok-gebied talrijk voorkwamen, zonder nochtans tot algeheele oogstmislukking te leiden. Het minder gunstig resultaat is vermoedelijk daaraan te wijten, dat onvoldoende rekening werd gehouden met het in Tandjoeng geregeld optreden van z.g. ,,dubbele boordervluchten'' en de eerste waterverstrekking zoodoende niet lang genoeg werd tegengehouden.

De zaaitijdsregeling van 1928 in Tandjoeng gaf gunstige resultaten; tot einde 1928 bleef de boorderaantasting in kweekbedden en aanplant gering.

Ook in andere streken werden, in samenwerking met den landbouwvoorlichtingsdienst, waarnemingen ingezet tot het nemen van maatregelen tegen rijstboorders (Bantam, Krawang, Demak, Poerwodadi, Rembang, Soerabaja, Kediri en Midden-Lombok).

In Indramajoe werd einde 1928 eveneens eene zaaitijdsregeling voorbereid en doorgevoerd. Door tegenwerking bij de bevolking trad tengevolge van te vroegtijdig uitzaaien in de kweekbedden ernstige boorderinfectie op. De aanplant werd opgekocht en vernietigd, waarmede de infectiehaard wel tijdig zal zijn gebluscht.

De waarnemingen in zake de phaenologie van walang-sangit werden voortgezet; ook werden statistische gegevens verzameld inzake het verband tusschen planttijd en walang-sangit-aantasting.

Naar schade van engerlingen aan padi-hoema werd in het bergland van West-Java een orienteerend onderzoek verricht en een voorloopige kleine proef aangezet; ook ten opzichte van de rijstbibitvlieg werd eenig onderzoek verricht.

Het onderzoek naar de biologie en de bestrijding van den rijstklander werd voortgezet.

Het moeilijke vraagstuk der veldratten wordt thans te Garoet bestudeerd, daar dit zich in het bergland geheel anders voordoet dan in de vlakte.

Begin 1928 werd een aanvang gemaakt met het importeeren van de parasietwesp van den koffiebessenboeboek in bevolkingsaanplant ter Sumatra's Westkust, in Tapanoeli en in Palembang. In Tapanoeli werd de parasiet reeds teruggevonden. In verband met ernstige klachten over schade, werd een langdurig plaatselijk onderzoek verricht in Inlandschen koffie-aanplant te Ranau, Semendo en Pasemah (Palembang); tevens werd einde 1928 begonnen met eene voorloopige oriënteering ter zake bessenboeboek in Tapanoeli en Sumatra's Westkust. Tegen de witte koffieluis (Ceroputo spinosus) op koffie in den bevolkingsaanplant in de Toradja-landen werd met succes het Lieveheersbeestje (Cryptolaemus Montrouzieri) uit Java ingevoerd.

De contrôle op het optreden van Brachartona in klapperaanplantingen werd overgedragen aan den landbouwvoorlichtingsdienst. De taak van het Instituut bepaalde zich verder tot het geven van adviezen. De sprinkhanenplaag op Talaud bleef nog stationnair, doch de van Ambon ingevoerde parasiet verspreidde zich verder. Het maximum parasietenpercentage bedroeg in 1928 6 %. Bij optreden van slakrupsen aan klapper op Batjan werd van advies gediend en dientengevolge werd met bevredigend gevolg bespuiting met loodarsenaat toegepast. Ook in Zuid-Bantam aan klapper optredende slakrupsen konden door eenvoudige middelen tot staan gebracht worden. Op Lombok werd een onderzoek ingesteld naar slechten groei van klapper en aantasting door klappertorren. Als gevolg daarvan werd aangedrongen op toepassing der klapperkeur. De sluipwespparasiet van de klappermotschildluis (Aleurodicus destructor) werd in 1928 van Java overgebracht naar Saleier en Boni, op Saleier reeds met gunstig resultaat. Het onderzoek in zake de schildluisplaag op Sangihe werd voortgezet. Daar een op Java belangrijke parasiet (Comperiella unifasciata Ishii) bleek te ontbreken, is deze reeds in 1927 op Sangihe ingevoerd. Verder is ook een nuttig Lieveheersbeestje (Chilocorus politus Muls.) op Sangihe en Noord-Celebes ingevoerd. Sinds December 1927 is de plaag

op Sangihe gaan afnemen en thans geheel tot staan gekomen. Ook aan andere klapperplagen in de Buitengewesten werd aandacht besteed. Beschadiging van klappernoten, oppervlakkig op die van den badjing gelijkend, bleek door de boomrat (Mus rattus jalorensis) veroorzaakt te zijn.

Het onderzoek van de djati-termiet in de bosschen werd voortgezet. De schade door deze plaag blijkt 5 à 10 % aan timmerhout te bedragen, terwijl de teruggang in kwaliteit eveneens aanmerkelijk is. De biologie werd verder aangevuld. De bestrijding van deze plaag wordt gezocht in wegkappen der inger ingerstammen tijdens de dunning. Een nieuwe plaag werd gerapporteerd en in studie genomen, t.w. aan walikoekoen; de oorzaak is een Prachtkevertje (Buprestide) van het geslacht Agrilus. Oriënteerende proeven met bespuiting werden genomen tegen een topboorder in een proefaanplant van kamfer.

De aardrupsenplaag aan maïs kon ter hand genomen worden.

Het onderzoek van de belangrijke Citrus-plaag Nephopteryx robusta is in gang; aan andere belangrijke plagen voor de vruchtencultuur zal weldra eveneens aandacht kunnen worden besteed.

Aan de oplossing van de Rhodoneura-bladrollerplaag werd nog eenige aandacht besteed.

De sjalottenrups, vooral in Tangerang, Maoek en Bantam van beteekenis, werd verder bestudeerd.

Het aantal ingevoerde zendingen plantmateriaal nam opnieuw toe. Vrij veel infecties met schadelijke insecten en schimmels werden opgemerkt en tegengehouden. Een verbrandingsoven ter vernietiging van dergelijk materiaal, voorzoover niet voor desinfectie vatbaar, kwam in 1928 gereed. Ook met verpakkingsmateriaal bleken schadelijke dieren mede te komen.

Botanisch laboratorium. De werkzaamheden van het botanisch laboratorium bestonden voornamelijk in het voortzetten van de proeven over de slijmziekte in katjang en aardappels. Kalking der katjang-vakken leverde geen zichtbaar resultaat op. Bij een proef met verschillende planttijden — op instigatie van dr. P. van der Elst genomen — kwam als onverwacht gevolg naar voren, dat de opbrengsten in de vroeg geplante vakken (vóór de bevolkingsplanttijden) het hoogste waren en slijmziekte daar het minste optrad. De door mej. dr. M. B. Schwarz geselecteerde lijnen bleven — tusschen bevolkings-populaties als contrôle — vrij of bijna vrij van ziekte, terwijl de bevolkingssoorten vrij hevig aangetast werden. De vrees, dat deze geselecteerde lijnen in resistentie tegen slijmziekte achteruit zouden gaan, bleek dus nog ongegrond.

De slijmziekte in aardappels trad in alle centra dezer cultuur op. Proeven in zake nawerking van kalk waren in Lembang in gang.

Een voorloopig onderzoek werd ingesteld naar de ziekte in de kruidnagelboomen in Natal (Sumatra), evenzoo naar eene ziekte in papaja in Semarang.

Een klacht over den slechten stand der klappers op Bali en Lombok staat vermoedelijk in verband met ongunstige bodemtoestanden.

Op het laboratorium werden infectie-proeven met Bacterium solanacearum op katjang ingezet.

Verder werd eenig ander oriënteerend onderzoek en advieswerk verricht, terwijl de hulp der mycologe nu en dan eveneens werd ingeroepen voor de plantenkeuring.

De in Bb. n°. 11200 opgenomen uitvoeringsvoorschriften der regelen op den invoer van levend plantenmateriaal, strekkende tot het tegengaan van overbrenging van ziekten en plagen op cultuurgewassen in Ned.-Indië, zijn nader aangevuld en gewijzigd (zie Bb. nos. 11696 en 11962).

Afdeeling landbouweconomie. Het oorspronkelijke doel, dat met de oprichting van de afdeeling Landbouweconomie in 1918 beoogd werd, was het inzamelen van bedrijfsgegevens van de groote landbouwbedrijven en het uitvoeren van landbouwkundige verkenningen, om, toegerust met de verkregen uitkomsten, een zakelijke propaganda te voeren voor het vestigen van kapitaal in Nederlandsch-Indië, voornamelijk om de Buitengewesten tot ontwikkeling te brengen. Door eene onvoldoende personeelsbezetting werd dit doel slechts ten deele bereikt. De sterk groeiende belangstelling van het in Indië gevestigde kapitaal voor de Buitengewesten maakte propaganda door het Gouvernement voor kapitaalsbelegging minder dringend; buitendien werd door een aantal opdrachten, voornamelijk betreffende de bevolkingscultures de aandacht van de afdeeling van haar oorspronkelijke doel afgeleid, waardoor het vaststellen van een nieuwe richtlijn voor de werkzaamheden meer en meer urgent werd.

In dit verband werd aan den Volksraad een nieuw werkplan voorgelegd, waarin als hoofddoel van de afdeeling werd genoemd het in studie nemen van de landbouweconomische ontwikkeling van Nederlandsch-Indië en zijne onderdeelen.

De afdeeling bleef in zoo nauw mogelijk contact met de bevolkingsrubbercultuur en bracht de vorderingen van deze cultuur ter kennis van het publiek; adviezen werden uitgebracht over de heffing van het uitvoerrecht op rubber en over de oprichting van rubberverwerkingsfabrieken.

Dienstreizen werden ondernomen naar Palembang, Kerintji en de Ranaustreek, onderscheidenlijk voor de bevolkingsrubbercultuur en het onderzoek van de landbouwbelangen van de bevolking tegenover die van de ondernemingen.

In verband met den afkoop van de particuliere landerijen werden verschillende waardeberekeningen van cultures en cultuurgronden opgemaakt.

Vrij veel aandacht werd besteed aan het compileeren en uitwerken van statistische gegevens, voornamelijk betreffende den Inlandschen landbouw. Als gevolg hiervan werd een viertal rapporten samengesteld.

Ter voorbereiding van de behandeling van de rijstsituatie in de Pacific-landen op het Pacific Science Congress in 1929 werd een enquête ingesteld, de voornaamste Aziatische Pacific-landen omvattend.

Wetenschappelijke reizen en onderzoekingstochten. De anthropoloog dr. Nijessen uit Batavia verrichtte in het district Boengboelang (reg. Garoet) verschillende metingen op anthropologisch gebied.

In hetzelfde gebied nam een arts van de burgerlijke ziekeninrichting te Batavia bloedpraeparaten, benoodigd bij de studie van de verschillende bloedgroepen.

Door de „Natuurhistorische Vereeniging" werd een tocht ondernomen naar de koraalbanken in de baai van Popoh en naar de gouvernements vischkweekerijen te Poenten.

Door den chef van het militair hospitaal te Weltevreden werd een reis ondernomen naar Siak voor een anthropologisch en ethnologisch onderzoek van den aldaar gevestigden volksstam der Sakai.

De Duitsche entomoloog dr. Maier vertoefde gedurende twee maanden in het Oostelijk deel der onderafdeeling Hollandia en deed in het Cycloop-gebergte en de Sentani-vlakten op ornithologisch en entomologisch gebied succesvolle nasporingen.

VI. HANDEL EN NIJVERHEID.

Bij G. B. 27 Sept. 1928 n°. 34 is eene commissie ingesteld aan welke is opgedragen de Regeering voor te lichten omtrent de vraag of in verband met den tegenwoordigen en in de naaste toekomst te verwachten omvang van het handelsverkeer ter hoofdplaats Palembang, bijzondere maatregelen dienen te worden getroffen om in de behoeften van het verkeer te voorzien, en zoo ja, hoe deze voorziening op de meest economische wijze kan geschieden (verkeerscommissie voor de hoofdplaats Palembang).

Krachtens machtiging van den Gouverneur-Generaal is door den directeur van landbouw, nijverheid en handel in Maart 1929 eene commissie ingesteld, welke tot taak heeft een onderzoek te doen naar de toestanden bij den Inlandschen middenstand en eventueel maatregelen te beramen in het belang van dien middenstand.

§ 1. GROOTHANDEL.

a. Uitvoerhandel.

Ondanks de beduidende prijsdaling, welke bij een aantal Indische exportproducten viel waar te nemen, waardoor de waarde van den uitvoer, ten opzichte van die over 1927, een achteruitgang van ruim f 74 millioen aanwijst, waren de resultaten van het exportbedrijf in 1928, óver het geheel genomen, bevredigend. Het totaal der uitgevoerde hoeveelheden van de veertien belangrijkste producten vertoont eene stijging van ± 30 %, vergeleken bij het voorafgegane jaar, terwijl de kostprijs, per eenheid, in vele gevallen daalde. De ongunstige invloed, welke de prijsdaling op de winstcapaciteit van verschillende cultuurondernemingen uitoefende, werd — zij het slechts gedeeltelijk — gecompenseerd door plaats gehad hebbende vóórverkoopen op een hoogere prijsbasis. De oogsten van de door de bevolking geteelde voedingsgewassen bleven in sommige gevallen (padi, maïs) bij die van 1927 ten achter; daarentegen namen zoowel productie als uitvoer van andere voorname Inlandsche landbouwgewassen (copra, gaplekmeel, kapok, e. d.) in zeer belangrijke mate toe. In de Buitengewesten werd de koopkracht van de bevolking zeer ongunstig beïnvloed door de prijsdaling van rubber. De uitgevoerde hoeveelheid bevolkingsrubber bleef echter slechts ± 10 % bij die over 1927 ten achter.

De handel in Java-suiker maakte een moeilijk jaar door, als gevolg van de ongunstige marktconstellatie. De oogst-1928, ruim 2 900 000 ton bedragende, hetgeen ± 26 % meer is dan de oogst-1927 had opgeleverd (waardoor de exportwaarde van het product een vooruitgang aanwijst van ruim f 14 millioen), overtrof de raming aanmerkelijk. Het liet zich reeds spoedig aanzien, dat een gedeelte van den oogst onverkocht zou blijven, indien althans geen nieuw afzetgebied kon worden gevonden, aangezien er niet op gerekend mocht worden, dat het surplus door de speculatieve tusschenhandelaren zou worden opgenomen. Het is ten slotte aan de Vereenigde Java Suiker Producenten gelukt den geheelen oogst-1928 vóór het einde van het jaar te plaatsen, echter niet dan nadat men op eene aanzienlijke hoeveelheid eene belangrijke prijsverlaging had toegestaan. Uit dezen oogst werd van Mei t/m December 305 000 ton naar Europa verscheept, tegen 170 000 ton gedurende het zelfde tijdvak van 1927. De gemiddelde verkoopprijs, door de V.J.S.P. per 100 K.G. superieure hoofdsuiker bedongen, bedroeg f 14,07, tegen f 17,68 in 1927.

Op de rubbermarkt liep de noteering voor „ready standard sheets" terug van f 1,08 per half K.G. eind 1927 tot f 0,46 eind 1928. De gemiddelde noteering daalde van 98,95 ct. in 1927 tot 57,20 ct. in 1928. Ondanks deze sterke prijsdaling, welke in hoofdzaak een gevolg is geweest van de afschaffing, met ingang van 1 November 1928, van de restrictie in de Britsche koloniën, was de achteruitgang der uitgevoerde hoeveelheid niet van groote beteekenis. De omstandigheden in aanmerking genomen, is de vermindering van het provenu van den rubber-uitvoer, welke voor geheel Nederlandsch-Indië op f 142 millioen wordt becijferd, geringer dan oorspronkelijk gevreesd werd. Zulks wordt eensdeels toegeschreven aan de omvangrijke vóórverkoopen, anderdeels aan het reeds vermelde feit, dat de productie van bevolkingsrubber (uitvoer 90 900 ton droog product, tegen 100 400 ton in 1927) niet belangrijk verminderde. De totale rubber-uitvoer (267 000 ton, tegen 280 000 ton in 1927) vertoont een betrekkelijk geringe teruggang.

De koffiehandel kan op een gunstig jaar terugzien. De wereldmarkt was meestentijds vast gestemd; in het prijsverloop viel, ondanks de periodiek terugkeerende inzinkingen, eene geleidelijke verbetering waar te nemen. Op de Java-markt bleven de noteeringen doorgaans boven Europa-pariteit. Dit verschijnsel wordt toegeschreven zoowel aan de belangrijke vraag voor binnenlandsch verbruik als aan de toenemende belangstelling voor Robusta-koffie in de Vereenigde Staten van Amerika. De naar deze bestemming verscheepte hoeveelheid was daardoor veel grooter dan in vorige jaren. De omstandigheid dat, ten gevolge van de tegenvallende oogstuitlevering, vele oogstcontracten niet uitgeleverd konden worden, werkte eveneens gunstig op de prijzen van de voor uitvoer geschikte W.I.B. koffie. De productie van geheel Nederlandsch-Indië bedroeg 125 900 ton, tegen 121 000 ton in 1927, waarvan 55 300 ton ondernemingsproduct (64 400 ton in 1927) en 70 600 ton bevolkingskoffie (56 000 ton in 1927).

De handel in thee had in het algemeen een rustig verloop. Gedurende de eerste tien maanden van het jaar bewogen de prijzen zich in dalende richting, doch ook op het laagste punt bleef voor producenten nog een bevredigende winst over. Aan het einde des jaars heerschte op alle markten eene vaste stemming. De Londensche voorraden bleken eind 1928 ± 5 millioen lbs geringer te zijn dan bij den aanvang van het jaar. In December bestond vraag naar 1929-oogsten, doch er werden voor die positie slechts weinig contracten afgesloten. Verkoopers hadden voor het meerendeel vertrouwen in de markt, waardoor zij vrij hoog gestemd waren. De uitvoer uit Java vermeerderde met ± 3000 ton (van 57 600 ton in 1927 tot 60 900 ton in 1928), die van Sumatra met ruim 600 ton. De gemiddelde prijs op de Amsterdamsche veilingen beliep in 1928 75 ct. per half K.G., tegen 81¼ ct. in 1927. De kwaliteit, zoowel van Java- als Sumatra-thee, wordt thans over het algemeen goed beoordeeld, hetgeen voldoende blijkt uit de waardeering, welke het Indische product in het buitenland ondervindt. Het streven naar verbetering in dit opzicht werd door de lage marktprijzen noodwendig geprikkeld.

De verwachtingen ten aanzien van de Vorstenlandsche tabak, waarvan men, zoowel kwantitatief als kwalitatief, een normalen oogst verwachtte, zijn gedeeltelijk tegengevallen. Behalve dat de handel in Europa den oogstuitval niet onverdeeld gunstig beoordeelde, liet de belangstelling, op de veilingen getoond, vaak te wenschen over. Deze factoren kwamen tot uiting in de prijzen, welke, op eenige uitzonderingen na, voor de ondernemingen gemiddeld van 40 tot 125 ct. per half K.G. (van 70 tot 130 ct. voor den voorafgeganen oogst) afwisselden. Voor Besoeki-tabak (vóór-oogst), welke door langaangehouden regens ongunstig was beïnvloed, werden door opkoopers lage prijzen besteed. Ook voor den na-oogst werden, hoewel de kwaliteit bevredigend uitviel, lagere prijzen betaald dan het jaar te voren. De ondernemings-aanplantingen hadden, voor zooveel den na-oogst betreft, van onregelmatig doorkomende regens te lijden; de kwaliteit was daardoor variable. De kwaliteit van de Sumatra-tabak werd op de markt weer beter beoordeeld dan het voorafgegane jaar het geval was geweest. De geheele oogst-1927 (in 1928 verkocht) bestond uit 223 264 pakken, verkocht tot 231 ct. per half K.G., tegen in het jaar te voren 239 914 pakken, verkocht tot 194 ct. Het aantal naar Amerika verkochte pakken bedroeg 32 562, of ± 15 %, tegen 25 486 pakken of 11 % uit den vorigen oogst.

Evenmin als in 1927 kon in verslagjaar van een kina-markt worden gesproken. Waar bijna alle producenten zijn aangesloten bij de kina-overeenkomst, werden vrijwel alle basten geleverd onder de bepalingen dier overeenkomst. Er werd derhalve slechts afgeleverd en verkocht eene hoeveelheid bast, overeenkomende met de hoeveelheid kinine, welke door de aangesloten fabrikanten kon worden verkocht. De bastproductie beliep 9800 ton, tegen 10 000 ton in 1927. De uitvoer was ± 7900 ton, tegen ± 7000 ton in 1927.

De prijzen op de peper-markt, ofschoon aan sterke schommelingen onderhevig, bewogen zich op een zeer hoog peil. De oogst van zwarte Lampoeng-peper, welke in verslagjaar vroeg afkwam, was ruim 50 % grooter dan in 1927 (13 600 ton, tegen 9000 ton). In verband met den grooten onverkochten voorraad te Londen in het begin van 1928, kon het prijsniveau der eerste maanden, waarbij als hoogste noteering te Telokbetong f 165,25 per quintaal (van 100 K.G.) bereikt werd, zich niet handhaven. Bleef de marktprijs tot einde Mei voortdurend boven f 154, in de eerste dagen van Juni ving eene daling aan, welke, onderbroken door eenige kortstondige stijgingen, den prijs terugbracht tot f 97 bij het begin van Augustus. Toen echter bleek, dat de consumptie in het buitenland op het verlaagde niveau meer opnam, zette zich eene stijging in, met als hoogste noteering f 149,25 (begin October). Daarna bewoog zich de prijs om en nabij f 140 per quintaal, eerste kosten Telokbetong. De kwaliteit van het product was over het algemeen goed.

Uit het volgende overzicht blijken de laagste en hoogste noteeringen van enkele uitvoerproducten op de Batavia-markt in 1928:

Citronella-olie, per K.G.	f 1,75	f 2,42½
Copra (Java-), per pikol	20,—	25,87½
Damar (Pontianak-), per pikol	93,87½	107,25
Peper (witte) (Muntok-), per pikol	178,25	268,25
Huiden (buffel-), droge, per pikol	125,50	170,—
Koffie (Robusta-), per pikol	43,50	62,50
Tapioca (fabrieksmeel), per pikol	f 9,25	f 12,50
Rubber (Java standard crêpe), per ½ K.G.	0,42½	1,08½
Thee, per ½ K.G.	0,81	0,95

De volgende statistieken geven vergelijkende cijfers van den uitvoer uit Nederlandsch-Indië gedurende 1925 t/m 1927 naar Nederland, Engeland, Frankrijk, Duitschland, de Vereenigde Staten van Noord-Amerika, Japan, Australië en Nieuw-Zeeland.

Uitvoer van Nederlandsch-Indië naar Nederland.

Benaming der voornaamste goederen.	Maatstaf.	1925.		1926.		1927.	
		Hoeveelheid (in duizendtallen).	Waarde (in f 1000).	Hoeveelheid (in duizendtallen).	Waarde (in f 1000).	Hoeveelheid (in duizendtallen).	Waarde (in f 1000).
Aardolie (ruwe aardolie, vloeibare brandstof, solar- en diesel-olie, residu en brons brandolie)	L.	9 442	252	38 414	1 020	48 762	1 272
Arachides	K.G.	433	106	444	110	1 288	319
Cacao	„	810	839	647	508	666	620
Caoutchouc	„	8 494	22 422	11 409	32 590	11 285	22 110
Cocabladeren	„	658	881	763	748	436	427
Copal	„	2 176	675	2 011	586	3 159	832
Copra	„	126 410	36 957	151 468	39 615	109 244	26 324
Damar	„	478	218	718	343	596	383
Erts (mangaan-)	„	3 026	303	3 460	222	4 615	268
Foelie	„	260	873	280	1 071	285	975
Gedistilleerd, arak	L.	747	329	763	458	679	407
„ , spiritus	„	2 262	294	1 830	238	6 981	908
Getah (alle soorten)	K.G.	14	11	15	48	124	593
Hoeden (van Inlandsch fabrikaat)	stuks.	43	9	—	—	—	—
Huiden	K G.	3 317	3 883	3 926	4 764	4 340	5 484
Kaneelkassie (cassia vera)	„	1 001	300	425	120	1 198	382
Kinabast	„	5 238	5 343	5 248	5 407	5 821	4 515
Kinine	„	173	4 558	91	1 235	55	1 101
Koffie, gepelde	„	20 521	19 933	20 916	19 592	17 735	15 759
Mais	„	47 311	3 785	34 030	2 235	30 142	1 594
Muskaatnoten	„	993	1 520	770	1 096	1 160	1 698
Nagelen	„	7	10	101	155	53	62
Olie aetherische, citronella-	„	56	243	59	200	110	241
Olie aetherische, kajoepoeti-	„	6	16	4	9	4	10
Olie aetherische, andere	„	2	28	8	39	64	44
Olie, vette klapperolie	L.	3 692	1 809	2 868	1 324	1 451	602
Olie, vette palmolie	K.G.	1 596	527	4 042	1 374	8 033	2 567
Peper, witte	„	373	481	106	173	115	193
„ , zwarte	„	2 315	1 635	889	753	1 175	1 121
Rotting en rottingstokken	„	3 977	576	3 046	401	4 611	619
Rijst, gepelde	„	17 718	3 006	22 640	3 828	4 134	724
Sigaren en sigaretten	„	1	3	13	31	3	9
Suiker	„	18 286	3 273	74	12	33 009	6 271
Tabak, blad (Deli-tabak)	„	16 512	71 993	14 992	51 358	21 131	90 439
„ „ (andere)	„	11 568	13 568	14 395	9 652	14 078	16 137
Tabak, krosok	„	51 885	18 690	43 194	10 859	41 104	6 577

Benaming der voornaamste goederen.	Maatstaf.	1925. Hoeveelheid (in duizendtallen).	1925. Waarde (in f 1000).	1926. Hoeveelheid (in duizendtallen).	1926. Waarde (in f 1000).	1927. Hoeveelheid (in duizendtallen).	1927. Waarde (in f 1000).
Tapioca- wortels	K.G.	3 232	162	454	21	10 797	533
Tapioca- meel	„	2 484	273	2 780	329	2 764	332
Tapioca- paarl	„	2 105	341	2 341	407	1 648	269
Tapioca- flake	„	2 201	339	1 265	200	1 315	217
Tapioca- afval	„	53	2	—	—	—	—
Thee, blad-	„	11 113	17 114	16 422	23 428	15 569	22 819
„ stof-	„	584	449	1 116	925	1 181	1 034
Tin	„	7 393	22 548	8 426	28 481	8 278	28 062
Veevoeder, coprakoeken	„	4 073	387	9 376	693	4 058	284
Vezels kapok-	„	4 681	4 918	4 468	4 012	5 342	5 410
Vezels agave-	„	14 632	6 145	13 222	5 123	17 212	6 694
Vezels katoen (ruwe en gezuiverde)	„	126	108	10	8	27	21
Vezels alle andere	„	118	49	514	128	417	103
Zaden, oliehoudende (sesamzaad)	„	496	97	121	24	1 523	305
Zaden, oliehoudende (palmpitten)	„	281	62	910	141	2 894	434

Uitvoer van Nederlandsch-Indië naar Engeland.

Aardolie (ruwe aardolie, vloeibare brandstof, solar- en diesel-olie, residu en brons brandolie)	L.	71 672	1 955	129 258	3 242	118 665	2 694
Aardolie-producten benzine	„	2	—	—	—	—	—
Aardolie-producten paraffine	K.G.	6 464	1 978	1 273	375	1 498	366
Arachides	„	1 851	480	2 259	564	3 444	893
Cacao	„	32	33	13	10	52	43
Caoutchouc, ruwe of fabriekmatig bereide	„	18 003	46 903	29 398	81 259	31 748	63 301
Copal	„	1 991	617	1 877	627	2 134	624
Copra	„	6 870	1 992	8 297	2 155	6 006	1 521
Damar	„	245	125	281	132	364	208
Erts (mangaan-)	„	1 426	143	1 724	132	1 733	134
Gambir	„	1 090	981	1 085	400	1 617	309
Hout (ebben-)	„	367	26	26	3	63	4
Huiden	„	265	672	175	1 270	170	2 223
Kinabast	„	649	662	742	768	483	382
Koffie, gepelde	„	351	362	100	99	97	82
Koperpoeder (joodkoper)	„	107	947	100	893	96	855
Mais	„	5 493	439	1 114	55	2 127	106
Muskaatnoten en nagelen	„	12	13	6	10	64	69
Olie (aeth., citronella-)	„	99	427	258	836	252	558
„ vette (klapperolie)	L.	5 832	2 858	13 388	5 784	7 511	3 332
Palm- en palmpittenolie	K.G.	1 286	424	15 968	741	3 644	1 187
Peper, witte	„	972	1 252	902	1 416	1 234	2 114
„ zwarte	„	3 615	2 549	5 106	4 188	6 767	6 244
Rotting	„	2 119	318	1 877	215	2 369	290
Rijst, gepelde	„	4 493	764	1 319	222	155	25
Suiker	„	23 500	4 207	4	1	10 571	1 877
Suikerresidu	„	96 203	577	98 969	990	149 940	1 499

Benaming der voornaamste goederen.	Maatstaf.	1925.		1926.		1927.	
		Hoeveelheid (in duizendtallen).	Waarde (in f 1000).	Hoeveelheid (in duizendtallen).	Waarde (in f 1000).	Hoeveelheid (in duizendtallen).	Waarde (in f 1000).
Tapioca- wortels	K.G.	21 440	1 072	11 318	540	46 703	2 332
Tapioca- meel	„	10 303	1 133	6 766	802	12 520	1 503
Tapioca- flake	„	1 568	242	2 729	435	2 362	395
Tapioca- paarl	„	3 389	549	3 720	641	3 768	613
Thee	„	20 456	29 721	26 131	33 859	30 310	41 113
Tin	„	4 428	13 506	3 930	13 283	4 760	16 136
Veevoeder, coprakoeken	„	458	44	201	15	217	15
„ , andere soorten	„	8 494	469	9 701	482	18 906	946
Vezels, kapok-	„	261	337	387	412	362	419
„ , alle andere soorten	„	1 267	552	936	387	657	316
Zaden, oliehoudende	„	5 166	537	4 062	400	10 443	730
Uitvoer van Nederlandsch-Indië naar Duitschland.							
Aardolie (ruwe aardolie, vloeibare brandstof, solar- en diesel-olie, residu en brons brandolie)	L.	1 324	65	14 254	434	12 411	402
Aardolieproducten (paraffine)	K.G.	157	48	82	24	52	13
Arachides	„	163	41	15	4	194	38
Caoutchouc, ruw of fabriekmatig bereide	„	4 589	11 487	2 973	7 934	2 934	5 597
Copal en damar	„	1 241	474	1 155	451	1 693	626
Copra	„	55 754	16 259	52 331	13 428	48 777	11 773
Erts (mangaan-)	„	931	93	2 654	206	4 257	324
Getah, alle soorten	„	53	151	127	363	37	8
Huiden	„	111	131	189	296	463	728
Koffie, gepelde	„	74	77	143	135	290	310
Mais	„	15 309	1 225	817	44	2 892	165
Olie, vette (palmolie)	„	1 355	447	1 047	347	115	39
„ „ (klapper-)	L.	855	419	—	—	—	—
Rotting en rottingstokken	K.G.	14 205	2 283	7 374	1 225	13 663	1 938
Schelpen	„	107	41	67	28	182	104
Specerij (witte en zwarte peper)	„	242	304	59	60	—	—
Suiker (geen residu)	„	5 910	1 058	10	1	25 607	4 838
Tin	„	—	—	327	1 104	537	1 822
Tapioca -wortels	„	830	42	250	12	7 654	373
Tapioca -meel	„	75	8	900	107	2 026	243
Tapioca -flake en paarl	„	563	91	669	117	1 038	170
Thee	„	108	167	110	152	200	287
Veevoeder, coprakoeken	„	7 276	691	11 988	845	18 371	1 286
Vezels	„	2 654	1 139	1 795	703	3 730	1 489
Zaden, oliehoudende	„	517	110	619	101	516	85
Uitvoer van Nederlandsch-Indië naar Frankrijk.							
Arachides, ongepelde	K.G.	472	80	41	5	297	42
Caoutchouc	„	1 710	4 503	2 747	7 195	2 216	4 391
Copal	„	464	144	803	240	612	156
Copra	„	56 796	16 479	53 527	14 070	39 309	9 626
Damar	„	134	149	199	137	225	163
Hoeden (bamboe-)	stuks.	751	221	925	378	1 125	562
„ (andere van Inl. fabrikaat)	„	1 849	370	1 149	171	1 699	274
Hout (ebben-)	K.G.	1 478	103	1 984	198	2 103	142

Benaming der voornaamste goederen.	Maatstaf.	1925.		1926.		1927.	
		Hoeveelheid (in duizendtallen).	Waarde (in f 1000).	Hoeveelheid (in duizendtallen).	Waarde (in f 1000).	Hoeveelheid (in duizendtallen).	Waarde (in f 1000).
Huiden	K.G.	1 078	1 317	1 189	1 767	754	2 165
Koffie, gepelde	„	16 519	14 985	22 320	19 881	26 897	21 316
Mais	„	3 351	268	626	37	2 171	109
Olie, aetherische (alle soorten)	„	425	1 891	595	1 590	589	1 143
Rotting en rottingstokken	„	1 718	256	1 640	308	2 680	446
Rijst, gepelde	„	5 471	929	4 254	724	1 826	323
Schelpen	„	950	569	315	191	252	179
Suiker	„	29 351	5 254	618	102	42 474	7 899
Tabak	„	4 923	1 772	—	—	—	—
Tapioca- meel	„	4 174	459	699	83	2 081	250
Tapioca- wortels	„	2 339	117	5 462	215	2 761	110
Tapioca- paarl en flake	„	859	133	150	25	342	61
Thee	„	182	281	137	196	117	158
Tin	„	1 207	3 680	1 554	5 253	1 315	4 457
Vezels, kapok-	„	40	52	64	67	—	—
Vogelhuiden	stuks.	5	78	0 010	1	3	8
Zaden, oliehoudende (djarakpitten)	K.G.	—	—	95	13	246	34
Zaden (kapokpitten)	„	—	—	—	—	396	28

Uitvoer van Nederlandsch-Indië naar de Vereenigde Staten van Noord-Amerika.

Benaming der voornaamste goederen.	Maatstaf.	1925. Hoeveelheid	1925. Waarde	1926. Hoeveelheid	1926. Waarde	1927. Hoeveelheid	1927. Waarde
Aardolie (vloeibare brandstof)	L.	19 827	516	18 891	472	8 780	176
Aardolieproducten (paraffine)	K.G.	6 142	1 879	5 572	1 639	7 837	1 914
Arachides	„	520	135	402	99	649	173
Caoutchouc	„	75 566	188 009	67 727	188 801	77 181	151 466
Copal	„	8 180	2 536	8 044	2 389	7 549	2 143
Copra	„	112	34	2 259	580	7 713	1 841
Damar	„	2 603	2 188	4 023	2 904	4 932	3 000
Gambir	„	1 389	1 250	1 609	607	1 163	218
Getahpertja	„	825	1 040	632	348	1 705	1 127
„ andere	„	709	380	1 332	738	880	125
Hoeden bamboehoeden	stuks.	193	57	123	35	73	10
Hoeden pandanhoeden	„	6 744	1 349	8 362	1 265	9 962	720
Huiden	„	918	2 719	1 149	3 643	1 396	4 030
Kaneelkassie (cassia vera)	K.G.	1 193	354	741	209	2 279	780
Koffie, gepelde	„	9 722	10 223	6 136	6 360	9 768	9 011
Muskaatnoten	„	660	940	527	580	658	750
Nagelen	„	13	20	41	64	58	73
Olie (alle soorten aeth. oliën)	„	276	1 200	354	971	415	754
„ vette (palmolie)	„	2 384	787	5 484	1 849	9 112	3 089
Peper, witte en zwarte	„	8 350	6 360	2 553	2 490	3 107	3 711
Rotting	„	2 061	309	2 276	404	1 665	257
Schelpen	„	311	396	457	655	551	690
Suiker	„	9 728	195	—	—	203	41
Tapioca- meel	„	41 732	4 591	43 524	5 158	49 793	5 976
Tapioca- paarl	„	3 021	489	2 813	492	2 682	435
Tapioca- flake	„	692	107	729	116	869	144
Thee	„	3 295	5 074	3 919	5 402	2 862	4 078
Tin	„	341	1 040	1 477	4 993	457	1 550
Vanille	„	8	221	1	14	4	73
Vezels kapok	„	8 268	10 665	7 834	8 350	7 830	9 103
Vezels agave-	„	12 945	5 437	18 554	7 264	18 358	7 165
Vezels alle andere soorten	„	440	424	334	306	417	355

Uitvoer van Nederlandsch-Indië naar Japan.

Benaming der voornaamste goederen.	Maatstaf.	1925.		1926.		1927.	
		Hoeveelheid (in duizendtallen).	Waarde (in f 1000).	Hoeveelheid (in duizendtallen).	Waarde (in f 1000).	Hoeveelheid (in duizendtallen).	Waarde (in f 1000).
Aardolie (ruwe aardolie, vloeibare brandstof, solar- en diesel-olie, residu en brons brandolie)	L.	286 384	7 455	271 191	6 569	240 296	4 724
Aardolie-producten: kerosine	"	—	—	14 853	1 025	18 876	1 152
Aardolie-producten: benzine	"	4 392	562	111	14	—	—
Aardolie-producten: paraffine	K.G.	8 271	2 531	12 972	3 816	11 026	2 697
Caoutchouc, ruwe of fabriekmatig bereide	"	213	538	288	595	461	647
Cacao	"	328	439	200	220	203	199
Copal	"	321	99	449	207	310	119
Damar	"	93	101	163	83	200	120
Erts (mangaan-)	"	—	—	216	24	1 706	143
Gambir	"	46	42	13	5	—	—
Hout (ebben-)	"	3 436	241	5 144	514	4 234	302
Huiden	"	9	13	48	38	19	17
Kinabast	"	450	459	640	648	441	349
Kinine	"	14	506	13	454	4	147
Koffie	"	582	593	718	643	923	735
Mais	"	—	—	4 991	331	28 545	1 462
Olie, aetherische, alle soorten	"	46	199	75	275	102	194
Rotting	"	91	14	354	43	596	99
Schelpen	"	764	459	1 065	829	982	817
Suiker	"	424 054	75 396	441 949	62 246	430 520	75 757
Tapioca-: meel	"	10 299	1 133	8 316	985	1 798	1 536
Tapioca-: wortels	"	12 235	612	22 895	899	6 039	247
Tin	"	557	1 699	503	1 700	122	415
Vezels: kapok	"	65	66	243	88	342	117
Vezels: katoen, gezuiverde	"	15	15	56	55	34	38
Vezels: katoen, ruwe	"	825	206	672	163	1 165	284
Vezels: agave-	"	191	80	105	41	109	41

Uitvoer van Nederlandsch-Indië naar Australië en Nieuw-Zeeland.

Benaming der voornaamste goederen.	Maatstaf.	1925.		1926.		1927.	
		Hoeveelheid (in duizendtallen).	Waarde (in f 1000).	Hoeveelheid (in duizendtallen).	Waarde (in f 1000).	Hoeveelheid (in duizendtallen).	Waarde (in f 1000).
Aardolie (ruwe aardolie, vloeibare brandstof, solar- en diesel-olie, residu en brons brandolie)	L.	171 398	4 456	216 877	5 263	250 533	5 081
Aardolie-producten: kerosine	"	14 576	1 006	8 817	608	7 247	442
Aardolie-producten: benzine	"	1 201	154	138	18	21 809	1 854
Aardolie-producten: turpine	"	2 999	345	2 008	200	3 424	187
Arachides	K.G.	511	130	498	122	344	91
Caoutchouc	"	1 178	3 351	2 493	6 878	2 077	4 106
Cacao	"	32	33	52	41	37	30
Copal	"	170	53	220	82	171	55
Hoeden (van Inlandsch fabrikaat)	stuks.	184	40	90	10	69	7
Koffie, gepelde	K.G.	988	1 020	854	774	1 027	856
Mais	"	—	—	486	34	1 982	99
Olie (aeth., citronella-)	"	11	49	12	42	14	30
" vette (palm-olie)	"	85	28	203	69	299	97
Rotting	"	1 369	210	1 275	188	1 152	151
Rijst, gepelde	"	—	—	—	—	—	—

Benaming der voornaamste goederen.	Maatstaf.	1925.		1926.		1927.	
		Hoeveelheid (in duizendtallen).	Waarde (in f 1000).	Hoeveelheid (in duizendtallen).	Waarde (in f 1000).	Hoeveelheid (in duizendtallen).	Waarde (in f 1000).
Specerij (peper)	K.G.	175	225	38	53	8	15
Suiker	„	56	10	157	25	19 746	3 736
Tapioca- wortels	„	591	30	659	28	591	24
Tapioca- meel	„	8	1	20	2	27	3
Tapioca- flake en paarl	„	2 266	367	1 080	194	794	130
Thee	„	11 837	18 035	10 899	15 214	10 083	14 494
Vezels kapok	„	3 460	4 464	3 804	4 015	3 894	4 109
Vezels agave	„	2 252	946	2 883	1 127	3 412	1 326
Vruchten, versche	„	1 802	126	1 721	90	2 044	90
Zaden, olie- (djarakpitten)	„	799	168	1 225	200	845	118

b. Invoerhandel.

Voor den invoerhandel zijn de in 1928 verkregen resultaten niet onverdeeld gunstig geweest, ondanks het feit, dat de invoeren veel grooter waren dan in het voorafgegane jaar. Verschillende factoren werkten remmend op den omzet. De bevredigende omstandigheden, waaronder importeurs in 1927 hun bedrijf konden uitoefenen, hadden aanleiding gegeven tot uitbreiding der bestellingen op nagenoeg elk gebied, waarbij kwam, dat het aantal kleine en zwakke firma's, die zich op den invoer toelegden, zeer was vermeerderd. Als gevolg hiervan namen de ingevoerde hoeveelheden, vooral van katoenen manufacturen, zeer sterk toe, terwijl anderzijds de scherpe onderlinge concurrentie waarover reeds in vorige jaren ernstig was geklaagd, zich in het verslagjaar in nog grootere mate deed gevoelen. Na een vrij bevredigenden omzet gedurende de Poeasa-maand, bleef de vraag naar verschillende goederen, waaronder in de eerste plaats manufacturen, beneden de verwachtingen. Hierdoor waren minder krachtige importeurs, evenals de z.g. tweede hand, genoodzaakt steeds lagere biedingen te accepteeren, ten einde zaken gaande te houden, hetgeen er toe medewerkte, dat de prijzen ten slotte tot een ongekend laag peil werden neergedrukt. In aanmerking nemende de vaste stemming in de productielanden, was het verkoopen tegen elken prijs evenwel niet gemotiveerd. Een voor vele importeurs gunstige factor bleek de, in verband met gerezen politieke moeilijkheden tusschen Japan en China, door den Chineeschen handel uitgesproken boycot tegen Japansche goederen te zijn. Met name werd het hierdoor voor Europeesche en andere firma's weer mogelijk om artikelen, welke reeds jaren, ten gevolge van de Japansche concurrentie, slechts weinig of geen marge lieten, met normale winsten van de hand te doen. Lang heeft deze toestand evenwel niet geduurd.

Overigens kon het grootste gedeelte van het jaar, zij het dan ook tot verlaagde prijzen en somtijds langere crediettermijnen, een geregelde verkoop plaats vinden. Firma's met gewilde monopolie-artikelen of zeer goede relaties in de productielanden zullen omtrent de uitkomsten vermoedelijk niet teleurgesteld zijn geweest. Voor den verkoop van niet onder een goed ingevoerd handelsmerk op de markt gebrachte importartikelen waren de omstandigheden veel minder gunstig. De concurrentie speelt daarbij uiteraard een zeer voorname rol, waardoor in het verslagjaar dikwijls tot prijzen beneden „replacing cost" moest worden verkocht. Vooral bij den invoer van z.g. fancy manufacturen uit Engeland, Zwitserland en Italië deed zich dit bezwaar gelden.

Voor belangrijke faillissementen bleef de importhandel in 1928 gespaard. De tweede hand ondervond echter moeilijkheden bij het innen van vorderingen, zoodat over het algemeen de gelden bij importeurs langzaam binnenkwamen. Voor de zwakkeren onder hen was zulks aanleiding om te trachten, door middel van het verleenen van kortingen, contante betaling te bedingen.

Aangenomen mag worden, dat de aanvoeren van de meeste artikelen de vraag overtroffen, zoodat het jaar sloot met belangrijke voorraden, zoowel bij de importeurs als bij de tweede hand.

In de centra der bevolkingsrubberproductie op Sumatra en Borneo was de invloed van de aanzienlijke daling der rubberprijzen en de daarmede gepaard gaande mindere inkomsten bij den afzet van importgoederen zeer merkbaar. De groote voorraden bij importeurs, min of meer gebaseerd op den toestand der voorafgegane jaren, deden een dusdanig aanbod ontstaan, dat verkoopprijzen op een uiterst laag peil moesten worden teruggebracht.

De mededinging van Japan, vooral bij den invoer van katoenen goederen, kramerijen, aardewerk, emaillewaren, enz., bleef ook gedurende het afgeloopen jaar scherp. Weliswaar is het percentage van de uit dat land aangevoerde manufacturen in 1928 eenigszins teruggegaan, in vergelijking met het jaar tevoren, doch bij andere artikelen werd de positie van Japan hechter, terwijl het zich nog beter dan voorheen aan de markt wist aan te passen.

Hieronder volgen vergelijkende tabellen van den invoer in Nederlandsch-Indië gedurende de jaren 1925 t/m 1927 van Nederland, Engeland, Duitschland, Frankrijk, de Vereenigde Staten van Noord-Amerika, Japan, Australië en Nieuw-Zeeland.

Invoer in Nederlandsch-Indië uit Nederland.

Benaming der voornaamste goederen.	Maatstaf.	1925.		1926.		1927.	
		Hoeveelheid (in duizendtallen).	Waarde (in f 1000).	Hoeveelheid (in duizendtallen).	Waarde (in f 1000).	Hoeveelheid (in duizendtallen).	Waarde (in f 1000).
Aardewerk	Gld.	—	1 171	—	1 391	—	1 064
Bier	L.	1 538	1 079	1 915	1 311	2 192	1 485
Cement in vaten	vaten.	49	185	25	99	32	131
Dak- en wandbedekking (asbestcementplaten of eterniet)	Gld.	—	84	—	133	—	135

Benaming der voornaamste goederen.	Maatstaf.	1925.		1926.		1927.	
		Hoeveelheid (in duizendtallen).	Waarde (in f 1000).	Hoeveelheid (in duizendtallen).	Waarde (in f 1000).	Hoeveelheid (in duizendtallen).	Waarde (in f 1000).
Drukwerk	Gld.	—	1 777	—	1 640	—	1 780
Eetwaren biscuits	„	—	1 118	—	1 210	—	1 625
Eetwaren natuurboter	„	—	457	—	605	—	587
Eetwaren kunstboter	„	—	210	—	272	—	304
Eetwaren cacao, bereide	„	—	1 168	—	1 083	—	1 176
Eetwaren groenten	„	—	635	—	665	—	733
Eetwaren kaas	„	—	964	—	1 064	—	1 187
Filterdoek	„	—	494	—	†	—	455
Garens	„	—	1 662	—	747	—	718
Geneesmiddelen	„	—	1 024	—	779	—	1 023
Jenever	L.	1 064	1 103	1 099	1 057	1 152	1 027
Kleederen	Gld.	—	1 584	—	1 458	—	1 202
Koper in bladen	„	—	164	—	286	—	253
Draad en kabels voor electr. geleiding (van koper, ijzer en staal)	„	—	1 032	—	1 104	—	1 021
Kramerij (incl. sigarenaanstekers en vuursteentjes)	„	—	1 749	—	1 118	—	1 315
Lucifers	grosdoosjes.	216	305	142	199	117	171
Machines en werktuigen (electrische toestellen en machines)	Gld.	—	948	—	1 943	—	1 822
Id. (voor suikerfabrieken)	„	—	6 692	—	5 613	—	6 066
Manufacturen, katoenen, ruwe, ongebleekte	„	—	1 840	—	1 562	—	731
Id., katoenen, gebleekte	„	—	35 908	—	30 963	—	30 701
Id., geverfde of gedrukte en bontgeweven (sarongs, kains, slendangs en hoofddoeken)	„	—	6 064	—	5 213	—	4 758
Id., geverfde of gedrukte en bontgeweven, n. a. g.	„	—	9 010	—	7 179	—	5 177
Id., wollen en halfwollen	„	—	354	—	287	—	373
Id., confectiegoed	„	—	2 541	—	3 507	—	2 468
Id., alle andere soorten (incl. zeildoek)	„	—	541	—	826	—	1 106
Melk, gecondenseerde	„	—	1 459	—	2 824	—	2 584
Id., gesteriliseerde	L.	1 377	496	1 259	464	1 201	450
Mest (zwavelzure ammoniak)	Gld.	—	2 340	—	756	—	4 598
Modewaren	„	—	908	—	504	—	517
Olie, vette (lijnolie)	L.	1 968	1 070	1 862	944	2 136	984
Papier en papierwerk	Gld.	—	2 156	—	2 716	—	2 790
Rijwielen, gewone	stuks.	15	847	14	919	12	735
Sigaren	K.G.	157	2 590	139	1 771	150	1 962
Sigaretten	„	19	104	16	139	12	132
Spoorwegmateriaal, rollend	Gld.	—	1 121	—	688	—	1 032
Tabak	K.G.	2 555	7 369	2 940	8 675	3 061	7 929
Verfwaren	Gld.	—	2 556	—	2 070	—	2 229
Wasdoek (imitatieleder)	„	—	15	—	14	—	18
IJzer en staal (staven, bladen en platen)	„	—	1 697	—	2 341	—	2 039
Id. (dakbedekking en goten)	„	—	87	—	371	—	505
Id. (buizen en pijpen)	„	—	4 196	—	5 199	—	2 815
Id. (ijzer- en staaldraad)	„	—	100	—	77	—	126
Zwavelzuur, ruw en gezuiverd	„	—	86	—	144	—	164
Zeep	„	—	388	—	484	—	478

Invoer in Nederlandsch-Indië uit Engeland.

Benaming der voornaamste goederen.	Maatstaf.	1925.		1926.		1927.	
		Hoeveelheid (in duizendtallen).	Waarde (in f 1000).	Hoeveelheid (in duizendtallen).	Waarde (in f 1000).	Hoeveelheid (in duizendtallen).	Waarde (in f 1000).
Automobielen	stuks.	0.085	222	0.067	179	0.202	522
Bier	L.	279	256	384	354	472	429
Blik en blikwerk	Gld.	—	8 219	—	8 094	—	6 673
Chemicaliën (caustic soda)	„	—	522	—	505	—	507
Id. (koolzure soda)	„	—	151	—	131	—	112
Dranken, gedistill. (whisky)	L.	256	718	259	739	310	911
Drukwerk	Gld.	—	90	—	68	—	89
Eetwaren (biscuits)	„	—	521	—	657	—	897
Id. (visch)	„	—	73	—	211	—	244
Garens, om te weven	„	—	666	—	668	—	734
Id., andere	„	—	2 917	—	3 312	—	2 983
Kleederen	„	—	450	—	865	—	724
Koper in bladen of platen	„	—	162	—	41	—	29
Kramerij	„	—	412	—	711	—	787
Leder en lederwerk	„	—	296	—	419	—	393
Lood, bewerkt en onbewerkt	„	—	366	—	273	—	248
Machines en werktuigen voor suikerfabrieken	„	—	1 054	—	1 055	—	1 005
Machines en werktuigen (incl. electrische apparaten)	„	—	4 380	—	5 194	—	—
Manufacturen, katoenen, ruwe, ongebleekte	„	—	2 749	—	945	—	1 265
Id., katoenen, gebleekte	„	—	26 203	—	15 379	—	25 466
Id., katoenen, geverfde of gedrukte en bontgeweven	„	—	38 805	—	28 335	—	19 408
Id., wollen en halfwollen	„	—	533	—	736	—	1 130
Id., confectiegoed	„	—	1 385	—	1 538	—	1 357
Mest (zwavelzure ammoniak)	„	—	4 532	—	4 665	—	1 190
Modewaren	„	—	943	—	533	—	398
Naaimachines	stuks.	15	1 139	29	2 422	28	2 253
Olie, vette (lijnolie)	L.	37	20	27	18	90	41
Papier en papierwerk	Gld.	—	859	—	778	—	711
Rijwielen (gewone)	stuks.	25	1 389	28	1 775	19	1 032
Id. (motor-)	„	0.460	250	1	411	2	960
Sigaren en sigaretten	K.G.	175	954	178	1 766	221	1 110
Steenkolen en cokes	ton.	14	392	8	217	9	337
Tabak, blad en gekorven	K.G.	168	487	134	396	118	330
Verfwaren	Gld.	—	700	—	659	—	830
IJzer en staal (staven, bladen en platen)	„	—	825	—	546	—	551
Id. (buizen en pijpen)	„	—	399	—	267	—	511
Id. (dakbedekking en goten)	„	—	3 638	—	4 683	—	4 990
Zeep	„	—	4 486	—	3 924	—	4 536

Invoer in Nederlandsch-Indië uit Duitschland.

Benaming der voornaamste goederen.	Maatstaf.	1925. Hoeveelheid (in duizendtallen).	1925. Waarde (in f 1000).	1926. Hoeveelheid (in duizendtallen).	1926. Waarde (in f 1000).	1927. Hoeveelheid (in duizendtallen).	1927. Waarde (in f 1000).
Automobielen	stuks.	0.010	38	0.023	43	0.027	70
Automobielbanden	"	27	518	12	322	16	274
Bier	L.	7 832	5 243	9 154	5 678	9 378	5 738
Cement in vaten	vaten.	88	335	175	666	239	994
Chemicaliën: aluin	Gld.	—	72	—	95	—	27
Chemicaliën: calcium carbid	"	—	51	—	57	—	64
Chemicaliën: zwavel	"	—	—	—	7	—	80
Drukwerk	"	—	136	—	147	—	156
Geneesmiddelen	"	—	778	—	1 367	—	1 427
Gloeilampen (-peren)	stuks.	617	234	357	166	395	173
Goud-, zilver- en platinawerk	Gld.	—	310	—	34	—	42
Instrumenten, muziek-	"	—	641	—	839	—	761
Kleederen	"	—	1 096	—	1 554	—	926
Koper in bladen	"	—	647	—	515	—	601
Kramerij	"	—	2 767	—	2 434	—	2 545
Machines en werktuigen: drijfwerktuigen	"	—	1 878	—	2 675	—	2 415
Machines en werktuigen: electrische, n. a. g.	"	—	683	—	814	—	1 429
Machines en werktuigen: electrische toestellen	"	—	437	—	1 477	—	2 525
Machines en werktuigen: voor suikerfabrieken	"	—	1 102	—	1 397	—	1 301
Machines en werktuigen: machinaal gereedschap	"	—	84	—	22	—	6
Machines en werktuigen: landbouwwerktuigen	"	—	903	—	966	—	1 053
Machines en werktuigen: handwerk- en ambachtsgereedschap	"	—	1 133	—	1 135	—	1 236
Manufacturen, confectiegoed	"	—	1 163	—	1 249	—	1 179
Messenmakerswerk	"	—	921	—	947	—	886
Mest (fosfaten en superfosfaten)	"	—	209	—	46	—	30
Id. (zwavelzure ammoniak)	"	—	1 064	—	5 925	—	1 914
Naaimachines	stuks.	1	107	2	172	3	215
Papier en papierwerk	Gld.	—	1 038	—	1 925	—	1 953
Reukwerken en schoonheidsmiddelen	"	—	649	—	821	—	921
Rijwielen (gewone en motor-)	stuks.	10	538	12	636	11	495
Spoorwegmateriaal, rollend	Gld.	—	663	—	754	—	698
Uurwerken	"	—	589	—	858	—	608
Verfwaren, natte en droge: alizarine	"	—	532	—	536	—	453
Verfwaren, natte en droge: aniline	"	—	2 239	—	2 952	—	2 616
Verfwaren, natte en droge: indigo	"	—	776	—	753	—	949
Wijn	"	—	96	—	143	—	152
IJzer en staal (staven, bladen en platen)	"	—	1 197	—	2 267	—	2 994
Id. (buizen en pijpen)	"	—	1 919	—	2 210	—	3 437
Id. (spoorstaven, lasch- en verbindingsplaten voor spoorwegen)	K.G.	12 326	1 356	11 204	1 258	13 119	1 311
IJzerwerk (draadnagels en spijkers)	Gld.	—	770	—	760	—	1 315
IJzer en staal, ijzerwerk en staalwerk, n. a. g.	"	—	4 682	—	5 094	—	5 607
Zeep	"	—	238	—	315	—	318

Invoer in Nederlandsch-Indië uit Frankrijk.

Benaming der voornaamste goederen.	Maatstaf.	1925. Hoeveelheid (in duizendtallen).	1925. Waarde (in f 1000).	1926. Hoeveelheid (in duizendtallen).	1926. Waarde (in f 1000).	1927. Hoeveelheid in (duizendtallen).	1927. Waarde (in f 1000).
Automobielen	stuks.	0.225	484	0.339	675	0.341	779
Automobielbanden	„	86	1 288	42	729	69	916
Chemicaliën	Gld.	—	61	—	75	—	116
Dranken, gedistilleerd (cognac)	L.	615	1 339	673	1 349	666	1 305
Garens	Gld.	—	141	—	156	—	176
Geneesmiddelen	„	—	242	—	248	—	296
Kleederen	„	—	232	—	163	—	163
Kramerij	„	—	201	—	217	—	211
Machines en werktuigen (incl. electrische toestellen)	„	—	263	—	339	—	572
Modewaren	„	—	274	—	263	—	253
Papier en papierwerk	„	—	457	—	460	—	440
Reukwerken en schoonheidsmiddelen	„	—	560	—	553	—	574
Rijwielbanden	stuks.	180	191	210	228	436	462
Verfwaren	Gld.	—	326	—	238	—	278
Wijn, mousseerende	„	—	482	—	662	—	780
Id., afgetapt	L.	215	377	295	379	257	372
Id., op fust	„	227	121	393	187	432	238
Zeep	Gld.	—	250	—	198	—	325

Invoer in Nederlandsch-Indië uit de Vereenigde Staten van Noord-Amerika.

Benaming der voornaamste goederen.	Maatstaf.	1925. Hoeveelheid (in duizendtallen).	1925. Waarde (in f 1000).	1926. Hoeveelheid (in duizendtallen).	1926. Waarde (in f 1000).	1927. Hoeveelheid in (duizendtallen).	1927. Waarde (in f 1000).
Aardolieproducten: kerosine	L.	36 296	2 722	26 650	2 761	34 293	2 572
Aardolieproducten: benzine	„	1 067	149	7 845	1 035	3 434	465
Aardolieproducten: consistentvet	Gld.	—	97	—	106	—	143
Aardolieproducten: smeeroliën	„	—	1 634	—	2 229	—	2 469
Aardolieproducten: asphalt	„	—	691	—	597	—	885
Automobielen (vrachtvoertuigen)	stuks.	1	1 002	2	2 576	3	3 504
Id. (andere)	„	5	9 290	6	12 445	8	14 274
Automobielbanden	„	117	2 285	159	3 120	238	4 043
Automobielonderdeelen n.a.g.	Gld.	—	1 800	—	2 209	—	2 101
Blik en blikwerk	„	—	101	—	1 993	—	1 467
Cement	„	—	4	—	8	—	10
Chemicaliën (caustic soda)	„	—	290	—	221	—	284
Eetwaren (visch)	„	—	1 753	—	2 171	—	2 793
Id. (vruchten)	„	—	544	—	1 147	—	1 035
Electrische toestellen en onderdeelen	„	—	91	—	249	—	549
Films	„	—	283	—	514	—	671
Hars	„	—	1 192	—	1 360	—	1 599
Koper en koperwerk, n.a.g.	„	—	98	—	153	—	277
Kramerij	„	—	259	—	457	—	562
Lampen	„	—	16	—	31	—	356
Machines en werktuigen (electrische n.a.g.)	„	—	73	—	322	—	152
Id. (drijfwerktuigen)	„	—	1 004	—	1 082	—	704
Id. (voor suikerfabrieken)	„	—	95	—	5	—	28
Id. (landbouwwerktuigen)	„	—	22	—	38	—	57

Benaming der voornaamste goederen.	Maatstaf.	1925.		1926.		1927.	
		Hoeveelheid (in duizendtallen).	Waarde (in f 1000).	Hoeveelheid (in duizendtallen).	Waarde (in f 1000).	Hoeveelheid (in duizendtallen).	Waarde (in f 1000).
Machines en werktuigen (handwerk- en ambachtsgereedschap)	Gld.	—	469	—	456	—	437
Meel	„	—	81	—	67	—	86
Mest (zwavelzure ammoniak)	„	—	7 536	—	5 456	—	11 293
Papier en papierwerk . . .	„	—	1 415	—	2 001	—	1 694
Tabak, blad.	K.G.	1 160	1 856	2 355	4 484	3 984	8 516
Id., gekorven	„	19	55	6	20	7	24
Wasdoek (imitatieleder) . .	Gld.	—	709	—	542	—	696
IJzer en staal (staven, bladen en platen)	„	—	216	—	354	—	305
Id. (buizen en pijpen) . . .	„	—	3 150	—	3 678	—	†
IJzerwerk (draadnagels en spijkers)	„	—	14	—	24	—	20
IJzer en staal, ijzerwerk en staalwerk, alle andere soorten n.a.g.	„	—	1 619	—	2 109	—	1 978
Zink in bladen of platen . .	„	—	31	—	—	—	18

Invoer in Nederlandsch-Indië uit Japan.

Benaming der voornaamste goederen.	Maatstaf.	1925. Hoeveelheid	1925. Waarde	1926. Hoeveelheid	1926. Waarde	1927. Hoeveelheid	1927. Waarde
Aardewerk (borden)	dozijn.	1 800	2 575	1 295	1 774	1 798	2 297
Id. (kopjes en schoteltjes). .	„	1 442	1 529	973	1 056	1 530	1 486
Automobielbanden	stuks.	140	1 500	77	937	92	830
Bier, afgetapt	L.	532	357	642	398	632	386
Cement, in vaten.	vaten.	330	1 252	493	1 881	595	2 493
Eetwaren (agar-agar, bereide)	Gld.	—	439	—	596	—	792
Id. (katjang kedele) .	„	—	196	—	96	—	42
Id. (tarwemeel) . . .	„	—	102	—	610	—	274
Filtreerklei	K.G.	2 432	170	121	8	134	10
Garens, katoen.	Gld.	—	4 336	—	4 064	—	2 451
Id., andere	„	—	226	—	459	—	67
Geneesmiddelen	„	—	381	—	248	—	274
Glaswerk (lampeglazen) . .	dozijn.	966	416	443	217	548	234
Id. (stopflesschen).	„	123	490	185	717	189	605
Glas en glaswerk n. a. g. .	Gld.	—	1 146	—	1 176	—	1 348
Hout en houtwerk	„	—	1 549	—	2 573	—	2 923
Kleederen	„	—	3 246	—	3 500	—	4 014
Kramerij	„	—	2 123	—	1 442	—	2 083
Lucifers, gewone houten . .	grosdoosjes.	1 003	1 414	911	1 212	816	1 058
Manufacturen, katoenen (ruwe, ongebleekte)	Gld.	—	13 094	—	10 225	—	9 350
Id., id. (gebleekte)	„	—	3 490	—	1 762	—	2 178
Id., id. (geverfde of gedrukte en bontgeweven)	„	—	26 577	—	24 957	—	29 024
Id. (zijden en halfzijden) . .	„	—	2 203	—	2 299	—	2 662
Id. (confectiegoed)	„	—	1 400	—	1 411	—	1 712
Modewaren	„	—	2 206	—	1 592	—	2 219
Papier en papierwerk . . .	„	—	550	—	822	—	800
Rijwielbanden	stuks.	442	469	476	690	554	580
Steenkolen	ton.	10	183	15	247	5	83
Thee	K.G.	3 182	7 795	3 041	7 477	3 165	7 760
IJzer en staal, ijzerwerk en staalwerk, alle andere soorten.	Gld.	—	2 045	—	1 569	—	1 716

Invoer in Nederlandsch-Indië uit Australië en Nieuw-Zeeland.

Benaming der voornaamste goederen.	Maatstaf.	1925.		1926.		1927.	
		Hoeveelheid (in duizendtallen).	Waarde (in f 1000).	Hoeveelheid (in duizendtallen).	Waarde (in f 1000).	Hoeveelheid (in duizendtallen).	Waarde (in f 1000).
Bier	L.	7	6	7	7	10	9
Chemicaliën (vloeibare ammoniak)	K.G.	2	3	3	6	2	4
Dranken, geen gedistill., n.a.g.	Gld.	—	265	—	312	—	307
Eetwaren, biscuits	"	—	1 236	—	1 270	—	1 138
Id., natuurboter	"	—	5 629	—	6 718	—	5 973
Id., tarwemeel	"	—	8 482	—	10 171	—	11 367
Id., hammen	"	—	553	—	519	—	475
Id., andere vleeschwaren	"	—	814	—	503	—	380
Id., vruchten, versche	"	—	264	—	285	—	318
Id., vruchten, gedroogde en geconserveerde	"	—	102	—	168	—	131
Id., vruchten, alle andere soorten	"	—	87	—	116	—	74
Leder	"	—	1 877	—	1 269	—	1 222
Melk	"	—	1 148	—	502	—	887
Mest (zwavelzure ammoniak)	"	—	167	—	78	—	—
Steenkolen	ton.	76	1 416	67	1 260	57	1 083
Teer	Gld.	—	24	—	10	—	6
Vee (runderen)	stuks.	2	476	4	424	2	242
Zeep	Gld.	—	377	—	334	—	401

§ 2. NIJVERHEID.

Nijverheid in het algemeen. Ondanks de blijvende groote concurrentie uit het buitenland, konden de meeste Nederlandsch-Indische industrieën tot bevredigende resultaten komen. De omvang van enkele bedrijven (hoedenvlechterij, strootjesfabricage en automobielconstructie) nam aanzienlijk toe.

De verhouding tusschen fabrikanten en werknemers was over het algemeen zeer bevredigend.

Bouwmaterialen. De cementfabriek te Indaroeng (bij Padang) kon tengevolge van gunstige omstandigheden de productie opvoeren tot 796 000 vaten (in 1927 639 000 vaten). Hoewel door de grootere productie de kostprijs lager uitkwam, konden de financieele uitkomsten niet gunstiger zijn dan die over het voorafgegane jaar, aangezien de verkoopprijzen door de zware concurrentie van Japansche cement minder gunstig waren dan in 1927. Deze Japansche concurrentie uit zich minder in de op de markt aangevoerde hoeveelhed dan wel in de prijzen, waartoe deze wordt verkocht. De afzet van de verhoogde productie was bevredigend.

Naast de regelmatige toepassing van trachiet voor architectonisch werk en als zuurvaste bouwstof voor verschillende bedrijven, is het gebruik voor irrigatiewerken toegenomen.

Eene verhoogde belangstelling bestond voor andesiet, in het bijzonder in den vorm van andesietplaten voor vloeren van suikergoedangs.

Bazalt wordt door verschillende bedrijven meer en meer in eigen beheer gewonnen, zoodat weinig in dit product is omgezet.

Kieselguhr vond een bevredigenden afzet en werd geleverd aan tal van industrieën; de ijzeraardegroeve kon geheel in de behoefte van Java voorzien, terwijl de belangrijk toegenomen productie van natuurphosphaat op Java en Sumatra speciaal door de bergcultures werd afgenomen.

Door de drie in exploitatie zijnde kalksteengroeven werd de voor 1928 geraamde hoeveelheid van één millioen pikol inderdaad geleverd; zonder eenige storing verliep de verkoop van tras en kalk (gebluschte metselkalk en ongebluscht voor suikerfabricage).

Conservenindustrie. Ondanks de buitenlandsche concurrentie wordt de toekomst van de conservenindustrie in Nederlandsch-Indië over het algemeen optimistisch ingezien. De afgeloopen jaren hebben geleerd dat het zich laat aanzien dat succes in de toekomst te verwachten is en dat, na behoorlijke proefneming en de noodige intensieve reclame, waardoor de vaak ongemotiveerde tegenzin ten opzichte van Indisch fabrikaat bij het publiek overwonnen kan worden, de conservenindustrie een gunstigen tijd tegemoet gaat.

Hoedenvlechterij. De groote vermeerdering van den uitvoer van Java van hoeden in 1928 en de daarmede gepaard gaande prijsverhooging moge blijken uit de volgende statistische gegevens.

	Aantal:	Waarde:
Bamboehoeden.		
1927	3 526 690	f 1 025 474
1928	4 947 115	2 044 894
Pandanhoeden.		
1927	13 180 111	f 1 376 304
1928	18 590 516	5 572 392

De groote prijsstijging van de pandanhoeden is veroorzaakt door de groote vraag uit Europa.

Het uitvoerbedrag over 1928 van de geheele hoedenindustrie, bedragende ruim 7 millioen gulden, komt, na aftrek van de commissies van de Europeesche opkoopers, geheel ten goede aan de inheemsche bevolking; het kan bijna geheel als arbeidsloon worden beschouwd, daar de kosten van het vlechtmateriaal gering zijn. De toestand van de markt in gevlochten hoeden is dan ook van grooten invloed op de welvaart van de bevolking, voornamelijk in de omgeving van Tangerang.

Metaalnijverheid. In den algemeenen toestand van de metaalnijverheid viel niet veel verandering te bespeuren. Wel werden door den Indischen Centralen Aanschaffingsdienst bij technische firma's meer orders geplaatst, doch tegen prijzen welke zeer weinig winst lieten.

Door een machine-fabriek in West-Java werd geklaagd over de omstandigheid, dat het aantal harer werklieden in het verslagjaar verminderde, hetgeen wordt toegeschreven aan de groote vraag naar geschoolde werkkrachten bij de tinbedrijven op Bangka en Billiton; de voor die streken aangeworven werklieden konden veel hoogere loonen verdienen dan op Java.

Olie-industrie. De snelle groei van de oliepalmindustrie blijkt uit de zeer belangrijke jaarlijksche toeneming van de uitgevoerde palmolie.

Uit de Buitengewesten werd in 1928 uitgevoerd 28 774 687 K.G. (bruto) palmolie, tegen 19 493 317 K.G. in 1927. Van Java werd in 1928 73 182 K.G. olie uitgevoerd (in 1927 57 819 K.G.).

Het jaar 1928 kenmerkte zich door een groote copra-productie; eene zeer belangrijke stijging van den uitvoer, zoowel van copra, klapperolie als coprakoeken was hiervan het gevolg. Uitgevoerd werd van Java:

	1927:	1928:
Copra	3 717 737 K.G. netto	47 533 711 K.G. netto.
Klapperolie	9 648 996 Liter	36 623 749 Liter.
Coprakoeken ...	45 235 358 K.G. netto	62 022 671 K.G. netto.

De prijzen liepen regelmatig terug, hetgeen in de hand gewerkt werd door de zeer sterke productievermeerdering, welke niet alleen in Indië, maar ook in de meeste copra-produceerende landen plaats vond.

Hoewel de perspectieven van de industrie niet ongunstig zijn, wordt eene bedreiging gezien in de invoerrechten waardoor verschillende landen de eigen olie-industrie beschermen.

Op de Inlandsche markt bracht de afzet van tijd tot tijd moeilijkheden mede tengevolge van scherpe concurrentie en groote productie. De uitkomsten zijn niet minder dan die over het vorige jaar, doch de olie-industrie is nog verre van stabiel te achten; onzekerheid bestaat nog omtrent de vraag of de industrie op hare tegenwoordige capaciteit kan worden voortgezet.

Papierfabricage. Door de groote vraag naar papier was de papierfabriek te Padalarang gedurende het geheele jaar op volle capaciteit werkzaam. De papierprijzen werden tengevolge van de minder gunstige omstandigheden in de papierindustrie in Europa eenigszins gedrukt. Door de mogelijkheid van onmiddellijke levering was de fabriek te Padalarang in het voordeel tegenover het importproduct.

Sigarettenindustrie. De inheemsche ,,strootjes''-industrie, welke voor het grootste gedeelte geconcentreerd is in Koedoes, heeft zich wederom belangrijk uitgebreid. Naar schatting vertegenwoordigt de omzet in 1928 eene geldswaarde van 13 millioen gulden. De, tengevolge van misoogst, sterk verhoogde prijs van kruidnagelen, welke in groote hoeveelheden ten behoeve van deze industrie uit Zanzibar worden ingevoerd (de Ambon-kruidnagel is een superieur product en in verband daarmede voor industrie-doeleinden te duur), veroorzaakte groote moeilijkheden.

In plaats van het oorspronkelijke strootje van Koedoes, de z.g. ,,Krètèk'', bestaande uit een vulling van kruidnagel en Kedoe-tabak, omwikkeld met maïsblad wordt in den laatsten tijd meer en meer gebruik gemaakt van de krètèk-sigaret, een product, waarvan de vulling dezelfde is als die van het strootje, doch waaromheen een omhulling is aangebracht van sigarettenpapier in stede van maïsblad. De steeds groeiende populariteit van deze krètèk-sigaret blijkt wel uit de plannen van een der grootste Europeesche sigarettenconcerns om in Semarang een fabriek te bouwen, speciaal voor de vervaardiging van krètèk-sigaretten.

Triplexkistenfabricage. Hoewel de kostprijs bij enkele fabrieken lager uitkwam dan over 1927, waren de financieele resultaten over het algemeen niet geheel bevredigend. Als oorzaak van dezen minder gunstigen toestand dient de felle concurrentie van het buitenlandsche fabricaat te worden beschouwd.

Verbandstoffenindustrie. De te Soerabaja gevestigde fabriek was ruim van orders voorzien. Hoewel deze orders voor een groot deel uit leveranties voor het Nederlandsch-Indische Gouvernement bestonden, is het toch mogelijk gebleken de omzet bij particuliere afnemers belangrijk te vergrooten, ondanks scherpe concurrentie van buitenlandsche fabrikanten. De financieele resultaten kunnen bevredigend geacht worden.

Verffabricage. Terwijl in 1927 eene inkrimping van het afzetgebied werd geconstateerd als een gevolg van een streven naar bezuiniging in groote bedrijven, zijn in 1928 het afzetgebied en de omzet van de verfindustrie zeer toegenomen.

Niettegenstaande de prijzen voor grondstoffen naar boven liepen, konden de verkoopprijzen lager gesteld worden. De concurrentie van ingevoerde verfstoffen is voor de industrie geen beletsel geweest om te geraken tot tevredenstellende bedrijfsresultaten.

Verpakkingsmateriaal. De financieele resultaten van de emballage-industrie waren gunstig; ruime afschrijving kon gepaard gaan met eene behoorlijke dividenduitkeering. De concurrentie van Europeesche en Japansche zijde blijft voornamelijk bij papier-emballage merkbaar. De grondstoffen werden vrijwel uitsluitend uit Europa betrokken.

Hars- en terpentijnwinning. Betreffende de gouvernements hars- en terpentijnwinning ,,Baleq'' in Atjeh valt te vermelden, dat de productie weder belangrijk is toegenomen, hetgeen moge blijken uit den volgenden staat:

	Hars (in K.G.)	Terpentijnolie (in K.G.)
1924 (in vier maanden) ...	362,6	99,4
1925	22 698,5	5 363,9
1926	99 909,2	26 062,8
1927	194 321,—	53 191,—
1928	222 074,—	62 632,—

De sterke vermeerdering van de productie is gepaard gegaan met eene aanzienlijke daling van den kostprijs.

Weefnijverheid. De voorgenomen uitbreiding van de particuliere weverij te Padang heeft in 1928 plaats gevonden, terwijl eene verdere uitbreiding voor het jaar 1929 is te verwachten.

Automobielconstructie. Uit de volgende gegevens blijkt, dat van 1923 t/m 1928 de invoer van automobielen in Nederlandsch-Indië, zoowel van passagiers- als vrachtauto's, zeer belangrijk is toegenomen.

	Passagiers-auto's.	Vracht-auto's.	Passagiers-auto's van Amerikaanschen oorsprong.	Vrachtwagens van Amerikaanschen oorsprong.
1923	3 115	60	2 731	38
1924	3 414	282	2 736	259
1925	7 462	847	6 201	806
1926	10 225	2 147	8 527	2 086
1927	9 641	3 052	8 144	2 935
1928	11 858	4 392	10 426	4 267

Een groot gedeelte van de ingevoerde automobielen is aangevoerd in onderdeelen, welke in de werkplaatsen van de naamlooze vennootschap General Motors te Tandjoengpriok tot auto's zijn geconstrueerd.

In 1928, het eerste volle bedrijfsjaar van die fabriek, werden 10 362 passagiers- en vrachtauto's gebouwd, waarvan 75% over Nederlandsch-Indië werden gedistribueerd en 25% werden uitgevoerd naar omliggende landen.

§ 3. KAMERS VAN KOOPHANDEL EN NIJVERHEID.

Bij G. B. 1 Oct. 1928 nº. 9 (Bb. nº. 11766) is het aantal leden van de kamer van koophandel en nijverheid te Batavia nader vastgesteld op elf.

§ 4. TENTOONSTELLINGEN.

In het regentschap Serang (res. Bantam, prov. West-Java) werden twee tentoonstellingen gehouden. De eerste werd in Januari 1928 te Blagendong gehouden ten bate van hen, wier hebben en houden door een brand aldaar was geteisterd. De tweede werd gehouden te Serang van 21 Juli t/m 5 Augustus 1928. Inlandsche landbouwproducten, eenig vlechtwerk van de ingezetenen en verschillende van de ambachtsschool te Kadikaran afkomstige ijzerwerken werden tentoongesteld.

Van 28 Augustus t/m 9 September 1928 werd op het Koningsplein te Weltevreden door het pasar-gambir-comité een jaarmarkt gehouden. Behalve buiten Nederlandsch-Indië vervaardigde voorwerpen werden ook artikelen van inheemsche nijverheid en producten van landbouw en veeteelt tentoongesteld.

In September 1928 werd te Sagalaherang (res. Krawang, prov. West-Java) eene veetentoonstelling gehouden, met het doel de verbetering van den veestapel aan te moedigen. Tevens werd daaraan verbonden eene tentoonstelling van Inlandschen landbouw en nijverheid.

De vereeniging ,,Nederlandsch-Indische Jaarbeurs" te Bandoeng hield van 23 Juni t/m 8 Juli 1928 de 9de jaarbeurs- en markt, met tentoonstellingen op het gebied van radio-, sport-, hotel- en reiswezen. Voorts werden door de Bandoengsche kunstkring schilderijententoonstellingen georganiseerd.

Van 31 Augustus t/m 7 September 1928 werd te Tasikmalaja (res. Oost-Priangan, prov. West-Java), ter bevordering van landbouw, handel, nijverheid, veeteelt en visscherij, eene tentoonstelling gehouden van de door die bedrijven geleverde producten.

Te Garoet (res. Oost-Priangan, prov. West-Java) werd van 1 t/m 4 Augustus 1928 een pasar-malem gehouden, waarbij voortbrengselen van de Inlandsche industrie werden tentoongesteld.

Ter afdeelingshoofdplaats Indramajoe (res. Oost-Priangan, prov. West-Java) werd in September 1928 de zesde jaarmarkt gehouden. Behalve artikelen van Inlandsche nijverheid, werden ook producten van landbouw en veeteelt tentoongesteld.

De Pekalongansche Jaarmarktvereeniging heeft gedurende tien dagen te Pekalongan (prov. Midden-Java) een pasar-malem gehouden, waarop artikelen van Inlandsche nijverheid (batikwerk, snijwerk uitgevoerd in hout, been en hoorn, vlechtwerk van rotan, bamboe en grassen) werden tentoongesteld. Bovendien werden er tentoonstellingen gehouden van vruchten en Bengaalsche geiten, waarbij prijzen werden beschikbaar gesteld.

Te Tegal (res. Tegal, prov. Midden-Java) werd van 1 t/m 12 September 1928 door de Vereeniging Pasar-malem Chung Hwa een jaarmarkt gehouden.

De 4de pasar-malem te Semarang, van 28 Juli t/m 13 Augustus 1928 gehouden, kwam weder tot stand op initiatief van Chineesche vereenigingen te Semarang. Behalve importartikelen, werden ook Inlandsche kunstnijverheidproducten tentoongesteld. Door den plaatselijken gezondheidsdienst werd een interessante stand van voedingsmiddelen opgezet, omvattende welhaast alle levensmiddelen, welke door de bewoners van Java worden geconsumeerd. Op 29 Juli en 5 Augustus 1928 werden hondententoonstellingen georganiseerd. Bovendien werd er ook eene succesvolle tentoonstelling gehouden van pluimvee, post- en sierduiven. Het batig saldo werd verdeeld onder verschillende Chineesche vereenigingen, de Vereeniging van Kindervacantiekolonies, het Schoolvoedingsfonds van de Inlandsche scholen, het Armwezen en Sobo Karti.

Te Kendal en Salatiga (res. Semarang, prov. Midden-Java) werd achtereenvolgens van 20 Mei t/m 5 Juni en 25 Augustus t/m 8 September 1928 een pasar-malem gehouden. Het batig saldo werd verdeeld onder verschillende plaatselijke instellingen.

Door de Vereeniging Mardi Hardjo werd van 29 Augustus t/m 4 September 1928 te Wonosobo (res. Wonosobo, prov. Midden-Java) eene tentoonstelling georganiseerd op het gebied van landbouw, nijverheid en vee, waarbij verscheidene runderen, paarden en geiten werden bekroond. Door het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel werd hiervoor een subsidie van f 500 verleend, waarvan f 300 voor de toekenning van veeprijzen moest worden aangewend.

Van 14 Juli t/m 2 Augustus 1928 werd door de Djokjasche Jaarmarktvereeniging eene tentoonstelling van Inlandsche nijverheid gehouden. Van de bevredigende opbrengst werd een gedeelte geschonken aan verschillende Inlandsche vereenigingen, welke zich bijzonder verdienstelijk hadden gemaakt ten opzichte van de bevordering van de inheemsche industrieën. Op 14 September 1928 werd te Pengasih de derde Koelon Progosche landbouw-, veeteelt- en nijverheidstentoonstelling gehouden. Het doel van deze tentoonstelling was de bevolking te demonstreeren, hoe zij door toepassing van groen-bemesting en moderne plantsystemen haar landbouw tot een hooger peil kan opvoeren.

Van 2 t/m 5 Juni 1928 werd door de Ngawische Jaarmarktvereeniging eene tentoonstelling georganiseerd van Inlandsche nijverheidsartikelen en landbouwproducten, ditmaal zonder geldelijken steun van den gewestelijken raad van Madioen en ondernemingen, aangezien de vereeniging over voldoende eigen geldmiddelen beschikt. Ofschoon deze tentoonstelling niet druk bezocht werd van wege onder de bevolking heerschende ziekten en uit financieel oogpunt beschouwd de opbrengst niet bevredigend kan worden genoemd, mag met voldoening worden geconstateerd dat overal vooruitgang is te bespeuren en van de inzendingen veel werk was gemaakt. Voorts werd in October 1928 door de Vereeniging Mardi Poerno eene kleine veetentoonstelling georganiseerd, waarbij tevens landbouw- en nijverheidsvoortbrengselen van het regentschap Magetan werden tentoongesteld.

Te Kediri werd door de Jaarmarktvereeniging van 12 t/m 21 October 1928 een pasar-malem gehouden, waaraan verbonden was eene landbouwtentoonstelling waarbij tevens inzendingen van Inlandsche en Europeesche nijverheid werden tentoongesteld. Deze pasar-malem werd druk bezocht en de financieele resultaten waren gunstig.

In de residentie Blitar (prov. Oost-Java) werden twee tentoonstellingen gehouden. De eerste had plaats van 27 Augustus t/m 5 September 1928 te Toeloengagoeng. Hier werden nijverheid- en huisvlijt-producten zooals batikindustrie, marmer- en beenbewerking, stempelsnijderij en schilderwerk van Toeloengagoeng en omstreken tentoongesteld. De tweede werd van 8 t/m 16 September 1928 te Blitar gehouden. Ook deze tentoonstelling mag als geslaagd beschouwd worden, hoewel van plaatselijke nijverheid of huisvlijt weinig te zien was, omdat deze te Blitar zoo goed als niet voorkomt. Een groot gedeelte van de tentoonstelling werd ingenomen door de nijverheid, industrie en huisvlijt van elders, waarvoor veel belangstelling werd getoond. De netto opbrengst werd verdeeld onder verschillende plaatselijke vereenigingen.

In Juni/Juli 1928 werd te Malang (res. Malang, prov. Oost-Java) eene bloemen-, groenten-, vruchten-, pluimvee- en hon-

dententoonstelling gehouden. Voor de beste inzendingen werden prijzen en diploma's uitgeloofd.

De op 25 November 1928 te Probolinggo (res. Probolinggo, prov. Oost-Java) gehouden kerapan werd gecombineerd met eene kleine veetentoonstelling, waarbij o. a. werden tentoongesteld geiten, schapen en enkele afstammelingen van „Generaal de Wet"-stieren. Er werden eenige geldprijzen beschikbaar gesteld door de Veeteeltvereeniging Pangroekti-Rodjokojo.

Op 1 April 1928 werd te Grati (res. Pasoeroean, prov. Oost-Java) eene veetentoonstelling georganiseerd, teneinde een overzicht te verkrijgen betreffende den vooruitgang van den veestapel. Aangevoerd werden 610 stuks vee, waaruit blijken kan, dat de veeteelt in het district Grati in bloeienden toestand verkeert. Zoowel van Regeeringswege als door de suikerfabrieken Kedawoeng en Winongan, zoomede door de Vereeniging Lemboe Rinekso werden bedragen beschikbaar gesteld voor geldprijzen.

Door de Soerabajasche Jaarmarktvereeniging werd een zeer druk bezochte jaarmarkt gehouden. Naast de expositie van Europeesche industrieproducten, trok ditmaal speciaal de aandacht een keur van bloemen, sierplanten, stekken e. d. uit Malang en omstreken, terwijl de z.g. kampong Pertoekangan weer beter verzorgd en rijker voorzien was van Inlandsche kunstnijverheidproducten. In het kunstkringgebouw hadden wederom eenige schilderijen-tentoonstellingen plaats, uitgaande van den Kunstkring en eenige particulieren. Voorts werd nog georganiseerd eene pluimvee-, honden-, foto- en radio-tentoonstelling. Door de Indonesische Vrouwenvereeniging Poetrie Boedie Sedjati en de meisjeskring Jong Java werd eene handwerktentoonstelling met daaraan verbonden weefdemonstratie gehouden.

Te Djember (res. Djember, prov. Oost-Java) werd in Augustus 1928 een pasar-malem gehouden, waaraan tevens eene kleine vee-, landbouw- en nijverheidtentoonstelling was verbonden.

Verder werd door den landbouwvoorlichtingsdienst te Bondowoso (res. Bondowoso, prov. Oost-Java) eene landbouwtentoonstelling in de desa Baratan gehouden.

In September 1928 had te Gajam (distr. Sapoedi, reg. Soemenep, res. Oost-Madoera) eene veetentoonstelling plaats, welke gecombineerd werd met eene tentoonstelling van landbouwproducten, en vrij veel belangstelling trok.

In Augustus 1928 werd te Penoeba (afd. Lingga, res. Riouw en Onderh.) eene druk bezochte tentoonstelling gehouden. Evenals in het vorig verslagjaar, werden land- en tuinbouwproducten, nijverheidsartikelen, alsmede oude poesaka-huisvlijtartikelen tentoongesteld.

Gedurende de rendagen der Padangsche Wedloop societeit werd te Padang een pasar-malem gehouden, waarbij weder inzendingen van kunst en nijverheid werden tentoongesteld.

Van 31 Juli t/m 5 Augustus 1928 werd de tweede volkstentoonstelling te Pasar Tjoeroep (onderafd. Redjang, afd. en res. Benkoelen) gehouden. Hier werden handelsartikelen en voortbrengselen van inheemsche kunstnijverheid en handenarbeid geëxposeerd. De deelname strekte zich ditmaal uit tot de meeste plaatsen van het gewest Benkoelen, terwijl ook inzendingen werden ontvangen van de meisjeskopscholen te Telokbetong en Benkoelen, de Mijnbouwmaatschappij Redjang Lebong, de gouvernementsgoudmijnen te Tambang Sawah en vele cultuurondernemingen. Paarden-races werden weder georganiseerd teneinde de paardenbezitters te prikkelen tot betere verzorging van hunne dieren.

In Augustus 1928 werden te Bandjermasin (res. Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo) tentoonstellingen gehouden van plaatselijke nijverheidsartikelen en landbouwproducten. De aan deze tentoonstellingen verbonden kosten werden bestreden uit vrijwillige bijdragen, uit een van het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel ontvangen subsidie en uit de netto opbrengst van eene goederenloterij.

In verband met het bezoek van Zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal werd 17 September 1928 in het museum te Denpasar (Bali) eene tentoonstelling gehouden van inheemsche kunstnijverheidsproducten (weefkunst, koper- en zilversmeedkunst en houtsnijwerk), waarbij prijzen voor de fijnst uitgevoerde kunststukken werden beschikbaar gesteld. Voorts werd in December 1928 eene tentoonstelling gehouden van de door de leerlingen van de inheemsche nijverheidscursussen op Bali vervaardigde werkstukken, waarbij premies werden uitgeloofd. In de afdeelingen Lombok en Singaradja werden veetentoonstellingen gehouden ter bevordering van de veeteelt.

Gedurende 1928 werd te Watampone, Sopeng en Sengkang (afd. Bone, gouv. Celebes en Onderh.) een pasar-malem gehouden, waaraan enkele Europeesche firma's deelnamen door het exposeeren van landbouwwerktuigen en automobielen. Demonstraties met gabamolen, huller, maïspelmolen, enkele landbouwgereedschappen en weeftoestellen werden gehouden. De inzendingen van de bevolking, welke uit landbouw- en nijverheidsproducten bestonden, waren over het algemeen goed; verschillende medailles, landbouwwerktuigen en geldprijzen werden daarvoor uitgeloofd.

In Augustus 1928 werd te Ternate een pasar-malem gehouden, waarbij de inzendingen van Java, zooals koper-, leder-, schildpad- en batikwerk alsmede tin grooten aftrek vonden. Ook de huisvlijtartikelen, vooral vlecht-, weef- en aardewerk, vonden veel koopers. De financieele resultaten waren gunstiger dan in 1927. Van 30 November t/m 2 December 1928 werd te Tobelo voor het eerst eene landbouwtentoonstelling gehouden, teneinde de bevolking van voorlichting te dienen betreffende hun landbouw en veeteelt. De inzendingen betroffen allerlei landbouwproducten, verder landbouwgereedschappen in gebruik bij de bevolking, cocoszeep en handmachines voor de bereiding ervan, en verschillende soorten landbouwgereedschappen. Voor de beste inzendingen werden geldprijzen beschikbaar gesteld. Verder werd practisch onderricht in het tjangkokken (enten) van vruchtboomen gegeven, omdat deze kunst onder de bevolking niet of zoo goed als niet bekend is.

§ 5. IJKWEZEN.

De bestaande bepalingen op het stuk van ijk en herijk van maten, gewichten, weeg- en meetwerktuigen, welke ten doel hebben om door geleidelijke invoering van verplichten ijk en herijk te komen tot algeheele invoering van het metrieke stelsel van maten en gewichten, zijn bij Ord. van 13 Juli 1928 (I. S. n°. 255) door nieuwe voorschriften van dezelfde strekking vervangen (IJkordonnantie 1928).

Voorschriften ter uitvoering van die ijkordonnantie zijn gegeven bij R. V. van 13 Juli 1928 (I. S. n°. 256) (IJkverordening 1928), waarbij o. a. het ijkgebied is omschreven. Dit ijkgebied is uitgebreid bij R. V. van 18 Febr. 1929 (I. S. n°. 20).

Genoemde ijkordonnantie en ijkverordening treden in werking met ingang van 1 Januari 1929 (zie I. S. 1928 n°. 257). Voor den dienst der zoutregie in de afdeelingen West- en Oost-Madoera blijft de ijkordonnantie buiten werking tot 1 Januari 1930 (zie I. S. 1928 n°. 258).

Bij G. B. 13 Juli 1928 n°. 9 (Bb. n°. 11702) zijn, met ingang van 1 Januari 1929, de volgende plaatsen aangewezen als plaatsen waar ijkkantoren zijn gevestigd: Bandjermasin, Bandoeng, Batavia, Cheribon, Jogjakarta, Makassar, Malang, Medan, Palembang, Semarang en Soerabaja. Bij dezelfde gelegenheid is eene instructie voor het personeel van den dienst van het ijkwezen vastgesteld. Bij G. B. 18 Febr. 1929 n°. 34 (Bb. n°. 11885) is bepaald, dat ter hoofdplaats Soerakarta een ijkkantoor wordt gevestigd.

In Bb. n°. 11747 zijn opgenomen: de technische voorschriften ter uitvoering van de ijkordonnantie 1928, eene opgave van de verschillende ijkkringen, zoomede het programma voor het examen voor herijker bij den dienst van het ijkwezen. Voor eene wijziging van verschillende ijkkringen zie men Bb. n°. 11916.

Het aantal van de ten ijk aangeboden nieuwe voorwerpen overtrof weder dat van het voorafgegane jaar. De invoer is toegenomen; de aanmaak in Indië bleef vrijwel stationnair.

Lengtematen, inhoudsmaten en gewichten worden voor het grootste gedeelte ingevoerd. Slechts het aantal weegwerktuigen, dat in Indië wordt aangemaakt, overtreft dat der ingevoerde. Het eenige metrieke weegtoestel, dat in Indië wordt aangemaakt, is de houten datjin. Behalve deze metrieke houten datjins, zijn in het afgeloopen jaar ook nog aangemaakt niet-metrieke koperen datjins met tji- en hoenverdeeling. Over het algemeen zijn de ingevoerde voorwerpen, wat afwerking, constructie, enz. betreft, beter dan de in Indië aangemaakte.

P.

GOUVERNEMENTSBEDRIJVEN.

I. POST-, TELEGRAAF- EN TELEFOONDIENST.

§ 1. ALGEMEEN OVERZICHT.

Einde 1928 bestond het personeel in vasten en tijdelijken dienst bij den post-, telegraaf- en telefoondienst uit 11 550 ambtenaren en beambten. Einde 1927 bedroeg dit aantal 11 282, zoodat eene vermeerdering plaats vond van 268 personen.

De leerlingen van den in 1927 aangevangen leergang voor het z.g. hoogere-rangsexamen deden in Maart 1928 eindexamen en slaagden allen (14); één persoon, die buiten den cursus om aan dat examen deelnam, slaagde eveneens. In Juli 1928 werd een nieuwe cursus geopend.

Begin Augustus 1928 ving een nieuwe cursus tot opleiding voor categorie-controleur aan. De cursussen 1927 en 1928 werden einde 1928 gevolgd door onderscheidenlijk 26 en 31 leerlingen.

In Januari 1928 begon een nieuwe cursus tot opleiding voor den rang van commies bij den kantoordienst. Bij het in December 1928 gehouden eindexamen slaagden 21 leerlingen. De leerling van den cursus 1927, aan wien was vergund herexamen te doen, was intusschen reeds in April 1928 geslaagd. In December 1928 ving een derde cursus aan.

In Februari en Juli 1928 werd een cursus geopend tot opleiding voor den rang van gediplomeerd technisch ambtenaar (cursussen A en B). Einde 1928 waren op dezen cursus aanwezig 25 leerlingen.

De bedrijfsrekeningen van den post-, telegraaf- en telefoondienst over 1926, 1927 en 1928 wijzen de volgende cijfers aan:

	1926.[1]	1927.[1]	1928.[2]
Bedrijfsuitgaven	f 30 707 078	f 33 054 967	f 34 351 930
Opbrengsten	31 309 023	32 756 506	34 895 562
Saldi	+f 601 945	f —298 461	+f 543 632
Kapitaalsuitgaven	6 134 286	2 403 975	4 462 744
Boekwaarde der bezittingen	52 681 240	50 879 080	51 009 105

1) Bijgewerkte cijfers.
2) Voorloopige cijfers.

§ 2. KANTOREN.

Het aantal post- en telegraafkantoren bedroeg einde 1928 148 en vermeerderde dus met 4 (zie Bb. nos. 11625 en 11809). In dit aantal zijn niet begrepen 1 postkantoor en 12 bijpostkantoren. Het aantal hulppostkantoren vermeerderde van 414 tot 421.

Voor den telègraafdienst waren opengesteld 148 telegraafkantoren, 11 bijkantoren, 21 radiotelegrafische stations en 206 hulptelegraafkantoren. Het aantal telefoon- en bijtelefoonkantoren, dat eind 1927 323 bedroeg, steeg in het verslagjaar tot 338.

§ 3. BRIEVEN- EN PAKKETPOST.

Reglementen en bepalingen. Bij G. B. 27 Sept. 1928 n°. 49 (I. S. n°. 428) zijn de uitvoeringsbepalingen van het postreglement 1925 (I. S. 1925 n°. 516) nader gewijzigd en aangevuld.

Bepalingen betreffende het luchtpostverkeer van Nederlandsch-Indië (luchtpostbepalingen 1928) kwamen tot stand bij G. B. 7 Sept. 1928 n°. 78 (I. S. n°. 396).

Bij G. B. 7 Sept. 1928 n°. 79 (I. S. n°. 397) zijn de posttarieven voor vervoer per vliegtuig van Nederlandsch-Indië naar Nederland nader vastgesteld. Ter voldoening van het luchtrecht werden luchtpostzegels van 10, 20, 40, 75 en 150 cent ingevoerd. In afwachting van de ontvangst in Indië van de definitieve zegels, zijn eenige gewone frankeerzegels tot de genoemde waarde van een opdruk voorzien.

Bij Ord. van 29 Sept. 1928 (I. S. n°. 430) is het bij het reglement voor den pakketpostdienst in Nederlandsch-Indië (I. S. 1925 n°. 515) vastgestelde hoogste gewicht van postpakketten verhoogd van 5 tot 10 K.G. In verband daarmede zijn bij G. B. van denzelfden datum n°. 10 (I. S. nos. 431 en 432) de uitvoeringsbepalingen van het pakketpostreglement 1925 (I. S. 1925 n°. 517) en het internationaal pakketpostbesluit 1925 (I. S. n°. 519) gewijzigd en aangevuld.

Bij G. B. 27 Oct. 1928 n°. 11 (I. S. nos. 457 t/m 460) zijn de uitvoeringsbepalingen van het postreglement 1925 (I. S. 1925 n°. 516), de uitvoeringsbepalingen van het pakketpostreglement 1925 (I. S. 1925 n°. 517), het internationaal postbesluit 1925 (I. S. 1925 n°. 518) en het internationaal pakketpostbesluit 1925 (I. S. n°. 519) nader gewijzigd. De voormelde wijzigingen van de uitvoeringsbepalingen van het postreglement 1925 en van het internationaal postbesluit 1925 houden verband met de op 1 Januari 1929 ingevoerde verlaging van de Indische posttarieven in dien zin, dat voor brieven van enkelvoudig gewicht en voor briefkaarten in het verkeer met Nederland, Suriname of Curaçao het binnenlandsch tarief geldt.

Binnenlandsch en buitenlandsch verkeer. De statistieken over 1926, 1927 en 1928 zijn opgenomen in de volgende staten.

A. Binnenlandsch verkeer.

Omschrijving.	Jaar. 1926.	1927.	1928.	In 1927 meer of minder dan in 1926.	In 1928 meer of minder dan in 1927.
Aantal gewone brieven	21 192 652	23 067 265	25 012 136	+ 1 874 613	+ 1 944 871
" " briefkaarten	7 872 631	7 866 241	7 943 509	— 6 390	+ 77 268
" " portvrije zendingen	9 546 147	10 349 586	10 652 252	+ 803 439	+ 302 666
" drukwerken	9 300 499	9 852 488	10 507 774	+ 551 989	+ 655 286
" nieuwsbladen	17 589 091	19 626 744	20 382 528	+ 2 037 653	+ 755 784
" monsters	195 052	242 346	231 972	+ 47 294	— 10 374
" documenten	311 025	307 177	327 990	— 3 848	+ 20 813
" braille geschriften	78	234	416	+ 156	+ 182
" expresse zendingen	54 223	70 947 [4])	72 029 [5])	+ 16 724	+ 1 082
" gewone aangeteekende zendingen	1 692 864	1 796 684	1 843 089	+ 103 820	+ 46 405
" geadviseerde portvrije zendingen	1 580 443	1 806 351	1 899 071	+ 225 908	+ 92 720
" aangeteekende portvrije zendingen	76 259	67 078	82 329	— 9 181	+ 15 251
" brieven met aangegeven waarde	214 443 [1])	212 188 [2])	215 470 [3])	— 2 255	+ 3 282
Bedrag der aangegeven waarde	f 81 030 993	f 75 926 983	f 86 095 146	f — 5 104 010	f + 10 168 163
Aantal portvrije zendingen met aangegeven waarde	13 278	12 932	13 171	— 346	+ 239
Bedrag der aangegeven waarde	f 33 426 876	f 28 094 954	f 30 450 555	f — 5 331 922	f + 2 355 601
Aantal aangeteekende zendingen met verrekening	165 536	170 784	210 183	+ 5 248	+ 39 399
Bedrag der verrekening	f 13 196 247	f 13 902 819	f 14 494 023	f + 706 572	f + 591 204
Aantal berichten van ontvangst van aangeteekende zendingen	12 720	14 340	14 616	+ 1 620	+ 276
Aantal gewone en telegrafische postwissels	2 283 686	2 500 540	2 749 539	+ 216 854	+ 248 999
Bedrag der postwissels	f 109 939 431	f 117 673 088	f 125 280 133	f + 7 733 657	f + 7 607 045
Aantal ontvangen postquitantiën	449 751	474 124	478 726	+ 24 373	+ 4 602
Bedrag der postquitantiën	f 8 022 693	f 8 770 041	f 9 530 767	f + 747 348	f + 760 726
Aantal postpakketten	790 308	803 172	828 972	+ 12 864	+ 25 800

B. Buitenlandsch verkeer.

Omschrijving.		Jaar. 1926.	1927.	1928.	In 1927 meer of minder dan in 1926.	In 1928 meer of minder dan in 1927.
Aantal gewone brieven	verzonden	3 171 597	3 627 396	4 024 319	+ 455 799	+ 396 923
	ontvangen	4 546 022	5 529 017	5 948 423	+ 982 995	+ 419 406
" briefkaarten	verzonden	342 316	377 130	330 551	+ 34 814	— 46 579
	ontvangen	468 455	557 674	490 581	+ 89 219	— 67 093
" drukwerken en nieuwsbladen	verzonden	611 494	774 868	1 025 245	+ 163 374	+ 250 377
	ontvangen	7 029 061	7 191 405	8 613 800	+ 162 344	+ 1 422 395
" monsters	verzonden	111 332	102 206	78 845	— 9 126	— 23 361
	ontvangen	136 474	204 230	218 387	+ 67 756	+ 14 157
" documenten	verzonden	14 781	16 536	12 948	+ 1 755	— 3 588
	ontvangen	25 194	22 789	17 862	— 2 405	— 4 927
" braille geschriften	verzonden	52	78	130	+ 26	+ 52
	ontvangen	65	52	130	— 13	+ 78

[1]) Hieronder 670 waardebrieven, welke tevens met verrekening waren bezwaard.
[2]) Alsvoren 1224.
[3]) Idem 999.
} Deze zendingen zijn ook onder de verrekenzendingen opgenomen.
[4]) Hieronder 4251 expresse aangeteekende zendingen, welke tevens zijn begrepen in de aantallen der aangeteekende zendingen.
[5]) Alsvoren 2522.

Omschrijving.		Jaar. 1926.	1927.	1928.	In 1927 meer of minder dan in 1926.	In 1928 meer of minder dan in 1927.
Aantal expresse zendingen . . .	verzonden	468	754	819	+ 286	+ 65
	ontvangen	624	1 462	819	+ 838	— 643
„ dienstzendingen	verzonden	9 802	14 261	13 767	+ 4 459	— 494
	ontvangen	9 289	9 568	7 709	+ 279	— 1 859
Aantal gewone aangeteekende zendingen	verzonden	515 382	562 139	577 070	+ 46 757	+ 14 931
	ontvangen	505 102	537 381	567 281	+ 32 279	+ 29 900
Aantal brieven en doosjes met aangegeven waarde	verzonden	25 498	25 520	28 457	+ 22	+ 2 937
	ontvangen	7 957	9 477	8 359	+ 1 520	— 1 118
Bedrag der aangegeven waarde in francs.	verzonden	10 696 616	9 701 197	11 522 277	— 995 419	+ 1 821 080
	ontvangen	6 160 341	6 106 974	5 148 787	— 53 367	— 958 187
Aantal aangeteekende zendingen met verrekening	verzonden	140	138	91	— 2	— 47
	ontvangen	16 779	18 888	20 800	+ 2 109	+ 1 912
Bedrag der verrekening in guldens	verzonden	f 1 714	f 1 962	f 572	f + 248	f — 1 390
	ontvangen	f 217 483	f 261 177	f 313 912	f + 43 694	f + 52 735
Berichten van ontvangst van aangeteekende zendingen	verzonden	11 952	14 916	15 535	+ 2 964	+ 619
	ontvangen	12 714	14 129	13 520	+ 1 415	— 609
Aantal gewone en telegrafische postwissels	verzonden	123 501	139 854	154 546	+ 16 353	+ 14 692
	ontvangen	15 816	17 271	19 717	+ 1 455	+ 2 446
Bedrag der postwissels.	verzonden	f 5 914 108	f 6 650 613	f 7 333 066	f + 736 505	f + 682 453
	ontvangen	f 819 581	f 823 865	f 864 455	f + 4 284	f + 40 590
Aantal ontvangen postquitantiën.		13 156	13 711	15 750	+ 555	+ 2 039
Bedrag der ontvangen postquitantiën		f 411 486	f 414 724	f 436 475	f + 3 238	f + 21 751
Aantal postpakketten	verzonden	70 410	74 756	81 231	+ 4 346	+ 6 475
	ontvangen	212 008	220 546	245 644	+ 8 538	+ 25 098

§ 4. GOUVERNEMENTS TELEGRAAFDIENST.

A. *Draadtelegrafie.*

Landlijnen. De lengte van de bovengrondsche telegraaflijnen bleef 10 946 K.M., terwijl de lengte der draden vermeerderde van 31 847 in 1927 tot 33 179 K.M. in 1928.

De lijnlengte der ondergrondsche verbindingen vermeerderde van 95 tot 100 K.M. en de draadlengte dier verbindingen van 1343 tot 1356 K.M.

Zeekabelnet. De lijnlengte bedroeg 11 492 K.M. (tegen 11 760 K.M. in 1927) en de draadlengte 11 616 K.M. (tegen 11 844 K.M. in 1927), welke vermindering een gevolg is van het verlaten van den kabel Tandjoengbalai—Bagansiapiapi, nadat het radiostation te laatstgenoemder plaatse in bedrijf was genomen.

Gedurende 1928 kwamen op het Gouvernements zeekabelnet 18 storingen voor, welke allen door het kabelschip *Zuiderkruis* werden opgeheven.

De kabels Pontianak—Saigon en Manado—Yap bleven buiten gebruik.

Landlijn-verbindingen. Einde 1928 waren in gebruik 290 Morse-toestellen, 56 recorder-toestellen, 1 Wheatstone-automaat, 6 sneltelegraaftoestellen en 259 telefoontoestellen.

Op de telefoonkantoren van het Binnenlandsch Bestuur, voor zoover deze voor het telegraafverkeer zijn opengesteld, waren 104 telefoontoestellen in gebruik.

B. *Radiotelegrafie.*

Voor het binnenlandsch verkeer waren aangewezen de radiostations Malabar-radio, Amboina-radio, Koepang-radio, Makassar-radio, Medan-radio, Tomohon-radio, Dobo-radio, Bagansiapiapi-radio, Baoebaoe-radio, Bengkalis-radio, Bima-radio, Ende-radio, Manokwari-radio, Merauke-radio, Neira-radio, Taroena-radio en Waingapoe-radio, benevens het militaire station Digoel-radio, terwijl ingeval van kabelstoring ook het landstation Sabang-radio en de speciaal met het oog op bedoelde storingen opgerichte stations te Padang en Pontianak voor dit verkeer waren aangewezen. Het Molukken-verkeer werd geleid over Malabar-radio en Makassar-radio.

Het verkeer met Europa, Amerika, Fransch Indo-China (ook voor Siam) en de Philippijnen (mede voor Hongkong en Shanghai) werd afgewikkeld door de radio-zendstations Malabar, Tjililin en Tjimindi en het ontvangstation te Rantjaëkek, zoomede de reserve ontvangpost te Padalarang. De bediening geschiedde — met medewerking van de radiobedrijfscentrale te Bandoeng — in hoofdzaak door de radiobedrijfscentrale te Weltevreden. Het voordeel van de rechtstreeksche uitseining naar Nederland en Amerika, mede uit de radiocentrale te Soerabaja, bleek niet op te wegen tegen de daaraan verbonden nadeelen van verkeerstechnischen aard, weshalve die seincentrale in het begin van 1928 werd opgeheven.

Het verkeer met het Portugeesche station te Timor Dilly werd uit Koepang-radio onderhouden.

Door het Malabar-station werden dagelijks internationale tijdseinen gegeven; bovendien werden gedurende verschillende perioden tijdseinen gegeven ten behoeve van de geografische plaatsbepalingen voor den topografischen dienst in de Buitengewesten. Ook de marine-landstations te Manggarai (Weltevreden) en Soerabaja gaven dagelijks (op werkdagen) tijdseinen.

Verder werden door het Malabar-station dagelijks uitgezonden Aneta-copyright persberichten voor de binnenlandsche dagbladen en — sedert Juni 1928 — ook dergelijke persberichten voor het agentschap van het persbureau Aneta in Nederland. Ten behoeve van de verafgelegen plaatsen in de Buitengewesten werd voorts dagelijks (op werkdagen) een door Aneta samenge-

steld z.g. regeeringspersbericht uitgezonden. Bovendien bestond gelegenheid voor het uitseinen van z.g. ,,berichten aan zeevarenden" en ,,telegrammen op langen afstand" ten behoeve van opvarenden van schepen, terwijl op Zaterdagen het (vertaalde) epidemie-bulletin van de Medical League te Singapore door middel van den grooten boogzender werd gebroadcast.

Gedurende 1928 werd in het verkeer met Nederland, Duitschland en Frankrijk vrijwel uitsluitend gebruik gemaakt van kortegolfzenders van groot vermogen. In de tweede helft van 1928 konden — dank zij de gestadige vordering op het gebied van de radiotechniek — praktisch alle voor Nederland bestemde telegrammen, waarvan door de afzenders de radioweg was voorgeschreven, rechtstreeks naar Amsterdam worden overgebracht. De overkomstduur der telegrammen werd belangrijk bekort.

Het algemeen scheepsverkeer werd onderhouden door de radiostations te Amboina, Koepang, Makassar, Medan, Sabang, Semarang en Tomohon, benevens door de marinelandstations te Manggarai (Weltevreden) en Soerabaja. Ook de particuliere radiostations van de Bataafsche Petroleummaatschappij te Balikpapan en Tarakan namen aan dat verkeer deel. Verder waren nog voor een beperkt verkeer met Nederlandsche en Nederlandsch-Indische schepen aangewezen de radiostations te Bengkalis, Dobo en Manokwari, zoomede het radiostation der Bataafsche Petroleummaatschappij te Boela (eiland Ceram) echter alleen voor het verkeer met schepen van genoemde Maatschappij. Bovendien was ook het station van de Koninklijke Paketvaartmaatschappij te Beraoe als concessiestation in exploitatie, echter uitsluitend voor het fixe-verkeer met de particuliere stations te Balikpapan en Tarakan.

Ten slotte waren einde 1928 in exploitatie de ten behoeve van de bestuursvoering opgerichte ontvangstations van het Binnenlandsch Bestuur te Amahai, Djailolo, Fakfak, Laboeha, Larat, Namlea, Piroe, Sanana, Saparoea, Saumlaki, Seroei, Sorong, Tobelo, Toeal, Wahai, Weda en Wonreli (gouvernement der Molukken) en Goenoengsahilan, Selatpandjang en Siak Sri Indrapoera (gouvernement Oostkust van Sumatra). De voor deze plaatsen bestemde telegrammen werden onderscheidenlijk uit Amboina (c.q. Tomohon) en Bengkalis gebroadcast.

C. *Verkeer en opbrengst.*

Een vergelijkend overzicht van het telegraafverkeer over de jaren 1926, 1927 en 1928 volgt hieronder.

	1926.	1927.	1928.	Vermeerdering of vermindering:		
				in 1928.		in 1927.
Binnenlandsch verkeer.						
Ontvangsten	f 2 704 494	f 2 676 105	f 2 695 017	f + 18 912	+ 0.77%	— 1.05%
Aantal betaalde telegrammen	1 166 558	1 186 005	1 201 378	+ 15 373	+ 1.30 „	+ 1.67 „
Gezamenlijk woordental	11 381 347	11 694 233	11 861 066	+ 166 833	+ 1.43 „	+ 2.75 „
Gemiddeld woordental	9.76	9.86	9.87	+ 0.01	+ 0.10 „	+ 1.— „
Aantal regeeringstelegrammen	133 460	148 810	149 576	+ 766	+ 0.52 „	+ 11.5 „
Gezamenlijk woordental	3 379 009	3 849 720	3 872 739	+ 23 019	+ 0.60 „	+ 13.93 „
Gemiddeld woordental	25.32	25.87	25.89	+ 0.02	+ 0.08 „	+ 2.17 „
Opbrengst der regeeringstelegrammen, berekend als betaalde telegrammen	f 839 347	f 856 938	f 844 368	f — 12 570	— 1.47 „	+ 2.10 „
Buitenlandsch verkeer.						
Aantal verzonden telegrammen	422 962	440 295 1)	472 564	+ 32 269	+ 7.33 „	+ 4.10 „
Gezamenlijk woordental	4 420 754	4 625 390 1)	5 022 960	+ 397 570	+ 8.60 „	+ 4.63 „
Gemiddeld woordental	10.45	10.51	10.63	+ 0.12	+ 1.14 „	+ 0.57 „
Aantal ontvangen telegrammen	471 614	474 578 2)	499 347	+ 24 769	+ 5.22 „	+ 0.63 „
Gezamenlijk woordental	4 728 112	4 876 687 2)	4 941 000	+ 64 313	+ 1.30 „	+ 3.14 „
Gemiddeld woordental	10.03	10.28	9.9	— 0.38	— 3.70 „	+ 2.50 „

Het aandeel der Nederlandsch-Indische telegraaf-administratie in de opbrengst van het buitenlandsch verkeer beliep over 1928 voor transit-telegrammen f 300 458 (waarvan f 95 577 uit het Malabar-radiotransito-verkeer) en voor de overige telegrammen f 3 464 933 (waarvan f 2 399 149 uit het Malabar-radioverkeer), tegen onderscheidenlijk f 267 227 (f 13 444) en f 2 788 100 (f 1 652 399) in 1927.

§ 5. GOUVERNEMENTS TELEFOONDIENST.

Lokale en districtsnetten en interlokale dienst. Gegevens betreffende den telefoondienst zijn opgenomen in het volgende staatje.

	1926.	1927.	1928.
Lokale en districtsnetten.			
Routelengte bovengronds (in K.M.)	21 077	22 012	22 980
Routelengte kabels (in K.M.)	1 356	1 505	1 722
Totale geleidingslengte (in K.M.)	132 304	139 244	146 616
Totale draadlengte (in K.M.)	242 535	257 086	272 240
Aantal kantoren en bijkantoren	308	323	338
Aantal telefoonposten	39 355	42 068	45 201
Opbrengst abonnementen	f 7 103 009	f 7 441 200	f 7 892 915
Opbrengst districtsgesprekken	f 104 532	f 108 223	f 112 762
Interlokale dienst.			
Bovengrondsche lijnlengte (in K.M.)	4 475	4 493	5 068
Bovengrondsche geleidingslengte (in K.M.)	17 445	17 865	18 824
Bovengrondsche draadlengte (in K.M.)	34 762	35 602	36 370
Aantal interlokale gesprekken	1 797 732	1 920 599	2 131 643
Opbrengst interlokale gesprekken	f 2 647 092	f 2 820 565	f 2 900 209

1) Waarvan 162 106 telegrammen (met 2 273 386 woorden) radiografisch door het radiostation Malabar overgebracht, tegen 107 133 (1 500 102) in 1927.
2) Waarvan 111 882 telegrammen met 1 423 475 woorden radiografisch door het radiostation Malabar ontvangen, tegen 90 611 (1 144 685) in 1927.

§ 6. PARTICULIERE TELEGRAAF- EN TELEFOONKANTOREN.

Het aantal particuliere telegraaf- en telefoonkantoren bleef 139.

§ 7. PARTICULIERE TELEFOONVERBINDINGEN.

Telefoonverbindingen voor eigen gebruik. Het aantal telefoonverbindingen voor eigen gebruik bedroeg einde 1928 69, tegen 60 in 1927. Wegens aan den Lande te betalen cijns was hiervoor verschuldigd f 4739, tegen f 4499 in 1927.

§ 8. POSTSPAARBANK IN NEDERLANDSCH-INDIE.

Op 31 December 1928 werd door 149 postkantoren, 11 bijpostkantoren, 418 hulppostkantoren en 73 pandhuizen deelgenomen aan den dienst der postspaarbank.

Het aantal spaarbankboekjes bedroeg einde 1928 319 678 (waarvan 84 921 boekjes van Europeesche inleggers, 213 583 boekjes van Inlandsche inleggers en 21 174 boekjes van Vreemde Oosterlingen). Op 31 December 1927 waren deze aantallen onderscheidenlijk 299 333, 82 100, 197 928 en 19 305, zoodat een vooruitgang te constateeren valt van 20 345 boekjes (2821 boekjes van Europeesche inleggers, 15 655 boekjes van Inlandsche inleggers en 1869 boekjes van Vreemde Oosterlingen).

Tot het aantal spaarbankboekjes op 31 December 1928 behoorden 8677 boekjes van inleggers, die gebruik maken van de gelegenheid tot sparen door middel van inhoudingen op traktementen, enz., waarvan 676 boekjes van Europeanen, 7975 boekjes van Inlanders en 26 boekjes van Vreemde Oosterlingen.

Mede zijn onder het aantal spaarbankboekjes begrepen 1363 boekjes, uitgereikt door de gouvernements pandhuizen in de gewesten Rembang, Soerabaja en Madoera (58 boekjes van Europeanen, 1274 boekjes van Inlanders en 31 boekjes van Vreemde Oosterlingen).

Het aantal spaarbankboekjes — uitgereikt krachtens de regeling, getroffen bij G. B. 4 Juni 1920 n°. 55 (Bb. n°. 9532), gewijzigd bij G. B. 11 Juni 1924 n°. 37 (Bb. n°. 10614) — ten name van gevangenen, bedroeg einde 1928 6064 (waarvan 50 boekjes van Europeanen, 5565 boekjes van Inlanders en 449 boekjes van Vreemde Oosterlingen).

In 1928 werden gedaan 287 737 inlagen op de postkantoren, bij- en hulppostkantoren (alsmede 4875 inlagen ten name van gevangenen, welke tot een totaal van 95 inlagen begrepen zijn onder het aantal van 287 737 inlagen), 1014 inlagen op gouvernements pandhuizen en 80 494 inlagen door middel van inhoudingen op traktement, enz., te zamen 374 120 (tegen 333 769 in 1927). Het aantal terugbetalingen was in 1928 bij de postkantoren, bij- en hulppostkantoren 189 318 en bij de gouvernements pandhuizen 608, terwijl in 884 gevallen het tegoed der inleggers werd overgedragen op de Rijkspostspaarbank in Nederland. Het aantal inleggers, wier tegoed van de Rijkspostspaarbank werd overgenomen, bedroeg in 1928 477. Het tegoed der inleggers op 31 December 1928 bedroeg f 21 926 600, tegen f 20 682 400 op 31 December 1927.

In het tegoed per 31 December 1928 deelden de Europeesche inleggers voor f 13 406 900, de Inlandsche inleggers voor f 7 215 700 en de Vreemde Oosterlingen voor f 1 304 000, of achtereenvolgens voor 61 %, 33 % en 6 % van het gezamenlijk tegoed (in 1927 63½%, 31% en 5½%). Het tegoed der Europeesche inleggers vermeerderde in 1928 met f 252 700, dat der Inlandsche inleggers en der Vreemde Oosterlingen met f 810 700 en f 180 800.

Op 31 December 1928 was belegd (nominaal) in Staatsschuld (Nederlandsche en Indische) f 10 695 600, £ 28 000 en $ 199 000 en in andere effecten f 11 760 500.

Het in Nederland op prolongatie uitgezette bedrag was op 31 December 1928 f 230 000, tegen f 411 500 einde 1927. In wissels was belegd f 238 112 (einde 1927 f 295 549). In Indië was voorts belegd in beleeningen op effecten f 156 550, terwijl de saldi der postspaarbank bedroegen in 's Landskas f 477 876, in de kassen van den pandhuisdienst f 35 884, op de giro-rekening bij de Javasche Bank te Batavia f 104 en bij de Bijbank der Javasche Bank te Amsterdam f 1119, op de kassiersrekening bij de Nederlandsch-Indische Escompto-Maatschappij te Weltevreden f 10 000, terwijl op deposito bij laatstgenoemde bankinstelling berusten f 300 000, bij de Nederlandsch-Indische Handelsbank f300 000 en bij de Factorij der Nederlandsche Handelmaatschappij f 300 000.

De bedrijfsrekening over 1928 toont een voordeelig saldo aan van f 283 590 (vorig jaar f 305 379). Met inbegrip van dat voordeelig saldo en de behaalde uitlotingswinsten en winsten bij verkoop van obligatiën bedroeg het reservefonds (gereserveerde bedrijfs-, uitlotings- en verkoopwinsten) op 31 December 1928 f 3 316 000. Daartegenover staat een boekverlies op de fondsenbeleggingen wegens nadeelig verschil tusschen aankoopkoersen en beurskoersen per 31 December 1928 van f 305 000.

Verdere bijzonderheden worden vermeld in het jaarverslag van de postspaarbank over 1928.

II. SPOOR- EN TRAMWEGEN.

Bij R.V. van 9 Juni 1928 (I. S. nos. 200, 201 en 202) zijn voorschriften vastgesteld ter uitvoering van het bepaalde bij de artt. 10 (lid 1), 19 en 30 der ,,Bepalingen Aanleg en Bedrijf Spoorwegen" (I. S. 1927 n°. 259) (Spoorwegverordening, S.V.), ter uitvoering van het bepaalde bij de artt. 13 (lid 1), 17 en 24 der ,,Bepalingen Stadstramwegen" (I. S. 1927 n°. 260) (Stadstramwegverordening, S.T.V.) en ter uitvoering van het bepaalde bij de artt. 13 en 19 der ,,Bepalingen Landelijke Tramwegen" (I. S. 1927 n°. 261) (Landelijke tramwegverordening, L.T.V.). De beide eerstgenoemde Regeeringsverordeningen zijn 1 November 1928 in werking getreden (zie I. S. n°. 415).

Bij R. V. van 9 Juni 1928 (I. S. n°. 203) zijn — met ingang van 1 November 1928 (zie I. S. n°. 415) — nieuwe regelen vastgesteld, in acht te nemen ten aanzien van aanvragen van concessie voor den aanleg en de exploitatie van spoorwegen, ten aanzien van aanvragen van concessie voor de exploitatie van landelijke tramwegen en ten aanzien van aanvragen van vergunning voor den aanleg van landelijke tramwegen, alsmede bij het aanvragen van voorrang voor concessie (Concessie-aanvrageverordening, C.A.V.).

Het K. B. 17 Juni 1926 n°. 52 (I. S. n°. 334), zooals dat is gewijzigd en aangevuld bij K. B. 17 Maart 1927 n°. 16 (I. S. n°. 295), houdende vaststelling van algemeene regelen betreffende den aanleg en de exploitatie van spoor- en tramwegen, bestemd voor algemeen verkeer in Nederlandsch-Indië, zoomede de algemeene bepalingen betreffende de spoor- en tramwegen (I. S. 1927 n°. 258), de bepalingen betreffende den aanleg en het bedrijf der spoorwegen (I. S. 1927 n°. 259) en de bepalingen voor de stadstramwegen (I. S. 1927 n°. 260) zijn in werking getreden op 1 November 1928 (zie I. S. n°. 415).

Bij G. B. 18 Sept. 1928 n°. 24 (I. S. n°. 416) zijn de spoorwegen der eerste klasse (bestemd om bereden te worden met eene grootste snelheid van 60 K.M. per uur of meer) en der tweede klasse (bestemd om bereden te worden met de voor

elken spoorweg afzonderlijk vast te stellen grootste snelheid, welke meer dan 20, doch minder dan 60 K.M. per uur bedraagt) aangewezen.

Bij G. B. 18 Sept. 1928 n°. 25 (I. S. n°. 417) is de grootste snelheid vastgesteld, waarmede op verschillende lijnen of lijngedeelten der spoorwegen der tweede klasse mag worden gereden.

Hèt bij art. 7 (lid 1 en lid 2 *b* en *c*) en bij art. 8 der algemeene bepalingen spoor- en tramwegen (A.B.S.T.) (I. S. 1927 n°. 258) bepaalde is bij G. B. 18 Sept. 1928 n°. 26 (I. S. n°. 418) van toepassing verklaard op alle spoorwegen der tweede klasse van den dienst der staatsspoor- en tramwegen, de Nederlandsch-Indische Spoorwegmaatschappij, de Deli-Spoorwegmaatschappij en de Semarang—Cheribon-Stoomtrammaatschappij.

Bij G. B. 5 Jan. 1929 n°. 14 (Bb. n°. 11847) zijn de bepalingen betreffende de zelfkosten van het vervoer langs de staatsspoor- en tramwegen nader gewijzigd.

De bepalingen betreffende het vervoer van 's Lands reizigers en goederen op de staatsspoor- en tramwegen in Nederlandsch-Indië zijn nader gewijzigd en aangevuld bij G. Bn. 8 Oct. 1928 n°. 25 (Bb. n°. 11767), 11 Dec. 1928 n°. 15 (Bb. n°. 11827), 17 Dec. 1928 n°. 16 (Bb. n°. 11829), 8 Maart 1929 n°. 19 (Bb. n°. 11918), 18 April 1929 n°. 22 (Bb. n°. 11939) en 26 April 1929 n°. 34 (Bb. n°. 11948).

A. STAATSSPOOR- EN TRAMWEGEN. [1])

1°. JAVA.

a. Verkenning, opneming en aanleg.

In 1928 werden slechts enkele onderzoekingen verricht inzake eene eventueele verlenging van de tramlijn Ragadjampi— Bentjoeloek. De onderhanden zijnde tramlijn Loemadjang— Kentjong—Kasian, welke tot Toetoel gereed kwam, werd in 1928 doorgetrokken tot Balong. De aanlegrekening sloot einde 1928 met een bedrag van f 2 816 468. De aanleg van de lijn Garoet—Tjikadjang werd voortgezet. De aanlegrekening sloot einde 1928 met een bedrag van f 1 917 654. Begonnen werd met den ombouw van het smalsporige lijngedeelte Balong—Rambipoedji in normaalspoor. De Nederlandsch-Indische Spoorwegmaatschappij zette den aanleg van eene vrijliggende smalspoorverbinding tusschen Solo Balapan en Jogja Toegoe ten behoeve van de staatsspoorwegen voort, op grond van de met het Gouvernement gesloten overeenkomst van 19 Juni/1 Juli 1925. Einde 1928 waren de onderbouw en de bruggen gereed en was het spoor over bijna de geheele lengte gemonteerd.

b. Uitbreidingswerken.

Voortgegaan werd met de uitvoering van de werken tot verbetering van de spoorwegtoestanden te Batavia en Soerabaja.

Te Batavia kwam het zuidelijk opstel-emplacement, behoorende bij het nieuwe stationsemplacement op het terrein van het voormalige station Batavia-Zuid, gereed. De aanleg van dit nieuwe personenstation met emplacement en aansluitende lijnen naar Kampong Bandan, Antjol en Kemajoran bleef onderhanden.

Te Soerabaja kwam de ombouw van het emplacement Soerabaja-kota nagenoeg gereed. De aanleg van de lijnverdubbeling tusschen Wonokromo en Bangil werd voortgezet, die van het lijngedeelte Boedoeran—Sidoardjo kwam gereed en werd in gebruik gesteld.

Op het emplacement Nieuw Krawang werd de nieuwe tramlocomotiefloods in gebruik genomen. De onderhanden irrigatiewerken in Krawang maakten den bouw van een paraboolbrug van 25 M. en een liggerbrug van 2 × 600 M. noodig. Beide bruggen kwamen gereed en werden in gebruik genomen. Seinhuizen werden gebouwd te Semboeng, Baron, Poerwosari, Kertasana en bij de scheidingswissel Brantas. De goederenloodsen te Wonokromo en Djati, het stationsgebouw te Kalisat, het haltegebouw te Nangkaän en de perronoverkapping te Solo Balapan werden uitgebreid. De locomotiefloods te Malang werd uitgebreid. Uitbreiding van de emplacementen Solo-Djebres, Djati, Letjes, Tanggoel, Temoegoeroeh en Kras had eveneens plaats. De aanleg van een rangeeremplacement beoosten Probolinggo, de aanleg van havensporen op het Westerboord en de uitbreiding van de sporen op het Oosterboord van de haven te Probolinggo kwamen gereed.

In 1928 werd uitgegeven voor de werken te Batavia f 795 000, voor de werken te Soerabaja f 196 000 en voor de lijnverdubbeling Wonokromo—Bangil f 534 000.

c. Electrificatie.

De werkzaamheden voor de electrificatie van de lijn Manggarai—Buitenzorg werden voortgezet.

In 1928 werden voor de electrische tractie verbruikt 6 696 000 Kilo-Watt-uur draaistroom voor 1 600 000 electrische treinkilometers, overeenkomende met 142 823 000 ton-kilometers.

Ten behoeve van de electrificatie-werkzaamheden werd tot het einde van 1928 uitgegeven f 11 844 000.

d. Constructie en bruggenbouw.

De studiecommissie voor normalisatie in Nederlandsch-Indië kwam in 1928 tot definitieve conclusies omtrent organisatie en werkwijze van het in Indië op te richten centrum van normalisatie. Op 20 December 1928 kon tot de oprichting van eene stichting, genaamd ,,Fonds voor de normalisatie in Nederlandsch-Indië'' worden overgegaan, beheerd door den raad voor de normalisatie in Nederlandsch-Indië (normalisatieraad). Oprichters zijn 15 particuliere instellingen, welke elk een lid afvaardigden, terwijl de hoofden van de Departementen mede een of meer afgevaardigden aanwezen. De stichting verkreeg een gouvernementssubsidie van f 7500 's jaars, terwijl door elk van de 15 particuliere afgevaardigden f 600 's jaars wordt bijgedragen.

e. Personeel.

Bij het bedrijf op Java waren einde 1928 in dienst 27 904 ambtenaren en beambten. In de werkplaatsen te Manggarai, Bandoeng, Poerworedjo, Madioen, Soerabaja-Goebeng en Djember waren op dat tijdstip werkzaam 9 ingenieurs, 219 toezichthouders en 5900 ambachtslieden, werklieden, leerlingen en koelies.

2°. BUITENGEWESTEN.

a. Verkenning, opneming en aanleg.

De terreinmetingen voor het eventueel doortrekken van de onderhanden lijn Lahat—Moearasaling—Loeboeklinggau werden voortgezet in de richting Soeroelangoen.

In Midden-Sumatra werd de opneming voor een eventueel te bouwen lijn tusschen Taloek en de Koeantan-districten en Pakanbaroe aan de Siak-rivier voltooid.

De terreinmetingen van de Koeantan-districten naar een havenplaats aan den benedenloop van de Koeantan (Marogiri-)-rivier werden voortgezet.

In aansluiting met de opnemingen naar Pakanbaroe en langs de Koeantan-rivier, werd begonnen met terreinmetingen in het gebied tusschen Loeboekgedang (onderdistr. Moearalaboeh, afd. Solok, res. Sumatra's Westkust) en de Koeantan voor den eventueelen aanleg van een spoorlijn van eerstgenoemde plaats naar Pakanbaroe dan wel naar een havenplaats aan de Koeantanrivier. Van Loeboekgedang zullen de terreinopmetingen nog in zuidelijke richting worden voortgezet (naar Soengaipenoeh) voor eene eventueele aansluiting van Kerintji.

De opmetingen in de Koeantankloof ten behoeve van eene eventueele verbinding van den West-Sumatra-spoorweg met de Koeantan-districten werden voorloopig beëindigd.

Een economisch onderzoek werd ingesteld naar de wenschelijkheid tot aanleg van eene railverbinding van de Ophir-districten met den West-Sumatra-spoorweg. De uitvoering van deze verbinding bleek nog niet aanbevelenswaardig.

De werkzaamheden voor den aanleg van de lijn Lahat—Loeboeklinggau werden op het gedeelte Lahat—Moearasaling voortgezet. Met de eigenlijke aanlegwerkzaamheden op het gedeelte van Moearasaling tot Loeboeklinggau (voorloopig eindpunt) werd nog niet begonnen. De aanlegrekening sloot einde 1928 met een bedrag van f 4 051 000.

1) Statistische gegevens zijn opgenomen in bijlage AA.

b. Constructie en bruggenbouw.

Tot de voornaamste ontwerpen, welke in het verslagjaar gereed kwamen, behoort een brug van 99 M. theoretische wijdte voor het kunstwerk 639 van den Atjeh-spoorweg. Begonnen werd met het verbeteren van de bruggen van den Atjeh-spoorweg.

c. Personeel.

Bij het bedrijf der staatsspoor- en tramwegen in de Buitengewesten waren einde 1928 8950 ambtenaren en beambten in dienst. In de werkplaatsen te Padang, Palembang, Tandjoengkarang en Sigli waren per dag gemiddeld 1625 werklieden werkzaam.

EXPLOITATIE-UITKOMSTEN.

a. Staatsspoorwegen 1ste en 2de klasse op Java.

1°. *Spoorwegen 1ste en 2de klasse (hoofdlijn).*

Lengte in bedrijf. De lengte van de hoofdlijn op Java met een spoorwijdte van 1,067 M. bedraagt 2251 K.M., waarvan 200 K.M. in dubbelspoor ligt, terwijl 41 K.M. in electrische exploitatie is.

Vervoermiddelen. Einde 1928 bestond het rollend materieel van de hoofdlijn op Java uit 553 stoomlocomotieven, 15 electrische locomotieven (waaronder 2 accu-locomotieven), 1707 rijtuigen, 23 motorrijtuigen met 23 volgrijtuigen en 14 713 wagens, tegen 534 stoomlocomotieven, 9 electrische locomotieven (waaronder 2 accu-locomotieven), 1707 rijtuigen, 20 motorrijtuigen met 20 volgrijtuigen en 14 751 wagens op het einde van 1927.

In 1928 werden verbruikt 307 287 ton steenkolen (waaronder 87 244 ton briketten) en 44 230 ton djatibrandhout, tegen 274 584 ton steenkolen (waaronder 92 636 ton briketten), 46 479 ton djatibrandhout en 2444 K.G. residu in 1927.

Uitkomsten van het vervoer. De ontvangsten van de hoofdlijn op Java bedroegen in 1928 f 67 342 696, tegen f 64 755 825 (verbeterd cijfer) in 1927, dus f 2 586 871 of 3,99% meer dan in 1927. De opbrengst van het reizigersverkeer daalde van f 20 050 417 (verbeterd cijfer) in 1927 tot f 18 954 497 in 1928, derhalve met f 1 095 920 of 5,46%. De opbrengst van het ijl- en vrachtgoederenvervoer in 1928 bedroeg f 43 065 684 en in 1927 (verbeterd cijfer) f 39 547 066, zoodat de toeneming f 3 518 618 of 8,9% bedroeg.

De exploitatie-uitgaven bedroegen in 1928 f 39 051 382, tegen f 38 398 956 (verbeterd cijfer) in 1927, dus f 652 426 of 1,70% meer, zoodat het bruto-overschot steeg van f 26 356 869 (verbeterd cijfer) in 1927 tot f 28 291 314 in 1928, dus met f 1 934 445 of 7,34%.

2°. *Spoorwegen 2de klasse (zijlijnen).*

Lengte in bedrijf. De lengte van de spoorwegen 2de klasse (zijlijnen) met normaalspoor (1,067 M.) bedraagt 551 K.M. De lengte van de zijlijnen met smalspoor (0,60 M.) Krawang—Lamaran—Rengasdengklok/Wadas en Tjikampek—Tjilamaja/Wadas bedraagt 79 K.M., terwijl de lengte van de smalsporige zijlijn Rambipoedji—Balong—Poeger/Amboeloe in Oost-Java 41 K.M. bedraagt.

Op 1 Juni 1928 is de normaalsporige lijn Loemadjang—Toetoel opengesteld voor het algemeen verkeer en op 1 November 1928 het lijngedeelte Toetoel—Balong, zoodat de geheele lijn Loemadjang—Balong in exploitatie genomen is, voorloopig met een maximum snelheid van 30 K.M. per uur.

Met ingang van 1 Mei 1928 werd, in verband met de autoconcurrentie, de maximum treinsnelheid op de Klakah—Pasirian-lijn verhoogd van 30 tot 45 K.M. per uur.

De autodiensten op Java werden in 1928 onderhouden over een wegennet van 134 K.M.

Vervoermiddelen. Het rollend materieel van de zijlijnen bestond einde 1928 uit 68 locomotieven, 247 rijtuigen en 79 wagens bij de normaalspoorwegen en 24 locomotieven, 85 rijtuigen en 203 wagens bij de smalspoorwegen.

Bij de autodiensten op Java waren einde 1928 aanwezig 2 personenwagens en 17 vrachtwagens en autobussen.

Uitkomsten van het vervoer. De ontvangsten over 1928 bedroegen f 3 416 937, tegen f 3 204 034 (verbeterd cijfer) in 1927. De exploitatie-uitgaven beliepen in 1928 f 2 369 677, tegen f 2 322 058 (verbeterd cijfer) in 1927.

b. Staatsspoorwegen 2de klasse in de Buitengewesten.

1°. *Staatsspoorwegen ter Sumatra's Westkust.*

Lengte in bedrijf. De lengte van de lijnen van de staatsspoorwegen ter Sumatra's Westkust met een normaalspoorwijdte van 1,067 M. bedroeg 284 K.M., waarvan 36 K.M. tandradbaan, terwijl de Landsautomobieldienst in de gewesten Sumatra's Westkust, Tapanoeli en Oostkust van Sumatra in 1928 onderhouden werd over een wegennet van 756 K.M.

Vervoermiddelen. Bij het einde van 1928 bestond het rollend materieel uit 96 locomotieven (waarvan 58 tandrad- en 38 adhaesie-locomotieven), 129 rijtuigen en 1127 goederenwagens, tegen 92 locomotieven, 129 rijtuigen en 1110 goederenwagens einde 1927. Bij den automobieldienst ter Sumatra's Westkust waren einde 1928 aanwezig 6 personen- en 38 vrachtwagens, tegen 5 personen- en 39 vrachtwagens einde 1927.

Uitkomsten van het vervoer. De ontvangsten van de staatsspoorwegen ter Sumatra's Westkust met nevenbedrijf en autodiensten bedroegen over 1928 f 4 676 147, tegen f 4 906 761 in 1927, dus f 230 614 of 4,70% minder. De uitgaven bedroegen over 1928 f 3 493 212 en over 1927 f 3 397 100; zij stegen dus met f 96 112 of 2,83%.

Het bruto-overschot, ad f 1 509 661 in 1927, verminderde tot f 1 182 935 in 1928, hetgeen dus eene daling aanwijst van f 326 726 of 21,64%.

2°. *Zuid-Sumatra-staatsspoorwegen.*

Lengte in bedrijf. De lengte van de Zuid-Sumatra-staatsspoorwegen met eene spoorwijdte van 1,067 M., inclusief de zijlijnen Garoentang—Teloekbetoeng (4 K.M.), Praboemoelih—Tandjoengenim (87 K.M.) en Moearaénim—Lahat (39 K.M.) bedroeg 530 K.M., terwijl de autodiensten in de residentiën Palembang en Benkoelen in 1928 onderhouden werden over een wegennet van 503 K.M.

Vervoermiddelen. Het rollend materieel van de Zuid-Sumatra-staatsspoorwegen bestond einde 1928 uit 65 locomotieven, 121 rijtuigen en 1099 wagens, tegen 59 locomotieven, 115 rijtuigen en 1031 wagens in 1927, terwijl bij de autodiensten in de residentiën Palembang en Benkoelen einde 1928 aanwezig waren 5 personen- en 43 vrachtwagens, tegen 9 personen- en 73 vrachtwagens einde 1927.

Uitkomsten van het vervoer. De ontvangsten van de Zuid-Sumatra-staatsspoorwegen, inclusief nevenbedrijf en autodiensten, bedroegen in 1928 f 5 005 694, tegen f 4 580 016 in 1927, dus f 425 678 of 9,29% meer.

De exploitatie-uitgaven beliepen in 1928 f 3 270 546 en in 1927 f 3 127 228; zij waren dus in 1928 f 143 318 of 4,58% meer. Het bruto overschot bedroeg in 1928 f 1 735 148, dus f 282 360 of 18,69% meer dan in 1927.

3°. *Atjeh-spoor.*

Lengte in bedrijf. De lengte van de spoorlijn met eene spoorwijdte van 0,75 M. bedroeg einde 1928 520 K.M.

Vervoermiddelen. Het rollend materieel bestond einde 1928 uit 62 locomotieven, 156 rijtuigen en 1204 wagens, tegen 62 locomotieven, 156 rijtuigen en 1204 wagens einde 1927.

Uitkomsten van het vervoer. De ontvangsten van de Atjehspoor bedroegen over 1928 f 2 479 889, zijnde f 81 121 of 3,38% meer dan in 1927. De exploitatie-uitgaven waren in 1928 f 1 741 167 tegen f 1 631 703 in 1927, dus f 109 464 of 6,71% meer, terwijl het bruto-overschot over 1928, ad f 738 722, met f 28 343 of 3,69% daalde ten opzichte van dat van 1927.

4°. *Zuid-Celebes-spoor.*

Lengte in bedrijf. De lengte van deze lijn met eene normale spoorwijdte van 1,067 M. bedraagt 47 K.M.

Vervoermiddelen. Het rollend materieel bestond einde 1928 uit 7 locomotieven, 14 rijtuigen en 104 wagens, tegen 7 locomotieven, 17 rijtuigen en 104 wagens einde 1927.

Uitkomsten van het vervoer. De ontvangsten over 1928 waren f 122 607, tegen f 110 671 in 1927, dus f 11 936 of 10,78% meer; de bedrijfsuitgaven stegen van f 141 851 in 1927 tot f 147 840 in 1928, dus met f 5989 of 4,22%. Terwijl de uitgaven in 1927 de ontvangsten met f 31 180 overschreden, wees dit nadeelig verschil over 1928 een bedrag van f 25 233 aan.

c. Volledig bedrijf van de staatsspoorwegen en automobieldiensten.

Lengte in bedrijf. De lengte van de spoorlijnen bedraagt 3663 K.M. normaalspoor (1,067 M.), 520 K.M. smalspoor (0,75 M.) en 120 K.M. smalspoor (0,60 M.), tezamen 4303 K.M. op 31 Maart 1928.

Vervoermiddelen. Het rollend materieel van de staatsspoorwegen bestond einde 1928 uit 875 stoomlocomotieven, 15 electrische locomotieven, 2459 rijtuigen, 46 motorrijtuigen met volgrijtuigen en 18 529 wagens.

Het wagenpark van de Landsautomobieldiensten bestond einde 1928 uit 13 personenwagens en 98 vrachtwagens en autobussen.

Uitkomsten van het vervoer. De ontvangsten van den geheelen dienst, inbegrepen de Landsautomobieldiensten, bedragen over 1928 f 83 043 970, tegen f 79 956 075 in 1927, dus f 3 087 895 of 3,86% meer; de bedrijfsuitgaven stegen van f 49 018 896 in 1927 tot f 50 073 824 in 1928 en vermeerderden dus met f 1 054 928 of 2,15%. Het bruto bedrijfsoverschot steeg van f 30 937 179 in 1927 tot f 32 970 146 in 1928 en vermeerderde dus met f 2 032 967 of 6,57%.

B. PARTICULIERE SPOOR- EN TRAMWEGEN.

1°. SPOORWEGEN.

De lengte van de spoorwegen van de Nederlandsch-Indische en de Deli Spoorwegmaatschappij bleef onderscheidenlijk 212 en 271 K.M.

Op 1 Mei 1928 trad eene nieuwe dienstregeling van den loop der treinen op den spoorweg Semarang—Vorstenlanden van de Nederlandsch-Indische Spoorwegmaatschappij in werking.

2°. TRAMWEGEN.

Nederlandsch-Indische Spoorwegmaatschappij. Met ingang van 1 November 1928 is eene gewijzigde dienstregeling ingevoerd op de lijnen Jogja—Willem I, Solo—Bojolali—Batoeretno, Semarang—Gambringan en Goendih—Soerabaja.

Semarang—Cheribon-, Semarang—Joana-, Serajoedal-, Kediri-, Malang- en Modjokerto-Stoomtrammaatschappijen. Met ingang van 1 Mei 1928 werden nieuwe dienstregelingen ingevoerd.

Oost-Java Stoomtrammaatschappij. Met ingang van 1 Juli 1928 werd eene nieuwe dienstregeling ingevoerd.

Probolinggo-Stoomtrammaatschappij. Met ingang van 26 Mei 1928 werd eene nieuwe dienstregeling ingevoerd.

Deli-Spoorwegmaatschappij. Bij G. B. 24 Oct. 1928 n°. 7 (Bb. n°. 11782) is aan de Deli-Spoorwegmaatschappij concessie verleend tot doortrekking van de haar bij G. B. 13 Dec. 1926 n°. 6 verleende concessie voor den aanleg van een stoomtramweg, aanvangende bij het ten Zuiden van de Koealoe-rivier ontworpen eindpunt van de lijn en eindigende op den rechteroever van de Bila-rivier, ongeveer ter plaatse van de vestiging Rantau Prapat, op dezelfde voorwaarden als van de lijn Kisaran—Koealoe.

Statistische gegevens betreffende den omvang van het bedrijf der particuliere spoor- en tramwegmaatschappijen zijn opgenomen in bijlage AA.

C. VERVOERKABELS.

Bij G. B. 10 Mei 1928 n°. 9 is aan de naamlooze vennootschap Cultuurmaatschappij Klein-Getas vergunning verleend voor den aanleg en het gebruik van een vervoerkabel ten behoeve van hare, in de afdeeling Kendal der residentie Semarang gelegen onderneming Klein-Getas. Dergelijke vergunningen werden verleend: bij G. B. 24 Mei 1928 n°. 15 aan A. R. van Wel, vertegenwoordiger van de naamlooze vennootschap Rotterdamsche Cultuurmaatschappij, ten behoeve van de in de afdeeling Kendal der residentie Semarang gelegen onderneming Selokaton en bij G. B. 16 Nov 1928 n°. 5 aan de naamlooze vennootschap Landbouwmaatschappij Moeara Laboe ten behoeve van hare in de onderafdeeling Moearalaboeh (afd. Solok, res. Sumatra's Westkust) gelegen koffie- en rubberonderneming Liki.

III. MIJNBOUW.

§ 1. DIENST VAN DEN MIJNBOUW, DIENST DER MIJNVERORDENINGEN, OPSPORINGSDIENST EN DIENST VAN HET GRONDPEILWEZEN.

Wetgeving. Bij de wet van 21 Juli 1928 (N. S. n°. 268, I. S. n°. 456) is de Minister van Koloniën, als vertegenwoordigende de rechtspersoon Nederlandsch-Indië, gemachtigd tot het sluiten van overeenkomsten, als bedoeld in art. 5a der Indische Mijnwet, met de Bataafsche Petroleummaatschappij, betreffende de opsporing en ontginning van aardolie, enz. in vier terreinen in de residentie Palembang, een terrein in de residentie Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo en twee terreinen in het gouvernement Atjeh en Onderhoorigheden.

Bij Ord. van 21 Dec. 1928 (I. S. n°. 545) zijn de regelen betreffende de beperkingen van het beschikkingsrecht over niet in art. 1 der Indische Mijnwet genoemde delfstoffen, welke voorkomen in tot het vrij Landsdomein behoorende gronden, met het oog op de bescherming van 's Lands bosschen aangevuld, in verband met de instelling van de provincie Oost-Java.

Bij G. B. 21 Juni 1929 n°. 1x zijn de bij G. Bn. 19 Juli 1920 n°. 63, 2 Febr. 1921 n°. 1a (art. 3, sub I *m*, *n* en *p*) (I. S. n°. 75), 4 Dec. 1923 n°. 2 (I. S. n°. 583), 10 Aug. 1926 n°. 20, 13 Sept. 1927 n°. 27, 10 Jan. 1928 n°. 26, 5 April 1928 n°. 14 en 14 Febr. 1929 n°. 18 uitgesproken reserveeringen voor opsporingen en ontginningen van Gouvernementswege, met betrekking tot alle in het 1ste lid, onder *b*, van art. 1 der Indische Mijnwet vermelde delfstoffen, opgeheven. Bij dezelfde gelegenheid zijn gereserveerd voor opsporingen en ontginningen van Gouvernementswege met betrekking tot genoemde delfstoffen de residentiën Bantam, Batavia, Buitenzorg, Krawang, Cheribon en Indramajoe (prov. West-Java), Pekalongan, Tegal, Semarang, Koedoes, Rembang, Blora, Noord-Banjoemas, Zuid-Banjoemas en Kedoe (prov. Midden-Java) en Soerabaja, Modjokerto, Grisee, Bodjonegoro, Madioen, Kediri, Pasoeroean, West-Madoera en Oost-Madoera (prov. Oost-Java), met inbegrip van de aan bovenomschreven gebied en aan de daartoe behoorende eilanden grenzende territoriale zee, met uitzondering nochtans van de gedeelten, welke ingevolge G. Bn. 10 Aug. 1912 n°. 25, 14 Sept. 1915 n°. 34 (sub 1ste *c*, 3de, 4de en 5de) en 16 Juli 1926 n°. 11 om redenen van algemeen belang voor mijnbouwkundige opsporingen zijn gesloten.

Personeel. Einde Juni 1928 bestond het hooger en lager technisch personeel van den dienst van den mijnbouw uit respectievelijk 78 en 217 ambtenaren, van wie 4 en 5 bij het hoofdkantoor, 5 en 5 bij den dienst der mijnverordeningen, 31 en 13 bij den opsporingsdienst en de Sumatra-kaarteering, 2 en 10 bij den dienst van het grondpeilwezen, 19 en 72 bij het bedrijf der

Bangka-tinwinning, 5 en 49 bij de Oembilin-mijnen, 4 en 21 bij de Poeloe Laoet-mijnen, 4 en 24 bij de Boekit Asam-mijnen en 4 en 18 bij de goud- en zilvermijnen in Benkoelen, terwijl er 9 en 13 met verlof waren.

Geschriften. Van het Jaarboek van het mijnwezen in Nederlandsch-Indië verscheen van den jaargang 1927 het „algemeen gedeelte", terwijl van de „Verhandelingen" verschenen zijn de jaargangen 1926 (eerste en tweede gedeelte), 1927 (eerste gedeelte) en 1928 (eerste gedeelte).

Van de serie „Vulkanologische en seismologische mededeelingen" verschenen de nummers 9 en 10.

Van de serie „Wetenschappelijke mededeelingen" verschenen de nummers 10, 11 en 12.

Sinds November 1927 verschijnt maandelijks het „Bulletin of the Netherlands East Indian Volcanological Survey".

Mijnbouwkundige, geologische en palaeontologische onderzoekingen van Gouvernementswege. In de Westerafdeeling van Borneo werden geologische onderzoekingen ingesteld in de noordelijke helft van het landschap Matan, in de landschappen Sempang, Koeboe en Sanggau, de Pinoeh-landen en het stroomgebied van de Boven-Ketoengau. Een onderzoek naar tin in Boven-Matan gaf negatief resultaat.

In de Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo namen de in hoofdzaak aanvullende, geologische onderzoekingen in Pasir nog het geheele jaar in beslag. Met het voorgenomen onderzoek in de afdeelingen Balikpapan en Koetei kon eerst in 1929 een begin worden gemaakt.

De onderzoekingen in het gouvernement Celebes en Onderhoorigheden, met name op Boeton, Moena, den Zuidoostarm van Celebes en de eilandjes in Straat Tiworo, werden regelmatig voortgezet.

Op Sumatra bleef de systematische, geologische en agrogeologische kaarteering nog tot het zuidelijk gedeelte van de Lampoengsche Districten beperkt.

Op Java werden de ertsonderzoekingen in Zuid-Bantam voortgezet; de systematische, geologische kaarteering is op verschillende plaatsen van dit eiland aangevangen.

De permanente waarneming van de vulkanische verschijnselen van een aantal der gevaarlijkste vulkanen op Java en van Krakatau werd ononderbroken voortgezet. Ook werden incidenteel andere vulkanen bezocht, zoowel op Java als elders in den archipel.

Aan verschillende diensten en aan particulieren werden, in den regel tegen vergoeding der kosten, adviezen verstrekt hoofdzakelijk ten behoeve van den aanleg van stuwdammen en voor watervoorziening. Talrijke verslagen werden uitgebracht over aardschuivingen en bodemonderzoekingen. In samenwerking met den Oudheidkundigen Dienst werden enkele archaeologische onderzoekingen verricht.

In het geologische kabinet werden de door de verschillende onderzoekingen bijeengebrachte collecties van gesteenten op hun fossielinhoud, en de daarvoor in aanmerking komende monsters petrografisch en mineralogisch onderzocht.

In het scheikundig laboratorium van den dienst van den mijnbouw werden, zoowel voor den dienst zelven als voor rekening van particulieren, chemische en metallurgische onderzoekingen verricht.

Diepe grondpeilingen. Gedurende het tijdvak 1 Juli 1928 tot einde Juni 1929 werden van de 14 op eerstgenoemden datum in gang zijnde artesische boringen er 9 beëindigd met gunstig resultaat. Van de 27 nieuw ter hand genomen boringen kwamen er 17 gereed. De voltooide boringen waren als volgt verdeeld: Batavia 3, Midden-Priangan 1, Pekalongan 3, Semarang 4, Tegal 1, Modjokerto 1, Madioen 2, Ponorogo 1, Kediri 4, Blitar 1, Bondowoso 1, Djember 1, Oostkust van Sumatra 3.

Van de bestaande putten werd één schoongespoeld en hersteld.

Gedurende hetzelfd tijdvak zijn, op den voet van de Ord. van 10 Aug. 1912 (I. S. n°. 430), 14 vergunningen verleend tot het boren van 28 putten en 2 vergunningen tot het verrichten van herstellingen en schoonspoelingen van 39 bestaande putten.

Keloed-werken. Deze werken kwamen in April 1928 gereed; de bewaking werd opgedragen aan den vulkanologischen dienst.

---

§ 2. ONTGINNINGEN VAN GOUVERNEMENTSWEGE.

a. In eigen beheer.

Tinwinning op Bangka. De tinproductie bedroeg gedurende het bedrijfsjaar 1928/1929 353 350 pikol, bij eene gemiddelde sterkte van 18 927 man, tegen 353 539 pikol met 20 547 man in 1927/1928. De kosten van het tin in de pakhuizen op Bangka kwamen volgens de commercieële boekhouding op f 55,96 per pikol, tegen f 55,89 (verbeterd cijfer) per pikol in 1927/1928.

Steenkolenontginningen nabij Sawahloento (Oembilin-mijnen), te Stagen (Poelau Laoet-mijnen) en te Tandjoeng-enim (Boekit Asam-mijnen). De productie der Oembilin-mijnen bedroeg in 1928 103 546 ton stukkolen, 298 578 ton gemengde kolen, 98 150 ton gruiskolen en 6905 ton fijnkolen, of te zamen 507 179 ton (waaronder 27 768 ton voor eigen gebruik te Sawahloento). Voor 1927 waren deze cijfers onderscheidenlijk 504 014 en 21 441 ton.

Van de afgeleverde 476 907 ton kolen zijn aan particulieren verkocht 263 759 ton, waarvan 53 377 ton aan de Nederlandsch-Indische Portland Cement Maatschappij te Indaroeng en 210 382 ton verscheept uit Emmahaven. Aan bunkerkolen werden aldaar afgenomen door de stoomvaartmaatschappijen „Rotterdamsche Lloyd", „Nederland" en „Koninklijke Paketvaartmaatschappij" tezamen 123 811 ton (vorig jaar 107 560 ton), terwijl door andere schepen 1699 ton werden ingenomen. Aan de staatsspoorwegen ter Sumatra's Westkust werd verstrekt 47 567 ton kolen en gruis en aan de overige gouvernementsdiensten 165 581 ton.

De sterkte aan dwangarbeiders daalde van 1435 op het eind van 1927 tot 1103 op eind 1928; het aantal contractanten steeg van 3104 tot 3174, terwijl het aantal vrije lieden steeg van 1108 tot 1170.

Van de 2162 mannelijke contractanten, wier verband in 1928 eindigde, bleven 1426 als vrije arbeiders of teekenden een hercontract, terwijl bovendien 133 verlofgangers van Java terugkeerden.

Ongerekend den voor aanleg gevorderden arbeid zijn gedurende 1928 door dwangarbeiders, contractanten, vrije en losse arbeiders tezamen verricht 1 562 346 dagdiensten, waardoor 507 179 ton kolen werd verkregen, tegen 1 675 260 dagdiensten en 504 014 ton in 1927. De productie per hoofd en per dag bedroeg 315 K.G., tegen 294 K.G. in het vorig jaar. Berekend over het aantal dagdiensten ten laste van werkzaamheden in de mijn en bij de opvulling, het vervoer en de verlading was de hoofdelijke dagproductie 508 K.G., tegen 475 K.G. in 1927.

De zelfkosten per ton kolen in den spoorwagen te Sawahloento beliepen, met inbegrip van het aandeel der afschrijvingen en der rente f 9,83, tegen f 10,44 (verbeterd cijfer) over het vorige jaar.

Voor werken van aanleg en uitbreiding is in 1928 uitgegeven f 328 988, waarmede het eindcijfer der aanlegrekening vermeerderde. Aangezien van de aanlegrekening een bedrag van f 750 582 is afgeschreven (waaronder f 131 831 voor de per 1 Januari 1927 van de staatsspoorwegen ter Sumatra's Westkust te Emmahaven overgenomen magazijnen en kolenstort met sporen, de electrische bunkerinstallatie en de electrische centrale te Kampong Doerian met H.S.leiding), bedraagt de boekwaarde van het bedrijf der Oembilin-mijnen einde 1928 f 11 221 666, tegen f 11 981 555 (verbeterd cijfer) einde 1927.

De productie van de steenkolenmijnen te Stagen (Poelau Laoet) bedroeg in 1928 173 574 ton, waarvan 117 233 ton grofkolen en 56 341 ton gruis. Het eigen verbruik bedroeg 16 178 ton gruis. De zelfkosten der kolen bedroegen, met inbe-

grip van het aandeel der afschrijvingen en der rente, f 11,94 en geladen in de schepen f 12,77 per ton. Van de te Stagen door 252 schepen ingenomen 153 281 Nederlandsche tonnen, zijn geleverd aan Landsdiensten 459 ton bunkerkolen en 121 158 ton ladingkolen en aan particulieren 22 588 ton bunker- en 9076 ton ladingkolen.

Van de 293 ontslagen mannelijke contractanten, wier contract afliep, bleven 124 op een mondelinge overeenkomst (als vrije arbeider) bij het bedrijf werkzaam. Zij, die geen hercontract sloten, keerden voor het grootste gedeelte naar Java terug. De meesten der ontslagen vrouwelijke contractanten bleven op de onderneming. Einde 1928 waren 1322 contractanten aanwezig, tegen 1265 op het einde van 1927.

Het aantal werkkrachten werd gedurende het jaar 1928 aangevuld met 337 dwangarbeiders. Wegens afloop van straftijd, afkeuring, afschrijving na afwezigheid van langer dan 1 jaar, overlijden en om andere redenen werden 485 dwangarbeiders afgeschreven; einde 1928 waren er nog 598 aanwezig.

Bij het eigenlijke mijnwerk onder den grond zijn door contractarbeiders en vrije lieden 286 294 dagdiensten en door dwangarbeiders 157 208 dagdiensten verricht.

De productie per hoofd en per dag bedroeg 225 K.G., tegen 202 K.G. in het vorige jaar.

Voor aanleg van werken is in 1928 uitgegeven f 307 293; de boekwaarde van het bedrijf bedroeg, na de vereischte afschrijving en na een per 1 Januari 1928 toegepaste extra-afschrijving voor onbruikbaar gebleken activa op den voet der bedrijvenwet, f 4 620 375, tegen f 5 185 477 op het einde van 1927.

De productie der Boekit Asam-steenkolenmijnen te Tandjoengenim (Palembang) heeft in 1928 bedragen 322 165 ton in 331 werkdagen, waarvan 204 739 ton Lematang-marine-kolen en 117 426 ton gruiskolen, tegen 308 003 ton in 329 werkdagen in 1927. De dagelijksche productie bedroeg in 1928 gemiddeld 974 ton, tegen 936 ton in 1927.

Einde 1928 waren bij het bedrijf werkzaam 50 Europeesche ambtenaren, 1253 Javaansche contractanten en 544 vrije lieden.

De gemiddelde hoofdelijke productie heeft in 1928 bedragen 786 K.G., gerekend over alle werkkrachten bij de mijnontginning en voorbereiding en 506 K.G. gerekend over alle werkkrachten bij het bedrijf, met uitzondering van die bij de aanlegwerken (tegen respectievelijk 712 K.G. en 471 K.G. in 1927).

De winningskosten bedroegen (zonder rente en afschrijving) f 1 996 640, of per ton f 6,39, tegen f 6,02 in 1927. De verzendings-, opslag- en afleveringskosten tot en met Kertapati en de bedrijfskosten van den kolendienst aldaar bedroegen f 954 861 of per ton netto afgeleverd f 4,80, tegen f 4,67 (verbeterd cijfer) in 1927.

De opbrengst der afgeleverde kolen, inclusief de zeevracht, bedroeg f 3 679 673, over 232 301 ton, of per ton f 15,84, tegen f 16,83 (verbeterd cijfer) in 1927.

Aan particulieren is verkocht 140 285 ton, terwijl aan Gouvernementsdiensten en bedrijven is geleverd 92 016 ton, tegen 145 586 (verbeterd cijfer) en 58 881 ton in 1927.

Brikettenfabrikage. Gedurende 1928 zijn in de brikettenfabriek 82 629 ton briketten vervaardigd, tegen 112 543 ton in 1927. Afgeleverd werden 78 293 ton aan de staatsspoorwegen, 1425 ton aan andere gouvernementsdiensten, 1435 ton aan gebiedsdeelen met eigen geldmiddelen (gemeente-, provinciale en regentschapswerken) en 1250 ton aan particulieren.

De opbrengst van de afgeleverde briketten, met inbegrip van de aan eenige particuliere afnemers verkochte, bedroeg f 1 643 288 en de bedrijfskosten (zonder afschrijving en rente) bedroegen f 1 716 780, tegen respectievelijk f 2 320 329 en f 2 097 289 (verbeterd cijfer) in het vorige jaar.

Goud- en zilvermijnen in Benkoelen. Gedurende 1928 werden bij de goud- en zilvermijnen in Benkoelen verwerkt 43 252 ton droog erts, waaruit verkregen werden 24 199,135 K.G. bullion, bevattende 345,142 K.G. goud en 23 368,651 K.G. zilver, tegen 41 482 ton erts in 1927, waaruit verkregen werd 26 502,875 K.G. bullion, bevattende 336,302 K.G. goud en 25 539,290 K.G. zilver.

Einde 1928 bedroeg het aantal arbeiders 1262 (1245 te Tambang Sawah en 17 te Tes). Van de 546 contractanten, wier verband eindigde, gingen 309 een nieuwe overeenkomst aan.

b. Aannemingsovereenkomsten.

In 1928 werden 3 nieuwe aannemingsovereenkomsten gesloten voor de winning en verwerking van delfstoffen, namelijk voor de winning van jodium en de met jodiumhoudend water onvermijdelijk medegewonnen aardolie en gassen in 2 terreinen in de residentie Modjokerto (prov. Oost-Java) en 1 terrein in de residentie Soerabaja (prov. Oost-Java), terwijl 2 aannemingsovereenkomsten zijn ontbonden, namelijk 1 voor de winning van kolen (Rembang) en 1 voor de winning van aardolie (Semarang).

Einde 1928 waren van kracht 9 aannemingsovereenkomsten voor de winning en verwerking van delfstoffen, namelijk 2 voor asphalt (Cheribon en Celebes en Onderhoorigheden), 1 voor kolen (West-Priangan), 1 voor zwavel (Midden-Priangan), 1 voor goud, zilver, lood, zink, koper, ijzer en zwavel (West-Priangan) en 4 voor jodium en de met jodiumhoudend water onvermijdelijk medegewonnen aardolie en gassen (Soerabaja en Modjokerto).

§ 3. GEMENGDE BEDRIJVEN.

Gedurende het op 31 Mei 1927 afgeloopen werkjaar 1927/1928 heeft de tinproductie der Gemeenschappelijke Mijnbouwmaatschappij Billiton bedragen 195 249 pikol (in 1926/1927 186 267 pikol). Hiervan is verkocht in Europa 195 021, te Singapore 38 en op Billiton 186 pikol, terwijl door assuradeuren en/of vervoerders werd vergoed 4 pikol, tezamen 195 249 pikol met eene opbrengst van f 37 484 107 of gemiddeld f 191,98 per pikol (in 1926/1927 f 221,98). De opbrengst werd verkregen (volgens de gemiddeld aanwezige sterkte) door 18 495 mijnwerkers (in 1926/1927 17 716 mijnwerkers). De algemeene gezondheidstoestand was gunstig. Het aantal der in de ziekeninrichtingen opgenomen zieken bedroeg 3820, tegen 3854 in 1926/1927. De sterfte in de mijnen en de ziekeninrichtingen tezamen bedroeg 105 man of 5,68 ‰, tegen 5,53 ‰ in het voorafgegane jaar. De door de maatschappij behaalde winst over het boekjaar 1928 beliep f 16 588 988, tegen f 20 801 838 over 1927.

In 1927 bedroeg de productie van ruwe olie van de naamlooze vennootschap Nederlandsch-Indische Aardoliemaatschappij 40 237 K.G. ton, waarvan uit de in Djambi gelegen terreinen Betoeng en Badjoebang respectievelijk 33 254 en 6983 K.G. ton werd verkregen. Het Europeesche personeel bestond einde 1927 uit 3 geologen en eenige assistenten; voorts uit 1 terreinchef, 2 administratieve en 30 technische employé's. Het eigen Inlandsch personeel was 950 man sterk, terwijl 411 Inlandsche werklieden in dienst waren van aannemers, die voor de maatschappij werkzaam waren. De opbrengst der gewonnen olie bedroeg in 1927 f 3 603 213; de door de maatschappij behaalde winst beliep f 199 543.

§ 4. PARTICULIERE ONTGINNINGEN.

Van Regeeringswege werden gedurende het verslagjaar 2 mijnconcessiën verleend, namelijk de mijnconcessie ,,Tapaibekin'' voor de winning van goud en zilver (res. Manado) en de mijnconcessie ,,Frits'' voor de winning van goud, zilver, mangaan en ijzer (res. Tapanoeli).

De mijnconcessie ,,Kahajan'' is bij G. B. 7 Maart 1929 n°. 23 op verzoek ingetrokken.

Bij G. B. 17 April 1929 n°. 27 is, met toepassing van het derde lid van art. 35 der Indische Mijnwet, de door het wd. hoofd van den dienst der mijnverordeningen voor de mijncon-

cessie ,,Salida" van de te Amsterdam gevestigde Kinandam-Sumatra Mijnbouwmaatschappij voor 1927 vastgestelde cijns ten bedrage van f 6 006,65 verminderd tot f 1 501,66, zijnde 1% van de bruto-opbrengst.

Voor de winning van niet in art. 1 der Indische Mijnwet genoemde delfstofen werden 21 vergunningen verleend, en wel:

1 voor kalksteen in de residentie Semarang (gewest Midden-Java);

2 voor witte klei in de residentiën Sumatra's Westkust en Westerafdeeling van Borneo;

18 voor klei, waarvan 1 in de residentie Palembang en 17 in de residentie Rembang (gewest Midden-Java).

Van deze soort vergunningen werden er 4 ingetrokken.

Het aantal door het Gouvernement goedgekeurde mijnconcessiën, verleend door Inlandsche Zelfbesturen, die hunne mijnrechten nog niet aan het Gouvernement hebben overgedragen, vermeerderde met 2, namelijk de voor in Jogjakarta gelegen terreinen verleende mijnconcessies ,,Nawoengan" en ,,Barongan" voor de winning van mangaanerts en andere delfstoffen, met uitzondering van alle in het 1ste lid, onder *b*, van art. 1 der Indische Mijnwet vermelde delfstoffen (G. Bn. 12 Jan. 1929 n°. 33 en 11 April 1929 n°. 8).

Einde 1928 waren van kracht 220 door de Regeering verleende mijnconcessiën, 172 vergunningen tot winning van niet in art. 1 der Indische Mijnwet genoemde delfstoffen en 47 door Inlandsche Zelfbesturen verleende en door het Gouvernement goedgekeurde mijnconcessiën.

In behandeling waren 41 aanvragen voor mijnconcessie, 21 aanvragen om vergunning tot winning van niet in art. 1 der Indische Mijnwet genoemde delfstoffen en 1 aanvraag om goedkeuring van een door een Inlandsch Zelfbestuur verleende mijnconcessie.

Met betrekking tot de op het einde van 1928 van kracht zijnde mijnconcessiën en vergunningen tot winning wordt het volgende medegedeeld.

Tin. Het aantal van kracht zijnde concessiën voor de winning van tin, met inbegrip van de door Inlandsche Zelfbesturen verleende concessiën, bedraagt 17.

In de residentie Riouw en Onderhoorigheden werd door de Singkep Tinmaatschappij over het boekjaar 1927/28 van hare concessie ,,Singkep" 12 832 Ned.-Ind. pikols en van de ,,Singkep Zeetinconcessie" 3449 Ned.-Ind. pikols en dus in totaal 16 281 pikols tin verkregen, tegen resp. 12 737, 2983 en 15 720 pikols in 1926/1927.

In dezelfde residentie won de Nederlandsch-Indische Tin-exploitatie-maatschappij op hare concessies Koendoer en Karimoen respectievelijk 414 en 351 pikol tinerts. Met deze maatschappij werd voorts een overeenkomst gesloten, waarbij haar op den voet van art. 5a der Indische Mijnwet met ingang van 23 Juni 1928 voor den tijd van 15 jaar het recht werd verleend tot het opsporen van tin en wolframium binnen de tot de residentie Riouw en Onderhoorigheden behoorende eilanden en territoriale wateren, met uitzondering van de eilanden Groot-Karimoen, Koendoer, Singkep, het terrein der Singkep-zeeconcessie en het op het eiland Batam gelegen terrein, waarbinnen het doen van mijnbouwkundige opsporingen bij G. B. 11 Jan. 1927 n°. 26 om redenen van algemeen belang is verboden.

Van de opsporingswerken der Mijnbouwmaatschappij Stannum nabij Bangkinang in de residentie Sumatra's Westkust werd 2672 en in het gouvernement Oostkust van Sumatra 177 pikol tin geproduceerd.

Steen- en bruinkolen. Het aantal van kracht zijnde concessiën voor de winning van steen- en bruinkolen, met inbegrip van de door de Zelfbesturen verleende concessiën, bleef 58.

In de residentie Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo verkreeg de Oost-Borneo Maatschappij 227 909 ton kolen, tegen 208 154 ton in 1927; de Steenkolenmaatschappij Parapatan van hare concessie Rantau Pandjang 236 191 ton kolen, tegen 213 803 ton in 1927; de Erven Pangeran Mangkoe Negoro van hunne concessie Loa Boekit 31 211 ton kolen, tegen 29 268 ton in 1927; de Borneo Sumatra Handelmaatschappij van hare concessie Toeajan 1780 ton kolen, tegen 4802 ton in 1927; de Mijnbouwonderneming Goenoeng Batoe Besar van hare gelijknamige concessie 142 033 ton kolen, tegen 134 101 ton in 1927; de Zuid-Borneo Steenkolenmaatschappij van hare concessie Goenoeng Koepangi 7890 ton kolen, tegen 17 178 ton in 1927 en de Mijnbouw- en Handelmaatschappij Menoehan van hare concessie Djaloewin 6 173,5 ton kolen, tegen 3958 ton in 1927.

Petroleum. In het aantal van kracht zijnde concessiën voor de winning van petroleum kwam geen wijziging.

In de residentie Soerabaja verkreeg de Bataafsche Petroleummaatschappij van hare concessies Lidah Koelon, Made, Twaalf Dessa's en Djabakota onderscheidenlijk 12 231, 45 320, 25 829 en 505 ton ruwe olie, tegen 8331, 34 722, 21 970 en 561 ton in 1927 en de Oriental Petroleum Company van hare concessie Petiken ± 30 ton ruwe olie, tegen 31 (verbeterd cijfer) ton in 1927.

In de residentie Grissee betrok de Bataafsche Petroleummaatschappij van hare concessie Metatoe 684 ton ruwe olie, tegen 238 ton in 1927.

In de residentie Bodjonegoro won de Bataafsche Petroleummaatschappij van hare concessies Gegoenoeng, Tinawoen en Wonosari onderscheidenlijk 628, 108 554 en 2770 ton ruwe olie, tegen 860, 67 661 en 168 (verbeterd cijfer) ton in 1927.

In de residentie Blora verkreeg de Bataafsche Petroleummaatschappij van hare concessies Banjoebang, Djepon en Panolan onderscheidenlijk 3547, 97 633 en 198 493 ton ruwe olie, tegen 4708, 26 433 en 128 884 ton in 1927; de Nederlandsche Koloniale Petroleummaatschappij van hare concessies Petak en Tremboel onderscheidenlijk 7604 en 5170 ton ruwe olie, tegen 9857 en 3982 ton in 1927 en de Gaboes Petroleummaatschappij van hare concessie Bapo 566 ton ruwe olie, tegen 20 ton in 1927.

In de residentie Semarang produceerde de Algemeene Petroleum Compagnie ± 150 ton ruwe olie, tegen 172 (verbeterd cijfer) ton in 1927.

Door de Bataafsche Petroleummaatschappij werd van hare concessies Ramok, West-Senabing, Lematang, Tandjoeng Loentar, Arahan, Tandjoeng Loentar Oost, Bandjarsari, Soeban-Djerigi, Moeara Enim, Limau, Kloeang, Kenawang, Berau, Sumpal, Soeban-Boeroeng, Babat en Karang Ringin in de residentie Palembang onderscheidenlijk gewonnen 33 212, 517, 3462, 18 971, 1980, 643, 1383, 261 512, 89 657, 339, 99 437, 636, 923, 6344, 41 194, 37 002 en 1431 ton ruwe olie, welke verwerkt werd in de raffinaderij te Pladjoe, tegen eene productie van 31 901, 519, 3857, 1061, 3443, 627, 2212, 275 097, 102 823, 0, 31 845, 8120, 3002, 8158, 49 212, 41 511 en 1427 ton in 1927.

Van hare in Palembang gelegen concessies Talang Akar, Mambang en Loeboek Batoe verkreeg de Nederlandsche Koloniale Petroleummaatschappij respectievelijk 196 307, 705 en 166 ton ruwe olie, welke te Soengei Gerong werd geraffineerd, tegen een opbrengst van 150 749, 899 en 223 ton in 1927.

In het gouvernement Oostkust van Sumatra verkreeg de Bataafsche Petroleummaatschappij van hare concessies Aroebaai, Boekit Sintang, Telaga Said, Boekit Mas en Boeloe Telang onderscheidenlijk 58 255, 195, 3726, 29 en 5023 ton ruwe olie, tegen 70 085, 211, 3348, 27 en 5494 ton in 1927.

In het gouvernement Atjeh en Onderhoorigheden produceerde de Bataafsche Petroleummaatschappij op hare concessies Peudawa-Oost Peudawa en Paja Bilik onderscheidenlijk 462 en 3180 ton ruwe olie, tegen 450 en 2190 (verbeterd cijfer) ton in 1927; de Perlak Petroleummaatschappij won op hare concessies Peureula en Zuid-Perlak onderscheidenlijk 85 419 en 1573 ton ruwe olie, tegen 59 856 en 1999 ton in 1927.

In de residentie Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo won de Bataafsche Petroleummaatschappij van hare concessies Louise, Moeara, Nonny, Mathilde, Semberah en Oeloe Karang Moemoes onderscheidenlijk 821 096, 160 652, 356 496, 1181, 5627 en 2292 ton ruwe olie, tegen 693 641, 159 431, 358 662, 554, 6012 en 1138 ton in 1927 en van de door haar geëxploiteerde concessies op het eiland Tarakan 1 304 985 ton, tegen 1 227 931 ton in 1927.

In het gouvernement der Molukken heeft de Bataafsche Petroleummaatschappij van hare concessies Boela en Nief-Zuid onderscheidenlijk 39 187 en 1117 ton ruwe olie verkregen, tegen 36 824 en 401 ton in 1927.

Goud en zilver. Het aantal van kracht zijnde concessiën voor de winning van goud en zilver, met inbegrip van de door Inlandsche Zelfbesturen verleende mijnconcessiën, bedraagt 74.

In de residentie Benkoelen won de Mijnbouwmaatschappij Redjang Lebong 882,028 K.G. goud en 5386,349 K.G. zilver, tegen 989,919 en 5807,365 K.G. in 1927; de Mijnbouwmaatschappij Simau 1367,232 K.G. goud en 17 620,462 K.G. zilver, tegen 1469,711 en 19 493,288 K.G. in 1927.

In de residentie Sumatra's Westkust verkreeg de Mijnbouwmaatschappij Aequator 1 646,565 K.G. goud en 15 774,463 K.G. zilver, tegen 462,217 en 14 671,633 K.G. in 1927, terwijl de Kinandam Sumatra Mijnbouw-maatschappij op hare concessie Salida 6,920 K.G. goud en 920,31 K.G. zilver tot 1 April 1928 won, waarna de exploitatie van deze mijn gestopt werd.

In de residentie Manado verkreeg de Mijnbouw-maatschappij Paleleh van hare concessie Paleleh 124,453 K.G. goud en 78,159 K.G. zilver, tegen 166,009 en 118,600 K.G. in 1927. In dezelfde residentie verkreeg de Exploratie- en Exploitatie-maatschappij Bolaang Mongondou van hare concessie Tapaibekin 52,596 K.G. goud en 12,373 K.G. zilver, tegen 32,280 en 8,253 K.G. in 1927.

Diamant. Het aantal van kracht zijnde concessiën voor de winning van diamant, met inbegrip van de door Inlandsche Zelfbesturen verleende concessiën, bedraagt 8. Er werd geen diamant gewonnen.

Andere delfstoffen In het gouvernement Jogjakarta verkreeg de Algemeene Industrieele Mijnbouw- en Exploitatiemaatschappij van hare concessies Kliripan, Penggoeng, Pengasih I en II en Kali-sepat 24 452 ton bruinsteen (mangaanerts), tegen 18 503 (verbeterd cijfer) ton in 1927.

In de residentie Soerabaja werd een nog niet bekende hoeveelheid aan jodium en jodiumproducten verkregen. Uitgevoerd werden in de jaren 1926, 1927 en 1928 respectievelijk 134, 131 en 149 ton koperjoduur.

Van delfstoffen, niet genoemd in art. 1 der Indische Mijnwet, werden de volgende hoeveelheden gewonnen:

in de residentie Blitar door de Kalk-, Marmer- en Bouwonderneming Plampangan 19 181,83 pikol kalk, door de Exploitatie-maatschappij Wadjak, later Handel- en Industriemaatschappij Marmojo 154 033 pikol kalk, door de branderij Goenoeng Tjimenoeng 86 044 pikol kalk en door de Marmer-Exploitatie-maatschappij Kates 176 000 pikol kalk; in de residentie Cheribon door de Naamlooze vennootschap voorheen Gross en Bunig 360 M³. zand en kalkgesteenten, door Liem Kwat Tjiang 17 348 M³. kalksteen; in de residentie Probolinggo door de Naamlooze vennootschap Nederlandsch-Indische fabrieken van bouwmaterialen Gembong en Bentar 2000 M³. kalksteen; in het gouvernement Soerakarta door Ko Mo Hie 25 552 pikol, door de Kalkbranderij Klaten 1 000 000 pikol en door dr. A. B. C. Dezentjé 19 808 pikol kalk; in de residentie Semarang door de Naamlooze vennootschap Nederlandsch-Indische fabrieken van bouwmaterialen Gembong en Bentar 503 M³. kalksteen.

§ 5. INLANDSCHE ONTGINNINGEN.

Goud. In Mandailing en Natal (res. Tapanoeli) werd door de bevolking eenig stofgoud gewasschen en gouderts gedolven.

In de Riamstreken (res. Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo) won de bevolking een weinig goud. In stofvorm wordt uit de riviertjes, speciaal in Boven-Pasir, bij lagen waterstand zeer weinig goud gewonnen, waarvan de exploitatie niet voldoende loonend is.

In de onderafdeeling Landak (res. Westerafdeeling van Borneo) werd sporadisch naar goud gegraven.

Diamant. Gedurende het verslagjaar werden in de onderafdeeling Martapoera (afd. Bandjermasin, res. Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo) uitgereikt 3310 diamantlicenties, tegen 5533 in 1927. Dit geringe aantal was het gevolg van de omstandigheid, dat de diamantgroeven voor een langen tijd onder water zijn geloopen en dat de bevolking meer tijd heeft besteed aan rijstbouw en rubbertap. Aan diamanten werd ± 236 karaats gevonden, vertegenwoordigende eene waarde van ± f 20 177, tegen 250 karaats in 1927, ter waarde van ± f 25 000. Voor een groot deel werden de diamanten gevonden in de nabijheid van de kampong Tjempaka. De verkregen diamanten gaan ter verdere bewerking naar de diamantslijperijen te Martapoera en in de kampongs Pasajangan en Pekaoeman.

In de Landak-rivier (res. Westerafdeeling van Borneo) was het graven en duiken naar diamant minder loonend dan in 1927, omdat door den minder langen drogen moesson de waterstand korter tijd laag bleef. Slechts kleine diamanten werden gevonden, welke een betrekkelijk geringe waarde vertegenwoordigen.

Steenkool. In de onderafdeelingen Lematang-hoeloe en Lematang-hilir (res. Palembang) werd door de bevolking van de marga's Poentang Soekoe Merapi en Darmo voor eigen gebruik en ten verkoop eene geringe hoeveelheid bruinkool gewonnen.

In het onderdistrict Riam Kiwa (onderafd. Martapoera, res. Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo) werd door de bevolking 12 ton steenkolen gedolven, tegen 123 ton in 1927, en verkocht tegen f 8 per ton. Er werd echter niet veel gedaan aan het winnen van steenkolen in verband met de groote transportmoeilijkheden en den geringen verkoopsprijs, zoodat de bevolking meer tijd besteedde aan rijstbouw en rubbertap.

De Inlandsche ontginningen in de onderafdeeling Moearatewe van dezelde residentie produceerden 23 323 ton steenkolen, tegen 18 353 ton in 1927. Gedurende het verslagjaar werden 13 vergunningen tot het winnen van steenkolen verleend aan de bevolking. De prijzen dezer kolen schommelden tusschen f 6 en f 8 per ton. In de afdeeling Samarinda worden in het stroomgebied van de Soengai Kelian, een rechterzijrivier van de Mahakam, door de Inlandsche bevolking steenkolen van vrij goede kwaliteit ontgonnen. Deze ontginning is echter van weinig belang. Op het eiland Poelau Balang (onderafd. Balikpapan) wordt door een zekeren Hadji Aboenawas steenkool ontgonnen, welke dient voor het loodsvaartuig *Alida* en de daar tijdelijk vertoevende gewestelijke vaartuigen. Verder worden in de onderafdeeling West-Koetei nog kolen gewonnen uit de reeds bestaande Inlandsche ontginningen Djembajan, Loan Teboe (bovenstrooms Tenggarong), Selinsing en Limbonang aan de Djembajan-rivier (een zijrivier der Mahakam, benedenstrooms Tenggarong). De productie dezer mijnen bedroeg in 1928 23 533 ton, tegen 28 144 ton in 1927. In 1928 werd aan de ex-landsgrooten, Datoe Bandahara en Pangeran Mangkoe Negara, vergunning verleend om kolen te ontginnen op terreinen in Goenoengtaboer (onderafd. Beraoe, afd. Samarinda), ter grootte van niet meer dan 10 H.A. elk en met in achtneming van art. 2 van I. S. 1922 n°. 480. Door eerstgenoemde is in Augustus 1928 een begin met de ontginning gemaakt, doch wegens gebrek aan kapitaal stagneert de onderneming en werd slechts ± 500 ton kolen gedolven.

In de afdeeling Sintang (res. Westerafdeeling van Borneo) waren de Inlandsche steenkolenontginningen van weinig belang.

Petroleum. In de marga's Sanga Desa en Boelang Tengah Semangoes der residentie Palembang werd door de bevolking eene kleine hoeveelheid aardolie gewonnen.

IV. ZOUT.

De productie van zout bedroeg gedurende 1928 137 821 kojang, tegen 143 763 kojang in 1927. De voorraden los zout op Madoera bedroegen einde 1928 483 827 kojang, tegen 462 535 kojang einde 1927. Voor verdere gegevens omtrent den zoutaanmaak wordt verwezen naar bijlage B B, sub III, en het afzonderlijk gedrukte jaarverslag van den dienst der zoutregie.

Het verbruik van zout voor de consumptie was in 1928 op Java en Madoera 1 866 127 pikol en in de Buitengewesten 453 439 pikol, tegen onderscheidenlijk 1 817 800 en 428 030 pikol in 1927.

Voor Java en Madoera valt dus eene debietsstijging te constateeren van 2,66%.

In de Buitengewesten is het debiet van het verpakt zout met 5,94 % gestegen, hetgeen in hoofdzaak te stellen is op rekening van de residentiën Westerafdeeling en Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo, waar de grootere vischvangst de vraag naar verpakt zout als conserveeringsmiddel belangrijk deed toenemen.

Voor eene vergelijking van de uitkomsten van het debiet per gewest wordt verwezen naar bijlage BB, sub I; een overzicht van den verkoop en de opbrengst van het zout is opgenomen sub II van bijlage BB.

Bij Ord. van 21 Dec. 1928 (I. S. n°. 547) zijn geregeld de wijze waarop en de voorwaarden waaronder aan de provincie Oost-Java het vervoer en de verkoop van het zout binnen haar gebied worden overgedragen.

De verkoop van los zout tegen verminderde prijzen voor nijverheidsdoeleinden bracht in 1928 f 58 978 op, tegen f 62 127 in 1927.

Gedurende 1928 werd van Singapore te Bagansiapiapi 7 387 394 K.G. buitenlandsch zout aangevoerd, tegen 2 511 748 K.G. in 1927.

Ten behoeve van de conserveering van visch werd te Bagansiapiapi in 1928 24 835 116 K.G. goedkoop zout verstrekt, tegen 23 457 004 K.G. in 1927.

Voor de overige vischzout-verkoopplaatsen in het regiegebied zijn deze cijfers voor 1928 en 1927 respectievelijk 2 136 000 en 1 771 000 K.G.

Voor bijzonderheden omtrent de vervoerdiensten Oost-Java-Zeevervoer en Pontianak-Riviervervoer zie men het jaarverslag van den dienst der zoutregie.

Voor de op 1 Januari 1929 in werking zijnde aannemingsovereenkomsten voor het vervoer van Landsreizigers, voortbrengselen, goederen, enz. wordt verwezen naar bijlage CC.

V. LANDSDRUKKERIJ.

Door de Landsdrukkerij te Meester-Cornelis zijn in 1928 van modellen ten dienste van verschillende landsadministratiën en van boekwerken in het geheel 159 155 329 afdrukken geleverd.

De ontvangsten der inrichting bedroegen over genoemd tijdvak f 1 728 734; de bedrijfsuitgaven beliepen f 1 026 881 en de kapitaalsuitgaven f 24 303.

De regeling van het bedrijf der Landsdrukkerij (I. S. 1919 n°. 783) is nader gewijzigd en aangevuld bij G. B. 13 Dec. 1928 n°. 24 (I. S. n°. 532).

VI. DIENST VOOR WATERKRACHT EN ELECTRICITEIT.

A. *De beheerstaak.*

Waterkrachtkadaster. Het onderzoek naar het voorkomen van waardevolle waterkrachten bleef beperkt tot die krachtbronnen, welke van direct belang zijn voor de onderhanden zijnde studiën en ontwerpen, ten deele in verband met aanvragen voor het gebruik van waterkracht door particulieren.

Hydrometrische waarnemingen. In 1928 werden 11 waarnemingsposten opgericht (3 op Sumatra met registreerende instrumenten en 8 op Java, waarvan 6 met registreerende instrumenten). Het aantal eigen waarnemingsposten bedroeg einde 1928 op Java, Sumatra en Celebes respectievelijk 70, 7 en 10, waarvan onderscheidenlijk 50, 7 en 4 met registreerende instrumenten zijn toegerust.

Het aantal verrichte afvoermetingen bedroeg op Java 368 en op Sumatra 27.

Voorbereiding van Landswaterkrachtwerken en electriciteitsvoorzieningen. Energievoorziening van West-Java. Een onderzoek werd ingesteld naar de mogelijkheid om een deel van Bantam te voorzien van energie uit het waterkrachtwerk Kratjak.

Energievoorziening van Midden-Java. De voortgezette technisch-economische onderzoekingen, in verband met de in overweging genomen stichting van een Landswaterkrachtbedrijf in Midden-Java, hebben uitgewezen, dat achtereenvolgens voor aanwending in aanmerking zouden komen de in de Toentang-rivier voorkomende waterkrachten Adjaran en Toentang, gelegen onderscheidenlijk beneden- en bovenstrooms van het bestaande werk Soesoekan der Algemeene Nederlandsch-Indische Electriciteits Maatschappij (A. N. I. E. M.) en de waterkracht Garoeng in de Kali Serajoe, de laatste kracht met gebruikmaking van het Mendjer-meer als jaaraccumulatiebekken.

Energievoorziening van Oost-Java. Op 2 Juni 1928 werd het waterkrachtwerk Mendalan van de Nederlandsch-Indische Waterkracht Exploitatie Maatschappij (N. I. W. E. M.), in welke Maatschappij het Gouvernement voor de helft heeft deelgenomen, officieel geopend, waardoor reeds dadelijk de plaatsen Soerabaja, Malang en Modjokerto van waterkracht-energie werden voorzien. In verband met de plannen tot uitbreiding van de electriciteitsvoorziening in de residentiën Madioen en Ponorogo en de vermeerdering van de behoeften der Staatsspoor-werkplaatsen te Madioen, werd een plan opgemaakt voor de vergrooting van de capaciteit van het waterkrachtwerk Giringin aan de Kali Tjatoer en voor eene verandering in de wijze van exploiteeren.

Energievoorziening van Zuid-Sumatra. In verschillende gebieden in Zuid-Sumatra zullen binnenkort aanzienlijke vermogens noodig zijn voor de energievoorziening van de daar aanwezige fabrieken en ondernemingen. Dit heeft aanleiding gegeven tot een onderzoek naar de algemeene energiebehoefte in die landstreken en de wijze, waarop hierin kan worden voorzien. Op grond van de uitkomsten van dit onderzoek werd in studie genomen de mogelijkheid om Benkoelen van electrische energie te voorzien uit het waterkrachtwerk Teis, de omgeving van Moearaenim, Lahat en Pageralam uit de centrale der Boekit Asam-mijnen, dan wel voor wat betreft Pageralam uit een daar te bouwen waterkrachtwerk. Reeds is gebleken, dat het economischer is Pageralam uit de centrale der Boekit Asam-mijnen van stroom te voorzien. Ook voor de Lampoengsche Districten werd de energie-opwekking in studie genomen en wel uit een te bouwen waterkrachtwerk in de Wai Sekampoeng.

Concessies en vergunningen voor het gebruik van waterkracht. Er werden 10 aanvragen voor concessies, 1 aanvraag tot uitbreiding van eene bestaande concessie en 2 aanvragen voor een recht van voorkeur ontvangen; respectievelijk 6, 1 en 1 aanvragen werden door de Regeering ingewilligd, terwijl 2 concessies kwamen te vervallen. Aan het einde van 1928 waren 55 concessies en 2 rechten van voorkeur van kracht.

Het aantal in 1928 ontvangen aanvragen voor vergunning tot wederopzeggens tot het benutten van waterkracht bedroeg 31, welke alle met gunstig advies konden worden doorgezonden. Voor krachtopwekking werden 22 vergunningen verleend, terwijl 9 vergunningen, waarvan geen gebruik werd gemaakt, werden ingetrokken.

Vergunningen voor den aanleg en het gebruik van electrische leidingen. Gedurende het verslagjaar werden 14 vergunningen verleend voor den aanleg en het gebruik van leidingen voor het overbrengen en verdeelen van electrischen arbeid ten behoeve van een bedrijf tot algemeene stroomdistributie, terwijl 14 dergelijke vergunningen ingetrokken en 17 gewijzigd werden, van 26 de aanvaarding werd aangeteekend en van 6 de overdracht werd goedgekeurd. Van 18 bedrijven werd de ingebruikstelling aangeteekend.

Voor den aanleg van electrische leidingen voor eigen gebruik werden verleend 85, gewijzigd 4, ingetrokken 3 en vervallen verklaard 1 vergunningen; van 81 werd de aanvaarding aangeteekend, terwijl van 1 vergunning de overdracht werd goedgekeurd. Van 45 werden de leidingen in gebruik gesteld.

Voorts werd 1 vergunning verleend tot den aanleg van electrische leidingen, welke hoofdzakelijk dienen voor eigen gebruik van den vergunninghouder, doch tevens voor stroomlevering aan derden, terwijl van 1 dergelijke vergunning de aanvaarding werd aangeteekend.

Einde 1928 waren 279 vergunningen voor eigen gebruik van kracht.

Het aantal door het *centraal electrisch laboratorium* ten behoeve van dezen dienst, andere gouvernementsdiensten en van particulieren te ijken en te herstellen instrumenten nam gestadig toe; ook isolatiemateriaal en apparaten werden beproefd.

In samenwerking met het theeproefstation werden metingen in een theefabriek verricht ten behoeve van een door genoemd proefstation samen te stellen publicatie over het electrisch krachtverbruik van theefabrieken.

Voorlichting op waterkracht- en electriciteitsgebied. Voorlichting op waterkracht- en electriciteitsgebied werd verstrekt aan gouvernementsdiensten, gewesten, gemeenten en particulieren.

Bij verschillende electriciteitsbedrijven werd ook dit jaar weder overgegaan tot invoering van tarieven, welke op moderner opvattingen zijn gebaseerd.

B. *Het Landsbedrijf.*

Stroomleveringsbedrijf West-Priangan—Batavia. Het waterkrachtwerk Oebroeg aan de Tjitjatih (2 x 5400 + 2 x 200 Kilo-Watt) was gedurende het verslagjaar doorloopend in bedrijf. Alleen gedurende een 10-tal dagen in September 1928 moest de stroomvoorziening — wegens een defect aan een der machines — plaats hebben uit de stoomcentrale van de Nederlandsch-Indische Gasmaatschappij.

Van het waterkrachtwerk Kratjak aan de Tjianten (2 x 5500 + 2 x 60 Kilo-Watt) kwam de montage van het electro-mechanische gedeelte gereed.

In de centrale Oebroeg werd opgewekt 27 857 615 Kilo-Watt-uur, waarvan 26 049 102 Kilo-Watt-uur door de afnemers werd verbruikt. De maximale belasting bedroeg 7800 Kilo-Watt.

Stroomleveringsbedrijf Bandoengsche Hoogvlakte. De waterkrachtwerken Bengkok en Dago aan de Tjikapoendoeng (3 x 1050 + 1 x 700 Kilo-Watt) leverden 15 215 700 Kilo-Watt-uur af, terwijl de gemeenschappelijke maximale belasting 3650 Kilo-Watt bedroeg. Het krachtwerk Bengkok was het geheele jaar in bedrijf; het aggregaat te Dago onderging in November en December 1928 eene grondige herstelling.

Het waterkrachtwerk Plengan aan de Tjisaroewa (3 x 1050 Kilo-Watt) was gedurende het verslagjaar voortdurend in bedrijf. In het geheel werd door deze centrale afgeleverd 6 913 100 Kilo-Watt-uur. De maximale belasting bedroeg 2775 Kilo-Watt.

Het waterkrachtwerk Lamadjan aan de Tjisangkoei (2 x 6400 Kilo-Watt) leverde 11 290 200 Kilo-Watt-uur. De maximale belasting bedroeg 4700 Kilo-Watt.

Het stoomkrachtwerk Dajeuhkolot (2 x 750 Kilo-Watt) is gedurende het verslagjaar niet in bedrijf geweest.

Overzicht der productie. Door de genoemde krachtwerken gezamenlijk werd afgeleverd 33 419 000 Kilo-Watt-uur, waarvan door de afnemers werd verbruikt 31 909 600 Kilo-Watt-uur. De maximale belasting van het geheele net bedroeg 8550 Kilo-Watt.

Het waterkrachtwerk Giringan in het Tjatoerdal nabij Madioen (2 x 740 Kilo-Watt) wordt door de Staatsspoorwegen beheerd. Met het oog op de voorbereide vergrooting van het stroomvoorzieningsgebied in de residentiën Madioen en Ponorogo werden met den dienst der staatsspoor- en tramwegen onderhandelingen gevoerd nopens de daardoor noodzakelijk geworden uitbreiding van het krachtwerk, alsmede over de eventueele overname der centrale door den dienst voor waterkracht en electriciteit.

De bedrijfsresultaten waren gunstig; de jaarproductie bedroeg 2 648 170 Kilo-Watt-uur.

Het waterkrachtwerk Teis aan de Aer Ketahoen in Benkoelen (2 x 735 Kilo-Watt) wordt beheerd door de gouvernements gouden zilvermijnen. De bedrijfsresultaten in het afgeloopen jaar waren gunstig; opgewekt werd 7 812 790 Kilo-Watt-uur.

De Minister van Koloniën,

S. DE GRAAFF.

INHOUD

VAN HET

verslag betreffende Nederlandsch-Indië van 1929.

Bijlage B.

OVERZICHT

van de ontvangsten en uitgaven der landschapskassen
in Nederlandsch-Indië over 1927.

ONTVANGSTEN.

KASSEN.	Saldo van het vorig jaar.	% van het budget.	Gouvernements schadeloosstellingen en andere bijdragen.	% van het budget.	Justitie.	% van het budget.	Financiën. Directe belastingen.	Financiën. Andere inkomsten.	% van het budget.	Bestuur. Afkoop heerendiensten.	Bestuur. Cijns voor vergunningen en concessies.	Bestuur. Andere inkomsten.	% van het budget.	Onderwijs en geneeskundige dienst. Schoolgelden.	Onderwijs en geneeskundige dienst. Andere inkomsten.	% van het budget.	Landbouw, nijverheid en handel.	% van het budget.	Landschapswerken.	% van het budget.	Landschapsbedrijven.	% van het budget.	Ontvangsten van gemengden aard en toevallige baten.	% van het budget.	Totaal der inkomsten.
RIOUW EN ONDERHOORIGHEDEN.																									
1. Landschapskas van *Inderagiri*	f 3 513,99	0,7	f 30 000,—	6,0	f 2 930,91	0,6	f 249 239,12	f 40 131,63	58,3	f 68 054,56	f 19 734,36	f 37 730,97	25,3	—	f 7 096,38	1,4	f 80,—	—	f 354,75	0,1	f 37 308,06	7,5	f 482,66	0,1	f 496 657,39
2. Onderafdeelingskas van de *Koeantan-districten*	139 512,12	35,5	—	—	215,50	0,1	188 360,44	12 651,22	51,2	8 112,—	—	2 522,69	2,7	—	1 649,30	0,4	—	—	—	—	38 660,94	9,8	1 144,95	0,3	392 829,16
Totalen . . .	f 143 026,11	16,1	f 30 000,—	3,4	f 3 146,41	0,4	f 437 599,56	f 52 782,85	55,1	f 76 166,56	f 19 734,36	f 40 253,66	15,3	—	f 8 745,68	0,1	f 80,—	—	f 354,75	—	f 75 969,—	8,5	f 1 627,61	0,2	f 889 486,55
WESTERAFDEELING VAN BORNEO.																									
1. Landschapskas van *Pontianak*	f 191 539,36	32,1	f 44 400,—	7,4	—	—	f 212 381,58	f 97 307,79	51,8	f 7 932,41	f 11 115,—	f 32 427,03	8,6	—	—	—	—	—	f 360,—	0,1	—	—	f 50,—	—	f 597 513,17
2. Landschapskas van *Koeboe* .	57 927,64	51,9	900,—	0,8	f 220,—	0,2	40 545,31	4 798,44	40,7	1 207,50	515,90	5 312,35	6,3	—	—	—	f 90,—	0,1	—	—	—	—	—	—	111 517,14
3. Landschapskas van *Landak* .	19 728,81	15,7	4 500,—	3,6	—	—	84 562,40	1 467,05	68,6	4 470,—	627,68	8 618,95	10,9	—	f 72,80	—	—	—	205,—	0,2	f 600,—	0,5	565,50	0,5	125 418,19
4. Landschapskas van *Tajan* .	9 774,87	18,2	600,—	1,1	40,—	0,1	34 656,74	6 136,44	76,2	350,—	—	1 698,38	3,8	—	—	—	—	—	300,—	0,6	—	—	—	—	53 556,43
5. Landschapskas van *Sanggau*.	22 22473,	17,4	2 400,—	1,9	52,50	—	67 199,98	7 837,58	59,0	3 600,—	2 006,—	2 979,05	6,7	—	18 387,20	14,5	—	—	—	—	480,—	0,4	53,—	—	127 220,04
6. Landschapskas van *Sekadau*.	18 069,33	16,9	3 080,—	2,9	205,—	0,2	56 584,16	19 572,88	71,1	2 612,50	2 528,—	3 833,50	8,3	—	7,—	—	—	—	405,—	0,4	—	—	199,—	0,2	107 096,37
7. Landschapskas van *Sintang* .	46 627,09	23,3	3 600,—	1,8	1 269,—	0,6	127 579,38	566,07	64,1	6 163,75	3 934,65	8 629,15	9,4	—	1 532,90	0,8	—	—	39,43	—	—	—	14,—	—	199 955,42
8. Landschapskas van *Sambas* .	75 259,57	15,3	11 000,—	2,2	142,50	—	182 093,61	628,84	37,3	157 457,50	7 983,10	51 670,67	44,3	—	1 216,88	0,2	305,—	0,1	2 607,50	0,6	—	—	—	—	490 365,17
9. Landschapskas van *Mampawah*	15 576,98	10,1	4 000,—	2,6	85,—	—	66 501,56	5 887,86	46,7	26 580,—	2 032,70	26 714,44	35,7	—	663,20	0,4	—	—	6 475,—	4,2	380,—	0,3	—	—	154 896,74
10. Landschapskas van *Matan* .	22 419,77	14,8	—	—	310,—	0,2	112 283,78	3 001,90	76,3	2 112,50	—	2 566,66	3,1	—	1 062,50	0,7	6 691,—	4,5	458,75	0,3	—	—	92,60	0,1	150 999,46
11. Landschapskas van *Simpang*	9 063,28	17,7	2 200,—	4,3	112,50	0,2	32 349,83	—	63,2	950,—	2 559,45	3 545,82	13,7	—	113,25	0,2	—	—	351,—	0,7	—	—	—	—	51 245,13
12. Landschapskas van *Soekadana*	767,99	2,6	4 800,—	16,6	85,—	0,3	16 100,92	—	55,7	4 220,—	650,—	1 406,97	21,7	—	251,57	0,8	527,63	1,8	144,05	0,5	—	—	—	—	28 954,13
Totalen . .	f 488 979,42	22,3	f 81 480,—	3,7	f 2 521,50	0,1	f1 032 839,25	f 147 204,85	53,7	f 217 656,16	f 33 952,48	f 149 402,97	18,2	—	f 23 307,30	1,1	f 7 613,63	0,3	f 11 345,73	0,5	f 1 460,—	0,1	f 974,10	—	f 2 198 737,39

KASSEN.	1ste afdeeling. Restitutie van door het Gouvernement gedane uitgaven en andere bijdragen. Restitutiepost aan het Gouvernement.	1ste afdeeling. Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	2de afdeeling. Justitie. Uitgaven voor personeel.	2de afdeeling. Justitie. Gevangenen en veroordeelden.	2de afdeeling. Justitie. Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	3de afdeeling. Financiën. Aanslag, inning en invordering der belastingen.	3de afdeeling. Financiën. Kasbeheer.	3de afdeeling. Financiën. Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.
RIOUW EN ONDERHOORIGHEDEN.											
1. Landschapskas van *Inderagiri*	f 63 609,63	—	12,8	f 2 060,—	f 16 033,98	f 206,80	3,7	f 21 393,28	f 1 159,14	f 6 900,—	5,
2. Onderafdeelingskas van de *Koeantan-districten*	41 979,45	—	10,7	1 692,—	9 214,61	55,—	2,8	14 980,64	762,—	35 036,58	12,
Totalen . . .	f 105 589,08	—	11,9	f 3 752,—	f 25 248,59	f 261,80	3,3	f 36 373,92	f 1 921,14	f 41 936,58	9,
WESTERAFDEELING VAN BORNEO.											
1. Landschapskas van *Pontianak*	f 26 714,—	—	4,5	f 1 590,—	—	—	0,2	f 16 743,06	f 3 535,15	f 5 304,93	4,
2. Landschapskas van *Koeboe* .	8 326,—	—	7,5	420,—	f 125,46	—	0,5	3 135,89	1 595,—	1 674,31	5,
3. Landschapskas van *Landak* .	28 470,—	—	22,7	240,—	299,58	—	0,4	6 744,14	1 021,—	5 471,76	10,
4. Landschapskas van *Tajan* .	10 160,—	—	18,9	240,—	325,52	—	1,1	2 558,38	1 031,85	5 338,26	16,
5. Landschapskas van *Sanggau*.	24 592,—	—	19,3	300,—	140,44	—	0,3	4 614,18	1 236,95	2 100,—	6,
6. Landschapskas van *Sekadau*.	21 205,—	—	19,8	—	551,50	—	0,5	3 845,52	968,93	600,—	5,
7. Landschapskas van *Sintang* .	64 000,—	—	32,0	—	726,28	—	0,4	7 676,57	1 312,—	11 680,39	10,
8. Landschapskas van *Sambas* .	77 377,—	—	15,8	600,—	450,22	f 8,—	0,2	13 425,65	3 878,25	2 379,96	4
9. Landschapskas van *Mampawah*	18 528,—	—	12,0	300,—	323,47	127,—	0,5	5 108,46	1 376,—	1 264,49	5
10. Landschapskas van *Matan* .	44 754,—	—	29,6	360,—	2 585,69	488,11	2,3	8 848,19	1 166,—	5 212,50	10
11. Landschapskas van *Simpang*	18 406,—	—	35,9	129,63	1 009,85	27,14	2,3	2 582,18	437,75	—	5
12. Landschapskas van *Soekadana*	9 608,—	—	33,2	129,62	1 019,01	61,32	4,2	1 261,65	292,50	90,—	5
Totalen . .	f 352 140,—	—	16,0	f 4 309,25	f 7 557,02	f 711,57	0,6	f 76 543,87	f 17 851,38	f 41 116,60	6

B

…aal …er …sten.	UITGAVEN. 1ste afdeeling. Restitutie van door het Gouvernement gedane uitgaven en andere bijdragen.			2de afdeeling. Justitie.				3de afdeeling. Financiën.					4de afdeeling. Bestuur.				5de afdeeling. Onderwijs en geneeskundige dienst.				6de afdeeling. Landbouw, nijverheid en handel.			7de afdeeling. Landschapswerken.			8ste afdeeling. Landschapsbedrijven.			Saldo op einde 1927.		Totaal.	KASSEN.
	Restitutiepost aan het Gouvernement.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Uitgaven voor personeel.	Gevangenen en veroordeelden.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Aanslag, inning en invordering der belastingen.	Kasbeheer.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Bezoldiging Inlandsche hoofden en ambtenaren.	Aandeel der hoofden in den cijns van vergunningen en concessies.	Politie.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Inlandsch onderwijs.	Geneeskundige dienst.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Landbouw en veeteelt.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Openbare landschapswerken.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Exploitatie landschapsbedrijven.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.		% van het budget.		
RIOUW EN ONDERHOORIGHEDEN.																																	
657,39	f 63 609,63	—	12,8	f 2 060,—	f 16 033,98	f 206,80	3,7	f 21 393,28	f 1 159,14	f 6 900,—	5,9	f 31 294,50	f 180,73	f 16 151,95	f 14 308,13	12,5	—	f 23 141,88	f 150,—	4,7	f 991,20	—	0,2	f 308 064,68	f 300,—	62,1	f 10 207,45	—	2,0	f—19 495,96	3,9	f 496 657,39	Landschapskas van *Inderagiri.*
829,16	41 979,45	—	10,7	1 692,—	9 214,61	55,—	2,8	14 980,64	762,—	35 036,58	12,9	9 348,—	—	7 819,40	5 648,33	5,8	f 847,49	15 141,44	—	4,1	300,—	—	0,1	138 978,34	8 792,53	37,6	3 646,67	f 29 729,41	8,5	68 857,27	17,5	392 829,16	Onderafdeelingskas van de *Koeantan-districten.*
486,55	f 105 589,08	—	11,9	f 3 752,—	f 25 248,59	f 261,80	3,3	f 36 373,92	f 1 921,14	f 41 936,58	9,0	f 40 642,50	f 180,73	f 23 971,35	f 19 956,46	9,5	f 847,49	f 38 283,32	f 150,—	4,4	f 1 291,20	—	0,2	f 447 043,02	f 9 092,53	51,3	f 13 854,12	f 29 729,41	4,9	f 49 361,31	5,5	f 889 486,55	
WESTERAFDEELING VAN BORNEO.																																	
513,17	f 26 714,—	—	4,5	f 1 590,—	—	—	0,2	f 16 743,06	f 3 535,15	f 5 304,93	4,3	f 116 415,—	f 5 547,49	f 7 626,01	f 27 693,72	26,3	—	f 1 057,40	—	0,2	f 5 498,37	f 3 550,—	1,5	f356 096,39	f 13 636,50	61,9	—	—	—	f 6 505,15	1,1	f 597 513,17	Landschapskas van *Pontianak.*
517,14	8 326,—	—	7,5	420,—	f 125,46	—	0,5	3 135,89	1 595,—	1 674,31	5,8	11 990,—	—	3 404,63	6 395,82	19,5	193,10	1 290,66	—	1,3	90,15	—	0,1	9 123,10	43 880,38	47,5	—	—	—	19 872,64	17,8	111 517,14	Landschapskas van *Koeboe.*
418,19	28 470,—	—	22,7	240,—	299,58	—	0,4	6 744,14	1 021,—	5 471,76	10,6	18 532,40	—	5 805,—	8 753,77	26,4	—	3 168,43	—	2,5	1 589,89	1 214,—	2,2	35 296,65	540,—	28,6	f 600,—	—	0,5	7 671,57	6,1	125 418,19	Landschapskas van *Landak.*
556,43	10 160,—	—	18,9	240,—	325,52	—	1,1	2 558,38	1 031,85	5 338,26	16,7	9 350,—	—	2 838,30	10 988,57	43,3	—	1 656,38	—	3,1	165,—	—	0,3	4 783,07	255	9,4	—	—	—	3 866,10	7,2	53 556,43	Landschapskas van *Tajan.*
220,04	24 592,—	—	19,3	300,—	140,44	—	0,3	4 614,18	1 236,95	2 100,—	6,3	17 065,—	803,—	4 177,10	11 950,75	26,7	—	17 506,69	f 4 336,18	17,2	220,—	—	0,2	35 723,83	1 040,—	28,9	480,—	—	0,4	933,92	0,7	127 220,04	Landschapskas van *Sanggau.*
096,37	21 205,—	—	19,8	—	551,50	—	0,5	3 845,52	968,93	600,—	5,0	13 913,35	—	2 672,11	20 432,48	34,6	—	3 859,59	104,51	3,7	406,25	—	0,4	9 282,63	150,—	8,8	—	—	—	29 104,50	27,2	107 096,37	Landschapskas van *Sekadau.*
955,42	64 000,—	—	32,0	—	726,28	—	0,4	7 676,57	1 312,—	11 680,39	10,3	26 702,50	1 464,66	9 053,96	17 223,82	27,2	—	6 065,79	—	3,0	280,50	—	0,1	15 938,65	11 176,38	13,7	—	—	—	26 653,92	13,3	199 955,42	Landschapskas van *Sintang.*
365,17	77 377,—	—	15,8	600,—	450,22	f 8,—	0,2	13 425,65	3 878,25	2 379,96	4,0	43 565,—	1 891,05	9 300,—	26 389,77	16,6	—	12 858,10	—	2,6	438,35	—	0,1	262 017,42	1 470,—	53,7	—	—	—	34 316,40	7,0	490 365,17	Landschapskas van *Sambas.*
896,74	18 528,—	—	12,0	300,—	323,47	127,—	0,5	5 108,46	1 376,—	1 264,49	5,0	32 175,—	398,83	6 028,60	10 579,70	31,7	f 134,17	2 624,41	—	1,8	702,90	9,75	0,5	73 687,67	370,—	47,8	—	—	—	1 158,29	0,7	154 896,74	Landschapskas van *Mampawah.*
999,46	44 754,—	—	29,6	360,—	2 585,69	488,11	2,3	8 848,19	1 166,—	5 212,50	10,1	21 010,—	—	4 567,35	6 036,84	20,9	210,—	5 312,19	—	3,7	—	535,28	0,5	22 981,18	300,—	15,5	—	—	—	26 632,18	17,7	150 999,46	Landschapskas van *Matan.*
245,13	18 406,—	—	35,9	129,63	1 009,85	27,14	2,3	2 582,18	437,75	—	5,9	6 395,—	639,—	1 936,50	3 979,76	25,3	—	1 010,38	—	1,9	—	—	—	5 468,54	—	10,7	—	—	—	9 223,40	18,0	51 245,13	Landschapskas van *Simpang.*
954,13	9 608,—	—	33,2	129,62	1 019,01	61,32	4,2	1 261,65	292,50	90,—	5,7	5 400,—	162,50	1 137,36	775,54	25,8	—	742,96	—	2,6	—	—	—	7 178,34	120,—	25,2	—	—	—	975,33	3,3	28 954,13	Landschapskas van *Soekadana.*
737,39	f 352 140,—	—	16,0	f 4 309,25	f 7 557,02	f 711,57	0,6	f 76 543,87	f 17 851,38	f 41 116,60	6,2	f 322 513,25	f 10 906,53	f 58 546,92	f 151 200,54	24,7	f 537,27	f 57 152,98	f 4 440,69	2,8	f 9 391,41	5 309,03	0,7	f 837 577,47	f 72 938,26	41,4	f 1 080,—	—	—	f 166 913,35	7,6	f 2 198 737,39	

ONTVANGSTEN.

KASSEN.	Saldo van het vorig jaar.	% van het budget.	Gouvernements schadeloosstellingen en andere bijdragen.	% van het budget.	Justitie.	% van het budget.	Financiën. Directe belastingen.	Financiën. Andere inkomsten.	% van het budget.	Bestuur. Afkoop heerendiensten.	Bestuur. Cijns voor vergunningen en concessies.	Bestuur. Andere inkomsten.	% van het budget.	Onderwijs en geneeskundige dienst. Schoolgelden.	Onderwijs en geneeskundige dienst. Andere inkomsten.	% van het budget.	Landbouw, nijverheid en handel.	% van het budget.	Landschapswerken.	% van het budget.	Landschapsbedrijven.	% van het budget.	Ontvangsten van gemengden aard en toevallige baten.	% van het budget.	Totaal der inkomsten.	Restituti[…] verneme[…] en a[…] Restitutie post aan het Gouve[…] nement.
ZUIDER- […]																										
1. Landschapskas van *Koetai* .	f 368 638,40	18,9	f 117 900,—	6,0	f 7 143,61	0,4	f 377 014,99	f 303 282,65	34 9	f 65 719,29	f 629 852,91	f 40 112,—	37,7	—	f 1 520,13	0,1	—	—	f 15 160,13	0,8	f 23 779,53	1,2	f 470,51	—	f 1 950 594,15	f 129 322,[…]
2. Landschapskas van *Boeloengan*	211 075,15	26,3	14 625,—	1,8	1 654,26	0,2	106 436,13	33 216,02	17,4	—	428 426,01	5 684,63	54,0	—	—	—	—	—	1 660,—	0,2	906,70	0,1	172,50	—	803 856,40	89 488,[…]
3. Landschapskas van *Goenoengtaboer*	38 404,27	41,5	9 166,63	9,9	272,78	0,3	23 080,96	14 203,80	40,4	219,15	4 864,94	1 524,24	7,1	—	490,24	0,5	—	—	301,03	0,3	—	—	1,75	—	92 529,79	8 614,[…]
4. Landschapskas van *Sambalioeng*	12 594,21	8,3	9 166,63	6,0	222,34	0,1	16 224,49	19 172,50	23,3	453,50	92 856,20	98,74	61,4	—	515,39	0,4	—	—	700,37	0,5	—	—	21,43	—	152 025,80	9 145,[…]
5. Landschapskas van *Kotawaringin*	32 819,22	24,6	12 000,—	9,0	778,03	0,6	73 627,32	1 155,54	56,1	11 212,50	—	732,65	9,0	—	87,38	—	—	—	300,—	0,3	467,—	0,4	1,—	—	133 180,64	22 844,[…]
Totalen . . .	f 663 531,25	21,2	f 162 858,26	5,2	f 10 071,02	0,3	f 596 383,89	f 371 030,51	30,9	f 77 604,44	f1 156 000,06	f 48 152,26	40,9	—	f 2 613,14	0,1	—	—	f 18 121,53	0,6	f 25 153,23	0,8	f 667,19	—	f 3 132 186,78	f 259 413,[…]
CELE[…]																										
1. Afdeelingskas van *Bone* . .	f 231 422,71	28,1	—	—	f 1 344,55	0,2	f 344 639,07	f 8 166,30	42,9	f 136 461,19	f 23,—	f 81 770,30	26,5	—	f 7 773,21	1,0	f 598,32	0,1	f 2 097,03	0,3	f 5 635,—	0,7	f 2 574,84	0,3	f 822 505,52	f 124 579,[…]
2. Landschapskas van *Wadjo* .	133 981,88	31,1	—	—	92,60	—	231 916,—	3 194,28	54,6	47 428,45	—	1 675,87	11,4	—	1 281,75	0,3	218,55	0,1	1 937,—	0,5	8 529,62	2,0	332,98	0,1	430 588,98	55 948,[…]
3. Landschapskas van *Soppeng* .	133 261,89	37,2	—	—	252,94	0,1	163 495,96	2 322,71	46,3	48 872,35	26,22	7 512,74	15,7	—	917,—	0,3	108,80	—	1 410,65	0,4	—	—	254,—	0,1	358 435,26	44 495,[…]
4. Landschapskas van *Loewoe* .	374 942,46	29,7	—	—	4 827,16	0,4	648 603,04	113 870,67	60,5	52 645,58	1 112,72	8 950,10	5,0	—	3 219,19	0,3	2 550,25	0,2	4 550,50	0,4	41 793,41	3,3	3 624,16	0,3	1 260 689,24	201 705,[…]
5. Afdeelingskas van *Mandar* .	147 297,20	23,8	f 22 680,—	3,7	1 334,21	0,2	306 226,98	49 441,68	57,6	48 032,71	3 511,32	3 984,43	9,0	—	5 648,10	0,9	—	—	3 217,07	0,5	24 130,93	3,9	2 279,68	0,4	617 784,31	155 854,[…]
6. Afdeelingskas van *Parepare*	166 837,35	21,2	300,—	—	1 252,30	0,2	419 960,11	22 565,26	56,2	135 601,65	3 332,07	7 089,56	18,5	—	3 244,33	0,4	—	—	16 157,12	2,1	10 330,94	1,3	924,65	0,1	787 595,34	123 351,[…]
7. Onderafdeelingskas van *Barroe*	28 505,69	20,2	3 500,—	2,5	19,80	—	76 931,86	132,01	54,6	16 646,—	134,03	9 032,76	18,3	—	370,98	0,3	—	—	1 341,13	1,0	—	—	4 524,12	3,2	141 138,38	31 857,[…]
8. Landschapskas van *Boetoeng*.	193 710,99	25,2	5 225,—	0,7	1 413,52	0,2	227 232,99	114 201,63	44,5	63 618,73	36 436,46	1 315,—	13,2	—	10 226,69	1,3	2 465,06	0,3	4 876,29	0,6	104 705,91	13,6	2 699,10	0,4	768 127,37	76 583,[…]
9. Landschapskas van *Laiwoei*.	77 703,41	25,9	1 500,—	0,5	150,—	0,1	84 587,69	78 303,69	54,2	42 918,—	773,03	447,—	14,7	—	1 197,02	0,4	110,55	0,1	1 334,70	0,4	11 533,83	3,8	27,86	—	300 586,78	28 125,[…]
Totalen . . .	f1 487 663,58	27,1	f 33 205,—	0,6	f 10 687,08	0,2	f 2 503 593,70	f 392 198,23	52,8	f 592 224,66	f 45 348,85	f 121 777,76	13,9	—	f 33 878,27	0,6	f 6 051,53	0,1	f 36 921,49	0,7	f206 659,64	3,8	f 17 241,39	0,3	f 5 487 451,18	f 842 502,[…]

UITGAVEN.

…al …sten.	1ste afdeeling. Restitutie van door het Gouvernement gedane uitgaven en andere bijdragen.			2de afdeeling. Justitie.				3de afdeeling. Financiën.				4de afdeeling. Bestuur.					5de afdeeling. Onderwijs en geneeskundige dienst.				6de afdeeling. Landbouw, nijverheid en handel.			7de afdeeling. Landschapswerken.			8ste afdeeling. Landschapsbedrijven.			Saldo op einde 1927.		Totaal.	KASSEN.
	Restitutie-post aan het Gouvernement.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Uitgaven voor personeel.	Gevangenen en veroordeelden.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Aanslag, inning en invordering der belastingen.	Kasbeheer.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Bezoldiging Inlandsche hoofden, ambtenaren en beambten.	Aandeel der hoofden in den cijns van vergunningen en concessies.	Politie.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Inlandsch onderwijs.	Geneeskundige dienst.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Landbouw en veeteelt.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Openbare landschapswerken.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Exploitatie landschapsbedrijven.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.		% van het budget.		
…DER- EN OOSTERAFDEELING VAN BORNEO.																																	
594,15	f 129 322,—	—	6,6	f 14 370,98	f 6 926,56	f 90,08	1,1	f 20 968,14	f 12 682,25	f1 019 371,16	54,0	f 216 686,10	f 56 111,23	f 9 650,75	f 46 698,48	16,9	—	f 24 763,57	f 448,60	1,3	f 11,35	—	—	f263 419,31	f 1 306,60	13,6	f 2 531,39	—	0,1	f 125 235,60	6,4	f 1 950 594,15	Landschapskas van *Koetai*.
856,40	89 488,—	—	11,1	2 882,15	3 070,—	751,69	0,8	5 823,73	4 050,77	566 911,18	71,8	29 165,32	—	4 102,90	9 187,53	5,3	f 35,—	29 305,24	577,56	3,7	120,—	f 20,—	—	22 861,33	—	2,9	3 975,62	—	0,5	31 528,38	3,9	803 856,40	Landschapskas van *Boeloengan*.
529,79	8 614,—	—	9,3	231,50	151,20	—	0,4	497,72	748,34	50 142,61	55,5	12 489,—	464,57	1 283,75	2 467,18	18,1	—	1 135,68	—	1,2	—	—	—	5 638,39	—	6,1	—	—	—	8 665,85	9,4	92 529,79	Landschapskas van *Goenoengtaboer*.
025,80	9 145,—	—	6,0	297,50	263,05	—	0,4	799,17	895,84	56 543,73	38,3	17 029,—	4 478,—	1 279,10	2 889,95	16,9	—	1 120,56	—	0,7	—	—	—	5 286,03	22,67	3,5	—	—	—	51 976,20	34,2	152 025,80	Landschapskas van *Sambalioeng*.
180,64	22 844,—	—	17,1	1 817,—	340,12	—	1,6	2 043,85	636,86	38 352,05	30,8	27 390,—	—	4 389,05	5 723,09	28,2	—	706,78	—	0,5	—	—	—	10 478,75	—	7,9	—	—	—	18 459,09	13,9	133 180,64	Landschapskas van *Kotawaringin*.
186,78	f 259 413,—	—	8,3	f 19 599,13	f 10 750,93	f 841,77	1,0	f 30 132,61	f 19 014,06	f1 731 320,73	56,9	f 302 759,42	f 61 053,80	f 20 705,55	f 66 966,23	14,4	f 35,—	f 57 031,83	f 1 026,16	1,8	f 131,35	f 20,—	—	f307 683,81	f 1 329,27	9,9	f 6 507,01	—	0,2	f 235 865,12	7,5	f 3 132 186,78	
CELEBES EN ONDERHOORIGHEDEN.																																	
505,52	f 124 579,51	—	15,1	f 2 526,70	f 6 065,30	f 1 166,—	1,2	f 27 546,97	f 10 298,44	f 44 151,85	10,8	f 43 532,—	—	f 386,92	f 43 003,40	9,8	—	f 28 890,78	—	3,5	f 10 409,22	f 2 551,—	1,6	f324 408,79	f 1 196,75	39,6	f 5 063,06	—	0,6	f 146 728,83	17,8	f 822 505,52	Afdeelingskas van *Boné*.
588,98	55 948,63	—	13,0	2 647,77	3 681,46	1 009,36	1,7	18 312,86	3 712,86	36 648,97	13,6	25 198,—	—	2 600,25	10 658,37	8,9	—	4 031,07	f 15,—	0,9	12 747,69	1 714,36	3,4	157 616,88	169,45	36,6	8 885,87	—	2,1	84 990,13	19,7	430 588,98	Landschapskas van *Wadjo*.
435,26	44 495,54	—	12,4	195,—	5 528,08	725,21	1,8	13 460,43	2 935,97	34 297,89	15,2	20 638,—	—	95,45	10 346,99	7,6	—	5 825,60	30,50	1,6	10 120,31	1 695,09	3,3	153 363,17	60,50	42,8	—	—	—	54 621,53	15,2	358 435,26	Landschapskas van *Soppeng*.
389,24	201 705,90	—	16,0	1 520,—	8 874,10	923,67	0,9	38 743,70	18 997,18	147 324,36	16,5	54 551,25	—	1 542,48	17 162,52	5,6	f 2 710,62	37 638,29	91,—	3,2	15 899,43	—	1,3	382 435,64	884,25	30,4	23 969,79	—	1,9	305 785,06	24,3	1 260 759,24	Landschapskas van *Loewoe*.
784,31	155 854,75	—	25,2	2 823,96	8 237,49	312,62	1,8	24 247,11	5 239,29	7 978,12	6,7	53 567,50	—	2 002,96	28 575,35	13,6	2 721,—	58 754,57	—	10,0	4 790,48	1 959,42	1,1	187 869,82	302,02	30,5	2 661,05	—	0,4	69 886,80	11,3	617 784,31	Afdeelingskas van *Mandar*.
595,34	123 351,19	—	15,7	4 192,45	12 847,87	466,—	2,2	33 962,05	7 901,81	56 230,71	12,5	36 823,—	—	3 345,70	12 157,81	6,7	—	19 777,45	137,80	2,5	2 275,95	1 692,48	0,5	356 119,38	1 450,13	45,4	896,31	—	0,1	113 967,25	14,5	787 595,34	Afdeelingskas van *Parepare*.
138,38	31 857,67	—	22,6	90,—	587,20	141,50	0,6	6 099,03	1 134,16	3 831,70	7,8	14 190,—	—	275,65	5 514,36	14,2	—	1 150,62	65,50	0,9	780,—	137,50	0,7	44 283,32	1 748,87	32,6	—	—	—	29 250,80	20,7	141 138,38	Onderafdeelingskas van *Barroe*.
127,37	76 583,60	—	10,0	900,—	5 784,24	1 583,19	1,1	18 100,66	7 428,01	79 471,04	13,7	47 510,—	—	4 411,14	35 668,88	11,4	—	34 107,27	47,—	4,5	8 076,40	—	1,1	149 617,32	253,95	19,5	64 100,55	—	8,4	234 484,12	30,5	768 127,37	Landschapskas van *Boetoeng*.
586,78	28 125,71	—	9,4	180,—	836,72	448,—	0,5	6 342,13	2 277,62	28 924,—	12,5	16 160,—	—	1 085,82	7 796,40	8,3	320,—	5 020,83	—	1,8	3 306,36	—	1,1	99 921,09	462,67	33,4	9 471,74	—	3,2	89 907,69	29,9	300 586,78	Landschapskas van *Laiwoei*.
451,18	f 842 502,50	—	15,4	f 15 075,88	f 52 442,46	f 6 775,55	1,4	f 186 814,94	f 59 925,34	f438 858,64	12,7	f 312 169,75	—	f 15 746,37	f 170 884,08	8,8	f 5 751,62	f195 196,48	f 386,80	3,7	f 68 405,84	f 9 749,85	1,4	f1 855 635,91	f 6 528,59	33,9	f115 048,37	—	2,1	f1 129 622,21	20,6	f 5 487 521,18	

ONTVANGSTEN.

KASSEN.	Saldo van het vorig jaar.	% van het budget.	Gouvernements schadeloosstellingen en andere bijdragen.	% van het budget.	Justitie.	% van het budget.	Financiën. Directe belastingen.	Financiën. Andere inkomsten.	% van het budget.	Bestuur. Afkoop heerendiensten.	Bestuur. Cijns voor vergunningen en concessies.	Bestuur. Andere inkomsten.	% van het budget.	Onderwijs en geneeskundige dienst. Schoolgelden.	Onderwijs en geneeskundige dienst. Andere inkomsten.	% van het budget.	Landbouw, nijverheid en handel.	% van het budget.	Landschapswerken.	% van het budget.	Landschapsbedrijven.	% van het budget.	Ontvangsten van gemengden aard en toevallige baten.	% van het budget.	Totaal der inkomsten.
MANADO.																									
1. Onderafdeelingskas van de *Sangihe-eilanden*	f 20 252,68	9,2	—	—	f 4 784,54	2,2	f 164 578,86	f 5 000,—	77,0	f 7 638,23	f 171,—	f 5 041,80^{5}	5,8	—	f 1 091,88	0,5	f 660,—	0,3	f 1 030,—	0,5	f 8 781,73	4,0	f 1 319,08	0,6	f 220 349,80^{5}
2. Landschapskas van de *Talaud-eilanden*	8 530,14	8,9	f 54 660,10	57,1	169,—	0,9	29 320,25	170,13	30,8	1 070,33	—	773,56	1,9	—	258,80	0,3	—	—	555,—	0,6	—	—	235,73	0,3	95 743,04
3. Onderafdeelingskas van *Bolaäng-Mongondow*	89 070,18	26,5	5 445,—	1,6	1 771,72	0,5	153 442,59	1 981,30	46,2	49 052,52	3 026,91	2 110,—	16,1	f 8 948,—	12 062,52	6,3	267,—	0,1	3 449,10	1,0	4 530,10	1,4	1 184,54	0,4	336 341,48
4. Onderafdeelingskas van *Donggala*	50 370,81	18,6	5 150,—	1,9	1 815,50	0,7	142 031,68	8 531,84	55,6	31 549,—	3 726,35	10 718,05	17,0	—	357,—	0,1	—	—	5 468,07	2,0	3 228,09	1,2	7 907,39	2,9	270 853,78
5. Onderafdeelingskas van *Paloe*	49 646,61	15,6	4 200,—	1,3	4 291,50	1,4	137 045,60	3 792,57	44,3	12 446,—	—	3 573,78	5,0	—	7 695,50	2,4	180,—	0,1	3 669,50	1,2	83 354,01	26,2	8 114,88	2,6	318 009,95
6. Landschapskas van *Tolitoli*	41 976,13	28,6	2 000,—	1,4	1 477,41	1,0	70 909,28	15 600,61	59,0	7 385,80	179,—	4 880,75	8,5	—	1 058,57	0,7	115,—	0,1	15,—	—	—	—	1 055,11	0,7	146 652,66
7. Landschapskas van *Boeol*	12 802,24	13,8	1 500,—	1,6	561,96	0,6	55 045,01	436,66	59,8	11 172,—	5 448,24	1 607,64	19,7	—	2 489,88	2,7	93,05	0,1	490,—	0,5	—	—	1 082,61	1,2	92 729,29
8. Onderafdeelingskas van *Poso*	81 320,69	23,8	3 625,—	1,1	957,59	0,3	185 318,34	5 420,30	55,9	34 154,—	—	7 112,69	12,1	—	2 222,97	0,7	—	—	2 248,05	0,7	546,07	0,2	18 300,92	5,4	341 226,62
9. Onderafdeelingskas van *Parigi*	16 307,30	9,9	3 750,—	2,3	147,50	0,1	84 074,04	36 940,36	73,1	16 763,—	1 361,09	3 394,46	13,0	—	238,20	0,1	—	—	1 431,47	0,9	611,47	0,4	501,06	0,3	165 519,95
10. Landschapskas van *Banggai*	86 734,88	27,2	300,—	0,1	2 112,96	0,7	164 630,05	3 840,34	52,8	38 371,75	1 4655,29	2 050,51	17,3	129,05	1 323,52	0,5	—	—	2 338,75	0,7	1 992,37	0,6	712,62	0,2	319 192,09
11. Onderafdeelingskas van *Kolonodale*	20 412,19	16,4	—	—	478,—	0,4	84 982,70	6 639,82	73,5	8 910,—	1 271,51	526,88	8,6	—	649,87	0,5	12,—	—	548,30	—	22,50	—	264,64	0,2	124 718,41
Totalen	f 477 423,85	19,6	f 80 630,10	3,3	f 18 567,68	0,8	f 1 271 378,40	f 88 353,93	55,9	f 218 512,63	f 29 839,39	f 41 790,12^{5}	11,9	f 9 077,05	f 29 448,71	1,6	f 1 327,05	0,1	f 21 243,24	0,9	f 103 066,34	4,2	f 40 678,58	1,7	f 2 431 337,07^{5}
TIMOR EN ONDERHOORIGHEDEN.																									
1. Afdeelingskas van *Timor en eilanden*	f 30 528,50	5,2	—	—	f 16 612,27	2,8	f 419 989,61	f 40 225,40	77,9	f 3 298,37	f 913,20	f 7 974,79^{5}	2,1	—	f 1 234,29	0,2	f 60 872,93	10,3	f 5 230,47	0,9	f 3 078,15	0,5	f 555,28	0,1	f 590 513,26^{5}
2. Afdeelingskas van *Soemba*	2 933,72	1,3	f 655,—	0,3	18 090,28	7,6	192 619,41	15 000,—	87,6	1 826,22	—	1 749,90	1,5	—	840,36	0,3	—	—	1 622,35	0,7	290,19	0,1	1 409,09	0,6	237 036,52
3. Afdeelingskas van *Flores*	93 701,18	11,7	—	—	27 631,02	3,5	547 433,57	66 418,06	76,7	27 580,05	4 838,34	3 119,43	4,4	—	4 452,84	0,6	1 807,97	0,2	10 557,33	1,3	9 780,02	1,2	3 496,99	0,4	800 816,80
4. Landschapskas van *Manggarai*	70 151,92	27,0	—	—	8 254,46	3,1	157 166,03	9 414,23	64,0	7 214,36	—	1 852,42	3,8	—	669,02	0,2	444,67	0,1	4 093,25	1,6	86,39	—	531,18	0,2	259 877,93
5. Landschapskas van *Soembawa*	78 779,23	18,3	15 500,—	3,6	14 364,—	3,3	254 178,68	26 560,80	65,3	29 114,98	—	3 911,77	7,7	—	885,87	0,3	1 412,55	0,3	1 506,—	0,3	3 317,70	0,8	492,19	0,1	430 023,77
6. Onderafdeelingskas van *Bima*	34,96	—	12 466,66	3,3	287,50	0,1	272 937,—	2 505,40	73,2	57 579,29	1 055,—	12 541 54	18,9	f 2 117,30	2 277,11	1,2	821,65	0,2	5 858,04	1,5	3 052,75	0,8	2 879,39	0,8	376 413,59
Totalen	f 276 129,51	10,2	f 28 621,66	1,1	f 85 239,53	3,2	f 1 844 324,30	f 160 123,89	74,4	f 126 613,27	f 6 806,54	f 31 149,85^{5}	6,2	f 2 117,30	f 10 359,49	0,4	f 65 359,77	2,4	f 28 867,44	1,1	f 19 605,20	0,7	f 9 364,12	0,3	f 2 694 681,87^{5}

KASSEN.	1ste afdeeling. Restitutie van door het Gouvernement gedane uitgaven en andere bijdragen. Restitutiepost aan het Gouvernement.	1ste afdeeling. Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	2de afdeeling. Justitie. Uitgaven voor personeel.	2de afdeeling. Justitie. Gevangenen en veroordeelden.	2de afdeeling. Justitie. Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	3de afdeeling. Financiën. Aanslag, inning en invordering der belastingen.	3de afdeeling. Financiën. Kasbeheer.	3de afdeeling. Financiën. Andere en onvoorziene uitgaven.
MANADO.										
1. Onderafdeelingskas van de *Sangihe-eilanden*	f 62 500,—	—	28,4	f 1 870,—	f 9 398,12	f 2 415,65	6,2	f 13 376,09	f 5 211,43	f 18 975,46
2. Landschapskas van de *Talaud-eilanden*	55 080,—	—	57,5	210,—	583,26	—	0,8	3 553,38	570,78	10 226,51
3. Onderafdeelingskas van *Bolaäng-Mongondow*	46 775,—	—	13,9	2 550,—	3 514,39	1 340,10	2,2	10 763,32	4 289,30	14 798,16
4. Onderafdeelingskas van *Donggala*	36 750,—	—	13,6	1 700,—	4 575,72	1 131,13	2,7	9 385,45	3 253,25	38 588,77
5. Onderafdeelingskas van *Paloe*	43 724,—	—	13,8	2 580,—	13 571,48	978,92	5,4	13 532,51	3 397,72	1 422,97
6. Landschapskas van *Tolitoli*	18 808,—	—	12,8	1 230,—	4 376,59	761,48	4,3	6 469,58	1 256,66	874,34
7. Landschapskas van *Boeol*	26 261,—	—	28,3	1 020,—	691,43	739,94	2,6	5 199,35	960,98	2 957,91
8. Onderafdeelingskas van *Poso*	54 167,—	—	15,9	1 500,—	3 783,65	290,94	1,6	15 706,57	2 683,38	2 255,57
9. Onderafdeelingskas van *Parigi*	69 946,—	—	42,3	1 295,—	2 283,99	352,62	2,4	7 592,43	1 259,07	17 686,74
10. Landschapskas van *Banggai*	63 691,—	—	20,0	960,—	6 762,97	455,44	2,6	11 889,07	2 549,05	3 997,35
11. Onderafdeelingskas van *Kolonodale*	31 076,—	—	24,9	—	2 519,06	97,50	2,1	3 968,96	1 902,37	671,20
Totalen	f 508 778,—	—	20,9	f 14 915,—	f 52 060,66	f 8 563,72	3,1	f 101 436,71	f 27 333,99	f 113 454,98
TIMOR EN ONDERHOORIGHEDEN.										
1. Afdeelingskas van *Timor en eilanden*	f 178 675,—	—	30,2	f 5 345,—	f 25 448,92	f 262,15^{5}	5,3	f 32 150,84	f 4 251,54	f 40 493,—
2. Afdeelingskas van *Soemba*	86 111,—	—	36,3	2 760,—	28 442,20	1 427,96	13,8	12 967,48	2 288,38	17 097,50
3. Afdeelingskas van *Flores*	191 055,—	—	23,8	4 643,30	63 537,57	240,10	8,5	43 411,47	8 380,25	57 772,32
4. Landschapskas van *Manggarai*	56 705,—	—	21,8	840,—	8 530,—	3,05	3,6	12 203,08	1 216,15	58 501,56
5. Landschapskas van *Soembawa*	55 138,—	—	12,8	804,75	8 119,52	685,92	2,3	17 175,66	2 860,98	39 544,24
6. Onderafdeelingskas van *Bima*	56 547,—	—	15,0	3 305,—	25 698,33	45,50	7,7	23 987,20	3 575,64	27 231,62
Totalen	f 624 231,—	—	23,2	f 17 698,05	f 159 776,54	f 2 664,68^{5}	6,6	f 141 895,73	f 22 572,94	f 240 640,24

B

UITGAVEN.

Kassen.	Totaal der inkomsten.	1ste afdeeling. Restitutie van door het Gouvernement gedane uitgaven en andere bijdragen.			2de afdeeling. Justitie.				3de afdeeling. Financiën.				4de afdeeling. Bestuur.				
		Restitutiepost aan het Gouvernement.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Uitgaven voor personeel.	Gevangenen en veroordeelden.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Aanslag, inning en invordering der belastingen.	Kasbeheer.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Bezoldiging Inlandsche hoofden en ambtenaren.	Aandeel der hoofden in den cijns van vergunningen en concessies.	Politie.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.
MANADO.																	
Onderafdeelingskas van de *Sangihe-eilanden.*	220 349,80^{5}	f 62 500,—	—	28,4	f 1 870,—	f 9 398,12	f 2 415,65	6,2	f 13 376,09	f 5 211,43	f 18 975,46	17,1	f 45 400,—	—	295,18	f 17 013,23	28,5
Landschapskas van de *Talaud-eilanden.*	95 743,04	55 080,—	—	57,5	210,—	583,26	—	0,8	3 553,38	570,78	10 226,51	15,0	9 660,—	—	f 948,—	2 766,73	14,0
Onderafdeelingskas van *Bolaäng-Mongondow.*	336 341,48	46 775,—	—	13,9	2 550,—	3 514,39	1 340,10	2,2	10 763,32	4 289,30	14 798,16	8,9	29 350,—	—	266,78	12 573,28	12,5
Onderafdeelingskas van *Donggala.*	270 853,78	36 750,—	—	13,6	1 700,—	4 575,72	1 131,13	2,7	9 385,45	3 253,25	38 588,77	19,3	9 995,—	—	2 491,31	6 167,32	6,9
Onderafdeelingskas van *Paloe.*	318 009,95	43 724,—	—	13,8	2 580,—	13 571,48	978,92	5,4	13 532,51	3 397,72	1 422,97	5,8	16 870,—	—	4 434,15	12 058,34	10,5
Landschapskas van *Tolitoli.*	146 652,66	18 808,—	—	12,8	1 230,—	4 376,59	761,48	4,3	6 469,58	1 256,66	874,34	5,9	7 020,—	—	256,80	4 428,35	8,0
Landschapskas van *Boeol.*	92 729,29	26 261,—	—	28,3	1 020,—	691,43	739,94	2,6	5 199,35	960,98	2 957,91	9,8	10 668,—	—	1 695,17	3 423,49	17,0
Onderafdeelingskas van *Poso.*	341 226,62	54 167,—	—	15,9	1 500,—	3 783,65	290,94	1,6	15 706,57	2 683,38	2 255,57	6,1	20 127,66	—	3 760,60	15 484,26	11,5
Onderafdeelingskas van *Parigi.*	165 519,95	69 946,—	—	42,3	1 295,—	2 283,99	352,62	2,4	7 592,43	1 259,07	17 686,74	16,0	9 435,—	—	3 252,80	4 239,64	10,2
Landschapskas van *Banggai.*	319 192,09	63 691,—	—	20,0	960,—	6 762,97	455,44	2,6	11 889,07	2 549,05	3 997,35	5,8	37 080,—	—	6 189,35	14 890,52	18,2
Onderafdeelingskas van *Kolonodale.*	124 718,41	31 076,—	—	24,9	—	2 519,06	97,50	2,1	3 968,96	1 902,37	671,20	5,3	14 970,—	—	6 107,50	6 253,64	21,9
	2 431 337,07^{5}	f 508 778,—	—	20,9	f 14 915,—	f 52 060,66	f 8 563,72	3,1	f 101 436,71	f 27 333,99	f113 454,98	9,9	f 210 575,66	—	f 29 696,64	f 99 298,80	13,9
TIMOR EN ONDERHOORIGHEDEN.																	
Afdeelingskas van *Timor en eilanden.*	590 513,26^{5}	f 178 675,—	—	30,2	f 5 345,—	f 25 448,92	f 262,15^{5}	5,3	f 32 150,84	f 4 251,54	f 40 493,—	13,0	f 77 070,—	f 1,54	f 5 398,09	f 18 008,27	17,0
Afdeelingskas van *Soemba.*	237 036,52	86 111,—	—	36,3	2 760,—	28 442,20	1 427,96	13,8	12 967,48	2 288,38	17 097,50	13,6	19 110,—	—	3 984,94	1 806,15	10,5
Afdeelingskas van *Flores.*	800 816,80	191 055,—	—	23,8	4 643,30	63 537,57	240,10	8,5	43 411,47	8 380,25	57 772,32	13,8	80 059,50	—	1 750,12	36 805,72	14,8
Landschapskas van *Manggarai.*	259 877,93	56 705,—	—	21,8	840,—	8 530,—	3,05	3,6	12 203,08	1 216,15	58 501,56	27,7	18 010,—	—	1 072,50	4 174,58	9,0
Landschapskas van *Soembawa.*	430 023,77	55 138,—	—	12,8	804,75	8 119,52	685,92	2,3	17 175,66	2 860,98	39 544,24	13,9	80 099,45	2 228,48	1 186,—	18 262,74	23,6
Onderafdeelingskas van *Bima.*	376 413,59	56 547,—	—	15,0	3 305,—	25 698,33	45,50	7,7	23 987,20	3 575,64	27 231,62	14,6	77 453,68	2 681,40	5 015,25	31 686,55	31,1
	2 694 681,87^{5}	f 624 231,—	—	23,2	f 17 698,05	f159 776,54	f 2 664,68^{5}	6,6	f 141 895,73	f 22 572,94	f240 640,24	15,0	f 351 802,63	f 4 911,42	f 18 406,90	f 110 744,01	18,0

Kassen.	5de afdeeling. Onderwijs en geneeskundige dienst.				6de afdeeling. Landbouw, nijverheid en handel.			7de afdeeling. Landschapswerken.			8ste afdeeling. Landschapsbedrijven.			Saldo op einde 1927.		Totaal.
	Inlandsch onderwijs.	Geneeskundige dienst.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Landbouw en veeteelt.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Openbare landschapswerken.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Exploitatie landschapsbedrijven.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.		% van het budget.	
MANADO.																
Onderafdeelingskas van de *Sangihe-eilanden.*	—	f 14 549,31	f 25,—	6,6	—	f 1 259,80	0,6	f 24 902,58	f 564,—	11,6	—	f 472,36	0,2	f 2 121,59^{5}	1,0	f 220 349,80^{5}
Landschapskas van de *Talaud-eilanden.*	—	7 973,25	25,—	8,4	—	2,35	—	4 138,90	—	4,3	—	4,79	—	0,09	—	95 743,04
Onderafdeelingskas van *Bolaäng-Mongondow.*	f 25 971,17	11 990,09	30,—	11,3	f 1 302,99	1 080,—	0,7	84 139,94	—	25,0	f 480,—	—	0,1	85 127,96	25,3	336 341,48
Onderafdeelingskas van *Donggala.*	—	5 909,07	30,—	2,2	5 493,15	24,—	2,0	92 036,73	60,—	34,0	6 262,20	—	2,3	46 000,68	17,0	270 853,78
Onderafdeelingskas van *Paloe.*	—	23 582,54	763,37	7,7	3 504,03	162,—	1,2	118 625,78	10,13	37,3	21 489,13	—	6,8	37 302,88	11,7	318 009,95
Landschapskas van *Tolitoli.*	513,—	8 394,82	—	6,1	777,15	1 080,—	1,3	84 219,65	2 765,90	59,3	—	2 502,50	1,7	917,84	0,6	146 652,66
Landschapskas van *Boeol.*	—	7 721,69	260,—	8,6	—	—	—	12 252,72	—	13,2	—	—	—	18 877,61	20,4	92 729,29
Onderafdeelingskas van *Poso.*	—	19 354,47	30,—	5,7	638,53	4 363,40	1,5	81 445,57	1 046,31	24,2	1 205,24	3 343,60	1,3	110 039,87	32,3	341 226,62
Onderafdeelingskas van *Parigi.*	—	4 539,10	387,22	3,0	1 380,62	780,—	1,3	24 095,59	2,50	14,6	—	552,24	0,3	16 439,39	9,9	165 519,95
Landschapskas van *Banggai.*	1 595,—	19 473,38	—	6,6	1 890,—	—	0,6	51 274,83	1 125,—	16,4	950,—	—	0,3	94 419,13	29,6	319 192,09
Onderafdeelingskas van *Kolonodale.*	—	8 810,69	—	7,1	738,35	—	0,6	20 849,43	612,98	17,2	3 182,65	—	2,6	22 958,08	18,4	124 718,41
	f 28 079,17	f132 298,41	f 1 550,59	6,7	f 15 724,82	f 8 751,55	1,0	f597 981,72	f 6 186,82	24,8	f 33 569,22	6 875,49	1,7	f 434 205,12^{5}	17,9	f 2 431 337,07^{5}
TIMOR EN ONDERHOORIGHEDEN.																
Afdeelingskas van *Timor en eilanden.*	f 2 928,—	f 16 920,82	—	3,4	f 28 197,50	f 300,—	4,8	f109 917,12	f 596,20	18,7	—	—	—	f 44 549,27	7,6	f 590 513,26^{5}
Afdeelingskas van *Soemba.*	2 880,—	8 458,51	—	4,7	1 200,11	—	0,6	32 007,78	—	13,5	—	—	—	16 494,51	7,0	237 036,52
Afdeelingskas van *Flores.*	3 646,93	32 287,60	—	4,5	14 512,21	—	1,8	226 921,35	4 187,48	28,8	f 1 256,31	—	0,2	30 349,57	3,8	800 816,80
Landschapskas van *Manggarai.*	1 080,—	10 049,99	—	4,3	2 984,67	—	1,1	45 309,45	—	17,4	—	—	—	39 197,90	15,1	259 877,93
Landschapskas van *Soembawa.*	1 892,50	9 767,76	—	2,7	6 160,54	—	1,4	131 371,17	—	30,6	500,—	—	0,1	54 226,06	12,6	430 023,77
Onderafdeelingskas van *Bima.*	15 866,44	17 114,52	—	8,7	9 380,96	—	2,5	73 793,05	—	19,6	2 586,68	—	0,7	444,77	0,1	376 413,59
	f 28 293,87	f 94 599,20	—	4,6	f 62 435,99	f 300,—	2,3	f619 319,92	f 4 783,68	23,2	f 4 342,99	—	0,2	f 185 262,08	6,9	f 2 694 681,87^{5}

B

ONTVANGSTEN.

KASSEN.	Saldo van het vorig jaar.	% van het budget.	Gouvernements schadeloosstellingen en andere bijdragen.	% van het budget.	Justitie.	% van het budget.	Financiën. Directe belastingen.	Financiën. Andere inkomsten.	% van het budget.	Bestuur. Afkoop heerendiensten.	Bestuur. Cijns voor vergunningen en concessies.	Bestuur. Andere inkomsten.	% van het budget.	Onderwijs en geneeskundige dienst. Schoolgelden.	Onderwijs en geneeskundige dienst. Andere inkomsten.	% van het budget.	Landbouw, nijverheid en handel.	% van het budget.	Landschapswerken.	% van het budget.	Landschapsbedrijven.	% van het budget.	Ontvangsten van gemengden aard en toevallige baten.	% van het budget.	Totaal der inkomsten.
1. Vereenigde landschapskas van *Ternate, Tidore* en *Batjan* . .	f 42 983,87	7,5	f 152 037,13	26,4	f 9 796,21	1,7	f 234 574,74	f 1 263,17	41,0	f 13 942,85	f 41 400,27	f 53 784,47	19,0	—	f 4 114,85	0,7	f 1 207,92	0,2	f 5 543,32	1,0	f 6 284,86	1,1	f 8 317,93	1,5	f 575 251,59
2. Afdeelingskas van *Noord-Nieuw-Guinee*.	35 956,96	3,0	798 093,—	67,5	1 632,69	0,1	277 153,20	30 743,12	26,1	5 205,92	2 916,39	5 452,15	1,2	—	2 651,77	0,2	2 719,35	0,2	15 660,75	1,3	2 312,50	0,2	1 276,19	0,1	1 181 773,99
Totalen . . .	f 78 940,83	4,5	f 950 130,13	54,1	f 11 428,90	0,6	f 511 727,94	f 32 006,29	30,9	f 19 148,77	f 44 316,66	f 59 236,62	7,0	—	f 6 766,62	0,4	f 3 927,27	0,2	f 21 204,07	1,2	f 8 597,36	0,5	f 9 594,12	0,6	f 1 757 025,58

MOLUKKEN.

KASSEN.	1ste afdeeling. Restitutie van door het Gouvernement gedane uitgaven en andere bijdragen. Restitutiepost aan het Gouvernement.	1ste afdeeling. Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	2de afdeeling. Justitie. Uitgaven voor personeel.	2de afdeeling. Justitie. Gevangenen en veroordeelden.	2de afdeeling. Justitie. Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	3de afdeeling. Financiën. Aanslag, inning en invordering der belastingen.	3de afdeeling. Financiën. Kasbeheer.	3de afdeeling. Financiën. And… onvo… uitg…
1. Vereenigde landschapskas van *Ternate, Tidore* en *Batjan* . .	f 338 048,—	—	58,8	f 1 252,50	f 6 107,57	f 672,98	1,4	f 17 224,59	f 7 411,51	f
2. Afdeelingskas van *Noord-Nieuw-Guinee*.	868 346,96	—	73,5	420,—	11 669,44	239,79	1,0	11 997,24	9 236,03	27
Totalen . . .	f1 206 394,96	—	68,6	f 1 672,50	f 17 777,01	f 912,77	1,2	f 29 221,83	f 16 647,54	f 27

UITGAVEN.

MOLUKKEN.

Totaal der inkomsten.	1ste afdeeling. Restitutie van door het Gouvernement gedane uitgaven en andere bijdragen.			2de afdeeling. Justitie.				3de afdeeling. Financiën.				4de afdeeling. Bestuur.					5de afdeeling. Onderwijs en geneeskundige dienst.				6de afdeeling. Landbouw, nijverheid en handel.			7de afdeeling. Landschapswerken.			8ste afdeeling. Landschapsbedrijven.			Saldo op einde 1927.		Totaal.	KASSEN.
	Restitutie-post aan het Gouvernement.	Andere en onvoorziene uitgaven.	°/₀ van het budget.	Uitgaven voor personeel.	Gevangenen en veroordeelden.	Andere en onvoorziene uitgaven.	°/₀ van het budget.	Aanslag, inning en invordering der belastingen.	Kasbeheer.	Andere en onvoorziene uitgaven.	°/₀ van het budget.	Bezoldiging Inlandsche hoofden en ambtenaren.	Aandeel der hoofden in den cijns van vergunningen en concessies.	Politie.	Andere en onvoorziene uitgaven.	°/₀ van het budget.	Inlandsch onderwijs.	Geneeskundige dienst.	Andere en onvoorziene uitgaven.	°/₀ van het budget.	Landbouw en veeteelt.	Andere en onvoorziene uitgaven.	°/₀ van het budget.	Openbare landschapswerken.	Andere en onvoorziene uitgaven.	°/₀ van het budget.	Exploitatie landschapsbedrijven.	Andere en onvoorziene uitgaven.	°/₀ van het budget.		°/₀ van het budget.		
575 251,59	f 338 048,—	—	58,8	f 1 252,50	f 6 107,57	f 672,98	1,4	f 17 224,59	f 7 411,51	f 540,—	4,4	f 58 382,98	f 3 481,06	f 2 717,02	f 66 816,42	22,8	—	f 5 631,46	f 700,—	1,1	f 558,77	—	0,1	f 27 597,08	f 1 500,—	5,1	f 1 224,79	—	0,2	f 35 384,86	6,2	f 575 251,59	Vereenigde landschapskas van *Ternate, Tidore* en *Batjan.*
1 181 773,99	868 346,96	—	73,5	420,—	11 669,44	239,79	1,0	11 997,24	9 236,03	27 160,84	4,1	71 868,96	—	69 434,57	27 063,23	14,3	—	17 361,99	—	1,5	1 680,09	—	0,1	33 611,12	2 737,76	3,1	2 916,41	—	0,3	26 029,56	2,2	1 181 773,99	Afdeelingskas van *Noord-Nieuw-Guinee.*
1 757 025,58	f 1 206 394,96	—	68,6	f 1 672,50	f 17 777,01	f 912,77	1,2	f 29 221,83	f 16 647,54	f 27 700,84	4,2	f 130 251,94	f 3 481,06	f 72 151,59	f 93 879,65	17,1	—	f 22 993,45	f 700,—	1,4	f 2 238,86	—	0,1	f 61 208,20	f 4 237,76	3,7	f 4 141,20	—	0,2	f 61 414,42	3,5	f 1 757 025,58	

RECAPITULATIE

ONTVANGSTEN.

GEWESTEN.	Saldo van het vorig jaar.	% van het budget.	Gouvernements schadeloosstellingen en andere bijdragen.	% van het budget.	Justitie.	% van het budget.	Financiën. Directe belastingen.	Financiën. Andere inkomsten.	% van het budget.	Bestuur. Afkoop heerendiensten.	Bestuur. Cijns voor vergunningen en concessies.	Bestuur. Andere inkomsten.	% van het budget.	Onderwijs en geneeskundige dienst. Schoolgelden.	Onderwijs en geneeskundige dienst. Andere inkomsten.	% van het budget.	Landbouw, nijverheid en handel.	% van het budget.	Landschapswerken.	% van het budget.	Landschapsbedrijven.	% van het budget.	Ontvangsten van gemengden aard en toevallige baten.	% van het budget.	Totaal der inkomsten.
Oostkust van Sumatra	f1 606 358,68	19,2	f 943 990,05	11,3	f 77 336,49	0,9	f 965 766,25	f 512 037,80	17,7	f 759 823,—	f2 492 554,43	f 446 004,87	44,2	f 25 215,89	f 53 308,65	0,9	f 2 613,23	—	f136 844,06	1,6	f290 996,59	3,4	f 58 873,49	0,7	f 8 371 723,48
Atjeh en onderhoorigheden . .	891 373,17	25,8	575 585,72	16,3	30 736,27^{5}	0,9	1 096 563,56	188 584,79	36,8	319 396,12	264 068,87	834,50	16,7	12 406,21	24 117,98	1,0	760,90	—	14 204,02	0,4	41 153,38	1,2	34 807,18^{5}	1,0	3 494 592,68
Riouw en onderhoorigheden . .	143 026,11	16,1	30 000,—	3,4	3 146,41	0,4	437 599,56	52 782,85	55,1	76 166,56	19 734,36	40 253,66	15,3	—	8 745,68	1,0	80,—	—	354,75	—	75 969,—	8,5	1 627,61	0,2	889 486,55
Westerafdeeling van Borneo . .	488 979,42	22,3	81 480,—	3,7	2 521,50	0,1	1 032 839,25	147 204,85	53,7	217 656,16	33 952,48	149 402,97	18,2	—	23 307.30	1,1	7 613,63	0,3	11 345,73	0,5	1 460,—	0,1	974,10	—	2 198 737,39
Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo	663 531,25	21,2	162 858,26	5,2	10 071,02	0,3	596 383,89	371 030,51	30,9	77 604,44	1 156 000,06	48 152,26	40,9	—	2 613,14	0,1	—	—	18 121,53	0,6	25 153,23	0,8	667,19	—	3 132 186,78
Celebes en onderhoorigheden . .	1 487 663,58	27,1	33 205,—	0,6	10 687,08	0,2	2 356 471,84	539 290,09	52,8	592 224,66	51 039,40	116 087,21	13,9	—	33 878,27	0,6	6 051,53	0,1	36 921,49	0,7	206 659,64	3,8	17 271,39	0,3	5 487 451,18
Manado.	477 423,85	19,6	80 630,10	3,3	18 567,68	0,8	1 271 378,40	88 353,93	55,9	218 512,63	29 839,39	41 790,12^{5}	11,9	9 077,05	29 448,71	1,6	1 327,05	0,1	21 243,24	0,9	103 066,34	4,2	40 678,58	1,7	2 431 337,07^{5}
Timor en onderhoorigheden. .	276 129,51	10,2	28 621,66	1,1	85 239,53	3,2	1 844 324,30	160 123,89	74,4	126 613,27	6 806,54	31 149,85^{5}	6,2	2 117,30	10 359,49	0,4	65 359,77	2,4	28 867,44	1,1	19 605,20	0,7	9 364,12	0,3	2 694 681,87^{5}
Molukken	78 940,83	4,5	950 130,13	54,1	11 428,90	0,6	511 727,94	32 006,29	30,9	19 148,77	44 316,66	59 236,62	7,0	—	6 766,62	0,4	3 927,27	0,2	21 204,07	1,2	8 597,36	0,5	9 594,12	0,6	1 757 025,58
Totalen . . .	f6 113 426,40	20,1	f2 886 500,92	9,5	f249 734,88^{5}	0,8	f10 113 054,99	f 2 091 415,—	40,1	f2 407 145,61	f4 098 312,19	f 932 912,07	24,4	f 48 816,45	f192 545,84	0,8	f 87 733,38	0,3	f 289 106,33	0,9	f772 660,74	2,6	f 173 857,79	0,6	f 30 457 222,59

GEWESTEN.	1ste afdeeling. Restitutie van door het Gouvernement gedane uitgaven en andere bijdragen. Restitutiepost aan het Gouvernement.	1ste afdeeling. Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	2de afdeeling. Justitie. Uitgaven voor personeel.	2de afdeeling. Justitie. Gevangenen en veroordeelden.	2de afdeeling. Justitie. Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	3de afdeeling. Financiën. Aanslag, inning en invordering der belastingen.	3de afdeeling. Financiën. Kasbeheer.	3de afdeeling. Financiën. Andere en onvoorziene uitgaven.
Oostkust van Sumatra	f 906 281,—	f 13 905,86	11,0	f105 700,87	f 30 923,42	f 28 566,18	2,0	f 85 267,58	f 73 134,05	f614 151,44
Atjeh en onderhoorigheden . .	653 606,93	36 909,10	19,7	14 354,10	48 790,29	17 231,93	2,3	78 075,28	47 752,37^{5}	443 215,20
Riouw en onderhoorigheden . .	105 589,08	—	11,9	3 752,—	25 248,59	261,80	3,3	36 373,92	1 921,14	41 936,58
Westerafdeeling van Borneo . .	352 140,—	—	16,0	4 309,25	7 557,02	711,57	0,6	76 543,87	17 851,38	41 116,60
Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo	259 413,—	—	8,3	19 599,13	10 750,93	841,77	1,0	30 132,61	19 014,06	1 731 320,73
Celebes en onderhoorigheden . .	842 502,50	—	15,4	14 953,38	52 442,46	6 898,05	1,4	186 814,94	59 725,34	452 416,59
Manado.	508 778,—	—	20,9	14 915,—	52 060,66	8 563,72	3,1	101 436,71	27 333,99	113 454,98
Timor en onderhoorigheden. .	624 231,—	—	23,2	17 698,05	159 776,54	2 664,68^{5}	6,6	141 895,73	22 572,94	240 640,24
Molukken	1 206 394,96	—	68,6	1 672,50	17 777,01	912,77	1,2	29 221,83	16 647,54	27 700,84
Totalen . . .	f5 458 936,47	f 50 814,96	18,1	f196 954,28	f405 326,92	f 66 652,47^{5}	2,2	f 765 762,47	f285 952,81^{5}	f3 705 953,20

ITULATIE

UITGAVEN.

	2de afdeeling. Justitie.			3de afdeeling. Financiën.				4de afdeeling. Bestuur.					5de afdeeling. Onderwijs en geneeskundige dienst.				6de afdeeling. Landbouw, nijverheid en handel.			7de afdeeling. Landschapswerken.			8ste afdeeling. Landschapsbedrijven.			Saldo op einde 1927.			
aven or neel.	Gevangenen en veroordeelden.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Aanslag, inning en invordering der belastingen.	Kasbeheer.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Bezoldiging Inlandsche hoofden en ambtenaren.	Aandeel der hoofden in den cijns van vergunningen en concessies.	Politie.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Inlandsch onderwijs.	Geneeskundige dienst.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Landbouw en veeteelt.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Openbare landschapswerken.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.	Exploitatie landschapsbedrijven.	Andere en onvoorziene uitgaven.	% van het budget.		% van het budget.	Totaal.	GEWESTEN.
00,87	f 30 923,42	f 28 566,18	2,0	f 85 267,58	f 73 134,05	f614 151,44	9,2	f 905 035,66	f 763 738,32	f113 062,03	f 294 850,10	24,8	f175 981,14	f235 694,47	f 5 285,45	5,0	f214 592,92	f 12 712,72	2,7	f1 487 315,27	f 28 607,94	18,1	f 83 986,43	f 9 298,71	1,1	f2 183 631,92	26,1	f 8 371 723,48	Oostkust van Sumatra.
54,10	48 790,29	17 231,93	2,3	78 075,28	47 752,37^5	443 215,20	16,4	422 763,72	67 315,36	96 831,88	88 699,83	19,3	62 499,73	124,692,75	1 039,68	5,4	21 892,09	1 279,10	0,6	622 120,90	45 993,44^5	19,1	11 670,61	—	0,3	587 858,38	16,9	3 494 592,68	Atjeh en onderhoorigheden.
52,—	25 248,59	261,80	3,3	36 373,92	1 921,14	41 936,58	9,0	40 642,50	180,73	23 971,35	19 956,46	9,5	847,49	38 283,32	150,—	4,4	1 291,20	—	0,2	447 043,02	9 092,53	51,3	13 854,12	29 729,41	4,9	49 361,31	5,5	889 486,55	Riouw en onderhoorigheden.
09,25	7 557,02	711,57	0,6	76 543,87	17 851,38	41 116,60	6,2	322 513,25	10 906,53	58 546,92	151 200,54	24,7	537,27	57 152,98	4 440,69	2,8	9 391,41	5 309,03	0,7	837 577,47	72 938,26	41,4	1 080,—	—	—	166 913,35	7,6	2 198 737,39	Westerafdeeling van Borneo.
99,13	10 750,93	841,77	1,0	30 132,61	19 014,06	1 731 320,73	56,9	302 759,42	61 053,80	20 705,55	66 966,23	14,4	35,—	57 031,83	1 026,16	1,8	131,35	20,—	—	307 683,81	1 329,27	9,9	6 507,01	—	0,2	235 865,12	7,5	3 132 186,78	Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo.
53,38	52 442,46	6 898,05	1,4	186 814,94	59 725,34	452 416,59	12,7	305 396,50	—	15 731,37	164 244,38	8,8	5 751,62	194 790,18	793,10	3,7	66 832,44	11 323,25	1,4	1 852 886,88	9 777,62	33,9	115 048,37	—	2,1	1 129 622,21	20,6	5 487 451,18	Celebes en onderhoorigheden.
15,—	52 060,66	8 563,72	3,1	101 436,71	27 333,99	113 454,98	10,0	210 575,66	—	29 696,64	99 298,80	14,0	28 079,17	132 298,41	1 550,59	6,7	15 724,82	8 751,55	1,0	597 981,72	6 186,82	24,8	33 569,22	6 875,49	1,7	434 205,12^5	17,9	2 431 337,07^5	Manado.
98,05	159 776,54	2 664,68^5	6,6	141 895,73	22 572,94	240 640,24	15,0	351 802,63	4 911,42	18 406,90	110 744,01	18,0	28 293,87	94 599,20	—	4,6	62 435,99	300,—	2,3	619 319,92	4 783,68	23,2	4 342,99	—	0,2	185 262,08	6,9	2 694 681,87^5	Timor en onderhoorigheden.
72,50	17 777,01	912,77	1,2	29 221,83	16 647,54	27 700,84	4,2	130 251,94	3 481,06	72 151,59	93 879,65	17,1	—	22 993,45	700,—	1,4	2 238,86	—	0,1	61 208,20	4 237,76	3,7	4 141,20	—	0,2	61 414,42	3,5	1 757 025,58	Molukken.
54,28	f405 326,92	f 66 652,47^5	2,2	f 765 762,47	f285 952,81^5	f3 705 953,20	15,6	f2 991 741,28	f 911 587,22	f449 104,28	f1 089 840,—	17,9	f302 025,29	f957 536,59	f 14 985,67	4,2	f394 531,08	f 39 695,65	2,4	f6 832 637,19	f182 947,32^5	23,0	f274 199,95	f 45 903,61	1,1	f5 034 133,91^5	16,5	f 30 457 222,59	

Bijlage C.

(Zie hoofdstuk C, § 2, van het verslag.)

OVERZICHT

van de in 1928 getroffen maatregelen, ter hervorming van de agrarische en maatschappelijke toestanden in de residentiën Soerakarta en Jogjakarta.

A. JOGJAKARTA.

Algemeene beschouwingen. In het afgeloopen jaar is de laatste hand gelegd aan de doorvoering van de agrarische hervormingen, door over te gaan tot den afstand aan de rechthebbenden of openbaren verkoop van niet meer voor zelfbestuursdoeleinden te gebruiken kradjan-politie-erven (erven, welke vroeger bewoond werden door zelfbestuursambtenaren, wier standplaatsen sedert opgeheven of verplaatst zijn).

Het grondregistratiekantoor en het Inlandsch kadaster, welke ter hoofdplaats Jogjakarta gronden, waarop het Inlandsch bezitsrecht wordt uitgeoefend, registreeren en kaarteeren, beantwoorden geheel aan de gestelde verwachtingen. Het aantal in 1928 op het grondregistratiekantoor verwerkte grondmutaties bedroeg 2234; door het Inlandsch kadaster werden 184 meetbrieven uitgereikt, 1325 perceelen opgemeten en 6161 merkteekenen geplaatst.

Geldelijk beheer. Het toezicht op het geldelijk beheer der beide Jogjasche zelfbesturen werd gedurende 1928 intensief verricht, zoowel op de uitgaven, als op de ontvangsten, waardoor overschrijding van begrootingsramingen werd voorkomen en de inkomsten op geregelde wijze in de zelfbestuurskassen vloeiden.

Begrootingen. De eindcijfers van de sultanaatsbegrooting over 1928 bedroegen in ontvangst en uitgaaf voor den gewonen dienst f 4 533 760 en voor den buitengewonen dienst f 890 139.

De eindcijfers der begrooting van het Pakoe Alamsche gebied bedroegen in ontvangst en uitgaaf voor den gewonen dienst f 401 600 en voor den buitengewonen dienst f 214 916.

Begrootingsrekeningen. Voor het sultanaat bedroegen de voordeelige saldi tot en met het dienstjaar 1926 f 1 187 899 en in 1927 f 841 700, totaal f 2 029 599.

Gedurende 1928 werd uit dit saldo beschikt over f 200 000 voor den bouw van dienstwoningen en bruggen.

Voor het Pakoe Alamsche gebied zijn de voordeelige saldi tot en met 1926 f 178 722 en in 1927 f 126 026, totaal f 304 748.

Crediet-overeenkomsten en leeningen. Gedurende 1928 werd f 750 000 bij 's Lands kas tijdelijk belegd.

Eigendommen en schulden. Eene opgave van de eigendommen (onroerende goederen) en beschikbare gelden van het rijk Jogjakarta op het einde van 1928 volgt hierna.

OMSCHRIJVING.	Waarde of bedrag.
Pasarloodsen en terreinen	f 974 500,—
Ambtswoningen	271 500,—
Particuliere gebouwen	88 000,—
Kantoorgebouwen	66 000,—
Waterleiding Jogjakarta	1 900 000,—
Materieel Openbare Werken	125 000,—
Voordeelig saldo der begrooting van 1927	641 000,—
Reservefonds, belegd in effecten bij de Javasche Bank	470 000,—
Pensioenfonds	200 000,—
Totaal	f 4 736 000,—

Tegenover deze baten staan geen lasten, aangezien in 1928 alle restant-schulden zijn afgelost.

De eigendommen (onroerende goederen) en beschikbare gelden van het Pakoe Alamsche gebied op het einde van 1928 zijn:

OMSCHRIJVING.	Waarde of bedrag.
Pasarloodsen en terreinen	f 57 000,—
Ambtswoningen	131 000,—
Kantoorgebouwen	30 000,—
Reservefonds	217 945,—
Pensioenfonds	80 000,—
Voordeelig saldo der begrooting van 1927	126 027,—
Totaal	f 641 972,—

Bestuursinrichting. De bestuursreorganisatie (I. S. 1925 n°. 622) is met ingang van 1 Juli 1928 van toepassing verklaard op het gewest Jogjakarta (I. S. 1928 n°. 207).

Inlandsch gemeentewezen. In het sultanaat zijn in 1928 in het regentschap Koelon Praga 9 (waarvan 2 gedeeltelijk) en in het Pakoe Alamsche gebied in het regentschap Adikarto één kaloerahan opgeheven en samengevoegd met andere in dezelfde regentschappen gelegen kaloerahans. Daardoor is het in het sultanaat gelegen aantal kaloerahans teruggebracht van 782 op 773 en in het Pakoe Alamsche gebied van 54 op 53.

Waterschappen. Ook gedurende 1928 werd in het waterschap Opak-Progo het technische waterbeheer nog gevoerd door den dienst van het Centraal Waterschapskantoor voor de Vorstenlanden.

Drinkwatervoorzieningen. Einde 1928 waren bij de waterleiding ter hoofdplaats Jogjakarta 5916 aansluitingen, waarvan 5271 opengesteld.

Over 1928 had het waterleidingbedrijf een bruto bedrijfsoverschot van f 130 000, tegen f 86 893 in 1927. Dit bedrag wordt echter veranderd tot een nadeelig saldo, groot f 37 000, wanneer rekening wordt gehouden met de aan het sultanaat verschuldigde rente en afschrijving.

Einde 1928 waren 30 perceelen aangesloten op de hoogdrukwaterleiding Kali Oerang.

Onderwijs. In het sultanaatsgebied waren 82 volksscholen met 7337 leerlingen (6770 jongens en 567 meisjes), tegen 74 scholen met 6120 leerlingen (5802 jongens en 318 meisjes) in 1927.

In het Pakoe Alamsche gebied waren 6 volksscholen met 563 leerlingen (341 jongens en 222 meisjes), tegen 4 scholen met 344 leerlingen (275 jongens en 69 meisjes) in 1927.

Aan de hand van de goeroe-ordonnantie (I. S. 1925 n°. 219) zijn in 1928 de regelen omtrent het van Bestuurswege uit te oefenen toezicht op het Mohammedaansche godsdienstonderwijs in de beide zelfbestuursgebieden herzien (Rijksblad Jogjakarta 1928 n°. 21 en Pakoe Alaman 1928 n°. 18).

Volksgezondheid, geneeskundige hulpverschaffing. Voor de instandhouding van de ziekenhuizen werden door het sultanaat in 1928 uitgaven gedaan tot een bedrag van f 35 576, waartegenover aan subsidies van het Gouvernement van Nederlandsch-Indië (voor de ziekenhuizen Toengkak, Wonosari en Wates) werd ontvangen f 9147.

De kosten van instandhouding van de ,,Bedelaarskolonie'' ter hoofdplaats Jogjakarta hebben in 1928 f 6500 bedragen, terwijl aan bijdragen van derden en de opbrengst van verkochte matten in dat jaar werd ontvangen f 1028.

In het belang van eene systematische bestrijding van de mijnwormziekte werden niet alleen door de Jogjasche zelfbesturen (f 8441), maar ook door de landbouwondernemingen in het gewest (f 10 100) fondsen beschikbaar gesteld.

Boschwezen. De exploitatie van de djatibosschen in Goenoengkidoel heeft een voordeelig saldo opgeleverd van f 22 312, waarvan de helft ten bate van het sultanaat van Jogjakarta komt.

Veestapel. Ook gedurende 1928 was de gezondheidstoestand van den veestapel in het algemeen gunstig te noemen.

In de voormalige afdeeling Goenoengkidoel wordt op vrij ruime schaal aan paardenfokkerij gedaan; ook in de voormalige afdeeling Koelon Praga neemt de animo daarvoor toe. De verbetering van den paardenstapel geschiedt door de stationneering van Sandelhout- en Soembawa-hengsten. Einde 1928 waren 10 dekhengsten ter beschikking gesteld.

In de voormalige afdeeling Koelon Praga is de belangstelling voor de runderteelt van de zijde van de bevolking grooter dan in het overige gedeelte van het gewest. Einde 1928 waren in die afdeeling 63 Ongole-dekstieren aanwezig.

De belangstelling van de beide zelfbestuurders in de runderfokkerij uitte zich in hun bezoek en hunne medewerking aan de te Pangasih gehouden veetentoonstelling.

Met de systematische algemeene selectie en castratie van den rundveestapel werd in 1928 voortgegaan.

Einde 1928 waren in de voormalige afdeeling Goenoengkidoel 14 Ongole-stieren.

De belangstelling van de zijde der bevolking voor de runderfokkerij neemt toe.

Met de systematische selectie en castratie van den rundveestapel werd ook hier voortgegaan.

Einde 1928 bezat de afdeeling Jogjakarta 30 Ongole-dekstieren.

Van de destijds in de voormalige afdeeling Koelon Praga ingevoerde Etawah-bokken en geiten, bezit de bevolking thans vele afstammelingen. Voor deze geitenfokkerij bestaat zeer veel belangstelling, hetgeen kan blijken uit de vele aanvragen om zuiver dekmateriaal.

In de voormalige afdeeling Goenoengkidoel zijn verscheidene Etawah-bokken en geiten ingevoerd.

Grondafstand in eigendom, opstal en huur. In 1928 werden op den voet van het bepaalde bij G. B. 10 April 1918 n°. 26 (Bb. n°. 9005) juncto G. B. 22 Juli 1921 n°. 56 (Bb. n°. 9826) 117 stukken grond met het recht van opstal afgestaan en in de openbare registers ingeschreven, terwijl 53 eigendomsperceelen en 42 opstalperceelen overgeschreven werden.

Landrente. In 1928 kwam de voorbereiding van den landrente-aanslag in het district Semanoe gereed, waarmede de werkzaamheden voor het geheele regentschap Goenoengkidoel afgeloopen zijn. De nieuwe landrente-regeling op den voet van Rijksblad 1920 n°. 11 is 1 Januari 1928 ingevoerd in de districten Wonosari en Plajen, welke maatregel gepaard ging met eene gelijktijdige verlaging van het hoofdgeld der koelies kentjeng tot f 2 (zie Rijksblad 1928 n°. 17).

Aangezien de metingen, welke voorafgingen aan de invoering van de agrarische reorganisatie, die zich in de jaren 1920—1925 voltrokken heeft, gebaseerd zijn op de z.g. rondmetingsmethode, welke geen waarborgen van nauwkeurigheid biedt, is in 1928 aangevangen met het doen van metingen op wiskunstigen grondslag. Deze metingen worden op kosten van de Jogjasche zelfbesturen door het kantoor van metingen te Solo verricht.

Inkomsten- en personeele belasting. Over 1928 zijn 24 opcenten geheven op de hoofdsommen der aanslagen der zelfbestuursonderhoorigen in de beide landschappen van dit gewest, met dien verstande echter, dat die heffing achterwege blijft voor aanslagen van minder dan f 11,40.

In 1928 zijn 10 opcenten geheven op de inkomstenbelasting van de zelfbestuursonderhoorigen, evenals zulks ten aanzien van Landsonderhoorigen in dit gewest ten behoeve der zelfbesturende landschappen geschiedde. Eenzelfde aantal opcenten werd geheven van de personeele belasting.

Voorts zijn krachtens G. B. 31 Mei 1925 n°. 10 (I. S. n°. 252) in 1928 10 opcenten geheven op den aanslag in de verponding.

B. SOERAKARTA.

Algemeene opmerkingen. Evenals in vorige jaren het geval was, zijn ook voor het dienstjaar 1928 voor de beide Soerakartasche zelfbesturen sluitende begrootingen verkregen.

Geldelijk beheer. De eindcijfers der begrootingen van het rijk Soerakarta over de laatste vier jaren beliepen:

Dienstjaar.	Ontvangsten.	Uitgaven.
	Gewone dienst.	
1926	f 5 393 810	f 5 422 813
1927	5 606 654	5 489 379
1928	6 385 858	6 431 457
1929	6 390 409	6 390 409
	Buitengewone dienst.	
1926	f 922 730	f 893 727
1927	808 734	926 009
1928	964 732	911 660
1929	1 320 000	1 320 000
	Geheele dienst.	
1926	f 6 316 540	f 6 316 540
1927	6 415 388	6 415 388
1928	7 350 590	7 343 117
1929	7 710 409	7 710 409

De eindcijfers der begrootingsrekeningen hebben bedragen:

Dienstjaar.	Ontvangsten.	Uitgaven.
1924	f 6 208 993	f 6 048 055
1925	5 843 757	5 593 787
1926	6 160 249	5 829 765
1927	6 107 197	5 605 980

De eigendommen van het rijk Soerakarta bestaan uit effecten; de vezelonderneming Karanggeneng; het marktbedrijf; het slachtbedrijf; den stadstuin Sriwedari; het museum te Soerakarta; de ziekeninrichting Kadipolo en eenige kleinere poliklinieken; schoolgebouwen, woningen en andere gebouwen.

De eindcijfers der begrootingen van het Mangkoenagarasche rijk over de laatste vier jaren hebben bedragen:

Dienstjaar.	Ontvangsten.	Uitgaven.
	Gewone dienst.	
1926	f 1 960 721	f 2 039 476
1927	2 013 407	2 086 653
1928	2 116 887	2 275 102
1929	2 284 000	2 284 000
	Buitengewone dienst.	
1926	f 582 116	f 503 361
1927	444 906	371 660
1928	1 628 880	1 470 665
1929	1 138 700	1 138 700
	Geheele dienst.	
1926	f 2 542 837	f 2 542 837
1927	2 458 313	2 458 313
1928	3 745 767	3 745 767
1929	3 422 700	3 422 700

De eindcijfers der begrootingsrekeningen hebben bedragen:

Dienstjaar.	Ontvangsten.	Uitgaven.
1926	f 2 403 896	f 2 286 690
1927	2 479 369	2 413 090

De uitkomsten der verschillende beleggingen en bedrijven van het fonds der Mangkoenagarasche eigendommen waren over 1928 als volgt (de berekening van 5% rente op de beleggingen anders dan middels effecten werd in 1928 niet meer toegepast):

	Winst.	Verlies.
Tasikmadoe	f 956 933	—
Tjolomadoe	319 293	—
Kerdjo-Gadoengan	36 050	—
Modjo-Gedang	23 515	—
Interest effecten	469 471	—
Huizenbezit te Solo	—	f 1 208
Huizen te Wonogiri	—	661
Hotel Karangpandan	—	12 293

Bruggen, wegen en andere openbare werken. Voor het gewoon onderhoud der Rijkswegen werd in 1928 uitgetrokken door het rijk Soerakarta f 253 342 en door de Mangkoenegaran f 205 780, tegen f 137 140 en f 205 780 in 1927.

Voor bouw en ombouw en zware herstellingen van wegen werd door het Rijk Soerakarta f 43 930 en door de Mangkoenagaran f 77 300 beschikbaar gesteld.

Bevloeiing. De begrooting van uitgaven en ontvangsten van het waterschap Dengkeng voor het dienstjaar 1928/1929 beliep f 469 740. De begrootingsrekening over het dienstjaar 1927/1928 wees een batig slot aan van f 27 392.

Marktwezen. Ook in 1928 werd een statistiek der marktprijzen van de verschillende producten aangehouden.

De inkomsten uit het marktwezen bedroegen in het rijk Soerakarta in 1928 f 410 580, tegen f 405 490 in 1927. De uitgaven bedroegen f 300 458, tegen f 191 069 in 1927.

De inkomsten in de Mangkoenagaran bedroegen in 1928 f 164 084, tegen f 169 137 in 1927. De uitgaven beliepen f 96 049, tegen f 99 854 in 1927.

Pandhuisdienst. In de 15 gouvernementspandhuizen in het gewest Soerakarta werden beleend in 1928 1 000 816 panden, tegen 950 080 in 1927.

Aan leensommen werd uitgegeven f 3 492 955, tegen f 3 151 771 in 1927.

Het bedrag der uit de lossingen en veilingen gekweekte rente bedroeg f 325 283, tegen f 397 048 in 1927.

De geleden verliezen op leensommen en rente bedroegen f 3525, tegen f 5328 in 1927.

Onderwijs. Het aantal desascholen werd uitgebreid met 12 in het Soenansrijk en met 5 in de Mangkoenagaran, zoodat thans in het Soenanaat en in de Mangkoenagaran 60 en 57 desascholen zijn.

Volksgezondheid, geneeskundige hulpverschaffing. In 1928 was de gezondheidstoestand over het algemeen gunstig. Pest bleef heerschen in de afdeelingen Soerakarta en Klaten (22 en 699 gevallen, allen met doodelijken afloop). Pokken deden zich voor in 208 gevallen (waarvan 2 gevallen met doodelijken afloop), verspreid over het geheele gewest. Dysenterie werd geconstateerd in de afdeelingen Soerakarta en Klaten (149 en 299 gevallen). Typhus kwam in het geheele gewest voor.

Boschwezen. In 1928 bestond de aanplant van het Mangkoenagaransche boschwezen uit 34 140 bouws.

Veestapel. In vergelijking met het jaar 1927, was de gezondheidstoestand van den veestapel in 1928 minder gunstig. Aan mond- en klauwzeer leden 2386 dieren, tegen 478 in 1927. Malleus kwam vooral in de kota Solo voor; in het geheel werden 119 gevallen gecontroleerd, tegen 115 in 1927. Het aantal tuberculose-gevallen bedroeg 21 (in 1927 40).

De voedingstoestand van de dieren was einde 1928 minder goed; de dieren zagen er, vooral in Wonogiri, slecht uit. Overmatig gebruik van het vee is daarvan voornamelijk de oorzaak.

Aan de verbetering van den paardenstapel en de runderfokkerij wordt steeds de noodige zorg besteed. Aanwezig zijn thans 5 dekhengsten en 68 dekstieren.

De veestapel bedroeg einde 1928 22 378 paarden, 287 472 runderen en 201 833 buffels.

De slacht in het gewest bedroeg 25 860 runderen, 21 691 buffels, 368 paarden en 3 292 varkens.

Het toezicht op de melkerijen bleef uitstekend.

Opmetingen en kaarteering; uitgestrektheden. Kaloerahankaarten werden vervaardigd van 17 596 bouw. Nieuwe metingen hadden plaats in het Soenanaat en in de Mangkoenagaran tot eene oppervlakte van onderscheidenlijk 34 410 en 59 895 bouw.

Europeesche landbouwnijverheid. De landbouwnijverheid kon in het afgeloopen jaar op bevredigende resultaten terugzien.

Belastingen. De herklasseering van het district Karanggede (soenanaat) en van de districten Karanganjar en Karangpandan (beiden in de Mangkoenagaran) kwam gereed, zoodat de daarvoor vastgestelde nieuwe landrente in 1929 kan worden ingevoerd.

Een aanvang werd gemaakt met de herklasseering in het district Klaten, terwijl de herklasseering in de districten Gondang-winangoen, Woerjantoro en Batoeretno werd voortgezet.

Bijlage D.

(Zie hoofdstuk D van het verslag.)

A. Legerstatistiek (tabellen 1—16).

Formatie en sterkte.

Winsten en verliezen.

Onderwijs en straffen.

B. Gewapende korpsen niet rechtstreeks tot het leger behoorende.

OMSCHRIJVING.	NORMALE FORMATIE. Officieren en als zoodanig dienstdoenden. Officieren. b)	Onder-luitenants.	Militairen beneden den rang van officier (ongerekend — als in de voorgaande kolommen begrepen — de onderluitenants). Europeanen.	Niet-Europeanen.	Totaal.	Troepenpaarden.
Staf van den Gouverneur-Generaal	c) 3	—	—	—	—	—
Departement van oorlog (commandant van het leger en I[ste] afdeeling van het departement van oorlog)	9	—	—	—	—	—
Generale staf. hoofdbureau (VIIde afdeeling A departement van oorlog) a)	13	—	—	—	—	—
Generale staf. gewestelijke dienst	4	—	—	—	—	—
Generale staf. centraal depot van reglementen	1	h) —	h) 1	—	1	—
Gewestelijke en plaatselijke staf	d) 17	7	—	—	—	—
Infanterie. hoofdbureau (IIde afdeeling departement van oorlog) en staf van het wapen	8	—	—	—	—	—
Infanterie. infanterie-troepen: veldinfanterie, compagnie stellingmitrailleurs en compagnie wielrijders	244	18	1 962	9 452	11 414	204
Infanterie. infanterie-troepen: het korps marechaussee	18	—	65	1 007	1 072	—
Infanterie. infanterie-troepen: garnizoens-infanterie, subsistenten kaders, ben. kaderschool	226	21	778	9 520	10 298	119
Infanterie. infanterie-troepen: depot-bataljons	25	3	360	1 148	1 508	—
Infanterie. infanterie-troepen: op marsch ter bereiking van de bestemming	—	—	—	—	—	—
Cavalerie. hoofdbureau (VIIIste afdeeling departement van oorlog) en staf van het wapen	2	—	—	—	—	—
Cavalerie. cavalerietroepen	25	2	267	581	848	855
Cavalerie. op marsch ter bereiking van de bestemming	—	—	—	—	—	—
Artillerie. hoofdbureau (IIIde afdeeling departement van oorlog) en staf van het wapen	10	—	—	—	—	—
Artillerie. artillerie-troepen: mobiele artillerie	65	13	701	1 091	1 792	957
Artillerie. artillerie-troepen: stelling-artillerie	6	1	26	132	158	—
Artillerie. materieel der artillerie en artillerie-werkplaatsen	16	h) 4	h) 341	—	341	—
Artillerie. op marsch ter bereiking van de bestemming	—	—	—	—	—	—
Genie. hoofdbureau (IVde afdeeling departement van oorlog) en staf van het wapen	27	4	168	—	168	—
Genie. genietroepen	17	4	606	85	691	12
Genie. automobielcompagnie	5	1	19	227	246	—
Luchtvaartafdeeling	74	17	171	197	368	—
Intendance. hoofdbureau (VIIde afdeeling B departement van oorlog)	8	1	—	—	—	—
Intendance. gewestelijke dienst en dienst der magazijnen van kleeding en uitrusting	7	9	56	4	60	—
Militaire administratie. hoofdbureau (Vde afdeeling departement van oorlog)	11	—	3	—	3	—
Militaire administratie. gewestelijke dienst en dienst bij de korpsen, garnizoenen en ziekeninrichtingen	40	20	102	—	102	—
Geneeskundige en hospitaaldienst. hoofdbureau (VIde afdeeling departement van oorlog), magazijnen van geneesmiddelen en de laboratoria	e) 14	—	h) 6	—	6	—
Geneeskundige en hospitaaldienst. korps officieren van gezondheid	173	—	—	—	—	—
Geneeskundige en hospitaaldienst. „ officieren-apothekers	20	—	—	—	—	—
Geneeskundige en hospitaaldienst. „ apothekers-assistenten	—	h) —	h) 49	—	49	—
Geneeskundige en hospitaaldienst. hospitaaldienst	—	h) —	h) 1316	—	1 316	—
Geneeskundige en hospitaaldienst. op marsch ter bereiking van de bestemming	—	—	—	—	—	—
Diergeneeskundige dienst. hoofdbureau (XIde afdeeling departement van oorlog)	1	—	—	—	—	—
Diergeneeskundige dienst. korps militaire paardenartsen	8	—	—	—	—	—
Diergeneeskundige dienst. „ „ paardenverplegers	—	—	8	—	8	—
Topographische dienst. hoofdbureau (IXde afd. depart. van oorlog) en topographische inrichting	4	—	47	—	47	—
Topographische dienst. brigades van den topographischen dienst	18	—	52	—	52	—
Topographische dienst. opleidingscursus voor leerling-teekenaars en leerling-opnemers	—	—	2	—	2	—
Dienstplicht- en reservepersoneel. hoofdbureau (Xde afdeeling departement van oorlog)	2	—	—	—	—	—
Dienstplicht- en reservepersoneel. gewestelijke dienst	4	—	—	—	—	—
Gymnastiek- en sportschool	3	—	4	3	7	—
Korps militaire schrijvers	—	—	378	—	378	—
Korps stafmuzikanten	—	—	31	—	31	—
Kader en leerlingen der militaire school	3	—	86	5	91	—
Hoefsmidschool	f) —	—	2	—	2	—
Remonte-depot	1	—	43	14	57	365
Kader bij de militaire strafgevangenis en bij de militaire provoosthuizen	1	h) —	h) 17	—	17	—
Instituut van legerpredikanten en aalmoezeniers	4	—	—	—	—	—
Totalen aan militairen op einde 1928	g) 1 137	125	7 667	23 466	31 133	2 512
	1 262		31 133			
Recapitulatie.						
Infanterie (voor zoover hierboven onder de gelijknamige wapens en diensten uitgetrokken)	521	42	3 165	21 127	24 292	323
Cavalerie	27	2	267	581	848	855
Artillerie	97	18	1 068	1 223	2 291	957
Genie	49	9	793	312	1 105	12
Andere onderdeelen	443	54	2 374	223	2 597	365
Totalen als boven	1 137	125	7 667	23 466	31 133	2 512
Op einde 1927 waren de totalen	1 137	125	7 645	23 460	31 105	2 512

a) De verdere afdeelingen van het departement van oorlog, waartoe ook behooren enkele in bijzondere betrekkingen geplaatste hoofd- en verdere officieren, worden gevormd door de bij de verschillende wapens en diensten vermelde hoofdbureaux (zie I. S. 1927 n°. 416).

b) Ingevolge §§ 45, 59, 92 en 111 der legerformatie, zooals zij luiden ingevolge I. S. 1925 n°. 277 en 1927 n°. 416, kunnen bij de infanterie ten hoogste 42, bij de cavalerie 2, bij de artillerie 14 en bij de genie 4 plaatsen van 2de-luitenant worden vervuld door onderluitenants.

ken[t] het niet-militair personeel) op einde 1928.

Troepenpaarden.	TEGENWOORDIGE (tijdelijk geldende) FORMATIE. Officieren en als zoodanig dienstdoenden. Officieren.	Onder-luitenants.	Militairen beneden den rang van officier (ongerekend — als in de voorgaande kolommen begrepen — de onderluitenants). Europeanen.	Niet-Europeanen.	Totaal.	Troepenpaarden.	STERKTE. k) Officieren en als zoodanig dienstdoenden. Officieren.	Onder-luitenants.	Militairen beneden den rang van officier (ongerekend — als in de voorgaande kolommen begrepen — de onderluitenants). Europeanen.	Niet-Europeanen.	Totaal. cc)	Troepenpaarden.
—	c) 3	—	—	—	—	—	c) 2	—	—	—	—	—
—	9	—	—	—	—	—	l) 9	—	—	—	—	—
—	13	—	—	—	—	—	m) 13	—	—	—	—	—
—	4	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—
—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
—	d) 17	7	—	—	—	—	n) 15	7	u) —	—	u) —	—
—	8	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—
204	262	65	2 629	11 498	14 127	240	238	25	2 347	11 076	13 423	203
—	23	—	74	1 140	1 214	—	25	—	46	1 150	1 196	—
119	234	21	776	9 890	10 666	100	230	40	1 215	10 736	11 951	56
—	37	5	428	1 903	2 331	—	26	8	321	2 094	2 415	—
—	—	—	—	—	—	—	24	3	28	1 031	1 059	—
—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—
855	26	2	290	660	950	957	28	2	321	700	1 021	983
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	10	—	—	—	—	—	11	—	—	—	—	—
957	65	13	688	1 091	1 779	969	77	5	689	1 306	1 995	1 166
—	6	1	26	132	158	—	2	5	23	178	201	—
—	16	h) 4	h) 341	—	341	—	19	4	277	75	352	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	27	—	157	—	157	—	31	—	133	13	146	—
12	19	5	696	51	747	12	12	6	268	477	745	12
—	5	1	26	220	246	—	4	1	22	270	292	—
—	76	17	170	197	367	—	o) 29	4	v) 87	120	207	—
—	8	1	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—
—	11	10	159	4	163	—	14	11	w) 82	85	167	—
—	11	—	3	—	3	—	11	—	—	—	—	—
—	40	20	105	—	105	—	41	20	106	3	109	—
—	14	h) —	h) 6	—	6	—	p) 12	—	6	—	6	—
—	180	—	—	—	—	—	q) 173	—	—	—	—	—
—	19	—	—	—	—	—	20	—	—	—	—	—
—	—	h) —	h) 49	—	49	—	—	—	38	4	42	—
—	—	h) —	h) 1 316	—	1 316	—	—	—	x) 218	1 083	1 301	—
—	—	—	—	—	—	—	7	—	7	12	19	—
—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
—	8	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—
—	—	—	8	—	8	—	—	—	8	—	8	—
—	5	2	35	—	35	—	r) 8	1	34	—	34	—
—	21	—	66	—	66	—	15	—	ij) 54	2	56	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—
—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—
—	4	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—
—	2	—	3	3	6	—	1	1	3	3	6	—
—	—	—	378	—	378	—	—	—	z) 314	75	389	—
—	—	—	31	—	31	—	—	—	aa) 33	—	33	—
—	—	—	82	4	86	—	—	—	9	5	dd) 14	—
—	—	—	2	—	2	—	—	—	2	—	2	—
365	1	—	43	14	57	377	1	—	4	47	51	140
—	1	h) —	h) 17	—	17	—	1	—	14	—	14	—
—	4	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—
512	j) 1 195	174	8 604	26 807	35 411	2 655	s) 1 131	143	6 711	30 545	37 256	2 560
	1 369		35 411				t) 1 274		bb) 37 256			
323	564	91	3 907	24 431	28 338	340	551	76	3 957	26 087	30 044	259
855	28	2	290	660	950	957	30	2	321	790	1 021	983
957	97	18	1 055	1 223	2 278	969	109	14	989	1 559	2 548	1 166
12	51	6	879	271	1 150	12	47	7	423	760	1 183	12
365	455	57	2 473	222	2 695	377	394	44	1 021	1 439	2 460	140
512	1 195	174	8 604	26 807	35 411	2 655	1 131	143	6 711	30 545	37 256	2 560
512	1 176	170	8 327	26 553	34 880	2 614	1 148	151	6 417	28 516	34 933	2 432

c) Van de adjudanten van den Gouverneur-Generaal kan er één tot de marine behooren. Die plaats wordt vervuld door een luitenant ter zee 2de klasse. De twee aan het leger ontleende adjudanten behooren beide tot de cavalerie.

d) Ongerekend, wat betreft den gewestelijken staf, de officieren hiervóór bij „generale staf" vermeld onder „gewestelijke dienst".

e) Hieronder 7 behoorende tot het korps officieren van gezondheid en 7 behoorende tot het korps officieren-apothekers.

f) Als directeur van de hoefsmidschool treedt op een militair paardenarts, vermeld in de formatie van het korps officieren-paardenartsen.

g) Hieronder 684 luitenants (waarvan alleen bij de infanterie 358); daaronder (zie noot *b*) bij de infanterie ten hoogste 42, bij de cavalerie 2, bij de artillerie 14 en bij de genie 4 onderluitenants.
Van de 684 luitenants kunnen er ten hoogste 434 den rang bekleeden van 1ste-luitenant, van wie 179 bij de infanterie.

h) De in de formatie opgenomen onderluitenant-magazijnmeester bij het centraal-depot van reglementen, de onderluitenant-opziener bij de pyrotechnische werkplaats, de onderluitenant-meester-geweermaker-onderwijzer bij de werkplaatsen voor draagbare wapenen, de 10 onderluitenants-apothekers-assistenten, de onderluitenant-ziekenverpleger bij den hospitaaldienst en de onderluitenant bij het kader der militaire strafgevangenis, tevens huis van detentie, verrichten geen diensten als officier en zijn in verband hiermede vermeld in de rubriek: „militairen beneden den rang van officier".

j) Hieronder 765 in den rang van 1ste- en 2de-luitenant.

k) Welke categorieën van officieren en militairen beneden dien rang — en hoevelen — hoewel nog tot het leger behoorende, *niet* in de sterkte tellen, blijkt uit tabel 2 van deze bijlage.

l) Van de 8 hierbedoelde officieren (buiten den legercommandant) behoort er 1 tot den generalen staf en behooren er 7 tot de infanterie.

m) Hieronder 12 afkomstig van de infanterie, 4 van de artillerie en 1 van de intendance.

n) Als bij noot *d*. De hierbedoelde officieren waren allen van de infanterie.

o) Van de 29 hierbedoelde officieren zijn er 2 afkomstig van den generalen staf, 16 van de infanterie, 7 van de artillerie, 2 van de genie enn 2 van de militaire administratie.

p) Hieronder 6 behoorende tot het korps officieren van gezondheid en 6 behoorende tot het korps officieren-apothekers.

q) Hieronder 10 tijdelijk voor den tijd van vijf jaren aangestelde officieren van gezondheid der 2de klasse (onder wie geen vreemdelingen).

r) Hieronder 7 à la suite van de infanterie.

s) Hieronder 453 eerste- en 133 tweede-luitenants, waarvan bij de infanterie onderscheidenlijk 210 en 109. Onder het cijfer der tweede-luitenants tellen in deze opgave ook 2 kapiteins en 28 eerste-luitenants der infanterie gedetacheerd van het Nederlandsche leger.

t) Overigens behooren nog tot het leger de officieren vermeld in tabel 2 van deze bijlage.

u) Onder den gewestelijken staf in Atjeh behooren 1 gepensionneerd onderluitenant en 2 Europeesche opzichters (niet-militairen) voor het toezicht over de daar gedetacheerde dwangarbeiders.

v) Bij de luchtvaartafdeeling waren bovendien aan niet-militairen in dienst 331 inheemsche burgers (werklieden).

w) Bovendien 1 linnenjuffrouw bij de militaire wasscherij.

x) Bij den hospitaaldienst is bovendien beschikt over een vrij talrijk burgerpersoneel, namelijk:

1°. ter bezetting van plaatsen, voor welke in de formatie op militairen is gerekend over 73 burgerpersonen (59 Europeanen en Amboineezen, 3 Chineezen en 11 niet-Amboineesche Inlanders);

2°. ter bezetting van plaatsen, welke door de formatie zijn aangewezen voor burgerpersoneel, over 222 burgerpersonen (2 directrices, 9 hoofdverpleegsters, 3 hoofdverplegers, 61 ziekenverpleegsters 1ste klasse, 2 ziekenverplegers 1ste klasse, 31 ziekenverpleegsters 2de klasse, 28 leerlingen-ziekenverpleegsters, 78 ongediplomeerde ziekenverpleegsters en 8 röntgen-assistenten) behoorende tot het verplegingspersoneel, 854 mannelijke en vrouwelijke burgers (allen Inlanders) behoorende tot het bedieningspersoneel en 219 burgers voor bijzondere betrekkingen (3 dames voor de huishouding — 1 voor de hospitalen en 2 voor de zusterhuizen —, 53 Europeesche, 39 Amboineesche en 124 Inlandsche bijzondere beambten).
Bij den geneeskundigen dienst waren bovendien aan niet-militairen in dienst 8 burgerpersonen (6 conducteurs en 2 burgerlijke apothekers-assistenten).

ij) In de hier uitgetrokken cijfers is niet begrepen het bij de formatie toegestane niet-militair personeel, bestaande uit 471 Inlanders (onder wie 213 topografen, 194 teekenaars, etsers, retoucheurs en lithografen, 15 steen- en offsetdrukkers, boek- en illustratiedrukkers en letterzetters, 7 instrumentmakers, 5 boekbinders, 12 mantri's-triangulatie en 25 spiegelaars) en 5 Europeanen (leerlingen van den opleidingscursus voor leerling-teekenaar en leerling-opnemer).

z) Bovendien waren aan niet-militaire schrijvers in dienst: 58 adjunct-commiezen (22 Europeanen en 31 Inlanders), 43 eerste-klerken (8 Europeanen, 2 Chineezen, 31 Amboineezen en 2 Inlanders) en 158 tweede-klerken (30 Europeanen, 1 Chinees, 105 Amboineezen en 22 Inlanders).

aa) Bovendien waren bij het korps stafmuzikanten gedetacheerd ter beproeving of ter opleiding 9 Europeesche militairen.

bb) Overigens behooren nog tot het leger:

1°. de onderofficieren en manschappen, vermeld in tabel 2 van deze bijlage;

2°. het korps (burgerlijke) ambtenaren (301 personen), en

3°. 2436 burgerpersonen ter vervulling van de in de formatie begrepen plaatsen, namelijk 327 ter vervanging van ontbrekende militairen (vgl. de noten *x* (73) en *z* (254)) en 2109 ter vervulling van plaatsen waarvoor ook de formatie niet-militairen aanwijst (vgl. de noten *u*, *v*, *w*, *x* en *ij*); een en ander ongerekend het niet in de legerformatie begrepen ondergeschikt Inlandsch burgerpersoneel (magazijnsknechten, werklieden, wakers, mandoers, koelies, enz.) waarvan de formatie door het legerbestuur wordt vastgesteld.
Bij den hospitaaldienst werden overigens op einde 1928 gebezigd 83 gestraften.

cc) Voor eene verdeeling naar geboorteland (of naar landaard) zie tabel 3 van deze bijlage.

dd) Hieronder van de Europeanen 8 leerlingen en van de niet-Europeanen 1 leerling van den cursus tot opleiding van adspirant-officieren.

2. Specificatie van de op einde 1928 tot het Indische leger behoorende, maar niet in de sterkte tellende, en daarom in tabel 1 niet vermelde militairen, en van de op dien datum voor dat leger bestemde, maar nog niet in Indië aangekomen officieren.

a. Officieren en als zoodanig dienstdoenden.

Omschrijving.		Wapen of dienstvak.																				Totaal.	
		Generale staf.	Plaatselijke staf.	Infanterie.		Cavalerie.		Artillerie.		Genie.		Luchtvaartafdeeling.		Intendance.		Militaire administratie.		Geneeskundige dienst.		Diergeneesk. dienst.	Topografische dienst.		
		Officieren.	Onderluitenants.	Officieren.	Onderluitenants.	Officieren.	Onderluitenants.	Officieren.	Onderluitenants.	Officieren.	Onderluitenants.	Officieren.	Onderluitenants.	Officieren.	Onderluitenants.	Officieren.	Onderluitenants.	Officieren van gezondheid.	Militaire apothekers.	Militaire paardenartsen.	Officieren.	Officieren.	Onderluitenants. *a*)
Met verlof buiten Nederlandsch-Indië		1	—	88	19	4	—	16	5	10	—	—	1	4	2	5	9	31	3	2	2	166	36
Met binnenlandsch verlof in de plaats van buitenlandsch verlof		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Op non-activiteit in Nederland		—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Op non-activiteit in Indië		—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	3	—
Bij het leger gevoerd „voor memorie"		—	—	10	—	—	—	4	2	—	—	—	—	2	3	2	—	9	—	—	—	27	5
Gedetacheerd hier te lande *b*)		7	—	31	—	3	—	18	—	2	—	—	—	1	—	4	—	3	—	—	—	69	—
Gedetacheerd bij de landmacht in West-Indië		—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	—	5	—
Totaal op einde 1928		8	—	131	19	7	—	38	7	13	—	—	1	7	5	11	9	48	4	2	2	271	41
Op einde 1927 waren de cijfers		7	2	111	11	9	—	31	4	12	—	—	—	7	2	11	6	34	2	1	1	226	25
Bovendien telde *niet* in de sterkte nevenstaand aantal der op einde 1928 door eerste benoeming, door overplaatsing of door detacheering voor het Indische leger bestemde maar nog niet in Indië aangekomen officieren.	naar Indië onderweg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	3	—
	beschikbaar ter uitzending	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	—	4	—
Op einde 1927 waren de cijfers	naar Indië onderweg	—	—	10	—	1	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	15	—
	beschikbaar ter uitzending	—	—	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	7	—

a) Van de in de formatie opgenomen onderluitenants-apothekers-assistenten, onderluitenant-opziener bij de pyrotechnische werkplaats, onderluitenant-meester-geweermaker-onderwijzer, onderluitenant bij den hospitaaldienst en onderluitenant bij het kader der militaire strafgevangenis, tevens huis van detentie, is hier geen melding gemaakt, daar deze categorieën van onderofficieren geen officiersdiensten mogen verrichten.

b) Namelijk bij het leger, bij de koloniale reserve, bij militaire inrichtingen van onderwijs, enz.

b. ONDEROFFICIEREN EN MANSCHAPPEN. *c)*

OMSCHRIJVING.	Europeanen.	Niet-Europeanen.	Totaal.
Bij de subsistenten-kaders in afwachting van vertrek naar Nederland	7	—	7
Gedetineerden in de militaire strafgevangenis	16	15	31
Totalen op einde 1928	*d)* 23	*e)* 15	38
Op einde 1927 waren de cijfers	16	20	36

c) De bij het leger „voor memorie" gevoerde 59 Europeesche onderofficieren en manschappen blijven hier buiten aanmerking omdat zij, zoolang zij in die positie verkeeren, tijdelijk uit de sterkte zijn afgevoerd. Het zijn voornamelijk de onderofficieren-instructeurs der barisans op Madoera en de militairen, die tijdelijk zijn tewerkgesteld bij het korps gewapende politie; voorts de onderofficieren en minderen belast met de waarneming der betrekking van ambtenaar bij de legeradministratie, of van betrekkingen buiten het leger, zoolang hunne militaire verbintenis nog niet is geëindigd.

Het aantal pupillen bij de korpsen bedroeg op einde 1928: 1 zoon van een Inlander.

d) Hieronder 19 afkomstig uit Nederland, 3 uit Nederlandsch-Indië en 1 Duitscher.

e) Hieronder 2 afkomstig uit den Molukschen archipel, 2 Manadoneezen, 6 Javanen, 4 Soendaneezen en 1 Timorees.

3. Verdeeling naar landaard, enz. van de tot het leger behoorende officieren en militairen beneden dien rang op einde 1928.

Europeanen.				Niet-Europeanen.															
VERDEELING NAAR GEBOORTELAND.	Officieren en als zoodanig dienstdoenden *a*).		Onderofficieren en manschappen. *b)*	VERDEELING NAAR LANDAARD.	Onderofficieren en manschappen (naar gelang van wapen of dienstvak te verdeelen als hieronder).														
	Officieren.	Onder-luitenants.			Infanterie.	Cavalerie.	Artillerie.	Genie.	Luchtvaart-afdeeling.	Intendance.	Militaire administratie.	Militair geneeskundige dienst.	Hospitaal-dienst.	Topografische dienst.	Schrijvers.	Militaire school.	Remonte-depot.	Gymnastiek- en sportschool.	Totaal.
Afkomstig uit Nederland .	659	110	4410	Amboineezen	8758	217	272	56	22	52	1	—	473	—	60	1	—	2	*d)* 9914
„ Ned.-Indië .	455	25	*c)* 2174	Javanen . .	14073	365	1152	574	93	28	—	1	540	1	13	4	28	1	16873
„ België . .	—	—	19	Soendaneezen	1387	74	114	117	4	4	2	1	72	—	1	—	11	—	1787
„ Duitschland	9	7	114	Madoereezen .	123	6	4	2	—	1	—	—	5	—	—	—	—	—	141
„ Zwitserland	—	1	5	Boegineezen .	101	2	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	108
„ Frankrijk .	—	—	—	Atjehers . .	85	10	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	96
„ Luxemburg	—	—	5	Maleiers . .	219	3	2	4	—	—	—	1	2	1	1	—	1	—	*e)* 234
van elders . .	8	—	7	Timoreezen .	1356	23	12	5	1	—	—	—	3	—	—	—	6	—	1406
				Chineezen. .	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Totalen . .	1131	143	6734	Totalen . .	26102	700	1559	760	120	85	3	4	1095	2	75	5	47	3	30560

a) Hieronder niet begrepen, als niet in de sterkte van het leger tellende, 271 officieren (27 „voor memorie" gevoerd, 1 op non-activiteit in Nederland, 3 op non-activiteit in Indië, 69 in Nederland gedetacheerd, 166 met verlof in Nederland en 5 gedetacheerd in West-Indië) en 44 onderluitenants (5 „voor memorie" gevoerd en 39 met verlof in Nederland).

b) Hieronder niet begrepen 304 man, die naar Nederland zijn opgezonden, teneinde aldaar in het genot van verlof te worden gesteld.

c) Hieronder zijn 886 in Indië geboren uit Europeesche en Indo-Europeesche ouders en 1288 kleurlingen.

d) Van de hierbedoelde 9914 Amboineezen of met dezen gelijkgestelden waren er 4268 afkomstig uit den Molukschen archipel (hieronder begrepen de Mestiezen van het eiland Kisar), 5600 waren Manadoneezen en 46 waren Alfoeren.

e) Onder de Maleiers is 1 Niasser begrepen.

4. Aanwezige sterkte op einde 1928, gesplitst naar de militaire commandementen, m

MILITAIRE COMMANDEMENTEN.	I. Infanterie (uitgezonderd het aantal infanteristen, begrepen in rubriek III).					II. Andere wapens en diensten (uitgezonderd het aantal niet-infanteristen, begrepen in rubriek III).				
	Officieren.	Onder-luitenants.	Onderofficieren en minderen.			Officieren.	Onder-luitenants.	Onderofficieren en minderen		
			Europeanen.	Niet-Europeanen.	Te zamen.			Europeanen.	Niet-Europeanen.	Te zamen
1ste militaire afdeeling op Java	175	25	1 686	7 319	9 005	313	32	1 111	1 517	2 628
2de „ „ „ „	128	23	956	3 643	4 599	120	15	567	1 717	2 284
Te zamen op Java	303	48	2 642	10 962	13 604	433	47	1 678	3 234	4 912
Atjeh en onderhoorigheden	80	4	196	3 675	3 871	34	4	80	79	159
Sumatra's Westkust en Tapanoeli	22	6	87	1 374	1 461	19	3	28	19	47
Palembang en Djambi	19	2	48	863	911	9	1	26	64	90
Riouw	3	1	8	165	173	—	—	2	4	6
Westerafdeeling van Borneo	11	2	32	632	664	4	1	6	13	19
Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo	23	2	69	943	1 012	10	1	41	69	110
Bali en Lombok	4	—	9	167	176	—	—	3	3	6
Celebes en Manado { gouv. Celebes en onderhoorigh.	19	5	77	1 059	1 136	21	2	38	36	74
Celebes en Manado { residentie Manado	7	—	16	267	283	5	—	4	8	12
Timor en onderhoorigheden	19	1	49	878	927	7	—	19	60	79
Amboina en Ternate { residentie Amboina	13	2	47	678	725	8	—	16	1	17
Amboina en Ternate { „ Ternate	5	—	10	194	204	1	—	2	8	10
Te zamen in de verschillende commandementen der Buitengewesten, uitgezonderd die van Atjeh	145	21	452	7 220	7 672	84	8	185	285	470
Wijders telde het leger nog:										
aan korpsen en instellingen, niet in bovenstaande opgaven begrepen *b)*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
aan militairen — buiten het commandement waartoe hun korps behoort — op reis ter bereiking hunner bestemming	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totale legersterkte	528	73	3 290	21 857	25 147	551	59	1 943	3 598	5 541

a) Hieronder begrepen de officieren, die kwartierziek en die met binnenlandsch verlof wegens ziekte waren. In den *emplacementstaat*, waaraan de hier voorkomende opgaven zijn ontleend, worden de zieken en geëvacueerden niet wapensgewijze vermeld, zooals wèl het geval is in de aan den *sterktestaat* ontleende tabel 6, sub *a*, op bladzijde 8 van deze bijlage. De sterktestaat bevat echter geen territoriale opgaven nopens de distributie van het leger, zooals voor de onderwerpelijke tabel noodig zijn.

afzonderlijke opgaaf, voor zooveel dit blijkt, van het personeel der infanterie.

III. Niet-beschikbaren.										IV. Totaal militairen.					Troepenpaarden en muildieren.
Verpleegd in de ziekeninrichtingen en kwartierziek. *a*)					Om andere redenen.										
Officieren.	Onder-luitenants.	Onderofficieren en minderen.			Officieren.	Onder-luitenants.	Onderofficieren en minderen.			Officieren.	Onder-luitenants.	Onderofficieren en minderen.			
		Europeanen.	Niet-Europeanen.	Te zamen.			Europeanen.	Niet-Europeanen.	Te zamen.			Europeanen.	Niet-Europeanen.	Te zamen.	
4	—	109	170	279	23	14	526	1 294	1 820	515	71	3 432	10 300	13 732	1 484
2	—	68	197	265	11	5	583	2 659	3 242	261	43	2 174	8 216	10 390	1 014
6	—	177	367	544	34	19	1 109	3 953	5 062	776	114	5 606	18 516	24 122	2 498
2	—	7	131	138	7	2	14	147	161	123	10	297	4 032	4 329	56
—	—	1	16	17	—	1	4	49	53	41	10	120	1 458	1 578	6
—	—	—	—	—	—	—	4	16	20	28	3	78	943	1 021	—
—	—	—	1	1	—	—	—	1	1	3	1	10	171	181	—
—	—	—	1	1	—	—	5	10	15	15	3	43	656	699	—
—	—	—	7	7	1	—	1	10	11	34	3	101	1 029	1 130	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	12	170	182	—
—	—	2	13	15	—	—	1	21	22	40	7	118	1 129	1 247	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	—	20	275	295	—
—	—	—	12	12	—	—	1	14	15	26	1	69	964	1 033	—
—	—	—	5	5	—	1	3	7	10	21	3	76	691	767	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	12	202	214	—
—	—	3	55	58	1	2	19	128	147	230	31	659	7 688	8 347	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	58	8	66	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	77	301	378	—
8	—	187	553	*c*) 740	42	23	1142	4 228	5 370	1131	157	6 697	30 545	37 242	2 560

b) Hier worden bedoeld het korps stafmuzikanten te Weltevreden, het kader en de leerlingen der militaire school te Meester-Cornelis, de gymnastiek- en sportschool te Bandoeng, het kader van de militaire strafgevangenis, tevens huis van detentie, te Tjimahi, zoomede het personeel der provoosthuizen te Magelang.

c) Hieronder zijn begrepen 127 geëvacueerden (22 Europeanen en 105 niet-Europeanen).

5. Samenstelling en legering van de troepenmacht in Atjeh en onderhoorigheden op 1 Januari en 31 December 1928.

WAPENS EN DIENSTEN.	1 Januari 1928.				31 December 1928.			
	Officieren.	Onder-luitenants.	Onderofficieren en minderen. a)		Officieren.	Onder-luitenants.	Onderofficieren en minderen. a)	
Staf	3	1	—		3	1	—	
Infanterie	84	4	4121	(251)	80	4	4071	(196)
Cavalerie	—	—	—		1	—	—	
Artillerie	—	—	5	(5)	—	1	5	(5)
Genie	4	—	50	(28)	2	—	18	(13)
Intendance	—	—	2	(2)	—	—	10	(4)
Administratie	5	2	21	(21)	4	3	18	(18)
Geneeskundige dienst	29	2	147	(26)	30	1	150	(20)
Topographische dienst	1	—	4	(4)	1	—	4	(4)
Militaire schrijvers	—	—	38	(28)	—	—	37	(31)
Verpleegd in de ziekeninrichtingen	—	—	57	(9)	2	—	116	(6)
Totalen . . .	126	9	4445	(374)	123	10	4429	(297)

a) De cijfers tusschen ( ) geplaatst, geven het aantal Europeanen aan.

6. Statistiek van de tijdelijk niet-beschikbare, maar toch in de sterkte tellende (tot de formatie behoorende) onderofficieren en minderen (de onderluitenants hieronder niet begrepen), in vergelijking met de sterkte en met de „tegenwoordige" formatie bij het einde van elk der jaren 1927 en 1928.

a. ALGEMEEN OVERZICHT.

ONDEROFFICIEREN EN MINDEREN.	Einde 1927.				Einde 1928.			
	Infanterie.	Cavalerie, artillerie en genie.	Hospitaal-dienst, schrijverspersoneel, enz.	Totalen.	Infanterie.	Cavalerie, artillerie en genie.	Hospitaal-dienst, schrijverspersoneel, enz.	Totalen.
Verpleegd in de ziekeninrichtingen a)	377 b) (67)	118 (69)	24 (8)	519 (144)	495 b) (109)	89 (43)	29 (13)	613 (165)
Geëvacueerd	106 (9)	10 (5)	2 (1)	118 c) (15)	119 (18)	8 (4)	— —	127 c) (22)
Vermist en nog niet afgevoerd	5 (2)	2 (1)	— —	7 (3)	8 (4)	1 —	— —	9 (4)
Voor den krijgsraad	57 (10)	15 (7)	5 (3)	77 (20)	58 (14	13 (10)	3 (2)	74 (26)
Leerlingen bij de kaderscholen	483 (361)	44 (44)	— —	527 (405)	686 (469)	113 (86)	— —	799 (555)
In afwachting van ontslag naar elders vertrokken	90 (6)	9 —	6 —	105 (6)	159 (5)	8 (2)	10 (1)	177 (8)
Recruten	2 865 (404)	154 (47)	56 (21)	3 075 (472)	2 267 (231)	227 (50)	16 (2)	2 510 (283)
Ongeschikt voor den velddienst d)	78 (10)	2 (1)	10 e) —	90 (11)	119 (13)	2 —	8 e) —	129 (13)
Tijdelijk ter beschikking van andere autoriteiten	596 (137)	137 (59)	68 (9)	801 (205)	557 (159)	151 (75)	66 (18)	774 (252)
Lichamelijk ongeschikt om te velde te trekken f)	— —	1 —	— —	1 —	— —	1 —	— —	1 —
Nog onvoldoende geoefend	183 —	— —	— —	183 —	841 —	— —	56 1	897 (1)
Te zamen tijdelijk niet beschikbaar	4 840 (1 006)	492 (233)	171 (42)	5 503 (1 281)	5 309 (1 022)	613 (270)	188 (37)	6 110 (1 329)
Daar de aanwezige sterkte bedroeg	27 868 (3 668)	4 667 (1 734)	2 398 (1015)	34 933 (6 417)	30 044 (3 957)	4 752 (1 733)	2 460 (1 021)	37 256 (6 711)
Bleven alzoo beschikbaar	23 028 (2 662)	4 175 (1 501)	2 227 (973)	29 430 (5 136)	24 735 (2 935)	4 139 (1 463)	2 272 (984)	31 146 (5 382)
„Tegenwoordige" formatie	28 168 (3 977)	4 136 (1 996)	2 576 (2 354)	34 880 (8 327)	28 338 (3 907)	4 379 (2 225)	2 694 (2 472)	35 411 (8 604)

b. SPECIFICATIE ALLEEN VOOR DE INFANTERIE.

ONDEROFFICIEREN EN MINDEREN.	Einde 1927.					Einde 1928.				
	Veldinfanterie, compagnie stelling-mitrailleurs, compagnie wielrijders en marechaussee.	3 depot-bataljons.	Garnizoens-infanterie en de subsistentenkaders, benevens de kaderscholen.	Op marsch ter bereiking hunner bestemming.	Te zamen aan infanterie.	Veldinfanterie, compagnie stelling-mitrailleurs, compagnie wielrijders en marechaussee.	3 depot-bataljons.	Garnizoens-infanterie en de subsistentenkaders, benevens de kaderscholen.	Op marsch ter bereiking hunner bestemming.	Te zamen aan infanterie.
Formatie („tegenwoordige") *g*)	15 391	2 337	10 440	—	28 168	15 341	2 331	10 666	—	28 338
Sterkte	13 241	1 897	11 769	961	27 868	14 619	2 415	11 951	1 059	30 044
Verpleegd in de ziekeninrichtingen . .	284	7	86		377	373	5	117		495
Geëvacueerd	62	6	38		106	64	—	55		119
Vermist en nog niet afgevoerd	5	—	—		5	6	—	2		8
Voor den krijgsraad	31	—	26		57	26	—	32		58
Leerlingen bij de kaderscholen	—	—	483		483	—	—	686		686
In afwachting van ontslag naar elders vertrokken	44	3	43		90	79	5	75		159
Recruten	1467	1345	53		2 865	387	1847	33		2267
Ongeschikt voor den velddienst . . .	33	—	45		78	39	1	79		119
Tijdelijk ter beschikking van andere autoriteiten	329	6	261		596	418	4	135		557
Lichamelijk ongeschikt om te velde te trekken	—	—	—		—	—	—	—		—
Nog onvoldoende geoefend	183	—	—		183	841	—	—		841
	2 438	1367	1035		4 840	2 233	1862	1214		5309
	10 803	530	10 734	961	23 028	12 386	553	10 737	1 059	24 735
Alzoo beschikbaar . . .	22 067			961	23 028	23 676			1 059	24 735
Het voor werkelijken dienst geschikte en beschikbare gedeelte bestond uit:										
Europeanen	1 678	130	751	103	2 662	2 146	112	649	28	2 935
Niet-Europeanen	9 125	400	9 983	858	20 366	10 240	441	10 088	1 031	21 800
Te zamen als boven . .	10 803	530	10 734	961	23 028	12 386	553	10 737	1 059	24 735

a) Ongerekend die geëvacueerden en diegenen der in de hospitalen opgenomenen, welke in het staatje zijn gesteld onder één der daarin vermelde andere categorieën van tijdelijk niet-beschikbaren, op einde 1927 ten getale van 58 (10 Europeanen en 48 niet-Europeanen) en op einde 1928 ten getale van 57 (11 Europeanen en 46 niet- Europeanen).

b) De tusschen ( ) geplaatste cijfers duiden aan, hoeveel Europeanen onder de daarnevens uitgetrokken getallen begrepen zijn.

c) In deze tabel zijn ook die geëvacueerden begrepen, welke *niet* in de ziekeninrichtingen worden verpleegd.

d) Namelijk de zoodanigen, die door eene geneeskundige commissie tijdelijk ongeschikt voor den dienst te velde, dan wel slechts voor den dienst in een bepaald klimaat geschikt worden geacht.

e) Hieronder zijn niet begrepen 33 man van het personeel van den geneeskundigen dienst (2 Europeanen en 31 niet-Europeanen) en 15 man van het schrijverspersoneel (allen Europeanen), die, hoewel voor alle andere diensten ongeschikt, beschikbaar zijn voor de diensten, welke van hen gevorderd worden.

f) Hier worden aangeduid die andere categorieën van militairen, voornamelijk reconvalescenten, die, hoewel niet bij hoofdelijk geneeskundig onderzoek als niet-valide verklaard, toch niet in aanmerking mochten komen om te velde te worden gezonden.

g) Welk aandeel de Europeanen en niet-Europeanen in de hier uitgetrokken totalen hebben, blijkt uit den uitvoerigen formatie- en sterktestaat, afgedrukt op blz. 2 en 3 van bijlage D van het Verslag 1928 en op blz. 2 en 3 van deze bijlage.

7. Verkort overzicht — alleen voor de infanterie — van het aantal der tijdelijk niet beschikbare militairen beneden den rang van officier (de onderluitenants hieronder niet begrepen) op einde 1927 en einde 1928.

Tijdelijk niet-beschikbare militairen der infanterie beneden den rang van officier.	Einde 1927.			Einde 1928.		
	Europeanen.	Niet-Europeanen.	Te zamen.	Europeanen.	Niet-Europeanen.	Te zamen.
Verpleegd in de ziekeninrichtingen	67	310	377	109	386	495
Geëvacueerd	9	97	106	18	101	119
Vermist en nog niet afgevoerd	2	3	5	4	4	8
Voor den krijgsraad	10	47	57	14	44	58
Leerlingen bij de kaderscholen	361	122	483	469	217	686
In afwachting van ontslag naar elders vertrokken	6	84	90	5	154	159
Recruten	404	2 461	2 865	231	2 036	2 267
Tijdelijk ongeschikt voor den dienst te velde.	10	68	78	13	106	119
Tijdelijk ter beschikking van andere autoriteiten	137	459	596	159	398	557
Nog onvoldoende geoefend	—	183	183	—	841	841
Te zamen	1 006	3 834	4 840	1 022	4 287	5 309

8. Verantwoording van de verliezen en winsten aan officieren, onderluitenants

a. OFFICIEREN (OOK DIE UIT NEDERLAND GEDETA

JAREN.	Aanwezige STERKTE der *in de formatie tellende* officieren en als zoodanig dienstdoenden op 1 Januari (alleen Europeanen of met dezen gelijkgestelden).		Voor goed ontvallen. Overleden (daaronder ook de gesneuvelden). *b)*		Gepensionneerd.		Eervol ontslagen zonder pensioen.		Niet eervol ontslagen, veroordeeld of vermist.		Overgeplaatst bij het leger hier te lande.	Teruggesteld tot adjudant-onderofficier van:	Gedegradeerd.
	Officieren. *a)*	Onderluitenants.	Officieren.	Onderluitenants.	Officieren.	Onderluitenants.	Officieren. *c)*	Onderluitenants.	Officieren.	Onderluitenants.	Officieren.	Onderluitenants.	Onderluitenants.
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
1924	1260(180)	175	10	2	64	45	9	1	1	—	—	1	—
1925	1177 (96)	145	4	2	41	22	13	2	2	—	3	—	—
1926	1127 (2)	129	7	1	52	20	10	—	2	—	1	1	—
1927	1143 (2)	133	6	2	40	8	12	1	3	—	—	—	—
1928	1148 (1)	152	3	1	28	12	9	*d)* 2	—	1	1	1	—

JAREN.	WINSTEN. Speciaal opgeleid tot officier		Officieren verkregen uit de korpsen van het leger hier te lande.	Verkregen in Indië zelf.		Overgeplaatst van het leger hier te lande.	Burgerlijke personen, aangesteld tot officier.	Gepensionneerde officieren.	In activiteit hersteld en van voor memorie en van vermist terug.		Van buitenlandsch verlof teruggekeerd.	
	bij de Koninklijke Militaire Academie.	bij andere inrichtingen hier te lande (geneeskundigen en pharmaceuten).		Officieren.	Onderluitenants.	Officieren.		Werkzaam gesteld bij het departement van oorlog (§ 4 der legerformatie).	Officieren.	Onderluitenants.	Officieren.	Onderluitenants.
26.	27.	28.	29.	30.	31.	32.	33.	34.	35.	36.	37.	38.
1924	44	18	16	—	12	—	—	—	37	3	38	22
1925	45	22	11	—	14	—	1	—	56	3	68	8
1926	42	33	6	5	29	1	—	—	24	1	134	13
1927	25	35	6	5	37	—	1	—	15	2	109	15
1928	*i)* 14	*j)* 27	*k)* 5	*l)* 1	27	3	*m)* 4	8	13	6	110	22

a) De cijfers tusschen ( ) geplaatst, wijzen aan hoevele tot het Nederlandsche leger behoorende officieren (als gedetacheerd in Indië) in de opgegeven sterkte van het Indische officierskorps begrepen waren.

b) In 1928 zijn geen officieren gesneuveld.

c) Onder deze rubriek telden in 1924 1 officier van gezondheid der 2de klasse, 1 apotheker der 2de klasse, 4 tijdelijke officieren van gezondheid der 2de klasse (benoemd voor 3 jaren) en 3 tijdelijke apothekers der 2de klasse (benoemd voor 3 jaren), welke laatsten 7 vreemdelingen zijn; in 1925 2 1ste-luitenants der infanterie, 1 dirigeerend officier van gezondheid der 2de klasse, 1 tijdelijk officier van gezondheid der 2de klasse (benoemd voor 5 jaren) en 9 tijdelijke officieren van gezondheid der 2de klasse (benoemd voor 3 jaren, vreemdelingen); in 1926 3 2de-luitenants der infanterie (benoemd tot 2de-luitenant bij het wapen der cavalerie), 1 2de-luitenant der cavalerie, 1 1ste-luitenant der artillerie, 1 officier van gezondheid der 1ste klasse, 1 officier van gezondheid der 2de klasse, 2 tijdelijke officieren van gezondheid der 2de klasse (benoemd voor 5 jaren, vreemdelingen) en 1 tijdelijk officier van gezondheid der 2de klasse (benoemd voor 5 jaren); in 1927 2 kapiteins der infanterie, 1 1ste-luitenant der infanterie, 1 ritmeester der cavalerie, 1 1ste-luitenant der artillerie, 1 majoor der intendance, 1 kapitein der militaire administratie, 1 officier van gezondheid der 2de klasse, 3 tijdelijke officieren van gezondheid der 2de klasse (benoemd voor 5 jaren, vreemdelingen) en 1 militair paardenarts der 2de klasse; in 1928 4 1ste-luitenants der infanterie, 1 kapitein der artillerie, 1 1ste-luitenant der artillerie, 1 officier van gezondheid der 1ste klasse, 1 officier van gezondheid der 2de klasse en 1 tijdelijk officier van gezondheid der 2de klasse (benoemd voor 5 jaren).

...nts, onderofficieren en minderen tegenover de sterkte over de jaren 1924 t/m 1928.

...(GEDETACHEERD) EN ALS ZOODANIG DIENSTDOENDEN.

VERLIEZEN.

Gedegradeerd. Onderluitenants.	Van onderluitenant benoemd tot officier.	Eervol ontslagen gepensionneerde officieren werkzaam gesteld bij het departement van oorlog (§ 4 der legerformatie).	Opheffing van de detacheering van tijdelijk in Indië dienende officieren en als zoodanig dienstdoenden van het leger hier te lande. Officieren.	Tijdelijk ontvallen. Met buitenlandsch verlof vertrokken. Officieren.	Onderluitenants.	Gedetacheerd geworden bij het leger hier te lande. Officieren.	Onderluitenants.	Op non-activiteit gesteld, voor memorie gebracht of tijdelijk toegevoegd aan autoriteiten buiten het leger. Officieren.	Onderluitenants.	Totalen. Officieren.	Onderluitenants.
14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.
—	—	—	62	82	12	13	—	13	6	254	67
—	—	2	71	107	12	14	—	16	3	273	41
—	—	—	2	136	15	11	—	25	2	246	39
—	—	—	2	125	21	16	—	12	3	216	35
—	—	1	*e)* 1	171	43	*f)* 18	—	15	5	246	65

...Onderluitenants.	Terug van detacheering bij het leger hier te lande. Officieren.	Onderluitenants.	In dienst gesteld als gedetacheerd van het leger hier te lande. Officieren.	Totalen. Officieren.	Onderluitenants.	Voor- of nadeelig verschil tusschen winsten en verliezen. Officieren.	Onderluitenants.	Derhalve was bij het einde van het jaar de STERKTE der *in de formatie tellende* officieren en als zoodanig dienstdoenden geklommen of gedaald tot: Officieren.	Onderluitenants.	Bovendien behoorde op 31 December tot het leger, maar telde *niet* in de sterkte het volgend aantal officieren en als zoodanig dienstdoenden. *g)* Met verlof buiten Nederlandsch-Indië. Officieren.	Onderluitenants.	Op non-activiteit, voor memorie of à la suite. Officieren.	Onderluitenants.	Gedetacheerd bij het Nederlandsche leger of bij inrichtingen hier te lande. *h)* Officieren.	Onderluitenants.	Te zamen. Officieren.	Onderluitenants.
38.	39.	39a.	40.	41.	42.	43.	44.	45.	46.	47.	48.	49.	50.	51.	52.	53.	54.
22	18	—	—	171	37	— 83	— 30	1177 (96)	145	95	10	108	4	86	1	289	15
8	20	—	—	223	25	— 50	— 16	1127 (2)	129	118	12	64	4	82	1	264	17
13	17	—	—	262	43	+ 16	+ 4	1143 (2)	133	128	13	31	5	79	—	238	18
15	24	—	1	221	54	+ 5	+ 19	1148 (1)	152	122	18	29	6	75	1	226	25
22	*n)* 21	1	31	229	56	— 17	— 9	1131 (31)	143	166	36	*o)* 31	5	*p)* 74	—	271	41

d) Benoemd tot ambtenaar.

e) Gedetacheerde 1ste-luitenant der infanterie.

f) Hieronder 1 kapitein der infanterie, gedetacheerd in West-Indië.

g) Een splitsing naar gelang van de wapens of diensten, waartoe niet in de sterkte tellende officieren behoorden, vindt men in tabel 2 hiervóór.

h) Hieronder ook de officieren, die de lessen aan de Hoogere Krijgsschool volgden.

i) Hieronder 13 van de infanterie en 1 van de genie.

j) Hieronder 10 van de infanterie, 15 officieren van gezondheid en 2 militaire apothekers.

k) Hieronder 3 van de infanterie en 2 van de militaire administratie.

l) Tijdelijk militair apotheker der 2de klasse.

m) Tijdelijke militaire apothekers der 2de klasse.

n) Hieronder 1 luitenant-kolonel van den generalen staf, 1 majoor der infanterie, 7 kapiteins der infanterie, 2 kapiteins der infanterie, van gedetacheerd in West-Indië terug, 2 1ste-luitenants der infanterie, 2 ritmeesters der cavalerie, 2 1ste-luitenants der cavalerie, 2 kapiteins der artillerie en 2 1ste-luitenants der artillerie.

o) Hieronder 3 op non-activiteit in Indië.

p) Hieronder 1 van de infanterie en 4 van den geneeskundigen dienst, gedetacheerd bij de landmacht in West-Indië.

b. ONDEROFFICIER[EN] EN

JAREN.	Landaard.	Effectieve sterkte op 1 Januari.	*Af:* verliezen (gedurende het opgegeven jaar.)	*Bij:* winsten (gedurende het opgegeven jaar.)	Effectieve sterkte op 31 December.	*Af:* de *niet* in de formatie tellende categorieën van militairen. *q)*	Derhalve wordt de sterkte der *in de formatie tellende* onderofficieren en minderen op 31 December	Overleden (hieronder ook de gesneuvelden). *r)* Aanvullings-troepen.	Overleden *r)* Inheemsche troepen.	Gepasporteerd. Aanvullings-troepen.	Gepasporteerd. Inheemsche troepen.	Gegageerd en gepensionneerd. Aanvullings-troepen.	Gegageerd en gepensionneerd. Inheemsche troepen.	Tot officier bevorderd. Aanvullings-troepen.	Tot officier bevorderd. Inheemsche troepen.
		ALGEMEEN OVERZICHT.						SPECIFICAT[IE]							
1924.	Aanvullings-troepen.	5 952	1 030	792	5 714	27	5 687 *ij)*	46	149	207	907	436	1 399	—	—
	Inheemsche troepen.	26 067	2 665	3 340	26 742	27	26 715								
		3 2019	3 695	4 132	32 456	54	32 402	195		1 114		1 835		—	
1925.	Aanvullings-troepen.	5 714	1 094	1 259	5 879	20	5 859 *ij)*	40	147	257	770	343	965	—	—
	Inheemsche troepen.	26 742	2 585	2 035	26 192	25	26 167								
		32 456	3 679	3 294	32 071	45	32 026	187		1 027		1 308		—	
										(Eervol ontslagen).					
1926.	Aanvullings-troepen.	5 879	791	1 049	6 137	22	6 115 *ij)*	34	130	100	824	289	876	—	—
	Inheemsche troepen.	26 192	1 967	1 775	26 000	23	2 5977								
		32 071	2 758	2 824	32 137	45	32 092	164		924		1 165		—	
1927.	Europeanen.	6 137	980	1 276	6 433	16	6 417 *ij)*	30	135	166	427	303	431	—	—
	Niet-Europeanen.	26 000	1 100	3 636	28 536	20	28 516								
		32 137	2 080	4 912	34 969	36	34 933	165		593		734		—	
1928.	Europeanen.	6 433	1 021	1 322	6 734	23	6 711 *ij)*	39	169	154	357	246	990	—	—
	Niet-Europeanen.	28 536	1 663	3 687	30 560	15	30 545								
		34 969	2 684	5 009	37 294	38	37 256	208		511		1 236		—	

q) Namelijk die, vermeld sub *b*, in tabel 2 hiervóór, doch ongerekend — om de aldaar in noot *c* vermelde reden — de bij het leger „voor memorie" gevoerd wordende onderofficieren en minderen.

r) Hieronder in 1924 en 1925 1 Inlander, in 1926 1 Amboinees en in 1928 1 Inlander overleden aan de gevolgen van in den strijd bekomen wonden.

s) Onder deze rubriek worden gerekend: militairen, die om andere redenen, zonder toekenning van paspoort (ontslagbrief), gagement of pensioen van hunne dienstverbintenis ontheven werden; uit Nederland gedetacheerde militairen, die derwaarts terugkeerden; de tijdelijk ongeschikten die naar Nederland werden gezonden, de tot onderluitenant bevorderde onderofficieren en eindelijk de militairen, die naar de Koloniale Reserve in Nederland werden opgezonden, ten einde aldaar in het genot van verlof te worden gesteld.

t) Onder de in 1924 t/m 1928 uit Nederland aangekomen troepen bevonden zich geen militairen van de voormalige Koloniale Reserve.

u) De in deze rubriek tusschen ( ) geplaatste cijfers wijzen het aantal aan van hen, die reeds vroeger gediend hebben; dit aantal is in het daarboven geplaatste cijfer begrepen.
Wat betreft de groote verschillen in de uitkomsten der werving van Amboineezen en (of) Inlanders, bij vergelijking van het eene jaar met het andere, houde men in het oog, dat deze verschillen hoofdzakelijk hunne verklaring vinden in de maatregelen van zeer

…ICIER EN MINDEREN.

…officie… …rderd.		Gevonnist, gedeserteerd, vermist, of met een briefje van ontslag verwijderd.		Afgevoerd als „voor memorie" gebracht.		Om andere dan in de voorafgaande kolommen opgegeven redenen afgevoerd. s)		Totalen.		Aangekomen suppletietroepen uit Nederland. t)			Werving in Indië. u)								Als terug van desertie, als niet meer „voor memorie" gevoerd of om andere redenen weder in de sterkte opgenomen.		Totalen.	
	…ICAT DER VERLIEZEN.								SPECIFICATIE DER WINSTEN.					Inheemsche troepen.									
Inheemsche troepen.	Aanvullingstroepen.	Inheemsche troepen.	Aanvullingstroepen.	Inheemsche troepen.	Aanvullingstroepen.	Inheemsche troepen.	Aanvullingstroepen.	Inheemsche troepen.	Nederlanders.	Vreemdelingen. v)	Te zamen.	Europeanen.	Europeanen.	Amboineezen. w)	Javanen (waaronder Soendaneezen). x)	Madoereezen.	Boegineezen.	Maleiers.	Te zamen.	Aanvullingstroepen.	Inheemsche troepen.	Aanvullingstroepen.	Inheemsche troepen.
—	16	204	33	1	292	5	1 030	2 665	443	—	443	38 (38)	188 (3)	686 (80)	2 067 (141)	3 (3)	21 (2)	240 (3)	3 243 (270)	311	135	792	3 340
—	220		34		297		3 695															4 132	
—	15	137	24	—	415	566	1 094	2 585	275	—	275	148 (45)	12	606 (73)	1 232 (148)	3 (3)	24	89 (3)	2 114 (272)	836	69	1 259	2 035
—	152		24		981		3 679															3 294	
														Niet-Europeanen.									
—	23	116	11	—	334	21	791	1 967	372	2	374	310 (97)	—	563 (136)	1 125 (104)	1 (1)	4 (1)	25 (5)	2 028 (344)	365	57	1 049	1 775
—	139		11		355		2 758															2 824	
—	24	80	17	—	440	27	980	1 100	676	1	677	313 (60)	—	879 (68)	2 565 (170)	13 (1)	—	132 (5)	3 902 (304)	286	47	1 276	3 636
—	104		17		467		2 080															4 912	
—	38	124	18	—	526	23	1 021	1 663	764	2	766	125 (31)	—	1 448 (81)	1 940 (159)	—	3 (1)	z) 252 (10)	3 768 (282)	431	44	1 322	3 687
—	162		18		549		2 684															5 009	

ongelijken duur, die nu eens tot aanmoediging, dan weder tot beperking of wel zoo goed als geheele sluiting van die werving genomen worden.

v) De uit Nederland gezonden troepen bestonden dus in de opgegeven jaren achtereenvolgens voor ± 0, 0, 0.5, 0.1, en 0.2 % uit vreemdelingen.

w) De in deze kolom voorkomende getallen zijn voor elk der opgegeven jaren aldus te splitsen: Amboineezen achtereenvolgens 337, 279, 327, 596 en 728; Manadoneezen: 349, 327, 236, 283 en 720.

x) Het in de opgegeven cijfers begrepen aantal Soendaneezen beliep in de jaren 1924 t/m 1928 achtereenvolgens 231, 126, 80, 181 en 321.

y) Onder deze cijfers telden op het einde van elk der opgegeven jaren als niet den dienst van officier verrichtende 11, 11, 13, 10 en 10 onderluitenants-apothekers-assistenten, 1, 1, 1, 1 en 0 onderluitenant-ziekenverpleger, 0, 0, 0, 1 en 1 onderluitenant bij het kader der militaire strafgevangenis, tevens huis van detentie, 1, 1, 1, 1 en 2 onderluitenants-opziener der artillerie, 2, 1, 1, 1 en 1 onderluitenants-meester-geweermaker-onderwijzer en 0, 0, 0, 1 en 0 onderluitenant-magazijnmeester bij het centraal depot van reglementen.

z) Hieronder 248 Timoreezen en 4 Maleiers.

9. Overzicht van de werving hier te lande over het tijdvak 1 Januari 1924 tot 30 Juni 1929.

I. Halfjaarlijksch overzicht.

Semesters.	Nederlanders, overgenomen van het leger hier te lande: als voorgoed overgegaan.	Nederlanders, overgenomen van het leger hier te lande: als gedetacheerd.	Nederlanders, buiten het leger geworven.	Nederlanders, te zamen.	Vreemdelingen.	Totaal.
1924 Iste halfjaar	1	—	215	216	—	216
1924 IIde „	—	—	169	169	—	169
	1	—	384	385	—	385
1925 Iste halfjaar	—	—	138	138	—	138
1925 IIde „	—	—	127	127	—	127
	—	—	265	265	—	265
1926 Iste halfjaar	—	—	196	196	—	196
1926 IIde „	13	—	158	171	—	171
	13	—	354	367	—	367
1927 Iste halfjaar	13	—	447	460	—	460
1927 IIde „	16	—	526	542	—	542
	29	—	973	1002	—	1002
1928 Iste halfjaar	32	—	392	424	—	424
1928 IIde „	14	—	247	261	—	261
	46	—	639	685	—	685
1929 Iste halfjaar	9	—	269	278	—	278

II. Maandoverzicht.

(Alleen voor 1928 en het 1ste halfjaar 1929.)

Maanden.	Koloniale Reserve te Nijmegen. Nederlanders, overgenomen van het leger hier te lande: als voorgoed overgegaan.	als gedetacheerd.	buiten het leger geworven.	Te zamen.	Vreemdelingen.	Totaal.
1928.						
Januari	5	—	82	87	—	87
Februari	2	—	66	68	—	68
Maart	1	—	81	82	—	82
April	1	—	53	54	—	54
Mei	2	—	48	50	—	50
Juni	21	—	62	83	—	83
Juli	1	—	42	43	—	43
Augustus	2	—	73	75	—	75
September	8	—	39	47	—	47
October	3	—	43	46	—	46
November	—	—	27	27	—	27
December	—	—	23	23	—	23
	46	—	639	685	—	685
1929.						
Januari	1	—	46	47	—	47
Februari	7	—	54	61	—	61
Maart	—	—	37	37	—	37
April	1	—	57	58	—	58
Mei	—	—	53	53	—	53
Juni	—	—	22	22	—	22

10. Statistiek der reëngagementen over de jaren 1924 t/m 1928.

a. Algemeen overzicht.

Jaren.	Europeanen. Aantal wier verbintenis kwam te verstrijken en die zich mochten reëngageeren.	Europeanen. Van de in de voorgaande kolom bedoelden zijn: tot een reëngagement toegelaten.	gegageerd of gepensionneerd.	gepasporteerd.	Te zamen als voren.	Amboineezen en andere Inlanders. Aantal wier verbintenis kwam te verstrijken en die zich mochten reëngageeren.	Van de in de voorgaande kolom bedoelden zijn: tot een reëngagement toegelaten.	gegageerd of gepensionneerd.	gepasporteerd.	Te zamen als voren.	Totalen. Aantal wier verbintenis kwam te verstrijken en die zich mochten reëngageeren.	Van de in de voorgaande kolom bedoelden zijn: tot een reëngagement toegelaten.	gegageerd of gepensionneerd.	gepasporteerd.	Te zamen als voren.
	Aanvullingstroepen.					Inheemsche troepen.									
1924	1139	932=81.8 [a]	147	60	1139	7226	5933=82.1 [a]	787	506	7226	8365	6865=82 [a]	934	566	8365
	Europeanen.			Eervol ontslagen.		Niet-Europeanen.			Eervol ontslagen.					Eervol ontslagen.	
1925	1330	1096=82.4	168	66	1330	7191	6229=86.6	462	500	7191	8521	7325=85.9	630	566	8521
1926	1374	1144=83.2	199	31	1374	8700	7551=86.7	511	638	8700	10 074	8695=86.3	710	669	10074
1927	1396	1146=82.·	189	61	1396	6709	6184=92.1	189	336	6709	8105	7330=90.4	378	397	8105
1928	1266	1055=83.3	150	61	1266	6522	5470=83.8	781	271	6522	7788	6525=83.7	931	332	7788

a) Verhouding tot het aantal in de vorige kolom vermeld.

b. Splitsing der reëngagementen naar gelang van hun duur. *b)*

JAREN.	Voor minder dan 1 jaar.			Voor 1 jaar.			Voor 2 jaren.			Voor 3 jaren.		
	Europeanen.	Amb. en andere Inl.	Te zamen.	Europeanen.	Amb. en andere Inl.	Te zamen.	Europeanen.	Amb. en andere Inl.	Te zamen.	Europeanen.	Amb. en andere Inl.	Te zamen.
	Aanvullingstroepen.	Inheemsche troepen.		Aanvullingstroepen.	Inheemsche troepen.		Aanvullingstroepen.	Inheemsche troepen.		Aanvullingstroepen.	Inheemsche troepen.	
1924	65 (51) *c)*	28 (12)	93 (63)	259 (176)	251 (35)	510 (211)	307 (137)	2848 (23)	3155 (160)	57 (44)	8	65 (44)
	Europeanen.	Niet-Europeanen.		Europeanen.	Niet-Europeanen.		Europeanen.	Niet-Europeanen.		Europeanen.	Niet-Europeanen.	
1925	67 (49)	86 (28)	153 (77)	295 (196)	266 (28)	561 (224)	341 (163)	2669 (17)	3010 (180)	75 (46)	35	110 (46)
1926	39 (29)	31 (7)	70 (36)	233 (163)	244 (8)	477 (171)	472 (273)	3669 (33)	4141 (306)	88 (55)	10	98 (55)
1927	13 (8)	115 (9)	128 (17)	155 (88)	296 (14)	451 (102)	428 (239)	2780 (34)	3208 (273)	109 (73)	39 (2)	148 (75)
1928	86 (80)	75 (58)	161 (138)	144 (75)	353 (25)	497 (100)	366 (218)	2590 (44)	2956 (262)	87 (46)	31 (4)	118 (50)

JAREN.	Voor 4 jaren.			Voor 6 jaren.			Totalen.		
	Europeanen.	Amb. en andere Inl.	Te zamen.	Europeanen.	Amb. en andere Inl.	Te zamen.	Europeanen.	Amb. en andere Inl.	Te zamen.
	Aanvullingstroepen.	Inheemsche troepen.		Aanvullingstroepen.	Inheemsche troepen.		Aanvullingstroepen.	Inheemsche troepen.	
1924	*d)* 117	*i)* 1249	1366	127 (72)	1549 (6)	1676 (78)	932	5933	6865
	Europeanen.	Niet-Europeanen.		Europeanen.	Niet-Europeanen.		Europeanen.	Niet-Europeanen.	
1925	*e)* 183	*j)* 1730	1913	135 (69)	1443 (5)	1578 (74)	1096	6229	7325
1926	*f)* 177	*k)* 1983	2160	135 (85)	1614 (3)	1749 (88)	1144	7551	8695
1927	*g)* 205	*l)* 1545	1750	236 (128)	1409 (6)	1645 (134)	1146	6184	7330
1928	*h)* 192	*m)* 1333	1525	180 (107)	1088 (13)	1268 (120)	1055	5470	6525

b) Zie nopens het bedrag der premiën bij reëngagement I. S. 1897 n°. 139, 1905 n°. 243, 1906 n°. 460, 1913 n°. 892 en 1919 n°. 767, K. B. 24 Sept. 1909 n°. 84, sub c, punt 5°., G. B. 7 Mei 1914 n°. 14, art. 1 (juncto G. B. 23 Juni 1914 n°. 38), G. Bn. 29 Oct. 1917 n°. 41, 1 Maart 1921 n°. 33 en 20 Maart 1922 n°. 32.

c) Het tusschen ( ) vermelde cijfer — begrepen in het daarvóór staande getal — heeft betrekking op het aantal militairen dat zich zonder premie reëngageerde.

d) Hieronder 57, die zich zonder premie reëngageerden en 3, die zich voor 5 jaren reëngageerden.

e) Hieronder 99, die zich zonder premie reëngageerden, waarvan 3 voor 5 jaren.

f) Hieronder 102, die zich zonder premie reëngageerden en 3, die zich voor 5 jaren reëngageerden.

g) Hieronder 121, die zich zonder premie reëngageerden, waarvan 5 voor 5 jaren.

h) Als voren 121 en 6.

i) Hieronder 5, die zich zonder premie reëngageerden en 6, die zich voor 5 jaren reëngageerden.

j) Als voren 6 en 22.

k) Als voren 18 en 12.

l) Als voren 3 en 7.

m) Als voren 11 en 6.

11. Overzicht betreffende het bij het einde der jaren 1927 en 1928 bestaande overcompleet aan kader [onderofficieren en brigadiers (korporaals)], voor zooveel betreft de infanterie, cavalerie, artillerie en genie.

a. Algemeen overzicht.

Wapens en landaarden.	Onderofficieren.								Brigadiers (Korporaals).							
	Tegenwoordige formatie	Sterkte	Gedurende 1928		Tegenwoordige formatie	Sterkte	Overcompleet of incompleet		Tegenwoordige formatie	Sterkte	Gedurende 1928		Tegenwoordige formatie	Sterkte	Overcompleet of incompleet	
	op einde 1927.		uit de sterkte afgevoerd.	in de sterkte gebracht.	op einde 1928.		op einde 1927.	op einde 1928.	op einde 1927.		uit de sterkte afgevoerd.	in de sterkte gebracht.	op einde 1928.		op einde 1927.	op einde 1928.
Infanterie. a)																
Europeanen	1684	1503	364	383	1689	1522	— 181	— 167	478	326	174	122	474	274	— 152	— 200
Niet-Europeanen . .	1180	1214	105	160	1205	1269	+ 34	+ 64	1285	1437	264	41	1304	1214	+ 152	— 90
Cavalerie.																
Europeanen	71	72	19	16	82	69	+ 1	— 13	28	24	13	10	22	21	— 4	— 1
Niet-Europeanen . .	29	28	5	4	25	27	— 1	+ 2	59	73	13	17	61	77	+ 14	+ 16
Artillerie.																
Europeanen	457	404	96	93	451	401	— 53	— 50	204	138	73	64	181	129	— 66	— 52
Niet-Europeanen . .	65	169	14	17	65	172	+ 104	+ 107	68	185	58	—	76	127	+ 117	+ 51
Genie.																
Europeanen	159	168	39	44	196	173	+ 9	— 23	106	38	27	40	145	51	— 68	— 94
Niet-Europeanen . .	24	34	3	7	26	38	+ 10	+ 12	83	131	18	22	79	135	+ 48	+ 56

a) Ongerekend het kader bij de militaire strafgevangenis, tevens huis van detentie en bij de militaire school.

b. Specificatie der verliezen | Win

Omschrijving der mutatiën.	Onde... Infanterie. Europeanen.	Infanterie. Niet-Europeanen	Infanterie. Totaal.	Cavalerie. Europeanen.	Cavalerie. Niet-Europeanen.	Cavalerie. Totaal.	Artillerie. Europeanen.	Artillerie. Niet-Europeanen.	Artillerie. Totaal.
Verliezen.									
Overleden	16	7	23	—	—	—	3	1	4
Eervol ontslagen	11	3	14	—	—	—	3	—	3
Ontslagen	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gepensionneerd	74	88	162	5	4	9	19	7	26
Bevorderd tot onderofficier	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bevorderd tot onderluitenant	—	—	—	—	—	—	3	—	3
Voor memorie gebracht	6	—	6	—	—	—	—	—	—
Gecondemneerd	1	1	2	—	1	1	—	1	1
Gedegradeerd of teruggesteld	11	—	11	—	—	—	2	—	2
Vermist en afgevoerd	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Overgegaan bij andere wapens en diensten	49	—	49	—	—	—	4	4	8
Naar Nederland opgezonden	5	—	5	—	—	—	—	—	—
Benoemd tot ambtenaar	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Naar Nederland opgezonden, teneinde aldaar in het genot van verlof te worden gesteld	191	—	191	14	—	14	62	—	62
Overgebracht in het stamboek der Europeanen	—	6	6	—	—	—	—	1	1
Totalen	364	105	469	19	5	24	96	14	110
Winsten.									
Uit Nederland aangekomen	9	—	9	2	—	2	6	—	6
Verkregen uit de korpsen	219	132	351	7	2	9	41	10	51
In Indië geworven	7	15	22	—	—	—	—	3	3
Teruggesteld van onderluitenant	1	—	1	—	—	—	—	—	—
Terug van „voor memorie"	7	—	7	—	—	—	—	—	—
Overgenomen van andere wapens en diensten	22	12	34	5	2	7	4	4	8
Van vermist terug	—	1	1	—	—	—	—	—	—
Uit Nederland teruggekeerd na aldaar in het genot van verlof te zijn gesteld geweest	112	—	112	2	—	2	41	—	41
Overgenomen uit het stamboek der niet-Europeanen	6	—	6	—	—	—	1	—	1
Totalen	383	160	543	16	4	20	93	17	110

ZEN I WINSTEN GEDURENDE 1928.

ONDE	OFFICIEREN.			Brigadiers (Korporaals).											
	Genie.			Infanterie.			Cavalerie.			Artillerie.			Genie.		
Totaal.	Europeanen.	Niet-Europeanen.	Totaal.	Europeanen.	Niet-Europeanen.	Totaal.	Europeanen.	Niet-Europeanen.	Totaal.	Europeanen.	Niet-Europeanen.	Totaal.	Europeanen.	Niet-Europeanen.	Totaal.
4	1	—	1	1	6	7	—	—	—	—	2	2	—	—	—
3	2	—	2	2	7	9	—	—	—	5	1	6	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—
26	7	3	10	21	62	83	3	4	7	3	4	7	—	12	12
—	—	—	—	118	126	244	9	6	15	46	16	62	25	4	29
3	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	4	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	—	2	2	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	—	—	—	3	—	3	—	—	—	3	1	4	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	—	—	—	17	59	76	1	3	4	7	33	40	1	2	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
62	23	—	23	10	—	10	—	—	—	9	—	9	1	—	1
1	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	39	3	42	174	264	438	13	13	26	73	58	131	27	18	45
6	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
51	22	5	27	102	13	115	6	12	18	51	—	51	35	17	52
3	—	1	1	—	8	8	—	—	—	1	—	1	—	1	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	3	1	4	5	20	25	2	5	7	8	—	8	3	4	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
41	17	—	17	12	—	12	2	—	2	4	—	4	2	—	2
1	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
110	44	7	51	122	41	163	10	17	27	64	—	64	40	22	62

12. Numerieke opgaven over 1927 en 1928 betreffende de opleiding tot den officiersrang.

STUDIEJAAR.	Koninklijke Militaire Academie te Breda. Infanterie.	Cavalerie.	Artillerie.	Genie.	Militaire administratie.	Hoofdcursus te Breda. Infanterie.	Militaire administratie.
Einde 1927.	a)	a)	a)	a)	a)	a)	a)
1ste studiejaar	49 (20)	—	3	4 (1)	4 (2)	—	—
2de "	14 (4)	3 (1)	3	2	—	11 (8)	3 (1)
3de "	13 (6)	—	—	—	—	—	—
Totalen	76 (30)	3 (1)	6	6 (1)	4 (2)	11 (8)	3 (1)
Einde 1928.							
1ste studiejaar	39 (14)	3	3 (2)	4 (3)	5	—	—
2de "	48 (19)	—	3	4 (1)	5 (3)	—	—
3de "	14 (4)	3 (1)	2	2	—	—	—
Totalen	101 (37)	6 (1)	8 (2)	10 (4)	10 (3)	—	—

a) De tusschen ( ) geplaatste opgaaf heeft betrekking op hen, die het toelatingsexamen in Indië aflegden.

13. Numerieke opgaven betreffende het in 1928 van de kader- en korpsscholen en de hoefsmidschool in Nederlandsch-Indië gemaakt gebruik.

a. Kaderscholen.

LEERLINGEN (gegradueerden en minderen).	Infanterie (1 school). Europeanen.	Niet-Europeanen.	Totaal.	Cavalerie (1 school). Europeanen.	Niet-Europeanen.	Totaal.	Artillerie. Bereden artillerie (1 school). Europeanen.	Niet-Europeanen.	Totaal.
Aanwezig op einde 1927:									
Onderofficieren	16	6	22	—	—	—	—	—	—
Brigadiers en korporaals	143	78	221	—	—	—	3	—	3
Manschappen	94	—	94	—	—	—	—	—	—
Te zamen	253	84	337	—	—	—	3	—	3
In den loop van 1928 bijgekomen:									
Onderofficieren	27	1	28	3	3	6	4	2	6
Brigadiers en korporaals	114	181	295	12	—	12	32	12	44
Manschappen	284	318	602	—	—	—	31	—	31
Te zamen	425	500	925	15	3	18	67	14	81
In den loop van 1928 afgegaan:									
a. na afgelegd examen. Onderofficieren	36	6	42	2	3	5	—	—	—
Brigadiers en korporaals	231	257	488	7	—	7	31	12	43
Manschappen	300	311	611	—	—	—	26	—	26
b. om andere redenen. Onderofficieren	6	1	7	1	—	1	4	1	5
Brigadiers en korporaals	14	2	16	5	—	5	2	—	2
Manschappen	30	4	34	—	—	—	5	—	5
Te zamen	617	581	1198	15	3	18	68	13	81
Derhalve op einde 1928:									
Onderofficieren	1	—	1	—	—	—	—	1	1
Brigadiers en korporaals	12	—	12	—	—	—	2	—	2
Manschappen	48	3	51	—	—	—	—	—	—
Te zamen	61	3	64	—	—	—	2	1	3

b. KORPSSCHOLEN.

LEERLINGEN (gegradueerden en minderen).		Infanterie (29 scholen). Europeanen.	Infanterie Niet-Europeanen.	Infanterie Totaal.	Cavalerie (1 school). Europeanen.	Cavalerie Niet-Europeanen.	Cavalerie Totaal.	Artillerie (7 scholen). Europeanen.	Artillerie Niet-Europeanen.	Artillerie Totaal.
Aanwezig op einde 1927:										
Onderofficieren, brigadiers en korporaals	gewone cursus . . .	5	—	5	—	4	4	—	—	—
	opleiding kaderschool.	28	41	69	—	—	—	—	—	—
Manschappen	gewone cursus . . .	2	694	696	—	37	37	6	163	169
	opleiding kaderschool.	59	461	520	—	—	—	8	—	8
Te zamen *a*) . .		94	1 196	1 290	—	41	41	14	163	177
Aanwezig op einde 1928:										
Onderofficieren, brigadiers en korporaals	gewone cursus . . .	—	1	1	—	3	3	—	—	—
	opleiding kaderschool.	41	62	103	—	—	—	—	—	—
Manschappen	gewone cursus . . .	2	1 046	1 048	—	44	44	1	159	160
	opleiding kaderschool.	152	450	602	—	—	—	10	—	10
Te zamen *b*) . .		195	1 559	1 754	—	47	47	11	159	170

a) Bovendien 1114 kinderen van niet-Europeesche militairen.
b) Als voren 675.

c. HOEFSMIDSCHOOL.

LEERLINGEN.	Europeanen.	Niet-Europeanen.	Totaal.
Aanwezig op einde 1927:			
Cavaleristen	2	3	5
Artilleristen	—	—	—
Fuseliers (mitrailleur-compagnieën).	—	—	—
Te zamen . .	2	3	5
In den loop van 1928 bijgekomen:			
Cavaleristen	—	1	1
Artilleristen	—	3	3
Fuseliers (mitrailleur-compagnieën).	—	—	—
Te zamen . .	—	4	4

LEERLINGEN.		Europeanen.	Niet-Europeanen.	Totaal.
In den loop van 1928 afgeschreven:				
a. na afgelegd examen.	Cavaleristen . . .	—	—	—
	Artilleristen . . .	—	—	—
	Fuseliers (mitrailleur-compagnieën)	—	—	—
	Te zamen . .	—	—	—
b. om andere redenen.	Cavaleristen . . .	—	—	—
	Artilleristen . . .	—	1	1
	Fuseliers (mitrailleur-compagnieën)	—	—	—
	Te zamen . .	—	1	1
Derhalve op einde 1928 aanwezig:				
Cavaleristen		2	4	6
Artilleristen		—	2	2
Fuseliers (mitrailleur-compagnieën).		—	—	—
Te zamen . .		2	6	8

14. Opgave over de jaren 1926 t/m 1928 omtrent het aantal militairen beneden den rang van officier, die det-

GEBOORTELAND OF LANDAARD.	1926.								
	Gevonnist.	Ontslag met bijzondere aanteekening.	Gedetineerd. *a)*	Vermist of gedeserteerd.	Provoosthuis.	2de klasse van discipline.	Gedegradeerd of teruggesteld.	Totaal. *b)* %	Gevonnist.
Nederland	6	4	11	4	37	18	16	96 = 2,55	7
Nederlandsch-Indië	4	3	1	2	15	—	3	28 = 1,74	1
Duitschland	—	—	—	—	2	—	2	4 = 2,22	—
Totalen	10	7	12	6	54	18	21	128 = 2,17	8
Amboineezen en Manadoneezen	4	3	5	8	22	4	2	48 = 0,55	1
Javanen en Soendaneezen	18	8	15	71	54	14	9	189 = 1,20	11
Madoereezen	—	—	—	1	—	—	—	1 = 0,59	—
Boegineezen	—	—	—	1	—	—	—	1 = 0,81	—
Maleiers	—	—	3	2	17	2	—	24 = 1,54	1
Totalen	22	11	23	83	93	20	11	263 = 1	13
Algemeene totalen	32	18	35	89	147	38	32	391 = 1,21	21

a) In den loop van het jaar gedetineerd, doch niet van den militairen stand vervallenverklaard.

b) De procenten zijn berekend naar het aantal aanwezigen op 31 December van het vorige jaar, vermeld in tabel 3.

die niet-eervolle redenen, 't zij uit het leger of tijdelijk uit het korps afgevoerd, 't zij gedegradeerd of teruggesteld zijn.

...l.	1927.								1928.							
	Gevonnist.	Ontslag met bijzondere aanteekening.	Gedetineerd. a)	Vermist of gedeserteerd.	Provoosthuis.	2de klasse van discipline.	Gedegradeerd of teruggesteld.	Totaal. b)	Gevonnist.	Ontslag met bijzondere aanteekening.	Gedetineerd. a)	Vermist of gedeserteerd.	Provoosthuis.	2de klasse van discipline.	Gedegradeerd of teruggesteld.	Totaal. b)
%								%								%
2,55	7	11	9	5	43	12	8	95 = 2,45	12	9	13	9	51	20	13	127 = 3,08
1,74	1	—	1	—	19	1	3	25 = 1,20	4	—	3	4	20	—	2	33 = 1,53
2,22	—	—	1	—	1	—	1	3 = 1,89	—	—	—	—	2	—	—	2 = 1,50
2,17	8	11	11	5	63	13	12	123 = 2	16	9	16	13	73	20	15	162 = 2,51
0,55	1	2	6	11	30	3	2	55 = 0,64	32	1	4	3	18	1	1	60 = 0,66
1,20	11	1	10	47	62	4	4	139 = 0,88	21	3	10	59	48	1	1	143 = 0,80
0,59	—	—	—	1	—	—	—	1 = 0,62	—	—	—	—	—	—	—	—
0,81	—	—	—	1	—	—	—	1 = 0,80	—	1	—	1	—	1	—	3 = 2,91
1,54	1	1	4	3	7	2	—	18 = 1,18	1	1	1	1	11	—	—	15 = 0,94
1	13	4	20	63	99	9	6	214 = 0,82	54	6	15	64	77	3	2	221 = 0,77
1,21	21	15	31	68	162	22	18	337 = 1,04	70	15	31	77	150	23	17	383 = 1,09

15. Overzicht van de straffen opgelegd aan Europeesche militairen wegens dronkenschap over het jaar 1928.

MILITAIRE COMMANDEMENTEN.	Gemiddelde sterkte aan Europeanen present voor soldij (traktement) volgens de administratieboeken van de korpsen. a)				Totaal aantal Europeesche militairen, die wegens dronkenschap of misbruik van sterken drank gestraft werden.	Gemiddeld aantal Europeesche militairen			Aantal opgelegde straffen voor dronkenschap of misbruik van sterken drank aan Europeesche militairen wegens:			Van het totaal aantal opgelegde straffen vermeld in de kolommen 10 t/m 12 werden opgelegd aan Europeesche:		
	Gehuwden.	Ongehuwden met huishoudster.	Ongehuwden zonder huishoudster.	Totaal.		die tot de geregelde bezoekers van een militair tehuis werden gerekend. b)	die geregeld aan sport (jacht, voetbal, enz.) deelnamen.	Totaal.	eerste dronkenschap, d.w.z. aan hen, die in hun diensttijd nog nimmer daarvoor gestraft zijn.	herhaalde dronkenschap.	Totaal.	gehuwde militairen. c)	ongehuwde militairen met huishoudster. c)	ongehuwde militairen zonder huishoudster. c)
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
					%	%	%	%				%	%	%
1ste militaire afdeeling op Java	1071	160	1917	3148	100 = 3,1	617 = 19,6	754 = 23,9	1371 = 43,5	48	67	115	34 = 29,5	3 = 2,6	78 = 67,8
2de idem	648	206	953	1807	72 = 3.9	249 = 13,7	412 = 22,8	661 = 36,5	25	48	73	23 = 31,5	6 = 8,2	44 = 60,2
Sumatra's Westkust en Tapanoeli	79	3	26	108	8 = 7,4	—	—	—	1	7	8	4 = 50	1 = 12,5	3 = 37,5
Atjeh en onderhoorigheden	147	21	58	226	10 = 4,4	—	39 = 17,2	39 = 17,2	4	6	10	7 = 70	1 = 10	2 = 20
Riouw	4	2	1	7	—	—	3 = 42,8	3 = 42,8	—	—	—	—	—	—
Palembang en Djambi	33	19	21	73	3 = 4,1	—	36 = 49,4	36 = 49,4	2	1	3	—	2 = 66,7	1 = 33,3
Westerafdeeling van Borneo	26	7	9	42	—	—	11 = 26,1	11 = 26,1	—	—	—	—	—	—
Zuider- en Oosterafd. van Borneo	37	11	20	68	6 = 8,8	—	31 = 45,5	31 = 45,5	1	6	7	—	—	7 = 100
Celebes en Manado	48	11	21	80	3 = 3,7	—	27 = 33,7	27 = 33,7	—	3	3	1 = 33,3	1 = 33,3	1 = 33,3
Molukken	43	3	26	72	2 = 2,7	—	25 = 34,7	25 = 34,7	1	1	2	2 = 100	—	—
Timor en onderhoorigheden	26	14	11	51	3 = 5,8	—	19 = 37,2	19 = 37,2	—	3	3	2 = 66,7	—	1 = 33,3
Bali en Lombok	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totalen	2163	457	3063	5683	207 = 3,6	866 = 15,2	1357 = 23,8	2223 = 39,1	82	142	224	73 = 32,6	14 = 6,3	137 = 61,1

a) Berekend naar de sterkte present voor soldij bij het begin van elke maand.

b) Deze rubriek is alleen ingevuld voor de garnizoenen, waar een militair tehuis is. Daartoe is bij het korps, de compagnie of het detachement ééns per maand opgenomen, wie tot de geregelde bezoekers behooren, waarna het gemiddelde aantal over 12 maanden is berekend.

c) De procenten zijn berekend naar het totaal aantal straffen, in kolom 12 vermeld.

16. Formatie en sterkte op einde 1928 van gewapende korpsen, niet rechtstreeks tot het leger behoorende (ongerekend die, uitsluitend voor politiediensten bestemd).

KORPSEN EN STANDPLAATSEN.		Formatie.			Sterkte.		
		Officieren.	Onderofficieren en manschappen.	Dienstpaarden.	Officieren.	Onderofficieren en manschappen.	Dienstpaarden.
Legioen van Mangkoe Negara te Soerakarta.	Staf	4	25	1	4	24	1
	1½ bataljon infanterie	28	900	10	28	900	10
Barisans op Madoera.	Staf en infanterie te Bangkalan	14	535	—	14	518	—
	" " " " Pamekasan	14	550	—	14	534	—
	" " " " Soemenep	14	532	—	14	528	—

Bijlage E.

(Zie hoofdstuk E, § 1, van het verslag.)

OVERZICHTEN

betreffende de Koninklijke Marine in Nederlandsch-Indië, meerendeels over 1928.

1. Specificatie betreffende het personeel der in Nederlandsch-Indië aanwezige Koninklijke Marine op het einde van 1927 en 1928.
2. Statistiek over 1928 der aanvulling en verliezen onder het tot de Koninklijke Marine in Nederlandsch-Indië behoorende personeel.
3. Exploitatiekosten van de oorlogsschepen en van de maritieme inrichtingen aan den wal, gedurende 1928.

1. Specificatie betreffende het personeel der in Nederlandsch-Indië aanwezige Koninklijke Marine bij het einde van elk der jaren 1927 en 1928.

OMSCHRIJVING.	Personeel der Koninklijke marine, behalve dat van den stoomvaartdienst en het korps mariniers.				Stoomvaartdienst.			Mariniers.		Totalen.				
	Officieren.	Onderofficieren en manschappen.			Officieren.	Onderofficieren en manschappen.		Officieren.	Onderofficieren en manschappen (Europeanen).	Officieren.	Onderofficieren en manschappen.			
		Europeanen.	Inlandsche schepelingen.	Inlandsche bedienden.		Europeanen.	Inlandsche schepelingen.				Europeanen.	Inlandsche schepelingen.	Inlandsche bedienden.	Te zamen.
Einde 1927 Sterkte volgens de begrooting 1927 .	247	1013	1179	306	105	295	873	5	342	357	1 650	2 052	306	4 365
Einde 1927 Aanwezige sterkte .	228	1228	854	284	89	281	828	5	381	322	1 890	1 682	284	4 178 *f)*
Einde 1928 Sterkte volgens de begrooting 1928. .	266	1110	1507	350	98	309	986	5	395	369	1 814	2 493	350	5 026
Einde 1928 Aanwezige sterkte .	254 *a)*	1289 *b)*	1025 *b)*	323 *c)*	86	313	820	5	368	345	1 970	1 845 *d)*	323 *e)*	4 483 *g)*

a) Hieronder 8 officieren behoorende tot het korps officieren-vlieger, 19 officieren behoorende tot het korps officieren van gezondheid, 31 officieren behoorende tot het korps officieren van administratie, 8 luitenants ter zee (vlieger), 10 officieren-zeewaarnemer en 1 reserve-luitenant ter zee der 2de klasse.

b) Hieronder 707 Europeesche onderofficieren en 121 Inlandsche onderofficieren met den rang van korporaal en hooger, 47 Europeesche en 149 Inlandsche schepelingen gelijkgesteld met matroos der 1ste klasse, 11 Inlandsche schepelingen gelijkgesteld met matroos der 2de klasse en 3 Inlandsche schepelingen gelijkgesteld met matroos der 3de klasse — niet begrepen in de cijfers van nevenstaande tabel —, zoomede 12 Europeesche onderofficieren-vliegtuigmaker (vlieger).

c) Hieronder 10 hofmeesters en 8 koks met den rang van korporaal; de overigen zijn „jongens", gelijkgesteld met matroos der 3de klasse — mede niet begrepen in de cijfers van nevenstaande tabel —, die uitsluitend diensten verrichten als oppasser en gamelle-jongen of als hulp in de kombuis.

d) Hieronder 583 schepelingen, geplaatst bij verschillende opleidingen.

e) Hieronder 9 schepelingen in opleiding tot kok en 1 schepeling in opleiding tot hofmeester.

f) Hieronder 201 dienstplichtigen.

g) Idem 265.

De verschillende klassen van Europeesch en Inlandsch matroos waren op einde 1928 bezet als volgt:

KLASSEN.	Europeanen.		Inlandsche schepelingen.	
	Sterkte volgens de begrooting 1928.	Aanwezige sterkte.	Sterkte volgens de begrooting 1928.	Aanwezige sterkte.
Matroos 1ste klasse. .	—	110	270	160
„ 2de „ . .	300	143	274	192
„ 3de „ . .	—	13	261	176
Lichtmatroos.	—	—	253	213
Te zamen	300	266	1 058	741
Op einde 1927 waren deze totalen	279	288	792	647

2. Statistiek over 1928 der aanvulling en verliezen onder het tot de Koninklijke Marine in Nederlandsch-Indië behoorende personeel.

AANVULLING.	Europeanen.		Inlanders.	
	Officieren.	Onderofficieren en manschappen.	Inlandsche schepelingen (onderofficieren en manschappen). a)	Inlandsche bedienden (korporaals en manschappen). b)
Aangekomen uit Nederland per:				
de Ruyter	10	96	—	—
Evertsen.	9	94	—	—
particuliere gelegenheid . .	93	500	—	—
Terug van desertie.	—	—	3	2
Aangenomen voor den zeedienst	—	—	277	124
Totalen . .	112	690	280	126
	802		406 c)	

VERLIEZEN.	Europeanen.		Inlanders.	
	Officieren.	Onderofficieren en manschappen.	Inlandsche schepelingen (onderofficieren en manschappen).	Inlandsche bedienden (korporaals en manschappen).
Teruggekeerd naar Nederland:				
per particuliere gelegenheid	97 d)	760 d)	—	—
Ontslagen	2	6	108 e)	80 f)
Overleden	2	7	7	3
Gedeserteerd	—	1	11	5
Totalen . .	101	774	126	88
	875		214	

a) Van de gemiddeld aanwezig geweest zijnde sterkte beliep in 1928 het verloop van het korps Inlandsche schepelingen in procenten als volgt: uit hoofde van overlijden 0,4, afkeuring 1,2, desertie 0,63, ongeschiktheid om de eerste opleiding (bij de kweekschool voor Inlandsche schepelingen te Makassar) met vrucht te volgen 1,26, verwijdering uit den zeedienst wegens veroordeeling 0,06, diensteindiging 2,4, recht op pensioen ter zake van langdurigen dienst 1,08, veroordeeling in verband met het algemeen gedrag in den dienst 0.11 en het aangesloten zijn bij groepen van personen, welker doel of handelingen in strijd zijn met de verplichtingen van den militair 0,06, welke cijfers over 1927 beliepen: 0,43, 0.74, 0,31, 1,23, 0,25, 1,66, 1,05, 0,25 en 0,18. Wat de aanvulling betreft, beliep het getal der nieuw aangenomenen en dat dergenen die zich reëngageerden onderscheidenlijk 15,82 % en 25 % tegen in 1927 12,20 % en 24,83 %.

b) Van de gemiddeld aanwezig geweest zijnde sterkte beliep in 1928 het verloop van het korps Inlandsche bedienden in procenten als volgt: uit hoofde van overlijden 1, afkeuring 1, verwijdering uit den zeedienst wegens veroordeeling 1, veroordeeling in verband met het algemeen gedrag in den dienst 0,8 en diensteindiging 24,50, welke cijfers over 1927 beliepen: 0, 0,04, 0,12, 0 en 21,16. Wat de aanvulling betreft, beliep het getal der nieuw aangenomenen en dat dergenen die zich reëngageerden onderscheidenlijk 41,61 % en 62,08 % tegen in 1927 47,50 % en 66,80 %.

c) In 1928 reëngageerden zich 437 schepelingen, behoorende tot het korps Inlandsche schepelingen en 185 schepelingen, behoorende tot het korps Inlandsche bedienden.

d) Hieronder 4 officieren en 28 onderofficieren en manschappen, die wegens ziekte naar Nederland moesten worden teruggezonden.

e) Hieronder 42 wegens diensteindiging, 19 wegens recht op pensioen ter zake van langdurigen dienst, 21 wegens ongeschiktheid voor den zeedienst tengevolge van ziels- of lichaamsgebreken, 22 wegens ongeschiktheid om de eerste opleiding (bij de kweekschool voor Inlandsche schepelingen te Makassar) met vrucht te volgen, 2 wegens veroordeeling in verband met het algemeen gedrag in den dienst, 1 wegens het aangesloten zijn bij groepen van personen, welker doel of handelingen in strijd zijn met de verplichtingen van den militair en 1 wegens veroordeeling door den zeekrijgsraad.

f) Hieronder 73 wegens diensteindiging, 3 wegens ongeschiktheid voor den zeedienst tengevolge van ziels- of lichaamsgebreken, 3 wegens veroordeeling door den zeekrijgsraad en 1 wegens veroordeeling in verband met het algemeen gedrag in den dienst.

3. Exploitatiekosten van de oorlogsschepen en van d

a. Schepen van he

NAMEN DER SCHEPEN.	Kosten van aanbouw.	Kosten van periodiek dokken.	Kosten der overige dokkingen. *a)*	HERSTELLING VAN: den romp (inbegrepen losse en vaste goederen). *a)*	de machines, ketels en werktuigen. *a)*	de bewapening. *a)*	inventaris-goederen (uitgezonderd munitie).	munitie.
De Zeven Provinciën	f 5 612 459	f 7 938	f 834	f 138 331	f 46 113	f 1 710	f 40 828	f 5 895
Java	21 242 107	59 359	9 034	63 073	20 898	1 640	49 465	2 743
Sumatra	20 227 442	60 236	11 825	184 376	60 930	936	61 346	3 956
Panter b)	819 579	1 020	—	21 366	9 189	256	5 320	870
Lynx c)	832 139	1 020	—	25 728	14 710	183	5 510	872
Jakhals d)	873 670	—	—	—	—	—	—	—
Vos	829 599	—	—	—	—	—	—	—

a) De bedragen in deze kolommen komen ten laste van het VIde hoofdstuk der Staatsbegrooting.
b) Is 10 December 1928 buiten dienst gesteld.
c) Is 25 September 1928 buiten dienst gesteld.
d) Was het geheele jaar buiten dienst.

b. Schepen der Indische militaire marine.

NAMEN DER SCHEPEN.	Kosten van aanbouw.	HERSTELLING VAN: het schip (ook dokken).	inventaris-goederen (uitgezonderd munitie).	munitie.	VERSTREKKING VAN: inventaris-goederen (uitgezonderd munitie).	brandstoffen en water.	smeermiddelen.	munitie.	Traktementen en soldijen.	Kosten van voeding.	TOTAAL.
Pelikaan e)	f 4 881 233	f 39 137	f 270	f 359	f 11 844	f— 4 509	f 18	f— 6 699	—	—	f 40 420
Flores f)	2 706 523	90 026	—	5 638	13 217	54 350	653	37 892	f 121 154	f 29 559	352 489
Soemba	2 649 880	63 459	—	3 990	49 648	51 035	1 865	46 961	339 789	69 001	625 748
Krakatau	1 007 482	91 170	68	453	21 105	42 081	2 372	— 2 872	169 554	37 134	361 065
Pro Patria g)	648 380	17 714	3	—	11 207	12 411	403	— 4 242	58 194	13 797	109 487
Siboga	386 965	31 808	2 078	—	2 567	26 774	952	—	—	—	64 179
Hercules h)	—	6 377	—	—	1 640	3 660	340	—	—	—	12 017
Koetei i)	386 965	18 979	—	—	667	24 181	561	— 12 817	69 635	18 719	119 925
Serdang j)	406 000	65 408	5 433	—	12 708	9 649	620	9 655	40 184	9 584	153 241
Van Doorn	363 500	59 217	—	105	15 376	28 819	1 190	368	156 217	35 009	296 301
Tydeman	874 043	109 597	—	22	24 245	24 654	11 567	493	173 775	46 141	390 494
Assahan k)	413 900	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

e) Is gedurende 1928 in dienst opgelegd.
f) Is 13 Juli 1928 in dienst opgelegd.
g) Is 15 Augustus 1928 buiten dienst gesteld.
h) Was het geheele jaar buiten dienst.
i) Is 16 Juni 1928 buiten dienst gesteld.
j) Is 15 Augustus 1928 in dienst gesteld.
k) Was het geheele jaar buiten dienst.

c. Onderzeebooten der Indische militaire marine.

NAMEN DER BOOTEN.	Kosten van aanbouw.	HERSTELLING VAN: de boot (ook dokken).	inventaris-goederen (uitgezonderd munitie).	munitie.	VERSTREKKING VAN: inventaris-goederen (uitgezonderd munitie).	brandstoffen.	smeermiddelen.	munitie.	Traktementen en soldijen. *l)*	Kosten van voeding.	Kosten van geleverde electrische energie door het laadstation.	Totaal.
K I	f 1 137 851	f 193	—	—	f — 5 439	—	—	—	—	—	f 1 056	f— 4 190
K II m)	2 440 425	22 225	—	f 753	3 096	f 3 982	f 3 931	—	—	—	2 040	36 027
K III	2 800 074	54 601	—	993	4 157	13 372	5 440	f 19	—	f 4 219	2 068	84 869
K IV	2 533 370	45 192	—	1 381	4 366	12 289	8 144	11 642	—	4 673	1 933	89 620
K V m)	2 362 333	31 539	—	208	2 245	2 021	2 546	—	—	—	1 506	40 065
K VI m)	2 299 142	31 267	—	232	3 950	1 381	1 127	—	—	—	1 676	39 633
K VII m)	2 350 101	21 530	—	160	2 510	1 257	173	—	—	—	1 926	27 556
K VIII	3 479 530	51 589		1 593	6 839	13 971	5 755	33	—	5 222	1 814	86 816
K IX	3 204 093	46 682	—	200	5 615	8 977	4 479	—	—	3 296	2 166	71 415
K X	3 267 948	69 991	—	339	5 373	6 789	3 793	—	—	2 886	2 495	91 666
K XI	3 038 782	51 035	—	480	5 106	15 875	2 754	—	—	5 253	1 872	82 375
K XII	2 989 357	35 543	—	145	4 536	9 156	3 497	—	—	3 864	1 966	58 707
K XIII	3 005 544	32 354	—	432	5 403	11 762	2 463	64	—	3 420	1 875	57 773

l) Deze kosten zijn begrepen in die van het station onderzeebooten.
m) Is gedurende 1928 in dienst opgelegd.

...van de maritieme inrichtingen aan den wal, over 1928.

...AN HET NEDERLANDSCH ESKADER.

...munitie.	Verstrekking van: inventarisgoederen (uitgezonderd brandstoffen, smeerolie en munitie).	brandstoffen en water.	smeermiddelen.	munitie.	Traktementen en soldijen.	Kosten van voeding.	Totaal ten laste van het VIde hoofdstuk der Staatsbegrooting.	Totaal ten laste van de Indische begrooting.	Algemeen totaal.
895	f 42 435	f 194 206	f 4 312	f 51 180	f 612 983	f 141 427	f 186 988	f 1 101 204	f 1 288 192
743	53 742	390 920	19 144	52 195	861 080	188 533	94 645	1 677 181	1 771 826
956	109 127	292 635	19 764	35 649	952 295	207 282	258 067	1 742 290	2 000 357
870	4 119	55 074	2 652	4 092	107 778	31 610	30 811	212 535	243 346
872	— 360	38 450	2 976	— 29 154	122 354	26 041	40 621	167 709	208 330
—	167	58	—	—	—	—	—	225	225
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—

d. MARITIEME INRICHTINGEN AAN DEN WAL.

NAAM DER INRICHTING.	Onderhoud van gebouwen.	Herstelling van inventarisgoederen.	Verstrekking van: inventarisgoederen (uitgezonderd munitie).	brandstoffen en smeermiddelen.	munitie.	Kosten van water. n)	Kosten van licht en electrische energie.	Kosten voor exploitatie van automobielen.	Kosten van vervoer van personen en goederen. n)	Traktementen en soldijen. n)	Kosten van voeding.	Loonen, enz. van het burgerlijk personeel.	Diversen.	Totaal.
Marine-kazerne Oedjoeng	o) f 7 769	f 34 335	f 18 930	f 24 384	f 1 625	f 7 023	f 8 351	f 2 392	f 7 513	f 1 479 650	f 196 511	f 258	q) f 66 222	f 1 854 963
Marine-kazerne Goebeng	2 522	18 841	21 312	3 320	18 453	1 460	7 560	—	12 069	543 248	128 797	1 079	5 760	764 421
Marine-kampement te Malang	—	7 931	4 975	87	—	—	1 504	—	—	p) —	—	740	598	15 835
Station onderzeebooten .	—	38 023	9 035	7 645	3 142	3 796	10 998	—	1 307	1 618 237	191 785	488	2 687	r) 1 887 143
Kweekschool voor de opleiding van Inlandsche schepelingen te Makassar	1 497	9 788	17 265	6 175	5 475	4 824	—	—	13 033	336 850	113 378	27 362	3 783	539 430
Marine-vliegkamp Tandjoengpriok														
Marine-vliegkamp Moro-Krembangan	104 622	152 485	6 097	81 654	16 553	3 801	17 707	21 386	4 565	829 659	84 338	687	92 632	s) 1 416 186
Marine-vliegkamp Semarang														

n) Hieronder de kosten van de onderzeebooten.

o) Hieronder begrepen de onderhoudskosten van de onderzeedienstkazerne.

p) Het traktement van den beheerder van het marine-kampement te Malang is begrepen in de traktementen van de marine-kazerne Oedjoeng.

q) Hieronder begrepen de kosten van de torpedobooten *Draak* (f 7086), *Krokodil* (f 29 445) en *Zeeslang* (f 28 178), welke zijn besteed aan de herstelling dier schepen.

r) Hierbij moet nog gerekend worden ± f 146 000 als door het marine-etablissement betaalde kosten voor onderzeedienstinrichtingen.

s) Als voren ± f 234 000 als door het marine-etablissement betaalde kosten voor het vliegkamp Moro-Krembangan.

Bijlage F.

(Zie hoofdstuk E, § 3, sub 3, van het verslag.)

OVERZICHT

betreffende de Gouvernements-Marine in Nederlandsch-Indië over het jaar 1928.

NAMEN DER SCHEPEN.	Aantal schroeven.	Samenstelling. 1)	Op stapel gezet.	A. Te water gelaten. B. In Nederlandsch-Indië aangekomen of aldaar in dienst gesteld.	Grootste lengte (in M.).	Grootste breedte (in M.).	Grootste diepgang (in dM.).	Waterverplaatsing (in tonnen van 1016 K.G.).	Geschut. Soort.	Geschut. Aantal stukken.	Stoomvermogen in indicateur-paardekrachten (bij eerste proeftocht).	Grootste proeftochtvaart (bij eerste proeftocht).
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
ZEESTOOMSCHEPEN.												
Albatros	1	Cp. (K.)	1910, Vlissingen. (Kon. Mij. „de Schelde").	A . 8 November 1911 B . . . 26 Maart 1912	52	9,50	30,7	807	—	—	1 151	12,3
Aldebaran	1	S.	1912, Soerabaja. (Marine-etablissement).	A . . . 12 April 1913 B . . December 1913	57,55	8,20	30	725	—	—	819	12,3
Argus	1	S.	1892, Vlissingen. (Kon. Mij. „de Schelde").	A . . . 9 Maart 1893 B . . Augustus 1893	58,60	7,02	27	436	—	—	1 443	17,2
Bellatrix	1	S.	1914, Amsterdam. (Marinewerf).	A . . . . 17 Juli 1914 B . . . . 18 Mei 1915	56,50	9	30	775	K. v. 3,7 cM.	2	823	12,11
Canopus	1	S.	1914, Amsterdam. (Marinewerf).	A 17 November 1914 B . . 1 Januari 1916	56,50	9	30	775	—	—	842	12,4
Cycloop	1	S.	1892, Vlissingen. (Kon. Mij. „de Schelde").	A . . . 25 Maart 1893 B . . . Augustus 1893	58,60	7,02	27	436	—	—	1 608	17,5
Deneb	1	S.	1915, Amsterdam. (Marinewerf).	A . . . . 28 Juli 1915 B . . . . 10 Juli 1916	56,50	9	30	775	K. v. 3,7 cM.	2	817	12,6
Dog	1	S.	1898, Amsterdam. (HUIJGENS en VAN GELDER).	A . . 8 October 1898 B . . . 26 April 1899	41,85	6,93	26,4	361	—	—	556	11,4
Edi	2	S.	1896, Vlissingen. (Kon. Mij. „de Schelde").	A . . 30 Januari 1897 B 1897	53,90	9,44	36	810	—	—	1 232	12,8
Eridanus	1	S.	1916, Soerabaja. (Marine-etablissement).	A . . . . 21 Juni 1919 B . . . . . Maart 1922	61	9	33,4	926	—	—	840	12,3
Fomalhout	1	Cp. (K.)	Soerabaja. (Marine-etablissement).	A . . . . B . . 30 October 1923	56,75	9,30	30	800	K. v. 3,7 cM.	1	855	13,4
Gemma	1	S.	1916, Schiedam. (Werf Gusta).	A . 16 December 1918 B . . . 23 April 1920	56,43	8,93	30	780	—	—	826	11,9
Glatik	1	S.	1894, Fijenoord. (Ned. Stoomboot Mij.).	A . . 9 Januari 1895 B . 6 November 1895	46,95	7,35	27,6	420	—	—	552	11,5
Kwartel	1	S.	1900, Vlissingen. (Kon. Mij. „de Schelde").	A . . . . . 6 Juli 1901 B 19 December 1901	46,90	7,35	29	417	—	—	426	10,7
Merel	—	—	1928 Soerabaja. (Marine-etablissement).	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Orion	1	S.	1911, Soerabaja. (Marine-etablissement).	A . . . . 9 Maart 1912 B . . . . . . Juli 1912	60,02	9	30	795	—	—	1 380	14
Sirius	1	S.	1921, Gorinchem. (Machinefabriek Utrecht).	A . . . . 29 Juni 1922 B . . . . 1 April 1923	58,74	9,52	31	936	K. v. 3,7 cM.	2	916	12,8
Wega	1	S.	Gorinchem. (Machinefabriek Utrecht).	A . . . 16 April 1923 B . . . . 11 Juli 1923	58,74	9,52	31	936	K. v. 3,7 cM.	2	916	12,8
Zuiderkruis (kabelschip)	2	S.	1922, Amsterdam. (Marinewerf).	A 17 November 1923 B . . . . 1 Juni 1924	87,20	11,20	43	2 661	—	—	1 718	12,5
Zwaluw	1	Cp. (K.)	1910, Vlissingen. (Kon. Mij. „de Schelde").	A . . . . 13 Mei 1911 B . . 29 October 1911	52	9,50	30,6	802	—	—	1 140	12,4

Gedetacheerd aan den wal, op de schepen der bebakening en kustverlichting, bij den slibarbeid

Militie . . . .

Met verlof . . . .

Opleiding en reserve . . . .

1) Cp. = compositie; K. = gekoperd; S. = staal.
2) Gegevens verkregen met Oembilin-kolen.
3) Residu.

Grootste proeftochtvaart (bij eerste proeftocht).	Brandstof (steenkolen-) bergruimte (in M³).	Grootste vol te houden dienstvaart (in mijlen).	Vaart bij voordeelig brandstofverbruik.	Af te leggen weg (in zeemijlen) met normalen voorraad bij de vaart van: kolom 15.	Af te leggen weg (in zeemijlen) met normalen voorraad bij de vaart van: kolom 16.	Bevond zich op 1 April 1929:	BEMANNING. Bepaalde sterkte. 1 April 1928. Euro-peanen.	BEMANNING. Bepaalde sterkte. 1 April 1928. In-landers.	BEMANNING. Bepaalde sterkte. 1 April 1929. Euro-peanen.	BEMANNING. Bepaalde sterkte. 1 April 1929. In-landers.	BEMANNING. Aanwezige sterkte volgens op onderstaande tijdstippen ingediende rapporten. 1 April 1928. Euro-peanen.	BEMANNING. Aanwezige sterkte volgens op onderstaande tijdstippen ingediende rapporten. 1 April 1928. In-landers.	BEMANNING. Aanwezige sterkte volgens op onderstaande tijdstippen ingediende rapporten. 1 April 1929. Euro-peanen.	BEMANNING. Aanwezige sterkte volgens op onderstaande tijdstippen ingediende rapporten. 1 April 1929. In-landers.	Waar op 1 April 1929 gestationneerd.
13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.
12,3	144	9 [2]	—	1 900 [2]	—	in dienst.	7	38	7	38	8	36	7	40	Amboina.
12,3	175	9 [2]	—	1 600 [2]	—	id.	6	38	7	41	7	38	6	40	Emmahaven. *a)*
17,2	104	11	—	2 250	—	id.	6	33	6	33	7	30	7	33	Tandjoengpriok. *b)*
12,11	134	10	—	2 440 [2]	—	id.	6	38	6	38	8	36	7	37	Oelee Lheue. *c)*
12,4	134	9	—	1 900 [2]	—	id.	—	—	6	38	—	—	7	37	Tandjoengpinang. *d)*
17,5	110	11	—	2 250	—	id.	6	33	6	33	6	30	5	33	andjoengpriok. *e)*
12,6	134	9	—	1 900 [2]	—	id.	6	38	6	38	7	37	7	39	Makassar. *f)*
11,4	89	8 [2]	—	1 200	—	id.	5	28	5	28	5	26	5	38	Tandjoengpriok. *g)*
12,8	140	9	—	1 500	—	id.	—	—	—	—	2	22	3	19	Soerabaja.
12,3	140	8	—	2 266	—	id.	10	71	10	71	10	68	9	72	Id. *h)*
13,4	140	10	—	2 333	—	id.	7	42	7	42	8	40	7	47	Amboina.
11,9	—	9	—	2 400 [2]	—	id.	7	38	7	38	8	37	7	40	Koepang. *i)*
11,5	88	8 [2]	—	1 900 [2]	—	id.	—	—	—	—	—	—	—	—	Soerabaja.
10,7	100	9 [2]	—	1 500	—	id.	6	28	6	28	6	26	6	29	Samarinda. *j)*
—	—	—	—	—	—	id.	7	38	7	38	6	31	7	33	Tandjoengpriok. *k)*
14	240 [3]	9	—	4 100	—	id.	11	52	11	65	10	50	9	69	Id. *l)*
12,8	140	9,25	—	3 061	—	id.	9	41	—	—	8	38	8	47	Amboina. *m)*
12,8	140	9	—	3 060	—	id.	9	45	9	45	9	45	10	50	Tandjoengpriok. *n)*
12,5	422	10	—	4 666	—	id.	9	74	9	74	9	70	9	78	Soerabaja. *o)*
12,4	147	8,8 [2]	—	1 600 [2]	—	id.	6	38	6	38	7	35	7	39	Manado.
							123	713	121	726	131	695	133	820	
arbeid…en op de opnemingsvaartuigen							6	—	5	—	25	—	20	—	
. . . .							—	—	—	—	—	—	5	—	
. . . .							—	—	—	—	13	—	23	—	
. . . .							43	78	38	78	6	—	—	—	
							172	*r)* 791	*p)* 164	*r)* 804	175	*r)* 695	*q)* 181	*r)* 820	

Verdere aanteekeningen (zie blz. 4).

VERDERE AANTEEKENINGEN

(die ook het 1ste kwartaal 1929 betreffen en, wat het jaar 1928 aangaat zich aansluiten aan de opgaven in bijlage F van het vorig verslag).

a) De *Aldebaran* werd van 16 tot 21 April 1928 te Soerabaja gedokt en gerepareerd; verving 26 Februari 1929 de *Nias*.

b) De *Argus* werd van 11 tot 14 Mei 1928, van 27 tot 29 November 1928 en van 25 tot 28 Februari 1929 te Tandjoengpriok gedokt en gerepareerd.

c) De *Bellatrix* werd van 21 tot 24 Juli 1928 en van 29 Januari tot 1 Februari 1929 te Sabang gedokt en gerepareerd.

d) De *Canopus* werd 8 November 1928 te Soerabaja in dienst gesteld ter vervanging van de *Aldebaran*.

e) De *Cycloop* werd van 24 tot 26 April 1928 te Soerabaja en van 10 tot 12 October 1928 te Tandjoengpriok gedokt en gerepareerd.

f) De *Deneb* werd van 28 tot 30 Mei 1928 te Soerabaja gedokt en gerepareerd.

g) De *Dog* werd van 31 Maart tot 2 April 1928 en van 14 tot 18 Augustus 1928 te Tandjoengpriok gedokt en gerepareerd.

h) De *Eridanus* werd in November 1928 te Soerabaja gedokt en gerepareerd.

i) De *Gemma* werd in Augustus 1928 te Soerabaja gedokt en gerepareerd.

j) De *Kwartel* werd in Mei, Juni en December 1928 te Soerabaja gedokt en gerepareerd.

k) De *Merel* werd van 5 tot 6 Juni 1928 te Tandjoengpriok gedokt en gerepareerd.

l) De *Orion* werd in Januari 1929 te Tandjoengpriok gedokt en gerepareerd.

m) De *Sirius* werd van 21 September tot 6 October 1928 te Soerabaja gedokt en gerepareerd.

n) De *Wega* werd in Januari 1929 te Tandjoengpriok gedokt en gerepareerd.

o) De *Zuiderkruis* werd van 2 tot 3 Juli 1928 en van 30 October tot 2 November 1928 te Soerabaja gedokt en gerepareerd.

p) Ongerekend 1 gezaghebber, ingedeeld bij het hoofdkantoor van scheepvaart, 1 tweede-werktuigkundige, belast met de uitdieping van het Westervaarwater naar Soerabaja, 1 eerste-werktuigkundige bij de blaugasfabriek te Soerabaja, 1 eerste-werktuigkundige bij den slibarbeid te Pontianak en 1 eerste-werktuigkundige (op wachtgeld) voor toezicht op de gewestelijke vaartuigen te Bengkalis. Met inbegrip van dezen bedroeg de bepaalde sterkte van het korps ambtenaren der gouvernementsmarine 17 gezaghebbers, 73 officieren (28 eerste-, 31 tweede-, 14 derde-) en 79 werktuigkundigen (20 eerste-, 29 tweede-, 25 derde- en 5 vierde-werktuigkundigen).

q) Namelijk 23 gezaghebbers, 64 officieren en 71 werktuigkundigen (met inbegrip van adspirant-officieren en vierde-werktuigkundigen). Bovendien zijn hierin begrepen 2 gezaghebbers, ter beschikking gesteld van den directeur van onderwijs en eeredienst als leider van den zeevaartkundigen leergang, benevens 10 ambtenaren, die buiten de sterkte van hun korps dienst deden aan boord van de schepen der bebakening en kustverlichting. Hierbij moet nog gerekend worden op den gezaghebber en de werktuigkundigen, vermeld in noot *p*.

r) Naar gelang van de qualiteiten was het korps mindere schepelingen van de gouvernementsmarine, wat de bepaalde en de feitelijke sterkte betreft, op 1 April 1928 en 1 April 1929 verdeeld als volgt:

QUALITEITEN.	Formatie.		Sterkte.	
	1 April 1928.	1 April 1929.	1 April 1928.	1 April 1929.
Kabelserangs	2	2	2	2
Serangs	20	19	16	15
Timmerlieden	20	19	17	19
Hofmeesters	22	21	19	19
Bedienden	62	59	50	52
Eerste koks.	21	20	18	20
Tweede koks	21	20	21	20
Djoeroemoedi's.	95	91	79	87
Kasaps	20	19	16	15
Pandjerwalla's.	90	87	48	59
Matrozen.	164	160	188	210
Mandoer-stokers	35	34	28	31
Eerste stokers.	71	69	62	63
Tweede stokers	91	89	93	106
Tremmers	98	95	78	102
Totalen . . .	832	804	735	820

Bijlage G.

(Zie hoofdstuk F van het verslag.)

TABELLARISCHE OPGAVEN,

meerendeels over 1928, betreffende eenige onderwerpen behoorende tot den werkkring van het Departement van Justitie.

I. Lijst van naamlooze vennootschappen in 1928 in Nederlandsch-Indië en in Nederland opgericht (deze laatsten alleen voor zooveel haar werkkring zich tot Nederlandsch-Indië uitstrekt).

II. Aantal huwelijken in 1928 in Nederlandsch-Indië gesloten tusschen personen, die aldaar aan een verschillend recht zijn onderworpen.

III. Gewestelijk en afdeelingsgewijs overzicht van de rietbranden over 1928, zoomede van de vermoedelijke oorzaken daarvan *a*).

IV. Aantal gevallen waarin in 1928 door den Gouverneur-Generaal kwijtschelding of vermindering van straf aan veroordeelden is verleend.

V. Numerieke opgaven betreffende de in 1924 t/m 1928 aan Nederlanders, zoomede aan westersche en oostersche vreemdelingen verleende en geweigerde vergunningen tot vestiging of inwoning in Nederlandsch-Indië en de in die jaren in beraad gehouden verzoeken om zoodanige vergunning.

VI. Numerieke opgaven over 1928 betreffende de toelating en vestiging in Nederlandsch-Indië van Nederlanders, zoomede van westersche en oostersche vreemdelingen.

VII. Statistiek der gedurende 1927 in de registers van den burgerlijken stand in Nederlandsch-Indië gedane inschrijvingen van geboorten, huwelijken, echtscheidingen en sterfgevallen.

VIII. Opgaven, voor zooveel ontvangen, betreffende de in Nederlandsch-Indië bestaande weeshuizen en andere instellingen of vereenigingen van liefdadigheid, zoomede uitkeeringsfondsen, meerendeels over 1928.

IX. Numerieke opgaven betreffende de voornaamste verrichtingen van het kadaster in Nederlandsch-Indië over 1928.

a) Blijkens nader bericht wordt dit overzicht niet meer samengesteld, en is dus in deze bijlage niet meer opgenomen.

I. Lijst van naamlooze vennootschappen in 1928 in Nederlandsch-Indië en in Nederland opgericht (deze laatsten alleen voor zooveel haar werkkring zich tot Nederlandsch-Indië uitstrekt).

A. In Nederlandsch-Indië opgericht.

Volgnummer.	Naam der vennootschap.	Zetel.	Datum en nummer van het gouv. besluit.	Datum en nummer van de Jav. Courant.	Duur.	Maatschappelijk kapitaal.	Grootte der aandeelen.	Bedrag waarvoor is geteekend.	In 1928 te storten bedrag.
1	Oost-Java Automobielmaatschappij.	Malang (Pasoeroean).	3 Jan. 1928 n°. 32	27 Mrt. 1928 n°. 25	50 jaren.	f 100 000	f 500	f 51 000	f 36000
2	Technisch Handelsbureau en Autohandel P. H. Kempff.	Prabalingga (Pasoeroean).	3 „ „ „ 36	a) —	—	—	—	—	—
3	Handelmaatschappij en Vuurwerkfabriek Kwik Boen Tik.	Koedoes (Semarang).	4 „ „ „ 28	3 April „ „ 27	75 „	20 000	500	20 000	20 000
4	Handelmaatschappij Hoo Liong.	Semarang.	6 „ „ „ 28	20 Mrt. „ „ 23	75 „	50 000	500	20 000	20 000
5	Handelmaatschappij Khouw en Lim.	Tangerang (West-Java).	17 „ „ „ 14	6 „ „ „ 19	75 „	40 000	100	10 000	10 000
6	Handelmaatschappij Insulinde (Hamin).	Soerabaja.	17 „ „ „ 16	a) —	—	—	—	—	—
7	Bouw- en Handelmaatschappij Kwik Hong Biauw.	Id.	17 „ „ „ 17	2 „ „ „ 18	75 „	20 000	1 000	5 000	5 000
8	Cultuurmaatschappij Lawe Oenan.	Medan (Oostkust van Sumatra).	23 „ „ „ 17	30 „ „ „ 26	75 „	300 000	1 000	100 000	100 000
9	Handelmaatschappij Giem Tik.	Soerabaja.	23 „ „ „ 21	13 „ „ „ 21	75 „	100 000	1 000	25 000	25 000
10	Handelmaatschappij Swie Gwan.	Malang (Pasoeroean).	23 „ „ „ 22	16 „ „ „ 22	75 „	20 000	1 000	6 000	6 000
11	Rijstpellerij Soeboer Bali.	Ketoegtoeg (Bali en Lombok).	23 „ „ „ 23	a) —	—	—	—	—	—
12	Nederlandsch-Indische maatschappij tot exploitatie van zwembaden Bandoeng.	Soerabaja.	23 „ „ „ 24	2 „ „ „ 18	75 „	50 000	1 000	22 000	22 000
13	Bouw-, handel- en bioscope-maatschappij Siang Lim.	Batavia.	23 „ „ „ 25	9 „ „ „ 20	75 „	50 000	500	10 000	10 000
14	Electriciteit-maatschappij Bali en Lombok.	Singaradja.	30 „ „ „ 27	14 Sept. „ „ 74	40 „	750 000	1 000	750 000	750 000
15	Handelmaatschappij Roona en Co.	Batavia.	2 Febr. „ „ 3	10 Febr. „ „ 12	75 „	25 000	250	10 000	10 000
16	Handelmaatschappij Lauw Yok Tjay, merk Sing Kie.	Soerabaja.	8 „ „ „ 30	22 Mrt. „ „ 24	75 „	100 000	1 000	50 000	50 000
17	Bouw- en Handelmaatschappij Oendaän.	Id.	8 „ „ „ 33	10 Juli „ „ 55	75 „	10 000	500	4 000	4 000
18	De Planten Olie-maatschappij van Manado (The Vegetable Oil Corporation of Manado).	Manado.	8 „ „ „ 34	6 „ „ „ 54	75 „	50 000	1 000	50 000	50 000
19	Handelmaatschappij Tan Kim Seng Eng Wan.	Batavia.	8 „ „ „ 35	16 Mrt. „ „ 22	75 „	50 000	2 500	25 000	25 000
20	Industrie- en Handelmaatschappij Hap Goan.	Id.	24 „ „ „ 28	3 April „ „ 27	50 „	150 000	1 000	30 000	30 000
21	Carrara Marmerhandel en Beeldhouwerij.	Soerabaja.	24 „ „ „ 29	5 „ „ „ 28	50 „	100 000	500	20 000	20 000
22	Handelmaatschappij Ek Gwan.	Kediri.	24 „ „ „ 30	13 Juli „ „ 56	75 „	50 000	1 000	20 000	20 000
23	Cultuur-, Handel- en Bouwmaatschappij Lengkong.	Bandoeng.	24 „ „ „ 31	20 April „ „ 32	50 „	50 000	500	10 000	10 000
24	Handelmaatschappij Bo Liem Kongsie.	Soerabaja.	24 „ „ „ 32	5 Oct. „ „ 80	75 „	50 000	500	20 000	20 000
25	Handelmaatschappij Lim Tjoei Keng.	Batavia.	1 Mrt. „ „ 29	10 April „ „ 29	75 „	500 000	1 000	200 000	200 000
26	Tapiocamaatschappij.	Blitar.	2 „ „ „ 26	17 „ „ „ 31	75 „	50 000	500	10 000	10 000
27	Handelmaatschappij voorheen Mo Lie.	Sanggau (Westerafd. van Borneo).	6 „ „ „ 10	1 Mei „ „ 35	75 „	200 000	500	100 000	100 000
28	Bouw- en Handelmaatschappij Eigen Haard.	Bandoeng.	6 „ „ „ 11	20 April „ „ 32	75 „	50 000	1 000	10 000	10 000

a) Op het tijdstip van afsluiting van dit overzicht (1 Juli 1929) had de voorgeschreven openbaarmaking der akte van oprichting nog niet plaats gehad.

Volgnummer.	Naam der vennootschap.	Zetel.	Datum en nummer van het gouv. besluit.	Datum en nummer van de Jav. Courant.	Duur.	Maatschappelijk kapitaal.	Grootte der aandeelen.	Bedrag waarvoor is geteekend.	In 1928 te storten bedrag.
29	Landak Cultuurmaatschappij.	Pontianak (Westerafd. v. Borneo).	6 Mrt. 1928 nº. 12	11 Mei 1928 nº. 38	75 jaren.	f 60 000	f 250	f 30 000	f 30 000
30	Handel-, Cultuur- en Scheepvaartmaatschappij Tandjong Priok.	Batavia.	7 „ „ „ 32	17 April „ „ 31	75 „	200 000	1 000	75 000	75 000
31	IJsfabriek Garoet.	Garoet.	9 „ „ „ 21	29 Mei „ „ 43	50 „	50 000	1 000	10 000	10 000
32	Cultuurmaatschappij Soember Gondo.	Batavia.	9 „ „ „ 22	10 April „ „ 29	75 „	800 000	1 000	160 000	160 000
33	Handelmaatschappij voorheen Djin Hin.	Sanggau (Westerafd. van Borneo).	9 „ „ „ 23	11 Mei „ „ 38	75 „	100 000	500	50 000	50 000
34	Film-import A. K. Schubert.	Batavia.	27 „ „ „ 21	a) —	—	—	—	—	—
35	Handelmaatschappij voorheen Sin Hin.	Sanggau (Westerafd. van Borneo).	27 „ „ „ 22	29 Mei „ „ 43	75 „	100 000	500	50 000	50 000
36	Electrotechnische Werkplaats Gebroeders Haccou.	Soerabaja.	30 „ „ „ 23	18 „ „ „ 40	75 „	100 000	250	30 000	30 000
37	Handelmaatschappij Soen Gwan Kie.	Id.	17 April „ „ 41	5 Juni „ „ 45	75 „	200 000	1 000	100 000	100 000
38	Maatschappij tot Exploitatie van hotels „Palace Hotel".	Batavia.	17 „ „ „ 42	8 „ „ „ 46	75 „	5 000	100	2 500	2 500
39	Rijstpellerij Kim Gwan.	Sigli (Atjeh en onderh.).	17 „ „ „ 43	11 Sept. „ „ 73	25 „	26 000	500	26 000	26 000
40	West-Java Oakland Pontiac Automobielmaatschappij.	Batavia.	17 „ „ „ 44	12 Juni „ „ 47	75 „	100 000	1 000	25 000	25 000
41	Automobielhandel en reparatie-inrichting voorheen Glaser.	Malang (Pasoeroean).	17 „ „ „ 45	17 Aug. „ „ 66	75 „	40 000	500	10 000	10 000
42	Handelmaatschappij Ararat.	Soerabaja.	23 „ „ „ 18	1 Juni „ „ 44	75 „	50 000	100	10 000	10 000
43	Handelmaatschappij Gwan Hoo.	Djember (Besoeki).	26 „ „ „ 43	12 „ „ „ 47	75 „	100 000	1 000	60 000	60 000
44	Batavia Export Compagnie.	Batavia.	15 Mei „ „ 50	22 „ „ „ 50	75 „	200 000	500	40 000	40 000
45	Handelmaatschappij Padang Bedagei.	Medan.	22 „ „ „ 54	21 Aug. „ „ 67	75 „	75 000	500	15 000	15 000
46	Handel-, Industrie- en Cultuurmaatschappij S. Alwi Assegaf.	Palembang.	23 „ „ „ 37	7 „ „ „ 63	75 „	1 000 000	500	600 000	600 000
47	Electriciteit-maatschappij Rembang.	Batavia.	23 „ „ „ 38	21 „ „ „ 67	75 „	1 000 000	1 000	650 000	650 000
48	Medansche Woningvoorziening.	Medan.	31 „ „ „ 25	10 „ „ „ 64	75 „	300 000	1 000	79 000	79 000
49	Handelmaatschappij Hwa Liong.	Soerabaja.	31 „ „ „ 26	17 „ „ „ 66	75 „	50 000	1 000	15 000	15 000
50	Handelmaatschappij Giam Lian Tie Tjin Kie.	Bandoeng.	31 „ „ „ 27	7 „ „ „ 63	75 „	100 000	2 000	40 000	40 000
51	Handelmaatschappij Hong Gwan Ho.	Tjilatjap.	11 Juni „ „ 33	2 Oct. „ „ 79	75 „	35 000	1 000	35 000	35 000
52	Bureau voor Onroerende goederen (Bog).	Bandoeng.	11 „ „ „ 34	21 Dec. „ „ 102	75 „	50 000	500	10 000	10 000
53	Cultuur- en Handelmaatschappij Klapadoea.	Tangerang.	11 „ „ „ 38	30 Nov. „ „ 96	75 „	8 700	300	8 700	8 700
54	Woningpark Arcadië.	Medan.	15 „ „ „ 9	21 Aug. „ „ 67	75 „	200 000	100	70 000	70 000
55	Nederlandsch-Indische Dunlop Rubbermaatschappij (The Dunlop Rubber Company (Dutch East Indies) Limited).	Batavia.	18 „ „ „ 24	21 „ „ „ 67	75 „	200 000	100	50 000	50 000
56	Handelmaatschappij Bo Lan Tjhiang Tjan.	Toeloengagoeng.	18 „ „ „ 28	28 „ „ „ 69	30 „	30 000	500	10 000	10 000
57	Volkshuisvesting te Buitenzorg.	Buitenzorg.	25 „ „ „ 1	17 „ „ „ 66	75 „	670 000	1 000	670 000	67 000
58	IJsfabriek Tjibadak.	Tjibadak (West-Java).	26 „ „ „ 1	26 Mrt. 1929 „ 25	75 „	50 000	1 000	30 000	30 000
59	Handelmaatschappij Tek Hoat.	Padang.	26 „ „ „ 23	21 Aug. 1928 „ 67	75 „	100 000	1 000	100 000	100 000
60	Handelmaatschappij Tegal Aroem.	Koedoes.	26 „ „ „ 25	21 Sept. „ „ 76	75 „	100 000	100	30 000	30 000
61	Handelmaatschappij Zuid Moeria.	Id.	26 „ „ „ 27	25 „ „ „ 77	75 „	100 000	1 000	30 000	30 000

Volgnummer.	Naam der vennootschap.	Zetel.	Datum en nummer van het gouv. besluit.	Datum en nummer van de Jav. Courant.	Duur.	Maatschappelijk kapitaal.	Grootte der aandeelen.	Bedrag waarvoor is geteekend.	In 1928 te storten bedrag.
62	Handelmaatschappij Oost Moeria.	Koedoes.	26 Juni 1928 n°. 28	21 Sept. 1928 n°. 76	75 jaren.	f 100 000	f 1 000	f 30 000	f 30 000
63	Bouw- en Woningmaatschappij Gebroeders Teoh.	Medan.	27 „ „ „ 42	7 „ „ „ 72	75 „	30 000	1 000	30 000	30 000
64	Handelmaatschappij Eng Lam (Eng Lam en Co. Limited).	Soerabaja.	2 Juli „ „ 16	28 Aug. „ „ 69	75 „	150 000	1 000	100 000	100 000
65	Handelmaatschappij Sien Lam Wan A.	Jogjakarta.	2 „ „ „ 18	23 Nov. „ „ 94	75 „	10 000	100	2 000	2 000
66	Handelmaatschappij Ek Lian.	Tjiandjoer.	2 „ „ „ 19	21 Aug. „ „ 67	75 „	20 000	1 000	10 000	10 000
67	Rijwielhandel Midden-Java.	Jogjakarta.	5 „ „ „ 30	2 Oct. „ „ 79	75 „	20 000	1 000	10 000	10 000
68	Handelmaatschappij Heng Goan.	Batavia.	6 „ „ „ 45	21 Aug. „ „ 67	75 „	50 000	500	20 000	20 000
69	Bioscope-maatschappij Pathé Exchange N. I. (Nederlandsch-Indië).	Id.	6 „ „ „ 51	24 „ „ „ 68	75 „	10 000	1 000	10 000	10 000
70	Tionghoa Loen Tjoen Kongsie.	Palembang.	11 „ „ „ 17	*a*) —	—	—	—	—	—
71	Si Ringo Ringo Cultuurmaatschappij.	Medan.	12 „ „ „ 31	31 Mei 1929 „ 44	75 „	500 000	500	160 000	160 000
72	Boekhandel en Drukkerij Phin Min.	Pontianak.	14 „ „ „ 29	16 Oct. 1928 „ 83	75 „	50 000	10	26 570	26 570
73	Cultuurmaatschappij Atjeh Deli.	Medan.	14 „ „ „ 30	14 Sept. „ „ 74	75 „	50 000	1 000	10 000	10 000
74	British-American Tobacco Company (N.-I.) (Britsch-Amerikaansche Tabakmaatschappij (Nederlandsch-Indië).	Batavia.	14 „ „ „ 31	11 „ „ „ 73	75 „	5 000 000	100	3 000 000	3 000 000
75	The Java Leaf Tobacco Development Company Limited (Java Tabaksbladmaatschappij).	Id.	16 „ „ „ 23	11 „ „ „ 73	75 „	5 000 000	100	4 000 000	4 000 000
76	Handelmaatschappij Verkerk en Co.	Id.	16 „ „ „ 24	18 „ „ „ 75	52 „	1 000 000	1 000	200 000	200 000
77	Handelmaatschappij voorheen Kah Hin Chan.	Pamangkat (Westerafd. van Borneo).	16 „ „ „ 25	12 Oct. „ „ 82	75 „	150 000	1 000	75 000	75 000
78	Prauwenveer te Manado.	Manado.	17 „ „ „ 44	18 Dec. „ „ 101	75 „	100 000	250	64 000	64 000
79	Bouw- en handelmaatschappij Koen Kie.	Soerabaja.	18 „ „ „ 22	2 Oct. „ „ 79	75 „	100 000	1 000	50 000	50 000
80	Handelmaatschappij Noord Moeria.	Koedoes.	19 „ „ „ 25	2 „ „ „ 79	75 „	100 000	1 000	20 000	20 000
81	Handelmaatschappij Kwong Lie.	Batavia.	20 „ „ „ 11	16 „ „ „ 83	75 „	100 000	1 000	43 000	43 000
82	Handelmaatschappij Sin Giok Tjoen.	Id.	23 „ „ „ 31	18 Sept. „ „ 75	75 „	90 000	1 000	45 000	45 000
83	Bouw- en Handelmaatschappij Darmo-boulevard I.	Soerabaja.	28 „ „ „ 30	28 „ „ „ 78	75 „	50 000	1 000	10 000	10 000
84	Handelmaatschappij voorheen Lioe Khian Thay.	Pontianak.	30 „ „ „ 43	19 Oct. „ „ 84	75 „	50 000	250	50 000	50 000
85	Drukkerij, uitgevers- en handelmaatschappij Fadjar Asia.	Batavia.	5 Aug. „ „ 22	*a*) —	—	—	—	—	—
86	Maatschappij tot Exploitatie van Onroerende Goederen Duo.	Id.	10 „ „ „ 42	5 Oct. „ „ 80	75 „	20 000	1 000	20 000	2 000
87	Handelmaatschappij Lay Tjhioeng Miauw.	Sekadau (Westerafd. van Borneo).	11 „ „ „ 18	9 Nov. „ „ 90	75 „	200 000	500	115 000	115 000
88	Handelmaatschappij Lay Tet Lioeng.	Pontianak.	12 „ „ „ 23	6 „ „ „ 89	75 „	150 000	500	100 000	100 000
89	Maatschappij tot Exploitatie van Vastigheden Thoeng Jin.	Meester Cornelis.	12 „ „ „ 25	9 Oct. „ „ 81	75 „	20 000	500	10 000	10 000
90	Handel- en Import Maatschappij tot Voortzetting der Zaken Lie en Njoo; voorheen Toko America.	Soerabaja.	12 „ „ „ 26	6 Nov. „ „ 89	75 „	250 000	1 000	70 000	70 000
91	Handelmaatschappij Ho Hin Goan.	Batavia.	12 „ „ „ 34	28 Sept. „ „ 78	50 „	150 000	1 000	100 000	100 000
92	Wonogiri-Java Trading Company (Handelmaatschappij Wonogiri-Java).	Soerakarta.	25 „ „ „ 45	4 Dec. „ „ 97	75 „	100 000	500	47 500	47 500
93	IJsfabriek Sindoenegaran.	Jogjakarta.	25 „ „ „ 46	11 „ „ „ 99	50 „	60 000	1 000	12 000	12 000
94	Hotel Maatschappij Bandjer.	Bandjermasin.	4 Sept. „ „ 11*a*	18 „ „ „ 101	75 „	120 000	1 000	30 000	30 000
95	Nieuwe Nederlandsch-Indische Spaarbank.	Lawang.	15 „ „ „ 43	13 Nov. „ „ 91	49 „	250 000	1 000	50 000	50 000

Volgnummer.	Naam der vennootschap.	Zetel.	Datum en nummer van het gouv. besluit.	Datum en nummer van de Jav. Courant.	Duur.	Maatschappelijk kapitaal.	Grootte der aandeelen.	Bedrag waarvoor is geteekend.	In 1928 te storten bedrag.
96	Landbouwmaatschappij Si Toengir.	Medan.	21 Sept. 1928 nº. 38	14 Dec. 1928 nº. 100	75 jaren.	f 200 000	f 1 000	f 120 000	f 120 000
97	Handelmaatschappij Lay Ban Hap.	Pontianak.	22 „ „ „ 8	14 „ „ „ 100	75 „	200 000	500	150 000	150 000
98	Electriciteit-maatschappij Ambon.	Soerabaja.	22 „ „ „ 9	13 Nov. „ „ 91	75 „	250 000	1 000	80 000	80 000
99	Handelmaatschappij Liem Diam Gwan.	Bodjanegara.	22 „ „ „ 10	16 „ „ „ 92	75 „	150 000	1 000	30 000	30 000
100	Cultuurmaatschappij Kali-Tapak.	Malang.	22 „ „ „ 11	6 „ „ „ 89	75 „	10 000	1 000	10 000	10 000
101	Bouw- en Handelmaatschappij Yang Hou Hsiao.	Madjakerta.	26 „ „ „ 21	a) —	—	—	—	—	—
102	Handelmaatschappij Bombay Merchand Hiranand Sahyram.	Jogjakarta.	26 „ „ „ 22	a) —	—	—	—	—	—
103	Autobus-onderneming Kresno.	Toeloeng-agoeng (Oost-Java).	29 „ „ „ 23	a) —	—	—	—	—	—
104	Compagnie d'importation de produits metallurgiques et annexes.	Batavia.	30 „ „ „ 21	a) —	—	—	—	—	—
105	Landbouwmaatschappij Paranggong.	Buitenzorg.	5 Oct. „ „ 33	11 Dec. „ „ 99	75 „	600 000	500	400 000	200 000
106	The Asiatic Textile Limited (De Aziatische Textielmaatschappij).	Kediri.	11 „ „ „ 26	18 „ „ „ 101	75 „	50 000	500	25 000	25 000
107	Handelmaatschappij Liong Kim Lie.	Pamangkat (Westerafd. v. Borneo).	13 „ „ „ 35	28 „ „ „ 104	75 „	200 000	500	200 000	200 000
108	Bouw- en Exploitatie-maatschappij Azia.	Bandawasa.	16 „ „ „ 27	14 „ „ „ 100	75 „	50 000	500	20 000	20 000
109	Handelmaatschappij Toko Mars.	Bandoeng.	18 „ „ „ 18	11 Jan. 1929 „ 4	75 „	20 000	100	5 000	5 000
110	Handelmaatschappij Insulinde.	Soerabaja.	18 „ „ „ 19	22 Febr. „ „ 16	50 „	10 000	500	10 000	10 000
111	Bouwmaterialenfabriek Gembong Batavia.	Batavia.	20 „ „ „ 17	14 Dec. 1928 „ 100	75 „	25 000	500	10 000	10 000
112	Mail Order Huis.	Id.	23 „ „ „ 32	7 „ „ „ 98	75 „	10 000	100	2 500	2 500
113	Volkshuisvesting te Soekaboemi.	Soekaboemi.	29 „ „ „ 41	24 „ „ „ 103	75 „	240 000	10 000	240 000	24 000
114	Handelmaatschappij Simplex.	Batavia.	29 „ „ „ 42	14 „ „ „ 100	75 „	250 000	1 000	50 000	50 000
115	Bouw- en Handelmaatschappij Elisa.	Soerabaja.	7 Nov. „ „ 30	22 Febr. 1929 „ 16	75 „	10 000	500	2 000	2 000
116	Handelmaatschappij The Eng Djoe Gwan.	Padang.	7 „ „ „ 31	8 „ „ „ 12	75 „	200 000	1 000	200 000	200 000
117	Handelmaatschappij en autobusdienst Satoh.	Bandoeng.	9 „ „ „ 32	14 Dec. 1928 „ 100	50 „	350 000	5 000 / 1 000	175 000	175 000
118	Handelmaatschappij en Oliefabriek Oei.	Toeloeng-agoeng (Oost-Java).	9 „ „ „ 33	18 „ „ „ 101	75 „	300 000	1 000	100 000	100 000
119	Handelmaatschappij Soen Kie.	Semarang.	9 „ „ „ 34	21 „ „ „ 102	75 „	40 000	1 000	40 000	40 000
120	Soerabajasche Automobielmaatschappij.	Soerabaja.	20 „ „ „ 46	21 „ „ „ 102	50 „	100 000	1 000	70 000	70 000
121	Gemeenschappelijk Bezit Mac Gillavry.	Semarang.	21 „ „ „ 36	7 „ „ „ 98	90 „	1 010 000	1 000	425 000	425 000
122	Meubelfabriek Ons Huis.	Jogjakarta.	24 „ „ „ 6	a) —	—	—	—	—	—
123	Electrische Drukkerij en Boekhandel Sin Chunghwa.	Medan	27 „ „ „ 44	2 Jan. 1929 „ 1	75 „	100 000	50	30 000	30 000
124	De Flores Parelvisscherij en Handelmaatschappij (The Flores Pearling and Trading Company Limited).	Makassar.	29 „ „ „ 32	26 Febr. „ „ 17	75 „	20 000	100	5 000	5 000
125	Handelmaatschappij Siang Hin.	Padangan. (Oost-Java).	3 Dec. „ „ 24	1 „ „ „ 10	75 „	60 000	1 000	30 000	30 000
126	Volkshuisvesting te Palembang.	Palembang.	13 „ „ „ 17	15 „ „ „ 14	75 „	360 000	1 000	360 000	36 000
127	Handelmaatschappij Sien en Company.	Batavia.	17 „ „ „ 6	29 Jan. „ „ 9	75 „	200 000	500	200 000	200 000
128	Handelmaatschappij voorheen Seng Djoe.	Pontianak.	17 „ „ „ 20	26 Feb. „ „ 17	75 „	100 000	500	70 000	70 000
129	Maatschappij tot Exploitatie van Coiffeursalons in Nederlandsch-Indië.	Bandoeng.	19 „ „ „ 26	25 Jan. „ „ 8	75 „	10 000	1 000	2 000	2 000
130	Maatschappij tot voortzetting der zaken H. A. J. Vlamings.	Soengailiat.	19 „ „ „ 27	29 „ „ „ 9	75 „	35 000	1 000	35 000	35 000
131	Handelmaatschappij Fraser en Neave.	Soerabaja.	21 „ „ „ 24	19 Febr. „ „ 15	75 „	150 000	100	120 000	120 000
132	Handelmaatschappij Sing Giap.	Id.	31 „ „ „ 35	26 Mrt. „ „ 25	75 „	100 000	500	20 000	10 000

B. In Nederland opgericht.

Volgnummer.	Naam der vennootschap.	Zetel.	Datum en nummer van het Kon. besluit.	Datum en nummer van de Ned. Staatscourant.	Duur.	Maatschappelijk kapitaal.	Grootte der aandeelen.	Bedrag waarvoor is geteekend.	In 1928 te storten bedrag.
1	Cultuurmaatschappij de Masanglanden.	Amsterdam.	6 Jan. 1928 n°. 57	9 Febr. 1928 n°. 29	28 jaren.	f 612 000	f 1 000	f 312 000	f 93 600
2	Nationaal Bezit van Aandeelen A. N. I. E. M. (Algemeene Nederlandsch-Indische Electriciteits-maatschappij).	Id.	25 „ „ „ 22	16 „ „ „ 34	75 „	10 025 000	1 000	2 192 000	2 192 000
3	Limburgsche Aannemingsmaatschappij.	Maastricht.	31 „ „ „ 47	25 Sept. „ „ 187	50 „	100 000	1 000	100 000	50 000
4	Cultuur- en Houtaankapmaatschappij Djambi.	Rotterdam.	10 Febr. „ „ 32	20 Mrt. „ „ 57	48 „	625 000	1 000	125 000	125 000
5	Handel- en Industriemaatschappij „Parindus".	Amsterdam.	28 „ „ „ 58	2 April „ „ 66	63 „	45 000	250	9 500	9 500
6	Maatschappij voor Klein-Krediet.	Nijmegen.	2 Mrt. „ „ 37	11 „ „ „ 71	50 „	500 000	500 100	100 000	35 000
7	Van Werven's Handel- en Industriemaatschappij.	Amsterdam.	5 „ „ „ 86	16 „ „ „ 74	50 „	100 000	500	30 000	30 000
8	Vaalser Wolweverij.	Vaals.	14 „ „ „ 7	23 „ „ „ 79	29 „	200 000	10 000	500 000	125 000
9	Cultuurmaatschappij Alo.	Rotterdam.	14 „ „ „ 7	21 Juni „ „ 120	71 „	50 000	1 000	12 000	12 000
10	Nederlandsch-Indische Maatschappij voor Affinage van — en Handel in Edele Metalen.	Amsterdam.	20 „ „ „ 84	7 Mei „ „ 89	50 „	300 000	1 000	150 000	150 000
11	Nationaal Bezit van Aandeelen Nederlandsch-Indische Gasmaatschappij.	Rotterdam.	23 April „ „ 49	4 Juni „ „ 107	50 „	7 500 000	1 000	1 775 000	1 775 000
12	Kleedingmagazijnen v/h firma Aug. Savelkoul.	Amsterdam.	24 „ „ „ 52	3 Juli „ „ 128	75 „	500 000	1 000	300 000	300 000
13	Boekhandel C. van der Roest Jr.	Rotterdam.	27 „ „ „ 36	2 „ „ „ 127	30 „	5 000	100	1 000	1 000
14	Import en Export op Indië (Société Anonyme d'Importation et d'Exportation des Indes Orientales).	's-Gravenhage.	1 Mei „ „ 89						
15	Nederlandsch-Indische Handelsonderneming „Niho".	Id.	8 „ „ „ 26	2 „ „ „ 127	30 „	10 000	1 000	10 000	10 000
16	Nederlandsche Telegraphoon-Maatschappij.	Id.	16 „ „ „ 28	3 „ „ „ 128	42 „	200 000	1 000	40 000	40 000
17	Bates' Nederlandsch-Indische Ventilzakkenmaatschappij „Nivem".	Amsterdam.	1 Aug. „ „ 62	10 Sept. „ „ 176	32 „	5 000	1 000	5 000	5 000
18	Cultuurmaatschappij Lho Soekon.	Id.	14 „ „ „ 24	17 „ „ „ 181	60 „	3 010 000	1 000	1 010 000	1 010 000
19	Nederlandsch-Indische Luchtvaartmaatschappij.	Id.	12 Sept. „ „ 2	4 Oct. „ „ 194	57 „	10 000 000	25 000	4 975 000	746 250
20	Cultuurmaatschappij Bajang Tengah.	Id.	15 „ „ „ 73	9 „ „ „ 197	47 „	2 000 000	1 000	1 000 000	500 000
21	Sumatrasche Cultuurmaatschappij.	's-Gravenhage.	30 Oct. „ „ 25	29 Nov. „ „ 234	25 „	100 000	1 000	20 000	2 000
22	Vereenigd Bezit van Aandeelen in de Cultuurmaatschappij „Pasir Karet".	Id.	12 Dec. „ „ 4	7 Febr. 1929 n°. 27	5 „	4 000	10	3 310	3 310

II. Aantal huwelijken in 1928 in Nederlandsch-Indië gesloten tusschen personen die aldaar aan een verschillend recht zijn onderworpen. *a)*

Ambtsgebied van den raad van justitie te:	Huwelijken tusschen					Totaal.
	Europeesche mannen en				Europeesche vrouwen en Inlandsche mannen.	
	Inlandsche (niet-Christen-) vrouwen.	Inlandsche (Christen-) vrouwen.	Chineesche (niet-Christen-) vrouwen.	Chineesche (Christen-) vrouwen.		
Batavia	122	47	27	—	6	202
Semarang	74	42	16	2	6	140
Soerabaja	51	30	11	—	3	95
Padang	15	—	2	—	1	18
Makassar	9	34	4	—	8	55
Medan	12	5	1	1	—	19
Totalen	283	158	61	3	24	529
Over 1927 waren de totalen	295	129	39	8	36	507

a) Zie K. B. 29 Dec. 1896 n°. 23 (I. S. 1898 n°. 158), gewijzigd bij K. B. 19 Juli 1901 n°. 38 (I. S. n°. 348), bij K. B. 18 Juni 1902 n°. 30 (I. S. n°. 311) en bij K. B. 3 Nov. 1917 n°. 28 (I. S. n°. 30).

IV. Aantal gevallen waarin in 1928 door den Gouverneur-Generaal kwijtschelding of vermindering van straf aan veroordeelden is verleend.

Aard der straffen, waarvan kwijtschelding of vermindering is verleend.	Europeanen.	Chineezen.	Arabieren.	Inlanders.	Totaal.
Doodstraf	—	—	—	2	a) 2
Detentie	b) — (3)	—	—	—	— (3)
Gevangenisstraf	48 (1)	362	4	9 694 (4)	10 108 (5)
Dwangarbeid	—	—	—	10	10
Hechtenis	3	38	—	47	88
Geldboete	4	53	4	216	277
Verbanning	—	—	—	7	7
Verbeurdverklaring	2	3	—	3	8
Straf van ontzetting van de rechten en bevoegdheden vermeld in art. 35 van het strafwetboek	—	—	—	2	2
Totalen	57 (4)	456	8	9 981 (4)	c) 10 502 (8)
In 1927 waren de cijfers	131 (2)	657	12	7 874 (1)	8 674 (3)

a) Onder deze gegratieerden was 1 veroordeeld wegens moord, poging tot moord en het door bedreiging met geweld een ambtenaar dwingen tot het nalaten eener rechtmatige ambtsverrichting en 1 wegens moord en het voortgezet misdrijf van afpersing.

b) De cijfers tusschen ( ) vermeld, wijzen afzonderlijk het aantal militaire veroordeelden aan.

c) Aan 9729 dezer veroordeelden (35 Europeanen, 341 Chineezen en 9353 Inlanders) viel kwijtschelding of vermindering van straf ten deel ter gelegenheid van de viering van den geboortedag van H.M. de Koningin en aan 2 Europeanen, 2 Chineezen en 13 Inlanders als belooning voor bewezen buitengewone diensten.

V. Numerieke opgaven betreffende de in 1924 t/m 1928 aan Nederlanders, zoomede aan westersche en oostersche vreemdelingen verleende en geweigerde vergunningen tot vestiging of inwoning in Nederlandsch-Indië, en de in die jaren in beraad gehouden verzoeken om zoodanige vergunning.

LANDAARDEN.	1924	1925	1926	1927	1928
A. Verleende vergunningen tot vestiging of inwoning.					
Europeanen en met dezen gelijkgestelden.					
Nederlanders	651	305	319	384	53
Duitschers	174	94	82	63	15
Engelschen	49	44	62	55	11
Europeesche Britsche onderdanen uit Britsche koloniën.	—	—	5	—	2
Franschen	5	—	1	3	1
Belgen	1	1	2	1	—
Zwitsers	12	6	8	8	1
Italianen	—	—	1	4	2
Oostenrijkers	9	2	7	4	1
Hongaren	2	—	1	—	—
Polen	1	2	2	—	—
Russen	9	1	4	2	—
Denen	1	2	4	4	2
Zweden	1	1	—	—	—
Finnen	—	—	1	—	—
Portugeezen	—	—	—	1	—
Grieken	—	—	1	1	2
Turken	—	—	1	3	3
Armeniërs	8	6	6	4	—
Spanjaarden	—	—	1	—	—
Ieren	1	—	—	—	—
Amerikanen	6	7	19	30	—
Siameezen	—	—	1	—	—
Perzen	1	1	1	—	—
Japanners	284	163	146	120	14
Israëlieten	—	—	—	1	—
Esten	—	—	1	—	—
Tsjecho Slovakken	3	1	2	2	—
Totalen voor de Europeanen en met dezen gelijkgestelden	1218	636	678	690	107
Oostersche vreemdelingen.					
Chineezen	16692	11437	8630	7513	2033
Arabieren	354	309	227	224	119
Andere oostersche vreemdelingen	1152	1030	672	651	91
Totalen voor de oostersche vreemdelingen	18198	12776	9529	8388	2243
Totalen voor de Europeanen en met dezen gelijkgestelden	1218	636	678	690	107
Gezamenlijke totalen	19416	13412	10207	9078	2350
B. Geweigerde vergunningen tot vestiging of inwoning.					
Europeanen en met dezen gelijkgestelden	5	3	4	2	4
Chineezen	81	98	72	179	20
Arabieren	9	9	3	8	—
Andere oostersche vreemdelingen	15	16	7	25	—
Totalen	110	126	86	214	24
C. In beraad gehouden verzoeken om vergunning tot vestiging of inwoning.					
Europeanen en met dezen gelijkgestelden	29	29	33	63	7
Chineezen	568	602	665	710	130
Arabieren	23	69	19	30	3
Andere oostersche vreemdelingen	44	21	52	38	5
Totalen	664	721	769	841	145

VI. Numerieke opgaven over 1928 betreffende de toelating en vestiging in Nederlandsch-Indië van Nederlanders, zoomede van westersche en oostersche vreemdelingen. *a*)

GEWESTEN.	Aantal personen, aan wie in 1928 eene vergunning tot vestiging								Aantal personen, wier verzoek om vergunning tot vestiging in 1928 in beraad is gehouden.				Aantal personen, die in 1928 krachtens de artt. 8, 9, 10, 12, 15 en 18 van I. S. 1916 nº. 47, gewijzigd bij I. S. 1920 nº. 462 en 1927 nº. 255, uit Nederlandsch-Indië vertrokken of verwijderd zijn.			
	is verleend.				is geweigerd.											
	Europeanen.	Chineezen.	Arabieren.	Andere Vreemde Oosterlingen.	Europeanen.	Chineezen.	Arabieren.	Andere Vreemde Oosterlingen.	Europeanen.	Chineezen.	Arabieren.	Andere Vreemde Oosterlingen.	Europeanen.	Chineezen.	Arabieren.	Andere Vreemde Oosterlingen.
Java en Madoera.																
Provincie West-Java.																
Bantam	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Batavia	37	184	7	6	—	—	—	—	—	—	—	—	37	75	1	4
Buitenzorg	—	18	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Krawang	2	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
West-Priangan	7	68	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Midden-Priangan	5	55	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Oost-Priangan	—	45	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Indramajoe	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cheribon	1	23	7	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	3	1	—
Gewest Midden-Java.																
Pekalongan	1	3	5	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Tegal	3	4	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Semarang	7	66	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	23	—	1
Koedoes	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rembang	—	4	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Blora	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Noord-Banjoemas	1	34	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zuid-Banjoemas	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Wanasaba	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kedoe	—	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—
Bagelen	—	8	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	1	—	—
Provincie Oost-Java.																
Soerabaja	11	565	15	14	—	—	—	—	—	2	—	—	3	368	3	8
Madjakerta	2	26	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Grisee	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	7	2	—
Bodjanegara	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Madioen	—	27	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Panaraga	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kediri	—	34	2	3	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—
Blitar	—	57	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pasoeroean	1	9	54	11	1	—	—	—	—	1	—	—	—	3	—	—
Malang	4	21	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Prabalingga	1	15	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	—	—
Bandawasa	1	21	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Djember	7	29	8	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
West-Madoera	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Oost-Madoera	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gouvernement Jogjakarta	—	58	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—
Gouvernement Soerakarta.																
Soerakarta	3	62	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—
Klaten	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totalen voor Java en Madoera	94	1 481	116	54	1	5	—	—	3	12	2	—	43	497	8	14

a) Zie I. S. 1916 nº. 47, juncto 1917 nos. 693 en 694, 1918 nos. 92, 93, 143, 149 en 437, 1919 nos. 22, 746 en 819, 1920 nos. 41, 441 en 462, 1921 nº. 168, 1922 nos. 176, 290, 322, 323, 447 en 725, 1924 nos. 53, 54, 258, 259 en 260 en 1927 nº. 255.

GEWESTEN.	Aantal personen, aan wie in 1928 eene vergunning tot vestiging is verleend.				Aantal personen, aan wie in 1928 eene vergunning tot vestiging is geweigerd.				Aantal personen, wier verzoek om vergunning tot vestiging in 1928 in beraad is gehouden.				Aantal personen, die in 1928 krachtens de artt. 8, 9, 10, 12, 15 en 18 van I. S. 1916 n°. 47, gewijzigd bij I. S. 1920 n°. 462 en 1927 n°. 255, uit Nederlandsch-Indië vertrokken of verwijderd zijn.			
	Europeanen.	Chineezen.	Arabieren.	Andere Vreemde Oosterlingen.	Europeanen.	Chineezen.	Arabieren.	Andere Vreemde Oosterlingen.	Europeanen.	Chineezen.	Arabieren.	Andere Vreemde Oosterlingen.	Europeanen.	Chineezen.	Arabieren.	Andere Vreemde Oosterlingen.
Buitengewesten. *b)*																
Sumatra's Westkust	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40	1	1
Tapanoeli	—	15	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Benkoelen	2	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—
Lampoengsche Districten	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Palembang	2	4	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	116	—	2
Djambi	—	13	—	—	—	8	—	—	—	4	—	—	—	25	—	—
Oostkust van Sumatra	4	324	—	32	—	1	—	—	4	104	—	5	3	835	—	—
Atjeh en onderhoorigheden	—	17	—	1	1	2	—	—	—	1	—	—	—	72	—	—
Riouw en onderhoorigheden	1	66	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	—	—
Bangka en onderhoorigheden	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	231	—	—
Billiton	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—
Westerafdeeling van Borneo	—	9	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	—	—
Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo	1	39	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	—	—
Manado	1	6	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	9	—	1
Celebes en onderhoorigheden	—	8	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28	—	—
Amboina (Molukken)	—	13	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Timor en onderhoorigheden	—	2	—	—	2	1	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—
Bali en Lombok	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2
Totalen voor de Buitengewesten	13	552	3	37	3	15	—	—	4	118	1	5	3	1 410	1	6
„ „ Java en Madoera	94	1 481	116	54	1	5	—	—	3	12	2	—	43	497	8	14
Algemeene totalen in 1928.	107	2 033	119	91	4	20	—	—	7	130	3	5	46	1 907	9	20
In 1927 waren de cijfers:																
Java en Madoera	470	2 027	153	144	1	10	1	1	39	432	20	19	30	271	7	39
Buitengewesten	220	5 486	71	507	1	169	7	24	24	278	10	19	2	473	4	24
Algemeene totalen in 1927.	690	7 513	224	651	2	179	8	25	63	710	30	38	32	744	11	63

b) In de gewesten, voor welke zoogenaamde koelie-ordonnantiën zijn uitgevaardigd, behoeven de werklieden, voor ondernemingen van land- en mijnbouw of nijverheid aangebracht, geen toelatingskaart, omdat voor hen de werkovereenkomst, voor zoolang deze wordt nageleefd, als toelating geldt; vgl. I. S. 1917 n°. 694, 1919 n°. 746, 1922 n°. 323 en 1924 n°. 250. De zoodanigen zijn dus in dit overzicht niet medegerekend.

Immigratie-commissiën.	Aantal personen aan wie in 1928 een toelatingskaart is verleend.				is geweigerd.			
	Europeanen.	Chineezen.	Arabieren.	Andere Vreemde Oosterlingen.	Europeanen.	Chineezen.	Arabieren.	Andere Vreemde Oosterlingen.
Java en Madoera.								
Batavia	5 463	5 754	522	305	7	6	—	—
Semarang	115	1 367	20	60	2	3	—	—
Soerabaja	612	4 726	138	288	—	339	3	7
Totalen voor Java en Madoera	6 190	11 847	680	653	9	348	3	7
Buitengewesten.								
Medan	595	7 604	61	876	—	2	3	6
Pontianak	38	2 470	27	87	1	5	—	—
Palembang	94	1 686	8	167	—	65	—	—
Tandjoengpinang	3	13	—	7	—	—	—	—
Makassar	77	1 929	12	40	—	8	—	—
Padang	12	117	3	1	—	—	—	—
Bengkalis	13	3 389	2	48	—	4	—	—
Singkawang	4	1 612	2	9	2	66	—	—
Bandjermasin	34	476	34	21	—	—	—	—
Tandjoengpandan	6	495	—	2	—	—	—	—
Muntok	6	1 141	4	19	—	3	—	—
Manado	40	264	—	—	—	—	—	—
Djambi	13	1 183	9	81	—	3	—	—
Pangkalpinang	—	404	1	—	—	—	—	—
Balikpapan	10	935	—	559	—	20	—	6
Sabang	577	589	28	31	—	2	—	—
Langsa	—	779	5	113	—	—	—	—
Selatpandjang	13	575	—	53	—	8	—	—
Tandjoengbalai	2	1 171	13	204	—	—	—	—
Poeloe Sambo (Riouw)	54	1 738	2	81	—	—	—	—
Tarakan	14	442	1	27	—	—	—	—
Soengaigoentoeng (Riouw)	—	298	—	—	—	—	—	—
Totalen voor de Buitengewesten	1 605	29 310	212	2 426	3	186	3	12
„ „ Java en Madoera	6 190	11 847	680	653	9	348	3	7
Algemeene totalen in 1928	7 795	41 157	892	3 079	12	534	6	19
In 1927 waren de cijfers:								
Java en Madoera	5 642	10 639	638	678	9	35	4	20
Buitengewesten	1 758	29 171	267	2 172	6	155	—	54
Algemeene totalen in 1927	7 400	39 810	905	2 850	15	190	4	74

VII. Statistiek der gedurende 1927 in de registers van den burgerlijken stand *a*) in Nederlandsch-Indi ged

GEWESTEN.	Aantal *wettige* geborenen.				Aantal *onwettige* geborenen.				Aantal *erkende* kinderen				Aantal *gewettigde* kinderen				Huwelijken.				In 1927 ingeschreven echtscheidingen, waarvan de vonnissen dagteekenden		nc ge 2ja
			Levenloos aangegevenen.				Levenloos aangegevenen.		in 1927 geboren.		in vorige jaren geboren.		in 1927 geboren.		in vorige jaren geboren.				Huwelijken buitenslands gesloten				
	Mannelijke kunne.	Vrouwelijke kunne.	Mannelijke kunne.	Vrouwelijke kunne.	Mannelijke kunne.	Vrouwelijke kunne.	Mannelijke kunne.	Vrouwelijke kunne.	Mannelijke kunne.	Vrouwelijke kunne.	Mannelijke kunne.	Vrouwelijke kunne.	Mannelijke kunne.	Vrouwelijke kunne.	Mannelijke kunne.	Vrouwelijke kunne.	Huwelijken waarbij man en vrouw beiden tot de Europeesche bevolking behooren.	Gemengde huwelijken tusschen Europeanen en Inlanders of Vreemde Oosterlingen.	in 1927.	in vorige jaren.	van 1927.	van vorige jaren.	M.
Java en Madoera.																							
West-Java . . .	881	872	24	29	38	46	14	10	44	47	115	136	6	10	56	67	572	202	9	3	176	26	97
Midden-Java. Pekalongan . . .	55	40	1	1	2	2	—	—	3	3	7	8	1	—	—	—	30	5	1	—	3	1	4
Semarang . . .	204	201	—	—	5	5	—	—	8	12	16	40	5	14	—	4	134	35	3	1	29	5	8
Rembang. . . .	27	13	—	1	1	1	3	—	3	—	3	—	—	—	1	—	10	2	—	—	2	—	1
Banjoemas . . .	45	26	1	—	2	1	—	—	4	1	9	6	2	—	—	—	13	6	1	—	3	—	9
Kedoe	76	72	2	2	10	3	1	—	10	2	6	9	1	—	2	—	38	18	—	—	13	1	6
Oost-Java. Soerabaja. . . .	400	352	8	2	15	29	1	—	18	25	30	34	—	—	14	12	241	40	2	2	42	2	53
Pasoeroean . . .	160	148	6	3	4	7	1	—	10	7	21	28	—	1	1	4	16	102	—	—	13	2	16
Besoeki	59	52	3	1	1	2	3	—	1	4	12	13	—	—	1	5	21	7	—	2	4	—	7
Madioen	33	26	2	1	2	2	—	—	4	3	5	9	1	—	5	5	15	4	—	—	1	1	6
Kediri.	81	73	4	—	—	1	1	—	2	5	8	17	—	—	3	2	29	6	2	1	5	1	3
Madoera	12	4	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	1	2	4	1	—	—	—	—	2
Jogjakarta.	75	77	3	3	—	1	—	—	8	8	15	7	—	2	1	1	55	20	—	—	9	1	9
Soerakarta.	69	79	4	1	4	4	—	—	9	7	14	21	1	2	10	10	38	19	—	—	11	1	12
Totalen voor Java en Madoera. . . .	2177	2035	58	44	84	104	24	10	124	124	262	329	17	29	95	112	1 216	467	18	9	311	41	232
	4314				222				839				253				1710				352		
Over 1926 waren de cijfers	2052	2060	47	43	100	71	6	6	147	132	290	271	27	15	137	127	1 028	410	22	10	264	40	256
	4202				183				840				306				1470				304		

a) De opgaven hebben alleen betrekking op Europeanen (ook militairen) en tot die Inlandsche Christenen, die zich aan de voorschriften omtrent het houden van de registers van den burgerlijken stand hebben onderworpen.

b) Van 20 dezer personen was de geboorteplaats, van 1 de ouderdom en van 11 de geboorteplaats en de ouderdom onbekend.

c) Van 9 dezer personen was de geboorteplaats, van 3 de ouderdom en van 1 de geboorteplaats en de ouderdom onbekend.

gedane inschrijvingen van geboorten, huwelijken, echtscheidingen en sterfgevallen.

STERFGEVALLEN.

In Indië geborenen, die den leeftijd bereikten van														Buiten Indië geborenen, die den leeftijd bereikten van														Bovendien werd ingeschreven het navolg. aant. overl. niet in de voorg. kolommen gespecificeerd, omdat nopens afkomst of leeftijd geen voldoende gegevens bekend waren.		Totaal der ingeschreven sterfgevallen.	GEWESTEN.
nog geen 2 jaar.		2—10 jaar.		10—20 jaar.		20—40 jaar.		40—60 jaar.		60 jaar en daarboven.		Te zamen.		nog geen 2 jaar.		2—10 jaar.		10—20 jaar.		20—40 jaar.		40—60 jaar.		60 jaar en daarboven.		Te zamen.					
M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.		
97	82	25	21	12	17	47	51	55	58	78	66	314	295	3	1	2	—	3	1	46	15	61	15	36	11	151	43	b) 32	c) 13	848	West-Java.
4	6	1	1	1	1	3	—	2	1	—	5	11	14	—	—	—	—	—	—	1	—	4	—	—	—	5	—	—	—	30	Pekalongan.
8	14	9	7	3	1	16	5	15	7	17	22	68	56	—	—	—	—	—	—	6	—	10	5	15	6	31	11	—	—	166	Semarang.
1	—	—	—	1	—	1	3	—	1	1	1	4	5	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	11	Rembang.
9	2	—	—	—	—	3	1	8	—	2	—	22	3	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	3	—	—	—	28	Banjoemas.
6	6	9	5	6	—	4	6	7	4	7	3	39	24	—	—	—	—	—	—	7	1	12	1	8	1	27	3	—	—	93	Kedoe.
53	24	12	9	7	7	23	14	28	31	18	20	141	105	3	—	2	2	—	—	31	8	20	7	11	4	67	21	—	—	334	Soerabaja.
16	10	3	2	5	2	15	8	17	10	11	14	67	46	—	—	—	—	—	—	9	3	15	3	15	2	39	8	—	—	160	Pasoeroean.
7	6	2	1	1	—	2	1	7	2	2	1	21	11	—	1	1	—	—	—	3	—	2	2	1	—	7	3	—	—	42	Besoeki.
6	3	—	—	2	1	2	—	5	1	3	2	18	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	26	Madioen.
3	7	1	1	1	1	3	1	10	4	6	4	24	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	4	—	4	2	—	—	48	Kediri.
2	—	3	1	1	—	2	—	3	1	1	1	12	3	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	16	Madoera.
9	8	1	1	1	1	4	3	5	4	10	8	30	25	—	—	—	—	—	—	1	—	6	1	2	—	9	1	—	—	65	Jogjakarta.
12	8	2	3	2	2	5	7	10	7	9	7	40	34	—	—	—	—	—	—	3	—	3	—	2	—	8	—	—	—	82	Soerakarta.
233	176	68	52	43	33	130	100	172	131	165	154	811	646	6	2	5	2	3	1	108	27	136	36	97	24	355	92	32	13	1949	
256	209	76	52	41	25	124	115	185	152	159	188	841	741	2	1	3	2	2	4	78	34	139	27	116	19	340	87	41	26	2076	

GEWESTEN.	Aantal *wettige* geborenen. Mannelijke kunne.	Aantal *wettige* geborenen. Vrouwelijke kunne.	Aantal *wettige* geborenen. Levenloos aangegevenen. Mannelijke kunne.	Aantal *wettige* geborenen. Levenloos aangegevenen. Vrouwelijke kunne.	Aantal *onwettige* geborenen. Mannelijke kunne.	Aantal *onwettige* geborenen. Vrouwelijke kunne.	Aantal *onwettige* geborenen. Levenloos aangegevenen. Mannelijke kunne.	Aantal *onwettige* geborenen. Levenloos aangegevenen. Vrouwelijke kunne.	Aantal *erkende* kinderen in 1927 geboren. Mannelijke kunne.	Aantal *erkende* kinderen in 1927 geboren. Vrouwelijke kunne.	Aantal *erkende* kinderen in vorige jaren geboren. Mannelijke kunne.	Aantal *erkende* kinderen in vorige jaren geboren. Vrouwelijke kunne.	Aantal *gewettigde* kinderen in 1927 geboren. Mannelijke kunne.	Aantal *gewettigde* kinderen in 1927 geboren. Vrouwelijke kunne.	Aantal *gewettigde* kinderen in vorige jaren geboren. Mannelijke kunne.	Aantal *gewettigde* kinderen in vorige jaren geboren. Vrouwelijke kunne.	Huwelijken. Huwelijken waarbij man en vrouw beiden tot de Europeesche bevolking behooren.	Huwelijken. Gemengde huwelijken tusschen Europeanen en Inlanders of Vreemde Oosterlingen.	Huwelijken. Huwelijken buitenslands gesloten in 1927.	Huwelijken. Huwelijken buitenslands gesloten in vorige jaren.	In 1927 ingeschreven echtscheidingen, waarvan de vonnissen dagteekenden van 1927.	In 1927 ingeschreven echtscheidingen, waarvan de vonnissen dagteekenden van vorige jaren.	no… gee… 2ja… M.
Buitengewesten.																							
Sumatra's Westkust	105	88	1	2	4	2	—	—	1	5	5	6	—	1	10	9	21	15	2	2	3	—	7
Tapanoeli	13	10	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	3	1	2	2	—	—	—	1	1
Benkoelen	17	15	1	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	5	—	5	1	—	—	—
Lamp. Districten	9	6	—	—	—	—	—	—	—	—	4	6	—	—	2	1	3	2	—	—	—	—	—
Palembang	37	47	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	3	3	2	2	—	1
Djambi	4	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Oostkust van Sumatra	142	11	6	6	1	2	1	—	2	1	5	6	—	—	4	6	49	6	9	7	11	5	5
Atjeh en onderhoorigheden	42	49	1	2	2	4	—	—	3	5	6	2	2	—	1	2	15	10	1	1	—	—	—
Riouw en onderhoorigheden	7	7	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	1	—	1	—	—	—
Bangka en onderhoorigheden	15	13	1	—	—	—	—	—	2	—	3	—	—	—	1	1	5	—	—	—	—	—	1
Billiton	17	16	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	3
Westerafdeeling van Borneo	24	15	—	—	—	1	—	—	1	1	3	4	—	—	—	—	5	1	—	—	—	1	2
Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo	100	69	3	1	—	—	—	—	3	3	5	6	—	—	—	—	15	8	—	1	—	1	5
Celebes en onderhoorigheden	79	59	6	1	5	3	—	—	7	7	9	11	—	1	7	5	30	17	—	—	—	—	10
Manado	50	56	—	—	3	5	—	1	1	3	8	7	1	1	1	—	13	18	—	—	3	—	14
Molukken	77	65	—	2	6	8	—	—	6	4	7	4	4	4	6	10	8	25	—	—	2	—	12
Timor en onderhoorigheden	22	16	3	2	—	—	—	—	1	3	1	—	—	3	—	—	2	1	—	—	—	—	3
Bali en Lombok	12	18	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	2	—	—	—	4	—	—	—	—	—	1
Totalen voor de Buitengewesten	772	568	23	17	21	25	1	1	33	36	56	55	9	10	35	35	202	109	20	15	21	8	66
	1380				48				180				89				346				29		
Over 1926 waren de cijfers	649	642	19	20	12	23	—	—	39	34	68	61	9	8	19	14	176	96	14	8	18	1	67
	1330				35				202				50				294				19		

STERFGEVALLEN. In Indië geborenen, die den leeftijd bereikten van														Buiten Indië geborenen, die den leeftijd bereikten van														Bovendien werd ingeschreven het navolg. aant. overl. niet in de voorg. kolommen gespecificeerd, omdat nopens afkomst of leeftijd geen voldoende de gegevens bekend waren.		Totaal der ingeschreven sterfgevallen.	GEWESTEN.
nog geen 2 jaar.		2—10 jaar.		10—20 jaar.		20—40 jaar.		40—60 jaar.		60 jaar en daarboven.		Te zamen.		nog geen 2 jaar.		2—10 jaar.		10—20 jaar.		20—40 jaar.		40—60 jaar.		60 jaar en daarboven.		Te zamen.					
M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.		
7	4	5	1	1	2	7	7	9	3	7	9	36	26	—	—	—	—	—	—	1	2	4	2	2	—	7	4	—	—	73	Sumatra's Westkust.
1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	3	Tapanoeli.
—	3	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	1	5	—	—	—	—	—	—	1	4	—	—	—	—	1	4	—	—	11	Benkoelen.
—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	5	Lamp. Districten.
1	4	—	1	—	—	2	1	1	1	1	1	5	8	—	—	—	—	1	—	1	—	6	—	—	—	8	—	—	—	21	Palembang.
1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	Djambi.
5	6	—	1	—	—	3	2	—	3	2	1	10	13	—	—	—	—	—	—	9	2	8	5	2	—	19	7	—	—	49	Oostkust van Sumatra.
—	1	1	—	—	—	1	—	—	2	—	—	2	3	—	—	—	—	—	—	7	—	7	—	1	—	15	—	—	—	20	Atjeh en onderhoorigheden.
—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	Riouw en onderhoorigheden.
1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	1	2	1	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	2	2	—	—	7	Bangka en onderh.
3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	4	Billiton.
2	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	3	1	—	1	—	—	1	—	3	1	1	2	—	—	5	4	—	—	13	Westerafdeeling van Borneo.
5	3	1	1	1	—	5	2	—	—	1	—	13	6	—	—	—	—	1	—	3	2	3	2	2	—	9	4	—	—	32	Zuider- en Oosterafd. van Borneo.
10	14	3	4	2	2	7	2	4	4	4	1	30	27	—	1	—	—	1	—	4	3	5	—	2	—	12	4	—	—	73	Celebes en onderh.
14	4	—	2	1	—	2	2	2	—	6	2	25	10	1	—	—	—	—	—	4	—	2	—	—	1	7	1	—	—	43	Manado.
12	17	—	3	1	1	2	5	5	8	4	5	24	39	—	—	—	—	—	—	2	—	6	—	—	—	8	—	—	—	71	Molukken.
3	1	—	—	—	—	2	1	1	3	—	1	6	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	14	Timor en onderhoorigheden.
1	1	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	6	Bali en Lombok.
66	59	12	15	6	5	34	25	24	28	27	20	169	152	2	2	—	—	4	—	36	15	44	13	12	1	98	31	—	—	450	
67	51	14	18	5	8	36	34	30	18	19	18	171	147	1	1	1	—	1	—	44	18	32	8	9	1	88	28	—	—	434	

VIII. Opgaven, voor zooveel ontvangen, betreffende de in Nederlandsch-Indië bestaande weeshuizen en andere instellingen of vereenigingen van liefdadigheid, zoomede uitkeeringsfondsen, meerendeels over 1928.

1°. Weeshuizen en gestichten tot verpleging van oude lieden en gebrekkigen.

Gestichten of vereenigingen.	Aantal verpleegden bij het einde van: 1927.	1928.	Verdere bijzonderheden.
Djati-gesticht te Batavia. [1]	75	80	In 1928 werden 21 meisjes opgenomen en 16 ontslagen. Voor 37 pupillen werd een bijdrage ontvangen. De gezondheidstoestand was gunstig. De ontvangsten bedroegen f 26 721, de uitgaven f 33 364.
Parapatan-weezengesticht te Batavia. [1]	69	66	In 1928 werden 5 kinderen opgenomen en 8 ontslagen. Voor 25 pupillen werd eenige bijdrage ontvangen. De ontvangsten bedroegen f 28 171 (waaronder f 6000 subsidie van het Gouvernement en f 2000 van de gemeente Batavia) en de uitgaven f 31 578. De gezondheidstoestand was vrij goed.
Vincentius-gesticht voor verlaten kinderen (meisjes), te Weltevreden. [1] St. Jozefsgesticht voor verlaten kinderen (jongens), te Weltevreden. [1]	280	272	De totale ontvangsten der beide gestichten bedroegen in 1928 f 80 425, de uitgaven f 85 553. De verpleegkosten per kind en per maand beliepen ruim f 21. De gezondheidstoestand was over het algemeen gunstig. Er werden 100 armlastige jongens en 125 armlastige meisjes verpleegd; voorts 45 gouvernementspupillen en 2 voogdijkinderen. De gemeente Batavia steunde de inrichting met een subsidie van f 3000
Eyken-Stichting te Batavia. [1]	205	208	Einde 1927 was er een kassaldo van f 5204. De ontvangsten in 1928 bedroegen f 56 463, de uitgaven f 41 081. In 1928 werden 57 verpleegden opgenomen en 54 afgeschreven. De arbeidsinkomsten bedroegen f 17 901, de uitgaven f 12 561. Er werd een bedrag van f 8394 ontvangen als aandeel in een geldloterij.
Gesticht van de vereeniging „Dorcas", te Weltevreden. [1]	43	42	In 1928 werden 9 verpleegden opgenomen en 10 ontslagen. De gezondheidstoestand was zeer goed. 16 der verpleegden waren voogdijkinderen en 26 armlastige kinderen.
Jongensweeshuis van het hulpfonds van den H. Vincentius à Paulo, te Buitenzorg. [1]	211	218	In 1928 werden 50 pupillen opgenomen en 43 afgeschreven. De inkomsten bedroegen f 70 092, de uitgaven f 73 757. De gezondheidstoestand was over het algemeen vrij goed. Onder de verpleegden waren 74 gouvernementspupillen. Voor 45 verpleegden werd kostgeld betaald.
Gestichten van het Genootschap voor In- en Uitwendige Zending te Batavia, te Soekaboemi. [1]	345	354	In 1928 werden 46 verpleegden opgenomen en 37 ontslagen. Er waren 40 gouvernementspupillen, 4 regeeringskinderen, 93 voogdijkinderen, 78 armlastige kinderen en 132 verpleegden, waarvoor een bijdrage in de verplegingskosten werd betaald. Onder het totaal zijn begrepen 13 Inlandsche jongens en 7 Inlandsche meisjes, behoorende tot de groep armlastigen.
Vereeniging tot verbetering van het lot der blinden in Nederlandsch-Indië, te Bandoeng.	275	249	In 1928 werden 3 Europeesche en 94 Inlandsche verpleegden opgenomen en 5 en 118 ontslagen. Onder het totaal der gedurende 1928 opgenomenen zijn 26 Europeanen begrepen. Aan verpleeggelden werd ontvangen f 1862. De ontvangsten over 1928 beliepen f 107 272, de uitgaven f 111 373.
Id. te Ngawi.	187	210	†
Witte kruis-kolonie voor arme Javanen, nabij Salatiga. [1]	666	679	Hieronder zijn 353 armlastige kinderen, 28 regeeringspupillen en 15 Pro Juventute-pupillen. In 1928 werden 128 verpleegden opgenomen en 126 afgeschreven, terwijl 9 sterfgevallen voorkwamen en 20 kinderen geboren werden. De inkomsten bedroegen f 40 543, de uitgaven f 41 663.
Oudemannenhuis te Semarang. [1]	36 mannen, 11 vrouwen en 6 kinderen.	36 mannen, 14 vrouwen en 8 kinderen.	In 1928 werden 16 verpleegden opgenomen en 11 afgeschreven. De gezondheidstoestand was zeer bevredigend. De uitgaven bedroegen f 7 618.

1) Deze instellingen genieten een gouvernementssubsidie.

Gestichten of vereenigingen.	Aantal verpleegden bij het einde van:		Verdere bijzonderheden.
	1927.	1928.	
Protestantsch weeshuis te Semarang. [1])	225	229	Gedurende 1928 werden 35 pupillen opgenomen en 31 ontslagen. Er waren 123 jongens en 106 meisjes, van wie 80 gouvernementspupillen en 10 voogdijkinderen. Voor 58 pupillen werd eenige bijdrage ontvangen. De inkomsten bedroegen f 124 569 en de uitgaven f 128 699.
Roomsch-katholiek weeshuis te Semarang. [1])	462	465	Het aantal voor rekening van den Lande verpleegden bedroeg 236 meisjes en 229 jongens. Voor elk dier groepen is een afzonderlijke inrichting beschikbaar. Onder de 229 jongens zijn 79 gouvernementspupillen. De inkomsten bedroegen f 91 454, de uitgaven f 114 239.
Tehuis voor arme kinderen te Madioen. [1])	41	48	In 1928 werden 15 kinderen opgenomen en 6 ontslagen, terwijl 2 verpleegden overleden zijn. De verpleegden zijn uitsluitend Europeesche meisjes, van wie 1 regeeringspupille. Voor 16 kinderen werd eenige bijdrage ontvangen. De gezondheidstoestand was vrij goed. De ontvangsten bedroegen f 7779, de uitgaven f 17 175.
Javaansche Weezeninrichting „Pangoepakara Botjah Lola" te Toeloengagoeng. [1])	243	206	In 1928 werden 13 verpleegden opgenomen en 50 ontslagen. Onder de op einde 1928 aanwezige verpleegden, allen van Inlandschen landaard, waren 142 jongens en 64 meisjes. De gezondheidstoestand der verpleegden was gunstig. De ontvangsten over 1928 bedroegen f 9 988, de uitgaven f 26 155.
Gesticht „Oranje-Nassau" van de vereeniging tot bevordering van Christelijk leven en onderling hulpbetoon, te Magelang (Kedoe). [1])	856	849	Sedert de oprichting van het gesticht werden 3096 kinderen opgenomen en 2247 ontslagen. Onder de verpleegden zijn 39 jongens en 13 meisjes van Amboineeschen landaard. Het aantal jongens-verpleegden op einde 1928 bedroeg 628, het aantal meisjes 221. De uitgaven beliepen f 107 865. De jaarlijksche subsidie bedroeg f 52 000; de rest werd verkregen uit particuliere bijdragen.
Protestantsch weeshuis te Soerabaja. [1])	68	75	In 1928 werden 17 verpleegden opgenomen en 10 ontslagen. Er worden uitsluitend meisjes verzorgd. De ontvangsten bedroegen f 33 536, de uitgaven f 42 500. Bij G. B. 23 Aug. 1928 n°. 2 is machtiging verleend tot uitbetaling van f 9000 tot gedeeltelijke dekking van het tekort op de bedrijfsrekening over 1927.
Armenkolonie „Blondo", te Magelang.	128	130	In 1928 werden 124 verpleegden opgenomen en 122 ontslagen. De gezondheidstoestand was over het algemeen goed. De inkomsten bedroegen f 9694, de uitgaven f 9189. De jaarlijksche subsidie bedroeg f 4800.
Soerabajasche jongens-weezeninrichting, te Soerabaja. [1])	134	135	In 1928 werden 26 pupillen opgenomen en 25 ontslagen. Onder de verpleegden bevinden zich 45 gouvernementspupillen en 90 armlastigen. De gezondheidstoestand was goed. De ontvangsten bedroegen f 59 755, de uitgaven f 61 478.
Roomsch-katholieke vereeniging der Zusters van Liefde, te Padang. [1])	79	†	†
St. Franciscus-gesticht voor weezen en verlaten jongens, te Padang. [1])	54	58	In 1928 werden 8 pupillen opgenomen en 4 ontslagen. Voor 10 verpleegden werd eenige bijdrage ontvangen. De ontvangsten bedroegen f 7286, de uitgaven f 9940. De gezondheidstoestand was uitstekend.
Vereeniging tot weezenverpleging te Padang.	73	70	In 1928 werden 1 pupil opgenomen en 4 ontslagen. Voor 17 pupillen werd eenige bijdrage ontvangen. De gezondheidstoestand was uitstekend. De ontvangsten bedroegen f 7530, de uitgaven f 10 872.
Immigranten-asyl, te Medan.	150	150	In 1928 werden 37 personen opgenomen en 37 afgeschreven. 88 der verpleegden waren Inlanders (41 mannen en 47 vrouwen) en 66 Chineezen, uitsluitend mannen. De gezondheidstoestand was normaal en onder de verpleegden, allen chronische of ongeneeslijke zieken, heerschte een tevreden geest.

2°. Kerkelijke Armbesturen.

Diaconieën te	Kassaldo op eind 1927.	Ontvangsten in 1928.	Te zamen.	Uitgaven in 1928.	Enkel de uitgaven aan bedeelingen bedroegen:
a. Protestantsche armbesturen.					
Batavia	†	f 24 533,—	†	f 31 738,—	f 11 205,—
Bandoeng	f 252,—	11 638,—	f 11 890,—	12 059,—	9 587,—
Soekaboemi	†	†	†	†	†
Pekalongan	†	†	†	†	†
Semarang	13,—	7 037,—	7 050,—	7 041,—	—
Salatiga	†	†	†	†	†
Ambarawa	†	†	†	†	†
Soerabaja	304,—	16 315,—	16 619,—	14 802,—	5 795,—
Jogjakarta	†	†	†	†	†
Soerakarta	—	4 757,—	4 757,—	5 386,—	2 363,—
Klaten	—	1 487,—	1 487,—	1 728,—	552,—
Prabalingga	10 082,—	1 077,—	11 159,—	542,—	—
Bandawasa	333,—	482,—	815,—	460,—	—
Tjilatjap	†	†	†	†	†
Padang	349,—	4 742,—	5 091,—	3 010,—	2 778,—
Bandjermasin	857,—	1 898,—	2 755,—	1 127,—	1 058,—
Tondano	†	†	†	†	†
Manado	†	†	†	†	†
Makassar	92,—	5 407,—	5 499,—	3 065,—	2 818,—
Amboina	6 088,—	10 880,—	16 968,—	14 017,—	3 376,—
Koepang	1 190,—	1 897,—	3 087,—	2 947,—	736,—
Ternate	87,—	1 205,—	1 292,—	1 318,—	668,—
Palembang	1 883,—	3 691,—	5 574,—	3 154,—	204,—
b. Roomsch-katholieke armbesturen.					
Bandoeng	—	f 1 400,—	f 1 400,—	f 1 400,—	—
Pekalongan	†	†	†	†	†
Soerakarta	f 103,—	1 318,—	1 421,—	1 386,—	f 1 386,—
Soerabaja	217,—	5 526,—	5 743,—	3 512,—	2 691,—
Poerbalingga	182,—	529,—	711,—	640,—	110,—
Padang	366,—	570,—	936,—	—	562,—
Palembang	398,—	1 135,—	1 533,—	1 529,—	—

3°. Commissiën tot ondersteuning van behoeftige Christenen.

Gebied der van regeeringswege ingestelde commissiën tot ondersteuning van behoeftige Christenen.	Aantal bedeelden in 1928.	Bedrag in 1928 uitgekeerd.	Saldo, waarover de commissiën eind 1928 nog te beschikken hadden.
Gebied der commissie te Batavia	346	f 42 862	f 161 723
„ „ „ „ Semarang	251	24 188	87 574
„ „ „ „ Soerabaja	†	†	†
„ „ „ „ Padang	†	†	†

4°. Studie- en Schoolkleerenfondsen.

Waar gevestigd.	Kassaldo op eind 1927.	Ontvangsten in 1928.	Te zamen.	Uitgaven in 1928.
a. Studiefondsen.				
Studiefonds voor onbemiddelde leerlingen van goeden aanleg te Batavia	f 43 714	f 5 974	f 49 688	f 5 975
Studiefonds te Padang	867	—	867	100
Studiefonds „Menangkabau" te Fort de Kock	5 145	28 944	34 089	28 488
Bataksch Studiefonds te Sipirok	—	1 980	1 980	1 980
Bataksch Studiefonds te Sibolga	—	8 507	8 507	8 507
Huttenbacht Studiefonds te Medan	22 178	1 791	23 969	2 674
Studiefonds te Kotagadang (Sumatra's Westkust)	2 852	3 378	6 230	3 768
Stichting „Risfonds" te Medan	4 889	2 195	7 084	1 463
Studiefonds „Magelang" te Magelang (Kedoe)	17	963	980	974
Theosofisch Studiefonds te Batavia	474	1 621	2 095	1 873
Studiefonds Tiong Hwa Hok Tong te Baoerena (Bodjanegara)	—	520	520	600
Studiefonds Tiong Hwa Hwee Koan te Djember	1 500	15 000	16 500	15 000
Studiefonds „Amai Setia" te Kotagadang	98	666	764	706
Djaga-anakfonds te Medan	30	186	216	186
Studiefonds „Mardhi Poetra" te Sampang	607	—	607	—
Studiefonds Panembahan Soemalo te Soemenep	772	2 741	3 513	791

Waar gevestigd.	Kassaldo op eind 1927.	Ontvangsten in 1928.	Te zamen.	Uitgaven in 1928.
b. Schoolkleerenfondsen.				
Buitenzorg	f 106	f 1 887	f 1 993	f 1 644
Bandoeng	165	1 192	1 357	1 322
Tegal	1 233	534	1 767	1 175
Semarang	244	3 570	3 814	3 679
Keboemen	—	121	121	106
Koedoes	132	8	140	41
Magelang	22	529	551	281
Soerakarta	541	1 180	1 721	1 676
Bajalali	10	—	10	10
Klaten	86	675	761	689
Pasoeroean	5 168	849	6 017	290
Malang	477	953	1 430	929
Madioen	559	141	700	155
Kediri	4 506	157	4 663	4 663
Toeloengagoeng	158	—	158	83
Blitar	922	456	1 378	584
Poerbalingga	926	374	1 300	494
Padang	1 607	451	2 058	1 002
Makassar	1 295	2 403	3 698	1 024
Amboina	322	775	1 098	508

5°. Andere liefdadigheidsvereenigingen.

Namen der vereenigingen.	Kassaldo op eind 1927.	Ontvangsten in 1928.	Te zamen.	Uitgaven in 1928.
Bataviasche kinder-vacantie-kolonie, te Batavia	f 21 342	f 36 604	f 57 946	f 29 735
Smeroefonds voor Europeanen, te Batavia	—	—	—	—
Hulpfonds van den H. Vincentius à Paulo, te Semarang	—	2 421	2 421	4 294
Roemer Visscher-vereeniging, te Semarang	669	7 947	8 616	8 913
St. Elisabeth-vereeniging, te Semarang	682	3 540	4 222	3 996
Roemer Visscher-vereeniging, te Bandoeng	3 766	5 048	8 814	5 887
Vereeniging „De Kedirische Armenzorg", te Kediri	20 276	7 501	27 777	7 224
„ „Armenzorg", te Poerwakerta	407	1 304	1 711	1 282
Roemer Visscher-vereeniging, te Madioen	468	358	826	434
Vereeniging „Kinder-vacantie-kolonie", te Madioen	899	1 095	1 994	1 555
„ Atjehsch Internaat, te Koetaradja	1 923	18 101	20 024	20 077
Fonds des Vredes door het Bloed des Kruises, te Soerabaja	94	1 528	1 622	1 460
Vereeniging „Malangsch Kinderpension", te Malang	398	26 681	27 079	26 916
St. Melania-werk, te Benkoelen	—	2 871	2 871	2 431
Semarangsche ziekenverpleging Juliana-ziekenhuis, te Semarang	920	149 716	150 636	148 795
St. Elisabeth's-vereeniging, te Solo	80	1 342	1 422	1 117
Vereeniging „Pro Juventute" te Medan	106	19 035	19 141	18 480
Rupertfonds van de vereeniging „Pro Juventute", te Medan	223	2 960	3 183	1 029
Vereeniging „Pro Juventute", te Semarang	18 821	5 476	24 297	7 984
Liefdadigheidsvereeniging „Charitas", te Soerabaja	257	26 508	26 765	26 537
St. Anna-vereeniging, te Soerabaja	78	1 204	1 282	1 055
Hulp- en werkverschaffing, te Soerabaja	52	5 466	5 518	2 912
Roemer Visscher-vereeniging, te Soerabaja	428	13 881	14 309	13 322
Bedelaarskolonie „Mashanoel Foegerai" te Grisee	4 211	2 020	6 231	2 530
Ondersteuningsfonds te Madioen	8 498	640	9 138	883
Kinder-vacantie-kolonie, te Prabalingga	465	498	963	803
Vereeniging „Onze Jeugd", te Semarang	2	106 798	106 800	104 173
Vereeniging „Panti Oesodo", te Demak	69	3 617	3 686	1 294
St. Melania-werk voor Java, te Soerakarta	265	998	1 263	1 136
Armenfonds „Panti Darmo", te Klaten	560	1 173	1 733	1 697
Kinder-vacantie-kolonie, te Pasoeroean	621	1 001	1 622	618
Kinder-vacantie-kolonie, te Djember	386	1 109	1 495	199
Melania-Liefdewerk, te Palembang	304	555	859	189

Namen der vereenigingen.	Kassaldo op eind 1927.	Ontvangsten in 1928.	Te zamen.	Uitgaven in 1928.
Hulpfonds tot ondersteuning van gegageerde militairen bij ziekte en overlijden, te Poerwaredja	f 1778	f 352	f 2130	f 126
Indisch Bronbeek, te Bandoeng	5926	3612	9538	4891
Tehuis voor behoeftige ouden van dagen, te Bandoeng	10192	811	11003	1641
Bedelaarskolonie, te Tjilatjap	278	2075	2353	1887
„Tjilatjapsch Algemeen Armbestuur", te Tjilatjap	939	174	1113	533
Kinder-vacantie-kolonie, te Poerwaredja	359	593	952	638
Kinder-vacantie-kolonie, te Koedoes	173	285	458	263
Vereeniging „Armenzorg", te Poerwakerta	1086	1193	2279	1468
Vereeniging Inlandsche armenzorg „Joso Darmo", te Poerwakerta	2485	4068	6553	3591
Vereeniging „Armenzorg", te Poerbalingga	563	506	1069	561
Vereeniging „Armenzorg", te Banjoemas	1290	1105	2395	1308
Hulpfonds van den H. Vincentius à Paulo, te Padang	263	146	409	148
Kinder-vacantie-kolonie, te Padang	1188	704	1892	577
Peroesahaän Tanah, te Kotagadang	1396	2215	3611	2044
Armenfonds te Sitoebanda	341	657	998	968
Kinder-vacantie-kolonie, afd. Bandawasa	84	446	530	468
Kinder-vacantie-kolonie, afd. Solo	599	2198	2797	1291
Vereeniging „Armenzorg voor hulpbehoevende Chineezen", te Pematangraja (Oostkust van Sumatra)	4708	10650	15358	10457
Particuliere ziekeninrichting „Nirmolo", te Karanganjar	842	18382	19224	13921
Ondersteuningsfonds te Karanganjar	30044	1515	31559	25
Neutraal armenfonds, te Poerwaredja	612	250	862	162
Chineesche liefdadigheidsvereeniging, te Ternate	15521	1978	17499	2904
Burgerlijk Armenfonds te Bojolali	—	416	416	10
Hulpfonds voor behoeftige Europeanen ter Oostkust van Sumatra, te Medan	42676	5695	48371	6924

6°. INSTELLINGEN VAN VOORZORG BIJ OVERLIJDEN.

Naam der instelling.	Ledental op eind 1928.	Kapitaal op eind 1927.	Ontvangsten in 1928.	Uitgaven in 1928.	Kapitaal op eind 1928.
Hulpfonds tot ondersteuning van gepensionneerde mindere militairen, te Magelang	1476	f 23364	f 8990	f 8395	f 23959
„Hamrat Kematian", te Blindoengan (Bandawasa)	34	—	—	—	—
„Ie Tik Tong", te Bandawasa	348	a) 1345	4793	4673	1465
„Tiong Hoo Hwee Koan", te Bandawasa	20	206	120	264	62
„Hiap Lan Hak Hauw", te Pradjekan	40	130	408	431	107
Burgerlijk uitkeeringsfonds bij overlijden, te Bandoeng	495	32089	7317	6083	33323
„Apoel apoel dosni roha", te Sidikalang	198	a) 226	250	247	229
Persekoetoean Satia dengan pandji Nederland, te Amboina	350	3000	18520	1520	20000
Giok Yong Hwee Koan te Djember	180	—	1450	1320	130
Thwan Thee Hwee Koan te Djember	35	443	817	573	687
Sioe Lim Kong Sie, te Baoerena (Bodjanegara)	39	1405	624	1589	440

a) Verbeterde opgave.

7°. BEGRAFENISFONDSEN.

Naam van het fonds.	Ledental op eind 1928.	Kapitaal op eind 1927.	Bijdragen en verdere inkomsten gedurende 1928.	Uitgaven in 1928.	Kapitaal op eind 1928.
Begrafenisfonds „Kampong Bandan", te Batavia . .	326	f a) 34 376	f 5 161	f 4 121	f 35 416
Indisch begrafenisfonds, te Batavia	603	a) 15 024	7 887	4 204	18 707
Bataviasche Coöperatieve begrafenisonderneming, te Batavia.	110	11 691	20 242	13 161	18 772
Begrafenisfonds „Hoffmansstichting", te Batavia . .	599	41 268	8 599	8 848	41 019
Begrafenisfonds „Onderling Hulpbetoon", te Batavia.	982	a) 56 321	13 925	11 067	59 179
Christenbegrafenisfonds „De Eendracht", te Buitenzorg	649	50 798	10 777	8 617	52 958
Begrafenisfonds „Onderling Hulpbetoon", te Semarang	1 527	a) 90 000	36 297	29 717	96 580
Begrafenisfonds „Sumatra's Westkust", te Padang .	150	a) 18 654	1 411	2 927	17 138
Begrafenisfonds „Mataram", te Meester-Cornelis, thans genaamd „Boedi Ajoe"	38	a) 151	213	213	151
Begrafenisfonds „Hadijatoel Ichwan", te Meester-Cornelis	300	246	—	108	138
Begrafenisfonds „Roekoen Sedoeloer", te Meester-Cornelis	17	a) 105	31	44	92
Begrafenisfonds „Sedijo Hardjo", te Meester-Cornelis.	80	1 478	—	1 446	32
Begrafenisfonds „Pangoedi Hardjo", te Meester-Cornelis.	80	a) 447	398	464	381
Begrafenisfonds „Satijo Tomo", te Meester-Cornelis .	59	911	1 004	391	1 524
Begrafenisfonds te Makassar.	411	27 436	19 476	22 086	24 826
Begrafenisfonds Barih Sumatra, Rawa Bangke, te Meester-Cornelis	45	a) 81	244	141	184
Begrafenisfonds „Tjahja Karoekoenan", te Meester-Cornelis	133	—	—	—	—
Onderling begrafenisfonds, te Malang	372	20 721	2 332	2 110	20 943
Begrafenisfonds „Bang Kha San Hwee Yoe", te Pamekasan	108	148	2 324	2 351	121
Begrafenisfonds „Hap Gie Hwee Yoe", te Sampang .	24	707	869	768	808
Begrafenisfonds „Tong Gie Hiap Tjioe", te Bangkalan.	124	3 930	2 120	5 487	563
Begrafenisfonds „Poo An Hwee", te Ngawi	119	779	1 683	1 944	518
Begrafenisfonds „Poelosampoerna", te Djombang . .	53	762	463	327	898
Onderling begrafenisfonds, te Djombang	93	a) 6 637	1 534	2 081	6 090
Begrafenisfonds „Hok Kian Hwe Kwan", te Ampenan.	206	466	1 820	1 989	297
Begrafenisfonds „Fong Tjie Sia", te Ampenan . . .	161	176	1 269	1 228	217
Begrafenisfonds „Khe Siok Hwe Kwan", te Ampenan.	124	199	1 351	1 406	144
Begrafenisfonds „Kong Siauw Hwe Kwan" te Ampenan	390	158	915	1 030	43
Begrafenisfonds „Eko Perlojo', te Bandoeng	453	a) 1 613	5 475	5 835	1 253
Begrafenisfonds „Perhimpoenan Marsoedi Proekoen", te Bandoeng	43	19C	194	103	281
Moluksch begrafenisfonds, te Medan.	59	2 178	641	445	2 374
Begrafenisfonds „Lajon Setio Oetomo", te Tjimahi .	158	a 155	150	†	†
Begrafenisfonds „Perkoempoelan Kematian", te Indramajoe	101	497	948	631	814
Begrafenisfonds „Tiong Hoa Hwe Koan", te Tasikmalaja	420	22 547	13 124	14 436	21 235
Begrafenisfonds „Hoa Kiauw Tow Tjin Hong Hwe", te Indramajoe	220	1 197	—	1 197	—
Begrafenisfonds „Hiap Gie Hwee Joe", te Indramajoe.	128	419	329	309	439
Begrafenisfonds „Djin Sioe Hwe", te Djatibarang . .	338	a) 1 351	2 224	723	2 852
Begrafenisfonds „Bie Tjiang Hwe", Kandanghaoer .	116	270	400	329	341
Begrafenisfonds „Tong Hiap Hwe", te Losarang . .	216	1 207	969	890	1 286
Begrafenisfonds „Pangreksobojo", te Banjoemas . .	79	179	240	179	240
Begrafenisfonds te Soekaradja	218	170	1 382	1 343	209
Begrafenisfonds „Hok Sioe Hwee", te Tjilatjap . . .	—	421	4 340	3 462	1 299
Begrafenisfonds „Heng Koan Tong", te Sibolga. . .	30	109	211	281	39
Begrafenisfonds „Heng Beng Tong", te Sibolga. . .	360	286	490	502	274
Begrafenisfonds „Kioe Liong Tong", te Sibolga. . .	53	a) 537	142	144	535
Begrafenisfonds „An Gie Hwee" te Gombong . . .	219	350	1 558	1 824	2 984
Begrafenisfonds „Hap Gie Hwee" te Koetaärdja . .	258	299	3 308	1 923	2 084
Begrafenisfonds „Mochabat Betel", te Ambon. . . .	714	2 656	480	278	2 658
Begrafenisfonds „Mochabat Bethani", te Ambon . .	501	1406	774	306	1 774
Begrafenisfonds „Mochabat Silo", te Ambon	111	361	515	305	971
Begrafenisfonds „Pohon Poele", te Ambon.	33	768	48	24	292
Begrafenisfonds „Eben Haëzer" te Ambon.	122	—	—	—	—
Begrafenisfonds „Hap Gie Seng Soe Hwee", te Padangan (Bodjanegara)	95	161	872	888	145
Begrafenisfonds „Sam Lim Kongsi", te Baoerena (Bodjanegara)	36	463	216	137	542
Begrafenisfonds „Sing Khie", te Toeban	170	442	1 059	1 408	93
Begrafenisfonds „Hiap Tjiong" te Toeban	41	38	130	120	48
Begrafenisfonds „Gie Hoo", te Kampong Baroe (Toeban).	40	109	515	493	131

a) Verbeterde opgave.

IX. Numerieke opgaven betreffende de voornaamste verrichtingen

Residentiën waar kadastrale opmetingen plaats hadden of waar de functiën van gouvernements landmeter aan de ambtenaren van het kadaster waren opgedragen.	Uitgestrektheid en aantal perceelen gedurende 1928 opgemeten.									
	Eigendomskadaster.				Dienst van gouvernements landmeter.					
	Nieuwe metingen.		Bijhouding.		Hermeting, splitsing, enz. van landerijen en erfpachtsperceelen.		Uitgifte van gronden in erfpacht.		Voor de opmaking van andere meetbrieven buiten de kadastrale afdeelingen.	
	Hectaren.	Perceelen.	Hectaren.	Perceelen.	Hectaren.	Perceelen.	Hectaren.	Perceelen.	Hectaren.	Perceelen.
Java en Madoera.										
Bantam	—	—	10	17	—	—	1 726	15	23	29
Batavia	—	—	74	465	—	—	1 493	19	87	—
West-, Midden- en Oost-Priangan.	—	—	13 382	800	1 331	33	5 073	75	22	22
Cheribon	—	—	80	135	—	—	200	4	35	69
Pekalongan	14	93	6	76	319	2	293	5	27	71
Semarang	—	—	52	262	119	3	49	5	18	52
Rembang over Jan. tot Oct. 1928.	—	—	a) 8	64	—	—	—	—	a) 9	33
Soerabaja over Nov. en Dec. 1928.	—	—	700	641	45	1	56	1	16	36
Pasoeroean	—	—	47	299	—	—	31	4	34	107
Besoeki	—	—	± 10	74	± 300	8	± 10 000	31	± 150	258
Banjoemas	6	32	6	27	—	—	1 335	14	14	39
Kedoe	1	3	55	269	—	—	58	7	26	52
Jogjakarta	—	—	14	85	—	—	—	—	12	14
Soerakarta	—	—	12	46	—	—	—	—	6	22
Madioen	—	—	3	32	1	1	16	1	4	30
Kediri	—	—	150	220	52	2	47	4	28	72
Madoera	—	—	2	26	—	—	—	—	4	14
Totalen voor Java en Madoera	21	128	14 611	3 538	2 167	50	20 377	185	515	920
Buitengewesten.										
Sumatra's Westkust	—	—	145	307	—	—	2 579	8	39	40
Tapanoeli	—	—	4	67	2 657	7	903	4	23	18
Lampoengsche Districten	—	—	—	—	—	—	199	4	5	33
Oostkust van Sumatra	11	56	6	25	—	—	543	90	45	151
Atjeh en onderhoorigheden	—	—	—	—	—	—	24 497	18	6	31
Palembang	—	—	—	—	—	—	2 560	8	47	165
Bangka en onderhoorigheden	—	—	—	—	—	—	—	—	10	39
Riouw en onderhoorigheden	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—
Celebes en onderhoorigheden	—	—	92	140	—	—	111	3	46	70
Amboina	—	—	1	21	—	—	35	2	—	—
Manado	—	—	42	60	—	—	4 630	26	13	56
Billiton	—	—	—	—	—	—	—	—	15	26
Zuider- en Oosterafd. van Borneo	—	—	3	56	2 342	4	245	10	4	24
Totalen voor de Buitengewesten	11	56	293	676	5 000	12	36 302	173	253	653
Totalen voor Java en Madoera	21	128	14 611	3 538	2 167	50	20 377	185	515	920
Algemeene totalen	32	184	14 904	4 214	7 167	62	56 679	358	768	1 573

a) Deze uitgestrektheden en aantallen betreffen alleen de bij Semarang getrokken regentschappen Rembang en Blora.

van het kadaster in Nederlandsch-Indië over 1928.

Gedurende 1928							
zijn afgegeven onderstaand aantal				zijn in onderstaand aantal gevallen inzagen verleend.	gedane meetkundige verrichtingen.	is aan salaris ontvangen.	is aan zegelrecht ontvangen.
meetbrieven.	landmeterskennissen.	certificaten tot publieken verkoop.	kopieën en extracten.				
51	38	15	11	866	2	f 5 700,94	f 139,50
494	1 084	124	443	11 205	10	47 911,56	2 694,—
550	643	88	199	4 365	26	41 083,15	1 968,—
208	344	29	85	205	4	10 398,56	942,—
282	340	69	88	453	5	11 931,17	1 042,50
202	421	92	144	2 092	7	12 980,21	1 125,—
105	75	21	26	180	13	3 761,35	309,—
405	965	102	164	14 477	16	34 336,40	2 251,50
299	429	59	82	1 007	15	16 891,23	1 303,—
358	154	26	94	681	8	29 772,41	826,50
132	91	11	32	174	2	6 075,43	366,—
183	196	23	64	239	3	8 015,39	654,—
78	93	14	28	775	—	4 364,—	298,50
52	71	12	21	52	1	2 540,67	214,50
52	70	9	19	42	4	2 319,37	202,50
167	174	67	87	991	7	7 804,59	595,50
29	59	8	15	268	—	1 381,—	151,50
3 547	5 247	769	1 602	38 072	123	f 247 267,43	f 15 083,50
176	256	36	19	683	3	f 12 021,32	f 700,50
62	19	1	6	10	—	7 323,23	129,—
37	23	5	1	2	—	1 586,60	91,—
312	78	4	14	31	4	12 660,90	597,—
33	66	2	17	49	4	11 010,25	165,—
173	128	9	225	285	9	12 089,43	633,—
39	22	1	5	5	—	1 237,—	93,—
1	38	—	3	104	—	348,—	55,50
113	137	8	63	1 632	5	6 621,79	436,—
12	32	4	14	11	1	1 095,27	86,—
114	147	23	61	1 195	1	11 446,47	466,50
26	38	—	5	932	3	1 213,33	103,50
116	81	18	39	358	1	7 152,93	333,—
1 214	1 065	111	472	5 297	31	f 85 806,52	f 3 889,50
3 547	5 247	769	1 602	38 072	123	247 267,43	15 083,50
4 761	6 312	880	2 074	43 369	154	f 333 073,95	f 18 973,—

Bijlage H.

(Zie hoofdstuk J, afd. I, van het verslag.)

TABELLARISCHE OPGAVEN,

betreffende eenige onderwerpen in betrekking staande tot het departement van Binnenlandsch Bestuur, over 1928.

I. Overzicht betreffende de werkzaamstelling van de controleurs, gezaghebbers en fungeerende controleurs.

II. Overzicht betreffende samenvoeging en splitsing van desa's op Java en Madoera.

III. Overzicht betreffende de werkzaamstelling op einde 1928 van de assistent-residenten bij den algemeenen bestuursdienst en de gezaghebbers bij het binnenlandsch bestuur in de gewesten, waar de bestuurshervorming is ingevoerd.

I. Overzicht betreffende de werkzaamstelling op het einde van 1928 van de controleurs, gezaghebbers en fungeerende controleurs bij het binnenlandsch bestuur in de Buitengewesten. *a*)

GEWESTEN.	Aantal controleurs.	Aantal gezaghebbers en fungeerende controleurs.
Sumatra's Westkust	12 *b*)	3 *d*)
Tapanoeli	10	7
Benkoelen	6 *b*)	1
Lampoengsche Districten	5	1 *e*)
Palembang	11 *b*)	5
Djambi	6 *b*)	1
Oostkust van Sumatra	16	6
Atjeh en onderhoorigheden	12 *b*)	16 *f*)
Riouw en onderhoorigheden	3 *b*)	5
Bangka en onderhoorigheden	2	4 *b*)
Billiton	—	1
Westerafdeeling van Borneo	6 *b*)	7 *g*)
Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo	8 *b*)	18 *h*)
Manado	9 *b*)	8 *i*)
Celebes en onderhoorigheden	15 *c*)	14 *j*)
Timor en onderhoorigheden	6 *b*)	11 *k*)
Bali en Lombok	9 *b*)	2
Op het einde van 1928 in dienst	136	110

a) Uitgezonderd het gebied, waar de bestuurshervorming is ingevoerd; zie staat III. De adspirant-controleurs en administratieve ambtenaren, op einde 1928 te zamen 28, nemen geen organieke plaatsen in.
b) Hieronder 1 werkzaam als gewestelijk secretaris.
c) Hieronder 1 werkzaam als gewestelijk secretaris en 1 belast met het onderzoek naar het adatrecht en met het toezicht op de inheemsche rechtspraak.
d) Hieronder 1 officier van de landmacht.
e) Werkzaam als gewestelijk secretaris.
f) Hieronder 8 officieren van de landmacht, van wie 1 belast met de werkzaamheden van de politieke recherche.
g) Hieronder 2 officieren van de landmacht.
h) Idem 3.
i) Idem 4.
j) Idem 2.
k) Idem 1.

Controleerend personeel, tijdelijk werkzaam gesteld buiten den bestuursdienst of in betrekkingen die niet in de formatie zijn opgenomen.

	Residenten.	Assistent-residenten.
Korps ambtenaren voor Java en Madoera.		
Ter beschikking van den directeur van Binnenlandsch Bestuur (onderzoek desa-autonomie)	1	2
Werkzaam gesteld als waarnemend inspecteur der landelijke inkomsten	1	—
Werkzaam gesteld als waarnemend adjunct-inspecteur der landelijke inkomsten	1	—
Ter beschikking van den directeur van Financiën om werkzaam te worden gesteld bij den dienst der landelijke inkomsten	—	2
Ter beschikking van den gouverneur van West-Java, hoofd van het kantoor voor de particuliere landerijen in dat gewest	—	7
Werkzaam gesteld als secretaris van de provincie West-Java	—	1
Werkzaam gesteld als secretaris der Commissie voor de Volkstelling 1930	—	1
Werkzaam gesteld als waarnemend adviseur voor het Inlandsch volksonderwijs	—	1
Ter beschikking van den gouverneur van West-Java als referendaris 1ste klasse op het gouverneurskantoor	—	1
Ter beschikking van den gouverneur van Midden-Java als waarnemend referendaris 1ste klasse op het gouverneurskantoor	—	1
Ter beschikking van den regeeringscommissaris voor de bestuurshervorming	—	1
Werkzaam gesteld als fungeerend inspecteur voor agrarische zaken en verplichte diensten	1	—
Werkzaam gesteld als waarnemend adjunct-inspecteur voor agrarische zaken en verplichte diensten	—	2
Tijdelijk werkzaam gesteld als waarnemend adviseur voor Inlandsche zaken	—	1
Ter beschikking van den directeur van Binnenlandsch Bestuur	—	3
Afdeelingssecretaris (assistent-resident) bij den bestuurskantoordienst in gereorganiseerd gebied	—	8
Ter beschikking van den directeur van Financiën, ten einde te worden belast met een onderzoek naar den belastingdruk op de Inlandsche bevolking in de Buitengewesten	—	1

	Residenten.	Assistent-residenten.	Controleurs.
Korps ambtenaren voor de Buitengewesten.			
Ter beschikking van den directeur van Binnenlandsch Bestuur	1	1	1
Werkzaam gesteld als hoofdambtenaar bij de afdeeling Bestuurszaken der Buitengewesten bij het departement van Binnenlandsch Bestuur	—	2	—
Ter beschikking van den directeur van Justitie, teneinde in de residentie Tapanoeli te worden belast met werkzaamheden, verband houdende met de inheemsche rechtspraak in dat gewest	—	1	—
Werkzaam gesteld als tijdelijk adjunct-regeeringscommissaris voor de bestuurshervorming	—	1	—
Werkzaam gesteld als tijdelijk waarnemend adjunct-adviseur voor het Inlandsch volksonderwijs.	—	1	—
Tijdelijk ter beschikking van den tijdelijk waarnemend adviseur voor Inlandsche Zaken	—	—	1
Ter beschikking van den gouverneur van Celebes en onderhoorigheden teneinde te worden belast met het onderzoek naar het adatrecht en het toezicht op de inheemsche rechtspraak	—	—	1

	Residenten.	Assistent-residenten.	Ambtenaren bij den algemeenen bestuursdienst.
Vereenigd korps ambtenaren bij het Binnenlandsch Bestuur.			
Ter beschikking van den directeur van Financiën om werkzaam te worden gesteld bij den dienst der landelijke inkomsten. . .	—	1	—
Ter beschikking van den gouverneur van Oost-Java als fungeerend referendaris 1ste klasse op het gouverneurskantoor. . . .	—	1	—
Ter beschikking voor de pestbestrijding . .	—	3	—
Tijdelijk werkzaam gesteld ter Algemeene Secretarie.	—	1	—
Ter beschikking van den directeur van Onderwijs en Eeredienst	—	—	1

	Fungeerende controleurs.	Gezaghebbers.
Korps van gezaghebbers en fungeerende controleurs.		
Ter beschikking van den directeur van Financiën ten einde werkzaam te worden gesteld bij den dienst der landelijke inkomsten	1	—
Werkzaam gesteld als tijdelijk waarnemend afdeelingssecretaris	2	—
Ter beschikking van den resident der Westerafdeeling van Borneo ten einde te worden belast met werkzaamheden, verband houdend met de politieke recherche	—	1

II. Overzicht over 1928 betreffende samenvoeging en splitsing van desa's op Java en Madoera.

GEWESTEN.	Aantal gevallen waarin in 1928 is overgegaan tot:	
	samenvoeging van desa's.	splitsing van desa's.
West-Java	2	2
Midden-Java	12	—
Oost-Java	76	16

III. Overzicht betreffende de werkzaamstelling op einde 1928 van de assistent-residenten bij den algemeenen bestuursdienst en de gezaghebbers bij het binnenlandsch bestuur in de gewesten, waar de bestuurshervorming is ingevoerd. *a*)

GEWESTEN.	Assistent-residenten.	Gezaghebbers en fungeerende controleurs
West-Java	33 *b*)	—
Midden-Java	42 *c*)	—
Oost-Java	49 *d*)	—
Jogjakarta.	6 *e*)	—
Soerakarta.	4	—
Molukken	11 *f*)	20 *g*)
Totalen	145	20

a) De ambtenaren bij den algemeenen bestuursdienst, op einde 1928 te zamen 30, nemen geen organieke plaatsen in.
b) Hieronder 7 werkzaam in het belang van de terugbrenging der particuliere landerijen in West-Java tot het Landsdomein en 2 als afdeelingssecretaris.
c) Hieronder 1 werkzaam als gewestelijk secretaris, 4 als afdeelingssecretaris en 3 in het belang van de pestbestrijding.
d) Hieronder 5 werkzaam als afdeelingssecretaris.
e) Hieronder 1 werkzaam als gewestelijk secretaris en 1 als afdeelingssecretaris.
f) Hieronder 1 werkzaam als gewestelijk secretaris.
g) Hieronder 3 officieren van de landmacht, 2 werkzaam als afdeelingssecretaris.

Bijlage J.

(Zie hoofdstuk J, afd. II, van het verslag.)

Overzicht betreffende de verrichting van heerendienst en den afkoop daarvan in het rechtstreeks bestuurd gebied van de Buitengewesten over 1928.

GEWESTEN.	Aantal heeren-dienst-plichtigen.	Aantal afkoopers.	Aantal werkers.	Maximum aantal dag-diensten, dat gevorderd mag worden.		Gevorderd aantal heeren-dienstdagen (exclusief afkoopers, dus alleen van de werkers).		Totaal bedrag van het afkoopgeld.
				Per man.	Totaal (alleen voor werkers).	Totaal.	Per werker.	
Sumatra's Westkust . . .	278 950	250 074	28 876	35	1 010 660	369 447	13	f 1 336 362
Tapanoeli.	137 231	93 213	44 018	30	1 320 540	1 035 813	23	600 900
Benkoelen	50 636	13 621	37 015	35	1 295 516	1 006 680	27	247 674
Lampoengsche Districten . .	43 237	35 683	7 554	30	225 422	222 860	29	493 165
Palembang	168 369	109 950	58 419	35	2 035 045	1 130 746	20	1 720 319
Djambi	41 444	4 484	36 960	35	1 293 582	679 264	18	98 046
Oostkust van Sumatra. . .	80 358	70 668	9 690	35	339 500	118 851	12	1 067 362
Atjeh en onderhoorigheden .	26 484	13 332	13 152	22	289 349	142 890	11	40 435
Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo.	158 011	89 063	68 948	24	1 606 734	955 122	14	652 711
Celebes en onderhoorigheden.	170 808	5 436	165 372	30	4 961 151	2 334 339	14	41 932
Manado (met uitzondering van de Minahasa)	21 254	5 832	15 422	30	462 660	342 584	22	56 575
Molukken (met uitzondering van Banda, Zuid-Nieuw-Guinee en Boven-Digoel)	61 176	1 532	59 644	30	1 789 317	995 506	17	8 130
Timor en onderhoorigheden.	600	—	600	24	14 400	12 000	20	—
Bali en Lombok	256 950	170 186	86 764	24 en 30	2 553 220	1 360 627	16	833 358
Totalen . . .	1 495 508	863 074	632 434		19 197 096	10 706 729	17	f 7 196 969

Bijlage K.

((Zie hoofdstuk J, afd. III, van het verslag.)

STATISTISCHE OVERZICHTEN

betreffende uitgifte van grond en andere AGRARISCHE AANGELEGENHEDEN,
meerendeels over 1928.

I. Overzicht betreffende de grondverhuur door Inlanders a[illegible]

	GEWESTEN.	Aantal overeen-komsten.	Aantal huurders.			Uitgestrektheid der gronden (in bouws), waarop de in kolom 2 bedoelde overeenkomsten betrekking hadden.			Van de in kolom 8 bedoelde gron[illegible] uitgestrektheden (in bou[illegible]) de teelt van:				
			Euro-peanen.	Vreemde Ooster-lingen.	Totaal.	Sawahs.	Droge gronden.	Te zamen.	suiker-riet.	indigo.	tabak.	padi (met of zonder tweede gewassen).	andere ge-wassen.
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
West-Java.	Bantam	71	1	65	66	—	80^{267}	80^{267}	—	—	—	—	55^{3}[illegible]
	Buitenzorg	3	—	3	3	—	116^{296}	116^{296}	—	—	—	—	116^{2}[illegible]
	Krawang	14	12	2	14	—	668^{044}	668^{044}	—	—	—	—	668^{0}[illegible]
	West-Priangan	27	10	14	24	—	504^{254}	504^{254}	—	—	—	—	503^{4}[illegible]
	Midden-Priangan	161	23	16	39	484^{202}	396^{424}	881^{126}	473^{122}	—	—	—	404^{4}[illegible]
	Oost-Priangan	52	23	29	52	21^{137}	500^{203}	521^{340}	13^{001}	—	—	—	500^{1}[illegible]
	Indramajoe	367	220	145	365	$5\,029^{142}$	3^{372}	$5\,033^{014}$	$3\,329^{052}$	—	—	$1\,152^{091}$	548^{1}[illegible]
	Cheribon	853	57	143	200	$10\,289^{149}$	57^{194}	$10\,346^{343}$	$7\,496^{360}$	0^{250}	0^{250}	$2\,226^{374}$	619^{3}[illegible]
Midden-Java.	Pekalongan	697	15	19	34	5 413	652	6 065	3 838	—	—	1 309	917
	Tegal	492	38	14	52	$2\,788^{364}$	—	$2\,788^{364}$	$2\,222^{324}$	—	—	563^{087}	2^{41}[illegible]
	Semarang	226	12	3	15	$6\,782^{038}$	3^{080}	$6\,785^{118}$	$5\,654^{434}$	—	—	535^{404}	—
	Koedoes	286	8	2	10	$2\,224^{271}$	1^{237}	$2\,226^{008}$	$2\,125^{354}$	—	—	14^{314}	57^{4}[illegible]
	Rembang	305	3	1	4	$2\,441^{50}$	654^{239}	$3\,095^{289}$	$2\,974^{255}$	—	—	116^{088}	—
	Blora	—	1	—	1	—	3^{476}	3^{476}	—	—	—	—	—
	Noord-Banjoemas	1 248	17	9	26	$8\,957^{065}$	8^{215}	$8\,965^{280}$	$8\,624^{087}$	—	301^{205}	27^{224}	9^{3}[illegible]
	Zuid-Banjoemas	46	2	4	6	149^{156}	669^{392}	819^{048}	147^{342}	—	—	—	669^{3}[illegible]
	Wanasaba	179	2	1	3	$1\,262^{292}$	126^{298}	$1\,389^{090}$	$1\,265^{336}$	—	—	—	123^{0}[illegible]
	Kedoe	924	17	2	19	$2\,107^{424}$	238^{446}	$2\,346^{370}$	$2\,298^{175}$	—	—	46^{218}	1^{3}[illegible]
	Bagelen	900	2	1	3	6 819	252^{125}	$7\,071^{125}$	7 066	—	—	—	—
Oost-Java.	Soerabaja	636	18	—	18	$3\,481^{079}$	63^{166}	$3\,544^{245}$	$3\,544^{245}$	—	—	—	—
	Madjakerta	2 943	48	1	49	26 063	508	26 571	26 169	—	—	26	71
	Bodjanegara	6	1	—	1	13^{367}	—	13^{367}	—	—	—	—	—
	Madioen	983	28	—	28	$8\,727^{384}$	244^{258}	$8\,972^{142}$	$8\,585^{083}$	—	—	—	—
	Panaraga	66	1	—	1	647^{358}	—	647^{358}	—	—	—	—	—
	Kediri	2 414	18	3	21	$6\,626^{369}$	$6\,026^{245}$	$12\,653^{114}$	$12\,625^{302}$	—	—	—	27^{11}[illegible]
	Blitar	2 195	15	1	16	$3\,249^{424}$	$1\,635^{078}$	$4\,885^{002}$	$4\,885^{002}$	—	—	—	—
	Pasoeroean	1 307	12	4	16	$6\,627^{348}$	$1\,241^{469}$	$7\,869^{317}$	$7\,757^{141}$	—	—	111^{232}	—
	Malang	2 135	51	9	60	$2\,214^{313}$	$3\,008^{294}$	$5\,223^{107}$	$1\,075^{377}$	—	—	—	$4\,146^{328}$
	Prabalingga	1 082	14	—	14	$8\,148^{087}$	773^{076}	$8\,921^{163}$	$8\,921^{163}$	—	—	—	—
	Bandawasa	1 516	19	1	20	$5\,547^{400}$	33^{105}	$5\,580^{405}$	$3\,979^{449}$	—	$1\,600^{406}$	—	—
	Djember	2 252	34	40	74	18 912	5 766	24 678	11 235	—	12 912	—	530
	West-Madoera	3	2	3	5	—	121^{257}	121^{257}	—	—	—	—	120
	Oost-Madoera	4	1	—	1	15^{180}	6^{150}	21^{330}	—	—	21^{330}	—	—
	Totalen	24 393	725	535	1 260	$145\,045^{099}$	$24\,367^{060}$	$169\,412^{159}$	$136\,308^{104}$	0^{250}	$14\,836^{191}$	$6\,129^{032}$	$10\,094^{170}$

…rs a… niet-Inlanders op Java en Madoera over 1928 (zie I. S. 1900 nº. 240 en 1918 nos. 88 en 214).

…gron… …n bou…	waren de volgende bestemd voor:		De overeengekomen huurtermijnen en de overeengekomen huurprijzen per bouw beliepen, naar gelang het betrof de teelt van een der onderstaande gewassen, dooreengenomen als volgt:			
…ndere ge- …assen. 13.	andere doel-einden. 14.	Totaal als in kolom 8. 15.	suikerriet. 16.	indigo. 17.	tabak. 18.	padi. 19.
$55^{3…}$	24^{457}	80^{267}	—	—	—	—
$116^{2…}$	—	116^{296}	—	—	—	—
$668^{0…}$	—	668^{044}	—	—	—	—
$503^{4…}$	0^{335}	504^{254}	—	—	—	—
$404^{4…}$	3^{027}	881^{126}	van 12—15 maanden voor f 70 à f 100 per bouw per oogstjaar.	—	—	—
$500^{1…}$	8^{217}	521^{340}	13 maanden voor f 31 per bouw per oogstjaar.	—	—	—
$548^{1…}$	3^{234}	$5\,033^{014}$	van 18—20 maanden voor f 25 à f 75 per bouw per oogstjaar en voor langjarige contracten van maximum 21½ jaar voor f 60 à f 90.	—	†	8 maanden voor f 15 à f 35 per bouw.
$619^{3…}$	2^{285}	$10\,346^{343}$	van 12—18 maanden voor f 40 à f 80 per bouw per oogstjaar.	—	—	van 6—8 maanden voor f 25 à f 35 per bouw.
917	1	6 065	van 1½—21½ jaar voor f 50 à f 100 per bouw per oogstjaar.	—	—	van 6—24 maanden voor f 10 à f 35 per bouw.
$2^{4…}$	0^{035}	$2\,788^{364}$	van 6—7 oogstjaren en éénjarige contracten voor f 50 à f 100 per bouw.	—	—	†
—	594^{280}	$6\,785^{118}$	van 12—18 maanden voor f 30 à f 150 per bouw.	—	—	van 6—12 maanden.
$57^{4…}$	27^{363}	$2\,226^{008}$	van 6—12 maanden en 19 jaar tegen f 40 à f 90 per bouw per oogstjaar.	—	—	†
—	4^{446}	$3\,095^{289}$	gemiddeld f 50 per bouw.	—	—	gemiddeld f 50 per bouw.
—	3^{476}	3^{476}	—	—	—	—
$9^{3…}$	2^{379}	$8\,965^{280}$	van 16—22 maanden voor f 85 à f 150 per bouw per oogstjaar.	—	†	12 maanden voor f 80 per bouw per oogstjaar.
$669^{3…}$	1^{354}	819^{048}	van 3—12 jaar voor f 100 per bouw.	—	—	—
$123^{0…}$	0^{176}	$1\,389^{090}$	18—21 maanden en 21½ jaar voor gemiddeld f 102,50 per bouw.	—	—	†
$1^{3…}$	0^{088}	$2\,346^{370}$	van 18—21 maanden voor f 80 à f 100 per bouw.	—	—	12 maanden voor f 40 à f 50 per bouw.
—	5^{125}	$7\,071^{125}$	voor f 100 à f 150 per bouw per oogstjaar.	—	—	—
—	—	$3\,544^{245}$	voor f 52 à f 119 per bouw per oogstjaar.	—	—	—
71	305	26 571	12 maanden en voor langjarige contracten van maximum 21½ jaar voor f 35 à f 150 per bouw per oogstjaar.	—	—	†
—	13^{367}	13^{367}	—	—	—	—
—	387^{059}	$8\,972^{142}$	van 18—20 maanden voor f 30 à f 90 per bouw per oogstjaar en voor langjarige contracten van maximum 21½ jaar voor f 30 à f 92.	—	—	—
—	647^{358}	647^{358}	—	—	—	—
$27^{1…}$	$—^{198}$	$12\,653^{114}$	voor f 35 à f 90 per bouw per oogstjaar.	—	—	—
—	—	$4\,885^{002}$	van 18—22 maanden voor f 30 à f 90 per bouw per oogstjaar.	—	—	—
—	0^{444}	$7\,869^{317}$	van 12—18 maanden voor f 35 à f 100 per bouw.	—	—	†
146^{328}	0^{402}	$5\,223^{107}$	van 7½—10½ jaar voor f 50 à f 90 per bouw per oogstjaar.	—	—	—
—	—	$8\,921^{163}$	van 3½—19½ of 21½ jaar voor f 40 à f 100 per bouw.	—	—	—
—	$—^{050}$	$5\,580^{405}$	12½ jaar.	—	voor 5 jaren.	—
…530	1	24 678	19½ jaar.	—	5 jaren voor f 1,50 à f 19,50 per bouw.	—
…20	1^{257}	121^{257}	—	—	—	—
—	—	21^{330}	—	—	—	—
$…94^{170}$	$2\,043^{412}$	$169\,412^{159}$				

II. Overzicht betreffende de afdoening van de in het tijdvak 1872 t/m 1928 aanhangig gemaakte aanvragen (van Inlanders) ter vervanging van erfelijk individueel grondbezit door agrarischen eigendom (zie I. S. 1872 n°. 117).

	GEWESTEN.	Uitgestrektheid (in bouws), waartoe de aanhangig gemaakte aanvragen betrekking hadden, en — zie de tusschen ( ) vermelde cijfers — het aantal der aanvragen. Gedurende 1872 t/m 1927.	Gedurende 1928.	Totaal.	Uitgestrektheid (in bouws), waartoe betrekking hadden de in het tijdvak 1872—1928 afgedane of vervallen aanvragen, met vermelding — tusschen ( ) — van het aantal der aanvragen. Uitgestrektheid in agrarischen eigendom toegewezen.	Uitgestrektheid, waartoe de afgewezen aanvragen betrekking hadden.	Uitgestrektheid, waartoe de (door overlijden of intrekking) vervallen aanvragen betrekking hadden.	Uitgestrektheid (in bouws), waartoe het op einde 1928 nog in behandeling gebleven — tusschen ( ) vermeld — aantal aanvragen betrekking had.
West-Java.	Bantam							
	Batavia							
	Buitenzorg							
	Krawang							
	West-Priangan	*a*) 4327^{099} *a*) (973)	68^{008} (9)	4427^{164} (990)	3124^{139} (671)	645^{421} (144)	583^{008} (161)	74^{096} (14)
	Midden-Priangan		2^{022} (4)					
	Oost-Priangan		2^{486} (2)					
	Indramajoe							
	Cheribon		27^{049} (2)					
Midden-Java.	Pekalongan							
	Tegal							
	Semarang							
	Koedoes							
	Rembang							
	Blora	*a*) 10647^{320} *a*) (1220)	—	10647^{320} (1220)	3029^{026} (611)	4549^{497} (268)	3068^{297} (341)	—
	Noord-Banjoemas							
	Zuid-Banjoemas							
	Wanasaba							
	Kedoe							
	Bagelen							
Oost-Java.	Soerabaja							
	Madjakerta							
	Grisee							
	Bodjanegara							
	Madioen							
	Panaraga							
	Kediri							
	Blitar	*a*) 10941^{243} *a*) (1857)	—	10941^{243} (1857)	6814^{410} (1327)	3632^{308} (409)	494^{025} (121)	—
	Pasoeroean							
	Malang							
	Prabalingga							
	Bandawasa							
	Djember							
	West-Madoera							
	Oost-Madoera							
	Totalen	25916^{162} (4050)	100^{065} (17)	26016^{227} (4067)	12968^{073} (2609)	8828^{226} (821)	4145^{330} (623)	74^{096} (14)

a) Verbeterde opgave.

III. Overzicht betreffende de afdoening in 1928 van de in dat jaar en vroeger door Inlanders gedane aanvragen om vergunning tot ontginning van domeingrond op Java en Madoera, op den voet van de Ordonn. van 29 Febr. 1896 (I. S. 1896 nº. 44 en 1904 nº. 416).

GEWESTEN.	Uitgestrektheid (afgerond in bouws), waartoe betrekking had het daarnevens — tusschen () — vermeld aantal aanvragen van Inlanders om vergunning tot het ontginnen van domeingrond.			Uitgestrektheid (afgerond in bouws), waartoe betrekking had het daarnevens — tusschen () — vermeld aantal ontginningsaanvragen, welke in 1928:					Uitgestrektheid (afgerond in bouws):	
				zijn toegewezen:		zijn afgewezen:		nog niet tot afdoening kwamen.		
	Betreffende de op het eind van 1927 aanhangig gebleven aanvragen.	Betreffende de in 1928 bijgekomen aanvragen.	Tezamen.	door de districtshoofden.	door de hoofden van plaatselijk bestuur of regenten.	door de districtshoofden.	door de hoofden van plaatselijk bestuur of regenten.		voor welke het daarnevens — tusschen () — vermeld aantal ontginners gedurende 1928 zijn erkend als erfelijk individueele bezitters.	waarvoor het recht van ontginning, indertijd toegekend aan het — tusschen () — vermeld aantal aanvragers, gedurende 1928 kwam te vervallen.
West-Java.										
Bantam . . .	5682^{076} (4912)	11729^{345} (10872)	17411^{421} (15784)	620^{194} (737)	11769^{175} (11744)	1^{318} (2)	17 (16)	5003^{234} (3285)	8138^{470} (8368)	18^{168} (8)
Krawang. . .	5598 (4477)	5289^{327} (4638)	10887^{327} (9115)	1033^{304} (1022)	315^{173} (300)	0^{350} (1)	37 (37)	9501 (7755)	1348^{477} (1322)	—
West-Priangan . .	a) 3306^{481} (3079)	4034^{229} (4251)	7341^{210} (7330)	1225^{405} (1566)	2180^{253} (2396)	106^{040} (196)	411^{290} (264)	3417^{222} (2908)	1664^{021} (1782)	—
Midden-Priangan . .	a) 1211^{38} a) (1594)	896^{180} (1181)	2107^{227} (2775)	377^{106} (630)	615^{93} (886)	34^{355} (48)	80^{304} (78)	999^{369} (1133)	35^{405} (68)	—
Oost-Priangan.	3253 (2660)	2985 (3205)	6238 (5865)	316 (433)	1249 (1397)	12 (26)	313 (139)	4348 (3870)	812 (682)	—
Indramajoe. .	a) 788^{147} a) (761)	2256^{427} (2943)	3045^{074} (3704)	560^{184} (602)	1257^{797} (1228)	4^{453} (9)	221^{628} (406)	999^{033} (1459)	1099^{108} (1112)	—
Cheribon . . .	162^{283} (290)	1371^{156} (1523)	1533^{439} (1813)	280^{205} (227)	436^{077} (560)	409^{458} (363)	273^{380} (337)	133^{319} (326)	716^{282} (787)	—
Midden-Java.										
Pekalongan. .	a) 631 a) (972)	1887 (2025)	2518 (2997)	193 (634)	717 (420)	1 (6)	917 (868)	690 (1069)	582 (341)	—
Tegal	a) 92^{392} a) (130)	677^{053} (775)	769^{445} (905)	235^{367} (469)	119^{235} (92)	0^{426} (2)	177^{030} (134)	236^{387} (208)	311^{331} (441)	5 (3)
Semarang . .	23 (20)	132^{083} (186)	155^{083} (206)	—	50^{116} (73)	—	—	104^{467} (133)	199^{433} (91)	—
Koedoes . . .	15 (7)	160^{487} (228)	175^{487} (235)	20^{007} (70)	51^{480} (32)	7 (7)	42 (16)	55 (110)	—	—
Rembang. . .	64^{435} (63)	241^{833} (285)	306^{268} (348)	217^{152} (298)	69^{366} (48)	—	—	19^{750} (2)	125^{173} (167)	1^{274} (2)
Blora	a) 1 a) (6)	17^{046} (32)	18^{046} (38)	2^{046} (9)	4 (4)	—	—	12 (25)	—	—
Noord-Banjoemas .	a) 123^{312} a) (257)	892^{839} (647)	1016^{151} (904)	56^{225} (266)	288^{450} (163)	—	20 (20)	650^{476} (455)	649^{180} (739)	—
Zuid-Banjoemas .	a) 5457^{300} a) (2304)	2252^{095} (1344)	7709^{395} (3648)	9^{072} (19)	6283^{072} (2900)	—	365^{300} (66)	1051^{451} (663)	5632^{279} (2485)	—
Wanasaba . .	a) 109^{366} a) (104)	61^{102} (85)	170^{468} (189)	108^{293} (126)	3^{276} (3)	—	—	58^{399} (60)	104^{193} (115)	—
Kedoe	a) 19^{296} a) (22)	—	19^{296} (22)	19^{296} (22)	—	—	—	—	1^{040} (1)	—
Oost-Java.										
Soerabaja . .	1 (1)	95^{246} (140)	96^{246} (141)	53^{133} (104)	—	—	—	43^{113} (37)	—	—
Madjakerta . .	a) 6^{401} (16)	41^{019} (62)	47^{420} (78)	29^{094} (57)	6^{076} (4)	—	—	12^{250} (17)	11^{102} (18)	—
Grisee	—	116^{211} (774)	116^{211} (774)	72^{211} (514)	43 (227)	—	—	1 (33)	40^{454} (192)	—
Bodjanegara .	a) 63^{252} a) (65)	100^{382} (250)	164^{134} (315)	100^{382} (250)	30^{069} (23)	—	—	33^{163} (42)	130^{471} (273)	—
Madioen . . .	540^{479} (197)	256^{469} (604)	797^{448} (801)	75^{388} (191)	488^{483} (178)	—	131^{165} (198)	101^{412} (234)	541^{434} (260)	—
Panaraga. . .	a) 51 (51)	9^{186} (40)	60^{186} (91)	9^{186} (40)	—	—	—	51 (51)	70^{14} (36)	—
Blitar	188^{426} (314)	—	188^{426} (314)	—	—	188^{426} (314)	—	—	—	—
Pasoeroean . .	a) 1922^{277} (1868)	251^{126} (169)	2174^{003} (2037)	25^{042} (46)	215^{101} (206)	—	—	1933^{360} (1785)	240^{143} (252)	—
Malang . . .	a) 2466^{340} (1906)	75 (75)	2541^{340} (1981)	1445 (1352)	—	—	768 (611)	328^{340} (18)	53^{190} (48)	—
Prabalingga. .	1240^{432} (1826)	723^{336} (1043)	1964^{268} (2869)	12^{336} (14)	930^{432} (1536)	—	198 (160)	823 (1159)	943^{268} (1550)	—
Bandawasa. .	—	116 (172)	116 (172)	—	116 (172)	—	—	—	—	—
Djember . . .	a) 2077 a) (2803)	7306 (7301)	9383 (10104)	—	5512 (6835)	—	963 (956)	2908 (2313)	5512 (6835)	—
West-Madoera.	a) 145^{080} a) (121)	246^{028} (190)	391^{108} (311)	142 (169)	147^{307} (47)	1 (2)	4^{032} (2)	96^{269} (91)	167^{154} (194)	—
Oost-Madoera .	35^{237} (7)	234^{498} (203)	270^{235} (210)	48^{064} (64)	90^{457} (46)	—	2^{434} (1)	128^{280} (99)	63^{365} (38)	—
Totalen . . .	35280^{150} (30833)	44458^{212} (45243)	79738^{362} (76076)	7289^{172} (9931)	32993^{008} (31520)	768^{325} (976)	4944^{063} (4309)	33743^{294} (29340)	29133^{487} (28197)	24^{442} (13)

a) Verbeterde opgave.

IV. Uitgifte van grond in erfpacht.

A. Overzicht betreffende de door de Regeering: 1e. in erfpacht uitgegeven woeste gronden *a*), zoowel op Java en Madoera als in de Buitengewesten, voor zooveel op het einde van 1928 aanvaard (reeds in de openbare registers ingeschreven), zonder te rekenen die, waarvan de erfpacht is komen te vervallen en 2e. op Java en Madoera in erfpacht toegezegde gronden, welke op het einde van 1928 nog niet afgestaan of afgestaan, doch op dat tijdstip nog niet aanvaard waren.

JAVA EN MADOERA.

GEWESTEN.	Op het einde van 1928 in erfpacht bezeten woeste gronden.						Op het einde van 1928 in erfpacht			
	In de jaren 1873 t/m 1927 aanvaard aantal:		In 1928 aanvaard aantal:		In de opgegeven 56 jaren aanvaard aantal:		toegezegd, doch nog niet afgestaan aantal: *b*)		afgestaan (toegezegd doch nog niet aanvaard aantal:	
	perceelen.	bouws. *c*)	perceelen.	bouws. *c*)	perceelen.	bouws. *c*)	perceelen.	bouws. *c*)	perceelen.	bouws. *c*)
West-Java *d*)	2 048	389 641	62	13 406	2 110	403 047	136	69 816	66	16 335
Midden-Java *e*) . . .	438	70 234	2	181	440	70 415	28	2 486	7	608
Oost-Java *f*)	1 575	340 341	17	2 719	1 592	343 060	42	26 992	14	6 545
Totalen . . .	4 061	800 216	81	16 306	*g*) 4 142	*g*) 816 522	206	99 294	87	23 488
De toezegging of vaste toewijzing vond plaats in de jaren 1916 t/m 1927 . .							131	75 027	26	9 418
1928 . .							75	24 267	61	14 070
Totalen als boven . . .							206	99 294	87	23 488

BUITENGEWESTEN.

GEWESTEN.	Op het einde van 1928 in erfpacht bezeten woeste gronden.					
	Tot en met 1927 aanvaard aantal:		In 1928 aanvaard aantal:		Tot en met 1928 aanvaard aantal:	
	perceelen.	bouws.	perceelen.	bouws.	perceelen.	bouws.
Sumatra's Westkust *h*)	311	180 031	7	1 047	318	181 078
Tapanoeli	98	71 525	2	6	100	71 531
Benkoelen	74	129 941	7	8 031	81	137 972
Lampoengsche Districten *h*)	169	407 408	22	21 224	191	428 632
Palembang *h*)	96	147 792	6	4 619	102	152 411
Djambi	35	38 250	1	27	36	38 277
Oostkust van Sumatra	279	1 258	55	184	334	1 442
Atjeh en onderhoorigheden	98	10 432	—	—	98	10 432
Billiton	1	44	1	199	2	243
Riouw en onderhoorigheden *h*)	32	10 408	—	—	32	10 408
Westerafdeeling van Borneo	8	242	1	63	9	305
Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo *h*)	171	136 350	10	5 474	181	141 824
Celebes en onderhoorigheden *h*) . . .	45	13 268	1	28	46	13 296
Manado *h*)	159	33 750	6	243	165	33 993
Molukken *h*)	113	85 842	—	—	113	85 842
Bali en Lombok *h*)	25	23 729	—	—	25	23 729
Totalen . . .	1 714	1 290 270	119	41 145	*i*) 1 833	*i*) 1 331 415

a) Overigens is nog in vele gevallen erfpacht verleend op gronden, welke reeds vroeger in huur waren afgestaan.

Deze voormalige huurgronden, voor zoover op het einde van 1928 nog in erfpacht bezeten, besloegen eene uitgestrektheid van 32 299 bouws, ingeschreven als 89 perceelen. Deze gronden en het aantal bouws welke zij besloegen, waren over de verschillende gewesten verdeeld als volgt:

	Aantal perceelen.	Aantal bouws.
West-Java	32	9 834
Midden-Java	41	13 459
Oost-Java	16	9 006
Totalen	89	32 299

b) Waar in de aanvraag als geschatte grootte van het perceel tweeërlei uitgestrektheid was genoemd, of de opgegeven grootte verschilde met de schatting der commissie van onderzoek, is het kleinste cijfer genomen.

c) Voor elk perceel is de uitgestrektheid in volle bouws afgerond.

d) Verminderd wegens terugkeer aan het Land in 1928 van 18 perceelen of perceelsgedeelten, te zamen groot 3116 bouws.

Voorts worden gedeelten van de door het Land gekochte particuliere landerijen Kandanghaoer en Indramajoe-West (afd. Indramajoe), nameijk 1005 perceelen met eene uitgestrektheid van 529 bouws, ingevolge art. 3 van K. B. 18 Nov. 1911 nº. 63 (zie I. S. 1911 nº. 636 en 1913 nº. 703), met altijddurend erfpachtsrecht bezeten.

Een gelijksoortige titel wordt in de voormalige afdeeling Tangerang (Batavia) op 37 perceelen, te zamen groot 90 bouws, en in de afdeeling Buitenzorg op 109 perceelen, ter gezamenlijke grootte van 144 bouws, uitgeoefend, welke terreinen eveneens deel uitmaken van voormalige particuliere landerijen.

e) Verminderd wegens terugkeer aan het Land in 1928 van 5 perceelsgedeelten, groot 114 bouws.

f) Idem van 5 perceelen of perceelsgedeelten, groot 406 bouws.

g) Naar gelang van het jaar van inschrijving was het aantal perceelen en de uitgestrektheid verdeeld als volgt:

Jaren.	Aantal perceelen.	Aantal bouws.
1873	3	353
1874	16	4 666
1875	48	15 450
1876	50	10 605
1877	45	9 510
1878	48	10 594
1879	47	12 420
1880	44	11 004
1881	68	18 935
1882	73	19 758

Jaren.	Aantal perceelen.	Aantal bouws.
1883	56	12 877
1884	63	14 855
1885	77	15 266
1886	41	6 359
1887	58	12 980
1888	32	5 216
1889	70	16 643
1890	83	16 276
1891	68	16 545
1892	104	26 153
1893	123	23 156
1894	104	26 259
1895	68	20 568
1896	82	19 709
1897	89	18 732
1898	93	24 098
1899	102	26 835
1900	134	34 264
1901	84	10 957
1902	62	9 092
1903	88	14 426
1904	83	10 449
1905	75	9 328
1906	81	16 580
1907	99	17 092
1908	180	23 434
1909	117	15 474
1910	163	39 161
1911	111	16 570
1912	132	16 540
1913	107	20 708
1914	121	13 527
1915	92	8 918
1916	65	9 317
1917	58	9 240
1918	81	11 268
1919	56	17 959
1920	48	16 838
1921	25	4 211
1922	27	4 803
1923	30	3 718
1924	64	8 389
1925	21	1 595
1926	38	5 697
1927	64	14 796
1928	81	16 306
Totalen	4 142	816 479 [1])

h) Verminderd wegens terugkeer aan het Land:

	Perceelen:	Bouws:
Sumatra's Westkust	7	12 052
Lampoengsche Districten	23	80 372
Palembang	2	5 330
Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo	4	1 094
Celebes en onderhoorigheden	1	1 595
Manado	1	1 773
Molukken	3	13 070
Riouw en onderhoorigheden	1	2 485
Bali en Lombok	4	1 768
Totalen	46	119 539

i) Naar gelang van het jaar van inschrijving, was het aantal perceelen en de uitgestrektheid verdeeld als volgt:

Jaren.	Aantal perceelen.	Aantal bouws.
1874	2	316
1875	—	—
1876	1	325
1877	6	1 114
1878	3	507
1879	3	1 132
1880	2	1 088
1881	1	508
1882	2	483
1883	1	102
1884	1	127
1885	1	312
1886	2	93
1887	1	140
1888	1	361
1889	9	1 612
1890	4	222
1891	7	4 200
1892	10	8 389
1893	22	10 587
1894	21	20 827
1895	1	100
1896	3	8 440
1897	1	3 100
1898	6	3 479
1899	3	9 342
1900	3	5 044
1901	5	2 030
1902	4	2 770
1903	8	2 092
1904	15	12 729
1905	12	779
1906	10	5 099
1907	17	8 100
1908	13	10 107
1909	22	9 518
1910	32	54 721
1911	41	96 159
1912	44	44 290
1913	81	99 348
1914	234	205 100
1915	64	79 625
1916	264	87 307
1917	108	62 886
1918	65	16 739
1919	80	74 069
1920	91	77 361
1921	89	70 026
1922	29	7 766
1923	41	47 722
1924	37	22 257
1925	56	45 202
1926	65	35 484
1927	70	24 768
1928	119	41 145
Totalen	1 833	1 327 149 [2])

1) Hierbij moet nog gerekend worden een tekort van 43 bouws, te verdeelen over de verschillende jaren.
2) Idem 4266 bouws.

B. Overzicht over elk der jaren 1926, 1927 en 1928 van het verschuldigde en betaalde aan canon ter zake van erfpachtsperceelen.

Jaren.		VERSCHULDIGD AAN CANON.	Aangezuiverd:		
			aan canon over het opgegeven jaar.	aan canon over vorige jaren.	Te zamen.
		a) f 3 705 858,10			
1926 *b*)	Java en Madoera *a*)	1 980 935,71	f 1 123 233,01	f 930 141,07	f 2 053 374,08
	Buitengewesten	655 323,96	120 119,12	549 883,59	670 002,71
1927	Java en Madoera	1 810 135,32	886 702,42	731 316,92	1 618 019,34
	Buitengewesten	761 326,17	149 347,85	366 848,16	516 196,01
1928	Java en Madoera	2 159 147,47	1 080 954,93	1 077 268,66	2 158 223,59
	Buitengewesten	876 663,63	183 858,07	261 360,10	445 218,17
	Te zamen	f 11 949 390,36	f 3 544 215,40	f 3 916 818,50	*c*) f 7 461 033,90

a) Achterstand op 1 Januari 1926, namelijk f 1 406 386,31 voor Java en Madoera en f 2 299 471,79 voor de Buitengewesten of te zamen f 3 705 858,10.

b) De in dit overzicht vermelde cijfers zijn geput uit gegevens, welke op het tijdstip der opmaking nog niet door de Algemeene Rekenkamer waren goedgekeurd.

c) Het verschil tusschen het verschuldigd en het aangezuiverd canonbedrag is derhalve (f 11 949 390,36 — f 7 461 033,90 =) f 4 488 356,46. Volgens de toelichtingen op de jaarrekeningen der algemeene ontvangers over 1926, 1927 en 1928 (voor zoover ontvangen), zouden in den loop van die jaren kwijtgescholden, afgeschreven of vernietigd zijn, respectievelijk f 510 065,04, f 76 854,72 en f 727 316,89 of te zamen f 1 314 236,65, welke som in voormeld bedrag van f 4 488 356,46 is begrepen.

In verband daarmede zou derhalve op 1 Januari 1929 nog moeten worden aangezuiverd eene som van ten hoogste (f 4 488 356,46 — f 1 314 236,65 =) f 3 174 119,81, waarvan een bedrag van f 1 728 084,10 over 1928 en f 1 446 035, 71 over vorige jaren.

Met betrekking tot de afbetaling zijn met een aantal erfpachters schikkingen getroffen.

C. Overzicht betreffende de woeste gronden op Java en Madoera, door de Regeering, tot uitoefening van den kleinen land- of tuinbouw door minvermogende Europeanen en met dezen gelijkgestelden: 1e. in erfpacht uitgegeven, voor zooveel op het einde van 1928 aanvaard (reeds in de openbare registers ingeschreven), zonder te rekenen die, waarvan de erfpacht is komen te vervallen, en 2e. in erfpacht toegezegd, maar op het einde van 1928 nog niet afgestaan, of afgestaan, maar op dat tijdstip nog niet aanvaard.

GEWESTEN.	Op den voet van het ingetrokken G.B. van 20 Juni 1901 n°. 10 (Bb. n°. 5611).		Op den voet van I. S. 1904 n°. 326, in verband met I. S. 1908 n°. 263.									
	Op het einde van 1928 in erfpacht bezeten woeste gronden.		Op het einde van 1928 in erfpacht bezeten woeste gronden.						Op het einde van 1928 in erfpacht:			
	In de jaren 1903 t/m 1905 aanvaard aantal:		In de jaren 1905 t/m 1927 aanvaard aantal:		In 1928 aanvaard aantal:		In de opgegeven 24 jaren aanvaard aantal:		toegezegd, maar nog niet afgestaan aantal: *a)*		afgestaan, maar nog niet aanvaard aantal: *a)*	
	perceelen.	bouws.	perceelen.	bouws. *b)*	perceelen.	bouws. *b)*	perceelen.	bouws. *b)*	perceelen.	bouws. *b)*	perceelen.	bouws. *b)*
West-Java . . .	1	20	*c)* 195	2 282	43	381	238	2 663	60	793	16	116
Midden-Java . .	6	95	*d)* 101	902	10	93	111	995	31	338	3	32
Oost-Java . . .	7	160	*e)* 81	659	18	182	99	841	68	1 289	19	165
Totalen . .	14	275	377	3 843	71	656	448	4 499	159	2 420	38	313
De toezegging of vaste toewijzing vond plaats in de jaren . . . . 1918 t/m 1927									83	1 320	6	45
1928									76	1 100	32	268
									159	2 420	38	313

a) Waar in de aanvraag als geschatte grootte van het perceel tweeërlei uitgestrektheid was genoemd, of de opgegeven grootte verschilde met de schatting der commissie van onderzoek, is het kleinste cijfer genomen.

b) Voor elk perceel is de uitgestrektheid tot volle bouws afgerond.

c) Verminderd, wegens terugkeer aan het Land van 3 perceelen en 1 perceelsgedeelte, tezamen groot 45 bouws.

d) Idem van 1 perceel en 1 perceelsgedeelte, tezamen groot 8 bouws.

e) Idem van 1 perceel, groot 10 bouws.

V. Overzicht betreffende de in 1928 door het Land aan particulieren verkochte en met het recht van opstal afgestane stukken domeingrond.

GEWESTEN.	Verkochte grond.				Met recht van opstal afgestane grond.	
	Ondershands tegen taxatieprijs.		Publiek, bij opbod.			
	Uitgestrektheid (in M².).	Bedongen koopsommen.	Uitgestrektheid (in M².).	Bedongen koopsommen.	Uitgestrektheid (in M².).	Bedongen koopsommen.
JAVA EN MADOERA.						
West-Java	1 269 512	f 204 105,69	—	—	368 566	f 7 978,89
Midden-Java	698 661	195 523,10	—	—	259 664	21 842,82
Oost-Java	3 084 300	828 606,98	—	—	2 557 712	155 265,73
Totalen	5 052 473	f 1 228 235,77	—	—	3 185 942	f 185 087,44
BUITENGEWESTEN.						
Sumatra's Westkust	112 885	f 19 485,88	—	—	2 585	f 258,50
Tapanoeli	30 023	7 795,20	—	—	78 871	8 105,34
Lampoengsche Districten	21 288	17 364,75	—	—	123 178	6 205,75
Benkoelen	3 015	2 473,50	—	—	2 761	664,25
Djambi	21 434	53 532,—	—	—	5 965	1 491,75
Billiton	3 136	314,—	—	—	67 580	270,32
Atjeh en onderhoorigheden	35 650	6 054,15	—	—	—	—
Palembang	21 881	39 697,25	—	—	38 314	8 084,50
Bangka en onderhoorigheden	21 825	8 709,90	—	—	—	—
Westerafdeeling van Borneo	4 568	4 954,50	—	—	—	—
Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo	59 814	57 731,50	—	—	22 016	744,63
Timor en onderhoorigheden	212 670	980,90	—	—	—	—
Manado	79 940	5 993,20	—	—	2 375	1 302,53
Bali en Lombok	5 463 850	21 421,15	—	—	1 456	455,—
Celebes en onderhoorigheden	11 943	10 171,30	—	—	—	—
Amboina	37 472	5 156,57	—	—	66 960	169,—
Riouw en onderhoorigheden	4 240	2 963,40	—	—	18 598	897,60
Totalen	6 145 634	f 264 799,15	—	—	430 659	f 28 649,17

VI. Overzicht betreffende de in 1928 door het Land aan particulieren verhuurde stukken grond.

GEWESTEN.	Verhuurde gronden. Uitgestrektheid (in M².).	Verhuurde gronden. Bedongen huurprijs.
JAVA EN MADOERA.		
West-Java	63 645 504,—	a) f 244 237,20
Midden-Java	3 194 786,—	b) 57 646,72
Oost-Java	20 687 237,—	c) 476 155,24
Jogjakarta	8,—	24,—
Totalen	87 527 535,—	f 778 063,18

a) Hieronder begrepen f 214,50, zijnde de huur van onwettig geoccupeerde gronden, waarvan de oppervlakte nog niet bekend is.

b) Idem f 3602,72.

c) Idem f 25 521,50.

GEWESTEN.	Verhuurde gronden. Uitgestrektheid (in M².).	Verhuurde gronden. Bedongen huurprijs.
BUITENGEWESTEN.		
Sumatra's Westkust	175 093,—	f 10 462,11
Tapanoeli	598 815,—	16 773,69^5
Lampoengsche Districten	179 293,—	6 678,36
Benkoelen	1 123 948,—	970,64
Djambi	2 366 927,—	46 978,60
Billiton	522 833,—	1 949,36
Atjeh en onderhoorigheden	933 659,—	12 031,41^5
Palembang	1 816 057,—	51 696,23^5
Bangka en onderhoorigheden	41 279,—	5 208,02
Riouw en onderhoorigheden	607 642,—	10 934,20
Westerafdeeling van Borneo	4 738,—	705,50
Zuider- en Oosterafd. van Borneo	305 408,—	2 496,10
Manado	878 461,—	9 403,43
Bali en Lombok	2 592 692,—	4 268,40
Celebes en onderhoorigheden	376 919,—	2 923,09
Amboina	72 896,—	43 820,48
Totalen	1 258 766,—	f 227 299,62

VII. Betaalde schadeloosstellingen voor gronden in het bezit van derden, waarover door het Land in 1928 is beschikt.

GEWESTEN.	Betaalde schadeloosstellingen.	DE GRONDEN WAREN BENOODIGD VOOR:
West-Java	f 10 338,57	bevloeiingswerken (37 619 M². grond).
Id.	47 050,11	bevloeiingswerken (1 871 608 M². grond).
Id.	9 454,63	den Provincialen Waterstaat (222 460 M². grond).
Id.	87 908,86	bevloeiingswerken (1 589 466 M². sawahgrond, 1 233 368 M². droge grond).
Id.	—	den dienst der Staatsspoorwegen, den dienst van het Boschwezen, Waterkracht en Electriciteit, den dienst der Landsgebouwen, het departement van Oorlog en de provincie West-Java.
Id.	9 329,09	den dienst van Waterkracht en Electriciteit (28 563 M². grond).
Id.	564,88	den dienst der Staatsspoorwegen (3 980 M². grond).
Id.	38 788,10	bevloeiingswerken ($144\frac{203}{500}$ bouw grond).
Id.	17 555,44	bevloeiingswerken en een suikeronderneming (191 459 M². grond).
Midden-Java	68 003,01	bevloeiingswerken (724 882 M². grond).
Id.	42,60	bevloeiingswerken (115 vierkante Rijnlandsche roeden tegen f 0,20 tot f 0,30 per M².).
Id.	—	—
Id.	—	aanleg van railbanen van de Semarang—Cheribon Stoomtrammaatschappij (voor sawahgrond van f 500 tot f 1000 per bouw, voor droge grond van f 100 tot f 750 per bouw en voor erven van f 200 tot f 300 per bouw).
Id.	28,—	bevloeiingswerken ($6\frac{1}{4}$ vierkante Rijnlandsche roeden).
Id.	10 490,16	gewestelijke doeleinden, den dienst der Burgerlijke Openbare Werken en den dienst der Staatsspoorwegen.
Oost-Java	—	bevloeiingswerken (voor sawahgrond f 500 per bouw en voor tegalgrond f 300 per bouw).
Id.	—	den dienst der Staatsspoorwegen (De schadeloosstellingen varieerden tusschen f 1000 en f 2000 per bouw).
Id.	—	suikerondernemingen, bevloeiingswerken, gewestelijke en gemeentelijke doeleinden (voor sawahgrond tot f 1000 per bouw, voor tegalgrond van f 200 tot f 400 per bouw en voor erven van f 200 tot f 300 per bouw).
Id.	961,88	—
Id.	23 025,49	bevloeiingswerken.
Id.	4 157,59	bevloeiingswerken (31 167 M². grond).
Id.	60,—	den bouw van een Inlandsche school (1 660 M². grond).
Id.	65,25	plaatselijke werken in het district Lamongan.
Id.	8 007,27	het uitvoeren van het 3de gedeelte der Dloewang-werken in het regentschap Panaroekan.

Bijlage L.

(Zie hoofdstuk J, afd. III, van het verslag.)

STAAT

aangevende den bestaanden toestand op het einde van 1927 met betrekking tot het grondbezit der Inlandsche bevolking in de gouvernementslanden van Java en Madoera.

GEWESTEN.	Afdeelingen.	Aantal desa's.	A. Aantal desa's, waar alleen erfelijk individueel bezit der bouwgronden wordt aangetroffen.	B. Aantal desa's, waar alleen ... gronden wordt ... met jaarlijksche verdeeling van den grond.	met verdeeling van den grond om de twee of meer jaren.
1.	2.	3.	4.	5.	6.
Bantam	Bantam	549	549	—	—
		549	549	—	—
Batavia	Batavia	187	173 *a*)	—	—
	Krawang	350	350	—	—
	Buitenzorg	157	154	—	—
		694	677	—	—
Preanger-Regentschappen	West-Priangan	280	280	—	—
	Midden-Priangan	414	406	—	—
	Oost-Priangan	547	433	—	—
		1 241	1 119	—	—
Cheribon	Cheribon	545	3	—	—
	Indramajoe	445	205	1	—
		990	208	1	—
Pekalongan	Pekalongan	567	49	—	—
	Tegal	305	92	4	7
	Brebes	277	150	—	—
	Pemalang	217	61	—	—
		1 366	352	4	7
Semarang	Semarang	123	—	—	—
	Salatiga	287	—	—	—
	Kendal	313	—	—	—
	Demak	497	—	—	2
	Pati	416	11	—	9
	Koedoes	340	70	—	—
		1 976	81	—	11
Rembang	Rembang	297	9	—	—
	Blora	306	44	7	—
	Bodjonegoro	430	7	—	—
	Toeban	328	49	—	—
		1 361	109	7	—
Soerabaja	Soerabaja	267	33	40	13
	Sidoardjo	352	1	133	—
	Modjokerto	323	4	122	—
	Djombang	307	6	32	2
	Noord-Soerabaja (Grisee)	744	47	8	3
		1 993	91	335	18
Madoera	Pamekasan	191	183 *b*)	—	—
	Soemenep	331	323 *c*)	—	—
	Bangkalan	282	272	—	—
	Sampang	195	192	—	—
		999	970	—	—

a) Voor de districten Weltevreden en Batavia zijn de wijken als desa's beschouwd.
b) Hieronder begrepen 1 desa, waarvan 1 gehucht perdikan is, waar dus de bijzondere rechtstoestand van den grond uitzondering is, *geen* regel.
c) Idem 13 desa's met 10 perdikan gehuchten.

communaal bezit der bouw- aangetroffen:		C. Aantal desa's met gemengd bezit der bouwgronden:				D. Aantal desa's, waar een bijzondere rechtstoestand van den bouwgrond regel is, zooals bij de meeste perdikan-desa's, enz.	E. Aantal desa's niet in het bezit van bouw-gronden.
met vaste aandeelen.	met jaarlijksche of meer-jaarlijksche verdeeling of met periodieke verdeeling en vaste aandeelen naast elkander.	met jaarlijksche verdeeling der communale gronden.	met verdeeling van de communale gronden om de twee of meer jaren.	met vaste aandeelen in de communale gronden.	met jaarlijksche en meer-jaarlijksche verdeeling of met periodieke verdeeling en vaste aandeelen naast elkander.		
7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	14 a)
—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	3
—	—	—	—	—	—	—	17
—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	8
—	—	—	—	114	—	—	—
—	—	—	—	114	—	—	8
—	—	—	—	540	—	—	2
50	—	—	—	119	70	—	—
50	—	—	—	659	70	—	2
192	1	—	—	313	1	—	11
76	20	—	2	101	1	—	2
—	—	—	—	127	—	—	—
24	—	—	—	132	—	—	—
292	21	—	2	673	2	—	13
45	—	—	—	20	—	12	46
67	—	—	—	220	—	—	—
104	—	—	—	204	—	2	3
237	2	1	31	223	—	1	—
48	1	—	47	281	1	1	17
20	—	—	26	214	—	4	6
521	3	1	104	1 162	1	20	72
—	—	8	184	70	14	—	12
—	—	56	168	28	2	1	—
—	—	95	237	24	67	—	—
—	—	62	137	42	29	—	9
—	—	221	726	164	112	1	21
1	3	24	71	3	17	—	62
—	—	207	4	—	—	1	6
3	8	153	6	6	13	—	8
4	—	183	12	58	8	1	1
17	3	61	102	395	74	3	31
25	14	628	195	462	112	5	108
—	—	—	—	—	—	7	1
—	—	—	—	—	—	—	8
—	—	—	—	—	—	10	—
—	—	—	—	—	—	3	—
—	—	—	—	—	—	20	9

GEWESTEN.	Afdeelingen.	Aantal desa's.	A. Aantal desa's, waar alleen erfelijk individueel bezit der bouwgronden wordt aangetroffen.	B. Aantal desa's, waar alleen gronden wordt	
				met jaarlijksche verdeeling van den grond.	met verdeeling van den grond om de twee of meer jaren.
1.	2.	3.	4.	5.	6.
Pasoeroean	Pasoeroean	240	66	—	—
	Bangil	163	5	31	—
	Malang	408	84	—	—
	Probolinggo	146	146	—	—
	Kraksaän	213	213	—	—
	Loemadjang	168	168	—	—
		1 338	682	31	—
Besoeki	Bondowoso	202	202	—	—
	Djember	214	214	—	—
	Panaroekan	198	196	—	—
	Banjoewangi	126	124	—	—
		740	736	—	—
Banjoemas	Banjoemas	186	4	—	—
	Poerwokerto	180	4	—	—
	Poerbolinggo	486	43	—	—
	Tjilatjap	222	107	—	—
		1 074	158	—	—
Kedoe	Magelang	399	398	—	—
	Temanggoeng	288	288	—	—
	Poerworedjo	442	436	—	—
	Keboemen	464	74	—	—
	Wonosobo	306	68	—	—
		1 899	1 264	—	—
Madioen	Madioen	233	15	6	11
	Ngawi	215	12	—	—
	Magetan	236	1	9	37
	Ponorogo	467	40	2	17
		1 151	68	17	65
Kediri	Kediri	369	13	7	1
	Toeloengagoeng	419	51	5	3
	Berbek	277	5	17	2
	Blitar	244	74	—	—
		1 309	143	29	6
	Totalen	18 680	7 207	424	107

communaal bezit der bouwgronden aangetroffen:		C. Aantal desa's met gemengd bezit der bouwgronden:				D.	E.
met vaste aandeelen. 7.	met jaarlijksche of meer-jaarlijksche verdeeling of met periodieke verdeeling en vaste aandeelen naast elkander. 8.	met jaarlijksche verdeeling der communale gronden. 9.	met verdeeling van de communale gronden om de twee of meer jaren. 10.	met vaste aandeelen in de communale gronden. 11.	met jaarlijksche en meer-jaarlijksche verdeeling of met periodieke verdeeling en vaste aandeelen naast elkander. 12.	Aantal desa's, waar een bijzondere rechtstoestand van den bouwgrond regel is, zooals bij de meeste perdikan-desa's, enz. 13.	Aantal desa's, niet in het bezit van bouwgronden. 14.
—	—	—	—	165	—	—	9
14	9	52	—	41	9	—	2
—	—	—	—	322	1	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—
14	9	52	—	528	10	—	12
—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	4
—	—	42	1	115	21	3	—
1	—	44	11	94	20	6	—
—	—	—	14	294	107	28	—
10	—	—	—	101	—	1	3
11	—	86	26	604	148	38	3
—	—	—	—	—	—	1	—
—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	6	—
110	—	—	—	277	—	2	1
—	—	—	—	238	—	—	—
110	—	—	—	515	—	9	1
4	—	55	104	15	17	6	—
—	—	13	29	158	—	—	3
9	5	60	54	38	17	4	2
8	21	76	62	159	75	6	1
21	26	204	249	370	109	16	6
1	3	140	13	131	52	—	8
10	—	100	70	158	16	3	3
11	—	146	71	11	13	—	1
—	—	—	6	164	—	—	—
22	3	386	160	464	81	3	12
1 066	76	1 578	1 462	5 715	645	112	288

Bijlage M.

(Zie hoofdstuk K, afd. I, § 1 B en C, van het verslag.)

OVERZICHT

van de in 1928 toegekende subsidiën ten behoeve van de particuliere Europeesche lagere scholen, Hollandsch-Inlandsche scholen, schakelscholen en Hollandsch-Chineesche scholen, zoomede van de particuliere Mulo-scholen.

Vereeniging of instelling; plaats (wijk), waar de school gevestigd is.	Aard en richting der scholen.	Aantal leerlingen, dat op 15 Januari 1928 als werkelijk schoolgaande bekend stond.	Bedrag van de opbrengst der schoolgelden over 1928. Totaal bedrag.	Bedrag van de opbrengst der schoolgelden over 1928. Gemiddeld bedrag per leerling per jaar.	Aantal leer… Overeenkomende rang bij het openbaar Europeesch onderwijs. 1ste kl.	2de kl.	3de kl.	krac… Totaal aantal
Java en Madoera.								
Bandoeng.								
1. Bandoengsche schoolvereeniging, Riouwstraat.	Gemengde neutrale school.	194	f 34 112,—	f 167,04	1	2	2	
2. Idem, Ambonstraat.	Idem.	201	35 601,30	172,20	1	4	1	
3. Idem.	Idem.	143	7 403,—	58,74	1	3	—	
4. Indo-Europeesche schoolvereeniging, Naripanweg.	Idem.	259	10 975,—	50,64	1	4	2	
5. Vereeniging voor Christelijke scholen te Batavia, Helmersweg.	Gemengde Christelijke school.	208	16 384,50	87,24	1	3	2	
6. Vereeniging voor Christelijke scholen te Batavia.	Idem.	270	18 500,—	78,—	1	3	4	
7. Zusters Ursulinen, Oud Merdika.	Roomsch-katholieke meisjesschool.	322	19 330,75	60,—	1	2	6	
8. Christelijk onderwijs.	Gemengde Christelijke school.	182	11 045,—	81,—	1	2	1	
9. Roomsch-katholiek Kerk- en Armbestuur, St. Berchmans.	Roomsch-katholieke jongensschool.	304	16 163,—	62,88	1	4	4	
Batavia.								
10. Carpentier Alting-Stichting, Koningsplein n°. 14.	Neutrale jongensschool.	258	33 382,19	150,92	1	3	3	
11. Idem.	Neutrale meisjesschool.	223	31 619,27	158,16	1	2	3	
12. Idem.	Gemengde neutrale school.	203	24 523,94	130,80	1	3	2	
13. Gemeente Batavia, Pasar Tjiplak.	Idem.	225	27 622,20	133,44	1	3	2	
14. Vereeniging voor Christelijke scholen.	Gemengde Christelijke school.	505	39 281,50	84,48	1	5	6	
15. Idem.	Idem.	†	25 655,90	77,76	1	3	4	
16. Idem, Salemba 14.	Christelijke meisjesschool.	†	5 953,50	75,60	1	2	4	
17. Paul Krugerschool.	Gemengde Christelijke school.	278	20 759,02	69,—	1	4	3	
18. Broederschool, Koningsplein.	Roomsch-katholieke jongensschool.	253	21 538,44	66,72	1	3	2	
19. Zusters Ursulinen.	Roomsch-katholieke meisjesschool.	466	2 373,—	63,—	1	3	7	
20. Idem.	Idem.	91	713,—	45,—	—	2	1	
21. Idem.	Idem.	221	16 463,—	76,20	1	2	3	
22. Idem.	Idem.	324	8 506,—	28,08	1	2	5	
23. Idem.	Idem.	149	—	—	1	1	2	
24. Strada-vereeniging.	Roomsch-katholieke school.	445	13 119,37	35,52	1	3	7	
Buitenzorg.								
25. Buitenzorgsche schoolvereeniging, Verlengde Feithweg.	Gemengde neutrale school.	175	18 149,—	10,19	1	2	2	
26. Vereeniging voor Christelijke scholen te Batavia, Feithweg.	Gemengde Christelijke school.	148	10 439,—	73,68	1	3	1	
27. Zusters Ursulinen, Groote weg.	Roomsch-katholieke meisjesschool.	245	8 578,25	36,—	1	1	5	
28. Gesticht van den H. Vincentius à Paulo.	Gemengde Roomsch-katholieke Gestichtsschool.	216	397,50	3,36	1	3	2	
Jogjakarta.								
29. Neutrale schoolvereeniging, Toegoe.	Gemengde neutrale school.	205	29 825,—	264,—	1	3	2	
30. Vereeniging voor scholen met den Bijbel, Toegoe Wetan.	Gemengde Christelijke school.	247	19 325,—	13,34	1	4	2	
31. Zusters Franciscanessen, Wilhelminapark.	Roomsch-katholieke meisjesschool.	253	14 779,—	54,—	1	1	5	
32. Roomsch-katholiek Kerk- en Armbestuur.	Roomsch-katholieke jongensschool.	182	8 454,30	47,88	1	3	1	

...esch... lagere scholen.

...leer... 3de kl.	...krachten. Totaal aantal verplichte leerkrachten.	Aantal niet-verplichte leerkrachten.	Subsidies in 1928 toegekend: voor het verplicht personeel (onzuiver bedrag gebaseerd op den toestand op 15 Januari 1928).	voor standplaats-toelage.	voor het geven van onderwijs in hand-werken.	voor school-bedienden.	voor de huurwaarde.	voor onderhoud en aan-vulling der eerste inrichting.	voor onderhoud van gebouwen.	voor leer-middelen.	Algemeene totalen.
2	5	2	f 23 970,—	f 505,—	—	f 270,—	f 4 860,—	f 83,—	—	—	f 29 688,—
1	6	1	30 570,—	1 536,—	—	360,—	—	1 332,—	—	—	33 798,—
—	4	3	22 140,—	717,50	—	270,—	—	987,—	—	—	24 114,50
2	7	1	35 520,—	1 800,—	—	390,—	—	—	—	—	37 710,—
2	6	1	25 050,—	1 620,—	—	180,—	—	373,—	f 228,—	—	27 451,—
4	8	—	32 985,—	600,—	f 600,—	360,—	—	20,—	67,—	—	34 632,—
6	9	7	25 640,—	—	—	360,—	5 445,—	362,—	—	—	31 807,—
1	4	2	22 160,—	1 045,—	—	180,—	3 321,—	252,—	—	—	26 958,—
4	9	3	32 705,—	3 336,—	—	360,—	—	1 037,—	75,—	—	37 513,—
3	7	3	33 350,—	1 161,—	—	360,—	3 645,—	86,—	—	—	38 602,—
3	6	2	29 010,—	—	—	360,—	3 879,—	74,—	—	—	33 323,—
2	6	1	35 740,—	2 100,—	—	360,—	4 032,—	93,—	—	—	42 325,—
2	6	1	21 405,—	960,—	—	360,—	—	180,—	849,—	—	23 754,—
6	12	—	46 650,—	3 060,—	+	360,—	2 700,—	262,—	—	—	53 032,—
4	8	—	29 700,—	2 215,—	—	360,—	—	98,—	—	—	32 373,—
4	7	1	24 860,—	—	—	180,—	1 350,—	178,—	—	—	26 568,—
3	8	3	31 020,—	4 121,—	—	360,—	3 948,—	137,—	—	—	39 586,—
2	6	1	32 960,—	—	—	360,—	4 914,—	103,—	—	—	38 337,—
7	11	4	52 011,—	—	—	720,—	8 940,—	291,—	—	—	61 962,—
1	3	1	9 900,—	—	—	—	—	—	—	—	9 900,—
3	6	2	31 689,96	—	—	360,—	2 745,—	142,—	—	—	34 936,96
5	8	—	30 440,04	—	—	180,—	3 420,—	—	—	—	34 040,04
2	4	2	17 949,96	—	—	140,—	1 800,—	813,—	—	—	20 702,96
7	11	—	36 090,04	1 938,—	—	360,—	—	3 641,50	6 048,—	—	48 077,54
2	5	2	22 575,—	795,—	—	180,—	—	611,—	831,—	—	24 992,—
1	5	1	22 113,33	300,—	250,—	180,—	2 160,—	148,—	—	—	25 151,33
5	7	1	24 429,90	—	—	360,—	620,—	120,—	—	—	25 529,90
2	6	1	24 450,—	450,—	—	324,—	—	—	—	—	25 224,—
2	6	2	30 210,—	2 100,—	—	360,—	3 264,—	81,—	—	—	36 015,—
2	7	1	33 496,68	3 120,—	—	360,—	2 160,—	—	—	—	39 136,68
5	7	—	26 960,—	480,—	—	360,—	2 250,—	182,—	—	—	302,32
1	5	—	21 450,—	2 280,—	—	180,—	1 458,—	103,—	—	—	25 471,—

Vereeniging of instelling; plaats (wijk), waar de school gevestigd is.	Aard en richting der scholen.	Aantal leerlingen, dat op 15 Januari 1928 als werkelijk schoolgaande bekend stond.	Bedrag van de opbrengst der schoolgelden over 1928. Totaal bedrag.	Gemiddeld bedrag per leerling per jaar.	Aantal leer Overeenkomende rang bij het openbaar Europeesch onderwijs. 1ste kl.	2de kl.	3de kl.
Madioen.							
33. St. Ursula-stichting, te Madioen.	Roomsch-katholieke meisjesschool.	159	f 6 976,—	f 42,—	1	1	3
Magelang.							
34. School met den Bijbel.	Gemengde Christelijke school.	121	7 846,50	64,92	1	2	1
35. Zusters Franciscanessen.	Roomsch-katholieke meisjesschool.	205	12 000,—	54,—	1	1	5
Malang.							
36. Schoolvereeniging Malang, Emmastraat.	Gemengde neutrale school.	218	34 599,35	130,68	1	4	1
37. Vereeniging voor Christelijke scholen, Aloon-Aloon Noord.	Gemengde Christelijke school.	346	22 379,25	88,68	1	5	2
38. Zusters Ursulinen, Tjilaket.	Roomsch-katholieke meisjesschool.	277	28 350,—	95,60	1	1	5
39. Zusters Ursulinen.	Idem.	186	3 861,60	49,88	1	1	3
Meester-Cornelis.							
40. Nederlandsch-Indisch Onderwijzersgenootschap.	Gemengde neutrale school.	178	16 681,75	82,32	1	2	2
41. Vereeniging voor Christelijke scholen.	Gemengde Christelijke school.	274	20 033,50	71,52	1	1	5
42. Zusters Ursulinen.	Roomsch-katholieke meisjesschool.	217	16 396,50	75,—	1	1	4
Poerbalingga.							
43. Vereeniging voor neutraal onderwijs, Heerenstraat.	Gemengde neutrale school.	79	—	—	1	1	1
Prabalingga.							
44. Vereeniging „Onze Lieve Vrouwe".	Roomsch-katholieke meisjesschool.	133	—	—	1	—	3
Semarang.							
45. Schoolvereeniging, Bodjongpark.	Gemengde neutrale school.	259	—	—	1	5	2
46. Idem, Paralelweg.	Idem.	164	25 017,50	155,88	1	2	2
47. School met den Bijbel, Sidadadiweg (Karreweg).	Gemengde Christelijke school.	230	11 797,25	47,16	1	2	3
48. Zusters Franciscanessen, Bangkong.	Roomsch-katholieke meisjesschool.	303	16 380,—	55,—	1	1	6
49. Idem, Gedangan.	Idem.	272	15 660,—	60,—	1	1	4
50. St. Xaverius.	Roomsch-katholieke jongensschool.	165	3 781,—	24,—	1	2	2
51. Idem.	Idem.	181	10 676,50	60,—	1	2	2
52. Roomsch-katholieke Weeshuisschool, Gedangan.	Roomsch-katholieke meisjesschool.	182	—	—	1	1	2
53. Idem, Tjandi.	Roomsch-katholieke jongensschool.	174	—	—	1	1	3
54. Protestantsche Weeshuisschool.	Gemengde Christelijke school.	171	—	—	1	1	4
Soekaboemi.							
55. Vereeniging voor Christelijke scholen, Van Limburg Stirum-van Sminia-school, Buitenweg.	Idem.	219	—	—	1	4	2
56. Zusters Ursulinen.	Roomsch-katholieke meisjesschool.	174	7 671,81	34,42	1	—	4
Soerabaja.							
57. Vereeniging „de Meisjesschool", Genteng.	Neutrale meisjesschool.	369	58 478,70	158,40	1	5	3
58. Vereeniging tot bevordering van gereformeerd onderwijs, Tegalsari.	Gemengde Christelijke school.	210	21 573,45	105,—	1	3	2
59. Vereeniging tot oprichting en instandhouding van Christelijke scholen.	Idem.	255	11 989,50	48,96	1	1	4

krachten.		Subsidies in 1928 toegekend:								
Totaal aantal verplichte leerkrachten.	Aantal niet-verplichte leerkrachten.	voor het verplicht personeel (onzuiver bedrag gebaseerd op den toestand op 15 Januari 1928).	voor standplaats-toelage.	voor het geven van onderwijs in hand-werken.	voor school-bedienden.	voor de huurwaarde.	voor onderhoud en aan-vulling der eerste inrichting.	voor onderhoud van gebouwen.	voor leer-middelen.	Algemeene totalen.
5	1	f 22 851,—	—	—	f 180,—	f 3 546,—	f 124,—	—	—	f 26 701,—
4	—	20 360,—	f 840,—	f 300,—	180,—	1 221,—	9,—	—	—	22 910,—
7	1	20 830,—	—	—	360,—	1 575,—	63,—	—	—	22 828,—
6	1	23 379,96	—	—	360,—	—	97,—	f 463,—	—	24 299,96
8	3	38 089,92	3 600,—	600,—	360,—	412,44	1 290,—	1 160,—	—	45 512,36
7	1	32 370,—	—	—	360,—	2 875,—	1 561,—	—	—	37 166,—
5	1	18 288,75	—	—	180,—	1 449,—	127,—	—	—	20 044,75
5	2	28 860,—	1 780,—	600,—	270,—	—	99,—	132,—	—	31 741,—
7	—	25 290,—	1 080,—	—	360,—	4 500,—	53,—	—	—	31 283,—
6	1	34 410,—	—	—	360,—	2 925,—	93,—	—	—	37 788,—
3	—	14 650,—	—	—	108,—	—	137,—	47,—	—	14 942,—
4	1	7 305,—	—	—	90,—	369,—	1 871,—	—	—	9 635,—
8	4	36 315,—	—	—	360,—	4 945,50	533,—	—	—	42 153,50
5	1	21 750,—	—	—	180,—	—	45,—	—	—	21 975,—
6	1	23 363,26	972,—	600,—	360,—	3 753,—	146,—	—	—	29 194,26
8	—	19 470,—	—	—	360,—	2 712,—	232,—	—	—	22 774,—
6	—	37 150,—	—	—	360,—	2 250,—	589,—	—	—	40 349,—
5	—	22 350,—	1 500,—	—	180,—	2 214,—	—	—	—	26 244,—
5	1	25 575,—	3 017,50	—	180,—	—	166,—	—	—	28 938,50
4	1	23 820,—	—	—	240,—	3 000,—	802,—	—	—	27 862,—
5	2	29 100,—	—	—	240,—	3 000,—	1 022,—	—	—	33 362,—
6	—	22 080,—	540,—	—	180,—	4 326,—	972,—	—	—	28 098,—
7	—	33 930,—	—	800,—	240,—	—	1 656,—	127,—	—	36 753,—
5	1	9 044,98	—	—	90,—	1 845,—	2 084,—	—	—	13 063,98
9	5	43 410,—	360,—	—	360,—	3 720,—	131,—	—	—	47 981,—
6	1	27 175,—	2 255,—	—	360,—	2 260,56	—	—	—	32 050,56
6	—	19 400,—	1 080,—	—	360,—	—	244,—	—	—	21 084,—

Vereeniging of instelling; plaats (wijk), waar de school gevestigd is.	Aard en richting der scholen.	Aantal leerlingen, dat op 15 Januari 1928 als werkelijk schoolgaande bekend stond.	Bedrag van de opbrengst der schoolgelden over 1928. Totaal bedrag.	Gemiddeld bedrag per leerling per jaar.	Aantal leer[krachten] Overeenkomende rang bij het openbaar Europeesch onderwijs. 1ste kl.	2de kl.	3de kl.
60. Broederschool, Anita Boulevard.	Roomsch-katholieke jongensschool.	252	f 9 493,60	f 43,20	1	1	7
61. Idem, Tempelstraat.	Idem.	231	18 371,50	83,40	1	2	3
62. Zusters Ursulinen, Kepandjen I.	Roomsch-katholieke meisjesschool.	241	17 654,—	84,—	1	1	4
63. Idem, Kepandjen II.	Idem.	266	9 050,75	34,80	1	1	5
64. Idem, Koepang Boulevard.	Idem.	296	2 185,—	90,—	1	2	4
Soerakarta.							
65. Vereeniging tot oprichting en instandhouding van Christelijke scholen en Internaten, Margajoedan.	Gemengde Christelijke school.	120	8 986,93	81,—	1	2	1
66. Roomsch-katholiek Kerk- en Armbestuur.	Gemengde Roomsch-katholieke school.	252	—	—	1	3	3
67. Neutrale Europeesche schoolvereeniging.	Gemengde neutrale school.	223	10 013,25	76,32	1	3	1
Tegal.							
68. Semarang—Cheribon Stoomtrammaatschappij, Panggoeng.	Idem.	159	10 810,45	68,04	1	1	3
Tjimahi.							
69. Vereeniging „de Protestantsche school".	Gemengde Christelijke school.	82	2 346,50	62,52	1	1	1
Totalen voor Java en Madoera . .		15 238	f 992 034,07	f 67,26	68	156	208
Buitengewesten.							
Brastagi.							
1. De Plantersvereeniging „Brastagi".	Gemengde neutrale school.	105	12 656,25	131,52	1	2	1
Medan.							
2. Medansche schoolvereeniging, Ceramstraat.	Idem.	230	22 295,25	115,80	1	4	1
3. Vereeniging voor Christelijke scholen, Residentsweg.	Gemengde Christelijke school.	143	10 369,18	79,15	1	2	1
4. Gesticht voor opvoeding en onderwijs te Dongen.	Gemengde Roomsch-katholieke school.	204	8 326,55	48,—	1	1	4
Padang.							
5. Zusters van Liefde, tegenover de Roomsch-katholieke kerk.	Roomsch-katholieke meisjesschool.	258	9 870,—	39,—	1	1	3
6. Vereeniging Apostolische Prefectuur Sumatra.	Roomsch-katholieke jongensschool.	273	9 341,63	38,88	1	3	3
Pematangsiantar.							
7. Schoolvereeniging Simeloengoen.	Gemengde neutrale school.	70	7 226,83	123,72	1	—	1
Tebingtinggi.							
8. Schoolvereeniging Tebingtinggi, Bindjei-weg.	Idem.	62	4 015,—	—	1	1	1
Totalen voor de Buitengewesten . .		1 345	f 84 100,69	f 72,—	8	14	15

(…leer)krachten.			Subsidies in 1928 toegekend:								
3de kl.	Totaal aantal verplichte leerkrachten.	Aantal niet-verplichte leerkrachten.	voor het verplicht personeel (onzuiver bedrag gebaseerd op den toestand op 15 Januari 1928).	voor standplaats-toelage.	voor het geven van onderwijs in handwerken.	voor school-bedienden.	voor de huurwaarde.	voor onderhoud en aanvulling der eerste inrichting.	voor onderhoud van gebouwen.	voor leer-middelen.	Algemeene totalen.
7	9	1	f 22 555,—	—	—	f 360,—	f 3 897,—	f 833,—	—	—	f 27 645,—
3	6	1	29 910,—	—	—	360,—	7 272,—	228,—	—	—	37 770,—
4	6	1	25 410,—	—	—	360,—	3 150,—	125,—	—	—	29 045,—
5	7	—	26 509,92	—	—	360,—	3 360,—	—	f 611,—	—	30 840,92
4	7	4	34 500,—	—	—	360,—	3 303,—	398,—	—	—	38 561,—
1	4	1	14 820,—	f 690,—	—	180,—	—	197,—	5,—	—	15 892,—
3	7	—	21 690,—	—	—	360,—	2 592,—	128,—	—	—	24 770,—
1	5	—	18 909,96	980,—	—	360,—	—	62,—	—	—	20 311,96
3	5	—	18 249,96	—	—	180,—	2 604,—	152,—	—	—	21 185,96
1	3	1	20 407,50	600,—	—	180,—	1 822,50	—	—	—	23 010,—
208	432	87	f 1 832 781,12	f 55 534,—	f 3 750,—	f 20 132,—	f 147 810,—	f 28 058,50	f 10 643,—	—	f 2 098 708,62
1	4	—	11 910,—	—	—	180,—	3 209,04	529,—	—	—	15 828,04
1	6	—	23 430,—	1 500,—	—	180,—	—	467,—	—	—	25 577,—
1	4	2	18 990,—	1 620,—	—	180,—	3 150,—	7,—	—	—	23 947,—
4	6	—	17 495,—	—	—	180,—	1 410,—	607,—	—	—	19 692,—
3	5	—	37 770,—	—	—	216,—	1 908,—	36,—	—	—	39 930,—
3	7	—	311 170,—	480,—	—	180,—	4 971,—	744,—	—	f 3 276,—	320 821,—
1	2	—	12 090,—	—	—	159,60	—	—	—	—	12 249,60
1	3	—	11 190,—	—	—	180,—	—	116,—	—	—	11 486,—
15	37	2	f 444 045,—	f 3 600,—	—	f 1 455,60	f 14 648,04	f 2 506,—	—	f 3 276,—	f 469 530,64

Vereeniging of instelling; plaats (wijk), waar de school gevestigd is.	Aard en richting der scholen.	Aantal leerlingen, dat op 15 Januari 1928 als werkelijk schoolgaande bekend stond.	Bedrag der opbrengst van de schoolgelden over 1928. Totaal bedrag.	Bedrag der opbrengst van de schoolgelden over 1928. Gemiddeld bedrag per leerling per jaar.	Aantal leerkrachten. Leerkrachten met: Europ. onderwijsbevoegdheden. 1ste kl.	2de kl.	3de kl.	Inlandsche onderwijsbevoegdheden. Hoogere kweeksch.	Kweekschool.	Fröbelakte.	Normaalschool.	Depoksch examen.
Java en Madoera.												
Ambarawa.												
1. Canisiusstichting.	Roomsch-katholieke schakelschool.	137	—	—	—	1	—	4	1	—	—	—
Bandoeng.												
2. Vereeniging Volksonderwijs, Tegallega Oost 25 (1ste school).	Gemengde neutrale school.	287	f 10 175,50	f 36,48	1	3	—	1	3	—	—	—
3. Idem, Kebon Kalapaweg 17 (2de school).	Idem.	318	10 990,—	34,45	1	1	2	—	3	1	—	—
4. Vereeniging Perhimpoenan Goeroe Bantoe, Roemer Visscherweg.	Idem.	211	6 678,25	31,65	1	—	2	2	2	—	—	—
5. Theosofisch Studiefonds.	Idem.	265	10 866,15	43,50	1	—	2	1	3	1	—	—
6. Vereeniging voor neutraal Hollandsch-Inlandsch onderwijs.	Idem.	201	5 549,50	32,52	1	1	1	—	2	1	—	—
7. Centrale Commissie voor de oprichting en instandhouding van Hollandsch-Inlandsche en Hollandsch-Chineesche scholen, Padjagalanweg (1ste school).	Gemengde Christelijke school.	341	14 064,50	40,80	1	—	3	—	1	1	2	—
8. Idem, Nieuwe kerkhoflaan (2de school).	Idem.	328	11 658,25	38,25	1	—	4	—	2	1	—	—
9. Ksatrian-Instituut.	Gemengde neutrale school.	247	6 232,50	—	1	—	5	—	1	1	—	—
Batavia.												
10. Gem. Batavia, Gondangdia (1ste school).	Idem.	281	8 644,50	31,44	1	1	1	1	3	1	—	—
11. Idem, Drossaersweg (2de school).	Idem.	231	6 524,25	31,56	1	2	—	1	3	1	—	—
12. Idem (3de school).	Gemengde neutrale schakelschool.	125	1 402,50	12,72	1	1	—	2	—	—	—	—
13. Bataviasche Kartini-school, Goenoeng Saharie.	Neutrale meisjesschool.	345	8 364,70	32,16	—	1	—	1	2	1	—	—
14. Theosofische Vereen., Blavatskypark.	Gemengde neutrale school.	400	16 431,70	42,—	1	2	—	—	4	1	—	—
15. Vereeniging tot oprichting en instandhouding van Christelijke scholen, Kwitang.	Gemengde Christelijke school.	348	14 648,05	48,—	1	1	5	—	—	—	—	—
16. Vereeniging tot oprichting en instandhouding van Christelijke-Hollandsch-Inlandsche en Hollandsch-Chineesche scholen Tanah Njonja.	Idem.	353	14 540,70	48,—	1	1	3	—	2	1	—	—
17. Strada-vereeniging, Wilhelminapark.	Gemengde Roomsch-katholieke school.	330	7 828,75	25,68	1	1	2	—	3	1	—	—
18. Perserikatan Moehamadyah Tjabang Betawi.	Mohammedaansche school met den Koran.	236	569,50	33,36	—	—	—	2	4	1	—	—
Blitar.												
19. Johan Gabriel-Stichting.	Gemengde Roomsch-katholieke school.	116	2 644,50	21,—	—	1	1	—	1	1	—	—
Buitenzorg.												
20. Theosofisch Studiefonds.	Gemengde neutrale school.	230	8 402,50	42,—	1	—	2	1	3	—	—	—
21. Buitenzorgsche Kartini-school, Feithweg.	Neutrale meisjesschool.	194	4 922,50	25,80	1	1	2	—	2	1	—	—
Cheribon.												
22. Cheribonsche Kartini-school.	Idem.	196	5 876,50	24,88	—	—	2	—	4	—	—	—
Jogjakarta.												
23. Vereeniging voor neutraal lager onderwijs, Danoeredjan (1ste school).	Idem.	283	13 583,50	46.20	1	2	1	—	4	—	—	—
24. Idem (2de school).	Neutrale jongensschool.	193	8 659,50	45,60	1	2	3	—	—	—	—	—

Inlandsche en schakelscholen.

(...leer)krachten.		Subsidies in 1928 toegekend:									
Totaal aantal verplichte leerkrachten.	Aantal niet-verplichte leerkrachten.	voor het verplicht personeel (onzuiver bedrag gebaseerd op den toestand op 15 Januari 1928).	voor het geven van onderwijs in Nederlandsch.	voor het geven van onderwijs in handwerken.	voor standplaatstoelagen.	voor schoolbedienden.	voor huurwaarde.	voor eerste inrichting, onderhoud en aanvulling daarvan.	voor onderhoud van gebouwen.	voor leermiddelen.	Algemeene totalen.
6	—	f 5 305,—	—	—	—	f 60,—	—	f 1 206,—	—	f 822,—	f 7 393,—
8	—	26 152,44	f 600,—	f 600,—	f 2 058,—	360,—	—	164,—	f 145,—	—	30 079,44
8	—	23 542,44	600,—	300,—	1 524,—	180,—	f 2 250,—	13,—	—	—	28 409,44
7	—	17 760,—	600,—	—	706,—	157,44	1 890,—	254,—	—	—	21 367,44
8	1	14 858,94	600,—	300,—	535,50	162,—	2 070,60	404,—	—	—	18 931,04
6	—	4 561,50	—	—	851,—	135,—	1 800,—	922,—	—	—	8 269,50
8	—	21 637,44	600,—	600,—	1 566,—	240,—	—	96,34	60,—	—	24 799,78
8	—	22 302,—	600,—	600,—	1 305,—	240,—	—	686,—	48,—	—	25 781,—
8	—	23 630,60	600,—	600,—	600,—	360,—	2 716,50	530,—	—	2 532,—	31 569,10
8	—	17 205,—	—	—	1 311,—	360,—	6 300,—	229,—	—	—	25 405,—
8	—	17 235,—	—	—	1 179,—	360,—	6 210,—	650,—	—	—	25 634,—
4	—	12 600,—	—	—	1 236,—	180,—	1 964,52	944,—	—	—	16 924,52
5	1	21 950,57	—	—	465,—	315,—	—	—	—	—	22 730,57
8	1	35 117,—	600,—	300,—	996,—	360,—	561,—	496,—	195,—	—	38 625,—
7	—	26 452,44	—	—	—	360,—	—	355,—	—	160,—	27 327,44
8	—	20 227,44	600,—	—	1 025,—	202,56	112,56	1 004,—	199,—	—	23 370,56
8	—	19 039,56	600,—	—	1 686,—	157,56	1 458,—	217,—	483,75	—	23 641,87
7	—	4 955,—	—	—	—	162,—	2 040,—	661,—	—	1 956,—	9 774,—
4	2	10 782,50	—	—	—	180,—	—	135,—	300,—	—	11 397,50
7	—	15 899,94	600,—	—	400,04	144,—	1 350,—	—	—	—	18 393,98
7	—	19 710,—	600,—	900,—	—	157,44	—	157,—	—	—	21 524,44
6	—	12 465,—	600,—	—	—	156,—	630,—	355,—	—	—	14 206,—
8	—	22 845,—	600,—	—	1 227,—	126,—	1 971,—	—	—	—	26 769,—
6	—	14 390,—	300,—	—	—	108,—	2 132,94	—	—	—	16 930,94

Vereeniging of instelling; plaats (wijk), waar de school gevestigd is.	Aard en richting der scholen.	Aantal leerlingen, dat op 15 Januari 1928 als werkelijk schoolgaande bekend stond.	Bedrag der opbrengst van de schoolgelden over 1928.		Aantal lee							
					Leerkrachten met:							
					Europ. onderwijsbevoegdheden.			Inlandsche onderwijsbevoegdheden.				
			Totaal bedrag.	Gemiddeld bedrag per leerling per jaar.	1ste kl.	2de kl.	3de kl.	Hoogere kweeksch.	Kweekschool.	Fröbelakte.	Normaalschool.	Dopoksch
25. Vereeniging van Javaansche meisjesscholen, Wilhelminaschool, Gondholajoe.	Christelijke meisjesschool.	105	f 4 370,75	f 40,44	1	1	3	—	—	—	—	—
26. Vereeniging voor neutraal lager onderwijs aan Inlanders.	Gemengde neutrale schakelschool.	33	213,—	12,—	—	1	—	—	—	—	—	—
27. Vereeniging Scholen met den Bijbel, Bintaran (1ste school).	Gemengde Christelijke school.	254	10 190,—	41,88	1	1	2	—	3	—	—	—
28. Idem (2de school).	Idem.	301	3 074,—	43,44	1	1	3	—	1	—	1	—
29. Canisius-school, Kidoel Lodji (1ste school).	Gemengde Roomsch-katholieke school.	320	7 416,25	24,96	1	1	1	—	4	1	—	—
30. Idem (2de school).	Idem.	251	7 038,25	38,56	1	1	1	—	4	—	—	—
31. Idem (3de school).	Gemengde Roomsch-katholieke schakelschool.	144	1 493,75	11,28	1	—	—	3	—	—	—	—
32. Vereeniging Moehamadyah.	Gemengde neutrale school.	184	6 243,—	47,04	—	—	1	3	2	—	—	—
Garoet.												
33. Volksonderwijs, Regentsweg Tangsi.	Gemengde neutrale school.	298	8 537,50	28,50	1	1	2	3	—	1	—	—
34. Centrale Commissie voor de oprichting en instandhouding van Hollandsch-Inlandsche en Hollandsch-Chineesche scholen, Taloesweg.	Gemengde Christelijke school.	294	10 583,25	40,32	1	1	2	3	—	—	—	—
Gombong.												
35. Vereeniging voor Christelijk Hollandsch onderwijs ten behoeve van de Inlandsche bevolking, Heerenstraat 47.	Idem.	333	11 113,—	36,—	1	1	2	—	3	1	—	—
Kediri.												
36. Vereeniging voor Christelijke Hollandsch-Inlandsche scholen.	Idem.	204	6 387,75	36,—	1	—	2	—	3	—	—	—
Klaten.												
37. Vereeniging tot oprichting en instandhouding van Christelijke scholen en internaten, Kampoeng Klaseman.	Idem.	310	10 319,35	34,80	1	1	—	—	5	—	—	—
38. Canisius-school.	Gemengde Roomsch-katholieke school.	204	5 357,50	26,40	—	—	1	2	4	—	—	—
Koetoardjo.												
39. Vereeniging tot oprichting van Christelijke scholen.	Gemengde Christelijke schakelschool.	31	382,75	21,24	1	—	—	—	—	—	—	—
Madioen.												
40. Madioensche Kartini-school.	Neutrale meisjesschool.	283	7 474,50	28,92	—	—	3	—	4	1	—	—
Magelang.												
41. Vereeniging van Hollandsch-Javaansche scholen met den Bijbel.	Gemengde Christelijke school.	316	10 502,—	36,—	1	1	3	—	—	1	2	—
42. Idem.	Idem.	201	7 706,—	33,24	1	1	2	—	—	1	1	—
43. Idem.	Gemengde Christelijke schakelschool.	51	1 307,—	30,—	1	—	1	—	1	—	—	—

…al lee…		krachten.		Subsidies in 1928 toegekend:									
…e …en. Normaalschool.	Dopoksch…	Totaal aantal verplichte leerkrachten.	Aantal niet-verplichte leerkrachten.	voor het verplicht personeel (onzuiver bedrag gebaseerd op den toestand op 15 Januari 1928).	voor het geven van onderwijs in Nederlandsch.	voor het geven van onderwijs in handwerken.	voor standplaatstoelagen.	voor schoolbedienden.	voor huurwaarde.	voor eerste inrichting, onderhoud en aanvulling daarvan.	voor onderhoud van gebouwen.	voor leermiddelen.	Algemeene totalen.
—	—	5	—	f 15 345,—	f 600,—	—	f 135,—	—	f 1 047,—	—	f 215,—	f 1 260,—	f 18 602,—
—	—	1	—	4 560,—	—	—	540,—	f 45,—	—	—	—	—	5 145,—
—	—	7	—	21 075,—	600,—	f 300,—	1 794,—	144,—	—	f 90,—	—	—	24 003,—
1	—	7	—	23 652,—	600,—	600,—	1 476,—	172,—	—	13,—	91,—	—	26 604,—
—	—	8	—	24 645,—	600,—	—	762,—	180,—	—	172,—	40,—	—	26 399,—
—	—	7	—	23 400,—	600,—	—	846,—	180,—	—	160,—	29,—	—	25 215,—
—	—	4	—	12 840,—	—	—	582,—	228,—	1 173,—	481,—	—	1 728,—	17 032,—
—	—	6	—	8 295,—	600,—	—	905,50	135,—	—	1 358,—	—	2 208,—	13 501,50
—	—	8	1	21 306,—	600,—	—	—	270,—	1 449,—	354,—	—	—	23 979,—
—	—	7	—	18 015,—	600,—	600,—	—	180,—	—	435,—	60,—	—	19 890,—
—	—	8	—	22 362,—	600,—	—	—	180,—	—	310,—	812,—	—	24 264,—
—	—	6	—	11 115,—	—	—	—	90,—	—	244,—	51,—	—	11 500,—
—	—	7	—	12 825,—	600,—	—	—	360,—	—	164,—	35,—	—	13 984,—
—	—	7	—	14 720,—	600,—	—	—	144,—	—	97,—	778,—	—	16 339,—
—	—	1	—	4 260,—	—	—	—	135,—	408,—	3,—	—	—	4 806,—
—	—	8	—	12 675,—	600,—	—	—	180,—	—	—	—	—	13 455,—
2	—	8	—	23 565,—	600,—	—	852,—	270,—	—	—	45,—	—	25 332,—
1	—	6	1	17 040,—	600,—	—	675,—	270,—	3 411,—	49,—	—	—	22 045,—
—	—	3	—	10 177,50	—	—	300,—	162,—	1 125,—	280,50	—	—	12 045,—

Vereeniging of instelling; plaats (wijk), waar de school gevestigd is.	Aard en richting der scholen.	Aantal leerlingen, dat op 15 Januari 1928 als werkelijk schoolgaande bekend stond.	Bedrag der opbrengst van de schoolgelden over 1928. Totaal bedrag.	Gemiddeld bedrag per leerling per jaar.	Aantal leerkrachten. Leerkrachten met: Europ. onderwijsbevoegdheden. 1ste kl.	2de kl.	3de kl.	Inlandsche onderwijsbevoegdheden. Hoogere kweeksch.	Kweekschool.	Fröbelakte.	Normaalschool.	Depoksch examen.
44. Vereeniging „Canisius" (1ste school).	Gemengde Roomsch-katholieke schakelschool.	241	f 6 438,80	f 28,32	1	1	1	—	3	1	—	—
45. Idem (2de school).	Idem.	204	6 328,50	29,76	1	—	—	3	3	—	—	—
Malang.												
46. Malangsche Kartini-school.	Neutrale meisjesschool.	226	8 957,75	41,40	1	—	3	—	2	1	—	—
47. Het Nederlandsch Zendelinggenootschap.	Gemengde Christelijke school.	30	[1]) 389,—	14,76	—	1	—	—	—	—	—	—
48. Hollandsch-Inlandsche school op Christelijken grondslag.	Idem.	163	—	—	1	—	1	1	2	—	—	—
Mendoet.												
49. Vereeniging Roomsch-katholieke Kweekschool te Moentilan.	Roomsch-katholieke meisjesschool.	251	6 683,—	31,80	—	—	5	—	—	2	—	—
Madjawarna.												
50. Vereeniging van de Nederlandsche Zending, te Rotterdam.	Gemengde Christelijke school.	327	9 320,—	28,24	1	1	1	—	5	—	—	—
Moentilan.												
51. Hollandsch-Inlandsche school der vereeniging „Canisius" (1ste school).	Gemengde Roomsch-katholieke school.	207	6 277,50	31,20	1	1	1	—	4	—	—	—
52. Idem (2de school).	Idem.	216	6 621,25	30,60	1	1	1	—	4	—	—	—
Pasoeroean.												
53. Perhimpoenan Goeroe Bantoe.	Gemengde neutrale school.	188	5 485,25	30,60	1	1	1	3	—	—	—	—
Pekalongan.												
54. Pekalonganische Kartini-school.	Neutrale meisjesschool.	161	3 384,25	24,—	—	—	1	—	3	1	—	—
Prambanan.												
55. Prambanansche Ardjoeno-school.	Gemengde neutrale school.	152	4 378,—	18,—	—	—	2	1	2	1	—	—
Poerwakerta.												
56. Vereeniging van Hollandsch-Inlandsche scholen in de residentie Banjoemas.	Gemengde Christelijke school.	299	11 564,—	3 924,—	1	2	1	—	3	1	—	—
Poerwaredja.												
57. Vereeniging van Hollandsch-Inlandsche scholen van het Zendingsterrein der Gereformeerde Kerken, Lange Schoolweg (wijk Brengkelan).	Idem.	257	9 977,50	36,—	1	1	2	1	3	—	—	—
58. Hollandsch-Inlandsche school der vereeniging „Canisius".	Gemengde Roomsch-katholieke school.	298	6 889,50	2 544,—	1	1	1	—	3	1	—	—
Semarang.												
59. Gemeente Semarang, Gang Traverdoeli (1ste school).	Gemengde neutrale school.	285	9 352,75	26,16	1	1	1	1	3	1	—	—
60. Idem, Sempok (2de school).	Idem.	273	8 703,—	24,48	1	1	1	3	—	1	—	—
61. Semarangsche Kartini-school, Karreweg.	Neutrale meisjesschool.	293	9 479,75	36,96	1	1	3	—	2	1	—	—
62. Vereeniging van scholen met den Bijbel, Wilhelminapark.	Gemengde Christelijke school.	210	5 629,75	32,88	1	—	1	2	—	1	1	—

[1]) Juli t/m December 1928.

leer-	krachten.			Subsidies in 1928 toegekend:									
	Depoksch examen.	Totaal aantal verplichte leerkrachten.	Aantal niet-verplichte leerkrachten.	voor het verplicht personeel (onzuiver bedrag gebaseerd op den toestand op 15 Januari 1928).	voor het geven van onderwijs in Nederlandsch.	voor het geven van onderwijs in handwerken.	voor standplaatstoelagen.	voor schoolbedienden.	voor huurwaarde.	voor eerste inrichting, onderhoud en aanvulling daarvan.	voor onderhoud van gebouwen.	voor leermiddelen.	Algemeene totalen.
—	—	7	—	f 19 717,44	f 600,—	—	f 1 021,44	f 144,—	—	f 57,—	f 57,—	—	f 21 596,88
—	—	7	—	13 770,—	600,—	—	820,44	144,—	f 2 817,—	94,—	—	—	18 245,44
—	—	7	—	1 473,75	600,—	—	—	135,—	—	—	33,—	—	2 241,75
—	—	1	—	5 460,—	—	—	600,—	—	255,—	273,—	—	f 360,—	6 948,—
—	—	5	—	4 690,—	—	—	300,—	90,—	—	2 639,—	—	—	7 719,—
—	—	7	1	19 005,—	—	1 500,—	—	306,—	2 160,—	134,—	—	—	23 105,—
—	—	8	—	13 335,—	—	900,—	—	148,44	—	200,—	97,—	—	14 680,44
—	—	7	—	27 150,—	—	—	—	144,—	2 160,—	208,—	—	—	29 662,—
—	—	7	—	20 640,—	—	—	—	144,—	1 620,—	133,—	—	—	22 537,—
—	—	6	—	23 445,—	600,—	1 020,—	—	120,—	—	679,—	—	2 256,—	28 120,—
—	—	5	—	5 160,—	—	690,—	—	180,—	450,—	—	—	—	6 480,—
—	—	6	1	3 165,—	—	—	—	144,—	—	361,50	—	—	3 670,50
—	—	8	—	18 690,—	600,—	600,—	—	180,—	720,—	111,—	—	—	20 901,—
—	—	8	—	19 415,—	600,—	—	—	180,—	—	155,—	1 191,—	—	21 541,—
—	—	7	—	16 440,—	600,—	—	—	144,—	2 317,44	278,—	—	—	19 779,44
—	—	8	—	21 922,44	600,—	—	1 799,—	360,—	1 944,—	—	—	—	26 625,44
—	—	7	—	24 396,76	600,—	—	1 626,—	360,—	—	116,—	385,—	—	27 483,76
—	—	8	—	22 807,44	600,—	—	—	135,—	—	184,—	1 559,—	2 820,—	28 105,44
1	—	6	—	11 557,44	—	—	768,—	192,—	1 800,—	491,—	—	—	14 808,44

Vereeniging of instelling; plaats (wijk), waar de school gevestigd is.	Aard en richting der scholen.	Aantal leerlingen, dat op 15 Januari 1928 als werkelijk schoolgaande bekend stond.	Bedrag der opbrengst van de schoolgelden over 1928.		Aantal lee[…]								krac[…]
					Leerkrachten met:								
					Europ. onderwijsbevoegdheden.			Inlandsche onderwijsbevoegdheden.					
			Totaal bedrag.	Gemiddeld bedrag per leerling per jaar.	1ste kl.	2de kl.	3de kl.	Hoogere kweeksch.	Kweekschool.	Fröbel-akte.	Normaalschool.	Depoksch[…]	Totaal aantal
63. Vereeniging „Canisius".	Gemengde Roomsch-katholieke school.	210	f 3 423,05	f 24,36	—	—	3	—	—	1	—	—	
Soekaboemi.													
64. Vereeniging „Soendaneesche meisjesschool".	Neutrale meisjesschool.	130	—	30,60	1	—	5	—	1	—	—	—	
Soerabaja.													
65. Vereeniging „Het Javaansche Kind", Kalisosokweg.	Gemengde neutrale school.	180	6 204,—	36,—	1	—	2	—	3	—	—	—	
66. Broederschool.	Gemengde Roomsch-katholieke school.	128	2 149,40	22,44	1	—	1	—	2	—	—	—	
67. Vereeniging tot oprichting en instandhouding van Christelijke scholen.	Gemengde Christelijke school.	146	1 305,—	31,20	—	—	3	—	—	1	—	—	
Soerakarta.													
68. Vereeniging tot bevordering van neutraal lager onderwijs aan Inlanders.	Neutrale jongensschool.	270	14 625,—	54,—	1	—	2	2	2	1	—	—	
69. Idem.	Neutrale meisjesschool.	240	13 306,15	42,—	1	—	3	—	2	—	1	—	
70. Vereeniging Perhimpoenan Goeroe Bantoe.	Gemengde neutrale school.	192	8 365,50	43,56	—	—	2	2	2	—	—	—	
71. Canisius-school, Kampoeng Sidawaja.	Gemengde Roomsch-katholieke school.	324	8 966,55	29,16	1	—	2	—	4	1	—	—	
72. Vereeniging tot oprichting en instandhouding van Christelijke scholen en internaten.	Gemengde Christelijke school.	350	11 514,—	34,80	1	1	1	—	4	—	—	—	
73. Idem.	Idem.	273	9 583,45	36,—	1	2	1	—	2	—	—	—	
74. Idem, Koningin Emmaschool.	Christelijke meisjesschool.	130	3 431,—	33,72	1	1	2	—	1	—	—	—	
75. Idem.	Gemengde Christelijke schakelschool.	107	2 683,75	28,68	1	—	1	—	2	—	—	—	
76. Vereeniging Moehamadyah.	Gemengde neutrale school.	201	3 666,50	18,—	—	—	1	4	1	—	—	—	
Sragen.													
77. Vereeniging tot oprichting en instandhouding van Christelijke scholen en internaten.	Gemengde Christelijke school.	221	8 323,—	37,80	1	1	—	—	5	—	—	—	
78. Vereeniging tot bevordering van neutraal lager onderwijs aan Inlanders.	Gemengde neutrale school.	157	2 748,—	18,—	1	—	1	—	3	—	—	—	
Tasikmalaja.													
79. Vereeniging Pasoendan.	Idem.	267	8 729,—	33,24	1	—	2	—	3	—	—	—	
Tegal.													
80. Semarang-Cheribon Stoomtrammaatschappij.	Idem.	263	8 973,05	34,08	1	1	2	—	4	1	—	—	
81. Vereeniging Moehamadyah.	Gemengde Mohammedaansche school.	140	—	—	—	—	1	—	2	1	—	—	
Tjimahi.													
82. Vereeniging Volksonderwijs.	Gemengde neutrale school.	264	9 571,—	36,40	—	1	3	1	2	1	—	—	
Tjilatjap.													
83. Vereeniging van Christelijke scholen in de residentie Banjoemas te Poerbalingga.	Gemengde Christelijke school.	94	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	
Wates.													
84. Vereeniging „Scholen met den Bijbel".	Idem.	226	9 130,—	44,52	1	1	1	—	1	1	1	—	
Totalen voor Java en Madoera . .		19 107	f 591 524,85	f 30,68	64	57	136	54	176	41	9	—	

tal lee		krachten.		Subsidies in 1928 toegekend:									
he is- den.													
Normaal-school.	Depoksch.	*Totaal aantal* verplichte leerkrachten.	Aantal niet-verplichte leerkrachten.	voor het verplicht personeel (onzuiver bedrag gebaseerd op den toestand op 15 Januari 1928).	voor het geven van onderwijs in Nederlandsch.	voor het geven van onderwijs in handwerken.	voor standplaatstoelagen.	voor schoolbedienden.	voor huurwaarde.	voor eerste inrichting, onderhoud en aanvulling daarvan.	voor onderhoud van gebouwen.	voor leermiddelen.	Algemeene totalen.
—	—	4	—	f 11 220,—	—	—	—	f 144,—	f 2 565,—	f 441,—	—	—	f 14 370,—
—	—	7	—	14 220,—	f 600,—	f 900,—	—	135,—	—	66,—	f 51,—	f 560,—	17 532,—
—	—	6	—	11 190,—	600,—	—	f 726,—	135,—	—	406,—	5,—	—	13 062,—
—	—	4	1	14 060,86	—	—	—	156,—	1 296,—	569,—	—	—	16 081,86
—	—	4	—	8 752,50	—	—	15,0—	180,—	2 250,—	893,—	—	—	12 225,50
—	—	8	—	24 345,—	600,—	—	746,88	144,—	2 070,—	479,—	—	—	28 384,88
1	—	7	—	18 270,—	600,—	—	—	144,—	2 709,48	—	—	—	21 723,48
—	—	6	—	10 710,—	600,—	—	309,—	90,—	1 287,—	—	—	—	12 996,—
—	—	8	—	24 630,—	600,—	—	194,44	135,—	3 726,—	303,—	—	—	29 588,44
—	—	7	—	17 100,—	600,—	—	654,—	360,—	—	100,—	23,—	—	18 837,—
—	—	6	1	20 730,—	600,—	—	—	915,—	—	100,—	61,—	—	22 406,—
—	—	5	1	17 910,—	—	—	—	180,—	—	319,—	—	—	18 409,—
—	—	4	—	10 275,—	—	—	300,—	180,—	—	356,—	25,—	—	11 136,—
—	—	6	—	9 195,—	600,—	—	—	108,—	—	—	—	2 412,—	12 315,—
—	—	7	—	12 045,—	600,—	—	—	180,—	—	459,—	40,—	—	13 324,—
—	—	5	—	16 695,—	—	—	—	144,—	1 063,44	1 730,—	—	—	19 632,44
—	—	6	—	15 330,—	600,—	—	—	126,—	—	3 461,—	26,—	—	19 543,—
—	—	9	—	23 655,—	600,—	600,—	—	180,—	1 822,44	176,10	—	—	27 033,54
—	—	4	1	1 953,75	—	—	—	56,22	172,50	1 882,—	—	—	4 064,47
—	—	8	—	23 848,72	600,—	300,—	2 154,—	360,—	—	416,—	—	—	27 678,72
—	—	3	—	7 155,—	—	—	—	97,—	—	1 516,83	—	—	8 768,83
1	—	6	—	13 723,50	—	—	—	270,—	2 676,—	624,—	—	—	17 293,50
9	—	537	13	f 1 351 751,91	f 30 900,—	f 12 210,—	f 39 707,24	f 16 217,66	f 81 951,42	f 34 099,27	f 7 139,75	f 20 074,—	f 1 594 051,25

Vereeniging of instelling; plaats (wijk), waar de school gevestigd is.	Aard en richting der scholen.	Aantal leerlingen, dat op 15 Januari 1928 als werkelijk schoolgaande bekend stond.	Bedrag der opbrengst van de schoolgelden over 1928. Totaal bedrag.	Gemiddeld bedrag per leerling per jaar.	Aantal leerkrachten. Leerkrachten met: Europ. onderwijsbevoegdheden. 1ste kl.	2de kl.	3de kl.	Inlandsche onderwijsbevoegdheden. Hoogere kweeksch.	Kweekschool.	Fröbel-akte.	Normaalschool.	Depoksch examen.
Buitengewesten.												
Amboina.												
1. Vereeniging tot oprichting en instandhouding van Christelijke scholen in de Molukken (1ste school).	Gemengde Christelijke school.	331	f 12 289,25	f 37,—	1	2	—	—	4	—	—	—
2. Idem (2de school).	Idem.	814	12 666,50	43,—	1	1	1	—	5	—	—	—
Ambarawa.												
3. Canisiusstichting.	Roomsch-katholieke schakelschool.	137	—	—	—	1	—	4	1	—	—	—
Ende.												
4. Apostolisch Vicariaat Kleine Soenda-eilanden.	Gemengde Roomsch-katholieke schakelschool.	43	621,50	12,—	1	—	—	2	—	—	—	—
Fort de Kock.												
5. Vereeniging Studiefonds „Minangkabau."	Gemengde neutrale school.	281	10 779,50	36,—	—	1	2	—	4	—	—	—
Kloengkoeng.												
6. Schoolvereeniging Siladarma.	Idem.	117	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—
Medan.												
7. Vereeniging Boemi Poetera Hindia.	Idem.	178	5 607,25	36,—	—	—	—	—	4	2	—	—
8. Vereeniging Hollandsch-Inlandsche school op Christelijken grondslag.	Gemengde Christelijke school.	163	—	—	1	—	1	1	2	—	—	—
Manado.												
9. Vereeniging voor Inlandsche Christelijke scholen in de Minahasa, Handelsweg.	Idem.	298	11 522,—	36,61	1	—	1	—	5	—	—	—
10. Vereeniging van vrouwen tot het geven van onderwijs, Residentielaan.	Roomsch-katholieke meisjesschool.	207	12 477,50	42,24	1	—	6	—	—	—	—	—
Naroemonda.												
11. Rheinische Missionsgesellschaft, te Barmen.	Gemengde Christelijke school.	299	13 867,—	45,60	1	2	—	—	4	—	—	—
Padang.												
12. Vereeniging Sjarikat Oesaha Adabiaschool.	Gemengde neutrale school.	277	13 126,50	47,16	1	—	1	—	2	2	1	—
Pematangsiantar.												
13. Vereeniging Sjarikat Boemi Poetera.	Idem.	183	7 451,—	44,76	1	—	2	—	3	—	—	—
Saparoea.												
14. Vereeniging tot oprichting en instandhouding van Christelijke scholen in de Molukken.	Gemengde Christelijke school.	333	12 088,—	37,08	1	—	2	—	4	1	—	—
Taroena.												
15. Comité tot voorziening in de godsdienstige behoeften van de Protestantsche Inlandsche Christengemeenten der Sangihe- en Talaud-eilanden.	Idem.	234	7 803,50	32,50	1	—	2	1	3	—	—	—
Taroetoeng.												
16. Rheinische Missionsgesellschaft, te Barmen.	Idem.	305	14 477,—	48,—	1	1	—	—	5	—	—	—
Tomohon.												
17. Vereeniging tot oprichting en instandhouding van kost- en dagscholen voor dochters van hoofden en aanzienlijken in de Minahasa.	Christelijke meisjesschool.	176	—	—	2	—	—	—	4	—	—	—
18. Vereeniging tot oprichting en instandhouding van Christelijke Hollandsch-Inlandsche scholen in de Minahasa.	Christelijke jongensschool.	212	14 433,—	70,40	1	—	2	—	4	—	—	—
19. Vereeniging van Fraters te Tilburg.	Roomsch-katholieke jongensschool.	186	2 828,—	28,80	1	—	3	—	2	—	—	—
Totalen voor de Buitengewesten .		4 274	f152 037,50	f 31,43	16	9	23	8	57	5	1	—

…al leer-	krachten.			Subsidies in 1928 toegekend:									
school.	Depoksch examen.	Totaal aantal verplichte leerkrachten.	Aantal niet-verplichte leerkrachten.	voor het verplicht personeel (onzuiver bedrag gebaseerd op den toestand op 15 Januari 1928).	voor het geven van onderwijs in Nederlandsch.	voor het geven van onderwijs in handwerken.	voor standplaatstoelagen.	voor schoolbedienden.	voor huurwaarde.	voor eerste inrichting, onderhoud en aanvulling daarvan.	voor onderhoud van gebouwen.	voor leermiddelen.	Algemeene totalen.
—	—	7	—	f 19 275,—	—	—	—	f 202,56	—	f 192,—	f 90,—	—	f 19 759,56
—	—	8	—	21 435,—	—	—	—	—	—	253,—	—	—	21 688,—
—	—	6	1	5 305,—	—	—	—	60,—	—	1 206,—	—	f 822,—	7 393,—
—	—	3	—	6 030,—	—	—	—	204,—	f 450,—	371,—	—	—	7 055,—
—	—	7	—	14 636,—	f 600,—	f 300,—	—	129,—	1 260,—	67,—	—	—	16 992,—
—	—	2	—	5 235,—	—	—	—	135,—	—	—	—	117,—	5 487,—
—	—	6	—	8 640,—	600,—	—	—	180,—	855,—	178,—	—	—	10 453,—
—	—	5	—	4 690,—	—	—	f 300,—	90,—	—	2 639,—	—	—	7 719,—
—	—	7	—	10 980,—	—	—	—	270,—	1 080,—	708,—	—	—	13 038,—
—	—	7	—	26 658,—	—	—	—	90,—	—	196,—	97,—	3 684,—	30 725,—
—	—	7	—	20 961 —	600,—	—	—	90,—	2 877,—	—	—	—	24 528,—
1	—	7	—	13 380,—	600,—	—	2 058,—	198,—	—	—	125,—	—	16 361,—
—	—	6	1	16 300,—	600,—	—	483,75	196,44	—	515,—	70,—	—	18 165,19
—	—	8	—	18 442,44	600,—	360,—	—	—	—	139,—	—	—	19 541,44
—	—	7	—	15 507,—	—	—	—	90,—	—	3,—	151,—	—	15 751,—
—	—	7	—	15 360,—	600,—	—	—	90,—	—	187,—	90,—	—	16 327,—
—	—	6	—	13 860,—	—	—	—	90,—	360,—	331,—	—	—	14 641,—
—	—	7	—	9 648,—	—	—	—	225,—	—	49,—	—	—	9 922,—
—	—	6	—	14 265,—	—	—	—	180,—	255,—	—	—	2 232,—	16 932,—
1	—	119	2	f 260 607,44	f 4 200,—	f 660,—	f 2 841,75	f 2 520,—	f 7 137,—	f 7 034,—	f 623,—	f 6 855,—	f 292 478,19

Vereeniging of instelling; plaats (wijk), waar de school gevestigd is.	Aard en richting der scholen.	Aantal leerlingen, dat op 15 Januari 1928 als werkelijk schoolgaande bekend stond.	Bedrag van de opbrengst der schoolgelden over 1928. Totaal bedrag.	Gemiddeld bedrag per leerling per jaar.	Aantal Leerkrachten met Europeesche onderwijsbevoegdheden. 1ste kl.	2de kl.	3de kl.
Java en Madoera.							
Bandoeng.							
1. Centrale commissie tot oprichting en instandhouding van Hollandsch-Inlandsche en Hollandsch-Chineesche scholen (Rotterdamsche zending), Tjitepoes-Groote weg, n°. I.	Gemengde Christelijke school.	305	f 17 567,—	f 57,—	1	—	6
2. Idem, Tjitepoes-Kebon-Djati, n°. II.	Idem.	166	7 606,50	55,20	1	1	3
Batavia.							
3. Bataviasche Hollandsch-Chineesche schoolvereeniging, Tangki.	Gemengde neutrale school.	275	10 827,50	46,68	1	1	5
4. Gemeente Batavia, Tangki.	Idem.	281	8 250,75	29,76	—	3	5
5. Idem, Tepekong.	Idem.	258	8 463,75	34,20	1	1	4
6. Vereeniging tot oprichting en instandhouding van Christelijke Hollandsch-Inlandsche en Hollandsch-Chineesche scholen, Gang Chassé.	Gemengde Christelijke school.	329	19 207,55	9,76	1	2	5
7. Idem, Senen Kali Lio.	Idem.	235	12 867,47	62,76	1	3	2
Bandawasa.							
8. Vereeniging tot bevordering van het Christelijk onderwijs in Oost-Java.	Idem.	97	—	—	1	1	1
Cheribon.							
9. Centrale commissie tot oprichting en instandhouding van Hollandsch-Inlandsche en Hollandsch-Chineesche scholen.	Idem.	101	—	—	—	2	—
Jogjakarta.							
10. Vereeniging Scholen met den Bijbel, Toegoe.	Idem.	275	15 972,—	181,20	1	3	3
11. Majoor Yap Hong Sing-stichting.	Gemengde neutrale school.	72	1 363,75	38,76	1	—	3
Indramajoe.							
12. Centrale commissie tot oprichting en instandhouding van Hollandsch-Inlandsche en Hollandsch-Chineesche scholen, Desa Lemahabang.	Gemengde Christelijke school.	253	10 155,—	42,—	1	—	3
Kadipaten.							
13. Centrale commissie tot oprichting en instandhouding van Hollandsch-Inlandsche en Hollandsch-Chineesche scholen.	Idem.	305	4 912,75	41,64	1	1	3
Keboemen.							
14. Vereeniging voor Christelijk Hollandsch onderwijs ten behoeve van de Inlandsche bevolking.	Idem.	192	7 027,25	36,60	1	3	—
Magelang.							
15. Scholen met den Bijbel.	Idem.	294	12 743,—	36,36	1	3	4

Hollandsch-Chineesche scholen.

krachten.		Subsidies in 1928 toegekend:									
Totaal aantal verplichte leerkrachten.	Aantal niet-verplichte leerkrachten.	voor het verplicht personeel (onzuiver bedrag gebaseerd op den toestand op 15 Januari 1928).	voor standplaats-toelagen.	voor het geven van onderwijs in Engelsch.	voor het geven van onderwijs in hand-werken.	voor school-bedienden.	voor de huurwaarde.	voor eerste inrichting, onderhoud en aanvulling daarvan.	voor onderhoud van gebouwen.	voor leer-middelen.	Algemeene totalen.
8	—	f 12 300,—	f 1 074,—	f 1 450,—	—	f 360,—	—	—	f 6,—	—	f 15 190,—
6	1	25 083,—	900,—	1 500,—	—	180,—	—	f 379,—	—	—	28 042,—
7	—	26 570,—	510,—	—	—	360,—	f 1 950,—	466,—	—	—	29 856,—
9	—	23 732,50	600,—	—	—	360,—	—	288,—	195,—	—	25 175,50
7	1	21 090,—	600,—	—	—	360,—	6 975,—	255,—	—	—	29 280,—
8	—	26 790,—	1 380,—	2 400,—	—	360,—	—	495,—	40,—	—	31 465,—
6	—	21 980,—	1 500,—	900,—	—	180,—	1 800,—	538,—	—	—	26 898,—
4	—	4 887,50	—	—	—	72,—	180,—	916,54	—	—	6 056,04
4	—	8 550,—	—	—	—	180,—	675,—	—	—	—	9 405,—
7	—	26 190,—	1 380,—	1 200,—	—	360,—	—	—	82,—	—	29 212,—
4	—	10 380,02	900,—	—	f 550,—	135,—	1 875,—	796,—	27,—	—	14 113,02
6	—	19 230,—	—	—	—	180,—	—	213,—	385,—	—	20 558,—
5	—	12 360,—	—	—	—	180,—	—	337,50	—	—	12 877,50
4	—	20 330,—	—	—	300,—	180,—	—	188,50	14,—	—	21 012,50
8	—	37 520,—	1 140,—	—	—	360,—	—	78,—	35,—	—	39 133,—

Vereeniging of instelling; plaats (wijk), waar de school gevestigd is.	Aard en richting der scholen.	Aantal leerlingen, dat op 15 Januari 1928 als werkelijk schoolgaande bekend stond.	Bedrag van de opbrengst der schoolgelden over 1928.		Aantal leerkrac				
			Totaal bedrag.	Gemiddeld bedrag per leerling per jaar.	Leerkrachten met Europeesche onderwijsbevoegdheden. 1ste kl.	2de kl.	3de kl.	Chineesche leerkrachten der Hollandsch-Chineesche kweekschool.	Totaal aantal
Malang.									
16. Vereeniging tot bevordering van Christelijk onderwijs in Oost-Java.	Gemengde Christelijke school.	204	f 9 410,—	f 48,—	1	1	3	—	
Madjakerta.									
17. Het Nederlandsch Zendelinggenootschap, te Rotterdam.	Idem.	181	6 588,50	40,80	1	3	1	—	
Ngandjoek.									
18. Ngandjoeksche schoolvereeniging.	Gemengde neutrale school.	138	7 911,20	34,20	1	—	3	—	
Poerbalingga.									
19. Vereeniging voor Christelijke Hollandsch-Chineesche scholen in de residentie Banjoemas.	Gemengde Christelijke school.	201	10 336,50	54,—	1	2	3	—	
Poerwaredja.									
20. Vereeniging tot oprichting van Christelijke scholen, Pasar-Chewanweg.	Idem.	179	7 084,50	41,64	1	1	4	—	
Semarang.									
21. Gemeente Semarang, Broemboenganweg.	Gemengde neutrale school.	327	8 699,25	21,96	1	2	4	—	
22. Zendingsschoolvereeniging.	Gemengde Christelijke school.	221	6 553,80	29,28	1	—	4	—	
Soekaboemi.									
23. Gemeente Soekaboemi, Tjikolet.	Gemengde neutrale school.	154	10 577,—	68,70	1	2	2	—	
24. Vereeniging voor Christelijke scholen te Batavia, Wilhelminaweg.	Gemengde Christelijke school.	381	23 123,50	64,08	1	3	4	—	
Soerabaja.									
25. Vereeniging tot oprichting en instandhouding van Christelijke scholen te Soerabaja, Nieuwe Kerkstraat.	Idem.	220	22 955,—	92,76	1	3	2	—	
26. Het Theosofische Studiefonds.	Gemengde neutrale school.	81	1 164,75	34,80	—	1	2	—	
Soerakarta.									
27. Vereeniging tot oprichting en instandhouding van Christelijke scholen en internaten, Gemblegan (1ste school).	Gemengde Christelijke school.	337	14 596,25	48,—	1	2	3	2	
28. Idem (2de school).	Christelijke meisjesschool.	163	6 123,—	44,40	1	—	1	3	
Tangerang.									
29. Vereeniging tot oprichting en instandhouding van Christelijke Hollandsch-Inlandsche en Hollandsch-Chineesche scholen te Batavia.	Gemengde Christelijke school.	130	—	—	1	—	2	—	
30. Vereeniging tot oprichting en instandhouding van Christelijke scholen.	Idem.	208	8 049,—	38,70	1	1	3	—	
Tjepoe.									
31. Vereeniging Scholen met den Bijbel in de residentie Rembang.	Idem.	107	—	—	1	—	3	—	
32. Centrale commissie tot oprichting en instandhouding van Hollandsch-Inlandsche en Hollandsch-Chineesche scholen.	Idem.	255	11 112,75	46,20	1	1	3	2	
Totalen voor Java en Madoera . .		6925	f 291 249,27	f 43,10	29	46	94	16	

…l leer-	krachten.		Subsidies in 1928 toegekend:									
…Chineesche leerkrachten der Hollandsch-Chineesche kweekschool.	*Totaal aantal* verplichte leerkrachten.	Aantal niet-verplichte leerkrachten.	voor het verplicht personeel (onzuiver bedrag gebaseerd op den toestand op 15 Januari 1928).	voor standplaats-toelagen.	voor het geven van onderwijs in Engelsch.	voor het geven van onderwijs in hand-werken.	voor school-bedienden.	voor de huurwaarde.	voor eerste inrichting, onderhoud en aanvulling daarvan.	voor onderhoud van gebouwen.	voor leer-middelen.	Algemeene totalen.
—	5	1	f 20 625,—	f 1 140,—	—	f 175,—	f 180,—	f 1 800,—	f 626,—	—	—	f 24 546,—
—	5	—	15 907,50	—	—	—	180,—	720,—	1 315,—	—	—	18 122,50
—	4	—	5 930,—	—	—	—	67,50	—	1 126,12	—	—	7 123,62
—	6	—	21 765,—	—	—	—	180,—	—	484,—	—	—	22 429,—
—	6	—	16 792,50	—	—	—	160,44	—	179,—	f 346,—	—	17 477,94
—	7	—	30 802,44	600,—	—	—	360,—	—	160,—	406,—	—	32 328,44
—	5	—	13 485,—	480,—	—	—	180,—	1 350,—	326,—	—	—	15 821,—
—	5	1	19 571,76	870,—	—	—	144,—	1 935,—	104,—	—	—	22 624,76
—	8	1	67 750,02	64,08	f 1 800,—	—	360,—	—	—	50,60	—	70 024,70
—	6	1	17 085,—	540,—	600,—	—	360,—	—	595,—	240,—	—	19 420,—
—	3	—	5 505,—	—	—	—	187,13	1 729,67	282,—	—	—	7 703,80
2	8	—	38 160,—	510,—	600,—	—	360,—	—	161,—	85,—	—	39 876,—
3	5	—	9 570,—	—	—	—	180,—	—	761,—	15,—	—	10 526,—
—	3	—	4 635,—	—	—	250,—	90,—	416,28	1 541,—	—	—	6 932,28
—	5	—	25 548,—	—	—	—	180,—	675,—	—	—	—	26 403,—
—	4	—	9 088,75	—	—	—	180,—	—	—	—	—	9 268,75
2	7	—	17 490,—	—	—	300,—	180,—	—	590,—	57,—	—	18 617,—
16	185	6	f 636 703,99	f 14 188,08	f 10 450,—	f 1 575,—	f 7 336,07	f 22 080,95	f 13 200,66	f 1 983,60	—	f 707 518,35

Vereeniging of instelling; plaats (wijk), waar de school gevestigd is.	Aard en richting der scholen.	Aantal leerlingen, dat op 15 Januari 1928 als werkelijk schoolgaande bekend stond.	Bedrag van de opbrengst der schoolgelden over 1928.		Aantal leerkrachten			
			Totaal bedrag.	Gemiddeld bedrag per leerling per jaar.	Leerkrachten met Europeesche onderwijsbevoegdheden.			Chineesche leerkrachten der Hollandsch-Chineesche kweekschool.
					1ste kl.	2de kl.	3de kl.	
Buitengewesten.								
Bagan Siapiapi.								
1. Vereeniging Apostolische Prefectuur Padang.	Gemengde Roomsch-katholieke school.	32	—	—	—	1	1	—
Fort de Kock.								
2. Vereeniging Apostolische Prefectuur Padang.	Idem.	198	—	—	1	1	2	—
Medan.								
3. Vereeniging Apostolische Prefectuur Sumatra.	Idem.	14	f 259,—	f 36,96	—	1	1	—
Manado.								
4. Vereeniging van Fraters te Tilburg.	Idem.	282	9 315,—	34,68	1	3	2	—
Padang.								
5. Vereeniging Apostolische Prefectuur Padang.	Idem.	342	5 119,—	18,—	1	3	2	—
6. Vereeniging der Zusters van Liefde.	Roomsch-katholieke meisjesschool.	271	3 382,50	24,96	1	1	1	—
Pontianak.								
7. Opvoedings- en onderwijsinrichting St. Marie, te Huijbergen.	Gemengde Roomsch-katholieke school.	310	8 246,—	25,80	1	5	2	—
Singkawang.								
8. Opvoedings- en onderwijsinrichting St. Marie, te Huijbergen.	Roomsch-katholieke jongensschool.	154	2 942,—	18,—	1	2	2	—
9. Vereeniging der Zusters van Liefde, te Veghel.	Roomsch-katholieke meisjesschool.	131	2 100,—	16,80	1	1	2	—
Tandjoengbalai.								
10. Gesticht van opvoeding en onderwijs, te Dongen.	Gemengde Roomsch-katholieke school.	43	—	—	—	1	1	—
Totalen voor de Buitengewesten . .		1777	f 31 363,50	f 17,52	7	19	16	—

	…tal le	krachten.	Subsidies in 1928 toegekend:									
Chineesche leerkrachten der Hollandsch-Chineesche kweekschool.	*Totaal aantal* verplichte leerkrachten.	Aantal niet-verplichte leerkrachten.	voor het verplicht personeel (onzuiver bedrag gebaseerd op den toestand op 15 Januari 1928).	voor standplaats-toelagen.	voor het geven van onderwijs in Engelsch.	voor het geven van onderwijs in hand-werken.	voor school-bedienden.	voor de huurwaarde.	voor eerste inrichting, onderhoud en aanvulling daarvan.	voor onderhoud van gebouwen.	voor leer-middelen.	Algemeene totalen.
—	2	—	f 4 344,—	—	—	—	f 180.—	f 360,—	f 278,—	—	—	f 5 162,—
—	4	1	6 615,—	—	—	—	90,—	—	2 031,—	—	—	8 736,—
—	2	—	6 340,—	—	—	—	180,—	594,—	387,—	—	—	7 501,—
—	6	1	22 380,—	—	—	—	270,—	675,—	556,—	—	—	23 881,—
—	6	1	24 562,44	f 480,—	—	—	180,—	4 562,23	752,—	—	—	30 536,67
—	3	—	22 909,—	—	—	—	180,—	4 437,—	2 737,—	—	2 532,—	32 795,—
—	8	—	39 830,—	—	—	—	180,—	2 115,—	—	—	—	42 125,—
—	5	—	25 350,—	—	—	—	180,—	—	43,—	f 6,75	—	25 579,75
—	4	—	21 565,—	—	—	f 1 200,—	180,—	—	419,—	—	—	23 364,—
—	2	—	5 160,—	—	—	—	180,—	1 215,—	249,—	—	—	6 804,—
—	42	3	f 179 055,44	f 480,—	—	f 1 200,—	f 1 800,—	f13 958,23	f 7 452,—	f 6,75	f 2 532,—	f 206 484,42

Vereeniging of instelling; plaats (wijk), waar de school gevestigd is.	Aard en richting der scholen.	Aantal leerlingen, dat op 15 Januari 1928 als werkelijk schoolgaande bekend stond.	Bedrag van de opbrengst der schoolgelden over 1928. Totaal bedrag.	Gemiddeld bedrag per leerling per jaar.	Aan… Leerkracht… Lager onderwijsbevoegdheden 1ste kl.	2de kl.	3de kl.
Java en Madoera.							
Bandoeng.							
1. Indo-Europeesch Verbond.	Gemengde neutrale school.	179	f 15 152,—	f 103,80	6	5	—
2. Centrale commissie tot oprichting en instandhouding van Hollandsch-Inlandsche en Hollandsch-Chineesche scholen.	Gemengde Christelijke school.	143	9 080,50	80,04	3	3	—
Batavia.							
3. Vereeniging voor Christelijke scholen, Gang Mendjangan.	Idem.	302	30 804,—	108,—	6	7	—
4. Idem, Salemba 14.	Christelijke meisjesschool.	87	9 256,25	115,60	2	1	—
5. Strada-vereeniging.	Gemengde Roomsch-katholieke school.	79	4 013,50	16,86	1	5	—
Jogjakarta.							
6. Neutrale schoolvereeniging.	Gemengde neutrale school.	113	7 564,—	64,44	3	3	—
7. Vereeniging tot oprichting en instandhouding van Christelijke scholen voor uitgebreid lager, middelbaar en vakonderwijs, Petronellaweg.	Gemengde Christelijke school.	208	29 501,—	137,76	6	3	—
8. Vereeniging „Canisius".	Gemengde Roomsch-katholieke school.	79	4 779,40	57,84	2	2	—
Magelang.							
9. Vereeniging Scholen met den Bijbel.	Gemengde Christelijke school.	86	6 913,—	36,40	2	2	—
Malang.							
10. Instituut der Zusters Ursulinen, Tjilaket.	Roomsch-katholieke meisjesschool.	—	—	—	1	2	—
11. Vereeniging tot bevordering van Christelijk onderwijs in Oost-Java.	Gemengde Christelijke school.	72	1 352,—	55,92	1	2	—
Semarang.							
12. Vereeniging der Zusters Franciscanessen, Bangkong.	Roomsch-katholieke meisjesschool.	80	5 280,—	63,72	2	1	—
13. Idem, te Magelang.	Idem.	54	4 322,—	82,32	1	1	—
Soekaboemi.							
14. Vereeniging voor Christelijke scholen te Weltevreden.	Gemengde Christelijke school.	120	11 018,50	80,84	3	2	—
Soerabaja.							
15. Vereeniging tot oprichting en instandhouding van Christelijke scholen te Soerabaja, Kroesenpark.	Idem.	216	20 688,25	106,56	2	7	—
16. Broederschool.	Roomsch-katholieke school.	58	3 859,75	124,20	1	2	—
Soerakarta.							
17. Vereeniging tot oprichting en instandhouding van Christelijke scholen en internaten, Mesen.	Gemengde Christelijke school.	158	12 083,—	96,—	4	4	—
Tasikmalaja.							
18. Vereeniging „Pasoendan".	Gemengde neutrale school.	64	—	—	2	1	—
Tegal.							
19. Semarang-Cheribon Stoomtrammaatschappij.	Idem.	50	9 081,25	181,68	3	—	—
Totalen voor Java en Madoera . . .		2148	f 184 748,40	f 79,58	51	53	—

...culie[re] Muloscholen.

Aan[tal l]eerkrachten.					Subsidies in 1928 toegekend:								
[leer]krachte[n m]et: ...ger ...wijs- ...heden 2de kl.	3de kl.	*Middelbaar* onderwijsbevoegdheden.	Totaal aantal verplichte leerkrachten.	Aantal niet-verplichte leerkrachten.	voor het verplicht personeel (onzuiver bedrag gebaseerd op den toestand op 15 Januari 1928).	voor standplaatstoelagen.	voor schoolbedienden.	voor de huurwaarde.	voor eerste inrichting, onderhoud en aanvulling daarvan.	voor onderhoud van gebouwen.	voor leermiddelen.	voor inheemsche talen.	Algemeene totalen.
5	—	—	11	—	f 64 215,—	f 3 268,—	f 360,—	f 975,—	f 2 888,—	—	—	—	f 71 706,—
3	—	—	6	—	51 395,—	4 830,—	360,—	—	2 213,—	—	—	f 240,—	59 038,—
7	—	—	13	—	81 175,—	6 630,—	540,—	5 640,—	840,—	—	—	—	94 825,—
1	—	—	3	—	27 432,50	750,—	180,—	810,—	1 947,—	—	—	—	31 119,50
5	—	—	6	—	28 267,50	2 700,—	180,—	2 166,—	1 775,—	—	—	—	35 088,50
3	—	—	6	—	38 250,—	2 956,—	315,—	1 575,—	1 450,—	—	—	276,—	44 822,—
3	—	—	9	—	6 1740,—	4 200,—	360,—	5 610,—	—	—	—	—	71 910,—
2	—	—	4	1	42 616,—	—	180,—	—	—	—	—	—	42 796,—
2	—	—	4	—	26 170,—	1 625,—	180,—	3 804,—	666,—	—	—	—	32 445,—
2	—	—	3	—	20 730,—	—	180,—	2 610,—	175,—	—	—	—	23 695,—
2	—	—	3	—	9 352,50	600,—	90,—	—	1 532,—	—	—	—	11 574,50
1	—	—	3	1	31 686,—	00,—	360,—	153,—	136,50	—	—	—	32 935,50
1	—	—	2	—	14 370,—	—	—	306—	1 102,50	—	—	—	15 778,50
2	—	—	5	—	36 324,—	1 500,—	360,—	5 346,—	148,—	—	—	—	43 678,—
7	—	—	9	—	62 220,—	4 500,—	360,—	—	1 630,—	f 228,—	—	—	68 938,—
2	—	—	3	1	22 665,—	—	180,—	2 082,—	2 887,50	—	—	—	27 814,50
4	—	—	8	—	65 390,—	2 557,50	360,—	—	632,—	77,—	—	576,—	69 592,50
1	—	—	3	—	2 415,—	—	90,—	255,—	2 282,—	203,—	f 1 152,—	48,—	6 445,—
—	—	—	3	—	24 630,—	—	180,—	1 642,62	19,—	—	1 800,—	—	28 271,62
53	—	—	104	3	f 711 043,50	f 36 716,50	f 4 815,—	f 32 974,62	f 22 323,50	f 508,—	f 2 952,—	f 1 140,—	f 812 473,12

Vereeniging of instelling; plaats (wijk), waar de school gevestigd is.	Aard en richting der scholen.	Aantal leerlingen, dat op 15 Januari 1928 als werkelijk schoolgaande bekend stond.	Bedrag van de opbrengst der schoolgelden over 1928. Totaal bedrag.	Gemiddeld bedrag per leerling per jaar.	Aan… Leerkracht… Lager onderwijsbevoegdheden 1ste kl.	2de kl.	3d… kl…
Buitengewesten.							
Medan.							
1. Medansche schoolvereeniging.	Gemengde neutrale school.	77	f 10 510,50	f 165,96	1	2	—
Manado.							
2. Vereeniging van vrouwen tot het geven van onderwijs, Residentielaan.	Roomsch-katholieke meisjesschool.	58	5 182,50	86,40	1	2	—
Padang.							
3. Vereeniging der Zusters van Liefde, naast de Roomsch-katholieke kerk.	Idem.	52	4 581,55	83,28	1	2	—
Taroetoeng.							
4. Rheinische Missionsgesellschaft, te Barmen.	Gemengde Christelijke school.	63	1 910,—	60,—	1	1	—
Totalen voor de Buitengewesten . . .		250	f 22 184,55	f 98,91	4	7	—

Aan…		…leerkrachten.			Subsidies in 1928 toegekend:								
…rkracht… met:													
…ager …rwijs- …dhe… …de kl.	…3… kl…	*Middelbaar* onderwijsbevoegdheden.	Totaal aantal verplichte leerkrachten.	Aantal niet-verplichte leerkrachten.	voor het verplicht personeel (onzuiver bedrag gebaseerd op den toestand op 15 Januari 1928).	voor standplaatstoelagen.	voor schoolbedienden.	voor de huurwaarde.	voor eerste inrichting, onderhoud en aanvulling daarvan.	voor onderhoud van gebouwen.	voor leermiddelen.	voor inheemsche talen.	Algemeene totalen.
2	—	—	3	—	f 9 765,—	—	f 90,—	—	f 37,—	—	—	—	f 9 892,—
2	—	—	3	—	24 640,—	—	90,—	f 425,—	218,—	—	f 2 088,—	—	27 461,—
2	—	—	3	2	26 660,—	—	180,—	4 308,—	171,—	—	2 484,—	—	33 803,—
1	—	—	2	—	17 820,—	—	54,—	—	229,—	—	2 268,—	—	20 371,—
7	—	—	11	2	f 78 885,—	—	f 414,—	f 4 733,—	f 655,—	—	f 6 840,—	—	f 91 527,—

Bijlage N.

(Zie hoofdstuk K, afd. I, §§ II en III, van het verslag.)

OVERZICHT

van de in 1928 toegekende subsidiën ten behoeve van de particuliere opleidingsinrichtingen voor de vorming van Inlandsche leerkrachten, zoomede ten behoeve van de particuliere Inlandsche lagere scholen en de particuliere Inlandsche meisjesscholen.

1°. Particuliere opleidingsinrichtingen.

Gewesten.	Afdeelingen, Regentschappen of Districten.	Aanwijzing van de school en plaats waar zij gevestigd is.	Genoten subsidie inéëns: voor gebouwen en aanvulling eerste inrichting.	Genoten subsidie inéëns: voor verbouwing, vernieuwing of uitbreiding.	Genoten subsidie: voor het onderwijzend personeel: Europeesch.	Genoten subsidie: voor het onderwijzend personeel: Inlandsch.	Genoten subsidie: voor het onderwijs in nuttige handwerken.	Genoten subsidie: voor de leerlingen: Intern.	Genoten subsidie: voor de leerlingen: Extern.	Genoten subsidie: voor de verdere uitgaven.	Algemeene totalen.
		JAVA EN MADOERA.									
West-Java.	Midden-Priangan.	Kweekschool voor Inlandsche onderwijzers te Lembang, uitgaande van de Nederlandsch-Indische Afdeeling der Theosofische Wereld Universiteit	—	—	f23 107,50	f 4 812,—	f 300,—	f18 043,41	—	f 287,—	f 46 549,91
	Idem.	Kweekschool (normaalschool) voor Inlandsche onderwijzeressen te Bandoeng, uitgaande van de „Van Deventer-vereeniging voor West-Java" te Batavia	f 814,—	f 1 522,—	—	—	—	17 436,02	—	—	19 772,02
	Idem.	Kweekschool voor Inlandsche onderwijzers te Bandoeng, uitgaande van de Nederlandsche Zendingsvereeniging, gevestigd te Rotterdam	—	—	10 410,—	7 439,88	—	10 543,28	—	—	28 393,16
Midden-Java.	Semarang.	Kweekschool voor Inlandsche onderwijzeressen (Fröbelkweekschool) te Semarang, genaamd Semarangsche Van Deventerschool, uitgaande van de Semarangsche Van Deventer-vereeniging	35,—	50,—	24 295,56	1 650,—	686,75	10 522,50	—	112,44	37 352,25
	Salatiga.	Normaalschool voor Inlandsche onderwijzeressen te Ambarawa, uitgaande van de vereeniging „Zusters Franciscanessen" te Semarang	5 763,60	—	5 055,06	2 819,88	—	6 530,44	—	—	20 168,98
	Idem.	Kweekschool voor Inlandsche onderwijzers te Tingkir, uitgaande van het Comité voor de Salatiga-zending te Utrecht	—	—	6 234,—	1 140,—	—	4 637,10	—	152,—	12 163,10
	Idem.	Kweekschool voor Inlandsche onderwijzers te Ambarawa (voorheen te Mendoet, kweekschool C), uitgaande van de vereeniging „Roomsch-katholieke kweekschool te Moentilan"	423,—	221,—	5 454,—	8 918,19	—	13 901,96	—	600,—	29 518,15
	Pati.	Kweekschool voor Inlandsche onderwijzers te Mergaredja, uitgaande van de Doopsgezinde Zendingsvereeniging tot bevordering der Evangelieverbreiding in de Nederlandsche Overzeesche Bezittingen, gevestigd te Amsterdam	—	—	—	1 980,—	—	—	—	—	1 980,—
	Magelang.	Kweekschool A voor Inlandsche onderwijzers te Moentilan, uitgaande van de vereeniging „Roomsch-katholieke kweekschool te Moentilan"	—	—	10 179,—	2 166,75	—	15 190,12	—	1 220,81	28 756,68
	Idem.	Kweekschool B voor Inlandsche onderwijzers te Moentilan, van dezelfde vereeniging . .	615,—	462,—	2 011,50	8 744,25	—	14 136,13	—	—	25 968,88
	Idem.	Fröbelkweekschool te Mendoet, van dezelfde vereeniging.	6 737,—	1 664,47	25 420,—	2 025,—	—	13 316,50	—	—	49 162,97
	Keboemen.	Normaalleergang voor de opleiding van volksonderwijzers, te Glonggong	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Oost-Java.	Djombang.	Kweekschool voor Inlandsche onderwijzers te Madjawarna, uitgaande van het Nederlandsch Zendelinggenootschap te Rotterdam. . . .	139,50	69,15	2 778,75	6 755,—	—	6 192,39	—	506,75	16 441,54
Jogjakarta.	Jogjakarta.	Kweekschool voor Inlandsche onderwijzers te Jogjakarta, uitgaande van de Gereformeerde Zending	522,12	—	8 079,—	8 791,44	—	10 242,40	—	968,62	28 603,58
	Idem.	Normaalleergang voor de opleiding van volksonderwijzers, te Kaoeman	—	—	—	360,—	—	—	f 75,—	—	435,—
	Idem.	Normaalleergang voor de opleiding van volksonderwijzers, te Jogjakarta	—	—	—	135,—	—	—	75,50	—	210,50
	Idem.	Normaalleergang voor de opleiding van volksonderwijzers, te Koemendaman) 1).	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Idem.	Normaalleergang voor de opleiding van volksonderwijzers, te Klitren 1)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Koelon Praga.	Normaalleergang voor de opleiding van volksonderwijzers, te Temon	—	—	—	37,50	—	—	—	—	37,50
Soerakarta.	Soerakarta.	Christelijke Hollandsch-Inlandsche kweekschool voor Inlandsche onderwijzers te Soerakarta, uitgaande van de Gereformeerde Zending	1 230,53	—	28 158,—	1 851,—	844,72	22 117,32	—	8 216,06	62 417,63
	Idem.	Opvoedingsinstituut voor Inlandsche meisjes van goeden huize, te Soerakarta, uitgaande van de Solosche Van Deventervereeniging .	1 603,37	—	6 520,—	286,91	306,—	—	—	413,91	9 130,19
	Idem.	Normaalleergang voor de opleiding van volksonderwijzers, te Soerakarta	—	—	—	360,—	—	—	52,50	—	412,50
		Totalen voor Java en Madoera	f 17 883,12	f 3 988,62	f157 702,37	f60 272,80	f 2137,47	f162 809,57	f 203,—	f12 477,59	f 417 474,54

1) Nog geen subsidie.

Gewesten.	Afdeelingen, Regentschappen of Districten.	Aanwijzing van de school en plaats waar zij gevestigd is.	Genoten subsidie inééns: voor gebouwen en aanvulling eerste inrichting.	Genoten subsidie inééns: voor verbouwing, vernieuwing of uitbreiding.	Genoten subsidie: voor het onderwijzend personeel. Europeesch.	Genoten subsidie: voor het onderwijzend personeel. Inlandsch.	Genoten subsidie: voor het onderwijs in nuttige handwerken.	Genoten subsidie: voor de leerlingen. Intern.	Genoten subsidie: voor de leerlingen. Extern.	Genoten subsidie: voor de verdere uitgaven.	Algemeene totalen.
		BUITENGEWESTEN.									
Tapanoeli.	Nias.	Kweekschool voor Inlandsche onderwijzers te Ombalata, uitgaande van de Rheinische Missions Gesellschaft te Barmen	—	—	f 1 920,—	f 2 160,—	—	f 4 128,—	f 350,—	—	f 8 558,—
	Bataklanden.	Kweekschool voor Inlandsche onderwijzers te Sipoholon, van dezelfde zendingscorporatie	—	—	6 772,50	3 105,12	—	1 700,—	—	—	11 577,62
Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo.	Bandjermasin.	Kweekschool voor Inlandsche onderwijzers te Bandjermasin, uitgaande van de Basler Missions Gesellschaft, te Bazel.	—	—	2 355,—	1 820,—	—	3 872,—	—	f 290,70	7 837,70
Westerafdeeling van Borneo.	Singkawang.	Normaalleergang voor de opleiding van volksonderwijzers, te Njaroemkop.	—	—	—	270,—	—	640,—	32,25	—	942,25
Manado.	Manado.	Kweekschool voor Inlandsche onderwijzers te Kaloewatoe, uitgaande van het Sangi- en Talaud-Comité, gevestigd te Rotterdam . .	f 12 137,07	—	7 920,—	3 105,12	—	6 150,23	—	3 025,14	32 337,56
	Idem.	Kweekschool voor Inlandsche onderwijzers te Tomohon, uitgaande van het Nederlandsch Zendelinggenootschap te Rotterdam. . . .	—	—	—	8 460,—	—	6 896,87	—	—	15 356,87
	Amoerang.	Kweekschool voor Inlandsche onderwijzers te Woloan, uitgaande van de vereeniging Roomsch-katholieke kweekschool te Woloan	—	—	7 710,—	3 955,56	—	9 153,50	—	—	20 819,06
Sumatra's Westkust.	Agam.	Normaalleergang voor de opleiding van volksonderwijzers te Fort de Kock, uitgaande van de vereeniging „Islamyah"	1 269,69	—	—	—	—	3 240,—	36,—	—	4 545,69
	Midden-Celebes.	Normaalcursus voor de opleiding van Inlandsche onderwijzers te Pendolo, uitgaande van het Nederlandsch Zendelinggenootschap te Rotterdam	150,—	—	2 310,—	—	—	142,44	2 835,—	—	5 437,44
Celebes en onderhoorigheden.	Loewoe.	Normaalleergang voor de opleiding van volksonderwijzers, te Barana.	—	—	3 810,—	270,—	—	2 496,—	234,—	—	6 810,—
		Normaalleergang voor de opleiding van volksonderwijzers, te Mowewe	—	—	—	270,—	—	656,—	71,54	—	997,54
Molukken.	Ternate.	Normaalcursus voor de opleiding van Inlandsche onderwijzers te Tobelo, uitgaande van de Utrechtsche Zendingsvereeniging, te Utrecht	10 350,—	—	3 810,—	—	—	2 808,—	—	—	16 968,—
	Idem.	Normaalcursus voor de opleiding van Inlandsche onderwijzers te Miei, van dezelfde vereeniging.	—	—	3 810,—	—	—	1 840,—	—	—	5 650,—
	Kai-eilanden.	Normaalcursus voor de opleiding van Inlandsche onderwijzers te Langgoer, verbonden aan de door de Roomsch-katholieke missie onderhouden standaardschool aldaar . . .	—	—	—	450,—	—	—	—	—	450,—
Timor en onderhoorigheden.	Soemba.	Normaalcursus voor de opleiding van Inlandsche onderwijzers te Pajeta, verbonden aan de standaardschool aldaar.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Flores.	Normaalcursus voor de opleiding van Inlandsche volksonderwijzers te Larantoeka, verbonden aan de standaardschool aldaar	—	—	—	—	—	3 840,—	—	—	3 840,—
	Idem.	Normaalcursus voor de opleiding van Inlandsche volksonderwijzers te Ndona, verbonden aan de standaardschool aldaar.	—	—	—	—	—	2 880,—	—	—	2 880,—
	Idem.	Normaalcursus voor de opleiding van Inlandsche volksonderwijzers te Lela, verbonden aan de standaardschool aldaar.	—	—	—	—	—	2 400,—	—	—	2 400,—
		Totalen voor de Buitengewesten	f 23 906,76	—	f40 417,50	f23 365,80	—	f52 843,04	f3 558,79	f 3 315,84	f 147 407,73

N

2°. Particuliere Inlandsc

Gewesten.	Afdeelingen, Regentschappen of Districten.	Aantal scholen.			Subsi[...] huisvesting en inrichting der school.			in
		Volks-scholen.	Standaard-scholen.	Chineesch-Inlandsche scholen.	Volksschool.	Standaard-school.	Chineesch-Inlandsche scho	Vol
							JAVA	A
West-Java	Bantam	—	—	1	—	—	—	
	Batavia	15	2	1	—	—	—	f
	Buitenzorg	1	2	1	—	—	—	
	Krawang	—	—	2	—	—	—	
	West-Priangan	2	—	3	—	—	—	
	Midden-Priangan	—	3	1	—	—	—	
	Oost-Priangan	—	2	1	—	—	—	
	Cheribon	—	—	—	—	—	—	
	Indramajoe	2	1	5	—	—	—	
Midden-Java	Pekalongan	1	2	1	—	—	—	
	Tegal	—	—	—	—	—	—	
	Semarang	8	12	—	—	f 438,67	—	
	Koedoes	10	3	1	—	15,—	—	
	Rembang	—	1	—	—	—	—	
	Blora	—	6	—	—	—	—	
	Noord-Banjoemas	3	1	2	—	—	—	
	Zuid-Banjoemas	1	1	1	—	—	f 180,—	
	Kedoe	15	13	1	—	417,48	—	
	Bagelen	13	5	—	—	565,15	—	
	Wanasaba	—	1	—	—	—	—	
Jogjakarta	Jogjakarta	66	30	2	—	29 107,37	—	
Soerakarta	Soerakarta	9	26	—	—	51 699,64	—	
Oost-Java	Soerabaja	2	5	—	—	110,—	—	
	Madjakerta	1	10	—	—	713,—	—	
	Grisee	—	—	—	—	—	—	
	Bodjanegara	2	1	—	—	—	—	
	Madioen	1	—	—	—	—	—	
	Panaraga	1	—	—	—	—	—	
	Kediri	6	9	—	—	778,83	—	
	Blitar	5	3	—	—	37,50	—	
	Pasoeroean	1	—	—	—	—	—	
	Malang	6	8	—	—	325,68	—	
	Prabalingga	—	1	—	—	—	—	
	Bandawasa	1	1	—	—	1 800,—	—	
	Djember	4	8	—	—	50,—	—	
	West-Madoera	—	—	—	—	—	—	
	Oost-Madoera	—	—	—	—	—	—	
	Totalen voor Java en Madoera	176	157	23	—	f 86 058,32	f 180,—	

1) Standplaatstoelage inbegrepen.

...gere scholen.

...in 1928 toegekend voor:

bezoldiging onderwijzend personeel.			vernieuwing en aanvulling van schoolmeubilair en leermiddelen en voor onderhoud der gebouwen.			het schooltoezicht.		
Volksschool.	Standaard-school.	Chineesch-Inlandsche school.	Volksschool.	Standaard-school.	Chineesch-Inlandsche school.	Volksschool.	Standaard-school.	Chineesch-Inlandsche school.
...ADOERA.								
—	—	f 705,—	—	—	f 240,—	—	—	—
f 13 614,88	f 1 125,—	1 395,—	—	f 71,22	170,97	—	—	—
578,15	3 457,50	1 215,—	—	351,75	161,52	—	—	—
—	—	1 860,—	—	—	163,47	—	—	—
1 314,35	—	4 725,—	—	—	307,—	—	—	—
—	5 355,—	1 665,—	—	827,92	162,27	—	—	—
—	4 107,50—	1 845,—	—	599,82	249,14	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—
998,30	1 035,—	4 185,—	—	55,59	320,04	—	—	—
517,50	846,—	372,—	—	75,—	85,—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—
2203,12	14 605,35[1])	—	—	1 409,92	—	—	—	—
4 518,—	2 502,—	—	—	426,70	—	—	—	—
—	4 335,—	—	—	300,—	—	—	—	—
—	8 098,—	—	—	848,50	—	—	—	—
2 499,—	1 365,—	2 772,50[1])	—	48,—	309,—	—	—	—
1 179,—	1 515,—[1])	595,—[1])	—	186,—	31,50	—	—	—
2 650,75	16 605,—	—	—	891,82	—	—	—	—
6 451,50	7 506,—	—	—	573,28	—	—	—	—
—	—	—	—	265,67	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—
10 229,75	50 558,50[1])	—	—	5 195,15	—	—	—	—
3 001,50	45 564,93[1])	—	—	4 100,53	—	—	—	—
849,75	9 112,50	—	—	430,68	—	—	—	—
870,—	24 532,50	—	—	1 544,33	—	—	—	—
702,—	—	—	—	—	—	—	—	—
573,—	—	—	—	—	—	—	—	—
480,—	—	—	—	—	—	—	—	—
2 090,—	15 272,50	—	—	764,50	—	—	—	—
2 251,35	6 310,50	—	—	1 028,12	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—
4 204,—	25 259,94	—	—	2 344,09	—	—	—	—
—	1 717,50	—	—	219,—	—	—	—	—
—	1 020,—	—	—	132,50	—	—	—	—
1 548,75	5 940,—	—	—	865,50	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—
f 63 324,65	f 257 746,22	f 21 334,50	—	f 23 555,59	f 2 199,91	—	—	—

Gewesten.	Afdeelingen.	Aantal scholen. Volks-scholen.	Standaard-scholen.	Chineesch-Inlandsche scholen.	Subsid[ie …] huisvesting en inrichting der school. Volksschool.	Standaard-school.	Chineesch-In[…] landsche scho[…]
							BUITEN[…]
Sumatra's Westkust	Padang	19	—	—	—	—	—
Tapanoeli	Sibolga en Ommelanden	493	—	—	—	—	—
	Nias		3	—	—	—	—
	Padangsidimpoean		—	—	—	—	—
	Bataklanden		—	—	—	—	—
Benkoelen	Benkoelen	1	2	—	—	—	—
Oostkust van Sumatra	Simeloengoen en de Karo-landen	63	—	—	—	—	—
Westerafdeeling van Borneo	Singkawang	33	1	—	—	—	—
	Ketapang		—	—	—	—	—
	Sintang		—	—	—	—	—
Zuider- en Oosterafd. van Borneo.	Bandjermasin	39	1	—	—	—	—
	Doesoenlanden		2	—	—	—	—
	Koealakapoeas		5	—	—	—	—
	Samarinda		3	—	—	—	—
Manado	Manado	247	3	—	—	—	—
	Sangihe- en Talaud-eilanden	110	3	—	—	—	—
	Poso	79	1	—	—	—	—
Celebes en onderhoorigheden	Soenggoeminasa	53	—	—	—	—	—
	Makassar		—	—	—	—	—
	Parepare		—	—	—	—	—
	Mandar		—	—	—	—	—
	Loewoe		—	—	—	—	—
Molukken	Amboina	248	3	—	—	—	—
	Ternate		1	—	—	—	—
Timor en onderhoorigheden	Timor en Eilanden	—	1	—	—	—	—
	Soemba	—	2	—	—	—	—
	Flores	—	5	—	—	—	—
Palembang	Palembang	6	—	—	—	—	—
	Totalen voor de Buitengewesten	1391	36	—	—	—	—

in 1928 toegekend voor:

bezoldiging onderwijzend personeel.			vernieuwing en aanvulling van schoolmeubilair en leermiddelen en voor onderhoud der gebouwen.			het schooltoezicht.		
Volksschool.	Standaard-school.	Chineesch-Inlandsche school.	Volksschool.	Standaard-school.	Chineesch-Inlandsche school.	Volksschool.	Standaard-school.	Chineesch-Inlandsche school.
GEWESTEN.								
f 4 283,—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—
	f 4 375,—	—	—	f 273,85	—	—	—	—
232 198,65	—	—	—	—	—	f 2 350,—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—
330,—	3 206,—	—	—	573,—	—	—	—	—
21 962,87	—	—	—	—	—	—	—	—
	1 335,—	—	—	—	—	—	—	—
13 126,50	—	—	—	—	—	250,—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—
	765,—	—	—	148,50	—	—	—	—
	1 950,—	—	—	480,—	—	—	—	—
16 090 50	9 300,—	—	—	900,—	—	—	—	—
	3 474,—	—	—	505,—	—	—	—	—
243 872,65	5 444,—	—	—	1 583,26	—	—	—	—
95 394,25	2 430,—	—	—	141,—	—	1 485,—	—	—
17 755,09	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—
19 764,65	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—
	3 553,—	—	—	50,—	—	— 2 010,—	—	—
90 544,—	648,—	—	—	90,—	—	—	—	—
—	2 035,50	—	—	1 750,—	—	—	—	—
—	2 770,—	—	—	133,75	—	—	—	—
—	5 279,—	—	—	382,99	—	—	—	—
2 809,50	—	—	—	—	—	—	—	—
f 758 131,66	f 46 564,50	—	—	f 7 011,35	—	f 6 095,—	—	—

3°. **Particuliere Inlandsche**

Gewesten.	Afdeelingen, Regentschappen of Districten.	Aantal scholen.	Subsidie inééns toegekend: voor kosten van bouw en eerste inrichting.	voor de kosten van vernieuwing, verbouwing of uitbreiding.
			JAVA EN	
West-Java	Buitenzorg	1	—	f 233,—
	West-Priangan	1	—	—
	Midden-Priangan	2	—	—
	Indramajoe	2	—	—
	Batavia	4	f 459,32	—
Midden-Java	Blora	2	—	540,30
	Magelang	1	—	—
	Rembang	—	—	—
Oost-Java	Kediri	2	—	—
	Soerabaja	1	—	—
Soerakarta	Soerakarta	1	1 750,—	—
	Totalen voor Java en Madoera	17	f 2 209,32	f 773,30
			BUITEN	
Benkoelen	Benkoelen	1	—	—
Lampoengsche Districten	Teloekbetoeng	1	—	—
	Totalen voor de Buitengewesten	2	—	—

eisjesscholen.

Jaarlijksche subsidie toegekend:							
als tegemoetkoming in de bezoldiging van het onderwijzend personeel.		voor de leerlingen.	voor bezoldiging onderwijzend personeel.	voor gewoon onderhoud en aanvulling der eerste inrichting en aanschaffing leermiddelen.	voor bezoldiging personeel voor vrouwelijke handwerken, enz.	voor aanschaffing benoodigdheden voor onderwijs in vrouwelijke handwerken.	voor het geven van onderwijs in de Nederlandsche taal.
Europeesch.	Inlandsch.						
ADOERA.							
—	—	—	f 1 913,50	f 163,—	f 180,—	f 326,—	f 1 080,—
—	—	—	1 500,—	146,—	180,—	292,—	360,—
—	—	—	4 776,—	498,—	360,—	996,—	2 520,—
—	—	—	2 614,75	192,—	360,—	384,—	1 440,—
—	—	—	2 953,—	293,—	540,—	436,—	900,—
—	—	—	3 334,50	354,—	360,—	708,—	720,—
—	—	—	1 207,50	67,—	180,—	134,—	360,—
—	—	—	1 271,50	98,—	180,—	156,—	360,—
—	—	—	2 442,44	99,—	360,—	535,50	720,—
—	—	—	1 575,—	90,—	180,—	180,—	360,—
—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	f 23 588,19	f 2 000,—	f 2 880,—	f 4 147,50	f 8 820,—
EWESTEN.							
—	—	—	f 662,—	f 110,—	f 180,—	f 220,—	—
—	—	—	540,—	61,—	180,—	122,—	—
—	—	—	f 1 202,—	f 171,—	f 360,—	f 342,—	—

RECAPITULATIE.

OMSCHRIJVING.	Java.[1] Particuliere Inlandsche lagere scholen.	Java.[1] Particuliere kweekscholen voor Inlandsche onderwijzers.	Buitengewesten.[2] Particuliere Inlandsche lagere scholen.	Buitengewesten.[2] Particuliere kweekscholen en normaal-cursussen voor Inlandsche onderwijzers.	Algemeene totalen.
Subsidie ineéns voor kosten van bouw en eerste inrichting	f 88 447,64	f 21 871,74	—	f 23 906,76	f 134 226,14
Subsidie in éëns voor kosten van verbouwing, vernieuwing of uitbreiding.	773,30	—	—	—	773,30
Subsidie voor gewoon onderhoud en aanvulling der eerste inrichting en aanschaffing leermiddelen . .	27 755,50	—	f 7 182,35	—	34 937,85
Subsidie voor de bezoldiging van het onderwijzend personeel	365 993,56	217 975,17	805 898,16	63 783,30	1 453 650,19
Subsidie voor de leerlingen	—	163 012,57	—	56 401,83	219 414,40
Subsidie voor het schooltoezicht	—	—	6 095,—	—	6 095,—
Subsidie voor onderwijs in nuttige handwerken . .	7 027,50	2 137,47	702,—	—	9 866,97
Subsidie voor onderwijs in de Nederlandsche taal. .	8 820,—	—	—	—	8 820,—
Subsidie voor schrijfbehoeften en verdere uitgaven .	—	12 477,59	—	3 315,84	15 793,43
Totalen . . .	f 498 817,50	f 417 474,54	f 819 877,51	f 147 407,73	f 1 883 577,28

1) Namelijk de gewesten West-, Midden- en Oost-Java, Jogjakarta en Soerakarta.

2) Namelijk de gewesten Sumatra's Westkust, Benkoelen, Oostkust van Sumatra, Tapanoeli, Westerafdeeling van Borneo, Celebes en onderhoorigheden, Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo, Manado, de Molukken en Timor en onderhoorigheden.

Bijlage O.

(Zie hoofdstuk K, afd. III, van het verslag.)

STATISTISCHE EN ANDERE OPGAVEN

betreffende de Europeesche en Inlandsche CHRISTENGEMEENTEN in Nederlandsch-Indië (daaronder ook de zendingsgemeenten), meerendeels volgens de over 1928 ingekomen gegevens.

A. PROTESTANTSCHE EEREDIENST.

1°. Gevestigde Kerk.

Europeesche Christengemeenten.

STANDPLAATSEN DER PREDIKANTEN, met bijbehoorende kerkelijke afdeeling.	Organiek aantal predikanten.	Aantal predikanten aanwezig op einde 1928.	Aantal Protestantsche Europeanen op einde 1928.		Aantal lidmaten op einde 1928.		Aantal in 1928 aangenomen lidmaten.		Aantal gedoopten gedurende 1928.	Aantal in 1928 ingezegende huwelijken.	Aantal catechisanten gedurende 1928.	
			Civielen.	Militairen.	Civielen.	Militairen.	Civielen.	Militairen.			Civielen.	Militairen.
Java en Madoera.												
Batavia, met de res. Bantam en het reg. Batavia (prov. West-Java) en de residentie Lampoengsche Districten . .	5	5	†	450	†	165	162	—	196	62	1 145	—
Meester Cornelis, met het reg. Meester Cornelis en de res. Krawang (prov. West-Java)	*a*) 1	1	†	40	†	10	29	—	59	9	302	—
Buitenzorg, met de res. Buitenzorg (prov. West-Java)	*a*) 1	1	†	109	†	21	†	—	64	12	346	2
Soekaboemi, met de res. West-Priangan (prov. West-Java)	1	1	†	—	†	—	19	—	59	10	182	—
Bandoeng, met de res[n]. Midden- en Oost-Priangan (prov. West-Java)	*a*) 2	2	†	425	†	101	98	—	111	25	1 185	—
Tegal, met de res[n]. Tegal en Pekalongan	1	—	†	—	†	—	†	—	16	1	74	—
Cheribon, met de res[n]. Cheribon en Indramajoe (prov. West-Java) . . .	1	—	†	—	†	—	†	—	40	1	115	—
Semarang, met de distr[n]. Semarang en Mranggen (res. Koedoes), het reg. Kendal en de gem. Pelantoengan. .	2	2	†	—	†	—	53	—	283	12	756	—
Salatiga, met de distr[n]. Ambarawa, Oengaran, Salatiga en Tengaran en de gem. Kedoengdjati	1	1	†	179	†	74	†	—	45	1	229	—
Pati, met de res[n]. Rembang, Blora en Koedoes, (uitgezonderd het distr. Mranggen en de gem. Kedoengdjati).	1	—	†	—	†	—	†	—	8	—	62	—
Madjakerta, met de res[n]. Madjakerta en Bodjanegara en het reg. Lamongan .	1	—	†	—	†	—	†	—	17	1	139	—
Soerabaja, met de reg[n]. Soerabaja, Grisee en Pamekasan en de res. West-Madoera	*a*) 3	3	†	1 502	†	—	99	1	165	33	1 462	131
Pasoeroean, met de reg[n]. Pasoeroean en Sidaärdja, de res. Prabalingga, de distr[n]. Bangil en Gembol en de gem. Djatiroto (Djember)	1	1	†	—	†	—	23	—	95	1	255	—
Malang, met de res. Malang en de distr[n]. Poerwakerta en Pandakan (Pasoeroean)	*a*) 1	1	†	300	†	80	41	4	69	7	603	9
Bandawasa, met de res[n]. Bandawasa, Djember en Bali en Lombok en het reg. Soemenep	1	1	†	9	†	4	4	—	113	1	176	—
Poerwaredja, met de res[n]. Zuid-Banjoemas en Bagelen en de reg[n]. Poerwakerta en Banjoemas.	1	1	†	51	†	16	28	1	118	1	324	1
Magelang, met de res[n]. Kedoe en Wanasaba en het reg. Poerbalingga . .	*a*) 1	1	†	1 000	†	500	19	20	58	4	334	50
Jogjakarta, met het gouv. Jogjakarta .	1	1	†	344	†	256	5	—	42	4	287	6

a) Ter voorziening in de godsdienstige behoeften der mindere militairen en der minder gegoede leden van de Protestantsche gemeenten waren op einde 1928 van Landswege aangestelde godsdienstleeraars (zie I. S. 1889 n°. 170, juncto 1894 n°. 150) bescheiden op de garnizoensplaatsen Meester-Cornelis, Buitenzorg, Bandoeng, Tjimahi, Magelang, Klaten, Soerabaja en Malang.

STANDPLAATSEN DER PREDIKANTEN, met bijbehoorende kerkelijke afdeeling.	Organiek aantal predikanten.	Aantal predikanten aanwezig op einde 1928.	Aantal Protestantsche Europeanen op einde 1928.		Aantal lidmaten op einde 1928.		Aantal in 1928 aangenomen lidmaten.		Aantal gedoopten gedurende 1928.	Aantal in 1928 ingezegende huwelijken.	Aantal catechisanten gedurende 1928.	
			Civielen.	Militairen.	Civielen.	Militairen.	Civielen.	Militairen.			Civielen.	Militairen.
Soerakarta, met het gouv. Soerakarta.	1	1	†	80	†	14	26	—	151	—	359	6
Madioen, met de res^n. Madioen en Panaraga en het reg. Ngandjoek	1	—	†	†	†	—	†	†	33	1	208	†
Kediri, met het reg. Kediri en de res. Blitar	1	1	†	—	†	—	21	—	74	3	299	—
Totalen voor de kerkelijke afdeelingen op Java en Madoera (met de Lampoengsche Districten en Bali en Lombok)	29	24	†	4 489	†	1 241	± 750	26	1 816	189	8 842	205
Buitengewesten.												
Padang, met de res. Benkoelen, de afd^n. Padang en Painan en de onderafd^n. Pariaman en Airbangis . . .	1	1	†	19	†	—	8	—	58	6	218	—
Fort de Kock, met de res^n Sumatra's Westkust en Tapanoeli	1	1	†	34	†	28	2	—	17	—	79	—
Palembang, met de residentiën Palembang, Djambi en Bangka en onderhoorigheden	1	1	†	46	†	—	10	—	46	1	264	—
Medan met de afd. Langkat en de onderafd^n. Beneden- en Boven-Deli en Karolanden	1	1	†	16	†	—	13	—	52	14	239	—
Pematangsiantar met de afd^n. Asahan en Bengkalis en de onderafd^n. Serdang, Padangbedagei en Simeloengoen	1	1	†	—	†	—	†	—	16	—	50	—
Koetaradja, met het gouvernement Atjeh en onderhoorigheden	1	1	†	213	†	106	†	—	24	—	254	—
Pontianak, met de residentiën Westerafdeeling van Borneo en Riouw en onderhoorigheden en de assistentresidentie Billiton	1	1	†	36	†	7	2	—	52	—	126	—
Bandjermasin, met de residentie Zuideren Oosterafdeeling van Borneo . .	1	1	†	153	†	65	26	3	53	—	120	2
Makassar, met het gouvernement Celebes en onderhoorigheden	1	1	†	†	†	†	43	24	87	7	476	46
Manado, met de residentie Manado en de onderafd^n. Ternate, Djailolo, Weda, Tobelo en Batjan (Molukken) . . .	2	2	†	†	†	†	29	—	25	13	421	—
Amboina, met het gouv. der Molukken	2	3	†	62	†	35	108	—	32	13	1 112	—
Koepang, met de residentie Timor en onderhoorigheden	1	1	†	5	†	—	—	—	6	1	223	—
Totalen voor de kerkelijke afdeelingen in de Buitengewesten (met uitzondering van de Lampoengsche Districten en Bali en Lombok)	14	15	†	± 600	†	± 250	± 285	27	468	55	3 582	48
Totalen voor Java en Madoera . . .	29	24	†	4 489	†	1 241	± 750	26	1 816	189	8 842	205
In 't geheel alzoo voor de Europeesche Christengemeenten der Indische Protestantsche Kerk	43	39	†	± 5 089	†	± 1 491	± 1 035	53	2 284	244	12 424	253

Inlandsche Christengemeenten. *b*)

STANDPLAATSEN DER PREDIKANTEN.	Organiek aantal hulp-predikers.	Aantal hulppredikers aanwezig op einde 1928.	Aantal Inlandsche leeraars aanwezig op einde 1928.	Aantal Protestantsche Inlanders en met hen gelijkgestelden op einde 1928. Inlanders. Civielen.	Inlanders. Militairen.	Vreemde Oosterlingen.	Aantal lidmaten op einde 1928. Inlanders. Civielen.	Inlanders. Militairen.	Vreemde Oosterlingen.	Aantal in 1928 aangenomen Inlandsche lidmaten. Civielen.	Militairen.	Aantal gedoopten gedurende 1928.	Aantal in 1928 ingezegende huwelijken.	Aantal Inlandsche catechisanten gedurende 1928. Civielen.	Militairen.
Java en Madoera.															
Batavia	—	—	3	199	589	6	232	89	5	10	9	63	—	48	28
Meester-Cornelis	—	—	1	364	569	—	93	485	—	8	62	38	—	90	72
Buitenzorg	—	—	—	401	—	—	138	—	—	6	—	8	—	111	—
Bandoeng	—	—	1	†	†	†	77	285	2	1	1	35	—	2	6
Salatiga	—	—	—	563	—	—	†	†	†	—	82	67	—	†	†
Semarang	—	—	1	†	†	†	9	286	—	—	5	—	—	12	14
Poerwaredja	—	—	1	403	943	—	83	613	—	5	122	52	—	29	90
Magelang	—	—	1	579	963	2	83	758	—	4	29	82	—	233	76
Soerakarta	—	—	1	50	33	9	24	33	4	2	—	5	—	1	5
Soerabaja	—	—	2	1 218	158	†	412	—	—	43	—	104	—	43	—
Malang	—	—	1	302	810	—	43	466	—	1	15	51	—	43	80
Bandawasa	—	—	—	143	35	—	50	20	—	5	—	33	—	—	—
Totalen voor Java en Madoera	—	—	14	†	†	17	†	†	11	85	325	538	—	†	†
Buitengewesten.															
Palembang	—	—	1	†	†	—	†	†	—	†	—	†	—	—	—
Medan	—	—	—	114	15	—	59	15	—	5	—	4	—	—	—
Padang	—	—	—	126	106	—	16	84	—	—	3	15	—	—	5
Fort de Kock	—	—	1	152	147	—	29	109	—	—	6	30	—	12	15
Koetaradja	—	—	1	1 256	1 312	—	296	1 071	—	4	4	95	—	110	13
Bandjermasin	—	—	1	†	†	†	165	25	—	36	1	36	—	21	2
Pontianak	—	—	1	228	125	—	9	88	—	3	2	21	—	5	5
Makassar	—	—	2	1 928	289	—	1 121	171	—	38	21	111	—	39	61
Amboina	2	1	—	11 929	18	6	5 546	7	2	249	—	364	—	1 704	—
Manado	11	5	98	†	38	12	31 456	20	1	1 765	—	5 973	—	†	5
Ternate	—	—	—	†	†	†	†	†	†	152	—	24	—	†	†
Molukken	11	7	157	†	148	42	†	85	11	1 823	4	3 217	—	†	23
Timor en onderhoorigheden	4	3	68	†	91	4	1 685	59	—	119	—	†	—	4 759	4
Totalen voor de Buitengewesten	28	16	329	†	†	†	†	†	14	†	41	†	—	†	†
" " Java en Madoera	—	—	14	†	†	17	†	†	11	85	325	538	—	†	†
" " Ned.-Indië	28	16	343	†	†	†	†	†	25	†	366	†	—	†	†

b) Hieronder zijn alleen begrepen de *gevestigde* Christengemeenten, aangesloten bij de Indische Protestantsche Kerk, dus uitgezonderd zendingsgemeenten. Op Java, behalve te Depok en Toegoe (residentie Batavia), behooren tot de protestantsche Inlanders der eerstbedoelde gemeenten grootendeels Amboineezen en Manadoneezen, die als militairen of als bureelbeambten in 's Lands dienst zijn.

2°. Zendingsgemeenten.

Zendinggenootschappen.	Aantal gemeenten.	Samenstelling der gemeenten.		Aantal lidmaten.		Aantal gedoopten.				Aantal aangenomen lidmaten.		Aantal ingezegende huwelijken.	
						Volwassenen.		Kinderen.					
		Inlanders.	Vreemde Oosterlingen.	Inlanders.	Vreemde Oosterlingen.	Inlanders.	Vreemde Oosterlingen.	Inlanders.	Vreemde Oosterlingen.	Inlanders.	Vreemde Oosterlingen.	Inlanders.	Vreemde Oosterlingen.
Nederlandsche Zendingsvereeniging.													
West-Java	36	1459	713	655	412	13	12	70	18	42	7	—	—
Zuidoost-Celebes	9	290	5	188	1	112	—	88	—	21	—	—	—
Comité van de Salatiga-Zending.													
Midden-Java.	36	1547	99	813	65	44	4	99	2	35	3	—	—
Doopsgezinde Vereeniging.													
Midden-Java.	15	734	6	761	15	54	—	—	—	54	—	—	—
Tapanoeli (Mandailing) . . .	8	308	—	149	—	9	—	2	—	6	—	—	—
Zending der Gereformeerde Kerken.													
Midden-Java.	86	3011	245	1622	122	177	6	174	6	70	2	—	—
Timor en onderhoorigheden (Soemba)	12	1176	—	650	—	93	—	78	—	18	—	—	—
Java-Comité.													
Oost-Java.	12	2670	—	1269	—	37	1	115	—	75	—	—	—
Tapanoeli (Angkola en Sipirok)	22	1460	—	739	1	9	—	105	—	36	—	—	—
Nederlandsch Zendelinggenootschap.													
Oost-Java.	41	9215	11	4770	4	305	—	474	—	185	—	—	—
Oostkust van Sumatra. . .	21	1248	—	770	—	53	—	61	—	11	—	—	—
Midden-Celebes.	32	3974	—	2386	—	160	—	290	—	31	—	—	—
Manado (Bolaäng Mongondow)	46	3294	2	376	1	19	—	196	3	40	—	—	—
Id. (Poso)	70	4383	—	2539	—	325	—	315	—	106	—	—	—
Id. (Mori)	48	3675	—	—	—	178	—	295	—	—	—	—	—
Nederlandsch Luthersch Zendelinggenootschap.													
Tapanoeli (Batoe-eil.) . . .	6	605	—	368	—	5	—	11	—	—	—	—	—
Gereformeerde Zendingsbond.													
Celebes en onderhoorigheden (Loewoe, Makassar) . . .	24	1277	—	650	—	78	—	38	—	31	—	—	—
Christelijke Gereformeerde Kerk.													
Celebes en onderhoorigheden (Mandar)	26	10513	—	140	—	4	—	72	—	—	—	—	—
Sangi- en Talaud-Comité.													
Manado (Sangihe- en Talaud-eil.)	194	45356	12	14563	—	447	—	4247	10	932	—	—	—
Utrechtsche Zendingsvereeniging.													
Molukken (Boeroe)	†	1845	—	544	—	4	—	48	—	41	—	—	—
Id. (Halmahera). . .	85	4895	1	717	—	153	—	207	—	74	—	—	—
Id. (W. N. Guinee) . .	24	2658	—	277	—	228	—	237	—	97	—	—	—
Id. (N. N. Guinee) . .	81	5031	—	1484	—	299	—	295	—	166	—	—	—

0

Zendinggenootschappen.	Aantal gemeenten.	Samenstelling der gemeenten.		Aantal lidmaten.		Aantal gedoopten.				Aantal aangenomen lidmaten.		Aantal ingezegende huwelijken.	
						Volwassenen.		Kinderen.					
		Inlanders.	Vreemde Oosterlingen.	Inlanders.	Vreemde Oosterlingen.	Inlanders.	Vreemde Oosterlingen.	Inlanders.	Vreemde Oosterlingen.	Inlanders.	Vreemde Oosterlingen.	Inlanders.	Vreemde Oosterlingen.
Internationaal Advent Zendingsgenootschap.													
Batavia	1	—	20	90	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Oost-Java.	3	123	28	123	28	40	2	—	—	40	2	—	—
Palembang, Benkoelen en Sumatra's Westkust . . .	3	15	23	15	23	—	4	—	—	6	4	—	—
Rheinische Missions-Gesellschaft.													
Benkoelen (Mentawei-eil.) . .	6	847	—	182	—	22	—	25	—	10	—	—	—
Tapanoeli (Nias)	172	75148	—	41526	—	2573	—	4832	—	—	—	—	—
Id. (Bataklanden) . .	24	254871	—	195071	—	3810	—	12020	—	4706	—	—	—
Basler Missions-Gesellschaft.													
Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo	48	2440	33	1341	28	43	—	118	12	64	1	—	—
Leger des Heils.													
Manado (Paloe).	45	—	—	5012	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Missionary Society of the Methodist Episcopal Church (U. S. A.).													
Palembang	2	23	41	11	20	4	2	—	1	2	2	—	—
Oostkust van Sumatra. . .	26	396	352	285	241	17	12	74	1	42	43	—	—
Totalen . . .	1264	444487	1591	280086	961	9315	43	24586	53	6941	64	—	—

In aansluiting aan de in het Verslag over 1927 verstrekte soortgelijke opgaaf, over het tijdvak 1 Juli 1927 t/m einde Juni 1928, volgt hier een overzicht der in het tijdvak 1 Juli 1928 t/m einde Juni 1929 genomen regeeringsbeschikkingen, betreffende de toelating (of intrekking der toelating) tot uitoefening van hun dienstwerk, zoowel van zendelingen als van hulpzendelingen.

ZENDELINGEN.

NAMEN DER ZENDELINGEN.	Standplaats.	Gebied voor hetwelk de bijzondere toelating, bedoeld bij art. 177 der Indische Staatsregeling, is verleend.	Gouvernements-besluit, waarbij de toelating is verleend voor het tegenwoordig gebied.	Gouvernements-besluit, waarbij aan den zendeling *voor het eerst* toelating tot uitoefening van het zendingswerk in Nederlandsch-Indië is verleend.	TOELICHTINGEN.
		Bazelsch Zendingsgenootschap, te Bazel.			
G. Bär.	Bandjermasin.	Res. Zuider- en Oosterafd. van Borneo (behalve de afd. Samarinda).	17 Juli 1928 n°. 42.	17 Juli 1928 n°. 42.	
G. Gerlach.	Id.	Res. Zuider- en Oosterafd. van Borneo.	28 Jan. 1929 n°. 28.	28 Jan. 1929 n°. 28.	
		Sangi- en Talaud-Comité.			
D. Brilman.	Kiama.	Sangihe- en Talaud-eilanden (res. Manado).	22 Aug. 1928 n°. 31.	22 Aug. 1928 n°. 31.	
		Rijnsch Zendingsgenootschap, te Barmen.			
W. Keuch.	Sikakap.	Mentawei-eilanden (afd. Padang, res. Sumatra's Westkust).	29 Dec. 1928 n°. 38.	29 Dec. 1928 n°. 38.	
A. Pieper.	Saoea.	Saoea (onderafd. Zuid-Nias, afd. Nias, res. Tapanoeli).	1 Nov. 1928 n°. 31.	1 Nov. 1928 n°. 31.	
		Nederlandsch Zendelinggenootschap, te Rotterdam.			
A. Kooistra.	Pareeredja.	Gouv. Oost-Java (behalve de res^n^. Bandawasa, Djember en West- en Oost-Madoera).	13 Oct. 1928 n°. 33.	13 Oct. 1928 n°. 33.	
S. A. van Hoogstraten.	Weltevreden.	Id., onder de Javaansche en Chineesche bevolking.	12 Nov. 1928 n°. 25.	12 Nov. 1928 n°. 25.	
		Utrechtsche Zendingsvereeniging.			
O. Werkman.	Sarmi.	Noord- en West-Nieuw-Guinee (res. Ternate, gouv. der Molukken).	30 April 1929 n°. 7.	30 April 1929 n°. 7.	
		Gereformeerde Zendingsbond, te Utrecht.			
H. J. van Meerden.	Rantepao.	Onderafd^n^. Rantepao, Makale, Palopo en Masamba (behalve de kampongs Boengadidi, Mina en Pantila en de landstreek Rampi) der afd. Loewoe, het landschap Allah, behoorende tot de onderafd. Enrekang (afd. Parepare) en de onderafd. Mamoedjoe (behalve de plaats Mamoedjoe) der afd. Mandar van het gouv. Celebes en onderh.	6 Nov. 1928 n°. 29.	6 Nov. 1928 n°. 29.	
D. J. van Dijk.	Sangala.	Id.	Id.	Id.	
		The Christian and Missionary Alliance.			
Jason Linn.	—	Onder de Chineesche bevolking in de afd. Samarinda der res. Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo.	15 Mei 1929 n°. 36.	15 Mei 1929 n°. 36.	
Paul R. Lenn.	—	Id.	Id.	Id.	

NAMEN DER ZENDELINGEN.	Standplaats.	Gebied voor hetwelk de bijzondere toelating, bedoeld bij art. 177 der Indische Staatsregeling, is verleend.	Gouvernementsbesluit, waarbij de toelating is verleend voor het tegenwoordig gebied.	Gouvernementsbesluit, waarbij aan den zendeling *voor het eerst* toelating tot uitoefening van het zendingswerk in Nederlandsch-Indië is verleend.	TOELICHTINGEN.
		Methodist Episcopal Church (U. S. A.).			
E. N. Dabritz.	Palembang.	Res^n^. Palembang, Djambi, Lampoengsche Districten en Benkoelen.	4 Dec. 1928 n°. 1*a*.	4 Dec. 1928 n°. 1*a*.	
Miss F. P. Chadwick.	—	Een gedeelte van de afd^n^. Langkat, Deli, Serdang, Asahan en Bengkalis (gouv. Oostkust van Sumatra).	12 Juni 1929 n°. 30.	12 Juni 1929 n°. 30.	
Miss J. E. Redinger.	—	Id.	Id.	Id.	
H. C. Bower.	—	Res^n^. Palembang, Lampoengsche Districten en Bangka en onderhoorigheden.	13 Juni 1929 n°. 38.	13 Juni 1929 n°. 38.	
		Seventh Day Adventist Church.			
A. Munson.	Manado.	Res. Manado, uitsluitend onder de leden der Seventh Day Adventist Church.	4 April 1929 n°. 31.	7 April 1924 n°. 35.	De toelating is verleend ten vervolge op G. B. 7 April 1924 n°. 35, waarbij toelating was verleend voor de hoofdplaats Manado.
Lau Joe Djin.	Palembang.	Plaatsen Palembang, Moearaenim, Lahat en Batoerädja (res. Palembang).	18 April 1929 n°. 25.	18 April 1929 n°. 25.	
		Salatiga-Zending, te Utrecht.			
P. Senk.	Tingkir.	Res^n^. Tegal, Pekalongan, Semarang, Koedoes, Rembang en Blora (Midden-Java) en de reg^n^. Toeban en Bodjanegara (Oost-Java).	25 Juni 1929 n°. 40.	25 Juni 1929 n°. 40.	
H. Raatschen.	Id.	Id.	Id.	Id.	
		Bond van Chineesche Christenen.			
Pouw Peng Hong.	—	Plaatsen Rangkasbitoeng (res. Bantam), Tangerang, Mr. Cornelis, Batavia (res. Batavia), Buitenzorg (res. Buitenzorg), Tjitjoeroeg, Tjibadak, Soekaboemi (res. West-Priangan), Bandoeng (res. Midden-Priangan), Garoet, Tasikmalaja (res. Oost-Priangan), Krawang, Tjilamaja, Poerwakerta (res. Krawang), Dawoehan, Djatibarang, Parean, Losarang, Indramajoe (res. Indramajoe), Cheribon (res. Cheribon), Poerwakerta, Poerbalingga (res. Noord-Banjoemas), Koetaärdja, Poerwaredja (res. Bagelen), Magelang, Temanggoeng (res. Kedoe), Jogjakarta, Wates (gouv. Jogjakarta), Soerakarta, Wanagiri (gouv. Soerakarta), Semarang, Salatiga (res. Semarang), Koedoes (res. Koedoes), Madioen (res. Madioen), Malang (res. Malang), Bangil (res. Pasoeroean) en Soerabaja (res. Soerabaja).	8 Juni 1929 n°. 38.	8 Juni 1929 n°. 38.	

NAMEN DER ZENDELINGEN.	Standplaats.	Gebied voor hetwelk de bijzondere toelating, bedoeld bij art. 177 der Indische Staatsregeling, is verleend.	Gouvernementsbesluit, waarbij de toelating is verleend voor het tegenwoordig gebied.	Gouvernementsbesluit, waarbij aan den zendeling *voor het eerst* toelating tot uitoefening van het zendingswerk in Nederlandsch-Indië is verleend.	TOELICHTINGEN.
		Internationaal Advent Zendingsgenootschap.			
K. Tilstra.	Soerabaja.	Hoofdplaatsen Amboina en Makassar.	22 Dec. 1928 n°. 7.	22 Dec. 1928 n°. 7.	
G. A. Wood.	Id.	Hoofdplaats Semarang, onder de Inlandsche en Chineesche bevolking.	2 Maart 1929 n°. 28.	2 Maart 1929 n°. 28.	
K. Mandias.	Semarang.	Onder de Inlandsche en Chineesche bevolking in de res[n]. Semarang, Koedoes, Rembang, Blora, Kedoe en Bagelen, benevens in de regentschappen Wanasaba (res. Wanasaba) en Karanganjar (res. Zuid-Banjoemas) van het gewest Midden-Java.	2 Maart 1929 n°. 27.	2 Maart 1929 n°. 27.	
S. Pattikawa.	Weltevreden.	Onder de Inlandsche bevolking te Mr. Cornelis, Buitenzorg en Soekaboemi.	10 Juni 1929 n°. 52.	10 Juni 1929 n°. 52.	
A. F. E. Galman-Matzen.	Padang.	Ter hoofdplaats Padang.	10 Juni 1929 n°. 51.	10 Juni 1929 n°. 51.	
M. M. Kountul.	Cheribon.	Onder de Inlandsche bevolking ter hoofdplaats Cheribon.	10 Juni 1929 n°. 49.	10 Juni 1929 n°. 49.	
J. H. Stuivenga.	—	Onderafd[n]. Angkola en Sipirok der afd. Padangsidimpoean der residentie Tapanoeli.	27 Juni 1929 n°. 4.	27 Juni 1929 n°. 4.	
		Pinkstergemeente in Nederlandsch-Indië.			
D. H. W. Weenink van Loon.	Bandoeng.	Gewesten Midden- en Oost-Java, onder Europeanen en Chineezen.	20 Juni 1929 n°. 16.	31 Jan. 1928 n°. 40.	De toelating is verleend ten vervolge op G. B. 31 Jan. 1928 n°. 40, waarbij toelating was verleend voor de prov. West-Java onder Europeanen en Chineezen.
M. S. Abell, geb. Hansen.	—	Onder Europeanen en Chineezen in de res[n]. Semarang, Rembang en Pekalongan.	20 Juni 1929 n°. 15.	20 Juni 1929 n°. 15.	
F. A. Abell.	—	Id.	Id.	Id.	
M. H. F. van Gessel, geb. Egter van Wissekerke.	—	Onder Europeanen en Chineezen in de res[n]. Batavia, West-Priangan, Midden-Priangan en Oost-Priangan (prov. West-Java), Semarang, Rembang, Kedoe, Koedoes, Blora, Bagelen en het reg. Wanasaba (gouv. Midden-Java), het gouv. Jogjakarta en in de res[n]. Soerabaja, Madjakerta, Grisee, Bodjanegara, Pasoeroean, Malang, Prabalingga, Bandawasa, Djember, West-Madoera en Oost-Madoera (prov. Oost-Java).	8 Juni 1929 n°. 37.	8 Juni 1929 n°. 37.	
C. J. H. Theys.	—	Id.	Id.	Id.	
E. Lesnoussa.	—	Id.	Id.	Id.	
Ong Tjay Bo.	—	Id.	Id.	Id.	

B. ROOMSCH-KATHOLIEKE EEREDIENST.

Volgnummer.	STAND-PLAATSEN.	BIJBEHOORENDE KERKELIJKE AFDEELING.	Zielental der R.-K. bevolking op einde 1928. Europeanen en met hen gelijkgestelden. Civielen.	Militairen.	Inlanders.	Vreemde Oosterlingen.	TOTAAL.	Aantal gedoopten in 1928. Kinderen.	Volwassenen.	TOTAAL.	Aantal van hen die in 1928 de eerste H. Communie deden.	Aantal van in 1928 ingezegende huwelijken.	Aantal dienstdoende geestelijken op einde 1928. Van landswege bezoldigd. Geestelijken van den 1sten rang (Apost. Vicaris).	Geestelijken van den 2den rang. Pastoors.	Onderpastoors.	Geestelijken van den 3den rang.	Buiten bezwaar van den lande. Hulppriesters en missionarissen.	TOTAAL.
1	Batavia.	Omvattende de res^{n}. Bantam en Batavia . .	10412	584	381	107	11 484	477	62	539	346	124	1	2	1	—	9	13
2	Buitenzorg.	Omvattende de res. Buitenzorg.	1 802	85	13	6	1 906	77	16	93	73	20	—	1	—	—	3	4
3	Soekaboemi.	Omvattende de res. West-Priangan	1 005	—	10	—	1 015	95	5	100	44	12	—	—	—	—	3	3
4	Bandoeng.	Omvattende de res^{n}. Midden- en Oost-Priangan	6 760	887	51	17	7 715	267	59	326	132	61	—	2	—	—	3	5
5	Cheribon.	Omvattende de res^{n}. Indramajoe, Cheribon en Krawang	600	9	20	—	629	50	2	52	22	5	—	—	—	—	—	—
6	Tegal.	Omvattende de res^{n}. Tegal en Pekalongan .	1 243	—	59	4	1 306	92	16	108	59	12	—	1	—	—	—	1
7	Semarang.	Omvattende het district Semarang, de res. Koedoes en de reg^{n}. Kendal, Pati en Grobogan	6 528	33	268	181	7 010	310	137	447	251	100	—	1	2	—	4	7
8	Ambarawa. Salatiga.	Omvattende de distr^{n}. Salatiga, Ambarawa, Oengaran en Tengaran .	778	108	339	6	1 231	92	55	147	80	22	—	—	—	—	4	4
9	Poerwakerta.	Omvattende de res. Zuid-Banjoemas (uitgezonderd het reg. Karanganjar), de res. Noord-Banjoemas en het reg. Bandjarnegara . . .	1 106	5	60	2	1 173	56	20	76	39	10	—	—	—	—	—	—
10	Poerwaredja.	Omvattende de residentie Bagelen en de reg^{n}. Wanasaba en Karanganjar	564	38	300	20	922	71	54	125	146	26	—	—	—	—	1	1
11	Soerakarta.	Omvattende het gouv. Soerakarta	3 045	135	1 137	32	4 349	213	136	349	231	48	—	—	—	—	4	4
12	Madioen.	Omvattende de res^{n}. Madioen en Panaraga .	1 500	—	77	8	1 585	42	3	45	81	13	—	—	1	—	1	2
13	Djember.	Omvattende de res^{n}. Bandawasa en Djember .	932	—	106	7	1 045	109	4	113	47	14	—	—	—	—	2	2
14	Malang. Moentilan. Mendoet.	Omvattende de res. Kedoe	943	305	3 533	23	4 804	266	343	609	424	59	—	1	—	—	2	3
15	Jogjakarta.	Omvattende het gouv. Jogjakarta.	2 504	139	4 327	15	6 985	479	428	907	434	90	—	1	1	1	10	13
16	Blitar.	Omvattende de res. Blitar	980	—	40	8	1 028	30	1	31	23	9	—	—	—	—	2	2
17	Kediri.	Omvattende het reg. Djombang en de res. Kediri	1 671	—	40	3	1 714	83	5	88	46	20	—	1	—	—	1	2
18	Soerabaja.	Omvattende de res^{n}. Soerabaja, Grisee en Bodjanegara en de reg^{n}. Rembang, Blora en Madjakerta	9 635	650	170	135	10 590	335	46	381	304	63	—	—	1	—	8	9
19*	Malang. Prabalingga.	Omvattende de res^{n}. Malang, Pasoeroean, Prabalingga en West- en Oost-Madoera . .	3 377	—	645	27	4 049	246	169	415	256	69	—	1	—	—	1	2

Volgnummer.	STAND-PLAATSEN.	BIJBEHOORENDE KERKELIJKE AFDEELING.	Zielental der R.-K. bevolking op einde 1928. Europeanen en met hen gelijkgestelden. Civielen.	Militairen.	Inlanders.	Vreemde Oosterlingen.	TOTAAL.	Aantal gedoopten in 1928. Kinderen.	Volwassenen.	TOTAAL.	Aantal van hen die in 1928 de eerste H. Communie deden.	Aantal van in 1928 ingezegende huwelijken.	Aantal dienstdoende geestelijken op einde 1928. Van landswege bezoldigd. Geestelijke van den 1sten rang (Apost. Vicaris).	Geestelijken van den 2den rang. Pastoors.	Onderpastoors.	Geestelijken van den 3den rang.	Buiten bezwaar van den lande. Hulppriesters en missionarissen.	TOTAAL.
20	Koetaradja.	Omvattende het gouvernement Atjeh en onderhoorigheden	405	240	—	294	939	63	14	77	102	13	—	1	—	—	1	2
21	Medan.	Omvattende het gouvernement Oostkust van Sumatra en de afd. Indragiri van de res. Riouw en onderhoorigheden	1 511	26	200	428	2 165	122	60	182	213	30	—	—	—	—	6	6
22	Padang.	Omvattende de residentiën Sumatra's Westkust en Tapanoeli. .	1 710	130	7	874	2 721	228	33	261	249	33	—	1	1	1	4	7
23	Samboeng.	Omvattende het eiland Bangka en de afd. Tandjoengpinang . .	363	6	11	255	635	22	4	26	23	8	—	—	—	—	4	4
24	Manggar.	Omvattende het eiland Billiton.	161	—	8	90	259	12	—	12	1	2	—	—	—	—	3	3
25	Benkoelen. Tandjoeng-sakti.	Omvattende de res. Benkoelen.	268	16	171	69	524	39	11	50	13	2	—	—	—	—	7	7
26	Palembang.	Omvattende de res^{n}. Palembang en Djambi .	631	18	60	30	739	59	3	62	18	15	—	—	—	—	3	3
27	Makassar.	Omvattende het gouvernement Celebes en onderhoorigheden en de residentie Manado. .	1 067	—	15 655	109	16 831	818	341	1 159	478	162	—	—	—	—	2	2
28	Tandjoeng-karang.	Omvattende de res. Lampoengsche Districten.	143	—	22	3	168	16	1	17	7	3	—	—	—	—	—	—
29	Pontianak.	Omvattende de residentiën Westerafd. van Borneo en Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo	691	40	2 719	3276	6 726	483	216	699	210	46	—	—	—	—	22	22
30	Manggarai.	Omvattende de onderafd. Manggarai.	8	—	10 966	—	10 974	1 189	925	2 114	798	68						
31	Ende.	Omvattende de onderafd. Ende	127	—	15 738	—	15 865	1 616	1 125	2 741	915	136						
32	Noimoeti.	Omvattende de onderafd. Noord-Midden-Timor .	—	—	5 312	—	5 312	202	602	804	181	94						
33	Ngada.	Omvattende de onderafd. Ngada	7	—	13 044	—	13 051	1 535	1 256	2 791	1400	160	—	—	—	6	40	46
34	Maoemere.	Omvattende de onderafd. Maoemere	32	—	42 821	—	42 853	2 803	1 307	4 110	1758	539						
35	Oost-Flores.	Omvattende de onderafd. Oost-Flores en Solor-eilanden	24	—	28 541	—	28 565	2 279	2 026	4 305	2130	409						
36	Langgoer.	Omvattende de Kai-eilanden	—	—	12 695	—	12 695	483	125	608	308	72						
37	Saumlakki.	Omvattende de Tanimbar-eilanden	3	—	9 236	—	9 239	382	312	694	529	76	—	—	—	4	21	25
38	Merauke.	Omvattende Nieuw-Guinee	—	—	1 310	—	1 310	106	43	149	73	7						
39	Diaspora.	Omvattende de afd. Amboina	62	—	156	—	218	8	3	11	14	4						
		Totalen . . .	62 598	3454	170248	6029	242329	15 855	9 968	25 823	12458	2656	1	13	7	12	170	203

C. GEREFORMEERDE KERKEN.

STANDPLAATSEN DER PREDIKANTEN.	Aantal predikanten einde 1928.	Aantal lidmaten einde 1928.	Aantal doopleden einde 1928.	Aantal in 1928 aangenomen lidmaten.	Aantal catechisanten en doopleerlingen einde 1928.	Aantal in 1928 gedoopten.	Aantal in 1928 ingezegende huwelijken.
Batavia	3	502	508	5	70	43	8
Bandoeng	1	256	276	19	57	26	2
Semarang	1	148	124	8	27	23	1
Magelang	—	64	85	7	29	8	2
Jogjakarta	1	186	149	1	16	10	—
Soerakarta	1	142	113	3	5	9	2
Soerabaja	2	366	316	8	29	30	7
Medan.	1	212	174	3	—	12	—
Totalen . . .	10	1876	1745	54	233	161	22

Bijlage P.

(Zie hoofdstuk K, afd. IV, van het verslag.

NUMERIEKE OPGAVEN

betreffende den Dienst der Volksgezondheid in Nederlandsch-Indië, meerendeels over de jaren 1924 t/m 1928.

I. GEWESTELIJKE OPGAVEN omtrent de getalsterkte van het tot den dienst der volksgezondheid beh[...]

GEWESTEN OF RESIDENTIËN	Behoorende onder den dienst der volksgezondheid. — Geneeskundigen. — Gouvernements artsen.	Gouvernements Indische artsen.	Overige geneeskundige ambtenaren.	Civiele geneesheeren — met Europeesch diploma.	Civiele geneesheeren — met Indisch diploma.	Officieren v. gezondheid belast met den dienst der Volksgezondheid.	Tandartsen.	Apothekers.	Apothekers-bedienden.	Gediplomeerde verplegers (verpleegsters) — met Europeesch diploma.	Gediplomeerde verplegers (verpleegsters) — met Indisch diploma.	Vaccinateurs.	Candidaat-vaccinateurs.	Vroedvrouwen.	Natuurwetenschappelijk technisch personeel. — Gegradueerden.	Analysten.	Controleurs van de volksgezondheid.	Locale raden en landschappen. — Geneeskundigen — met Europeesch diploma.	Geneeskundigen — met Indisch diploma.	Gediplomeerde verplegers (verpleegsters) — met Europeesch diploma.	Gediplomeerde verplegers (verpleegsters) — met Indisch diploma.	Apothekers-bedienden.	Vroedvrouwen.	Vaccinateurs.	Candidaat-vaccinateurs.	Partic[...] — Geneeskundigen — met Europeesch diploma.
Java en Madoera.																										
Bantam	1	1	—	—	—	1	—	—	—	2	23	8	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Batavia	40	32	14	3	—	1	1	4	10	38	123	5	—	13	5	11	1	1	3	1	—	—	—	1	—	31
Buitenzorg	3	3	1	—	2	1	—	—	—	36	21	4	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Krawang	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	4	1	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
West-Priangan	1	1	—	1	—	—	—	—	—	2	6	7	1	2	—	—	—	1	—	4	—	1	—	—	—	5
Midden-Priangan	5	3	3	1	—	2	—	—	—	2	22	6	—	2	—	—	—	5	2	13	12	1	1	—	—	18
Oost-Priangan	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	9	9	1	3	—	—	—	2	—	6	17	2	—	—	—	3
Cheribon	2	4	—	1	—	—	—	—	—	1	5	5	2	2	—	—	—	1	—	5	10	1	—	—	—	4
Indramajoe	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	5	4	—	—	—	—	—	1	—	1	2	—	1	—	—	1
Pekalongan	1	2	—	—	—	—	—	—	—	1	8	5	1	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Tegal	1	1	—	—	—	—	—	—	—	2	7	4	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
Semarang	15	16	4	1	—	2	—	—	4	19	88	5	1	15	—	2	1	—	—	—	—	—	3	—	—	19
Koedoes	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	9	3	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2
Rembang	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	4	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Blora	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Noord-Banjoemas	1	3	—	—	—	2	—	—	—	—	7	3	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Zuid-Banjoemas	1	4	—	—	—	—	—	—	—	1	19	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Wanasaba	1	2	—	—	—	1	—	—	—	2	6	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kedoe	4	3	1	—	—	1	—	—	—	11	13	3	1	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Bagelen	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	6	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	2	4
Jogjakarta	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	3	16
Soerakarta	4	4	—	—	—	—	—	—	—	2	9	—	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3	1	9
Klaten	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Soerabaja	16	22	14	—	—	—	—	—	5	38	109	2	1	3	1	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	34
Madjakerta	—	2	—	1	—	—	—	—	—	1	4	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Grisee	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bodjanegara	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Madioen	2	4	—	—	—	—	—	—	—	2	16	4	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Panaraga	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	4	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kediri	1	5	—	1	—	—	—	—	—	1	9	4	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Blitar	—	4	—	1	—	—	—	—	—	2	11	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Pasoeroean	4	8	1	1	—	—	—	—	1	25	3	2	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	3
Malang	1	2	—	—	—	1	—	—	—	5	15	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
Prabalingga	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	2	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Bandawasa	1	2	—	1	—	—	—	—	—	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2
Djember	—	2	—	1	—	—	—	—	—	1	8	4	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
West-Madoera	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Oost-Madoera	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Totalen voor Java en Madoera	109	151	38	22	4	12	1	4	20	196	579	144	26	65	6	21	3	13	5	32	42	5	6	18	6	195
Buitengewesten.																										
Sumatra's Westkust	3	14	—	—	—	2	—	—	—	5	25	14	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Tapanoeli	3	3	—	—	—	3	—	—	—	—	19	12	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
Benkoelen	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	11	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Lampoengsche Districten	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	3	4	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Palembang	2	5	1	2	—	1	—	—	1	—	21	14	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
Djambi	—	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Oostkust van Sumatra	5	4	—	5	3	1	—	—	—	4	10	11	2	2	—	—	—	—	4	1	—	—	—	1	—	44
Atjeh en onderhoorigh.	2	1	1	—	—	17	—	—	—	8	5	14	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Riouw en onderhoorigh.	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	9	7	7	2	—	—	—	—	13	—	12	—	—	—	—	3
Bangka	5	4	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Billiton	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Westerafdeeling van Borneo	1	1	—	1	—	3	—	—	—	—	1	13	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo	4	5	—	1	1	8	—	—	—	1	14	27	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
Celebes en onderhoorigh.	3	4	—	—	—	7	—	—	—	—	8	36	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Manado	1	4	—	—	1	5	—	—	—	2	9	15	—	4	—	—	—	—	2	—	—	—	3	4	—	—
Molukken	2	8	—	2	—	5	—	—	—	2	7	30	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Timor en onderhoorigh.	2	1	—	—	—	8	—	—	—	—	—	25	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Bali en Lombok	4	4	—	—	—	—	—	—	—	3	3	9	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totalen voor de Buitengewesten	41	63	2	14	6	64	—	—	1	27	145	245	30	13	—	2	—	—	19	1	12	—	3	5	—	85
Totalen voor Java en Madoera	109	151	38	22	4	12	1	4	20	196	579	144	26	65	6	21	3	13	5	32	42	5	6	18	6	195
Algemeene totalen	150 a)	214 b)	40 c)	36	10	76	1	4	21	223 d)	724	389	56	78	6	23	3	13	24	33	54	5	9	23	6	280

a) Hieronder 18 met buitenlandsch verlof. b) Idem 4. c) Idem 2. d) Idem 5.

...heid behoorend personeel en het aantal gouvernements- en andere ziekeninrichtingen op einde 1928.

Geneeskundigen ... diploma.	met Indisch ...	Particu... er. Tandartsen.	Apothekers.	Apothekers-bedienden.	Vroedvrouwen.	Ziekeninrichtingen van het Gouvernement. Centrale burgerlijke ziekeninrichtingen.	Burgerlijke ziekeninrichtingen.	Militaire ziekeninrichtingen.	Ziekeninrichtingen van gouvernementsbedrijven.	Leproserieën.	Ziekeninrichtingen van gevangenissen.	Ooglijdersgestichten.	Krankzinnigengestichten.	Doorgangshuizen en verpleeghuizen voor krankzinnigen.	Poliklinieken.	Ziekeninrichtingen van locale raden en landschappen. Algemeene ziekeninrichtingen.	Leproserieën.	Ooglijdersgestichten.	Poliklinieken.	Particuliere gesubsidieerde ziekeninrichtingen. Algemeene ziekeninrichtingen.	Leproserieën.	Ooglijdersgestichten.	Sanatoria.	Poliklinieken.	Particuliere niet-gesubsidieerde ziekeninrichtingen. Algemeene ziekeninrichtingen. Ondernemings- en bedrijfshospitalen.	Leproserieën.	Sanatoria.	Ooglijdersgestichten.	Poliklinieken.	Particuliere ondernemings- en bedrijfs-hospitalen in contractueele verhouding tot het Gouvernement staande.
1	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
31	—	11	15	55	16	1	1	1	—	—	2	—	—	1	4	—	—	—	—	2	—	—	—	3	3	—	—	—	—	—
2	—	1	2	5	3	—	—	1	—	—	1	—	1	—	4	—	—	—	—	3	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—
5	—	1	2	6	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	5	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
18	—	7	6	17	5	—	1	4	—	—	2	1	—	—	7	1	—	—	—	2	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—
3	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	5	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	—	2	2	5	2	—	1	—	—	—	1	—	—	—	3	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	—	1	—	3	1	—	2	—	—	—	1	—	—	—	7	—	—	—	—	1	—	—	—	5	3	—	—	—	—	—
5	—	—	1	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
19	—	4	5	18	8	1	2	3	—	—	2	—	—	1	7	—	—	—	—	3	1	1	—	—	4	—	—	—	—	—
2	—	—	—	—	6	—	2	—	—	—	2	—	—	—	7	—	—	—	—	2	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—
2	—	—	—	—	3	—	2	—	—	1	—	—	—	—	3	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	3	—	—	—	11	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	1	—	—	—	2	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—
1	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	1	—	—	—	12	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
2	—	1	1	4	2	—	1	1	—	—	2	—	1	—	8	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	—	—	—	—	5	—	—	1	—	—	3	—	—	—	11	—	—	—	—	3	—	—	—	10	—	—	—	—	—	—
16	—	2	3	12	12	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	10	—	1	—	—	4	—	—	—	—	—
9	—	1	4	8	4	—	—	1	—	—	2	—	—	1	4	—	—	—	—	3	—	—	—	6	4	—	—	—	—	—
3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
34	—	11	7	29	8	1	1	—	—	1	1	—	—	1	5	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
3	—	—	—	2	9	—	2	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	—	—	—	2	3	—	2	—	—	—	1	—	—	—	6	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	—	1	1	1	5	—	3	—	—	—	—	—	—	—	22	—	—	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
2	—	—	—	1	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	—	1	1	2	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	—	4	3	7	5	—	1	1	—	—	1	—	—	—	3	—	—	—	—	3	—	—	1	3	2	—	—	—	—	—
4	—	—	—	1	1	—	3	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	4	1	—	—	—	—	—
2	—	—	—	—	1	—	3	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
3	—	1	1	1	2	—	2	—	—	—	1	—	—	—	3	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
195		49	54	182	114	3	48	19	—	2	25	1	3	4	192	11	—	—	—	58	2	3	3	53	31	—	—	—	—	—
4	—	—	2	5	—	—	2	5	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	—	—	—	—	2	—	6	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—
4	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	1	—	—	—	—	8	—	—	—	—	1
2	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	1
8	—	—	1	4	—	—	1	1	3	—	—	—	—	1	11	1	—	—	—	2	1	—	—	—	14	—	—	—	—	1
1	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
44	—	3	2	7	3	—	5	1	—	—	5	—	—	1	—	1	—	—	—	2	2	—	—	—	38	—	—	—	—	4
2	—	1	—	—	1	—	—	16	—	—	—	—	1	—	96	—	—	—	—	—	1	—	—	—	7	16	—	—	—	—
3	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	19	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—
1	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
5	—	—	—	—	—	—	4	6	1	—	1	—	—	1	17	—	—	—	—	1	—	—	—	—	18	—	—	—	—	6
1	—	1	1	3	3	—	2	18	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—
—	—	—	—	—	10	—	2	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	8	1	—	—	—	—
1	—	—	—	—	1	—	2	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	—	—	4	—	—	—	—	2
2	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—
85		5	6	20	20	—	33	75	12	—	7	—	1	6	151	2	—	—	—	31	9	—	—	—	130	29	—	—	—	15
195		49	54	182	114	3	48	19	—	2	25	1	3	4	192	11	—	—	—	58	2	3	3	53	31	—	—	—	—	—
280		54	60	202	134	3	81	94	12	2	32	1	4	10	343	13	—	—	—	89	11	3	3	53	161	29	—	—	—	15

II. SCHOLEN tot opleiding van Indische geneeskundigen.

Mutatiën onder de leerlingen gedurende het leerjaar 1927/1928.

PLAATS.	Aantal leerlingen bij het einde van het leerjaar 1926/1927.	Ingeschreven voor het leerjaar 1927/1928.	Totaal aantal leerlingen gedurende het leerjaar 1927/1928.	Afgeschreven gedurende het leerjaar 1927/1928.		Aantal leerlingen bij het einde van het leerjaar 1927/1928.
				Bevorderd tot geneeskundige.	Afgeschreven om andere redenen.	
Batavia	173	2 *a*)	175	21	9	145
Soerabaja	250	44	294	11	36	247
Totalen	423	46	469	32	45	392

a) Overgenomen van de N.i.a.s.

III. OVERZICHT betreffende de vanwege den dienst der volksgezondheid behandelde lijders in de gouvernements- en particuliere ziekeninrichtingen, zoomede van de sterfte onder hen.

VOORNAAMSTE ZIEKTEN.	Behandelde Inlandsche lijders in de gouvernements ziekeninrichtingen.			Behandelde Inlandsche lijders in de zendingshospitalen en andere particuliere ziekeninrichtingen.		
	Aantal behandelden.	Aantal overleden behandelden.	Percentage van de overledenen tot de behandelden.	Aantal behandelden.	Aantal overleden behandelden.	Percentage van de overledenen tot de behandelden.
Malaria	9 843	201	2	6 249	151	2.4
Pokken	83	17	20.6	37	6	16.2
Beri-beri	728	63	8.7	746	37	5
Syphilis en venerische ziekten	7 885	99	1.3	4 127	40	1
Andere ziekten	52 700	3 026	5.7	51 445	2 901	5.6
Totalen	71 239	3 406	4.8	62 604	3 135	5
Van de hiervóór vermelde behandelden en overledenen telde men er:						
op Java en Madoera	57 714	2 493	4.3	51 629	2 254	4.4
in de Buitengewesten	13 525	913	6.8	10 975	881	8
Totalen	71 239	3 406	4.8	62 604	3 135	5
Hiervan telde men in de opgaven der:						
Europeesche geneesheeren	42 699	1 895	4.4	52 619	2 528	4.8
Indische artsen	28 540	1 511	5.3	9 985	607	6
Totalen	71 239	3 406	4.8	62 604	3 135	5

IV. Gewestelijke opgaaf betreffende het aantal en den afloop van de in 1928 verrichte verlossingen door gouvernements vroedvrouwen.

GEWESTEN OF RESIDENTIËN.	Aantal.	Verlossingen met gunstig verloop.	Verlossingen met gestoord kraambed.	Verlossingen met ongunstigen afloop.
Bantam	15	14	—	1
Batavia	1 206	1 031	106	69
Buitenzorg	85	79	—	6
Krawang	35	35	—	—
West-Priangan	70	67	—	3
Midden-Priangan	118	103	1	14
Oost-Priangan	313	301	—	12
Cheribon	224	183	—	41
Indramajoe	44	34	—	10
Semarang	119	117	—	2
Koedoes	30	29	—	1
Rembang	159	153	—	6
Blora	65	60	—	5
Wanasaba	50	48	—	2
Bagelen	109	109	—	—
Madjakerta	457	390	11	56
Madioen	68	64	—	4
Kediri	605	558	3	44
Blitar	281	264	1	16
Malang	170	158	3	9
Prabalingga	53	48	—	5
Djember	112	102	—	10
Djambi	21	21	—	—
Oostkust van Sumatra	265	225	39	1
Atjeh en onderhoorigheden	28	28	—	—
Riouw en onderhoorigheden	56	54	1	1
Manado	742	716	—	26
Molukken	144	128	—	16
Totalen	5 644	5 119	165	360

V. Verpleegsterkte, opname en sterfte in de centrale burgerlijke ziekeninrichtingen op de drie hoofdplaatsen van Java over het jaar 1928.

NAAM VAN DE PLAATS.	Aantal lijders.							Percentsgewijze verhouding tot het aantal behandelden van de:		
	Aanwezig op 1 Januari 1928.	Opgenomen gedurende het jaar 1928.	Overleden.	Hersteld.	Afgevoerd om andere redenen.	Aanwezig op 1 Januari 1929.	Gemiddeld aantal per dag.	overledenen.	herstelden.	om andere redenen afgevoerden.
Batavia	782	10 196	958	9 080	98	842	860	8.73	82.7	0.89
Semarang	314	4 209	613	3 578	37	295	358	13.55	79.13	0.82
Soerabaja	677	8 343	658	7 583	102	677	673	7.29	84.07	1.13
Totalen	1 773	22 748	2 229	20 241	237	1 814	1 891	9.36	82.55	0.97

VI. Verpleegsterkte, enz. in de krankzinnigengestichten in Nederlandsch-Indië over 1928.

LANDAARD EN KUNNE DER VERPLEEGDEN.		Aantal verpleegden op 1 Jan. 1928.	Bijgekomen in den loop van het jaar.	Totaal.	Afgevoerd in den loop van het jaar					Aantal verpleegden op 31 Dec. 1928.	Percentsgewijze verhouding tot het aantal der behandelden (na aftrek van de afgevoerden, bedoeld in kolom 8)			
					als hersteld.	als verbeterd.	als overleden.	om andere redenen.	Totaal.		van de herstelden.	van de verbeterden.	van de overledenen.	van de nog onder behandeling geblevenen.
1.		2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
Krankzinnigengesticht te Buitenzorg. *b)*														
Europeanen	mannen	201	43	244	12	12	24	—	48	196	4.9	4.9	9.8	80.4
	vrouwen	125	35	160	4	16	4	—	24	136	2.5	10.—	2.5	85.—
Inlanders	mannen	434	109	543	16	22	48	—	86	457	3.—	4.—	8.8	84.2
	vrouwen	453	106	559	4	13	53	—	70	489	0.7	2.3	9.5	87.5
Vreemde Oosterlingen	mannen	110	26	136	8	9	22	—	39	97	5.9	6.6	16.1	71.4
	vrouwen	47	7	54	—	3	3	—	6	48	—	5.6	5.6	88.8
Totalen		1 370	*a)* 326	1 696	44	75	154	—	273	*c)* 1 423	2.6	4.4	9.1	83.9

a) Van de 326 te Buitenzorg „bijgekomen" patiënten was van 78 niet bekend hoelang zij reeds krankzinnig waren, hetgeen eveneens het geval was met 126 van de 587 te Lawang „bijgekomen" patiënten, 34 van de 252 te Magelang „bijgekomen" patiënten en 194 van de 384 te Sabang „bijgekomen" patiënten. Van de overige nieuwe patiënten beliep de duur hunner krankzinnigheid vóór de opneming:

	Buitenzorg.	Lawang.	Magelang.	Sabang.
Langer dan één jaar	84	120	92	66
4 à 12 maanden	36	84	78	61
3 à 4 maanden	9	44	35	12
minder dan 3 maanden	99	172	10	43
in observatie genomen	16	41	3	8
Totalen	244	461	218	190

b) De in de gestichten verpleegde patiënten konden gedurende 1928 met eenigen arbeid worden beziggehouden. Het aantal werkende patiënten beliep te Buitenzorg gemiddeld 62 % van de Europeesche mannen, 56 % van de Europeesche vrouwen, 87 % van de Inlandsche mannen en 53 % van de Inlandsche vrouwen; te Lawang 24 % van de Europeesche mannen, 21 % van de Europeesche vrouwen, 68 % van de Inlandsche mannen en 63 % van de Inlandsche vrouwen; te Magelang 79 % van de Inlandsche mannen en 81 % van de Inlandsche vrouwen; te Sabang 70 % van de Inlandsche mannen en 76 % van de Inlandsche vrouwen.

c) Ingevolge I. S. 1885 n°. 139, juncto 1892 n°. 143 worden de patiënten ten opzichte hunner verpleging in 4 klassen gerangschikt. De op einde 1928 aanwezige patiënten waren naar de klassen, waarin zij verpleegd werden, verdeeld als volgt:

	Buitenzorg.			Lawang.		
	Mannen.	Vrouwen.	Te zamen.	Mannen.	Vrouwen.	Te zamen.
1ste klasse	1	1	2	—	2	2
2de klasse	14	17	31	10	5	15
3de klasse	187	121	308	187	82	269
4de klasse	548	534	1082	1533	765	2298
Totalen	750	673	1423	1730	854	2584

	Magelang.			Sabang.		
	Mannen.	Vrouwen.	Te zamen.	Mannen.	Vrouwen.	Te zamen.
1ste klasse	—	—	—	—	—	—
2de klasse	—	—	—	—	—	—
3de klasse	—	—	—	2	—	2
4de klasse	641	615	1256	478	193	671
Totalen	641	615	1256	480	193	673

LANDAARD EN KUNNE DER VERPLEEGDEN.	Aantal verpleegden op 1 Jan. 1928.	Bijgekomen in den loop van het jaar.	Totaal.	Afgevoerd in den loop van het jaar					Aantal verpleegden op 31 Dec. 1928.	Percentsgewijze verhouding tot het aantal der behandelden (na aftrek van de afgevoerden, bedoeld in kolom 8)			
				als hersteld.	als verbeterd.	als overleden.	om andere redenen.	Totaal.		van de herstelden.	van de verbeterden.	van de overledenen.	van de nog onder behandeling geblevenen.
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
Krankzinnigengesticht te Lawang, benevens de bij-gestichten Soeko en Sempoeh. b)													
Europeanen mannen . .	202	37	239	8	7	7	17	39	200	3.6	3.2	3.2	90.—
Europeanen vrouwen . .	86	27	113	5	5	7	12	29	84	4.9	4.9	6.9	83.3
Inlanders mannen . .	1 359	362	1 721	100	73	121	56	350	1 371	6.—	4.4	7.3	82.3
Inlanders vrouwen . .	726	100	826	30	12	35	18	95	731	3.7	1.5	4.3	90.7
Vreemde Oosterlingen mannen . .	162	56	218	11	13	15	20	59	159	5.5	6.6	7.6	80.3
Vreemde Oosterlingen vrouwen . .	36	5	41	1	—	1	—	2	39	2.4	—	2.4	95.2
Totalen . . .	2 571	a) 587	3 158	155	110	186	123	574	c) 2 584	5.2	3.7	6.1	85.0
Krankzinnigengesticht te Magelang. b)													
Europeanen mannen . .	—	1	1	—	1	—	—	1	—	—	100.—	—	—
Europeanen vrouwen . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Inlanders mannen . .	516	150	666	46	4	26	15	91	575	7.1	0.6	4.—	88.3
Inlanders vrouwen . .	547	75	622	38	3	17	5	63	559	6.2	0.5	2.8	90.5
Vreemde Oosterlingen mannen . .	65	18	83	6	—	11	—	17	66	7.2	—	13.6	79.2
Vreemde Oosterlingen vrouwen . .	56	8	64	6	1	1	—	8	56	9.4	1.7	1.7	87.2
Totalen . . .	1 184	a) 252	1 436	96	9	55	20	180	c) 1 256	6.8	0.6	3.5	89.1
Krankzinnigengesticht te Sabang. b)													
Europeanen mannen . .	3	2	5	1	1	—	2	4	1	33.3	33.3	—	33.3
Europeanen vrouwen . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Inlanders mannen . .	222	203	425	16	1	18	2	37	388	3.7	0.2	4.2	91.9
Inlanders vrouwen . .	65	121	186	2	—	7	—	9	177	1.1	—	3.8	95.1
Vreemde Oosterlingen mannen . .	54	44	98	2	—	5	—	7	91	2.—	—	5.1	92.9
Vreemde Oosterlingen vrouwen . .	3	14	17	—	1	—	—	1	16	—	5.8	—	94.2
Totalen . . .	347	a) 384	731	21	3	30	4	58	c) 673	2.8	0.4	4.1	92.5
Recapitulatie.													
Europeanen mannen . .	406	83	489	21	21	31	19	92	397	4.5	4.5	6.5	84.5
Europeanen vrouwen . .	211	62	273	9	21	11	12	53	220	3.4	8.—	4.2	84.4
Inlanders mannen . .	2 531	824	3 355	178	100	213	73	564	2 791	5.4	3.1	6.5	85.—
Inlanders vrouwen . .	1 791	402	2 193	74	28	112	23	237	1 956	3.4	1.3	5.2	90.1
Vreemde Oosterlingen mannen . .	391	144	535	27	22	53	20	122	413	5.2	4.3	10.3	80.2
Vreemde Oosterlingen vrouwen . .	142	34	176	7	5	5	—	17	159	4.—	2.8	2.8	90.4
Totalen . . .	5 472	1 549	7 021	316	197	425	147	1 085	5 936	4.5	2.8	6.2	86.5

VII. Vijfjarige statistiek der in Nederlandsch-Indië verrichte inentingen en herinentingen tegen pokken.

A. Algemeen overzicht.

JAREN.	JAVA EN MADOERA.					BUITENGEWESTEN.				
	Aantal inentingen.	Aantal inentingen, waarvan de uitslag werd gecontroleerd.	Aantal geslaagde inentingen.	Op 100 gecontroleerde inentingen zijn geslaagd	Aantal herinentingen.	Aantal inentingen.	Aantal inentingen, waarvan de uitslag werd gecontroleerd.	Aantal geslaagde inentingen.	Op 100 gecontroleerde inentingen zijn geslaagd	Aantal herinentingen.
1924 . .	1 116 110	914 576	889 549	97.2	1 991 469	381 599	145 338	133 547	91.8	784 096
1925 . .	1 108 250	844 968	828 641	98.—	1 843 712	378 634	134 601	122 110	90.7	775 317
1926 . .	1 028 009	827 237	798 742	96.5	1 691 494	319 312	153 231	141 165	92.1	685 647
1927 . .	1 061 156	871 064	843 822	96.8	2 133 470	261 092	148 356	135 375	91.2	609 046
1928 . .	1 275 100	1 050 661	1 021 455	97.2	3 404 647	321 772	196 130	182 212	92.9	683 089

B. Inentingen en herinentingen, verricht bij de Landskoepokinrichting te Bandoeng.

JAREN.	Inentingen				Herinentingen		Totaal aantal inentingen en herinentingen.	Verstrekte animale lymphe.
	van Europeanen.		van Inlanders.		van Europeanen.	van Inlanders.		
	Aantal.	Waarvan geslaagd (in %).	Aantal.	Waarvan geslaagd (in %).	Aantal.	Aantal.		In capillairen.
1924	36	100	2062	99.9	209	401	2708	219 145
1925	31	100	2180	100	69	417	2697	199 015
1926	33	100	2043	99	51	904	3031	a) 188 562
1927	56	100	2030	99.9	44	366	2496	204 562
1928	50	100	2401	100	100	331	2882	186 224

a) Verbeterde opgave.

VIII. Vijfjarige statistiek van de bij het Instituut-Pasteur te Bandoeng behandelde personen.

JAREN.	AANTAL PATIËNTEN								
	bij het einde van het voorafgegane jaar in behandeling gebleven.	in het opgegeven jaar bijgekomen.	Totaal.	die de geheele behandeling ondergingen.	bij wie de behandeling werd gestaakt.	bij wie de behandeling nog niet geëindigd is.	van wie met meer of minder zekerheid is gebleken, dat zij aan lyssa zijn overleden		
							tijdens de behandeling.	binnen 30 dagen na het begin van de behandeling.	meer dan 30 dagen na het begin van de behandeling.
1924	27	815	842	712	86	44	3	3	—
1925	44	778	822	707	84	31	5	1	—
1926	31	683	714	584	90	40	5	3	2
1927	40	653	693	556	98	39	4	—	—
1928	39	793	832	694	101	37	4	2	—

IX. Gewestelijke opgaven van de sterfte onder de Inlandsche bevolking op Java en Madoera gedurende het jaar 1928.

RESIDENTIËN.	Bevolkingscijfer der Inlanders.	Overleden per 1000 levenden.
Bantam	923 196	23.2
Batavia	1 161 582	24.6
Buitenzorg	871 025	21.6
Krawang	810 382	16.9
West-Priangan	994 047	17.1
Midden-Priangan	1 273 637	19.5
Oost-Priangan	1 769 527	19.9
Cheribon	996 726	23.2
Indramajoe	809 821	20.7
Pekalongan	1 167 489	23.—
Tegal	1 225 488	20 9
Semarang	945 949	21.7
Koedoes	898 444	21.3
Rembang	751 522	21.7
Blora	850 377	18.—
Noord-Banjoemas	1 031 610	16.—
Zuid-Banjoemas	859 346	17.6
Wanasaba	578 328	33.2
Kedoe	822 297	29.7
Bagelen	880 106	20.7
Jogjakarta	1 409 857	18.1
Soerakarta	1 454 072	14.3
Klaten	878 308	22.5
Soerabaja	825 332	23.7
Madjakerta	844 792	15.1
Grisee	816 361	13.5
Bodjanegara	1 002 143	18.4
Madioen	689 029	18.6
Panaraga	1 030 702	13.9
Kediri	1 051 084	17.2
Blitar	1 138 069	14.—
Pasoeroean	585 983	27.4
Malang	929 218	21.3
Prabalingga	807 326	24.3
Bandawasa	546 554	15.7
Djember	1 015 287	11.—
West-Madoera	849 687	13.6
Oost-Madoera	944 397	15.8
Totalen voor Java en Madoera	36 439 100	19.7

NAMEN DER ZIEKTEN.	AANTAL OVER																														
	Batavia en Meester-Cornelis.															Bandoeng.															
	Mannen.							Vrouwen.								Mannen.							Vrouwen.								
	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Totalen-generaal.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Totalen-generaal.	Onder het jaar.
I. Endemische of infectieuze ziekten.																															
Febris typhoïdea	—	—	3	6	—	—	9	—	—	1	1	—	—	2	11	—	—	2	1	—	—	3	—	—	3	1	—	—	4	7	—
Paratyphus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Malaria	1	2	2	2	—	—	7	2	—	1	1	—	—	4	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Malaria-cachexie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zwartwaterkoorts	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pokken	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mazelen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kinkhoest	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1	—
Diphtherie	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	3	3	—	2	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	1	3	—
Influenza met duidelijke longverschijnselen	—	1	1	—	—	—	2	1	—	—	—	1	—	2	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Andere gevallen van influenza	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	1	—	4	4	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	2	—
Parotitis epidemica	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Aziatische cholera	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Amoeben-dysenterie	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	1	2	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Bacillaire dysenterie	1	2	1	—	—	—	4	—	1	—	1	—	—	2	6	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Dysenterie	1	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bubonenpest	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pest	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dengue, Knokkelkoorts, Van der Scheer'sche koorts	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lepra	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Erysipelas	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	2	—	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nekkramp	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pyaemie en septichaemie	—	—	1	4	—	—	5	—	—	—	1	1	—	2	7	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	3	—	—	3	4	—
Lyssa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tetanus	2	—	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tuberculose van de longen, de pleura en den larynx	—	1	4	18	—	—	23	—	—	—	17	2	—	19	42	—	—	—	4	—	—	4	—	—	—	7	—	—	7	11	—
Idem van de hersenvliezen	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Idem van de buikingewanden	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Idem van de wervelkolom	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Idem van andere organen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	2	2	—
Acute miliair tuberculose	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tertiaire syphilis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—
Heriditaire syphilis	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Niet nader omschreven syphilis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gonorrhoïsche aandoeningen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
II. Algemeene ziekten, hierboven niet genoemd.																															
Kanker en andere maligne tumoren van de mondholte	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	3	2	—	5	—	—	—	—	—	—	—	5	—
Idem en andere maligne tumoren van de maag en de lever	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	1	2	—	3	5	—	—	—	1	2	—	3	—	—	—	2	1	—	3	6	—
Idem en andere maligne tumoren van het peritoneum, van de darmen en van het rectum	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	1	—	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Idem en andere maligne tumoren van de vrouwelijke geslachtsorganen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—
Idem en andere maligne tumoren van de mamma	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—
Idem en andere maligne tumoren van de huid	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Idem en andere maligne tumoren van andere organen	—	—	—	3	1	—	4	—	—	—	1	1	—	2	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Andere tumoren	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Acuut gewrichtsrheumatisme	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chronisch rheumatisme en jicht	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Scorbuut	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pellagra	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Beri-beri	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rachitis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	1	—	2	3	—
Diabetes mellitus	—	—	—	1	2	1	4	—	—	—	6	—	—	6	10	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Pernicieuze anaemie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

...nnen en met hen gelijkgestelden over 1928.

...VER LEDENEN TE

	Semarang.															Soerabaja.															Overige plaatsen op Java en in de Buitengewesten.														
	Mannen.							Vrouwen.								Mannen.							Vrouwen.								Mannen.							Vrouwen.							
Totalen-generaal.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Totalen-generaal.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Totalen-generaal.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Totalen-generaal.
7	—	—	3	1	—	—	4	—	—	1	2	—	—	3	7	—	—	—	4	—	—	4	—	—	2	1	—	—	3	7	—	1	4	11	—	—	16	—	1	2	2	1	—	6	22
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	1	—	1	—	—	—	2	1	2	1	—	—	—	4	6	1	—	1	3	—	—	5	—	1	—	1	—	—	2	7	4	5	2	5	1	—	17	6	3	—	3	1	—	13	30
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	2
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	1	3
3	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1	1	—	2	1	1	—	5	—	1	2	1	—	—	4	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	2	—	2	—	2	—	—	4	—	2	—	—	—	—	2	6
2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	—	2	1	—	9	—	1	1	3	—	—	5	14
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	3	—	—	5	—	2	1	1	—	—	4	9
1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	2	—	1	—	1	1	—	3	—	—	1	3	—	—	4	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	3	1	1	—	1	—	—	3	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	4	1	—	—	—	—	—	1	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	—	—	—	1	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	2	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	2	2	—	—	5	—	—	7	1	1	1	2	—	—	5	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	—	—	—	10	1	—	11	—	—	1	3	1	—	5	16	—	—	—	12	—	—	12	—	—	—	9	1	—	10	22	—	1	2	43	1	—	47	—	—	5	26	1	—	32	79
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	—	1	—	—	—	1	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	5	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	1	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	3	2	—	5	—	—	—	—	1	—	1	6
6	—	—	—	4	2	—	6	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	3	—	—	3	—	—	—	—	1	—	1	4	—	—	—	7	3	—	10	—	—	—	4	—	—	4	14
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	2	—	—	—	5	2	—	7	—	—	—	2	2	—	4	11
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	1	—	6	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	2
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	2
—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	3	1	—	4	6	—	—	—	3	1	—	4	—	—	—	3	—	—	3	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	2	1	—	1	2	—	1	5	—	—	—	2	—	—	2	7
3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	2	1	—	3	4	—	—	—	3	—	—	3	—	—	—	2	—	—	2	5	—	—	—	4	3	—	7	—	—	—	6	2	—	8	15
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1

NAMEN DER ZIEKTEN.	AANTAL OVER																													
	Batavia en Meester-Cornelis.															Bandoeng.														
	Mannen.							Vrouwen.								Mannen.							Vrouwen.							
	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Totalen-generaal.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Totalen-generaal.
Anaemie: chlorose	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tropische spruw	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Morbus Basedowii, en andere ziekten van de schildklier	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ziekten van de milt	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Leukaemie	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pseudo-leukaemie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Acuut, chronisch alcoholismus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Chronische vergiftiging met organische stoffen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chronische vergiftiging met minerale stoffen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Andere algemeene ziekten	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1
III. Ziekten van het zenuwstelsel en van de zintuigen.																														
Encephalitis en hersenabces	2	1	—	1	—	—	4	1	2	—	—	—	—	3	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1
Acute meningitis	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	—	1	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Tabes dorsalis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Andere ziekten van het ruggemerg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hersenbloeding, apoplexie	—	—	—	8	3	—	11	—	—	—	1	4	—	5	16	—	—	—	5	2	—	7	—	—	—	1	3	—	4	11
Embolus of thrombus in de hersenen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hemiplegie, zonder nader aangegeven oorzaak	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Andere vormen van verlamming	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dementia paralytica	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Alle andere psychosen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Epilepsie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Stuipen bij kinderen beneden 5 jaar	1	2	—	—	—	—	3	2	—	—	—	—	—	2	5	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Chorea	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Neuritis, neuralgie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hersenverweeking (niet dementia senilis)	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Overige ziekten van het zenuwstelsel	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
IV. Ziekten van het hart en de vaten.																														
Pericarditis, uitgezonderd pericarditis rheumatica	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Acute endocarditis, acute myocarditis	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	2	3
Angina pectoris	—	—	—	3	1	—	4	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Organische hartgebreken	—	—	—	7	1	—	8	—	—	1	6	—	—	7	15	—	—	—	5	1	—	6	—	—	—	3	2	—	5	11
Aneurysma	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	3
Andere ziekten der arteriën (arteriósclerose, atheroom, enz.)	—	—	—	1	3	—	4	—	—	—	—	1	—	1	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3	3
Embolie en thrombose (niet puerperale)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Ziekten van het lymphevatenstelsel (lymphangitis, enz.)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Eclampsie (met uitzondering van de puerperale en van eclampsie bij kinderen beneden 5 jaar)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bloedingen	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	2	1	—	6	6	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
V. Ziekten der ademhalingsorganen.																														
Ziekten van den larynx	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Acute bronchitis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chronische bronchitis	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bronchitis zonder nadere aanduiding	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Broncho pneumonie	3	2	—	1	1	—	7	4	1	1	—	2	—	8	15	3	1	—	2	—	—	6	2	—	—	—	3	—	5	11
Lobaire pneumonie	—	—	1	1	—	—	2	—	—	—	3	—	—	3	5	—	—	—	4	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	4
Pneumonie zonder nadere aanduiding	3	3	1	2	2	—	11	1	4	—	3	2	—	10	21	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	2
Aandoeningen der pleuraholte	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Congestie en haemorrhagie van de longen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1
Longgangreen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Asthma bronchiale	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Emphysema pulmonum	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Andere ziekten der ademhalingsorganen, uitgezonderd tuberculose	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

VER LEDENEN TE

Totalen.	Totalen-generaal.	Semarang.															Soerabaja.															Overige plaatsen op Java en in de Buitengewesten.														
		Mannen.							Vrouwen.								Mannen.							Vrouwen.								Mannen.							Vrouwen.							
		Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Totalen-generaal.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Totalen-generaal.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Totalen-generaal.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	2	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	2
	—	—	—	—	1	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	2	—	—	2	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
1	1	—	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	2	—	2	—	1	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	1	1	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	3
—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	2	2	1	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	3
—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	2
4	11	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	3	4	—	7	8	—	—	—	6	1	—	7	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—	16	6	—	22	—	—	—	8	14	—	22	44
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	5	2	—	7	—	—	—	—	—	—	—	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1
—	2	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	4	—	—	—	—	—	4	2	1	—	—	—	—	3	7	3	2	—	—	—	—	5	2	3	—	—	—	—	5	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	1	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	3	—	—	1	—	—	—	1	4
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	8	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	8
5	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	4	—	—	—	2	4	—	6	10	—	—	1	25	7	—	33	—	—	—	21	7	—	28	61
—	3	—	—	1	5	1	—	7	—	—	—	1	—	—	1	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	2
3	3	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	2	—	2	3	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	1	1	—	2	4	—	—	—	1	6	—	7	—	—	—	—	4	—	4	11
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	1	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2
5	11	—	1	—	—	—	—	3	1	1	—	—	1	—	3	6	2	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	1	—	2	4	12	3	1	6	5	—	27	5	1	—	4	4	—	14	41
—	4	—	—	—	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	2	3	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	6	4	4	8	—	—	22	1	1	—	2	2	—	6	28
1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	3	2	—	—	3	1	—	6	9	4	1	—	4	4	—	13	2	2	—	—	—	—	4	17
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	2	—	4	—	—	—	—	1	—	1	5
1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	2	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

AANTAL OVE

NAMEN DER ZIEKTEN.	Batavia en Meester-Cornelis. Mannen. Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Vrouwen. Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Totalen-generaal.	Bandoeng. Mannen. Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Vrouwen. Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Totalen-generaal.
VI. Ziekten der spijsverteringsorganen en van de milt.																														
Ziekten van de mondholte en van hare adnexa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Angina en andere ziekten van den pharynx	—	1	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Ziekten van den oesophagus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Maagzweer	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Duodenaalzweer	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Andere ziekten der maag, uitgezonderd kanker	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Diarrhee en enteritis bij kinderen beneden 2 jaar (ook dyspepsie)	10	—	—	—	—	—	10	1	1	—	—	—	—	2	12	2	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	2	4
Diarrhee en enteritis bij personen van 2 jaar en ouder	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1
Ankylostomiasis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ziekten door parasieten	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Appendicitis en typhlitis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Hernia en darm-occlusie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	2
Aandoeningen van den anus en stercoraalfistel	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Andere aandoeningen van het darmkanaal	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Icterus gravis	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Leverabces	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Levercirrhose	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	1	—	1	3
Galsteenen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1
Andere aandoeningen van de lever of de galblaas	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	2
Ziekten van het pancreas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Peritonitis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VII. Niet venerische ziekten der urogenitaal organen.																														
Acute en subacute nephritis	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chronische nephritis, ziekte van Bright	—	—	2	5	1	—	8	—	—	—	3	1	—	4	12	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	1	—	2	3
Chylurie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Andere ziekten der nieren en van hare adnexa	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Steenen in de urinewegen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ziekten der pisblaas, steenen uitgezonderd	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vernauwing der urethra	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ziekten der prostata	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Andere niet venerische ziekten der mannelijke geslachtsorganen, met uitzondering van tuberculose en kanker.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Uterus-tumoren, met uitzondering van kanker	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Metritis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VIII. Ziekten van de zwangerschap en van het puerperium.																														
Abortus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1
Extra-uterine zwangerschap	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Andere oorzaken van abnormale zwangerschap (o. a. bloedingen, brakingen, enz.)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bloedverlies bij of na de bevalling	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1
Andere sterfgevallen als direct gevolg der baring	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Febris puerperalis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Phlegmasia alba dolens; embolie of plotselinge dood in het kraambed	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

OVER | LEDENEN TE

Totalen.	Totalen-generaal.	Semarang.															Soerabaja.															Overige plaatsen op Java en in de Buitengewesten.														
		Mannen.							Vrouwen.								Mannen.							Vrouwen.								Mannen.							Vrouwen.							
		Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Totalen-generaal.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Totalen-generaal.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Totalen-generaal.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	2	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1
—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	4	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	2	—	—	2	2	—	—	—	—	—	2	4
2	4	3	2	—	—	—	—	5	3	—	—	—	—	—	3	8	1	1	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	2	4	11	2	—	—	—	—	13	6	3	1	—	—	—	10	23
1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	2	—	—	—	3	1	—	4	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	2	—	1	—	1	—	—	2	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	2	3	1	—	—	2	—	—	3	1	—	—	1	—	—	2	5
—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2
1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	3	—	—	—	1	2	—	3	6
1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	—	2	—	1	—	3	—	—	4	6	1	—	—	2	—	—	3	1	—	—	2	—	—	3	6
—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	2	—	6	—	—	—	—	—	—	—	6
2	3	—	—	—	4	—	—	4	—	—	—	4	2	—	6	10	—	—	—	3	—	—	3	—	—	—	2	—	—	2	5	—	—	—	13	1	—	14	—	—	—	8	3	—	11	25
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1
1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1
1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	6	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	6	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

NAMEN DER ZIEKTEN.	AANTAL OVER... Batavia en Meester-Cornelis. Mannen. Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Vrouwen. Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Totalen-generaal.	Bandoeng. Mannen. Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Vrouwen. Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Totalen-generaal.
Puerperale albuminurie en eclampsie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Andere gevolgen van de bevalling, zonder nadere aanduiding	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
IX. Ziekten van de huid of van het celweefsel.																														
Gangreen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Furunculose	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Phlegmone, heet abces	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Andere ziekten van de huid of van het celweefsel	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
X. Aangeboren gebreken.																														
Aangeboren gebreken (o. a. van het hart)	1	—	—	2	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XI. Ziekten der jonggeborenen.																														
Aangeboren lichaamszwakte, icterus-, sclerema neonatorum, paedatrophie bij zuigelingen	2	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	2	4	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Vroeggeboorte of accidenten bij de geboorte	6	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Andere ziekten, eigen aan jonggeborenen (van ten hoogste 3 maanden oud)	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1
Verwaarloozing, gebrekkige verzorging van jonggeborenen (van ten hoogste 3 maanden)	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XII. Ouderdomsgebreken.																														
Ouderdom (niet seniel gangreen)	—	—	—	—	3	—	3	—	—	—	—	9	—	9	12	—	—	—	—	3	—	3	—	—	—	1	1	—	2	5
XIII. Ziekte- en sterfgevallen door uitwendige oorzaken.																														
Zelfmoord door opneming van vaste of vloeibare vergiften	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zelfmoord door bijtende stoffen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ „ ophanging of verworging	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ „ verdrinking	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1
„ „ vuurwapenen	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ „ snijdende of stekende werktuigen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zelfmoord door val	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ op andere wijze	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vergiftiging door levensmiddelen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Acute vergiftigingen	1	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1
Verbranding, anders dan bij brand	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Toevallige mechanische verstikking	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Inademing van verstikkende of vergiftige gassen en dampen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Verdrinken	—	—	2	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gewelddadige dood door vuurwapenen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ „ „ snij- of steekwerktuigen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ „ „ vallen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ „ „ verplettering (rij- en voertuigen, spoortrein, tram, aardverschuiving, instorting, enz.)	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Gewelddadige dood door machines	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ „ „ zonnesteek	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ „ „ andere electrische ontlading	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Moord door vuurwapenen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ „ snijdende of stekende werktuigen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

ER LEDENEN TE

	Semarang.															Soerabaja.															Overige plaatsen op Java en in de Buitengewesten.														
	Mannen.							Vrouwen.								Mannen.							Vrouwen.								Mannen.							Vrouwen.							
Totalen-generaal.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Totalen-generaal.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Totalen-generaal.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Totalen-generaal.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	3	—	1	—	—	—	4	3	—	1	—	—	—	4	8
2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	2	2	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	1	3	12	—	—	—	—	—	12	2	—	—	—	—	—	2	14
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	2	3	1	—	—	—	—	—	1	6	—	—	—	—	—	6	7
1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	5	—	—	—	—	—	5	2	—	—	—	—	—	2	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	—	—	—	1	1	—	2	—	—	—	—	2	—	2	4	—	—	—	—	8	—	8	—	—	—	—	3	—	3	11	—	—	—	3	22	—	25	—	—	—	—	14	-	14	39
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	5	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	5	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	3	—	—	4	—	—	—	2	—	—	2	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

NAMEN DER ZIEKTEN.	AANTAL OVER[LEDENEN]																														
	Batavia en Meester-Cornelis.															Bandoeng.															
	Mannen.							Vrouwen.								Mannen.							Vrouwen.								
	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Totalen-generaal.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Totalen-generaal.
Fracturen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Andere uitwendige gewelddadige oorzaken	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gewelddadige dood zonder bekende oorzaak	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XIV. Ziekte- en sterfgevallen door onvolkomen omschreven en onbekende oorzaken.																														
Plotselinge dood	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	1	—	—	—	—	2	3
Hydrops. Niet scherp omschreven aandoeningen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Onbekend	4	—	—	2	—	—	6	2	—	—	2	1	—	5	11	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Paedatrophie van kinderen boven de 3 maanden	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totalen	41	16	22	95	28	1	203	27	13	9	77	33	—	159	362	13	5	5	51	12	—	86	7	5	4	33	18	—	67	153

Sterfte-cijfers naar de doodsoorzaken in % van het totaal aantal overleden Europeanen en met hen gelijkgestelden over 1928.

DOODSOORZAKEN.	Batavia en Meester-Cornelis.	Bandoeng.	Semarang.	Soerabaja.	Overige plaatsen.	Totaal.
Aantal inwoners op 1 Januari	35 317	17 110	11 885	23 310	—	—
Overledenen	362	153	134	235	877	1 761
Per 1000	10.2	9.—	11.3	10.1	—	—
Febris typhoïdea	3.—	4.6	5.2	3.—	2.5	3.1
Malaria	3.—	—	4.5	3.—	3.5	3.2
Pokken	—	—	—	0.4	—	—
Influenza	2.2	1.3	—	0.9	2.3	1.8
Cholera	—	—	0.7	—	—	—
Dysenterie	2.8	1.3	0.7	1.3	2.5	2.2
Pyaemie	1.9	2.6	1.5	0.9	1.4	1.6
Tuberculose	12.4	8.5	12.7	10.2	9.7	10.5
Syphilis	0.3	1.3	0.7	0.4	1.2	0.8
Kanker	5.8	8.5	8.2	8.9	4.8	6.1
Diabetes	2.8	0.7	3.—	2.1	1.7	1.7
Ziekten van het zenuwstelsel	9.4	13.6	9.—	9.4	9.1	9.7
" " " hart en van de vaten	9.7	15.—	9.—	8.1	9.9	10.—
" " de ademhalingsorganen	12.7	11.7	7.5	8.1	11.4	10.9
" " " spijsverteringsorganen	6.9	10.4	10.5	7.2	7.9	8.—
" " " urogenitaalorganen	5.—	2.6	9.—	4.3	4.1	4.5
" en gevolgen van de zwangerschap	1.7	1.3	1.5	0.9	1.9	1.7
" bij kinderen beneden 3 maanden	3.6	2.—	2.2	3.—	3.2	3.1
Ouderdomsgebreken	3.3	3.3	3.—	4.7	4.3	4.—
Zelfmoord	1.1	0.7	0.7	2.1	1.9	1.6
Andere gewelddadige oorzaken	2.2	2.—	0.7	3.8	2.7	2.6
Overige ziekten	7.2	7.9	9.—	10.5	9.2	8.9
Onbekend	3.—	0.7	0.7	6.8	4.8	4.—

VER | LEDENEN TE

	Semarang.															Soerabaja.															Overige plaatsen op Java en in de Buitengewesten.														
	Mannen.							Vrouwen.								Mannen.							Vrouwen.								Mannen.							Vrouwen.							
Totalen-generaal.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Totalen-generaal.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Totalen-generaal.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Onder het jaar.	1 t/m 4 jaar.	5 t/m 19 jaar.	20 t/m 64 jaar.	65 en meer jaren.	Onbekend.	Totalen.	Totalen-generaal.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	4	—	—	—	—	1	—	1	5
3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	4	—	—	3	1	—	8	—	—	—	—	—	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	4	—	1	—	2	—	—	3	7	2	—	—	8	7	1	18	1	—	—	2	—	—	3	21
1	—	—	—	3	—	—	3	—	—	—	1	—	—	1	4	5	1	—	2	1	—	9	1	1	1	4	—	—	7	16	9	3	1	14	1	1	29	3	1	2	1	6	—	13	42
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
153	9	8	7	42	8	—	74	11	6	5	25	13	—	60	134	25	6	2	84	14	—	131	16	8	6	57	15	1	103	234	96	36	28	299	98	4	561	51	26	21	151	67	—	316	877

Levenloos aangegevenen in 1928.

	Batavia.	Bandoeng.	Semarang.	Soerabaja.	Overige plaatsen.
A. Ziekten van (den vader of) de moeder:					
1. Syphilis	1	—	—	—	4
2. Andere algemeene ziekten	3	1	—	1	1
3. Habitueele voorbeschiktheid tot abortus	—	—	—	—	1
4. Albuminurie en andere ziekten met de zwangerschap in verband staande	2	—	—	—	—
5. Ondergaan geweld of overmatige arbeid	—	1	—	—	2
B. Ziekten van de placenta en de vliezen (placenta praevia)	3	—	—	—	3
C. Ziekten van het foetus:					
1. Monstruositeit en andere vormgebreken, hydrodephalus, enz.	1	2	—	—	1
2. Niet onder A te brengen ontijdige geboorte	—	—	2	2	6
D. De omstandigheden, waaronder de geboorte plaats heeft:					
1. Afwijkingen in den vorm van het moederlijke bekken 2. Liggingsafwijkingen van het kind	4	1	—	—	4
3. Uitzakking, inklemming van de navelstreng	—	—	2	2	—
4. Stikking bij de geboorte	2	—	2	5	2
E. Andere niet onder de vorige rubrieken te brengen oorzaken	1	2	—	—	1
F. Onbekende of niet opgegeven oorzaken	3	2	2	5	6
Totalen	20	9	8	15	31

P

XI. GEWESTELIJKE OPGAVEN van het aantal gevallen van besmettelijke ziekten, waarvan aangifte werd gedaan, en van het aantal overledenen daaraan gedurende 1928 op Java en Madoera.

RESIDENTIËN.	Aantal aangegeven gevallen.				Waarvan overleden.			
	Pokken.	Diphtheritis.	Pest a).	Typhus.	Pokken.	Diphtheritis.	Pest.	Typhus.
Bantam	—	—	—	5	—	—	—	3
Batavia	4	102	—	269	2	14	—	62
Buitenzorg	1	17	—	46	—	3	—	5
Krawang	—	—	—	11	—	—	—	—
West-Priangan	1	16	—	39	—	—	—	7
Midden-Priangan	2	127	—	304	—	34	—	46
Oost-Priangan	3	13	—	111	—	2	24	14
Cheribon	8	10	—	42	—	—	741	4
Indramajoe	8	6	—	8	—	1	51	—
Pekalongan	—	1	—	15	—	1	62	2
Tegal	4	2	—	25	—	1	330	—
Semarang	—	41	—	160	—	1	5	29
Koedoes	—	—	—	15	—	—	—	1
Rembang	—	2	—	—	—	—	1	—
Blora	—	4	—	39	—	—	—	—
Noord-Banjoemas	23	1	—	18	—	—	82	1
Zuid-Banjoemas	1	—	—	8	—	—	—	4
Wanasaba	1	—	—	14	—	—	278	3
Kedoe	2	2	—	54	—	—	1 680	1
Bagelen	—	—	—	3	—	—	—	1
Jogjakarta	1	33	—	28	—	—	569	1
Soerakarta	17	5	—	36	—	1	29	33
Klaten	13	5	—	—	—	—	711	—
Soerabaja	25	85	—	196	1	7	3	36
Madjakerta	—	12	—	21	—	2	—	3
Grisee	—	2	—	3	—	—	—	—
Bodjanegara	—	—	—	9	—	—	—	4
Madioen	—	1	—	20	—	—	—	2
Panaraga	2	—	—	—	—	—	—	—
Kediri	—	16	—	19	—	1	4	3
Blitar	—	1	—	9	—	—	—	1
Pasoeroean	—	6	—	11	—	1	11	1
Malang	—	10	—	71	—	—	—	7
Prabalingga	2	7	—	21	—	1	14	3
Bandawasa	—	2	—	12	—	1	—	1
Djember	—	2	—	50	—	—	—	7
West-Madoera	—	5	—	3	—	—	—	—
Oost-Madoera	28	—	—	2	8	—	—	—
Totalen	146	536	—	1 697	11	71	4 595	285

a) Van pest worden alleen de sterfgevallen opgegeven.

Bijlage Q.

(Zie hoofdstuk M, afd. I, § 3, van het verslag.)

OVERZICHT

betreffende de in 1928 voor 's Lands rekening uit Indië verscheepte ladingen kinabast en coca, zoomede van de opbrengst, enz. der in 1928 voor 's Lands rekening in Nederland verkochte producten.

I. Voor 's Lands rekening in 1928 uit Indië verscheepte ladingen kinabast en coca.

Maand, waarin het schip uit Indië vertrokken is.	Beladingen in stoomschepen van de		Kinabast.		Coca.	
	Maatschappij „Nederland".	„Rotterd. Lloyd".	K.G.	K.G.	K.G.	K.G.
			„Nederland".	„Rotterd. Lloyd".	„Nederland".	„Rotterd. Lloyd".
Januari	—	—	—	—	—	—
Februari	—	1	—	43 500	—	—
Maart	1	—	53 140	—	—	—
April	—	1	—	39 075	—	—
Mei	2	—	52 640	—	—	—
Juni	1	—	35 575	—	—	—
Juli	1	—	6 514	—	—	—
Augustus	—	—	—	—	—	—
September	—	—	—	—	—	—
October	—	—	—	—	—	—
November	—	—	—	—	—	—
December	—	1	—	28 510	—	—
Totalen	5	3	147 869	111 085	—	—
In 1927 bedroegen de totalen	10	6	186 773	162 908	5 742	—

	1927.			1928.		
	Mailschepen.	Vrachtschepen.	Totaal.	Mailschepen.	Vrachtschepen.	Totaal.
Totaal aantal schepen der stoomvaartmaatschappij „Nederland".	8	2	10	5	—	5
Totaal aantal schepen der stoomvaartmaatschappij „Rotterdamsche Lloyd"	5	1	6	2	1	3
	13	3	16	7	1	8

II. Opbrengst, enz. der in 1928 voor 's Lands rekening in Nederland verkochte producten.

Producten.	Verkochte hoeveelheden.		Totale opbrengst.		
	Netto-gewicht bij afscheep in kilogrammen. *a*)	Uitgeleverd netto-gewicht in kilogrammen.	Ruwe opbrengst.	Onkosten. (Alleen die op de afscheping, het vervoer en den verkoop gevallen.)	Zuiver bedrag.
1.	2.	3.	4.	5.	6.
Kinabast	417 567	427 357	f 632 682,02	f 65 442,43	f 567 239,59
Coca	7 840	8 088	6 472,30	1 573,20	4899,10
Totalen	—	—	f 639 154,32	*b*) f 67 015,63	f 572 138,69

a) De producten waren afkomstig van de volgende oogstjaren:

PRODUCTEN (in K.G.).	1925.	1926.	1927.	1928.	Totalen.
Kinabast	—	194 312	216 940	6 315	417 567
Coca	3 640	1 750	2 450	—	7 840

b) De onkosten lieten zich splitsen als volgt (de bedragen zijn afgerond tot volle guldens):

	Kinabast.	Coca.	Totalen.
Vracht van Java naar Nederland	f 41 050	f 790	f 41 840
Premiën aan de gezagvoerders, bedragende als maximum voor kinabast f 1	267	8	275
Commissieloon der Nederlandsche Handelmaatschappij ($1^1/_2$ %)	6 327	97	6 424
Lossingskosten	—	16	16
Bijdrage kosten kinabureau	—	—	—
Courtage	70	65	135
Diversen	17 728	597	18 325
	f 65 442	f 1 573	f 67 015

Bijlage R.

(Zie hoofdstuk M, afd. I, § 4, van het verslag.)

OVERZICHT

betreffende de verpachte middelen over de jaren 1927, 1928 en 1929.

BEDONGEN PACHTSOMMEN.

GEWESTEN.	VERPACHTE MIDDELEN.	Bedongen pachtsommen.			Op einde Maart 1929 van kracht zijnde pachtovereenkomsten.	
		1927.	1928.	1929.	Jaarlijksche pacht-sommen.	Tijdvakken.
Tapanoeli.	Pandhuizen	a) f 2 910	—	—	—	—
Benkoelen.	Idem	f 23 556	b) f 5 889	—	—	—
Palembang.	Idem	f 14 499	b) f 3 429	—	—	—
Djambi.	Idem	f 4 260	f 4 260	f 4 260	f 4 260	1 Jan. 1927—31 Dec. 1929
Oostkust van Sumatra.	Gedistilleerd	c) f 7 800	—	—	—	—
	Sago, was, getah, enz.	c) 17 750	—	—	—	—
	Totalen . . .	f 25 550	—	—		
Riouw en onderhoorigheden.	Gedistilleerd	f 64 980	d) f 66 645	f 118 500	133 200	1 Apr. 1929—31 Mrt. 1932
					2 400	1 „ 1928—31 „ 1931
	Peper	120	120	e) 30	120	
	Totalen . . .	f 65 100	d) f 66 765	f 118 530		
Bangka en onderhoorigheden.	Pandhuizen	f 8 586	f 12 834	f 10 947	9 846	1 „ 1929—31 „ 1930
Billiton.	Idem	f 6 120	f 6 120	f 6 120	6 120	1 „ 1929—31 „ 1930
Westerafdeeling van Borneo.	Idem	f 16 080	f 16 080	f 13 020	12 000	1 „ 1929—31 „ 1930
Zuider- en Oosterafd. van Borneo.	Goudmijnen	f) f 7,50	—	—	—	
	Pandhuizen	7 293	f 6 837	f 7 062	7 128	1 „ 1927—31 „ 1930
						1 „ 1928—31 „ 1931
						1 „ 1929—31 „ 1932
	Totalen . . .	f 7 300,50	f 6 837	f 7 062		

a) Op 1 April 1927 is de pandhuisregie ingevoerd.
b) Op 1 April 1928 is de pandhuisregie ingevoerd.
c) Deze pacht is 1 Juni 1927 afgeschaft, in verband met de inlijving der betrokken pachtgebieden bij het tolgebied.
d) Verbeterde opgave.
e) Deze pacht is 1 April 1929 opgeheven.
f) Deze pacht is 1 April 1927 opgeheven.

GEWESTEN.	VERPACHTE MIDDELEN.	Bedongen pachtsommen.			Op einde Maart 1929 van kracht zijnde pachtovereenkomsten.	
		1927.	1928.	1929.	Jaarlijksche pachtsommen.	Tijdvakken.
Celebes en onderhoorigheden.	Pandhuizen	f 10 920	f 10 920	g) f 5 460	f 10 920	1 Apr. 1929—30 Juni 1929
Timor en onderhoorigheden.	Laroe	f 9 195	f 9 675	f 9 015	8 760	1 „ 1929—31 Mrt. 1930

g) Deze pacht is 1 Juli 1929 opgeheven.

RECAPITULATIE.

MIDDELEN.	Opbrengst.		
	1927.	1928.	1929.
Gedistilleerd en laroe	f 81 975	f 76 320	f 127 515
Peper	120	120	30
Goudmijnen	7,50	—	—
Sago, was, getah, enz.	17 750	—	—
Pandhuizen	94 224	66 369	46 869
Totalen	f 194 076,50	f 142 809	f 174 414

Bijlage S.

(Zie hoofdstuk M, afd. I, § 4, van het verslag.)

OVERZICHT

betreffende de opbrengst in 1928 van verschillende niet-verpachte middelen onder beheer van het Departement van Financiën.

I. IN- EN UITVOERRECHTEN EN ACCIJNZEN.

a. *Opbrengst aan in- en uitvoerrechten, voor zooveel betreft de voornaamste daaraan onderworpen artikelen, over elk der jaren 1927 en 1928.*
(in 1000 gld.)

OMSCHRIJVING DER GOEDEREN.	Java en Madoera. 1927.	Java en Madoera. 1928.	Buitengewesten. 1927.	Buitengewesten. 1928.	Totalen. 1927.	Totalen. 1928.
INVOERRECHTEN.						
Aardewerk (gebakken) en porcelein	f 665	f 794	f 291	f 275	f 956	f 1 069
Automobielen, automobielbanden en onderdeelen	3 250	4 219	898	849	4 148	5 068
Bier	526	580	493	601	1 019	1 181
Biscuits	301	335	284	287	585	622
Boter	676	721	211	252	887	973
Brandewijn en cognac	430	470	756	719	1 186	1 189
Drogerijen en medicijnen (incl. chemicaliën)	578	728	288	287	866	1 015
Eetwaren (voor zooveel in de handelsverslagen onder dit hoofd genoemd, doch „Biscuits", „Boter", „Melk", „Visch", „Vruchten" en „Katjang kedele" uitgezonderd)	1 803	2 003	1 672	1 556	3 475	3 559
Gambir	145	155	12	7	157	162
Garens	499	472	571	563	1 070	1 035
Gedistilleerd (voor zooveel in de handelsverslagen onder dit hoofd genoemd, doch „Brandewijn", „Cognac", „Jenever" en „Whisky" uitgezonderd) (incl. geneesmiddelen met gedist. bereid)	768	764	804	734	1 572	1 498
Glas en glaswerk	558	637	201	182	759	819
IJzer- en staalwerk, alle n. a. g. soorten	4 280	5 259	3 970	4 145	8 250	9 404
Katjang kedele	1 088	1 149	68	76	1 156	1 225
Jenever	889	916	602	597	1 491	1 513
Kleed- en modewaren	1 620	1 740	775	757	2 395	2 497
Koperwerk (incl. draad)	263	373	138	153	401	526
Kramerij	820	893	349	266	1 169	1 159
Leder en lederwerk	444	449	181	116	625	565
Lucifers	289	291	157	173	446	464
Manufacturen	16 471	18 196	5 503	5 574	21 974	23 770
Meel	727	835	535	555	1 262	1 390
Melk	409	443	613	658	1 022	1 101
Meubelen (incl. lampen)	246	340	222	262	468	602
Mineraalwater	24	28	62	64	86	92
Papier, schrijf- en teekenbehoeften	3 993	5 651	452	1 027	4 445	6 678
Petroleum (kerosine)	90	79	28	58	118	137
Rijtuigen, rijwielen en onderdeelen (incl. banden)	898	281	255	326	1 153	607
Tabak, sigaren en sigaretten	1 943	1 715	1 887	1 809	3 830	3 524
Speelkaarten (Europeesche en Chineesche)	135	153	69	81	204	234

OMSCHRIJVING DER GOEDEREN.	Java en Madoera. 1927.	Java en Madoera. 1928.	Buitengewesten. 1927.	Buitengewesten. 1928.	TOTALEN. 1927.	TOTALEN. 1928.
Thee	f 1 312	f 1 559	f 116	f 116	f 1 428	f 1 675
Verfwaren en lijnolie	615	639	147	157	762	796
Visch (incl. kuit en tripang)	1 575	1 586	688	560	2 263	2 146
Vruchten zonder gedistilleerd	266	277	226	219	492	496
Vuurwerk	96	221	126	141	222	362
Whisky	305	298	105	119	410	417
Wijn (excl. medicinale wijn)	184	183	88	88	272	271
Zeep	222	260	308	333	530	593
Zout	32	36	1 245	1 650	1 277	1 686
Andere artikelen	3 785	4 967	1 558	2 327	5 343	7 294
Totalen	f 53 220	f 60 695	f 26 954	f 28 719	f 80 174	f 89 414
Af: terugbetalingen	719	150	58	264	777	414
Zuiver ontvangen	f 52 501	f 60 545	f 26 896	f 28 455	f 79 397	f 89 000

UITVOERRECHTEN.

OMSCHRIJVING DER GOEDEREN.	Java en Madoera. 1927.	Java en Madoera. 1928.	Buitengewesten. 1927.	Buitengewesten. 1928.	TOTALEN. 1927.	TOTALEN. 1928.
Getah	—	—	f 253	f 190	f 253	f 190
Gomsoorten	—	—	634	550	634	550
Huiden	f 285	f 252	38	39	323	291
Rotting en rottingstokken	—	—	533	477	533	477
Tabak	551	525	203	174	754	699
Tin en tinerts	553	496	582	627	1 135	1 123
Vogelhuiden	—	—	4	3	4	3
Vogelnestjes	40	41	9	10	49	51
Copra	22	311	1 873	2 535	1 895	2 846
Klapperolie	21	81	—	—	21	81
Peper	402	833	997	1 939	1 399	2 772
Caoutchouc (rubber)	—	—	7 716	4 112	7 716	4 112
Andere artikelen	7	25	124	330	131	355
Totalen	f 1 881	f 2 564	f 12 966	f 10 986	f 14 847	f 13 550
Af: terugbetalingen	18	1	5	3	23	4
Zuiver ontvangen	f 1 863	f 2 563	f 12 961	f 10 983	f 14 824	f 13 546

b. *Opgaven van de ontvangsten per kantoor.*

GEWESTEN.	KANTOREN VAN ONTVANGST.	In- en uitvoerrechten, enz.			Accijnzen.					Statistiek-recht.	Invoer-recht over lands-goe-deren.	Uitvoer-recht over lands-goe-deren.
		Invoer-rechten.	Uitvoer-rechten.	Totaal.	Accijns op Inlandsch gedistilleerd.	Accijns op tabak.	Accijns op petroleum.	Accijns op lucifers.	Totaal.			
JAVA EN MADOERA.												
West-Java . .	Anjer	f 59	f 420	f 479	—	—	—	—	—	f 2	—	—
	Batavia	19 765 942	1 455 085	21 221 027	f 136 014	—	f 6 194 759	f 1 905 575	f 8 236 348	1 103 829	f 179 269	f 55
	Pamanoekan . .	4	—	4	—	—	—	—	—	486	—	—
	Cheribon. . . .	5 554 312	990	5 555 302	207 560	—	14 546	381 126	603 232	179 855	28 151	—
Midden-Java .	Pekalongan . .	139 944	2 109	142 053	267 809	—	—	173 028	440 837	39 894	47	—
	Tegal	418 879	17 041	435 920	36 110	—	19 721	138 249	194 080	90 446	171	—
	Semarang . . .	11 690 009	267 597	11 957 606	38	f 234	49 998	1 182 525	1 232 795	661 109	5 576	—
	Japara	—	66	66	—	—	—	—	—	4	—	—
	Djoewana . . .	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—
	Rembang . . .	—	49	49	—	—	—	—	—	4	—	—
	Tjepoe	—	—	—	—	—	6 046 905	—	6 046 905	—	—	—
	Tjilatjap . . .	503 092	189 448	692 540	—	—	1 225 236	178 608	1 403 844	135 620	24	—
Oost-Java . .	Soerabaja . . .	21 636 520	271 894	21 908 414	418 384	—	5 247 733	2 973 382	8 639 499	1 264 558	121 614	—
	Sangkapoera (Bawean). . .	4 463	20	4 483	—	—	112	868	980	214	—	—
	Kamal	365	495	860	—	—	—	—	—	30	—	—
	Soemenep . . .	49	—	49	—	—	33	17	50	3	—	—
	Pasoeroean. . .	48 833	3 235	52 068	—	—	164	—	164	74 124	—	—
	Prabalingga . .	312 040	87 671	399 711	—	47	—	—	47	121 754	—	—
	Panaroekan . .	124 143	177 668	301 811	—	—	—	—	—	71 992	—	—
	Banjoewangi . .	11 349	88 852	100 201	35	—	—	—	35	17 577	—	—
	Totalen. . .	f 60 210 003	f 2 562 641	f 62 772 644	f 1 065 950	f 281	f 18 799 207	f 6 933 378	f 26 798 816	f 3 761 501	f 334 852	f 55

GEWESTEN.	KANTOREN VAN ONTVANGST.	In- en uitvoerrechten, enz. Invoer-rechten.	Uitvoer-rechten.	Totaal.	Accijnzen. Accijns op tabak.	Accijns op petroleum.	Accijns op lucifers.	Totaal.	Statistiek-recht.	Invoer-recht over lands-goe-deren.	Uitvoer-recht over lands-goe-deren.
BUITENGEWESTEN.											
Benkoelen.	Benkoelen	f 257 990	f 8 405	f 266 395	—	f 145 785	f 111 459	f 257 244	f 27 093	f 3 337	—
	Kroeï	5 625	5 107	10 732	—	1 069	2 079	3 148	1 450	—	—
	Bintoehan	43	2 501	2 544	—	—	—	—	14	—	—
Lampoengsche Districten.	Teloekbetoeng . .	136 349	877 666	1 014 015	—	609	92 400	93 009	54 398	904	—
	Kaliandak	—	2 780	2 780	—	—	—	—	—	—	—
	Laboehanmaringgai	—	2 855	2 855	—	—	—	—	—	—	—
	Kotaägoeng . . .	3	3 597	3 600	—	9 969	—	9 969	—	—	—
	Menggala	—	217	217	—	2 600	—	2 600	2	—	—
Palembang.	Palembang . . .	3 425 102	757 497	4 182 599	—	1 429 091	298 192	1 727 283	280 016	23 723	—
Djambi.	Djambi	593 585	792 650	1 386 235	—	184 598	81 927	266 525	57 783	31	—
	Moearasabak . . .	16 304	32 785	49 089	—	12	1 677	1 689	2 187	—	—
	Koealatoengkal . .	39 820	43 153	82 973	—	—	9 577	9 577	4 193	—	—
Bangka en onderhoorigheden.	Muntok	154 611	18 943	173 554	—	64 386	21 638	86 024	6 070	18 591	f 2
	Belinjoe.	96 260	55 585	151 845	—	79 478	14 845	94 323	55 255	69 275	214 351
	Soengailiat . . .	99 686	218 881	318 567	—	113 186	17 607	130 793	16 016	33 341	—
	Pangkalbalam . .	228 291	305 118	533 409	—	214 972	44 134	259 106	22 564	35 091	—
Billiton.	Tandjoengpandan .	492 510	433 545	926 055	—	108 175	43 877	152 052	107 434	75	—
Atjeh en onderhoorigheden.	Oeleëlheuë. . . .	342 519	55 366	397 885	—	761	48 856	49 617	11 964	4 373	—
	Singkil	5 382	2 619	8 001	—	—	427	427	902	8	—
	Sigli	161 028	40 919	201 947	—	—	44 906	44 906	7 987	551	—
	Lho'seumawe. . .	169 945	27 856	197 801	—	—	54 158	54 158	10 755	—	—
	Langsa	247 655	22 548	270 203	—	1 269	53 500	54 769	25 867	679	—
	Idi	16 404	45 784	62 188	—	—	293	293	4 297	—	—
	Tjalang.	3 201	3 821	7 022	—	25	—	25	743	—	—
	Meulaboh	43 189	8 143	51 332	—	3	4 606	4 609	1 840	677	—
	Tapatoean	33 033	8 939	41 972	—	—	1 099	1 099	2 173	980	—
	Sinabang	5 103	6 892	11 995	—	6	104	110	1 426	—	—
Oostkust van Sumatra.	Bengkalis	225 660	145 158	370 818	—	27 138	473	27 611	24 581	505	—
	Selatpandjang . .	170 631	106 018	276 649	—	19 312	1 664	20 976	22 952	156	—
	Pakanbaroe . . .	140 471	128 989	269 460	—	75 402	15 275	90 677	12 928	—	—
	Bagan-siapiapi . .	322 935	73 912	396 847	—	39 329	9 883	49 212	17 304	816 455	—
	Laboehanbilik . .	193 969	133 523	327 492	—	119 101	970	120 071	31 224	—	—
	Tandjoengbalai . .	792 356	64 983	857 339	—	—	190 043	190 043	58 199	6	—
	Tandjoengtiram . .	46 949	26 541	73 490	—	20 644	—	20 644	3 871	—	—
	Siak Sri Indrapoera.	29 555	24 448	54 003	—	4 400	2 057	6 457	2 914	8	—
	Tandjoengbringin .	161 753	5 708	167 461	—	—	835	835	2 005	—	—
	Koealoe.	13 835	5 782	19 617	—	—	390	390	3 113	—	—
	Belawan	6 354 625	288 049	6 642 674	—	199 028	599 841	798 869	614 070	6 332	—
	Tandjoengpoera. .	150 200	38 796	188 996	—	40 205	24 901	65 106	19 274	—	—
	Pangkalanbrandan.	415 914	32 769	448 683	—	2 211 404	—	2 211 404	46 343	—	—
Riouw en onderhoorigheden.	Sepat	57 771	73 402	131 173	—	7 738	4 362	12 100	8 748	—	—
	Rengat	237 939	276 771	514 710	—	62 260	50 934	113 194	25 944	100	—
	Perigiradja . . .	58 135	24 260	82 395	—	4 495	3 345	7 840	4 013	1 580	—
	Tambilahan . . .	84 214	81 162	165 376	—	6 243	8 259	14 502	9 156	—	—
	Koeala Mandah . .	11 799	9 227	21 026	—	1 181	1 204	2 385	2 406	—	—
	Soengaigoentoeng .	18 761	3 412	22 173	—	1 340	1 881	3 221	3 021	—	—
Sumatra's Westkust.	Padang	2 070 471	290 432	2 360 903	—	829 349	642 543	1 471 892	140 996	39 417	—
	Poelautelo. . . .	—	30	30	—	—	—	—	2	—	—

GEWESTEN.	KANTOREN VAN ONTVANGST.	In- en uitvoerrechten, enz.			Accijnzen.				Statistiekrecht.	Invoerrecht over landsgoederen.	Uitvoerrecht over landsgoederen.
		Invoerrechten.	Uitvoerrechten.	Totaal.	Accijns op tabak.	Accijns op petroleum.	Accijns op lucifers.	Totaal.			
Tapanoeli.	Natal	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Baroes	f 1 502	f 19 680	f 21 182	—	—	—	—	f 934	—	—
	Sibolga	367 389	241 899	609 288	—	f 300 128	f 166 337	f 466 465	36 082	f 2 216	—
	Goenoengsitoli	9 094	4 505	13 599	—	—	764	764	890	—	—
Zuider- en Oosterafd. van Borneo.	Bandjermasin	744 425	1 029 099	1 773 524	f 34 995	426 857	310 252	772 104	74 187	3 961	—
	Sampit	10 871	55 968	66 839	835	—	7 465	8 300	2 803	—	—
	Pangkalanboeoen	—	1 126	1 126	—	—	—	—	19	—	—
	Soekamara	1 172	5 180	6 352	15	—	342	357	156	—	—
	Tanahgrogot	3 603	28 573	32 176	528	5 761	3 292	9 581	1 178	—	—
	Balikpapan	1 201 423	909	1 202 332	907	163 453	60 012	224 372	190 118	—	—
	Samarinda	345 229	79 270	424 499	6 988	67 564	33 823	108 375	14 624	—	—
	Tandjoengredeb	22 337	6 550	28 887	426	8 214	8 821	17 461	2 037	—	—
	Kotabaroe	73 070	135 130	208 200	1 505	28 384	19 186	49 075	11 266	13 112	—
	Tandjoengselor	7 467	26 010	33 477	1 041	7 840	3 550	12 431	1 276	—	—
	Pagatan	69	1 694	1 763	58	—	—	58	57	—	—
	Koemai	4 926	27 961	32 887	—	—	1 713	1 713	1 180	—	—
	Lingkas	91 076	866	91 942	304	29 156	9 601	39 061	70 093	—	—
Westerafdeeling van Borneo.	Pontianak	1 254 728	1 050 443	2 305 171	48 613	273 015	175 834	497 462	101 349	736	—
	Ketapang	6 322	16 356	22 678	48	5 829	916	6 793	1 248	—	—
	Sambas	142 075	204 877	346 952	4 762	39 046	25 614	69 422	14 724	—	—
	Singkawang	189 117	178 734	367 851	10 485	89 168	29 106	128 759	16 081	—	—
	Pamangkat	147 896	128 610	276 506	5 020	38 127	22 786	65 933	14 737	—	—
Celebes en onderhoorigheden.	Makassar	2 727 577	970 625	3 698 202	—	358 009	431 283	789 292	167 206	4 090	f 13
	Parepare	1 788	1 033	2 821	—	76 611	—	76 611	480	—	—
	Madjene	1 425	139	1 564	—	11 899	12	11 911	65	—	—
	Palima	244	—	244	—	47 557	—	47 557	3 475	—	—
	Kolaka	89	47	136	—	—	—	—	4	—	—
	Malili	216	5 687	5 903	—	—	—	—	336	—	—
	Palopo	2 412	8 331	10 743	—	24 914	—	24 914	754	—	—
	Baoebaoe	3 021	214	3 235	—	14 186	168	14 354	214	—	—
	Kendari	338	707	1 045	—	—	—	—	65	—	—
Timor en onderhoorigheden.	Koepang	20 488	2 356	22 844	—	20 764	2 797	23 561	521	1 255	—
	Atapoepoe	2 653	907	3 560	—	—	624	624	119	—	—
	Roti (Baä)	117	305	422	—	—	—	—	4	—	—
	Waingapoe	1 012	197	1 209	—	—	520	520	53	—	—
	Ende	4 797	31	4 828	—	5 824	208	6 032	214	—	—
	Maoemere	1 084	58	1 142	—	114	—	114	39	—	—
	Larantoeka	289	138	427	—	—	—	—	9	—	—
	Kalabahi	63	447	510	—	—	329	329	4	—	—
	Bima	2 082	632	2 714	—	10 746	936	11 682	66	—	—
	Soembawa	3 120	3 667	6 787	—	7 540	1 214	8 754	92	—	—
Manado.	Manado	913 556	233 557	1 147 113	—	203 336	117 684	321 020	50 726	821	—
	Amoerang	14 826	53 724	68 550	—	37 510	8 836	46 346	5 321	—	—
	Koeandang	241	304	545	—	—	—	—	16	—	—
	Boeroko	1 107	2	1 109	—	—	—	—	—	—	—
	Tahoena	13 015	93 033	106 048	—	—	4 886	4 886	9 473	—	—
	Hoeloe (Siaoe)	11 278	21 144	32 422	—	—	2 911	2 911	5 023	—	—
	Bolaäng Mongondow	7 104	14 179	21 283	—	19 562	4 991	24 553	2 162	—	—
	Donggala	23 428	37 227	60 655	—	27 431	—	27 431	4 133	—	—
	Boeol	1 157	94	1 251	—	—	—	—	6	—	—
	Gorontalo	168 920	173 320	342 240	—	67 494	61 980	129 474	23 331	—	—
	Poso	12 353	3 098	15 451	—	53	3 326	3 379	504	113	—
	Paleleh	1 338	188	1 526	—	737	—	737	95	—	—
	Soemalata	613	2	615	—	—	—	—	—	—	—
	Tolitoli	3 534	—	3 534	—	—	—	—	99	151	—
	Tahoelandang	2 000	18 950	20 950	—	—	517	517	1 811	—	—

GEWESTEN.	KANTOREN VAN ONTVANGST.	In- en uitvoerrechten, enz.			Accijnzen.				Statistiek-recht.	Invoer-recht over lands-goe-deren.	Uitvoer-recht over lands-goe-deren.
		Invoer-rechten.	Uitvoer-rechten.	Totaal.	Accijns op tabak.	Accijns op petroleum.	Accijns op lucifers.	Totaal.			
Manado.	Loewoek	f 3 019	—	f 3 019	—	—	—	—	f 17	—	—
	Kolonedale . . .	2 724	f 137	2 861	—	—	—	—	13	f 58	—
	Banggai.	2 092	17 951	20 043	—	f 6	—	f 6	1 691	—	—
Bali en Lombok.	Ampenan	81 435	29 598	111 033	—	24	f 29 106	29 130	6 710	—	—
	Laboehanhadji . .	2 089	18 991	21 080	—	1 897	2 599	4 496	2 047	—	—
	Soeroengjoekoeng .	—	7	7	—	—	—	—	1	—	—
	Pabean	94 401	273	94 674	—	1 070	14 969	16 039	7 624	36	—
	Benoa	153 674	61 333	215 007	—	4 120	59 437	63 557	14 515	—	—
	Padang.	1 227	41 028	42 255	—	5	689	694	6 543	—	—
Amboina.	Amboina	178 809	9 813	188 622	—	92 951	25 433	118 384	7 933	785	—
	Naira	15 885	279	16 164	—	28 824	2 070	30 894	4 164	—	—
	Saparoea	4 009	—	4 009	—	—	—	—	—	—	—
	Namlea.	1 582	—	1 582	—	—	—	—	—	—	—
	Leksoela	559	—	559	—	—	—	—	—	—	—
	Piroe.	4	2	6	—	—	—	—	1	—	—
	Geser	2 562	522	3 084	—	—	—	—	2	—	—
	Amahai.	783	45	828	—	—	—	—	4	—	—
	Boela.	1 359	10	1 369	—	2 077	—	2 077	33	—	—
	Dobo.	9 221	707	9 928	—	—	208	208	920	—	—
	Lelingloean . . .	29	—	29	—	—	—	—	—	—	—
	Saumlakki . . .	122	—	122	—	—	—	—	—	—	—
	Ternate.	68 420	74 077	142 497	—	50 955	30 241	81 196	10 062	—	—
	Merauke	7 861	1 242	9 103	—	—	1 039	1 039	257	—	—
	Fakfak	1 430	24	1 454	—	5	—	5	56	—	—
	Kokas (Sekar) . .	831	60	891	—	—	—	—	17	—	—
	Kaimana	969	2	971	—	—	—	—	36	—	—
	Manokwari. . . .	6 152	513	6 665	—	—	—	—	219	—	—
	Toeal	2 005	78	2 083	—	—	5	5	67	—	—
	Serwaroe	220	242	462	—	—	—	—	25	—	—
	Laboeha	3 678	5 888	9 566	—	3 722	1 381	5 103	564	—	—
	Totalen voor de Buitengewesten.	f 27 349 808	f 10 768 149	f 38 117 957	f 116 530	f 8 627 048	f 4 196 034	f 12 939 612	f 2 650 473	f 1 083 529	f 214 366

II. Personeele belasting ove

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.	Aantal aangeslagenen.	Aanslag naar den Isten grondslag (huurwaarde).	Aanslag naar den IIden grondslag (waarde van meubilair).	Te zamen.	Door de toepassing van art. 12, laatste lid, der belastingverordening is het in de voorgaande kolom genoemd bedrag verminderd tot:	Verhooging krachtens art. 27, lid 3, der belastingverordening.
JAVA EN M							
			guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
Bantam	Europeanen	272	4 266,98	3 660,33	7 927,31	7 388,22	0,30
	Vr. Oosterlingen	445	3 373,64	2 219,71	5 593,35	4 727,20	125,30
	Inlanders	431	4 344,56	2 338,49	6 683,05	4 836,57	73,32
	Totaal	1 148	11 985,18	8 218,53	20 203,71	16 951,99	198,92
Batavia	Europeanen	7 818	358 716,28	172 083,03	530 799,31	495 853,72	1 617,51
	Vr. Oosterlingen	1 817	45 994,16	20 558,66	66 552,82	53 578,24	2 087,30
	Inlanders	586	9 167,67	3 145,56	12 313,23	8 632,01	84,45
	Totaal	10 221	413 878,11	195 787,25	609 665,36	558 063,97	3 789,26
Buitenzorg	Europeanen	957	31 603,28	19 530,60	51 133,88	46 911,29	43,80
	Vr. Oosterlingen	321	5 967,15	4 682,77	10 649,92	7 845,27	113,80
	Inlanders	48	1 200,90	507,92	1 708,82	1 414,93	—
	Totaal	1 326	38 771,33	24 721,29	63 492,62	56 171,49	157,60
Krawang	Europeanen	308	5 326,86	2 981,56	8 308,42	6 608,98	55,68
	Vr. Oosterlingen	145	2 334,56	1 951,59	4 286,15	3 076,43	249,—
	Inlanders	29	601,—	256,32	857,32	701,09	—
	Totaal	482	8 262,42	5 189,47	13 451,89	10 386,50	304,68
Cheribon	Europeanen	898	19 911,66	12 380,25	32 291,91	31 850,69	30,40
	Vr. Oosterlingen	1 697	20 729,14	11 006,19	31 735,33	28 772,12	889,94
	Inlanders	1 718	13 443,29	4 264,38	17 707,67	12 550,64	1 242,84
	Totaal	4 313	54 084,09	27 650,82	81 734,91	73 173,45	2 163,18
Indramajoe	Europeanen	214	3 837,68	2 475,24	6 312,92	6 234,89	6,—
	Vr. Oosterlingen	705	6 038,84	2 288,82	8 327,66	7 413,59	168,40
	Inlanders	785	3 565,01	1 186,66	4 751,67	3 502,53	24,56
	Totaal	1 704	13 441,53	5 950,72	19 392,25	17 151,01	198,96
West-Priangan	Europeanen	1 384	27 814,99	19 496,07	47 311,06	46 586,57	18,—
	Vr. Oosterlingen	1 569	13 245,52	6 333,19	19 578,71	17 675,97	81,45
	Inlanders	2 455	15 608,30	5 290,89	20 899,19	11 023,26	—
	Totaal	5 408	56 668,81	31 120,15	87 788,96	75 285,80	99,45
Midden-Priangan	Europeanen	5 950	211 760,92	109 124,79	320 885,71	307 089,99	1 008,37
	Vr. Oosterlingen	1 448	18 622,46	8 865,63	27 488,09	22 177,45	607,35
	Inlanders	3 924	33 360,22	14 297,60	47 657,82	26 690,09	496,01
	Totaal	11 322	263 743,60	132 288,02	396 031,62	355 957,53	2 111,73

over 1927 (verbeterde opgaven).

Aanslag naar den: IIIden grondslag (paarden).	Aanslag naar den: IVden grondslag (rijwielen), v. z. n. reeds verminderd ingevolge art. 12, laatste lid, der belastingverordening: Rijwielen ingericht voor één persoon.	IVden grondslag: Rijwielen ingericht voor twee of meer personen.	IVden grondslag: Motor-rijwielen.	Vden grondslag (rijtuigen): Rijtuigen op twee wielen.	Vden grondslag (rijtuigen): Andere rijtuigen.	VIden grondslag (automobielen en autoletten): Auto-mobielen.	VIden grondslag (automobielen en autoletten): Auto-letten.	Totaal bedrag van den aanslag.	Verminderingen in den aanslag ontstaan.	Werkelijk te heffen bedrag.	Kosten van schatting der waarde van meubilair.
MADOERA.											
guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
197,50	321,27	—	252,44	40,—	—	2 924,—	—	11 123,73	1 670,63	9 453,10	54,26
236,—	344,62	—	108,—	112,—	—	1 020,—	—	6 673,12	403,63	6 269,49	8,57
168,—	174,78	—	148,52	123,33	—	940,—	—	6 464,52	1 064,86	5 399,66	31,94
601,50	840,67	—	508,96	275,33	—	4 884,—	—	24 261,37	3 139,12	21 122,25	94,77
644,17	19 892,06	—	5 113,05	396,34	193,33	78 128,—	—	601 838,18	71 053,52	530 784,66	5 123,53
828,—	574,79	—	298,68	740,—	168,—	9 580,—	—	67 855,01	1 664,79	66 190,22	1 326,51
70,—	1 081,17	—	378,43	47,33	—	2 064,—	—	12 357,39	1 072,32	11 285,07	55,47
1 542,17	21 548,02	—	5 790,16	1183,67	361,33	89 772,—	—	682 050,58	73 790,63	608 259,95	6 505,51
1 117,16	2 022,75	4,74	373,96	532,—	272,—	12 608,—	—	63 885,70	6 338,04	57 547,66	116,41
467,50	100,20	—	100,39	282,—	—	2 828,—	—	11 737,16	172,26	11 564,90	92,91
67,50	63,43	—	14,95	24,—	—	444,—	—	2 028,81	139,11	1 889,70	—
1 652,16	2 186,38	4,74	489,30	838,—	272,—	15 880,—	—	77 651,67	6 649,41	71 002,26	209,32
313,—	123,09	—	133,94	138,—	24,—	5 868,—	—	13 264,69	1 261,23	12 003,46	—
42,—	175,95	—	25,84	32,—	—	576,—	—	4 177,22	69,60	4 107,62	—
29,—	12,40	—	—	1,33	16,—	300,—	—	1 059,82	42,36	1 017,46	—
384,—	311,44	—	159,78	171,33	40,—	6 744,—	—	18 501,73	1 373,19	17 128,54	—
203,—	1 349,30	—	642,—	146,—	—	13 356,—	124,—	47 701,39	5 711,10	41 990,29	141,91
609,—	1 446,25	—	726,—	628,—	96,—	3 396,—	138,—	36 701,31	2 644,51	34 056,80	88,—
2 367,—	1 349,25	—	300,—	1 834,65	64,—	1 276,—	72,—	21 056,38	864,10	20 192,28	25,07
3 179,—	4 144,80	—	1 668,—	2 608,65	160,—	18 028,—	334,—	105 459,08	9 219,71	96 239,37	254,98
108,—	262,75	—	250,50	68,—	—	4 408,—	72,—	11 410,14	897,24	10 512,90	—
418,50	1 077,25	—	186,—	369,33	16,—	1 492,—	24,—	11 165,07	893,11	10 271,96	2,49
2 347,50	639,25	—	282,30	2 155,96	48,—	728,—	24,—	9 752,10	807,88	8 944,22	1,79
2 874,—	1 979,25	—	718,80	2 593,29	64,—	6 628,—	120,—	32 327,31	2 598,23	29 729,08	4,28
1 867,50	478,45	—	827,70	458,—	108,—	15 124,—	—	65 468,22	5 583,55	59 884,67	58,20
581,90	515,15	—	92,70	376,—	—	3 504,—	—	22 827,17	400,16	22 427,01	6,21
784,—	194,95	—	271,20	252,—	—	1 708,—	—	14 233,41	416,99	13 816,42	—
3 233,40	1 188,55	—	1 191,60	1 086,—	108,—	20 336,—	—	102 528,80	6 400,70	96 128,10	64,41
962,—	15 677,85	6,—	5 296,80	204,—	132,—	58 204,—	—	383 581,01	48 709,13	334 871,88	1 939,46
335,—	1 174,20	—	416,40	138,—	60,—	4 208,—	24,—	29 140,40	1 426,48	27 713,92	162,86
619,70	857,95	—	667,80	418,—	108,—	4 252,—	—	34 109,55	2 399,17	31 710,38	128,78
1 916,70	17 710,—	6,—	6 381,—	760,—	300,—	61 664,—	24,—	446 830,96	52 534,78	394 296,18	2 231,10

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.	Aantal aangeslagenen.	Aanslag naar den Isten grondslag (huurwaarde).	Aanslag naar den IIden grondslag (waarde van meubilair).	Te zamen.	Door de toepassing van art. 12, laatste lid, der belasting-verordening is het in de voorgaande kolom genoemd bedrag verminderd tot:	Verhooging krachtens art. 27, lid 3, der belasting-verordening.
			guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
Oost-Priangan	Europeanen	683	11 249,08	6 759,04	18 008,12	17 834,22	—
	Vr. Oosterlingen	845	6 076,18	2 520,11	8 596,29	7 326,44	—
	Inlanders	5 563	31 514,02	10 214,38	41 728,40	17 356,27	—
	Totaal	7 091	48 839,28	19 493,53	68 332,81	42 516,93	—
Pekalongan	Europeanen	1 266	24 725,85	16 500,56	41 226,41	39 498,49	34,94
	Vr. Oosterlingen	1 680	21 905,82	11 735,33	33 641,15	27 603,90	2 492,13
	Inlanders	2 075	12 497,12	6 097,78	18 594,90	11 318,35	1 172,25
	Totaal	5 021	59 128,79	34 333,67	93 462,46	78 420,74	3 699,32
Semarang *a)*	Europeanen	3 402	117 210,05	53 671,12	170 881,17	156 475,17	2 018,41
	Vr. Oosterlingen	1 436	33 836,82	23 244,11	57 080,93	47 758,13	3 405,04
	Inlanders	1 706	8 266,75	2 707,22	10 973,97	7 553,90	220,20
	Totaal	6 544	159 313,62	79 622,45	238 936,07	211 787,20	5 643,65
Rembang *a)*	Europeanen	420	7 766,31	5 923,81	13 690,12	12 228,56	34,50
	Vr. Oosterlingen	648	7 958,60	3 614,85	11 573,45	8 703,73	266,62
	Inlanders	994	6 074,37	1 999,36	8 073,73	3 182,59	—
	Totaal	2 062	21 799,28	11 538,02	33 337,30	24 114,88	301,12
Soerabaja *a)*	Europeanen	7 043	305 752,04	122 010,75	427 762,79	394 706,23	5 275,70
	Vr. Oosterlingen	3 745	94 320,05	40 752,70	135 072,75	105 355,87	9 195,24
	Inlanders	6 187	41 974,68	17 283,40	59 258,08	29 303,54	1 586,63
	Totaal	16 975	442 046,77	180 046,85	622 093,62	529 365,64	16 057,57
Pasoeroean	Europeanen	4 047	94 362,91	72 981,98	167 344,89	161 797,24	508,24
	Vr. Oosterlingen	2 147	31 673,49	25 395,98	57 069,47	50 738,01	1 203,93
	Inlanders	4 628	28 194,07	15 565,85	43 759,92	25 374,88	735,64
	Totaal	10 822	154 230,47	113 943,81	268 174,28	237 910,13	2 447,81
Besoeki	Europeanen	1 596	25 341,87	21 394,43	46 736,30	45 786,31	430,—
	Vr. Oosterlingen	1 307	9 382,55	6 013,19	15 395,74	13 047,17	608,44
	Inlanders	2 422	15 529,38	7 779,74	23 309,12	13 721,22	451,65
	Totaal	5 325	50 253,80	35 187,36	85 441,16	72 554,70	1 490,09
Banjoemas	Europeanen	799	15 883,65	12 155,60	28 039,25	27 085,78	191,37
	Vr. Oosterlingen	1 019	11 806,66	5 799,29	17 605,95	15 896,82	1 175,20
	Inlanders	1 370	9 876,12	4 897,33	14 773,45	10 685,43	1 240,02
	Totaal	3 188	37 566,43	22 852,22	60 418,65	53 667,53	2 606,59
Kedoe	Europeanen	1 208	29 070,98	17 554,36	46 625,34	44 888,76	81,60
	Vr. Oosterlingen	910	12 617,68	7 020,01	19 637,69	17 082,47	94,90
	Inlanders	1 620	6 881,79	3 460,60	10 342,39	8 117,74	44,41
	Totaal	3 738	48 570,45	28 034,97	76 605,42	70 088,97	220,91
Jogjakarta	Europeanen	1 590	50 394,07	31 069,03	81 463,10	78 282,26	214,40
	Vr. Oosterlingen	481	10 108,15	3 215,34	13 323,49	11 820,57	578,74
	Inlanders	98	1 555,12	529,95	2 085,07	1 600,41	—
	Totaal	2 169	62 057,34	34 814,32	96 871,66	91 703,24	793,14

a) Verschillen tusschen voorloopige en verbeterde opgaven ontstaan door de administratieve indeeling der provinciën Midden- en Oost-Java.

Aanslag naar den								Totaal bedrag van den aanslag.	Verminderingen in den aanslag ontstaan.	Werkelijk te heffen bedrag.	Kosten van schatting der waarde van meubilair.
IIIden grondslag (paarden).	IVden grondslag (rijwielen), v. z. n. reeds verminderd ingevolge art. 12, laatste lid, der belastingverordening.			Vden grondslag (rijtuigen).		VIden grondslag (automobielen en autoletten).					
	Rijwielen ingericht voor één persoon.	Rijwielen ingericht voor twee of meer personen.	Motorrijwielen.	Rijtuigen op twee wielen.	Andere rijtuigen.	Automobielen.	Autoletten.				
guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
209,47	482,10	—	373,50	139,33	—	7 740,—	—	26 778,62	136,40	26 642,22	11,84
183,—	599,60	—	153,—	112,—	16,—	1 012,—	—	9 402,04	108,23	9 293,81	20,79
975,—	643,61	—	175,20	454,—	72,—	1 408,—	24,—	21 108,08	355,02	20 753,06	11,57
1 367,47	1 725,31	—	701,70	705,33	88,—	10 160,—	24,—	57 288,74	599,65	56 689,09	44,20
975,—	1 415,10	—	667,50	487,33	48,—	24 364,—	—	67 490,36	6 827,41	60 662,95	35,35
810,50	1 122,60	—	409,50	494,—	108,—	5 212,—	24,—	38 276,63	2 311,66	35 964,97	20,70
6 585,—	307,35	—	360,30	2 625,94	16,—	5 124,—	—	27 509,19	1 745,99	25 763,20	1,79
8 370,50	2 845,05	—	1 437,30	3 607,27	172,—	34 700,—	24,—	133 276,18	10 885,06	122 391,12	57,84
1 550,17	4 992,55	—	2 220,70	374,71	514,66	62 521,60	—	230 667,97	25 760,73	204 907,24	630,95
1 298,50	1 074,85	—	224,70	971,36	775,96	16 728,—	—	72 236,54	5 374,24	66 862,30	228,45
7 832,50	287,09	—	76,50	1 598,—	145,33	5 044,—	—	22 757,52	1 137,71	21 619,81	8,15
10 681,17	6 354,49	—	2 521,90	2 944,07	1 435,95	84 293,60	—	325 662,03	32 272,68	293 389,35	867,55
119,50	535,40	—	264,30	16,—	—	5 420,—	—	18 618,26	2 175,83	16 442,43	26,15
230,—	372,55	—	12,90	216,66	216,—	3 088,—	—	13 106 46	491,49	12 614,97	2,32
1 177,50	100,75	—	45,10	422,65	72,—	792,—	—	5 792,59	207,42	5 585.17	—
1 527,—	1 008,70	—	322,30	655,31	288,—	9 300,—	—	37 517,31	2 874,74	34 642,57	28,47
1 955,—	7 920,20	—	3 482,70	1 229,32	120,—	92 868,—	—	507 557,15	47 744,70	459 812,45	4 509,95
1 226,83	3 213,89	—	893,70	1 110,67	436,—	20 660,—	—	142 092,20	7 129,37	134 962,83	1 294,67
7 876,33	527,10	—	137,70	3 707,34	380,—	6 748,—	24,—	50 290,64	1 685,38	48 605,26	116,21
11 058,16	11 661,19	—	4 514,10	6 047,33	936,—	120 276,—	24,—	699 939,99	56 559,45	643 380,54	5 920,83
3 251,50	4 724,35	—	1 913,10	1 080,01	72,—	59 860,—	96,—	233 302,44	24 273,60	209 028,84	1 332,24
1 071,—	997,40	0.60	277,50	1 016,—	228,—	10 492,—	—	66 024,44	3 111,—	62 913,44	374,06
5 458,50	516,55	—	427,60	2 568,03	136,—	4 312,—	—	39 529,20	2 080,06	37 449,14	51,56
9 781,—	6 238,30	0,60	2 618,20	4 664,04	436,—	74 664,—	96,—	338 856,08	29 464,66	309 391,42	1 757,86
3 882,50	936,47	—	1 278,30	1 719,49	172,—	30 468,—	—	84 673,07	6 295,91	78 377,16	80,13
647,50	625,10	—	183,60	624,—	16,—	4 280,—	—	20 031,81	1 697,26	18 334,55	14,43
2 520,—	325,80	—	207,90	1 733,35	—	3 708,—	—	22 667,92	646,73	22 021,19	7,01
7 050,—	1 887,37	—	1 669,80	4 076,84	188,—	38 456,—	—	127 372,80	8 639,90	118 732,90	101,57
380,50	1 090,80	—	523,20	124,—	96,—	10 670,—	—	40 161,65	3 974,51	36 187,14	9,54
787,—	1 439,25	—	248,70	424,—	64,—	3 008,—	—	23 042,47	5 667,31	17 375,16	—
4 069,—	557,55	0,60	194,70	2 662,01	72,—	1 984,—	—	21 465,31	1 345,25	20 120,06	—
5 236,50	3 087,60	0,60	966,60	3 210,01	232,—	15 662,—	—	84 669,43	10 987,07	73 682,36	9,54
577,—	2 303,60	—	477,10	166,67	48,—	16 208,—	—	64 750,73	9 063,31	55 687,42	200,33
705,50	783,80	—	208,50	178,—	144,—	5 724,—	—	24 921,17	1 175,37	23 745,80	16,19
7 649,83	291,30	—	121,80	1 803,32	204,—	3 068,—	—	21 300,40	1 593,82	19 706,58	1,92
8 932,33	3 378,70	—	807,40	2 147,99	396,—	25 000,—	—	110 972,30	11 832,50	99 139,80	218,44
628,50	2 942,85	—	747,—	384,66	160,—	33 484,—	—	116 843,67	10 140,44	106 703,23	404,43
391,—	550,55	—	124,80	112,—	556,—	4 968,—	—	19 101,66	851,86	18 249,80	67,08
41,50	99,15	—	28,80	24,—	14,67	772,—	—	2 580,53	374,57	2 205,96	—
1 061,—	3 592,55	—	900,60	520,66	730,67	39 224,—	—	138 525,86	11 366,87	127 158,99	471,51

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.	Aantal aangeslagenen.	Aanslag naar den		Te zamen.	Door de toepassing van art. 12, laatste lid, der belasting-verordening is het in de voorgaande kolom genoemd bedrag verminderd tot:	Verhooging krachtens art. 27, lid 3, der belasting-verordening.
			Isten grondslag (huurwaarde).	IIden grondslag (waarde van meubilair).			
			guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
Soerakarta	Europeanen	1 469	31 187,56	20 310,90	51 498,46	46 568,52	474,20
	Vr. Oosterlingen . .	690	9 320,20	4 023,55	13 343,75	10 536,75	745,10
	Inlanders	75	1 098,34	319,39	1 417,73	1 010,69	—
	Totaal	2 234	41 606,10	24 653,84	66 259,94	58 115,96	1 219,30
Madioen	Europeanen	719	14 954,18	9 184,32	24 138,50	22 401,11	12,—
	Vr. Oosterlingen . .	425	5 895,87	3 591,75	9 487,62	8 400,84	295,82
	Inlanders	1 000	5 618,72	2 874,21	8 492,93	6 316,43	50,40
	Totaal	2 144	26 468,77	15 650,28	42 119,05	37 118,38	358,22
Kediri	Europeanen	1 570	27 027,97	22 744,69	49 772,66	45 351,87	87,60
	Vr. Oosterlingen . .	872	10 874,49	7 475,73	18 350,22	14 344,62	526,70
	Inlanders	1 817	6 229,42	3 573,31	9 802,73	6 184,63	265,15
	Totaal	4 259	44 131,88	33 793,73	77 925,61	65 881,12	879,45
Madoera	Europeanen	340	5 831,77	3 451,52	9 283,29	9 131,18	7,20
	Vr. Oosterlingen . .	474	4 178,47	1 499,37	5 677,84	5 023,21	115,28
	Inlanders	757	4 375,25	1 613,47	5 988,72	4 094,45	24,30
	Totaal	1 571	14 385,49	6 564,36	20 949,85	18 248,84	146,78
Totalen voor Java en Madoera	Europeanen	43 953	1 423 996,94	757 443,98	2 181 440,92	2 050 560,05	12 150,22
	Vr. Oosterlingen . .	24 826	386 260,50	203 807,87	590 068,37	488 904,30	25 025,68
	Inlanders	40 288	260 976,10	110 203,81	371 179,91	215 171,65	7 711,83
	Totaal	109 067	2 071 233,54	1 071 455,66	3 142 689,20	2 754 636,—	44 887,73

BUITEN

Sumatra's Westkust . .	Europeanen	1 332	28 077,03	19 755,67	47 832,70	45 475,88	218,70
	Vr. Oosterlingen . .	627	8 404,89	4 752,42	13 157,31	11 237,59	780,58
	Inlanders	839	9 370,33	4 539,40	13 909,73	9 128,33	804,15
	Totaal	2 798	45 852,25	29 047,49	74 899,74	65 841,80	1 803,43
Tapanoeli	Europeanen	301	5 853,03	4 929,78	10 782,81	10 620,54	41,—
	Vr. Oosterlingen . .	341	3 327,82	2 139,26	5 467,08	4 894,56	227,82
	Inlanders	790	5 844,40	3 478,45	9 322,85	6 919,35	472,62
	Totaal	1 432	15 025,25	10 547,49	25 572,74	22 434,45	741,44
Benkoelen	Europeanen	339	5 223,74	3 738,59	8 962,33	8 174,51	283,74
	Vr. Oosterlingen . .	202	2 216,95	1 245,36	3 462,31	2 817,45	404,29
	Inlanders	254	2 649,38	1 408,89	4 058,27	2 611,73	314,80
	Totaal	795	10 090,07	6 392,84	16 482,91	13 603,69	1 002,83

Aanslag naar den											
IIIden grondslag (paarden).	IVden grondslag (rijwielen), v.z.n. reeds verminderd ingevolge art. 12, laatste lid, der belastingverordening.			Vden grondslag (rijtuigen).		VIden grondslag (automobielen en autoletten).		Totaal bedrag van den aanslag.	Verminderingen in den aanslag ontstaan.	Werkelijk te heffen bedrag.	Kosten van schatting der waarde van meubilair.
	Rijwielen ingericht voor één persoon.	Rijwielen ingericht voor twee of meer personen.	Motor-rijwielen.	Rijtuigen op twee wielen.	Andere rijtuigen.	Auto-mobielen.	Auto-letten.				
guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
1 944,16	1 939,49	—	689,20	1 165,32	184,—	34 012,—	—	86 976,89	6 974,82	80 002,07	142,04
243,—	923,45	—	320,40	176,—	176,—	5 872,—	—	18 992,70	889,16	18 103,54	16,46
24,—	58,65	—	17,10	16,—	32,—	580,—	—	1 738,44	237,34	1 501,10	—
2 211,16	2 921,59	—	1 026,70	1 357,32	392,—	40 464,—	—	107 708,03	8 101,32	99 606,71	158,50
478,50	1 068,60	—	398,28	242,67	14,67	12 540,—	—	37 155,83	4 021,48	33 134,35	51,17
273,—	390,70	—	87,60	215,50	40,—	3 672,—	—	13 375,46	2 013,95	11 361,51	10,25
3 687,50	312,52	—	96,60	1 485.50	40,—	4 244,—	—	16 232,95	2 165,46	14 067,49	10,56
4 439,—	1 771,82	—	582,48	1 943,67	94,67	20 456,—	—	66 764,24	8 200,89	58 563,35	71,98
1 784,—	1 296,25	—	787,50	845,99	16,—	39 756,—	78,—	90 003,21	8 673,18	81 330,03	77,35
1 542,66	995,25	—	331,50	1 318,—	180,—	7 672,—	42,—	26 952,73	1 114,42	25 838,31	13,07
9 052,33	255,50	—	54,—	8 010,67	64,—	5 552,—	24,—	29 462,28	2 355,48	27 106,80	3,98
12 378,99	2 547,—	—	1 173,—	10 174,66	260,—	52 980,—	144,—	146 418,22	12 143,08	134 275,14	94,40
75,50	413,—	—	323,70	76,66	—	3 564,—	—	13 591,24	2 201,96	11 389,28	46.41
336,—	233,60	—	198,60	390,—	104,—	2 516,—	—	8 916,69	1 103,67	7 813,02	—
1 308,—	162,15	—	99,—	740,63	46,—	1 544,—	—	8 018,53	734,76	7 283,77	2,56
1 719,50	808,75	—	621,30	1 207,29	150,—	7 624,—	—	30 526,46	4 040,39	26 486,07	48,97
23 223,63	72 188,28	10,74	27 036,47	10 034,50	2 174,66	619 095,60	370,—	2 816 844,15	299 488,72	2 517 355,43	14 991,65
13 263,39	18 731,—	0,60	5 629,01	10 035,52	3 399,96	121 508,—	252,—	686 749,46	40 713,53	646 035,93	3 766,02
64 709,69	8 818,25	0,60	4 105,50	32 708,04	1 530,—	56 592,—	168,—	391 515,56	23 471,78	368 043,78	458,36
101 196,71	99 737,53	11,94	36 770,98	52 778.06	7 104,62	797 195,60	790,—	3 895 109,17	363 674,03	3 531 435,14	19 216,03

GEWESTEN.

414,—	2 467,45	—	667,80	207,33	—	10 720,—	—	60 171,16	7 574,83	52 596,33	424,77
321,—	531,—	—	114,30	282,66	—	3 084,—	—	16 351,13	1 206,65	15 144,48	175,26
764,50	403,10	—	111,—	986,37	—	2 072,—	24,—	14 293,45	1 274,09	13 019,36	91,76
1 499,50	3 401,55	—	893,10	1 476,36	—	15 876,—	24,—	90 815,74	10 055,57	80 760,17	691,79
305,50	364,96	—	182,10	232,65	—	3 580,—	—	15 326,75	1 870,18	13 456,57	47,78
24,—	278,35	—	68,40	8,—	24,—	248,—	—	5 773,13	226,44	5 546,69	8,52
1 320,96	243,30	—	38,40	352,—	80,—	924,—	—	10 350,63	388,10	9 962,53	35,03
1 650,46	886,61	—	288,90	592,65	104,—	4 752,—	—	31 450,51	2 484,72	28 965,79	91,33
108,—	204,15	—	33,60	54,—	—	2 340,—	—	11 198,—	1 606,79	9 591,21	13,16
6,—	148,50	—	—	—	—	528,—	—	3 904,24	134,14	3 770,10	44,58
60,—	98,95	—	13,50	72,—	—	768,—	—	3 938,98	270,84	3 668,14	51,55
174,—	451,60	—	47,10	126,—	—	3 636,—	—	19 041,22	2 011,77	17 029,45	109,29

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.	Aantal aangeslagenen.	Aanslag naar den Isten grondslag (huurwaarde).	Aanslag naar den IIden grondslag (waarde van meubilair).	Te zamen.	Door de toepassing van art. 12, laatste lid, der belasting-verordening is het in de voorgaande kolom genoemd bedrag verminderd tot:	Verhooging krachtens art. 27, lid 3, der belasting-verordening.
			guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
Lampoengsche Districten.	Europeanen	269	5 178,39	3 381,55	8 559,94	7 012,84	—
	Vr. Oosterlingen . .	407	3 536,62	1 903,17	5 439,79	4 085,78	—
	Inlanders.	1 830	17 884,73	7 396,09	25 280,82	7 301,01	—
	Totaal	2 506	26 599,74	12 680,81	39 280,55	18 399,63	—
Palembang.	Europeanen	937	22 813,78	16 048,11	38 861,89	36 868,32	284,02
	Vr. Oosterlingen . .	1 293	21 588,81	4 982,63	26 571,44	22 772,15	847,04
	Inlanders.	27 427	209 941,60	42 211,93	252 153,53	82 855,07	724,51
	Totaal	29 657	254 344,19	63 242,67	317 586,86	142 495,54	1 855,57
Djambi	Europeanen	117	2 511,35	1 419,09	3 930,44	3 855,84	—
	Vr. Oosterlingen . .	847	12 395,01	5 384,27	17 779,28	15 764,36	—
	Inlanders.	1 416	16 624,99	4 029,79	20 654,78	12 053,32	—
	Totaal	2 380	31 531,35	10 833,15	42 364,50	31 673,52	—
Atjeh en onderhoorigheden	Europeanen	857	17 845,10	9 848,02	27 693,12	26 543,65	—
	Vr. Oosterlingen . .	1 188	12 399,96	3 858,12	16 258,08	12 353,07	—
	Inlanders.	333	3 572,64	713,02	4 285,66	2 228,64	—
	Totaal	2 378	33 817,70	14 419,16	48 236,86	41 125,36	—
Oostkust van Sumatra .	Europeanen	4 338	91 879,—	74 347,89	166 226,89	165 203,50	2 237,60
	Vr. Oosterlingen . .	6 352	57 186,39	37 381,04	94 567,43	88 591,26	66,—
	Inlanders.	861	8 736,46	4 703,54	13 440,—	9 571,83	21,—
	Totaal	11 551	157 801,85	116 432,47	274 234,32	263 366,59	2 324,60
Riouw en onderhoorigheden.	Europeanen	180	3 150,17	2 019,48	5 169,65	5 030,13	24,—
	Vr. Oosterlingen . .	898	9 317,66	6 064,61	15 382,27	13 815,15	263,12
	Inlanders.	112	1 211,57	612,10	1 823,67	1 310,13	15,60
	Totaal	1 190	13 679,40	8 696,19	22 375,59	20 155,41	302,72
Bangka en onderhoorigheden	Europeanen	313	6 723,71	3 591,53	10 315,24	9 946,81	60,84
	Vr. Oosterlingen . .	840	10 325,86	4 866,89	15 192,75	11 599,96	21,—
	Inlanders.	50	691,88	173,14	865,02	682,54	—
	Totaal	1 203	17 741,45	8 631,56	26 373,01	22 229,31	81,84
Billiton	Europeanen	216	3 992,74	3 390,73	7 383,47	6 852,73	—
	Vr. Oosterlingen . .	480	6 378,35	2 759,04	9 137,39	6 756,11	145,06
	Inlanders.	193	2 355,48	589,73	2 945,21	1 509,13	105,05
	Totaal	889	12 726,57	6 739,50	19 466,07	15 117,97	250,11
Westerafd. van Borneo .	Europeanen	267	6 137,65	4 110,85	10 248,50	10 147,25	—
	Vr. Oosterlingen . .	3 570	33 436,59	16 115,87	49 552,46	40 994,28	—
	Inlanders.	319	2 919,09	857,45	3 776,54	2 635,—	—
	Totaal	4 156	42 493,33	21 084,17	63 577,50	53 776,53	—
Zuider- en Oosterafd. van Borneo	Europeanen	1 160	23 974,18	13 622,32	37 596,50	34 778,10	—
	Vr. Oosterlingen . .	764	8 069,82	4 061,38	12 131,20	9 453,43	41,70
	Inlanders.	1 108	10 489,11	4 455,99	14 945,10	6 382,71	256,83
	Totaal	3 032	42 533,11	22 139,69	64 672,80	50 614,24	298,53

Aanslag naar den								Totaal bedrag van den aanslag.	Verminderingen in den aanslag ontstaan.	Werkelijk te heffen bedrag.	Kosten van schatting der waarde van meubilair.
IIIden grondslag (paarden).	IVden grondslag (rijwielen), v.z.n. reeds verminderd ingevolge art. 12, laatste lid, der belastingverordening.			Vden grondslag (rijtuigen).		VIden grondslag (automobielen en autoletten).					
	Rijwielen ingericht voor één persoon.	Rijwielen ingericht voor twee of meer personen.	Motorrijwielen.	Rijtuigen op twee wielen.	Andere rijtuigen.	Automobielen.	Autoletten.				
guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
84,—	221,70	—	144,—	40,—	—	2 992,—	—	10 494,54	1 133,50	9 361,04	8,87
24,—	169,20	—	96,—	16,—	—	72,—	—	4 462,98	161,40	4 301,58	3,79
278,—	250,70	—	25,50	24,—	—	332,—	—	8 211,21	73,17	8 138,04	—
386,—	641,60	—	265,50	80,—	—	3 396,—	—	23 168,73	1 368,07	21 800,66	12,66
36,—	1 491,—	—	554,70	—	—	4 244,—	72,—	43 550,04	6 408,04	37 142,—	128,71
—	159,70	—	18,—	—	—	908,—	—	24 704,89	761,79	23 943,10	149,78
138,—	2 054,25	—	16,50	936,—	—	2 256,—	—	88 980,33	855,05	88 125,28	5,49
174,—	3 704,95	—	589,20	936,—	—	7 408,—	72,—	157 235,26	8 024,88	149 210,38	283,98
—	157,75	—	89,10	—	—	108,—	—	4 210,69	739,73	3 470,96	12,70
—	129,40	—	36,90	—	—	48,—	—	15 978,66	145,69	15 832,97	—
36,—	219,80	—	61,20	8,—	—	—	—	12 378,32	324,65	12 053,67	—
36,—	506,95	—	187,20	8,—	—	156.—	—	32 567,67	1 210,07	31 357,60	12,70
190,—	1 773,25	—	468,90	135,33	—	5 492,—	—	34 603,13	4 054,47	30 548,66	9,05
18,—	692,40	—	194,40	32,—	—	1 104,—	—	14 393,87	425,89	13 967,98	1,56
18,—	194,26	—	64,80	24,—	—	336,—	—	2 865,64	192,80	2 672,84	—
226,—	2 659,85	—	728,10	191,33	—	6 932,—	—	51 862,64	4 673,16	47 189,48	10,61
3 710,—	9 259,25	—	3 211,50	3 350,17	916,—	63 820,—	24,—	251 732,02	22 622,13	229 109,89	934,11
902,—	3 240,35	—	289,50	1 102,—	56,—	3 164,—	16,—	97 427,11	1 348,12	96 078,99	288,38
183,—	862,—	—	140,10	148,—	48,—	348,—	—	11 321,93	494,99	10 826,94	30,98
4 795,—	13 361,60	—	3 641,10	4 600,17	1 020,—	67 332,—	40,—	360 481,06	24 465,24	336 015,82	1 253,47
—	92,—	—	192,—	—	—	384,—	—	5 722,13	412,38	5 309,75	37,71
—	321,—	—	90,—	—	—	336,—	—	14 825,27	327,81	14 497,46	22,56
6,—	52,25	—	—	—	—	—	—	1 383,98	77,15	1 306,83	9,60
6,—	465,25	—	282,—	—	—	720,—	—	21 931,38	817,34	21 114,04	69,87
—	352,70	—	218,40	—	—	1 864,—	48,—	12 490,75	2 180,54	10 310,21	13,22
24,—	739,70	—	639,60	32,—	—	4 580,—	—	17 636,26	394,41	17 241,85	38,57
—	58,55	—	43,20	—	—	240,—	—	1 024,29	134,20	890,09	—
24,—	1 150,95	—	901,20	32,—	—	6 684,—	48,—	31 151,30	2 709,15	28 442,15	52,79
—	224,45	—	815,40	—	—	1 568,—	288,—	9 748,58	1 157,35	8 591,23	—
—	294,55	—	172,80	—	—	636,—	24,—	8 028,52	183,20	7 845,32	—
—	120,20	—	28,80	—	—	144,—	—	1 907,18	36,48	1 870,70	—
—	639,20	—	1 017,—	—	—	2 348,—	312,—	19 684,28	1 377,03	18 307,25	—
—	546,05	—	18,—	—	—	472,—	—	11 183,30	2 102,73	9 080,57	52,68
—	906,45	—	183,60	24,—	—	868,—	—	42 976,33	432,60	42 543,73	13,89
—	202,75	—	36,—	—	—	72,—	—	2 945,75	262,64	2 683,11	—
—	1 655,25	—	237,60	24,—	—	1 412,—	—	57 105,38	2 797,97	54 307,41	66,57
110,—	1 585,10	—	1 298,70	48,—	24,—	3 200,—	—	41 043,90	4 136,89	36 907,01	27,59
12,—	220,60	—	—	8,—	—	696,—	—	10 431,73	463,51	9 968,22	1,40
18,—	223,40	—	129,60	8,—	—	453,—	24,—	7 495,54	221,72	7 273,82	—
140,—	2 029,10	—	1 428,30	64,—	24,—	4 349,—	24,—	58 971,17	4 822,12	54 149,05	28,99

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.	Aantal aangeslagenen.	Aanslag naar den Isten grondslag (huurwaarde).	Aanslag naar den IIden grondslag (waarde van meubilair).	Te zamen.	Door de toepassing van art. 12, laatste lid, der belastingverordening is het in de voorgaande kolom genoemd bedrag verminderd tot:	Verhooging krachtens art. 27, lid 3, der belastingverordening.
			guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
Celebes en onderhoorigheden	Europeanen	1 136	29 539,52	12 401,11	41 940,63	41 012,76	35,—
	Vr. Oosterlingen . .	1 334	17 850,42	6 382,85	24 233,27	22 060,31	45,—
	Inlanders.	568	5 114,38	1 579,78	6 694,16	4 732,85	—,—
	Totaal	3 038	52 504,32	20 363,74	72 868,06	67 805,92	80,—
Manado	Europeanen	543	11 484,90	9 296,58	20 781,48	19 919,45	6,—
	Vr. Oosterlingen . .	1 321	12 118,89	8 432,68	20 551,57	17 847,75	2,50
	Inlanders.	1 965	9 763,35	5 671,21	15 434,56	10 276,58	—,—
	Totaal	3 829	33 367,14	23 400,47	56 767,61	48 043,78	8,50
Molukken	Europeanen	571	12 481,01	7 686,91	20 167,92	18 097,30	45,—
	Vr. Oosterlingen . .	490	5 158,15	2 736,94	7 895,09	6 111,97	41,20
	Inlanders.	119	1 497,30	762,68	2 259,98	1 435,74	3,60
	Totaal	1 180	19 136,46	11 186,53	30 322,99	25 645,01	89,80
Timor en onderhoorigheden	Europeanen	231	3 803,10	2 141,35	5 944,45	5 939,99	—
	Vr. Oosterlingen . .	864	4 013,41	1 685,99	5 699,40	5 489,82	—
	Inlanders.	224	1 132,64	480,41	1 613,05	1 498,69	—
	Totaal	1 319	8 949,15	4 307,75	13 256,90	12 928,50	—
Bali en Lombok . . .	Europeanen	163	3 299,55	1 739,81	5 039,36	5 001,70	84,76
	Vr. Oosterlingen . .	972	7 681,20	3 604,28	11 285,48	9 914,37	507,32
	Inlanders.	1 084	7 507,79	4 072,07	11 579,86	7 460,14	184,25
	Totaal	2 219	18 488,54	9 416,16	27 904,70	22 376,21	776,33
Totalen voor de Buitengewesten	Europeanen	13 270	283 967,95	193 469,37	477 437,32	460 481,30	3 320,66
	Vr. Oosterlingen . .	22 790	235 406,80	118 356,80	353 763,60	306 559,37	3 392,63
	Inlanders.	39 492	317 307,12	87 735,67	405 042,79	170 592,79	2 902,41
	Totaal	75 552	836 681,87	399 561,84	1 236 243,71	937 633,46	9 615,70

Aanslag naar den									Totaal bedrag van den aanslag.	Verminderingen in den aanslag ontstaan.	Werkelijk te heffen bedrag.	Kosten van schatting der waarde van meubilair.
IIden grondslag (paarden).	IVden grondslag (rijwielen), v.z.n. reeds verminderd ingevolge art. 12, laatste lid, der belastingverordening.			Vden grondslag (rijtuigen).		VIden grondslag (automobielen en autoletten).						
	Rijwielen ingericht voor één persoon.	Rijwielen ingericht voor twee of meer personen.	Motor-rijwielen.	Rijtuigen op twee wielen.	Andere rijtuigen.	Auto-mobielen.	Auto-letten.					
guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	
390,—	2 617,80	6,—	293,10	88,—	—	6 612,—	48,—	51 102,66	4 610,47	46 492,19	632,20	
364,50	999,60	—	22,80	176,—	164,—	3 000,—	—	26 832,21	2 829,50	24 002,71	2,10	
958,—	290,40	—	39,60	274,67	16,—	696,—	—	7 007,52	636,58	6 370,94	8,02	
1 712,50	3 907,80	6,—	355,50	538,67	180,—	10 308,—	48,—	84 942,39	8 076,55	76 865,84	642,32	
749,50	885,85	—	219,80	288,—	—	3 212,—	—	25 280,60	2 865,38	22 415,22	94,40	
1 014,—	899,65	—	23,40	320,—	16,—	1 344,—	—	21 467,30	903,21	20 564,09	28,72	
5 201,—	621,70	—	58,80	3 946,49	96,—	1 748,—	—	21 948,57	2 025,31	19 923,26	20,69	
6 964,50	2 407,20	—	302,—	4 554,49	112,—	6 304,—	—	68 696,47	5 793,90	62 902,57	143,81	
134,—	976,25	—	63,60	74,—	16,—	384,—	—	19 790,15	1 972,73	17 817,42	106,12	
156,—	267,60	—	45,—	—	—	48,—	—	6 669,77	375,51	6 294,26	148,01	
12,—	58,10	—	—	—	—	—	—	1 509,44	41,80	1 467,64	15,84	
302,—	1 301,95	—	108,60	74,—	16,—	432,—	—	27 969,36	2 390,04	25 579,32	269,97	
529,50	145,90	—	90,—	56,—	—	480,—	—	7 241,39	828,24	6 413,15	9,08	
450,—	339,60	—	54,—	48,—	—	528,—	—	6 909,42	360,20	6 549,22	—	
296,—	108,60	—	18,—	16,—	—	192,—	—	2 129,29	5,25	2 124,04	—	
1 275,50	594,10	—	162,—	120,—	—	1 200,—	—	16 280,10	1 193,69	15 086,41	9,08	
64,—	196,75	—	153,—	32,—	—	1 732,—	—	7 264,21	905,88	6 358,33	5,27	
416,—	1 039,95	18,—	72,—	314,—	—	1 344,—	—	13 625,64	219,56	13 406,08	20,35	
1 097,50	362,—	—	49,50	782,—	40,—	1 292,—	—	11 267,39	169,84	11 097,55	1,40	
1 577,50	1 598,70	18,—	274,50	1 128,—	40,—	4 368,—	—	32 157,24	1 295,28	30 861,96	27,02	
6 824,50	23 562,36	6,—	8 713,70	4 605,48	956,—	113 204,—	480,—	622 154,—	67 182,26	554 971,74	2 557,42	
3 731,50	11 377,60	18,—	2 120,70	2 362,66	260,—	22 536,—	40,—	352 398,46	10 899,63	341 498,83	948,47	
10 386,96	6 424,25	—	874,50	7 577,53	280,—	11 873,—	48,—	210 959,44	7 484,66	203 474,78	270,36	
20 942,96	41 364,21	24,—	11 708,90	14 545,67	1 496,—	147 613,—	568,—	1 185 511,90	85 566,55	1 099 945,35	3 776,25	

JAVA E

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.	Aantal aangeslagenen.	Aanslag naar den Isten grondslag (huurwaarde).	Aanslag naar den IIden grondslag (waarde van meubilair).	Te zamen.	Door de toepassing van art. 12, laatste lid, der belastingverordening is het in de voorgaande kolom genoemd bedrag verminderd tot:	Verhooging krachtens art. 27, lid 3 der belastingverordening
			guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
Bantam	Europeanen	253	4 059,74	3 255,89	7 315,63	6 817,26	31,50
	Vr. Oosterlingen . .	396	3 424,37	2 407,41	5 831,78	5 069,72	205,14
	Inlanders	419	4 171,85	2 039,86	6 211,71	4 302,66	67,32
	Totaal	1 068	11 655,96	7 703,16	19 359,12	16 189,64	303,96
Batavia	Europeanen	6 913	344 837,80	158 981,99	503 819,79	473 578,79	1 498,87
	Vr. Oosterlingen . .	1 438	36 219,87	15 259,45	51 479,32	41 463,75	392,18
	Inlanders	408	8 204,22	2 787,28	10 991,50	7 956,53	27,60
	Totaal	8 759	389 261,89	177 028,72	566 290,61	522 999,07	1 918,65
Buitenzorg	Europeanen	817	30 369,74	17 196,74	47 566,48	43 703,38	—
	Vr. Oosterlingen . .	289	5 814,31	4 682,74	10 497,05	7 637,56	133,—
	Inlanders	44	1 176,22	517,45	1 693,67	1 417,72	—
	Totaal	1 150	37 360,27	22 396,93	59 757,20	52 758,66	133,—
Krawang	Europeanen	281	5 240,90	2 928,48	8 169,38	6 591,56	14,70
	Vr. Oosterlingen . .	139	2 221,75	1 842,50	4 064,25	2 903,72	—
	Inlanders	25	512,25	206,58	718,83	545,31	—
	Totaal	445	7 974,90	4 977,56	12 952,46	10 040,59	14,70
Cheribon	Europeanen	971	21 665,45	13 100,39	34 765,84	34 303,46	167,90
	Vr. Oosterlingen . .	1 704	20 418,42	9 567,17	29 985,59	26 789,17	1 711,75
	Inlanders	1 731	14 032,99	4 373,34	18 406,33	12 834,71	214,15
	Totaal	4 406	56 116,86	27 040,90	83 157,76	73 927,34	2 093,80
Indramajoe	Europeanen	221	3 913,57	2 461,51	6 375,08	6 297,05	44,98
	Vr. Oosterlingen . .	722	6 227,80	2 301,74	8 529,54	7 616,43	129,71
	Inlanders	796	4 125,76	1 354,13	5 479,89	4 125,75	56,70
	Totaal	1 739	14 267,13	6 117,38	20 384,51	18 039,23	231,39
West-Priangan	Europeanen	1 331	27 068,97	19 122,26	46 191,23	45 562,94	5,—
	Vr. Oosterlingen . .	1 294	12 627,44	6 054,59	18 682,03	16 818,06	76,45
	Inlanders	2 376	15 176,31	5 038,69	20 215,—	10 528,26	—
	Totaal	5 001	54 872,72	30 215,54	85 088,26	72 909,26	81,45
Midden-Priangan . . .	Europeanen	5 549	208 166,—	107 389,74	315 555,74	302 690,57	1 980,24
	Vr. Oosterlingen . .	1 430	17 865,82	8 819,07	26 684,89	21 004,51	1 050,42
	Inlanders	3 893	35 207,84	15 467,95	50 675,79	30 225,93	3 492,90
	Totaal	10 872	261 239,66	131 676,76	392 916,42	353 921,01	6 523,56

1928 (voorloopige opgaven).

Aanslag naar den: IIIden grondslag (paarden).	IVden grondslag (rijwielen), v. z. n. reeds verminderd ingevolge art. 12, laatste lid, der belastingverordening.: Rijwielen ingericht voor één persoon.	IVden grondslag: Rijwielen ingericht voor twee of meer personen.	IVden grondslag: Motorrijwielen.	Vden grondslag (rijtuigen).: Rijtuigen op twee wielen.	Vden grondslag: Andere rijtuigen.	VIden grondslag (automobielen en autoletten).: Automobielen.	VIden grondslag: Autoletten.	Totaal bedrag van den aanslag.	Verminderingen in den aanslag ontstaan.	Werkelijk te heffen bedrag.	Kosten van schatting der waarde van meubilair.
MADOERA.											
guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
142,—	268,95	3,84	205,92	16,—	—	2 828,—	—	10 313,47	1 085,75	9 227,72	76,86
244,—	311,50	—	79,18	90,—	—	960,—	—	6 959,54	237,60	6 721,94	12,44
122,50	211,99	—	167,48	64,—	—	872,—	—	5 807,95	402,52	5 405,43	26,14
508,50	792,44	3,84	452,58	170,—	—	4 660,—	—	23 080,96	1 725,87	21 355,09	115,44
665,50	19 665,55	—	6 239,41	341,33	144,—	83 758,—	—	585 891,45	66 276,04	519 615,41	6 423,13
494,—	535,30	—	262,03	560,—	60,—	8 352,—	—	52 119,26	1 195,84	50 923,42	1 107,17
54,—	862,27	—	252,04	32,—	—	1 748,—	—	10 932,44	867,78	10 064,66	99,63
1 213,50	21 063,12	—	6 753,48	933,33	204,—	93 858,—	—	648 943,15	68 339,66	580 603,49	7 629,93
763,50	2 035,17	—	275,64	428,—	—	11 548,—	—	58 753,69	4 529,96	54 223,73	94,03
294,—	98,09	10,85	285,20	224,—	—	3 072,—	—	11 754,70	59,87	11 694,83	81,73
84,—	68,67	—	3,35	48,—	—	616,—	—	2 237,74	43,89	2 193,85	—
1 141,50	2 201,93	10,85	564,19	700,—	—	15 236,—	—	72 746,13	4 633,72	68 112,41	175,76
164,—	145,26	—	130,73	76,67	24,—	6 184,—	—	13 330,92	1 816,75	11 514,17	—
42,—	171,34	—	39,04	32,—	—	576,—	—	3 764,10	43,51	3 720,59	—
18,—	13,67	—	—	8,—	16,—	320,—	—	920,98	—	920,98	—
224,—	330,27	—	169,77	116,67	40,—	7 080,—	—	18 016,—	1 860,26	16 155,74	—
132,—	1 346,75	—	698,70	72,—	—	13 520,—	90,—	50 330,81	7 335,65	42 995,16	214,93
390,—	1 321,25	—	597,—	494,—	76,—	3 428,—	72,—	34 879,17	1 761,84	33 117,33	178,97
1 644,—	1 383,95	—	516,—	1 277,33	—	1 628,—	72,—	19 570,14	946,55	18 623,59	26,25
2 166,—	4 051,95	—	1 811,70	1 843,33	76,—	18 576,—	234,—	104 780,12	10 044,04	94 736,08	420,15
96,—	261,75	—	342,—	36,—	—	4 820,—	24,—	11 921,78	1 243,87	10 677,91	16,34
344,—	1 030,25	—	289,50	332,—	—	1 752,—	24,—	11 517,89	757,06	10 760,83	2,37
2 237,50	662,75	—	422,—	2 019,48	40,—	1 336,—	—	10 900,18	1 029,33	9 870,85	5,10
2 677,50	1 954,75	—	1 053,50	2 387,48	40,—	7 908,—	48,—	34 339,85	3 030,26	31 309,59	23,81
1 646,50	565,95	—	1 151,10	412,—	92,—	15 908,—	—	65 343,49	5 159,29	60 184,20	55,68
476,—	524,20	—	192,60	279,—	—	3 656,—	24,—	22 046,31	247,77	21 798,54	3,56
829,50	207,35	—	252,40	250,—	54,—	1 916,—	—	14 037,51	80,—	13 957,51	—
2 952,—	1 297,50	—	1 596,10	941,—	146,—	21 480,—	24,—	101 427,31	5 487,06	95 940,25	59,24
661,—	15 799,34	—	5 121,30	187,—	124,—	54 128,—	24,—	380 715,45	46 130,47	334 584,98	2 506,26
126,—	1 133,33	—	458,40	106,—	60,—	4 656,—	—	28 594,66	1 454,06	27 140,60	153,25
431,60	975,75	—	726,10	282,—	124,—	5 048,—	—	41 306,28	1 116,82	40 189,46	110,06
1 218,60	17 908,42	—	6 305,80	575,—	308,—	63 832,—	24,—	450 616,39	48 701,35	401 915,04	2 769,57

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.	Aantal aangeslagenen.	Aanslag naar den Isten grondslag (huurwaarde).	Aanslag naar den IIden grondslag (waarde van meubilair).	Te zamen.	Door de toepassing van art. 12, laatste lid, der belastingverordening is het in de voorgaande kolom genoemd bedrag verminderd tot:	Verhooging krachtens art. 27, lid 3, der belastingverordening.
			guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
Oost-Priangan	Europeanen	222	3 885,58	2 300,47	6 186,05	5 953,57	—
	Vr. Oosterlingen . .	540	3 707,74	1 599,45	5 307,19	4 547,22	—
	Inlanders.	3 266	18 090,29	6 005,11	24 095,40	9 968,50	—
	Totaal	4 028	25 683,61	9 905,03	35 588,64	20 469,29	—
Pekalongan	Europeanen	1 168	24 450,84	16 369,21	40 820,05	39 153,97	263,73
	Vr. Oosterlingen . .	1 621	21 102,99	11 495,05	32 598,04	26 939,42	2 544,85
	Inlanders.	1 867	12 511,95	6 166,18	18 678,13	11 840,63	1 626,13
	Totaal	4 656	58 065,78	34 030,44	92 096,22	77 934,02	4 434,71
Semarang	Europeanen	2 671	106 711,13	47 756,96	154 468,09	142 104,83	333,70
	Vr. Oosterlingen . .	760	22 338,91	13 666,96	36 005,87	30 495,36	1 059,90
	Inlanders.	477	4 161,38	1 245,99	5 407,37	3 813,17	73,80
	Totaal	3 908	133 211,42	62 669,91	195 881,33	176 413,36	1 467,40
Rembang	Europeanen	898	16 436,65	10 492,53	26 929,18	24 489,08	155,25
	Vr. Oosterlingen . .	1 146	15 292,65	9 867,09	25 159,74	19 715,06	592,19
	Inlanders.	1 808	10 369,49	3 470,09	13 839,58	7 514,95	800,73
	Totaal	3 852	42 098,79	23 829,71	65 928,50	51 719,09	1 548,17
Soerabaja	Europeanen	6 909	314 140,16	123 624,76	437 764,92	399 234,57	1 485,81
	Vr. Oosterlingen . .	3 464	86 868,55	37 360,71	124 229,26	106 390,06	3 911,09
	Inlanders.	5 239	37 736,56	15 958,03	53 694,59	28 832,53	985,92
	Totaal	15 612	438 745,27	176 943,50	615 688,77	534 457,16	6 382,82
Pasoeroean.	Europeanen	3 923	97 163,38	72 080,53	169 243,91	163 502,41	868,98
	Vr. Oosterlingen . .	2 074	30 430,73	15 810,09	46 240,82	40 655,97	1 397,68
	Inlanders.	4 377	27 442,67	8 750,83	36 193,50	20 495,75	316,26
	Totaal	10 374	155 036,78	96 641,45	251 678,23	224 654,13	2 582,92
Besoeki	Europeanen	1 539	25 631,97	21 533,31	47 165,28	46 223,09	434,54
	Vr. Oosterlingen . .	1 297	9 653,51	6 087,99	15 741,50	13 441,50	523,18
	Inlanders.	2 481	16 368,14	8 212,67	24 580,81	14 704,59	368,46
	Totaal	5 317	51 653,62	35 833,97	87 487,59	74 369,18	1 326,18
Banjoemas.	Europeanen	725	16 471,98	12 606,06	29 078,04	28 255,29	206,84
	Vr. Oosterlingen . .	1 008	12 515,52	6 244,44	18 759,96	16 989,23	323,91
	Inlanders.	1 384	10 716,60	5 361,91	16 078,51	11 630,58	133,14
	Totaal	3 117	39 704,10	24 212,41	63 916,51	56 875,10	663,89
Kedoe	Europeanen	1 151	28 412,84	17 317,29	45 730,13	44 044,07	36,60
	Vr. Oosterlingen . . .	894	13 092,60	7 339,47	20 432,07	17 827,98	52,20
	Inlanders.	1 300	6 914,50	3 372,62	10 287,12	7 907,31	4,80
	Totaal	3 345	48 419,94	28 029,38	76 449,32	69 779,36	93,60
Jogjakarta	Europeanen	1 453	48 897,62	29 963,68	78 861,30	75 734,14	176,30
	Vr. Oosterlingen . .	461	9 492,56	3 184,38	12 676,94	11 277,14	93,84
	Inlanders.	92	1 691,28	571,99	2 263,27	1 647,74	—
	Totaal	2 006	60 081,46	33 720,05	93 801,51	88 659,02	270,14

Aanslag naar den IIden grondslag (paarden).	IVden grondslag (rijwielen), v. z. n. reeds verminderd ingevolge art. 12, laatste lid, der belastingverordening: Rijwielen ingericht voor één persoon.	Rijwielen ingericht voor twee of meer personen.	Motorrijwielen.	Vden grondslag (rijtuigen): Rijtuigen op twee wielen.	Andere rijtuigen.	VIden grondslag (automobielen en autoletten): Automobielen.	Autoletten.	Totaal bedrag van den aanslag.	Verminderingen in den aanslag ontstaan.	Werkelijk te heffen bedrag.	Kosten van schatting der waarde van meubilair
guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
209,—	240,30	—	43,20	32,—	—	3 048,—	—	9 526,07	799,34	8 726,73	—
78,—	443,65	—	113,40	40,—	16,—	480,10	—	5 718,37	261,60	5 456,77	—
366,—	466,08	—	84,—	160,—	—	1 092,—	24,—	12 160,58	58,74	12 101,84	—
653,—	1 150,03	—	240,60	232,—	16,—	4 620,10	24,—	27 405,02	1 119,68	26 285,34	—
841,50	1 449,95	—	777,90	397,33	48,—	24 928,—	—	67 860,38	6 158,96	61 701,42	41,31
645,—	977,95	—	324,30	456,—	80,—	5 380,—	—	37 347,52	709,95	36 637,57	50,58
5 566,50	349,80	—	323,70	2 105,31	32,—	5 080,—	—	26 924,07	1 277,71	25 646,36	20,65
7 053,—	2 777,70	—	1 425,90	2 958,64	160,—	35 388,—	—	132 131,97	8 146,62	123 985,35	112,54
789,67	4 528,75	—	2 313,30	125,33	240,—	52 640,—	—	203 075,58	25 302,37	177 773,21	578,28
758,17	623,35	—	164,40	360,—	666,67	11 820,—	—	45 947,85	1 677,68	44 270,17	141,14
1 948,50	148,70	—	54,—	286,—	152,—	2 596,—	—	9 072,17	556,26	8 515,91	6,36
3 496,34	5 300,80	—	2 531,70	771,33	1 058,67	67 056,—	—	258 095,60	27 536,31	230 559,29	725,78
325,50	946,95	—	614,10	114,—	—	15 200,—	—	41 844,88	5 337,43	36 507,45	55,48
278,—	729,80	—	141,60	322,—	136,—	7 768,—	—	29 682,65	1 025,91	28 656,74	12,01
4 674,50	223,50	—	38,70	1 158,67	64,—	4 196,—	—	18 671,05	784,29	17 886,76	3,76
5 278,—	1 900,25	—	794,40	1 594,67	200,—	27 164,—	—	90 198,58	7 147,63	83 050,95	71,25
1 595,50	9 629,03	—	5 371,86	1 021,02	120,—	104 998,72	24,—	523 480,51	41 646,01	481 834,50	4 577,35
983,—	2 089,05	—	421,80	1 006,—	240,—	22 256,—	24,—	137 321,—	5 771,08	131 549,92	930,33
6 483,—	932,05	—	207,—	2 798,67	284,—	7 872,—	48,—	48 443,17	1 926,28	46 516,89	134,42
9 061,50	12 650,13	—	6 000,66	4 825,69	644,—	135 126,72	96,—	709 244,68	49 343,37	659 901,31	5 642,10
2 826,—	5 559,20	—	2 331,—	873,83	164,—	62 588,—	—	238 713,42	23 861,05	214 852,37	1 164,89
1 050,—	1 043,40	—	342,90	851,34	112,—	11 436,—	—	56 889,29	1 485,85	55 403,44	311,32
4 417,67	550,85	—	412,20	1 667,66	112,—	5 056,—	24,—	33 052,39	1 449,06	31 603,33	28,52
8 293,67	7 153,45	—	3 086,10	3 392,83	388,—	79 080,—	24,—	328 655,10	26 795,96	301 859,14	1 504,73
3 280,50	966,75	—	1 169,40	1 396,84	170,—	34 084,—	—	87 725,12	4 781,76	82 943,36	101,90
599,50	662,60	—	362,10	582,67	16,—	4 124,—	—	20 311,55	583,89	19 727,66	10,56
2 346,86	366,40	—	335,40	1 379,67	—	4 906,—	—	24 407,38	695,90	23 711,48	12,35
6 226,86	1 995,75	—	1 866,90	3 359,18	186,—	43 114,—	—	132 444,05	6 061,55	126 382,50	124,81
335,—	1 266,90	—	663,90	89,33	—	10 676,—	—	41 493,26	4 808,87	36 684,39	89,95
779,32	1 518,75	—	253,50	338,—	40,—	3 668,—	—	23 910,71	2 235,19	21 675,52	18,96
4 188,—	723,25	—	290,40	2 606,01	112,—	2 556,—	36,—	22 275,38	1 553,73	20 721,65	—
5 302,32	3 508,90	—	1 207,80	3 033,34	152,—	16 900,—	36,—	87 679,35	8 597,79	79 081,56	108,91
436,—	2 380,05	—	498,90	98,—	32,—	16 576,—	—	64 101,62	8 113,49	55 988,13	187,28
676,50	874,75	—	257,10	112,—	128,—	5 988,—	—	25 916,53	517,05	25 399,48	21,87
6 159,—	262,80	—	131,40	1 343,33	80,—	3 400,—	—	19 288,64	1 026,28	18 262,36	10,33
7 271,50	3 517,60	—	887,40	1 553,33	240,—	25 964,—	—	109 306,79	9 656,82	99 649,97	219,48
488,—	2 899,70	—	796,20	243,33	157,33	34 368,—	—	114 863,—	9 549,05	105 313,95	482,28
278,—	627,60	—	129,60	100,—	412,—	5 992,—	—	18 910,18	482,48	18 427,70	38,48
18,—	103,05	—	18,—	24,—	—	636,—	—	2 446,79	388,12	2 058,67	7,11
784,—	3 630,35	—	943,80	367,33	569,33	40 996,—	—	136 219,97	10 419,65	125 800,32	527,87

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.	Aantal aangeslagenen.	Aanslag naar den Isten grondslag (huurwaarde).	Aanslag naar den IIden grondslag (waarde van meubilair).	Te zamen.	Door de toepassing van art. 12, laatste lid, der belastingverordening is het in de voorgaande kolom genoemd bedrag verminderd tot:	Verhooging krachtens art. 27, lid 3, der belastingverordening.
			guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
Soerakarta	Europeanen	1 416	32 694,65	25 131,98	57 826,63	53 490,36	89,80
	Vr. Oosterlingen	668	9 964,21	4 309,47	14 273,68	11 294,07	232,55
	Inlanders	72	1 012,17	285,63	1 297,80	932,25	—
	Totaal	2 156	43 671,03	29 727,08	73 398,11	65 716,68	322,35
Madioen	Europeanen	733	14 842,49	9 158,75	24 001,24	22 172,41	35,04
	Vr. Oosterlingen	438	5 773,89	3 442,04	9 215,93	8 091,63	496,74
	Inlanders	898	5 303,45	2 685,02	7 988,47	5 886,64	165,56
	Totaal	2 069	25 919,83	15 285,81	41 205,64	36 150,68	697,34
Kediri	Europeanen	1 537	27 465,47	20 425,52	47 890,99	43 403,94	59,49
	Vr. Oosterlingen	790	9 796,15	6 197,46	15 993,61	12 347,24	352,26
	Inlanders	1 410	5 164,65	2 680,77	7 845,42	4 510,18	130,58
	Totaal	3 737	42 426,27	29 303,75	71 730,02	60 261,36	542,33
Madoera	Europeanen	331	5 844,18	3 300,45	9 144,63	8 971,91	—
	Vr. Oosterlingen	462	4 227,67	1 559,21	5 786,88	5 157,33	—
	Inlanders	779	4 564,32	1 543,39	6 107,71	4 157,37	—
	Totaal	1 572	14 636,17	6 403,05	21 039,22	18 286,61	—
Totalen voor Java en Madoera	Europeanen	41 012	1 408 371,11	736 498,50	2 144 869,61	2 016 278,65	7 889,27
	Vr. Oosterlingen	23 035	359 077,46	179 098,48	538 175,94	454 472,13	15 279,04
	Inlanders	35 142	244 654,89	98 095,51	342 750,40	205 779,06	8 464,05
	Totaal	99 189	2 012 103,46	1 013 692,49	3 025 795,95	2 676 529,84	31 632,36
BUITEN							
Sumatra's Westkust	Europeanen	1 236	29 560,73	21 733,91	51 294,64	49 152,66	242,24
	Vr. Oosterlingen	604	8 410,70	4 835,49	13 246,19	11 452,09	694,62
	Inlanders	867	10 059,29	4 702,91	14 762,20	10 058,79	815,83
	Totaal	2 707	48 030,72	31 272,31	79 303,03	70 663,54	1 752,69
Tapanoeli	Europeanen	306	6 106,53	5 086,85	11 193,38	11 081,23	46,65
	Vr. Oosterlingen	354	3 392,05	2 233,74	5 625,79	5 100,86	95,59
	Inlanders	721	5 719,41	3 431,62	9 151,03	6 889,82	279,94
	Totaal	1 381	15 217,99	10 752,21	25 970,20	23 071,91	422,18
Benkoelen	Europeanen	346	5 516,62	3 956,46	9 473,08	8 793,66	57,50
	Vr. Oosterlingen	216	2 645,33	1 635,03	4 280,36	3 595,31	147,36
	Inlanders	273	3 124,11	1 846,58	4 970,69	3 314,33	132,75
	Totaal	835	11 286,06	7 438,07	18 724,13	15 703,30	337,61
Lampoengsche Districten	Europeanen	228	4 903,42	5 698,16	10 601,58	9 192,46	19,20
	Vr. Oosterlingen	468	3 801,04	2 270,91	6 071,95	4 793,46	84,—
	Inlanders	2 055	20 228,80	8 527,18	28 755,98	8 681,19	6,—
	Totaal	2 751	28 933,26	16 496,25	45 429,51	22 667,11	109,20

Aanslag naar den: IIden grondslag (paarden).	IVden grondslag (rijwielen), v. z. n. reeds verminderd ingevolge art. 12, laatste lid, der belastingverordening: Rijwielen ingericht voor één persoon.	IVden grondslag: Rijwielen ingericht voor twee of meer personen.	IVden grondslag: Motorrijwielen.	Vden grondslag (rijtuigen): Rijtuigen op twee wielen.	Vden grondslag (rijtuigen): Andere rijtuigen.	VIden grondslag (automobielen en autoletten): Automobielen.	VIden grondslag (automobielen en autoletten): Autoletten.	Totaal bedrag van den aanslag.	Verminderingen in den aanslag ontstaan.	Werkelijk te heffen bedrag.	Kosten van schatting der waarde van meubilair.
guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
1 922,50	1 993,55	—	861,30	1 037,98	88,—	35 008,—	—	94 491,49	7 492,96	86 998,53	123,60
225,—	1 023,05	—	180,60	144,—	168,—	6 532,—	24,—	19 823,27	739,78	19 083,49	16,90
22,50	91,90	—	10,80	14,—	—	668,—	—	1 739,45	39,40	1 700,05	—
2 170,—	3 108,50	—	1 052,70	1 195,98	256,—	42 208,—	24,—	116 054,21	8 272,14	107 782,07	140,50
399,—	1 024,05	—	390,90	180,—	24,—	13 856,—	—	38 081,40	3 983,97	34 097,43	23,81
222,—	457,30	—	112,10	188,—	—	3 536,—	—	13 103,77	899,85	12 203,92	19,65
2 978,50	268,20	—	94,83	1 180,01	24,—	3 952,—	—	14 549,74	715,84	13 833,90	4,28
3 599,50	1 749,55	—	597,83	1 548,01	48,—	21 344,—	—	65 734,91	5 599,66	60 135,25	47,74
1 443,—	1 390,50	—	838,50	552,—	25,33	40 920,—	68,—	88 700,76	10 555,91	78 144,85	73,86
974,—	1 003,50	—	297,—	791,33	64,—	7 152,—	24,—	23 005,33	1 109,41	21 895,92	32,24
6 542,50	280,75	—	34,50	6 114,67	64,—	6 860,—	—	24 537,18	1 507,85	23 029,33	3,27
8 959,50	2 674,75	—	1 170,—	7 458,—	153,33	54 932,—	92,—	136 243,27	13 173,17	123 070,10	109,37
67,50	474,20	—	244,20	74,—	—	3 232,—	—	13 063,81	2 051,63	11 012,18	53,38
173,—	290,—	—	159,—	236,67	64,—	1 968,—	—	8 048,—	570,14	7 477,86	6,83
1 102,—	183,95	—	144,30	580,58	32,—	1 604,—	—	7 804,20	333,22	7 470,98	—
1 342,50	948,15	—	547,50	891,25	96,—	6 804,—	—	28 916,01	2 954,99	25 961,02	60,21
19 229,17	74 838,60	3,84	31 079,46	7 803,99	1 452,66	644 816,72	230,—	2 803 622,36	288 020,58	2 515 601,78	16 940,60
10 129,49	17 490,01	10,85	5 462,35	7 645,01	2 338,67	124 552,10	192,—	637 571,65	23 827,41	613 744,24	3 150,36
52 234,63	9 337,68	—	4 518,60	25 399,39	1 190,—	63 958,—	204,—	371 085,41	16 799,57	354 285,84	498,23
81 593,29	101 666,29	14,69	41 060,41	40 848,39	4 981,33	833 326,82	626,—	3 812 279,42	328 647,56	3 483 631,86	20 589,19

GEWESTEN.

327,—	2 482,45	—	676,20	164,—	—	11 750,—	—	64 794,55	8 971,44	55 823,11	361,96
306,—	530,65	—	108,—	358,—	—	3 248,—	—	16 697,36	1 008,44	15 688,92	149,76
579,50	409,70	—	111,60	638,—	—	2 684,—	—	15 297,42	637,95	14 659,47	112,93
1 212,50	3 422,80	—	895,80	1 160,—	—	17 682,—	—	96 789,33	10 617,83	86 171,50	624,65
291,—	316,85	—	147,60	184,66	—	3 608,—	48,—	15 723,99	2 573,74	13 150,25	57,35
30,—	256,15	—	36,—	8,—	24,—	276,—	—	5 826,60	123,40	5 703,20	8,80
978,—	262,95	—	28,80	344,—	32,—	732,—	—	9 547,51	237,81	9 309,70	18,98
1 299,—	835,95	—	212,40	536,66	56,—	4 616,—	48,—	31 098,10	2 934,95	28 163,15	85,13
64,—	223,30	—	46,50	46,—	—	2 432,—	—	11 662,96	1 221,22	10 441,74	17,64
—	200,57	—	10,80	—	—	480,—	—	4 484,04	229,08	4 204,96	16,68
147,60	122,58	—	36,—	98,—	—	1 356,—	—	5 207,26	484,15	4 723,11	25,28
211,60	546,45	—	93,30	144,—	—	4 268,—	—	21 304,26	1 934,45	19 369,81	59,60
110,—	179,85	—	101,10	40,—	—	2 728,—	—	12 370,61	1 000,22	11 370,39	1,59
6,—	186,60	—	108,—	8,—	—	272,—	—	5 458,06	151,75	5 306,31	40,16
234,—	179,—	—	12,60	—	—	360,—	—	9 472,79	151,99	9 320,80	2,73
350,—	545,45	—	221,70	48,—	—	3 360,—	—	27 301,46	1 303,96	25 997,50	44,48

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.	Aantal aangeslagenen.	Aanslag naar den Isten grondslag (huurwaarde).	Aanslag naar den IIden grondslag (waarde van meubilair).	Te zamen.	Door de toepassing van art. 12, laatste lid, der belasting-verordening is het in de voorgaande kolom genoemd bedrag verminderd tot:	Verhooging krachtens art. 27, lid 3, der belasting-verordening.	IIIde grond[s…] (paard[…]
			guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	gul[…]
Palembang.	Europeanen	836	23 558,61	14 739,04	38 297,65	36 461,27	—	4[…]
	Vr. Oosterlingen . .	867	17 032,04	5 836,57	22 868,61	19 491,88	38,55	—
	Inlanders.	5 810	60 164,83	12 597,04	72 761,87	26 712,45	48,—	3[…]
	Totaal	7 513	100 755,48	33 172,65	133 928,13	82 665,60	86,55	7[…]
Djambi	Europeanen	148	2 930,21	1 495,—	4 425,21	4 353,64	—	—
	Vr. Oosterlingen . .	958	13 278,95	5 922,34	19 201,29	17 125,26	—	—
	Inlanders.	1 936	21 787,—	4 867,80	26 654,80	14 561,86	—	3[…]
	Totaal	3 042	37 996,16	12 285,14	50 281,30	36 040,76	—	3[…]
Atjeh en onderhoorigheden	Europeanen	882	18 195,15	10 042,14	28 237,29	26 932,61	—	14[…]
	Vr. Oosterlingen . .	1 329	14 786,38	4 623,18	19 409,56	14 812,73	—	—
	Inlanders.	347	3 827,57	769,42	4 596,99	2 416,47	—	3[…]
	Totaal	2 558	36 809,10	15 434,74	52 243,84	44 161,81	—	18[…]
Oostkust van Sumatra .	Europeanen	3 773	91 870,14	74 507,94	166 378,08	165 605,27	188,—	2 78[…]
	Vr. Oosterlingen . .	6 193	58 409,39	40 020,68	98 430,07	92 629,07	97,50	71[…]
	Inlanders.	821	8 619,75	4 643,07	13 262,82	9 519,55	—	22[…]
	Totaal	10 787	158 899,28	119 171,69	278 070,97	267 753,89	285,50	3 71[…]
Riouw en onderhoorigheden.	Europeanen	197	3 351,07	2 628,79	5 979,86	5 764,95	7,70	—
	Vr. Oosterlingen . .	896	8 722,94	7 783,51	16 506,45	14 819,89	138,03	—
	Inlanders.	117	1 339,28	890,79	2 230,07	1 670,20	19,38	—
	Totaal	1 210	13 413,29	11 303,09	24 716,38	22 255,04	165,11	—
Bangka en onderhoorigheden	Europeanen	289	6 309,53	3 317,57	9 627,10	9 251,87	13,50	—
	Vr. Oosterlingen . .	942	12 314,12	6 010,13	18 324,25	14 086,11	—	
	Inlanders.	50	721,20	203,68	924,88	690,31	—	—
	Totaal	1 281	19 344,85	9 531,38	28 876,23	24 028,29	13,50	
Billiton	Europeanen	203	4 010,38	3 351,33	7 361,71	6 476,76	—	—
	Vr. Oosterlingen . .	495	6 433,21	2 843,16	9 276,37	6 951,41	6,—	—
	Inlanders.	170	2 137,08	586,69	2 723,77	1 521,84	1,44	—
	Totaal	868	12 580,67	6 781,18	19 361,85	14 950,01	7,44	—
Westerafd. van Borneo .	Europeanen	273	6 220,45	4 305,12	10 525,57	10 448,91	—	—
	Vr. Oosterlingen . .	3 841	39 737,80	13 612,07	53 349,87	45 599,67	—	—
	Inlanders.	324	3 084,11	799,78	3 883,89	2 719,64	—	—
	Totaal	4 438	49 042,36	18 716,97	67 759,33	58 768,22	—	—
Zuider- en Oosterafd. van Borneo	Europeanen	1 269	28 267,78	15 647,10	43 914,88	41 297,50	629,56	
	Vr. Oosterlingen . .	842	10 165,47	5 717,08	15 882,55	13 614,48	729,87	
	Inlanders.	1 170	11 377,52	5 117,46	16 494,98	7 156,16	696,87	
	Totaal	3 281	49 810,77	26 481,64	76 292,41	62 068,14	2 056,30	
Celebes en onderhoorigheden	Europeanen	1 106	32 135,54	13 949,72	46 085,26	45 199,29	21,75	
	Vr. Oosterlingen . .	1 320	17 295,50	6 147,46	23 442,96	21 296,63	61,—	
	Inlanders.	533	5 183,80	1 607,05	6 790,85	4 905,54	24,—	
	Totaal	2 959	54 614,84	21 704,23	76 319,07	71 401,46	106,75	1[…]

Aanslag naar den								Totaal bedrag van den aanslag.	Verminderingen in den aanslag ontstaan.	Werkelijk te heffen bedrag.	Kosten van schatting der waarde van meubilair.
IIIden grondslag (paarden).	IVden grondslag (rijwielen), v. z. n. reeds verminderd ingevolge art. 12, laatste lid, der belastingverordening.			Vden grondslag (rijtuigen).		VIden grondslag (automobielen en autoletten).					
	Rijwielen ingericht voor één persoon.	Rijwielen ingericht voor twee of meer personen.	Motorrijwielen.	Rijtuigen op twee wielen.	Andere rijtuigen.	Automobielen.	Autoletten.				
guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
42,—	830,52	—	54,—	—	—	4 772,—	48,—	42 207,79	6 911,86	35 295,93	215,84
—	3,60	—	7,20	—	—	804,—	—	20 345,23	71,64	20 273,59	140,10
30,—	22,80	—	10,80	16,—	—	1 868,—	24,—	28 732,05	291,18	28 440,87	—
72,—	856,92	—	72,—	16,—	—	7 444,—	72,—	91 285,07	7 274,68	84 010,39	355,94
—	179,35	—	72,—	—	—	352,—	—	4 956,99	778,04	4 178,95	10,92
—	162,60	—	54,—	—	—	48,—	—	17 389,86	36,84	17 353,02	1,06
36,—	187,65	—	99,60	16,—	—	96,—	—	14 997,11	149,12	14 847,99	—
36,—	529,60	—	225,60	16,—	—	496,—	—	37 343,96	964,—	36 379,96	11,98
142,—	1 829,05	—	568,80	124,67	—	6 564,—	—	36 161,13	4 036,28	32 124,85	3,30
—	659,40	—	104,40	8,—	—	1 008,—	—	16 592,53	182,38	16 410,15	—
38,—	181,20	—	39,60	24,—	—	480,—	—	3 179,27	318,42	2 860,85	—
180,—	2 669,65	—	712,80	156,67	—	8 052,—	—	55 932,93	4 537,08	51 395,85	3,30
2 782,—	9 195,25	12,—	2 828,10	2 465,36	696,—	63 728,—	72,—	247 571,98	23 015,89	224 556,09	832,02
714,—	3 383,80	—	324,30	840,—	88,—	2 936,—	—	101 012,67	887,01	100 125,66	114,81
222,—	972,55	—	122,70	216,—	—	480,—	—	11 532,80	290,04	11 242,76	24,82
3 718,—	13 551,60	12,—	3 275,10	3 521,36	784,—	67 144,—	72,—	360 117,45	24 192,94	335 924,51	971,65
—	81,—	—	324,—	—	—	288,—	—	6 465,65	486,36	5 979,29	37,38
—	270,—	—	36,—	—	—	96,—	—	15 359,92	41,62	15 318,30	24,05
—	39,—	—	—	—	—	—	—	1 728,58	208,12	1 520,46	10,93
—	390,—	—	360,—	—	—	384,—	—	23 554,15	736,10	22 818,05	72,36
—	304,25	—	202,20	—	—	1 472,—	—	11 243,82	1 262,21	9 981,61	—
12,—	729,10	—	543,60	16,—	—	4 656,—	24,—	20 066,81	965,06	19 101,75	—
—	44,10	—	7,20	—	—	192,—	—	933,61	29,80	903,81	—
12,—	1 077,45	—	753,—	16,—	—	6 320,—	24,—	32 244,24	2 257,07	29 987,17	—
—	218,50	—	674,10	—	—	2 040,—	24,—	9 433,36	868,92	8 564,44	7,06
—	307,50	—	147,60	—	—	720,—	—	8 132,51	47,80	8 084,71	4,67
—	105,30	—	32,40	—	—	280,—	—	1 940,98	179,23	1 761,75	1,29
—	631,30	—	854,10	—	—	3 040,—	24,—	19 506,85	1 095,95	18 410,90	13,02
—	486,15	—	70,50	—	—	548,—	—	11 553,56	1 416,53	10 137,03	43,30
—	875,60	—	172,80	8,—	—	1 028,—	—	47 684,07	1 033,30	46 650,77	11,33
—	201,85	—	—	—	—	96,—	—	3 017,49	136,77	2 880,72	—
—	1 563,60	—	243,30	8,—	—	1 672,—	—	62 255,12	2 586,60	59 668,52	54,63
54,—	1 603,90	—	1 920,60	32,—	—	3 600,—	—	49 137,56	5 120,41	44 017,15	41,89
24,—	388,50	—	57,60	22,—	—	912,—	—	15 748,45	540,85	15 207,60	14,34
6,—	395,47	—	82,80	—	—	788,—	—	9 125,30	90,76	9 034,54	23,20
84,—	2 387,87	—	2 061,—	54,—	—	5 300,—	—	74 011,31	5 752,02	68 259,29	79,43
399,—	2 974,35	6,—	474,30	57,33	—	8 348,—	48,—	57 528,02	7 678,86	49 849,16	611,21
280,50	1 130,85	—	36,—	152,—	172,—	2 560,—	—	25 688,98	998,73	24 690,25	6,42
577,50	325,20	—	103,20	164,—	—	876,—	—	6 975,44	449,13	6 526,31	12,91
1 257,—	4 430,40	6,—	613,50	373,33	172,—	11 784,—	48,—	90 192,44	9 126,72	81 065,72	630,54

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.	Aantal aangeslagenen.	Aanslag naar den Isten grondslag (huurwaarde).	Aanslag naar den IIden grondslag (waarde van meubilair).	Te zamen.	Door de toepassing van art. 12, laatste lid, der belasting-verordening is het in de voorgaande kolom genoemd bedrag verminderd tot:	Verhooging krachtens art. 27, lid [illegible] der belasting-verordening
			guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
Manado	Europeanen	530	11 869,10	9 152,99	21 022,09	20 050,18	48,–
	Vr. Oosterlingen	1 387	13 372,36	8 840,62	22 212,98	19 385,59	55,3
	Inlanders	2 275	13 860,12	7 767,29	21 627,41	13 881,46	39,–
	Totaal	4 192	39 101,58	25 760,90	64 862,48	53 317,23	142,3
Molukken	Europeanen	547	11 237,60	6 973,11	18 210,71	16 748,28	21,–
	Vr. Oosterlingen	515	5 256,81	2 705,47	7 962,28	6 255,54	77,1
	Inlanders	167	2 198,18	1 107,46	3 305,64	2 316,28	37,8
	Totaal	1 229	18 692,59	10 786,04	29 478,63	25 320,10	135,9
Timor en onderhoorigheden	Europeanen	239	3 824,60	2 128,76	5 953,36	5 935,39	—
	Vr. Oosterlingen	877	3 903,78	1 631,73	5 535,51	5 272,46	—
	Inlanders	237	1 218,10	511,71	1 729,81	1 607,25	—
	Totaal	1 353	8 946,48	4 272,20	13 218,68	12 815,10	—
Bali en Lombok	Europeanen	183	3 665,03	1 935,31	5 600,34	5 559,26	12,0
	Vr. Oosterlingen	961	7 445,47	3 530,66	10 976,13	9 645,81	105,9
	Inlanders	973	6 831,06	3 712,65	10 543,71	6 961,83	139,1
	Totaal	2 117	17 941,56	9 178,62	27 120,18	22 166,90	257,1
Totalen voor de Buitengewesten	Europeanen	12 591	293 532,49	200 649,30	494 181,79	478 305,19	1 307,1
	Vr. Oosterlingen	23 065	246 403,34	126 199,83	372 603,17	325 928,25	2 330,8
	Inlanders	18 846	181 481,21	63 690,18	245 171,39	125 584,97	2 240,1
	Totaal	54 502	721 417,04	390 539,31	1 111 956,35	929 818,41	5 878,1

Aanslag naar den								Totaal bedrag van den aanslag.	Verminderingen in den aanslag ontstaan.	Werkelijk te heffen bedrag.	Kosten van schatting der waarde van meubilair.
IIden grondslag (paarden).	IVden grondslag (rijwielen), v. z. n. reeds verminderd ingevolge art. 12, laatste lid, der belastingverordening.			Vden grondslag (rijtuigen).		VIden grondslag (automobielen en autoletten).					
	Rijwielen ingericht voor één persoon.	Rijwielen ingericht voor twee of meer personen.	Motor-rijwielen.	Rijtuigen op twee wielen.	Andere rijtuigen.	Automobielen.	Autoletten.				
guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
757,—	976,95	—	260,70	242,67	—	3 824,—	—	26 159,50	3 016,10	23 143,40	137,34
1 065,50	1 086,10	—	42,30	302,—	16,—	1 852,—	—	23 804,79	668,14	23 136,65	60,91
4 321,50	659,65	—	105,30	3 125,82	64,—	2 536,—	—	24 732,73	1 164,60	23 568,13	33,86
6 144,—	2 722,70	—	408,30	3 670,49	80,—	8 212,—	—	74 697,02	4 848,84	69 848,18	232,11
101,—	1 050,30	—	54,—	46,—	16,—	384,—	—	18 420,58	1 313,06	17 107,52	71,59
122,—	223,60	—	—	8,—	—	144,—	—	6 830,24	209,40	6 620,84	84,92
6,—	100,10	—	—	—	—	48,—	—	2 508,18	58,94	2 449,24	1,20
229,—	1 374,—	—	54,—	54,—	16,—	576,—	—	27 759,—	1 581,40	26 177,60	157,71
590,83	188,15	—	104,17	40,—	—	740,—	—	7 598,54	895,36	6 703,18	10,40
408,—	348,—	—	36,—	16,—	—	144,—	—	6 224,46	—	6 224,46	—
237,50	102,—	—	18,—	24,—	—	144,—	—	2 132,75	3,50	2 129,25	—
1 236,33	638,15	—	158,17	80,—	—	1 028,—	—	15 955,75	898,86	15 056,89	10,40
64,50	209,—	—	166,50	32,—	—	2 312,—	—	8 355,34	1 287,68	7 067,66	4,35
284,—	998,50	—	36,—	184,—	—	1 084,—	—	12 338,21	96,66	12 241,55	4,80
846,—	356,50	—	39,—	522,—	16,—	1 460,—	—	10 340,50	247,68	10 092,82	2,74
1 194,50	1 564,—	—	241,50	738,—	16,—	4 856,—	—	31 034,05	1 632,02	29 402,03	11,89
5 724,33	23 329,17	18,—	8 745,37	3 474,69	712,—	119 490,—	240,—	641 345,93	71 854,18	569 491,75	2 465,14
3 252,—	11 741,12	—	1 860,60	1 930,—	300,—	22 268,—	24,—	369 634,79	7 292,10	362 342,69	682,81
8 259,60	4 667,60	—	849,60	5 187,82	112,—	14 476,—	24,—	161 401,77	5 129,19	156 272,58	270,87
17 235,93	39 737,89	18,—	11 455,57	10 592,51	1 124,—	156 234,—	288,—	1 172 382,49	84 275,47	1 088 107,02	3 418,82

Gewesten.	Landaard der aangeslagenen.		Aantal aangeslagenen. In Ned.-Indië wonenden of gevestigden.	Buiten Ned.-Indië wonenden of gevestigden. Deelgerechtigden in de winst van eene in Ned.-Indië gevestigde firma, reederij of kongsie.	Verzekeraars.	Alle anderen.	Bedrag van den … in Ned.-Indië wonenden of gevestigden: naar het zuiver inkomen (artt. 18 en 21).	naar de extra winst (art. 22).	naar de overwinst (art. 26).	buiten Ned.-Indië … naar het zuiver inkomen (art. 27).	naar de winst berekend ingevolge art. 28 (verzekeraars).
							JAVA EN				
							guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
Bant m. .	Europeanen . .	hfds.	276	—	—	—	62 296,67	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	14 543,44	—	—	—	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	1 612	—	—	—	26 674,92	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	4 770,48	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	22 391	—	—	—	74 040,86	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	5 902,06	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	24 279	—	—	—	163 012,45	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	25 215,98	—	—	—	—
Batavia . .	Europeanen . .	hfds.	15 817	87	—	233	3 862 909,17	—	—	848 085,80	—
		opc.	—	—	—	—	926 310,80	—	—	203 540,46	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	27 132	68	—	58	870 024,64	—	—	7 574,29	—
		opc.	—	—	—	—	173 942,50	—	—	1 812,06	—
	Inlanders . . .	hfds.	66 023	—	—	—	380 116,16	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	42 235,80	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	108 972	155	—	291	5 113 049,97	—	—	855 660,09	—
		opc.	—	—	—	—	1 142 489,10	—	—	205 352,52	—
Buitenzorg	Europeanen . .	hfds.	1 640	—	—	19	406 552,53	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	97 600,81	—	—	—	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	3 015	—	—	—	114 989,29	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	24 681,23	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	26 123	—	—	—	85 785,27	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	6 750,71	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	30 778	—	—	19	607 327,09	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	129 032,75	—	—	—	—
Krawang .	Europeanen . .	hfds.	496	—	—	—	137 484,23	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	32 974,85	—	—	—	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	2 788	—	—	5	39 579,29	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	6 311,35	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	14 099	—	—	—	60 062,78	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	5 355,12	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	17 383	—	—	5	237 126,30	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	44 641,32	—	—	—	—

over 1927 (verbeterde opgaven).

Aanslag voor: wonenden of gevestigden: naar het zuiver inkomen (artt. 30, 33 en 78).	naar de extra winst (art. 31).	naar de overwinst (art. 32).	Totaal bedrag van den aanslag.	Ontheffingen voor: in Ned.-Indië wonenden of gevestigden, ingevolge: art. 82.	art. 83 (1).	art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.	buiten Ned.-Indië wonenden of gevestigden, ingevolge: art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.	Werkelijk te heffen bedrag.	Bedrag van de belasting gemiddeld per hoofd.
MADOERA.													
guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
—	—	—	62 296,67	—	3 525,11	348,66	—	—	—	—	—	58 422,90	211,68
—	—	—	14 543,44	—	846,03	83,68	—	—	—	—	—	13 613,73	49,32
—	—	—	26 674,92	—	—	11,47	—	—	—	—	—	26 663,45	16,54
—	—	—	4 770,48	—	—	3,41	—	—	—	—	—	4 767,07	2,95
—	—	—	74 040,86	—	—	332,85	—	—	—	—	—	73 708,01	3,28
—	—	—	5 902,06	—	—	61,59	—	—	—	—	—	5 840,47	0,26
—	—	—	163 012,45	—	3 525,11	692,98	—	—	—	—	—	158 794,36	6,54
—	—	—	25 215,98	—	846,03	148,68	—	—	—	—	—	24 221,27	0,99
63 853,01	—	—	4 774 847,98	—	262 918,27	16 001,13	—	—	305,47	—	—	4 495 623,11	278,59
15 280,67	—	—	1 145 131,93	—	63 156,34	3 863,94	—	—	73,31	—	—	1 078 038,34	66,80
27 827,29	—	—	905 426,22	—	40,82	9 914,53	—	—	—	—	—	895 470,87	32,85
5 645,05	—	—	181 399,61	—	9,79	2 414,71	—	—	—	—	—	178 975,11	6,56
—	—	—	380 116,16	—	297,28	1 045,37	—	—	—	—	—	378 773,51	5,74
—	—	—	42 235,80	—	71,34	282,31	—	—	—	—	—	41 882,15	0,63
91 680,30	—	—	6 060 390,36	—	263 256,37	26 961,03	—	—	305,47	—	—	5 769 867,49	52,95
20 925,72	—	—	1 368 767,34	—	63 237,47	6 560,96	—	—	73,31	—	—	1 298 895,60	11,92
912,85	—	—	407 465,38	—	35 042,98	1 228,74	—	—	—	—	—	371 193,66	223,74
215,48	—	—	97 816,29	—	8 407,51	300,03	—	—	—	—	—	89 108,75	53,71
—	—	—	114 989,29	—	—	1 256,44	—	—	—	—	—	113 732,85	37,72
—	—	—	24 681,23	—	—	116,93	—	—	—	—	—	24 564,30	8,15
—	—	—	85 785,27	—	—	4 497,59	—	—	—	—	—	81 287,68	3,11
—	—	—	6 750,71	—	—	175,90	—	—	—	—	—	6 574,81	0,25
912,85	—	—	608 239,94	—	35 042,98	6 982,77	—	—	—	—	—	566 214,19	18,39
215,48	—	—	129 248,23	—	8 407,51	592,86	—	—	—	—	—	120 247,86	3,90
—	—	—	137 484,23	—	5 616,79	443,24	—	—	—	—	—	131 424,20	264,96
—	—	—	32 974,85	—	1 375,59	106,36	—	—	—	—	—	31 492,90	63,49
372,—	—	—	39 951,29	—	—	—	—	—	—	—	—	39 951,29	14,34
89,28	—	—	6 400,63	—	—	—	—	—	—	—	—	6 400,63	2,29
—	—	—	60 062,78	—	—	213,43	—	—	—	—	—	59 849,35	4,24
—	—	—	5 355,12	—	—	52,69	—	—	—	—	—	5 302,43	0,38
372,—	—	—	237 498,30	—	5 616,79	656,67	—	—	—	—	—	231 224,84	13,29
89,28	—	—	44 730,60	—	1 375,59	159,05	—	—	—	—	—	43 195,96	2,48

Gewesten.	Landaard der aangeslagenen.		Aantal aangeslagenen. In Ned.-Indië wonenden of gevestigden.	Buiten Ned.-Indië wonenden of gevestigden. Deelgerechtigden in de winst van eene in Ned.-Indië gevestigde firma, rederij of kongsie.	Verzekeraars.	Alle anderen.	Bedrag van den … in Ned.-Indië wonenden of gevestigden: naar het zuiver inkomen (artt. 18 en 21).	naar de extra winst (art. 22).	naar de overwinst (art. 26).	buiten Ned.-Indië … naar het zuiver inkomen (art. 27).	naar de winst berekend ingevolge art. 28 (verzekeraars).
							guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
Cheribon .	Europeanen . .	hfds.	947	—	—	9	164 416,84	—	—	1 316,30	—
		opc.	—	—	—	—	39 453,11	—	—	315,55	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	4 786	—	—	—	106 429,92	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	21 037,65	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	33 017	—	—	—	131 422,69	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	11 689,57	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	38 750	—	—	9	402 269,45	—	—	1 316,30	—
		opc.	—	—	—	—	72 180,33	—	—	315,55	—
Indramajoe. . . .	Europeanen . .	hfds.	209	—	—	—	49 300,26	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	11 819,49	—	—	—	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	2 141	—	—	—	28 766,55	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	5 260,34	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	17 576	—	—	—	61 085,42	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	4 782,79	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	19 926	—	—	—	139 152,23	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	21 862,62	—	—	—	—
West-Priangan .	Europeanen . .	hfds.	1 469	—	—	8	403 442,54	—	—	114,60	—
		opc.	—	—	—	—	96 694,45	—	—	27,50	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	3 209	—	—	—	102 660,41	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	21 504,52	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	65 879	—	—	—	183 191,40	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	9 782,88	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	70 557	—	—	8	689 294,35	—	—	114,60	—
		opc.	—	—	—	—	127 981,85	—	—	27,50	—
Midden-Priangan.	Europeanen . .	hfds.	7 440	—	—	86	1 585 049,07	—	—	25 862,80	—
		opc.	—	—	—	—	379 709,66	—	—	6 207,07	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	6 735	—	—	18	195 760,16	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	40 508,43	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	97 957	—	—	5	355 985,84	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	36 095,83	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	112 132	—	—	109	2 136 795,07	—	—	25 862,80	—
		opc.	—	—	—	—	456 313,92	—	—	6 207,07	—
Oost-Priangan .	Europeanen . .	hfds.	720	—	—	1	137 417,73	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	32 906,31	—	—	—	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	2 206	—	—	2	66 633,44	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	13 343,67	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	114 703	—	—	—	223 337,96	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	12 271,14	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	117 629	—	—	3	427 389,13	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	58 521,12	—	—	—	—

aanslag voor:			Totaal bedrag van den aanslag.	Ontheffingen voor:								Werkelijk te heffen bedrag.	Bedrag van de belasting gemiddeld per hoofd.
wonenden of gevestigden:				in Ned.-Indië wonenden of gevestigden, ingevolge:					buiten Ned.-Indië wonenden of gevestigden, ingevolge:				
naar het zuiver inkomen (artt. 30, 33 en 78).	naar de extra winst (art. 31).	naar de overwinst (art. 32).		art. 82.	art. 83 (1).	art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.	art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.		
guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
97,46	—	—	165,830,60	—	3 413,48	2 207,07	—	—	—	—	—	160 210,05	167,58
21,48	—	—	39 790,14	—	819,34	546,21	—	—	—	—	—	38 424,59	40,19
—	—	—	106 429,92	—	—	297,25	—	—	—	—	—	106 132,67	22,18
—	—	—	21 037,65	—	—	85,92	—	—	—	—	—	20 951,73	4,38
—	—	—	131 422,69	—	—	220,47	—	—	—	—	—	131 202,22	3,97
—	—	—	11 689,57	—	—	51,72	—	—	—	—	—	11 637,85	0,35
97,46	—	—	403 683,21	—	3 413,48	2 724,79	—	—	—	—	—	397 544,94	10,26
21,48	—	—	72 517,36	—	819,34	683,85	—	—	—	—	—	71 014,17	1,83
—	—	—	49 300,26	—	600,20	342,48	—	—	—	—	—	48 357,58	231,37
—	—	—	11 819,49	—	144,04	84,06	—	—	—	—	—	11 591,39	55,46
—	—	—	28 766,55	—	—	1,94	—	—	—	—	—	28 764,61	13,43
—	—	—	5 260,34	—	—	—	—	—	—	—	—	5 260,34	2,46
—	—	—	61 085,42	—	—	263,10	—	—	—	—	—	60 822,32	3,46
—	—	—	4 782,79	—	—	43,20	—	—	—	—	—	4 739,59	0,27
—	—	—	139 152,23	—	600,20	607,52	—	—	—	—	—	137 944,51	6,92
—	—	—	21 862,62	—	144,04	127,26	—	—	—	—	—	21 591,32	1,08
144,50	—	—	403 701,64	—	25 060,18	1 302,06	—	—	—	—	—	377 339,40	255,46
34,68	—	—	96 756,63	—	6 013,02	321,38	—	—	—	—	—	90 422,23	61,22
—	—	—	102 660,41	—	—	—	—	—	—	—	—	102 660,41	31,99
—	—	—	21 504,52	—	—	—	—	—	—	—	—	21 504,52	6,70
—	—	—	183 191,40	—	—	49,80	—	—	—	—	—	183 141,60	2,78
—	—	—	9 782,88	—	—	11,94	—	—	—	—	—	9 770,94	0,15
144,50	—	—	689 553,45	—	25 060,18	1 351,86	—	—	—	—	—	663 141,41	9,39
34,68	—	—	128 044,03	—	6 013,02	333,32	—	—	—	—	—	121 697,69	1,72
4 280,60	—	—	1 615 192,47	—	117 613,54	9 072,22	—	—	—	—	—	1 488 506,71	197,78
1 024,63	—	—	386 941,36	—	28 235,29	2 249,60	—	—	—	—	—	356 456,47	47,36
2 073,30	—	—	197 833,46	—	127,05	310,44	—	—	—	—	—	197 395,97	29,23
497,58	—	—	41 006,01	—	30,47	87,65	—	—	—	—	—	40 887,89	6,05
332,45	—	—	356 318,29	—	773,10	962,30	—	—	—	—	—	354 582,89	3,62
79,79	—	—	36 175,62	—	125,21	158,45	—	—	—	—	—	35 891,96	0,37
6 686,35	—	—	2 169 344,22	—	118 513,69	10 344,96	—	—	—	—	—	2 040 485,57	18,18
1 602,—	—	—	464 122,99	—	28 390,97	2 495,70	—	—	—	—	—	433 236,32	3,86
90,—	—	—	137 507,73	—	6 261,38	955,14	—	—	—	—	—	130 291,21	180,71
21,60	—	—	32 927,91	—	1 502,74	229,89	—	—	—	—	—	31 195,28	43,27
78,—	—	—	66 711,44	—	—	436,04	—	—	—	—	—	66 275,40	30,02
18,72	—	—	13 362,39	—	—	104,68	—	—	—	—	—	13 257,71	6,—
—	—	—	223 337,96	—	—	589,25	—	—	—	—	—	222 748,71	1,94
—	—	—	12 271,14	—	—	147,19	—	—	—	—	—	12 123,95	0,11
168,—	—	—	427 557,13	—	6 261,38	1 980,43	—	—	—	—	—	419 315,32	3,56
40,32	—	—	58 561,44	—	1 502,74	481,76	—	—	—	—	—	56 576,94	0,48

Gewesten.	Landaard der aangeslagenen.		Aantal aangeslagenen.				Bedrag van de				
			In Ned.-Indië wonenden of gevestigden.	Buiten Ned.-Indië wonenden of gevestigden.			in Ned.-Indië wonenden of gevestigden:			buiten Ned.-Indi	
				Deelgerechtigden in de winst van eene in Ned.-Indië gevestigde firma, reederij of kongsie.	Verzekeraars.	Alle anderen.	naar het zuiver inkomen (artt. 18 en 21).	naar de extra winst (art. 22).	naar de overwinst (art. 26).	naar het zuiver inkomen (art. 27).	naar de winst berekend ingevolge art. 28 (verzekeraars).
							guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
Pekalongan .	Europeanen . .	hfds.	1 421	—	—	5	289 653,85	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	69 595,51	—	—	—	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	5 331	—	—	2	134 681,04	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	27 360,10	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	84 311	—	—	—	270 862,66	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	19 244,68	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	91 063	—	—	7	695 197,55	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	116 200,29	—	—	—	—
Semarang.	Europeanen . .	hfds.	5 463	71	—	10	1 262 709,25	—	—	159 721,35	—
		opc.	—	—	—	—	302 361,59	—	—	38 330,01	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	8 856	4	—	11	282 355,13	—	—	1 380,20	—
		opc.	—	—	—	—	58 797,16	—	—	331,24	—
	Inlanders . . .	hfds.	48 520	—	—	51	220 645,99	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	23 796,58	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	62 839	75	—	72	1 765 710,37	—	—	161 101,55	—
		opc.	—	—	—	—	384 955,33	—	—	38 661,25	—
Rembang .	Europeanen . .	hfds.	502	—	—	—	119 691,64	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	28 668,88	—	—	—	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	1 776	—	—	—	34 908,17	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	6 984,41	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	18 153	—	—	—	73 653,51	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	6 736,63	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	20 431	—	—	—	228 253,32	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	42 389,92	—	—	—	—
Soerabaja .	Europeanen . .	hfds.	11 675	65	—	203	2 841 845,68	—	—	123 277,33	—
		opc.	—	—	—	—	682 312,38	—	—	29 587,52	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	16 794	39	—	359	864 653,39	—	—	37 107,50	—
		opc.	—	—	—	—	185 223,01	—	—	8 783,23	—
	Inlanders . . .	hfds.	142 851	—	—	2	644 957,57	—	—	16,—	—
		opc.	—	—	—	—	59 273,45	—	—	3,84	—
	Totaal . . .	hfds.	171 320	104	—	564	4 351 456,64	—	—	160 400,83	—
		opc.	—	—	—	—	926 808,84	—	—	38 374,59	—
Pasoeroean . .	Europeanen . .	hfds.	4 562	—	—	47	986 568,21	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	236 138,91	—	—	—	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	8 629	—	—	9	216 395,18	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	41 658,—	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	99 006	—	—	—	357 172,43	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	25 593,78	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	112 197	—	—	56	1 560 135,82	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	303 390,69	—	—	—	—

aanslag voor: wonenden of gevestigden: naar het zuiver inkomen (artt. 30, 33 en 78).	naar de extra winst (art. 31).	naar de overwinst (art. 32).	Totaal bedrag van den aanslag.	Ontheffingen voor: in Ned.-Indië wonenden of gevestigden, ingevolge: art. 82.	art. 83 (1).	art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.	buiten Ned.-Indië wonenden of gevestigden, ingevolge: art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.	Werkelijk te heffen bedrag.	Bedrag van de belasting gemiddeld per hoofd.
guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
152,10	—	—	289 805,95	—	8 925,74	1 052,69	—	—	—	—	—	279 827,52	196,23
36,50	—	—	69 632,01	—	2 138,53	254,93	—	—	—	—	—	67 238,55	47,15
10,20	—	—	134 691,24	—	12,—	664,60	—	—	—	—	—	134 014,64	25,12
2,44	—	—	27 362,54	—	—	159,50	—	—	—	—	—	27 203,04	5,10
—	—	—	270 862,66	—	33,72	897,22	—	—	—	—	—	269 931,72	3,20
—	—	—	19 244,68	—	10,51	58,64	—	—	—	—	—	19 175,53	0,23
162,30	—	—	695 359,85	—	8 971,46	2 614,51	—	—	—	—	—	683 773,88	7,51
38,94	—	—	116 239,23	—	2 149,04	473,07	—	—	—	—	—	113 617,12	1,24
208,05	—	—	1 422 638,65	—	99 863,28	8 096,35	—	—	—	—	—	1 314 679,02	237,13
44,12	—	—	340 735,72	—	23 961,36	1 962,56	—	—	—	—	—	314 811,80	56,78
6 982,90	—	—	290 718,23	—	185,37	1 729,85	—	—	—	—	—	288 803,01	32,55
1 675,88	—	—	60 804,28	—	38,30	424,25	—	—	—	—	—	60 341,73	6,12
97,20	—	—	220 743,19	—	—	805,13	—	—	—	—	—	219 938,06	4,53
19,14	—	—	23 815,72	—	—	125,53	—	—	—	—	—	23 690,19	0,45
7 288,15	—	—	1 934 100,07	—	100 048,65	10 631,33	—	—	—	—	—	1 823 420,09	28,95
1 739,14	—	—	425 355,72	—	23 999,66	2 512,34	—	—	—	—	—	398 843,72	6,33
—	—	—	119 691,64	—	3 683,70	183,80	—	—	—	—	—	115 824,14	230,72
—	—	—	28 668,88	—	884,02	46,46	—	—	—	—	—	27 738,40	55,25
—	—	—	34 908,17	—	—	—	—	—	—	—	—	34 908,17	19,65
—	—	—	6 984,41	—	—	—	—	—	—	—	—	6 984,41	3,93
—	—	—	73 653,51	—	—	77,32	—	—	—	—	—	73 576,19	4,05
—	—	—	6 736,63	—	—	16,13	—	—	—	—	—	6 720,50	0,37
—	—	—	228 253,32	—	3 683,70	261,12	—	—	—	—	—	224 308,50	10,98
—	—	—	42 389,92	—	884,02	62,59	—	—	—	—	—	41 443,31	2,03
118 252,92	—	—	3 083 375,93	—	225 556,36	16 768,14	—	—	—	—	—	2 841 051,43	237,89
28 354,88	—	—	740 254,78	—	54 194,91	4 005,42	—	—	—	—	—	682 054,45	57,11
29 949,77	—	—	931 710,66	7,64	179,35	23 919,24	—	—	—	—	—	907 604,43	52,79
7 187,05	—	—	201 193,29	1,84	43,06	5 747,54	—	—	—	—	—	195 400,85	11,36
78,—	—	—	645 051,57	570,60	61,51	1 938,22	—	—	—	—	—	642 481,24	4,49
18,72	—	—	59 296,01	136,94	14,75	218,65	—	—	—	—	—	58 925,67	0,41
148 280,69	—	—	4 660 138,16	578,24	225 797,22	42 625,60	—	—	—	—	—	4 391 137,10	25,53
35 560,65	—	—	1 000 744,08	138,78	54 252,72	9 971,61	—	—	—	—	—	936 380,97	5,44
3 097,21	—	—	989 665,42	—	45 359,70	6 925,56	—	—	—	—	—	937 380,16	203,38
741,70	—	—	236 880,61	—	11 042,76	1 677,84	—	—	—	—	—	224 160,01	48,63
1 551,60	—	—	217 946,78	—	12,40	227,13	—	—	—	—	—	217 707,25	25,23
372,38	—	—	42 030,38	—	2,98	57,04	—	—	—	—	—	41 970,36	4,86
—	—	—	357 172,43	—	—	817,41	—	—	—	—	—	356 355,02	3,59
—	—	—	25 593,78	—	—	193,92	—	—	—	—	—	25 399,86	0,25
4 648,81	—	—	1 564 784,63	—	45 372,10	7 970,10	—	—	—	—	—	1 511 442,43	13,46
1 114,08	—	—	304 504,77	—	11 045,74	1 928,80	—	—	—	—	—	291 530,23	2,59

Gewesten.	Landaard der aangeslagenen.		Aantal aangeslagenen. In Ned.-Indië wonenden of gevestigden.	Buiten Ned.-Indië wonenden of gevestigden. Deelgerechtigden in de winst van eene in Ned.-Indië gevestigde firma, reederij of kongsie.	Verzekeraars.	Alle anderen.	Bedrag van den aanslag in Ned.-Indië wonenden of gevestigden: naar het zuiver inkomen (artt. 18 en 21).	naar de extra winst (art. 22).	naar de overwinst (art. 26).	buiten Ned.-Indië: naar het zuiver inkomen (art. 27).	naar de winst berekend ingevolge art. 28 (verzekeraars).
							guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
Besoeki . .	Europeanen . .	hfds.	1 831	—	—	6	511 448,61	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	122 599,47	—	—	—	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	5 984	—	—	1	102 681,97	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	16 786,40	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	46 659	—	—	—	202 687,87	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	16 067,45	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	54 474	—	—	7	816 818,45	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	155 453,32	—	—	—	—
Banjoemas . . .	Europeanen . .	hfds.	924	—	—	6	168 394,37	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	40 306,26	—	—	—	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	3 358	—	—	2	84 566,18	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	17 130,47	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	22 854	—	—	4	118 854,15	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	12 260,73	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	27 136	—	—	12	371 814,70	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	69 697,46	—	—	—	—
Kedoe . . .	Europeanen . .	hfds.	1 768	—	—	2	237 130,09	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	56 689,77	—	—	—	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	4 731	—	—	—	130 728,34	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	25 592,25	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	37 868	—	—	—	167 193,95	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	15 713,17	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	44 367	—	—	2	535 052,38	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	97 995,19	—	—	—	—
Jogjakarta.	Europeanen . .	hfds.	2 150	—	—	27	525 556,—	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	178 130,77	—	—	—	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	2 940	—	—	4	79 379,49	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	23 766,90	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	2 804	—	—	—	26 480,58	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	5 430,48	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	7 894	—	—	31	631 416,07	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	207 328,15	—	—	—	—
Soerakarta.	Europeanen . .	hfds.	2 039	—	—	10	332 878,28	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	112 336,56	—	—	—	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	4 566	—	—	3	94 112,56	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	25 372,79	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	2 462	—	—	—	27 419,59	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	5 740,89	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	9 067	—	—	13	454 410,43	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	143 450,24	—	—	—	—

aanslag voor: in Ned.-Indië wonenden of gevestigden: naar het zuiver inkomen (artt. 30, 33 en 78).	naar de extra winst (art. 31).	naar de overwinst (art. 32).	Totaal bedrag van den aanslag.	Ontheffingen voor: in Ned.-Indië wonenden of gevestigden, ingevolge: art. 82.	art. 83 (1).	art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.	buiten Ned.-Indië wonenden of gevestigden, ingevolge: art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.	Werkelijk te heffen bedrag.	Bedrag van de belasting gemiddeld per hoofd.
guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
214,89	—	—	511 663,50	—	40 211,60	1 331,23	—	—	—	—	—	470 120,67	255,92
36,59	—	—	122 636,06	—	9 650,93	321,32	—	—	—	—	—	112 663,81	61,33
32,26	—	—	102 714,23	—	74,65	24,69	—	—	—	—	—	102 614,89	17,15
7,74	—	—	16 794,14	—	17,92	—	—	—	—	—	—	16 776,22	2,80
—	—	—	202 687,87	—	—	1 789,13	—	—	—	—	—	200 898,74	4,31
—	—	—	16 067,45	—	—	231,01	—	—	—	—	—	15 836,44	0,34
247,15	—	—	817 065,60	—	40 286,25	3 145,05	—	—	—	—	—	773 634,30	14,20
44,33	—	—	155 497,65	—	9 668,85	552,33	—	—	—	—	—	145 276,47	2,67
139,50	—	—	168 533,87	—	5 765,31	926,99	—	—	—	—	—	161 841,57	174,02
31,32	—	—	40 337,58	—	1 383,70	222,90	—	—	—	—	—	38 730,98	41,65
3,22	—	—	84 569,40	—	—	1 676,26	—	—	—	—	—	82 893,14	24,67
—	—	—	17 130,47	—	—	395,42	—	—	—	—	—	16 735,05	4,98
161,55	—	—	119 015,70	—	—	937,63	—	—	—	—	—	118 078,07	5,17
26,77	—	—	12 287,50	—	—	97,30	—	—	—	—	—	12 190,20	0,56
304,27	—	—	372 118,97	—	5 765,31	3 540,88	—	—	—	—	—	362 812,78	13,33
58,09	—	—	69 755,55	—	1 383,70	715,62	—	—	—	—	—	67 656,23	2,49
57,—	—	—	237 187,09	—	13 988,99	1 465,47	—	—	—	—	—	221 732,63	125,27
13,68	—	—	56 703,45	—	3 357,24	365,75	—	—	—	—	—	52 980,46	29,92
—	—	—	130 728,34	—	513,03	20,04	—	—	—	—	—	130 195,27	27,52
—	—	—	25 592,25	—	121,67	3,46	—	—	—	—	—	25 467,12	5,38
—	—	—	167 193,95	—	591,05	435,35	—	—	—	—	—	166 167,55	4,39
—	—	—	15 713,17	—	141,49	92,26	—	—	—	—	—	15 479,42	0,41
57,—	—	—	535 109,38	—	15 093,07	1 920,86	—	—	—	—	—	518 095,45	11,67
13,68	—	—	98 008,87	—	3 620,40	461,47	—	—	—	—	—	93 927,—	2,11
3 206,78	—	—	528 762,78	—	11 604,77	1 983,19	—	—	—	—	—	515 174,82	236,64
767,17	—	—	178 897,94	—	3 934,06	697,75	—	—	—	—	—	174 266,13	80,05
177,—	—	—	79 556,49	—	134,49	166,27	—	—	—	—	—	79 255,73	26,92
36,—	—	—	23 802,90	—	40,09	36,56	—	—	—	—	—	23 726,25	8,06
—	—	—	26 480,58	—	—	212,90	—	—	—	—	—	26 267,68	9,37
—	—	—	5 430,48	—	—	51,24	—	—	—	—	—	5 379,24	1,92
3 383,78	—	—	634 799,85	—	11 739,26	2 362,36	—	—	—	—	—	620 698,23	78,32
803,17	—	—	208 131,32	—	3 974,15	785,55	—	—	—	—	—	203 371,62	25,66
103,88	—	—	332 982,16	—	9 049,88	2 297,24	—	—	—	—	—	321 635,04	156,97
27,42	—	—	112 363,98	—	3 076,90	902,66	—	—	—	—	—	108 384,42	52,89
410,02	—	—	94 522,58	—	333,45	574,83	—	—	—	—	—	93 614,30	20,49
139,40	—	—	25 512,19	—	121,47	162,94	—	—	—	—	—	25 227,78	5,52
—	—	—	27 419,59	—	137,35	450,78	—	—	—	—	—	26 831,46	10,90
—	—	—	5 740,89	—	46,70	133,93	—	—	—	—	—	5 560,26	2,30
513,90	—	—	454 924,33	—	9 520,68	3 322,85	—	—	—	—	—	442 080,80	48,69
166,82	—	—	143 617,06	—	3 245,07	1 199,53	—	—	—	—	—	139 172,46	15,33

Gewesten.	Landaard der aangeslagenen.		Aantal aangeslagenen. In Ned.-Indië wonenden of gevestigden.	Buiten Ned.-Indië wonenden of gevestigden. Deelgerechtigden in de winst van eene in Ned.-Indië gevestigde firma, reederij of kongsie.	Verzekeraars.	Alle anderen.	Bedrag van (aan)slag … in Ned.-Indië wonenden of gevestigden: naar het zuiver inkomen (artt. 18 en 21).	naar de extra winst (art. 22).	naar de overwinst (art. 26).	buiten Ned.-(I…) … (won)end(en …): naar het zuiver inkomen (art. 27).	naar d… winst bereke… ingevol… art. 28 (… zekeraa…	…aar … zuiv… inkom… (a)tt. … en 7…
							guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	gul…
Madioen. .	Europeanen . .	hfds.	1 108	—	—	5	126 031,45	—	—	40,39	—	4…
		opc.	—	—	—	—	30 066,11	—	—	6,55	—	
	Vr. Oosterlingen	hfds.	2 106	—	—	—	42 262,35	—	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	7 878,67	—	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	26 347	—	—	—	127 199,09	—	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	12 299,50	—	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	29 561	—	—	5	295 492,89	—	—	—	—	4…
		opc.	—	—	—	—	50 244,28	—	—	—	—	
Kediri . . .	Europeanen . .	hfds.	1 852	—	—	21	436 095,12	—	—	—	—	1 60…
		opc.	—	—	—	—	105 610,89	—	—	—	—	4…
	Vr. Oosterlingen	hfds.	5 941	—	—	—	819 039,26	—	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	190 400,40	—	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	57 095	—	—	—	214 500,84	—	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	14 648,61	—	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	64 888	—	—	21	1 469 635,22	—	—	—	—	1 6…
		opc.	—	—	—	—	310 659,90	—	—	—	—	4…
Madoera. .	Europeanen . .	hfds.	348	—	—	—	38 585,62	—	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	9 227,24	—	—	—	—	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	1 423	—	—	—	23 921,12	—	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	4 448,77	—	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	62 134	—	—	—	213 548,58	—	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	12 534,88	—	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	63 905	—	—	—	276 055,32	—	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	26 210,89	—	—	—	—	—
Totalen v. Java en Madoera.	Europeanen . .	hfds.	64 657	223	—	698	14 685 457,21	—	—	1 158 378,18	—	…96 4…
		opc.	—	—	—	—	3 606 057,26	—	—	278 008,11	—	…47 1…
	Vr. Oosterlingen	hfds.	126 059	111	—	474	4 461 202,80	—	—	46 061,99	—	…69 4…
		opc.	—	—	—	—	942 759,50	—	—	10 926,53	—	…15 6…
	Inlanders . . .	hfds.	1 108 832	—	—	62	4 220 205,19	—	—	16,—	—	6…
		opc.	—	—	—	—	364 206,73	—	—	3,84	—	1…
	Totaal . . .	hfds.	1 299 548	334	—	1 234	23 366 865,20	—	—	1 204 456,17	—	…66 5…
		opc.	—	—	—	—	4 913 023,49	—	—	288 938,48	—	62 9…

ag van…	…slag voor:				Ontheffingen voor:									
Ned.-…	…nenden of gevestigden:			Totaal bedrag van den aanslag.	in Ned.-Indië wonenden of gevestigden, ingevolge:					buiten Ned.-Indië wonenden of gevestigden, ingevolge:			Werkelijk te heffen bedrag.	Bedrag van de belasting gemiddeld per hoofd.
naar d… winst bereke… ingevol… rt. 28 (… ekeraa…	naar het zuiver inkomen (artt. 30, 33 en 78).	naar de extra winst (art. 31).	naar de overwinst (art. 32).		art. 82.	art. 83 (1).	art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.	art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.		
guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
—	40,39	—	—	126 071,84	—	6 372,78	—	—	—	—	—	—	119 699,06	107,54
—	6,55	—	—	30 072,66	—	1 593,57	—	—	—	—	—	—	28 479,09	25,59
—	—	—	—	42 262,35	—	1 355,75	—	—	—	—	—	—	40 906,60	19,42
—	—	—	—	7 878,67	—	282,92	—	—	—	—	—	—	7 595,75	3,61
—	—	—	—	127 199,09	—	4 892,77	—	—	—	—	—	—	122 306,32	4,64
—	—	—	—	12 299,50	—	397,72	—	—	—	—	—	—	11 901,78	0,45
—	40,39	—	—	295 533,28	—	12 621,30	—	—	—	—	—	—	282 911,98	9,57
—	6,55	—	—	50 250,83	—	2 274,21	—	—	—	—	—	—	47 976,62	1,62
—	1 600,44	—	—	437 695,56	—	12 964,58	1 185,93	—	—	—	—	—	423 545,05	226,13
—	446,40	—	—	106 057,29	—	3 104,10	295,74	—	—	—	—	—	102 657,45	54,81
—	—	—	—	819 039,26	—	78,48	86,44	—	—	—	—	—	818 874,34	137,83
—	—	—	—	190 400,40	—	18,26	22,67	—	—	—	—	—	190 359,47	31,99
—	—	—	—	214 500,84	—	—	529,25	—	—	—	—	—	213 971,59	3,75
—	—	—	—	14 648,61	—	—	63,41	—	—	—	—	—	14 585,20	0,26
—	1 600,44	—	—	1 471 235,66	—	13 043,06	1 801,62	—	—	—	—	—	1 456 390,98	22,44
—	446,40	—	—	311 106,30	—	3 122,36	381,82	—	—	—	—	—	307 602,12	4,74
—	—	—	—	38 585,62	—	902,10	548,22	—	—	—	—	—	37 135,30	106,71
—	—	—	—	9 227,24	—	221,18	133,57	—	—	—	—	—	8 872,49	25,49
—	—	—	—	23 921,12	—	—	24,67	—	—	—	—	—	23 896,45	16,79
—	—	—	—	4 448,77	—	—	3,45	—	—	—	—	—	4 445,32	3,12
—	—	—	—	213 548,58	—	—	1 405,34	—	—	—	—	—	212 143,24	3,41
—	—	—	—	12 534,88	—	—	114,74	—	—	—	—	—	12 420,14	0,91
—	—	—	—	276 055,32	—	902,10	1 978,23	—	—	—	—	—	273 174,99	4,27
—	—	—	—	26 210,89	—	221,18	251,76	—	—	—	—	—	25 737,95	0,40
—	…96 451,58	—	—	16 040 286,97	—	944 300,72	74 665,55	—	—	305,47	—	—	15 021 015,23	229,05
—	…47 104,87	—	—	3 931 170,24	—	229 043,16	18 672,05	—	—	73,31	—	—	3 683 381,72	56,17
—	…69 467,56	—	—	4 576 732,35	7,64	3 046,84	41 342,13	—	—	—	—	—	4 532 335,74	35,79
—	…15 671,52	—	—	969 357,55	1,84	726,93	9 826,13	—	—	—	—	—	958 802,65	7,57
—	669,20	—	—	4 220 890,39	570,60	6 786,78	18 469,84	—	—	—	—	—	4 195 063,17	3,78
—	144,42	—	—	364 354,99	136,94	807,72	2 381,75	—	—	—	—	—	361 028,58	0,32
—	…66 588,34	—	—	24 837 909,71	578,24	954 134,34	134 477,52	—	—	305,47	—	—	23 748 414,14	18,25
—	…62 920,81	—	—	5 264 882,78	138,78	230 577,81	30 879,93	—	—	73,31	—	—	5 003 212,95	3,84

BUITE

Gewesten.	Landaard der aangeslagenen.		Aantal aangeslagenen. In Ned.-Indië wonenden of gevestigden.	Buiten Ned.-Indië wonenden of gevestigden. Deelgerechtigden in de winst van eene in Ned.-Indië gevestigde firma, reederij of kongsie.	Verzekeraars.	Alle anderen.	Bedrag van … in Ned.-Indië wonenden of gevestigden: naar het zuiver inkomen (artt. 18 en 21).	naar de extra winst (art. 22).	naar de overwinst (art. 26).	buiten Ned.-In… naar het zuiver inkomen (art. 27).	naar de winst berekend ingevolge art. 28 (ve… zekeraars
							guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
Sumatra's West-kust. . .	Europeanen . .	hfds.	1 840	—	—	2	282 154,45	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	67 439,14	—	—	—	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	5 235	—	—	—	109 328,59	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	20 720,46	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	381 805	—	—	—	2 143 604,80	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	164 010,94	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	388 880	—	—	2	2 535 087,84	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	252 170,54	—	—	—	—
Tapanoeli.	Europeanen . .	hfds.	356	—	—	—	85 925,21	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	20 607 72	—	—	—	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	1 963	—	—	—	39 872 78	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	6 984,96	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	211 500	—	—	1	996 577,40	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	35 128,04	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	213 819	—	—	1	1 122 375,39	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	62 720,72	—	—	—	—
Benkoelen.	Europeanen . .	hfds.	377	—	—	—	73 720,19	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	17 672,30	—	—	—	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	1 795	—	—	—	35 825,96	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	6 225,66	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	79 640	—	—	—	654 966,03	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	66 726,91	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	81 812	—	—	—	764 512,18	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	90 624,87	—	—	—	—
Lampoengsche Districten .	Europeanen . .	hfds.	338	1	—	—	68 999,99	—	—	600,42	—
		opc.	—	—	—	—	16 499,53	—	—	144,—	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	2 466	4	—	—	45 784,20	—	—	39,—	—
		opc.	—	—	—	—	7 679,05	—	—	5,04	—
	Inlanders . . .	hfds.	79 265	—	—	—	634 881,22	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	67 394,99	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	82 069	5	—	—	749 665,41	—	—	639,42	—
		opc.	—	—	—	—	91 573,57	—	—	149,04	—

GEWESTEN.

aanslag voor: wonenden of gevestigden: naar het zuiver inkomen (artt. 30, 33 en 78).	naar de extra winst (art. 31).	naar de overwinst (art. 32).	Totaal bedrag van den aanslag.	Ontheffingen voor: in Ned.-Indië wonenden of gevestigden, ingevolge: art. 82.	art. 83 (1).	art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.	buiten Ned.-Indië wonenden of gevestigden, ingevolge: art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.	Werkelijk te heffen bedrag.	Bedrag van de belasting gemiddeld per hoofd.
guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
231,—	—	—	282 385,45	—	16 243,70	1 831,92	—	—	—	—	—	264 309,83	143,49
55,44	—	—	67 494,58	—	3 906,23	449,94	—	—	—	—	—	63 138,41	34,28
—	—	—	109 328,59	—	159,16	262,99	—	—	—	—	—	108 906,44	20,80
—	—	—	20 720,46	—	38,20	70,69	—	—	—	—	—	20 611,57	3,93
—	—	—	2 143 604,80	—	109,33	421,70	—	—	—	—	—	2 143 073,77	5,61
—	—	—	164 010,94	—	26,23	69,56	—	—	—	—	—	163 915,15	0,43
231,—	—	—	2 535 318,84	—	16 512,19	2 516,61	—	—	—	—	—	2 516 290,04	6,47
55,44	—	—	252 225,98	—	3 970,66	590,19	—	—	—	—	—	247 665,13	0,64
—	—	—	85 925,21	—	4 297,98	337,80	—	—	—	—	—	81 289,43	228,34
—	—	—	20 607,72	—	1 030,80	81,07	—	—	—	—	—	19 495,85	54,76
—	—	—	39 872,78	—	41,64	31,47	—	—	—	—	—	39 799,67	20,27
—	—	—	6 984,96	—	9,99	7,55	—	—	—	—	—	6 967,42	3,55
9,—	—	—	996 586,40	—	—	152,55	—	—	—	—	—	996 433,85	4,71
—	—	—	35 128,04	—	—	34,60	—	—	—	—	—	35 093,44	0,16
9,—	—	—	1 122 384,39	—	4 339,62	521,82	—	—	—	—	—	1 117 522,95	5,23
—	—	—	62 720,72	—	1 040,79	123,22	—	—	—	—	—	61 556,71	0,28
—	—	—	73 720,19	—	6 382,22	292,88	—	—	—	—	—	67 045,09	177,84
—	—	—	17 672,30	—	1 532,28	71,44	—	—	—	—	—	16 068,58	42,62
—	—	—	35 825,96	—	—	—	—	—	—	—	—	35 825,96	19,96
—	—	—	6 225,66	—	—	—	—	—	—	—	—	6 225,66	3,47
—	—	—	654 966,03	—	—	—	—	—	—	—	—	654 966,03	8,22
—	—	—	66 726,91	—	—	—	—	—	—	—	—	66 726,91	0,84
—	—	—	764 512,18	—	6 382,22	292,88	—	—	—	—	—	757 837,08	9,26
—	—	—	90 624,87	—	1 532,28	71,44	—	—	—	—	—	89 021,15	1,09
—	—	—	69 600,41	—	651,31	1 273,66	—	—	—	—	—	67 675,44	199,63
—	—	—	16 643,53	—	156,32	308,14	—	—	—	—	—	16 179,07	47,72
—	—	—	45 823,20	—	—	—	—	—	—	—	—	45 823,20	18,55
—	—	—	7 684,09	—	—	—	—	—	—	—	—	7 684,09	3,11
—	—	—	634 881,22	—	—	37,40	—	—	—	—	—	634 843,82	8,01
—	—	—	67 394,99	—	—	8,98	—	—	—	—	—	67 386,01	0,85
—	—	—	750 304,83	—	651,31	1 311,06	—	—	—	—	—	748 342,46	9,12
—	—	—	91 722,61	—	156,32	317,12	—	—	—	—	—	91 249,17	1,11

Gewesten.	Landaard der aangeslagenen.		Aantal aangeslagenen. In Ned.-Indië wonenden of gevestigden.	Buiten Ned.-Indië wonenden of gevestigden. Deelgerechtigden in de winst van eene in Ned.-Indië gevestigde firma, reederij of kongsie.	Verzekeraars.	Alle anderen.	Bedrag van den — in Ned.-Indië wonenden of gevestigden: naar het zuiver inkomen (artt. 18 en 21).	naar de extra winst (art. 22).	naar de overwinst (art. 26).	buiten Ned.-Indië — naar het zuiver inkomen (art. 27).	naar de winst berekend ingevolge art. 28 (verzekeraars).
							guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
Palembang	Europeanen . .	hfds.	1 391	—	—	7	373 711,27	—	—	1 055,95	—
		opc.	—	—	—	—	89 894,77	—	—	253,42	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	12 536	—	—	1	273 573,47	—	—	195,80	—
		opc.	—	—	—	—	42 306,18	—	—	46,99	—
	Inlanders . . .	hfds.	252 547	—	—	—	2 232 502,63	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	220 333,33	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	266 474	—	—	8	2 879 787,37	—	—	1 251,75	—
		opc.	—	—	—	—	352 534,28	—	—	300,41	—
Djambi . .	Europeanen . .	hfds.	194	—	—	1	35 716,29	—	—	72,—	—
		opc.	—	—	—	—	8 556,66	—	—	19,44	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	4 986	—	—	—	185 600,49	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	43 236,94	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	53 322	—	—	—	940 601,90	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	173 046,24	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	58 502	—	—	1	1 161 918,68	—	—	72,—	—
		opc.	—	—	—	—	224 839,84	—	—	19,44	—
Atjeh en onderhoorigheden.	Europeanen . .	hfds.	1 243	—	—	1	240 715,03	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	57 663,37	—	—	—	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	7 855	—	—	2	96 395,57	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	10 907,43	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	57 117	—	—	—	239 713,82	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	9 907,04	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	66 215	—	—	3	576 824,42	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	78 477,84	—	—	—	—
Oostkust v. Sumatra.	Europeanen . .	hfds.	4 527	15	—	27	2 685 487,18	—	—	24 140,65	—
		opc.	—	—	—	—	644 295,99	—	—	5 793,74	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	87 347	145	—	—	883 788,27	—	—	54 045,50	—
		opc.	—	—	—	—	97 217,22	—	—	12 967,92	—
	Inlanders . . .	hfds.	254 179	3	—	—	677 009,40	—	—	11,10	—
		opc.	—	—	—	—	16 541,33	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	346 053	163	—	27	4 246 284,85	—	—	78 197,25	—
		opc.	—	—	—	—	758 054,54	—	—	18 761,66	—
Riouw en onderhoorigheden.	Europeanen . .	hfds.	293	5	—	159	86 002,02	—	—	9 366,75	—
		opc.	—	—	—	—	20 844,76	—	—	2 248,01	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	18 891	13	—	784	304 554,93	—	—	896,80	—
		opc.	—	—	—	—	42 897,46	—	—	211,23	—
	Inlanders . . .	hfds.	27 242	—	—	165	122 410,88	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	4 138,22	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	46 426	18	—	1 108	512 967,83	—	—	10 263,55	—
		opc.	—	—	—	—	67 880,44	—	—	2 459,24	—

aanslag voor: wonenden of gevestigden: naar het zuiver inkomen (artt. 30, 33 en 78).	naar de extra winst (art. 31).	naar de overwinst (art. 32).	Totaal bedrag van den aanslag.	Ontheffingen voor: in Ned.-Indië wonenden of gevestigden, ingevolge: art. 82.	art. 83 (1).	art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.	buiten Ned.-Indië wonenden of gevestigden, ingevolge: art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.	Werkelijk te heffen bedrag.	Bedrag van de belasting gemiddeld per hoofd.
guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
915,80	—	—	375 683,02	—	16 976,99	2 449,90	—	—	—	—	—	356 256,13	254,83
219,79	—	—	90 367,98	—	4 219,19	590,06	—	—	—	—	—	85 558,73	61,20
—	—	—	273 769,27	—	41,50	1 310,95	—	—	—	—	—	272 416,82	21,73
—	—	—	42 353,17	—	9,96	314,62	—	—	—	—	—	42 028,59	3,35
—	—	—	2 232 502,63	—	—	748,19	—	—	—	—	—	2 231 754,44	8,84
—	—	—	220 333,33	—	—	186,49	—	—	—	—	—	220 146,84	0,87
915,80	—	—	2 881 954,92	—	17 018,49	4 509,04	—	—	—	—	—	2 860 427,39	10,73
219,79	—	—	353 054,48	—	4 229,15	1.091,17	—	—	—	—	—	347 734,16	1,30
—	—	—	35 788,29	—	2 549,86	1 412,78	—	—	—	—	—	31 825,65	163,21
—	—	—	8 576,10	—	610,04	339,06	—	—	—	—	—	7 627,—	39,11
—	—	—	185 600,49	—	—	—	—	—	—	—	—	185 600,49	37,22
—	—	—	43 236,94	—	—	—	—	—	—	—	—	43 236,94	8,67
—	—	—	940 601,90	—	—	—	—	—	—	—	—	940 601,90	17,64
—	—	—	173 046,24	—	—	—	—	—	—	—	—	173 046,24	3,24
—	—	—	1 161 990,68	—	2 549,86	1 412,78	—	—	—	—	—	1 158 028,04	19,79
—	—	—	224 859,28	—	610,04	339,06	—	—	—	—	—	223 910,18	3,83
99,—	—	—	240 814,03	—	15 916,85	1 126,31	—	—	—	—	—	223 770,87	179,88
23,76	—	—	57 687,13	—	3 856,24	267,91	—	—	—	—	—	53 562,98	43,06
617,80	—	—	97 013,37	—	40,47	43,20	—	—	—	—	—	96 929,70	12,34
148,27	—	—	11 055,70	—	7,70	—	—	—	—	—	—	11 048,—	1,40
—	—	—	239 713,82	—	29,69	66,84	—	—	—	—	—	239 617,29	4,19
—	—	—	9 907,04	—	7,13	15,43	—	—	—	—	—	9 884,48	0,17
716,80	—	—	577 541,22	—	15 987,01	1 236,35	—	—	—	—	—	560 317,86	8,46
172,03	—	—	78 649,87	—	3 871,07	283,34	—	—	—	—	—	74 495,46	1,12
1 856,70	—	—	2 711 493,53	—	191 386,80	2 779,46	—	—	1206,85	—	—	2 516 120,42	550,69
447,76	—	—	650 537,49	—	45 930,99	668,01	—	—	289,65	—	—	603 648,84	132,12
—	—	—	937 833,77	—	301,45	198,74	—	—	—	—	—	937 333,58	10,70
—	—	—	110 185,14	—	13,33	48,88	—	—	—	—	—	110 122,93	1,26
—	—	—	677 020,50	—	140,80	1 547,04	—	—	—	—	—	675 332,66	2,65
—	—	—	16 541,33	—	—	10,14	—	—	—	—	—	16 531,19	0,06
1 865,70	—	—	4 326 347,80	—	191 829,05	4 525,24	—	—	1206,85	—	—	4 128 786,66	11,92
447,76	—	—	777 263,96	—	45 944,32	727,03	—	—	289,65	—	—	730 302,96	2,11
795,—	—	—	96 163,77	—	6 381,28	—	—	—	—	—	—	89 782,49	196,46
36,36	—	—	23 129,13	—	1 536,27	—	—	—	—	—	—	21 592,86	47,25
3 853,63	—	—	309 305,36	—	—	—	—	—	—	—	—	309 305,36	15,71
107,52	—	—	43 216,21	—	—	—	—	—	—	—	—	43 216,21	2,19
630,05	—	—	123 040,93	—	22,65	7,76	—	—	—	—	—	123 010,52	4,49
—	—	—	4 138,22	—	—	—	—	—	—	—	—	4 138,22	0,15
5 278,68	—	—	528 510,06	—	6 403,93	7,76	—	—	—	—	—	522 098,37	10,97
143,88	—	—	70 483,56	—	1 536,27	—	—	—	—	—	—	68 947,29	1,45

Gewesten.	Landaard der aangeslagenen.		Aantal aangeslagenen. In Ned.-Indië wonenden of gevestigden.	Buiten Ned.-Indië wonenden of gevestigden. Deelgerechtigden in de winst van eene in Ned.-Indië gevestigde firma, reederij of kongsie.	Verzekeraars.	Alle anderen.	Bedrag van de aanslagen: in Ned.-Indië wonenden of gevestigden: naar het zuiver inkomen (artt. 18 en 21).	naar de extra winst (art. 22).	naar de overwinst (art. 26).	buiten Ned.-Indië wonenden: naar het zuiver inkomen (art. 27).	naar de winst berekend ingevolge art. 28 (verzekeraars).
							guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
Bangka en onderhoorigheden.	Europeanen . .	hfds.	383	—	—	—	57 614,76	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	13 792,47	—	—	—	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	37 948	—	—	8	289 037,82	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	26 237,77	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	25 077	—	—	—	127 340,21	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	6 759,61	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	63 408	—	—	8	473 992,79	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	46 789,85	—	—	—	—
Billiton . .	Europeanen . .	hfds.	261	—	—	—	99 898,79	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	23 970,98	—	—	—	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	23 034	—	—	—	147 906,80	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	11 329,13	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	11 558	—	—	—	58 595,77	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	4 034,75	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	34 853	—	—	—	306 401,36	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	39 334,86	—	—	—	—
Westerafd. v. Borneo.	Europeanen . .	hfds.	431	—	—	1	68 887,82	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	16 493,88	—	—	—	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	37 491	23	—	815	617 830,37	—	—	1 092,80	—
		opc.	—	—	—	—	75 802,60	—	—	257,95	—
	Inlanders . . .	hfds.	19 912	—	—	—	107 773,87	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	4 324,17	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	57 834	23	—	816	794 492,06	—	—	1 092,80	—
		opc.	—	—	—	—	96 620,65	—	—	257,95	—
Zuider- en Oosterafd. v. Borneo.	Europeanen . .	hfds.	1 961	2	—	6	445 197,96	—	—	942,80	—
		opc.	—	—	—	—	106 804,45	—	—	225,55	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	12 489	—	—	—	205 408,64	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	34 269,85	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	180 365	—	—	—	788 587,33	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	33 824,03	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	194 815	2	—	6	1 439 193,93	—	—	942,80	—
		opc.	—	—	—	—	174 898,33	—	—	225,55	—
Celebes en onderhoorigheden.	Europeanen . .	hfds.	1 447	8	—	17	231 137,08	—	—	18 097,95	—
		opc.	—	—	—	—	55 227,46	—	—	4 343,50	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	8 111	52	—	4	177 918,68	—	—	27 751,80	—
		opc.	—	—	—	—	31 550,14	—	—	6 638,63	—
	Inlanders . . .	hfds.	221 007	—	—	33	820 897,79	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	25 034,60	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	230 565	60	—	54	1 229 953,55	—	—	45 849,75	—
		opc.	—	—	—	—	111 812,20	—	—	10 982,13	—

…n de …-Indi… …r de …nst …zend …volge… (ver…aars)	aanslag voor: wonenden of gevestigden: naar het zuiver inkomen (artt. 30, 33 en 78).	naar de extra winst (art. 31).	naar de overwinst (art. 32).	Totaal bedrag van den aanslag.	Ontheffingen voor: in Ned.-Indië wonenden of gevestigden, ingevolge: art. 82.	art. 83 (1).	art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.	buiten Ned.-Indië wonenden of gevestigden, ingevolge: art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.	Werkelijk te heffen bedrag.	Bedrag van de belasting gemiddeld per hoofd.
ld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	gld.	gld.	guld.	guld.
—	—	—	—	57 614,76	—	2 402,07	676,76	—	—	—	—	—	54 535,93	142,20
—	—	—	—	13 792,47	—	678,40	162,85	—	—	—	—	—	12 951,22	33,77
—	938,30	—	—	289 976,12	—	—	—	—	—	—	—	—	289 976,12	7,63
—	224,55	—	—	26 462,32	—	—	—	—	—	—	—	—	26 462,32	0,69
—	—	—	—	127 340,21	—	—	—	—	—	—	—	—	127 340,21	5,07
—	—	—	—	6 759,61	—	—	—	—	—	—	—	—	6 759,61	0,26
—	938,30	—	—	474 931,09	—	2 402,07	676,76	—	—	—	—	—	471 852,26	7,44
—	224,55	—	—	47 014,40	—	678,40	162,85	—	—	—	—	—	46 173,15	0,73
—	—	—	—	99 898,79	—	7 672,52	632,04	—	—	—	—	—	91 594,23	350,93
—	—	—	—	23 970,98	—	1 841,41	151,68	—	—	—	—	—	21 977,89	84,21
—	—	—	—	147 906,80	—	4 078,—	—	—	—	—	—	—	143 828,80	6,24
—	—	—	—	11 329,13	—	168,58	—	—	—	—	—	—	11 160,55	0,48
—	—	—	—	58 595,77	—	—	54,60	—	—	—	—	—	58 541,17	5,06
—	—	—	—	4 034,75	—	—	13,10	—	—	—	—	—	4 021,65	0,35
—	—	—	—	306 401,36	—	11 750,52	686,64	—	—	—	—	—	293 964,20	8,43
—	—	—	—	39 334,86	—	2 009,99	164,78	—	—	—	—	—	37 160,09	1,07
—	30,—	—	—	68 917,82	—	3 767,72	1 006,26	—	—	—	—	—	64 143,84	148,48
—	7,20	—	—	16 501,08	—	904,29	238,90	—	—	—	—	—	15 357,89	35,55
—	3 296,35	—	—	622 219,52	—	—	2 168,20	—	—	—	—	—	620 051,32	16,17
—	724,—	—	—	76 784,55	—	—	515,58	—	—	—	—	—	76 268,97	1,99
—	—	—	—	107 773,87	—	—	—	—	—	—	—	—	107 773,87	5,41
—	—	—	—	4 324,17	—	—	—	—	—	—	—	—	4 324,17	0,22
—	3 326,35	—	—	798 911,21	—	3 767,72	3 174,46	—	—	—	—	—	791 969,03	13,49
—	731,20	—	—	97 609,80	—	904,29	754,48	—	—	—	—	—	95 951,03	1,63
—	683,90	—	—	446 824,66	—	12 074,96	4 304,90	—	—	—	—	—	430 444,80	218,61
—	164,14	—	—	107 194,14	—	2 896,68	1 036,66	—	—	—	—	—	103 260,80	52,44
—	—	—	—	205 408,64	—	—	35,78	—	—	—	—	—	205 372,86	16,44
—	—	—	—	34 269,85	—	—	—	—	—	—	—	—	34 269,85	2,74
—	—	—	—	788 587,33	—	—	264,82	—	—	—	—	—	788 322,51	4,37
—	—	—	—	33 824,03	—	—	—	—	—	—	—	—	33 824,03	0,19
—	683,90	—	—	1 440 820,63	—	12 074,96	4 605,50	—	—	—	—	—	1 424 140,17	7,31
—	164,14	—	—	175 288,02	—	2 896,68	1 036,66	—	—	—	—	—	171 354,68	0,88
—	6 450,20	—	—	255 685,23	—	12 320,16	910,79	—	—	—	—	—	242 424,28	164,69
—	1 555,97	—	—	61 126,93	—	2 956,78	232,15	—	—	—	—	—	57 938,—	39,36
—	156,—	—	—	205 826,48	—	50,85	400,49	—	—	—	—	—	205 375,14	25,15
—	37,44	—	—	38 226,21	—	5,34	99,70	—	—	—	—	—	38 121,17	4,67
—	51,54	—	—	820 949,33	—	—	97,50	—	—	—	—	—	820 851,83	3,71
—	—	—	—	25 034,60	—	—	23,40	—	—	—	—	—	25 011,20	0,11
—	6 657,74	—	—	1 282 461,04	—	12 371,01	1 438,78	—	—	—	—	—	1 268 651,25	5,49
—	1 593,41	—	—	124 387,74	—	2 962,12	355,25	—	—	—	—	—	121 070,37	0,52

Gewesten.	Landaard der aangeslagenen.		Aantal aangeslagenen. In Ned.-Indië wonenden of gevestigden.	Buiten Ned.-Indië wonenden of gevestigden. Deelgerechtigden in de winst van eene in Ned.-Indië gevestigde firma, reederij of kongsie.	Verzekeraars.	Alle anderen.	Bedrag van d… In Ned.-Indië wonenden of gevestigden: naar het zuiver inkomen (artt. 18 en 21).	naar de extra winst (art. 22).	naar de overwinst (art. 26).	buiten Ned.-Indië wonenden: naar het zuiver inkomen (art. 27).	naar de winst berekend ingevolge art. 28 (verzekeraars)
							guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
Manado . .	Europeanen . .	hfds.	829	—	—	3	108 681,81	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	25 799,96	—	—	—	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	5 721	—	—	16	135 626,60	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	25 780,07	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	85 053	—	—	1	408 513,24	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	27 222,88	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	91 603	—	—	20	652 821,65	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	78 802,91	—	—	—	—
Molukken .	Europeanen . .	hfds.	1 271	—	—	—	156 886,57	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	37 209,35	—	—	—	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	3 932	—	—	—	78 698,10	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	14 790,29	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	87 704	—	—	—	366 090,10	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	5 391,90	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	92 907	—	—	—	601 674,77	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	57 391,54	—	—	—	—
Timor en onderhoorigheden.	Europeanen . .	hfds.	391	—	—	—	33 795,—	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	7 965,78	—	—	—	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	2 417	—	—	—	33 735,45	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	4 990,01	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	2 204	—	—	—	14 137,37	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	1 535,10	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	5 012	—	—	—	81 667,82	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	14 490,89	—	—	—	—
Bali en Lombok.	Europeanen . .	hfds.	188	—	—	1	27 241,40	—	—	183,30	—
		opc.	—	—	—	—	6 523,89	—	—	43,99	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	3 573	31	—	4	58 803,93	—	—	11 980,69	—
		opc.	—	—	—	—	9 782,65	—	—	2 872,48	—
	Inlanders . . .	hfds.	89 866	—	—	—	173 745,39	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	5 362,85	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	93 627	31	—	5	259 790,72	—	—	12 163,99	—
		opc.	—	—	—	—	21 669,39	—	—	2 916,47	—
Totalen v. de Buitengewesten.	Europeanen . .	hfds.	17 721	31	—	225	5 161 772,82	—	—	54 459,82	—
		opc.	—	—	—	—	1 237 262,46	—	—	13 071,65	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	277 790	268	—	1 634	3 719 690,65	—	—	96 002,39	—
		opc.	—	—	—	—	512 707,87	—	—	23 000,24	—
	Inlanders . . .	hfds.	2 119 363	3	—	200	11 507 949,15	—	—	11,10	—
		opc.	—	—	—	—	870 716,93	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	2 414 874	302	—	2 059	20 389 412,62	—	—	150 473,31	—
		opc.	—	—	—	—	2 620 687,26	—	—	36 071,89	—

... r de ... nst ... kend ... volge ... 8 (ve ... aars)	Aanslag voor: in Ned.-Indië wonenden of gevestigden: naar het zuiver inkomen (artt. 30, 33 en 78).	naar de extra winst (art. 31).	naar de overwinst (art. 32).	Totaal bedrag van den aanslag.	Ontheffingen voor: in Ned.-Indië wonenden of gevestigden, ingevolge: art. 82.	art. 83 (1).	art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.	buiten Ned.-Indië wonenden of gevestigden, ingevolge: art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.	Werkelijk te heffen bedrag.	Bedrag van de belasting gemiddeld per hoofd.
ld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
—	2 213,65	—	—	110 895,46	—	6 022,01	118,—	—	—	—	—	—	104 755,45	125,91
—	522,63	—	—	26 322,59	—	1 445,24	28,32	—	—	—	—	—	24 849,03	29,87
—	—	—	—	135 626,60	—	658,16	11,27	—	—	—	—	—	134 957,17	23,52
—	—	—	—	25 780,07	—	122,21	2,70	—	—	—	—	—	25 655,16	4,47
—	—	—	—	408 513,24	—	732,17	28,03	—	—	—	—	—	407 753,04	4,79
—	—	—	—	27 222,88	—	144,18	9,35	—	—	—	—	—	27 069,35	0,32
—	2 213,65	—	—	655 035,30	—	7 412,34	157,30	—	—	—	—	—	647 465,66	7,06
—	522,63	—	—	79 325,54	—	1 711,63	40,37	—	—	—	—	—	77 573,54	0,85
—	—	—	—	156 886,57	—	3 791,41	193,40	—	—	—	—	—	152 901,76	120,30
—	—	—	—	37 209,35	—	911,20	46,49	—	—	—	—	—	36 251,66	28,52
—	—	—	—	78 698,10	—	—	169,80	—	—	—	—	—	78 528,30	19,97
—	—	—	—	14 790,29	—	—	37,76	—	—	—	—	—	14 752,53	3,75
—	—	—	—	366 090,10	—	1,20	115,84	—	—	—	—	—	365 973,06	4,17
—	—	—	—	5 391,90	—	—	26,72	—	—	—	—	—	5 365,18	0,06
—	—	—	—	601 674,77	—	3 792,61	479,04	—	—	—	—	—	597 403,12	6,43
—	—	—	—	57 391,54	—	911,20	110,97	—	—	—	—	—	56 369,37	0,60
—	—	—	—	33 795,—	—	1 319,95	171,—	—	—	—	—	—	32 304,05	82,62
—	—	—	—	7 965,78	—	316,76	41,04	—	—	—	—	—	7 607,98	19,46
—	—	—	—	33 735,45	—	57,46	—	—	—	—	—	—	33 677,99	13,93
—	—	—	—	4 990,01	—	13,79	—	—	—	—	—	—	4 976,22	2,06
—	—	—	—	14 137,37	—	2,40	56,72	—	—	—	—	—	14 078,25	6,39
—	—	—	—	1 535,10	—	—	16,19	—	—	—	—	—	1 518,91	0,69
—	—	—	—	81 667,82	—	1 379,81	227,72	—	—	—	—	—	80 060,29	15,97
—	—	—	—	14 490,89	—	330,55	57,23	—	—	—	—	—	14 103,11	2,81
—	—	—	—	27 424,70	—	1 073,45	—	—	—	—	—	—	26 351,25	139,42
—	—	—	—	6 567,88	—	257,63	—	—	—	—	—	—	6 310,25	33,38
—	—	—	—	70 784,62	—	—	210,05	—	—	—	—	—	70 574,57	19,56
—	—	—	—	12 655,13	—	—	50,41	—	—	—	—	—	12 604,72	3,49
—	—	—	—	173 745,39	—	—	36,58	—	—	—	—	—	173 708,81	1,93
—	—	—	—	5 362,85	—	—	7,59	—	—	—	—	—	5 355,26	0,06
—	—	—	—	271 954,71	—	1 073,45	246,63	—	—	—	—	—	270 634,63	2,89
—	—	—	—	24 585,86	—	257,63	58,—	—	—	—	—	—	24 270,23	0,26
—	13 284,25	—	—	5 229 516,89	—	311 231,24	19 547,86	—	—	1 206,85	—	—	4 897 530,94	272,43
—	3 033,05	—	—	1 253 367,16	—	74 986,75	4 713,72	—	—	289,65	—	—	1 173 377,04	65,27
—	8 862,08	—	—	3 824 555,12	—	5 428,69	4 842,94	—	—	—	—	—	3 814 283,49	13,63
—	1 241,78	—	—	536 949,89	—	389,10	1 147,89	—	—	—	—	—	535 412,90	1,91
—	690,59	—	—	11 508 650,84	—	1 038,24	3 635,57	—	—	—	—	—	11 503 977,03	5,42
—	—	—	—	870 716,93	—	177,54	421,55	—	—	—	—	—	870 117,84	0,41
—	22 836,92	—	—	20 562 722,85	—	317 698,17	28 026,37	—	—	1 206,85	—	—	20 215 791,46	8,36
—	4 274,83	—	—	2 661 033,98	—	75 553,39	6 283,16	—	—	289,65	—	—	2 578 907,78	1,07

S

JAVA E

Gewesten.	Landaard der aangeslagenen.		Aantal aangeslagenen. In Ned.-Indië wonenden of gevestigden.	Buiten Ned.-Indië wonenden of gevestigden. Deelgerechtigden in de winst van eene in Ned.-Indië gevestigde firma, reederij of kongsie.	Buiten Ned.-Indië wonenden of gevestigden. Verzekeraars.	Buiten Ned.-Indië wonenden of gevestigden. Alle anderen.	Bedrag van … in Ned.-Indië wonenden of gevestigden: naar het zuiver inkomen (artt. 18 en 21).	in Ned.-Indië wonenden of gevestigden: naar de extra winst (art. 22).	in Ned.-Indië wonenden of gevestigden: naar de overwinst (art. 26).	buiten Ned.-I… naar het zuiver inkomen (art. 27).	buiten Ned.-I… naar d… wins… bereke… ingevol… art. 28 (… zekeraa…
							guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
Bantam . .	Europeanen . .	hfds.	270	—	—	1	48 658,61	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	11 650,28	—	—	—	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	1 659	—	—	—	25 454,24	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	6	4 353,29	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	23 168	—	—	—	79 187,58	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	6 583,90	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	25 097	—	—	7	153 300,43	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	22 587,47	—	—	—	—
Batavia . .	Europeanen . .	hfds.	15 188	41	—	184	3 662 559,09	—	—	226 940,70	—
		opc.	—	—	—	—	880 107,36	—	—	54 465,70	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	29 351	27	—	87	796 518,41	—	—	3 173,80	—
		opc.	—	—	—	—	156 288,84	—	—	759,22	—
	Inlanders . . .	hfds.	71 105	—	—	—	403 907,18	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	45 142,47	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	115 644	68	—	271	4 862 984,68	—	—	230 114,50	—
		opc.	—	—	—	—	1 081 538,67	—	—	55 224,92	—
Buitenzorg	Europeanen . .	hfds.	1 592	—	—	13	321 709,95	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	77 058,38	—	—	—	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	3 004	—	—	—	89 962,38	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	18 500,56	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	25 635	—	—	—	83 754,88	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	6 929,—	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	30 231	—	—	13	495 427,21	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	102 487,94	—	—	—	—
Krawang .	Europeanen . .	hfds.	472	—	—	—	119 038,02	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	28 539,04	—	—	—	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	2 958	—	—	3	44 776,61	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	7 363,90	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	14 855	—	—	—	64 008,23	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	5 732,36	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	18 285	—	—	3	227 822,86	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	41 635,30	—	—	—	—

1928 (voorloopige opgaven).

aanslag voor: wonenden of gevestigden: naar het zuiver inkomen (artt. 30, 33 en 78).	naar de extra winst (art. 31).	naar de overwinst (art. 32).	Totaal bedrag van den aanslag.	Ontheffingen voor: in Ned.-Indië wonenden of gevestigden, ingevolge: art. 82.	art. 83 (1).	art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.	buiten Ned.-Indië wonenden of gevestigden, ingevolge: art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.	Werkelijk te heffen bedrag.	Bedrag van de belasting gemiddeld per hoofd.

MADOERA.

guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
3,—	—	—	48 661,61	—	24,56	—	—	—	—	—	—	48 637,05	179,47
—	—	—	11 650,28	—	5,89	—	—	—	—	—	—	11 644,39	42,97
—	—	—	25 454,24	—	—	—	—	—	—	—	—	25 454,24	15,29
—	—	—	4 353,29	—	—	—	—	—	—	—	—	4 353,29	2,61
—	—	—	79 187,58	—	—	200,87	—	—	—	—	—	78 986,71	3,41
—	—	—	6 583,90	—	—	48,21	—	—	—	—	—	6 535,69	0,28
3,—	—	—	153 303,43	—	24,56	200,87	—	—	—	—	—	153 078,—	6,09
—	—	—	22 587,47	—	5,89	48,21	—	—	—	—	—	22 533,37	0,89
53 421,44	—	—	3 942 921,23	—	37 357,97	1 179,98	—	—	420,20	—	—	3 903 963,08	253,29
12 782,13	—	—	947 355,19	—	8 966,65	283,30	—	—	100,85	—	—	938 004,39	60,86
11 226,40	—	—	810 918,61	—	955,47	418,56	—	—	—	—	—	809 544,58	27,51
2 672,79	—	—	159 720,85	—	233,20	121,42	—	—	—	—	—	159 366,23	5,41
—	—	—	403 907,18	—	1,40	236,20	—	—	—	—	—	403 669,58	5,68
—	—	—	45 142,47	—	—	58,28	—	—	—	—	—	45 084,19	0,63
64 647,84	—	—	5 157 747,02	—	38 314,84	1 834,74	—	—	420,20	—	—	5 117 177,24	44,12
15 454,92	—	—	1 152 218,51	—	9 199,85	463,—	—	—	100,85	—	—	1 142 454,81	9,85
537,30	—	—	322 247,25	—	210,68	21,05	—	—	—	—	—	322 015,52	200,63
126,79	—	—	77 185,17	—	50,57	6,99	—	—	—	—	—	77 127,61	48,05
—	—	—	89 962,38	—	—	61,62	—	—	—	—	—	89 900,76	29,93
—	—	—	18 500,56	—	—	12,39	—	—	—	—	—	18 488,17	6,15
—	—	—	83 754,88	—	—	327,74	—	—	—	—	—	83 427,14	3,25
—	—	—	6 929,—	—	—	29,73	—	—	—	—	—	6 899,27	0,27
537,30	—	—	495 964,51	—	210,68	410,41	—	—	—	—	—	495 343,42	16,38
126,79	—	—	102 614,73	—	50,57	49,11	—	—	—	—	—	102 515,05	3,39
—	—	—	119 038,02	—	2 706,99	12,—	—	—	—	—	—	116 319,03	246,44
—	—	—	28 539,04	—	649,67	2,30	—	—	—	—	—	27 887,07	59,08
195,—	—	—	44 971,61	—	8,70	36,43	—	—	—	—	—	44 926,48	15,17
46,80	—	—	7 410,70	—	2,09	8,74	—	—	—	—	—	7 399,87	2,49
—	—	—	64 008,23	—	—	—	—	—	—	—	—	64 008,23	4,31
—	—	—	5 732,36	—	—	—	—	—	—	—	—	5 732,36	0,38
195,—	—	—	228 017,86	—	2 715,69	48,43	—	—	—	—	—	225 253,74	12,31
46,80	—	—	41 682,10	—	651,76	11,04	—	—	—	—	—	41 019,30	2,24

S

Gewesten.	Landaard der aangeslagenen.		Aantal aangeslagenen. In Ned.-Indië wonenden of gevestigden.	Buiten Ned.-Indië wonenden of gevestigden. Deelgerechtigden in de winst van eene in Ned.-Indië gevestigde firma, reederij of kongsie.	Verzekeraars.	Alle anderen.	Bedrag van den aanslag: in Ned.-Indië wonenden of gevestigden: naar het zuiver inkomen (artt. 18 en 21).	naar de extra winst (art. 22).	naar de overwinst (art. 26).	buiten Ned.-Indië: naar het zuiver inkomen (art. 27).	naar de winst berekend ingevolge art. 28 (verzekeraars).
							guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
Cheribon .	Europeanen . .	hfds.	941	—	—	3	230 977,29	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	55 374,60	—	—	—	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	4 958	—	—	1	103 261,24	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	20 215,16	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds	34 739	—	—	3	134 333,07	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	11 504,15	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	40 638	—	—	7	468 571,60	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	87 093,91	—	—	—	—
Indramajoe. . . .	Europeanen . .	hfds.	213	—	—	—	45 380,86	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	10 886,97	—	—	—	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	2 223	—	—	—	30 262,04	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	5 537,53	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	18 661	—	—	—	62 374,94	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	4 611,82	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	21 097	—	—	—	138 017,84	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	21 036,32	—	—	—	—
West-Priangan.	Europeanen . .	hfds.	1 421	—	—	5	353 815,29	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	84 801,87	—	—	—	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	3 255	—	—	—	99 080,51	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	20 607,77	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	67 310	—	—	—	185 696,86	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	10 144,15	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	71 986	—	—	5	638 592,66	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	115 553,79	—	—	—	—
Midden-Priangan.	Europeanen . .	hfds.	7 429	—	—	67	1 571 996,96	—	—	31 349,07	—
		opc.	—	—	—	—	376 592,11	—	—	7 522,33	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	6 672	—	—	17	186 829,21	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	38 201,33	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	97 342	—	—	6	364 650,89	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	36 950,94	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	111 443	—	—	90	2 123 477,06	—	—	31 349,07	—
		opc.	—	—	—	—	451 744,38	—	—	7 522,33	—
Oost-Priangan.	Europeanen . .	hfds.	718	—	—	1	126 051,26	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	30 177,37	—	—	—	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	2 213	—	—	—	48 696,99	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	9 954,89	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	110 517	—	—	—	212 609,76	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	11 360,36	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	113 448	—	—	1	387 358,01	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	51 492,62	—	—	—	—

Aanslag voor: in Ned.-Indië wonenden of gevestigden: naar het zuiver inkomen (artt. 30, 33 en 78).	naar de extra winst (art. 31).	naar de overwinst (art. 32).	Totaal bedrag van den aanslag.	Ontheffingen voor: in Ned.-Indië wonenden of gevestigden, ingevolge: art. 82.	art. 83 (1).	art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.	buiten Ned.-Indië wonenden of gevestigden, ingevolge: art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.	Werkelijk te heffen bedrag.	Bedrag van de belasting gemiddeld per hoofd.
guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
52,50	—	—	231 029,79	—	—	—	—	—	—	—	—	231 029,79	244,73
11,16	—	—	55 385,76	—	—	—	—	—	—	—	—	55 385,76	58,67
21,—	—	—	103 282,24	—	—	29,92	—	—	—	—	—	103 252,32	20,82
5,04	—	—	20 220,20	—	—	5,31	—	—	—	—	—	20 214,89	4,08
109,35	—	—	134 442,42	—	—	33,81	—	—	—	—	—	134 408,61	3,87
26,24	—	—	11 530,39	—	—	4,93	—	—	—	—	—	11 525,46	0,33
182,85	—	—	468 754,45	—	—	63,73	—	—	—	—	—	468 690,72	11,53
42,44	—	—	87 136,35	—	—	10,24	—	—	—	—	—	87 126,11	2,14
—	—	—	45 380,86	—	65,30	—	—	—	—	—	—	45 315,56	212,75
—	—	—	10 886,97	—	15,67	—	—	—	—	—	—	10 871,30	51,04
—	—	—	30 262,04	—	—	—	—	—	—	—	—	30 262,04	13,61
—	—	—	5 537,53	—	—	—	—	—	—	—	—	5 537,53	2,49
—	—	—	62 374,94	—	—	12,45	—	—	—	—	—	62 362,49	3,34
—	—	—	4 611,82	—	—	—	—	—	—	—	—	4 611,82	0,25
—	—	—	138 017,84	—	65,30	12,45	—	—	—	—	—	137 940,09	6,54
—	—	—	21 036,32	—	15,67	—	—	—	—	—	—	21 020,65	0,99
288,—	—	—	354 103,29	—	—	—	—	—	—	—	—	354 103,29	248,32
69,12	—	—	84 870,99	—	—	—	—	—	—	—	—	84 870,99	59,52
—	—	—	99 080,51	—	—	—	—	—	—	—	—	99 080,51	30,44
—	—	—	20 607,77	—	—	—	—	—	—	—	—	20 607,77	6,33
—	—	—	185 696,86	—	—	—	—	—	—	—	—	185 696,86	2,76
—	—	—	10 144,15	—	—	—	—	—	—	—	—	10 144,15	0,15
288,—	—	—	638 880,66	—	—	—	—	—	—	—	—	638 880,66	8,88
69,12	—	—	115 622,91	—	—	—	—	—	—	—	—	115 622,91	1,61
4 111,92	—	—	1 607 457,95	—	—	40,54	—	—	—	—	—	1 607 417,41	214,44
998,93	—	—	385 113,37	—	—	9,73	—	—	—	—	—	385 103,64	51,37
1 950,60	—	—	188 779,81	—	243,72	—	—	—	—	—	—	188 536,09	28,19
468,14	—	—	38 669,47	—	54,74	—	—	—	—	—	—	38 614,73	5,77
397,65	—	—	365 048,54	—	212,73	—	—	—	—	—	—	364 835,81	3,75
95,43	—	—	37 046,37	—	49,71	—	—	—	—	—	—	36 996,66	0,38
6 460,17	—	—	2 161 286,30	—	456,45	40,54	—	—	—	—	—	2 160 789,31	19,37
1 562,50	—	—	460 829,21	—	104,45	9,73	—	—	—	—	—	460 715,03	4,13
80,10	—	—	126 131,36	—	12,30	—	—	—	—	—	—	126 119,06	175,41
19,22	—	—	30 196,59	—	3,—	—	—	—	—	—	—	30 193,59	41,99
—	—	—	48 696,99	—	—	30,—	—	—	—	—	—	48 666,99	21,99
—	—	—	9 954,89	—	—	—	—	—	—	—	—	9 954,89	4,50
—	—	—	212 609,76	—	—	—	—	—	—	—	—	212 609,76	1,92
—	—	—	11 360,36	—	—	—	—	—	—	—	—	11 360,36	0,10
80,10	—	—	387 438,11	—	12,30	30,—	—	—	—	—	—	387 395,81	3,41
19,22	—	—	51 511,84	—	3,—	—	—	—	—	—	—	51 508,84	0,45

Gewesten.	Landaard der aangeslagenen.		Aantal aangeslagenen. In Ned.-Indië wonenden of gevestigden.	Buiten Ned.-Indië wonenden of gevestigden. Deelgerechtigden in de winst van eene in Ned.-Indië gevestigde firma, reederij of kongsie.	Verzekeraars.	Alle anderen.	Bedrag van … in Ned.-Indië wonenden of gevestigden: naar het zuiver inkomen (artt. 18 en 21).	naar de extra winst (art. 22).	naar de overwinst (art. 26).	buiten Ned.-In… naar het zuiver inkomen (art. 27).	naar de winst berekend ingevolge art. 28 (ve… zekeraars…
							guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
Pekalongan . .	Europeanen . .	hfds.	1 426	—	—	2	351 370,17	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	84 180,08	—	—	—	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	5 303	—	—	16	120 965,21	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	24 094,14	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	84 754	—	—	1	271 225,42	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	19 374,57	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	91 483	—	—	19	743 560,80	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	127 648,79	—	—	—	—
Semarang.	Europeanen . .	hfds.	4 781	75	—	5	1 156 912,80	—	—	133 938,85	—
		opc.	—	—	—	—	276 926,22	—	—	32 134,05	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	8 400	5	—	—	182 568,04	—	—	1 179,40	—
		opc.	—	—	—	—	34 893,71	—	—	283,05	—
	Inlanders . . .	hfds.	48 313	—	—	—	220 103,13	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	23 291,24	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	61 494	80	—	5	1 559 583,97	—	—	135 118,25	—
		opc.	—	—	—	—	335 111,17	—	—	32 417,10	—
Rembang .	Europeanen . .	hfds.	1 223	--	—	—	224 133,13	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	53 713,43	—	—	—	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	5 799	—	—	—	99 067,95	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	19 107,05	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	70 999	—	—	—	280 183,18	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	24 513,53	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	78 021	—	—	—	603 384,26	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	97 334,01	—	—	—	—
Soerabaja .	Europeanen . .	hfds.	11 279	47	—	303	2 919 375,—	—	—	111 840,41	—
		opc.	—	—	—	—	709 864,09	—	—	26 833,01	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	19 754	34	—	312	717 125,33	—	—	7 588,45	—
		opc.	—	—	—	—	149 990,82	—	—	1 815,46	—
	Inlanders . . .	hfds.	187 780	4	—	4	754 998,11	—	—	27,—	—
		opc.	—	—	—	—	65 719,20	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	218 813	85	—	619	4 391 498,44	—	—	119 455,86	—
		opc.	—	—	—	—	925 574,11	—	—	28 648,47	—
Pasoeroean. . .	Europeanen . .	hfds.	4 490	—	—	65	964 678,42	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	230 869,54	—	—	—	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	8 125	—	—	8	186 400,63	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	34 846,85	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	100 447	—	—	1	356 559,35	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	26 127,67	—	—	—	—
	Totaal . .	hfds.	113 062	—	—	74	1 507 638,40	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	291 844,06	—	—	—	—

aanslag voor:			Totaal bedrag van den aanslag.	Ontheffingen voor:								Werkelijk te heffen bedrag.	Bedrag van de belasting gemiddeld per hoofd.
wonenden of gevestigden:				in Ned.-Indië wonenden of gevestigden, ingevolge:					buiten Ned.-Indië wonenden of gevestigden, ingevolge:				
naar het zuiver inkomen (artt. 30, 33 en 78).	naar de extra winst (art. 31).	naar de overwinst (art. 32).		art. 82.	art. 83 (1).	art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.	art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.		
guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
105,—	—	—	351 475,17	—	7 138,72	21,83	—	—	—	—	—	344 314,62	241,11
25,20	—	—	84 205,28	—	1 709,82	4,76	—	—	—	—	—	82 490,70	57,77
955,80	—	—	121 921,01	—	88,90	15,60	—	—	—	—	—	121 816,51	22,90
223,63	—	—	24,317,77	—	21,33	3,74	—	—	—	—	—	24 292,70	4,56
15,—	—	—	271 240,42	—	—	42,46	—	—	—	—	—	271 197,96	3,20
3,60	—	—	19 378,17	—	—	9,80	—	—	—	—	—	19 368,37	0,23
1 075,80	—	—	744 636,60	—	7 227,62	79,89	—	—	—	—	—	737 329,09	8,06
252,43	—	—	127 901,22	—	1 731,15	18,30	—	—	—	—	—	126 151,77	1,37
164,40	—	—	1 291 016,05	—	81 877,15	1 758,71	—	—	—	—	—	1 207 380,19	248,38
39,46	—	—	309 099,73	—	19 651,48	425,13	—	—	—	—	—	289 023,12	59,46
—	—	—	183 747,44	—	—	—	—	—	67,78	—	—	183 679,66	21,85
—	—	—	35 176,76	—	—	—	—	—	17,80	—	—	35 158,96	4,18
—	—	—	220 103,13	—	—	14,10	—	—	—	—	—	220 089,03	4,55
—	—	—	23 291,24	—	—	4,84	—	—	—	—	—	23 286,40	0,48
164,40	—	—	1 694 866,62	—	81 877,15	1 772,81	—	—	67,78	—	—	1 611 148,88	26,16
39,46	—	—	367 567,73	—	19 651,48	429,97	—	—	17,80	—	—	347 468,48	5,64
—	—	—	224 133,13	—	452,18	33,40	—	—	—	—	—	223 647,55	182,87
—	—	—	53 713,43	—	108,53	11,35	—	—	—	—	—	53 593,55	43,82
—	—	—	99,067,95	—	—	—	—	—	—	—	—	99 067,95	17,08
—	—	—	19 107,05	—	—	—	—	—	—	—	—	19 107,05	3,30
—	—	—	280 183,18	—	—	112,26	—	—	—	—	—	280 070,92	3,94
—	—	—	24 513,53	—	—	25,66	—	—	—	—	—	24 487,87	0,34
—	—	—	603 384,26	—	452,18	145,66	—	—	—	—	—	602 786,42	7,73
—	—	—	97 334,01	—	108,53	37,01	—	—	—	—	—	97 188,47	1,25
151 444,68	—	—	3 182 660,09	—	132 564,57	2 479,86	—	—	—	—	—	3 047 615,66	262,07
36 175,06	—	—	772 872,16	—	31 813,37	611,43	—	—	—	—	—	740 447,36	63,67
38 792,93	—	—	763 506,71	—	392,16	2 178,08	—	—	—	—	—	760 936,47	37,86
9 202,54	—	—	161 008,82	—	94,12	522,63	—	—	—	—	—	160 392,07	79,80
216,—	—	—	755 241,11	—	—	61,85	—	—	—	—	—	755 179,26	4,02
50,40	—	—	65 769,60	—	—	13,98	—	—	—	—	—	65 755,62	0,35
190 453,61	—	—	4 701 407,91	—	132 956,73	4 719,79	—	—	—	—	—	4 563 731,39	20,79
45 428,—	—	—	999 650,58	—	31 907,49	1 148,04	—	—	—	—	—	966 595,05	4,40
4 093,98	—	—	968 772,40	—	27 792,62	2 602,65	—	—	—	—	—	938 377,13	205,87
969,41	—	—	231 838,95	—	6 669,85	630,48	—	—	—	—	—	224 538,62	49,26
1 211,60	—	—	187 612,23	—	—	11,47	—	—	—	—	—	187 600,76	23,07
290,78	—	—	35 137,63	—	—	5,19	—	—	—	—	—	35 132,44	4,32
37,20	—	—	356 596,55	—	—	220,24	—	—	—	—	—	356 376,31	3,54
8,93	—	—	26 136,60	—	—	54,24	—	—	—	—	—	26 082,36	0,25
5 342,78	—	—	1 512 981,18	—	27 792,62	2 834,36	—	—	—	—	—	1 482 354,20	13,10
1 269,12	—	—	293 113,18	—	6 669,85	689,91	—	—	—	—	—	285 753,42	2,53

Gewesten.	Landaard der aangeslagenen.		Aantal aangeslagenen. In Ned.-Indië wonenden of gevestigden.	Buiten Ned.-Indië wonenden of gevestigden. Deelgerechtigden in de winst van eene in Ned.-Indië gevestigde firma, reederij of kongsie.	Verzekeraars.	Alle anderen.	Bedrag van den aanslag: in Ned.-Indië wonenden of gevestigden: naar het zuiver inkomen (artt. 18 en 21).	naar de extra winst (art. 22).	naar de overwinst (art. 26).	buiten Ned.-Indië: naar het zuiver inkomen (art. 27).	naar de winst berekend ingevolge art. 28 (verzekeraars).
							guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
Besoeki . .	Europeanen . .	hfds.	1 802	—	—	2	512 460,47	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	122 840,49	—	—	—	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	6 634	—	—	2	113 688,84	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	18 546,11	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	51 279	—	—	—	227 834,67	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	17 900,99	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	59 715	—	—	4	853 983,98	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	159 287,59	—	—	—	—
Banjoemas. . . .	Europeanen . .	hfds.	892	—	—	1	171 470,78	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	40 633,51	—	—	—	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	3 269	—	—	—	79 267,25	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	15 569,67	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	25 168	—	—	—	128 870,41	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	13 596,29	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	29 329	—	—	1	379 608,44	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	69 799,47	—	—	—	—
Kedoe . . .	Europeanen . .	hfds.	1 661	—	—	2	227 952,63	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	54 508,99	—	—	—	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	5 085	—	—	1	137 763,69	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	26 998,96	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	40 354	—	—	—	174 324,64	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	16 803,46	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	47 100	—	—	3	540 040,96	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	98 311,41	—	—	—	—
Jogjakarta.	Europeanen . .	hfds.	2 016	—	—	18	611 039,29	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	207 293,70	—	—	—	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	2 480	—	—	—	59 586,31	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	17 644,31	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	2 913	—	—	—	29 191,30	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	6 235,38	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	7 409	—	—	18	699 816,90	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	231 173,39	—	—	—	—
Soerakarta	Europeanen . .	hfds.	1 981	—	—	2	434 295,38	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	146 874,18	—	—	—	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	4 672	—	—	—	96 812,80	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	26 122,12	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	2 573	—	—	—	29 068,85	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	6 172,41	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	9 226	—	—	2	560 177,03	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	179 168,71	—	—	—	—

… den … Indië … de … t … nd … lge (ver- … ars).	… aanslag voor: … wonenden of gevestigden: naar het zuiver inkomen (artt. 30, 33 en 78).	naar de extra winst (art. 31).	naar de overwinst (art. 32).	Totaal bedrag van den aanslag.	Ontheffingen voor: in Ned.-Indië wonenden of gevestigden, ingevolge: art. 82.	art. 83 (1).	art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.	buiten Ned.-Indië wonenden of gevestigden, ingevolge: art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.	Werkelijk te heffen bedrag.	Bedrag van de belasting gemiddeld per hoofd.
l.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
.	35,60	—	—	512 496,07	—	4 475,64	323,03	—	—	—	—	—	507 697,40	281,43
.	7,68	—	—	122 848,17	—	1 072,75	13,77	—	—	—	—	—	121 761,65	67,50
.	44,78	—	—	113 733,62	—	—	33,74	—	—	—	—	—	113 699,88	17,14
.	10,75	—	—	18 556,86	—	—	7,76	—	—	—	—	—	18 549,10	2,80
.	—	—	—	227 834,67	—	—	20,—	—	—	—	—	—	227 814,67	4,44
.	—	—	—	17 900,99	—	—	5,16	—	—	—	—	—	17 895,83	0,35
—	80,38	—	—	854 064,36	—	4 475,64	376,77	—	—	—	—	—	849 211,95	14,22
—	18,43	—	—	159 306,02	—	1 072,75	26,69	—	—	—	—	—	158 206,58	2,65
—	24,—	—	—	171 494,78	—	5 034,31	—	—	—	—	—	—	166 460,47	186,47
—	5,76	—	—	40 639,27	—	1 208,26	—	—	—	—	—	—	39 431,01	44,15
—	—	—	—	79 267,25	—	—	—	—	—	—	—	—	79 267,25	24,24
—	—	—	—	15 569,67	—	—	—	—	—	—	—	—	15 569,67	4,76
—	—	—	—	128 870,41	—	—	5,04	—	—	—	—	—	128 865,37	5,12
—	—	—	—	13 596,29	—	—	—	—	—	—	—	—	13 596,29	0,54
—	24,—	—	—	379 632,44	—	5 034,31	5,04	—	—	—	—	—	374 593,09	12,77
—	5,76	—	—	69 805,23	—	1 208,26	—	—	—	—	—	—	68 596,97	2,34
—	87,—	—	—	228 039,63	1 117,18	9 193,41	—	—	—	—	—	—	217 729,04	130,93
—	20,88	—	—	54 529,87	268,11	2 206,39	—	—	—	—	—	—	52 055,37	31,30
—	3,—	—	—	137 766,69	100,81	119,25	—	—	—	—	—	—	137 546,63	27,04
—	—	—	—	26 998,96	23,62	28,62	—	—	—	—	—	—	26 946.72	5,30
—	—	—	—	174 324,64	56,39	—	—	—	—	—	—	—	174 268,25	4,32
—	—	—	—	16 803,46	13,04	—	—	—	—	—	—	—	16 790,42	0,42
—	90,—	—	—	540 130,96	1 274,38	9 312,66	—	—	—	—	—	—	529 543,92	11,24
—	20,88	—	—	98 332,29	304,77	2 235,01	—	—	—	—	—	—	95 792,51	2,03
—	1 009,53	—	—	612 048,82	—	4 450,94	953,79	—	—	—	—	—	606 644,09	298,25
—	263,46	—	—	207 557,16	—	1 529,90	321,76	—	—	—	—	—	205 705,50	101,13
—	—	—	—	59 586,31	—	14,55	5,80	—	—	—	—	—	59 565,96	24,02
—	—	—	—	17 644,31	—	2,76	5,71	—	—	—	—	—	17 635,84	7,11
—	—	—	—	29 191,30	—	—	17,07	—	—	—	—	—	29 174,23	10,01
—	—	—	—	6 235,38	—	—	4,57	—	—	—	—	—	6 230,81	2,14
—	1 009,53	—	—	700 826,43	—	4 465,49	976,66	—	—	—	—	—	695 384,28	93,63
—	263,46	—	—	231 436,85	—	1 532,66	332,04	—	—	—	—	—	229 572,15	30,91
—	63,51	—	—	434 358,89	—	1 095,83	1 308,06	—	—	—	—	—	431 955,—	217,83
—	21,59	—	—	146 895,77	—	372,59	453,69	—	—	—	—	—	146 069,49	73,66
—	—	—	—	96 812,80	—	—	129,71	—	—	—	—	—	96 683,09	20,69
—	—	—	—	26 122,12	—	—	41,49	—	—	—	—	—	26 080,63	5,58
—	—	—	—	29 068,85	—	—	60,44	—	—	—	—	—	29 008,41	11,27
—	—	—	—	6 172,41	—	—	14,69	—	—	—	—	—	6 157,72	2,39
—	63,51	—	—	560 240,54	—	1 095,83	1 498,21	—	—	—	—	—	557 646,50	60,43
—	21,59	—	—	179 190,30	—	372,59	509,87	—	—	—	—	—	178 307,84	19,32

Gewesten.	Landaard der aangeslagenen.		Aantal aangeslagenen. In Ned.-Indië wonenden of gevestigden.	Buiten Ned.-Indië wonenden of gevestigden. Deelgerechtigden in de winst van eene in Ned.-Indië gevestigde firma, reederij of kongsie.	Verzekeraars.	Alle anderen.	Bedrag van d… in Ned.-Indië wonenden of gevestigden: naar het zuiver inkomen (artt. 18 en 21).	naar de extra winst (art. 22).	naar de overwinst (art. 26).	buiten Ned.-In… naar het zuiver inkomen (art. 27).	naar de winst berekend ingevolge art. 28 (ve… zekeraars)
							guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
Madioen. .	Europeanen . .	hfds.	1 130	—	—	9	185 012,45	—	—	151,13	—
		opc.	—	—	—	—	44 213,35	—	—	—	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	2 267	—	—	—	47 651,26	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	9 122,36	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	27 657	—	—	—	133 145,76	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	12 928,18	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	31 054	—	—	9	365 809,47	—	—	151,13	—
		opc.	—	—	—	—	66 263,89	—	—	—	—
Kediri . . .	Europeanen . .	hfds.	1 817	—	—	24	451 120,08	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	105 977,79	—	—	—	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	5 911	—	—	—	122 446,67	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	22 644,16	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	56 621	—	—	—	212 526,96	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	15 585,75	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	64 349	—	—	24	786 093,71	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	144 207,70	—	—	—	—
Madoera. .	Europeanen . .	hfds.	374	—	—	1	41 469,90	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	9 909,25	—	—	—	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	1 455	—	—	—	21 466,27	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	4 584,79	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	61 735	—	—	—	208 670,24	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	12 109,31	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	63 564	—	—	1	271 606,41	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	26 603,35	—	—	—	—
Totalen v. Java en Madoera .	Europeanen . .	hfds.	63 116	163	—	708	14 731 477,83	—	—	504 220,16	—
		opc.	—	—	—	—	3 642 992,60	—	—	120 955,09	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	135 447	66	—	447	3 409 651,88	—	—	11 941,65	—
		opc.	—	—	—	—	[illegible]85 188,32	—	—	2 857,73	—
	Inlanders . . .	hfds.	1 223 925	4	—	21	4 617 225,41	—	—	27,—	—
		opc.	—	—	—	—	399 317,13	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	1 422 488	233	—	1 176	22 758 355,12	—	—	516 188,81	—
		opc.	—	—	—	—	4 727 498,05	—	—	123 812,82	—

…an de … aanslag voor: …d.-Ind… wonenden of gevestigden: …r de …inst …kend …volge …8 (ve… …raars…	naar het zuiver inkomen (artt. 30, 33 en 78).	naar de extra winst (art. 31).	naar de overwinst (art. 32).	Totaal bedrag van den aanslag.	Ontheffingen voor: in Ned.-Indië wonenden of gevestigden, ingevolge: art. 82.	art. 83 (1).	art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.	buiten Ned.-Indië wonenden of gevestigden, ingevolge: art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.	Werkelijk te heffen bedrag.	Bedrag van de belasting gemiddeld per hoofd.
…ld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
—	—	—	—	185 163 58	—	5 370,64	—	—	—	—	—	—	1·9 792,94	157,85
—	—	—	—	44 213,35	—	1 298,06	—	—	—	—	—	—	42 915,29	37,68
—	—	—	—	47 651,26	—	365,58	—	—	—	—	—	—	47 285,68	20,86
—	—	—	—	9 122,36	—	84,40	—	—	—	—	—	—	9 037,96	3,98
—	—	—	—	133 145,76	—	264,65	—	—	—	—	—	—	132 881,11	4,84
—	—	—	—	12 928,18	—	56,69	—	—	—	—	—	—	12 871,49	0,46
—	—	—	—	365 960,60	—	6 000,87	—	—	—	—	—	—	359 959,73	11,58
—	—	—	—	66 263,89	—	1 439,15	—	—	—	—	—	—	64 824,74	2,08
—	1 141,70	—	—	452 261,78	—	3 061,15	179,71	—	—	—	—	—	449 020,92	243,84
—	259,07	—	—	106 236,86	—	733,85	44,71	—	—	—	—	—	105 458,30	57,28
—	—	—	—	122 446,67	—	14,—	3,60	—	—	—	—	—	122 429,07	20,71
—	—	—	—	22 644,16	—	1,83	—	—	—	—	—	—	22 642,33	3,81
—	—	—	—	212 526,96	—	—	—	—	—	—	—	—	212 526,96	3,75
—	—	—	—	15 585,75	—	—	—	—	—	—	—	—	15 585,75	0,27
—	1 141,70	—	—	787 235,41	—	3 075,15	183,31	—	—	—	—	—	783 976,95	12,18
—	259,07	—	—	144 466,77	—	735,68	44,71	—	—	—	—	—	143 686,38	2,23
—	94,95	—	—	41 564,85	—	4 282,67	18,27	—	—	—	—	—	37 263,91	99,37
—	22,79	—	—	9 932,04	—	1 027,07	4,61	—	—	—	—	—	8 900,36	23,73
—	—	—	—	21 466,27	—	7,70	—	—	—	—	—	—	21 458,57	14,75
—	—	—	—	4 584,79	—	—	—	—	—	—	—	—	4 584,79	3,15
—	—	—	—	208 670,24	—	35,96	—	—	—	—	—	—	208 634,28	3,38
—	—	—	—	12 109,31	—	8,83	—	—	—	—	—	—	12 100,48	0,20
—	94,95	—	—	271 701,36	—	4 326,33	18,27	—	—	—	—	—	267 356,76	4,21
—	22,79	—	—	26 626,14	—	1 035,90	4,61	—	—	—	—	—	25 585,63	0,40
—	216 758,61	—	—	15 452 456,60	1 117,18	327 167,63	10 932,88	—	—	420,20	—	—	15 112 818,71	236,19
—	51 817,71	—	—	3 815 765,40	268,11	79 093,37	2 824,01	—	—	100,85	—	—	3 733 479,06	58,35
—	54 401,11	—	—	3 475 994,64	100,81	2 210,03	2 954,53	—	—	67,78	—	—	3 470 661,49	25,53
—	12 920,47	—	—	700 966,52	23,62	523,09	734,38	—	—	17,80	—	—	699 667,63	5,15
—	775,20	—	—	4 618 027,61	56,39	514,74	1 364,53	—	—	—	—	—	4 616 091,95	3,77
—	184,60	—	—	399 501,73	13,04	115,23	274,09	—	—	—	—	—	399 099,37	0,33
—	271 934,92	—	—	23 546 478,85	1 274,38	329 892,40	15 251,94	—	—	487,98	—	—	23 199 572,15	16,29
—	64 922,78	—	—	4 916 233,65	304,77	79 731,69	3 832,48	—	—	118,65	—	—	4 832 246,06	3,39

Gewesten.	Landaard der aangeslagenen.		Aantal aangeslagenen. In Ned.-Indië wonenden of gevestigden.	Buiten Ned.-Indië wonenden of gevestigden. Deelgerechtigden in de winst van eene in Ned.-Indië gevestigde firma, reederij of kongsie.	Verzekeraars.	Alle anderen.	Bedrag van d… in Ned.-Indië wonenden of gevestigden: naar het zuiver inkomen (artt. 18 en 21).	naar de extra winst (art. 22).	naar de overwinst (art. 26).	buiten Ned.-Ind… naar het zuiver inkomen (art. 27).	naar de winst berekend ingevolge art. 28 (verzekeraars)
							BUITE				
							guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
Sumatra's West-kust. . .	Europeanen . .	hfds.	1 731	—	—	—	288 510,93	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	68 934,53	—	—	—	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	5 621	—	—	1	91 495,16	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	16 167,07	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	379 914	—	—	—	2 111 608,10	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	158 362,21	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	387 266	—	—	1	2 491 614,19	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	243 463,81	—	—	—	—
Tapanoeli.	Europeanen . .	hfds.	354	—	—	—	86 131,53	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	20 652,53	—	—	—	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	1 955	—	—	—	33 680,83	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	5 485,49	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	213 121	—	—	—	994 416,13	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	29 196,92	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	215 430	—	—	—	1 114 228,49	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	55 334,94	—	—	—	—
Benkoelen.	Europeanen . .	hfds.	365	—	—	—	74 408,39	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	17 889,14	—	—	—	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	1 839	—	—	—	34 892,77	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	5 684,69	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	83 005	—	—	—	664 480,09	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	68 500,74	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	85 209	—	—	—	773 781,25	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	92 074,57	—	—	—	—
Lampoeng-sche Dis-tricten .	Europeanen . .	hfds.	300	1	—	1	64 602,86	—	—	868,87	—
		opc.	—	—	—	—	15 478,93	—	—	208,53	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	2 550	—	—	1	56 086,14	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	9 971,22	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	80 633	—	—	—	643 643,60	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	68 347,45	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	83 483	1	—	2	764 332,60	—	—	868,87	—
		opc.	—	—	—	—	93 797,60	—	—	208,53	—

aanslag voor: wonenden of gevestigden: naar het zuiver inkomen (artt. 30, 33 en 78).	naar de extra winst (art. 31).	naar de overwinst (art. 32).	Totaal bedrag van den aanslag.	Ontheffingen voor: in Ned.-Indië wonenden of gevestigden, ingevolge: art. 82.	art. 83 (1).	art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.	buiten Ned.-Indië wonenden of gevestigden, ingevolge: art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.	Werkelijk te heffen bedrag.	Bedrag van de belasting gemiddeld per hoofd.
GEWESTEN.													
guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
—	—	—	288 510,93	—	517,63	49,85	—	—	—	—	—	287 943,45	166,35
—	—	—	68 934,53	—	124,23	12,42	—	—	—	—	—	68 797,88	39,74
3,60	—	—	91 498,76	—	—	—	—	—	—	—	—	91 498,76	16,28
—	—	—	16 167,07	—	—	—	—	—	—	—	—	16 167,07	2,88
—	—	—	2 111 608,10	—	—	19,—	—	—	—	—	—	2 111 589,10	5,56
—	—	—	158 362,21	—	—	4,21	—	—	—	—	—	158 358,—	0,42
3,60	—	—	2 491 617,79	—	517,63	68,85	—	—	—	—	—	2 491 031,31	6,43
—	—	—	243 463,81	—	124,23	16,63	—	—	—	—	—	243 322,95	0,63
—	—	—	86 131,53	—	9 293,97	—	—	—	—	—	—	76 837,56	217,06
—	—	—	20 652,53	—	2 225,42	—	—	—	—	—	—	18 427,11	52,05
—	—	—	33 680,83	—	—	—	—	—	—	—	—	33 680,83	17,23
—	—	—	5 485,49	—	—	—	—	—	—	—	—	5 485,49	2,80
—	—	—	994 416,13	—	—	—	—	—	—	—	—	994 416,13	4,67
—	—	—	29 196,92	—	—	—	—	—	—	—	—	29 196,92	0,14
—	—	—	1 114 228,49	—	9 293,97	—	—	—	—	—	—	1 104 934,52	5,13
—	—	—	55 334,94	—	2 225,42	—	—	—	—	—	—	53 109,52	0,25
—	—	—	74 408,39	—	1 549,52	—	—	—	—	—	—	72 858,87	199,61
—	—	—	17 889,14	—	371,89	—	—	—	—	—	—	17 517,25	47,99
—	—	—	34 892,77	—	—	—	—	—	—	—	—	34 892,77	18,97
—	—	—	5 684,69	—	—	—	—	—	—	—	—	5 684,69	3,08
—	—	—	664 480,09	—	—	14,96	—	—	—	—	—	664 465,13	8,—
—	—	—	68 500,74	—	—	5,18	—	—	—	—	—	68 495,56	0,82
—	—	—	773 781,25	—	1 549,52	14,96	—	—	—	—	—	772 216,77	9,06
—	—	—	92 074,57	—	371,89	5,18	—	—	—	—	—	91 697,50	1,07
33,90	—	—	65 505,63	—	182,22	—	—	—	—	—	—	65 323,41	216,30
8,14	—	—	15 695,60	—	43,74	—	—	—	—	—	—	15 651,86	51,83
19,55	—	—	56 105,69	—	—	—	—	—	—	—	—	56 105,69	21,99
4,69	—	—	9 975,91	—	—	—	—	—	—	—	—	9 975,91	3,91
—	—	—	643 643,60	—	—	21,29	—	—	—	—	—	643 622,31	7,98
—	—	—	68 347,45	—	—	5,11	—	—	—	—	—	68 342,34	0,85
53,45	—	—	765 254,92	—	182,22	21,29	—	—	—	—	—	765 051,41	9,16
12,83	—	—	94 018,96	—	43,74	5,11	—	—	—	—	—	93 970,11	1,13

Gewesten.	Landaard der aangeslagenen.		Aantal aangeslagenen. In Ned.-Indië wonenden of gevestigden.	Aantal aangeslagenen. Buiten Ned.-Indië wonenden of gevestigden. Deelgerechtigden in de winst van eene in Ned.-Indië gevestigde firma, reederij of kongsie.	Verzekeraars.	Alle anderen.	Bedrag van de … in Ned.-Indië wonenden of gevestigden: naar het zuiver inkomen (artt. 18 en 21).	naar de extra winst (art. 22).	naar de overwinst (art. 26).	buiten Ned.-Indi… naar het zuiver inkomen (art. 27).	naar de winst berekend ingevolge art. 28 (verzekeraars).
							guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
Palembang	Europeanen . .	hfds.	1 404	—	—	6	385 517,80	—	—	1 419,40	—
		opc.	—	—	—	—	92 378,40	—	—	340,65	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	12 925	—	—	3	244 565,26	—	—	423,—	—
		opc.	—	—	—	—	33 858,36	—	—	101,52	—
	Inlanders . . .	hfds.	260 300	—	—	—	2 049 877,56	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	163 546,05	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	274 629	—	—	9	2 679 960,62	—	—	1 842,40	—
		opc.	—	—	—	—	289 782,81	—	—	442,17	—
Djambi . .	Europeanen . .	hfds.	216	—	—	1	39 909,82	—	—	60,—	—
		opc.	—	—	—	—	9 568,86	—	—	14,40	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	3 542	—	—	—	168 907,48	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	39 773,34	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	52 922	—	—	—	841 428,21	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	142 961,23	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	56 680	—	—	1	1 050 245,51	—	—	60,—	—
		opc.	—	—	—	—	192 303,43	—	—	14,40	—
Atjeh en onderhoorigheden .	Europeanen . .	hfds.	1 224	—	—	4	251 089,14	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	60 146,67	—	—	—	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	7 761	—	—	—	91 149,42	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	9 651,12	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	61 062	—	—	—	241 650,31	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	8 598,23	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	70 047	—	—	4	583 888,87	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	78 396,02	—	—	—	—
Oostkust v. Sumatra .	Europeanen . .	hfds.	3 809	11	—	21	1 924 722,55	—	—	33 691,15	—
		opc.	—	—	—	—	461 767,41	—	—	8 085,86	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	75 053	186	—	10	771 538,60	—	—	46 480,80	—
		opc.	—	—	—	—	93 630,63	—	—	11 150,46	—
	Inlanders . . .	hfds.	257 967	—	—	—	725 079,90	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	18 619,86	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	336 829	197	—	31	3 421 341,05	—	—	80 171,95	—
		opc.	—	—	—	—	574 017,90	—	—	19 236,32	—
Riouw en onderhoorigheden .	Europeanen . .	hfds.	294	—	—	3	83 848,61	—	—	612,60	—
		opc.	—	—	—	—	20 050,57	—	—	146,82	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	20 361	80	—	432	234 078,—	—	—	5 058,20	—
		opc.	—	—	—	—	25 693,86	—	—	1 195,—	—
	Inlanders . . .	hfds.	28 782	—	—	75	124 338,15	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	4 173,61	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	49 437	80	—	510	442 264,76	—	—	5 670,80	—
		opc.	—	—	—	—	49 918,04	—	—	1 341,82	—

…n de …	…anslag voor: … wonenden of gevestigden: naar het zuiver inkomen (artt. 30, 33 en 78).	naar de extra winst (art. 31).	naar de overwinst (art. 32).	Totaal bedrag van den aanslag.	Ontheffingen voor: in Ned.-Indië wonenden of gevestigden, ingevolge: art. 82.	art. 83 (1).	art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.	buiten Ned.-Indië wonenden of gevestigden, ingevolge: art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.	Werkelijk te heffen bedrag.	Bedrag van de belasting ge-middeld per hoofd.
…ld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
—	284,80	—	—	387 222,—	—	4 410,67	7,15	—	—	—	—	—	382 804,18	271,51
—	68,35	—	—	92 787,40	—	1 058,98	—	—	—	—	—	—	91 728,42	65,05
—	—	—	—	244 988,26	—	—	15,30	—	—	—	—	—	244 972,96	18,95
—	—	—	—	33 959,88	—	—	5,88	—	—	—	—	—	33 954,—	2,62
—	—	—	—	2 049 877,56	—	—	—	—	—	—	—	—	2 049 877,56	7,87
—	—	—	—	163 546,05	—	—	—	—	—	—	—	—	163 546,05	0,63
—	284,80	—	—	2 682 087,82	—	4 410,67	22,45	—	—	—	—	—	2 677 654,70	9,75
—	68,35	—	—	290 293,33	—	1 058,98	5,88	—	—	—	—	—	289 228,47	1,05
—	—	—	—	39 969,82	—	1 630,—	24,44	—	—	—	—	—	38 315,38	176,57
—	—	—	—	9 583,26	—	391,17	5,87	—	—	—	—	—	9 186,22	42,33
—	—	—	—	168 907,48	—	—	—	—	—	—	—	—	168 907,48	47,69
—	—	—	—	39 773,34	—	—	—	—	—	—	—	—	39 773,34	11,23
—	—	—	—	841 428,21	—	—	—	—	—	—	—	—	841 428,21	15,89
—	—	—	—	142 961,23	—	—	—	—	—	—	—	—	142 961,23	2,70
—	—	—	—	1 050 305,51	—	1 630,—	24,44	—	—	—	—	—	1 048 651,07	18,50
—	—	—	—	192 317,83	—	391,17	5,87	—	—	—	—	—	191 920,79	3,38
—	207,39	—	—	251 296,53	—	4 700,58	—	—	—	—	—	—	246 595,95	200,80
—	48,61	—	—	60 195,28	—	1 128,10	—	—	—	—	—	—	59 067,18	48,10
—	—	—	—	91 149,42	—	11,51	—	—	—	—	—	—	91 137,91	11,74
—	—	—	—	9 651,12	—	2,76	—	—	—	—	—	—	9 648,36	1,24
—	—	—	—	241 650,31	—	5,70	3,60	—	—	—	—	—	241 641,01	3,96
—	—	—	—	8 598,23	—	—	—	—	—	—	—	—	8 598,23	0,14
—	207,39	—	—	584 096,26	—	4 717,79	3,60	—	—	—	—	—	579 374,87	8,27
—	48,61	—	—	78 444,63	—	1 130,86	—	—	—	—	—	—	77 313,77	1,10
—	1 416,50	—	—	1 959 830,20	—	148 385,66	516,—	—	—	21 960,—	—	—	1 788 968,54	465,76
—	339,96	—	—	470 193,23	—	35 612,04	121,20	—	—	5 270,40	—	—	429 189,59	111,74
—	1 212,04	—	—	819 231,44	—	66,65	—	—	—	440,66	—	—	818 724,13	10,88
—	290,88	—	—	105 071,97	—	15,99	—	—	—	105,76	—	—	104 950,22	1,39
—	—	—	—	725 079,90	—	—	—	—	—	—	—	—	725 079,90	2,81
—	—	—	—	18 619,86	—	—	—	—	—	—	—	—	18 619,86	0,07
—	2 628,54	—	—	3 504 141,54	—	148 452,31	516,—	—	—	22 400,66	—	—	3 332 772,57	9,89
—	630,84	—	—	593 885,06	—	35 628,03	121,20	—	—	5 376,16	—	—	552 759,67	1,64
—	—	—	—	84 461,21	—	5 145,69	—	—	—	—	—	—	79 315,52	267,05
—	—	—	—	20 197,39	—	1 226,94	—	—	—	—	—	—	18 970,45	63,94
—	1 724,30	—	—	240 860,50	—	94,50	—	—	—	—	—	—	240 766,—	11,—
—	28,66	—	—	26 917,52	—	22,68	—	—	—	—	—	—	26 894,84	1,28
—	391,91	—	—	124 730,06	—	—	—	—	—	—	—	—	124 730,06	4,32
—	11,46	—	—	4 185,07	—	—	—	—	—	—	—	—	4 185,07	0,14
—	2 116,21	—	—	450 051,77	—	5 240,19	—	—	—	—	—	—	444 811,58	8,89
—	40,12	—	—	51 299,98	—	1 249,62	—	—	—	—	—	—	50 050,36	1,—

Gewesten.	Landaard der aangeslagenen.		Aantal aangeslagenen. In Ned.-Indië wonenden of gevestigden.	Buiten Ned.-Indië wonenden of gevestigden. Deelgerechtigden in de winst van eene in Ned.-Indië gevestigde firma, reederij of kongsie.	Verzekeraars.	Alle anderen.	Bedrag van de aanslagen: in Ned.-Indië wonenden of gevestigden: naar het zuiver inkomen (artt. 18 en 21).	naar de extra winst (art. 22).	naar de overwinst (art. 26).	buiten Ned.-Indië wonenden: naar het zuiver inkomen (art. 27).	naar de winst berekend ingevolge art. 28 (verzekeraars)
							guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
Bangka en onderhoorigheden.	Europeanen . .	hfds.	381	—	—	1	74 331,13	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	17 813,62	—	—	—	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	39 638	—	—	8	353 522,05	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	39 388,75	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	25 464	—	—	—	146 285,38	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	10 494,71	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	65 483	—	—	9	574 138,56	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	67 697,08	—	—	—	—
Billiton . .	Europeanen . .	hfds.	272	—	—	—	96 706,20	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	23 207,39	—	—	—	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	23 139	—	—	—	155 164,24	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	13 084,08	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	11 469	—	—	—	56 568,09	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	3 967,59	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	34 880	—	—	—	308 438,53	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	40 259,06	—	—	—	—
Westerafd. v. Borneo.	Europeanen . .	hfds.	433	1	—	—	74 268,27	—	—	48,—	—
		opc.	—	—	—	—	17 782,71	—	—	11,52	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	36 027	38	—	24	574 172,91	—	—	2 499,95	—
		opc.	—	—	—	—	68 134,86	—	—	592,26	—
	Inlanders . . .	hfds.	20 417	—	—	2	110 047,46	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	3 961,87	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	56 877	39	—	26	758 488,64	—	—	2 547,95	—
		opc.	—	—	—	—	89 879,44	—	—	603,78	—
Zuider- en Oosterafd. v. Borneo.	Europeanen . .	hfds.	1 788	2	—	3	484 827,02	—	—	517,80	—
		opc.	—	—	—	—	116 237,20	—	—	124,27	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	12 700	—	—	—	251 139,89	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	45 292,47	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	186 984	—	—	—	836 510,07	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	37 384,99	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	201 472	2	—	3	1 572 476,98	—	—	517,80	—
		opc.	—	—	—	—	198 914,66	—	—	124,27	—
Celebes en onderhoorigheden.	Europeanen . .	hfds.	1 445	9	—	15	227 427,55	—	—	28 743,50	—
		opc.	—	—	—	—	54 315,37	—	—	6 898,42	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	7 343	28	—	32	134 544,53	—	—	3 150,60	—
		opc.	—	—	—	—	21 864,05	—	—	751,82	—
	Inlanders . . .	hfds.	209 623	—	—	—	766 967,23	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	21 022,50	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	218 411	37	—	47	1 128 939,31	—	—	31 894,10	—
		opc.	—	—	—	—	97 201,92	—	—	7 650,24	—

…an d… aanslag voor: …d.-In… …ar de …inst …kend …volge …28 (v… …eraars	aanslag voor: Wonenden of gevestigden: naar het zuiver inkomen (artt. 30, 33 en 78).	naar de extra winst (art. 31).	naar de overwinst (art. 32).	Totaal bedrag van den aanslag.	Ontheffingen voor: in Ned.-Indië wonenden of gevestigden, ingevolge: art. 82.	art. 83 (1).	art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.	buiten Ned.-Indië wonenden of gevestigden, ingevolge: art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.	Werkelijk te heffen bedrag.	Bedrag van de belasting gemiddeld per hoofd.
…uld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
—	4,50	—	—	74 335,63	—	2 977,01	—	—	—	—	—	—	71 358,62	186,71
—	—	—	—	17 813,62	—	718,51	—	—	—	—	—	—	17 095,11	44,75
—	595,40	—	—	354 117,45	—	—	—	—	—	—	—	—	354 117,45	8,93
—	142,88	—	—	39 531,63	—	—	—	—	—	—	—	—	39 531,63	0,99
—	—	—	—	146 285,38	—	—	—	—	—	—	—	—	146 285,38	5,74
—	—	—	—	10 494,71	—	—	—	—	—	—	—	—	10 494,71	0,41
—	599,90	—	—	574 738,46	—	2 977,01	—	—	—	—	—	—	571 761,45	8,73
—	142,88	—	—	67 839,96	—	718,51	—	—	—	—	—	—	67 124,45	1,02
—	—	—	—	96 706,20	—	8 307,19	—	—	—	—	—	—	88 399,01	324,99
—	—	—	—	23 207,39	—	1 993,72	—	—	—	—	—	—	21 213,67	77,99
—	—	—	—	155 164,24	—	1 837,12	—	—	—	—	—	—	153 327,12	6,63
—	—	—	—	13 084,08	—	5,—	—	—	—	—	—	—	13 079,08	0,56
—	—	—	—	56 568,09	—	—	—	—	—	—	—	—	56 568,09	4,93
—	—	—	—	3 967,59	—	—	—	—	—	—	—	—	3 967,59	0,34
—	—	—	—	308 438,53	—	10 144,31	—	—	—	—	—	—	298 294,22	8,55
—	—	—	—	40 259,06	—	1 998,72	—	—	—	—	—	—	38 260,34	1,10
—	—	—	—	74 316,27	—	2 602,55	—	—	—	—	—	—	71 713,72	165,24
—	—	—	—	17 794,23	—	623,74	—	—	—	—	—	—	17 170,49	39,63
—	1 581,—	—	—	578 253,86	—	—	—	—	—	—	—	—	578 253,86	16,02
—	379,44	—	—	69 106,56	—	—	—	—	—	—	—	—	69 106,56	1,91
—	292,50	—	—	110 339,96	—	—	—	—	—	—	—	—	110 339,96	5,40
—	69,90	—	—	4 031,77	—	—	—	—	—	—	—	—	4 031,77	0,19
—	1 873,50	—	—	762 910,09	—	2 602,55	—	—	—	—	—	—	760 307,54	13,35
—	449,34	—	—	90 932,56	—	623,74	—	—	—	—	—	—	90 308,82	1,58
—	199,20	—	—	485 544,02	—	6 565,83	210,20	—	—	475,80	—	—	478 292,19	266,76
—	47,09	—	—	116 408,56	—	1 575,75	50,44	—	—	114,19	—	—	114 668,18	63,95
—	—	—	—	251 139,89	—	—	67,60	—	—	—	—	—	251 072,29	19,77
—	—	—	—	45 292,47	—	—	17,30	—	—	—	—	—	45 275,17	3,56
—	—	—	—	836 510,07	—	—	17,88	—	—	—	—	—	836 492,19	4,47
—	—	—	—	37 384,99	—	—	4,28	—	—	—	—	—	37 380,71	0,19
—	199,20	—	—	1 573 193,98	—	6 565,83	295,68	—	—	475,80	—	—	1 565 856,67	7,77
—	47,09	—	—	199 086,02	—	1 575,75	72,02	—	—	114,19	—	—	197 324,06	0,97
—	5 879,08	—	—	262 050,13	—	15 306,60	806,47	—	—	—	—	—	245 937,06	167,42
—	1 410,97	—	—	62 624,76	—	3 672,69	192,66	—	—	—	—	—	58 759,41	40,—
—	684,25	—	—	138 379,38	—	—	—	—	—	—	—	—	138 379,38	18,69
—	131,05	—	—	22 746,92	—	—	—	—	—	—	—	—	22 746,92	3,07
—	—	—	—	766 967,23	—	—	—	—	—	—	—	—	766 967,23	3,66
—	—	—	—	21 022,50	—	—	—	—	—	—	—	—	21 022,50	0,10
—	6 563,33	—	—	1 167 396,74	—	15 306,60	806,47	—	—	—	—	—	1 151 283,67	5,27
—	1 542,02	—	—	106 394,18	—	3 672,69	192,66	—	—	—	—	—	102 528,83	0,47

Gewesten.	Landaard der aangeslagenen.		Aantal aangeslagenen. In Ned.-Indië wonenden of gevestigden.	Buiten Ned.-Indië wonenden of gevestigden. Deelgerechtigden in de winst van eene in Ned.-Indië gevestigde firma, rederij of kongsie.	Verzekeraars.	Alle anderen.	Bedrag van den aanslag: in Ned.-Indië wonenden of gevestigden: naar het zuiver inkomen (artt. 18 en 21).	naar de extra winst (art. 22).	naar de overwinst (art. 26).	buiten Ned.-Indië: naar het zuiver inkomen (art. 27).	naar de winst berekend ingevolge art. 28 (verzekeraars).
							guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
Manado . .	Europeanen . . .	hfds.	816	—	—	—	108 992,32	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	25 844,70	—	—	—	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	6 081	—	—	15	160 792,16	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	31 417,52	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	87 178	—	—	1	407 770,98	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	27 093,63	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	94 075	—	—	16	677 555,46	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	84 355,85	—	—	—	—
Molukken .	Europeanen . .	hfds.	1 240	—	—	—	129 422,16	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	30 586,82	—	—	—	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	3 690	—	—	—	67 776,50	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	12 139,96	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	85 148	—	—	—	357 761,10	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	5 378,64	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	90 078	—	—	—	554 959,76	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	48 105,42	—	—	—	—
Timor en onderhoorigheden .	Europeanen . .	hfds.	407	—	—	—	32 897,40	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	7 635,53	—	—	—	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	2 456	—	—	—	33 455,14	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	4 913,12	—	—	—	—
	Inlanders . . .	hfds.	2 165	—	—	—	13 974,01	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	1 574,73	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	5 028	—	—	—	80 326,55	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	14 123,38	—	—	—	—
Bali en Lombok.	Europeanen . .	hfds.	180	—	—	2	27 450,74	—	—	120,30	—
		opc.	—	—	—	—	6 584,47	—	—	28,87	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	3 585	34	—	7	54 596,36	—	—	11 830,04	—
		opc.	—	—	—	—	8 773,25	—	—	2 830,35	—
	Inlanders . . .	hfds.	85 609	—	—	1	167 614,04	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	5 322,23	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	89 374	34	—	10	249 661,14	—	—	11 950,34	—
		opc.	—	—	—	—	20 679,95	—	—	2 859,22	—
Totalen v. de Buitengewesten.	Europeanen . .	hfds.	16 659	24	—	57	4 455 064,42	—	—	66 081,62	—
		opc.	—	—	—	—	1 066 874,85	—	—	15 859,34	—
	Vr. Oosterlingen	hfds.	266 266	366	—	533	3 511 557,44	—	—	69 442,59	—
		opc.	—	—	—	—	484 923,84	—	—	16 621,41	—
	Inlanders . . .	hfds.	2 131 763	—	—	79	11 260 020,41	—	—	—	—
		opc.	—	—	—	—	778 507,19	—	—	—	—
	Totaal . . .	hfds.	2 414 688	390	—	669	19 226 642,27	—	—	135 524,21	—
		opc.	—	—	—	—	2 330 305,83	—	—	32 480,75	—

n den	anslag voor:			Totaal bedrag van den aanslag.	Ontheffingen voor:								Werkelijk te heffen bedrag.	Bedrag van de belasting gemiddeld per hoofd.
-Indië	wonenden of gevestigden:				in Ned.-Indië wonenden of gevestigden, ingevolge:					buiten Ned.-Indië wonenden of gevestigden, ingevolge:				
de st end olge (ver aars).	naar het zuiver inkomen (artt. 30, 33 en 78).	naar de extra winst (art. 31).	naar de overwinst (art. 32).		art. 82.	art. 83 (1).	art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.	art. 83 (4).	art. 84.	art. 85.		
d.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.	guld.
-	—	—	—	108 992,32	—	3 906,79	154,58	—	—	—	—	—	104 930,95	128,59
-	—	—	—	25 844,70	—	937,59	38,11	—	—	—	—	—	24 869,—	30,48
-	1 178,95	—	—	161 971,11	—	—	131,20	—	—	—	—	—	161 839,91	26,55
-	274,31	—	—	31 691,83	—	—	30,33	—	—	—	—	—	31 661,50	5,19
-	188,75	—	—	407 959,73	—	—	44,56	—	—	—	—	—	407 915,17	4,67
-	45,30	—	—	27 138,93	—	—	9,55	—	—	—	—	—	27 129,38	0,31
-	1 367,70	—	—	678 923,16	—	3 906,79	330,34	—	—	—	—	—	674 686,03	7,17
-	319,61	—	—	84 675,46	—	937,59	77,99	—	—	—	—	—	83 659,88	0,88
-	—	—	—	129 422,16	—	1 691,53	95,85	—	—	—	—	—	127 634,78	102,93
-	—	—	—	30 586,82	—	405,04	25,17	—	—	—	—	—	30 156,61	24,32
-	—	—	—	67 776,50	—	—	—	—	—	—	—	—	67 776,50	18,36
-	—	—	—	12 139,96	—	—	—	—	—	—	—	—	12 139,96	3,29
-	—	—	—	357 761,10	—	23,90	33,52	—	—	—	—	—	357 703,68	4,20
-	—	—	—	5 378,64	—	5,25	8,04	—	—	—	—	—	5 365,35	0,06
-	—	—	—	554 959,76	—	1 715,43	129,37	—	—	—	—	—	553 114,96	6,14
-	—	—	—	48 105,42	—	410,29	33,21	—	—	—	—	—	47 661,92	0,53
-	—	—	—	32 897,40	—	730,63	87,45	—	—	—	—	—	32 079,32	78,81
-	—	—	—	7 635,53	—	175,33	21,80	—	—	—	—	—	7 438,40	18,27
-	—	—	—	33 455,14	—	—	314,22	—	—	—	—	—	33 140,92	13,49
-	—	—	—	4 913,12	—	—	75,41	—	—	—	—	—	4 837,71	1,97
-	—	—	—	13 974,01	—	—	—	—	—	—	—	—	13 974,01	6,45
-	—	—	—	1 574,73	—	—	—	—	—	—	—	—	1 574,73	0,72
-	—	—	—	80 326,55	—	730,63	401,67	—	—	—	—	—	79 194,25	15,75
-	—	—	—	14 123,38	—	175,33	97,21	—	—	—	—	—	13 850,84	2,75
-	—	—	—	27 571,04	—	1 539,43	—	—	—	—	—	—	26 031,61	143,03
-	—	—	—	6 613,34	—	369,44	—	—	—	—	—	—	6 243,90	34,31
-	—	—	—	66 426,40	—	—	—	—	—	—	—	—	66 426,40	18,32
-	—	—	—	11 603,60	—	—	—	—	—	—	—	—	11 603,60	3,20
-	—	—	—	167 614,04	—	—	—	—	—	—	—	—	167 614,04	1,95
-	—	—	—	5 322,23	—	—	—	—	—	—	—	—	5 322,23	0,06
-	—	—	—	261 611,48	—	1 539,43	—	—	—	—	—	—	260 072,05	2,91
-	—	—	—	23 539,17	—	369,44	—	—	—	—	—	—	23 169,73	0,26
-	8 025,37	—	—	4 529 171,41	—	219 443,50	1 951,99	—	—	22 435,80	—	—	4 285 340,12	255,99
-	1 923,12	—	—	1 084 657,31	—	52 654,32	467,67	—	—	5 384,59	—	—	1 026 150,73	61,29
-	6 999,09	—	—	3 587 999,12	—	2 009,78	528,32	—	—	440,66	—	—	3 585 020,36	13,41
-	1 251,91	—	—	502 797,16	—	46,43	128,92	—	—	105,76	—	—	502 516,05	1,88
-	873,16	—	—	11 260 893,57	—	29,60	154,81	—	—	—	—	—	11 260 709,16	5,28
-	126,66	—	—	778 633,85	—	5,25	36,37	—	—	—	—	—	778 592,23	0,36
-	15 897,62	—	—	19 378 064,10	—	221 482,88	2 635,12	—	—	22 876,46	—	—	19 131 069,64	7,92
-	3 301,69	—	—	2 366 088,32	—	52 706,—	632,96	—	—	5 490,35	—	—	2 307 259,01	0,95

JAVA EN

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.		van f 120 t/m f 150	van f 150 t/m f 200	van f 200 t/m f 250	van f 250 t/m f 300	van f 300 t/m f 400	van f 400 t/m f 500	van f 500 t/m f 600	van f 600 t/m f 800	van f 800 t/m f 1000	van f 1000 t/m f 1200
Bantam	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	1	4	6	1	3	8	11	7
		Vreemde Oosterlingen	74	133	183	19	278	334	87	199	65	40
		Inlanders	11 745	4 208	2 039	729	1 420	664	395	613	233	80
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	11 819	4 341	2 223	752	1 704	999	485	820	309	127
Batavia	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	16	44	27	37	127	170	150	488	501	381
		Vreemde Oosterlingen	470	729	603	263	1 222	585	2 165	13 622	1 567	506
		Inlanders	15 409	15 983	9 665	4 192	7 787	3 759	1 825	2 848	1 329	691
	Buiten „ „	Europeanen	6	4	9	14	6	7	18	9	16	12
		Vreemde Oosterlingen	2	2	2	3	13	3	4	8	6	14
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	15 903	16 762	10 306	4 509	9 155	4 524	4 162	16 975	3 419	1 604
Buitenzorg	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	1	7	8	7	35	25	16	73	53	67
		Vreemde Oosterlingen	144	282	275	83	387	606	178	300	122	72
		Inlanders	12 797	6 921	2 184	1 041	1 174	614	409	300	185	94
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	1	—	1	4	2	1	2	2
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	12 942	7 210	2 468	1 131	1 597	1 249	605	674	362	235
Krawang	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	2	1	1	4	1	4	7	11	4
		Vreemde Oosterlingen	247	202	210	36	414	786	89	378	95	34
		Inlanders	4 752	3 767	1 725	599	1 317	624	306	420	175	103
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	4 999	3 971	1 936	636	1 735	1 411	399	805	281	141
Cheribon	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	1	3	2	3	10	9	13	28	34	13
		Vreemde Oosterlingen	536	622	474	147	686	699	218	560	161	93
		Inlanders	14 372	6 639	3 869	1 480	2 436	999	715	973	324	198
	Buiten „ „	Europeanen	—	2	2	—	—	—	—	—	1	—
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	14 909	7 266	4 347	1 630	3 132	1 707	946	1 561	520	304
Indramajoe	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	4	—	—	—	—	—	—	6	6	5
		Vreemde Oosterlingen	427	369	271	100	246	165	97	170	52	38
		Inlanders	9 242	3 125	1 437	750	1 162	565	473	360	148	74
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	9 673	3 494	1 708	850	1 408	730	570	536	206	117
West-Priangan . . .	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	2	9	13	10	28	16	14	38	43	40
		Vreemde Oosterlingen	16	51	142	178	297	555	379	405	244	92
		Inlanders	30 558	21 714	6 332	2 613	1 962	878	508	363	217	95
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	30 576	21 774	6 487	2 802	2 287	1 449	902	806	504	227
Midden-Priangan . .	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	20	26	29	15	106	64	72	230	287	222
		Vreemde Oosterlingen	917	571	569	421	329	473	646	828	339	185
		Inlanders	57 562	15 952	7 364	3 370	4 538	2 647	1 400	1 679	783	457
	Buiten „ „	Europeanen	3	1	1	2	3	5	7	4	6	8
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
		Totaal . . .	58 502	16 550	7 963	3 808	4 976	3 189	2 125	2 741	1 416	874

… over 1927 (verbeterde opgaven).

… EN MADOERA.

van f 1500 t/m f 1800	van f 1800 t/m f 2100	van f 2100 t/m f 2400	van f 2400 t/m f 2700	van f 2700 t/m f 3000	van f 3000 t/m f 3500	van f 3500 t/m f 4000	van f 4000 t/m f 4500	van f 4500 t/m f 5000	van f 5000 t/m f 6000	van f 6000 t/m f 7000	van f 7000 t/m f 8000	van f 8000 t/m f 9000	van f 9000 t/m f 10 000	van f 10 000 t/m f 12 000	van f 12 000 t/m f 15 000	van f 15 000 t/m f 20 000	van f 20 000 t/m f 25 000	van f 25 000 t/m f 30 000	van f 30 000 t/m f 35 000	van f 35 000 t/m f 40 000	van f 40 000 t/m f 50 000	van f 50 000 t/m f 60 000	van f 60 000 t/m f 80 000	van f 80 000 t/m f 100 000	van f 100 000 t/m f 150 000	van f 150 000 t/m f 200 000	van f 200 000 t/m f 500 000	van f 500 000 t/m f 1 000 000	van f 1 000 000 en hooger.	Totaal.
14	20	9	19	12	20	11	12	13	25	14	10	15	4	10	2	4	2	2	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	276
45	25	9	18	9	8	5	6	1	3	3	1	—	1	2	—	1	2	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1 612
38	36	22	11	19	16	11	12	7	7	9	—	4	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22 391
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
97	81	40	48	40	44	27	30	21	35	26	11	19	5	13	2	7	4	3	2	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	24 279
586	668	835	780	573	989	897	932	758	1244	957	707	566	447	695	633	434	184	79	49	23	30	26	16	7	12	8	5	—	—	15 817
858	637	380	420	260	327	235	149	130	147	103	52	54	34	61	43	45	29	15	7	5	8	5	3	4	10	1	—	—	—	27 132
546	356	229	138	106	116	88	55	31	39	18	8	9	4	1	2	2	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	66 023
9	13	9	7	9	9	9	7	8	12	5	5	3	4	5	10	10	4	4	6	3	11	5	6	8	10	6	6	—	—	320
2	2	1	9	2	7	4	1	3	3	4	2	—	2	5	6	3	—	2	1	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	125
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2001	1676	1454	1354	950	1448	1233	1144	930	1445	1087	774	632	491	767	694	494	218	101	64	31	49	37	25	20	32	15	11	—	—	109 417
72	70	57	86	56	87	77	71	81	102	101	71	63	46	66	58	29	9	10	6	2	5	5	1	1	1	1	—	—	—	1 640
73	63	45	52	28	53	32	16	12	35	18	12	6	6	6	11	5	5	6	1	3	1	1	1	—	—	—	—	—	—	3 015
84	68	31	23	18	19	7	4	4	10	14	2	2	2	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26 123
2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
231	203	133	161	102	159	116	91	97	147	134	85	71	55	74	70	35	14	16	7	5	6	6	2	1	1	1	—	—	—	30 797
9	20	19	24	23	39	44	38	28	56	37	28	13	12	15	13	10	7	4	4	1	1	2	1	—	—	—	—	—	—	496
57	31	21	22	17	18	13	8	8	3	8	4	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2 788
48	38	32	13	7	15	15	11	6	7	1	2	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14 099
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
114	89	73	60	48	73	72	57	42	66	46	34	15	13	16	13	11	7	4	4	1	1	2	2	—	—	—	—	—	—	17 388
49	45	35	45	27	58	69	68	41	80	62	39	40	29	33	22	9	8	4	1	1	2	—	1	1	—	—	—	—	—	947
85	80	25	40	23	54	34	41	21	30	15	11	11	14	6	3	6	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	4 786
189	159	89	52	41	57	33	35	14	25	10	6	8	2	1	2	8	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33 017
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
324	284	149	137	91	169	136	144	76	133	87	56	59	45	40	27	23	11	4	1	1	2	—	2	2	1	—	—	—	—	38 757
10	13	9	8	17	12	21	8	3	28	6	15	9	7	—	5	5	5	—	1	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	209
32	25	12	13	10	20	15	9	8	12	9	3	7	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 141
42	27	14	7	10	13	17	10	5	6	7	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17 576
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
84	65	35	28	37	45	53	27	16	46	22	18	16	9	1	5	7	5	—	1	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	19 926
59	75	108	100	53	95	70	78	57	99	78	54	38	25	38	46	31	23	8	9	6	5	5	3	2	1	—	1	—	—	1 469
118	105	76	61	54	51	53	22	20	40	19	11	8	6	5	14	4	1	2	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3 209
130	96	62	47	25	43	13	15	14	11	6	3	1	2	1	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	65 879
1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
308	279	246	208	132	189	136	115	91	150	103	68	47	33	44	62	37	24	10	9	7	5	6	3	2	1	—	1	—	—	70 565
331	323	367	418	418	539	416	329	336	495	455	298	221	222	321	239	156	43	21	13	14	8	6	6	3	5	4	1	—	—	7 440
222	169	102	100	70	92	73	50	30	57	38	24	23	13	15	13	8	6	4	—	2	1	3	—	—	—	—	—	—	—	6 735
448	322	199	132	116	105	55	43	36	38	24	11	6	9	6	3	4	2	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	97 957
7	2	1	4	2	2	3	2	—	5	—	2	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	86
2	1	1	1	3	4	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18
—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
1010	817	670	656	609	742	547	424	402	597	518	335	251	245	343	257	168	51	25	14	16	10	9	6	3	5	5	1	—	—	112 241

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.		van f 120 t/m f 150	van f 150 t/m f 200	van f 200 t/m f 250	van f 250 t/m f 300	van f 300 t/m f 400	van f 400 t/m f 500	van f 500 t/m f 600	van f 600 t/m f 800	van f 800 t/m f 1000	van f 1000 t/m f 1200
Oost-Priangan . . .	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	8	5	5	5	12	5	9	32	33	24
		Vreemde Oosterlingen	31	73	65	22	231	487	159	485	121	55
		Inlanders	97 779	7 189	3 079	1 442	1 969	766	517	683	383	153
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	97 818	7 267	3 149	1 469	2 212	1 258	685	1 200	537	232
Pekalongan	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	1	4	9	7	16	13	16	53	47	27
		Vreemde Oosterlingen	342	393	365	329	527	613	550	591	269	117
		Inlanders	40 197	17 604	8 562	4 785	5 318	2 773	1 512	1 408	806	328
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	40 540	18 001	8 936	5 121	5 861	3 399	2 078	2 052	1 122	472
Semarang.	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	21	30	29	22	106	85	65	222	222	122
		Vreemde Oosterlingen	150	455	526	121	999	2 179	402	1 475	454	221
		Inlanders	22 893	8 583	3 753	2 766	3 914	2 088	1 106	1 116	655	330
	Buiten „ „	Europeanen	—	1	—	3	6	1	4	4	4	3
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	23 064	9 069	4 308	2 912	5 025	4 353	1 577	2 817	1 336	676
Rembang	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	2	2	2	1	4	6	9	16	17	10
		Vreemde Oosterlingen	159	151	208	93	280	137	116	131	81	81
		Inlanders	8 084	3 404	1 489	1 476	1 401	597	407	463	293	141
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	8 245	3 557	1 699	1 570	1 685	740	532	610	391	232
Soerabaja	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	15	37	24	24	124	111	108	397	371	208
		Vreemde Oosterlingen	103	230	307	303	1 085	3 201	2 582	3 548	875	564
		Inlanders	74 150	21 357	12 618	7 410	9 947	5 980	1 677	4 308	1 725	839
	Buiten „ „	Europeanen	1	8	3	3	6	3	7	18	14	4
		Vreemde Oosterlingen	8	12	19	20	26	22	20	37	30	26
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
		Totaal . . .	74 277	21 644	12 971	7 760	11 188	9 317	4 394	8 308	3 016	1 641
Pasoeroean	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	14	28	32	29	76	76	44	232	170	108
		Vreemde Oosterlingen	99	287	317	213	916	2 182	1 522	1 255	416	132
		Inlanders	37 225	23 975	13 085	6 003	7 956	3 517	1 958	2 361	1 025	418
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	5	4	3	3	6	3
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	1	3	2	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	37 338	24 290	13 434	6 245	8 953	5 779	3 528	3 854	1 619	661
Besoeki	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	1	5	4	5	13	10	11	60	61	46
		Vreemde Oosterlingen	113	174	140	86	588	1 134	1 166	1 295	434	193
		Inlanders	13 283	10 693	6 874	4 843	5 285	1 604	966	1 123	710	452
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	1	1	—	1	—	—
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	13 397	10 872	7 018	4 934	5 887	2 749	2 143	2 479	1 205	692
Banjoemas	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	2	6	7	3	19	6	9	55	21	20
		Vreemde Oosterlingen	125	142	170	73	363	518	335	669	178	96
		Inlanders	7 466	4 530	2 613	1 485	2 920	1 146	693	779	511	174
	Buiten „ „	Europeanen	—	1	—	—	1	—	1	—	1	—
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—
		Totaal . . .	7 593	4 679	2 790	1 561	3 303	1 671	1 038	1 504	711	290

van f 1200 t/m f 1500	van f 1500 t/m f 1800	van f 1800 t/m f 2100	van f 2100 t/m f 2400	van f 2400 t/m f 2700	van f 2700 t/m f 3000	van f 3000 t/m f 3500	van f 3500 t/m f 4000	van f 4000 t/m f 4500	van f 4500 t/m f 5000	van f 5000 t/m f 6000	van f 6000 t/m f 7000	van f 7000 t/m f 8000	van f 8000 t/m f 9000	van f 9000 t/m f 10 000	van f 10 000 t/m f 12 000	van f 12 000 t/m f 15 000	van f 15 000 t/m f 20 000	van f 20 000 t/m f 25 000	van f 25 000 t/m f 30 000	van f 30 000 t/m f 35 000	van f 35 000 t/m f 40 000	van f 40 000 t/m f 50 000	van f 50 000 t/m f 60 000	van f 60 000 t/m f 80 000	van f 80 000 t/m f 100 000	van f 100 000 t/m f 150 000	van f 150 000 t/m f 200 000	van f 200 000 t/m f 500 000	van f 500 000 t/m f 1 000 000	van f 1 000 000 en hooger.	Totaal.
9	16	36	30	27	26	43	42	35	25	57	56	41	27	14	27	9	10	13	3	3	4	3	1	—	—	—	—	—	—	—	720
11	57	60	29	44	18	21	23	23	15	18	21	8	5	4	9	6	3	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2 206
24	112	102	62	36	23	45	31	19	15	24	17	5	2	3	1	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	114 703
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
38	185	198	121	107	67	110	96	77	55	99	94	54	34	21	37	16	16	14	3	4	4	3	2	—	—	—	—	—	—	—	117 632
6	53	60	69	51	41	79	84	87	71	128	103	67	64	32	69	43	25	11	7	2	2	9	2	1	1	—	—	—	—	—	1 421
23	214	177	63	100	23	127	53	53	19	52	31	25	7	7	17	9	8	1	3	3	1	2	1	—	—	—	—	—	—	—	5 331
20	207	128	81	66	45	78	30	40	20	15	19	5	4	2	3	2	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	84 311
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
57	474	365	213	217	109	284	167	180	110	195	153	97	75	41	89	54	37	12	10	5	3	11	3	1	1	—	—	—	—	—	91 063
24	218	269	245	302	192	340	300	260	212	392	335	247	177	155	197	180	108	55	28	14	14	13	11	16	4	5	2	—	—	—	5 463
33	258	246	116	163	82	150	104	91	61	81	72	23	25	14	10	17	16	4	2	2	3	3	2	—	—	1	—	—	—	—	8 856
33	280	199	146	62	58	82	40	49	6	24	10	4	10	2	6	2	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	48 520
	4	2	4	4	1	5	—	—	—	6	1	3	—	—	2	3	3	4	—	—	1	2	1	1	3	—	1	1	—	—	81
	1	1	—	—	—	—	2	—	—	1	2	—	—	2	1	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	15
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
91	762	717	511	531	333	577	446	400	279	504	420	277	212	173	216	203	127	65	30	16	19	19	14	17	7	6	3	1	—	—	62 936
	12	13	23	9	7	20	28	25	26	52	37	32	21	22	22	36	25	9	3	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	502
7	49	37	27	20	28	20	12	17	13	16	6	7	6	3	4	—	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 776
13	91	54	36	18	10	16	14	7	4	11	2	1	1	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18 153
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	152	104	86	47	45	56	54	49	43	79	45	40	28	25	27	36	30	10	3	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20 431
53	440	526	443	427	378	784	676	604	546	939	773	617	487	383	497	415	318	146	83	59	35	49	27	34	9	22	4	3	—	—	11 675
75	492	544	218	320	156	301	250	180	127	137	129	76	46	39	54	43	47	28	16	14	4	8	1	1	1	4	1	2	—	—	16 794
83	629	325	263	167	133	133	89	64	52	50	28	32	9	7	10	3	8	2	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	142 851
1	20	19	5	4	10	8	8	8	6	7	5	6	2	8	1	13	9	10	5	2	—	5	4	5	3	5	1	3	—	—	268
9	17	14	13	11	7	11	11	8	4	7	12	6	3	2	1	1	7	1	2	—	6	1	—	1	1	—	—	—	—	—	398
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
2 17	1598	1428	942	930	684	1237	1034	864	735	1140	947	737	547	439	563	475	389	187	109	76	45	63	32	41	14	31	6	8	—	—	171 988
26	149	182	210	187	186	244	250	246	270	359	264	199	148	108	151	105	79	59	27	18	15	10	6	8	4	3	—	1	—	—	4 562
20	183	219	71	147	42	118	63	49	36	29	41	22	14	7	6	7	12	4	3	1	2	2	1	1	1	—	—	—	—	—	8 629
53	252	186	151	96	45	52	36	37	22	28	18	5	9	3	—	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	99 006
	2	1	4	—	—	2	2	2	1	2	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	47
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1 01	586	588	436	430	273	416	352	334	329	418	324	226	171	118	158	113	97	63	30	19	17	12	7	9	5	3	—	1	—	—	112 253
8	48	60	44	71	72	111	114	110	94	188	137	92	86	64	76	38	31	30	14	12	10	10	5	8	4	1	—	—	—	—	1 831
15	91	118	56	67	15	45	29	18	12	9	7	8	9	4	4	7	1	1	—	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5 984
20	162	120	72	45	34	39	18	23	14	14	10	3	1	—	2	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	46 659
—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
50	301	298	174	183	121	195	162	151	120	211	154	103	96	68	82	48	35	31	14	14	13	10	5	8	4	1	—	—	—	—	54 481
4	29	41	47	45	39	43	47	42	44	79	64	44	34	30	33	36	13	4	4	2	3	3	—	1	—	—	—	—	—	—	924
13	73	79	66	38	37	57	39	30	23	28	14	14	10	10	12	14	7	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3 358
13	108	76	47	18	30	28	21	20	7	16	18	2	3	3	2	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22 854
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
32	210	196	160	102	106	128	107	92	74	123	96	60	47	43	47	50	24	6	4	2	3	3	—	1	—	—	—	—	—	—	27 144

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.		van f 120 t/m f 150	van f 150 t/m f 200	van f 200 t/m f 250	van f 250 t/m f 300	van f 300 t/m f 400	van f 400 t/m f 500	van f 500 t/m f 600	van f 600 t/m f 800	van f 800 t/m f 1000	van f 1000 t/m f 1200	van f 1200 t/m f 1500	van f 1500 t/m f 1800
Kedoe	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	7	12	14	7	26	26	25	75	65	40	[illegible]	55
		Vreemde Oosterlingen	203	364	313	144	502	1 037	454	753	149	91	[illegible]	70
		Inlanders	15 836	6 674	4 027	2 800	3 478	1 619	897	900	517	271	[illegible]	142
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	[illegible]	—
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	16 046	7 050	4 354	2 951	4 006	2 682	1 376	1 729	731	402	[illegible]	267
Jogjakarta	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	8	19	13	15	53	46	36	102	89	57	[illegible]	72
		Vreemde Oosterlingen	41	67	89	17	362	242	206	1 040	178	76	[illegible]	99
		Inlanders	129	549	216	379	379	267	175	261	154	73	[illegible]	43
	Buiten „ „	Europeanen	1	1	1	2	2	1	2	3	1	1	[illegible]	2
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	[illegible]	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	179	636	319	413	799	556	419	1 406	422	207	[illegible]	216
Soerakarta	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	6	24	15	12	43	26	24	92	90	64	[illegible]	78
		Vreemde Oosterlingen	64	172	195	243	375	707	938	616	424	166	[illegible]	111
		Inlanders	51	153	210	218	449	395	236	239	235	84	[illegible]	50
	Buiten „ „	Europeanen	—	1	—	3	1	1	—	3	—	—	—	1
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	121	350	420	478	868	1 129	1 198	950	749	315	[illegible]	240
Madioen	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	13	17	11	6	26	29	19	58	52	32	[illegible]	45
		Vreemde Oosterlingen	34	82	68	29	374	465	292	281	79	28	[illegible]	54
		Inlanders	8 652	4 790	3 234	2 069	3 157	1 494	678	807	542	276	[illegible]	119
	Buiten „ „	Europeanen	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	8 699	4 890	3 313	2 104	3 557	1 988	989	1 146	674	336	[illegible]	218
Kediri	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	4	10	9	10	22	25	39	83	59	60	[illegible]	51
		Vreemde Oosterlingen	128	302	328	115	879	635	453	1 683	365	162	[illegible]	144
		Inlanders	21 565	12 400	7 208	4 056	5 498	2 238	1 255	1 265	678	280	[illegible]	138
	Buiten „ „	Europeanen	4	4	1	—	1	3	—	—	—	2	—	—
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	21 701	12 716	7 546	4 181	6 400	2 901	1 747	3 031	1 102	504	[illegible]	333
Madoera	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	3	3	2	2	6	5	4	11	10	8	[illegible]	19
		Vreemde Oosterlingen	123	114	125	41	201	234	83	150	73	44	[illegible]	31
		Inlanders	23 874	15 810	7 359	3 424	5 506	1 987	1 333	1 323	750	229	[illegible]	107
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	24 000	15 927	7 486	3 467	5 713	2 226	1 420	1 484	833	281	[illegible]	157
Java en Madoera . .	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	149	293	257	225	862	755	690	2 366	2 253	1 565	[illegible]	[illegible]
		Vreemde Oosterlingen	4 546	5 965	5 943	3 076	11 541	17 974	13 117	30 434	6 741	3 086	[illegible]	[illegible]
		Inlanders	527621	216020	108942	57 930	78 973	37 221	19 441	24 592	12 378	5 840	[illegible]	[illegible]
	Buiten „ „	Europeanen	15	24	18	28	33	30	45	47	52	35	[illegible]	49
		Vreemde Oosterlingen	10	14	21	25	42	25	25	48	40	43	[illegible]	22
		Inlanders	—	—	—	—	—	1	—	1	1	1	[illegible]	1
		Totaal . . .	532341	222316	115181	61 284	91 451	56 006	33 318	57 488	21 465	10 570	[illegible]	[illegible]

van f 1500 t/m f 1800	van f 1800 t/m f 2100	van f 2100 t/m f 2400	van f 2400 t/m f 2700	van f 2700 t/m f 3000	van f 3000 t/m f 3500	van f 3500 t/m f 4000	van f 4000 t/m f 4500	van f 4500 t/m f 5000	van f 5000 t/m f 6000	van f 6000 t/m f 7000	van f 7000 t/m f 8000	van f 8000 t/m f 9000	van f 9000 t/m f 10 000	van f 10 000 t/m f 12 000	van f 12 000 t/m f 15 000	van f 15 000 t/m f 20 000	van f 20 000 t/m f 25 000	van f 25 000 t/m f 30 000	van f 30 000 t/m f 35 000	van f 35 000 t/m f 40 000	van f 40 000 t/m f 50 000	van f 50 000 t/m f 60 000	van f 60 000 t/m f 80 000	van f 80 000 t/m f 100 000	van f 100 000 t/m f 150 000	van f 150 000 t/m f 200 000	van f 200 000 t/m f 500 000	van f 500 000 t/m f 1 000 000	van f 1 000 000 en hooger.	Totaal.
55	63	115	119	106	134	107	91	58	119	109	67	52	49	76	38	27	2	3	3	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1 768
70	91	59	66	29	60	43	43	26	41	36	23	16	13	16	10	2	4	2	—	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	4 731
142	111	92	51	46	55	35	31	17	16	10	7	3	3	1	1	8	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37 868
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
267	265	266	236	181	249	185	165	101	176	155	97	71	65	93	49	37	7	5	4	1	1	1	1	1	1	—	—	—	—	44 369
72	98	81	78	65	117	111	107	82	143	126	96	84	91	91	78	47	18	8	6	4	2	2	2	—	2	1	1	—	—	2 150
99	87	16	61	11	39	23	41	9	23	15	9	3	6	8	9	6	4	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 940
43	43	16	14	6	9	7	5	8	5	4	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 804
2	2	1	—	1	1	—	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
216	230	114	153	83	166	141	154	100	172	145	105	87	98	100	87	53	23	11	6	4	2	2	2	—	2	1	1	—	—	7 925
78	99	83	106	100	103	113	85	89	153	101	110	76	53	74	52	24	9	7	7	5	4	4	1	—	—	—	—	—	—	2 039
111	73	72	22	64	49	36	28	28	18	19	12	1	3	5	5	3	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4 565
50	26	14	10	13	9	5	1	4	3	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 462
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
240	198	169	138	177	161	154	114	121	174	120	125	77	57	79	57	27	11	8	8	5	4	4	1	—	—	—	—	—	—	9 079
45	38	49	31	27	67	64	50	52	102	72	53	37	24	35	21	11	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 107
54	44	19	31	11	32	20	27	18	22	9	7	5	2	4	—	3	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 106
119	77	68	36	21	38	30	21	15	11	10	3	7	1	1	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26 347
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
218	159	136	98	59	137	114	98	85	135	91	63	49	27	40	21	19	5	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29 562
51	49	61	77	63	80	98	106	88	210	155	100	55	63	75	46	30	13	6	9	10	7	4	3	1	1	—	—	—	—	1 852
144	126	51	68	29	49	36	29	16	24	14	8	3	6	3	5	5	2	2	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	5 941
138	91	44	34	28	30	28	27	10	14	6	7	—	2	1	—	4	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	57 095
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
333	266	156	179	120	159	162	162	114	248	175	115	58	71	79	51	39	16	9	10	11	8	4	3	1	1	—	—	—	1	64 904
19	22	20	20	14	23	26	17	15	31	19	10	4	4	8	11	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	348
31	31	20	21	14	11	13	12	4	4	7	4	4	3	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 423
107	58	36	32	31	24	11	16	8	16	8	2	—	2	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	62 134
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
157	111	76	73	59	58	50	45	27	51	34	16	8	9	10	11	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	63 905
2415	2790	2959	3030	2495	4027	3665	3401	2989	5081	4061	2997	2317	1884	2609	2126	1427	656	321	221	151	163	107	103	38	55	20	12	—	—	64 656
2416	3067	1553	1894	1030	1702	1204	942	637	829	634	364	265	196	251	216	186	97	62	33	26	28	17	9	7	16	2	2	—	1	126 058
3965	2698	1806	1108	865	1022	634	545	319	388	249	111	79	51	40	23	70	9	5	4	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1 108 832
49	44	26	19	23	28	23	20	16	32	13	16	6	13	10	28	22	21	9	8	4	18	10	12	14	15	9	10	—	—	905
22	18	16	22	13	23	18	9	7	12	19	8	3	7	8	8	12	2	4	1	6	2	1	1	2	—	—	—	—	—	580
1	—	—	3	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11
8868	8617	6360	6076	4426	6802	5544	4917	3968	6344	4976	3496	2670	2151	2918	2401	1717	785	401	267	188	212	135	125	61	86	31	24	—	1	1 301 042

BUITEN GE…

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.		van f 120 t/m f 150	van f 150 t/m f 200	van f 200 t/m f 250	van f 250 t/m f 300	van f 300 t/m f 400	van f 400 t/m f 500	van f 500 t/m f 600	van f 600 t/m f 800	van f 800 t/m f 1000	van f 1000 t/m f 1200
Sumatra's Westkust	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	4	18	16	6	47	50	22	95	98	40
		Vreemde Oosterlingen	228	670	478	572	757	1 048	375	258	194	79
		Inlanders	19 503	127577	78 616	45 259	56 974	22 418	11 003	10 387	4 286	2 109
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	19 735	128265	79 110	45 837	57 778	23 516	11 400	10 740	4 578	2 228
Tapanoeli.	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	1	—	—	4	5	4	10	7
		Vreemde Oosterlingen	15	72	174	46	408	608	134	210	67	29
		Inlanders	27 091	63 839	71 790	25 406	13 547	4 412	1 895	1 606	684	327
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	27 106	63 911	71 965	25 452	13 955	5 024	2 034	1 820	761	363
Benkoelen	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	1	—	1	—	3	2	1	8	5	10
		Vreemde Oosterlingen	3	7	17	124	350	423	166	295	95	86
		Inlanders	10 083	10 674	13 956	8 732	17 835	6 772	4 638	3 571	2 101	686
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	10 087	10 681	13 974	8 856	18 188	7 197	4 805	3 874	2 201	782
Lampoengsche Districten	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	3	2	—	9	4	4	12	9	8
		Vreemde Oosterlingen	3	16	22	87	434	882	121	435	102	59
		Inlanders	6 952	19 088	10 746	6 824	18 932	8 068	3 073	2 707	1 041	618
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	3	—	—	—	1	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	6 955	19 107	10 770	6 914	19 375	8 954	3 198	3 155	1 152	685
Palembang	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	1	1	1	2	9	5	6	16	21	22
		Vreemde Oosterlingen	7	100	22	154	907	2 372	6 588	795	190	324
		Inlanders	6 968	13 517	15 967	20 663	72 425	63 495	23 305	18 379	7 774	3 575
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	6 976	13 618	15 990	20 819	73 341	65 873	29 899	19 190	7 985	3 921
Djambi	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	2	—	1	9	5	3
		Vreemde Oosterlingen	—	2	—	1	10	40	429	2 921	609	71
		Inlanders	214	315	628	495	2 763	3 574	9 424	25 458	4 082	2 515
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	214	317	628	496	2 775	3 614	9 854	28 388	4 696	2 589
Oostkust van Sumatra	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	1	2	9	4	20	13	16	96	114	82
		Vreemde Oosterlingen	55	9 441	4 365	8 043	20 950	20 218	6 732	10 255	1 868	1 210
		Inlanders	9 624	183401	39 844	4 311	9 260	3 126	1 239	1 266	631	398
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	1	—	1	2	2	2	2	1
		Vreemde Oosterlingen	—	2	—	1	—	—	—	1	3	1
		Inlanders	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—
		Totaal . . .	9 680	192846	44 219	12 359	30 231	23 361	7 989	11 621	2 618	1 692

GEWESTEN.

van f 1500 t/m f 1800	van f 1800 t/m f 2100	van f 2100 t/m f 2400	van f 2400 t/m f 2700	van f 2700 t/m f 3000	van f 3000 t/m f 3500	van f 3500 t/m f 4000	van f 4000 t/m f 4500	van f 4500 t/m f 5000	van f 5000 t/m f 6000	van f 6000 t/m f 7000	van f 7000 t/m f 8000	van f 8000 t/m f 9000	van f 9000 t/m f 10 000	van f 10 000 t/m f 12 000	van f 12 000 t/m f 15 000	van f 15 000 t/m f 20 000	van f 20 000 t/m f 25 000	van f 25 000 t/m f 30 000	van f 30 000 t/m f 35 000	van f 35 000 t/m f 40 000	van f 40 000 t/m f 50 000	van f 50 000 t/m f 60 000	van f 60 000 t/m f 80 000	van f 80 000 t/m f 100 000	van f 100 000 t/m f 150 000	van f 150 000 t/m f 200 000	van f 200 000 t/m f 500 000	van f 500 000 t/m f 1 000 000	van f 1 000 000 en hooger.	Totaal.
68	72	79	84	74	127	110	79	78	124	107	83	54	44	79	51	25	13	5	6	2	2	—	—	1	—	—	—	—	—	1 840
62	79	24	63	18	72	32	30	18	22	29	8	3	4	9	3	7	3	4	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	5 235
777	481	244	140	79	103	71	45	26	36	10	13	7	3	5	5	4	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	381 805
—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
907	632	348	287	171	302	213	154	122	183	146	104	64	51	93	59	36	18	11	6	3	2	—	—	1	1	—	—	—	—	388 882
9	9	12	38	19	33	22	17	15	32	25	12	12	11	16	10	10	8	3	—	2	—	1	1	—	—	—	—	—	—	356
17	19	12	15	4	15	6	5	12	22	11	9	2	2	5	2	7	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 963
193	116	102	61	36	42	26	24	22	12	12	6	2	3	4	4	2	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	211 500
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
219	144	126	114	59	90	54	46	49	66	48	27	16	16	25	16	19	10	5	—	2	1	1	1	—	—	—	—	—	—	213 820
7	13	8	18	18	26	30	26	23	41	34	21	17	8	9	9	19	3	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	377
20	25	16	22	9	17	9	9	3	8	16	7	1	1	4	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 795
140	80	53	33	20	22	15	12	9	9	6	3	2	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	79 640
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
167	118	77	73	47	65	54	47	35	58	56	31	20	10	14	9	22	4	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	81 812
10	1	2	13	6	19	29	25	16	34	28	16	18	13	20	8	10	3	3	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	338
41	38	10	41	11	33	17	11	12	9	10	6	3	2	4	4	3	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 466
259	160	107	63	45	65	32	20	6	18	9	—	2	1	2	1	3	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	79 265
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
310	199	119	117	62	117	78	56	34	61	47	22	23	16	26	14	16	4	3	3	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	82 074
30	26	39	64	36	82	81	72	57	99	98	94	74	81	104	102	75	24	9	4	—	3	—	2	1	—	—	—	—	—	1 391
165	86	100	50	73	42	49	48	31	50	30	25	10	18	19	21	23	5	5	3	1	3	1	4	—	4	—	—	—	—	12 536
1472	834	530	357	216	231	108	41	38	54	30	21	13	9	8	16	12	8	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	252 547
1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1668	946	669	471	335	356	238	161	126	204	158	141	98	108	131	140	110	37	15	9	1	7	1	6	1	4	—	—	—	—	266 482
6	8	3	17	12	22	7	14	5	10	12	8	13	6	7	10	6	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	194
131	103	49	66	34	32	52	30	27	41	21	12	14	11	9	10	14	5	5	2	3	1	1	—	—	1	1	—	—	—	4 986
845	466	265	213	145	139	100	63	48	57	41	22	14	9	11	10	7	10	1	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	53 322
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
982	577	318	296	191	193	159	107	80	108	74	42	41	26	27	30	27	17	7	2	4	3	1	—	—	1	1	—	—	—	58 503
78	108	62	73	40	124	212	260	205	348	304	248	214	201	380	380	334	142	91	56	25	55	30	36	15	9	—	6	—	—	4 527
656	643	250	329	153	312	179	128	89	116	70	53	39	30	29	20	17	4	3	1	3	2	6	—	—	—	—	—	—	—	87 347
248	181	86	43	31	32	21	18	13	12	6	4	—	1	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	254 179
2	—	1	1	1	3	—	—	1	4	3	1	1	—	2	2	—	2	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	42
8	10	4	2	1	10	4	12	8	9	10	8	5	7	8	7	8	5	1	3	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	145
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
992	942	403	448	226	481	416	418	316	489	393	314	259	239	419	411	359	154	97	60	29	58	36	36	15	10	—	6	—	—	346 243

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.		van f 120 t/m f 150	van f 150 t/m f 200	van f 200 t/m f 250	van f 250 t/m f 300	van f 300 t/m f 400	van f 400 t/m f 500	van f 500 t/m f 600	van f 600 t/m f 800	van f 800 t/m f 1000	van f 1000 t/m f 1200
Atjeh en onderhoorigheden	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	4	—	7	3	7	43	23	10
		Vreemde Oosterlingen	8	25	187	65	571	4 572	453	1 073	246	235
		Inlanders	3 729	14 069	18 683	9 233	6 731	1 991	857	804	311	162
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	3 737	14 094	18 874	9 298	7 309	6 566	1 317	1 920	580	407
Riouw en onderhoorigheden	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	1	—	1	1	—	4	6	6
		Vreemde Oosterlingen	52	95	194	636	4 566	6 040	3 109	2 450	523	310
		Inlanders	2 182	4 801	6 315	6 458	4 497	1 289	579	633	235	96
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	2	—	—	125	—	4
		Vreemde Oosterlingen	34	57	158	120	57	23	4	6	3	1
		Inlanders	17	55	31	4	4	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	2 285	5 008	6 699	7 218	9 127	7 353	3 692	3 218	767	417
Bangka en onderhoorigheden	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	1	—	—	—	—	6	4	16	5	16
		Vreemde Oosterlingen	33	118	2 385	5 546	24 886	1 415	692	1 106	474	280
		Inlanders	1 310	2 488	9 044	5 101	4 097	1 229	605	583	233	131
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde Oosterlingen	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	1 344	2 606	11 430	10 647	28 983	2 650	1 301	1 706	712	427
Billiton.	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	1	—	2	—	1
		Vreemde Oosterlingen	16	2 666	3 596	2 999	10 104	2 139	292	466	150	113
		Inlanders	365	1 490	5 604	1 863	1 004	466	181	221	111	90
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	381	4 156	9 200	4 862	11 108	2 606	473	689	261	204
Westerafdeeling van Borneo	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	5	6	3	21	17	8
		Vreemde Oosterlingen	41	45	231	44	1 144	1 288	4 210	24 917	1 378	952
		Inlanders	1 713	1 932	3 524	3 467	5 803	1 421	561	746	185	81
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde Oosterlingen	1	1	1	1	—	2	—	2	—	1
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	1 755	1 978	3 756	3 512	6 952	2 717	4 774	25 686	1 580	1 042
Zuider- en Oosterafd. van Borneo . . .	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	3	4	2	14	8	7	67	48	19
		Vreemde Oosterlingen	45	121	397	364	1 209	4 536	1 139	1 538	1 237	638
		Inlanders	18 269	31 434	59 811	29 814	22 199	6 232	4 950	2 765	1 774	928
	Buiten „ „	Europeanen	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	18 314	31 559	60 212	30 180	23 422	10 776	6 096	4 370	3 059	1 585
Manado	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	8	6	14	13	35	36	47	32	53	23
		Vreemde Oosterlingen	119	259	206	270	570	1 246	916	767	369	211
		Inlanders	22 661	19 086	22 513	10 139	5 620	1 597	755	913	481	297
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
		Vreemde Oosterlingen	—	—	6	—	—	1	—	1	—	1
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	22 788	19 351	22 739	10 422	6 225	2 880	1 718	1 713	904	532
Celebes en onderhoorigheden	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	5	5	12	12	28	26	13	97	52	27
		Vreemde Oosterlingen	64	179	349	554	1 075	2 093	1 400	909	350	177
		Inlanders	28 038	44 101	63 740	43 875	18 855	11 411	5 481	2 888	1 222	516
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—
		Vreemde Oosterlingen	2	1	1	2	12	—	2	6	7	—
		Inlanders	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	28 110	44 287	64 102	44 443	19 970	13 531	6 896	3 901	1 632	720

van f 1500 t/m f 1800	van f 1800 t/m f 2100	van f 2100 t/m f 2400	van f 2400 t/m f 2700	van f 2700 t/m f 3000	van f 3000 t/m f 3500	van f 3500 t/m f 4000	van f 4000 t/m f 4500	van f 4500 t/m f 5000	van f 5000 t/m f 6000	van f 6000 t/m f 7000	van f 7000 t/m f 8000	van f 8000 t/m f 9000	van f 9000 t/m f 10 000	van f 10 000 t/m f 12 000	van f 12 000 t/m f 15 000	van f 15 000 t/m f 20 000	van f 20 000 t/m f 25 000	van f 25 000 t/m f 30 000	van f 30 000 t/m f 35 000	van f 35 000 t/m f 40 000	van f 40 000 t/m f 50 000	van f 50 000 t/m f 60 000	van f 60 000 t/m f 80 000	van f 80 000 t/m f 100 000	van f 100 000 t/m f 150 000	van f 150 000 t/m f 200 000	van f 200 000 t/m f 500 000	van f 500 000 t/m f 1 000 000	van f 1 000 000 en hoger.	Totaal.
25	22	104	116	71	74	62	46	60	112	88	59	40	49	81	49	31	7	7	1	3	—	1	1	—	—	—	—	—	—	1 243
42	72	23	60	6	53	23	21	6	12	14	6	3	1	3	4	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7 855
117	77	43	59	22	29	12	9	4	7	6	5	2	—	4	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	57 117
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
184	171	170	235	99	157	97	76	70	131	108	70	45	50	88	56	35	9	7	1	3	—	1	1	—	—	—	—	—	—	66 218
7	7	8	12	5	5	11	22	23	39	20	16	13	12	21	17	15	5	1	1	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	293
95	88	46	66	41	55	49	37	25	40	25	19	22	12	15	20	22	11	4	1	1	1	1	1	—	—	—	1	—	—	18 891
21	15	8	7	3	10	8	1	1	1	1	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27 242
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	3	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	137
—	6	—	—	—	1	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	477
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	111
123	116	62	85	49	71	69	60	50	80	46	37	39	24	36	37	37	19	5	2	3	2	3	1	—	—	—	1	—	—	47 151
6	8	16	14	16	33	25	19	27	40	35	18	19	13	7	9	5	3	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	383
139	110	82	66	51	52	47	41	24	35	30	22	15	9	16	8	8	3	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37 948
55	33	10	8	7	4	3	2	4	2	3	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25 077
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
201	151	108	89	75	89	76	62	55	77	68	41	35	23	23	17	14	6	6	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	63 416
2	8	3	6	6	9	9	20	18	16	18	20	22	11	27	24	17	9	4	5	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	261
69	48	27	23	26	26	20	14	7	17	12	10	8	2	3	13	5	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23 034
31	16	18	9	4	1	2	1	2	5	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11 558
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
102	72	48	38	36	36	31	35	27	38	31	30	30	13	30	37	23	12	4	5	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	34 853
12	24	16	35	15	32	20	20	21	35	21	20	19	7	12	14	9	6	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	431
493	450	204	247	99	220	122	106	47	108	81	70	34	16	33	23	21	15	4	3	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	37 491
39	31	13	14	7	8	3	1	1	4	1	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19 631
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	3	1	—	—	—	2	2	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
547	508	234	296	121	260	147	129	69	148	103	91	54	24	45	37	30	21	7	3	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	57 576
29	36	72	71	54	83	66	83	131	163	122	101	121	110	147	177	102	29	19	4	3	2	—	—	3	1	—	—	—	—	1 961
221	154	82	49	36	62	24	32	20	27	30	22	12	8	11	7	11	5	—	4	5	2	—	—	—	—	—	—	—	—	12 489
404	352	163	90	87	82	46	46	30	21	21	14	11	14	4	3	4	3	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	180 365
1	—	—	1	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
655	542	317	211	178	227	136	161	181	212	174	137	144	132	163	187	118	37	20	9	8	4	—	—	3	1	—	—	—	—	194 823
30	32	28	30	38	35	43	29	30	48	35	26	25	20	29	19	11	5	3	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	829
93	78	64	48	43	50	55	34	12	39	26	21	15	7	14	19	12	6	—	2	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	5 721
157	107	83	51	38	44	22	23	11	16	8	5	2	2	2	3	1	—	6	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	84 866
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
—	1	—	—	—	—	2	—	—	—	2	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
280	218	175	129	119	129	123	86	53	103	72	52	44	29	46	41	24	11	9	2	—	4	1	—	—	—	—	—	—	—	91 436
72	62	73	99	59	80	70	60	67	76	91	53	35	29	62	36	29	8	10	4	1	—	2	1	2	—	—	—	—	—	1 447
152	138	59	80	45	57	44	41	21	26	26	3	15	9	7	10	8	6	4	1	2	1	1	1	1	—	—	—	—	—	8 111
168	137	58	58	30	45	24	22	9	12	8	3	2	1	3	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	221 007
1	—	—	—	2	1	—	1	—	—	—	—	3	—	—	—	4	1	2	1	2	1	—	1	—	—	—	—	—	—	25
3	3	1	—	—	4	—	1	3	—	1	—	—	1	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	56
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
396	340	191	237	136	187	138	125	100	114	126	59	55	40	72	49	45	15	16	6	6	2	3	3	3	1	—	—	—	—	230 648

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.		van f 120 t/m f 150	van f 150 t/m f 200	van f 200 t/m f 250	van f 250 t/m f 300	van f 300 t/m f 400	van f 400 t/m f 500	van f 500 t/m f 600	van f 600 t/m f 800	van f 800 t/m f 1000	van f 1000 t/m f 1200
Molukken	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	23	30	44	21	75	41	37	101	73	67
		Vreemde Oosterlingen	78	102	143	199	327	551	400	935	355	294
		Inlanders	6 234	8 798	20 739	25 759	22 914	1 631	537	447	197	124
	Buiten " "	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	6 335	8 930	20 926	25 979	23 316	2 223	974	1 483	625	485
Timor en onderhoorigheden	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	1	5	4	1	8	4	2	105	6	5
		Vreemde Oosterlingen	15	35	92	154	482	555	203	447	133	61
		Inlanders	87	400	584	499	237	87	34	85	59	29
	Buiten " "	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	103	440	680	654	727	646	239	637	198	95
Bali en Lombok . .	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	1	2	—	—	3	—	2	7	8	3
		Vreemde Oosterlingen	81	183	213	58	412	1 464	165	334	153	84
		Inlanders	58 872	22 730	3 942	1 224	1 382	533	314	342	190	51
	Buiten " "	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde Oosterlingen	—	1	—	—	1	2	1	2	1	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	58 954	22 916	4 155	1 282	1 798	1 999	482	685	352	138
Buitengewesten . .	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	46	75	113	61	266	210	177	735	553	357
		Vreemde Oosterlingen	863	14 136	13 071	19 916	69 162	51 490	27 524	50 111	8 493	5 213
		Inlanders	223895	569740	446046	249122	285075	139752	69 431	73 801	24 597	12 733
	Buiten " "	Europeanen	—	1	1	—	3	4	2	128	4	5
		Vreemde Oosterlingen	37	62	167	127	70	28	7	20	14	4
		Inlanders	18	56	31	4	4	2	—	1	—	—
		Totaal . . .	224859	584070	459429	269230	354580	191486	97 141	124796	33 661	18 312

van f 1200 t/m f 1500	van f 1500 t/m f 1800	van f 1800 t/m f 2100	van f 2100 t/m f 2400	van f 2400 t/m f 2700	van f 2700 t/m f 3000	van f 3000 t/m f 3500	van f 3500 t/m f 4000	van f 4000 t/m f 4500	van f 4500 t/m f 5000	van f 5000 t/m f 6000	van f 6000 t/m f 7000	van f 7000 t/m f 8000	van f 8000 t/m f 9000	van f 9000 t/m f 10 000	van f 10 000 t/m f 12 000	van f 12 000 t/m f 15 000	van f 15 000 t/m f 20 000	van f 20 000 t/m f 25 000	van f 25 000 t/m f 30 000	van f 30 000 t/m f 35 000	van f 35 000 t/m f 40 000	van f 40 000 t/m f 50 000	van f 50 000 t/m f 60 000	van f 60 000 t/m f 80 000	van f 80 000 t/m f 100 000	van f 100 000 t/m f 150 000	van f 150 000 t/m f 200 000	van f 200 000 t/m f 500 000	van f 500 000 t/m f 1 000 000	van f 1 000 000 en hooger.	Totaal.
7	50	39	46	52	48	75	49	38	27	60	45	31	27	21	27	20	18	9	4	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1 271
18	102	85	35	34	16	20	7	12	3	8	8	3	6	1	3	6	6	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3 932
10	91	33	21	21	16	8	13	7	—	1	3	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	87 704
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30	243	157	102	107	80	103	69	57	30	69	56	35	33	23	31	26	24	17	4	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	92 907
5	10	3	35	28	22	23	23	9	13	18	16	15	9	4	10	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	391
67	43	26	13	16	7	20	7	8	5	8	4	5	4	2	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 417
3	21	16	13	7	3	7	1	2	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 204
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	74	45	61	51	32	50	31	19	19	26	21	20	14	6	14	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5 012
8	8	6	8	10	7	10	12	6	10	19	16	9	10	3	11	6	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	188
75	67	63	38	32	15	37	15	13	15	10	11	4	2	3	13	4	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3 573
8	45	67	39	23	23	19	15	5	3	—	4	—	2	1	2	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	89 366
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
6	3	1	—	5	1	3	1	—	1	1	—	1	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	35
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	123	137	85	70	46	69	43	24	29	30	32	14	15	7	26	10	6	4	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	93 663
670	459	484	614	780	546	892	881	845	826	1314	1115	850	742	643	1049	943	720	276	164	83	41	65	38	42	23	11	—	6	—	—	17 721
4 401	2808	2305	1134	1307	687	1175	757	620	377	598	454	305	208	138	201	175	172	80	35	18	18	12	11	6	1	6	1	1	—	—	277 790
8 677	5083	3202	1856	2257	812	891	522	342	228	267	171	101	64	47	47	46	41	26	13	4	1	5	—	—	—	—	—	—	—	—	2 118 895
7	5	—	3	2	4	5	1	1	1	7	5	2	7	—	3	4	5	6	4	2	2	1	1	1	—	1	—	—	—	—	228
19	18	24	6	8	3	19	11	15	13	11	13	9	8	9	9	11	9	7	1	3	2	1	—	1	—	1	—	—	—	—	767
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	118
13 781	8173	6015	3613	4354	2052	2982	2172	1823	1445	2197	1759	1267	1029	837	1309	1179	947	395	217	110	64	84	50	50	24	19	1	7	—	—	2 415 519

JAVA E

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.		van f 120 t/m f 150	van f 150 t/m f 200	van f 200 t/m f 250	van f 250 t/m f 300	van f 300 t/m f 400	van f 400 t/m f 500	van f 500 t/m f 600	van f 600 t/m f 800	van f 800 t/m f 1000	van f 1000 t/m f 1200
Bantam	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	1	—	—	9	1	4	3	7	1
		Vreemde Oosterlingen	33	93	182	13	281	389	66	235	84	71
		Inlanders	12 060	4 674	2 104	794	1 309	560	415	591	215	115
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—
		Totaal . . .	12 093	4 768	2 287	807	1 599	951	485	829	308	187
Batavia.	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	20	40	32	26	125	123	120	429	445	391
		Vreemde Oosterlingen	3 644	775	572	399	1 198	711	2 171	12 317	1 445	582
		Inlanders	16 546	18 072	10 662	4 623	8 089	3 783	2 002	2 720	1 362	716
	Buiten „ „	Europeanen	5	6	2	14	2	9	19	4	8	12
		Vreemde Oosterlingen	2	—	9	—	4	5	7	6	11	6
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	20 217	18 893	11 277	5 062	9 418	4 631	4 319	15 476	3 271	1 707
Buitenzorg	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	3	5	13	15	20	16	21	62	44	57
		Vreemde Oosterlingen	126	268	269	88	408	231	567	318	139	48
		Inlanders	14 103	5 500	1 975	1 016	1 119	547	394	284	180	101
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	1	4	1	—	1	1
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	14 232	5 773	2 257	1 119	1 548	798	983	664	364	207
Krawang	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	1	1	1	1	5	6	5	10	6
		Vreemde Oosterlingen	246	253	219	35	413	881	100	366	93	33
		Inlanders	5 069	3 852	1 696	714	1 448	598	393	468	183	113
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	5 315	4 106	1 916	750	1 862	1 484	499	839	286	152
Cheribon	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	2	1	1	1	12	5	5	27	21	20
		Vreemde Oosterlingen	879	595	541	383	571	553	315	327	182	140
		Inlanders	15 638	6 049	4 030	1 857	2 127	1 592	997	1 146	240	202
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
		Totaal . . .	16 519	6 645	4 573	2 241	2 711	2 150	1 317	1 501	443	364
Indramajoe	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	4	—	1	—	—	—	4	5	2
		Vreemde Oosterlingen	916	283	190	119	104	131	93	125	55	31
		Inlanders	11 305	2 248	1 545	1 000	888	543	433	277	155	87
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	12 221	2 535	1 735	1 120	992	674	526	406	215	120
West-Priangan . . .	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	3	6	11	8	23	10	13	33	39	41
		Vreemde Oosterlingen	90	104	163	148	270	394	365	490	247	148
		Inlanders	29 811	22 718	7 341	2 283	2 127	966	665	446	214	88
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	29 904	22 828	7 515	2 439	2 420	1 370	1 043	970	500	277

1928 (voorloopige opgaven).

MADOERA.

van f 1500 t/m f 1800	van f 1800 t/m f 2100	van f 2100 t/m f 2400	van f 2400 t/m f 2700	van f 2700 t/m f 3000	van f 3000 t/m f 3500	van f 3500 t/m f 4000	van f 4000 t/m f 4500	van f 4500 t/m f 5000	van f 5000 t/m f 6000	van f 6000 t/m f 7000	van f 7000 t/m f 8000	van f 8000 t/m f 9000	van f 9000 t/m f 10 000	van f 10 000 t/m f 12 000	van f 12 000 t/m f 15 000	van f 15 000 t/m f 20 000	van f 20 000 t/m f 25 000	van f 25 000 t/m f 30 000	van f 30 000 t/m f 35 000	van f 35 000 t/m f 40 000	van f 40 000 t/m f 50 000	van f 50 000 t/m f 60 000	van f 60 000 t/m f 80 000	van f 80 000 t/m f 100 000	van f 100 000 t/m f 150 000	van f 150 000 t/m f 200 000	van f 200 000 t/m f 500 000	van f 500 000 t/m f 1 000 000	van f 1 000 000 en hooger.	Totaal.
9	17	21	12	13	31	19	14	13	22	15	13	9	3	8	6	5	1	2	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	270
50	31	10	15	5	14	5	3	3	4	5	1	—	2	—	2	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1 659
36	59	27	16	18	18	10	12	6	10	2	3	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23 168
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
96	107	58	43	36	63	34	29	22	36	22	17	11	5	8	8	8	1	2	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	25 104
564	628	741	734	539	942	948	886	770	1201	993	697	574	441	661	585	431	153	60	41	25	29	13	15	11	14	1	1	—	—	15 188
853	704	418	419	264	358	239	171	133	146	108	67	59	39	57	57	34	25	9	7	5	9	8	3	1	1	1	—	—	—	29 351
499	347	217	150	142	138	70	71	26	50	14	10	12	5	5	2	4	3	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	71 105
13	8	9	7	5	10	6	1	4	8	10	3	3	1	2	6	6	3	3	2	3	3	2	6	2	5	3	—	—	—	225
2	3	2	6	2	5	3	1	6	4	3	4	2	1	2	5	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	114
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1931	1690	1387	1316	952	1453	1266	1130	939	1409	1128	781	650	487	727	655	476	184	72	51	33	41	24	24	14	20	5	1	—	—	115 983
72	81	59	68	65	86	80	77	69	113	94	76	53	49	60	61	32	14	9	2	2	2	4	—	1	1	—	—	—	—	1 592
75	62	54	34	19	46	33	20	12	23	15	14	3	6	10	5	6	2	3	3	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	3 004
92	65	26	24	23	17	12	8	5	11	10	1	—	3	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25 635
1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
240	209	139	126	107	150	125	105	86	147	120	91	56	58	70	67	40	16	12	5	4	3	5	—	1	1	—	—	—	—	30 244
9	14	16	24	16	35	34	33	30	68	34	30	19	8	12	11	13	5	7	2	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	472
57	46	28	21	11	27	13	11	6	5	8	1	2	1	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2 958
49	40	31	17	11	11	15	11	13	10	1	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14 855
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
115	100	76	62	39	73	62	55	49	83	43	31	22	9	13	13	16	5	7	2	1	1	1	—	1	—	—	—	—	—	18 288
43	52	42	42	27	60	42	62	48	78	65	48	40	29	39	25	21	4	3	2	4	—	3	1	1	1	—	—	—	—	941
76	24	40	20	60	32	39	20	26	15	9	8	10	1	2	4	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	4 958
258	104	62	49	65	35	33	14	22	10	6	8	2	—	2	8	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34 739
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
377	180	144	111	152	127	114	96	96	103	80	64	52	30	43	37	23	4	3	2	4	3	3	1	1	1	—	—	—	—	40 645
6	9	11	9	5	12	7	18	14	24	17	13	6	4	14	6	7	1	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	213
29	30	15	5	7	5	10	8	4	4	6	5	1	6	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 223
31	21	13	4	5	10	12	6	3	5	4	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18 661
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
66	60	39	18	17	27	29	32	21	33	27	18	7	11	15	7	9	1	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	21 097
64	75	134	78	61	91	82	68	58	91	91	50	35	30	53	38	32	15	3	4	2	5	1	1	1	1	—	1	—	—	1 421
119	115	70	59	46	57	53	21	14	33	16	5	13	15	5	6	5	4	—	2	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	3 255
124	105	73	45	19	38	14	15	10	14	10	—	2	2	—	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	67 310
—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
307	297	277	182	126	186	149	105	82	138	117	55	50	47	58	47	39	19	3	6	2	6	2	1	1	1	—	1	—	—	71 991

S

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.		van f 120 t/m f 150	van f 150 t/m f 200	van f 200 t/m f 250	van f 250 t/m f 300	van f 300 t/m f 400	van f 400 t/m f 500	van f 500 t/m f 600	van f 600 t/m f 800	van f 800 t/m f 1000	van f 1000 t/m f 1200	van f 1200 t/m f 1500
Midden-Priangan . .	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	13	30	31	30	93	50	65	262	271	233	[illegible]
		Vreemde Oosterlingen	42	173	102	118	444	1 046	964	1 602	499	189	[illegible]
		Inlanders	57 480	13 095	7 929	4 000	4 549	3 190	1 654	1 763	861	512	[illegible]
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	1	1	4	—	5	7	5	5	[illegible]
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	[illegible]
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	[illegible]
		Totaal . . .	57 535	13 298	8 063	4 149	5 090	4 286	2 688	3 635	1 637	941	[illegible]
Oost-Priangan . . .	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	5	2	6	2	7	10	5	42	30	18	[illegible]
		Vreemde Oosterlingen	39	88	62	45	259	592	160	428	64	26	[illegible]
		Inlanders	93 540	7 313	3 349	1 621	1 890	818	535	429	182	133	[illegible]
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	93 584	7 403	3 417	1 668	2 156	1 420	700	899	276	177	[illegible]
Pekalongan	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	1	7	15	5	23	19	15	45	43	36	[illegible]
		Vreemde Oosterlingen	197	383	304	201	852	582	409	725	274	170	[illegible]
		Inlanders	43 970	16 635	7 999	3 824	5 074	2 492	1 310	1 250	734	359	[illegible]
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	1	2	—	—	—	2	—	[illegible]
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
		Totaal . . .	44 168	17 025	8 318	4 031	5 951	3 093	1 735	2 021	1 053	565	[illegible]
Semarang.	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	14	21	25	29	79	86	51	188	181	105	[illegible]
		Vreemde Oosterlingen	191	383	421	166	978	2 102	570	1 263	453	248	[illegible]
		Inlanders	22 287	8 710	3 642	2 731	4 367	2 011	966	1 273	669	362	[illegible]
	Buiten „ „	Europeanen	—	1	3	3	—	2	1	6	8	4	[illegible]
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	22 492	9 115	4 091	2 929	5 424	4 201	1 588	2 730	1 311	719	[illegible]
Rembang	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	5	7	4	2	14	17	12	46	31	18	[illegible]
		Vreemde Oosterlingen	374	599	500	270	936	776	398	576	313	177	[illegible]
		Inlanders	31 812	15 225	6 280	4 469	5 669	2 403	1 356	1 582	842	406	[illegible]
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	32 191	15 831	6 784	4 741	6 619	3 196	1 766	2 204	1 186	601	[illegible]
Soerabaja	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	11	37	21	25	89	96	92	310	329	284	[illegible]
		Vreemde Oosterlingen	222	559	519	526	1 478	3 840	2 887	3 994	1 182	663	[illegible]
		Inlanders	88 054	30 835	18 752	11 234	14 487	8 600	4 487	4 879	2 218	1 245	[illegible]
	Buiten „ „	Europeanen	25	17	28	14	22	6	10	15	16	4	[illegible]
		Vreemde Oosterlingen	—	1	20	1	34	1	26	27	32	14	[illegible]
		Inlanders	—	—	—	—	4	—	1	—	—	—	—
		Totaal . . .	88 312	31 449	19 340	11 800	16 114	12 543	7 503	9 225	3 777	2 210	[illegible]
Pasoeroean	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	14	57	39	54	39	65	73	205	182	97	[illegible]
		Vreemde Oosterlingen	96	225	267	223	848	2 014	1 381	1 321	388	176	[illegible]
		Inlanders	42 323	21 689	13 687	5 208	7 066	3 442	1 885	2 186	880	549	[illegible]
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	6	2	4	—	4	6	5	[illegible]
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	[illegible]
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
		Totaal . . .	42 433	21 971	13 993	5 491	7 955	5 525	3 339	3 719	1 458	827	[illegible]
Besoeki	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	2	4	2	2	16	9	15	43	55	48	[illegible]
		Vreemde Oosterlingen	137	186	159	70	604	1 376	577	2 092	440	169	[illegible]
		Inlanders	12 429	11 554	8 708	4 548	7 533	1 886	1 120	1 320	745	477	[illegible]
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	12 568	11 744	8 869	4 620	8 153	3 272	1 712	3 455	1 240	695	[illegible]

van f 1500 t/m f 1800	van f 1800 t/m f 2100	van f 2100 t/m f 2400	van f 2400 t/m f 2700	van f 2700 t/m f 3000	van f 3000 t/m f 3500	van f 3500 t/m f 4000	van f 4000 t/m f 4500	van f 4500 t/m f 5000	van f 5000 t/m f 6000	van f 6000 t/m f 7000	van f 7000 t/m f 8000	van f 8000 t/m f 9000	van f 9000 t/m f 10 000	van f 10 000 t/m f 12 000	van f 12 000 t/m f 15 000	van f 15 000 t/m f 20 000	van f 20 000 t/m f 25 000	van f 25 000 t/m f 30 000	van f 30 000 t/m f 35 000	van f 35 000 t/m f 40 000	van f 40 000 t/m f 50 000	van f 50 000 t/m f 60 000	van f 60 000 t/m f 80 000	van f 80 000 t/m f 100 000	van f 100 000 t/m f 150 000	van f 150 000 t/m f 200 000	van f 200 000 t/m f 500 000	van f 500 000 t/m f 1 000 000	van f 1 000 000 en hooger.	Totaal.
300	300	366	424	404	542	394	348	333	522	458	315	210	188	309	252	189	52	24	11	7	4	5	8	5	5	1	2	—	—	7 429
317	191	116	116	81	75	82	59	29	79	42	24	14	10	15	14	9	4	2	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	6 672
457	323	213	143	109	123	66	42	41	41	23	10	9	8	7	2	3	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	97 342
5	—	1	1	2	1	4	2	1	4	2	3	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	67
1	1	1	2	2	3	—	—	2	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17
—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
980	815	697	686	598	744	548	451	406	647	525	353	234	206	333	269	201	58	26	12	7	5	5	9	5	5	2	2	—	—	111 533
25	24	28	37	28	50	43	36	33	67	51	33	29	20	14	14	11	5	5	3	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	718
63	66	27	42	19	30	21	15	11	21	12	7	3	4	6	4	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 213
131	87	62	29	34	57	22	22	10	24	12	5	1	1	2	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	110 517
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
219	177	117	109	81	137	86	73	54	112	75	45	33	25	22	19	16	7	5	3	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	113 449
42	75	55	47	31	83	63	95	65	139	84	67	49	48	60	58	49	12	7	—	2	5	3	5	2	1	—	—	—	—	1 426
210	198	50	109	21	110	54	51	21	46	38	20	11	10	16	6	8	4	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5 303
211	178	79	69	41	71	30	37	19	27	19	6	4	1	2	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	84 754
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
2	—	2	—	1	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
465	451	186	225	95	265	147	184	105	212	141	94	64	59	78	65	61	16	8	1	2	5	3	5	2	1	—	—	—	—	91 502
235	204	241	215	158	268	260	239	197	355	293	219	190	158	144	160	111	57	16	20	8	12	12	11	7	5	—	—	—	—	4 781
224	219	114	145	72	118	123	69	43	59	49	15	14	10	10	12	6	—	1	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	8 400
250	203	134	83	66	46	74	28	26	25	21	5	9	2	4	1	2	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	48 311
2	5	1	6	2	3	2	1	3	2	3	2	1	1	—	3	4	1	—	1	—	1	2	—	2	—	—	1	—	—	80
—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
711	631	490	450	299	435	459	337	269	441	367	241	214	172	159	176	123	59	17	21	10	16	14	11	9	5	—	1	—	—	61 577
20	43	45	46	45	61	79	75	64	116	93	71	48	56	45	50	39	16	7	1	1	1	1	2	—	—	—	—	—	—	1 223
127	125	56	59	48	69	59	46	28	27	31	15	13	4	5	3	5	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	5 799
184	115	57	53	52	54	29	26	10	21	14	5	3	2	3	1	4	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	70 999
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
331	283	158	158	145	184	167	147	102	164	138	91	64	62	53	54	48	17	7	1	1	2	1	2	—	1	—	—	—	—	78 021
418	449	460	463	363	708	619	608	547	959	749	597	495	392	533	447	300	138	79	61	27	44	21	32	18	14	3	2	—	—	11 279
517	557	316	255	222	251	241	160	114	150	114	60	59	42	42	36	31	18	9	10	3	—	4	—	2	2	—	2	—	—	19 754
623	466	271	172	132	149	90	82	45	63	26	21	19	14	5	7	11	2	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	187 780
20	13	11	7	12	8	3	14	8	9	7	3	5	5	4	7	7	10	2	2	3	4	2	1	3	2	3	1	—	—	350
33	20	9	15	9	13	13	12	4	9	4	4	2	—	4	3	4	—	2	—	1	1	—	2	—	—	—	—	—	—	346
1	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
1612	1505	1067	913	738	1129	967	876	718	1190	900	685	580	453	588	500	353	168	93	74	34	49	27	35	23	19	6	5	—	—	219 517
197	258	225	234	159	268	235	255	199	331	276	171	136	103	151	106	69	30	13	10	9	6	5	2	1	1	—	1	—	—	4 490
171	213	72	140	28	108	56	46	37	30	32	14	9	5	6	4	10	4	2	1	2	2	1	1	1	—	—	—	—	—	8 125
261	196	122	106	44	53	35	31	49	22	22	7	9	3	—	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100 447
4	4	3	1	1	5	6	1	2	1	2	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	65
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
833	671	422	481	232	434	332	333	288	384	332	193	154	112	157	113	83	34	15	11	11	8	6	3	2	1	—	1	—	—	113 136
52	54	59	67	75	118	112	114	98	162	150	105	69	54	79	56	48	16	5	6	6	5	1	9	6	—	—	—	—	—	1 802
147	129	67	46	35	53	33	20	16	11	16	7	2	6	5	2	3	4	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	6 634
187	141	88	41	42	45	19	30	11	11	11	8	1	—	3	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	51 279
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
387	324	214	154	152	216	164	164	126	184	177	120	72	60	87	59	52	20	5	8	6	6	1	9	6	—	—	—	—	—	59 719

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.		van f 120 t/m f 150	van f 150 t/m f 200	van f 200 t/m f 250	van f 250 t/m f 300	van f 300 t/m f 400	van f 400 t/m f 500	van f 500 t/m f 600	van f 600 t/m f 800	van f 800 t/m f 1000	van f 1000 t/m f 1200
Banjoemas	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	3	1	3	1	19	9	8	31	26	20
		Vreemde Oosterlingen	145	167	151	61	335	411	194	827	168	87
		Inlanders	9 045	4 539	2 759	1 765	2 805	1 251	727	771	542	256
	Buiten " "	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	9 193	4 707	2 913	1 827	3 159	1 671	929	1 630	736	363
Kedoe	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	5	9	7	5	28	27	18	74	66	35
		Vreemde Oosterlingen	202	385	369	164	561	1 215	362	839	143	101
		Inlanders	17 649	6 693	4 103	3 121	3 560	1 551	954	957	548	350
	Buiten " "	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	17 856	7 087	4 479	3 290	4 149	2 793	1 334	1 871	757	486
Jogjakarta.	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	6	13	12	35	30	42	57	80	76	84
		Vreemde Oosterlingen	20	41	45	14	202	310	151	909	152	99
		Inlanders	140	572	187	299	445	293	192	276	188	87
	Buiten " "	Europeanen	—	—	—	—	1	1	1	3	1	—
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	166	626	244	348	678	646	401	1 268	417	270
Soerakarta	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	6	14	17	16	38	33	19	73	83	54
		Vreemde Oosterlingen	52	176	213	43	667	634	256	1 487	257	122
		Inlanders	42	151	256	228	501	355	233	212	225	122
	Buiten " "	Europeanen	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	100	341	486	287	1 206	1 022	509	1 772	565	298
Madioen	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	15	10	11	4	22	25	23	47	50	32
		Vreemde Oosterlingen	45	118	112	41	356	418	245	374	76	35
		Inlanders	8 970	5 595	3 392	1 624	3 481	1 491	736	975	508	196
	Buiten " "	Europeanen . . .	1	—	—	1	1	1	1	—	2	—
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	9 031	5 723	3 515	1 670	3 860	1 935	1 005	1 396	636	263
Kediri	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	2	2	5	8	19	19	36	53	55	54
		Vreemde Oosterlingen	77	295	307	198	873	714	392	1 603	362	217
		Inlanders	23 749	11 505	6 481	3 744	4 973	2 069	1 143	1 279	746	279
	Buiten " "	Europeanen	1	5	3	2	3	2	1	1	1	—
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	23 829	11 807	6 796	3 952	5 868	2 804	1 572	2 936	1 164	550
Madoera	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	1	4	3	5	8	6	4	10	9	15
		Vreemde Oosterlingen	134	108	124	31	201	233	68	182	78	36
		Inlanders	27 909	11 922	7 387	4 279	4 554	1 634	1 429	1 379	478	230
	Buiten " "	Europeanen	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	28 044	12 034	7 514	4 315	4 763	1 873	1 502	1 571	565	281
Java en Madoera . .	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	131	276	259	275	714	673	662	2 072	2 058	1 651
		Vreemde Oosterlingen	7 907	6 257	5 791	3 356	12 839	19 553	12 691	32 400	7 094	3 568
		Inlanders	583931	229146	124264	64 982	88 061	42 075	24 026	26 463	12 915	6 985
	Buiten " "	Europeanen	32	29	39	41	36	29	41	45	48	32
		Vreemde Oosterlingen	2	1	29	2	40	7	33	35	47	23
		Inlanders	—	—	—	—	5	1	2	2	3	1
		Totaal . . .	592003	235709	130382	68 656	101695	62 338	37 455	61 017	22 165	12 260

van f 1500 t/m f 1800	van f 1800 t/m f 2100	van f 2100 t/m f 2400	van f 2400 t/m f 2700	van f 2700 t/m f 3000	van f 3000 t/m f 2500	van f 3500 t/m f 4000	van f 4000 t/m f 4500	van f 4500 t/m f 5000	van f 5000 t/m f 6000	van f 6000 t/m f 7000	van f 7000 t/m f 8000	van f 8000 t/m f 9000	van f 9000 t/m f 10 000	van f 10 000 t/m f 12 000	van f 12 000 t/m f 15 000	van f 15 000 t/m f 20 000	van f 20 000 t/m f 25 000	van f 25 000 t/m f 30 000	van f 30 000 t/m f 35 000	van f 35 000 t/m f 40 000	van f 40 000 t/m f 50 000	van f 50 000 t/m f 60 000	van f 60 000 t/m f 80 000	van f 80 000 t/m f 100 000	van f 100 000 t/m f 150 000	van f 150 000 t/m f 200 000	van f 200 000 t/m f 500 000	van f 500 000 t/m f 1 000 000	van f 1 000 000 en hooger.	Totaal.
32	32	42	54	35	52	49	49	40	77	60	50	37	26	38	35	9	4	4	—	1	2	1	1	1	—	—	—	—	—	892
126	85	82	61	50	40	55	42	30	27	32	19	14	15	10	13	9	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3 269
129	116	28	34	33	55	24	38	13	15	17	6	5	—	2	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25 168
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
287	233	152	149	118	147	128	129	83	119	109	75	56	41	50	49	21	6	4	—	1	2	1	1	1	—	—	—	—	—	29 330
58	57	143	123	109	117	86	83	65	124	83	44	56	43	57	48	24	5	3	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1 661
63	87	43	60	46	67	51	25	39	42	33	23	19	11	13	16	6	4	1	1	—	1	2	1	—	—	—	—	—	—	5 085
147	115	88	61	42	64	32	30	16	25	9	6	4	2	3	—	6	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40 354
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
268	259	275	244	197	248	169	138	120	191	125	73	79	56	73	64	36	11	4	1	—	1	2	2	—	—	—	—	—	—	47 102
84	69	85	66	63	82	91	79	77	146	121	85	79	59	117	89	56	23	9	2	3	9	5	1	1	1	—	4	—	—	2 016
61	61	18	60	15	42	33	33	15	18	17	5	4	3	9	3	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 480
43	43	19	11	11	7	9	4	4	8	5	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 913
2	—	3	—	2	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
190	173	125	137	91	131	134	116	96	173	144	90	85	63	126	92	58	24	9	2	3	9	5	1	1	1	—	4	—	—	7 427
67	93	92	93	77	118	87	94	93	151	126	86	72	51	83	68	34	18	10	8	2	7	1	3	2	2	—	—	—	—	1 981
101	114	47	65	29	58	46	27	28	21	25	16	15	4	9	5	2	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4 672
68	31	16	16	13	14	5	8	1	4	1	3	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 573
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
236	238	156	174	119	190	138	129	122	176	152	105	91	56	92	73	36	21	11	8	2	7	1	3	2	2	—	—	—	—	9 228
46	37	44	43	28	60	57	57	44	92	79	64	35	28	52	41	21	5	3	1	—	1	1	2	1	1	—	—	—	—	1 130
52	70	21	37	10	43	27	30	19	14	15	4	5	1	5	2	2	1	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2 267
119	116	69	32	31	33	30	26	14	10	10	3	4	—	3	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27 657
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
218	223	134	112	69	136	114	113	77	116	104	71	44	29	60	43	28	6	3	1	1	1	2	2	1	1	—	—	—	—	31 062
42	53	83	49	54	98	87	112	91	185	166	105	84	54	79	72	37	14	7	4	5	9	6	6	1	2	2	—	—	—	1 817
130	113	64	80	33	56	38	36	15	22	21	9	5	6	4	2	5	3	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	5 911
136	75	63	25	30	33	27	21	14	12	8	9	1	2	—	1	3	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	56 621
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
308	241	210	154	117	187	152	169	120	219	195	123	90	62	83	76	45	17	7	5	6	10	6	7	1	2	2	—	—	—	64 369
18	26	22	22	18	22	17	21	13	33	18	11	8	7	7	12	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	374
23	40	18	28	8	25	13	8	2	8	13	1	5	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 455
98	74	41	32	22	25	11	9	10	15	8	7	—	—	—	1	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	61 735
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
139	140	81	82	48	72	41	38	25	56	39	19	13	7	9	13	2	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	63 565
2403	2650	3014	2950	2373	3904	3491	3423	2961	5056	4116	2950	2333	1851	2615	2240	1538	590	277	178	109	147	84	100	59	49	7	11	—	—	63 116
3491	3280	1746	1876	1129	1684	1324	921	645	805	657	340	280	201	233	198	148	81	30	29	16	22	18	7	5	3	1	2	—	—	135 447
4133	3020	1799	1212	985	1096	669	571	368	433	253	123	94	48	41	33	66	12	1	1	—	3	1	—	—	2	—	—	—	—	1 223 923
49	33	30	23	25	28	22	20	19	25	26	12	10	8	7	18	17	14	5	5	6	8	6	7	7	7	7	2	—	—	866
38	24	15	24	16	22	16	14	13	13	8	10	4	2	8	10	5	—	2	1	1	1	—	2	—	—	—	—	—	—	512
2	—	—	1	—	—	3	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25
10116	9007	6604	6086	4528	6734	5525	4949	4006	6333	5060	3435	2721	2110	2904	2499	1774	697	315	214	132	181	109	116	71	61	15	15	—	—	1 423 889

BUITEN

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.		van f 120 t/m f 150	van f 150 t/m f 200	van f 200 t/m f 250	van f 250 t/m f 300	van f 300 t/m f 400	van f 400 t/m f 500	van f 500 t/m f 600	van f 600 t/m f 800	van f 800 t/m f 1000	van f 1000 t/m f 1200	van f 1200 t/m f 1500
Sumatra's Westkust.	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	3	11	12	9	34	44	15	74	103	36	79
		Vreemde Oosterlingen	653	487	423	115	1 307	1 153	199	446	179	76	120
		Inlanders	16 860	127124	88 828	45 006	54 442	21 133	10 090	8 956	3 256	1 577	1 00[illegible]
	Buiten " "	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde Oosterlingen	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	17 517	127622	89 263	45 130	55 783	22 330	10 304	9 476	3 538	1 689	1 20[illegible]
Tapanoeli	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	1	1	—	2	3	6	6	8	6
		Vreemde Oosterlingen	49	104	254	256	472	340	119	120	70	26	31
		Inlanders	23 574	42 230	72 214	36 778	21 868	10 118	3 293	1 398	629	260	24[illegible]
	Buiten " "	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	23 623	42 334	72 469	37 035	22 340	10 460	3 415	1 524	705	294	28[illegible]
Benkoelen. . .	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	3	—	3	1	1	6	7	13	11
		Vreemde Oosterlingen	4	14	34	44	215	358	580	215	85	80	40
		Inlanders	10 871	10 416	16 625	11 365	17 435	6 746	3 794	3 312	1 261	586	17[illegible]
	Buiten " "	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	10 875	10 430	16 662	11 409	17 653	7 105	4 375	3 533	1 353	679	22[illegible]
Lampoengsche Districten	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	1	4	3	2	13	7	2	17
		Vreemde Oosterlingen	1	10	8	58	383	965	173	456	114	70	5[illegible]
		Inlanders	8 451	18 246	10 492	8 189	16 868	8 723	3 205	2 974	1 376	856	501
	Buiten " "	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	8 452	18 256	10 500	8 248	17 255	9 691	3 380	3 444	1 497	929	57[illegible]
Palembang	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	4	1	2	—	3	3	7	29	16	16	2[illegible]
		Vreemde Oosterlingen	11	111	46	31	574	1 448	1 013	7 688	254	296	401
		Inlanders	10 903	13 966	14 775	25 970	76 362	63 581	25 993	19 220	5 069	2 095	90[illegible]
	Buiten " "	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	10 918	14 078	14 823	26 001	76 939	65 032	27 013	26 937	5 339	2 407	1 33[illegible]
Djambi	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	2	—	4	11	4	7
		Vreemde Oosterlingen	—	—	9	4	5	18	32	1 990	413	90	27[illegible]
		Inlanders	222	342	728	709	2 836	7 100	11 897	20 069	4 188	1 848	1 19[illegible]
	Buiten " "	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	222	342	737	713	2 841	7 120	11 929	22 063	4 612	1 942	1 48[illegible]
Oostkust van Sumatra	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	1	1	4	17	13	7	82	100	63	12[illegible]
		Vreemde Oosterlingen	30	9 961	3 913	7 772	18 736	13 588	4 747	8 976	1 899	1 171	1 12[illegible]
		Inlanders	8 474	180760	44 214	4 849	9 904	4 412	1 579	1 513	673	394	40[illegible]
	Buiten " "	Europeanen	—	—	—	—	2	—	4	2	—	2	—
		Vreemde Oosterlingen	—	2	1	—	1	2	2	2	1	1	1[illegible]
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	8 504	190724	48 129	12 625	28 660	18 015	6 339	10 575	2 673	1 631	1 67[illegible]
Atjeh en onderhoorigheden	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	3	1	5	8	5	46	17	8	3[illegible]
		Vreemde Oosterlingen	5	25	109	29	647	4 684	457	1 002	248	217	4[illegible]
		Inlanders	3 883	18 354	18 906	9 015	6 269	1 933	889	862	332	188	10[illegible]
	Buiten " "	Europeanen	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	3 889	18 379	19 019	9 045	6 921	6 625	1 351	1 910	597	413	18[illegible]

EN EWESTEN.

van f 1200 t/m f 1500	… f 1800	van f 1800 t/m f 2100	van f 2100 t/m f 2400	van f 2400 t/m f 2700	van f 2700 t/m f 3000	van f 3000 t/m f 3500	van f 3500 t/m f 4000	van f 4000 t/m f 4500	van f 4500 t/m f 5000	van f 5000 t/m f 6000	van f 6000 t/m f 7000	van f 7000 t/m f 8000	van f 8000 t/m f 9000	van f 9000 t/m f 10 000	van f 10 000 t/m f 12 000	van f 12 000 t/m f 15 000	van f 15 000 t/m f 20 000	van f 20 000 t/m f 25 000	van f 25 000 t/m f 30 000	van f 30 000 t/m f 35 000	van f 35 000 t/m f 40 000	van f 40 000 t/m f 50 000	van f 50 000 t/m f 60 000	van f 60 000 t/m f 80 000	van f 80 000 t/m f 100 000	van f 100 000 t/m f 150 000	van f 150 000 t/m f 200 000	van f 200 000 t/m f 500 000	van f 500 000 t/m f 1 000 000	van f 1 000 000 en hooger.	Totaal.
79	61	51	69	81	61	120	95	105	84	120	98	82	58	44	80	44	29	11	8	6	—	3	1	—	—	—	—	—	—	—	1 731
120	68	70	29	58	18	59	25	29	15	16	32	11	4	5	9	5	2	3	1	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	5 621
1 00	538	366	208	131	85	104	54	42	30	26	12	13	6	6	4	5	6	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	379 914
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1 20	667	487	306	270	164	283	174	176	129	162	142	106	68	55	93	54	37	16	9	9	—	3	3	—	—	—	—	—	—	—	387 267
6	6	7	19	25	15	31	30	19	18	36	26	14	12	9	14	13	11	8	5	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	354
91	18	13	12	9	5	7	7	7	3	13	9	1	1	1	3	3	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1 955
24	151	98	59	41	29	46	23	23	13	11	9	6	3	—	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	213 121
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	175	118	90	75	49	84	60	49	34	60	44	21	16	10	18	16	14	9	5	2	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	215 430
11	8	8	7	12	16	26	37	18	22	59	26	20	12	8	15	10	9	4	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	365
40	37	25	17	11	10	14	4	9	8	13	5	6	3	3	2	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 839
177	150	86	50	27	24	24	24	9	8	9	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	83 005
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
228	195	119	74	50	50	64	65	36	38	81	34	29	15	11	17	11	9	6	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	85 209
17	8	10	7	8	6	21	10	27	13	26	27	14	19	13	19	8	8	2	—	3	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	300
52	28	53	7	25	5	35	12	26	11	13	13	6	9	7	4	1	1	2	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2 550
501	226	174	93	65	42	35	29	31	9	19	9	11	—	2	6	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	80 633
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
570	262	237	107	98	53	91	51	84	33	58	49	31	28	22	29	9	10	4	—	3	1	2	2	—	—	—	—	—	—	—	83 486
26	31	37	41	50	39	63	78	117	75	123	91	98	74	70	101	114	56	25	4	5	—	2	—	3	—	—	—	—	—	—	1 404
401	232	202	65	104	42	83	62	38	45	26	37	32	25	13	10	7	13	6	4	1	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	12 925
908	458	304	187	167	96	76	46	19	25	22	13	16	5	4	7	7	4	2	2	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	260 300
1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1 33	721	543	293	321	177	222	186	175	148	172	141	147	105	87	118	128	74	33	10	6	2	6	1	4	—	—	—	—	—	—	274 638
7	5	10	5	17	10	17	11	18	12	14	7	10	11	12	11	11	4	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	216
279	150	103	50	65	22	61	50	24	33	36	20	17	13	7	6	11	12	5	5	7	3	—	—	—	1	1	—	—	—	—	3 542
1 19	569	318	191	174	104	104	56	36	34	59	24	18	6	10	6	8	9	4	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	52 868
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1 48	724	432	246	256	136	182	117	78	79	109	51	45	30	29	23	30	25	11	6	9	4	—	—	—	1	1	—	—	—	—	56 627
12	66	80	37	62	45	103	116	182	189	333	274	231	200	211	366	306	267	132	49	32	27	32	21	15	8	5	1	3	—	—	3 809
1 12	620	601	276	349	188	295	206	146	78	123	52	63	34	33	37	12	10	6	4	—	2	—	1	—	1	—	—	—	—	—	75 053
40	280	199	107	62	34	20	34	12	12	16	5	2	1	—	3	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	257 967
—	1	—	2	2	—	2	1	—	1	4	1	1	—	2	1	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	32
13	9	23	10	19	14	20	15	10	7	5	9	8	2	3	3	4	2	1	2	—	3	—	1	1	—	—	—	—	—	—	196
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1 67	976	903	432	494	281	440	372	350	287	481	341	305	237	249	410	322	281	140	55	33	32	33	23	16	9	5	2	3	—	—	337 057
8	25	26	97	112	64	89	63	48	65	98	82	51	53	44	66	56	38	11	5	1	2	—	2	1	—	—	—	—	—	—	1 224
47	42	52	16	43	9	36	23	12	12	10	18	5	3	1	1	5	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7 761
105	84	76	55	43	19	20	5	7	6	3	1	3	1	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	61 062
—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	151	154	169	198	92	145	91	68	83	111	101	59	57	45	69	62	40	12	5	1	2	—	2	1	—	—	—	—	—	—	70 051

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.		van f 120 t/m f 150	van f 150 t/m f 200	van f 200 t/m f 250	van f 250 t/m f 300	van f 300 t/m f 400	van f 400 t/m f 500	van f 500 t/m f 600	van f 600 t/m f 800	van f 800 t/m f 1000	van f 1000 t/m f 1200
Riouw en onderhoorigheden	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	1	3	1	1	3	3
		Vreemde Oosterlingen	16	38	155	265	6 039	7 195	2 722	2 354	416	242
		Inlanders	3 051	2 102	9 302	6 732	5 304	957	159	677	227	91
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde Oosterlingen	346	46	38	22	49	1	—	4	—	1
		Inlanders	31	3	4	10	23	—	—	3	1	—
		Totaal . . .	3 444	2 189	9 499	7 029	11 416	8 156	2 882	3 039	647	337
Bangka en onderhoorigheden	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	1	—	—	—	6	2	13	11	12
		Vreemde Oosterlingen	39	97	2 266	4 095	27 375	1 731	623	1 200	507	267
		Inlanders	1 279	1 627	8 766	2 443	6 881	1 754	808	946	351	207
	Buiten „ „	Europeanen	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	1 318	1 726	11 032	6 538	34 256	3 491	1 433	2 159	870	486
Billiton	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
		Vreemde Oosterlingen	10	35	7 325	138	12 482	1 521	313	463	200	111
		Inlanders	383	1 612	6 396	1 074	825	415	199	214	101	88
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	393	1 647	13 721	1 212	13 307	1 937	512	677	301	200
Westerafdeeling van Borneo	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	—	—	1	4	7	3	21	17	10
		Vreemde Oosterlingen	38	30	155	70	1 070	1 298	2 888	25 088	1 436	908
		Inlanders	1 676	2 243	3 808	2 944	6 279	1 656	484	702	164	65
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	1	3	2	1	3	—	2
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	1 714	2 273	3 963	3 016	7 356	2 963	3 376	25 814	1 617	985
Zuider- en Oosterafd. van Borneo . . .	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	1	3	—	9	5	13	67	33	18
		Vreemde Oosterlingen	53	99	529	549	1 157	4 426	1 577	1 304	1 062	741
		Inlanders	21 636	29 129	56 068	35 875	25 344	6 781	4 257	3 638	1 776	796
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	21 689	29 229	56 600	36 424	26 510	11 212	5 848	5 009	2 871	1 555
Manado.	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	8	9	15	8	37	27	13	59	50	18
		Vreemde Oosterlingen	88	257	304	153	856	1 086	506	1 302	374	195
		Inlanders	21 615	21 927	22 572	9 325	6 081	1 828	888	1 005	516	304
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde Oosterlingen	—	—	6	—	—	1	—	1	1	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	21 711	22 193	22 897	9 486	6 974	2 942	1 407	2 367	941	517
Celebes en onderhoorigheden	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	1	3	11	11	24	56	16	66	60	42
		Vreemde Oosterlingen	28	102	237	535	911	1 981	961	1 201	399	202
		Inlanders	23 650	47 389	66 619	44 439	16 077	5 377	1 824	1 872	1 172	624
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
		Vreemde Oosterlingen	—	4	3	7	2	1	8	3	5	3
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	23 679	47 498	66 870	44 992	17 014	7 415	2 809	3 143	1 636	871
Molukken	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	13	17	30	18	80	55	35	91	70	59
		Vreemde Oosterlingen	30	33	102	40	382	617	354	1 084	313	159
		Inlanders	6 985	6 282	14 813	14 024	40 123	1 413	365	459	263	111
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	7 028	6 332	14 945	14 082	40 585	2 085	754	1 634	646	329

van f 1200 t/m …	van f 1500 t/m f 1800	van f 1800 t/m f 2100	van f 2100 t/m f 2400	van f 2400 t/m f 2700	van f 2700 t/m f 3000	van f 3000 t/m f 3500	van f 3500 t/m f 4000	van f 4000 t/m f 4500	van f 4500 t/m f 5000	van f 5000 t/m f 6000	van f 6000 t/m f 7000	van f 7000 t/m f 8000	van f 8000 t/m f 9000	van f 9000 t/m f 10 000	van f 10 000 t/m f 12 000	van f 12 000 t/m f 15 000	van f 15 000 t/m f 20 000	van f 20 000 t/m f 25 000	van f 25 000 t/m f 30 000	van f 30 000 t/m f 35 000	van f 35 000 t/m f 40 000	van f 40 000 t/m f 50 000	van f 50 000 t/m f 60 000	van f 60 000 t/m f 80 000	van f 80 000 t/m f 100 000	van f 100 000 t/m f 150 000	van f 150 000 t/m f 200 000	van f 200 000 t/m f 500 000	van f 500 000 t/m f 1 000 000	van f 1 000 000 en hooger.	Totaal.
3	5	10	5	14	8	9	8	17	21	35	19	31	21	12	13	18	8	7	2	2	1	2	1	—	—	—	—	—	—	—	294
42	99	81	47	69	36	48	35	37	18	36	21	18	16	2	10	6	7	13	4	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	20 361
91	26	15	10	7	10	11	8	4	1	3	—	—	3	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28 782
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	507
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	75
37	130	106	62	90	54	68	51	59	40	74	41	50	40	15	24	25	15	20	6	2	1	3	1	—	—	—	—	—	—	—	50 022
12	3	11	6	17	16	32	29	26	22	40	48	17	16	12	8	10	4	4	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	381
67	198	182	120	112	65	68	52	55	30	42	42	26	21	8	24	22	23	8	5	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	39 638
07	98	60	22	19	7	12	4	6	1	6	3	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25 464
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	1	2	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
86	300	255	148	148	88	113	85	88	54	88	93	44	37	21	32	32	27	12	5	2	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	65 492
1	1	4	3	13	12	10	17	15	14	25	18	27	15	18	24	14	23	7	4	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	272
11	89	51	28	18	19	35	20	19	14	22	9	6	8	5	5	5	8	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23 139
88	42	19	16	5	6	1	1	2	3	—	2	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11 469
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
00	132	74	47	36	37	46	38	36	31	47	29	33	23	23	30	19	32	10	6	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34 880
10	17	12	16	33	18	27	24	15	22	38	24	13	17	15	18	15	12	4	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	433
08	473	420	199	221	110	197	122	108	63	84	72	51	23	10	26	22	7	15	3	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	36 027
65	26	31	11	12	13	8	3	—	3	4	1	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20 210
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
2	4	2	2	2	1	4	1	2	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
85	521	465	228	268	142	236	150	125	89	127	98	65	42	25	44	37	19	20	6	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	56 709
18	28	43	63	51	61	79	61	65	128	193	122	98	68	85	136	137	105	38	10	8	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1 788
41	232	113	73	60	32	51	33	36	26	41	23	14	19	11	10	20	16	2	4	1	2	2	1	1	—	1	—	—	—	—	12 700
96	384	193	172	103	72	58	32	27	9	22	12	11	5	2	4	2	3	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	186 984
—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
55	644	350	308	214	165	188	126	128	164	256	157	123	92	99	150	159	124	43	15	9	3	4	1	1	—	1	—	—	—	—	201 476
18	24	32	25	30	29	54	39	35	37	34	45	26	25	17	27	18	14	3	3	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	816
95	136	82	45	77	20	75	54	43	20	33	34	33	18	13	14	13	10	3	6	3	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	6 081
04	192	83	87	60	36	38	34	25	14	22	10	13	1	2	1	2	1	4	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	86 953
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	3	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
17	352	197	157	167	85	167	128	103	71	92	90	72	44	32	43	33	25	10	9	6	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	93 866
42	68	41	67	84	60	91	68	64	65	91	86	47	51	25	69	41	24	6	9	3	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	1 445
02	137	103	71	53	43	62	30	22	21	30	17	4	6	5	9	8	5	4	1	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	7 343
24	121	79	43	49	29	33	16	15	11	7	4	—	3	—	—	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	209 623
—	2	1	—	—	2	1	—	1	—	2	—	2	—	—	—	—	3	1	—	2	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	24
3	2	3	3	2	—	2	3	1	3	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
71	330	227	184	188	134	189	117	103	100	130	107	53	60	30	78	52	35	11	10	6	3	6	2	—	—	—	—	—	—	—	218 495
59	44	42	57	50	40	76	50	48	37	46	48	39	18	22	30	21	22	5	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1 240
59	123	74	34	40	23	30	15	15	6	11	12	7	10	3	2	2	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3 690
11	70	43	17	18	18	14	7	3	—	5	3	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	85 148
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	237	159	108	108	81	120	72	66	43	62	63	46	28	26	32	23	24	8	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	90 078

GEWESTEN.	Landaard der aangeslagenen.		van f 120 t/m f 150	van f 150 t/m f 200	van f 200 t/m f 250	van f 250 t/m f 300	van f 300 t/m f 400	van f 400 t/m f 500	van f 500 t/m f 600	van f 600 t/m f 800	van f 800 t/m f 1000	van f 1000 t/m f 1200	van f 1200 t/m f 1500	van f 1500 t/m f 1800	van f 1800 t/m
Timor en onderhoorigheden	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	6	8	6	1	7	5	107	11	7	5	[illegible]	7	[illegible]
		Vreemde Oosterlingen	32	82	117	58	536	564	240	415	125	65	55	32	[illegible]
		Inlanders	128	284	690	435	224	72	45	89	61	35	32	18	[illegible]
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Totaal . . .	166	374	813	494	767	641	392	515	193	105	94	57	[illegible]
Bali en Lombok . .	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	—	1	—	—	—	1	1	4	6	6	5	7	[illegible]
		Vreemde Oosterlingen	103	219	231	73	531	1 322	142	375	98	55	[illegible]	84	[illegible]
		Inlanders	54 183	22 684	4 387	1 161	1 452	540	308	322	211	62	49	57	[illegible]
	Buiten „ „	Europeanen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
		Vreemde Oosterlingen	—	—	—	2	1	2	2	3	—	5	[illegible]	1	[illegible]
		Inlanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
		Totaal . . .	54 286	22 904	4 618	1 236	1 984	1 865	453	704	315	129	150	149	1[illegible]
Buitengewesten . .	In Ned.-Indië gevestigden	Europeanen	35	53	87	55	228	242	231	593	524	324	646	414	4[illegible]
		Vreemde Oosterlingen	1190	11704	16217	14285	73678	44295	17 646	55679	8 192	4 971	4 797	2798	23[illegible]
		Inlanders	217824	546717	460203	260333	314574	144539	70 077	68228	21 626	10 187	6 10[illegible]	3490	22[illegible]
	Buiten „ „	Europeanen	1	1	1	—	2	—	5	3	—	3	[illegible]	4	[illegible]
		Vreemde Oosterlingen	347	52	48	32	56	9	13	17	8	12	31	17	[illegible]
		Inlanders	31	3	4	10	23	—	—	3	1	1	—	—	—
		Totaal . . .	219428	558530	476560	274715	388561	189085	87 972	124523	30 351	15 498	11 579	5723	50[illegible]

van f 1200 t/m f 1500	van f 1500 t/m f 1800	van f 1800 t/m f 2100	van f 2100 t/m f 2400	van f 2400 t/m f 2700	van f 2700 t/m f 3000	van f 3000 t/m f 3500	van f 3500 t/m f 4000	van f 4000 t/m f 4500	van f 4500 t/m f 5000	van f 5000 t/m f 6000	van f 6000 t/m f 7000	van f 7000 t/m f 8000	van f 8000 t/m f 9000	van f 9000 t/m f 10 000	van f 10 000 t/m f 12 000	van f 12 000 t/m f 15 000	van f 15 000 t/m f 20 000	van f 20 000 t/m f 25 000	van f 25 000 t/m f 30 000	van f 30 000 t/m f 35 000	van f 35 000 t/m f 40 000	van f 40 000 t/m f 50 000	van f 50 000 t/m f 60 000	van f 60 000 t/m f 80 000	van f 80 000 t/m f 100 000	van f 100 000 t/m f 150 000	van f 150 000 t/m f 200 000	van f 200 000 t/m f 500 000	van f 500 000 t/m f 1 000 000	van f 1 000 000 en hooger.	Totaal.
7	7	5	33	22	17	28	24	12	17	12	15	13	11	4	10	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	407
[illegible]	32	30	16	17	8	18	7	9	4	4	4	6	4	2	1	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 456
[illegible]	18	20	9	3	8	3	4	1	1	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 165
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
94	57	55	58	42	33	49	35	22	22	18	20	19	15	6	11	11	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5 028
6	7	11	5	11	7	16	10	5	8	16	17	11	9	4	10	7	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	180
88	84	71	32	30	14	22	19	16	15	14	12	2	3	1	1	3	7	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3 585
49	57	55	41	24	32	19	9	—	4	2	1	—	2	—	2	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	85 609
—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
8	1	2	2	1	3	2	—	1	1	1	—	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	41
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
150	149	139	80	67	57	59	38	22	28	33	30	14	14	5	13	10	11	2	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	89 418
640	414	440	562	692	524	892	770	836	849	1339	1073	842	690	625	1017	849	637	269	105	66	37	45	29	21	9	5	1	3	—	—	16 659
4 797	[illegible]	2326	1137	1361	669	1196	776	651	422	567	432	308	220	130	174	151	125	77	40	17	10	12	7	1	3	2	—	—	—	—	266 266
[illegible]	[illegible]	2219	1378	1010	664	626	389	262	184	238	113	97	38	29	38	29	30	18	3	5	2	1	2	1	—	—	—	—	—	—	2 131 277
2	4	3	3	3	3	3	1	4	2	7	2	5	1	3	1	—	7	1	—	3	2	3	—	—	—	—	1	—	—	—	80
31	17	32	17	24	18	29	20	15	16	10	10	10	2	3	4	4	4	2	2	—	3	—	1	2	—	—	—	—	—	—	870
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	77
[illegible]	[illegible]	5020	3097	3090	1878	2746	1956	1768	1473	2161	1631	1262	951	790	1234	1033	803	367	150	91	54	61	39	25	12	7	2	3	—	—	2 415 229

IV. VE…

Specificatie van den aanslag naar gelang van het zake…

GEWESTEN.	1927. (Verbeterde opga…) Aanslag wegens onroerende goede… eigendom.	agrarisch eigendom.	opstal.	erfpacht.
JAVA EN MA…				
Bantam	f 19 169,60	—	f 677,62	f 57 282,82
Batavia	1 456 578,11	—	34 516,65	16 919,35
Buitenzorg	228 973,95	—	122,70	13 292,93
Krawang	73 164,63	—	153,57	8 966,91
Cheribon	112 889,30	f 40,50	3 133,66	4 032,27
Indramajoe	22 577,24	—	673,90	26 157,67
West-Priangan	77 302,83	148,98	3 597,18	176 310,53
Midden-Priangan	433 576,57	94,50	1 794,34	274 124,23
Oost-Priangan	35 904,28	90.—	1 176,63	100 718,81
Pekalongan	201 596,25	38,25	2 582,67	41 811,24
Semarang	545 390,30	—	19 230,41	100 442,39
Rembang	57 844,20	—	19 689,75	—
Soerabaja	1 306 153,57	126,84	35 790,72	8 397,78
Pasoeroean	274 506,65	143,16	35 347,36	411 686,78
Besoeki	74 655,07	228,51	32 350,26	278 806,26
Banjoemas	73 383,73	—	1 808,24	27 359,49
Kedoe	99 644,56	—	5 816,82	4 210,59
Jogjakarta	52 515,93	—	43 891,36	—
Soerakarta	32 744,29	—	23 898,29	—
Madioen	42 941,66	32,40	2 065,80	6 013,83
Kediri	100 876,05	—	14 178,22	373 811,46
Madoera	19 085,08	—	1 378,28	—
Totalen	f 5 341 473,85	f 943,14	f 283 874,43	f 1 930 345,23
BUITEN…				
Sumatra's Westkust	f 111 730,66	—	f 381,03	f 9 516,40
Tapanoeli	1 305,73	—	5 396,19	39 158,25
Benkoelen	17 968,68	—	4 302,87	16 836,04
Lampoengsche Districten	13 765,10	—	275,82	33 809,88
Palembang	89 261,67	—	13 106,98	13 372,23
Djambi	12 820,50	—	368,31	1 798,83
Oostkust van Sumatra	10 903,20	—	23 380,29	5 753,86
Atjeh en onderhoorigheden	57 739,01	—	2 496,52	5 317,41
Billiton	11 906,50	—	96,80	301,05
Westerafdeeling van Borneo	37 012,96	—	2 115,27	8 973,54
Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo	27 023,10	—	—	—
Manado	95 419,46	—	1 398,31	11 626,26
Celebes en onderhoorigheden	159 300,84	—	5 335,35	995,61
Molukken	61 862,48	—	1 411,72	5 278,36
Timor en onderhoorigheden	9 268,23	—	—	—
Bali en Lombok	26 342,43	—	378,99	171,62
Bangka en onderhoorigheden	18 044,52	—	—	—
Riouw en onderhoorigheden	5 028,12	—	—	811,62
Totalen	f 766 703,19	—	f 60 444,45	f 153 720,96

PONDING.

recht op de verpondingsplichtige perceelen uitgeoefend.

zonder de 10 landsopcenten.) bezeten met recht van: vruchtgebruik, gebruik of bewoning.	Totaal.	1928. Aanslag wegens onroerende goederen, bezeten met recht van: eigendom.	agrarisch eigendom.	opstal.	erfpacht.	vruchtgebruik, gebruik of bewoning.	Totaal.
MADOERA.							
f 100,80	f 77 230,84	—	—	—	—	—	—
9 052,26	1 517 066,37	f 69 620,85	—	f 1 804,50	f 2 679,75	f 477,—	f 74 582,10
105,75	242 495,33	850,50	—	—	—	—	850,50
198,51	82 483,62	40,50	—	—	—	—	40,50
0,06	120 095,79	—	—	—	—	—	—
—	49 408,81	—	—	—	—	—	—
724,50	258 084,02	—	—	—	—	—	—
1 228,62	710 818,25	60 097,35	—	—	—	—	60 097,35
—	137 889,72	—	—	—	—	—	—
50,23	246 078,64	—	—	—	—	—	—
5 249,22	670 312,32	—	—	—	—	—	—
—	77 533,95	—	—	—	—	—	—
12 205,92	1 362 674,78	—	—	—	—	—	—
1 691,34	723 375,24	—	—	—	—	—	—
16,20	386 056,30	—	—	—	—	—	—
—	102 551,46	—	—	—	—	—	—
117,90	109 789,87	—	—	—	—	—	—
387,—	96 794,29	—	—	—	—	—	—
292,50	56 935,08	—	—	—	—	—	—
35,28	51 088,97	—	—	—	—	—	—
0,30	488 866,03	—	—	—	—	—	—
—	20 463,36	—	—	—	—	—	—
f 31 456,39	f 7 588 093,04	f 130 609,20	—	f 1 804,50	f 2 679,75	f 477,—	f 135 570,45
GEWESTEN.							
f 283,56	f 121 911,65	—	—	—	—	—	—
—	45 860,17	—	—	—	—	—	—
4,26	39 111,85	—	—	—	—	—	—
99,—	47 949,80	f 66,38	—	f 7,78	f 249,—	—	f 323,16
45,06	115 785,94	—	—	—	—	—	—
—	14 987,64	—	—	—	—	—	—
—	40 037,35	—	—	—	—	—	—
—	65 552,94	—	—	—	—	—	—
—	12 304,35	—	—	—	—	—	—
—	48 101,77	—	—	—	—	—	—
—	27 023,10	—	—	—	—	—	—
—	108 444,03	—	—	—	—	—	—
—	165 631,80	—	—	—	—	—	—
0,93	68 553,49	—	—	—	—	—	—
—	9 268,23	—	—	—	—	—	—
—	26 893,04	—	—	—	—	—	—
—	18 044,52	—	—	—	—	—	—
—	5 839,74	—	—	—	—	—	—
f 432,81	f 981 301,41	f 66,38	—	f 7,78	f 249,—	—	f 323,16

V. BELASTING OP HET SLACHTEN VAN RUNDEREN

GEWESTEN.	1927. Aantal verbruikte slachtbriefjes. Voor het slachten van runderen.	buffels.	Totaal.	Noodslachtbriefjes (roode).	Voor het slachten van paarden.	Noodslachtbriefjes (groene).	1928. Voor het slachten van runderen.	buffels.	Totaal.	Noodslachtbriefjes (roode).	Voor het slachten van paarden.	Noodslachtbriefjes (groene).
Bantam	87	15 664	15 751	105	—	—	108	19 255	19 363	541	—	—
Batavia	a)15 646	a)16 336	a)31 982	—	1	—	18 232	17 262	35 494	—	1	—
Buitenzorg	3 486	8 671	12 157	17	5	—	3 879	9 023	12 902	44	7	—
Krawang	2 117	7 653	9 770	14	56	—	1 967	6 793	8 760	14	48	1
Cheribon	1 436	6 513	7 949	37	91	4	1 519	7 799	9 318	33	133	4
Indramajoe	112	2 273	2 385	—	31	—	140	1 823	1 963	70	17	—
West-Priangan	3 460	16 575	20 035	67	94	16	3 984	17 052	21 036	59	97	4
Midden-Priangan	34 018 b)		34 018	126	398	3	18 433	17 492	35 925	75	419	8
Oost-Priangan	1 848	15 451	17 299	29	205	—	2 280	16 650	18 930	14	188	4
Pekalongan	3 495	21 839	25 334	75	89	5	3 609	24 250	27 859	35	81	—
Semarang	a)23 566	a)45 895	a)69 461	a) 84	a) 178	—	24 741	48 233	72 974	82	168	—
Rembang	a)15 194	a) 2 185	a)17 379	31	a) 21	—	15 974	2 412	18 386	219	10	1
Soerabaja	a)81 003	a) 6 405	a)87 408	a) 6	a) 7	—	85 548	6 135	91 683	13	13	—
Pasoeroean	a)85 220	923	a)86 143	1	67	—	94 089	899	94 988	—	83	—
Besoeki	63 993	2 822	66 815	6	15	—	67 815	2 486	70 301	13	26	6
Banjoemas	15 406	10 320	25 726	4	47	1	14 189	9 637	23 826	1	29	—
Kedoe	31 182	17 154	48 336	30	437	1	30 861	17 631	48 492	67	326	—
Jogjakarta	20 988 b)		20 988	5	49	—	23 347 b)		23 347	8	42	—
Soerakarta	24 074	19 362	43 436	36	462	—	27 778	22 584	50 362	29	556	1
Madioen	a)25 751	a)11 863	a)37 614	a) 26	a) 80	1	30 406	10 872	41 278	106	91	—
Kediri	26 193	13 094	39 287	39	62	—	28 222	13 355	41 577	120	56	—
Madoera	a)36 255	161	a)36 416	27	—	—	44 855	252	45 107	356	7	—
Totalen	459 524	241 159	755 689	765	2 395	31	518 629	271 895	813 871	1 899	2 398	29

a) Verbeterde opgaven.
b) Niet gesplitst opgegeven.

VI. BELASTING OP HET SLACHTEN VAN RUNDEREN

GEWESTEN.	1927. Aantal verbruikte slachtbriefjes. Voor het slachten van runderen.	buffels.	Totaal.	Noodslachtbriefjes (roode).	Voor het slachten van paarden en veulens.	Noodslachtbriefjes (groene).	1928. Voor het slachten van runderen.	buffels.	Totaal.	Noodslachtbriefjes (roode).	Voor het slachten van paarden en veulens.	Noodslachtbriefjes (groene).
Sumatra's Westkust	25 558	14 202	39 760	196	841	5	24 147	15 875	40 022	201	828	4
Tapanoeli	a) 6 405	a) 5 644	a)12 049	269	1 521	139	6 784	5 923	12 707	309	2 158	123
Benkoelen	2 806	810	3 616	221	—	—	3 092	1 079	4 171	274	—	—
Lampoengsche Districten	1 391	2 082	3 473	267	—	—	1 872	2 780	4 652	154	—	—
Palembang	7 326	2 692	10 018	268	—	—	8 778	1 286	10 064	242	—	—
Djambi	1 624	3 392	5 016	100	—	—	1 654	2 349	4 003	97	—	—
Oostkust van Sumatra	14 989	9 132	24 121	599	—	—	19 287	7 933	27 220	539	—	—
Atjeh en onderhoorigheden	11 549	1 267	12 816	123	—	—	12 501	1 237	13 738	99	—	—
Riouw en onderhoorigheden	62	12	74	—	—	—	136	—	136	—	—	—
Bangka en onderhoorigheden	2 105	28	2 133	—	—	—	2 288	38	2 326	—	—	—
Billiton	665	—	665	—	—	—	628	—	628	—	—	—
Westerafdeeling van Borneo	3 527	—	3 527	2	—	—	3 952	—	3 952	5	—	—
Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo	a)15 904	a) 9	a)15 913	87	—	—	14 922	16	14 938	72	—	—
Manado	a) 3 135	36	a) 3 171	a) 71	a) 165	a) 16	3 977	56	4 033	166	212	14
Celebes en onderhoorigheden	689	12 359	13 048	119	228	5	645	14 637	15 282	56	273	9
Molukken	521	—	521	a) 15	—	—	466	—	466	14	—	—
Timor en onderhoorigheden	100	941	1 041	—	—	—	219	830	1 049	—	—	—
Bali en Lombok	a)19 627	a) 5 583	a)25 210	a) 167	74	—	23 106	6 586	29 692	190	90	—
Totalen	117 983	58 189	176 172	2 504	2 829	165	128 454	60 625	189 079	2418	3 561	150

a) Verbeterde opgaven.

REN, UFFELS EN PAARDEN OP JAVA EN MADOERA.

Noodslacht-briefjes (groote).	1927. Opbrengst van de verbruikte slachtbriefjes voor het slachten van: runderen of buffels.	1927. paarden.	1927. Totaal.	1928. runderen of buffels.	1928. paarden.	1928. Totaal.	1927. Aantal vervolgingen ingesteld wegens slachten zonder vergunning. Vervolgingen.	1927. Beklaagden.	1928. Vervolgingen.	1928. Beklaagden.
—	f 94 716	—	f 94 716,—	f 117 260	—	f 117 260,—	10	10	7	7
—	191 892	f 8,—	a) 191 900,—	212 964	f 8,—	212 972,—	a) 5	a) 6	10	10
—	72 976	40,—	73 016,—	77 500	56,—	77 556,—	7	7	12	12
1	58 648	448,—	59 096,—	52 588	386,60	52 974,60	26	22	12	14
4	47 768	738,40	48 506,40	55 974	1 074,40	57 048,40	—	—	10	10
—	14 310	248,—	14 558,—	11 918	136,—	12 054,—	—	—	1	1
4	120 344	793,60	121 137,60	126 334	786,40	127 120,40	—	—	—	—
8	204 360	3 191,80	207 551,80	215 700	3 372,80	219 072,80	8	8	26	14
4	103 852	1 640,—	105 492,—	113 608	1 514,40	115 122,40	12	a) 16	16	16
—	152 154	725,—	152 879,—	167 224	648,—	167 872,—	a) 14	a) 21	27	30
—	416 934	a) 1 424,—	a) 418 358,—	438 008	1 344,—	439 352,—	a) 174	a) 265	133	165
1	104 336	a) 168,—	a) 104 504,—	110 754	82,60	110 836,60	a) 5	a) 5	6	7
—	524 460	a) 56,—	a) 524 516,—	550 124	104,—	550 228,—	a) 133	132	50	55
—	516 860	536,—	a) 517 396,—	569 928	664,—	570 592,—	a) 261	a) 252	254	260
6	400 902	120,—	401 022,—	421 832	223,60	422 055,60	a) 244	a) 278	137	168
—	154 364	378,60	154 742,60	142 958	232,—	143 190,—	13	14	18	34
—	290 076	3 498,60	293 574,60	291 086	2 608,—	293 694,—	156	144	136	148
—	125 938	392,—	126 330,—	140 098	336,—	140 434,—	92	117	67	103
1	260 688	3 696,—	264 384,—	302 230	4 450,60	306 680,60	20	a) 46	34	52
—	225 736	a) 642,60	a) 226 378,60	247 880	728,—	248 608,—	a) 128	a) 157	77	102
—	235 800	496,—	236 296,—	249 702	448,—	250 150,—	a) 24	a) 18	6	6
—	218 550	—	a) 218 550,—	271 354	56,—	271 410,—	278	a) 329	151	200
29	f 4 535 664	f 19 240,60	f 4 554 904,60	f 4 887 024	f 19 259,40	f 4 906 283,40	1610	1847	1190	1414

REN, UFFELS, PAARDEN EN VEULENS IN DE BUITENGEWESTEN.

Noodslacht-briefjes (groene).	Bedrag der belasting voor het slachten van: een rund of buffel.	een paard of veulen.	een rund of buffel (tengevolge van verwonding door wild gedierte).	een paard of veulen (tengevolge van verwonding door wild gedierte).	1927. Opbrengst der verbruikte slachtbriefjes voor het slachten van: runderen of buffels.	1927. paarden.	1927. Totaal.	1928. runderen of buffels.	1928. paarden.	1928. Totaal.	1927. Aantal vervolgingen wegens slachten zonder vergunning. Ver-volgingen.	1927. Beklaagden.	1928. Ver-volgingen.	1928. Beklaagden.
4	f 6,—	f 6,—	f 2,—	f 2,—	f 238 952,—	f 5 056,—	f 244 008,—	f 240 534,—	f 4 976,—	f 245 510,—	3	3	9	9
123	6,—	6,—	2,—	2,—	a) 72 832,—	9 404,—	a) 82 236,—	76 860,—	13 194,—	90 054,—	—	—	—	—
—	4,—	—	1,40	—	14 773,40	—	14 773,40	17 067,60	—	17 067,60	2	2	5	5
—	6,—	—	2,—	—	21 372,—	—	21 372,—	28 220,—	—	28 220,—	2	2	2	2
—	6,—	—	2,—	—	60 644,—	—	60 644,—	60 868,—	—	60 868,—	—	—	3	12
—	5,—	—	1,60	—	25 240,—	—	25 240,—	20 170,20	—	20 170,20	5	10	7	7
—	6,—	—	2,—	—	145 924,—	—	145 924,—	164 398,—	—	164 398,—	5	5	14	14
—	6,—	—	2,—	—	77 142,—	—	77 142,—	82 626,—	—	82 626,—	2	2	2	2
—	6,—	—	2,—	—	444,—	—	444,—	816,—	—	816,—	—	—	—	—
—	6,—	—	2,—	—	12 798,—	—	12 798,—	13 956,—	—	13 956,—	2	2	—	—
—	6,—	—	2,—	—	3 990,—	—	3 990,—	3 768,—	—	3 768,—	—	—	—	—
—	6,—	—	2,—	—	21 166,—	—	21 166,—	23 722,—	—	23 722,—	—	—	—	—
—	6,—	—	2,—	—	a) 95 652,—	—	a) 95 652,—	89 772,—	—	89 772,—	19	19	3	3
14	4,—	4,—	1,40	1,40	a) 12 783,40	a) 682,40	a) 13 465,80	16 364,40	867,60	17 232,—	—	—	—	—
9	6,—	8,—	2,—	2,60	78 526,—	1 837,—	80 363,—	91 804,—	2 207,40	94 011,40	1	2	2	2
—	of 4,—	—	2,— of 1,40	—	2 896,—	—	2 896,—	2 604,—	—	2 604,—	—	—	—	—
—	4,—	4,—	1,40	1,40	4 164,—	—	4 164,—	4 196,—	—	4 196,—	—	—	—	—
—	5,—	5,—	1,60	1,60	a) 126 317,20	370,—	a) 126 687,20	148 764,—	450,—	149 214,—	129	135	170	170
150					f 1 015 616,—	f 17 349,40	f 1 032 965,40	f 1 086 510,20	f 21 695,—	f 1 108 205,20	170	182	217	226

VII. BELASTING OP HET SLACHTEN VAN VARKENS OP JAVA EN MADOERA.

GEWESTEN.	1927. Aantal verbruikte slachtbriefjes (gewone).	1927. Aantal verbruikte noodslachtbriefjes.	1927. Opbrengst van de verbruikte slachtbriefjes.	1927. Gemiddelde opbrengst 's maands.	1927. Aantal overtredingen wegens slachten zonder vergunning.	1927. Aantal beklaagden wegens slachten zonder vergunning.	1928. Aantal verbruikte slachtbriefjes (gewone).	1928. Aantal verbruikte noodslachtbriefjes.	1928. Opbrengst van de verbruikte slachtbriefjes.	1928. Gemiddelde opbrengst 's maands.	1928. Aantal overtredingen wegens slachten zonder vergunning.	1928. Aantal beklaagden wegens slachten zonder vergunning.
Bantam	791	13	f 2 386,—	f 198,83	2	1	1 216	15	f 3 663,—	f 305,25	2	2
Batavia	a) 43 505	—	a) 130 515,—	a) 10 876,25	13	11	49 927	—	149 781,—	12 481,75	12	14
Buitenzorg	2 466	1	7 399,—	616,58	2	2	2 528	—	7 584,—	632,—	1	1
Krawang	1 351	—	4 053,—	337,75	—	—	1 562	—	4 686,—	390,50	—	—
Cheribon	3 040	—	9 120,—	760,—	—	—	3 521	—	10 563,—	880,25	—	—
Indramajoe	698	—	2 094,—	174,50	—	—	785	—	2 355,—	196,25	—	—
West-Priangan	2 477	—	7 431,—	619,25	—	—	3 011	—	9 033,—	752,75	—	—
Midden-Priangan	10 521	—	31 563,—	2 630,25	1	1	12 063	—	36 189,—	3 015,75	1	1
Oost-Priangan	1 762	—	5 286,—	440,50	—	—	2 184	—	6 552,—	546,—	1	1
Pekalongan	2 680	—	8 040,—	670,—	1	1	2 794	—	8 382,—	698,50	2	2
Semarang	a) 7 692	—	a) 23 076,—	a) 1 923,—	4	4	7 407	—	22 221,—	1 851,75	3	3
Rembang	a) 2 801	—	a) 8 403,—	a) 700,25	—	—	2 994	—	8 982,—	748,50	—	—
Soerabaja	a) 2 550	—	a) 7 650,—	a) 637,50	3	3	2 667	1	8 002,—	666,83	2	2
Pasoeroean	a) 4 529	1	a) 13 588,—	a) 1 132,33	1	1	4 933	—	14 799,—	1 233,25	1	1
Besoeki	a) 1 652	—	a) 4 956,—	a) 413,—	4	4	2 041	—	6 123,—	510,25	3	3
Banjoemas	a) 1 886	—	a) 5 658,—	a) 471,50	2	2	2 761	5	8 288,—	690,66	1	1
Kedoe	a) 2 261	—	a) 6 783,—	a) 565,25	1	1	2 526	—	7 578,—	631,50	1	1
Jogjakarta	1 533	—	4 599,—	383,25	15	12	1 842	—	5 526,—	460,50	25	25
Soerakarta	3 205	—	9 615,—	801,25	—	—	3 484	—	10 452,—	871,—	—	—
Madioen	a) 2 181	—	a) 6 543,—	a) 545,25	—	—	2 182	—	6 546,—	545,50	—	—
Kediri	a) 1 757	—	a) 5 271,—	a) 439,25	1	1	2 071	—	6 213,—	517,75	1	1
Madoera	a) 164	—	a) 492,—	a) 41,—	—	—	159	—	477,—	39,75	—	—
Totalen	101 502	15	f 304 521,—	f 25 376,74	50	44	114 658	21	f 343 995,—	f 28 666,24	56	58

a) Verbeterde opgaven.

VIII. BELASTING OP HET SLACHTEN VAN VARKENS IN DE BUITENGEWESTEN.

GEWESTEN.	1927. Aantal verbruikte slachtbriefjes voor het slachten van: speenvarkens.	1927. noodslachtbriefjes (grijze c.q. gele).	1927. andere varkens.	1927. noodslachtbriefjes (witte).	1928. speenvarkens.	1928. noodslachtbriefjes (grijze c.q. gele).	1928. andere varkens.	1928. noodslachtbriefjes (witte).	Bedrag der belasting voor het slachten van: een speen-varken.	een (ander) varken.	ten gevolge van verwonding door wild gedierte, zoomede bij vrijwillige slacht van een dier lijdende aan een besmettelijke ziekte: een speen-varken	een (ander) varken	1927. Opbrengst van de verbruikte slachtbriefjes voor het slachten van: speen-varkens.	1927. andere varkens.	1927. TOTAAL.	1928. speen-varkens.	1928. andere varkens.	1928. TOTAAL.	Aantal wegens slachten zonder vergunning: 1927. over-tredingen	1927. be-klaagden	1928. over-tredingen	1928. be-klaagden
matra's West-kust	—	—	3 220	—	—	—	3 408	—	—	f 3,—	—	f 1,—	—	f 9 660,—	f 9 660,—	—	f 10 224,—	f 10 224,—	—	—	—	—
anoeli. . . .	14 456	12	28 068	34	2 857	—	34 449	31	f 0,50 1,— 1,50 3,—	1,— 3,—	f 0,20 0,40 0,50 1,—	0,40 1,—	f 7 230,40	28 081,60	35 312,—	f 928,50	30 759,20	31 687,70	—	—	—	—
koelen . . .	—	—	612	—	—	—	597	—	—	3,—	—	1,—	—	b) 1 836,—	b) 1 836,—	—	1 791,—	1 791,—	—	—	—	—
poengsche Districten. . .	—	—	1 701	—	—	—	2 067	—	—	3,—	—	1,—	—	5 103,—	5 103,—	—	6 201,—	6 201,—	—	—	—	—
mbang . . .	985	—	8 272	—	1 716	—	9 624	2	3,—	5,—	1,—	1,60	2 955,—	41 360,—	44 315,—	5 148,—	48 123,20	53 271,20	—	—	—	—
mbi	304	7	2 928	—	156	6	3 962	6	3,—	5,—	1,—	1,60	919,—	14 640,—	15 559,—	474,—	19 819,60	20 293,60	3	4	10	10
kust van Sumatra	a) 5 693	a) 96	b) 79 146	b) 178	7 264	115	89 264	144	—	3,— 1,— 0,50	—	1,— 0,40 0,20	a) 2 865,70	b) 220 306,80	223 172,50	3 655,—	247 869,—	251 524,—	10	10	42	42
h en onderhoorigheden . .	33	—	7 137	1	122	—	7 884	—	—	3,—	—	1,—	99,—	21 412,—	21 511,—	366,—	23 652,—	24 018,—	—	—	—	—
uw en onderhoorigheden . .	209	—	7 603	4	165	—	7 575	3	2,— 3,—	5,—	0,60 1,—	1,60	418,—	38 021,40	38 439,40	339,—	37 879,80	38 218,80	3	3	2	2
gka en onderhoorigheden. .	2 225	—	11 528	—	2 273	—	13 950	—	3,—	5,—	1,—	1,60	6 675,—	57 640,—	64 315,—	6 819,—	69 750,—	76 569,—	15	15	9	9
liton	917	—	1 455	—	1 093	—	1 833	—	3,—	5,—	1,—	1,60	2 751,—	7 275,—	10 026,—	3 279,—	9 165,—	12 444,—	—	—	—	—
terafdeeling van Borneo . .	—	—	23 194	1	16	2	27 147	17	3,—	5,—	1,—	1,60	—	115 971,60	115 971,60	50,—	135 762,20	135 812,20	—	—	6	6
der- en Oosterafdeeling van Borneo	—	—	b) 8 756	4	36	—	10 136	39	1,—	3,—	0,40	1,—	—	b) 26 272,—	b) 26 272,—	36,—	30 447,—	30 483,—	17	17	3	3
nado	—	—	25 449	3	—	—	26 600	15	—	2,—	—	0,60	—	50 899,80	50 899,80	—	53 209,—	53 209,—	5	—	6	—
bes en onderhoorigheden . .	348	—	6 474	—	343	—	7 580	—	3,—	6,—	1,—	2,—	b) 1 044,—	38 844,—	b) 39 888,—	1 029,—	45 480,—	46 509,—	—	—	—	—
kken. . . .	—	—	1 830	2	—	—	1 462	5	—	3,— 4,—	—	1,— 1,40	—	5 642,—	5 642,—	—	4 485,—	4 485,—	—	—	—	—
or en onderhoorigheden . .	—	—	1 871	—	—	—	1 931	—	—	2,—	—	0,60	—	3 742,—	3 742,—	—	3 862,—	3 862,—	—	—	—	—
en Lombok .	34 592	6	b) 25 109	b) 6	45 140	8	34 497	4	0,50	2,50	0,15	0,80	b) 17 296,90	b) 62 777,30	b) 80 074,20	22 571,20	86 245,70	108 816,90	140	209	202	234
Totalen . . .	59 762	121	244353	233	61 181	131	283966	266					f 42 254,—	f 749 484,50	f 791 738,50	f 44 694,70	f 864 724,70	f 909 419,40	193	258	280	306

a) De in het vorig verslag vermelde gegevens over 1927 waren incompleet.
b) Verbeterde opgaven.

IX. BELASTINGEN VAN VERSCHILLENDEN AARD, DIE SLECHTS IN HET EEN OF ANDER GEWEST WORDEN GEHEVEN.

OMSCHRIJVING. (De met een * aangeduide belastingen gelden uitsluitend voor Inlanders.)	1927. (Verbeterde opgaven.)		1928.	
	Aanslag.	Geïnd bedrag (zie het verslag hiervóór, kol. 150).	Aanslag.	Geïnd bedrag (zie het verslag hiervóór, kol. 145).
1. Belasting voor het aanleggen en onderhouden van wegen en bruggen ter hoofdplaats Benkoelen	f 3 932,—	f 3 380,65	f 4 818,—	f 3 387,75
2. Recht voor de afgifte van licentiën voor het graven van diamant in sommige gedeelten der residentie Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo	—	5 302,—	—	3 922,—
3. *Belasting van heerendienstplichtigen ter hoofdplaats Makassar en op de Spermonde- en Dewakang-eilanden	47 565,—	38 922,—	39 892,50	19 201,21
4. Belasting op den uitvoer van producten van het eiland Wé (Atjeh).	—	153,91	—	239,89

	RESIDENTIËN.	Uitgestrektheid (in bouws) van de aangeslagen gronden.		Bedrag van den bruto-aanslag in de landrente in 1927.	te vermeerderen	
		Sawahs.	Droge gronden.		benuttiging van betere gegevens tengevolge eener herziening van den aanslag (art. 18, lid 1, der landrente-ord.).	het belastbaar worden van sawahs in het 4de oogstjaar dan wel door omzetting van drogen grond in sawahs.
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
West-Java.	Bantam	161 934	202 761	f 1 258 955,44	f 149,61	f 21,10
	Batavia	43 828	56 563	a) 435 978,24	—	78 262,25
	Buitenzorg	40 418	41 295	a) 576 963,92	—	12 894,06
	Krawang	204 480	131 923	1 221 972,48	30 738,79	—
	West-Priangan	119 526	191 928	a) 1 095 904,87	10,86	462,80
	Midden-Priangan	141 984	199 756	a) 1 414 338,63	3 712,84	140,18
	Oost-Priangan	164 699	410 569	1 242 420,15	7 368,38	1 188,35
	Indramajoe	197 022	77 095	1 187 068,86	—	10 596,70
	Cheribon	131 507	81 888	949 417,96	17,37	188,20
Midden-Java.	Pekalongan	125 039	118 597	1 198 436,06	39 036,44	286,29
	Tegal	153 472	82 642	1 347 010,61	—	842,26
	Semarang	86 890	136 076	a) 685 722,77	—	39,82
	Koedoes	156 088	214 710	a) 909 016,50	68 150,11	472,32
	Rembang	127 288	128 023	607 015,84	—	196,12
	Blora	161 667	137 179	a) 694 104,04	—	602,61
	Noord-Banjoemas	90 717	142 157	a) 959 118,63	89 919,68	133,53
	Zuid-Banjoemas	92 678	156 304	a) 829 608,09	56 628,70	212,70
	Wanasaba	56 318	157 717	a) 507 449,68	—	617,49
	Kedoe	91 169	145 247	a) 802 107,18	—	79,22
	Bagelen	75 931	119 620	a) 837 960,26	17 779,98	3,50
Oost-Java.	Soerabaja	83 940	48 989	a) 1 070 821,62	—	48,86
	Madjakerta	127 514	71 361	a) 1 172 032,36	—	260,73
	Grisee	162 170	77 182	a) 451 709,02	4,64	83,02
	Bodjanegara	183 405	165 048	a) 756 784,22	27 714,66	25,87
	Madioen	151 858	125 256	a) 851 271,38	10,91	1 412,43
	Panaraga	67 647	235 212	a) 367 794,73	0,06	137,98
	Kediri	125 615	116 267	a) 1 484 722,61	271 337,63	62,93
	Blitar	87 122	224 600	a) 1 050 583,51	—	1 793,01
	Pasoeroean	59 917	88 743	a) 749 908,83	—	536,37
	Malang	68 639	189 380	a) 1 154 253,—	—	1 076,73
	Prabalingga	80 510	187 630	a) 1 066 916,61	88 487,41	975,83
	Bandawasa	66 054	136 375	a) 953 848,01	27 160,68	88,13
	Djember	141 339	188 215	a) 1 663 862,60	—	58 743,05
	West-Madoera	68 517	239 316	a) 478 414,24	11 265,22	165,30
	Oost-Madoera	40 234	257 710	a) 340 658,10	9,95	912,55
	Totalen	3 937 136	5 283 334	f 32 374 151,05	f 739 503,92	f 173 562,29

Verbeterde opgave.

JAVA EN MADOERA.

an de landrente over 1928.

De bruto-aanslag, in kolom 4 bedoeld, was voor 1928					De bruto-aanslag in de landrente bedraagt alzoo in 1928 (kolom 4 + 8—11).
door:		te verminderen, door:			
uitbreiding der droge gronden.	Totaal.	benuttiging van betere gegevens tengevolge eener herziening van den aanslag (art. 18, lid 1, der landrente-ord.).	te niet gaan of verandering der bestemming van gronden waardoor zij buiten de landrente vallen dan wel door omzetting van sawahs in drogen grond of omgekeerd.	Totaal.	
7.	8.	9.	10.	11.	12.
f 1 057,09	f 1 227,80	—	f 1 526,74	f 1 526,74	f 1 258 656,50
—	78 262,25	f 5 777,73	582,38	6 360,11	507 880,38
3 451,66	16 345,72	—	686,50	686,50	592 623,14
15 367,42	46 106,21	29 433,64	9 158,64	38 592,28	1 229 486,41
782,22	1 255,88	41,11	1 590,08	1 631,19	1 095 529,56
829,89	4 682,91	—	4 887,46	4 887,46	1 414 134,08
41 357,06	49 913,79	5 122,05	17 256,69	22 378,74	1 269 955,20
49,29	10 645,99	13,22	3 995,56	4 008,78	1 193 706,07
77,83	283,40	96,63	383,44	480,07	949 221,29
157,23	39 479,96	20 229,04	842,44	21 071,48	1 216 844,54
937,13	1 779,39	262,71	1 482,58	1 745,29	1 347 044,71
52,01	91,83	113,63	433,61	547,24	685 267,36
17,37	68 639,80	13 001,95	357,27	13 359,22	964 297,08
411,89	608,01	7,82	156,88	164,70	607 459,15
91,79	694,40	—	1 619,34	1 619,34	693 179,10
31,25	90 084,46	—	1 009,50	1 009,50	1 048 193,59
1 321,35	58 162,75	—	1 403,75	1 403,75	886 367,09
0,24	617,73	—	754,44	754,44	507 312,97
32,40	111,62	—	611,24	611,24	801 607,56
486,43	18 269,91	152,88	1 864,31	2 017,19	854 212,98
2,93	51,79	77,45	840,80	918,25	1 069 955,16
48,48	309,21	—	711,38	711,38	1 171 630,19
276,88	364,54	72,09	145,07	217,16	451 856,40
65,17	27 805,70	30 593,08	274,78	30 867,86	753 722,06
113,03	1 536,37	39,25	315,38	354,63	852 453,12
43,97	182,01	4,48	295,58	300,06	367 676,68
22,45	271 423,01	—	467,21	467,21	1 755 678,41
153,—	1 946,01	—	1 255,23	1 255,23	1 051 274,29
217,17	753,54	—	1 302,96	1 302,96	749 359,41
2 071,47	3 148,20	—	906,23	906,23	1 156 494,97
259,73	89 722,97	—	720,34	720,34	1 155 919,24
—	27 248,81	124,68	9 157,84	9 282,52	971 814,30
4 086,03	62 829,08	—	2 811,55	2 811,55	1 723 880,13
77,62	11 508,14	4 294,16	2 010,72	6 304,88	483 617,50
2,52	925,02	8,80	2 160,30	2 169,10	339 414,02
f 73 952,—	f 987 018,21	f 109 466,40	f 73 978,22	f 183 444,62	f 33 177 724,64

	RESIDENTIËN.	Het bedrag van den bruto-aanslag voor 1928 is verminderd met het bedrag der afschrijving of vrijstelling wegens: het onbeplant blijven van sawahs of voorzieningen van bijzonder bezwaarlijken of kostbaren aard (artt. 14 A en 2 der landrente-ord.).	deugdelijk geconstateerd misgewas (art. 14 B der landrente-ord.).	andere buitengewone en gewichtige redenen (art. 15 der landrente-ord.).	Totaal der vermindering (kolom 13+14+15).	Derhalve is het werkelijk geheven bedrag der landrente in 1928 (kolom 12—kolom 16).
		13.	14.	15.	16.	17.
West-Java.	Bantam	f 23 435,23	f 59 304,32	—	f 82 739,55	f 1 175 916,95
	Batavia	11 906,02	48 179,57	—	60 085,59	447 794,79
	Buitenzorg	612,84	2 108,95	—	2 721,79	589 901,35
	Krawang	20 142,11	41 385,06	—	61 527,17	1 167 959,24
	West-Priangan	1 371,06	397,99	—	1 769,05	1 093 760,51
	Midden-Priangan	1 272,79	11 400,63	—	12 673,42	1 401 460,66
	Oost-Priangan	647,59	3 674,68	—	4 322,27	1 265 632,93
	Indramajoe	9 959,77	123 711,96	f 41,99	133 713,72	1 059 992,35
	Cheribon	2 310,19	13 552,78	4,95	15 867,92	933 353,37
Midden-Java.	Pekalongan	725,95	2 751,06	40,30	3 517,31	1 213 327,23
	Tegal	3 091,94	29 607,81	—	32 699,75	1 314 344,96
	Semarang	1 766,50	550,08	—	2 316,58	682 950,78
	Koedoes	13 692,25	26 406,44	—	40 098,69	924 198,39
	Rembang	5 150,73	8 414,11	87,17	13 652,01	593 807,14
	Blora	1 672,87	49 493,77	—	51 166,64	642 012,46
	Noord-Banjoemas	58,74	5 412,52	—	5 471,26	1 042 722,33
	Zuid-Banjoemas	5 486,72	5 885,74	744,71	12 117,17	874 249,92
	Wanasaba	809,94	7 897,27	136,43	8 843,64	498 469,33
	Kedoe	—	3 706,81	—	3 706,81	797 900,75
	Bagelen	—	4 978,23	—	4 978,23	849 234,75
Oost-Java.	Soerabaja	5 809,94	33 546,21	—	39 356,15	1 030 599,01
	Madjakerta	5 324,10	38 188,10	—	43 512,20	1 128 117,99
	Grisee	1 525,22	90 827,21	48 845,01	141 197,44	310 658,96
	Bodjanegara	5 315,01	99 813,57	—	105 128,58	648 593,48
	Madioen	55,10	15 919,96	—	15 975,06	836 478,06
	Panaraga	2,60	1 771,76	—	1 774,36	365 902,32
	Kediri	6 747,31	25 367,80	—	32 115,11	1 723 563,30
	Blitar	11 478,42	23 595,01	208,87	35 282,30	1 015 991,99
	Pasoeroean	1 162,72	1 301,92	—	2 464,64	746 894,77
	Malang	—	101,94	—	101,94	1 156 393,03
	Prabalingga	350,25	8 637,10	—	8 987,35	1 146 931,89
	Bandawasa	—	6 592,32	193,03	6 785,35	965 028,95
	Djember	283,43	898,72	—	1 182,15	1 722 697,98
	West-Madoera	2 540,11	31 754,98	—	34 295,09	449 322,41
	Oost-Madoera	2 770,15	4 435,79	—	7 205,94	332 208,08
	Totalen	f 147 477,60	f 831 572,17	f 50 302,46	f 1 029 352,23	f 32 148 372,41

Werkelijk geheven bedrag der landrente in 1927.	Zoodat in 1928 in vergelijking met het vorige jaar is geheven: Meer.	Minder.	Bedrag, hetwelk door de bevolking op 31 December 1928 nog niet is aangezuiverd.	Bedrag, hetwelk door de bevolking aangezuiverd, doch door de met de inning belaste personen verduisterd is.	Marktprijs der padi per pikol in 1928. Hoogste.	Laagste.
18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.
f 1 140 524,45	f 35 392,50	—	f 28 538,86	—	f 7,50	f 2,25
a) 400 119,98	47 674,81	—	34 343,88	f 764,54	6,—	2,75
571 233,92	18 667,43	—	4 345,35	787,51	6,50	4,—
1 131 240,79	36 718,45	—	89 786,14	—	5,10	3,—
1 092 932,96	827,55	—	957,44	—	7,66	2,50
a) 1 407 982,12	—	f 6 521,46	2 003,62	1 110,56	6,50	2,50
a) 1 240 407,71	25 225,22	—	3 653,97	221,04	7,50	2,50
1 102 641,37	—	42 649,02	1 063,59	—	6,—	2,70
940 319,83	—	6 966,46	2 511,28	261,16	6,75	3,50
a) 1 188 247,29	25 079,94	—	12 757,29	—	6,50	2,75
a) 1 319 050,82	—	4 705,86	2 604,18	969,36	6,—	3,25
a) 683 037,35	—	86,57	132,79	—	7,—	2,50
a) 823 974,97	100 223,42	—	615,47	—	6,—	2,50
a) 562 502,96	31 304,18	—	560,42	—	6,50	2,36
a) 629 903,83	12 108,63	—	7 881,81	—	6,—	2,61
a) 955 426,03	87 296,30	—	1 453,77	—	6,—	2,50
a) 823 371,07	50 878,85	—	44,50	—	6,—	2,50
a) 499 191,33	—	722,—	4 629,59	—	6,70	3,20
a) 800 283,96	—	2 383,21	71,16	—	6,50	3,50
a) 831 854,32	17 380,43	—	255,90	443,54	8,—	3,50
a) 1 063 413,61	—	32 814,60	39 408,25	—	5,70	2,18
a) 1 158 638,—	—	30 520,01	89,76	—	5,50	3,25
a) 308 054,13	2 604,83	—	310,79	—	8,—	3,—
a) 637 354,17	11 239,31	—	5 026,45	—	6,—	3.—
a) 819 596,88	16 881,18	—	420,29	280,23	5,75	2,—
a) 367 495,89	—	1 593,57	—	53,51	11,40	6,—
1 432 438,48	291 124,82	—	113,11	—	5,94	3,19
1 032 592,53	—	16 600,54	1 265,40	—	5,83	3,—
a) 749 844,66	—	2 949,89	59,64	—	6,25	3,—
a) 1 150 838,50	5 554,53	—	—	—	6,—	4,50
a) 1 056 768,53	90 163,36	—	6 558,54	1 185,40	7,50	2,50
a) 947 889,87	17 139,08	—	5 420,75	—	5,—	3,—
a) 1 660 242,80	62 455,18	—	1 804,54	824,26	5,75	3,—
444 219,16	5 103,25	—	0,19	—	12,—	2,28
333 756,25	—	1 548,17	1 247,50	—	5,—	2,50
f 31 307 390,52	f 991 043,25	f 150 061,36	f 259 936,22	f 6 901,11	f 12,—	f 2,—

a) Verbeterde opgave.

b. Overzicht betreffende de oppervlakte der landrenteplichtige gronden en den aanslag in de landrente in de distric

Provincie.	Residentie.	District.	Uitgestrektheid (in bouws). Sawahs. Nieuwe meting.	Sawahs. Oude meting.	Droge gronden. Nieuwe meting.	Droge gronden. Oude meting.
West-Java.	Krawang.	Tjikampek	51 633	51 727	13 108	12 776
		Krawang	14 328	14 387	4 922	4 982
		Rengasdengklok	61 589	57 948	10 121	12 156
		Pamanoekan	61 433	41 880	21 699	11 281
		Sagalaherang	11 887	8 459	15 970	10 318
	Oost-Priangan.	Tasikmalaja	9 505	9 678	9 509	9 298
		Tjikatomas.	6 091	6 214	27 776	17 288
		Taradjoe.	8 515	8 225	27 138	23 558
		Tjiawi	12 472	12 475	16 805	16 617
		Karangnoenggal	5 867	6 046	24 760	13 629
Midden-Java.	Pekalongan.	Pekalongan	3 969	3 325	2 976	3 857
		Kedoengwoeni	8 238	8 160	5 018	4 964
		Dara	6 436	6 304	8 518	7 606
		Kadjen	12 029	11 772	5 157	4 937
		Wiradesa	6 782	6 918	4 289	4 256
		Paninggaran	4 921	4 588	9 775	9 016
	Koedoes.	Grogol	17 313	17 239	6 254	5 699
		Wedoeng	24 198	24 675	3 650	1 857
		Koedoes.	5 950	5 959	3 128	3 114
		Tjemdana	7 593	7 565	8 878	8 863
		Tenggeles	10 592	10 686	8 808	8 494
		Oendakan	12 449	10 953	12 524	13 455
	Poerbalingga.	Poerbalingga	14 285	14 378	14 182	14 116
		Kertanegara	9 156	8 649	16 799	16 209
		Tjahjana.	8 240	7 664	20 485	19 899
	Zuid-Banjoemas.	Madjenang	6 068	5 296	28 436	17 435
Oost-Java.	Kediri.	Lengkong	10 759	10 525	5 208	5 251
		Berbek	13 071	12 358	13 715	14 367
		Ngandjoek	17 682	17 560	6 125	6 175
		Kertasana	6 927	7 142	4 802	4 610
		Papar	21 945	22 077	7 748	7 605
		Waroedjajeng.	11 793	11 484	9 983	10 277
	Bodjanegara.	Bodjanegara	21 580	21 936	16 445	15 046
		Baoerena	19 310	19 669	10 674	8 595
		Pelem	20 290	20 774	9 129	8 418
	Prabalingga.	Kraksaän	10 559	10 296	4 308	3 856
		Gending.	11 583	11 471	9 132	8 701
		Gading	6 565	6 459	23 443	23 240
		Paiton	7 412	7 372	11 188	11 037
	Bandawasa.	Panaroekan	6 418	6 400	6 690	6 555
		Besoeki	8 893	8 592	25 715	23 784
	West-Madoera.	Baliga	9 058	8 975	38 924	35 437
		Kebanjar	8 392	8 324	18 018	17 649
		Totalen . . .	613 776	582 584	551 932	486 283

a) Verbeterde opgave.

waarin in 1928 de „Landrente-ordonnantie 1927” (I. S. 1927 no. 163) werd ingevoerd dan wel de aanslag werd herzien.

Totaal.		Meer of minder bevinding (in %).		Landrente-aanslag (in guldens), volgens de belastingvoorstellen. Sawahs.			
Nieuwe meting.	Oude meting.	Sawahs.	Droge gronden.	1928.	1927.	Meer of minder in guldens.	Meer of minder in %.
64 741	64 503	— 0.2	+ 3	256 068	258 987	— 2 919	— 1
19 250	19 369	— 0.4	— 1	65 336	45 671	+ 19 665	+ 43
71 710	70 104	+ 6	— 17	149 979	139 349	+ 10 630	+ 8
83 132	53 161	+ 47	+ 92	332 197	347 733	— 15 536	— 4
27 857	18 777	+ 41	+ 55	60 496	71 225	— 10 729	— 15
19 014	18 976	— 2	+ 2	66 490	70 533	— 4 043	— 6
33 867	23 502	— 2	+ 61	14 166	13 374	+ 792	+ 6
35 653	31 783	+ 4	+ 15	21 097	19 472	+ 1 625	+ 8
29 277	29 092	— —	+ 1	53 992	66 283	— 12 291	— 19
30 627	19 675	— 3	+ 82	15 139	18 384	— 3 245	— 18
6 945	7 182	+ 19	— 30	43 283	34 877	+ 8 406	+ 24
13 256	13 124	+ 1	+ 1	50 394	64 919	— 14 525	— 22
14 954	13 910	+ 2	+ 12	19 937	26 773	— 6 836	— 26
17 186	16 709	+ 2	+ 4	98 678	78 071	+ 20 607	+ 26
11 071	11 174	— 2	+ 1	60 129	66 684	— 6 555	— 10
14 696	13 604	+ 7	+ 9	13 844	11 877	+ 1 967	+ 17
23 567	22 938	+ 1	+ 10	87 743	82 404	+ 5 339	+ 6
27 848	26 532	— 2	+ 97	108 886	109 852	— 946	— 1
9 078	9 073	— 0.2	+ 1	62 154	52 197	+ 9 957	+ 19
16 471	16 428	+ 0.4	+ 0.2	60 687	43 511	+ 17 176	+ 39
19 400	19 180	— 1	+ 4	61 619	70 984	— 9 365	— 13
24 973	24 408	+ 14	— 7	53 111	45 120	+ 7 991	+ 18
28 467	28 494	— 1	+ 0.4	163 719	143 950	+ 19 769	+ 14
25 955	24 858	+ 6	+ 4	49 777	42 020	+ 7 757	+ 18
28 725	27 563	+ 8	+ 3	42 704	34 575	+ 8 129	+ 24
34 504	22 731	+ 15	+ 63	20 043	17 592	+ 2 451	+ 14
15 967	15 776	+ 2	— 1	62 149	46 477	+ 15 672	+ 34
26 786	26 725	+ 6	— 5	102 896	77 352	+ 25 544	+ 33
23 807	23 735	+ 1	— 1	134 821	104 626	+ 30 195	+ 29
11 729	11 752	— 3	+ 4	84 794	63 787	+ 21 007	+ 33
29 693	29 682	— 1	+ 2	354 098	286 638	+ 67 460	+ 24
21 776	21 761	+ 3	— 3	164 035	98 291	+ 65 744	+ 67
38 025	36 982	— 2	+ 9	61 948	69 284	— 7 336	— 11
29 984	28 264	— 2	+ 24	48 954	50 786	— 1 832	— 4
29 419	29 192	— 2	+ 8	57 118	77 942	— 20 824	— 27
14 867	14 152	+ 3	+ 12	124 712	113 746	+ 10 966	+ 10
20 715	20 172	+ 1	+ 5	151 584	136 543	+ 15 041	+ 11
30 008	29 699	+ 2	+ 1	43 455	35 923	+ 7 532	+ 21
18 600	18 409	+ 1	+ 1	82 719	79 206	+ 3 513	+ 4
13 108	12 955	+ 0.3	+ 2	81 953	71 488	+ 10 465	+ 15
34 608	32 376	+ 4	+ 8	66 432	58 933	+ 7 499	+ 13
47 982	44 412	+ 1	+ 10	34 201	41 359	— 7 158	— 17
26 410	25 973	+ 1	+ 2	35 314	31 435	+ 3 879	+ 12
1 165 708	1 068 867	+ 2	+ 11	3 722 851	*a*) 3 420 213	+ 302 638	+ 10

Provincie.	Residentie.	District.	Landrente-aanslag (in guldens) volgens de be				
			Droge gronden.				
			1928.	1927.	Meer of minder		1928.
					in guldens.	in %.	
West-Java.	Krawang.	Tjikampek	30 021	23 168	+ 6 853	+ 30	286 089
		Krawang	9 197	7 168	+ 2 029	+ 28	74 533
		Rengasdengklok	12 206	12 043	+ 163	+ 1	162 185
		Pamanoekan	33 799	29 226	+ 4 573	+ 16	365 996
		Sagalaherang	23 365	32 394	— 9 029	— 28	83 861
	Oost-Priangan.	Tasikmalaja	21 235	18 327	+ 2 908	+ 16	87 725
		Tjikatomas.	19 613	5 281	+ 14 332	+ 271	33 779
		Taradjoe.	22 828	12 832	+ 9 996	+ 78	43 925
		Tjiawi	27 863	25 606	+ 2 257	+ 9	81 855
		Karangnoenggal	22 892	5 717	+ 17 175	+ 300	38 031
Midden-Java.	Pekalongan.	Pekalongan	16 471	14 039	+ 2 432	+ 17	59 754
		Kedoengwoeni	13 126	12 990	+ 136	+ 1	63 520
		Dara	10 128	8 868	+ 1 260	+ 14	30 065
		Kadjen	11 896	8 141	+ 3 755	+ 46	110 574
		Wiradesa	25 271	18 065	+ 7 206	+ 40	85 400
		Paninggaran	5 315	4 872	+ 443	+ 9	19 159
	Koedoes.	Grogol	10 084	7 940	+ 2 144	+ 27	97 827
		Wedoeng	8 586	6 971	+ 1 615	+ 23	117 472
		Koedoes	17 306	13 799	+ 3 507	+ 25	79 460
		Tjemdana	16 990	11 052	+ 5 938	+ 54	77 677
		Tenggeles	17 531	11 473	+ 6 058	+ 53	79 150
		Oendakan	11 402	7 281	+ 4 121	+ 57	64 513
	Poerbalingga.	Poerbalingga	46 604	34 992	+ 11 612	+ 33	210 323
		Kertanegara	24 016	17 392	+ 6 624	+ 38	73 793
		Tjahjana.	43 476	30 702	+ 12 774	+ 42	86 180
	Zuid-Banjoemas.	Madjenang	17 328	7 140	+ 10 188	+ 143	37 371
Oost-Java.	Kediri.	Lengkong	10 867	8 036	+ 2 831	+ 35	73 016
		Berbek	20 830	14 012	+ 6 818	+ 49	123 726
		Ngandjoek	15 184	7 408	+ 7 776	+ 105	150 005
		Kertasana	16 502	10 223	+ 6 279	+ 61	101 296
		Papar	29 739	20 340	+ 9 399	+ 46	383 837
		Waroedjajeng.	33 407	20 974	+ 12 433	+ 59	197 442
	Bodjanegara.	Bodjanegara	33 684	26 089	+ 7 595	+ 29	95 632
		Baoerena	18 104	6 579	+ 11 525	+ 175	67 058
		Pelem	22 393	13 784	+ 8 609	+ 62	79 511
	Prabalingga.	Kraksaän	16 046	9 564	+ 6 482	+ 68	140 758
		Gending.	29 821	11 858	+ 17 963	+ 151	181 405
		Gading	36 011	17 040	+ 18 971	+ 111	79 466
		Paiton	16 807	15 282	+ 1 525	+ 10	99 526
	Bandawasa.	Panaroekan	13 373	7 620	+ 5 753	+ 75	95 326
		Besoeki	22 149	18 426	+ 3 723	+ 20	88 581
	West-Madoera.	Baliga	38 295	35 709	+ 2 586	+ 7	72 496
		Kebanjar	29 292	22 279	+ 7 013	+ 31	64 606
		Totalen . . .	863 889	a) 591 082	a) + 272 807	+ 46	4 194 047

a) Verbeterde opgaven.

…olgens de belastingvoorstellen.				Aantal eenheden van aanslag (perceelen en perceelsgedeelten).		Gemiddelde oppervlakte en landrente per eenheid van aanslag (perceel of perceelsgedeelte).			
	Totaal.					Sawahs.		Droge gronden.	
		Meer of minder.							
…8.	1927.	in guldens.	in %.	Sawahs.	Droge gronden.	Oppervlakte (in □ Rijnlandsche roeden).	Bedrag der landrente.	Oppervlakte (in □ Rijnlandsche roeden).	Bedrag der landrente.
089	282 155	+ 3 934	+ 1	5 414	2 651	4 768	f 47,30	2 472	f 11,32
533	52 839	+ 21 694	+ 41	1 834	1 112	3 906	35,62	2 213	8,27
185	151 392	+ 10 793	+ 7	4 842	1 829	6 360	30,97	2 767	6,67
996	376 959	— 10 963	— 3	6 386	3 841	4 810	52,02	2 825	8,80
861	103 619	— 19 758	— 19	4 025	3 242	1 477	15,03	2 463	7,21
725	88 860	— 1 135	— 1	3 210	4 210	1 481	20,71	1 129	5,04
779	18 655	+ 15 124	+ 81	3 547	3 981	859	3,99	3 489	4,93
925	32 304	+ 11 621	+ 36	5 816	3 825	732	3,63	3 848	5,97
855	91 889	— 10 034	— 11	4 443	3 317	1 404	12,15	2 533	8,40
031	24 101	+ 13 930	+ 58	3 693	3 856	794	4,10	3 172	5,94
754	48 916	+ 10 838	+ 22	2 160	1 084	919	20,04	1 373	15,19
520	77 909	— 14 389	— 18	3 718	1 954	1 108	13,55	1 284	6,72
065	35 641	— 5 576	— 16	2 706	1 952	1 189	7,37	2 182	5,19
574	86 212	+ 24 362	+ 28	3 708	1 816	1 622	26,61	1 420	6,55
400	84 749	+ 651	+ 1	3 165	1 726	1 071	19,—	1 242	14,64
159	16 749	+ 2 410	+ 14	1 849	1 576	1 331	7,49	3 101	3,37
827	90 344	+ 7 483	+ 8	3 449	1 944	2 510	25,44	1 609	5,19
472	116 803	+ 669	+ 1	3 617	1 240	3 345	30,10	1 472	6,92
460	65 996	+ 13 464	+ 20	3 322	1 094	896	18,71	1 430	15,82
677	54 563	+ 23 114	+ 42	2 410	1 727	1 575	25,18	2 570	9,84
150	82 457	— 3 307	— 4	2 807	1 803	1 887	21,91	2 443	9,72
513	52 401	+ 12 112	+ 23	1 893	1 396	3 288	28,06	4 486	8,17
323	178 942	+ 31 381	+ 17	5 799	3 022	1 232	28,22	2 346	15,42
793	59 412	+ 14 381	+ 24	4 166	2 566	1 099	11,95	3 273	9,36
180	65 277	+ 20 903	+ 32	3 754	3 350	1 097	11,38	3 057	12,98
371	24 732	+ 12 639	+ 51	1 692	2 064	1 793	11,85	6 889	8,40
016	54 513	+ 18 503	+ 34	3 095	1 451	1 738	20,08	1 795	7,49
726	91 364	+ 32 362	+ 35	4 733	3 148	1 381	21,74	2 178	6,62
005	112 034	+ 37 971	+ 34	4 985	2 416	1 774	27,05	1 268	6,28
296	74 010	+ 27 286	+ 37	2 905	1 741	1 192	29,19	1 379	9,48
837	306 978	+ 76 859	+ 25	7 918	2 817	1 386	44,72	1 375	10,56
442	119 265	+ 78 177	+ 66	4 728	3 221	1 247	34,69	1 550	10,37
632	95 373	+ 259	+ 0.3	6 269	5 329	1 721	9,88	1 543	6,32
058	57 365	+ 9 693	+ 17	6 018	3 707	1 604	8,13	1 440	4,88
511	91 726	— 12 215	+ 13	4 545	2 526	2 232	12,57	1 807	8,87
758	123 310	+ 17 448	+ 14	2 694	1 937	1 960	46,29	1 112	8,28
405	148 401	+ 33 004	+ 22	3 079	2 794	1 881	49,23	1 483	10,67
466	52 963	+ 26 503	+ 50	1 873	3 343	1 753	23,20	3 506	10,77
526	94 488	+ 5 038	+ 5	1 818	1 765	2 039	45,50	3 169	9,52
326	79 108	+ 16 218	+ 21	1 269	1 073	2 528	64,58	3 117	12,46
581	77 359	+ 11 222	+ 15	3 549	3 253	1 253	18,72	3 952	6,81
496	77 068	— 4 572	— 6	3 306	5 231	1 370	10,35	3 678	7,24
606	53 714	+ 10 892	+ 20	2 042	3 121	2 055	17,29	2 887	9,39
047	a) 3 592 337	+ 601 710	+ 17	158 251	111 051	1 708	f 21,04	2 315	f 7,78

XI. ANDERE BELASTINGEN EN INKOMSTEN VAN LANDELIJKEN AARD.

a. Zoogenaamde landelijke inkomsten in sommige Buitengewesten.

Gewesten.	AARD DER HEFFING.	Aanslag over 1927.	Aanslag over 1928.
Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo	Landrente (I. S. 1923 n°. 484): van sawahs	f 578 688,74	f 581 306,86
	van droge gronden	299 837,20	308 490,06
Celebes en onderhoorigheden	Vertiening van het rijstgewas. (I. S. 1893 n°. 259, juncto 1894 n°. 43, 1895 n°. 101 en 1903 n°. 378)	140 774,14	142 863,29
Id.	Tesang-heffing (1/3 van de opbrengst der aan Inlanders in gebruik afgestane gouvernements padivelden)	21 974,80	20 830,49
Id.	Landrente (I. S. 1927 n°. 179) van sawahs	127 025,62	126 929,39
	Afdeeling Zuid-Bali.		
Bali en Lombok	Landrente (I. S. 1922 n°s. 812 en 813) en padjeg (I. S. 1891 n°s. 97 en 117, juncto 1910 n°. 256): van sawahs	1 018 136,69	1 013 675,19
	van droge gronden	430 456,09	423 161,94
	Afdeeling Singaradja.		
Id.	Landrente (I. S. 1922 n°s. 812 en 813): van sawahs	325 435,76	324 970,67
	van droge gronden	184 089,57	184 079,05
	Afdeeling Lombok.		
Id.	Tigasa-oepeti-belasting (I. S. 1895 n°. 181, juncto 1904 n°s. 275 en 276): van sawahs	521 780,86	606 136,60
	van droge gronden	181 379,10	113 678,97
	Totalen	f 3 829 578,57	f 3 846 122,51

b. Belasting op de vischvijvers (I. S. 1893 n°. 30).

GEWESTEN.	Aanslag over 1927.	Aanslag over 1928.
Bantam	f 4 095,68	f 4 128,38
Batavia	847,67	1 139,04
Totalen voor de provincie West-Java	f 4 943,35	f 5 267,42
Semarang	a) 6 744,56	6 867,45
Koedoes	a) 4 215,48	4 258,51
Rembang	a) 56 566,83	56 787,91
Totalen voor de provincie Midden-Java	f 67 526,87	f 67 913,87
Soerabaja	131 852,04	125 577,55
Grisee	44 661,39	44 625,17
Bodjanegara	2 217,64	2 223,76
Pasoeroean	a) 32 446,85[5]	32 433,08
Prabalingga	a) 851,22	780,91
West-Madoera	a) 14 850,76	7 611,72
Oost-Madoera	a) 11 153,88	11 214,77[5]
Totalen voor de provincie Oost-Java	f 238 033,78[5]	f 224 466,96[5]
Algemeene totalen	f 310 504,00[5]	f 297 648,25[5]

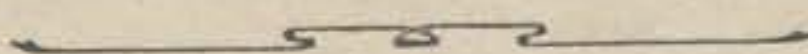
a) Verbeterde opgave.

Bijlage T.

(Zie hoofdstuk O, afd. I, sub A, § 1, van het verslag.)

OVERZICHTEN

betreffende de teelt van rijst en andere eenjarige gewassen door de Inlandsche bevolking van Java en Madoera in 1928.

I. Overzicht van den padi-oogst op Java en Madoera in 1928.

GEWESTEN.	Uitgestrektheid van den bouwgrond (in bouws).			Geoogste uitgestrektheden (in bouws). Geslaagd		Mislukt		Totaal.		Geoogste hoeveelheid droge sawahpadi:		
	Sawahs.	Droge bouw-grond.	Totaal.	Sawah-padi.	Padigogo.	Sawah-padi.	Padigogo.	Sawahpadi.	Padigogo.	in pikols (van de geslaagde en mislukte velden).	in pikols per geslaagden bouw.	in pikols per beplanten bouw.
Bantam	161 909	390 491	552 400	149 592	52 833	4 875	—	154 467	52 833	4 190 611	28,01	27,13
Batavia	191 632	143 319	334 951	174 938	13 911	7 754	101	182 692	14 012	4 843 212	27,68	26,51
Buitenzorg	130 543	96 425	226 968	124 841	22 774	346	—	125 187	22 774	3 017 483	24,17	24,10
Krawang	242 231	167 571	409 802	213 048	26 368	9 780	—	222 828	26 368	5 638 431	26,47	25,30
Cheribon	131 296	82 398	213 694	106 114	11 433	3 485	—	109 599	11 433	2 586 657	24,38	23,60
Indramajoe	196 936	77 214	274 150	179 605	13 767	9 559	56	189 164	13 823	4 413 095	24,45	23,33
West-Priangan	121 014	193 664	314 678	128 716	25 506	125	—	128 841	25 506	3 872 439	30,09	30,06
Midden-Priangan	142 294	199 972	342 266	144 360	26 364	1 741	264	146 101	26 628	4 266 396	29,55	29,20
Oost-Priangan	164 489	410 716	575 205	196 236	25 385	904	186	197 140	25 571	4 215 212	21,48	21,38
West-Java	1 482 344	1 761 770	3 244 114	1 417 450	218 341	38 569	607	1 456 019	218 948	37 043 536	26,12	25,44
Pekalongan	124 091	119 730	243 821	137 165	4 766	414	—	137 579	4 766	3 204 307	23,36	23,29
Tegal	153 545	82 391	235 936	126 013	2 880	6 713	—	132 726	2 880	3 527 337	27,88	26,58
Semarang	87 557	138 663	226 220	93 060	5 624	114	—	93 174	5 624	1 892 012	20,33	20,31
Koedoes	157 727	130 618	288 345	139 597	19 436	6 078	—	145 675	19 436	2 968 463	21,26	20,38
Rembang	127 299	128 032	255 331	121 536	10 740	1 732	—	123 268	10 740	2 049 567	16,86	16,63
Blora	161 695	137 145	298 840	145 949	2 480	16 064	—	162 013	2 480	2 435 448	16,66	15,03
Noord-Banjoemas	94 773	157 607	252 380	119 866	9 726	907	71	120 773	9 797	2 732 981	22,80	22,63
Zuid-Banjoemas	92 641	168 000	260 641	139 279	19 075	1 607	107	140 886	19 182	3 560 488	25,56	25,27
Wanasaba	53 634	149 746	203 380	49 299	1 164	1 975	—	51 274	1.164	1 019 685	20,68	19,89
Kedoe	91 183	145 243	236 426	86 110	2 050	791	6	86 901	2 056	1 884 542	21,89	21,69
Bagelen	76 017	120 769	196 786	100 442	5 001	1 377	—	101 819	5 001	2 283 304	22,73	22,43
Jogjakarta	96 463	284 196	380 659	81 358	81 955	803	559	82 161	82 514	2 037 989	25,05	24,80
Soerakarta	269 971	366 625	636 596	247 675	74 467	3 621	187	251 296	74 654	5 510 395	22,25	21,93
Midden-Java	1 586 596	2 128 765	3 715 361	1 587 349	239 364	42 196	930	1 629 545	240 294	35 106 518	22,11	21,54
Soerabaja	83 962	56 388	140 350	70 575	5 727	1 964	—	72 539	5 727	1 846 243	26,16	25,45
Madjakerta	127 521	71 358	198 879	98 837	1 349	6 992	3	105 829	1 352	2 967 760	29,98	28,04
Grisee	162 236	84 770	247 006	123 170	7 481	38 926	595	162 096	8 076	1 670 411	13,56	10,31
Bodjanegara	183 047	162 795	345 842	153 632	12 351	20 600	948	174 232	13 299	2 165 976	14,10	12,43
Madioen	154 557	127 210	281 767	147 239	9 464	3 379	—	150 618	9 464	2 923 386	19,84	19,41
Panaraga	68 361	236 037	304 398	69 184	30 532	205	—	69 389	30 532	1 257 371	18,17	18,12
Kediri	125 280	117 010	242 290	97 284	5 196	3 530	—	100 814	5 196	2 689 364	27,64	26,68
Blitar	87 340	227 750	315 090	78 893	43 682	2 817	54	81 710	43 736	2 096 171	26,57	25,65
Pasoeroean	59 907	92 377	152 284	54 643	5 533	225	13	54 868	5 546	1 570 417	28,74	28,62
Malang	68 637	189 449	258 086	63 837	22 532	1	—	63 838	22 532	2 093 244	32,79	32,79
Prabalingga	81 000	188 967	269 967	68 507	23 065	1 043	—	69 550	23 065	2 052 333	29,96	29,51
Bandawasa	66 038	136 477	202 515	50 591	3 146	893	—	51 484	3 146	1 646 091	32,54	31,97
Djember	141 519	187 033	328 552	125 976	16 299	548	—	126 524	16 299	4 439 245	35,24	35,09
West-Madoera	67 929	249 482	317 411	59 603	17 505	5 253	2	64 856	17 507	897 564	15,05	13,84
Oost-Madoera	38 918	259 805	298 723	33 631	6 907	1 352	4	34 983	6 911	449 502	13,36	12,85
Oost-Java	1 516 252	2 386 908	3 903 160	1 295 602	210 769	87 728	1 619	1 383 330	212 388	30 765 078	23,74	22,24
Totalen voor Java en Madoera	4 585 192	6 277 443	10 862 635	4 300 401	668 474	168 493	3 156	4 468 894	671 630	102 915 132	23,92	23,03

OVERZICHT VAN DEN PADI-OOGST OP JAVA EN MADOERA IN DE JAREN 1921 TOT EN MET 1927 (IN BOUWS).

1927	4 539 882	a) 5 994 337	a) 10 534 219	4 306 054	a) 686 200	164 815	12 510	4 470 869	a) 698 710	a) 106 811 348	a) 24,80	a) 23,89
1926	a) 4 527 423	a) 5 807 403	a) 10 334 829	4 155 470	628 872	216 864	2 554	4 372 334	631 426	104 411 797	25,12	23,88
1925	4 509 752	5 573 399	10 083 151	4 100 738	542 101	314 022	979	4 414 760	543 080	98 083 332	23,87	22,22
1924	4 501 405	5 491 275	9 992 680	a) 4 220 528	544 621	229 307	852	a) 4 449 835	545 473	a) 103 947 086	24,58	23,36
1923	4 431 224	5 426 065	9 857 289	4 154 435	501 094	233 052	1 495	4 387 487	502 589	100 354 787	24,09	22,87
1922	4 420 922	5 396 689	9 817 611	4 172 592	490 009	230 967	1 454	4 403 559	491 463	100 828 975	23,98	22,90
1921	4 419 244	5 344 825	9 764 069	3 690 088	428 411	638 289	3 164	4 328 377	431 575	a) 82 631 172	21,95	a) 19,09

a) Verbeterde opgaven.

II. Overzicht van de maandelijks geoogste (geslaagde) uitgestrektheden sawah-padi op Java en Madoera in 1928 (in bouws).

GEWESTEN.	Januari.	Februari.	Maart.	April.	Mei.	Juni.	Juli.	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.	Totalen.
Bantam	2 524	10 511	11 435	24 461	44 876	29 023	8 429	6 282	3 548	1 723	1 875	4 905	149 592
Batavia	15	48	3 307	46 961	70 912	43 032	6 101	2 477	1 408	368	245	64	174 938
Buitenzorg	7 189	16 565	17 042	14 625	31 802	26 695	4 568	3 623	2 199	175	246	112	124 841
Krawang	489	1 524	5 195	24 931	91 967	60 069	17 514	3 561	1 022	2 815	3 425	536	213 048
Cheribon	620	303	653	9 770	37 341	35 721	15 641	2 407	408	426	1 807	1 017	106 114
Indramajoe	1 081	1 024	1 367	13 762	78 227	70 975	9 956	576	361	917	117	1 242	179 605
West-Priangan	9 088	15 081	14 136	16 688	23 231	16 366	5 537	2 244	4 456	7 718	10 378	3 793	128 716
Midden-Priangan	5 355	4 240	10 288	18 724	46 262	29 106	11 512	3 259	2 098	3 036	3 267	7 213	144 360
Oost-Priangan	17 600	10 702	19 346	28 686	32 062	17 542	11 925	10 367	12 021	8 953	11 905	15 127	196 236
West-Java	43 961	59 998	82 769	198 608	456 680	328 529	91 183	34 796	27 521	26 131	33 265	34 009	1 417 450
Pekalongan	2 186	4 410	13 536	22 284	10 340	17 047	18 653	19 138	16 420	7 082	3 624	2 445	137 165
Tegal	940	392	2 524	19 554	62 579	25 583	7 009	2 565	705	1 276	2 200	686	126 013
Semarang	2 334	1 231	8 550	7 659	7 814	21 661	24 521	9 034	7 857	1 966	391	42	93 060
Koedoes	1	40	899	7 450	77 189	42 917	3 582	797	2 049	2 091	2 408	174	139 597
Rembang	—	—	1 350	22 150	66 635	23 068	720	380	3 103	1 660	1 948	522	121 536
Blora	—	1	855	15 701	98 698	25 667	134	—	7	607	3 446	833	145 949
Noord-Banjoemas	316	3 995	23 574	31 330	12 923	2 286	2 883	19 434	15 814	4 601	1 601	1 109	119 866
Zuid-Banjoemas	313	2 841	43 497	32 693	6 928	455	11 201	30 523	9 345	1 339	144	—	139 279
Wanasaba	3 183	2 037	1 742	2 578	7 994	9 011	6 963	3 663	1 960	2 041	4 018	4 079	49 299
Kedoe	3 317	5 053	7 835	8 769	5 976	10 058	19 770	10 916	5 472	4 039	2 612	2 293	86 110
Bagelen	195	877	32 213	17 706	8 934	1 973	116	15 117	18 986	2 373	1 294	658	100 442
Jogjakarta	1 676	393	1 788	26 986	24 647	7 575	2 335	174	4 476	6 424	1 944	2 940	81 358
Soerakarta	4 434	4 352	15 115	38 895	80 435	65 773	9 948	1 787	4 805	8 118	7 804	6 209	247 675
Midden-Java	18 895	25 622	153 478	253 755	471 092	253 074	107 835	113 528	90 999	43 617	33 464	21 990	1 587 349
Soerabaja	14	175	2 518	16 231	29 165	17 628	371	137	243	580	3 227	286	70 575
Madjakerta	1 093	141	1 273	11 346	31 358	34 692	9 853	489	327	4 237	3 572	456	98 837
Grisee	374	—	597	16 426	53 649	28 456	10 986	2 599	3 292	4 981	1 416	394	123 170
Bodjanegara	266	—	308	9 591	98 941	42 152	331	—	6	182	516	1 339	153 632
Madioen	12	23	5 483	33 153	57 465	37 355	564	—	1 759	9 081	2 070	274	147 239
Panaraga	1 702	139	16	2 384	36 486	14 366	9 297	1 311	559	1 022	980	922	69 184
Kediri	344	15	206	10 793	26 531	37 341	18 012	791	13	356	1 609	1 273	97 284
Blitar	1 653	267	31	4 511	20 160	19 296	19 135	2 658	1 254	4 630	3 209	2 089	78 893
Pasoeroean	179	—	346	8 060	20 966	16 498	2 092	749	410	2 487	2 374	482	54 643
Malang	1 375	849	881	6 855	16 917	21 650	9 704	1 112	231	895	2 053	1 315	63 837
Prabalingga	58	87	402	3 808	15 379	28 610	13 557	2 507	496	341	1 948	1 314	68 507
Bandawasa	99	476	2 939	7 065	15 772	16 526	6 698	378	69	100	237	232	50 591
Djember	1 862	2 239	3 120	5 130	28 897	57 139	15 571	3 155	1 774	2 399	2 560	2 130	125 976
West-Madoera	88	26	1 978	17 421	35 125	4 181	—	—	5	38	250	491	59 603
Oost-Madoera	—	—	400	2 971	11 269	16 515	2 128	—	25	—	80	243	33 631
Oost-Java	9 119	4 437	20 498	155 745	498 080	392 405	118 299	15 886	10 463	31 329	26 101	13 240	1 295 602
Totalen voor Java en Madoera	71 975	90 057	256 745	608 108	1 425 852	974 008	317 317	164 210	128 983	101 077	92 830	69 239	4 300 401

OVERZICHT VAN DE MAANDELIJKS GEOOGSTE (GESLAAGDE) UITGESTREKTHEDEN SAWAH-PADI OP JAVA EN MADOERA IN DE JAREN 1921 TOT EN MET 1927 (IN BOUWS).

1927	77 724	81 732	139 425	540 745	1 319 279	1 092 318	454 933	174 625	154 652	100 689	89 829	80 103	4 306 054
1926	53 455	68 688	106 270	313 664	909 113	1 504 307	590 444	186 217	125 794	115 083	103 975	78 460	4 155 470
1925	73 695	75 520	242 588	746 849	1 347 941	795 812	282 684	148 433	127 552	91 606	95 459	72 599	4 100 738
1924	71 299	85 360	116 142	399 694	1 007 325	1 279 499	510 859	235 098	163 200	130 895	119 778	a) 101 379	4 220 528
1923	60 899	87 107	226 133	518 928	1 116 937	1 064 186	426 139	218 114	119 322	117 883	104 218	94 569	4 154 435
1922	63 378	100 487	248 066	671 312	1 212 990	896 925	367 384	173 207	105 906	116 432	120 600	95 905	4 172 592
1921	62 257	101 529	308 308	867 926	976 175	542 874	271 367	165 240	103 567	113 845	101 379	75 621	3 690 088

a) Verbeterde opgave.

III. Overzicht van de geoogste (geslaagde) uitgestrektheden der z.g. tweede gewassen op Java en Madoera in 1928 (in bouws).

GEWESTEN.	Geoogste (geslaagde) uitgestrektheden (in bouws).										
	Mais.	Cassave.	Bataten.	Aard-appelen.	Andere knol-gewassen.	Aard-noten.	Kedele.	Andere peul-vruchten.	In-landsche tabak.	Andere gewassen.	Totalen.
Bantam	6 418	5 855	3 817	27	301	1 809	99	2 166	140	7 748	28 380
Batavia	3 650	6 235	2 815	—	2 322	2 727	708	2 987	394	8 055	29 893
Buitenzorg	2 841	3 900	3 695	27	2 491	3 518	2	3 920	15	6 581	26 990
Krawang.	2 684	3 220	1 271	—	70	1 625	88	1 711	114	4 497	15 280
Cheribon	4 880	13 903	9 390	210	1 810	23 582	2 794	6 951	2 293	15 427	81 240
Indramajoe	6 238	8 863	3 873	2 277	2 349	11 405	4 029	6 875	143	16 932	62 984
West-Priangan. . .	5 563	7 336	3 410	1 060	1 858	1 819	409	3 755	620	12 010	37 840
Midden-Priangan . .	8 754	20 009	4 549	3 116	1 938	4 504	678	5 161	2 349	10 303	61 361
Oost-Priangan . . .	15 069	55 056	11 749	1 239	4 709	7 887	6 084	7 458	3 462	30 408	143 121
West-Java	56 097	124 377	44 569	7 956	17 848	58 876	14 891	40 984	9 530	111 961	487 089
Pekalongan	80 210	19 349	3 156	418	1 938	3 012	2 396	3 010	4 079	14 072	131 640
Tegal	46 930	15 184	2 509	1 067	1 812	6 341	26 762	5 489	2 627	13 174	121 895
Semarang	71 300	34 712	10 676	1 488	6 557	6 716	304	5 031	9 417	23 104	169 305
Koedoes	36 960	29 451	4 208	3	5 500	8 241	3 504	10 680	530	38 392	137 469
Rembang.	101 772	33 957	7 622	3	2 456	13 449	21 103	17 479	2 025	20 821	220 687
Blora	159 800	45 415	8 130	28	3 796	17 020	15 849	14 057	7 583	34 709	306 387
Noord-Banjoemas. .	40 567	22 588	2 299	158	2 160	4 636	6 263	2 095	3 379	12 391	96 536
Zuid-Banjoemas . .	9 641	19 066	3 585	184	4 435	4 099	7 982	4 298	1 367	20 628	75 285
Wanasaba	112 425	20 481	5 335	3 004	2 443	2 362	349	2 013	21 574	14 523	184 509
Kedoe	70 293	17 864	6 545	2 779	3 391	2 419	15	2 225	28 454	26 945	160 930
Bagelen	18 893	29 327	3 436	321	4 635	3 999	7 786	2 948	3 327	16 453	91 125
Jogjakarta	49 473	56 853	2 531	279	3 233	24 225	12 063	6 057	5 957	18 540	179 211
Soerakarta	114 314	125 849	9 816	2 685	14 264	15 215	20 684	15 509	7 065	56 941	382 342
Midden-Java . . .	912 578	470 096	69 848	12 417	56 620	111 734	125 060	90 891	97 384	310 693	2 257 321
Soerabaja	18 151	4 105	2 667	—	824	1 871	9 901	9 854	1	4 481	51 855
Madjakerta	56 556	11 397	3 692	41	2 591	8 696	11 692	9 647	2 697	9 421	116 430
Grisee.	91 506	15 395	5 095	110	2 289	13 815	17	18 493	5 570	10 102	162 392
Bodjanegara . . .	165 460	52 012	8 931	124	4 176	22 985	6 229	22 347	51 865	31 715	365 844
Madioen	62 560	48 628	12 085	1 499	4 339	11 192	18 230	10 364	5 014	18 158	192 069
Panaraga.	61 301	61 401	2 744	404	3 831	2 958	21 901	4 729	3 790	16 778	179 837
Kediri.	34 119	30 947	6 315	360	10 173	10 980	19 614	11 528	4 666	26 117	154 819
Blitar	53 918	55 458	8 417	240	9 556	11 689	17 995	7 117	8 681	32 493	205 564
Pasoeroean	80 932	7 017	2 331	1 738	1 282	6 240	6 759	3 949	963	6 480	117 691
Malang	190 302	19 097	3 901	1 926	3 020	15 416	7 090	2 471	1 321	13 918	258 462
Prabalingga. . . .	203 290	8 841	1 721	1 872	2 200	6 061	5 134	19 615	10 189	8 427	267 350
Bandawasa	120 511	12 003	2 934	167	1 230	2 301	1 309	6 175	6 140	16 729	169 499
Djember	68 481	18 970	6 785	700	2 471	11 391	22 350	4 030	32 806	25 152	193 136
West-Madoera . . .	233 051	46 046	25 305	21	6 842	18 929	—	33 425	324	14 569	378 512
Oost-Madoera . . .	215 624	56 042	3 586	—	3 805	5 645	—	9 728	7 912	12 891	315 233
Oost-Java.	1 655 762	447 359	96 509	9 202	58 629	150 169	148 221	173 472	141 939	247 431	3 128 693
Totalen voor Java en Madoera . .	2 624 437	1 041 832	210 926	29 575	133 097	320 779	288 172	305 347	248 853	670 085	5 873 103

OVERZICHT VAN DE GEOOGSTE (GESLAAGDE) UITGESTREKTHEDEN DER Z.G. TWEEDE GEWASSEN OP JAVA EN MADOERA IN DE JAREN 1921 TOT EN MET 1927 (IN BOUWS).

1927	a) 2 724 670	a) 1 162 025	a) 268 433	a) 34 009	a) 165 691	297 168	a) 267 292	a) 308 484	a) 234 868	a) 724 634	a) 6 187 274
1926	2 764 073	957 970	239 633	25 663	177 496	276 100	240 055	298 152	197 662	630 023	a) 5 806 777
1925	2 252 123	1 034 036	209 034	24 202	163 557	263 247	260 125	257 699	195 637	583 896	5 243 556
1924	2 483 907	1 038 965	254 107	25 455	171 727	271 615	238 233	290 691	278 674	631 694	5 685 068
1923	2 296 791	1 047 559	248 141	23 465	138 604	261 533	233 560	275 646	172 757	a) 747 469	5 421 560
1922	2 216 298	1 013 472	238 794	24 814	97 695	264 115	231 782	268 844	151 176	735 933	5 242 923
1921	2 104 287	1 107 329	275 050	22 813	88 460	278 847	226 186	302 591	142 648	699 233	5 247 444

a) Verbeterde opgaven.

IV. Overzicht van de geoogste hoeveelheden padigogo, mais, cassave, bataten, aardnoten en kedele op Java en Madoera in 1928 (in pikols).

GEWESTEN.	Padigogo.		Mais.		Cassave.		Bataten.		Aardnoten.		Kedele.	
	Gemiddelde opbrengst per bouw.	Totale productie.	Gemiddelde opbrengst per bouw.	Totale productie.	Gemiddelde opbrengst per bouw.	Totale productie.	Gemiddelde opbrengst per bouw.	Totale productie.	Gemiddelde opbrengst per bouw.	Totale productie.	Gemiddelde opbrengst per bouw.	Totale productie.
Bantam	13,60	719 000	5,—	32 000	95	556 000	94	359 000	9,16	17 000	2,28	—
Batavia	11,56	161 000	9,—	33 000	108	673 000	125	352 000	7,51	20 000	2,28	2 000
Buitenzorg	11,56	263 000	6,—	17 000	140	546 000	137	506 000	11,36	40 000	2,28	—
Krawang	10,88	287 000	14,06	38 000	134	431 000	107	136 000	5,75	9 000	2,28	—
Cheribon	6,33	72 000	9,31	45 000	102	1 418 000	81	761 000	9,19	217 000	5,59	16 000
Indramajoe	6,18	85 000	9,34	58 000	82	727 000	75	290 000	9,74	111 000	3,56	14 000
West-Priangan	11,01	281 000	12,09	67 000	148	1 086 000	50	170 000	5,21	9 000	3,89	2 000
Midden-Priangan	8,20	216 000	12,09	106 000	99	1 981 000	82	373 000	8,93	40 000	4,25	3 000
Oost-Priangan	11,15	283 000	12,09	182 000	112	6 166 000	87	1 022 000	9,20	73 000	5,—	30 000
West-Java	—	2 367 000	—	578 000	—	13 584 000	—	3 969 000	—	536 000	—	67 000
Pekalongan	9,98	48 000	11,52	924 000	106	2 051 000	103	325 000	7,58	23 000	6,49	16 000
Tegal	11,50	33 000	15,75	739 000	119	1 807 000	103	258 000	8,95	57 000	6,—	161 000
Semarang	15,48	87 000	12,40	884 000	99	3 436 000	81	865 000	11,01	74 000	7,78	2 000
Koedoes	11,82	230 000	10,49	388 000	109	3 210 000	81	341 000	9,75	80 000	7,78	27 000
Rembang	13,40	144 000	8,81	897 000	98	3 328 000	35	267 000	7,95	107 000	5,13	108 000
Blora	13,40	33 000	12,14	1 940 000	78	3 542 000	35	285 000	6,37	108 000	5,13	81 000
Noord-Banjoemas	11,—	107 000	11,—	446 000	133	3 004 000	81	186 000	6,62	31 000	7,—	44 000
Zuid-Banjoemas	13,—	248 000	9,—	87 000	65	1 239 000	81	290 000	6,62	27 000	7,—	56 000
Wanasaba	19,20	22 000	12,06	1 356 000	69	1 413 000	84	448 000	4,75	11 000	6,54	2 000
Kedoe	19,37	40 000	14,21	999 000	168	3 001 000	84	550 000	13,59	33 000	6,54	—
Bagelen	19,37	97 000	15,44	292 000	58	1 701 000	84	289 000	8,83	35 000	6,54	51 000
Jogjakarta	15,—	1 229 000	11,36	562 000	72	4 093 000	64	162 000	8,86	215 000	7,70	93 000
Soerakarta	16,69	1 243 000	14,62	1 671 000	90	11 326 000	114	1 119 000	8,54	130 000	4,61	95 000
Midden-Java	—	3 561 000	—	11 185 000	—	43 151 000	—	5 385 000	—	931 000	—	736 000
Soerabaja	11,81	68 000	15,13	275 000	88	361 000	84	224 000	8,43	16 000	9,77	97 000
Madjakerta	11,81	16 000	12,93	731 000	83	946 000	72	266 000	8,43	73 000	7,53	88 000
Grisee	8,68	65 000	9,07	830 000	88	1 355 000	66	336 000	6,46	89 000	4,55	—
Bodjanegara	13,03	161 000	8,85	1 464 000	87	4 525 000	136	1 215 000	5,76	132 000	4,55	28 000
Madioen	26,33	249 000	14,06	880 000	96	4 668 000	97	1 172 000	9,97	112 000	8,45	154 000
Panaraga	21,23	648 000	11,89	729 000	101	6 202 000	118	324 000	9,36	28 000	7,51	164 000
Kediri	15,08	78 000	14,89	508 000	104	3 218 000	67	423 000	10,45	115 000	9,46	186 000
Blitar	20,—	874 000	15,36	828 000	112	6 211 000	86	724 000	8,20	96 000	6,83	123 000
Pasoeroean	17,32	96 000	10,58	856 000	66	463 000	78	182 000	6,94	43 000	7,26	49 000
Malang	19,95	450 000	14,08	2 679 000	150	2 865 000	78	304 000	9,93	153 000	7,26	51 000
Prabalingga	19,95	460 000	18,54	3 769 000	66	584 000	78	134 000	9,93	60 000	7,26	37 000
Bandawasa	21,93	69 000	13,65	1 645 000	181	2 173 000	79	232 000	7,67	18 000	4,83	6 000
Djember	19,23	313 000	15,03	1 029 000	236	4 477 000	79	536 000	8,85	101 000	4,83	108 000
West-Madoera	9,—	158 000	8,13	1 895 000	46	2 118 000	30	759 000	5,39	102 000	—	—
Oost-Madoera	14,—	97 000	7,33	1 581 000	51	2 858 000	33	118 000	5,39	30 000	—	—
Oost-Java	—	3 802 000	—	19 699 000	—	43 024 000	—	6 949 000	—	1 168 000	—	1 091 000
Totalen voor Java en Madoera	14,55	9 730 000	11,99	31 462 000	96	99 759 000	77	16 303 000	8,22	2 635 000	6,58	1 894 000

Bijlage U.

(Zie hoofdstuk O, afd. I, sub A, § 4, van het verslag.)

OPGAVEN

over 1928 betreffende de suikerindustrie op Java. [1])

[1]) Om een algemeen overzicht te leveren van de suikerindustrie op Java, zijn in tabel I van deze bijlage niet enkel genoemd de ondernemingen, uitsluitend berustende op overeenkomsten met de bevolking, maar ook de erfpachtsondernemingen (gespatieerd gedrukt) en de particuliere landerijen (cursief gedrukt), voor zooveel zij suiker voor de wereldmarkt produceeren of plachten te produceeren, en verder de in de Vorstenlanden werkende suikerfabrieken.

I. STATISTIEK OVER 1928 BETREFFENDE

Volgnummer.	Regentschappen.	Districten.	Ondernemingen.	Uitgestrektheid (bruto) van den eigen aanplant (in H.A.) verwerkt in 1928: op gronden der ondernemingen.	buiten de onderneming op van de bevolking gehuurde gronden.	Hoeveelheid riet (in quintalen van 100 K.G.): van eigen aanplant.	opgekocht van andere landen met fabrieken.	opgekocht van andere landen zonder fabrieken.
		Indramajoe.						
1	Indramajoe.	Djatiwangi.	Djatiwangi	—	1 169	1 181 641	—	—
2	id.	Madjalengka.	Kadipaten	81	1 201	1 629 670	—	—
3	id.	Radjagaloeh.	Paroengdjaja	—	1 065	1 452 162	—	—
			Totalen . . .	81	3 435	4 263 473	—	—
		Cheribon.						
4	Cheribon.	Ardjawinangoen.	Ardjawinangoen	—	924	1 177 891	—	—
5	id.	Sindanglaoet.	Djatipiring	57	410	523 986	—	—
6	id.	Palimanan.	Gempol.	—	1 224	1 500 251	11 347	—
7	id.	Cheribon.	Karangsoewoeng	—	796	1 028 231	—	—
8	id.	Tjiledoeg.	Loewoeng Gadjah	—	962	1 273 359	—	—
9	id.	id.	Nieuw-Tersana	2	1 619	2 092 450	—	—
10	id.	Sindanglaoet.	Sindanglaoet.	—	1 701	1 857 887	—	—
11	id.	Ploembon.	Soerawinangoen	—	984	1 280 561	—	25 649
			Totalen . . .	59	8 620	10 734 616	11 347	25 649
		Tegal.						
12	Tegal.	Adiwerna.	Adiwerna	—	840	1 246 288	—	—
13	id.	Balapoelang.	Balapoelang	92	641	943 639	—	—
14	id.	Slawi.	Doekoewringin	—	642	901 658	—	—
15	id.	id.	Kemanglen	—	870	1 079 486	—	—
16	id.	Adiwerna.	Pagongan	—	709	886 225	—	—
17	id.	Pangkah.	Pangkah	156	1 057	1 901 184	—	—
18	Brebes.	Tandjoeng.	Bandjaratma	—	1 279	1 808 429	—	—
19	id.	Brebes.	Djatibarang	—	1 262	1 927 691	—	—
20	id.	Tandjoeng.	*Ketanggoengan-West*	669	682	1 913 589	—	—
21	Tegal.	Tegal.	Kemantren	—	656	844 100	—	—
			Totalen . . .	917	8 638	13 452 289	—	—
		Pekalongan.						
22	Pemalang.	Pemalang.	Bandjardawa	—	919	1 179 162	—	—
23	Batang.	Batang.	Kalimati	31	994	1 303 452	—	—
24	Pemalang.	Pemalang.	Petaroekan	—	1 013	1 331 589	—	—
25	id.	id.	Soemberhardjo	—	857	1 188 103	—	—
26	Pekalongan.	Wiradesa.	Sragi	—	988	1 162 935	—	—
27	Pemalang.	Tjomal.	Tjomal	—	1 560	2 468 941	—	—
28	Pekalongan.	Kedoengwoeni.	Wonopringgo en Tirto	—	1 825	2 287 086	—	—
			Totalen . . .	31	8 156	10 921 268	—	—
		Semarang.						
29	Kendal.	Weleri.	Gemoe	—	1 011	1 396 921	—	—
30	id.	Kaliwoengoe.	Kaliwoengoe	—	798	1 085 205	—	—
31	id.	Weleri.	Tjepiring	208	1 472	2 464 674	—	—
			Totalen . . .	208	3 281	4 946 800	—	—

ENDE DE SUIKERONDERNEMINGEN OP JAVA.

…van 100 K.G.) verkregen in 1928:			Verkregen product aan suiker (in quintalen).								
			Hoofdsuiker.				Melasse-suiker.	Gecentrifugeerde zaksuiker.	Gewone zaksuiker.	Diversen.	Omgerekend tot hoofdsuiker, exclusief Diversen.
…kocht andere …den …ier fa-…ken.	opgekocht van bibitlanden.	opgekocht van de bevolking.	Superieure hoofdsuiker.	N°. 16 en hooger.	Superieure stroopsuiker.	Muscovado.					
—	—	19 288	140 364	—	—	—	2 162	—	—	—	141 985
—	—	—	180 420	—	—	—	567	—	—	—	180 845
—	—	—	—	143 659	—	—	23 679	—	—	—	161 418
—	—	19 288	320 784	143 659	—	—	26 408	—	—	—	484 248
—	—	—	—	97 759	—	—	20 321	—	—	—	113 000
—	—	—	—	59 544	—	—	4 327	—	—	—	62 789
—	—	—	182 043	—	—	—	714	—	—	52	182 579
—	—	—	131 381	391	—	—	1 647	—	60	583	133 037
—	50 293	—	154 812	—	—	—	1 530	—	—	194	155 960
—	1 090	—	—	266 855	—	—	1 940	—	—	181	268 310
—	—	—	226 518	—	222	—	24 108	—	—	83	244 821
…5 649	—	—	136 323	—	13 432	—	628	—	—	182	150 226
…5 649	51 383	—	831 077	424 549	13 654	—	55 215	—	60	1 275	1 310 722
—	—	—	147 206	42	—	—	1 255	—	—	156	148 189
—	—	—	—	102 812	—	—	7 944	—	—	9	108 770
—	—	—	105 023	—	—	—	3 169	—	—	15	107 400
—	—	—	121 636	—	—	—	6 364	—	—	50	126 409
—	—	—	102 122	—	—	—	632	—	—	98	102 596
—	—	—	204 642	—	—	—	1 512	—	—	254	205 776
—	—	—	204 246	—	—	—	11 514	—	—	124	212 882
—	—	—	231 926	—	—	—	1 154	—	—	81	232 792
—	—	—	—	207 390	—	11 255	20 863	—	—	155	234 292
—	—	—	—	110 788	—	—	1 075	—	—	209	111 594
—	—	—	1 116 801	421 032	—	11 255	55 482	—	—	1 151	1 590 700
—	1151	—	148 133	—	—	—	1 043	—	—	13	148 915
—	—	—	17 134	130 165	—	—	10 363	—	—	92	155 071
—	—	—	154 805	—	—	—	1 128	—	—	58	155 651
—	—	—	133 551	—	—	—	4 717	—	—	79	137 089
—	—	—	—	96 501	—	4 946	30 050	—	—	—	123 985
—	—	—	255 254	—	37 849	—	1 601	—	—	161	294 304
—	—	—	222 188	17 033	—	—	1 199	—	—	1 259	240 120
—	1151	—	931 065	243 699	37 849	4 946	50 101	—	—	1 662	1 255 135
—	—	—	157 425	—	19 013	—	—	2 016	—	65	177 950
—	—	—	127 235	—	—	—	572	—	—	132	127 664
—	—	—	307 610	—	—	—	1 127	—	—	116	308 455
—	—	—	592 270	—	19 013	—	1 699	2 016	—	313	614 069

Volgnummer.	Regentschappen.	Districten.	Ondernemingen.	Uitgestrektheid (bruto) van den eigen aanplant (in H.A) verwerkt in 1928: op gronden der ondernemingen.	buiten de onderneming op van de bevolking gehuurde gronden.	Hoeveelheid riet (in quintalen van 10: van eigen aanplant.	opgekocht van andere landen met fabrieken.	opgekocht van andere landen zonder fabrieken.
		Koedoes.						
32	Koedoes.	Tjendana.	Besito	—	700	761 817	—	—
33	id.	Koedoes.	Rendeng	—	866	1 083 074	—	—
34	id.	Tenggeles.	Tandjoengmodjo	—	1 594	1 977 637	—	—
35	Japara.	Petjangaän.	De Hoop (Majong)	—	660	785 479	—	—
36	id.	id.	Petjangaän (Banjoepoetih) . . .	229	780	1 232 102	—	—
			Totalen . . .	229	4 600	5 840 109	—	—
		Rembang.						
37	Pati.	Pati.	Langsee.	—	1 012	1 109 729	—	—
38	id.	Tajoe.	Pakkies	6	931	1 076 653	—	—
39	id.	Tlagawoengoe.	Trangkil	—	711	1 000 822	—	—
			Totalen . . .	6	2 654	3 187 204	—	—
		Noord-Banjoemas.						
40	Poerbalingga.	Poerbalingga.	Bodjong	10	1 650	2 388 652	—	—
41	Banjoemas.	Soekaradja.	Kalibagor	—	1 164	1 501 694	—	—
42	id.	Kaliredja.	Kaliredja	—	898	915 787	—	—
43	id.	Poerwaredja.	Klampok	—	2 308	2 911 116	—	—
44	Poerwakerta.	Poerwakerta.	Poerwakerta	—	917	1 287 131	—	—
			Totalen . . .	10	6 937	9 004 380	—	—
		Bagelen.						
45	Koetaärdja.	Poerwadadi.	Poerwaredja	—	2 628	3 526 623	—	—
46	Keboemen.	Premboen.	Remboen	4	2 129	3 447 532	—	—
			Totalen . . .	4	4 757	6 974 155	—	—
		Jogjakarta.						
47		Bantoel.	Bantool.	731	88	750 518	—	310 26
48		Tjepit.	Barongan	814	—	1 136 101	—	—
49		Sléman.	Beran	1 050	8	1 215 369	—	—
50		Godean.	Demak Idjo	589	—	769 408	308 713	—
51		Pandak.	Gesikan	1 028	—	1 362 874	—	—
52		Srandakan, Kebonangan, Pandak.	Gondang Lipoera	310	313	1 003 081	—	—
53		Kotagede.	Kedaton Pleret	532	—	716 382	—	395 13
54		Sléman.	Medari	1 521	177	2 067 767	—	—
55		Bantoel.	Padokan (de Volharding) . . .	802	—	1 091 094	—	—
56		Pandak.	Poendoeng	590	163	1 065 956	—	—
57		Prambanan, Ngemplak en Mlati.	Randoegoenting en Tjandisewoe .	1 555	—	1 887 650	—	—
58		Bantoel.	Rewoeloe	757	—	686 977	—	885 87
59		Mlati.	Sendang Pitoe	633	477	1 401 623	—	—

…G.) verkregen in 1928:		Verkregen product aan suiker (in quintalen).								
		Hoofdsuiker.								
opgekocht van …bitlanden.	opgekocht van de bevolking.	Superieure hoofdsuiker.	N°. 16 en hooger.	Superieure stroopsuiker.	Muscovado.	Melasse-suiker.	Gecentrifugeerde zaksuiker.	Gewone zaksuiker.	Diversen.	Omgerekend tot hoofdsuiker, exclusief Diversen.
—	7 126	88 974	—	—	—	556	—	—	102	89 391
—	—	111 524	—	—	—	582	—	—	146	111 961
—	—	216 745	—	—	—	3 193	—	—	337	219 140
—	—	93 796	—	—	—	381	—	—	224	94 082
—	—	—	121 820	—	31 911	978	—	—	60	154 465
—	7 126	511 039	121 820	—	31 911	5 690	—	—	869	669 039
—	—	—	127 133	—	—	2 728	—	—	—	129 179
—	—	—	121 388	—	—	9 571	—	152	94	128 642
—	22 226	—	119 733	—	—	1 020	—	—	12	120 498
—	22 226	—	368 254	—	—	13 319	—	152	106	378 319
—	—	—	202 146	—	54 630	769	—	—	120	257 353
—	—	—	142 622	—	16 824	8 135	—	—	—	165 547
—	—	—	88 640	—	24	6 970	—	—	145	93 892
—	—	—	302 519	—	18 893	11 078	—	—	220	329 721
—	—	—	107 988	—	23 722	8 135	—	—	218	137 811
—	—	—	843 915	—	114 093	35 087	—	—	703	984 324
—	—	—	242 759	—	121 184	1 192	—	—	—	364 837
—	—	—	329 950	—	9 451	18 959	—	—	96	353 620
—	—	—	572 709	—	130 635	20 151	—	—	96	718 457
—	—	137 885	—	—	—	998	—	—	—	138 634
—	—	129 273	—	—	—	343	—	—	216	129 530
—	—	153 916	—	—	—	2 667	—	—	—	155 916
—	—	134 335	—	—	—	725	—	—	—	134 879
—	—	164 882	—	—	—	3 026	—	—	63	167 152
—	—	120 945	—	—	—	12 166	—	—	27	130 070
—	—	139 846	—	—	—	534	—	120	60	140 306
—	—	230 093	—	—	—	17 833	—	—	193	243 468
—	—	139 647	—	—	—	800	—	—	56	140 247
—	—	137 377	—	—	—	674	—	—	—	137 883
—	—	210 306	—	—	—	11 065	—	—	266	218 605
—	—	177 440	—	—	—	528	—	—	75	177 836
—	—	—	148 609	—	16 254	8 421	—	—	76	171 179

Volgnummer.	Regentschappen.	Districten.	Ondernemingen.	Uitgestrektheid (bruto) van den eigen aanplant (in H.A.) verwerkt in 1928: op gronden der ondernemingen.	buiten de onderneming op van de bevolking gehuurde gronden.	Hoeveelheid riet (in quintalen van 100 K.G.) van eigen aanplant.	opgekocht van andere landen met fabrieken.	opgekocht van andere landen zonder fabrieken.
60		Galoer.	Sewoegaloer	609	192	1 133 878	—	—
61		Grambanan.	Tandjoeng Tirto	499	—	674 836	—	685 160
62		Djoemeneng.	Tjebongan	1 094	298	1 742 170	—	—
63		Prambanan.	Wonotjatoer	604	—	626 068	—	600 650
			Totalen . . .	13 718	1 716	19 331 752	308 713	2 877 075
		Soerakarta.						
64		Banjoedana.	Bangak.	909	—	1 149 546	—	—
65		Delanggoe.	Delanggoe.	852	—	1 220 659	—	—
66		Gondang.	Gondangwinangoen	961	—	1 411 921	—	722 288
67		Djatinom.	Karanganom.	541	—	709 961	—	222 739
68		Kartasoera.	Kartasoera	848	48	1 164 104	—	185 231
69		Gondang.	Kedoengbanteng	1 145	—	1 381 716	—	—
70		Djatinom.	Kradjan Redjo (Gedaren) . . .	905	82	1 099 066	—	—
71		Bedji.	Manishardjo	1 096	213	1 849 873	—	—
72		Sragen.	Modjo	1 742	—	2 390 787	—	—
73		Djatinom.	Ponggok	631	—	391 904	—	242 390
74		id.	Prambanan	1 020	—	1 136 547	—	—
75		Karanganjar.	Tasikmadoe en Tjandisewoe *a*) .	2 027	—	2 677 720	—	38 633
76		Delanggoe.	Tjepper.	1 197	—	1 733 011	—	180 654
77		Djatinom.	Tjokro Toeloeng	1 098	—	1 559 643	—	705 414
78		Tjolamadoe.	Tjolomadoe	1 067	—	1 151 057	—	300 563
79		Delanggoe.	Wonosari	844	338	1 627 882	—	221 621
			Totalen . . .	16 883	681	22 655 397	—	2 819 533
		Madioen.						
80	Madioen.	Kanigara.	Kanigoro	—	1 278	1 787 724	—	—
81	id.	Oeteran.	Pagotan	—	1 284	1 654 196	—	—
82	id.	Madioen.	Redjoagoeng	—	2 218	2 992 857	—	—
83	Magetan.	Maospati.	Poerwadadi	—	1 562	2 153 271	—	—
84	id.	Goranggareng.	Redjosari	—	1 566	1 925 997	—	—
85	Ngawi.	Ngawi.	Soedhono	—	1 715	2 526 055	—	—
			Totalen . . .	—	9 623	13 040 100	—	—
		Soerabaja.						
86	Sidaärdja.	Krian.	Balang Benda	—	824	1 118 334	—	—
87	id.	Sidaärdja.	Boedoeran.	—	678	919 871	—	—
88	id.	Taman.	*Ketegan*.	330	1 016	1 846 529	—	—
89	id.	Porong.	Kremboeng	—	676	1 178 866	—	—
90	id.	Krian.	Krian	—	683	991 680	—	—
91	id.	id.	Popoh	—	703	1 209 702	—	—
92	id.	Porong.	Porong.	—	585	855 466	—	—
93	id.	Taman.	Sroeni	—	710	987 924	—	—
94	id.	Porong.	Tanggoelangin	—	1 269	1 710 764	—	—
95	id.	id.	Toelangan.	—	516	901 297	—	—

a) Zie Randoegoenting (gouv. Jogjakarta).

van 19..	K.G.) verkregen in 1928 :		Verkregen product aan suiker (in quintalen).								
			Hoofdsuiker.				Melasse-suiker.	Gecen-trifugeerde zaksuiker.	Gewone zaksuiker.	Diversen.	Omgerekend tot hoofd-suiker, exclu-sief Diversen.
gekocht andere landen der fa- rieken.	opgekocht van bibitlanden.	opgekocht van de bevolking.	Superieure hoofdsuiker.	N°. 16 en hooger.	Superieure stroopsuiker.	Muscovado.					
—	—	—	121 967	—	—	—	—	—	—	332	121 967
385 16..	—	—	183 726	—	—	—	769	—	—	—	184 303
—	1 103	—	216 000	—	—	—	7 100	—	—	500	221 325
600 65..	—	—	155 023	—	—	—	586	—	—	26	155 463
877 07..	1 103	—	2 552 661	148 609	—	16 254	68 235	—	120	1 890	2 768 763
—	—	—	138 630	—	—	—	1 355	—	—	232	139 646
—	—	—	159 169	—	—	—	808	—	—	53	159 775
722 28..	—	—	272 285	—	—	—	843	—	—	—	272 917
222 78..	—	—	90 317	—	—	—	1 015	—	93	—	91 125
185 23..	—	—	164 280	—	—	—	760	—	—	162	164 850
—	—	—	178 157	—	—	—	781	—	—	—	178 743
—	—	—	133 314	—	—	—	1 345	—	—	70	134 323
—	—	—	198 552	—	—	—	23 430	—	—	620	216 125
—	—	—	309 782	—	—	—	790	—	—	—	310 375
242 39..	—	—	74 850	—	—	—	339	—	—	—	75 104
—	—	—	141 930	—	—	—	630	—	—	—	142 403
38 633	—	—	332 234	—	—	—	—	7 501	—	206	337 860
80 654	—	—	218 784	—	—	—	1 801	—	—	209	220 135
05 414	—	—	294 685	—	—	—	417	—	—	—	294 998
00 563	—	—	161 203	—	—	—	1 049	—	—	—	161 990
21 621	—	—	202 437	—	—	—	6 300	—	—	235	207 162
19 533	—	—	3 070 609	—	—	—	41 663	7 501	93	1 787	3 107 531
—	—	—	203 169	—	—	—	8 554	—	—	263	209 585
—	—	—	197 653	—	—	—	862	—	—	145	198 300
—	—	—	337 925	—	7 394	—	4 764	—	—	342	348 892
—	—	—	282 856	—	—	—	983	—	—	293	283 593
—	—	—	251 206	130	—	—	1 445	—	—	210	252 420
—	—	—	296 234	—	—	—	539	—	—	166	296 638
—	—	—	1 569 043	130	7 394	—	17 147	—	—	1 419	1 589 428
—	—	—	—	143 495	—	—	3 498	—	—	183	146 119
—	6 786	—	114 836	—	—	—	579	—	—	123	115 270
—	—	—	—	199 544	—	29 633	9 202	—	—	141	236 079
—	—	—	132 735	—	—	—	1 292	—	210	—	133 809
—	—	—	—	108 902	—	14 215	4 527	—	—	98	126 512
—	—	—	130 626	—	—	—	1 108	—	—	397	131 457
—	—	—	55	68 066	—	16 268	9 915	—	309	58	91 980
—	—	—	—	108 611	—	90	13 466	—	—	—	118 801
—	—	—	186 022	—	—	—	8 893	—	—	902	192 692
—	—	—	105 816	—	—	—	1 133	—	309	—	106 820

Volgnummer.	Regentschappen.	Districten.	Ondernemingen.	Uitgestrektheid (bruto) van den eigen aanplant (in H.A.) verwerkt in 1928: op gronden der ondernemingen.	buiten de onderneming op van de bevolking gehuurde gronden.	Hoeveelheid riet (in quintalen van 10[0 K.G.) ve…] van eigen aanplant.	opgekocht van andere landen met fabrieken.	opgekocht van andere landen zonder fabrieken.	Opgek… va… …bitla…
96	Sidaärdja.	Taman.	Waroe	—	812	963 397	—	—	—
97	id.	Krian.	Watoetoelis	—	728	1 185 173	—	—	—
98	id.	Sidaärdja.	Tjandi	—	498	721 678	—	—	—
			Totalen . . .	330	9 698	14 590 681	—	—	6…
		Madjakerta.							
99	Madjakerta.	Madjasari.	Bangsal	—	856	1 091 966	—	—	—
100	Djombang.	Ngara.	Blimbing	—	1 143	1 614 121	—	—	—
101	Madjakerta.	Madjakerta.	Brangkal	—	1 071	1 493 509	—	218 556	—
102	id.	Djaboeng.	Dinojo	—	526	441 923	—	308 299	—
103	Djombang.	Djombang.	Djombang	—	699	1 048 252	—	—	—
104	Madjakerta.	Madjakasri.	Gempolkerep	—	1 770	2 221 993	—	—	—
105	Djombang.	Djombang.	Goedo	—	855	1 272 214	—	—	—
106	Madjakerta.	Madjasari.	Ketanen	67	695	888 922	—	—	—
107	id.	id.	Koning Willem II.	—	1 033	1 250 780	—	—	—
108	Djombang.	Madjaägoeng.	Madjaägoeng	—	764	1 034 318	—	—	—
109	id.	Plasa.	Ngelom	—	895	1 182 470	—	—	—
110	Madjakerta.	Madjakasri.	Perning	—	671	928 016	—	—	—
111	Djombang.	Madjaägoeng.	Peterongan	—	792	1 136 578	—	—	—
112	Madjakerta.	Djaboeng.	Pohdjedjer	—	549	626 585	—	—	—
113	Djombang.	Djombang.	Ponen	—	750	1 060 984	—	—	—
114	Madjakerta.	Madjasari.	Sedati	—	530	700 218	—	—	—
115	Djombang.	Ngara.	Seloredjo	—	1 157	1 623 518	—	—	—
116	Madjakerta.	Madjakerta.	Sentanenlor	—	684	842 388	—	—	—
117	id.	Djaboeng.	Soemengko	—	—	—	—	—	—
118	Djombang.	Madjaägoeng.	Somobito	—	913	1 278 826	—	—	—
119	Madjakerta.	Madjakerta.	Tangoenan	—	782	1 058 848	—	—	
120	Djombang.	Djombang.	Tjeweng	—	532	780 417	—	—	
121	id.	id.	Tjoekir	—	815	1 238 976	—	—	
			Totalen . . .	67	18 482	24 815 822	—	526 855	
		Kediri.							
122	Kediri.	Papar.	Bogo-Kidoel	—	842	1 156 239	—	—	
123	id.	Pare.	Kawarasan	231	1 487	2 049 041	—	—	
124	id.	id.	Kentjong	695	850	1 903 688	—	—	
125	id.	id.	Menang	121	1 142	1 610 022	—	—	
126	id.	Madjarata.	Meritjan	—	852	1 342 345	—	—	
127	id.	Papar.	Minggiran	—	1 204	1 694 752	—	—	
128	id.	Ngadiloewih.	Ngadiredjo	268	887	1 113 917	—	—	
129	id.	Kediri.	Pesantren	1	1 433	1 962 353	—	—	
130	id.	Papar.	Poerwoasri	—	1 259	1 826 929	—	—	
131	id.	Ngadiloewih.	Soemberdadi	—	2 646	3 005 918	—	—	
132	id.	Pare.	Tegowangi	87	1 643	2 131 232	—	—	
133	Ngandjoek.	Kertasana.	Baron	515	513	1 240 169	—	—	
134	id.	Berbek.	Djati	—	869	1 161 778	—	—	

[...]an 100	[...].) verkregen in 1928:		Verkregen product aan suiker (in quintalen).								
			Hoofdsuiker.								
[...]kocht [...]ndere [...]den [...]er fa- [...]ken.	[o]pgekocht van [r]ietlanden.	opgekocht van de bevolking.	Superieure hoofdsuiker.	N°. 16 en hooger.	Superieure stroopsuiker.	Muscovado.	Melasse-suiker.	Gecen-trifugeerde zaksuiker.	Gewone zaksuiker.	Diversen.	Omgerekend tot hoofd-suiker, exclu-sief Diversen.
—	—	—	113 951	—	—	—	610	—	—	195	114 409
—	—	—	141 666	—	—	—	1 294	—	—	342	142 637
—	—	—	—	52 840	—	27 726	9 078	—	—	31	87 375
—	6 786	—	925 707	681 458	—	87 932	64 595	—	828	2 470	1 743 960
—	—	—	132 655	—	—	—	546	—	—	—	133 065
—	—	—	—	124 181	—	33 788	25 297	—	—	—	176 942
8 556	—	—	178 209	—	—	—	712	—	—	171	178 743
8 299	—	—	91 925	—	—	—	1 269	—	—	124	92 877
—	—	—	121 306	—	—	—	953	—	—	319	122 021
—	—	—	269 704	—	—	—	1 023	—	—	197	270 471
—	—	—	135 014	—	—	—	299	—	—	77	135 238
—	—	—	112 681	—	—	—	2 109	—	—	202	114 263
—	—	—	—	139 085	—	—	1 314	—	—	148	140 071
—	—	—	—	102 671	4 063	18 672	2 680	—	—	484	127 416
—	—	—	118 892	—	4 979	12	16 839	—	—	125	136 512
—	—	—	116 093	—	—	—	566	—	—	139	116 518
—	—	—	—	103 862	—	29 922	313	—	—	600	134 019
—	—	—	—	83 319	—	—	339	—	—	237	83 573
—	—	—	111 833	—	—	35	2 936	—	—	23	114 070
—	—	—	72 321	—	—	—	6 151	—	—	57	76 934
—	—	—	174 453	—	—	—	10 707	—	—	94	182 483
—	—	—	98 844	—	—	—	1 377	—	—	481	99 877
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	149 124	—	—	—	1 302	—	—	168	150 101
—	—	—	116 117	—	—	—	441	—	—	2 171	116 448
—	—	—	—	85 465	—	—	10 918	—	—	190	93 654
—	—	—	144 484	—	—	—	1 658	—	—	—	145 728
26 855	—	—	2 143 655	638 583	9 042	82 429	89 749	—	—	6 007	2 941 024
—	—	—	137 321	—	—	—	671	—	—	243	137 824
—	—	—	—	174 343	—	50 001	32 567	—	—	36	248 769
—	—	—	204 594	—	—	—	—	—	—	—	204 594
—	—	—	—	144 624	—	29 296	24 940	—	—	—	192 625
—	15 127	79 211	170 362	—	—	—	722	—	—	111	170 904
—	—	—	—	140 194	—	42 192	24 710	—	—	—	200 919
—	—	—	136 801	—	—	—	—	—	—	—	136 801
—	—	182 028	241 076	—	—	—	1 040	—	—	596	241 856
—	—	—	210 424	—	—	—	937	—	—	164	211 127
—	—	—	333 891	—	—	—	—	—	—	1 554	333 891
—	—	—	234 632	—	—	—	—	—	—	822	234 632
—	—	—	105 810	—	—	—	15 010	—	—	—	117 068
—	—	—	135 845	—	—	—	1 152	—	—	160	136 709

Volgnummer.	Regentschappen.	Districten.	Ondernemingen.	Uitgestrektheid (bruto) van den eigen aanplant (in H.A.) verwerkt in 1928:		Hoeveelheid riet in (quintalen van 100 K.G.)		
				op gronden der ondernemingen.	buiten de onderneming op van de bevolking gehuurde gronden.	van eigen aanplant.	opgekocht van andere landen met fabrieken.	opgekocht van andere landen zonder fabrieken.
135	Ngandjoek.	Kertasana.	Djoewono	71	437	672 454	—	—
136	id.	Waroedjajeng.	Koedjonmanis	437	852	1 488 704	—	—
137	id.	Kertasana.	Lestari	—	1 054	1 554 592	—	—
138	id.	Ngandjoek.	Ngandjoek	—	801	1 101 509	—	—
			Totalen	2 426	18 771	27 015 642	—	—
		Blitar.						
139	Blitar.	Blitar.	Garoem	727	1 632	2 933 354	—	—
140	id.	Wlingi.	Kenongo	237	569	1 011 270	—	78 887
141	Toeloengagoeng.	Kalangbret.	Modjopanggoeng	—	1 135	1 558 673	—	—
			Totalen	964	3 336	5 503 297	—	78 887
		Pasoeroean.						
142	Pasoeroean.	Kebontjandi.	Gajam	—	551	631 689	—	—
143	id.	id.	De Goede Hoop (Pengkol)	—	452	591 216	—	—
144	id.	Grati.	*Kedawoeng*	283	755	1 108 446	—	25 752
145	id.	Pasoeroean.	Pleret-Kloerahan	—	1 047	1 058 693	—	—
146	id.	Kebontjandi.	Winongan (Bekasi-Oost)	—	996	1 226 796	—	—
147	Bangil.	Poerwaredja.	Alkmaar	381	373	767 394	—	—
148	id.	Gempol.	Ardjasari (Babat)	—	323	318 206	—	—
149	id.	Pandakan.	Pandaän	—	843	897 163	—	—
150	id.	id.	Soekoredjo	—	691	772 306	—	—
151	id.	Bangil.	Soemberredjo	—	667	813 291	—	—
152	id.	id.	Wonoredjo	—	511	529 260	—	—
			Totalen	664	7 209	8 714 465	—	25 752
		Malang.						
153	Malang.	Pagak.	Kebonagoeng	30	873	1 227 927	—	—
154	id.	Boeloelawang.	Krebet	—	1 056	1 591 520	—	—
155	id.	Pagak.	Pangoengredjo	—	1 065	1 390 952	—	—
156	id.	Boeloelawang.	Sempalwadak	—	1 045	1 444 054	—	—
			Totalen	30	4 039	5 654 453	—	—
		Prabalingga.						
157	Prabalingga.	Prabalingga.	Oemboel	—	852	1 236 134	—	—
158	id.	Tongas.	Soemberkareng	—	600	832 878	—	—
159	id.	Prabalingga.	Wono-Aseh	—	533	738 574	—	—
160	id.	Dringoe.	Wonolangan	—	639	950 677	—	—
161	Kraksaän.	Kraksaän.	Bagoe	—	841	968 951	—	—
162	id.	Gending.	Gending	—	1 000	1 375 544	—	—
163	id.	Kraksaän.	Kandangdjati	—	626	787 395	—	—
164	id.	Gending.	Maron	—	696	858 248	—	—
165	id.	id.	Padjarakan *b*)	—	1 124	1 248 881	—	—
166	id.	Paiton.	Paiton	—	640	708 096	—	—
167	Loemadjang.	Ranoelamongan.	Djatiroto I en II	3 064	3 293	7 894 209	436 893	6 189
168	id.	Loemadjang.	Soekodono	—	1 278	1 632 567	—	—
			Totalen	3 064	12 122	19 232 154	436 893	6 189

b) Hieronder begrepen de onderneming Seboroh (district Kraksaän).

…gekocht …andere …nden …der fa… …ieken.	… van 100 K.G.) verkregen in 1928:		Verkregen product aan suiker (in quintalen).								
			Hoofdsuiker.				Melasse-suiker.	Gecentrifugeerde zaksuiker.	Gewone zaksuiker.	Diversen.	Omgerekend tot hoofdsuiker, exclusief Diversen.
	opgekocht van bibitlanden.	opgekocht van de bevolking.	Superieure hoofdsuiker.	N°. 16 en hooger.	Superieure stroopsuiker.	Muscovado.					
—	—	—	56 636	—	—	—	11 400	—	—	—	65 186
—	—	—	145 127	—	—	—	17 972	—	—	—	158 606
—	—	—	167 178	—	—	—	2 117	—	—	318	168 766
—	—	—	124 450	—	—	—	1 253	—	—	106	125 390
—	15 127	261 239	2 404 147	459 161	—	121 489	134 491	—	—	4 110	3 085 667
—	109 234	—	343 045	—	—	—	—	—	—	277	343 045
78 887	80 665	—	—	50 754	1 313	—	108 145	—	—	,58	133 176
—	—	—	61	89 678	13 432	—	101 647	—	—	—	179 406
78 887	189 899	—	343 106	140 432	14 745	—	209 792	—	—	335	655 627
—	—	—	—	51 766	—	—	21 516	—	—	173	67 903
—	—	—	—	7 743	—	—	74 711	—	—	—	63 776
25 752	—	—	—	21 338	—	—	118 729	—	—	—	110 385
—	—	—	71 893	1 344	—	—	42 467	—	—	109	105 087
—	—	—	—	110 651	—	5 397	31 732	—	—	—	139 847
—	—	—	—	95 770	—	—	8 225	—	—	215	101 939
—	—	—	—	35 584	—	—	—	—	2 261	—	36 715
—	—	—	113 919	—	—	—	695	—	—	249	114 440
—	—	—	—	74 093	—	—	16 214	—	—	—	86 254
—	—	—	—	101 341	—	—	1 433	—	—	64	102 416
—	—	—	—	70 536	—	—	428	—	—	114	70 857
25 752	—	—	185 812	570 166	—	5 397	316 150	—	2 261	924	999 619
—	—	—	126 627	—	—	—	45 881	—	—	119	161 038
—	44 020	—	217 912	—	—	—	771	—	79	41	218 530
—	97 038	—	127 875	—	—	42 908	34 803	—	—	171	196 885
—	—	—	—	133 605	—	50 068	10 370	—	—	—	191 451
—	141 058	—	472 414	133 605	—	92 976	91 825	—	79	331	767 904
—	—	—	—	129 089	—	4 254	415	—	—	—	133 654
—	—	—	87 327	—	—	—	597	—	—	61	87 775
—	—	—	—	60 133	—	2 749	18 650	—	—	109	76 870
—	—	—	96 087	—	—	—	1 113	—	—	128	96 922
—	—	—	109 087	—	—	—	573	—	—	168	109 517
—	—	—	129 765	—	—	—	9 638	—	—	152	136 994
—	—	—	81 775	—	—	—	896	—	—	182	82 447
—	—	—	89 797	—	—	—	7 147	—	100	495	95 207
—	—	—	140 643	—	—	—	653	—	—	123	141 133
—	—	—	—	59 046	—	8 242	16 408	—	—	30	79 594
6 189	—	—	—	538 752	—	167 651	81 516	—	—	548	767 540
—	6 001	—	—	133 490	—	41 430	11 133	—	—	160	183 270
6 189	6 001	—	734 481	920 510	—	224 326	148 739	—	100	2 156	1 990 923

Volgnummer.	Regentschappen.	Districten.	Ondernemingen.	Uitgestrektheid (bruto) van den eigen aanplant (in H.A.) verwerkt in 1928:		Hoeveelheid riet in (quintalen van 100		
				op gronden der ondernemingen.	buiten de onderneming op van de bevolking gehuurde gronden.	van eigen aanplant.	opgekocht van andere landen met fabrieken.	opgekocht van andere landen zonder fabrieken.
		Bandawasa.						
169	Bandawasa.	Pradjekan.	Pradjekan	—	1 064	1 396 587	—	—
170	id.	Bandawasa.	Tanggarang	—	965	1 089 410	9 181	—
171	Panaroekan.	Soemberwaroe.	Asembagoes	300	789	1 549 220	—	—
172	id.	Besoeki.	Boedoean	—	604	770 086	—	—
173	id.	id.	De Maas	—	476	716 786	—	—
174	id.	Sitoebanda.	Olean	—	706	1 193 909	—	—
175	id.	id.	Pandji	8	1 624	2 228 576	—	—
176	id.	Panaroekan.	Wringin-Anom	—	1 016	1 496 453	—	—
			Totalen	308	7 244	10 441 027	9 181	—
		Djember.						
177	Djember.	Poeger.	Goenoengsari	—	2 502	2 127 167	42 689	769 130
178	Banjoewangi.	Banjoewangi.	Soekowidi	—	604	1 016 052	—	—
179	Djember.	Tanggoel.	Semboro	—	2 367	2 138 674	32 666	699 205
			Totalen	—	5 473	5 281 893	75 355	1 468 335

RECAPI

VERDEELING DER SUIKERONDERNEMINGEN.	Uitgestrektheid (bruto) van den eigen aanplant (in H.A.) verwerkt in 1928:		Hoeveelheid riet (in verwerkt		
	op gronden der ondernemingen. c)	buiten de onderneming op van de bevolking gehuurde gronden.	van eigen aanplant.	opgekocht van andere landen met fabrieken.	opgekocht van andere landen zonder fabrieken.
Ondernemingen, uitsluitend berustende op overeenkomsten met de Inlandsche bevolking	1 050	128 264 (127)	169 529 769	95 883	2 020 839
Ondernemingen niet of niet uitsluitend berustende op overeenkomsten op erfpachtsperceelen	7 066 (15)	16 358	29 215 495	436 893	85 076
„ particuliere landerijen	1 282 (3)	2 453	4 868 564	—	25 752
„ huurlanden in de Vorstenlanden	27 507 (31) *d*)	2 397	38 158 372	308 713	5 357 412
„ onverhuurde landen in Soerakarta (Tjolomadoe en Tasikmadoe)	3 094 (2)	—	3 828 777	—	339 196
Totalen	39 999	149 472	245 600 977	841 489	7 828 275

c) De tusschen ( ) geplaatste cijfers hebben betrekking op het aantal ondernemingen.
d) De ondernemingen Randoegoenting en Tjandisewoe zijn als één fabriek opgenomen.

e) Behalve de ondernemingen Soekoredjo en Babat Ardjasari (Pasoeroean).
f) Behalve de onderneming Prambanan (Soerakarta).

K.G.) verkregen in 1928:		Verkregen product aan suiker (in quintalen).								
		Hoofdsuiker.				Melasse-suiker.	Gecentrifugeerde zaksuiker.	Gewone zaksuiker.	Diversen.	Omgerekend tot hoofdsuiker, exclusief Diversen.
opgekocht van bibitlanden.	opgekocht van de bevolking.	Superieure hoofdsuiker.	N°. 16 en hooger.	Superieure stroopsuiker.	Muscovado.					
—	—	—	107 107	—	27 607	32 343	—	—	932	158 971
—	—	—	117 802	—	—	25 616	—	—	—	137 014
—	—	—	139 413	—	22 466	7 729	—	—	134	167 676
—	—	47	69 770	—	12 758	5 928	—	—	35	87 021
—	—	—	67 803	—	—	15 543	—	—	94	79 460
—	—	—	106 629	—	4 500	20 685	—	—	22	126 643
—	—	193 415	—	—	—	48 911	—	—	185	230 098
—	—	—	126 531	—	26 541	4 909	—	—	170	156 754
—	—	193 462	735 055	—	93 872	161 664	—	—	1 572	1 143 637
—	—	265 277	—	—	—	—	—	—	443	265 277
—	—	—	65 471	—	—	26 304	—	—	158	85 199
—	—	224 187	—	—	—	—	—	—	155	224 187
—	—	489 464	65 471	—	—	26 304	—	—	756	574 663

TULATIE.

quintalen van 100 K.G.) in 1928:		Verkregen product aan suiker (in quintalen).									
		Hoofdsuiker.				Melasse-suiker.	Gecentrifugeerde zaksuiker.	Gewone zaksuiker.	Diversen.	Omgerekend tot hoofdsuiker, exclusief Diversen.	Totaal uitgaaf aan Inlanders voor loonen en gedane leveringen gedurende 1928.
opgekocht van bibitlanden.	opgekocht van de bevolking.	Superieure hoofdsuiker.	N°. 16 en hooger.	Superieure stroopsuiker.	Muscovado.						
221 506	309 879	12 216 242	5 867 195	100 384	720 255	1 084 772	2 016	3 480	23 321	19 720 920	f 70 918 463 e)
189 879	—	1 548 085	1 188 741	1 313	240 118	290 042	—	—	2 638	3 195 789	11 857 845
—	—	—	428 272	—	40 888	148 794	—	—	296	580 756	2 215 527
1 103	—	5 129 833	148 609	—	16 254	108 849	—	213	3 471	5 376 444	16 787 316 f)
—	—	493 437	—	—	—	1 049	7 501	—	206	499 850	1 917 653
412 508	309 879	19 387 597	7 632 817	101 697	1 017 515	1 633 506	9 517	3 693	29 932	29 373 759	f 103 696 804

SPECIFICATIE der uitgaven per gewest.

GEWESTEN.	Aantal ondernemingen.	Aan Inlanders werd betaald: wegens grondhuur.	wegens loonen.	wegens gedane leveringen.	Totaal.
Indramajoe	3	f 317 070	f 2 000 568	f 89 154	f 2 406 792
Cheribon	8	926 995	4 857 912	162 931	5 947 838
Pekalongan	7	1 290 870	4 779 419	112 213	6 192 502
Tegal	10	1 211 714	5 203 171	122 124	6 527 009
Semarang	3	443 416	2 080 224	18 095	2 541 735
Koedoes	5	528 652	2 998 146	112 496	3 639 294
Rembang	3	277 185	1 469 811	42 337	1 789 333
Noord-Banjoemas	5	1 201 273	3 196 332	103 949	4 501 554
Bagelen	2	1 026 751	2 895 564	39 341	3 961 656
Jogjakarta	17	2 351 802	8 670 736	523 241	11 545 779
Soerakarta	16 *g*)	1 613 683	9 231 212	279 780	11 124 675
Soerabaja	13	1 610 321	6 153 538	147 610	7 911 469
Madjakerta	23	2 034 858	10 173 151	224 249	12 432 258
Madioen	6	963 850	4 791 870	141 726	5 897 446
Kediri	17	2 172 485	8 742 000	530 254	11 444 739
Blitar	3	496 654	2 061 074	48 823	2 606 551
Pasoeroean	11 *h*)	722 367	4 188 131	72 853 *i*)	4 983 351
Malang	4	697 310	2 395 226	58 815	3 151 351
Prabalingga	12	1 414 674	7 870 189	209 126	9 493 989
Bandawasa	8	1 034 808	4 182 738	139 788	5 357 334
Djember	3	566 918	2 537 974	38 913	3 143 805
Totalen	178	f 22 903 656	f 100 478 986	f 3 217 818	f 126 600 460

g) Van de onderneming Prambanan (Soerakarta) geen gegevens.

h) Van de onderneming Soekoredjo geen gegevens.

i) Van de onderneming Babat Ardjasari (Pasoeroean) geen gegevens.

II. GEWESTELIJK OVERZICHT van de in 1928 op Java bestaande suikerrietaanplantingen ter verkrijging van plantriet (bibit).

GEWESTEN.	Levering van ondernemingsplantriet.						
	Aantal ondernemingen.	Uitgestrektheid (in hectaren).	Aantal ondernemingen waarvan de productie				In quintalen (van 100 K.G.).
			niet bekend is.		wel bekend is.		
			Aantal ondernemingen.	Aantal hectaren.	Aantal ondernemingen.	Aantal hectaren.	
Midden-Priangan	4	372	—	—	4	372	177 359
Oost-Priangan	1	13	—	—	1	13	5 558
Cheribon	12	768	4	175	8	593	264 921
Indramajoe	3	224	—	—	3	224	96 146
Pekalongan	8	407	1	66	7	341	195 164
Tegal	11	293	1	23	10	270	174 277
Semarang	5	410	—	—	5	410	168 152
Koedoes	6	402	—	—	6	402	172 386
Rembang	1	58	—	—	1	58	14 433
Noord-Banjoemas	5	385	1	18	4	367	159 220
Kedoe	9	354	1	50	8	304	111 902
Bagelen	2	252	1	59	1	193	86 731
Jogjakarta	20	1 368	10	811	10	557	217 248
Soerakarta	27	1 060	17	811	10	249	115 040
Madioen	7	793	—	—	7	793	369 042
Kediri	16	2 124	2	39	14	2 085	2 319 527
Blitar	8	596	2	117	6	497	217 181
Madjakerta	23	650	10	287	13	363	166 160
Soerabaja	12	265	6	131	6	134	53 637
Pasoeroean	10	292	2	77	8	215	101 943
Malang	17	1 072	1	91	16	981	415 908
Prabalingga	11	760	4	137	7	623	308 880
Bandawasa	10	1 320	3	226	7	1 094	1 008 665
Djember	4	301	1	78	3	223	132 989
Totalen	232	14 539	67	3 196	165	11 143	7 052 469

Bijlage V.

(Zie hoofdstuk O, afd. I, sub A, § 4, en sub B, § 2, van het verslag.)

OVERZICHT

van de beplante uitgestrektheden en de productie in het grootlandbouwbedrijf in Nederlandsch-Indië in 1928.

BEPLANTE UITGESTREKTHEDEN (IN HECTAREN) *a)* EN PRODUCTIES IN

A. JAVA EN MA

BEPLANTE UITGESTREKTHEDEN

Naam van het gewas.	Bantam.	Batavia.	Buitenzorg.	Krawang.	West-Priangan.	Midden-Priangan.	Oost-Priangan.	Indramajoe.	Cheribon.	Pekalongan.	Tegal.	Semarang.	Koedoes.	Rembang.	Blora.	Noord-Banjoemas.	Zuid-Banjoemas.	Wansaba.	Kedoe.	Bagelen.	Jogjakarta.	Soerakarta.	Soerabaja.
Hevea	13 318 (6 865)	5 741 (2 271)	17 615 (10 057)	15 621 (11 909)	32 042 (18 078)	4 900 (2 559)	24 830 (10 735)	445 (393)	278 (139)	3 032 (2 267)	137 —	7 273 (4 498)	1 650 (1 039)	833 (734)	— —	1 617 (1 012)	8 228 (4 369)	— —	100 —	— —	— —	4 137 (2 394)	— —
Koffie	158 (7)	— —	282 (131)	992 (822)	164 (55)	79 (4)	968 (262)	— —	— —	1 436 (1 264)	13 (13)	6 008 (4 034)	— —	444 (348)	— —	22 (22)	368 —	2 (2)	825 (360)	— —	— —	4 612 (3 861)	— —
Thee	2 —	— —	11 843 (10 579)	3 486 (2 887)	37 352 (32 710)	20 243 (17 377)	9 943 (8 106)	1 850 (1 504)	45 (7)	1 146 (990)	— —	698 (598)	— —	— —	— —	541 (377)	— —	828 (750)	107 (49)	— —	— —	2 200 (1 787)	— —
Kina	4 —	— —	389 (256)	1 049 (899)	2 603 (2 146)	7 745 (6 436)	1 374 (902)	597 (344)	— —	153 (55)	— —	405 (320)	— —	— —	— —	77 (70)	— —	33 (33)	2 —	— —	— —	172 (85)	— —
Tabak	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	3 (3)	— —	— —	— —	— —	— —	392 (392)	— —	— —	— —	— —	687 (687)	6 127 (6 127)	— —
Oliepalmen	— —	— —	458 (129)	— —	13 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	—
Cocospalmen	464 (171)	2 584 (1 257)	169 (37)	10 (10)	807 (671)	— —	503 (324)	— —	4 —	867 (491)	24 (9)	2 (2)	1 004 (975)	240 (100)	6 (1)	— —	28 (24)	— —	— —	— —	— —	5 (1)	—
Cacao	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 740 (1 251)	23 (23)	3 257 (2 292)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	448 (349)	— —
Coca *b)*	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	—
Kapok	104 (8)	41 (5)	362 —	1 532 (37)	448 (1)	378 (106)	1 419 —	781 —	7 —	3 342 (2 940)	22 —	2 557 (1 073)	209 (18)	510 (210)	66 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	591 (358)	—
Peper	59 (4)	— —	— —	112 (6)	— —	— —	— —	— —	— —	187 (3)	— —	424 (284)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	448 (187)	— —
Nootmuskaat	— —	1 (1)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	187 (1)	— —	638 (431)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	464 (285)	— —
Cassave *c)*	— —	155 (155)	2 (2)	1 206 (1 206)	— —	30 (30)	113 (113)	— —	50 50)	126 (126)	— —	4 (4)	— —	— —	21 (21)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	36 (36)	— —
Sisal *c)*	— —	1 —	— —	4 276 (3 544)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1 640 (1 245)	— —
Cantala *c)*	60 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	6 576 (4 186)	— —
Roselle *c)*	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	22 (22)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	3 (3)	— —
Aetherische olie-gewassen	302 (281)	3 338 (3 177)	1 427 (1 427)	1 087 (862)	578 (413)	2 108 (1 674)	647 (522)	— —	576 (462)	28 —	99 (85)	4 —	— —	— —	— —	256 (230)	357 (213)	— —	— —	— —	— —	18 (18)	— —
Getahpertja	— —	— —	— —	— —	1 205 (1 205)	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Ficus	— —	— —	1 (1)	— —	— —	— —	65 —	— —	— —	18 (18)	— —	69 (69)	— —	— —	— —	— —	101 (101)	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Suikerriet	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	3 516 (3 516)	8 679 (8 679)	8 187 (8 187)	9 555 (9 555)	3 489 (3 489)	4 829 (4 829)	2 660 (2 660)	— —	6 947 (6 947)	— —	— —	— —	4 761 (4 761)	15 434 (15 434)	17 564 (17 564)	10[illegible] (10[illegible]
Bibit	— —	— —	— —	— —	— —	372 (372)	13 (13)	224 (224)	768 (768)	407 (407)	293 (293)	410 (410)	402 (402)	58 (58)	— —	385 (385)	— —	— —	354 (354)	252 (252)	1 368 (1 368)	1 060 (1 060)	
Totalen voor Java en Madoera	14 471 (7 336)	11 814 (6 866)	32 548 (22 619)	29 371 (22 182)	75 212 (55 279)	35 855 (28 558)	39 875 (20 977)	7 435 (6 003)	10 407 (10 105)	20 859 (18 003)	10 166 (9 978)	25 238 (17 504)	8 094 (7 263)	4 745 (4 110)	93 (22)	10 237 (9 435)	9 077 (4 707)	863 (785)	1 388 (763)	5 013 (5 013)	17 489 (17 489)	46 101 (39 546)	10[illegible] (10[illegible]

a) De tusschen ( ) vermelde cijfers geven het aantal hectaren aan, welke in productie zijn.

b) De cijfers voor coca zijn voor geheel Nederlandsch-Indië opgegeven.
c) Onvolledig.

IN HET GROOTLANDBOUWBEDRIJF IN NEDERLANDSCH-INDIË IN 1928.

MADOERA.

HEDEN (IN HECTAREN).

	Soerabaja.	Madjakerta.	Grisee.	Bodjanegara.	Madioen.	Panaraga.	Kediri.	Blitar.	Pasoeroean.	Malang.	Prabalingga.	Bandawasa.	Djember.	West-Madoera.	Oost-Madoera.	Totalen voor Java en Madoera.	Verkregen product.	Aantal ondernemingen.
137 (394)	—	2 940 (1 763)	—	—	966 (864)	—	3 535 (3 240)	8 381 (7 029)	—	28 109 (24 156)	3 559 (2 123)	266 (90)	33 232 (30 404)	1 —	—	222 781 (148 988)	58 995 470 K.G., benevens door opkoop van de bevolking verkregen 107 197 K.G.	543 ondernemingen, 10 ondernemingen langs de wegen en 1 verspreide aanplant.
512 (361)	—	2 044 (1 827)	—	—	1 065 (693)	—	6 645 (6 405)	8 137 (6 702)	35 —	20 292 (16 043)	5 897 (3 583)	3 823 (2 925)	33 046 (27 540)	—	—	97 357 (76 903)	779 427 pikol.	286
200 (787)	—	—	—	—	4 (4)	—	—	1 439 (1 105)	—	911 (642)	900 (816)	4 —	628 (507)	—	—	94 170 (80 795)	47 306 814 K.G., benevens door opkoop van de bevolking verkregen 16 307 127 K.G.	281 ondernemingen en 4 opkoop-ondernemingen.
172 (85)	—	—	—	—	623 (473)	—	—	717 (361)	1 —	885 (596)	425 (423)	—	6 (6)	—	—	17 260 (13 405)	8 320 582 K.G., benevens 116 K.G. door opkoop van de bevolking verkregen.	118 ondernemingen en 2 verspreide aanplanten.
127 (127)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	218 (218)	1 896 (1 896)	21 800 (21 800)	—	—	31 123 (31 123)	22 359 472 K.G. bladtabak en 9 141 698 K.G. krosok, benevens door opkoop van de bevolking verkregen 1 124 349 K.G. bladtabak en 11 543 263 K.G. krosok.	44 ondernemingen en 53 opkoop-ondernemingen.
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 —	—	—	—	—	—	472 (129)	163 692 K.G. olie en 12 750 K.G. kernels.	4
5 (1)	66 (50)	—	1 (1)	—	3 (1)	37 (18)	—	927 (240)	—	—	19 (5)	—	497 (410)	—	—	8 217 (4 798)	36 842 pikol copra en 5 415 231 stuks noten; benevens 105 pikol copra door opkoop van de bevolking verkregen.	122 ondernemingen en 11 verspreide aanplanten.
448 (349)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	67 (67)	—	—	5 535 (3 982)	14 958 pikol.	16
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	b) 1 162 (1 147)	455 677 K.G. b)	19 ondernemingen, 53 ondernemingen langs de wegen en 3 verspreide aanplanten.
591 (358)	—	243 (216)	—	—	220 (153)	12 —	222 (200)	269 (68)	323 (323)	—	64 (35)	—	156 (56)	—	—	13 878 (5 807)	22 662 557 stuks kolven, 4 065 pikol ongezuiverde kapok, 23 347 pikol gezuiverde kapok en 37 172 pikol kapokpitten; benevens 2 064 pikol gezuiverde kapok en 3 629 pikol kapokpitten door opkoop van de bevolking verkregen.	79 ondernemingen, 4 ondernemingen langs de wegen en 8 verspreide aanplanten.
448 (187)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	67 (67)	—	—	1 297 (551)	656 pikol.	9 ondernemingen, 3 ondernemingen langs de wegen en 6 verspreide aanplanten.
464 (285)	—	—	—	—	2 (2)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 292 (720)	2 302 pikol noot, 60 000 stuks noten, 425 pikol foelie en 401 pikol noot en foelie.	13 ondernemingen en 2 ondernemingen langs de wegen.
36 (36)	—	—	—	—	—	—	376 (376)	—	—	1 987 (1 987)	—	—	—	—	—	4 106 (4 106)	18 927 313 K.G. 1ste soort meel en 737 614 K.G. 1ste soort meel (nat), 1 137 811 K.G. 2de soort meel en 17 670 K.G. 2de soort meel (nat), 76 582 K.G. 3de soort meel en 302 827 K.G. ampas. Bovendien is door opkoop van de bevolking verkregen 25 092 998 K.G. gaplekmeel, 3 534 103 K.G. 1ste soort meel en 1 216 672 K.G. 1ste soort meel (nat), 4 584 733 K.G. 2de soort meel en 3 580 578 K.G. 2de soort meel (nat), 1 613 527 K.G. 3de soort meel en 30 880 K.G. 3de soort meel (nat), 3 821 760 K.G. pearl, 1 143 641 K.G. flake, 127 687 K.G. siftings en 3 693 234 K.G. ampas.	20 ondernemingen en 43 opkoop-ondernemingen.
540 (245)	—	—	—	—	2 —	—	—	142 —	—	—	—	—	1 330 (960)	—	—	7 394 (5 749)	9 662 414 K.G.	14
576 (186)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6 636 (4 186)	3 048 289 K.G.	12
3 (3)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25 (25)	12 000 K.G.	2
18 (18)	—	879 (834)	—	—	—	—	—	234 (21)	—	324 (324)	—	—	50 (50)	71 (71)	—	12 374 (10 664)	558 950 K.G. sereh-olie en 133 651 K.G. sereh-olie door opkoop van de bevolking verkregen.	111 ondernemingen en 11 opkoop-ondernemingen.
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 205 (1 205)	76 080 K.G.	1
	—	—	—	—	—	—	113 (113)	42 (42)	—	7 (1)	—	14 —	6 —	—	—	436 (345)	12 221 K.G.	13
564 (564)	10 028 (10 028)	18 549 (18 549)	—	—	9 623 (9 623)	—	21 197 (21 197)	4 300 (4 300)	7 873 (7 873)	4 069 (4 069)	15 186 (15 186)	7 552 (7 552)	5 473 (5 473)	—	—	189 471 (189 471)	254 677 848 quintalen maalriet, benevens 9 386 840 quintalen door opkoop van de bevolking verkregen.	178 ondernemingen met fabrieken; 20 ondernemingen zonder fabrieken met een aanplant van 5 937 H.A.
060 (060)	265 (265)	650 (650)	—	—	793 (793)	—	2 124 (2 124)	596 (596)	292 (292)	1 072 (1 072)	760 (760)	1 320 (1 320)	301 (301)	—	—	14 539 (14 539)	7 052 469 quintalen plantriet.	232
101 (546)	10 359 (10 343)	25 296 (23 839)	1 (1)	—	13 301 (12 606)	49 (18)	34 212 (33 655)	25 184 (20 464)	8 524 (8 488)	57 657 (48 890)	27 028 (23 149)	14 875 (13 783)	96 659 (87 641)	72 (71)	—	730 730 (598 688)		2117 ondernemingen + 31 verspreide aanplanten + 72 ondernemingen langs de wegen + 111 opkoop-ondernemingen + 20 ondernemingen zonder fabrieken.

BEPLANTE UITGESTREKT

Naam van het gewas.	Lampoengsche Districten.	Palembang.	Djambi.	Oostkust van Sumatra.	Benkoelen.	Sumatra's Westkust.	Tapanoeli.	Atjeh en onderhoorigheden.	Riouw en onderhoorigheden.	Bangka en onderhoorigheden.	Billiton.
Hevea	14 648	5 178	324	216 837	425	1 829	8 843	25 372	14 450	—	7
	(8 786)	(1 311)	(156)	(149 673)	(315)	(800)	(6 230)	(14 708)	(9 307)	—	—
Koffie	4 978	4 258	—	6 033	5 787	3 719	21	1 678	—	—	—
	(2 589)	(2 038)	—	(2 547)	(3 523)	(1 443)	—	(271)	—	—	—
Thee	7	1 390	—	18 223	14	1 398	35	—	—	—	—
	—	—	—	(13 135)	(10)	(313)	(21)	—	—	—	—
Kina	—	357	—	7	565	1 563	—	—	—	—	—
	—	(318)	—	—	(509)	(800)	—	—	—	—	—
Tabak	—	—	—	25 167	—	85	—	128	—	—	—
	—	—	—	(25 167)	—	(85)	—	(128)	—	—	—
Oliepalmen	1 437	1 390	—	41 520	—	3	4	5 327	—	—	—
	(682)	(581)	—	(15 048)	—	—	—	(2 508)	—	—	—
Cocospalmen	187	21	—	6 601	84	498	1 327	1 631	1 392	—	24
	(113)	(21)	—	(4 505)	(44)	(311)	(836)	(872)	(954)	—	(24)
Cacao	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kapok	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Peper	—	—	—	—	—	—	—	75	—	9	7
	—	—	—	—	—	—	—	(50)	—	(9)	—
Nootmuskaat	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sisal *e)*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cantala *e)*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Manilla-hennep *e)*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Roselle *e)*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Coca	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Aetherische olie-gewassen	—	—	—	69	49	11	—	70	—	158	—
	—	—	—	(40)	(41)	(2)	—	(70)	—	(11)	—
Getahpertja	—	—	—	165	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ficus en andere caoutchoucsoorten	—	—	—	213	14	158	—	4	—	—	—
	—	—	—	(213)	(14)	(156)	—	—	—	—	—
Gambir	—	—	—	†	—	—	—	—	†	—	—
	—	—	—	†	—	—	—	—	†	—	—
Totalen voor de Buitengewesten	21 264	12 594	324	314 841	6 938	9 264	10 230	34 285	15 842	167	38
	(12 170)	(4 269)	(156)	(210 328)	(4 456)	(3 910)	(7 087)	(18 607)	(10 261)	(20)	(24)

d) Deze cijfers hebben betrekking op geheel Sumatra.
e) Onvolledig.
f) Dit cijfer heeft betrekking op geheel Nederlandsch-Indië.

g) Hieronder begrepen het cijfer van de Oostkust van Sumatra en Riouw en onderhoorigheden.

GEWESTEN.

HEDEN (IN HECTAREN).									
Westerafd. van Borneo.	Zuider- en Oosteraf-deeling van Borneo.	Manado.	Celebes en onderhoo-righeden.	Gouverne-ment der Molukken.	Timor en onderhoo-righeden.	Bali en Lombok.	Totalen voor de Buitenge-westen.	Verkregen product.	Aantal ondernemingen.
5 207	7 580	647	825	449	71	173	302 865	81 825 577 K.G.	466 ondernemingen en 1 verspreide aanplant.
(3 629)	(3 842)	(319)	(364)	(84)	—	—	(199 524)		
412	15	1 619	443	381	58	3	29 405	116 213 pikol.	114 ondernemingen en 1 verspreide aanplant.
—	—	(1 087)	(171)	(256)	—	—	(13 925)		
—	—	—	—	—	—	—	21 067	9 247 688 K.G.	39
—	—	—	—	—	—	—	(13 479)		
—	—	—	—	—	—	—	2 492	1 598 934 K.G.	12
—	—	—	—	—	—	—	(1 627)		
—	—	—	—	—	—	—	25 380	21 180 914 K.G. bladtabak en 42 538 K.G. krosok.	73
—	—	—	—	—	—	—	(25 380)		
10	90	71	—	—	—	—	49 852	26 866 445 K.G. olie en 5 754 508 K.G. pitten.	48
—	(64)	(21)	—	—	—	—	(18 904)		
713	1 152	11 352	2 777	11 761	1 529	1 316	42 365	3 772 043 stuks noten en 306 473 pikol copra, benevens door opkoop van de bevolking verkregen 45 005 pikol copra.	425 ondernemingen en 3 verspreide aanplanten.
(301)	(488)	(5 118)	(519)	(5 734)	(506)	(59)	(20 405)		
—	—	—	—	—	—	—	6	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—		
—	—	136	—	—	—	85	228	—	10
—	—	—	—	—	—	—	—		
—	139	—	—	—	—	—	230	750 pikol.	6
—	(125)	—	—	—	—	—	(184)		
—	—	77	—	814	—	—	891	3 531 pikol noot en 564 pikol foelie.	8
—	—	(57)	—	(740)	—	—	(797)		
—	—	—	—	—	—	—	d) 538	1 909 pikol.	2
—	—	—	—	—	—	—	(197)		
—	—	—	—	—	—	—	d) 62	979 pikol.	1
—	—	—	—	—	—	—	(62)		
—	—	—	—	—	—	—	d) 498	4 048 pikol.	1
—	—	—	—	—	—	—	(409)		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	f) 1 162	455 677 K.G.	20 ondernemingen en 56 ondernemingen langs de wegen.
—	—	—	—	—	—	—	(1 147)		
—	—	—	39	—	—	—	396	8 149 K.G. sereh-olie, benevens 253 K.G. door opkoop van de bevolking verkregen.	7
—	—	—	(39)	—	—	—	(203)		
—	—	—	—	—	—	—	165	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	389	Niet getapt.	6
—	—	—	—	—	—	—	(383)		
168	156	—	—	—	—	—	g) 2 495	4 177 906 K.G.	10
(111)	(142)	—	—	—	—	—	(2 249)		
6 510	9 132	13 902	4 084	13 405	1 658	1 577	480 486		1251 ondernemingen + 5 verspreide aanplanten + 56 ondernemingen langs de wegen.
(4 041)	(4 661)	(6 602)	(1 093)	(6 814)	(506)	(59)	(298 875)		

Bijlage W.

(Zie hoofdstuk O, afd. I, sub A, § 4 en sub B, § 2 van het verslag.)

OVERZICHT

over 1928 van de landbouwondernemingen in Nederlandsch-Indië, ingedeeld volgens den rechtstoestand der gronden.

GEWESTEN.	Gouvernementsgrond.			Particuliere landerijen.			Erfpacht.		
	Aantal ondernemingen.	Uitgestrektheid (in H.A.).	Beplant (aantal H.A.).	Aantal ondernemingen.	Uitgestrektheid (in H.A.).	Beplant (aantal H.A.).	Aantal ondernemingen.	Uitgestrektheid (in H.A.).	Beplant (aantal H.A.).
Java en Madoera.									
Bantam	—	—	—	—	—	—	44	29 707	13 991
Batavia	1	867	867	47	101 588	7 387	12	2 021	1 774
Buitenzorg	—	—	—	34	127 717	18 698	[1] 15	19 602	10 845
Krawang	1	1 152	1 152	2	129 731	19 810	17	5 281	3 851
West-Priangan	2	2 554	2 554	—	—	—	172	108 435	68 138
Midden-Priangan	1	1 202	1 202	—	—	—	72	51 376	31 599
Oost-Priangan	[1] —	38	13	—	—	—	71	60 238	38 069
Indramajoe	—	—	—	—	—	—	12	6 524	3 667
Cheribon	—	—	—	—	—	—	8	1 306	694
Pekalongan	3	1 887	1 887	—	—	—	21	9 787	6 919
Tegal	—	—	—	1	2 464	740	5	1 301	499
Semarang	1	1 065	1 065	4	389	244	36	15 873	13 049
Koedoes	2	2 652	2 652	1	224	48	6	1 441	392
Rembang	1	987	987	—	—	—	6	1 412	890
Blora	—	—	—	—	—	—	1	66	66
Noord-Banjoemas	1	943	943	—	—	—	6	1 779	1 314
Zuid-Banjoemas	1	928	928	—	—	—	18	9 320	7 426
Wanasaba	—	—	—	—	—	—	4	1 017	821
Kedoe	—	—	—	—	—	—	7	1 904	993
Bagelen	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jogjakarta	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Soerakarta	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Soerabaja	—	—	—	1	907	330	1	66	66
Madjakerta	—	—	—	—	—	—	[1] 11	5 759	4 537
Grisee	—	—	—	1	16	1	—	—	—
Madioen	1	849	849	—	—	—	5	4 026	2 036
Panaraga	—	—	—	—	—	—	1	43	37
Kediri	—	—	—	—	—	—	25	14 393	10 965
Blitar	—	—	—	—	—	—	45	28 994	19 011
Pasoeroean	—	—	—	1	604	400	6	1 811	760
Malang	1	923	223	—	—	—	[1] 58	47 843	42 401
Prabalingga	—	—	—	—	—	—	22	21 949	12 905
Bandawasa	—	—	—	—	—	—	7	9 341	4 152
Djember	—	—	—	—	—	—	84	77 719	52 956
West-Madoera	1	149	72	—	—	—	—	—	—
Totalen voor Java en Madoera	[1] 17	16 196	15 394	92	363 640	47 658	[2] 798	540 334	354 823
Buitengewesten.									
Lampoengsche Districten	—	—	—	—	—	—	24	87 004	18 056
Palembang	—	—	—	—	—	—	23	69 643	12 866
Djambi	—	—	—	—	—	—	4	3 582	324
Oostkust van Sumatra	1	5 693	1 771	—	—	—	[3] 11	24 982	6 424
Benkoelen	—	—	—	—	—	—	15	30 712	6 580
Sumatra's Westkust	—	—	—	3	546	90	46	65 088	8 552
Tapanoeli	—	—	—	—	—	—	64	28 901	10 230
Atjeh en onderhoorigheden	1	4 039	1 660	—	—	—	37	34 884	4 377
Riouw en onderhoorigheden	—	—	—	—	—	—	[1] 2	2 152	985
Bangka en onderhoorigheden	—	—	—	—	—	—	1	167	167
Billiton	—	—	—	—	—	—	2	172	31
Westerafdeeling van Borneo	—	—	—	—	—	—	20	1 572	883
Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo	—	—	—	—	—	—	35	27 768	8 135
Manado	—	—	—	—	—	—	93	21 132	8 859
Celebes en onderhoorigheden	—	—	—	—	—	—	15	4 453	1 348
Gouvernement der Molukken	—	—	—	—	—	—	110	40 216	12 248
Timor en onderhoorigheden	—	—	—	—	—	—	9	2 475	410
Bali en Lombok	—	—	—	—	—	—	9	5 122	1 556
Totalen voor de Buitengewesten	2	9 732	3 431	3	546	90	[2] 520	450 025	102 031
Totalen voor Java en Madoera	17	16 196	15 394	92	363 640	47 658	798	540 334	354 823
Algemeene totalen	[1] 19	25 928	18 825	95	364 186	47 748	[4] 1 318	990 359	456 854

[1] Bovendien 1 onderneming, reeds opgenomen onder een anderen rechtstoestand en niet in het hoofdcijfer van het aantal ondernemingen begrepen.
[2] Als voren 3. [3] Als voren 2. [4] Als voren 6. [5] Alsvoren onderscheidenlijk 1, 14, 3, 5, 3, 1, 2, 3, 2, 1, 1, 7, 12, 1, 1, 9, 2, 2, 3, 1, 1, en 3.
[6] Als voren 78.

ens den rechtstoestand der gronden.

Ondernemingsgrond in de Vorstenlanden.			Landbouwconcessies.			Vrije huur van de bevolking.			Totalen.		
Aantal ondernemingen.	Uitgestrektheid (in H.A.).	Beplant (aantal H.A.).	Aantal ondernemingen.	Uitgestrektheid (in H.A.).	Beplant (aantal H.A.).	Aantal ondernemingen.	Uitgestrektheid (in H.A.).	Beplant (aantal H.A.).	Aantal ondernemingen.	Uitgestrektheid (in H.A.).	Beplant (aantal H.A.).
—	—	—	—	—	—	—	—	—	44	29 707	13 991
—	—	—	—	—	—	—	—	—	60	104 476	10 028
—	—	—	—	—	—	1	7	2	50	147 326	29 545
—	—	—	—	—	—	[5] 6	1 903	1 509	26	138 067	26 322
—	—	—	—	—	—	[5] 3	1 243	1 042	177	112 232	71 734
—	—	—	—	—	—	[5] 22	2 952	2 692	95	55 530	35 493
—	—	—	—	—	—	[5] 8	656	656	79	60 932	38 738
—	—	—	—	—	—	[5] 2	3 764	3 746	14	10 288	7 413
—	—	—	—	—	—	[5] 18	9 883	9 710	26	11 189	10 404
—	—	—	—	—	—	[5] 6	8 866	8 740	30	20 540	17 546
—	—	—	—	—	—	[5] 7	9 107	8 904	13	12 872	10 143
—	—	—	—	—	—	[5] 5	3 729	3 729	46	21 056	18 087
—	—	—	—	—	—	[5] 4	4 986	4 986	13	9 303	8 078
—	—	—	—	—	—	3	2 712	2 712	10	5 111	4 589
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	66	66
—	—	—	—	—	—	8	8 725	7 886	15	11 447	10 143
—	—	—	—	—	—	1	390	355	20	10 638	8 709
—	—	—	—	—	—	[5] —	42	42	4	1 059	863
—	—	—	—	—	—	3	442	354	10	2 346	1 347
—	—	—	—	—	—	2	5 009	5 009	2	5 009	5 009
19	17 087	16 740	—	—	—	[5] 3	2 835	2 616	22	19 922	19 356
64	52 258	45 200	—	—	—	[5] 4	1 759	1 659	68	54 017	46 859
—	—	—	—	—	—	[5] 12	9 963	9 963	14	10 936	10 359
—	—	—	—	—	—	[5] 23	20 379	20 219	34	26 138	24 756
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	16	1
—	—	—	—	—	—	6	10 447	10 416	12	15 322	13 301
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	43	37
—	—	—	—	—	—	[5] 10	21 383	21 318	35	35 776	32 283
—	—	—	—	—	—	[5] 7	4 053	4 002	52	33 047	23 013
—	—	—	—	—	—	[5] 10	7 507	7 480	17	9 922	8 640
—	—	—	—	—	—	[5] 12	7 549	7 198	71	56 315	49 822
—	—	—	—	—	—	[5] 13	13 586	12 925	35	35 535	25 830
—	—	—	—	—	—	[5] 12	11 280	10 450	19	20 621	14 602
—	—	—	—	—	—	[5] 16	33 887	27 417	100	111 606	80 373
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	149	72
83	69 345	61 940	—	—	—	[6] 227	209 044	197 737	1 217	1 198 559	677 552
—	—	—	—	—	—	—	—	—	24	87 004	18 056
—	—	—	—	—	—	—	—	—	23	69 643	12 866
—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	3 582	324
—	—	—	309	907 995	297 699	—	—	—	321	938 670	305 894
—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	30 712	6 580
—	—	—	—	—	—	—	—	—	49	65 634	8 642
—	—	—	—	—	—	—	—	—	64	28 901	10 230
—	—	—	40	86 933	28 195	—	—	—	78	125 856	34 232
—	—	—	21	57 801	14 888	—	—	—	23	59 953	15 873
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	167	167
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	172	31
—	—	—	48	26 827	5 089	—	—	—	68	28 399	5 972
—	—	—	9	19 700	826	—	—	—	44	47 468	8 961
—	—	—	40	10 124	4 638	—	—	—	133	31 256	13 497
—	—	—	16	6 154	3 162	—	—	—	31	10 607	4 510
—	—	—	4	2 956	1 170	—	—	—	114	43 172	13 418
—	—	—	9	2 929	548	—	—	—	18	5 404	958
—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	5 122	1 556
—	—	—	496	1 121 419	356 215	—	—	—	1 021	1 581 722	461 767
83	69 345	61 940	—	—	—	227	209 044	197 737	1 217	1 198 559	677 552
83	69 345	61 940	496	1 121 419	356 215	[6] 227	209 044	197 737	2 238	2 780 281	1 139 319

Bijlage X.

(Zie hoofdstuk O, afd. II, van het verslag.)

OVERZICHT

betreffende den dienst van het boschwezen in Nederlandsch-Indië.

a. Overzicht betreffende de oppervlakte, productie en financiën van

Jaar.	Oppervlakte der djatibosschen (in 100 H.A.).	Percentage van de oppervlakte van Java en Madoera.	Definitief ingerichte djatibosschen (in 100 H.A.).	Oppervlakte der in stand te houden wildhoutbosschen (in 100 H.A.).	Percentage van de oppervlakte van Java en Madoera.	Oppervlakte der niet in stand te houden wildhoutbosschen (in 100 H.A.).	Percentage van de oppervlakte van Java en Madoera.	Gekapte hoeveelheid: Timmerhout. Djatihout (in 1000 M³.).	Wildhout (in 1000 M³.).	Dunningshout (in 1000 M³.).
1928	7679	5,84	6047	16 549	12,59	5750	4,37	319	35,6	104,1
1927	7668	5,83	5375	16 373	12,46	6035	4,59	296	18,6	75,7
1926	7654	5,82	4696	16 490	12,55	7680	5,84	237	13,2	60,5
1925	7704	5,86	4399	16 239	12,35	8182	6,22	251	13,1	49,6
1924	7681	5,84	3867	15 387	11,71	5247	3,99	167	11,5	33,—
1923	7471	5,63	3594	15 641	11,90	5720	4,35	123	9,9	22,1
1922	7347	5,59	3422	15 758	11,99	6190	4,71	117	10,4	14,4
1921	7344	5,59	3267	15 705	11,95	6650	5,06	257	25,9	33,2
1920	7388	5,62	3050	14 819	11,27	7110	5,41	217	25,1	23,2
1919	7353	5,59	2691	13 970	10,63	8618	6,56	189	21,7	16,7

[1]) In 1000 K.G.
[2]) In 1000 M³.
[3]) Verbeterde opgave.

b. Beweging der producten, door aankap in eigen beheer en dunning verkregen door den

Omschrijving.	Voorraad op 1 Januari 1928.	Vermeerdering: door kap.	Vermeerdering: door verbeteringen, aanspoeling, overboeking, enz.	Totaal beschikbaar.	door het Vejahoma-contract.	door openbaren verkoop met vendumeester.
EXPLOI[TATIE]						
Djatitimmerhout (in M³.)	43 216	283 314	2 467	328 997	42 343	148 750
Djatibrandhout (in S.M.)	214 789	1 000 655	19 456	1 234 900	156 160	125 017
Djatihoutskool (in 100 K.G.)	2 294	10 042	1 176	13 512	—	30
Wildhouttimmerhout (in M³.)	1 591	17 966	191	19 748	—	1 608
Wildhoutbrandhout (in S.M.)	9 900	226 363	—	236 263	—	12 209
Wildhouthoutskool (in 100 K.G.)	10 573	62 642	10 587	83 802	—	10 985
Bast (in 100 K.G.)	1 551	14 275	—	15 826	—	6
Sadengs (stuks)	41	42	—	83	—	—
Bamboe (stuks)	9 950	4 475 289	—	4 485 239	—	—
DUN[NING]						
Djatitimmerhout (in M³.)	18 599	103 295	—	121 894	471	16 133
Djatibrandhout (in S.M.)	34 316	223 191	—	257 507	12	12 407
Djatihoutskool (in 100 K.G.)	257	2 310	—	2 567	—	—
Wildhouttimmerhout (in M³.)	160	888	—	1 048	—	6
Wildhoutbrandhout (in S.M.)	962	28 836	—	29 798	—	—
Wildhouthoutskool (in 100 K.G.)	1 805	48 164	1 813	51 782	—	48
Bast (in 100 K.G.)	183	544	—	727	—	—
Bamboe (stuks)	—	3 005	—	3 005	—	—

van het boschwezen op Java en Madoera, over 1919 t/m 1928.

hoeveelheid. Brandhout. Djatihout (in 1000 S.M.).	Wildhout (in 1000 S.M.).	Dunningshout (in 1000 S.M.).	Houtskool (in 1000 pikols).	Basten (in 1000 pikols).	Sadengs (in 1000 stuks).	Bamboes (in 1000 stuks).	Baten (in 1000 gld.).	Lasten (in 1000 gld.).	Voordeelig saldo (in 1000 gld.).
1162	252	252	13 040	1 642	—	4524	19 195	12 657	6 538
1082	212	210	11 356	1 623	—	4930	18 441 [3])	11 818 [3])	6 623
904	185	180	5 983	1 253	—	2185	14 390 [3])	10 376 [3])	4 014
1172	199	208	144 [1])	30 [1])	0,7	2561	14 417	9 892	4 525
725	152	141	95 [1])	16 [1])	1,0	2891	12 074	8 691	3 383
776	168	113	95 [1])	16 [1])	0,7	2211	10 868	9 353	1 515
693	158	60	56 [1])	3 [1])	0,8	2756	11 856	11 034	822
1343	180	106	32 [1])	10 [1])	3,5	1883	23 302	17 495	5 807
1359	187	87	33 [1])	5 [1])	1,6 [2])	2415	22 198	13 387	8 811
957	185	79	24 [1])	3 [1])	1,9 [2])	3421	13 255	8 931	4 324

den dienst van het boschwezen in de bosschen op Java en Madoera, gedurende 1928.

Vermindering: door openbaren verkoop zonder vendumeester.	door onderhandschen verkoop.	door stapelplaatslevering bij contract.	door verstrekking aan Landswerken, locale werken, enz.	door verstrekking aan desawerken.	door eigen gebruik van het boschwezen.	door verbeteringen, diefstal, overboeking, enz.	Totale vermindering.	Totale voorraad op 31 December 1928.
TATIE.								
11 586	21 487	25 881	9 328	1 644	14 236	—	275 255	53 742
34 425	532 907	—	141 164	—	13 906	—	1 003 579	231 321
—	11 242	—	—	—	230	—	11 502	2 010
847	15 562	—	3	42	124	—	18 186	1 562
5 814	184 483	—	156	—	9	16 390	219 060	17 202
261	55 749	—	—	—	164	—	67 159	16 643
—	5 398	1 716	1 308	—	—	4 495	12 923	2 903
—	74	—	—	—	—	—	74	9
—	4 372 186	—	—	—	50	17 765	4 390 001	95 238
NING.								
8 855	55 525	—	110	183	2 890	9 931	94 098	27 796
21 663	149 135	—	2 963	—	3 101	24 054	213 335	44 172
—	2 279	—	—	—	30	212	2 521	46
—	641	—	—	—	18	170	835	213
411	25 332	—	—	—	—	1 802	27 545	2 253
—	51 107	—	—	—	—	—	51 155	627
—	29	—	108	—	—	534	671	56
—	705	—	—	—	100	—	805	2 200

c. **Boschoppervlakte en timmerhoutproductie in de Buitengewesten.**

Gewesten.	Totale oppervlakte van het gewest (in K.M².).	Met bosch begroeide oppervlakte (in K.M².).	Bosch-oppervlakte in °/₀ van de totale oppervlakte.	Einde 1928 tot instand-houding aangewezen (in K.M².).	Einde 1928 tot instand-houding aangewezen (in °/₀ van de totale oppervlakte van het gewest).	Einde 1927 tot instand-houding aangewezen (in K.M².). [1]	Einde 1927 tot instand-houding aangewezen (in °/₀ van de totale oppervlakte van het gewest).	In 1928 gekapte hoeveelheid timmerhout (in 1000 M³.).
Sumatra's Westkust	49 534	33 000	67	21 200	43	20 200	41	46,2
Tapanoeli	39 418	19 000	46	10 500	27	9 600	24	0,1
Atjeh en onderhoorigheden. . .	55 550	44 000	79	—	—	—	—	56,2
Oostkust van Sumatra	93 500	74 000	79	4 900	5	4 900	5	436,—
Palembang	85 918	38 000	44	4 300	5	4 300	5	103,1
Djambi	44 452	30 000	67	—	—	—	—	—
Lampoengsche Districten . . .	28 268	17 000	60	4 000	14	4 000	14	15,—
Benkoelen	25 887	11 000	42	800	3	900	3	5,6
Bangka	11 782	4 000	34	600	5	—	—	18,3
Billiton	4 850	2 000	41	—	—	—	—	19,4
Riouw en onderhoorigheden . .	32 392	24 000	74	—	—	—	—	112,4
Westerafdeeling van Borneo . .	147 211	62 000	42	—	—	—	—	25,3
Zuider- en Oosterafd. van Borneo.	388 427	346 000	89	12 300	3	3 600	1	321,—
Manado	89 301	60 000	67	—	—	—	—	2,1
Celebes en onderhoorigheden . .	98 939	41 000	41	900	1	600	1	5,2
Molukken	64 281	10 000	16	600	1	—	—	25,1
Timor en onderhoorigheden . .	10 546	2 000	19	900	9	—	—	1,6
Bali en Lombok	498 455	380 000	76	—	—	900	8	13,6
Totalen Buitengewesten. . .	1 768 711	1 197 000	68	61 000	3	49 000	3	1 206,2

[1] Verbeterde opgaven.

Bijlage IJ.

(Zie hoofdstuk O, afd. V, van het verslag.)

OPGAVEN,

betreffende de verhuur van rechten ter zake van eetbare vogelnestjes,

het zoeken naar schildpadeieren en de winning van meststoffen.

Verhuur van rechten ter zake van de winning van eetbare vogelnestjes, het zoeken naar schildpadeieren en de winning van meststoffen.

Gewesten.	Residentiën (afdeelingen).	Aard van het aan de huurders afgestaan uitsluitend recht.	Domein, enz. waarop de verhuring betrekking heeft.	Tijdvakken van verhuring.	Verschuldigde huursommen	
					over 1928.	over 1929.
West-Java.	Bantam.	Winning van eetbare vogelnestjes.	In de onderdistricten Bajah, Panggarangan, Moentjang en Tjipanas (reg. Lebak).	1928 t/m 1930	f 450,—	f 450,—
Id.	Id.	Id.	In het district Tjibalioeng (reg. Pandeglang).	1 Aug. 1928 t/m 1 Juli 1929	162,50	162,50
Id.	West-Priangan.	Id.	In de regentschappen Bandoeng en Tjiandjoer, met uitzondering van de grot Goeha Tjandi (distr. Palaboehan, reg. Soekaboemi).	1927 t/m 1929	200,—	200,—
Id.	Oost-Priangan.	Id.	In het regentschap Garoet. In 2 grotten gelegen in de desa Tjitalahab (distr. Boengboelang).	1928	1 140,—	—
Id.	Id.	Id.	In de klippen van het district Pangandaran (regentschap Tasikmalaja).	1928	400,—	—
Midden-Java.	Zuid-Banjoemas.	Id.	In de onderdistricten Boewajan, Ajah en Rawakele (reg. Karanganjar).	1927 t/m 1929	27 600,—	27 600,—
Id.	Koedoes.	Id.	Op het eiland Goendoel, behoorende tot de Karimoendjawa-eilanden (reg. Djapara).	1928 t/m 1930	48,—	48,—
Jogjakarta.	—	Id.	In de klippen, grotten en holen van het gouvernement.	1927 t/m 1929	3 000,—	3 000,—
Soerakarta.	—	Id.	In de klippen, grotten en holen van het gouvernement.			
Oost-Java.	Bodjanegara.	Id.	In de grotten Gemboeloeng (distr. Bantjar, reg. Toeban) en Ngronan (distr. Tambakredja, reg. Bodjanegara).	1 April 1924 t/m 31 Maart 1929	22 920,—	5 730,—
Id.	Blitar.	Id.	In de klippen, grotten en holen in de afdeeling Blitar.	15 Aug. 1928 t/m 15 Aug. 1931	66,66	200,—
Id.	Djember.	Id.	In de grotten Gantoeng, Lamdé, Darat en Kandangan (distr. Poeger, reg. Djember).	1 April 1926 t/m 31 Dec. 1928	180,—	—
Id.	Id.	Id.	In de grotten aan de zuidkust van het regentschap Banjoewangi.	1 April 1927 t/m 31 Dec. 1930	492,—	492,—
Id.	Soerabaja.	Id.	Op het eiland Noesa (distr. Bawean, reg. Soerabaja).	1928	90,—	—
Id.	Oost-Madoera.	Id.	In het regentschap Soemenep.	1 April 1927 t/m 31 Dec. 1930	204,—	204,—
Id.	West-Madoera.	Id.	In de regentschappen Bangkalan en Sampang.	id.	2 640,—	2 640,—
Bali en Lombok.	—	Id.	Aan de zuidkust van Lombok en te Boeloeng-daja (onderafd. Tabanan, afd. Zuid-Bali).	1926 t/m 1928	1 233,33	—
Id.	—	Id.	Aan de westkust van Lombok.	1925 t/m 1929	510,—	510,—
Id.	—	Id.	Op het eiland Tjeningan (onderafd. Kloengkoeng, afd. Zuid-Bali).	1928 t/m 1930	9 500,—	9 500,—
Id.	—	Id.	Op het eiland Noesa Penida (onderafd. Kloengkoeng, afd. Zuid-Bali).	1926 t/m 1929	100,—	100,—
Riouw en onderhoorigheden.	—	Id.	Op de Anambas-eilanden (onderafd. Poelautoedjoeh, afd. Tandjoengpinang).	1927 t/m 1929	65,—	65,—
Id.	—	Id.	Te Pasir Pandak op de eilanden Seraja en Serasan (onderafd. Poelautoedjoeh, afd. Tandjoengpinang).	1928 t/m 1929	500,—	500,—
Id.	—	Id.	In de grotten der bergen Djemaroek en Lantjang en op de eilanden Tokong Kemoedi, Mandariki en Poelau Wie (onderdistr. Tambelan, afd. Tandjoengpinang).	1928 t/m 1930	830,—	830,—
Id.	—	Id.	In de onderafdeeling Lingga (afd. Tandjoengpinang).	id.	170,—	170,—

Gewesten.	Residentiën (afdeelingen).	Aard van het aan de huurders afgestaan uitsluitend recht.	Domein, enz. waarop de verhuring betrekking heeft.	Tijdvakken van verhuring.	Verschuldigde huursommen over 1928.	Verschuldigde huursommen over 1929.
Djambi.	—	Winning van eetbare vogelnestjes.	In het geheele gewest.	1925 t/m 1929	f 1 250,—	f 1 250,—
Benkoelen.	—	Id.	In de afdeeling Kroeï.	id.	9 000,—	9 000,—
Id.	—	Id.	In de onderafdeelingen Moekomoeko, Lais, Mana, Kauer en Seloema (afd. Benkoelen).	1 Aug. 1926 t/m 31 Dec. 1930	2 000,—	2 000,—
Sumatra's Westkust.	—	Id.	In de grotten en holen der onderafd. Batanghari (afd. Tanahdatar).	1 Mei 1927 t/m 31 Dec. 1930	180,—	180,—
Atjeh en onderhoorigheden.	—	Id.	Twee grotten genaamd Goeha Tho en Goeha Raja in de Moekim Lampenoe (onderafd. Lho'nga, afd. Groot-Atjeh).	1928	900,—	—
Zuider- en Oosterafd. van Borneo.	—	Id.	Tamaloeang- en Marangkatgrotten (onderdistr. Tjantoeng, onderafd. Tanahboemboe, afd. Zuidoostkust van Borneo).	1928 t/m 1930	14 640,—	14 640,—
Id.	—	Id.	In de grot op het eiland Kalangbahoe (onderafd. Poelaulaoet, afd. Zuidoostkust van Borneo).	1929	—	99,—
Molukken.	Ternate.	Id.	Op het eiland Raoe (distr. Morotai, onderafd. Tobelo, afd. Ternate).	1928	125,—	—
Manado.	—	Id.	Op het eiland Kahahitang (landschap Manganitoe, onderafd. Sangihe-eilanden).	1927 t/m 1929	650,—	650,—
West-Java.	West-Priangan.	Het zoeken naar schildpadeieren.	Aan de westkust van het onderdistr. Djampangkoelon (reg. Soekaboemi) en tusschen de mondingen van de rivieren Tjiboelakan en Tjibantengpaeh (res. West-Priangan).	id.	3 033,33	3 033,33
Riouw en onderhoorigheden.	—	Id.	In de onderafdeeling Lingga (afd. Tandjoengpinang).	1928 t/m 1930	10,—	10,—
Id.	—	Id.	Op de Anambas-eilanden (onderafd. Poelautoedjoeh).	1928 t/m 1929	55,—	55,—
Id.	—	Id.	Idem.	id.	610,—	610,—
Id.	—	Id.	Idem.	id.	190,—	190,—
Id.	—	Id.	Op de eilanden Pandjang, Boenga en Boeton (ressort Noord- en Zuid-Natoena-eilanden, onderafd. Poelautoedjoeh, afd. Tandjoengpinang).	1927 t/m 1929	135,—	135,—
Id.	—	Id.	Op de eilanden Djantai (ressort Anambas-eilanden), Kemoedi en Senoea (ressort Noord- en Zuid-Natoena-eilanden, onderafd. Poelautoedjoeh, afd. Tandjoengpinang).	id.	40,—	40,—
Id.	—	Id.	Op het eiland Samioen (ressort Noord- en Zuid-Natoena-eilanden, onderafd. Poelautoedjoeh, afd. Tandjoengpinang).	id.	260,—	260,—
Id.	—	Id.	Op de Tambelan-eilanden (onderafd. Tandjoengpinang).	1928 t/m 1930	1 430,—	1 430,—
Oostkust van Sumatra.	—	Id.	Op de eilandengroep Poeloe Djemoer behoorende tot de Aroeah-eilanden (afd. Bengkalis).	—	1 100,—	—
Zuider- en Oosterafd. van Borneo.	—	Id.	Op de tot het district Poelaulaoet behoorende eilanden Kalangbalioe, Masasirih, Parnalikan, Koenjit, Radapan, Marabatoean, Pajoengpajoengan, Danawan, Berakberakan, Pandanpandanan, Samargelap en Aalangmalangkan.	1928 t/m 1930	3 600,—	3 600,—
West-Java.	West-Priangan.	Winning van meststoffen.	Te Tjitjoeroeg (distr. Djampangtengah, reg. Soekaboemi).	1927 t/m 1929	333,33	333,33
Midden-Java.	Noord-Banjoemas.	Id.	In de grotten Goewa en Lawa (distr. Adjibarang, reg. Poerwakerta).	1 Oct. 1925 t/m 1 Oct. 1928	80,—	—
			Totalen . . .		f 112 123,15	f 89 917,16

Bijlage Z.

(Zie hoofdstuk O, afd. VI, van het verslag.)

OVERZICHTEN

over 1928 betreffende de handelsbeweging tusschen Nederlandsch-Indië [1])
en landen of plaatsen daarbuiten gelegen.

[1]) Wat de havens in zelfbesturende landschappen betreft, zijn in de statistiek alleen die havens behandeld, waar een *gouvernements*tol- of havenkantoor gevestigd is.

Z

1°. Herkomst en bestemming der in- en uitgevoerde goederen, enz.

LANDEN OF PLAATSEN VAN HERKOMST OF BESTEMMING.	Waarde van den invoer. a)			Waarde van den uitvoer. b)		
	Goederen.	Ongemunt goud en zilver.	Speciën (gemunt goud en zilver).	Goederen.	Ongemunt goud en zilver.	Speciën (gemunt goud en zilver).
Voor rekening van particulieren.						
a. Java en Madoera.						
Nederland	f 117 570 227	f 62 396	f 2 421 894	f 83 954 242	—	—
Nederland (voor order)	—	—	—	35 528 442	—	—
Groot-Brittannië	83 505 931	584 649	1 501 420	70 747 012	—	—
Groot-Brittannië (voor order)	—	—	—	22 040 758	—	—
Duitschland	69 114 750	—	—	19 500 177	—	—
Duitschland (voor order)	—	—	—	664 577	—	—
Frankrijk	8 771 243	—	—	26 356 669	—	—
Frankrijk (voor order)	—	—	—	4 256 184	—	—
België	12 947 327	—	—	7 526 589	—	—
België (voor order)	—	—	—	644 876	—	—
Italië	16 241 693	—	—	5 857 328	—	—
Italië (voor order)	—	—	—	724 034	—	—
Oostenrijk	278 719	—	—	3 323	—	—
Hongarije	5 675	—	—	—	—	—
Tsjecho-Slovakije	176 318	—	—	611	—	—
Zwitserland	10 033 683	—	—	12 691	—	—
Spanje	105 398	—	—	2 579 327	—	—
Spanje (voor order)	—	—	—	234 790	—	—
Portugal	11 171	—	—	42 121	—	—
Denemarken	240 592	—	—	4 761 570	—	—
Noorwegen	694 307	—	—	3 234 966	—	—
Zweden	5 683 610	—	—	1 042 617	—	—
Finland	126 792	—	—	10 995	—	—
Polen	721	—	—	36 302	—	—
Europeesch Rusland	180	—	—	763 385	—	—
Balkanstaten	3 383	—	—	1 008 524	—	—
Europeesch Turkije	—	—	—	401 306	—	—
Gibraltar, Malta en Cyprus	1 063	—	—	182 097	—	—
Canada	1 519 386	—	—	637 976	—	—
Vereenigde Staten van Noord-Amerika	73 019 532	—	7 398 063	95 540 791	f 4 219 700	—
Mexico en Centraal-Amerika	6 795	—	—	6 503	—	—
West-Indië	8 600	—	—	16 005	—	—
Zuid-Amerika	257 176	—	—	1 667 444	—	—
Algiers en Tunis	160	—	—	92 711	—	—
Tripolis en Bengazi	—	—	—	19 012	—	—
Egypte	1 602 952	—	—	3 399 380	—	—
Egypte (voor order)	—	—	—	27 606 993	—	—
Erythrea en Italiaansch Somaliland	—	—	—	129 829	—	—
Fransch Somaliland en Abessinië	—	—	—	117 633	—	—
Britsch Somaliland	—	—	—	111 934	—	—
Britsch Oost-Afrika	1 963 965	—	—	1 764 034	—	—
Portugeesch Oost-Afrika	—	—	—	13 017	—	—
Britsch Zuid-Afrika	804 288	—	—	705 872	—	—
Mauritius	—	—	—	7 499	—	—
Marokko	1 194	—	—	26 428	—	—

a) Hieronder niet begrepen postpakketten en passagiersgoederen.
b) Idem post- en bootpakketten, passagiersgoederen en goederen voor scheepsverbruik.

LANDEN OF PLAATSEN VAN HERKOMST OF BESTEMMING.	Waarde van den invoer. Goederen.	Waarde van den invoer. Ongemunt goud en zilver.	Waarde van den invoer. Speciën (gemunt goud en zilver).	Waarde van den uitvoer. Goederen.	Waarde van den uitvoer. Ongemunt goud en zilver.	Waarde van den uitvoer. Speciën (gemunt goud en zilver).
Aziatisch Turkije	f 360	—	—	f 60 310	—	—
Arabië	33 419	—	f 94 865	182 942	—	—
Aden	1 364	—	—	3 267 674	—	—
Mesopotamië	—	—	—	2 149 316	—	—
Perzië	1 445	—	—	6 808	—	—
Britsch-Indië	26 569 933	f 149 950	225 719	170 555 285	—	f 6 026
Siam	10 879 087	—	—	6 385 323	—	—
Britsch-Malaya	25 552	43 728	—	436 761	—	—
Pinang	166 495	—	—	4 564 847	—	—
Singapore	26 030 262	555 864	2 220 738	40 714 497	—	141 000
Fransch Indo-China	14 547 198	—	—	2 037 353	—	—
Hongkong	3 383 280	112 375	—	45 750 911	—	—
China (incl. Macao)	15 167 581	1 039 952	—	51 958 994	—	—
Wladiwostok	—	—	—	799 732	—	—
Japan (incl. Formosa)	79 878 613	—	—	45 076 371	—	—
Dalny	9 921 358	—	—	315 254	—	—
Korea	—	—	—	3 527 120	—	—
Philippijnen	439 453	—	—	1 020 448	—	—
Britsch Borneo	55	—	—	72 151	—	—
Portugeesch Timor	119 181	—	—	227 253	—	—
Australië	17 571 527	—	—	27 767 340	—	—
Polynesië	—	—	—	165 312	—	—
Nieuw-Zeeland	3 678	—	—	8 642 332	—	—
Elders	32 829	—	—	40 406	—	—
Totalen	f 609 469 501	f 2 548 914	f 13 862 699	f 839 703 314	f 4 219 700	f 147 026

b. Buitengewesten.

LANDEN OF PLAATSEN VAN HERKOMST OF BESTEMMING.	Waarde van den invoer. Goederen.	Waarde van den invoer. Ongemunt goud en zilver.	Waarde van den invoer. Speciën (gemunt goud en zilver).	Waarde van den uitvoer. Goederen.	Waarde van den uitvoer. Ongemunt goud en zilver.	Waarde van den uitvoer. Speciën (gemunt goud en zilver).
Nederland	f 54 305 139	f 1 800	f 443 000	f 128 464 703	f 1 769 000	—
Nederland (voor order)	—	—	—	14 772 544	—	—
Groot-Brittannië	35 607 516	—	360 000	27 273 389	1 586 694	—
Groot-Brittannië (voor order)	—	—	—	8 267 744	—	—
Duitschland	33 864 736	—	—	26 321 167	—	—
Duitschland (voor order)	—	—	—	759 371	—	—
Frankrijk	2 123 831	—	—	31 080 880	—	—
Frankrijk (voor order)	—	—	—	7 254 830	—	—
België	4 735 492	—	—	3 314 631	—	—
België (voor order)	—	—	—	1 607 378	—	—
Italië	4 237 579	—	—	4 128 613	—	—
Italië (voor order)	—	—	—	1 585 480	—	—
Oostenrijk	173 481	—	—	290	—	—
Hongarije	1 117	—	—	500	—	—
Tsjecho-Slovakije	82 576	—	—	38	—	—
Zwitserland	2 380 149	—	—	2 758	—	—
Spanje	41 757	—	—	1 154 249	—	—
Spanje (voor order)	—	—	—	640 070	—	—
Portugal	21 933	—	—	10 036	—	—
Denemarken	561 443	—	—	15 234 595	—	—
Noorwegen	296 137	—	—	1 251 009	—	—
Zweden	2 728 787	—	—	713 781	—	—
Finland	13 368	—	—	7 637	—	—
Polen	197	—	—	49 854	—	—

Z

LANDEN OF PLAATSEN VAN HERKOMST OF BESTEMMING.	Waarde van den invoer.			Waarde van den uitvoer.		
	Goederen.	Ongemunt goud en zilver.	Speciën (gemunt goud en zilver).	Goederen.	Ongemunt goud en zilver.	Speciën (gemunt goud en zilver).
Balkanstaten	f 4 500	—	—	f 221 157	—	—
Europeesch Turkije	—	—	—	23 688	—	—
Gibraltar, Malta en Cyprus . . .	—	—	—	8 910 630	—	—
Canada	1 683 650	—	—	26 868	—	—
Ver. Staten van Noord-Amerika .	23 363 348	—	f 600 000	105 820 988	—	—
Mexico en Centraal-Amerika . .	1 505	—	—	7 722	—	—
Zuid-Amerika	176 235	—	—	178 936	—	—
Overig Amerika	5 816	—	—	11 426	—	—
Algiers en Tunis	10 995	—	—	451 725	—	—
Egypte	419 652	—	—	133 421	—	—
Egypte (voor order)	—	—	—	115 699	—	—
Britsch Oost-Afrika	18 728	—	—	10 914	—	—
Portugeesch Oost-Afrika	—	—	—	169 655	—	—
Britsch Zuid-Afrika	—	—	—	897 727	—	—
Madagascar en Réunion	—	—	—	111 094	—	—
Fransch West-Afrika	—	—	—	9 039	—	—
Britsch West-Afrika	—	—	—	117 950	—	—
Spaansch West-Afrika	—	—	—	7 660	—	—
Marokko	—	—	—	28 650	—	—
Aziatisch Turkije	—	—	—	2 975	—	—
Arabië	2 943	—	—	7 590	—	—
Aden	—	—	—	437 306	—	—
Mesopotamië	1 332	—	—	333	—	—
Britsch-Indië	18 573 158	—	—	4 910 902	—	—
Siam	5 266 261	—	—	741 896	—	—
Britsch-Malaya	1 732 412	—	—	3 032 072	—	—
Pinang	17 601 991	f 372 021	28 438	18 120 657	—	—
Singapore	84 392 014	671 588	203 451	263 414 642	—	f 26 400
Fransch Indo-China	8 946 435	—	—	1 276 809	—	—
Hongkong	2 892 988	—	—	4 790 780	—	—
China (incl. Macao)	3 702 523	237 007	—	8 530 415	—	—
Wladiwostok	485	—	—	1 128	—	—
Japan (incl. Formosa)	13 803 385	—	—	12 101 159	—	—
Dalny	8 996	—	—	25 320	—	—
Philippijnen	219 910	—	—	4 961 691	—	—
Britsch Borneo	636 036	—	—	280 313	—	—
Portugeesch Timor	1 652 831	—	—	223 059	—	—
Australië	8 370 573	—	—	13 452 883	—	984
Polynesië	132	—	—	16 226	—	—
Nieuw-Zeeland	6 234	—	—	720 793	—	—
Elders	4 219 231	—	—	8 677 721	—	—
Totalen *c*) . . .	f 338 889 537	f 1 282 416	f 1 634 889	f 736 877 166	f 3 355 694	f 27 384

c) De cijfers per gewest waren als volgt:

	Invoerwaarde.	Uitvoerwaarde.
Oostkust van Sumatra	f 112 054 332	f 242 861 015
Atjeh en onderhoorigheden (met uitzondering van de vrijhaven Sabang)	11 371 771	15 095 515
Tapanoeli	4 036 266	11 014 998
Sumatra's Westkust	22 870 413	30 006 495
Indragiri	5 425 350	15 850 174
Djambi	7 578 075	17 849 588
Palembang	39 013 838	71 142 694
Lampoengsche Districten	1 904 816	19 681 051
Benkoelen	2 876 766	6 873 022
Bangka en onderhoorigheden	9 390 821	25 759 908
Billiton	7 450 191	31 376 321
Westerafdeeling van Borneo	20 889 026	39 382 351
Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo	34 852 315	115 316 781
Celebes en onderhoorigheden	26 796 905	43 022 721
Manado	f 14 488 991	f 26 574 612
Molukken	4 414 332	5 181 092
Timor en onderhoorigheden	351 238	71 847
Bali en Lombok	3 397 494	11 621 152
Riouw en onderhoorigheden	9 726 597	8 195 829
Totalen Buitengewesten	f 338 889 537	f 736 877 166
„ Java en Madoera	609 469 501	839 703 314
Algemeene totalen	f 948 359 038	f 1 576 580 480

Bij deze gewestelijke splitsing dient in het oog gehouden, dat onder den in- en uitvoer wordt verstaan: *a.* voor zooveel betreft de eilanden in de residentie Riouw en onderhoorigheden (vrijgebied) de algemeene in- en uitvoer, en *b.* voor zooveel betreft het Nederlandsch-Indisch tolgebied de bijzondere in- en uitvoer.

LANDEN OF PLAATSEN VAN HERKOMST OF BESTEMMING.	Waarde van den invoer.			Waarde van den uitvoer.		
	Goederen.	Ongemunt goud en zilver.	Speciën (gemunt goud en zilver).	Goederen.	Ongemunt goud en zilver.	Speciën (gemunt goud en zilver).

Voor rekening van het Gouvernement.

a. Java en Madoera.

Nederland	f 21 227 827	—	f 5 200 000	f 219 595	—	f 1 640 000
Groot-Brittannië	597 575	—	—	52 428	—	—
Duitschland	1 247 872	—	—	1 500	—	—
Frankrijk	50 474	—	—	250	—	—
België	879 688	—	—	58	—	—
Italië	6 984	—	—	—	—	—
Zwitserland	2 107	—	—	20	—	—
Denemarken	13 500	—	—	—	—	—
Noorwegen	20 820	—	—	87 458	—	—
Zweden	13 235	—	—	196	—	—
Ver. Staten van Noord-Amerika	299 614	—	—	1 007	—	—
Nederlandsch West-Indië	—	—	—	3 891	—	—
Unie van Zuid-Afrika	202 623	—	—	—	—	—
Perzië	617 850	—	—	—	—	—
Britsch-Indië	2 684 368	—	—	—	—	—
Siam	14 079	—	—	150	—	—
Singapore	2 983	—	—	8 638	—	—
Australië	140 581	—	—	—	—	—
Elders	1 034	—	—	386	—	3 495
Totalen	f 28 023 214	—	f 5 200 000	f 375 577	—	f 1 643 495

b. Buitengewesten.

Nederland	f 3 839 084	—	—	f 45 993	—	—
Groot-Brittannië	216 959	—	—	—	—	—
Duitschland	505 211	—	—	—	—	—
Frankrijk	65 092	—	—	—	—	—
België	402 383	—	—	—	—	—
Zwitserland	3 855	—	—	—	—	—
Denemarken	1 927	—	—	—	—	—
Zweden	4 312	—	—	—	—	—
Ver. Staten van Noord-Amerika	166 600	—	—	—	—	—
Britsch-Indië	2 788	—	—	—	—	—
Singapore	270 403	—	—	125	—	—
Elders	2 264	—	—	23 200	—	—
Totalen	f 5 480 878	—	—	f 69 318	—	—

Z

2°. Waarde der ingevoerde goederen.

BENAMING DER GOEDEREN.	Ingevoerd uit: Nederland.	Ingevoerd uit: andere landen.	Totaal.
Voor rekening van particulieren.			
a. Java en Madoera.			
Aanstekers (inclusief vuursteentjes)	f 1 198	f 13 353	f 14 551
Aardewerk (alle soorten)	544 534	6 759 228	7 303 762
Aardolieproducten (kerosine)	—	1 488 920	1 488 920
Id. (paraffine)	709	258 290	258 999
Id. (smeeroliën)	9 109	2 318 191	2 327 300
Alpaca-, nieuwzilver, nikkel	245 246	540 110	785 356
Aluminium en -waren	164 147	1 127 800	1 291 947
Aluin	16 477	109 011	125 488
Ammunitie n. a. g.	11 036	162 378	173 414
Automobielen	333 436	24 377 667	24 711 103
Automobielbanden	4 393	7 759 490	7 763 883
Automobiel-onderdeelen	97 148	2 590 454	2 687 602
Azijn en azijn-essence	113 712	11 929	125 641
Bier	1 235 311	3 408 556	4 643 867
Blik en blikwerk	744 103	6 653 244	7 397 347
Boeken	1 733 360	736 541	2 469 901
Borstelmakerswerk	30 119	245 855	275 974
Buskruit	19 260	12 363	31 623
Calcium-carbid	88 871	234 904	323 775
Caustic-soda	31 785	792 348	824 133
Cement	71 223	3 190 344	3 261 567
Dakbedekking (asbest-, cement-, enz.)	85 856	369 543	455 399
Dynamiet en andere ontplofbare stoffen	29 402	143 625	173 027
Eetwaren (biscuits en brood)	973 646	1 815 192	2 788 838
Id. (boter)	611 610	5 400 168	6 011 778
Id. (ghie)	4	181 780	181 784
Id. (hammen)	179 268	462 139	641 407
Id. (kaas)	870 835	35 669	906 504
Id. (melk)	1 242 840	2 453 425	3 696 265
Id. (visch)	318 209	15 052 690	15 370 899
Id. (vleesch)	994 080	793 220	1 787 300
Id. (vruchten)	315 721	1 991 367	2 307 088
Id. (alle andere soorten)	2 502 093	6 115 788	8 617 881
Electrische toestellen en onderdeelen	1 466 757	3 225 169	4 691 926
Garens	300 925	5 522 598	5 823 523
Gedistilleerd (brandewijn en cognac)	57 971	635 661	693 632
Id. (jenever)	632 099	15 809	647 908
Id. (dranken n. a. g.)	102 257	159 376	261 633
Id. (reukwerken)	166 036	1 033 764	1 199 800
Id. (whisky)	1 382	687 199	688 581
Id. (alle andere soorten)	224 476	167 206	391 682
Geneesmiddelen (zonder gedistilleerd bereid) en alle soorten chemicaliën n. a. g.	f 1 760 271	f 6 997 324	f 8 757 595
Glas (venster-)	10 905	468 781	479 686
Glaswerk (dakpannen)	11 413	54 882	66 295
Id. (lampeglazen)	5 075	302 816	307 891
Id. (stopflesschen)	2 451	960 933	963 384
Glas en glaswerk (alle andere soorten)	419 923	2 799 386	3 219 309
Gloeikousjes	4 084	140 480	144 564
Gloeilampen (-peren)	1 262 130	318 853	1 580 983
Goud-, platina- en zilverwerk	97 411	72 951	170 362
Gummiwaren en gummirijtuigbanden	63 811	1 135 901	1 199 712
Hars	9 132	1 888 828	1 897 960
Hout (scheepsbouw- en timmer-)	13 813	20 363	34 176
Id. (ander) en houtwerk	162 505	2 693 615	2 856 120
IJzer en staal (staven, bladen en platen)	1 584 907	7 783 607	9 368 514
Id. (spoorstaven, enz.)	843 847	1 175 957	2 019 804
Id. (bruggen en gedeelten daarvan)	21 574	77 228	98 802
Id. (dakbedekking en goten)	29 474	122 937	152 411
Id. (gegalvaniseerd dakijzer)	111 417	4 385 016	4 496 433
Id. (buizen en pijpen)	1 005 185	4 716 372	5 721 557
Id. (draad en kabels voor electrische geleidingen, alle soorten)	12 065	24 712	36 777
Id. (alle andere soorten)	645 102	1 366 801	2 011 903
IJzervitriool	192	30 353	30 545
IJzerwerk (spijkers)	9 661	92 680	102 341
Id. (draadnagels)	450 002	1 014 191	1 464 193
Id. (casserollen en kookpotten)	219 662	478 381	698 043
Id. (gegoten Europeesche pannen)	324 300	295 529	619 829
Id. (assen)	19 009	188 809	207 818
Id. (alle andere soorten)	3 274 211	7 281 726	10 555 937
Instrumenten (muziek-)	142 570	3 045 001	3 187 571
Id. (andere)	139 896	332 117	472 013
Juweelen	3 000	5 631	8 651
Kaarsen	3 616	31 377	34 993
Katjang kedelé (sojaboonen)	—	9 577 985	9 577 985
Kleederen	1 168 277	5 830 407	6 998 684
Koffermakerswerk (niet van leder, hout of staal)	9 511	172 912	182 423
Koffie	34 617	17 497	52 114
Kolen (steen-) en cokes	63 091	2 064 179	2 127 270
Koolspitsen	585	10 694	11 279

BENAMING DER GOEDEREN.	Ingevoerd uit:		Totaal.
	Nederland.	andere landen.	
Koper in bladen	f 222 127	f 857 081	f 1 079 208
Koper (ander) en koperwerk	1 830 261	3 537 501	5 367 762
Kopervitriool	829	143 953	144 782
Kramerij (alle soorten) .	890 097	6 431 694	7 321 791
Kruiden en specerijen . .	36 223	1 550 892	1 587 115
Kurken	31 622	53 696	85 318
Lampen	278 655	2 056 356	2 335 011
Leder en lederwerk . . .	371 922	2 878 974	3 250 896
Lood (ruw en bewerkt) .	57 929	464 777	522 706
Lucifers (alle soorten) . .	967	4 849 450	4 850 417
Machines en werktuigen (voor suikerfabrieken) .	7 158 815	3 150 817	10 309 632
Id. (alle andere soorten)	9 493 006	19 618 864	29 111 870
Manufacturen (katoenen) (ruwe ongebleekte) . .	590 097	11 103 298	11 693 395
Id. (id.) (gebleekte) . . .	30 771 936	38 538 476	69 310 412
Id. (id.) (geverfde of gedr. en bontgeweven) .	5 195 368	49 024 796	54 220 164
Id. (wollen en halfwollen)	449 999	2 207 905	2 657 904
Id. (zijden en halfzijden)	169 736	3 674 741	3 844 477
Id. (zakken)	80	21 463 171	21 463 251
Id. (andere) (inclusief wasdoek)	4 156 442	12 064 470	16 220 912
Marmer in bladen . . .	887	163 008	163 895
Matten, matwerk en ander plantaardig vlechtwerk	1 773	141 524	143 297
Meel	60 903	8 271 591	8 332 494
Messenmakerswerk . . .	99 894	514 500	614 394
Mest	311 374	2 011 203	2 322 577
Meubelen en schilderijen .	180 969	519 938	700 907
Mineraalwater	8 589	196 311	204 900
Modewaren	416 889	5 979 816	6 396 705
Naaimachines en onderdeelen	27 472	2 077 372	2 104 844
Nagelen	117	2 583 289	2 583 406
Olie (vette-, plantaardige-, lijn-)	673 211	87 462	760 673
Id. (andere)	271 825	104 879	376 704
Paarden	—	20 900	20 900
Papier en papierwerk . .	3 714 301	8 996 004	12 710 305
Pennemessen	70 813	192 412	263 225
Photographietoestellen en onderdeelen	49 710	455 689	505 399
Potlooden	34 958	277 603	312 561
Reukwerken (niet met gedistilleerd bereid) . . .	307 001	1 816 741	2 123 742
Rijst (Siam-)	—	8 824 886	8 824 886
Id. (Saigon-)	—	14 532 450	14 532 450
Id. (Britsch-Indische) .	—	810 252	810 252
Id. (andere)	—	2 345 226	2 345 226
Rijtuigen en onderdeelen .	80 054	278 619	358 673
Rijwielen en onderdeelen .	1 771 589	5 468 003	7 239 592
Rijwielbanden	394 934	1 290 891	1 685 825
Salpeter	4 196	19 386	23 582

BENAMING DER GOEDEREN.	Ingevoerd uit:		Totaal.
	Nederland.	andere landen.	
Scharen (geen ambachts- of landbouwgereedschap) .	f 20 762	f 107 838	f 128 600
Schoenmakerswerk . . .	174 511	417 169	591 680
Schrijf- en teekenbehoeften	142 732	301 269	444 001
Schrijf- en rekenmachines	36 216	970 328	1 006 544
Speelkaarten (Europeesche)	22 794	86 487	109 281
Id. (Chineesche) . . .	11 405	553 885	565 290
Spoorwegmaterieel (rollend)	1 316 842	1 512 325	2 829 167
Steen (bewerkte en onbewerkte)	20 980	181 393	202 373
Steenen (vuurvaste) . . .	185 441	101 175	286 616
Tabak (sigaren)	1 492 255	90 072	1 582 327
Id. (sigaretten)	81 269	4 391 190	4 472 459
Id. (alle andere soorten)	2 572 360	8 662 664	11 235 024
Teer (Zweedsche) en koolteer	6 064	203 596	209 660
Tegels	119 474	332 835	452 309
Thee	—	9 548 737	9 548 737
Tin en tinwerk	42 190	386 409	428 599
Touw en touwwerk . . .	270 000	462 445	732 445
Uurwerken	216 533	1 363 598	1 580 131
Vaartuigen	465 784	97 610	563 394
Vaat- en kuipwerk (leggers)	61 599	—	61 599
Vee	6 400	119 280	125 680
Veevoeder	30 402	48 922	79 324
Verfwaren (inclusief terpentijn)	1 430 494	6 286 705	7 717 199
Verf- en looistoffen (ruwe)	65	2 732	2 797
Vet (niet eetbaar) . . .	11 206	58 944	70 150
Vuurwapens	4 266	146 833	151 099
Vuurwerk	1 867	1 844 375	1 846 242
Was (mineraal-) (uitgezonderd paraffine)	2 809	23 249	26 058
Id. (andere)	2 070	106 112	108 182
Wijn (mousseerende) . .	100 484	523 760	624 244
Id. (afgetapt)	532 671	757 785	1 290 456
Id. (op fust)	86 899	281 624	368 523
Zadelmakerswerk	1 547	18 774	20 321
Zaden (landbouw-) . . .	713	126 245	126 958
Id. (andere)	2 941	505 084	508 025
Zeep (toilet-)	179 211	1 166 022	1 345 233
Id. (andere)	149 467	1 402 847	1 552 314
Zemelen	66	11 923	11 989
Zink en zinkwerk . . .	23 061	139 156	162 217
Zinkwit	75 753	310 216	385 969
Zout	34 013	19 886	53 899
Zwavel	399	868 905	869 304
Zwavelzuur (ruw) . . .	140 482	52 262	192 744
Id. (ammoniak) .	5 271 601	12 764 707	18 036 308
Zijde (ruwe)	—	146 462	146 462
Diversen	1 525 220	5 714 996	7 240 216
Totalen voor Java en Madoera	f117 570 227	f491 899 274	f609 469 501

BENAMING DER GOEDEREN.	Ingevoerd uit:		Totaal.
	Nederland.	andere landen.	
b. Buitengewesten.			
Aardewerk (alle soorten)	f 448 320	f 2 233 035	f 2 681 355
Aardolieproducten (kerosine)	—	2 466 426	2 466 426
Id. (benzine en gasoline)	—	3 296 559	3 296 559
Id. (vloeibare brandstof en ruwe petroleum)	—	217 561	217 561
Id. (paraffine)	220	14 844	15 064
Aluin	29 020	541 748	570 768
Ammunitie n. a. g.	12 759	60 125	72 884
Atappen en kadjangmatten	—	9 803	9 803
Automobielen	160 297	3 898 372	4 058 669
Automobielbanden	1 213	1 693 527	1 694 740
Automobiel-onderdeelen	41 889	1 342 645	1 384 534
Azijn en azijn-essence	141 700	72 802	214 502
Bier	500 335	4 366 657	4 866 992
Blik en blikwerk	95 519	5 060 188	5 155 707
Boeken	133 814	242 282	376 096
Borstelmakerswerk	13 023	120 504	133 527
Buskruit (inclusief mijnkruit)	1 500	40 148	41 648
Calcium-carbid	63 863	61 954	125 817
Caustic-soda	180	384 887	385 067
Cement	254 033	1 669 313	1 923 346
Dakbedekking	87 653	175 775	263 428
Dynamiet en andere ontplofbare stoffen	85 317	395 694	481 011
Eetwaren (biscuits en brood)	661 987	1 837 525	2 499 512
Id. (boter)	337 218	1 776 380	2 113 598
Id. (ghie)	—	277 073	277 073
Id. (hammen)	33 271	158 499	191 770
Id. (kaas)	238 065	24 772	262 837
Id. (melk)	2 110 914	3 539 453	5 650 367
Id. (visch)	104 720	5 009 530	5 114 250
Id. (vleesch)	364 677	827 811	1 192 488
Id. (vruchten)	88 113	1 776 272	1 864 385
Id. (alle andere soorten)	1 147 310	9 158 241	10 305 551
Electrische toestellen en onderdeelen	676 350	1 042 903	1 719 253
Garens	613 591	6 060 063	6 673 654
Gedistilleerd (brandewijn en cognac)	89 024	1 013 894	1 102 918
Id. (jenever)	385 649	14 232	399 881
Id. (dranken)	40 267	454 925	495 192
Id. (reukwerken)	122 238	438 439	560 677
Id. (whisky)	3 312	273 579	276 891
Id. (alle andere soorten)	54 850	90 354	145 204
Geneesmiddelen (zonder gedistilleerd bereid) en alle soorten chemicaliën	678 274	3 602 695	4 280 969
Glas (venster-)	8 042	167 768	175 810
Glaswerk (lampeglazen)	1 470	137 497	138 967
Id. (stopflesschen)	519	218 402	218 921
Glas en glaswerk (alle andere soorten)	134 502	762 858	897 360
Goud (blad-)	—	f 50 099	f 50 099
Goud-, platina en zilverwerk	f 17 952	7 068	25 020
Hars	2 449	80 992	83 441
Hout (scheepsbouw- en timmer-)	15 352	695 925	711 277
Id. (ander) en houtwerk	265 103	3 488 395	3 753 498
Huiden	3 373	39 216	42 589
IJzer en staal (staven, bladen en platen)	518 874	2 129 904	2 648 778
Id. (spoorstaven)	724 825	583 190	1 308 015
Id. (bruggen en gedeelten daarvan)	397 870	172 253	570 123
Id. (gegalvaniseerd dakijzer)	163 046	6 447 774	6 610 820
Id. (dakbedekking en goten)	26 510	322 133	348 643
Id. (buizen en pijpen)	865 916	4 461 544	5 327 460
Id. (draad en kabels voor electrische geleidingen)	2 092	12 196	14 288
Id. (alle andere soorten)	288 263	1 019 300	1 307 563
IJzerwerk (spijkers)	4 347	53 113	57 460
Id. (draadnagels)	236 140	715 503	951 643
Id. (casserollen)	79 799	188 493	268 292
Id. (gegoten Europeesche pannen en kookpotten)	304 718	414 987	719 705
Id. (assen)	3 803	31 514	35 317
Id. (alle andere soorten)	3 458 259	5 202 857	8 661 116
Instrumenten (muziek-)	88 442	815 491	903 933
Id. (andere)	88 021	136 334	224 355
Kaarsen	3 243	67 905	71 148
Kalk	25	33 474	33 499
Kapok	—	80 162	80 162
Katjang kedelé (sojaboonen)	—	634 692	634 692
Kleederen	102 806	2 805 094	2 907 900
Koffermakerswerk (niet van leder, hout of staal)	4 624	176 892	181 516
Koffie	12 047	1 705 737	1 717 784
Kolen (steen-) en cokes	18 623	222 141	240 764
Koper in bladen	11 706	95 559	107 265
Id. (ander) en koperwerk n. a. g.	803 316	1 022 162	1 825 478
Kopervitriool	8	5 014	5 022
Kramerij van alle soorten	295 519	1 880 434	2 175 953
Kurken	10 638	10 021	20 659
Lampen	126 071	1 088 495	1 214 566
Leder en lederwerk	143 973	539 750	683 723
Lombok	—	167 192	167 192
Lood (ruw en bewerkt)	50 187	317 810	367 997
Lucifers (alle soorten)	65 404	2 936 473	3 001 877
Machines en werktuigen (alle soorten)	8 974 060	20 958 880	29 932 940
Manufacturen (katoenen) (ruwe ongebleekte)	288 895	1 513 602	1 802 497
Id. (id.) (gebleekte)	4 376 182	9 343 898	13 720 080
Id. (id.) (geverfde of gedrukte en bontgeweven)	4 390 638	21 393 503	25 784 141

BENAMING DER GOEDEREN.	Ingevoerd uit: Nederland.	Ingevoerd uit: andere landen.	Totaal.
Manufacturen (wollen en halfwollen)	f 87 495	f 620 889	f 708 384
Id. (zijden en halfzijden)	182 064	3 542 672	3 724 736
Id. (zakken)	6 700	2 995 611	3 002 311
Id. (andere)	1 206 353	4 694 007	5 900 360
Marmer in bladen	505	1 022	1 527
Matten, matwerk en ander plantaardig vlechtwerk	2 311	566 129	568 440
Meel	15 982	5 617 937	5 633 919
Messenmakerswerk	179 279	284 764	464 043
Mest	1 351 280	2 464 316	3 815 596
Meubelen	76 801	1 003 406	1 080 207
Mineraalwater	138 563	352 835	491 398
Modewaren	126 179	2 899 447	3 025 626
Naaimachines en onderdeelen	13 184	1 552 298	1 565 482
Nagelen	—	15 156	15 156
Olie (aetherische)	35 888	12 734	48 622
Id. (katjang-)	—	477 132	477 132
Id. (klapper-)	—	2 320 945	2 320 945
Id. (lijn-)	334 343	110 884	445 227
Id. (andere vette, plantaardige)	135 399	117 216	252 615
Paarden	—	10 800	10 800
Papier en papierwerk	768 928	2 395 672	3 164 600
Pennemessen	16 775	51 422	68 197
Photographietoestellen en onderdeelen	7 786	86 860	94 646
Potlooden	18 035	62 891	80 926
Reukwerken, reukstoffen en schoonheidsmiddelen (niet met gedistilleerd bereid)	30 313	674 637	704 950
Rijst (Siam-)	—	22 325 496	22 325 496
Id. (Saigon-)	—	10 119 504	10 119 504
Id. (Britsch-Indische)	—	22 166 110	22 166 110
Id. (andere)	—	1 774 011	1 774 011
Rijtuigen en onderdeelen	15 580	106 825	122 405
Rijwielbanden	120 693	362 189	482 882
Rijwielen en onderdeelen	389 471	1 684 166	2 073 637
Salpeter (geen mest)	102	2 366	2 468
Scharen (geen ambachts- of landbouwgereedschap)	18 842	36 154	54 996
Schelpen	—	20 230	20 230
Schoenmakerswerk	29 142	310 472	339 614
Schrijf- en teekenbehoeften	45 960	56 594	102 554
Schrijf- en rekenmachines	23 239	108 103	131 342
Speelkaarten (Europeesche)	19 323	74 050	93 373
Id. (Chineesche)	14 467	217 009	231 476
Spoorwegmaterieel (rollend)	982 335	767 399	1 749 734
Steen (bewerkte en onbewerkte)	10 786	223 222	234 008
Steenen (vuurvaste)	127 985	54 397	182 382

BENAMING DER GOEDEREN.	Ingevoerd uit: Nederland.	Ingevoerd uit: andere landen.	Totaal.
Suiker	f 910	f 625 783	f 626 693
Tabak (sigaren)	587 103	195 847	782 950
Id. (sigaretten)	42 119	6 298 322	6 340 441
Id. (alle andere soorten)	6 781 992	2 440 993	9 222 985
Teer (Zweedsche) en koolteer	9 065	67 741	76 806
Tegels (vloer-)	5 483	68 483	73 966
Thee	—	821 744	821 744
Tin en tinwerk	6 070	292 532	298 602
Touw en touwwerk	130 441	1 202 345	1 332 786
Uurwerken	43 070	323 154	366 224
Vaartuigen	334 534	209 291	543 825
Vee	—	101 437	101 437
Veevoeder (geen zemelen)	503	108 375	108 878
Verfwaren	588 833	688 311	1 277 144
Vet en smeer	49 926	44 198	94 124
Vuurwapens	8 463	23 816	32 279
Vuurwerk	350	1 175 750	1 176 100
Was (mineraal-) (uitgezonderd paraffine)	—	23 153	23 153
Id. (andere)	768	12 608	13 376
Wijn (mousseerende)	97 556	170 917	268 473
Id. (afgetapt)	434 003	326 437	760 440
Id. (op fust)	70 003	48 111	118 114
Zadelmakerswerk	1 441	4 740	6 181
Zaden (landbouw-)	155	557 885	558 040
Id. (andere)	2 379	717 817	720 196
Zeep (toilet-)	46 476	632 617	679 093
Id. (andere)	121 971	4 147 710	4 269 681
Zemelen	—	452 611	452 611
Zink en zinkwerk	22 318	115 748	138 066
Zinkwit	106 729	181 091	287 820
Zout	7 711	614 679	622 390
Zwavelzuur (ruw)	364 655	12 685	377 340
Zijde (ruwe)	—	601 745	601 745
Diversen	709 887	6 840 558	7 550 445
Totalen voor de Buitengewesten	f 54 305 139	f 284 584 398	f 338 889 537
Totalen voor Java en Madoera	117 570 227	491 899 274	609 469 501
Algemeene totalen	f 171 875 366	f 776 483 672	f 948 359 038

Voor rekening van het Gouvernement.

a. Java en Madoera.

Ammunitie	f 1 874 227	f 24 554	f 1 898 781
Bier	212 204	—	212 204
Blik en blikwerk	9 870	545	10 415
Boeken	245 911	201	246 112
Buskruit	496 672	1 511	498 183
Calcium-carbid	—	16 294	16 294
Cement	6 756	225	6 981

Z

BENAMING DER GOEDEREN.	Ingevoerd uit: Nederland.	andere landen.	Totaal.
Dynamiet en andere ontplofbare stoffen . . .	f 52 918	f 2 458	f 55 376
Eetwaren (boter)	129 071	—	129 071
Id. (vleesch).	60 686	2 450	63 136
Id. (andere)	106 819	14 575	121 394
Electrische toestellen . .	1 868 121	377 817	2 245 938
Garens	572 423	40 596	613 019
Gedistilleerd (alle soorten)	51 008	—	51 008
Geneesmiddelen en chemicaliën	413 602	6 788	420 390
Glas en glaswerk . . .	14 741	2 011	16 752
Hout en houtwerk . . .	34 387	897	35 284
IJzer en staal (staven, bladen en platen). . .	63 241	7 771	71 012
Id. (spoorstaven)	385 839	665 652	1 051 491
Id. (bruggen en gedeelten daarvan)	530 781	15 077	545 858
Id. (buizen en pijpen) . .	23 678	—	23 678
Id. (draad en kabels voor electrische geleidingen, alle soorten)	68 940	26 144	95 084
Id. (andere soorten) . . .	62 516	8 907	71 423
IJzerwerk (alle soorten) .	468 538	17 097	485 635
Instrumenten (mathematische, enz.)	202 556	4 765	207 321
Kleederen en modewaren.	338 685	90	338 775
Koper en koperwerk . .	433 843	535 060	968 903
Kramerij	81 495	8 900	90 395
Leder en lederwerk . . .	157 498	—	157 498
Lood (ruw en bewerkt) .	4 923	—	4 923
Machines en werktuigen .	963 806	248 090	1 211 896
Manufacturen (katoenen) (ruwe gebleekte) . . .	185 195	—	185 195
Id. (id.) (geverfde of gedrukte en bontgeweven)	415 110	538	415 648
Id. (wollen)	58 560	—	58 560
Id. (andere)	514 917	72	514 989
Meubelen	14 531	9 720	24 251
Olie (lijn-)	28 137	—	28 137
Id. (andere vette plantenolie)	713	—	713
Opium (ruwe)	3 408	3 284 430	3 287 838
Paarden	—	140 400	140 400
Papier en papierwerk . .	616 460	56 561	673 021
Schrijf- en teekenbehoeften	10 915	12 653	23 568
Spoorwegmaterieel (rollend)	4 461 265	614 442	5 075 707
Steen (alle soorten) . . .	5 515	—	5 515
Touw en touwwerk. . .	87 530	—	87 530
Vaartuigen	1 084 486	254 181	1 338 667
Verfwaren (verf- en looistoffen).	133 362	4 788	138 150
Vet (niet eetbaar). . . .	1 295	—	1 295
Vuurwapens	1 124 109	2 830	1 126 939
Zeep	698	33	731
Zink en zinkwerk . . .	f 12 313	—	f 12 313
Zinkwit	25 460	—	25 460
Diversen	2 508 093	f 386 264	2 894 357
Totalen voor Java en Madoera.	f21 227 827	f 6 795 387	f28 023 214

b. Buitengewesten.

BENAMING DER GOEDEREN.	Ingevoerd uit: Nederland.	andere landen.	Totaal.
Bier	f 57 833	—	f 57 833
Cement	897	f 2 068	2 965
Dynamiet en andere ontplofbare stoffen . . .	41 121	54 622	95 743
Electrische toestellen . .	347 603	63 118	410 721
Geneesmiddelen en chemicaliën	65 006	671	65 677
Glas en glaswerk . . .	1 436	378	1 814
IJzer en staal (staven, bladen en platen). . .	33 259	44 447	77 706
Id. (spoorstaven)	161 332	283 417	444 749
Id. (bruggen en gedeelten daarvan)	116 592	2 166	118 758
Id. (dakbedekking en goten)	20 570	13 738	34 308
Id. (buizen en pijpen) . .	229 120	78 146	307 266
Id. (draad en kabels voor electrische geleidingen)	3 049	—	3 049
Id. (andere soorten) . . .	14 258	6 405	20 663
IJzerwerk (alle soorten) .	95 684	8 980	104 664
Koper en koperwerk . .	91 670	36 391	128 061
Kramerij	4 480	501	4 981
Machines en werktuigen .	1 463 652	448 278	1 911 930
Manufacturen	13 571	1 166	14 737
Olie (lijn-)	9 635	—	9 635
Papier en papierwerk . .	6 835	136	6 971
Spoorwegmaterieel (rollend)	926 448	244 466	1 170 914
Verfwaren	6 185	1 367	7 552
Zink	3 495	4 490	7 985
Zinkwit	5 104	2 613	7 717
Zout	—	258 451	258 451
Diversen	120 249	85 779	206 028
Totalen voor de Buitengewesten	f 3 839 084	f 1 641 794	f 5 480 878
Totalen voor Java en Madoera.	21 227 827	6 795 387	28 023 214
Algemeene totalen . .	f25 066 911	f 8 437 181	f33 504 092

3°. Waarde der uitgevoerde goederen.

BENAMING DER GOEDEREN.	Uitgevoerd naar: Nederland.	Uitgevoerd naar: andere landen.	Totaal.
Voor rekening van particulieren.			
a. Java en Madoera.			
Akarwangi	f 550	f 10 949	f 11 499
Arachides (gepelde)	249 104	5 735 514	5 984 618
Id. (ongepelde)	30 937	888 766	919 703
Aardolieproducten (benzine en gasoline)	—	5 595 586	5 595 586
Id. (kerosine)	31	1 021 348	1 021 379
Id. (solar-, diesel- en dergelijke oliën)	289 734	207 196	496 930
Id. (vloeibare brandstof)	685 589	502 283	1 187 872
Id. (smeeroliën)	—	47 131	47 131
Id. (paraffine)	—	958 205	958 205
Beenderen	—	35 376	35 376
Drukwerk	57 735	55 009	112 744
Cacao	861 349	142 446	1 003 795
Caoutchouc (incl. lianenrubber)	8 469 858	75 304 439	83 774 297
Coca en cocabladeren	233 583	57 112	290 695
Copra	6 352 561	5 094 734	11 447 295
Damar	208 103	3 430 332	3 638 435
Djarakpitten	—	385 198	385 198
Eetwaren (visch)	2 341	31 570	33 911
Id. (vogelnestjes)	—	689 443	689 443
Id. (andere soorten)	57 378	2 290 158	2 347 536
Erts (mangaan-)	319 129	972 822	1 291 951
Foelie	47 614	12 782	60 396
Gambir	—	153	153
Gedistilleerd (arak)	161 869	35 032	196 901
Id. (spiritus)	1 177 395	2 094 691	3 272 086
Id. (alle andere soorten)	27 642	3 833	31 475
Geneesmiddelen en chemicaliën	8 725	360 494	369 219
Getahpertja	377 519	26 820	404 339
Goud- en zilverwerk	4 850	17 894	22 744
Hoeden (bamboe-)	4 545	2 040 349	2 044 894
Id. (pandan-)	30 056	5 542 336	5 572 392
Hout, dwarsliggers	83 347	65 838	149 185
Id. (scheepsbouw- en timmer-)	1 067 325	1 425 527	2 492 852
Huiden (buffel-)	2 071 180	774 022	2 845 202
Id. (koe-)	2 203 941	1 804 542	4 008 483
Id. (geite- en bokkevellen)	57 028	3 685 119	3 742 147
Id. (leguanenvellen)	24 671	387 537	412 208
Id. (andere soorten)	249 287	1 415 127	1 664 414
IJzer en staal en ijzer- en staalwerk (alle soorten)	91 929	617 394	709 323
Indigo	—	1 660	1 660
Kaneel en kaneelkassia	340	10 579	10 919
Kapok	5 647 747	13 083 039	18 730 786
Kapokpitten	—	859 387	859 387
Katjang idjo	36	209 697	209 733
Katoen (gezuiverde)	—	f 482 683	f 482 683
Id. (ruwe)	—	44 684	44 684
Kinabast	f 4 094 955	670 092	4 765 047
Kinine en kinoïdine	255 255	1 134 852	1 390 107
Kleederen	2 565	24 302	26 867
Koffie (gepelde)	5 092 868	30 134 900	35 227 768
Id. (in hoornschil en in bes)	54 000	7 579	61 579
Koper en koperwerk	113 252	254 207	367 459
Kramerij	3 473	25 415	28 888
Leder en lederwerk	31 290	204 775	236 065
Lombok	—	687 192	687 192
Lood (ruw)	200	11 493	11 693
Mais (gepelde)	5 321 604	4 614 440	9 936 044
Manufacturen (katoenen) (geverfde of gedrukte en bontgeweven)	7 123	4 047 980	4 055 103
Matten, matwerk en ander plantaardig vlechtwerk	2 632	261 699	264 331
Meel (tapioca-)	337 711	12 388 093	12 725 804
Meubelen	8 381	16 546	24 927
Muskaatnoten	199 941	71 138	271 079
Nagelen	4 534	17 037	21 571
Olie (aetherische)	136 104	2 310 500	2 446 604
Id. (klapper-)	643 160	14 939 618	15 582 778
Id. (vette, plantaardige en andere soorten)	148 391	3 525 741	3 674 132
Oliekoeken	1 153 275	5 285 899	6 439 174
Peper (staart-)	1 565	97 872	99 437
Id. (witte)	202 908	5 459 069	5 661 977
Id. (zwarte)	586 399	6 705 635	7 292 034
Pinangnoten	—	2 085 726	2 085 726
Pluimvee	3	244 874	244 877
Reukwerken (niet met gedistilleerd bereid)	—	7 210	7 210
Rijst (gepelde)	626 199	573 537	1 199 736
Rotting	1 740	14 616	16 356
Sago en sagomeel	—	800	800
Schelpen	—	22 638	22 638
Suiker (hoofdsuiker)	1 692 219	347 010 129	348 702 348
Id. (zak- en melasse)	509	20 586 423	20 586 932
Id. (andere soorten)	1 791	3 428 007	3 429 798
Id. (residu, melasse)	—	3 077 080	3 077 080
Tabak (sigaren en sigarett.)	5 674	234 578	240 252
Id. (bladtabak en krosok)	18 246 202	486 339	18 732 541
Id. (gekorven)	7 365	119 222	126 587
Tapioca (wortels)	1 514 523	13 291 171	14 805 694
Id. (paarl)	324 341	3 939 831	4 264 172
Id. (afval)	10 927	290 196	301 123
Id. (flake)	141 359	1 544 245	1 685 604
Thee	18 730 752	67 217 016	85 947 768

BENAMING DER GOEDEREN.	Uitgevoerd naar: Nederland.	Uitgevoerd naar: andere landen.	Totaal.
Tin	f24 738 469	f13 259 689	f 37 998 158
Touw en touwwerk	36	12 875	12 911
Vanille	35 885	52 926	88 811
Veevoeder (andere soorten)	25 187	367 249	392 436
Vezels	2 313 464	5 625 463	7 938 927
Vruchten (tamarinde)	3	329 306	329 309
Was (geen mineraalwas)	—	43	43
Zaden (sesam-)	88 712	760 205	848 917
Id. (andere soorten)	1 344	554 911	556 255
Zemelen	110 979	769 017	879 996
Zwam	—	1 416	1 416
Diversen	1 308 387	2 960 982	4 269 369
Totalen voor Java en en Madoera	f 119 482 684	f 720 220 630	f 839 703 314

b. Buitengewesten.

BENAMING DER GOEDEREN.	Uitgevoerd naar: Nederland.	Uitgevoerd naar: andere landen.	Totaal.
Aardolieproducten (kerosine)	f 358	f16 732 466	f 16 732 824
Id. (benzine en gasoline)	16	65 489 933	65 489 949
Id. (vloeibare brandstof en ruwe aardolie)	866 180	32 926 610	33 792 790
Id. (solar- en dieselolie)	316 473	5 535 164	5 851 637
Id. (smeeroliën)	2 274	3 663 452	3 665 726
Id. (paraffine)	23 920	6 889 654	6 913 574
Id. (turpine)	—	489 799	489 799
Agar agar	—	222 564	222 564
Arachides (gepelde)	3 854	350 701	354 555
Id. (ongepelde)	—	23 447	23 447
Beenderen	—	8 878	8 878
Balam- en soenteivruchten	—	275 708	275 708
Benzoë	37 061	1 274 297	1 311 358
Blik en blikwerk	—	10 989	10 989
Boeken en drukwerk	1 885	7 116	9 001
Cacao	8 876	63 385	72 261
Caoutchouc	8 215 697	186 060 255	194 275 952
Copal	781 696	3 993 586	4 775 282
Copra	26 655 576	68 388 398	95 043 974
Cutch (tannine)	—	10 603	10 603
Cubebe (staartpeper)	—	8 091	8 091
Damar	98 623	1 517 783	1 616 406
Drakenbloed	—	93 467	93 467
Eetwaren (tripang)	—	398 788	398 788
Id. (visch, gezouten of gedroogde)	—	1 053 090	1 053 090
Id. (visch, trassie)	—	462 467	462 467
Id. (visch, andere en vischkuit)	100	2 116 247	2 116 347
Id. (vogelnestjes)	—	164 417	164 417
Id. (andere)	6 193	1 765 113	1 771 306
Foelie	750 680	1 004 275	1 754 955
Gambir	1 120	1 401 733	1 402 853
Geneesmiddelen en chemicaliën	10	112 619	112 629
Getahpertja	46	2 027 571	2 027 617
Getahpertja (andere)	—	f 469 634	f 469 634
Goud- en zilvererts en goud- en zilverhoudende matten en slakken	—	15 562	15 562
Horens (buffel-)	f 5 587	11 663	17 250
Id. (herte-)	8	75 255	75 263
Hout (ebben-)	66 435	766 867	833 302
Id. (gahroe-)	—	24 260	24 260
Id. (sandel-)	1 224	330	1 554
Id. (wortel-)	17 501	2 634	20 135
Id. (scheepsbouw- en timmer-)	21 397	7 048 268	7 069 665
Id. (ander)	—	967 179	967 179
Houtwerk	836	23 787	24 623
Houtskolen	—	1 100 684	1 100 684
Huiden (buffel-)	658 436	463 082	1 121 518
Id. (koe-)	146 071	141 913	287 984
Id. (hertevellen)	1 269	56 841	58 110
Id. (andere soorten)	25 287	480 933	506 220
IJzer en staal en ijzer- en staalwerk (alle soorten)	100 826	1 007 808	1 108 634
Kamfer	54	14 147	14 201
Kaneel en kaneelkassia	284 155	531 763	815 918
Kapok	333 652	397 943	731 595
Katoen (gezuiverde)	15 130	122 352	137 482
Id. (ruwe)	—	192 841	192 841
Kassiavruchten	787	25 318	26 105
Kinabast	883 556	59 473	943 029
Kleederen	1 915	13 098	15 013
Koelit-bakau en -tengar	—	446 518	446 518
Koffie (gepelde)	10 314 167	35 392 324	45 706 491
Kolen (steen-)	688 313	4 925 479	5 613 792
Koper en koperwerk	2 911	33 623	36 534
Kramerij	280	11 014	11 294
Lood (bullion)	550	26 330	26 880
Mais (gepelde)	2 152 327	861 317	3 013 644
Manufacturen (katoenen) (geverfde of gedrukte en bontgeweven)	4 561	82 349	86 910
Matten, matwerk en ander plantaardig vlechtwerk	31 436	522 916	554 352
Meubelen	935	11 452	12 387
Muskaatnoten	615 911	2 621 747	3 237 658
Nagelen	119 356	197 581	316 937
Olie (kajapoetih-)	14 476	302 716	317 192
Id. (klapper-)	—	15 268	15 268
Id. (palmolie en palmpittenolie)	1 986 297	7 210 775	9 197 072
Id. (plantaardige, andere)	—	12 342	12 342
Oliekoeken	21 313	190 672	211 985
Paarden	—	1 340	1 340
Patchoulibladeren	—	260 472	260 472
Peper (witte)	35 618	11 096 435	11 132 053

BENAMING DER GOEDEREN.	Uitgevoerd naar: Nederland.	Uitgevoerd naar: andere landen.	Totaal.
Peper (zwarte).	f 291 485	f18 492 471	f 18 783 956
Pinangnoten	—	6 803 947	6 803 947
Rijst (gepelde)	235 698	80 276	315 974
Id. (ongepelde)	—	160 989	160 989
Rotting	440 664	7 159 782	7 600 446
Rottingstokken	20 095	95 412	115 507
Sago en sagomeel . . .	1 795	2 450 234	2 452 029
Schelpen (paarlemoer-) . .	40 300	799 612	839 912
Id. (Flores-)	204	64 297	64 501
Id. (Burgos-).	1 988	100 193	102 181
Id. (Troca-)	46	1 130 522	1 130 568
Id. (andere)	29	5 487	5 516
Schildpad	3 000	75 915	78 915
Tabak (sigaren en sigaretten)	453	14 434	14 887
Id. (bladtabak en krosok)	76 179 739	145 302	76 325 041
Id. (gekorven)	1 521	382 445	383 966
Tengkawangpitten . . .	5 512	861 854	867 366
Thee	5 474 641	6 787 509	12 262 150
Tin	109	13 824	13 933
Tinerts	57	49 628 757	49 628 814
Touwwerk	—	3 356	3 356
Vanille	108	—	108
Vee.	—	3 912 388	3 912 388
Vischafval	—	2 901	2 901
Vezels.	3 385 648	6 631 436	10 017 084
Vogelhuiden en gedeelten daarvan (ook de veeren)	28 193	14 397	42 590
Was	—	79 256	79 256
Zaden (sesam-).	—	144 039	144 039
Id. (andere).	697 510	473 864	1 171 374
Diversen	105 237	4 346 049	4 451 286
Totalen voor de Buitengewesten	f143 237 247	f 593 639 919	f 736 877 166
Totalen voor Java en Madoera.	119 482 684	720 220 630	839 703 314
Algemeene totalen . .	f262 719 931	f1 313 860 549	f1 576 580 480

Voor rekening van het Gouvernement.

a. Java en Madoera.

BENAMING DER GOEDEREN.	Uitgevoerd naar: Nederland.	Uitgevoerd naar: andere landen.	Totaal.
Cocabladeren	—	—	—
Kinabast.	—	—	—
Diversen	f 219 595	f 55 982	f 375 577
Totalen voor Java en Madoera.	f 219 595	f 55 982	f 375 577

b. Buitengewesten.

BENAMING DER GOEDEREN.	Uitgevoerd naar: Nederland.	Uitgevoerd naar: andere landen.	Totaal.
Steenkolen	f 28 548	f 23 200	f 51 748
Tinerts	—	—	—
Diversen	17 445	125	17 570
Totalen voor de Buitengewesten	f 45 993	f 23 325	f 69 318
Totalen voor Java en Madoera	219 595	55 982	375 577
Algemeene totalen . .	f 265 588	f 79 307	f 444 895

4°. In- en uitvoer voor particuliere rekening van goederen, waarvan in de handelsstatistiek der twee jaren voorafgaande aan het jaar 1926, nevens de waarde, tevens de hoeveelheden zijn opgegeven. *d)*

BENAMING DER GOEDEREN.	Eenheid.	INVOER. (Hoeveelheden in duizendtallen.)				
		1924.	1925.	1926.	1927.	1928.
Aardewerk (grof en fijn en porcelein) (borden)	dozijn.	1 812	2 990	2 416	2 708	3 309
Id. (id.) (kopjes en schoteltjes)	id.	1 248	1 682	1 159	1 681	1 781
Id. (id.) (spoelkommen)	id.	52	140	105	80	57
Aardolieproducten (kerosine) (lichtolie)	Liters.	41 000	39 543	51 865	53 936	51 455
Id. (benzine en gasoline)	id.	3 376	1 449	35 604	17 123	35 728
Id. (ruwe, onverwerkte) (petroleum en vloeibare brandstof)	id.	422	4 673	5 256	9 571	10 971
Id. (smeeroliën)	K.G.	8 499	6 699	9 350	*e)* 11 461	*e)* 12 830
Arachides (gepelde)	id.	110	103	161	151	*e)* 179
Id. (ongepelde)	id.	67	80	59	70	*e)* 193
Automobielen	stuks.	4	8	12	13	16
Azijn en azijn-essence	Liters.	543	685	774	699	828
Bier	id.	9 228	10 721	12 506	12 956	14 770
Cement	vaten.	310	519	757	939	1 134
Eetwaren (melk, gesteriliseerde)	Liters.	2 948	3 258	3 635	3 839	4 390
Gedistilleerd (arak)	id.	87	148	137	151	114
Id. (brandewijn en cognac)	id.	511	898	902	909	898
Id. (jenever)	id.	938	1 097	1 134	1 175	1 232
Id. (likeuren)	id.	90	195	189	260	75
Id. (reukwerken)	id.	109	238	198	209	221
Id. (rum)	id.	8	37	8	8	6
Id. (whisky)	id.	297	270	272	320	323
Id. (alle andere soorten)	Liters en K.G.	21	43	110	95	447
Glaswerk (dakpannen)	stuks.	328	357	296	602	451
Id. (lampeglazen)	dozijn.	598	1 145	615	710	950
Id. (stopflesschen)	id.	111	165	241	246	321
Hoeden (bamboe-)	stuks.	72	79	94	64	87
Huiden	K.G.	101	65	97	70	*e)* 128
IJzer en staal (gegalvaniseerd dakijzer)	id.	14 341	22 538	35 026	42 242	*e)* 50 484
IJzerblik	id.	32 301	29 527	39 923	36 549	*e)* 43 890
IJzerwerk (draadnagels)	vaten.	196	305	257	295	279
Id. (casserollen)	K.G.	357	509	839	751	*e)* 1 544
Id. (gegoten Europ. pannen)	id.	2 215	2 527	2 678	2 850	*e)* 3 501
Id. (assen)	stuks.	28	31	24	20	28
Kalimeststoffen	K.G.	12	277	30	35	*e)* 742
Kalk	id.	269	331	560	635	*e)* 519
Katjang kedelé	id.	81 762	73 421	88 364	86 200	*e)* 94 176
Klappers	stuks.	121	321	393	234	114
Kolen (steen-) en cokes	ton.	160	171	122	142	113
Koper (in bladen)	K.G.	674	989	896	988	*e)* 1 336
Kramerij (knoopen)	gros.	623	665	908	20 557	1 847
Lampen, olie-(petroleum-), hanglampen	dozijn.	31	44	37	48	48

d) Wanneer men in dit overzicht nihil-opgaven vindt, is dit nog geen bewijs, dat van het betrokken artikel geen in- of uitvoer heeft plaats gehad, maar leide men daaruit af, dat het artikel in de handelsstatistiek niet afzonderlijk is genoemd, of wel, dat de hoeveelheden te gering waren, om in dit overzicht te worden opgenomen.
Voorts zijn verscheidene artikelen, welke in vorige overzichten voorkwamen, thans gesupprimeerd moeten worden, aangezien het niet mogelijk was voor die artikelen totaalcijfers te verkrijgen, hetgeen zijn oorzaak vindt in het feit, dat bedoelde artikelen in de invoer-statistiek van Java en Madoera over 1926, 1927 en 1928 volgens andere hoeveelheidsmaatstaven werden gestatisticeerd dan in de invoer-statistiek der Buitengewesten.

e) Bruto-gewicht.

BENAMING DER GOEDEREN.	Eenheid.	INVOER. (Hoeveelheden in duizendtallen.)				
		1924.	1925.	1926.	1927.	1928.
Lampeglazen (mica-)	dozijn.	3	3	4	1	0,2
Lucifers (gewone houten)	gros doosjes.	3 684	4 320	4 666	5 240	5 476
Meel	K.G.	51 380	53 773	62 061	66 068	e) 73 665
Mineraalwater	kruiken of flesschen.	1 135	1 393	1 824	1 505	1 576
Naaimachines	stuks.	22	28	42	44	47
Nagelen	K.G.	839	1 374	1 971	3 053	e) 3 126
Olie (vette) (katjang-)	Liters.	766	664	798	886	898
Id. (id.) (klapper-)	id.	3 554	4 861	5 247	6 827	4 715
Id. (id.) (lijn-)	id.	1 753	2 177	2 062	2 420	2 693
Paarden	stuks.	0,1	—	—	0,1	0,1
Photographietoestellen	id.	5	7	8	13	12
Potlooden	gros.	88	95	65	69	103
Rijst (gepelde)	K.G.	451 183	533 875	630 333	468 170	e) 584 079
Id. (ongepelde)	id.	167	405	129	176	e) 351
Rijwielen	stuks.	30	58	61	49	56
Rotting	K.G.	87	92	147	125	e) 126
Schrijf- en rekenmachines	stuks.	4	4	6	8	8
Sigaren en sigaretten	K.G.	4 726	3 971	2 255	1 864	1 802
Speelkaarten (Europeesche)	spellen.	557	556	377	492	599
Suiker	K.G.	3 301	3 820	3 059	2 716	e) 3 422
Tabak (alle soorten)	id.	4 467	6 905	9 194	10 984	9 394
Tarwe	Liters.	10	—	—	e) 62	e) 20
Thee	K.G.	3 219	3 604	3 531	3 631	4 236
Tin	id.	—	134	290	173	e) 303
Vee (runderen)	stuks.	0,3	3	4	2	1
Id. (varkens)	id.	2	1	1	1	1
Verfwaren (terpentijn)	Liters.	40	32	25	40	35
Wijn (geen mousseerende)	id.	1 372	1 605	1 913	1 948	2 091
Zaad (sesam-)	K.G.	59	82	97	102	e) 190
Zemelen	id.	9 450	10 762	12 696	12 443	e) 11 381
Zout (ander dan tafel-)	id.	8 892	8 923	9 073	10 052	e) 11 115
Id. (voor nijverheidsdoeleinden)	id.	55	16	23	22	e) 6

BENAMING DER GOEDEREN.	Eenheid.	UITVOER. (Hoeveelheden in duizendtallen.)				
		1924.	1925.	1926.	1927.	1928.
Aardolieproducten (kerosine)	Liters.	218 227	280 215	f) 258 406	f) 287 065	f) 411 860
Id. (benzine en gasoline)	id.	658 597	740 554	f) 818 679	f) 958 015	f) 1 129 852
Id. (vloeibare brandstof)	id.	1 417 593	1 403 524	f) 1 300 276	f) 1 381 426	f) 1 685 244
Id. (smeeroliën)	K.G.	23 604	25 226	35 111	38 624	39 718
Id. (consistentvet)	id.	455	345	447	567	541
Id. (kaarsen)	id.	0,1	6	1	—	6
Id. (paraffine)	id.	35 021	39 593	43 822	40 312	47 921
Id. (asphalt)	id.	1 951	107	35	8	913
Id. (turpine)	Liters.	5 866	5 499	f) 5 497	f) 6 107	f) 8 164
Agar agar	K.G.	1 496	1 523	1 339	f) 1 066	f) 1 606
Akarwangi	id.	71	143	144	98	86
Arachides (gepelde)	id.	8 982	10 070	10 758	f) 14 482	f) 27 070
Id. (ongepelde)	id.	6 077	4 785	2 449	f) 4 076	f) 6 751
Balam- en soenteivruchten	id.	1	94	f) 27	1 351	1 840
Benzoë	id.	1 719	1 742	1 985	f) 1 933	f) 1 821
Bier	Liters.	4	4	f) 6	f) 23	f) 11
Cacao	K.G.	1 631	1 200	1 061	f) 983	f) 1 117
Cement	vaten.	11	78	f) 306	f) 43	f) 53
Coca	K.G.	1 118	1 002	1 091	f) 705	f) 412
Copal	id.	11 413	14 846	14 876	f) 15 759	f) 16 950
Copra	id.	343 685	351 010	376 882	f) 305 277	f) 440 851
Cubebe (staartpeper)	id.	222	271	304	f) 132	f) 92
Damar	id.	7 620	7 314	10 414	12 313	11 359
Djarakpitten	id.	2 000	937	2 796	6 367	f) 2 537
Drakenbloed	id.	89	22	62	f) 24	f) 37
Eetwaren (tripang)	id.	782	643	745	812	734
Id. (visch, gezouten of gedroogde)	id.	3 854	4 428	5 283	4 144	7 041
Id. (vischkuit)	id.	1	—	—	4	6
Foelie	id.	545	560	799	f) 680	f) 670
Gambir	id.	5 937	4 387	4 371	4 843	6 756
Gedistilleerd (arak)	Liters.	777	748	f) 763	f) 746	f) 444
Id. (spiritus)	id.	16 179	17 940	f) 17 504	f) 24 033	f) 25 165
Getahpertja	K.G.	1 465	1 665	2 995	3 873	3 766
Id. (andere)	id.	4 317	3 596	5 826	3 574	2 602
Gomelastiek	id.	182 349	242 197	f) 244 350	f) 285 314	f) 273 279
Hars	id.	6	6	560	147	24
Hoeden (bamboe-)	stuks.	3 634	2 977	f) 2 848	f) 3 535	f) 4 948
Id. (pandan-)	id.	8 680	11 110	f) 10 432	f) 13 181	f) 18 591
Horens (buffel-)	K.G.	47	48	30	43	70
Id. (herte-)	id.	93	58	95	82	78
Id. (runder-)	id.	5	—	1	—	—
Hout (ebben-)	id.	8 809	7 806	8 121	7 441	11 443
Id. (gahroe-)	id.	13	11	23	16	12
Id. (lakka-)	id.	249	58	11	—	43
Id. (sandel-)	id.	40	48	96	44	4
Id. (scheepsbouw- en timmer-djati-)	M³.	6	8	f) 15	f) 16	f) 22
Id. (wortel-)	K.G.	14	82	80	185	40
Houtskolen	id.	4 373	5 860	4 934	20 050	27 435
Huiden (buffel-)	id.	3 704	3 272	3 610	4 004	4 029
Id. (koe-)	id.	2 605	2 317	2 696	2 772	2 443

f) Netto-gewicht; de overige cijfers van 1926, 1927 en 1928 geven het bruto-gewicht aan.

BENAMING DER GOEDEREN.	Eenheid.	UITVOER. (Hoeveelheden in duizendtallen.)				
		1924.	1925.	1926.	1927.	1928.
Huiden (geite- en bokkevellen) . . .	K.G.	669	746	943	951	968
Id. (andere soorten)	id.	619	505	632	615	632
Ivoor	id.	0,5	—	—	—	0,5
Kalk	id.	5	2	10	9	4
Kamfer	id.	0,5	—	—	1	0,4
Kaneel	id.	89	47	3	2	3
Id. (kassia)	id.	3 202	2 684	1 769	3 908	2 450
Kapok	id.	16 528	17 946	18 027	19 769	19 738
Kapokpitten	id.	14 786	4 061	2 289	f) 11 083	f) 11 822
Kassiavruchten	id.	138	409	320	f) 761	f) 551
Katjang idjo	id.	494	494	173	366	1 251
Katoen	id.	2 704	2 397	2 023	2 506	f) 1 585
Katoenpitten	id.	56	28	262	25	283
Kinabast	id.	6 973	6 556	f) 6 851	f) 7 017	f) 7 885
Kinine	id.	238	180	f) 132	f) 75	f) 47
Klappers	stuks.	156	155	f) 207	f) 139	f) 57
Koelit-bakau en -tengar	K.G.	15 362	13 779	14 149	11 780	10 821
Koffie (gepelde)	id.	72 949	69 676	74 032	f) 84 385	f) 114 052
Id. (ongepelde)	id.	—	11	23	19	58
Id. (in bes)	id.	26	—	27	58	7
Kolapitten	id.	3	—	—	—	—
Kolen (steen-) en cokes	ton.	333	373	f) 538	553	611
Leder (zool-)	K.G.	106	44	89	61	78
Lombok	id.	1 082	729	1 551	f) 1 832	f) 2 179
Maïs (gepelde)	id.	129 589	84 074	68 175	f) 77 568	f) 215 919
Meel (tapioca-)	id.	71 127	89 468	82 645	f) 104 591	f) 126 923
Id. (ander)	id.	128	12	12	11	2
Nagelen	id.	66	39	271	f) 205	353
Noten (kemiri-)	id.	75	102	72	131	116
Id. (muskaat-)	id.	3 241	3 509	3 859	2 046	4 366
Id. (pinang-)	id.	36 912	37 344	39 208	f) 33 534	f) 45 958
Olie (aetherische) (citronella-)	id.	536	934	f) 1 197	f) 1 316	f) 1 141
Id. (id.) (kajapoetih-) . . .	id.	94	107	f) 120	f) 87	f) 132
Id. (id.) (andere)	id.	15	14	32	98	42
Id. (katjang-)	Liters.	97	832	f) 419	f) 930	f) 5 035
Id. (klapper-)	id.	7 961	10 400	f) 16 561	f) 9 666	f) 36 660
Oliekoeken	K.G.	26 478	41 266	47 974	64 938	79 208
Peper (gewone)	id.	41 519	28 958	24 494	f) 21 219	f) 24 229
Rijst (gepelde)	id.	39 934	30 518	42 126	14 060	10 704
Id. (ongepelde)	id.	559	850	1 865	883	1 574
Rotting	id.	52 005	51 478	44 303	52 629	49 084
Sago en sagomeel	id.	33 132	16 994	15 322	25 896	33 036
Schelpen (paarlemoer-)	id.	404	341	449	675	583
Id. (andere)	id.	2 388	2 329	1 912	1 863	2 117
Schildpad	id.	20	22	16	f) 8	f) 7
Sigaren en sigaretten	id.	12	6	88	284	128
Suiker (hoofd-)	id.	1 817 770	1 971 450	1 653 302	1 924 413	f) 2 374 890
Id. (zak-)	id.	45 048	76 600	70 615	f) 77 402	f) 159 695
Id. (melasse) (suikerresidu) . . .	id.	103 684	211 769	264 102	f) 302 792	f) 462 967
Id. (andere soorten) (incl. goela mangkok)	id.	15 690	19 652	13 263	20 799	31 445

BENAMING DER GOEDEREN.	Eenheid.	UITVOER. (Hoeveelheden in duizendtallen.)				
		1924.	1925.	1926.	1927.	1928.
Tabak (voor de Europeesche markt) (bladtabak en krosok)	K.G.	68 831	91 920	73 813	f) 76 720	f) 69 912
Id. (voor de Inlandsche markt) (gekorven)	id.	709	677	672	f) 588	f) 600
Tapioca-afval	id.	4 496	3 477	3 928	3 884	10 222
Tapioca (flake)	id.	9 038	5 513	5 032	f) 5 005	f) 10 339
Id. (geparelde)	id.	16 564	13 468	12 899	f) 13 263	f) 26 652
Tapiocawortels	id.	50 191	52 505	51 257	f) 118 700	f) 330 496
Tengkawangpitten	id.	5 544	3 551	4 445	443	3 420
Tengkawangvet	id.	—	—	—	—	—
Thee	id.	55 923	50 189	f) 61 700	f) 65 623	f) 69 668
Tin	id.	15 739	14 727	16 653	15 822	14 187
Tinerts	id.	16 898	15 111	14 536	17 329	28 424
Vanille	id.	12	16	f) 3	f) 6	f) 10
Vee (varkens)	stuks.	94	50	f) 115	f) 104	f) 129
Veevoeder, ander dan molascuit, oliekoeken en zemelen	K.G.	6 037	3 251	973	933	5 563
Vezels (uitgezonderd katoen en kapok)	id.	32 090	35 296	39 028	47 731	52 344
Vogelhuiden (geheele)	stuks.	59	29	1	1	1
Was (andere dan minerale)	K.G.	77	30	29	55	52
Zaden (sesam-)	id.	4 512	2 557	3 497	f) 7 369	f) 4 763
Zemelen	id.	13 196	10 969	6 126	15 721	20 755
Zwam	id.	20	9	14	3	17
Zwavel	id.	10	—	1	1	3

Bijlage **AA.**

(Zie hoofdstuk P, afd. II, van het verslag.)

OVERZICHT

van de uitkomsten der spoor- en tramwegexploitatie in Nederlandsch-Indië over 1928.

Statistieke gegevens betreffende de spoorwegen in Nederlandsch-Indië.	STAATSSPOOR- EN	
	Lijnen op Java (normaal-spoor).	Lijn ter Sumatra's Westkust.
Spoorwijdte (in Meters)	1.067	1.067
A. Algemeene zaken.		
Geëxploiteerde lengte in K.M. einde 1928	2 802	284
Gemiddeld geëxploiteerde lengte in K.M. over het geheele jaar	2 784	284
Aanlegkapitaal einde 1928	f 454 499 000,—	f 37 751 000,—
„ per K.M.	„ 162 000,—	„ 133 000,—
Bruto-ontvangst	„ 67 342 696,—	„ 4 676 147,—
Exploitatie-kosten (met inbegrip van de vernieuwingen en herstel van buitengewone schade)	„ 44 715 287,—	„ 3 831 184,—
Netto-ontvangst in totaal	„ 22 627 409,—	„ 844 963,—
„ „ pct. van de bruto-ontvangst	32,73	18,07
Exploitatie-coëfficiënt, d.i. de verhouding van gewone exploitatie-uitgaven en bruto opbrengst	59,56	74,70
Netto-ontvangst in pct. van het aanlegkapitaal	4,97	2,24
B. Gebouwen en materieel.		
Aantal stations en halten (zonder aanleg- en stopplaatsen)	†	†
„ locomotieven	621	96
„ rijtuigen en bagagewagens	1 707	129
„ wagens (goederenwagens, enz.)	14 751	1 086
C. Dienst ten behoeve van het vervoer.		
Aantal trein-kilometers	19 337 000	1 661 000
„ locomotief-kilometers	†	†
„ as-kilometers (rijtuigen en wagens)	†	†
Houtverbruik (in tonnen)	—	—
Steenkolenverbruik (in tonnen)	†	†
„ (in K.G.) per locomotief-kilometer	†	†
Benzine voor automotrices (in L.)	—	—
D. Omvang van het vervoer.		
Aantal reizigers 1ste klasse	248 000	—
„ „ 2de „	1 353 000	38 000
„ „ 2de „ (Inlanders)	—	—
„ „ 3de „ (reizende volgens het duurdere, algemeene tarief)	14 339 000	174 000
„ „ 3de „ (reizende volgens het Inlanders-tarief)	29 899 000	3 993 000
„ „ 3de „ (abonnementskaarten)	—	—
Militaire en Lands reizigers	—	—
Totaal aantal reizigers	45 839 000	4 205 000
„ reiziger-kilometers	†	†
Aantal tonnen ijl- en vrachtgoed (zonder de dienstvrachtgoederen)	7 860 772	895 886
„ ton-kilometers (zonder de dienstvrachtgoederen)	†	†
E. Opbrengst van het vervoer.		
Opbrengst reizigers 1ste klasse	†	—
„ „ 2de „	†	†
„ „ 2de „ (Inlanders)	—	—
„ „ 3de „ (hieronder militairen en gevangenen)	†	†
„ „ 3de „ (Inlanders)	†	†
„ „ 3de „ (abonnementskaarten)	—	—
„ Militaire en Lands reizigers	—	—
„ in totaal voor reizigers	f 18 954 497,—	†
„ bagage	„ 446 023,—	†
„ bestelgoed	„ 2 147 645,—	†
„ ijl- en vrachtgoed	„ 43 065 684,—	†
Alle andere ontvangsten	„ 2 728 847,—	„ 305 065,—
Gezamenlijke bruto-ontvangsten in totaal (als boven)	„ 67 342 696,—	„ 4 676 147,—
Gezamenlijke bruto-ontvangsten per dag-kilometer	„ 68,84	„ 41,81

a) Voorloopige opgaven.
b) Hieronder 10 automotrices.
c) Als voren 11 particuliere wagens.
d) Als voren militairen en gevangenen.
e) Alsvoren de dienstgoederen.

EN PARTICULIERE SPOORWEGEN. *a)*

EN TRAMWEGEN.				PARTICULIERE SPOORWEGEN.	
Lijn op Java (smal-spoor).	Atjeh-lijn.	Zuid-Sumatra staatstramwegen.	Staatstramwegen in Zuid-West-Celebes.	Lijn Semarang—Vorstenlanden—Willem I der Nederlandsch-Indische Spoorwegmaatschappij.	Lijnen der Deli-Spoorwegmaatschappij (Oostkust van Sumatra).
0.600	0.750	1.067	1.067	1.435	1.067
120	520	530	47	212	271
120	519	530	47	212	271
f 2 500 000,—	f 24 367 000,—	f 68 332 000,—	f 4 733 000,—	f 43 219 027,—	f 34 173 407,—
„ 20 000,—	„ 47 000,—	„ 129 000,—	„ 101 000,—	„ 203 863,—	„ 126 101,—
„ 3 416 937,—	„ 2 479 889,—	„ 5 005 694,—	„ 122 607,—	„ 10 939 639,—	„ 8 092 116,—
„ 2 507 213,—	„ 1 902 932,—	„ 3 660 829,—	„ 92 626,—	„ 5 658 419,—	„ 3 606 651,—
„ 909 724,—	„ 576 957,—	„ 1 344 865,—	„ 29 981,—	„ 5 281 220,—	„ 4 485 465,—
26,62	23,27	26,87	„ 24,45	48,3	55,4
†	70,21	65,34	†	—	—
36,40	2,37	1,97	0,63	12,2	13,1
†	†	†	†	36	49
24	62	64	7	65	*b)* 69
85	156	121	14	155	228
203	1 204	1 136	103	1 772	*c)* 1 720
527 000	1 773 000	1 932 000	135 000	1 531 108	1 726 087
†	†	†	†	2 003 693	2 244 113
†	†	†	†	67 563 471	52 682 106
—	—	—	—	51 108	48 609
†	†	†	†	—	—
†	†	†	†	25,51	24,86
—	—	—	—	—	84 000
—	9 342	—	—	12 801	87 371
15 000	52 325	22 000	1 000	58 756	249 064
—	—	—	—	—	—
2 283 000	510 505	64 000	43 000	399 503	*d)* 4 823 159
—	4 467 292	1 250 000	234 000	2 866 042	—
—	—	—	—	288 350	22 655
—	—	—	—	38 636	—
2 298 000	5 039 464	1 336 000	278 000	3 664 088	5 182 249
†	†	†	†	110 281 768	106 755 940
220 158	260 563	513 112	27 102	1 596 947	*e)* 953 066
†	†	†	†	—	—
—	f 25 000,—	—	—	f 43 120,—	f 82 815,—
†	„ 54 000,—	†	—	„ 116 649,—	„ 142 141,—
—	—	—	—	—	—
†	„ 245 000,—	†	f 7 000,—	„ 330 945,—	„ 1 527 982,—
—	„ 780 000,—	†	„ 63 000,—	„ 792 174,—	—
—	—	—	—	„ 11 694,—	—
—	—	—	—	„ 34 593,—	—
1 430 270,—	„ 1 104 013,—	1 321 994,—	„ 69 801,—	„ 1 329 175,—	„ 1 752 938,—
f 17 176,—	„ 15 422,—	f 8 836,—	„ 680,—	„ 41 890,—	„ 49 486,—
„ 42 009,—	„ 24 338,—	„ 11 461,—	„ 59,—	„ 321 278,—	„ 142 054,—
„ 1 850 460,—	„ 1 200 117,—	„ 3 458 851,—	„ 33 400,—	„ 8 836 118,—	„ 5 772 585,—
„ 77 022,—	„ 135 999,—	„ 204 552,—	„ 18 667,—	„ 411 178,—	„ 375 053,—
„ 3 416 937,—	„ 2 479 889,—	„ 5 005 694,—	„ 122 607,—	„ 10 939 639,—	„ 8 092 116,—
15,07	„ 13,05	„ 23,59	„ 7,13	„ 145,80	„ 81,50

II. NEDERLANDSCH-INDISCHE SPOORWEGMAATSCHAPPIJ, PARTICULIERE STOOM

Statistieke gegevens betreffende de stoomtramwegen in Nederlandsch-Indië en den Batavia Electrischen tramweg.	Nederlandsch-Indische Spoorwegmaatschappij.					Nederlandsch-Indische Tramweg-maatschappij.	Semarang-Djoeana-Stoomtram-maatschappij.	Serajoedal-Stoomtram-maatschappij.
	Lijn Jogjakarta-Brosot-Sewoe-galoer, met den zijtak Ngabean-Poendoeng.	Lijn Jogjakarta-Magelang-Willem I, met den zijtak Setjang-Parakan.	Lijn Goendih-Soerabaja, met de zijtakken Soemari-Grisee, Bodjanegara-Djatiraga en Babat-Toeban-Merak-Oerak.	Lijn Bajalali-Solo-Batoeretna.	Lijn Semarang-Gambringan.	Lijn Batavia-Meester-Cornelis-Kampoeng Melajoe.	Lijn Semarang-Djoeana-Rembang-Djatiraga, met zijtakken.	Lijn Maos-Wanasaba met den zijtak Bandjarsari-Poerbalingga.
Spoorwijdte (in Meters)	1.435	1.067	1.067	1.067	1.067	1.188	1.067	1.067
A. Algemeene zaken.								
Lengte in exploitatie einde 1928 (in K.M.)	56	111	356	79	60	14	426	126
Gemiddeld geëxploiteerde lengte (in K.M.) over het geheele jaar	56	111	352	79	60	14	426	126
Aanlegkapitaal einde 1928	f 3 212 692,—	f 10 654 513,—	f 37 766 518,—	f 8 161 746,—	f 8 938 655,—	f 4 613 466,—	f 24 252 335,—	f 8 459 818,—
„ per K.M.	„ 57 369,—	„ 95 987,—	„ 107 291,—	„ 103 313,—	„ 148 978,—	„ 483 794,—	„ 56 746,—	„ 67 141,—
Bruto-ontvangst	„ 641 080,—	„ 2 016 578,—	„ 6 593 587,—	„ 664 136,—	„ 456 413,—	„ 589 440,—	„ 4 389 797,—	„ 1 456 784,—
Exploitatiekosten	„ 417 487,—	„ 1 454 174,—	„ 3 611 504,—	„ 536 122,—	„ 357 811,—	„ 420 696,—	„ 2 489 489,—	„ 656 891,—
Netto-ontvangst in totaal	„ 223 593,—	„ 562 404,—	„ 2 982 083,—	„ 128 014,—	„ 98 602,—	„ 168 744,—	„ 1 900 308,—	„ 799 893,—
„ „ in pct. van de bruto-ontvangst	34,9	27,9	45,2	19,3	21,6	28,6	43,3	54,9
„ „ „ „ „ het aanlegkapitaal	7,0	5,3	7,9	1,6	1,1	3,7	7,8	9,4
B. Materieel.								
Aantal locomotieven	6	36	53	17	6	50	80	22
„ rijtuigen en bagagewagens	—	88	156	26	11	105	177	43
„ wagens	5	452	1 017	194	94	28	1 209	225
„ motorwagens	—	—	—	—	—	—	—	—
C. Dienst ten behoeve van het vervoer.								
Aantal trein-kilometers	290 171	682 851	1 597 207	349 849	206 327	1 141 318	2 102 639	564 197
„ locomotief-kilometers	320 393	834 632	1 948 876	408 885	262 571	1 297 105	2 480 158	607 452
„ as-kilometers (rijtuigen en wagens)	4 787 822	15 622 934	74 025 882	7 474 394	6 464 646	3 182 425	49 676 418	11 283 356
Brandstofverbruik: steenkolen (ton)	—	—	—	—	—	6 103	—	37
Brandstofverbruik: benzine (1 000 L.)	—	—	—	—	—	—	—	—
Brandstofverbruik: petroleum-residu (1 000 L.)	—	—	—	—	—	—	—	—
Brandstofverbruik: hout (ton)	5 850	17 277	33 605	5 901	3 701	—	22 252	9 483
Brandstofverbruik: cokes (1 000 K.G.)	—	—	—	—	—	1 558	—	—
D. Omvang van het vervoer.								
Aantal reizigers	1 413 583	3 279 358	4 536 594	1 310 730	587 751	7 425 536	13 048 554	2 588 873
„ reiziger-kilometers	16 179 382	42 616 635	108 991 792	16 197 988	8 285 191	55 801 215	147 170 196	34 460 248
„ tonnen ijl- en vrachtgoed (stuk- en wagenladinggoederen)	224 549	263 716	874 167	212 412	75 859	—	652 137	268 145
„ ton-kilometers	3 657 234	12 507 101	96 402 447	5 629 012	4 207 270	—	44 446 359	11 021 368
E. Opbrengst van het vervoer.								
Opbrengst reizigers	f 147 999,—	f 493 827,—	f 1 245 261,—	f 172 651,—	f 110 542,—	f 577 564,—	f 1 443 782,—	f 367 337,—
„ bagage	„ 1 447,—	„ 10 520,—	„ 18 282,—	„ 1 741,—	„ 1 831,—	—	„ 33 522,—	„ 15 934,—
„ goederen	„ 433 914,—	„ 1 450 813,—	„ 5 096 809,—	„ 450 960,—	„ 320 811,—	—	„ 2 797 639,—	„ 1 055 069,—
„ diversen	„ 57 720,—	„ 61 418,—	„ 233 235,—	„ 38 784,—	„ 23 229,—	„ 11 876,—	„ 114 854,—	„ 18 444,—
Gezamenlijke bruto-ontvangsten: in totaal (als boven)	„ 641 080,—	„ 2 016 578,—	„ 6 593 587,—	„ 664 136,—	„ 456 413,—	„ 589 440,—	„ 4 389 797,—	„ 1 456 784,—
Gezamenlijke bruto-ontvangsten: per dag-kilometer	„ 31,28	„ 49,64	„ 51,18	„ 22,97	„ 20,78	„ 115,44	„ 28,16	„ 31,66

a) Hieronder 5 marktwagens.

b) Hieronder 11 particuliere wagens.

c) Automotrices.

TRAMWEGEN, DE BATAVIA ELECTRISCHE TRAMWEG EN DE DELI SPOORWEGMAATSCHAPPIJ.

Semarang-Cheribon-Stoomtram-maatschappij.	Oost-Java-Stoomtrammaatschappij.		Kediri-Stoomtram-maatschappij.	Malang-Stoomtram-maatschappij.	Pasoeroean-Stoomtram-maatschappij.	Prabalingga-Stoomtram-maatschappij.	Madoera-Stoomtram-maatschappij.	Madjakerta-Stoomtram-maatschappij.	Batavia—Electr. Tramweg-maatschappij.	Deli-Spoorweg-maatschappij.
Lijn Semarang-Cheribon-Kadipaten, met de zijlijnen Tegal-Balapoelang-Proepoek, Weleri-Besokor, Pekalongan-Wanapringga en den zijtak naar den Goenoeng-Giwoer.	Stoomtram-lijnen. Lijnen Soerabaja-Sepandjang-Krian en Madjakerta-Ngara-Dinaja, met zijtakken.	Electrische lijnen. Lijn Wanakrama-Willemsplein; Kajoon-Hoek Palmenlaan; Sawahan-Toendjoengan en Willemsplein-Tandjoeng Perak.	Lijn Kediri-Djombang, met zijtakken.	Lijn Singasari-Malang-Gondanglegi-Dampit, met zijtakken.	Lijn Pasoeroean-Waroengdawa, met zijtakken.	Lijn Prabalingga-Paiton, met zijtakken Kraksaän-Kaliboentoe-Soemberkareng.	Lijn Kamal-Kalianget, met den zijtak Kamal-Kebanjar.	Lijn Madjakerta-Porong, met zijtakken.	Lijnen Harmonie-Dierentuin-Goenoengsari-Batavia, met zijtakken.	Lijnen Medan-Batoe Koeala-Timbang Langkat-Pangkalansoesoe-Loeboekpakam-Bangoenpoerba; Kampoengbaroe-Arnhemia.
1.067	1.067	1.067	1.067	1.067	1.067	1.067	1.067	1.067	1.188	1.067
388	88	18	120	85	46	44	223	78	18	168
388	88	18	120	85	46	44	223	78	18	168
f 39 412 862,—	f 6 297 534,—	f 6 843 434,—	f 3 649 194,—	f 5 382 466,—	f 1 591 364,—	f 2 296 955,—	f 7 239 523,—	f 2 402 174,—	f 2 431 131,—	f 14 397 383,—
„ 101 579,—	„ 72 095,—	„ 380 191,—	„ 30 409,—	„ 63 323,—	„ 34 595,—	„ 52 204,—	„ 30 546,—	„ 30 943,—	„ 1 280,—	„ 85 699,—
„ 6 474 174,—	„ 814 641,—	„ 892 828,—	„ 793 052,—	„ 1 004 802,—	„ 397 279,—	„ 500 504,—	„ 1 444 091,—	„ 485 301,—	„ 285 037,—	„ 1 887 341,—
„ 3 006 693,—	„ 507 205,—	„ 499 941,—	„ 362 470,—	„ 449 796,—	„ 228 478,—	„ 258 531,—	„ 943 578,—	„ 245 053,—	„ 243 742,—	„ 1 161 972,—
„ 3 467 481,—	„ 307 436,—	„ 392 887,—	„ 430 582,—	„ 555 006,—	„ 168 801,—	„ 241 973,—	„ 500 513,—	„ 240 248,—	„ 41 295,—	„ 725 369,—
53,5	37,7	44	54	55,2	42,5	48	34,6	49,5	14,5	38,4
8,7	4,9	5,7	11,8	10,3	10,6	10,5	6,9	10	1,7	5,0
88	32	—	28	24	13	12	33	16	—	59
144	64	23	26	22	30	a) 29	44	16	27	228
1 374	120	6	216	229	124	121	323	148	1 (tankwagen)	b) 1 720
—	—	35	—	—	—	c) 3	—	—	32	c) 10
2 072 417	835 680	2 097 483	620 185	600 717	283 019	319 166	642 220	352 843	916 456	733 777
2 582 660	904 012	—	712 342	658 657	396 273	284 562	676 866	407 824	916 456	693 977
55 713 176	10 893 498	6 452 032	8 980 394	8 186 166	3 725 594	2 005 010	14 044 774	4 227 574	3 665 824	19 406 162
—	—	—	—	—	2 493	2 093	9 253	—	—	—
—	—	—	—	—	—	42	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	91,93	—
32 294	7 060	—	8 018	10 426	—	—	—	5 792	—	16 796
—	—	—	—	—	—	—	—	—	739 385	—
7 122 357	6 852 747	11 820 747	1 701 949	1 712 218	1 893 348	792 107	1 491 023	713 212	4 325 325	2 289 562
143 483 073	42 472 466	48 260 190	15 858 310	15 358 833	12 494 683	8 021 309	37 358 202	6 380 469	39 412 361	33 990 196
1 317 848	213 583	—	298 973	—	306 138	176 107	142 473	225 726	—	395 185
64 513 838	2 401 069	—	7 411 724	8 176 666	2 372 995	5 989 800	14 654 194	4 402 687	—	16 074 592
f 1 705 611,—	f 475 290,—	f 854 006,—	f 185 202,—	f 217 872,—	f 127 779,—	f 96 783,—	f 667 803,—	f 75 406,—	f 278 454,—	f 588 934,—
„ 39 542,—	„ 25 595,—	—	„ 5 022,—	„ 4 023,—	„ 1 157,—	„ 3 660,—	„ 4 749,—	„ 1 308,—	—	„ 15 911,—
„ 4 595 950,—	„ 288 592,—	—	„ 563 939,—	„ 729 636,—	„ 260 109,—	„ 392 010,—	„ 690 693,—	„ 380 236,—	—	„ 1 233 392,—
„ 133 071,—	„ 25 164,—	„ 38 822,—	„ 38 889,—	„ 53 271,—	„ 8 234,—	„ 8 051,—	„ 80 846,—	„ 28 351,—	„ 6 583,—	„ 49 104,—
„ 6 474 174,—	„ 814 641,—	„ 892 828,—	„ 793 052,—	„ 1 004 802,—	„ 397 279,—	„ 500 504,—	„ 1 444 091,—	„ 485 301,—	„ 285 037,—	„ 1 887 341,—
„ 45,63	„ 25,26	„ 135,52	„ 18,06	„ 32,36	„ 23,60	„ 31,08	„ 16,93	„ 17,08	„ 41,74	„ 30,68

Bijlage **BB**.

(Zie hoofdstuk P, afd. IV, van het verslag.)

OPGAVEN betreffende het GOUVERNEMENTS-ZOUT-MONOPOLIE over de jaren 1927 en 1928.

I. Verkochte hoeveelheden zout en geldelijke opbrengst.

GEWESTEN.	Verkochte hoeveelheden (in pikols van 62 K.G.).		Stijging (in %).	Daling (in %).	Geldelijke opbrengst.		Stijging (in %).	Daling (in %).	Hoeveelheid gekocht zout door van gouvernementswege aangestelde particuliere verkoopers (in pikols).		Aan particuliere verkoopers uitgekeerde vergoeding voor den verkoop van zout.	
	1927.	**1928.**			**1927.**	**1928.**			**1927.**	**1928.**	**1927.**	**1928.**
Bantam	37 172,04	38 440,01	3,4	—	f 297 376,32	f 307 520,08	3,41	—	3 916,—	4 075,—	f 862,55	f 897,25
Batavia	85 663,86	91 347,06	6,63	—	685 310,88	730 776,48	6,63	—				
Buitenzorg	36 102,67	35 760,20	—	0,95	288 821,36	286 081,60	—	0,96	24 795,—	26 496,—	2 479,50	2 649,60
Krawang	39 514,34	41 360,57	4,67	—	316 114,72	330 884,56	4,67	—				
West-Priangan	41 844,98	40 777,18	—	2,55	334 759,84	326 217,44	—	2,62				
Midden-Priangan	52 091,90	55 562,60	6,66	—	416 735,20	444 500,80	6,66	—	15 745,—	16 453,—	2 504,—	2 666,05
Oost-Priangan	67 735,41	68 237,47	0,74	—	541 883,48	545 899,80	0,74	—				
Cheribon	48 941,38	47 419,05	—	2,88	391 531,04	378 560,40	—	3,43	2 530,—	—	379,50	—
Indramajoe	32 153,83	32 705,91	1,71	—	257 230,64	261 647,28	1,72	—				
Pekalongan	113 035,43	115 514,84	2,18	—	904 283,46	924 118,72	2,19	—	17 112,—	12 704,—	1 912,80	1 333,12
Semarang (incl. West-Rembang)	154 868,32	161 891,50	4,54	—	1 238 946,50	1 295 132,—	4,54	—	—	1 900,—	—	190,—
Soerabaja (incl. Oost-Rembang)	163 586,88	176 301,96	7,77	—	1 308 695,08	1 410 415,64	7,77	—	16 048,—	10 505,—	1 903,90	1 672,82
Pasoeroean	103 542,94	106 397,81	2,76	—	828 300,30	851 182,46	2,76	—	—	—	—	—
Besoeki	87 585,26	87 021,44	—	0,64	700 466,08	696 171,52	—	0,62	7 820,—	3 940,—	1 309,60	472,80
Banjoemas	109 978,99	112 117,21	1,94	—	879 831,90	896 937,64	1,91	—	13 372,—	13 804,—	1 337,20	1 380,40
Kedoe	150 374,67	151 185,69	0,47	—	1 202 997,32	1 209 485,56	0,54	—	14 784,—	15 153,—	1 964,80	2 007,40
Jogjakarta	83 972,12	84 294,28	0,38	—	671 776,98	674 354,26	0,38	—	7 370,—	7 860,—	804,60	864,40
Soerakarta	111 456,63	117 515,24	5,43	—	891 653,06	940 121,90	5,43	—	11 392,—	8 448,—	1 207,20	844,80
Madioen	103 206,39	104 567,41	1,32	—	825 651,12	836 539,28	1,32	—	23 894,—	25 027,—	2 476,84	2 654,34
Kediri	125 205,80	126 666,65	1,17	—	1 001 646,40	1 012 589,20	1,09	—	—	—	—	—
Madoera	69 766,23	71 043,24	1,83	—	558 129,84	568 345,96	1,83	—	—	—	—	—
Totalen voor Java en Madoera.	1 817 800,07	1 866 127,32	2,66	—	f 14 542 141,52	f 14 927 482,58	2,64	—	158 778,—	146 365,—	f 19 142,49	f 17 632,98
Palembang	73 906,25	79 753,82	7,91	—	f 590 741,20	f 638 030,56	8,—	—	—	—	—	—
Lampoengsche Districten	17 168,56	19 304,94	1,24	—	137 350,08	150 137,12	9,31	—	—	—	—	—
Benkoelen	16 590,25	17 826,79	7,58	—	132 393,50	142 434,31	7,51	—	—	—	—	—
Sumatra's Westkust	86 123,50	88 326,98	2,56	—	861 235,—	883 269,80	2,55	—	—	—	—	—
Tapanoeli	49 088,71	50 065,36	1,98	—	490 887,10	500 653,61	1,99	—	—	—	—	—
Bangka en onderhoorigheden	16 063,87	16 817,58	4,69	—	128 510,96	134 540,64	2,83	—	—	—	—	—
Westerafdeeling van Borneo	56 484,32	60 084,41	6,37	—	451 874,56	480 675,28	6,34	—	—	—	—	—
Zuider- en Oosterafd. van Borneo	103 354,38	112 512,29	8,87	—	826 835,04	900 090,48	8,86	—	—	—	—	—
Oostkust van Sumatra	9 249,93	8 747,32	—	5,76	92 499,30	87 473,20	—	5,75	6 895,—	6 723,60	—	—
Totalen voor de Buitengewesten	428 029,77	453 439,49	5,94	—	f 3 712 326,74	f 3 917 305,—	5,52	—	6 895,—	6 723,60	—	—
Totalen verpakt zout	2 245 829,84	2 319 566,81	3,28	—	f 18 254 468,26	f 18 844 787,58	3,23	—	165 673,—	153 088,60	f 19 142,49	f 17 632,98

II. Overzicht van den verkoop en de opbrengst van het zout volgens de verschillende verkoopprijzen.

	1927.		1928.	
	Hoeveelheid verkocht zout (in pikols).	Geldelijke opbrengst.	Hoeveelheid verkocht zout (in pikols).	Geldelijke opbrengst.
A. Zout voor verbruik.				
Verpakt zout.				
Java en Madoera (inclusief West-Java):				
à f 1,60 per pakket	1 817 800,07	f 14 542 141,52	1 866 127,32	f 14 927 482,58
Buitengewesten:				
à f 1,60 per pakket	283 567,63	2 267 705,34	305 761,05	2 445 908,40
à f 2,— per pakket	144 462,14	1 444 621,40	147 139,66	1 471 396,60
Totaal Buitengewesten. . . .	428 029,77	f 3 712 326,74	452 900,71	f 3 917 305,—
Totaal zout voor verbruik . .	2 245 829,84	f 18 254 468,26	2 319 028,03	f 18 844 787,58
B. Nijverheids-zout.				
Los en verpakt zout tegen verschillende prijzen	23 019,33	62 126,90	22 640,76	58 978,02
C. Vischzout.	409 954,73	f 1 337 677,25	437 938,—	f 1 431 907,—
Totaal zout	—	f 19 654 272,41	—	f 20 335 672,60
Verrekend zout met de provincie West-Java:				
Verpakt zout à f 0,96 per pakket	476 011,40	f 2 284 854,72	470 660,40	f 2 259 169,92
Los zout à f 0,03 per K.G.	7 916,12	14 667,—	9 689,11	17 952,—

III. Opgaven omtrent de Lands-zoutwinning (op Madoera), over de jaren 1927 en 1928.

	Zoutaanmaakplaatsen in de residentiën Madoera en Soerabaja.	Aantal in bewerking geweest zijnde zoutpannen.		Ingeleverde hoeveelheid zout (in kojangs van 30 pikolmaten).		Bedrag aan de zoutmakers betaald (f 15 per kojang); benevens de exploitatiekosten der gouvernementslanden.		Verdere kosten op het zout drukkende.		Kostprijs per kojang.		Aantal pakhuizen.	Bergruimte (in kojangs).	Aantal pakhuizen.	Bergruimte (in kojangs).	Aanwezige zoutvoorraad (in kojangs) in de bewaarplaatsen bij het einde van het jaar.	
		1927.	1928.	1927.	1928.	1927.	1928.	1927.	1928.	1927.	1928.	1927.		1928.		1927.	1928.
Bevolkingslanden.	Soemenep .	1695	1697	27 200	34 404	f 408 012,—	f 516 054,50					83	87 950	84	87 850	97 708	112 854
	Pamekasan	1824	1832	32 586	26 318	488 805,02	394 776,07					56	84 500	57	84 500	97 644	99 231
	Sampang .	2234	2235	56 469	50 151	847 039,50	752 273,—					91	109 600	78	109 600	194 615	172 862
Gouvernementslanden.	Nembakor-West . .	685	112	18 510	14 637	79 178,47	65 030,91	f 908 941,72	f 973 736,33	f 19,41	f 20,13	16	—	19	—	57 716	72 353
	Grisee . .	1009	192	2 068	4 076	27 134,11	38 698,51					3	—	4	—	2 526	5 966
	Grisee-Poetih .	566	92	6 930	8 235	31 868,05	34 487,75					4	—	7	—	12 326	20 561
	Totalen	8013	6160	143763	137821	f 1 882 037,15	f 1 801 320,74	f 908 941,72	f 973 736,33	f 19,41	f 20,13	253	282 050	249	281 950	462 535	483 827

Bijlage CC.

(Zie hoofdstuk P, afd. IV, van het verslag.)

OVERZICHT

van de op 1 Januari 1929 in werking zijnde aannemingsovereenkomsten voor het vervoer van landsreizigers, goederen, voortbrengselen, enz.

Volgnummer.	GEWESTEN waar het vervoer is uitbesteed en aard van het vervoer.	Duur der aanneming.		Aannemingsprijzen.			Geraamde hoeveelheden per jaar.
		Volgens de nieuwe overeenkomst.	Volgens de oude overeenkomst.	Maatstaf.	Volgens de nieuwe overeenkomst.	Volgens de oude overeenkomst.	
	Overeenkomsten met de Koninklijke Paketvaartmaatschappij voor Grootzeevervoer.						
1	Vervoer van verpakt zout van de verpakkingsfabriek te Kalianget (Madoera) naar:	1926 t/m 1930	1924 t/m 1925	per ton van 80 pakketten.	a)		
	Tandjoengpriok				f 10,95 11,71	f 12,17 13,01	19 125 ton
	Batavia				28,54	31,71	200 "
	Palaboehanratoe				11,51	12,80	4 700 "
	Cheribon				12,70	14,12	850 "
	Indramajoe				11,49	12,76	3 500 "
	Tegal				11,35	12,61	3 000 "
	Pekalongan				—	11,08	—
	Semarang				8,81	9,79	19 000 "
	Tjilatjap				20,52	22,80	1 200 "
	Patjitan				13,70	15,11	5 250 "
	Padang				21,75	24,17	110 "
	Airbangis				22,52	25,02	100 "
	Natal				22,20	24,67	700 "
	Benkoelen				27,29	30,32	90 "
	Bintoehan				25,47	28,30	135 "
	Kroeï				20,19	22,43	500 "
	Teloekbetoeng				22,53	25,04	375 "
	Menggala				13,15	14,61	4 500 "
	Palembang				17,73	19,70	1 875 "
	Pontianak				20,50	22,78	300 "
	Singkawang				20,06	22,29	300 "
	Sambas				9,16	10,18	4 000 "
	Bandjermasin				15,52	17,24	200 "
	Sampit				15,03	16,70	650 "
	Samarinda				23,33	25,92	200 "
	Boeloengan				22,14	24,60	150 "
	Beraoe				14,—	15,56	275 "
	Kotabaroe				19,86	22,07	150 "
	Pagatan				20,34	22,60	150 "
	Pangkalanboeoen				22,60	25,11	2 250 "
	Sibolga				23,07	25,63	120 "
	Goenoengsitoli				20,87	23,19	150 "
	Pasir (Tanahgrogot)				24,75	—	70 "
	Belinjoe		In 1925 van Tandjoengpriok uit voorzien.		24,75	—	50 "
	Djeboes				24,75	—	60 "
	Koba				24,75	—	50 "
	Merawang				24,75	—	125 "
	Muntok				24,75	—	175 "
	Pangkalpinang				24,75	—	25 "
	Soengailiat				24,75	—	100 "
	Toboali						
2	Vervoer van Oembilin-kolen van Emmahaven naar:	—	1924 t/m 1930 b)	per ton van 1000 K.G.	1929	1928	206 000 "
	Tandjoengpriok (tot in de bergplaatsen van de Nederlandsch-Indische Spoorwegmaatschappij of de Staatsspoorwegen)				f 4,35	f 4,63	—
	Tandjoengpriok (tot in de bergplaatsen der Marine)				5,71	6,01	—
	Tandjoengpriok (tot vrij langszijde)				3,81	4,02	—
	Soerabaja (tot vrij langszijde)				6,39	6,79	—
	Soerabaja (tot in de bergplaatsen der Marine)				8,40	8,89	—

a) Met ingang van 1 Januari 1929 zijn de vrachtprijzen berekend naar tonnen van 80 pakketten, in plaats van kojangs van 150 pakketten.

b) Met de Koninklijke Paketvaartmaatschappij werden voor het vervoer van gouvernementssteenkolen 2 contracten gesloten voor de jaren 1924 t/m 1930:

1. steenkolen afkomstig van de gouvernementssteenkolenmijnen naar de van gouvernementswege aan te wijzen plaatsen;
2. steenkolen afkomstig uit de Boekit Asam-mijnen en bestemd voor vervoer van Kertapati naar Singapore en/of Pinang.

De vrachtprijzen van het onder 1 genoemde contract fluctueeren met de kolenprijzen.

Volgnummer.	GEWESTEN waar het vervoer is uitbesteed en aard van het vervoer.	Duur der aanneming. Volgens de nieuwe overeenkomst.	Volgens de oude overeenkomst.	Aannemingsprijzen. Maatstaf.	Volgens de nieuwe overeenkomst.	Volgens de oude overeenkomst.		Geraamde hoeveelheden per jaar.
					1929	1928		
2	Soerabaja (tot vrij in de ruimen) . .				f 4,91	f 5,22		—
	Tjilatjap (id.)				3,73	3,96		—
	Sabang (tot in de bergplaatsen der Sabang-maatschappij)				3,52	3,74		—
	Belawan Deli (tot vrij in de ruimen) .				6,80	7,19		—
	Semarang (tot vrij in de gouvernements-bergplaatsen)				8,70	9,04		—
	Pekalongan (id.)				8,40	8,74		—
	Tegal (id.)				8,54	8,86		—
	Cheribon (id.)				7,44	7,76		—
	Makassar (tot vrij in de bergplaatsen der Marine)			voor vervoer in combinatie.	9,19	9,65		—
	Hansisi (id.)				15,49	16,35		—
	Amboina (id.)				11,83	12,46		—
	Ternate (id.)				17,72	18,71		—
	Talise (tot vrij langszijde)				12,29	13,06		—
	Manado (id.)				12,29	13,06		—
	Manokwari (id.)				24,44	25,97		—
	Merauke (id.)				36,74	39,04		—
	Makassar (tot in de bergplaatsen der Marine)			voor vervoer van volle ladingen naar één bestemming.	9,19	9,65		—
	Kalianget (tot vrij langszijde) . . .			voor vervoer van volle ladingen van 2200 ton of meer.	6,50	6,90		—
3	Vervoer van Boekit Asam-kolen van Kertapati naar:				1929	1928	1 Febr.— einde Dec. 1928	235 000 ton.
	Tandjoengpriok (tot in de bergplaatsen v/d Nederlandsch-Indische Spoorweg-maatschappij of de Staatsspoorwegen)				f 4,09	f 4,66	f 4,34	—
	Tandjoengpriok (tot in de bergplaatsen der Marine)				5,20	5,78	5,46	—
	Tandjoengpriok (tot vrij langszijde) .				3,55	4,06	3,74	—
	Soerabaja (id.)				5,13	5,76	5,45	—
	Soerabaja (tot in de bergplaatsen der Marine)				7,31	8,04	7,72	—
	Soerabaja (tot vrij in de ruimen; schip liggende aan de Genuakade) . . .				4,31	4,90	4,58	—
	Belawan Deli (tot vrij in de ruimen).				6,06	—	—	—
	Tjilatjap (id.)				4,71	5,32	5,01	—
	Sabang (tot in de bergplaatsen der Sabang-maatschappij)				4,54	4,78	4,54	—
	Riouw (tot in de bergplaatsen der Marine)				10,03	10,80	10,56	—
	Oosthaven (tot vrij in de ruimen) . .				5,87	6,47	6,23	—
	Belinjoe Mantoen (tot vrij langszijde).				4,41	4,93	4,69	—
	Makassar (tot vrij in de bergplaatsen der Marine)				8,23	8,98	8,66	—
	Hansisi (id.)				14,14	15,24	14,92	—
	Ende (tot vrij langszijde)				13,85	15,04	14,72	—
	Talise (id.)				12,23	13,31	13,—	—
	Amboina (tot vrij in de bergplaatsen der Marine)				13,31	14,35	14,03	—
	Semarang (tot in de gouvernements-bergplaatsen)			voor rechtstreeksch vervoer van volle ladingen naar één bestemming.	8,54	9,21	8,89	—
	Pekalongan (id.)				8,54	9,21	8,89	—
	Tegal (id.)				8,59	9,24	8,92	—
	Cheribon (id.)				7,59	8,24	7,92	—

Volgnummer.	GEWESTEN waar het vervoer is uitbesteed en aard van het vervoer.	Duur der aanneming. Volgens de nieuwe overeenkomst.	Duur der aanneming. Volgens de oude overeenkomst.	Aannemingsprijzen. Maatstaf.	Volgens de nieuwe overeenkomst. 1929	Volgens de oude overeenkomst. 1928	Volgens de oude overeenkomst. 1 Febr.— einde Dec. 1928	Geraamde hoeveelheden per jaar.
	Semarang (tot in de gouvernementsbergplaatsen)			voor vervoer in onderlinge combinatie.	f 8,93	f 9,63	f 9,31	—
	Pekalongan (id.)				8,93	9,63	9,31	—
	Tegal (id.)				8,98	9,67	9,35	—
	Cheribon (id.)				7,98	8,67	8,35	—
	Cheribon (tot vrij langszijde)				6,67	7,41	7,09	—
	Pekalongan (id.)				6,92	7,67	7,35	—
	Kalianget (id.)			ladingen van minstens 1450 ton.	5,53	—	5,88	—
	Singapore (id.)				3,33	—	3,33	—
	Pinang (id.)				4,03	—	4,03	—
	Singapore (id)				3,73	—	3,73	—
	Pinang (id.)				4,43	—	4,43	—
4	Vervoer van Poelau Laoet-kolen van Stagen naar:							66 000 ton.
	Tandjoengpriok (tot in de bergplaatsen van de Nederlandsch-Indische Spoorwegmaatschappij of de Staatsspoorwegen)				5,19	—	5,52	—
	Tandjoengpriok (tot in de bergplaatsen der Marine)				6,18	—	6,51	—
	Tandjoengpriok (tot vrij langszijde) .				4,65	—	4,91	—
	Soerabaja (id.)				3,53	—	3,75	—
	Soerabaja (tot vrij in de ruimen; schip liggende aan de Genuakade) . . .				3,09	—	3,28	—
	Tjilatjap (tot vrij in de ruimen) . . .				4,99	—	5,30	—
	Kalianget (tot vrij langszijde) . . .				3,58	—	3,80	—
	Makassar (id.)			ladingen van minstens 1450 ton.	3,55	—	3,75	—
	Makassar (id.)				5,42	—	5,74	—
	Belinjoe Mantoen (id.)				4,99	—	5,30	—
	Prabalingga (id.)				4,15	—	4,41	—
	Pasoeroean (id.)				4,15	—	4,41	—
	Prabalingga (id.)			voor vervoer in onderlinge combinatie.	4,15	—	4,41	—
	Pasoeroean (id.)				4,15	—	4,41	—
	Semarang (tot in de gouvernementsbergplaatsen)			voor rechtstreeksch vervoer, van volle ladingen naar één bestemming.	8,45	—	8,77	—
	Pekalongan (id.)				8,43	—	8,76	—
	Tegal (id.)				8,45	—	8,77	—
	Cheribon (id.)				7,83	—	8,19	—
	Semarang (id.)			voor vervoer in onderlinge combinatie.	8,88	—	9,22	—
	Pekalongan (id.)				8,86	—	9,21	—
	Tegal (id.)				8,88	—	9,22	—
	Cheribon (id.)				8,26	—	8,64	—
5	Vervoer van rijst van Tandjoengpriok (Batavia) naar Bangka; en van tin van Bangka naar Tandjoengpriok	1928 t/m 1930		per kojang van 1800 K.G.				5 050 kojangs. 7 700 „
	Rijstvervoer naar:							
	Bangka (uitgezonderd Pangkalboeloe) .				24,40	—	24,40	—
	Pangkalboeloe				29,40	—	29,40	—
	Tinvervoer naar:							
	Tandjoengpriok (uitgezonderd Pangkalboeloe)				c) 33,19^5	—	33,19^5	—
	Pangkalboeloe				c) 39,32	—	39,32	—
	Overeenkomst met de Madoera-Stoomtrammaatschappij.							
6	Vervoer van verpakt zout van Krampon naar Tandjoeng-perak	1928 t/m 1932	d) —	per ton van 1000 K.G.	3,20	—		35 000 „
	Vervoer van los zout van Boender naar Kalianget				e) 3,80	—		20 000 „

c) Bij vervoer van meer dan 10 000 kojangs tin. Bij vervoer van elke kojang minder dan 10 000 kojangs wordt de tinvracht verhoogd met 0,3 cent per kojang tot een maximum van f 4,50 per kojang, zoodat de maximumvracht f 37,69^5 bedraagt; uitgezonderd Pangkalboeloe, waarvoor een maximum van f 43,82 per kojang zal worden betaald.

d) Het vervoer geschiedde te voren ondershands.

e) Voor elke ton, boven de 20 000 ton uitgeleverd, is de vrachtprijs f 3.

Volgnummer.	GEWESTEN waar het vervoer is uitbesteed en aard van het vervoer.	Duur der aanneming. Volgens de nieuwe overeenkomst.	Duur der aanneming. Volgens de oude overeenkomst.	Aannemingsprijzen. Maatstaf.	Aannemingsprijzen. Volgens de nieuwe overeenkomst.	Aannemingsprijzen. Volgens de oude overeenkomst.	Geraamde hoeveelheden per jaar.
	Overeenkomst voor reede-vervoer.						
7	Reede-Bangka.	1928/1930	1927	gouvernementsreizigers, paarden, vee, materialen en andere goederen per kojang.. .	f 10,50	f 10,50	f 151 306
				materialen, machinerieën en andere goederen voor de tinwinning op Bangka per kojang .	10,50	10,50	—
				geld, ongemunt goud en zilver en kostbaarheden: per 50 K.G. of gedeelten daarvan:	0,25	0,25	—
				buskruit, scherpe infanteriepatronen of andere munitie per 25 K.G. of gedeelten daarvan. .	0,25	0,25	—
				gouvernementsreizigers per kojang	5,—	5,—	—
				passagiers van de laagste klasse, reizende ten laste van het departement van gouvern.-bedrijven per hoofd	0,50	0,50	—
				a. voor het gebruik van stoombooten van meer dan 60 I.P.K.: voor de eerste twee uren of een gedeelte daarvan	45,—	45,—	—
				voor elk volgend uur of gedeelte daarvan . .	6,—	6,—	—
				b. voor stoombooten van minder dan 60 I.P.K.: voor de eerste twee uren of een gedeelte daarvan	25,—	25,—	—
				voor elk volgend uur of gedeelte daarvan . .	3,50	3,50	—
				c. voor motorbooten per I.P.K. per uur of gedeelte daarvan . . .	0,50	0,50	—
	Groot-Archipel contract met de Koninklijke Paketvaartmaatschappij.						
8	Brieven- en postpakkettenvervoer in geheel Nederlandsch-Indië.	—	1926 t/m 1930	Brievenvervoer per regelmatig bevaren zeemijl	—	*f)* 0,29	—
				Postpakkettenvervoer per pakket	—	*a.* Vervoer over niet meer dan 500 zeemijlen: voor pakketten wegende t/m 1 K.G. f 0,10; voor pakketten wegende meer dan 1 K.G. t/m 3 K.G. f 0,20; voor pakketten wegende meer dan 3 K.G. t/m 5 K.G. f 0,30. *b.* Vervoer over meer dan 500 zeemijlen: niet meer dan het dubbele van bovenstaande vergoedingen.	—
	Mailcontract met de Maatschappijen „Nederland" en „Rotterdamsche Lloyd".						
9	Brieven- en postpakkettenvervoer naar het buitenland.	—	Juni 1923 t/m 1926 (c.q. langer.)	Brievenvervoer van Nederlandsch-Indië naar Nederland.	—	*g)* —	—
				Postpakkettenvervoer *a.* voor het vervoer van Ned.-Indië naar Nederland per kub. meter;	—	f 37,50	—
				b. voor het vervoer van Ned.-Ind. naar vreemde (tusschenliggende) havens per pakket.	—	*h)* —	

f) Tot een maximum van f 585 000, waarvan f 125 000 ten laste van den post-, telegraaf- en telefoondienst komt.
g) Tarief volgens het internationaal postverdrag voor het transito-vervoer van brievenmalen over zee.
h) Tarief volgens de overeenkomst betreffende de postpakketten van Stockholm wegens vervoer van postpakketten over zee.

Volgnummer.	GEWESTEN waar het vervoer is uitbesteed en aard van het vervoer.	Duur der aanneming.		Aannemingsprijzen.			Geraamde hoeveelheden per jaar.
		Volgens de nieuwe overeenkomst.	Volgens de oude overeenkomst.	Maatstaf.	Volgens de nieuwe overeenkomst.	Volgens de oude overeenkomst.	
	Overeenkomsten voor het postvervoer.						
	Provincie West-Java.						
10	Brieven- en pakkettenvervoer tusschen Garoet en Tjikadjang en omgekeerd.	—	1926	Vast bedrag per maand.	—	f 130,—	Met stilzwijgende verlenging.
11	Brieven- en pakkettenvervoer ter hoofdplaats Cheribon.	—	1927	„	—	i) —	„
12	Brieven- en pakkettenvervoer tusschen Tjiandjoer en Sindanglaja en omgekeerd.	1929	1928	„	f 65,—	80,—	„
	Semarang.						
13	Brieven- en pakkettenvervoer tusschen Banjoebiroe, het station Willem I en Ambarawa en omgekeerd.	—	1925	„	—	110,—	„
14	Brieven- en pakkettenvervoer tusschen Salatiga en Toentang en omgekeerd.	—	1 Oct. 1926 t/m 30 Sept. 1927	„	—	90,—	„
	Pasoeroean.						
15	Brieven- en pakkettenvervoer ter hoofdplaats Malang.	—	1927	„	—	300,—	„
16	Brieven- en pakkettenvervoer tusschen Pasoeroean en Tosari en Lawang en Nangkadjadjar en omgekeerd.	—	1923	„	—	200,—	„
	Besoeki.						
17	Brieven- en pakkettenvervoer tusschen Besoeki en Paiton en omgekeerd.	—	1928	„	—	115,—	„
	Banjoemas.						
18	Brieven- en pakkettenvervoer tusschen Banjoemas en Soekaradja en omgekeerd.	1 Mrt. t/m 31 Dec. 1928	1924	„	75,—	75,—	„
	Madioen.						
19	Brieven- en pakkettenvervoer tusschen Ngawi en Paron en omgekeerd.	—	1923	„	—	65,—	„
20	Brieven- en pakkettenvervoer tusschen Patjitan en Slaoeng en omgekeerd.	—	1926	„	—	250,—	„
	Lampoengsche Districten.						
21	Brieven- en pakkettenvervoer tusschen Teloekbetoeng en Talangpadang, Tandjoengkarang en Menggala en Goenoengsoegih en Soekadana en omgekeerd.	1929	1 Juni t/m 31 Dec. 1928	„	450,—	500,—	„
	Palembang.						
22	Brieven- en pakkettenvervoer tusschen Palembang en Kajoeagoeng en omgekeerd.	—	1924	„	—	50,—	„
	Oostkust van Sumatra.						
23	Brieven- en pakkettenvervoer tusschen Medan en Kabandjahe en tusschen Kabandjahe en Koetatjane en omgekeerd.	1 Mrt. t/m 31 Dec. 1928	1927	„	350,—	400,—	„

i) van 1 Januari t/m 30 Juni 1927 f 450, daarna f 425 per maand.

Volgnummer.	GEWESTEN waar het vervoer is uitbesteed en aard van het vervoer.	Duur der aanneming.		Aannemingsprijzen.			Geraamde hoeveelheden per jaar.
		Volgens de nieuwe overeenkomst.	Volgens de oude overeenkomst.	Maatstaf.	Volgens de nieuwe overeenkomst.	Volgens de oude overeenkomst.	
24	Brieven- en pakkettenvervoer tusschen Tandjoengbalai en Marbau en tusschen Tandjoengbalai en Bandarpoelau en omgekeerd.	1929	1925	Vast bedrag per maand.	f 300,—	f 200,—	Met stilzwijgende verlenging.
	Bangka.						
25	Brieven- en pakkettenvervoer op het eiland Bangka.	—	1928 t/m 1930	"	—	436,62	"
	Billiton.						
26	Brieven- en pakkettenvervoer tusschen Tandjoengpandan over Boeding naar Manggar en Gantoeng en omgekeerd.	—	1 Juli 1926 t/m 31 Dec. 1927	"	—	175,—	"
	Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo.						
27	Brieven- en pakkettenvervoer tusschen Bandjermasin en Martapoera en omgekeerd.	1929	1 Mei t/m 31 Dec. 1927	"	450,—	400,—	"
	Manado.						
28	Brieven- en pakkettenvervoer tusschen Manado en Amoerang, over Tomohon, Tondano en Langoan en omgekeerd.	—	1926	"	—	400,—	"
29	Brievenvervoer tusschen Koeandang en Gorontalo en omgekeerd.	—	1927	"	—	125,—	"
	Celebes en onderhoorigheden.						
30	Brieven- en pakkettenvervoer tusschen Makassar en Parepare over Maros en Pangkadjene en tusschen Makassar en Balangnipa over Boeloekoemba en omgekeerd.	1929	1928	"	1 100,—	1 150,—	"
31	Brieven- en pakkettenvervoer tusschen Seengkang-Parepare en tusschen Seengkang-Watampone en omgekeerd.	—	1 Febr. t/m 31 Dec. 1927	"	—	300,—	"
32	Brieven- en pakkettenvervoer ter hoofdplaats Makassar.	—	1928	"	—	450,—	"
33	Brievenvervoer tusschen Seengkang en Palopo en omgekeerd.	—	1 Aug. t/m 31 Dec. 1927	"	—	50,—	"
	Amboina.						
34	Brieven- en pakkettenvervoer tusschen Amboina en Piroe en omgekeerd.	—	*j)* 1928	"	—	30,—	"
35	Brieven- en pakkettenvervoer tusschen Amboina en Saparoea en omgekeerd.	—	1 Oct. 1927 t/m 31 Dec. 1928	Vast bedrag per heen- en terugreis.	—	30,—	"
	Bali en Lombok.						
36	Brieven- en pakkettenvervoer tusschen Ampenan en Laboehanhadji over Mantang en Selong en omgekeerd.	—	1926	Vast bedrag per maand.	—	85,—	"
37	Brieven- en pakkettenvervoer tusschen Denpasar en Karangasem over Gianjar en Kloengkoeng en tusschen Denpasar en Pasanggaran en omgekeerd.	1929	1926	"	150,—	175,—	"
38	Brievenvervoer tusschen Denpasar en Singaradja en omgekeerd.	1 Oct. 1928 t/m 31 Dec. 1929	1 Apr. 1927 t/m 31 Dec. 1928 *k)*	"	150,—	125,—	"

j) Eénmaal in de 14 dagen.
k) Deze overeenkomst is einde September 1928 met wederzijdschgoedvinden beëindigd.

BIJLAGEN

BEHOORENDE BIJ HET

VERSLAG BETREFFENDE NEDERLANDSCH-INDIË VAN 1929.

VERBETERING.

In tabel I van bijlage S zijn in de rubriek Invoerrechten enkele cijfers betreffende de invoerrechten op Java en Madoera (en dus ook de totalen) over 1928 onjuist:

IJzer- en staalwerk, alle n. a. g. soorten: staat 5259, moet zijn 5349 (totalen staat 9404, moet zijn 9494).
Rijtuigen, rijwielen en onderdeelen (incl. banden): staat 281, moet zijn 1200 (totalen staat 607, moet zijn 1526).
Andere artikelen: staat 4967, moet zijn 3958 (totalen staat 7294, moet zijn 6285).

HOOFDSTUK A.

GRONDGEBIED.

Het grondgebied van Suriname onderging geen verandering.

HOOFDSTUK B.

BEVOLKING.

De bevolking is in den loop van het jaar 1928 met 3197 zielen vermeerderd of met ongeveer 2,1%. Er kwamen in dat jaar 2751 personen aan, onder wie 2323 Nederlandsch-Indische immigranten, die, door een werkovereenkomst verbonden, van wege het Immigratiedepartement, voor plantages waren aangevoerd. Er vertrokken 1395 personen, w.o. 663 Nederlandsch-Indische immigranten, die naar hun land zijn teruggekeerd.

De bevolking bestond op 31 December 1928 uit 148 960 zielen, waaronder 17 242 boschnegers en 2421 indianen. Van het gedeelte der bevolking, zonder deze beide groepen, uitmakende 129 297 pesonen, behoorden 67 093 tot het mannelijk en 62 204 tot het vrouwelijk geslacht. Het getal Europeanen bedroeg op dat tijdstip 1596, van wie 853 in Nederland geboren.

De bevolking van Paramaribo bedroeg 46 929 zielen; die van de vestigingen Nieuw-Nickerie, Totness en Albina onderscheidenlijk 3476, 1094 en 251 zielen.

In bijlage **A** komen opgaven voor omtrent:

a. den loop der bevolking;

b. de verdeeling van de bevolking naar den landaard, terwijl tevens blijkt de verdeeling der bevolking over de districten;

c. de verdeeling van de bevolking naar den landaard en naar den leeftijd;

d. de verdeeling van de bevolking naar de godsdiensten en kerkelijke gezindten;

e. de gedane erkenningen;

Voor de getalsterkte der arbeidende bevolking op de plantages en gronden wordt verwezen naar de bijlagen **O**, **Q**[1], **Q**[2] en **R** van dit verslag. De statistische opgaven met betrekking tot de verdeeling van de bevolking naar de onderscheidene betrekkingen, beroepen en ambachten komen voor in bijlage **B** van dit verslag.

Blijkens bijlage **C**, betreffende huwelijken, geboorten en sterfgevallen, werden:

a. 467 huwelijken gesloten (waarbij 602 kinderen werden gewettigd);

b. 3825 kinderen geboren, waarvan 885 in echt; van de 2940 in den zin van het Burgerlijk Wetboek buiten echt geboren kinderen waren 1739 (t. w. 875 mannelijke en 864 vrouwelijke) gesproten uit Nederlandsch-Indische of Britsch-Indische vrouwen, die geen burgerlijk huwelijk volgens de Surinaamsche wetgeving hadden gesloten, doch volgens haar zeden en gewoonten gehuwd waren.

Voorts bevat die bijlage onder:

c. de geboorten in iedere maand;

d. de geboorten naar den landaard;

e. een staat van overlijden naar den landaard en naar den leeftijd;

f. een vergelijking van het aantal geboorten en sterfgevallen over de laatste 10 jaren;

g. een opgave betreffende sterften in het eerste levensjaar naar den landaard en naar het geslacht;

h. een opgave betreffende levenloos aangegevenen naar den landaard en naar het geslacht.

Er overleden 1925 personen, zoodat er in 1928 1900 meer geboorten dan sterfgevallen hebben plaats gehad.

De geboorten bedroegen 29,6 en de sterfgevallen ongeveer 14,8 per 1000 inwoners.

HOOFDSTUK C.

MEDEDEELINGEN VAN ALGEMEENEN AARD.

Ook in dit verslagjaar werden rust en orde niet verstoord en bleef eveneens de verhouding met de beide aangrenzende Guyana's gunstig.

De *financieele toestand in 1928* bleef vrijwel gelijk aan dien van het vorige jaar.

Eenerzijds hadden de groote ontwikkeling der koffiecultuur, de toenemende belangstelling voor het houtbedrijf en de levendigheid in het bauxietbedrijf een gunstigen invloed op het economisch leven, anderzijds werd dit ongunstig beïnvloed door den lagen suikerprijs, de voortdurende crisis in het balatabedrijf en den steeds verderen achteruitgang der goudindustrie.

De opbrengst der middelen bleef f 48 000 beneden de raming, terwijl de werkelijke ontvangsten f 108 000 lager waren dan in 1927.

Wel is waar vertoonen de cijfers der inlagen bij de Koloniale Postspaarbank een toename van 28 % boven 1927 (f 189 433,22 meer dan in 1927) en waren die voor terugbetalingen 12 % lager dan in 1927 (f 60 268,17 minder), doch dit alleen mag niet den indruk wekken, dat de economische toestand beter was dan in 1927. Voor de grootere inlagen bij en mindere terugbetalingen door de spaarbank is geen besliste verklaring te geven.

De oppervlakte, bebouwd met *suikerriet*, werd nog uitgebreid.

In de eerste helft van het jaar was de weersgesteldheid gunstig voor de suikerrietcultuur. In de tweede helft des jaars echter was dit anders, waardoor de groei belemmerd werd. Het was dan ook te vreezen, dat de oogst van de loopende campagne minder zou zijn dan die van de voorgaande.

De suikerprijzen bleven zich in dalende lijn bewegen en zijn in het begin van 1929 nog meer gedaald.

Rumfabricatie had alleen op Mariënburg plaats en bedroeg daar 717 474 liters ad 50 %.

Nog steeds breidde de *koffiecultuur* zich uit, zoowel door aanplant op nieuw land als door verdere omzetting van de cacaocultuur.

Laboratoriumproeven van Dr. D. S. Fernandes, plantkundige bij het landbouwproefstation, waren er op gericht, om de kwaliteit van de koffie te verhoogen en hebben geleid tot de voorbereiding van een proefneming op groote schaal.

De zeefvatenziekte in de koffie was gedurende het verslagjaar aan het afnemen. Daarentegen was het seizoen in de tweede helft van het jaar minder gunstig. Dit had tengevolge, dat de vruchtzetting vertraagd was en ook de oogst daardoor verschoven werd, waardoor de resultaten voor 1929 zich niet voordeelig lieten aanzien.

Van geregelde *cacaocultuur* kon geen sprake meer zijn, daar aaneengesloten beplantingen niet meer voorkwamen.

De productie, die in den bloeitijd van deze cultuur ongeveer 30 000 balen per jaar bedroeg, was teruggeloopen tot ongeveer 2000 balen. De nog aanwezige boomen hadden de laatste jaren wel minder last van ziekten gehad, en zagen er veel gezonder uit, doch de vruchtzetting liet veelal te wenschen over. Zoowel de groote als de kleine landbouw gingen voort de oude cacaoaanplantingen om te zetten in koffie.

De geoogste hoeveelheid *katoen*, bedragende totaal 300 K.G., is nauwelijks de moeite der vermelding waard. Evenwel bestonden er plannen bij een maatschappij, die zich zoowel houtkap als landbouw ten doel stelt, weer een proef te nemen met katoenaanplant.

De belangstelling in de *rubbercultuur*, welke eenige jaren geleden herleefd was, was zeer sterk gedaald. Er werd slechts een opbrengst van 6400 K.G. verkregen. Uitbreiding van de rubbercultuur is ook voor de toekomst niet te verwachten, daar de bladziekte een overwegend bezwaar daartegen oplevert.

De opbrengst van *sinaasappelen* bleef weder beneden de verwachtingen, als een gevolg van de abnormale droogte 1925—1926, waardoor de boomen sterk geleden hadden. Het uitvoercijfer van dat product was dan ook sterk gedaald en wel van 857 000 vruchten van het jaar te voren tot 374 000 in 1928. Ook voor 1929 werd een kleinere oogst verwacht.

Een proef op kleine schaal, genomen op de onderneming Slootwijk, met den aanplant van *Deli-tabak* leverde een gunstig resultaat op.

Voor de *rijstcultuur* was het een gunstig jaar; er werd ruim 17 000 ton product verkregen. Zelfs kon 720 ton uitgevoerd worden. Indien het gelukt de qualiteit van het product te verbeteren, hetgeen zonder verhooging van den productieprijs mogelijk schijnt, kan rijst een belangrijk uitvoerproduct worden. Het bestuur werkte aan de verbetering mede door het beschikbaar stellen van goede zaaipadi. Bovendien bestonden er plannen om door contrôlemaatregelen te komen tot export van bepaalde standaardqualiteiten. Het landbouwproefstation trachtte betere cultuurmethoden ingang te doen vinden en verleende zijn tusschenkomst voor het invoeren van ploegvee en den aankoop van kleine ploegen.

De *kokosboomen* hadden zich bijna geheel hersteld van den nadeeligen invloed van de droogte van 1925/'26. De productie steeg in het afgeloopen jaar tot bijna 3 millioen noten. Tegenover de hoogere productie stonden lage marktprijzen, zoowel voor noten als voor olie. Tevens werd concurrentie ondervonden van ingevoerde olie van mindere qualiteit. De cultuur breidde zich echter toch nog uit, met name in Coronie en ook in Marowijne op de jonge plantage Galibi.

De productie van *mais* was zoowat gelijk aan die van het vorige jaar. De uitvoer verminderde echter. De binnenlandsche prijzen waren bevredigend.

Onverminderd hevig duurde de crisis in het *balatabedrijf* voort. Het voortbestaan van dit bedrijf verkeerde dan ook in ernstig gevaar. Wel scheen de oogst van 1927 voor een groot deel verkocht, doch de voorraden van 1928 waren nog geheel aanwezig. Een der groote balata-ondernemingen had nog bijna den geheelen oogst van 1927 en 1928.

Ter tegemoetkoming aan die industrie werd aanvankelijk het concessierecht van 4½ cent op 3 cent per H.A. per jaar gebracht en de retributie van 15 op 7½ cent per K.G. gesteld. Toen deze tegemoetkoming onvoldoende bleek, werd het concessierecht voor het jaar 1929 op de helft van het genoemde bedrag gesteld en de retributie tot 3 cent per K.G. verlaagd. Het aantal arbeiders, dat voor deze industrie gecontracteerd had, liep van 2157 in 1927 terug tot 1522 in 1928.

Ten opzichte van *chickle* kan medegedeeld worden, dat de proeven van de Balata Compagnie ,,Suriname'' niet tot gunstige resultaten geleid hebben en daarom niet voortgezet werden.

Daarentegen werden van andere zijde drie partijtjes chickle uit het Marowijnegebied, totaal 850 K.G., naar New-York gezonden, welke gunstig beoordeeld werden.

De *goudindustrie*, die reeds lang kwijnende was, kreeg een zeer harden slag, doordat de Compagnie des Mines d'or de la Guyane hollandaise in de tweede helft des jaars moest besluiten tot liquidatie over te gaan. In 1917 heeft het placer van genoemde maatschappij nog 361 K.G. goud opgebracht. Daarna nam de productie wel jaarlijks af, doch eerst van af 1925 is de inzinking van dat placer zich sterk gaan inzetten. Was de productie in 1927 nog 239,796 K.G., in 1928 daalde zij tot 170,533 K.G.

Bauxiet. De fabriek van de Surinaamsche Bauxiet Maatschappij werkte het geheele jaar op volle capaciteit. De productie bedroeg ruim 200 000 ton. De levering van rood erts naar Canada werd voorloopig stopgezet.

Met den afbouw der vestiging op Moengo werd voortgegaan. Met de voorbereidende werkzaamheden voor den bouw van een nieuw modern ingericht ziekenhuis werd een aanvang gemaakt.

Ook de tweede bauxiet-onderneming, The Kalbfleisch Corporation, voerde haar productie op van 5570 ton in 1927 tot 11 200 ton in 1928 en doet ook voor de toekomst voordeelen voor het gewest verwachten.

De nasporing naar *petroleum* werd in 1928 voortgezet.

Van de prospectie naar *cinnabar* werd weinig vernomen.

De *houtexploitatie* nam zeer in beteekenis toe. De uitvoerwaarde (f 1 318 000) was hooger dan eenig jaar daarvóór. De vraag naar Surinaamsch paalhout bleef toenemen. Voor de Zuiderzeewerken werd een belangrijke hoeveelheid Surinaamsch paalhout verscheept, terwijl ook Curaçao en Venezuela tot de goede afnemers van dat product behoorden. Evenwel raakte de Duitsche onderneming, welke het vorige jaar een zaagmolen oprichtte aan de Dominékreek, in moeilijkheden, waardoor het bedrijf werd stopgezet. De molen werd intusschen door anderen overgenomen.

Voor het Surinaamsche cederhout blijkt in Amerika belangstelling te bestaan, nu men door een procédé dit hout hars- en olievrij kan maken. Ook baboenhout vindt meer aftrek, nu bewezen is, dat het, behalve voor sigarenkisten, gebruikt kan worden voor het maken van triplexplaten en radiokasten. Van dit hout, dat in Amerika onder den naam Guiana Bank in den handel wordt gebracht, verwacht men grooter afzet. Ook andere soorten, vooral hardhout, zijn in 1928 èn als proefzending èn als bestelling uitgevoerd. De rozenhoutexploitatie is in 1928 niet hervat.

Een goede reclame voor de Surinaamsche houtsoorten is wel het resultaat van de proefneming bij het gebruik van verschillende houtsoorten bij de sluiswerken van Panama.

In de eerste helft van 1928 was de *weersgesteldheid* goed, doch in de tweede helft minder, omdat de droogte vroeg inviel en de regenval beneden het normale was. Hierdoor leden cultures en boschbedrijven. Voor Coronie en Nickerie was het een bijzonder droog jaar.

Ook was de algemeene *gezondheidstoestand* beter dan in 1926 en 1927. Het aantal overledenen per 1000 inwoners bedroeg 14,8, welk cijfer gunstig afsteekt bij dat van Britsch-Guyana, waar het gemiddeld 25 was. De malaria, welke in 1927 nog zeer hevig woedde, zoodat men van een malaria-epidemie kon spreken, was aan het afnemen. Alleen in Moengo hield de epidemie nog stand, ofschoon in de laatste maanden van dit verslagjaar ook daar een duidelijke teruggang merkbaar was.

Betreffende andere ziekten vallen geen bijzondere opmerkingen te maken. De leprabestrijding werd georganiseerd, zoodat nu naar schatting 90 % der niet geïsoleerde leprålijders onder geregelde behandeling zijn. In de districten werd bijzondere aandacht aan de hygiënische verzorging op de plantages besteed. Ten slotte zij vermeld de oprichting, in begin 1928, van de Gouverneur van Heemstra-Stichting, welke zich ten doel stelt mede te werken tot verbetering van den gezondheidstoestand.

HOOFDSTUK D.

GEWAPENDE MACHT (SCHUTTERIJ, GEWAPENDE BURGERMACHT, GEWAPENDE POLITIE, LANDMACHT EN ZEEMACHT).

Schutterij. Op 1 Januari bedroeg het aantal schutterplichtigen te Paramaribo 1560. Op 31 December bedroeg de sterkte der bij de schutterij ingelijfden 8 officieren en 282 onderofficieren en minderen. Oefeningen werden er niet gehouden.

Gewapende burgermacht. De gewapende burgermacht in de districten bestond op 31 December uit 32 officieren en 1391 onderofficieren en minderen.

Gewapende politie. Uit den als bijlage E[1] bij dit verslag gevoegden staat blijkt, dat op 1 Januari 1929 de politiemacht telde: 1 hoodinspecteur, 3 inspecteurs, 5 adjunct-inspecteurs (van welke 2 te Paramaribo gevestigd zijn), benevens 213 hoofdagenten en minderen, waarvan 120 te Paramaribo.

Landmacht. De sterkte op 31 December bedroeg 10 officieren en 206 onderofficieren en minderen, te weten:

	Officieren.	Onderofficieren en minderen.
Compagnie infanterie . .	4	206
Officieren van gezondheid.	5	—
Militair apotheker . . .	1	—
	10	206

Uit de sterkte werden gevoerd 7 officieren en 25 onderofficieren en minderen, te weten:

a. naar Nederland teruggekeerd 6 officieren en 20 onderofficieren en minderen, waaronder 10 met bestemming om aldaar in het genot van verlof te worden gesteld;

b. met paspoort, c.q. pensioen in Suriname 4 onderofficieren en minderen;

c. overleden 1 mindere;

d. voor herinnering gevoerd sedert 18 November 1927 1 officier.

In de sterkte werden opgenomen 6 officieren en 46 onderofficieren en minderen, t. w.:

a. overgenomen van de Koloniale Reserve 6 officieren en 32 onderofficieren en minderen, waarvan 14 naar Nederland waren opgezonden om aldaar in het genot van verlof te worden gesteld;

b. nieuw aangenomen in de kolonie 14 minderen.

De troepen waren op 31 December als volgt verdeeld: te Paramaribo 10 officieren en 167 onderofficieren en minderen, en in het Marowijnegebied 39 onderofficieren en minderen.

Aan het Departement van Openbare Werken en Verkeer werd medewerking verleend door beschikbaarstelling van militairen tot het houden van toezicht over gestraften bij verbetering van den weg van Meerzorg naar Peperpot.

Assistentie werd verleend bij de inrichting van een vliegveld met het oog op de Holland-West-Indië-vlucht.

In verband met den buitengewoon slechten gezondheidstoestand in het Lawagebied en het vrijwel stopzetten van de goudexploitatie van de Compagnie des Mines d'Or aldaar, werden voorstellen ingediend tot het opheffen van den patrouillegang door militairen in dat gebied.

De algemeene gezondheidstoestand onder de militairen was gunstig.

Met betrekking tot den gezondheidstoestand van de militairen in het Marowijnegebied bleek dat 24 militairen, die gedetacheerd zijn geweest in de Lawa, binnen den voorgeschreven tijd (3 maanden) wegens ziekte geëvacueerd zijn geworden. Dit is ongeveer 75 % van de sterkte aldaar, want in het geheel waren 34 militairen in de Lawa gedetacheerd; 10 daarvan zijn niet wegens ziekte geëvacueerd; 2 hiervan bleken tweemaal gedetacheerd te zijn geweest; zoodat 8 militairen bestand bleken tegen den schadelijken invloed van de Lawa, waarvan 6 Surinamers en 2 Europeanen zijn geweest. Onder de 24 wegens ziekte geëvacueerden waren 20 Europeanen en 4 Surinamers. De betreffende ziektegevallen bleken alle malaria te zijn en wel van zeer hardnekkige soort.

Van de 40 aan malaria lijdende militairen, die in het Militair Hospitaal opgenomen werden, bleken zeker 22 in de Lawa geïnfecteerd te zijn. Het aantal militairen opgenomen in het Militair Hospitaal bedroeg 138 en dat der kwartierzieken 53, of bij een gemiddelde sterkte van 177 man te Paramaribo, waaronder 10 officieren, per 1000 per dag onderscheidenlijk 2,1 en 0,82. Voor 1927 waren deze cijfers 2,2 en 1,6 en voor 1926: 2,7 en 2,3. Van de belangrijkste ziekten geven onderstaande staatjes een overzicht.

	Aantal gevallen 1928.	Paramaribo. ‰ per dag.		
		1928	1927	1926
Malaria	18	0,28	0,50	0,70
Syphilis	3	0,04	0,11	—
Andere geslachtsziekten	15	0,23	0,20	0,30
Amoeben-dysenterie	3	0,04	0,03	—
Andere ziekten	68	1,06	1,10	—

Mededeelingen van den militair geneeskundigen dienst zijn verder opgenomen onder hoofdstuk I, Geneeskundige Dienst.

Het Militair Tehuis te Paramaribo werd bezocht door 8656 personen, waarvan 104 gegradueerden, 8337 ongegradueerden en 215 matrozen van Hr. Ms. pantserdekschip *Hertog Hendrik*, dat op 6 Februari Suriname bezocht om een 16-tal dagen daar te vertoeven.

Militaire Rechtspraak. De krijgsraad wees slechts één vonnis; de beklaagde werd van het hem ten laste gelegde feit (verduistering) vrijgesproken. In 2 gevallen won de garnizoenscommandant het advies van den auditeur-militair in, doch vond geen termen om de betrokken militairen naar den krijgsraad te verwijzen. Eén der verdachten werd disciplinair gestraft.

Zeemacht. In de maand Februari werd Suriname bezocht door Hr. Ms. pantserdekschip *Hertog Hendrik*.

HOOFDSTUK E.

WETGEVING, RECHTSWEZEN, VOOGDIJRAAD EN POLITIE.

§ 1. WETGEVING.

In verband met de onderteekening namens de Nederlandsche Regeering, mede voor Suriname, van het opiumverdrag van 19 Februari 1925, was het noodzakelijk de verordening van 17 Februari 1908 (*Gouvernementsblad* n°. 13), strekkende onder meer tot regeling van den verkoop van opium, gelijk zij luidt na de daarin aangebrachte wijzigingen en aanvullingen, in te trekken en opnieuw bepalingen betreffende het opium en andere verdoovende middelen vast te stellen. Dit is geschied bij de verordening van 10 Juli 1928 (*Gouvernementsblad* n°. 51).

Op initiatief van de leden der Koloniale Staten A. A. Dragten en P. A. May is bij de verordening van 29 December 1927 (*Gouvernementsblad* n°. 52), de Arbeidsverordening (*Gouvernementsblad* 1914, n°. 37) aangevuld, ten einde door het vaststellen in alle overeenkomsten van eene uniforme regeling omtrent de maximumprijzen van alle levensmiddelen en goederen, welke aan arbeiders door de huurders worden verstrekt, te voorkomen, dat aan de arbeiders buitensporige prijzen voor de allereerste levensbehoeften in rekening worden gebracht.

In het Wetboek van Strafrecht voor de kolonie Suriname is bij de verordening van 14 Maart 1928 (*Gouvernementsblad* n°. 58) eene wijziging aangebracht, welke mutatis mutandis ontleend aan de Wet van 13 Mei 1927 (*Staatsblad* n°. 156), verband houdt met het Verdrag van 1921 ter bestrijding van den handel in vrouwen en kinderen (*Staatsblad* 1923 n°. 526, *Gouvernementsblad* 1924 n°. 4) en het op 12 September 1923 te Genève gesloten Verdrag tot het tegengaan van de verspreiding van en den handel in ontuchtige uitgaven (*Staatsblad* 1927 n°. 329, *Gouvernementsblad* 1927 n°. 78), welke verdragen mede voor Suriname zijn onderteekend.

Bij de verordening van 21 November 1928 (*Gouvernementsblad* n°. 93) tot nadere aanvulling van artikel 213 van het Wetboek van Strafvordering voor de kolonie Suriname, en die van 21 November 1928 (*Gouvernementsblad* n°. 94) tot nadere wijziging en aanvulling van artikel 470 van het Wetboek van Strafrecht voor de kolonie Suriname, welke in nauw verband tot elkaar staan, zijn voorzieningen getroffen, welke ten doel hebben de mogelijkheid open te stellen om over te gaan tot voorloopige aanhouding van bankhouders en agenten van het verderfelijk piauwspel. Deze maatregel werd noodzakelijk geacht in het belang van eene krachtige bestrijding van dit inderdaad tot een volkskanker uitgegroeid hazardspel.

§ 2. RECHTSPRAAK.

Bij het *Hof van Justitie* waren op 1 Januari aanhangig 63 *burgerlijke zaken* en werden in den loop van het jaar aangebracht 48 zaken. Hiervan zijn bij eindvonnis afgedaan: 58 zaken (waarvan 17 aangebracht in 1927); geroyeerd 2 zaken, zoodat op 31 December 1928 nog aanhangig waren 51 zaken. In 19 hiervan is sedert 10 jaren of langer niets door partijen gedaan.

Van de behandelde zaken betroffen 11 een vordering beneden f 1000; 2 verbetering van registers van den Burgerlijken Stand; 26 echtscheidingen; 4 ontkenning van de wettigheid van een kind; 3 onderhoud van minderjarigen; 1 verlof tot het aangaan van een ander huwelijk; 1 vordering tot het doen van rekening en verantwoording; 1 nietigverklaring van een gesloten koopovereenkomst; 1 levensonderhoud; 5 faillissementen; 1 revindicatie; 1 schadevergoeding en 1 appèl van een vonnis van den Kantonrechter te Paramaribo.

Verder zijn 6 interlocutoire vonnissen gewezen.

Het aantal *strafzaken* door het Hof van Justitie behandeld, bedroeg 64 met 92 beklaagden en bovendien nog 19 appellen van vonnissen van Kanton- en Ommegaande rechters met 20 beklaagden.

Voor de behandeling van al deze zaken hield het Hof 76 strafzittingen. Van de 112 beklaagden waren geboren: 47 in Suriname; 31 in Nederlandsch-Indië; 13 in Britsch-Indië; 14 in China; 2 in Frankrijk; 2 in Britsch-Guyana; 1 op Trinidad; 1 op Tobago, en 1 op Madeira.

Van de 64 zaken door het Hof behandeld, betroffen: 1 moord; 1 het door schuld veroorzaken van den dood van een ander; 2 zware mishandeling of mishandeling gepleegd tegen een ambtenaar gedurende de rechtmatige uitoefening zijner bediening; 3 zware mishandeling; 1 mishandeling, zwaar lichamelijk letsel tengevolge hebbende; 1 mishandeling; 2 het openlijk met vereende krachten geweld plegen tegen een persoon, hebbende het geweld eenig lichamelijk letsel tengevolge gehad, vergezeld van andere strafbare feiten als het in het openbaar mondeling opruien tot eenig strafbaar feit en het opzetten tot onwil om te werken; 1 opzettelijke brandstichting, waarvan gemeen gevaar voor goederen en levensgevaar voor een ander te duchten is; 15 diefstal onder verzwarende omstandigheden; 4 diefstal; 9 heling; 4 het uit winstbejag verkoopen of verbergen van eenig voorwerp, terwijl aan zijne schuld te wijten is, dat zijne handeling een door misdrijf verkregen voorwerp betreft; 1 valschheid in geschrifte; 1 het opzettelijk gebruikmaken van een vervalscht getuigschrift van andere omstandigheden dan goed gedrag, bekwaamheid, armoede of gebreken, als ware het echt of onvervalscht; 2 verduistering; 4 oplichting; 2 meineed; 2 verkrachting; 1 het buiten echt vleeschelijke gemeenschap hebben met een vrouw, die den leeftijd van 12, maar nog niet dien van veertien jaren heeft bereikt; 3 het plegen van ontuchtige handelingen met iemand beneden den leeftijd van 14 jaren; 1 ontucht gepleegd door een vader met eene aan zijne zorg toevertrouwde minderjarige; 2 feitelijke aanranding van de eerbaarheid en 1 het uitgeven van een geschrift van strafbaren aard, zijnde de dader noch bekend, noch op de eerste aanmaning na den rechtsingang bekend gemaakt.

Van de bij deze zaken betrokken 92 beklaagden werden 9 vrijgesproken en 1 ontslagen van rechtsvervolging. Van de overigen werden veroordeeld:

13 tot gevangenisstraf van 6 weken tot beneden een jaar met tewerkstelling aan openbare werken; 49 tot gevangenisstraf van 1 tot 15 jaar met tewerkstelling aan openbare werken; 6 tot gevangenisstraf van 1 tot 9 maanden; 10 tot gevangenisstraf van 9 maanden tot 3 jaar; 1 tot hechtenis met openbare tewerkstelling; 1 tot hechtenis en 2 tot geldboete.

Bij het *Kantongerecht te Paramaribo* waren op 1 Januari 1928 aanhangig 30 burgerlijke zaken, waarbij in den loop van het jaar nog 552 werden aangebracht. Hiervan werden afgedaan: door royement 112 en bij eindvonnis 422 zaken, terwijl 53 interlocutoire vonnissen zijn gewezen. Er waren op 31 December nog aanhangig 48 zaken.

Er werden opgemaakt 125 processen-verbaal, waarvan betreffende: beëediging van schatters 17; voogdijbenoemingen 62; gedeponeerde en beëedigde boedelbeschrijvingen 3; akte depôt codicil 1; verwerping nalatenschap 3; aanvaarding onder het voorrecht van boedelbeschrijving 6; scheepsverklaringen 17; getuigenverhoor 20; overschrijven van huwelijksvoorwaarden in de registers 23; overschrijven van naamlooze vennootschappen in de registers 6 en beëediging van deurwaarders bij de belastingen 13.

Op 506 requesten werd beschikt, waarvan 26 oproeping voor comparitiën betroffen; 26 verlof om kosteloos te procedeeren, waarvan op 21 gunstig werd beschikt; 313 verlof tot het leggen van beslag, 128 beschikkingen omtrent huurschuld van kleine woningen krachtens de verordening van 16 December 1912 (*Gouvernementsblad* 1913 n°. 27); 5 tusschenkomst tot het aangaan van een huwelijk; 3 verlof tot het verkoopen van roerende goederen; 3 benoeming van een bijzonderen vertegenwoordiger voor een kind en 2 benoeming van een bijzonderen voogd bij de ontkenning van een kind.

In totaal waren aangebracht 940 *strafzaken* met 1054 beklaagden; hiervan werden 158 zaken bij verstek behandeld; 79 beklaagden werden vrijgesproken; 8 ontslagen van rechtsvervolging; 2 onder observatie gesteld; 130 veroordeeld tot ge-

vangenisstraf met tewerkstelling aan openbare werken; 19 tot gevangenisstraf alleen; 17 tot hechtenis met tewerkstelling aan openbare werken; 5 tot hechtenis alleen en 794 tot geldboete.

Van de strafzaken betroffen er: 6 wederrechtelijk binnendringen op een bij eene woning behoorend erf en daarmede gelijk gestelde misdrijven; 5 wederspannigheid; 1 mishandeling van een dier; 2 smaad; 29 eenvoudige beleediging; 1 eenvoudige beleediging, aangedaan aan een ambtenaar gedurende de rechtmatige uitoefening zijner bediening; 2 bedreiging met zware mishandeling en daarmede gelijk gestelde misdrijven; 264 mishandeling; 2 het door misbruik van gezag, opzettelijk uitlokken van het misdrijf van mishandeling; 1 door schuld aan een ander toebrengen van zoodanig lichamelijk letsel, waaruit tijdelijke ziekte ontstaat; 112 diefstal en daarmede gelijk gestelde misdrijven (poging tot — of medeplichtigheid aan —); 2 het opzettelijk uitlokken van het misdrijf van diefstal door het verschaffen van gelegenheid; 3 strooperij; 26 verduistering; 5 opzettelijk en wederrechtelijk vernielen van eenig goed, dat geheel aan een ander toebehoort; 5 heling; 4 opzettelijk uit de opbrengst van een door misdrijf verkregen voorwerp voordeel trekken; 10 baldadigheid, gepleegd tegen personen (goederen) waardoor gevaar (nadeel, ongerief) kon worden teweeggebracht; 9 op den openbaren weg laten staan van een trekdier, zonder de noodige voorzorgsmaatregelen tegen het aanrichten van schade te hebben genomen; 1 verwekken van rumoer, waardoor de nachtrust kan worden gestoord; 3 het door het bevoegd gezag naar zijn naam gevraagd, opgeven van een valschen naam; 2 het niet toegelaten zijnde tot de uitoefening van een beroep, waartoe bij algemeene verordening eene toelating wordt gevorderd, buiten noodzaak dat beroep uitoefenen; 4 wettelijk als getuige opgeroepen, wederrechtelijk wegblijven; 18 in het openbaar uiten van voor de eerbaarheid aanstootelijke woorden; 22 zich in kennelijken staat van dronkenschap bevinden op den openbaren weg; 3 het door een dier doen trekken van een last, welke kennelijk zijne krachten te boven gaat; 25 het doen plaats hebben van vervoer door een lastdier op eene noodeloos pijnlijke wijze; 1 het vervoeren van dieren op eene noodeloos pijnlijke (kwellende) wijze; 40 het in zijn bezit hebben van voorwerpen, die klaarblijkelijk bestemd zijn of geweest zijn tot gebruik bij eenig hazardspel; 3 het zonder daartoe gerechtigd te zijn, vee laten loopen op een grond, die beplant is en daarmede gelijkgestelde overtredingen; 3 het zonder daartoe gerechtigd te zijn, loopen over eens anders grond, waarvan de toegang op eene voor hem blijkbare wijze door den rechthebbende is verboden; 3 het als schipper niet in acht nemen van de wettelijke voorschriten, vastgesteld tot voorkoming van aanvaring of aandrijving; 2 als een persoon, die zijn diensten voor een tijd heeft verbonden, niet voldoen aan de voorwaarden bij overeenkomst bedongen; 6 het zich bevinden aan boord van een schip met het kennelijk doel zich daarmede te doen vervoeren zonder voorkennis van den eigenaar, huurder of schipper; 1 het als houder van vee op een grond, verzuimen daarop de noodige afsluiting tegen het uitbreken van deze dieren te plaatsen en behoorlijk te onderhouden; 1 het zonder behoorlijk toezicht laten loopen van een lastdier op den openbaren weg; 13 het te Paramaribo, op aanzegging van wege den Procureur-Generaal zijn erf binnen den daarbij bepaalden termijn niet zuiveren van wied en vuilnis; 1 overtreding van de verordening tot regeling van den verkoop van gedistilleerd; 1 overtreding van de verordening op de goudbelasting; 1 overtreding van de verordening tot regeling van den verkoop van opium; 2 overtreding van de verordening op de rij- en voertuigen belasting en 295 overtredingen van artikelen van verschillende andere verordeningen.

Bij het *Kantongerecht van Nickerie* waren op 1 Januari aanhangig 11 *burgerlijke* zaken, waarvan waren aangebracht: sedert 3 jaren of meer 2 zaken en sedert minder dan 3 jaren 9 zaken. Er werden 36 zaken aangebracht en afgedaan 40 en wel: bij eindvonnis 27 zaken; door royeering 3 zaken en door intrekking 10 zaken, zoodat op 31 December aanhangig bleven 7 zaken.

In de 47 zaken, die in behandeling waren, werden 10 interlocutoire vonnissen gewezen, waaronder 2 in de 7 zaken, die op 31 December aanhangig zijn gebleven.

Van de 27 bij eindvonnis afgedane zaken betroffen: koophandel 11; vorderingen tot betaling van huur 4 en andere persoonlijke vorderingen 12.

Er werden behandeld 712 *strafzaken*, met een gelijk aantal beklaagden; 56 strafzaken werden bij verstek behandeld. Van de beklaagden werden 54 veroordeeld tot gevangenisstraf, met tewerkstelling aan openbare werken; 1 tot gevangenisstraf; 237 tot hechtenis met tewerkstelling aan openbare werken en 393 tot geldboete. 26 beklaagden werden vrijgesproken en 1 werd van alle rechtsvervolging ontslagen.

Van de 685 veroordeelende vonnissen betroffen: openbare schennis van de eerbaarheid 1; mishandeling van een dier 1; het in zijn bezit hebben van voorwerpen, die klaarblijkelijk bestemd zijn tot gebruik bij eenig hazardspel 1; eenvoudige beleediging 2; beleediging, aangedaan aan een ambtenaar gedurende de rechtmatige uitoefening zijner bediening 1; mishandeling 42; mishandeling, gepleegd tegen een ambtenaar gedurende de rechtmatige uitoefening zijner bediening 1; het door schuld veroorzaken van zwaar lichamelijk letsel aan een ander 1; diefstal 31; strooperij 26; verduistering 1; het opzettelijk en wederrechtelijk eenig goed, dat geheel aan een ander toebehoort, vernielen 2; heling 1; het in het openbaar uiten van voor de eerbaarheid aanstootelijke woorden 4; het zich in kennelijken staat van dronkenschap op den openbaren weg bevinden 3; het als huurder van personen, die hunne diensten voor een bepaalde onderneming hebben verbonden, niet voldoen aan de wettelijke hem opgelegde verplichtingen 1; het als een persoon, die zijne diensten voor een tijd heeft verbonden, zich schuldig maken aan onwil om te werken 315; het als een persoon, die zijne diensten voor een tijd heeft verbonden, zich schuldig maken aan verzet met gebaren tegen dengene, die den gezagvoerder vertegenwoordigt 1; het als een persoon, die zijne diensten voor een tijd heeft verbonden, de onderneming, waarvoor hij zich verbonden heeft, willekeurig verlaten 60; het als een persoon, die zijne diensten voor een tijd heeft verbonden, niet voldoen aan de voorwaarden bij overeenkomst bedongen 111; het als een persoon, die zijne diensten voor een tijd heeft verbonden, zich schuldig maken aan het zonder pas van den gezagvoerder verlaten van de plantage, tot den arbeid, waarop hij gehuurd is, in de gevallen, waarin zulk een pas, volgens algemeene verordening, wordt vereischt 5; het aan wiens schuld te wijten is, dat aan een ander geheel toebehoorende, te veld staande gewassen, vernield worden 1; het vechten op den openbaren weg 14; overtredingen van de verordening op de inkomstenbelasting 56; overtredingen van de rijverordening 1 en overtredingen van de immigratieverordening 2.

Bij het *Kantongerecht van Coronie* was op 1 Januari geen enkele *burgerlijke* zaak aanhangig en werd in den loop van het jaar ook geen enkele zaak aangebracht.

Er werden 22 strafzaken met 31 beklaagden aangebracht, waarvan 1 zaak bij verstek behandeld.

Van de 31 beklaagden werden 5 vrijgesproken of van rechtsvervolging ontslagen; 1 veroordeeld tot gevangenisstraf met tewerkstelling aan openbare werken en 25 tot een geldboete.

Van de veroordeelende vonnissen betroffen: 1 strooperij, 3 eenvoudige beleediging, 1 het in het openbaar uiten van voor de eerbaarheid aanstootelijke woorden, 11 mishandeling, 2 bedreiging met eenig misdrijf tegen het leven gericht, 6 het deelnemen aan hazardspel en 2 het geven van gelegenheid om deel te nemen aan hazardspel.

Bij het *Kantongerecht van Marowijne* was op 1 Januari geen *burgerlijke* zaak aanhangig, welke sedert minder dan 3 jaar was aangebracht. Er werd een zaak aangebracht, die *niet* werd afgedaan, zoodat op 31 December die zaak nog aanhangig was.

Er werden 13 *strafzaken* met 14 beklaagden aangebracht. Geen enkele zaak werd bij verstek behandeld.

Van de beklaagden werden 6 vrijgesproken of van rechtsvervolging ontslagen en 1 veroordeeld tot gevangenisstraf met tewerkstelling aan openbare werken en 7 tot een geldboete.

Van de veroordeelende vonnissen betroffen: 2 eenvoudige beleediging, 1 diefstal, 4 mishandeling en 1 kennelijken staat van dronkenschap.

Bij het *Oostelijk Ommegaand gerecht* werden 1421 zaken, waarvan 134 bij verstek, behandeld met 3434 beklaagden, waarvan werden vrijgesproken 172, ontslagen van rechtsvervolging 6, veroordeeld tot gevangenisstraf met tewerkstelling aan openbare werken 297, tot hechtenis met tewerkstelling aan openbare werken 994, tot hechtenis alleen 2 en tot geldboete 1963. In totaal werden dus veroordeeld 3256 personen voor 3265 over-

tredingen, nl.: het wederrechtelijk binnendringen in de woning bij een ander in gebruik 9, het opzettelijk verbergen van iemand, die vervolgd wordt 2, openbare schennis van de eerbaarheid 6, mishandeling van een dier 5, smaad 4, eenvoudige beleediging 22, bedreiging met zware mishandeling 11, mishandeling 316, opzettelijk deelnemen aan een vechtpartij, waarin onderscheidene personen zijn gewikkeld 17, diefstal 193, strooperij 68, verduistering 31, het opzettelijk en wederrechtelijk vernielen van eenig goed, dat aan een ander toebehoort 37, heling 62, het opzettelijk uit de opbrengst van eenig door misdrijf verkregen voorwerp voordeel trekken 3, baldadigheid tegen personen, waardoor ongerief kan worden teweeggebracht 5, het niet voldoende zorg dragen voor het onschadelijk houden van een onder zijne hoede staand gevaarlijk dier 4, het niet zonder genoegzame voorzorg vuur op eigen terrein aanbrengen en achterlaten 21, het verwekken van rumoer, waardoor de nachtrust kan worden verstoord 2, het, als getuige opgeroepen, wederrechtelijk wegblijven 2, het niet voldoen aan een wettelijke verplichting tot aangifte aan den ambtenaar van den Burgerlijken Stand voor de registers van geboorte 1, het in het openbaar uiten van voor de eerbaarheid aanstootelijke woorden 69, het zich in kennelijken staat van dronkenschap bevinden op den openbaren weg 13, het buiten de gevallen, bedoeld in art. 259*bis* van het Wetboek van Strafrecht gelegenheid tot hazardspel geven 2, het buiten de gevallen, bedoeld in art. 469 van het Wetboek van Strafrecht deelnemen aan een hazardspel 4, het zonder daartoe gerechtigd zijn, zijn niet uitvliegend pluimgedierte laten loopen over een grond, die beplant is 20, het zonder daartoe gerechtigd te zijn laten loopen van vee op een grond, die beplant is 21, het zonder daartoe gerechtigd te zijn loopen over eens anders grond, waarvan de toegang op eene voor hem blijkbare wijze door den rechthebbende is verboden 7, het zonder daartoe gerechtigd te zijn zich begeven of ophouden op een plantage tegen den uitgedrukten en hem kenelijk geworden wil van den gezagvoerder 4, het als schipper van een geroeid wordend vaartuig tusschen zonsondergang tot zonsopgang niet voeren van een helder lichtende lantaarn met witte glazen zoodanig, dat zij naar alle zijden goed zichtbaar zijn 16, het als gezagvoerder niet voldoen aan de voorwaarden bij overeenkomst bedongen 2, het des bewust te werk stellen van een bij een ander in huur zijnden arbeider 6, overtredingen van overeenkomsten betreffende huur van diensten 1812, het als een persoon, die zijne diensten voor een tijd heeft verbonden, zonder pas van den gezagvoerder verlaten van de plantage tot den arbeid, waarop hij gehuurd is in een geval, waarin zulk een pas, volgens algemeene verordening, wordt vereischt 5, het als gebruiker van een woning, gelegen in het district, niet overeenkomstig bij besluit van den Gouverneur vastgestelde regelen zorgdragen, dat het terrein, tot die woning behoorende, op een afstand van zes meters van de woning van wied en struiken is gezuiverd 5, het als eigenaar van een grond, waarop zich nesten van parasolmieren bevinden, deze niet binnen 8 dagen na schriftelijke aanzegging van den districtscommissaris behoorlijk vernietigen 8, het zonder vergunning van den eigenaar of rechthebbende visschen op het land van een ander 15, het aan zijne schuld te wijten zijn, dat aan een ander toebehoorende boomen beschadigd worden 8, het verontreinigen van het water van een trens, dat tot waschwater dient 3, het houden van vee op een grond, zonder daarop de noodige afsluitingen tegen het uitbreken van deze dieren te plaatsen en die afsluitingen te onderhouden 21, het op den openbaren weg zonder behoorlijk toezicht laten loopen van vee 7, het onder zijn berusting hebben van een vuurwapen zonder van een port d'armes te zijn voorzien 18, het te Paramaribo op aanzegging van den Procureur-Generaal zijn erf binnen den bepaalden termijn niet zuiveren van wied en vuilnis 4, het vechten op den openbaren weg 26, het tot zich nemen en niet onverwijld inleveren bij of daarvan kennisgeven aan de politie van eenig gevonden voorwerp, waarop hij geen recht kan laten gelden 5, het overtreden van artikelen van diverse verordeningen 340.

Het *Westelijk Ommegaand gerecht* behandelde 125 zaken met 153 beklaagden. Hiervan werden 9 zaken bij verstek behandeld. 21 beklaagden werden vrijgesproken en 132 veroordeeld, waarvan 16 tot gevangenisstraf met tewerkstelling aan openbare werken; 10 tot hechtenis met tewerkstelling aan openbare werken en 106 tot geldboete.

Veroordeeld werd wegens het wederrechtelijk binnendringen van een woning bij een ander in gebruik 1, mishandeling 15, diefstal 16, strooperij 3, verduistering 1, het opzettelijk en wederrechtelijk eenig goed, dat geheel aan een ander toebehoort, onbruikbaar maken 2, het opzettelijk en wederrechtelijk dooden van een dier, dat aan een ander toebehoort 1, heling 2, het zonder genoegzame voorzorg vuur op eigen onbebouwd terrein aanbrengen 1, het wettig als getuige opgeroepen, wederrechtelijk wegblijven 1, het in het openbaar uiten van voor de eerbaarheid aanstootelijke woorden 4, het zich in kennelijken staat van dronkenschap op den openbaren weg bevinden 1, het zonder daartoe gerechtigd te zijn, zijn niet uitvliegend pluimgedierte laten loopen in tuinen of op eenigen grond, die bezaaid, bepoot of beplant is 1, het zonder daartoe gerechtigd te zijn, loopen over een anders grond, waarvan de toegang op eene voor hem blijkbare wijze door den rechthebbende is verboden 1, het als een persoon, die zijne diensten voor een bepaalde onderneming heeft verbonden, willekeurig verlaten van die onderneming, waarvoor hij zich verbonden heeft of niet voldoen aan de voorwaarden, bij overeenkomst bedongen 12, het houden van vee op een grond en verzuimen daarop de noodige afsluiting tegen het uitbreken van deze dieren te plaatsen en behoorlijk te onderhouden 4, het tot zich nemen en niet onverwijld inleveren bij of daarvan kennisgeven aan de politie van eenig voorwerp, waarop hij geen recht kan laten gelden 1, overtreding van artikelen van diverse verordeningen 65.

Toezicht en tucht over praktizijns. Tegen een praktizijn werd eene klacht ingebracht, welke bij onderzoek bleek gegrond te zijn. Aan bedoelden praktizijn werd de straf opgelegd van enkele waarschuwing.

Praktizijnsexamen. Er heeft zich geen candidaat aangemeld voor dit examen.

Bureau van consultatie. Het bureau vergaderde twee keer 's maands des Vrijdags in de praktizijnskamer van het Hof van Justitie, terwijl de secretaris bovendien dagelijks gedurende de kantooruren op zijn bureau voor onvermogende rechtzoekenden te spreken was.

Het aantal zaken, waarin de president van het hof een praktizijn heeft toegevoegd, bedroeg 55 tegenover 56 in 1927. Bovendien is aan 3 personen, die zich tegen een tegen hen ingestelden eisch tot echtscheiding wenschten te verweren, een praktizijn toegevoegd.

Van deze 55 zaken zijn er 12 ter rolle aangebracht, waarvan 10 zijn afgedaan. De overige 45 zaken, betreffende meerendeels procedures tot echtscheiding, scheiding van tafel en bed, verweer bij echtscheiding, vordering tot levensonderhoud en verbetering van de registers van den burgerlijken stand, zijn nog bij de praktizijns in behandeling.

Voorts zijn van de zaken, waarin vóór 1928 de toevoeging van een praktizijn plaats had, 10 ter rolle aangebracht en afgedaan.

Faillissementen. Er werden 5 faillissementen uitgesproken, in welke faillissementen tot rechter-commissaris werd benoemd een lid van het Hof van Justitie en tot curator een der praktizijns.

Onbeheerde nalatenschappen. Het Hof van Justitie voorzag, op voordracht van den procureur-generaal, in het beheer van 10 onbeheerde nalatenschappen door de benoeming van een curator. De grootte dezer nalatenschappen bedroeg onderscheidenlijk f 7,80, ± f 700, f 45, f 158,19, f 278,65, ± f 125, f 205, f 50, f 11,59 en f 50.

Bovendien voorzag voormeld Hof in het beheer van 2 nalatenschappen door de benoeming van een curator; in het eene geval op verzoek van den executeur-testamentair en in het ander geval op verzoek van een praktizijn. De waarde dezer nalatenschappen bedroeg onderscheidenlijk ± f 4200 en f 208,15.

Wijders werd in 3 opengevallen nalatenschappen afstand gedaan van de rechten, welke het Land, ingevolge artikel 861, 2de lid, van het Burgerlijk Wetboek voor de kolonie Suriname, daarop zou kunnen doen gelden. Deze nalatenschappen bestonden uit:

1°. lijfskleeren, beddegoed, enz., ter waarde van ± f 600 à f 700;

2°. een geldswaardig bedrag van f 248,37, benevens lijfskleeren, huisraad en gereedschappen, en

3°. een bloot erf te Paramaribo, ter waarde van f 150.

De afstanddoening geschiedde:

in het eerste geval ten behoeve van de Protestantsche Vereeniging tot verpleging van lepralijders in Suriname (de overledene, die kinderen noch bloedverwanten heeft nagelaten, had vóór haar overlijden den wensch te kennen gegeven, dat hare nalatenschap ten goede zou komen aan het gesticht ,,Bethesda" van voornoemde vereeniging);

in het tweede en derde geval, ten behoeve van de natuurlijke kinderen van den overledene (in deze gevallen was erkenning van kinderen door den overledene niet geschied).

De afstanddoening van voormelde nalatenschappen geschiedde onder het uitdrukkelijk beding, dat de belanghebbenden de schulden der nalatenschappen zouden betalen.

§ 3. VOOGDIJRAAD.

Op 15 September 1928 werd de secretaris van den raad benoemd tot lid van de ingestelde commissie tot het afgeven van bewijzen van min- en onvermogenden. Ook langs dien weg werd contact verkregen met vrouwen, die voor zieke kinderen of voor een aanstaande bevalling hulp kwamen zoeken, en heeft dat vaak geleid tot het betalen van bevallingskosten of het onderhoud der kinderen door verwekkers.

Er werden in totaal 1181 erkenningen gedaan, waarvan te Paramaribo 883 en in de districten 298. (Voor 1927 waren de cijfers onderscheidenlijk 1253, 878 en 375.)

Van de erkenningen betroffen er 240 van in 1928 geboren kinderen en hiervan werden er door de moeder erkend 142, door den vader 18 en door beiden 80;

933 erkenningen betroffen kinderen vóór 1928 geboren en wel door de moeder 485, door den vader 173 en door beiden 275. Er waren 885 kinderen in echt geboren tegen 805 in 1927.

Aan onderhoudskosten ontving en betaalde de raad weer f 4811,70 tegen f 4016,95 in 1927.

Onder genoemde bedragen is niet begrepen, hetgeen onder toezicht van, maar buiten bemiddeling van den raad door de betrokken vaders rechtstreeks werd uitgekeerd.

§ 4. POLITIE, TOEZICHT OP DE NALEVING DER VERORDENINGEN.

Buitengewone agenten van politie. Het aantal buitengewone agenten van politie bedroeg op 1 Januari 1929 386, tegenover 379 op gelijk tijdstip van het vorige jaar.

Vluchtelingen uit Fransch-Guyana. Op het grondgebied van Suriname werden als zonder middel van bestaan aangehouden 60 vluchtelingen uit Fransch-Guyana (met inbegrip van 5, die van het jaar 1927 waren achtergebleven).

Uitgezet werden 29 en in vrijheid gesteld 13, zoodat op 31 December nog 18 vluchtelingen in verzekerde bewaring waren.

Het aantal vluchtelingen, afkomstig uit Fransch-Guyana, dat op den oever van de Marowijne aangehouden en dadelijk naar den Franschen oever teruggeleid werd, bedroeg 39.

De te Paramaribo aangehouden vluchtelingen werden, overeenkomstig de ter zake met den Gouverneur van Fransch-Guyana in het begin van 1923 getroffen regeling, met een stoomschip van de Compagnie Générale Transatlantique naar Cayenne teruggezonden.

Arbeidsverordening. Ten overstaan van den ambtenaar, daartoe aangewezen door den commissaris van politie, werden te Paramaribo gesloten:

voor den arbeid in de goudvelden: 143 overeenkomsten met 127 arbeiders;

voor de inzameling van balata: 767 overeenkomsten met 696 arbeiders.

Op plaatsen langs den spoorweg werden geen overeenkomsten gesloten.

Te Albina werden voor het goud- en balatabedrijf 29 en 122 overeenkomsten met onderscheidenlijk 29 en 123 arbeiders gesloten.

Te Nieuw-Nickerie werden voor het balatabedrijf 464 overeenkomsten met 464 arbeiders gesloten. Voor het hout- en goudbedrijf werden dergelijke overeenkomsten niet aangegaan.

Evenals in vorige jaren verstrekte de commissaris van politie, in het belang van een richtig toezicht op de bevoegdheid van arbeiders tot het al dan niet aangaan van eene overeenkomst met een ander dan zijn laatsten huurder, geregeld aan de districts-commissarissen van Nickerie en Marowijne alphabetische opgaven, vermeldende de namen van arbeiders en huurders, die te Paramaribo overeenkomsten hadden aangegaan en voor welk bedrijf, terwijl de genoemde districts-commissarissen gelijke opgaven van de te hunnen overstaan gesloten overeenkomsten aan den commissaris van politie toezonden.

Het bewerkstelligen van de bij artikel 44, eerste lid, der arbeidsverordening voorgeschreven eindafrekeningen had regelmatig plaats.

Verzet van wettelijke vertegenwoordigers, als bedoeld bij artikel 3 der verordening, kwam niet voor.

Ten aanzien van het goud- en balatabedrijf en de andere takken van industrie had geen uitsluiting plaats.

Er had slechts ééne veroordeeling wegens overtreding van de arbeidsverordening plaats nl. wegens het niet op den bepaalden tijd vertrekken naar de onderneming, waarvoor de betrokkene zich had verbonden.

Opiumverordening. Er werden 2 personen veroordeeld tot gevangenisstraf van onderscheidenlijk 5 weken en 14 dagen, wegens het in het bezit hebben van opium of ganja. In 1926 en 1927 bedroeg het aantal overtredingen onderscheidenlijk 7 en 4. De geleidelijke vermindering van het aantal veroordeelingen is te danken aan de bij de verordening van 6 Januari 1926 (*Gouvernementsblad* n°. 3) tot stand gekomen aanvulling van artikel 72 van het Wetboek van Strafvordering, waardoor de mogelijkheid werd geschapen de overtreders van de opiumverordening voorloopig aan te houden.

Wegens het verbouwen van cannabis sativa L. te Paramaribo en wegens het schuiven van opium of het geven van gelegenheid daartoe, werden geen overtredingen vastgesteld. Uit den clandestienen invoer van opium, waartegen de politie echter zoo krachtig mogelijk optreedt, moet evenwel worden afgeleid, dat het schuiven van opium nog steeds plaats vindt, zij het ook niet op groote schaal.

De nieuwe opiumverordening, waarvan in het vorige verslag melding werd gemaakt, is vastgesteld op 10 Juli 1928 en is afgekondigd in het *Gouvernementsblad* n°. 51. Zij trad in werking op 1 Augustus 1928.

Vestiging, toelating en uitzetting. Krachtens artikel 13 der verordening van 3 September 1915 (*Gouvernementsblad* 1916, n°. 19), werd aan 1 persoon verlof tot ontscheping geweigerd, terwijl ingevolge artikel 15 der verordening 3 personen werden uitgezet.

Transactieboeten. Het instituut der transactieboeten, in het leven geroepen bij de verordening van 23 Maart 1927 (*Gouvernementsblad* n°. 20), tot wijziging van art. 76 van het Wetboek van Strafrecht en in verband daarmede van art. 217 van het Wetboek van Strafvordering voor de kolonie Suriname, heeft in de practijk zeer goed voldaan.

De daardoor geopende gelegenheid om lichte strafzaken zonder strafvervolging af te doen, heeft tot eene belangrijke vermindering van het aantal door den rechter te berechten overtredingen geleid. Van 8 April 1927, dag van inwerkingtreding van de onderwerpelijke verordening, tot eind December 1927, werden opgelegd en betaald in totaal 1577 transactieboeten tot een gezamenlijk bedrag van f 3658,50, en gedurende het jaar 1928: 2806 transactieboeten tot een gezamenlijk bedrag van f 5835, in totaal dus 4383 transactieboeten tot een gezamenlijk bedrag van f 9493,50.

§ 5. MARKTWEZEN.

Evenals in vorige jaren werd ook nu weder een druk gebruik gemaakt van de bestaande marktgelegenheden.

Er werden 19 809 wekelijksche en 138 315 dagelijksche vergunningen afgegeven, tegen onderscheidenlijk 20 778 en 121 520 in 1927.

Het gemiddeld getal dagvergunningen aan Nederlandsch-Indiërs bedroeg 10, terwijl aan Britsch-Indiërs werden afgegeven 220 dag- en 65 weekvergunningen. In 1927 waren deze cijfers onderscheidenlijk 10, 225 en 60.

De Nederlandsch-Indiërs maakten geen gebruik van wekelijksche vergunningen.

§ 6. VERGUNNINGEN TOT HET DRAGEN VAN VUURWAPENEN.

Er werden uitgereikt 387 vergunningen tot het dragen van vuurwapens, waarvan 40 aan Britsch-Indiërs en 5 aan Nederlandsch-Indiërs.

In 1927 waren deze cijfers onderscheidenlijk 399, 30 en 1.

§ 7. GEVANGENISWEZEN.

Ingevolge het besluit van 6 October 1928 (*Gouvernementsblad* nº. 80) werden de gestichten voor gevangenen verdeeld in een strafgevangenis te Nieuw-Amsterdam en huizen van bewaring. Hierdoor heet het voormalige Burgerlijk en Militair Huis van Verzekering binnen het fort Zeelandia in den vervolge huis van bewaring te Paramaribo. Voor de veranderingen in de gevangenisbevolking wordt verwezen naar bijlage E². Op 31 December waren aanwezig:

in het huis van bewaring te Paramaribo 136 gevangenen, waarvan 4 vrouwen;

in de strafgevangenis te Nieuw-Amsterdam 102, waarbij geen enkele vrouw;

in het huis van bewaring te Nieuw-Nickerie 7 mannelijke gevangenen en in het huis van bewaring te Coronie geen gevangene.

Op 31 December waren in het Militair Hospitaal uit het huis van bewaring te Paramaribo 8 gevangenen aanwezig, waarvan 5 Fransche vluchtelingen.

De voorschriften betreffende orde en tucht werden behoorlijk opgevolgd en de dagelijksche diensten vonden geregeld plaats.

Aan 80 gevangenen werden 26 straffen opgelegd, nl.: 63 éénmaal gestraft, 12 tweemaal, 2 driemaal, 2 viermaal, en 1 vijfmaal.

De veroordeelden tot gevangenisstraf met tewerkstelling aan openbare werken hebben elken werkdag aan verbetering der wegen en loozing der stad gewerkt.

De tot enkel gevangenisstraf veroordeelden werden binnen het huis zooveel mogelijk bezig gehouden met verrichten van huiswerk (schoonmaak van lokaliteiten en kleermaken). De productieve arbeid leverde op f 129,80, waarvan de eene helft in de Koloniale Kas werd gestort, terwijl de andere helft bestemd is om als uitgaanskas te worden uitgekeerd.

Er is in het verslagjaar niets uitgekeerd aan ontslagen gevangenen.

De kosten voor huisdiensten bedroegen in dat jaar: 298 dagen kleermaken — f 29,80.

De gezondheidstoestand in de strafgevangenis te Nieuw-Amsterdam was gunstig.

De voorschriften betreffende orde en tucht in de strafgevangenis werden naar behooren nageleefd. Toch werd de straf van lichamelijke kastijding vijfmaal toegepast en werden 76 gevangenen nog op andere wijze gestraft, nl.: 36 eenmaal, 12 tweemaal, 4 driemaal en 1 viermaal.

Op 1 Januari waren in de klas van discipline geplaatst 5 tot dwangarbeid en 13 tot gevangenisstraf met openbare tewerkstelling veroordeelden. In den loop van het jaar werden daarin nog geplaatst 17 tot gevangenisstraf met openbare tewerkstelling veroordeelden, terwijl ontslagen werden 7 wegens beëindiging van straftijd en 13 wegens detacheering, zoodat daarin op 31 December nog aanwezig waren 15 gevangenen.

Met inachtneming van bestaande voorschriften werden 765 personen toegelaten tot het bezoeken van 414 gevangenen. Hierbij zijn niet begrepen de bezoeken door voorgangers der verschillende gezindten aan gevangenen gebracht.

In het verslagjaar werd voor het eerst toegepast het instituut der voorwaardelijke invrijheidstelling; op 31 Augustus werd één gevangene op deze wijze in vrijheid gesteld.

De veroordeelden tot dwangarbeid en tot gevangenisstraf met openbare tewerkstelling werden hoofdzakelijk gebruikt tot:

het onderhouden van den rijweg Nieuw-Amsterdam—Meerzorg;

het onderhouden van het station Nieuw-Amsterdam;

het onderhouden van den quarantainepost Leyden;

het onderhouden van den groententuin en verdere aanplantingen;

het kappen van brandhout, sparren, posten, boonenstokken, bamban, printah, mangroebast en wariembo;

het roeien van vaartuigen en den quarantainedienst;

huisdiensten, smids-, loodgieters- en timmerwerk.

De aanplant van verschillende voedingsgewassen onderging geen uitbreiding, maar leverde toch een bevredigende opbrengst.

Ten behoeve van de gevangenen te Nieuw-Amsterdam, Paramaribo en Ephrata werden geoogst 1000 K.G. bananen en bacoven, 4000 K.G. aardvruchten en 7000 K.G. groenten en diverse boonensoorten, ter gezamenlijke waarde van ongeveer f 1200.

Bovendien werd aan varkensvleesch uit eigen veestapel verkregen voor de gevangenen te Nieuw-Amsterdam 92 K.G. en voor die te Paramaribo 83 K.G., in totaal 175 K.G.

Van de melk van de uit het veefonds aangeschafte koe werd op advies van den geneesheer 645 L., tot een waarde van f 129 (contractprijs bij onderhandschen aankoop), verstrekt aan zieke gevangenen te Nieuw-Amsterdam.

De tot gevangenisstraf veroordeelden werden gebezigd tot aanmaken en herstellen van gevangeniskleeding, vlechtwerk en verschillende huisdiensten. De productieve arbeid dezer gevangenen leverde op f 400,80, berekend naar 10 cent per dag per gevangene. De eene helft hiervan werd in 's Landskas gestort, terwijl de andere helft ter beschikking van den directeur bleef als uitgaanskas.

Aan gevangenen veroordeeld tot gevangenisstraf en tot hechtenis werd uit de uitgaanskas uitgekeerd f 182,61⁵.

De kosten der huishouddiensten bedroegen 1772 dagen à 10 cent = f 177,20.

Voor de sterkte der gevangenisbevolking zij verwezen naar bijlage E².

Huis van bewaring te Nieuw-Nickerie. Het oude houten gebouw werd vervangen door een steenen, bevattende 2 groote arrestantenkamers, ieder ingericht voor 20 gevangenen en verder 4 cellen. In de gevangenis zelf bevindt zich nog het magazijn voor gereedschappen.

Einde 1928 werd, in overeenstemming met de nieuwe gevangenisverordening, de commissie van toezicht ontbonden en den districts-commissaris het beheer en toezicht opgedragen.

De gevangenen werden geregeld bezocht door de geestelijken der verschillende gemeenten.

In de Burgerlijke Ziekeninrichting te Nieuw-Nickerie werden 14 gestraften opgenomen, die allen als hersteld werden ontslagen.

De gevangenen werden als gewoonlijk tewerkgesteld bij de uitvoering van openbare werken, hoofdzakelijk bij het onderhoud der wegen.

De tucht onder de gevangenen liet weinig te wenschen over, waarom slechts in zeldzame gevallen wegens betoonden onwil of brutaliteit een disciplinaire straf werd opgelegd.

Op 1 Januari bedroeg het aantal gevangenen 23 personen (18 mannen en 5 vrouwen); dit was einde December slechts 7 (uitsluitend mannen), doordat in den loop van het jaar 11 mannen en 5 vrouwen meer ontslagen dan bijgekomen waren.

In het huis van bewaring te Coronie was op 1 Januari één gevangene aanwezig, die in totaal tot 6 weken gevangenisstraf met tewerkstelling aan openbare werken was veroordeeld.

Er werd verder slechts één persoon opgenomen, die veroordeeld was tot gevangenisstraf voor een maand met tewerkstelling aan openbare werken.

Het totaal aantal voedingsdagen bedroeg 37.

De gezondheidstoestand was gunstig en ook liet het gedrag der gevangenen niet te wenschen over.

HOOFDSTUK F.

EEREDIENST.

Nederlandsch Hervormde Gemeente. Van 2 Maart af beschikte de gemeente weer over twee predikanten, waarvan één echter gedurende 5 maanden van het jaar verlof had.

Het bezoek bij de godsdienstoefeningen was, vergeleken bij het vorige jaar, vrij bevredigend, ofschoon de morgendiensten niet zooveel belangstelling ondervonden als de avonddiensten.

De beide Zondagsscholen te Paramaribo werden in totaal door 620 kinderen bezocht, n.l. de Stadskerk door 540 en het bedehuis ,,Anetta'' door 80. Aan de Zondagsschool in de Stadskerk zijn verbonden als leerkrachten 25 dames en 4 heeren en aan die in het bedehuis ,,Anetta'' 7 dames.

De vereeniging ,,Uw Koninkrijk Kome'', welke zich ten doel stelt het kerkelijke leven te bevorderen, telde 180 leden, 30 mannen en 150 vrouwen, waarvan 20 wijkzusters.

De kerkelijke reglementen werden zooveel mogelijk nageleefd.

In het bestuur van de Protestantsche Lepravereeniging ,,Bethesda'' heeft de kerkeraad een werkdadig aandeel.

Het zielental der gemeente bedroeg op 31 December volgens de registers der gemeente ongeveer 10 000. Blijkens bijlage **A**, onder *d*, bedroeg, volgens de gegevens van het bevolkingsregister het aantal van de Nederlandsch Hervormden in geheel Suriname 7782. Een nieuwe telling is in voorbereiding, om over een juister cijfer te kunnen beschikken.

Er werden 84 jongens en 94 meisjes, in totaal 178 kinderen, gedoopt. 32 mannen en 81 vrouwen, in totaal 113 personen, werden als nieuwe lidmaten ingeschreven. 22 huwelijken werden ingezegend.

Het aantal catechisanten op 31 December bedroeg 314.

Evangelisch-Luthersche gemeente.

Het zielental der gemeente bedroeg op 31 December naar schatting 3500 zielen (volgens de gegevens van het Bevolkingsregister was dit 3203). In den loop van het jaar waren 27 jongens en 20 meisjes gedoopt, terwijl bovendien nog 2 meisjes en 2 jongens aangenomen werden.

7 mannelijke en 25 vrouwelijke personen werden als lidmaten aangenomen en werden 5 huwelijken kerkelijk ingezegend.

75 leerlingen namen aan het godsdienstonderwijs deel. De Zondagschool telde 194 leerlingen.

De in 1925 gesloten bewaarschool kon nog niet weder opengesteld worden.

De cursus in fraaie en nuttige handwerken onder toezicht der Weesvoogdij werd door 36 meisjes bezocht.

De predikant was gedurende 4 maanden met vrijstelling van dienst in Nederland. Gedurende dien tijd gingen een der predikanten van de Hervormde Gemeente of een der godsdienstleeraren van de Evangelische Broedergemeente in den dienst voor.

Gedurende den tijd, dat de predikant wel aanwezig was, heeft hij tot volle tevredenheid van den Kerkeraad zijn diensten vervuld en heeft het huisbezoek geregeld plaats gehad.

Vereenigde Protestantsche gemeente in Nickerie. Bij deze gemeente werden godsdienstoefeningen niet gehouden.

60 kinderen bezochten de Zondagschool, waaraan 1 heer en 2 dames werkzaam waren. Geen enkel persoon werd als nieuw lid der gemeente ingeschreven.

Evangelische Broedergemeente. Het aantal geordende leeraren in dienst der kerk was 22 (waaronder 6 inlanders) en dat der niet-geordende 4 (waaronder 3 inlandsche hulpkrachten). Verder waren nog in dienst 30 Europeesche dames, waarvan 9 liefdezusters. Bovendien werkten in dienst der Zending onder Boschnegers, Britsch-Indiërs en Javanen 7 geordende leeraren (waarvan 3 inlanders), 21 inlandsche hulpkrachten of evangelisten en 6 Europeesche dames, waarvan 2 liefdezusters.

Een der broeders was speciaal tot jeugdpredikant benoemd om de jeugd der gemeente in allerlei vereenigingen samen te brengen. Er werden in verschillende kerken geregeld jeugddiensten gehouden voor de niet meer schoolgaande jeugd.

In October vond de zesde kerk-conferentie plaats, waarop gemeenten en districten vollediger vertegenwoordigd waren dan ooit te voren.

Met inbegrip van de districten was het totaal zielenaantal der gemeente op 31 December, volgens eigen opgaaf 29 670; blijkens punt *d* van bijlage **A** van dit verslag echter, naar de gegevens van het bevolkingsregister, 30 024.

In den loop van het jaar werd de oprichting der eerste kerk de z.g. groote Stadskerk, vóór 150 jaar, feestelijk herdacht. Het was toen juist 100 jaren geleden, dat die eerste kerk door een nieuw en grooter gebouw op dezelfde plaats werd vervangen.

Eenerzijds nam het aantal leden in sommige districten af, maar anderzijds nam het in andere districten merkbaar toe.

Met het zendigswerk in het Boschland en onder Javanen en Britsch-Indiërs werd voortgegaan.

Voor een overzicht van het aantal scholen, leerkrachten en leerlingen zij verwezen naar bijlagen G^3, G^6, G^7 en G^8.

Roomsch-Katholieke Gemeente. Het aantal Roomsch-Katholieken bedroeg, volgens opgaaf van het bestuur der gemeente, in totaal 25 487 zielen[1]), waarvan 15 230 in Paramaribo en 10 257 in de districten. Bovendien waren er nog 2240 gedoopte Indianen en 687 gedoopte Boschnegers.

Behalve den Vicaris-Apostolicus bestond het personeel der missie uit 32 priesters, van wie 7 van Landswege gesalarieerde geestelijken van den 2den rang; terwijl nog drie hunner pensioen genoten. Zij werden in de uitoefening van hunne bediening bijgestaan door 19 leekebroeders. Voorts waren er:

27 fraters van Tilburg, van wie 21 zich wijdden aan het onderwijs en de verzorging der weezen;

57 zusters van Tilburg, die belast waren met de verpleging der melaatschen in de St. Gerardus Majellastichting, de verzorging van 15 oude vrouwen, de verpleging van zieken in het R.-K. Ziekenhuis en de leiding der internaten voor Britsch-Indische jongens en meisjes (Rajpur);

78 Soeurs van Roosendaal, die belast waren met de meisjesscholen, de naaischolen, cursussen voor handwerken en modevakken, de leiding van het meisjesweeshuis, de vlechtschool, de internaten voor Boschnegers en Indianen en 9 soeurs Franciscanessen van Oudenbosch, belast met de St. Jozefmeisjesschool.

Het Jongelingen-Patronaat te Paramaribo telde 120 leden en die te Nickerie en te Coronie onderscheidenlijk 94 en 30 jongens.

Het Maria-Patronaat te Paramaribo telde in 3 afdeelingen 111, 66 en 32, in totaal 209 leden en die te Nickerie en Coronie onderscheidenlijk 65 en 38 meisjes.

De internaten voor Britsch-Indische jongens en meisjes telden 62 jongens en 64 meisjes en die voor Boschnegers en Indianen te Tamarin 23 jongens en 19 meisjes en die te Albina 20 meisjes.

[1]) Naar de gegevens van het bevolkingsregister vermeld in bijlage **A**, onder *d* 25 219.

De landbouwkolonie ,,Gyrjapur'' telde 8 families, die met 8 ongehuwde jongens van ,,Rajpur'' te zamen 48 personen uitmaakten.

De spaarvereeniging ,,St. Gerardus Majella'' had 1024 leden. Er werd gespaard f 16 855,11 en terugbetaald f 17 108,56.

De Katholieke Volksbond ,,St. Jozef'' had 501 leden, waarbij nog aangesloten waren de bouwvakkenvereeniging ,,St. Clemens'' met 39 en de Aannemersbond met 5 leden.

Voor gegevens omtrent aantal scholen, leerkrachten en leerlingen der gemeente zij verwezen naar bijlagen **G³**, **G⁶**, **G⁷** en **G⁸**.

Nederlandsch-Portugeesch-Israëlitische Gemeente. Op 31 December bestond de gemeente uit 299 mannelijke en 300 vrouwelijke, in totaal 599 leden [1]).

Bij dit aantal zijn begrepen allen, die nog als zoodanig in de registers der gemeente zijn ingeschreven, dus ook minderjarige gezinsleden.

Portugeesch-Israëlieten in Suriname, die zich niet als zoodanig in de gouvernementsregisters hebben laten inschrijven, zijn daarentegen niet meegeteld.

Er vond 1 geboorte onder de gemeenteleden plaats, terwijl 3 leden overleden zijn.

Nederlandsch-Israëlitische Gemeente. Volgens de registers der gemeente bedroeg het aantal zielen op 31 December 1928 213 mannelijke en 318 vrouwelijke, in totaal 531 zielen [1]). Het aantal ging met 3 achteruit.

Van de komst van den tegenwoordigen leeraar af is er, behalve de godsdienstschool voor leerplichtige kinderen, een cursus voor ouderen en wekelijks een bijeenkomst ter onderrichting van volwassenen.

De godsdienstschool, die trouw bezocht werd, telde gemiddeld 24 leerlingen.

The African Methodist Episcopal Church. Deze gemeente telde, volgens de gegevens van het bevolkingsregister, 1261 leden, waarvan 869 te Paramaribo en 392 in de districten. Het aantal bedehuizen dezer gemeente bedroeg 3. In één dezer kerken wordt de dienst nog in het Negerengelsch geleid.

Wat betreft het aantal scholen, leerlingen, enz. zij verwezen naar bijlagen **G³**, **G⁶**, **G⁷** en **G⁸**.

Gemeente van Gedoopte Christenen (Baptisten). Het aantal leden op 31 December bedroeg 63, te weten 15 mannen en 48 vrouwen. Als gewoonlijk werd geregeld voortgegaan met het houden van straatpredicaties, het bezoeken van zieken in het hospitaal en gevangenen.

De voorganger der gemeente woonde de Baptisten-Wereld-Conferentie in Canada bij.

Voor het getal leerlingen, dat de school der gemeente bezocht, enz., zij verwezen naar bijlage **G³**.

Het aantal leerlingen op de Fröbelschool der gemeente bedroeg 33 jongens en 33 meisjes, te zamen 66.

Surinaamsche Baptist Gemeente. Het aantal leden op 31 December bedroeg 14, met uitzondering van de kinderen, die als candidaten beschouwd worden.

Aan de gemeente is een Zondagsschool verbonden.

Het Leger des Heils. In den loop van het jaar kon deze wereldorganisatie, welke de statuten van hare te Paramaribo gevestigde stichting in het *Gouvernementsadvertentieblad* van 29 Juni 1928 nº. 55 bekend deed maken, vele van hare plannen betreffende Suriname tot verwezenlijking brengen. De werkzaamheden werden verdeeld over 2 korpsen, nl. Gravenstraat en Nieuwe Dominéstraat, voor de leiding van welke laatste 2 kapiteins uit Nederland aankwamen. Een muziekkorps werd geïnstalleerd, terwijl een nieuwe legerzaal voor korps I (Gravenstraat) plaats biedende aan ongeveer 350 personen werd gebouwd op een van het Land in erfpacht bekomen terrein, gelegen aan de Gravenstraat bij de Swallenbergstraat.

Begin Juli werd aangevangen met het houden van Evangelische samenkomsten in de strafgevangenis te Nieuw-Amsterdam en het huis van bewaring te Paramaribo. Voor de evangelisatie op de plantages werd een motorboot aangeschaft. Een volksgaarkeuken werd te Paramaribo geopend.

Op 31 December bedroeg het aantal soldaten (leden) 69, terwijl het aantal recruten (adspirant-leden) 15 was. In vergelijking met 31 December 1927 was er een vooruitgang van 9 leden; het aantal adspirant-leden bleef hetzelfde.

Het kinderwerk verheugde zich in gestadigen vooruitgang. Op 31 December waren er 185 kinderen ingeschreven voor de Zondagsschool, waarvan het overgroote deel zeer geregeld de diensten bijwoonde.

Korps I (Gravenstraat) hield in het verslagjaar 486 samenkomsten voor volwassenen, waarvan 136 in de open lucht (z.g. straatdiensten). In de binnenshuis gehouden samenkomsten werden 29 382 personen bereikt. Voor korps II (Nieuwe Dominéstraat) waren deze cijfers onderscheidenlijk 239, 63 en 4888.

Ook het maatschappelijk werk breidde zich uit. De bovenvermelde gaarkeuken verstrekte aan voedsel gedurende de maanden Mei tot December 8576 porties. Enkele ontslagen gevangenen werden aan eene betrekking geholpen.

Ter gelegenheid van het Kerstfeest konden 110 gezinnen verblijd worden met een pak levensmiddelen ter waarde van f 3,50.

Ook werd aan 54 gezinnen of afzonderlijke personen geregelde of tijdelijke hulp verstrekt. Eene bijdrage daarvoor uit 's Landskas werd niet genoten.

Plannen waren in voorbereiding voor de opening van Evangelisatieafdeelingen in Nickerie en in de buitenbuurten van Paramaribo; ook voor het in het leven roepen in deze stad van een bewaarplaats van jonge kinderen, van wie de moeders over dag uit werken gaan.

HOOFDSTUK G.

INSTELLINGEN VAN LIEFDADIGHEID.

§ 1. Kerkelijke Armenzorg.

De diaconie der Nederlandsch-Hervormde gemeente ondersteunde 57 personen, van wie 6 mannen. Bovendien beschikte de diaconie over 8 armenwoningen, die te zamen de ,,Diaconiestichting'' vormden. Buiten de gewone bedeeling voorzag de vereeniging ,,Liefdewerk'' in min of meer tijdelijke behoeften, vooral van stille armen. Door haar werden vast bedeeld 21 personen.

Met behulp van een Landsbijdrage werden te Paramaribo 47 weezen gealimenteerd, 23 jongens en 24 meisjes, waarvoor uit 's Landskas f 3360 werd ontvangen. Voor de zorg der weezen werd de steun en medewerking der dames weespatronessen ruimschoots ondervonden.

[1]) Deze opgaven komen niet overeen met punt *d* van bijlage **A** volgens welke er, naar de gegevens van het bevolkingsregister, in Suriname 756 Israëlieten zijn.

De armvoogdij der Evangelisch Luthersche gemeente bedeelde 32 behoeftigen. Bovendien werden nog anderen op verschillende wijzen geholpen. Ook de vereeniging ,,Dorcas'' bleef in het belang der kinderen van behoeftige ouders haar werk voortzetten.

Met behulp van de Landsbijdrage werden 20 weezen, 12 jongens en 8 meisjes, verzorgd, waarvoor uit 's Landskas f 1280 werd ontvangen.

De Evangelische Broedergemeente steunde met behulp van de bijdrage uit 's Landskas van f 22 240 142 jongens en 157 meisjes, te zamen 299 weezen.

In het Roomsch-Katholieke Jongensweeshuis waren 54 jongens aanwezig. Voor 43 hunner werd ondersteuning als wees uit

's Landskas ontvangen. 6 jongens waren daarin opgenomen wegens gevaar voor hun opvoeding en 5, voor wie een kleine vergoeding werd betaald.

In het meisjesweeshuis dezer gemeente waren 66 kinderen, van wie 50 met ondersteuning als wees uit 's Landskas, 5, wier opvoeding gevaar liep, en 11, voor wie een kleine vergoeding werd betaald.

Voor de 266 weezen van de Roomsch-Katholieke gemeente, van wie 81 jongens en 92 meisjes bij gezinnen in de stad zijn ondergebracht, werd over 1928 een Landsbijdrage uitbetaald van f 19 200.

De Nederlandsch-Israëlitische gemeente ondersteunde vast 15 gezinnen.

Het armbestuur der Nederlandsch-Portugeesch-Israëlietische gemeente bedeelde 19 personen geregeld.

§ 2. ARMENZORG VAN BESTUURSWEGE.

Het aantal van 's Landswege ondersteunde weezen, over wie het toezicht onmiddellijk wordt uitgeoefend door kerk- of armbestuur der verschillende gemeenten, onder beheer van de commissie van regenten van 's Landsgrond Boniface, bedroeg op 31 December gezamenlijk 632. In bijlage **F**, sub *c*, is opgenomen de verdeeling van dit aantal over de verschillende godsdienstige gemeenten, alsook de onder hen voorgevallen veranderingen.

Uit 's Landskas werd voor de verpleging van weezen met inbegrip van de tijdelijke verhooging der Landsbijdrage uitgegeven f 46 080, waarvan de verdeeling in de vorige paragraaf vermeld is. Boven dat bedrag ondersteunde het Gouvernement nog eenige weezen van immigranten, waarvoor f 1440 is uitgegeven.

Op 31 December werden 443 personen op 's Landsgrond Boniface verpleegd, waaronder begerepen 199 mannelijke en 57 vrouwelijke, totaal 256 immigranten.

Van de verpleegden waren 302 mannen, 140 vrouwen en 1 jongen.

Buiten het gesticht werden verzorgd 25 mannen en 39 vrouwen, in totaal 64 personen, met levensmiddelen; en 1 man en 2 vrouwen, totaal 3, met geld.

Uitgegeven werd:

voor verpleging en onderstand binnen het gesticht	f 46 505,71
voor geldelijken steun aan behoeftigen buiten het gesticht	240,—
voor rantsoenen aan behoeftigen buiten het gesticht à f 1,38⁵ gemiddeld per rantsoen	5 209,—
voor onderstand door den agent-generaal toegewezen aan behoeftige immigranten	10,72
	f 51 965,43

Kosten voor brandhout, keukengereedschap, meubilair, enz.	8 883,59
Huishoudelijke benoodigdheden	3 807,85
Algemeene kosten	f 64 656,87

Voor voeding is uitgegeven:

	gemiddeld per hoofd	per dag in
1928	f 99	f 0,27⁵
tegen 1927	97	0,27
,, 1926	99	0,28
,, 1925	99	0,29
,, 1924	95	0,26

De algemeene kosten bedroegen in totaal per hoofd per dag f 0,42⁵.

In bijlage **F** zijn staten *a* en *b* opgenomen, aantoonende den loop der bevolking van het gesticht en hun landaard.

De gezondheidstoestand onder de verpleegden was goed en was het niet noodig gebruik te maken van het hospitaaltje van het gesticht.

Het sterftecijfer was 58, t.w. 40 mannen en 18 vrouwen.

Het aantal blinden bedroeg 60.

Door toename van de gestichtsbevolking moest worden overgegaan tot huren van een vijfde woning.

In October werd begonnen met den bouw van een nieuwe waschinrichting en het vergrooten van het kleedingmagazijn.

Het onderhoud der erven en gebouwen werd opgedragen aan de verpleegden, die eenigszins konden werken. De toestand, waarin de gebouwen verkeerden, behoefde verbetering.

De verpleegden hielden zich ook bezig met het vlechten van manden. Een gedeelte à f 258,26 van de opbrengst van den arbeid, welke aan het gesticht moest worden afgedragen, werd in 's Lands kas gestort.

HOOFDSTUK H.

ONDERWIJS EN LANDSBOEKERIJ.

§ 1. *Algemeene mededeelingen.* Bij beschikking van 13 Augustus 1928 n°. 2828 werd met ingang van 1 November 1928 het derde leerjaar van de *Normaalschool* tot opleiding van onderwijzers te Paramaribo opgeheven.

Gedurende het verslagjaar werden de navolgende scholen voor bijzonder onderwijs opgericht, waarachter vermeld staat het getal leerlingen op 31 December:

a. door de Roomsch-Katholieke gemeente op 5 Juni op Hamptoncourt (96), op 12 November op Ornamibo (20), beide voor gewoon lager onderwijs;

b. door de Evangelische Broedergemeente op 1 November de Graaf Von Zinzendorfschool (261), eene school voor meer uitgebreid lager onderwijs.

Voorts zijn door de Roomsch-Katholieke gemeente opgericht de boschlandscholen op Tottikamp, in de Cassipoera en aan de Wanekreek, onderscheidenlijk op 3 Januari, 19 Maart en 6 November. De boschlandschool op Moengo Tappoe werd op 6 November overgebracht naar Tamarin.

Door de groote toeneming van het getal leerlingen op de openbare scholen op het Land van Beekhuizen en De Nieuwe Grond moest op ieder der terreinen tot de oprichting van een tweede schoolgebouw worden overgegaan. Het getal leerlingen op de school op het Land van Beekhuizen is zoo groot, dat waarschijnlijk de bouw van een derde open schoollokaal zal moeten volgen.

In de maand September werden aan de openbare school voor meer uitgebreid lager onderwijs, de *Hendrikschool*, tot eene hoogere klasse bevorderd 252 leerlingen, t. w.: 149 jongens en 103 meisjes. Niet bevorderd werden 72 leerlingen, t. w.: 30 jongens en 42 meisjes. Het getuigschrift van volbrachte studie aan die school werd uitgereikt aan 17 leerlingen, t. w.: 13 jongens en 4 meisjes, terwijl 7 leerlingen, t. w.: 5 jongens en 2 meisjes uit de hoogste klasse dit niet konden verkrijgen. Op 31 December bedroeg het aantal leerlingen 356, t. w.: 199 jongens en 157 meisjes.

Aan de openbare school voor uitgebreid lager onderwijs, de *Van Sypesteynschool*, werden tot eene hoogere klasse bevorderd 428 leerlingen, t. w.: 224 jongens en 204 meisjes. Niet bevorderd werden 98 leerlingen, t. w.: 34 jongens en 64 meisjes. Aan 28 leerlingen van de hoogste klasse t. w.: 10 jongens en 18 meisjes werd het getuigschrift uitgereikt, terwijl het aan 2 meisjes niet is verleend. Op 31 December bedroeg het aantal leerlingen 490, t. w.: 239 jongens en 251 meisjes.

Op de school te Lelydorp is voortgegaan met het geven van praktisch landbouwonderwijs, gepaard met eenige kennis van: plantenteelt, grondbewerking, bemestingsleer en veeteelt, naast het gewoon lager onderwijs.

De tuin werd uitgebreid met een stuk land groot ± 2500 M²., hetwelk als demonstratieveld moest dienen. Het terrein is beplant met veredelde vruchtboomen, z. a.: sinaasappelen, enz. Ook is een stuk land, groot ± 3000 M². beplant met veredelde Liberiakoffie, als demonstratieveld, omdat op Lelydorp over 't algemeen de koffie slecht geplant wordt. Bij deze uitbreiding heeft de directeur van het Landbouwproefstation bijzonderen steun verleend.

Uit de gevoerde administratie van het bedrijf blijkt, dat de uitgaven hooger waren dan in het jaar tevoren, deels wegens de uitbreiding, deels door de verzorging van de beesten op stal, daar nog niet beschikt werd over een weiland.

De *St. Paulusschool*, de Roomsch-Katholieke jongensschool voor meer uitgebreid lager onderwijs, telde op 31 December 203 leerlingen. Aan 4 leerlingen werd het getuigschrift van volbrachte studie aan die school uitgereikt, terwijl het aan 2 leerlingen moest worden geweigerd.

De *St. Louiseschool*, Roomsch-Katholieke meisjesschool voor meer uitgebreid lager onderwijs, telde op 31 December 201 leerlingen. Aan 9 leerlingen werd het getuigschrift van volbrachte studie aan die school uitgereikt.

De *Gouvernementscursus voor opleiding tot surnumerair* telde op 31 December 40 leerlingen.

Op 31 December telden het *Surinaamsch Onderwijzersgenootschap* en de *Onderwijzersvereeniging ,,Broederschap''* onderscheidenlijk 124 heeren- en 55 damesleden en 47 heeren- en 19 damesleden benevens 1 eerelid.

De *Vereeniging tot bevordering van het onderwijs* telde 62 leden.

Aan onvermogende schoolplichtige kinderen werden verstrekt 283 pakken en jurken, 57 paren schoenen en 7 hoeden.

Het *Schoolmuseum* was gedurende het verslagjaar gesloten.

De *Ambachtsschool* telde op het eind van het schooljaar 1927/1928 33 leerlingen en 16 toehoorders en wel in het eerste leerjaar 12 leerlingen en 11 toehoorders, in het tweede 13 en 2 en in het derde leerjaar 8 en 3. Bevorderd werden van het eerste leerjaar 9 leerlingen en 3 toehoorders en van het tweede leerjaar 8 en 2. Het getuigschrift der school is uitgereikt aan 8 leerlingen en toehoorders.

Bij ministerieële beschikking van 11 Januari 1926, 10de Afdeeling N°. 43, werd aan den toen in Nederland met verlof vertoevenden leeraar in het teekenen aan de Hendrik- en de Normaalschool C. J. BOOMS voor ten hoogste 6 maanden eene studieopdracht verleend om zich op de hoogte van het ambachtsonderwijs in Nederland te stellen.

Omtrent hetgeen deze studie-opdracht voor de Ambachtsschool heeft opgeleverd kan het volgende worden medegedeeld.

Naar aanleiding van het door den heer BOOMS uitgebrachte rapport, werd eene Commissie benoemd, die zou aangeven òf en op hoedanige wijze het onderwijs op de school met de eischen des tijds ware overeen te brengen.

Het door de Commissie uitgebrachte rapport diende tot leidraad voor eene reorganisatie, waarmede met ingang van 1 December 1927 begonnen werd. Door gebrek aan middelen kon deze niet van dien aard zijn, als men zou wenschen en moest men zich bepalen tot een bescheiden hervormingsplan, dat in hoofdzaak het vak timmeren betreft; o. m. werd het volgende bepaald.

Overdag zal alleen onderwijs worden gegeven in de practische en 's avonds in de theoretische vakken. Niet alleen, dat hierdoor stagnatie, welke tevoren ondervonden werd bij het geven van onderwijs in beide vakken gedurende de middaguren, werd vermeden, doch door dezen maatregel werd een ruimer gelegenheid geopend voor jongelieden, die het onderwijs in de theoretische vakken zouden wenschen te volgen.

Als regel zal hetgeen bij de theoretische lessen wordt onderwezen, zooveel mogelijk in de werkloods in werkstukken in hun ware grootte worden omgezet door de leerlingen, ten einde te doen blijken in hoeverre het geleerde is begrepen.

Leerboeken en verdere behoeften zullen in bruikleen worden afgestaan.

Bij het proefexamen, dat elk jaar van candidaten werd afgenomen, bleek steeds, dat een groot aantal hunner het onderwijs niet zou kunnen volgen, zoodat toelating niet steeds mogelijk was.

Om hierin tegemoet te komen, werd aan de driejarige opleiding een voorbereidende klasse verbonden, waarin bedoelde candidaten zouden worden bijgewerkt. Bij gebleken vordering op het eind van het leerjaar zouden zij worden ingeschreven als leerling der school.

In deze klasse waren in het eerste schooljaar elf leerlingen ingeschreven; twee hunner trokken zich terug.

Blijkens het verslag der school waren de verkregen resultaten in het eerste reorganisatiejaar zeer bevredigend. De in de maand September 1928 gehouden tentoonstelling van werkstukken en teekeningen was druk bezocht.

Het *Internaat van de Evangelische Broedergemeente* tot opleiding van jongelieden voor verschillende beroepen, telde op 1 Januari 46 leerlingen. Gedurende het jaar 1928 werden slechts twee nieuwe leerlingen opgenomen, t.w. één voor den handel en één voor het bakkersvak. Ontslagen werden 24 jongens. Voor den handel werden opgeleid 11, voor het bakkersvak 7 en voor den landbouw 6 jongens.

De leerlingen ontvingen practische opleiding in de verschillende werkplaatsen, kantoren en winkels der firma C. Kersten & Co. Twee leerlingen van het derde en één leerling van het vierde leerjaar werden in de eerste klasse der handelsschool opgenomen en bezochten tevens den *Socialen Cursus* in de Stadszending, waar herhalingsonderwijs wordt gegeven. Ook de leerlingen van het eerste leerjaar bezochten dezen cursus.

De leerlingen der bouwafdeeling, die de ambachtsschool bezochten werden wegens opheffing der afdeeling, op 31 December afgeschreven.

De handelsschool werd door 11 leerlingen bezocht. Wegens beëindiging van den leertijd verlieten 4 jongens de school. In November werden 3 jongens in de eerste klasse opgenomen. Eind 1928 bezochten 10 leerlingen de school.

Een der leerlingen is overleden. Verder was de gezondheidstoestand vrij goed.

Op 1 December bedroegen de spaargelden der in het Internaat aanwezige leerlingen f 1452,65. Het geheele tegoed der oudleerlingen bedroeg op dien datum f 4249,51.

Tien leerlingen behoorden tot het brandweercorps der firma C. Kersten & Co.

Op 1 Januari telde het *Kinderhuis te Saron* van de Evangelische Broedergemeente 63 jongens en 32 meisjes. In den loop van het jaar verlieten 12 jongens en 4 meisjes de inrichting. Opgenomen werden 13 jongens en 8 meisjes, zoodat op 31 December aanwezig waren 64 jongens en 36 meisjes.

De gezondheidstoestand van de kinderen was vrij goed. De districtsgeneesheer bezocht de inrichting geregeld twee keer per week. Enkele keeren was het noodig kinderen in het Militair Hospitaal te doen opnemen.

De jaarlijksche bijdragen van particulieren, maar vooral giften ineens, zijn zeer teruggegaan.

De totale uitgaven bedroegen f 18 638,70 of gemiddels f 186 per kind. Dit gunstige resultaat kon alleen bereikt worden, omdat er geen verandering bij het Europeesche zusterpersoneel heeft plaats gehad, waardoor de rekening niet, zooals in andere jaren, belast werd met passagegelden, enz.

Aan Landssteun werd ontvangen f 9720. De opbrengst uit den eigen tuin was in 1928 f 985,96.

Voorloopig kon van verdere uitbreiding geen sprake zijn.

De inrichting had 1 trekos, 2 jonge ossen, 3 melkkoeien en 2 kalveren.

De niet meer schoolgaande kinderen werkten in huis en tuin. Door de anderen werd voor en na schooltijd in tuin, keuken, wasscherij en strijkkamer gewerkt.

De schoolgaande kinderen bezochten geregeld de school der Evangelische Broedergemeente op Saron.

Ook in dit jaar werd aan de grootere jongens en meisjes voortgezet onderwijs gegeven.

Er waren 112 kinderen, die op plaatsing in het kinderhuis wachtten. De beslissing, wie het meest voor opname in aanmerking kwam, was niet gemakkelijk.

Zeer moeilijk was het om aan hen, die oud genoeg waren om de inrichting te verlaten, werk te verschaffen. Ofschoon bij de kinderen liefde tot den landbouw werd aangekweekt, werden de meeste jongens geen landbouwers, maar leerden zij een handwerk. Er waren echter weinig werkplaatsen, waar de jongens werk konden vinden. Voor de groote meisjes viel het niet zoo moeilijk als bediende te worden geplaatst.

Het *Opvoedingsgesticht der Evangelische Broedergemeente voor kinderen van Nederlandsch-Indische immigranten* op Leliendaal telde op 1 Januari 23 kinderen, die voor subsidie in aanmerking kwamen.

In den loop van het jaar werden 2 afgeschreven; 7 nieuwe werden aangenomen, die voor subsidie in aanmerking kwamen, zoodat op 31 December 28 kinderen, t. w. 19 jongens en 9 meisjes, in het gesticht waren, die voor subsidie in aanmerking kwamen.

De gezondheidstoestand van de kinderen was vrij goed. Aan geregeld schoolbezoek werd streng de hand gehouden, waardoor de meeste kinderen dan ook vrij goed Hollandsch spraken.

Er werd naar gestreefd door tuinwerk en huiselijken arbeid de kinderen arbeidzaamheid te leeren.

Het opvoedingsgesticht dezer gemeente voor Britsch-Indische kinderen te Alkmaar telde op 1 Januari 80 kinderen. In den loop van het jaar hadden er verschillende veranderingen plaats. Enkele kinderen verlieten het gesticht. Twee jongens werden naar de nieuwe Mulo-school gezonden; twee meisjes en een jongen huwden. Een meisje werd voor hulp in de school afgestaan en een enkele kon aan een betrekking buiten het gesticht worden geholpen. In hun plaats werden echter andere opgenomen, zoodat het getal ongeveer het geheele jaar door hetzelfde bleef.

In het begin van het jaar was er zeer veel ziekte, vooral malaria. Een kind overleed in het hospitaal te Katwijk. Langzamerhand werd de toestand beter en kwamen malaria of ernstige ziekten niet meer voor.

De groote meisjes waren zooals gewoonlijk werkzaam in de huishouding, die uitsluitend door haar werd verricht. In de avonduren ontvingen zij verder nog lessen in naaien, handwerken, lezen, schrijven, zingen, enz. Een bezending van door de meisjes vervaardigde handwerken leverde op een bazaar in Europa een bijdrage voor het kinderhuis op. Meer en meer wordt de ervaring opgedaan, dat met Britsch-Indische kinderen, mits zij vroeg worden opgenomen, goede resultaten kunnen worden bereikt, wanneer zij ten minste in de inrichting blijven, zooals met de weezen het geval is. De ouders toch, hoe arm ook, maken er soms bezwaar tegen, dat hunne kinderen in den tuin of op het veld werken.

De meisjes worden soms ook teruggehaald, omdat zij moeten huwen. De toezegging, die bij het opnemen der kinderen van de ouders geëischt wordt, nl. dat zij hunne kinderen tot den leeftijd van 13 jaar in de inrichting zullen laten, wordt dan eenvoudig niet nagekomen.

Met den kleinen landbouw, de toekomst van het meerendeel der jongens, was het bijna hopeloos. Wat niet door de droogte werd vernield, ging door te veel regen te gronde, of werd door insecten vernield of door apen of dieven weggedragen.

De *modevakschool der Roomsch-Katholieke zusters* aan de Gravenstraat telde op 31 December 25 leerlingen.

Het *Roomsch-Katholieke Jongelingen-Patronaat „St. Aloysius”* telde op 1 Januari 155 leden, waarvan 47 in de jongemannenafdeeling en 108 in de jongelingenafdeeling. Op 31 December waren de cijfers onderscheidenlijk 120, 28 en 92.

Cursussen werden er gegeven in Engelsch, gymnastiek en teekenen.

Op de Zondagen werden er geregeld bijeenkomsten en een conferentie door den directeur gehouden.

Het *Roomsch-Katholieke meisjespatronaat* aan de Gravenstraat telde op 31 December 121 leden.

De verschillende cursussen, vooral het herhalingsonderwijs en de cursussen in knippen, naaien en fraaie handwerken werden tevens bezocht.

Het patronaat aan de Keizerstraat telde op 31 December 66 leden. Er werden opgenomen 9 en afgeschreven 10 leden.

Aan de jongere leden werd gelegenheid gegeven tot het bijwonen van verschillende lessen, z. a. in handwerken, knippen, teekenen, kunstbloemen maken, enz.

De *hoedenvlechtschool*, verbonden aan het Roomsch-Katholieke Meisjespatronaat aan de Gravenstraat, werd bezocht door 171 vlechtsters, t. w. 129 van de school en 42 van de werkplaats. Van dit aantal kwamen er 137 den geheelen dag en 34 van den schoolcursus van 3 tot half 6 vlechten. Het diploma A, B, C en D werd onderscheidelijk aan 14, 9, 15 en 5 meisjes toegekend.

In den loop van het jaar werden aangenomen 20 en afgeschreven 18 leerlingen.

De Roomsch-Katholieke Missie heeft ten behoeve van de vlechtschool een aanplant van carludovica palmata aangelegd van 5 H.A. met 13 000 plantsoenen. Totaal werden door de vlechtschool zelf bereid 66 955 tongen en gebruikt voor het vlechten 68 275 tongen, plus 40 kilo Mauritiusstroo, dat door de Indianen bereid werd.

Van eigen aanplant ontving de school 63 838 tongen tegen slechts 3117, die uit den cultuurtuin werden ontvangen, daar de palmen er grootendeels waren uitgeroeid. Het Mauritiusstroo, dat zich beter laat kleuren dan het carludovica, werd hoofdzakelijk gebruikt voor raffiawerk, dat naast het hoedenvlechten werd vervaardigd.

In het verslagjaar werden 3206 hoeden gevlochten, waarvan 1837 door de vlechtsters van de school en 1369 door de vlechtsters van de werkplaats. In Suriname werden 2918 hoeden verkocht en in het buitenland 625; aan de armen werden 125 hoeden verstrekt.

Zoolang geen vast afzetgebied voor de Panamahoeden gevonden is, geeft het raffiawerk een gewenschte bijverdienste.

De uitgaven bedroegen f 6294,18 en de verschillende ontvangsten f 5557.

De Voorzitter van de Koloniale Tentoonstelling te Arnhem vroeg om 2 vlechtsters ten einde aldaar de vlechtindustrie te demonstreeren. De beste opmaakster der hoeden en de beste vlechtster genoten het voorrecht naar Nederland te worden uitgezonden. Zij zijn in haar werk uitstekend geslaagd en deden de Vlechtschool eer aan.

In het Roomsch-Katholiek *Opvoedingsgesticht voor kinderen van Britsch-Indische immigranten „Rajpur”* werden op 31 December verzorgd 130 kinderen, t.w. 66 jongens en 64 meisjes. Van de jongens bezochten 63 de verschillende scholen; 1 werd opgeleid tot kleermaker en 2 werkten in de inrichting. Van de meisjes bezochten 46 de verschillende scholen en 18 hielpen bij de huishoudelijke bezigheden. De meisjes, die nog niet voldoende onderwijs hadden genoten en niet meer leerplichtig waren, werden afzonderlijk onderwezen in lezen, schrijven en rekenen.

In November werd eene der nieuw aangekomen zusters aan het meisjes-internaat verbonden, zoodat er nu 7 zusters aan de internaten werkzaam zijn.

Bijzondere ziektegevallen kwamen niet voor. De gezondheidstoestand was zeer goed.

De gewoonte, dat alle kinderen dagelijks na schooltijd handwerk verrichtten, bleef gehandhaafd, alsook dat in de werkboekjes wekelijks hun gedragpunten en een klein bedrag als spaargeld werd opgeteekend.

De teruggang van het aantal families en opwonenden van de *landbouwkolonie „Gyrjapur”* moet vooral aan het volgende worden toegeschreven. De opwonenden hadden hun aantal koeien wegens de geregelde verzending van melk naar de stad steeds vermeerderd. Plotseling brak er een ziekte uit onder het vee, waardoor zij steeds minder melk gaven. De veearts constateerde, dat het weiland te klein was voor het aantal koeien. De meesten moesten hun koeien verkoopen en bij gebrek aan andere middelen van bestaan trokken zij naar elders om daar werk te zoeken.

In den loop van het jaar werden op „Gyrjapur” 5000 koffieplanten uitgezet.

De leergangen van wege de *Vereeniging van handelsonderwijs* telden op 31 December 52 leerlingen. Deze leerlingen waren verdeeld over de verschillende cursussen in 2 leerjaren als volgt:

1e leerjaar: Nederlandsch 22, Engelsch 21, boekhouden en handelsrekenen 31 en schoonschrijven 11;

2e leerjaar: Nederlandsche correspondentie 12, Engelsche correspondentie 19, boekhouden en handelsrekenen 14 en schoonschrijven 4.

§ 2. *Bewaarschoolonderwijs.* Een overzicht van de bevolking der bewaarscholen wordt gegeven in bijlage **G**[1].

§ 3. *Opleiding van onderwijzers.* Over de uitkomsten van het onderwijs aan de Normaalschool valt te vermelden, dat voor den 3den onderwijzersrang 6 leerlingen slaagden, t.w. 3 mannelijke en 3 vrouwelijke. Voor een overzicht der klassebevolking wordt verwezen naar bijlage **G**[2].

De bijzondere leergang ter opleiding voor den 3den onderwijzersrang telde op 31 December 13 leerlingen, t.w. 6 mannelijke en 7 vrouwelijke en die ter opleiding voor den 1sten onderwijzersrang 13 leerlingen, t.w. 12 mannelijke en 1 vrouwelijke.

De cursus van de Evangelische Broedergemeente ter opleiding voor den 3den onderwijzersrang, telde op 31 December 31 en die van de Roomsch-Katholieke zusters 8 leerlingen.

De cursus van de Roomsch-Katholieke zusters ter opleiding voor de akte handwerken voor meisjes telde op 31 December 13 leerlingen.

§ 4. *Examens ter verkrijging van eene akte van bekwaamheid tot het geven van lager onderwijs.* In verband met het geringe aantal candidaten, dat zich bekwaamde voor den 1sten en 2den onderwijzersrang zijn de examens in 1928 niet gesplitst. Het examen voor den 4den rang vond plaats in September en de andere examens in October.

Hierna volgt de uitslag van de examens, gehouden van 17 September tot en met 16 October 1928.

	4e rang.		3e rang.		2e rang.	1e rang.		Handwerken.	Fransch.		Engelsch.		Wiskunde.	Teekenen.	Tezamen.		In het geheel.
	M.	V.	M.	V.	M.	M.	V.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	M.	M.	V.	
Aangemeld	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Geen examengeld betaald	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
Teruggetrokken vóór het betalen van het examengeld	—	—	2	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	3	2	5
Niet aan het schriftelijk onderzoek deelgenomen	—	—	3	—	1	1	—	—	—	2	—	—	—	—	5	2	7
Aan het schriftelijk onderzoek deelgenomen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Afgewezen na het schriftelijk onderzoek	—	—	3	7	1	1	—	—	3	1	4	—	1	—	13	8	21
Teruggetrokken vóór het mondeling onderzoek	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2
Teruggetrokken gedurende het mondeling onderzoek		—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2
Afgewezen na het mondeling onderzoek	3	4	11	16	—	5	—	1	2	—	1	2	—	—	22	23	45
	3	4	14	25	1	8	—	1	5	1	5	2	1	—	37	33	70
Toegelaten	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

	4e rang.		3e rang.		2e rang.	1e rang.		Handwerken.	Fransch.		Engelsch.		Wiskunde.	Teekenen.	Tezamen		In het geheel.
	M.	V.	M.	V.	M.	M.	V	V.	M.	V.	M.	V.	M.	M.	M.	V.	
Aangemeld	9	4	23	31	2	9	2	6	5	5	6	3	1	1	56	51	107
Geen examengeld betaald	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Teruggetrokken vóór het betalen van het examengeld	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Niet aan het schriftelijk onderzoek deelgenomen	—	—	3	—	1	1	—	—	—	2	—	—	—	—	5	2	7
Aan het schriftelijk onderzoek deelgenomen	9	4	20	31	1	8	2	6	5	3	6	3	1	1	51	49	100
Afgewezen na het schriftelijk onderzoek	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Teruggetrokken vóór het mondeling onderzoek	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Teruggetrokken gedurende het mondeling onderzoek	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Afgewezen na het mondeling onderzoek	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	3	4	14	25	1	8	—	1	5	1	5	2	1	—	37	33	70
Toegelaten	6	—	6	6	—	—	2	5	—	2	1	1	—	1	14	16	30

§ 5. *Scholen.* Volgens bijlage **G**[3] bedroeg op 31 December het aantal scholen voor gewoon, uitgebreid en meer uitgebreid lager onderwijs te Paramaribo 31 en in de districten 80, samen 111.

Voor de verdeeling van de scholen in niet-ondersteunde van ingezetenen, Landsscholen en ondersteunde scholen van verschillende vereenigingen wordt naar dezelfde bijlage verwezen, evenals voor de verdeeling in gemengde, jongens- en meisjesscholen.

Van de 6 Landsscholen te Paramaribo was 1 school voor meer uitgebreid en 1 voor uitgebreid lager onderwijs bestemd, van de 8 scholen der Evangelische Broedergemeente 1 school voor meer uitgebreid en 1 voor uitgebreid lager onderwijs, van de 12 scholen van de Roomsch-Katholieke geestelijken waren 2 voor meer uitgebreid en 2 voor uitgebreid lager onderwijs bestemd, van de 3 scholen van de African Methodist Episcopal Church was 1 school bestemd voor uitgebreid lager onderwijs.

Op 21 openbare districtsscholen werd ook onderwijs gegeven in het Hindostansch, evenzoo op 7 scholen der Evangelische Broedergemeente, waarvan 3 in de stad, zoomede op 3 scholen der Roomsch-Katholieke geestelijken.

Verder waren er 28 scholen in het boschland, waarvan 12 van de Evangelische Broedergemeente en 16 van de Roomsch-Katholieke gemeente.

In de scholen in het boschland wordt bij het onderwijs nog gebruik gemaakt van de Negerengelsche taal.

§ 6. *Onderwijzend personeel.* Een overzicht van het aantal onderwijzers van de verschillende rangen, die bij het gewoon, uitgebreid en meer uitgebreid lager onderwijs op 31 December werkzaam waren, benevens van de vakonderwijzers en de niet-gediplomeerde leerkrachten, wordt gegeven in bijlage **G**[4]. Onder de cijfers zijn begrepen die van het personeel van de scholen in het Boschland, de bewaarscholen, de Landsnormaalscholen, de bijzondere opleidingsleergangen voor onderwijzers en de mode- en de hoedenvlechtschool der Roomsch-Katholieke Zusters. Van de 65 niet-gediplomeerde leerkrachten waren werkzaam op de Landsscholen 22, op de scholen der Evangelische Broedergemeente en der Roomsch-Katholieke gemeente en op de school van de African Methodist Episcopal Church in het district Suriname, onderscheidenlijk 21, 20 en 2.

§ 7. *Schoolgaande kinderen.* Op de scholen voor lager onderwijs waren op 31 December 1928 ingeschreven 16 674 leerlingen tegen 16 415 op gelijk tijdstip van 1927. Voor 1928 geeft dit eene vermeerdering van 259 leerlingen.

Voor verdere bijzonderheden wordt verwezen naar de bijlagen G^3, G^5, G^6, G^7 en G^8.

De scholen in het Boschland van de Evangelische Broedergemeente en de Roomsch-Katholieke gemeente werden onderscheidenlijk bezocht door 357 leerlingen (194 jongens en 163 meisjes) en 466 leerlingen (258 jongens en 208 meisjes).

§ 8. *Schoolbezoek.* Bijlage G^3 geeft o.m. een overzicht van de gemiddelde opkomst per dag en per 100 leerlingen voor Paramaribo en de districten afzonderlijk en voor de soorten der scholen.

Het schoolbezoek te Paramaribo was iets slechter dan in 1927 en in de districten iets beter.

Bedroeg het getal veroordeelingen, wegens overtreding van de bepalingen op den leerplicht in het vorig jaar 86, in 1928 bedroeg het 104.

§ 9. *Vrijstellingen van de betaling van schoolgeld aan de openbare en bijzondere scholen, waar schoolgeld wordt geheven.* Voor het schooljaar 1928/1929 of gedurende een deel daarvan werd vrijstelling van de betaling van schoolgeld verleend op de Hendrikschool aan 1 leerling en op de van Sypesteynschool aan 3 leerlingen.

Op de scholen van de Roomsch-Katholieke gemeente werd de bedoelde vrijstelling verleend aan 11 en op de Allenschool van de African Methodist Episcopal Church aan 10 leerlingen; onder deze laatsten waren er 6 voor slechts 6 maanden.

§ 10. *Studiebeurzen.* De raadsman voor studeerenden bij het Departement van Koloniën hield weder algemeen toezicht op de vorderingen en het gedrag van de houders van studiebeurzen ten laste van de geldmiddelen van het Land, alsmede op de in Nederland vertoevende, van eene studieopracht voorziene Surinaamsche landsdienaren en verlofgangers buiten bezwaar van den Lande, die zich in Nederland verder wilden bekwamen.

II. 'S LANDSBOEKERIJ.

De proef, om de leeszaal elken Donderdagavond van 7—9 uur voor het publiek toegankelijk te stellen, werd voortgezet.

Het getal aanwinsten bedroeg in het afgeloopen jaar 89.

Met ontsmetting van terugontvangen boeken werd voortgegaan.

Zeer veel nadeel werd toegebracht aan boeken, die met zg. „stroobord" zijn gebonden. Na eenigen tijd hier te zijn ontvangen ontwikkelen zich daarin kleine wormen, die den geheelen band doorboren. Proeven, genomen met naphtaline en desinfectie met formaline en permanganas kalicus, om de insecten te dooden, zijn niet gelukt.

In het geheel werd de leeszaal bezocht door 4127 personen en werden 4002 boeken uitgeleend.

Het aantal bezoekers van de afdeeling Nickerie van de Koloniale Boekerij bedroeg 343 tegen 207 in 1927. Aan leesgeld werd ontvangen f 44,57[5] tegen f 27,09[5] in 1927.

De leeszaal was elke week kosteloos toegankelijk voor het publiek en wel Maandag- en Donderdagavond van 6 tot 8 uur.

HOOFDSTUK I.

OPENBARE GEZONDHEIDSDIENST.

§ 1. BURGERLIJKE GENEESKUNDIGE DIENST.

Volksgezondheid. Er deden zich geen feiten voor, welke de volksgezondheid in buitengewone mate ten gunste of ten ongunste beïnvloedden.

Het volgend staatje geeft een overzicht van de sterfte te Paramaribo en de voornaamste doodsoorzaken per 1000 inwoners per jaar, in vergelijking met enkele landen:

	Paramaribo 1928	Paramaribo 1927	Georgetown 1927	Britsch-Guyana 1927	Nederland 1917-1923
Tuberculose . . .	1,8	2,64	1,8	1,1	1,5
Nierziekten . . .	2,02	2,13	2,5	2,2	0,36
Malaria	0,66	1,57	2,2	5,5	—
Typhus	0,2	0,26	0,3	0,3	0,05
Dysenterie . . .	0,16	0,07	—	—	—
Diarrhoea en enteritis	0,56	0,81	—	—	0,44
Pneumonie en bronchitis . . .	0,94	1,86	2,8	3,6	2,01

De ziekten die het meest voorkwamen waren malaria, anchylostomiasis, geslachtsziekten en framboesia.

De *malaria* heerschte minder dan in 1927. De miltindex was in verschillende streken nog boven de 50 %, d. w. z. dat dus b. v. van 100 onderzochte schoolkinderen er meer dan 50 een vergroote milt hadden. Door het horizontale terrein in de bewoonde streken van Suriname is het aantal waterverzamelingen ontelbaar en daardoor het opruimen van muskietenbroedplaatsen moeilijk. Deze meest effectieve vorm van malariabestrijding is dus in Suriname slecht door te voeren.

Dat de *anchylostomiasis* nog steeds blijft heerschen is te wijten aan de primitieve gewoonten in Suriname, zooals blootsvoets loopen en geringe zorg voor een goed onderhoud der latrines. Daardoor zal het wel voorloopig steeds noodig blijven door periodieke wormkuren het aantal anchylostoomlijders te drukken. Blijkens daarop ingestelde onderzoekingen is het aantal wormen per persoon 1 à 2 jaar na een wormkuur weer zoodanig toegenomen, dat een hernieuwde kuur aangewezen is.

Met *filariasis* is naar schatting ongeveer 60 % van de bevolking te Paramaribo besmet. In sommige straten van Paramaribo vindt men in meer dan de helft van de huizen muggen die met filaria besmet zijn. In die straten kan men soms bij ongeveer ⅓ van de bevolking filaria-parasieten vinden. Buiten die stad komt deze ziekte weinig voor. Het tot stand komen van eene waterleiding, waarvoor de vooruitzichten door den arbeid van Dr. Jenny Weyerman gunstig zijn, zal een belangrijke stap beteekenen in de bestrijding van deze ziekte.

De *lepra* werd krachtig bestreden. Aan het eind van dat jaar bedroeg het aantal patiënten in de Gouvernements-inrichting voor melaatschen „Groot-Chatillon" 166, in de Roomsch-Katholieke St. Gerardus-Majellastichting voor melaatschen 176, in de Protestantsche leprainrichting „Bethesda" 66, te hunnen huize in Paramaribo 376, te hunnen huize in de districten 313. De afdeeling ziektebestrijding had van de 376 lepralijders, die te hunnen huize te Paramaribo verbleven, er 331 onder behandeling. Bovendien stonden 259 personen wegens verdachte verschijnselen onder contrôle van dien diensttak. De lepracommissie verklaarde 26 personen vrij van actieve verschijnselen, na aanvankelijk besmet te zijn geweest.

Een klinisch-bacteriologisch onderzoek van alle schoolplichtige kinden, zich uitstrekkende over meer dan 8800 kinderen, bracht het ontstellende feit aan het licht, dat niet minder dan 167 kinderen ofwel besmet, ofwel in die mate suspect bevonden werden, dat schoolbezoek aan hen moest worden verboden. Van deze 167 kinderen werden 123 besmet en 44 suspect verklaard. Het bacteriologisch onderzoek was bij 16 kinderen positief. Slechts die kinderen bleken tot dusverre door de ouders thuis gehouden te worden, die door een ieder op het eerste gezicht als melaatsch herkend zouden zijn.

Met de leprabestrijding was een Surinaamsche geneesheer

belast, die daarnaast geen andere werkzaamheden had. Hij werd bij zijn omvangrijken arbeid ter zijde gestaan door een leerling der geneeskundige school.

De *acute infectieziekten* heerschten geen van alle in hooge mate. Van typhus werden aangegeven 50 gevallen, van diphteritis 9, van bacillaire dysenterie 13.

Het land bleef gespaard voor pokken, pest, cholera en gele koorts, om de belangrijkste der in Suriname niet voorgekomen infectieziekten te noemen.

Algemeene hygiënische toestanden. De bestrijding der volksen besmettelijke ziekten werd krachtiger aangepakt dan te voren. De voor de afdeeling ziektebestrijding ter beschikking gestelde arts Dr. Lampe, kwam in November 1927 aan. Dr. Lampe reisde voor studiedoeleinden via andere plaatsen van West-Indië. Diens arbeid bepaalde zich vrijwel geheel tot de stad Paramaribo. De afdeeling ziektebestrijding heeft in de eerste plaats de kinderen, die wegens lepra van de school verwijderd waren, en andere aan den gezondheidsdienst bekende lepralijders onder behandeling genomen. Zoo werd geleidelijk aan bereikt, dat een zeer groot deel van de lepralijders te Paramaribo onder behandeling was.

Daarna is door het invoeren van een kaartsysteem de contrôle verbeterd, welke de opzichters van den hygiënischen dienst uitoefenen op de latrines en op de verwijdering van wied en vuilnis te Paramaribo.

Tevens werd te Paramaribo een consultatie-bureau voor zwangeren ingesteld en een voor zuigelingen.

Daarna werd te Paramaribo een polikliniek voor huid- en geslachtsziekten geopend.

De hygiënische toestanden buiten Paramaribo werden onderzocht en verbeterd in rechtstreeksche samenwerking tusschen het hoofd van den openbaren gezondheidsdienst zelf en de districts-geneesheeren. Talrijke ongunstige toestanden kwamen aan het licht en de arbeid, die aan het opsporen en analyseeren van die toestanden besteed moest worden, was zeer groot. Gelukkig kon ook reeds in verschillende opzichten verbetering worden bereikt, doch er bleef in de districten nog veel over, dat verbeterd kan en moet worden.

In het verslagjaar verscheen het rapport van Prof. Flu over zijn studiereis eind 1927 naar Suriname. Daarin werd nog eens op verschillende uit hygiënisch oogpunt minder gewenschte toestanden gewezen en werden allerlei cijfers vermeld, verkregen door onderzoekingen, welke Prof. Flu dienaangaande instelde.

De *drinkwatervoorziening* buiten Paramaribo zoowel op als buiten de ondernemingen bleef moeilijk. Zoodra de regenwatervoorraad is uitgeput, wordt in het algemeen oppervlaktewater uit slooten, enz. als drinkwater gebruikt. Die slooten enz. staan natuurlijk aan vele verontreinigingen bloot. De gevallen van dysenterie, die telkens opnieuw voorkomen, wijzen steeds weer op het op den loer liggend gevaar.

Wat de *voeding* betreft, verdient vermelding, dat de te Paramaribo geleverde melk doorloopend voor een groot percentage vervalscht is. Het feit, dat de melkproductie niet in handen is van enkele grootere bedrijven doch van kleine veehouders, die veelal slechts één koe bezitten, maakt een effectieven strijd ter voorkoming van de vervalsching moeilijk en kostbaar.

De *afvoer van hemel- en spoelwater* te Paramaribo onderging verbetering, doordat de Knuffelsgracht niet langer als waterreservoir behoefde dienst te doen, in verband met een nieuw gebouwden brandput. Die gracht, waarlangs een groot gedeelte van Paramaribo loost, kan nu, wat haar sluizen betreft, zoo voordeelig mogelijk, met het oog op die loozing, bediend worden. De toestand van het loozingssysteem onderging ook nog verbetering doordat de opzichters van den hygiënischen dienst steeds waarschuwingen tot het Departement van Openbare Werken en Verkeer richtten, wanneer de Knuffelsgracht, de Viottekreek, de Picornekreek, enz. hinder veroorzaakten door stinkende onreinheden, enz.

Verreweg het grootste gedeelte van Paramaribo heeft nog geen gesloten riolen, doch open aarden goten, die een gevaar vormen als muskietenbroedplaatsen en opeenhooping van hygiënische ongerechtigheden. De Steenbakkerijstraat en de Heerenstraat kregen een gesloten riool.

De *verwijdering van faecaliën* baart veel moeilijkheden. Voor het grootste gedeelte der bevolking komen slechts zinkputten in aanmerking. Het is moeilijk den uit een besmettingsoogpunt zoo gevaarlijken inhoud der zinkputten vliegendicht afgesloten te houden. Bij de gemakkelijke opvattingen der lagere bevolkingsklasse is van de zijde der opzichters van den hygiënischen dienst veel contrôle noodig op een goede naleving der verordeningen, welke een behoorlijken toestand der latrines eischen.

De *volkshuisvesting* is, zooals bij de meeste tropische volken, over het algemeen primitief en laat in verschillende hygiënische opzichten te wenschen over. Een commissie werd ingesteld om den toestand der huisvesting in Paramaribo te onderzoeken en voorstellen tot verbetering te doen. Haar verslag is in het verslagjaar niet verschenen.

Quarantaine behoefde niet te worden toegepast.

De *Geneeskundige Commissie* verrichtte 353 keuringen en nam 62 examens af.

De *keuringsdienst voor levensmiddelen* constateerde, zooals hierboven reeds vermeld, talrijke vervalschingen van melk.

In het *slachthuis* te Paramaribo werden geslacht 3285 runderen, 1470 varkens, en 8 geiten. De opbrengst van de inrichting bedroeg ongeveer f 25 000. Er werd een schietapparaat met pen in gebruik genomen, waardoor de gevaren van den vrijen kogel worden ontgaan.

Te Nieuw-Nickerie en in Coronie werd een slachthuisje gebouwd en in gebruik genomen.

Besmettelijke *veeziekten* deden zich niet voor, afgezien van borstziekte van het varken.

Wat betreft het *toezicht op de naleving der verordeningen*, kan het volgende vermeld worden:

Op grond van de Lepraverordening (*Gouvernementsblad* 1830, n°. 13), werden eenige malen lepralijders, die zich in het openbaar bewogen, in de ziekeninrichtingen gebracht.

De verordening betreffende de medisch-hygiënische voorzieningen op de plantages (*Gouvernementsblad* 1879, n°. 8) vereischte veel toezicht op de naleving. De verpleging in de plantage-ziekenhuizen stond nl. veelvuldig op een peil beneden dat, hetwelk door de verordening geëischt wordt.

De hygiënische verordeningen (*Gouvernementsblad* 1912, n°. 19, 1915 n°. 77, 1917 n°. 83) werden tallooze malen overtreden, zoodat talrijke aanschrijvingen moesten geschieden om te waarschuwen tot naleving der voorschriften betreffende latrines, verwijdering van vuilnis, goede drainage en van wied zuivering der erven, enz. De bevolking heeft over het algemeen zoo weinig oog voor deze zaken, dat directe bekeuring, zonder eerst door een aanschrijving de aandacht van den betrokkene op den wantoestand te vestigen niet wenschelijk moet worden geacht. Onder leiding van een hoofdopzichteres waren met het betreffende toezicht belast 8 opzichters te Paramaribo en 7 opzichters in de districten. In de stad werden bezocht 20 122 erven. Er gingen uit 9628 aanschrijvingen; het aantal bekeuringen bedroeg 474. Op aandringen van den hygiënischen dienst werden o.a. 126 nieuwe beerputten gemaakt.

De opzichters van den hygiënischen dienst waren, behalve met hun vroegere werkzaamheden, nog belast met de contrôle op de wiedvrijheid van de wegen en overige buiten de erven gelegen terreinen te Paramaribo, alsmede op de goede loozing van de kleinere afvoersystemen.

Op de *Geneeskundige School* waren aan het einde van het verslagjaar 64 betalende en 1 niet-betalende leerlingen. Allen waren in opleiding voor genees-, heel- en verloskundige.

In totaal werden afgelegd 62 examens, waarbij 38 candidaten slaagden (± 61,2 %) en 24 werden afgewezen. (In 1927 bedroeg het percentage der geslaagden ± 49,05 %).

Cursussen. De nieuwe cursus voor het diploma van den Nederlandschen Bond voor Ziekenverpleging begon in Juli met 24 leerlingen. Na een proeftijd van 3 maanden bleven er 19 definitief aan.

Naar het 2de leerjaar gingen over 8 leerlingen en naar het derde 4; terwijl er 2 slaagden voor het diploma van dien Bond.

Behalve de lessen voor het diploma werden ook nog practische lessen in de eerste beginselen der ziekenverpleging en handgrepen gegeven aan de aspirant-leerlingverpleegsters, d.w.z. aan haar, die in dienst genomen werden vóór het eigenlijke begin van den leergang.

Een *cursus voor vroedvrouwen* begon met 9 leerlingen.

Aangaande *de kosten van den dienst* is het volgende vermeldenswaard.

Ten einde van het bedrag, op de begrooting beschikbaar gesteld voor den openbaren gezondheidsdienst, een zoo groot mogelijk gedeelte te benutten voor ziektevoorkomend werk, werd met veel energie gepoogd de uitgaven voor de individueele ziekenbehandeling in het militair hospitaal te verminderen, door het aantal verpleegdagen van on- en minvermogenden te drukken. De daling van de betreffende uitgaven in de laatste jaren blijkt uit het volgende staatje:

Uitgaven voor	1921	f 405 169
	1922	341 943
	1923	327 879
	1924	339 834
	1925	319 297
	1926	281 605
	1927	253 058
	1928	247 152

Door bedoelde daling kon, zonder het totaal bedrag der begrooting voor den openbaren gezondheidsdienst te vermeerden, een belangrijk bedrag besteed worden aan ziektevoorkomend werk. Zoo is binnen de grenzen der raming voor den geheelen openbaren gezondheidsdienst een bedrag gevonden van ongeveer f 50 000 voor bestrijding van volksziekten.

De afgifte van certificaten van on- en minvermogen ter verkrijging van geneeskundige hulp, tot dusverre een deel van de taak van den commissaris van politie, werd opgedragen aan een commissie. Gedurende het eerste halfjaar van de werkzaamheden der commissie werd het aantal afgegeven bewijzen gereduceerd tot de helft van het vóór dien gemiddeld per halfjaar afgegeven aantal, terwijl bovendien 40 % van de afgegeven verklaringen minvermogen en geen onvermogen betrof. Ter vermindering van het aantal opnamen van onvermogenden in het militair hospitaal, geschieden thans de opnamen door tusschenkomst van den openbaren gezondheidsdienst.

Hieronder volgt een overzicht van het aantal recepten door de burgerapothekers, ten behoeve van de armen-praktijk gereedgemaakt en de bedragen daarvoor uitgegeven:

	Aantal recepten.	Eenheidsprijs.	Bedrag.
Eerste halfjaar.	24 483	0,16	f 3918,28
Tweede halfjaar.	11 946	0,155	1851,63
Totaal	36 429	—	f 5769,91

Voorts werden klaargemaakt in de garnizoensapotheek het onderstaand aantal recepten, waarbij tevens de daarvoor uitgegeven bedragen zijn vermeld.

Armenpraktijk.

Aantal recepten: 300 stuks van gemiddeld f 0,40 = f 120,—
(duurder dan het gemiddelde) 7 stuks .... = 5,75

Totaal .... f 125,75

Besmettelijke ziekten.

Aantal recepten: 1876 stuks van gemiddeld f 0,57 = f 1069,32

De *wettelijke bepalingen* op medisch-hygiënisch gebied zijn in verschillend opzicht in wijziging.

De betrekkingen van geneeskundig-inspecteur en chef van den militair-geneeskundigen dienst, sedert Juni 1927 aan één persoon opgedragen, bleven in één hand vereenigd. Het vroeger bij een dergelijke vereeniging gebleken nadeel, dat de arbeid te omvangrijk werd voor één persoon, werd vermeden door aan het gemeenschappelijk diensthoofd een afzonderlijke kracht toe te voegen als hoofd van de afdeeling ziektebestrijding van den openbaren gezondheidsdienst en een afzonderlijke kracht als hoofd van het tot den militair-geneeskundigen dienst ressorteerend hospitaal te Paramaribo.

Met 1 Mei 1929 kwam hierin weder verandering en werden de functiën weder gescheiden door de aanwijzing van het hoofd van de afdeeling ziektebestrijding van den openbaren gezondheidsdienst tot geneeskundig-inspecteur.

Er werd een boekje samengesteld over de behandeling van de belangrijkste ziekten voor personen in streken van Suriname, waar geen dokter is; dit boekje werd in Mei 1929 gedrukt en verspreid.

Alle districts-geneesheeren kwamen in het bezit van een microscoop, tot de aanschaffing waarvan hun de verplichting werd opgelegd.

In verband met het tekort aan districts-geneesheeren werd het reglement op de geneeskundige school zoodanig gewijzigd, dat alle leerlingen thans verplicht zijn Suriname als districtsgeneesheer te dienen.

Het personeel, dat werkzaam is bij den openbaren gezondheidsdienst, was aan het eind van het verslagjaar 142 man sterk. Op dat tijdstip waren aanwezig 39 geneesheeren, 6 tandartsen, 14 vroedvrouwen, 6 vrouwen, aan wie, hoewel niet in het bezit van een diploma als vroedvrouw, ingevolge artikel 23 van de verordening, afgekondigd in het *Gouvernementsblad* 1879, n°. 8, is toegestaan om voorwaardelijk als vroedvrouw werkzaam te zijn, 11 apothekers, 11 leerling-apothekers en 11 drogisten.

§ 2. MILITAIR GENEESKUNDIGE DIENST.

De inkomsten van het militair en burgerpersoneel van de landmacht in Suriname en Curaçao werden, met intrekking van de bestaande bepalingen, opnieuw geregeld en gepubliceerd in *Gouvernementsblad* n°. 85.

In de formatie van de officieren van gezondheid van den Militair Geneeskundigen Dienst kwam geen wijziging.

De gegevens omtrent den gezondheidstoestand van de militairen zijn in hoofdstuk D reeds vermeld.

Paramaribo.

Het aantal verpleegden, in het militair hospitaal te Paramaribo in behandeling, was op 31 December 1927	303
opgenomen werden	4781
	5084
ontslagen werden	4345
	739
er overleden	445
in behandeling op 31 December	294

De hoogste dagsterkte der zieken was 367 en de laagste 256. De gemiddelde sterkte bedroeg 330.

Verdeeld naar den landaard waren de zieken:

Europeanen	236
Creolen-Nederlandsche	2729
,, -Engelsche	94
,, -Fransche	40
Nederlandsch-Indiërs	929
Britsch-Indiërs	698
Chineezen	34
Boschnegers	—
Indianen	1
Amerikanen	7
Diversen	11
Curaçaoënaars	1
Afrikanen	1
Te zamen	4781

Het aantal opgenomenen in het militair hospitaal bedroeg 4781 tegen 4443 in 1927. Per klasse verdeeld bedroeg het aantal voor:

1ste klasse A		28
1ste ,, B		47
2de ,,		198
3de ,,		459
4de ,,		1208
5de ,,	(minvermogenden)	412
5de ,,	(onvermogenden)	2429

Het aantal verpleegdagen in het militair hospitaal bedroeg 120 786 tegen 118 744 in 1927. Per klasse verdeeld bedroeg het aantal voor:

1ste klasse A	435
1ste ,, B	644
2de ,,	3 684
3de ,,	7 162
4de ,,	26 922
5de ,,	81 939

De dagkosten (verdeeld in algemeene kosten en voeding) van verpleegden bedroeg:

in de 1ste klasse	f 7,04
,, ,, 2de ,,	5,65
,, ,, 3de ,,	5,08
,, ,, 4de ,,	4,62
,, ,, 5de ,,	4,70

in welke bedragen f 4,02 begrepen is voor algemeene kosten. De kostprijs per dag en per patiënt bedroeg, zonder splitsing in klassen f 4,79 tegen f 4,88 in 1927.

Er werden 595 operaties verricht.

In de kraaminrichting vonden 168 bevallingen plaats, waaronder 26 buitengewone.

In de oogheelkundige afdeeling werden 1023 patiënten behandeld. Er werden 96 operaties verricht.

In de oor-, neus- en keelafdeeling werden 140 patiënten behandeld. Er werden 15 operaties verricht.

In de polikliniek voor hospitaalpersoneel en hunne gezinnen en voor gezinnen van militairen werden dagelijks een achttal patiënten behandeld.

Miscroscopisch onderzoek van pathologisch anatomische praeparaten werd verricht aan:

operatie-materiaal	253 maal
obductie-praeparaten	447 ,,

In het bacteriologisch laboratorium werden de volgende onderzoekingen verricht:

miscroscopisch onderzoek	23 630
serologische reacties	2 831
cultures aangelegd	483
chemisch onderzoek (urine en ontlasting, contrôle niet meegerekend)	11 694
entingen op dieren	15

Er werden 455 Röntgenfoto's gemaakt, terwijl 184 doorlichtingen plaats hadden.

Het aantal in de militaire apotheek gereed gemaakte recepten bedroeg 48 127.

Albina.

In de inrichting werden 21 militairen en 27 andere personen opgenomen.

In bijlage **I** van dit verslag wordt een overzicht gegeven van de bedrijfsrekening van het militair hospitaal en van de uitgaven voor de ziekeninrichting te Albina en de in de inrichting ontvangen verpleegkosten.

HOOFDSTUK J.

LANDSGEBOUWEN.

§ 1. ONDERHOUD DER GEBOUWEN.

Aan de landsgebouwen werden, voor zoover de beschikbare gelden dat toelieten, de gewone onderhouds- en verbeteringswerken verricht.

§ 2. NIEUWE WERKEN.

Voortgegaan werd met het inrichten van het gebouw aan de Gravenstraat, op het erf La. A. N°. 31, tot hoofdkantoor van den Lands-Radiodienst.

Met de buitengewone herstellingswerken aan het immigrantendoorgangshuis werd voortgegaan. Twee der blokwoningen werden hersteld en vergroot, terwijl de voormalige keuken werd ingericht tot eetzaal.

De verbetering van het terrein werd voortgezet.

Het verfwerk aan het paviljoen voor onrustige mannen in het Krankzinnigengesticht ,,Wolffenbuttel'' werd voltooid.

In het Militair Hospitaal te Paramaribo werden, in verband met den bouw van de nieuwe keuken, nog enkele voorzieningen getroffen, waaronder het verplaatsen van het portiershuisje, de poort en den inrit.

Op het terrein van de Westerschool werd een open school gebouwd. Als gevolg hiervan werd opgezegd de huur van het gebouw op het erf aan de Nieuwe-Dominéstraat, bekend als La. E N°. 128, welk gebouw het Land sedert April 1921 had gehuurd, teneinde daarmede te voorzien in het tekort aan schoolruimte.

Op het Vaillantsplein werd een brandput van gewapend beton gebouwd.

De toestand van de z.g. Poelepantjebrug maakte het noodzakelijk tot vervanging van deze brug over te gaan.

In het belang van het toenemend autoverkeer en van de scheepvaart in het Saramaccakanaal werd bij die vervanging door een ophaalbrug tevens het bezwaar van een te hoogen oprit ondervangen. Met de werkzaamheden aan de brug werd een aanvang gemaakt.

Op den grond Duisburg werd in het belang van de leerplichtige Britsch-Indische jeugd een openbare school gesticht.

Te Nieuw-Amsterdam werd de verbetering van de huisvesting van het Landspersoneel voortgezet en een dubbele politiewoning van beton gebouwd.

Ter vergrooting van de schoolruimte werd te Mariënburg een open school gebouwd.

De verdere uitbreiding van de telefoonverbindingen in het district Saramacca kwam tot stand.

Te Nieuw Nickerie werd een steenen gevangenis met bijgebouwen alsmede een slachthuisje gebouwd. Ook werd er eene nieuwe algemeene begraafplaats ingericht.

Beschikbaarstellen van land ten behoeve van den kleinen landbouw. De terreinen, gelegen o.m. aan de verlengden van den Hindoeweg en den Lelydorperweg, werden verkaveld.

De aanleg van een 5e en 6e serie rijstperceelen in het voorland van de vestigingsplaats Totness, in het district Coronie, werd voltooid. Ook werd er eene 7e en 8e serie rijstperceelen aangelegd.

Aan den koker in de loostrens van Totness werden eenige noodzakelijke voorzieningen getroffen tot herstel en vergrooting.

Een aanvang werd gemaakt met de algeheele verbetering van de loozing in den Corantijnpolder en het uitvoeren van daarmede in verband staande werken.

Saramaccakanaal. Het gewone onderhoud had geregeld plaats.

Behalve gedurende de dagen, waarop de schutsluizen ook voor spuiing werden gebezigd, hadden de schuttingen geregeld plaats. Er werden geschut:

	Beekhuizen:	Uitkijk·
Stoombarkassen	993	733
Ponten	51	20
Tentbooten (gedeeltelijk overdekte vaartuigen)	654	677
Visschersbooten (open roeivaartuigen)	9 547	6 300
Zeilvaartuigen	—	—
Corjalen (uitgeholde boomstammen)	2 580	4 768
Houtvlotten	483	310
Te zamen	14 308	12 808

HOOFDSTUK K.

LAND- EN WATERWEGEN EN BIJBEHOORENDE WERKEN, BENEVENS VERVOERMIDDELEN.

a. Land- en waterwegen.

I. *Paramaribo.* Het gewone onderhoud had geregeld plaats.

De Steenbakkerijstraat werd verbeterd door het aanbrengen van trottoirbanden en het verharden van het rijvlak. Een onderaardsch riool, waarmede in 1927 een aanvang is gemaakt, werd in het overige deel van de Steenbakkerijstraat gelegd.

De Rust- en Vredestraat werd over haar volle lengte verbeterd, door het onder profiel brengen, rondleggen en kantrechten van den weg. De afwatering werd mede verbeterd door het graven van waterkanaaltjes, terwijl deze straat verder werd beschelpt.

Voor een behoorlijke loozing van het desbetreffend stadsgedeelte werd in de Heerenstraat, vanaf het Gouvernementsplein bij het huis B.R. n°. 8, een onderaardsch riool gelegd.

II. *Districten.* Voor het onderhoud van de bestaande wegen werd het noodige verricht.

Met de geleidelijke verbetering van den weg langs de spoorbaan, den Charlesburgerweg (den z.g. weg naar zee) en de Hendrikstraat (Mattonshoop) werd voortgegaan.

De verbetering van den weg Peperpot—Meerzorg werd ter hand genomen, met gebruikmaking van den arbeid van gevangenen.

Eene opneming vond plaats van den ontworpen weg Tout-Lui-Faut—Domburg.

Een aanvang werd gemaakt met het verbeteren van de landingstrap te Groot-Chatillon.

De landingssteiger te Reynsdorp werd vernieuwd.

Over de Coermotibor-rivier bij Moengo-Tapoe werd een brug gebouwd, waarvan het Land en de Surinaamsche Bauxite Maatschappij, elk voor de helft, de kosten droegen. Deze brug zal de verbinding vormen tusschen den door deze maatschappij aan te leggen weg van Moengo naar Moengo-Tapoe en den Luitenant Weyneweg (weg Albina—Moengo-Tapoe). Met de verbetering van den Luitenant Weyneweg werd voortgegaan.

De voordam op de vestigingsplaats Paradise werd verbreed.

Er werden 2 auto-vrachtwagens, met kipbakken, aangeschaft.

Voor zoover betreft de vervanging van de zg. Poelepantjebrug wordt verwezen naar het aangeteekende onder § 2 „Nieuwe Werken" in hoofdstuk J.

b. Vaartuigen en vervoerdienst te water.

Vaartuigen. Tot de landsvaartuigen behoorden 3 zeeschepen, 2 rivierschepen, 1 stoombarkas en 16 motorbooten.

De stoomschepen *Prinses Juliana, Koningin Wilhelmina* en *Oranje* werden in het Sprostonsdok te Georgetown opgenomen, waar ten behoeve van deze stoomschepen de gewone dokwerkzaamheden werden verricht.

Van het ss. *Prinses Juliana* werden in de werkplaats op Beekhuizen aan beide stoomketels lappen dicht gekookt; twee klinknagels werden uitgeboord en opnieuw geklonken. Het laatste gedeelte van de krukas bij de L. D. kruk werd autogenisch opgelascht, de krukvang uitgeboord, en hydraulisch in elkaar geperst, met een druk van 91 K.G. per c.M.², waarna de as werd gericht en opgezuiverd. De H.D. zuiger en veeren werden vernieuwd, de M.D. zuiger werd opgeruimd, terwijl nieuwe veeren werden aangebracht. Balans, stroppen, pompjuk, lucht-, circulatie-, voeding- en lenspomp werden gelijnd en geverifieerd. Van de pompen werden zuiger, plunjers, zuigerstangen, grondring en drukstukken afgedraaid, gevoerd of verbust. Alle draaipunten en schuifbewegingen werden opgezuiverd, gevoerd, opgevuld, afgedraaid of gevlakt. Salon en hutten werden vernist of geschilderd, schuiframen, deuren en patrijspoorten en sloten werden gerepareerd. In den voormast werd een stuk bijgebracht, terwijl van beide masten het wantwerk werd hersteld. In het voor- en achterruim werden buikdennings en vloeren hersteld. Het schip werd voorts eenige keeren, zoowel van binnen als van buiten, gebikt, gekrabd en geschilderd.

In het Sprostonsdok werd achter de bestaande 2 schoenen, vanaf den voorsteven gerekend, nog een schoen aangebracht. De schroef werd verwisseld om de invretingen aan de toppen van de oude schroef te kunnen opvullen en om de voorkanten van de bladen, welke waren afgestompt, te kunnen bijvijlen. Het roer werd gelicht en werden nieuwe bussen aangebracht in de 2 bovenste vingerlingen, terwijl 3 roerpennen en de taats in den hak van de kiel werden vernieuwd. Aan de buitenhuid werden eenige naden gekookt en eenige nagels gekookt of vernieuwd, al naar gelang van den aard der interingen, terwijl ook de verbinding van den tweeden schoen vanaf den voorsteven, met de kiel werd gekookt. Voorts werd een nagel vervangen door een tapbout. Aan het rooster van de hulplens, van de invloei-circulatie van de ballastpomp werden onderscheidenlijk 2, 1 en 3 bouten aangebracht. De zuigleiding van de handspoelpomp van de volks-W.C. werd van een voetklep voorzien, waarbij tevens tusschen de klep en de verbinding van die pijp met de huid een afsluiter werd aangebracht.

Het ss. *Koningin Wilhelmina* werd op 30 Maart in groote herstelling genomen en zooveel mogelijk gedemonteerd.

Aan beide ketels werd een lap in den vuurgang van de vlamkast aangebracht. Aan den B.B. ketel werden 3 steunbouten, en aan den S.B. ketel aan het voorfront, rechts onder den vuurgang, een binnenlap aangebracht. De ketels werden van binnen van een nieuw brandmerk voorzien, terwijl zij werden gebikt en van buiten roestvrij gemaakt en geconserveerd, geperst met waterdruk op 15 atmosferischen overdruk, waarbij geen afwijkingen of andere bijzonderheden werden geconstateerd.

Van de stoommachine werd in de H.D. cylinder een nieuwe voering aangebracht, de stoomschuif werd uitgeboord en een nieuwe stoomschuif geplaatst; de M.D. zuiger werd opgezuiverd en werden nieuwe zuigerveeren aangebracht. Een scheur in den condensor werd door een binnenplaat afgedicht,

terwijl nieuwe pijpjes, voordeksel en uitlaatklepkast werden aangebracht. De lucht- en de circulatiepomp werden uitgeboord, en van nieuwe zuigers met stangen en kleppen voorzien en de voedings- en de lenspomp van nieuwe plunjers en kleppen. Alle draaipunten en schuifbewegingen werden opgezuiverd, afgedraaid of gevlakt en van nieuwe tappen, pennen, metalen, bussen, sloffen of blokjes voorzien of gevoerd.

Alle aan- en afvoerstoompijpen, zuig- en persleidingen en waterpijpen werden hersteld of vernieuwd, waarbij haast alle ijzeren pijpen door roodkoperen werden vervangen.

In het voor- en achterruim werden op verschillende plaatsen van het zaadhout, van wrangen, platen en spanten, van ballast- en drinkwatertanken, van kruitkamer en kolenbunkers nieuw hoekijzer en platen aangebracht, aan het tusschendek platen en hout, terwijl aan de verschansing het zeildoek werd vervangen door plaatijzer.

Voor de commandobrug werd het dak boven de hutten weggenomen; het bovendek werd in een doorloopend omgezet en verder werd daarop een voorlier gemonteerd.

Het stuurgerei werd van het bovendek verwijderd en onder dat dek gebracht, terwijl de ijzeren platen en roosters op het bovendek werden vervangen door houten.

Het houten dak boven het 1e klasdek werd hersteld en tevens versterkt en verlengd, dat boven het 3e klasdek werd hersteld, terwijl een nieuw dak boven de bak werd aangebracht. De groote electrische lampen werden vervangen door meerdere kleine lampen.

Er werden aangemaakt een nieuwe W.C. en een badkamer voor de 3e klasse passagiers en een badkamer voor de equipage. In de linnenkamers werden 2 nieuwe kasten aangemaakt.

In het salon en de hutten, welke werden geschilderd of gevernist, werden het rietwerk, de matrassen, kussens en waschstellen hersteld of vernieuwd.

Pardoens, stagen, zeilwerk en bagagenetten werden vernieuwd. Takelblokken, luikhoofden, patrijspoorten, reddingsbooten, deuren, spanschroeven en luchtkokers werden hersteld of vernieuwd.

Het schip werd daarna geheel gebikt, gebrand, gekrabd, gewasschen, geschuurd en geschilderd.

Na te zijn gemonteerd werd het schip onder stoom gebracht en na te hebben proef gevaren, verstoomde het naar Toevlugt voor het nazien van schroefas, pokhout en schroef.

Daarna vertrok het schip op 29 September naar Demerara en werd het aldaar in het dok opgenomen voor het vernieuwen onder de waterlijn; voorts werden in het ruim, in den salon en in de machinekamer eenige platen vernieuwd, terwijl voorts eenige kleine herstellingen aan voor- en achtersteven, roer, enz. werden verricht. Teruggekeerd te Paramaribo op 27 October d.a.v. werd het schip in dienst gesteld.

Van het ss. *Albina* werden hersteld: ballast-, hulpvoeding- en lenspomp, uitvloeicirculatie, ankerspil, achterlier, stuurinrichting, davits, spanschroeven, zeilwerk, netwerk, luikhoofden, patrijspoorten, takel en voetblokken; in het voor- en achterruim buikdennings en vloeren; waschstellen en keukengereedschappen, reddingsbooten en vlet, matrassen, kussens, deuren, sloten en muskietenhorren.

De lap achter den ketel werd 2 keer gekookt, de Delco lichtmachine werd hersteld, en werden een paar nieuwe ringkorven aangemaakt.

Het schip werd eenige keeren gebikt, gekrabd, gewasschen en zoowel van binnen als van buiten geschilderd.

Het ss. *Oranje* vertrok, na te zijn klaargemaakt voor de zeereis, op 30 Januari naar Demerara om in het dok aldaar te worden opgenomen voor het aanbrengen van nieuwe platen onder de waterlijn en keerde op 18 Februari terug.

Voorts werden aan den fluitbek (schoen onder de voorpiek) alle nagels vernieuwd; een kies werd aangebracht bij de verbinding van fluitbek en kielplaat. In den gang werden eenige platen vernieuwd en eenige lappen aangebracht. Aan de kielplaat werden eenige nagels gekookt of vernieuwd; de roerlichten en vingerlingen werden nagezien, de bouten werden vernieuwd; spant 14 werd versterkt; aan de koten van het hennegat werd een lap aangebracht.

In de werkplaats op Beekhuizen vonden de volgende herstellingen plaats.

Een nieuwe voering werd afgedraaid en in de H.D.-cylinder geperst, de zuiger werd afgedraaid, nieuwe veeren werden in de H.D.- en M.D.-cylinders aangebracht, nieuwe zuigerstangen, roosters en kleppen werden aangebracht, alsmede nieuwe lucht-, circulatie-, ballast-, lens-, voeding-, en hulplensen en hulpvoedingpompen, uitvloeicirculatiepijp en hulp-smoorschuif, terwijl schuiven werden gevlakt en geschuurd.

Alle draaipunten en schuifbewegingen werden opgezuiverd, afgedraaid of gevlakt en van nieuwe pennen, stangen, metalen, bussen, sloffen en blokjes voorzien of gevoerd.

Een nieuwe lap en 2 stuks steunbouten werden in den vuurgang van de vlamkast aangebracht, de ketel werd van binnen gebikt, en van buiten roestvrij gemaakt en geconserveerd. De ketel werd geperst op 160 Eng. ponden per □ Eng. duim; wegens de vele plaatselijke inputtingen werd de druk evenwel verminderd met 30 Eng. ponden en werd de toe te laten spanning alzoo gebracht op 130 Eng. ponden per □ Eng. duim.

Kolenbunkers, fornuis en keukengereedschappen werden hersteld; op de aanrechtbank in de kombuis werd een cementen plaat gegoten. De regenkleppen werden vernieuwd.

Het schip werd van binnen en van buiten gebrand, gebikt, gekrabd, gewasschen en geschilderd; daarna werd proef gevaren.

Het vaartuig vertrok daarna naar Toevlugt voor het aanbrengen van een nieuwe as, pokhout en schroef. Na terugkeer werd het weder in dienst gesteld.

Voor zoover de dienst het toeliet, werd het ss. *Prins Hendrik* eenige keeren aan de kade aan den Waterkant schoongemaakt en geschilderd. Voorts werd het roer, alsmede een lekkage in het achterschip hersteld; 2 lappen werden onder de machine aangebracht; reeling, deuren, sloten, circulatie-, lucht-, voeding-, lens- en W.C.pomp, W.C.-ankerspil, takelblokken, loopplank, zitbanken, vloeren, krukstoeltjes en regenkleppen werden hersteld, terwijl nieuwe segmentbouten en bussen in de schaarbeweging werden aangebracht.

De volgende motorbooten, alsmede de stoombarkas werden op de helling gehaald en vonden de volgende herstellingen plaats.

Een lekkage aan de stoombarkas *Para* werd gedicht; een nieuw roer werd aangemaakt; dakstutten, stoomleiding, W.C.-regenkleppen, een gedeelte van het berghout en het stuurgerei werden hersteld, terwijl een nieuw hoekijzer en beschot aan de voorzijde van den ketel werden aangebracht. Voorts werd de ketel gebikt en schoongemaakt, terwijl het vaartuig verschillende keeren werd schoongemaakt en geschilderd.

De motorboot *Juliana* werd twee keer op de helling gehaald; het vaartuig schoongemaakt en geschilderd, nieuwe of gerepareerde schroefassen, schroefleidbussen, brandstofpompen en gloeikoppen werden aangebracht, terwijl het daarenboven eenige malen werd geschilderd.

Uit de motorboot *Corantijn II* werd de motor gehaald; daarna werd het vaartuig op de helling gehaald, waarop de vaste olietank daaruit werd verwijderd en vervangen door twee losse afneembare tanken, welke achter in het schip werden geplaatst. Aan het vaartuig werden eenige nieuwe platen aangebracht; het gebroken licht berghout werd gesloopt en er werd een breed en dik berghout voor in de plaats gesteld, dakstutten en reeling werden gewijzigd en verzwaard, terwijl twee nieuwe hakken en roeren werden aangebracht; het stuurgerei werd eveneens gewijzigd en verstrekt.

Door het loswerken van een drijfstangmetaal in het middengedeelte van den motor was herstelling ter plaatse met plaatijzer noodig.

Een nieuwe cylinder met zuiger en drijfstang werd aangebracht, de borgen der drijfstangen werden gewijzigd, alle kleppen en kranen werden geschuurd en opgezuiverd; de motor werd grondig schoongemaakt, alle smeerkanalen werden doorgestoken. Een nieuwe luchttank werd speciaal voor de fluit aangebracht, het vaartuig werd weder gemonteerd, terwijl nieuwe banken in de voorkajuit werden aangebracht; het schip werd daarna geschilderd, de boot te water gelaten en proef gevaren, waarna het vaartuig weder in dienst werd gesteld.

Het vaartuig werd naderhand twee keeren op de helling gehaald, schoongemaakt en geschilderd.

Van de motorboot *Corantijn I* werd de motor geheel gedemonteerd. Aan het vaartuig werden hier en daar lappen aangebracht, losse klinknagels werden uitgesloopt en opnieuw geklonken; de bracket, welke gebroken was, werd weggenomen en versterkt en er werden een nieuwe leidbuis, schroefas en schroef aangebracht.

De motor werd in zijn geheel nagezien; alle metalen, halzen, kleppen en kranen werden opgezuiverd, geschuurd en verpakt,

oliekanalen doorgestoken en schoongewasschen, lucht- en brandstofpompen nagezien en geregeld.

Zuigers en machine werden schoongemaakt, het vaartuig werd weder gemonteerd, geschilderd en te water gelaten; daarna werd proef gevaren en het vaartuig weder in dienst gesteld. Naderhand werd voor het aanbrengen van een nieuwe schroefas het schip weder op de helling gehaald, daarna schoongemaakt en geschilderd.

De motorboot *Marie* werd twee keer op de helling gehaald voor herstelling, schoonmaak en om te worden geschilderd.

Eenige platen van het vaartuig werden onder de waterlijn vernieuwd, de motor werd gedemonteerd; nieuwe zuigerveeren en gloeikop werden aangebracht; koelwaterpomp, brandstofpomp en omkeerbeweging werden hersteld; het vaartuig werd grondig onderzocht, de schroefas en het pokhout werden vernieuwd; de boot werd opnieuw van binnen en van buiten geschilderd en weder in dienst gesteld.

De motorboot *Emma* werd twee keer op de helling gehaald voor herstelling, schoonmaak en om geschilderd te worden.

Eenige platen en spanten in het vaartuig werden vernieuwd; de motor werd gedemonteerd; zuigerveeren en gloeikop werden vernieuwd, krukmetalen opnieuw ingegoten, nieuwe zuigerpen, metaal en omkeerbewegingblokjes aangebracht, contragewichten op de krukas vastgezet, stutten recht gezet, terwijl een nieuw dak, belegd met zink, werd aangebracht. Schroefas en pokhout werden vernieuwd, de boot werd opnieuw van binnen en van buiten geschilderd en weder in de vaart gebracht.

De motorboot *Wayombo* werd op de helling gehaald voor onderzoek van de schroefas en koker, een nieuwe waaier werd in de koelwaterpomp aangebracht, alsmede een cylinderkop met uitlaatklep, omkeerbeweging, nieuwe pennen, blokjes en trommel werden afgedraaid, de klemband ingezet en uitgeboord, het dak werd hersteld, terwijl daarin twee kleppen werden aangebracht voor het in- en uitstappen der passagiers; de boot werd van binnen en van buiten geschilderd, er werd proef mee gevaren en zij werd weder in de vaart gebracht.

De motorboot *Commewijne* werd op de helling gehaald, de oude motor werd uit het vaartuig gehaald en er werd een nieuwe motor geplaatst, schroef en as werden nagezien, het vaartuig werd van buiten geschilderd en na proefstoomen weder in de vaart gebracht.

De motorboot *Nickerie* werd twee keer op de helling gehaald voor onderzoek en schoonmaak en schilderen. De motor werd gedemonteerd, zuigerveeren losgemaakt en gedeeltelijk vernieuwd, zuigerpennen en metaal werden vernieuwd, de brandstofpomp werd verwisseld met een gerepareerde, de dakstutten werden recht gezet, een nieuw dak, met zink belegd, werd aangebracht, alsmede nieuwe regenkleppen. Het vaartuig werd daarna van buiten geschilderd, en na proefstoomen weder in de vaart gebracht.

De motorboot *Saramacca* werd op de helling gehaald voor onderzoek, nieuw pokhout en nieuwe regenkleppen werden aangebracht, de magneet werd hersteld en versterkt, een sproeier en waaier werden aangebracht, de brandstofpomp werd vernieuwd, de koelwaterpomp werd hersteld; het vaartuig werd daarna van binnen en van buiten geschilderd.

De motorboot *Wanica* werd op de helling gehaald voor onderzoek, een nieuwe schroefas met pokhout werd aangebracht, de zuiger werd uitgehaald, de veeren werden verwisseld, nieuwe regenzeilen werden aangebracht, waarna de boot van buiten werd geschilderd.

De motorboot *Cottica* werd 2 keer op de helling gehaald; het vaartuig werd opnieuw gebreeuwd, gestopt en met koper beslagen, schroefas en koker werden herzien, de magneet werd hersteld en versterkt, aan lens- en koelwaterpomp werden nieuwe kleppen en veeren aangebracht, waarna de boot van binnen en van buiten werd geschilderd.

De motorboot *Perica* werd drie keer op de helling gehaald, de achtersteven werd uitgebroken, een nieuw schroefkokerblok werd aangebracht, het vaartuig werd opnieuw geheel gebreeuwd en gestopt, onder de waterlijn geasphalteerd en van boven geschilderd. De tusschenas werd recht gezet, de motor werd gedemonteerd en gelicht, het frame werd versterkt, de bouten werden vernieuwd, de zuiger schoongemaakt en nieuwe veeren aangebracht, luchtkleppen werden vernieuwd, filter, brandstofpomp en sproeiers werden hersteld, de schroefas en leidbus werden vernieuwd, nieuwe regenkleppen werden aangebracht. Na proefstoomen werd het vaartuig weder in de vaart gebracht.

De motorboot *Marowijne* werd 2 keer op de helling gehaald, de achtersteven werd uitgebroken, een schroefkokerblok werd aangebracht, de motor werd gedemonteerd, de zuiger schoongemaakt en luchtkleppen gedeeltelijk vernieuwd, het smeertoestel, alsmede de koelwater- en brandstofpomp werden hersteld, het vaartuig werd opnieuw geheel gebreeuwd en gestopt, onder de waterlijn geasphalteerd, van boven geschilderd en weder in dienst gesteld.

De motorboot *Coppename* is thans in groote herstelling. Over de werkzaamheden zal in het volgend verslag melding worden gemaakt.

Aan de overige motorbooten en andere vaartuigen werd het gewoon onderhoud verricht en werden deze vaartuigen zooveel mogelijk opgehaald, schoongemaakt en geschilderd.

Bijlage J[4] bevat eene opgave van de namen van de schepen, barkassen en motorbooten, waaruit de koloniale vloot bestaat, met vermelding tevens van de grootte, den inhoud en het jaar van indienststelling van de vaartuigen.

Uitkomsten van den vervoerdienst te water. Als bijlage J[3] is een staat opgenomen van het aantal vervoerde personen op de verschillende verbindingen en de opbrengst van het reizigers- en het vrachtvervoer. Daaruit blijkt, dat de gezamenlijke opbrengsten op de verschillende verbindingen bedroegen f 314 527,41 tegen f 319 981,06 in 1927, terwijl de vervoer- en vrachtgelden ten laste van andere departementen in het geheel op f 45 898,11 gesteld moeten worden tegen f 45 629,28 in 1927.

c. Spoorweg.

De omvang van het bedrijf blijkt uit de hieronder volgende opgaven:

Aantal kilometers in exploitatie .... 173.

,, dagkilometers (zie bijlage J[5]);

1e Parazone:	lijn	Paramaribo—Onverwacht	9 056,5
2e ,,	,,	Onverwacht—Berlijn	4 671,6
1e Goudzone:	,,	Berlijn—Kabelstation	8 382,4
2e ,,	,,	Kabelstation—Dam	4 160
			26 270,5

Treinen, treinkilometers en locomotiefkilometers.

	Reizigers.	Goederen (Hout-) treinen.	Tezamen.
Aantal treinen	1 340	146	1 486
Treinkilometers (opbrengst gevend)	57 900	12 410	70 310
Daarenboven werden door locomotieven afgelegd:			
a. met werk- en ballast-treinen	—	—	28 679
b. in rangeerdienst . . .	—	—	31 481
c. in andere diensten . .	—	—	4 847
Locomotiefkilometers . . .			135 317

Afgelegde kilometers door voertuigen		229 244
waarvan: rijtuigkilometers	145 039	
,, gesloten goederenwagen-kilometers	73 587	
open goederenwagen-kilometers	10 618	
Askilometers door voertuigen afgelegd		892 658
waarvan: door rijtuigen	563 536	
gesloten goederenwagens	268 650	
open goederenwagens	42 472	
Reizigerskilometers		1 504 590
waarvan op de trajecten:		
Paramaribo—Onverwacht	1 161 018	
Onverwacht—Berlijn	164 705	
Berlijn—Kabelstation	158 368,5	
Kabelstation—Dam	20 498,5	
Tonkilometers afgelegd door vrachtgoederen		388 220,9439
waarvan op de trajecten:		
Paramaribo—Onverwacht	75 513,7755	
Onverwacht—Berlijn	14 476,0976	
Berlijn—Kabelstation	245 525,1993	
Kabelstation—Dam	52 705,8715	

De gezamenlijke ***bruto-opbrengsten*** van den spoorweg bedroegen f 115 521,98^{5} of f 2356,73^{5} meer dan het vorig jaar, (zie bijlage J^{7}).

De bedrijfskosten, zonder afschrijvingen, beliepen f 295 420,02 of f 7568,72 meer dan in 1927 (zie bijlage J^{9}).

Eene opgave omtrent de bruto-opbrengsten en de bedrijfskosten wordt aangetroffen in bijlage J^{6}.

Vervoer.

In aansluiting aan het overzicht van het vervoer, opgenomen in bijlage J^{5}, kan het volgende worden medegedeeld:

De opbrengst van het personenvervoer, met inbegrip van reisgoed, beliep f 65 380,69, gevende:

per dagkilometer	2,48^{8}
,, treinkilometer	1,15^{6}
,, rijtuigkilometer	0,45

De opbrengst van het goederenvervoer bedroeg f 33 898,89 of per dagkilometer f 1,29.

De opbrengst per ton bedroeg f 5,72^{4} en per tonkilometer f 0,08^{7}.

De vervoerde hoeveelheden der verschillende artikelen zijn hieronder aangegeven; ter vergelijking van het vervoer van 1927, de hoeveelheden van dat jaar bijgevoegd:

	1927	1928
Zakken houtskool	15 928	19 981
,, aardvruchten	386	293
Baskieten ,,	5 282	4 531
Zakken koren	536	504^{5}
Baskieten koren	131	84
Zakken rijst	392	499
,, cocosnoten	97	89
Stuks planken	9 210	5 870
,, vierkant hout	2 925	1 840
,, ponteknieën	17	80
,, riemen	492	618
,, geweren	15	25
Bossen singels	525	552
Wagens singels	1	1
Colli casavebrood	1 190	428
Bossen bananen	2 210	1 095
Stokken tas of troelie	56	50
Zakken cacao	9	33
,, plantsoenen	91	42
Stuks ,,	200	—
K.G. balata	50 616	27 195
Limonadekisten	88	54
Colli groenten	1 663	1 192
,, brood	1 170	1 148
Kooien kippen	1 367	1 270
Blikken melk	4 528	4 709
Melkblikken	3 182	2 781
Petroleumblikken	584	302
Houtskoolzakken	9 709	13 589
Rijwielen	635	582
,, (motor)	3	8
Honden	57	83
Paarden	1	—
Steenezels	2	1
Runderen	33	53
Varkens (colli)	88	64
Geiten	30	23
Zakken vruchten	312	3 552
Baskieten	2 680	1 783
Wagens balata	2/2	3^{5}
,, bouwmaterialen	22	24
,, afbraak	7^{5}	1^{5}
,, zand	166	55
,, verhuisboedels	1^{5}	2^{5}
,, brandhout	4	2
,, vee	—	1
Zakken pinda	104	95^{5}
,, zemelen	2 048	371^{5}
Kalveren	42	72
Wagens sisal	—	½
Zakken koffie	130	216
,, koffiebessen	574	47
,, bittere casave	1 817	1 898^{5}
Baskieten bittere casave	7 970	6 200
Zakken paddie	734	141^{5}
Wagens diversen	—	50^{5}
,, paalhout	178	180
Vaten gomma	—	107
Zakken gomma	—	52^{5}
Baskieten gomma	—	24

Verder is aan goud vervoerd een gewicht van 90 632^{5} gram, waarvoor aan vracht ontvangen f 1819.

Beweging.

De bestaande dienstregeling bleef ongewijzigd.

De gemiddelde samenstelling der treinen was:

rijtuigen en wagens	4,5
4 assen	4,26
2 assen	3,05
Het aantal rijtuigen in de reizigerstreinen was gemiddeld	2,69

Tractie en rollend materieel.

Het aantal locomotieven bleef ongewijzigd, nl.:

6 van het type ,,K. S.'' van 16 ton dienstgewicht,
2 ,, ,, ,, ,,Dam'' en ,,Gégé'' van 16 ton dienstgewicht,
2 ,, ,, ,, ,,Maäbo'' en ,,Kadjoe'' van 8½ ton dienstgewicht,
en locomotief ,,Para'' van 17 ton dienstgewicht.

Het gewoon onderhoud vond geregeld plaats. Door het uitstekende ketelvoedingwater (in hoofdzaak regen- en grondwater), het regelmatig wasschen en het voor den aanvang van den dienst een weinig spuien, bleven de ketels inwendig in goeden staat.

De herstelling van locomotief ,,K. S. 2'' werd voltooid, terwijl in groote herstelling werden genomen de locomotieven ,,Gégé'' en ,,Maäbo''. Deze locomotieven werden geheel gedemonteerd.

Van locomotieven ,,K. S. 2'' en ,,Maäbo'' werden alle wrijf-, schuif- en draaivlakken opgezuiverd, uitgeboord en afgedraaid.

Alle metalen werden opnieuw gevoerd of vernieuwd en pasgedraaid, terwijl segment, bouten en bussen vernieuwd. Van beide locomotieven werden de cylinderbouten afgenomen, opgezuiverd en waar noodig van nieuwe bouten voorzien. De zuigers werden eveneens uitgehaald, opgezuiverd en van nieuwe veeren voorzien; voorts werden stoomschuiven en spiegels geschuurd en gevlakt.

Verder werden nieuwe bandages, remassen, hangers en remstangen gepropt, geboord en van bouten voorzien. Nieuw trekwerk en bufferinrichting alsmede nieuwe scheenbouten werden aangebracht. Alle losse klinknagels en bouten werden verwijderd en vernieuwd.

Het plaatwerk aan tenders, kolenbakken en bemanteling werden naar omstandigheden gedeeltelijk of geheel vernieuwd.

Van locomotief ,,Maäbo'' werden alle vlampijpen uitgetrokken en van nieuwe voorzien, terwijl in locomotief ,,K. S. 2'' een der reserveketels werd aangebracht met nieuwe, ingezette vlampijpen en doorgestoken steunboutgaatjes. De ketels werden met water geperst op 12 + 5 = 17 atmosferischen overdruk, waarbij geen lekkages of afwijkingen werden waargenomen.

De exhaustpot van locomotief ,,K. S. 2'' werd autogenisch gelascht, terwijl het dak, zoowel van binnen als van buiten, gedeeltelijk werd vernieuwd.

Van locomotief ,,Gégé'', welke in ballasttreindienst derailleerde op 24 Februari ter hoogte van K.M. 70.875, tengevolge waarvan deze locomtief geheel omkantelde en op schoorsteen en machinehuis met de wielen aan den bovenkant, kwam te liggen, werden de assen der wielen, de kruk- en koppelstangtoppen en de drijf- en koppelstangen geverifieerd en de wielen bandages afgedraaid.

Machinistenhuisje, ketelbekleeding, kolenbakken, buffers, trekinrichting, baanijzers, schermplaten, remassen, hangers, stangen, schoorsteen veiligheid, stoomfluit, stoombel, vulpijpen aan de tenders en injecteursleidingen werden recht gezet en waar noodig vernieuwd.

Zuigers werden uitgehaald, cylinders opnieuw gericht en vastgezet, nieuwe zuigerveeren werden aangebracht, stoomschuif en spiegels werden geschuurd en gevlakt, aan de rechter- en aan de linkerzijde werden nieuwe ketelklepkasten aangebracht, alsmede draagveeren en bandages om de wielen.

Evenals locomotief ,,K. S. 2'' werd de ketel met water geperst, ook op 12 + 5 = 17 atmosferischen druk.

Ook hier werden geen lekkages of andere afwijkingen geconstateerd.

Van de 3 locomotieven werden de veiligheidskleppen, stoommeters en stoomschuiven geverifieerd en geregeld; daarna werden ze onder stoom gebracht en beproefd, vervolgens geschilderd en in dienst gesteld.

Voor kleine herstellingen werden de locomotieven 4 en 5, ,,Dam'' en ,,Kadjoe'' één keer en locomotief 6 twee keeren gelicht.

Van deze locomotieven werden alle draaipunten en schuifbewegingen onderzocht en, waar noodig, van nieuwe toppen, pennen, metalen, bussen, sloffen en blokjes voorzien, terwijl het plaatwerk aan tenders, kolenbakken en bemanteling werd hersteld. Aan locomotief 5 werd het reservestel wielen met nieuwe omgekrompen bandages aangebracht, terwijl van de andere locomotieven bandages werden afgedraaid. Alle afsluiters, kleppen en kranen werden opgezuiverd, afgedraaid en geschuurd, terwijl de stoomschuiven werden geverifieerd, waarna de locomotieven werden geschilderd en in dienst gesteld.

De locomotieven werden in hoofdzaak met hout en cokes gestookt, terwijl bij zware treinen briketten werden toegevoegd.

Dienst der locomotieven.

Nos. en namen der locomotieven.	Aantal assen	Aantal drijfassen	Dienstgewicht in tonnen.	Datum van indienststelling.	Afgelegde kilometers: in 1928.	Afgelegde kilometers: sedert indienststelling.	Fabrikant.
	gekoppeld	gekoppeld					
K.S. 1	2	1	16	1 Mei 1904	18 096	385 411	A. Börsig, Berlijn.
„ 2	2	1	16	16 „ 1904	9 190	434 350	
„ 3	2	1	16	6 Juni 1904	12 950	414 307	
„ 4	2	1	16	29 Juli 1904	20 159	570 386	
„ 5	2	1	16	15 „ 1904	3 472	401 707	
„ 6	2	1	16	22 Aug. 1904	11 463	406 744	
					75 330		
Dam	2	1	16	1 Nov. 1908	14 810	238 875	Locomotieffabriek Kraus & C°., München.
Gégé	2	1	16	Dec. 1908	20 457	354 942	
					25 267		
Maäbo	2	1	8½	Maart 1905	2 912	170 499	Düsselwerken en Schulzer, Velling, Obercassel ben. Düsseldorf.
Kadjoe	2	1	8½	Aug. 1905	7 525	147 367	
					10 437		
Para	2	1	17	Oct. 1919	14 283	142 816	Machinefabriek Breda, Voorheen Backer en Rueb.
				Totaal K.M. in 1928	135 317		

Volgens den voorgaanden staat legden alle locomotieven te zamen 135 317 K.M. af,

waarvan opbrengstgevend in bedrijfsdienst	57 900	
in houttreindienst	12 410	
		70 310 K.M.
met werk- en ballasttreinen	28 679	
in rangeerdienst	31 481	
met treinen en andere diensten ..	4 847	
		65 007 K.M.
		135 317 K.M.

Aan brandstoffen werden gebruikt:

aan cokes	308 907 K.G.
,, brandhout	1 941 ,,
,, briketten	41 450 ,,

De gemiddelde kosten bedroegen:

cokes	f 20 per ton
brandhout	2 per vaam.
briketten	32 per ton.

Omschrijving.	TYPE. K.S. 1 t/m 6	TYPE. Dam en Gégé.	TYPE. Maäbo en Kadjoe.	TYPE. Para.
Aan brandstoffen.	f 0,085	f 0,09	f 0,055	f 0,092
Aan onderhoud	0,1051	0,124	0,30	0,0877
Aan smeer- en poetsmiddelen	0,0278	0,027	0,021	0,0242

Hieronder volgt eene opgave van de dienstverrichtingen van het rijtuig- en wagenpark, alsmede van het aantal afgelegde K.M. door de voertuigen en van de onderhoudskosten per as per 100 K.M.

Soort.	Aantal.	Aantal assen.	K.M. totaal	K.M. in 1928 per voertuig (gem.)	Onderhoudsk. per as per 100 K.M.
Rijtuigen	15	4	144719	8040	f 0,98
Tentwagens	3				
Gesloten goederenwagens . .	6	4	69345	9906	0,33
Buffetwagens	1				
Ballastwagens.	34	4	255286	7509	0,592
Tankwagens voor wateraanvoer	5	2	—	—	—
Rijtuigen op 2 assen	2	2	8330	4165	0,053
Gesloten goederenwagens (id).	2	2	4340	1413	0,053
„ bakwagen.	1				

Voor deugdelijk onderzoek en onderhoud werden gelicht:
rijtuigen 1, 4, 6, 7, 10, 11, 12 en 13 en 2-assige 15, 16 en 17;
goederenwagens 2 en 6, 2-assige 2 en 3;
bakwagen 1;
platte wagens 1, 2, 7, 12, 16 en 24;
klepwagens 9, 41, 46 en 50;
veewagen 32;
buffetwagen 20;
waterwagen 1;
goederenwagen 2.

De rijtuigen 2, 3, 4, 10 en 13, platte wagens 7 en 24 en klepwagens 9 en 46 werden van nieuwe remblokken voorzien.

Aan goederenwagens 1, 2, 4, rijtuig 7, waterwagen 1, platte wagens 1, 16, 29 en 34, klepwagens 47, 48, 49 en 50 werden nieuwe loopplanken en treeplanken aangebracht, terwijl de ijzeren voettreden werden vernieuwd.

Van rijtuigen 1, 3, 8, 9, 12 en 13 werden de deuren en sloten hersteld.

Aan rijtuigen 10 en 11, goederenwagens 1 en 5, platte wagens 1, 29 en 35, klepwagens 47, 48 en 50 werden opnieuw gerepareerde trekstangen en trekveerspantangen aangebracht.

Van platte wagen 1 werden de leege balken gesloopt, de rijbalken verhit en recht gezet, daarna werd het geheel weer aan elkaar geklonken. Het wagendek werd gedeeltelijk vernieuwd, terwijl een nieuwe buffer werd aangebracht; ook aan platte wagen 35 werd een nieuwe buffer geplaatst.

De koningsplaten van platte wagens 1, 2, 7, 15, 24 en 35 en van klepwagens 9, 46, 48 en 49 werden vernieuwd; 32 stuks bronzen aspotmetalen werden weder opnieuw gevoerd met magnoliametaal; 48 stuks wielen bandages werden weder op profiel gedraaid, terwijl 24 wielen van nieuwe bandages werden voorzien.

De rijtuigen 3, 4, 11 en 13 en de 2-assige rijtuigen 14, 15, 16 en 17 werden gewasschen, gekrabd, geschuurd en daarna geheel geschilderd, terwijl rijtuigen 8, 10, 12, 18 en 19 werden bijgeschilderd.

Na het lichten der voertuigen en het verifieeren van het remwerk werden bij 30 K.M. per uur snelheid remproeven gehouden; de afstanden, waarbij de voertuigen tot stilstand werden gebracht, varieerden van 20 tot en met 30 Meter.

Weg en werken.

Baan. De baan verkeerde in goeden staat van onderhoud.

Van K.M. 102 tot 102^{500}, 118^{680}, 122^{695} tot 122^{785}, 122^{785} tot 123^{515}, 132^{490} tot 132^{610}, 133^{200} tot 133^{430}, 133^{600} tot 133^{680}, 132^{970} tot 133^{180}, 102^{5} tot 105, 118^{680} tot 119^{75}, 119^{205} tot 119^{525}, 119^{710} tot 120, 120, 120^{850} tot 121^{140}, 121^{146} tot 121^{325}, 121^{800} tot 122^{40} werden de dwarsliggers vernieuwd, van K.M. 25 tot 25^{750} onderlegplaten en spijkers. Daarenboven werden van baanvakken 1, 3, 4, 5, 6, 7 en 9, 7311 rotte dwarsliggers vervangen door waneliggers. Op Kwakoegron en op Sikakamp, werden onderscheidenlijk 6 en 2 wissels vernieuwd.

Van K.M. 5^{500} tot 5^{600} en K.M. 6 tot 6^{500} werden ter beschoeiing van de spoorbaan, palen langs de baan geheid.

Ballast. Het baangedeelte tusschen K.M. 9 en 13 werd bijgeballast.

Kunstwerken. Aan de bruggen werd het gewoon onderhoud verricht.

De beton brug over de Hooykreek werd voltooid.

De werkzaamheden ter vervanging van den houten onderbouw van de spoorbrug bij K.M. 106, bestaande uit twee landhoofden en twee middenpijlers, waarop drie ijzeren brugliggers, elk van 10 M. overspanning, rustten, door een betononderbouw, bestaande uit twee landhoofden en een middenpijler, waarop twee ijzeren brugliggers en wel één van 15 M. en één van 10 M. overspanning zullen komen te rusten, waren in vollen gang. Met uitzondering van de ballastmuren op de landhoofden was de onderbouw geheel afgewerkt, terwijl door afdelving van grond de loop van de kreek werd gewijzigd.

Aan de houten brug over de Limesgracht bij K.M. 1^{781}, overspanning 1 × 7 M., werden de landhoofden versterkt met dwarsliggers stapelingen.

Ook van de houten brug bij K.M. 107, overspanning 2 × 10 M., werden de landhoofden ondersteund met dwarsliggersstapelingen, terwijl de middenpijler versterkt werd met steunramen.

Bij K.M. 12^{200} en K.M. 12^{677} werden 36 cementen buizen van $\frac{1}{2}$ M. gelegd.

Gebouwen. Het gewoon onderhoud van de dienstwoningen van Lelydorp tot Dam vond plaats.

De stellage voor watervoorziening op de Jong Noord werd geheel vernieuwd.

Telefoon. De werking van de spoorwegtelefoon liet niet te wenschen over.

De verschillende stations, waar er voor het publiek gelegenheid tot telefoneeren bestond, brachten op in totaal f 724,84, en wel van Paramaribo .... f 12,—
Lelydorp 26,05
Onverwacht 44,41
Republiek .... 49,—
Sectie O. 15,48
Kwakoegron 363,90
Bronsweg 32,30
Kabelstation Zuid 171,75
Dam 9,95

HOOFDSTUK L.

GELDELIJKE AANGELEGENHEDEN.

§ 1. *Muntwezen.* De geldomloop ondervond geen stremming. Gelijk reeds in het vorig verslag is vermeld, werden ook de zilverbons ter waarde van een rijksdaalder bij besluit van 11 Juni 1928 (*Gouvernementsblad* n°. 39) buiten omloop gebracht. Aan houders van deze buiten omloop gestelde zilverbons werd gerekend van 1 Juni een termijn van 6 maanden gegeven ter inwisseling daarvan, uitsluitend bij de Surinaamsche Bank. Voor in het buitenland vertoevende houders werd deze termijn gesteld op één jaar.

Uitgegeven waren 12 000 zilverbons ter waarde van een rijksdaalder, zoodat op ultimo December in omloop waren 300 000 bons.

Hiervan zijn ingetrokken en vernietigd 296 000 bons, waarvan 60 000 in 1928.

Het bedrag van f 838 000, dat aan Nederlandsche zilveren munt bij de Surinaamsche Bank in voorraad was op 31 December 1927, daalde tot f 668 000 op hetzelfde tijdstip in 1928.

Voortgegaan werd met toepassing van den maatregel om slecht uitziende munt aan den omloop te onttrekken, waardoor op 31 December in 's Lands kas aan geschonden en verminkte munt aanwezig was een bedrag van f 4828,93. Een partij ingetrokken munt, ter nominale waarde van f 23 493,80 (hierin begrepen f 4813,30 aan ronde nikkelen stuivers, werd naar Nederland opgezonden, in de plaats waarvan f 24 000 aan pasmunt werd terugontvangen.

De Surinaamsche Bank beschikte over een gemiddelden metaalvoorraad van f 999 511,67, welke voorraad gemiddeld f 552 247,12 hooger was dan noodig tot dekking van de opeischbare verbintenissen, welke gemiddeld f 2 238 435,13 bedroegen.

De bank voerde geen vreemde munt in.

Aan particulieren verkocht de bank geen Nederlandsche munt, doch wel vreemde munt tot een bedrag van f 12 975.

De bank voerde Nederlandsche gouden munt tot een bedrag van f 100 000 en vreemde gouden munt tot een bedrag van f 50 000 uit.

De verplichte dekking der bank werd ingevolge bekomen Koninklijke machtiging bij besluit van 13 April 1929 (*Gouvernementsblad* n°. 28) voorloopig bepaald op het verhoudingscijfer van *dertig ten honderd*.

§ 2. *Belastingen*. Een vergelijkend overzicht van de opbrengst van de voornaamste middelen over de jaren 1919 tot en met 1928 is opgenomen in bijlage **K.**

De heffing van de twee opcenten op het middel Invoerrechten, verschuldigd volgens de Tariefverordening 1922, zooals die luidt na de daarin aangebrachte wijzigingen, ter dekking van het geleden verlies op de, gedurende de oorlogsjaren, voor de bevolking aangevoerde levensmiddelen, had gedurende het geheele jaar plaats en bracht f 36 625 op.

§ 3. *Hypotheekkantoor*. Er werden 569 borderellen van hypothecaire inschrijving aangeboden tot een bedrag van f 934 152, waaronder begrepen 10 ter vernieuwing van bestaande inschrijvingen tot een bedrag van f 13 810 en 52 inschrijvingen tot een bedrag van f 164 233 wegens kredietonderzettingen.

Ten behoeve van het Immigratiefonds werden geen inschrijvingen op plantages en gronden genomen, terwijl 1 doorhaling plaats had tot een bedrag van f 35 375.

Op verzoek van de Surinaamsche Bank werden op huizen ingeschreven 14 onderzettingen tot een bedrag van f 40 500 wegens geopende kredieten, waaronder begrepen 3 ter vernieuwing van bestaande inschrijvingen tot een bedrag van f 1900, en 8 tot een bedrag van f 23 110, wegens geleende gelden, waaronder 2 ter vernieuwing van bestaande inschrijvingen tot een bedrag van f 1060, terwijl op plantages en gronden zijn ingeschreven 9 onderzettingen wegens geopende kredieten tot een bedrag van f 21 650, waaronder 1 ter vernieuwing van bestaande inschrijvingen tot een bedrag van f 850.

Het aantal doorhalingen van hypothecaire inschrijvingen bedroeg 332 tot een bedrag van f 619 436, waaronder begrepen zijn 59 wegens kredietonderzettingen tot een bedrag van f 154 050.

Van de hypothecaire vorderingen der Surinaamsche Bank op huizen en erven werden 17 doorgehaald tot een bedrag van f 57 770 wegens tegenwoordige schulden en 19 tot een bedrag van f 41 800 wegens geopende kredieten, terwijl van die op plantages en gronden werden doorgehaald 6 tot een bedrag van f 8100 wegens geopende kredieten.

Op 31 December waren van kracht 3178 inschrijvingen tot een gezamenlijk bedrag van f 9 182 243.

§ 4. *Consignatiekas*. Op 1 Januari bedroeg de waarde van de in de consignatiekas gedeponeerde gelden f 17 818,33.

In den loop van het jaar vonden verschillende lichtingen plaats ter waarde van f 2552,95, zoodat het saldo op 31 December bedroeg f 15 265,38.

§ 5. *Bankwezen*. In Suriname zijn, na verkregen octrooi of vergunning, ingevolge art. 164 van het Regeeringsreglement gevestigd de Surinaamsche Bank en de West-Indische Cultuurbank.

A. *De Surinaamsche Bank.*

Aangezien het wenschelijk was, dat bij de wet bepalingen werden vastgesteld nopens het werkzaam zijn in Suriname van instellingen als circulatiebank, alsmede betreffende de uitgifte en het in omloop brengen aldaar van bankbiljetten, is te dien einde bij de wet van 2 Juli 1928 (*Staatsblad* n°. 230, *Gouvernementsblad* n°. 69) het reglement op het beleid der Regering in de kolonie Suriname nader gewijzigd en aangevuld.

Bij de wet van denzelfden datum (*Staatsblad* n°. 231, *Gouvernementsblad* n°. 70) is vervolgens het tot en met 30 Juni 1928 verleende recht van de Surinaamsche Bank om als circulatiebank in Suriname werkzaam te zijn met ingang van 1 Juli 1928, overeenkomstig art. 164 van het reglement op het beleid der Regeering in de kolonie Suriname, voor een tijdperk van *vijftien en een half jaar* verlengd, met gelijktijdige wijziging van de betreffende bepalingen (,,Surinaamsche Bankwet 1928'').

Voorts is bij de wet van 2 Juli 1928 (*Staatsblad* n°. 232, *Gouvernementsblad* n°. 71) aan de biljetten van de Surinaamsche Bank de hoedanigheid van wettig betaalmiddel in Suriname toegekend.

Bij Gouvernementsbesluit van 28 Augustus 1928 (*Gouvernementsblad* n°. 72) is ter uitvoering van art. 14, 1ste lid, van de ,,Surinaamsche Bankwet 1928'' bepaald, dat de bankbiljetten der Bank niet betaalbaar zijn op de dagen, waarop de Landskantoren te Paramaribo of ter plaatse van haar agentschappen gesloten zijn. Wijders is bij Gouvernementsbesluit van denzelfden datum (*Gouvernementsblad* n°. 73) ter uitvoering van art. 27, 3de lid, van de ,,Surinaamsche Bankwet 1928'', bepaald, dat de waarde van het muntmateriaal, dat tot gedeeltelijke dekking van het gezamenlijk bedrag van bankbiljetten, rekening-courant-saldi en andere in *Suriname* dadelijk opeischbare vorderingen bij de Bank aanwezig moet zijn, wordt bepaald:

voor *goud* op f 1647,50 (ééduizend zeshonderd zeven en veertig gulden vijftig cent) en voor *zilver* op f 43 (drie en veertig gulden),

beide per kilogram fijn.

De samenstelling van hoofddirectie te Amsterdam en directie te Paramaribo bleef ongewijzigd.

De rentetarieven ondergingen geen wijziging. Zij bedroegen het geheele jaar:

hypotheekrente 7 pct.;

beleening munt en muntmateriaal 7 pct.;

beleening effecten 8 pct.;

beleening goederen en documenten 8 pct.;

beleening wissels 8 pct.;

disconto wissels 8 pct.;

disconto promessen 9 pct.

De promessenportefeuille wees op ultimo December 1928 een vermeerdering aan van f 204 590,32, vergeleken bij den stand op ultimo December 1927.

Ook in 1928 eischte de economische toestand in Suriname de grootste voorzichtigheid bij de uitzetting van gelden en moest bijzondere aandacht worden geschonken aan de noodige bewegelijkheid in de promessenportefeuille. Rente en aflossing kwamen vrij geregeld binnen.

De disconto-reserve werd o. m. met het oog op den algemeenen economischen toestand van Suriname verhoogd met een aanzienlijk bedrag.

De dekking door munt van het totaal-bedrag der bankbiljetten, rekening-courant-saldi en andere in Suriname dadelijk opeischbare vorderingen, in percenten uitgedrukt, bewoog zich tusschen 33.42 en 51.55.

Ten einde meer eenheid te verkrijgen in den vorm der bankbiljetten werden, na bekomen machtiging van den Gouverneur van Suriname, de houders van oudere typen dan de laatst uitgegevene opgeroepen om hun biljetten ter betaling aan te bieden. De intrekking van die oudere typen had een rustig verloop.

De wisselkoers op Amsterdam bleef te Paramaribo het geheele jaar onveranderd op 103 verkoop en 102 inkoop.

De wisseltransacties op het bijkantoor te Nieuw Nickerie hadden een minder gunstig verloop. Zoowel de inkoop als de verkoop beliep aanmerkelijk lager in 1928 dan het jaar te voren.

De geldelijke uitkomsten van de Bank waren als volgt:

ontvangen aan interest		f 223 090,93
,, ,, wisselagio's enz.		172 509,29[5]
voordeelig saldo op verkochte onderpanden		105,81
		f 395 706,03[5]
algemeene kosten	f 179 729,55[5]	
afschrijving op ongeregelde en dubieuze vorderingen	13 465,41	
verhooging van de discontoreserve	142 511,07	
		335 706,03[5]
netto winst		f 60 000,—

Dit bedrag kon juist dienen om, overeenkomstig art. 40 der statuten, aan aandeelhouders 6% dividend over f 1 000 000 uit te keeren.

Het aan aandeelhouders nog toekomende bedrag ad f 5320,16, zijnde onverdeeld dividend saldo over 1927, is als onverdeeld op de balans gelaten.

B. West-Indische Cultuurbank.

Op 1 Januari stond de Cultuurbank in betrekking tot 4 plantages, aan welke in het geheel f 550 151,09[5] aan voorschotten was verstrekt.

Voorschotten werden verleend tot een bedrag van f 185 220.88 terwijl voor verkoop van product als anderszins wederom vrij kwam een bedrag van f 149 310,12.

Per saldo had de bank op 31 December van een 4-tal plantages in totaal te vorderen f 586 061,85[5].

Door aankoop werd de bank eigenaresse der plantage Killenstein.

Bij de cacaocultuur heeft de bank geen belang meer.

HOOFDSTUK M.

VOORSCHRIFTEN OMTRENT LANDSDIENAREN.

Behalve de reeds in het vorig verslag vermelde, werden ten aanzien van burgerlijke landsdienaren nog de volgende voorschriften getroffen.

Aangezien ingevolge het bepaalde bij het 1ste lid van art. 10 van het Vrijstellingsbesluit 1928 (*Gouvernementsblad* n°. 17) de duur van de vrijstelling van dienst voor den landmeter op het Domeinkantoor en den topograaflandmeter slechts vijftien dagen zou bedragen, terwijl zij volgens de vroegere bepalingen aanspraak op 30 dagen hadden, is bij de resolutie van 4 Juli 1928, n°. 2441 (*Gouvernementsblad* n°. 53) krachtens art. 23 van het Vrijstellingsbesluit in afwijking van het 1ste lid van art. 10 daarvan de duur van de vrijstelling van dienst voor genoemde functionarissen bepaald op 30 dagen, ingeval de door den betrokkene genoten jaarlijksche bezoldiging f 3000 of meer bedraagt.

Bij besluit van 13 September 1928 (*Gouvernementsblad* n°. 74) is ter uitvoering van de pensioenverordening voor bijzondere onderwijzers 1922 (*Gouvernementsblad* 1928, n°. 42) vastgesteld, welke bijzondere scholen worden aangemerkt als bijzondere scholen voor lager onderwijs in den zin van het 1ste lid van art. 1 van de genoemde pensioenverordening, en zijn verder bepalingen getroffen in zake de verstrekking aan den Gouverneur van opgaven, noodig voor de regeling van de pensioengrondslagen en ter beoordeeling van de aanspraken op pensioen en wat met die aanspraken in verband staat van de hierbedoelde onderwijzers en van hunne weduwen en weezen.

Bij besluit van 9 October 1928 (*Gouvernementsblad* n°. 81) is, ten einde elken twijfel uit te sluiten ten opzichte van de hoegrootheid van de inkomsten van hen, die aanspraak hebben op 30 dagen vrijstelling van dienst, punt *a* van het 1ste lid van art. 10 van het Vrijstellingsbesluit 1928 (*Gouvernementsblad* n°. 17) zoodanig gewijzigd, dat voor het woord ,,jaarwedde" daarin zijn gekomen de woorden: ,,bezoldiging in den zin van het Koninklijk besluit van 25 November 1924, n°. 21 (*Gouvernementsblad* 1925, n°. 2)."

Bij resolutie van 26 October 1928, n°. 3626 (*Gouvernementsblad* n°. 85) is bekendgemaakt het Koninklijk besluit van 13 September 1928, n°. 32, houdende intrekking van het Koninklijk besluit van 26 Februari 1921, n°. 44 (*Gouvernementsblad* n°. 51), zooals het sedert gewijzigd is, en vaststelling van nieuwe regelingen van de inkomsten van het militair- en burgerpersoneel van de landmacht in Suriname en Curaçao.

Bij de resolutie van 20 November 1928, n°. 3944 (*Gouvernementsblad* n°. 92) zijn in de resolutie van 4 Januari 1926, n°. 26 (*Gouvernementsblad* n°. 2), houdende vaststelling van de ,,Onderwijzerssalarisregeling 1925" eenige wijzigingen en aanvullingen aangebracht verband houdende met de omstandigheid, dat in plaats van ,,verhooging van bezoldiging" (in art. 2, eerste lid, sub *a* van laatstgemelde resolutie) moet worden gelezen ,,kindertoelage".

Bij de resolutie van 23 November 1928, n°. 4007 (*Gouvernementsblad* n°. 95) is de resolutie van 20 Augustus 1919, n°. 2799 (*Gouvernementsblad* n°. 54) houdende bepalingen omtrent de standplaatsen, de kleeding en wapening en de geneeskundige behandeling van de ambtenaren en beambten van politie, nader gewijzigd ten einde aan genoemde ambtenaren en beambten aan het eind van het jaar een batig saldo, uit het tegoed van hun kleedingboekje, te kunnen uitkeeren.

HOOFDSTUK N.

IMMIGRATIE EN KOLONISATIE.

I. IMMIGRATIE.

Immigratie-Departement en Emigratie-Agentschappen.

§§ 1 en 2. In het beheer van de Emigratie-Agentschappen op Java en te Calcutta kwam geen verandering. Van de wisseling met 1 April van het hoofd van het Immigratiedepartement is reeds in het vorige verslag melding gemaakt.

In het laatste deel van het jaar arriveerde in Suriname de heer A. C. Noordhoek Hegt, oud-Inspecteur van den Arbeid in Nederlandsch-Indië, die bestemd was om later op te treden als Agent-Generaal, maar aan wien voorloopig de opdracht werd verstrekt een algeheele herziening der immigratiewetgeving voor te bereiden, welke noodig was geworden door veranderde inzichten en omstandigheden tengevolge waarvan de thans geldende bepalingen op het gebied van immigratie als verouderd moesten worden aangemerkt.

§ 3. *Aanvoer van Immigranten.* Er werden in 4 verschepingen uit Nederlandsch-Indië aangevoerd 2323 immigranten.

De volgende staat geeft een overzicht van dien aanvoer:

Naam van het schip	Datum van: vertrek	Datum van: aankomst	Ingescheept: mannen	Ingescheept: vrouwen	Ingescheept: buiten contract	Ingescheept: van 10—16 jaren: jongens	Ingescheept: van 10—16 jaren: b.c.	Ingescheept: van 10—16 jaren: meisjes	Ingescheept: van 10—16 jaren: b.c.	Ingescheept: beneden de 10 jaren: jongens	Ingescheept: beneden de 10 jaren: meisjes	Ingescheept: tezamen: hoofden	Ingescheept: tezamen: volwassenen	overleden op reis, vermist gedeserteerd of teruggezonden: mannen	overleden op reis, vermist gedeserteerd of teruggezonden: vrouwen	Aangevoerd: mannen	Aangevoerd: vrouwen	Aangevoerd: buiten contract	Aangevoerd: van 10—16 jaren: jongens	Aangevoerd: van 10—16 jaren: b.c.	Aangevoerd: van 10—16 jaren: meisjes	Aangevoerd: van 10—16 jaren: b.c.	Aangevoerd: beneden de 10 jaren: jongens	Aangevoerd: beneden de 10 jaren: meisjes	Aangevoerd: totaal: hoofden	Aangevoerd: totaal: volwassenen	Ziek bevonden na het hoofdelijk geneeskundig onderzoek en opgenomen in het Militair Hospitaal en in het Depôt Hospitaal: mannen	Ziek bevonden …: vrouwen	Ziek bevonden …: kinderen	Ziek bevonden …: totaal aantal zieken
Sembilan . . . . S. V. Mij. Nederland	7 Mei	21 Juni	439	323	5	1	2	—	—	6	8	784	767	[1] 5	—	434	323	5	1	2	—	—	6	8	779	762	176	117	4	297
Merauke . . . . Rott. Lloyd	30 Juni	18 Augs.	371	233	6	—	1	—	—	2	5	618	610	[2] 6	—	365	233	6	—	1	—	—	2	5	612	604	96	73	—	169
Simaloer . . . . S. V. Mij. Nederland	22 Augs.	7 Oct.	446	214	2	—	1	—	2	2	—	667	662	[3] 4	[3] 1	442	213	2	—	1	—	2	2	—	662	657	110	80	3	193
Buitenzorg . . . Rott. Lloyd.	24 Sept.	11 Nov.	162	107	—	—	1	—	1	—	—	271	269	—	[4] 1	162	106	—	—	1	—	1	—	—	270	268	56	44	—	100
			1418	877	13	1	5	—	3	10	13	2340	2308	15	2	1403	875	13	1	5	—	3	10	13	2323	2291	438	314	7	759

[1] 2 overleden, 2 gedeserteerd en 1 vermist.

[2] 3 overleden. 1 overboord gevallen bij een poging om zich in de vrouwen-afdeeling te begeven en 2 van uit een der tusschenhavens teruggezonden naar Java wegens opruien.

[3] 2 mannen en 1 vrouw overleden. 1 man gedeserteerd en 1 man vermist.

[4] 1 vrouw overleden.

Van alle vier de transporten zagen de immigranten bij aankomst er goed uit. Zij brachten geen klachten in over de behandeling, de ligging en de voeding aan boord.

Evenals in 1927 stoomden de schepen niet door tot de reede van Paramaribo. Zij naderden echter zoo dicht mogelijk het lichtschip aan de monding der Surinamerivier en kwamen zonder uitzondering op 1 à 2 mijlen ten Noorden daarvan ten anker.

De ontscheping van de immigranten vond telkens plaats in tot de landsvaartuigen behoorende zeestoomers en verliep tengevolge van de genomen maatregelen zonder stoornis of ongelukken.

Van de 759 immigranten, die ter verpleging werden opgenomen, waren lijdende aan:

	Sembilan.	Merauke.	Simaloer.	Buitenzorg.
Abces	2	1	3	1
Anchylostomiasis	—	1	1	7
Baarmoederverzakking	2	—	—	—
Beri-beri	2	—	—	—
Bloedarmoede	—	1	—	2
Bof	—	20	1	—
Bronchitis	33	16	28	5
Darmontsteking	1	1	3	—
Ettervergiftiging	—	—	1	—
Geelzucht	4	—	1	—
Gekrenkte geestesvermogens	—	1	1	—
Gewrichtsontsteking	2	3	8	5
Geslachtsziekte	43	7	34	21
Hoofdwond	—	—	1	—
Huidziekte	56	25	36	12
Influenza	1	2	—	—
Keelontsteking	8	—	1	—
Kiespijn	1	—	1	—
Koorts	2	—	4	2
Longonsteking	3	6	3	—
Lues	1	2	1	—
Miskraam	—	—	1	—
Mondontsteking	—	—	2	1
Nieraandoening	17	4	—	14
Observatie T. B. C.	1	6	2	2
Oogziekte	5	4	2	—
Ringworm	24	19	6	1
Schurft	42	11	9	6
Slechte hartswerking	1	3	1	—
Vergr. milt tengevolge van malaria	7	—	7	1
Verscherpte ademhaling	2	5	—	3
Voetgezwel	—	—	1	—
Waterbreuk	1	—	—	1
Witte vloed	33	31	30	14
Yaws	—	—	—	1
Zenuwziekte	—	—	—	1
Zwangerschap	3	—	4	—
Totaal:	297	169	193	100

Van de 2278 onder contract verbonden volwassen immigranten waren er die vroeger het beroep hadden uitgeoefend van:

	Sembilan.	Merauke.	Simaloer.	Buitenzorg.
Arbeider (fabrieks)	24	11	21	2
Arbeider (veld)	6	7	4	—
Batikster	6	2	1	—
Chauffeur	—	1	3	—
Danseres	1	—	—	—
Graskapper	—	1	—	—
Huisbediende	2	8	10	2
Keukenmeid	—	1	—	—
Kindermeid	3	11	2	—
Koetsier	—	1	1	—
Karreman	—	1	2	—
Kantoorbediende	1	—	—	—
Landbouwer	664	504	558	244
Mandoer	2	—	—	1
Metselaar	2	—	—	—

Monteursknecht	—	5	—	—
Meubelmaker	—	—	1	—
Naaister	1	1	—	—
Postbode	—	1	3	—
Pottenbakker	—	1	—	—
Rondventer	12	15	9	3
Remmer	2	—	—	—
Roeier	—	1	2	—
Schrijver	1	1	—	—
Sjouwer	3	3	1	—
Smid	—	7	—	—
Timmerman	—	1	3	1
Veehoeder	1	—	1	—
Waschbaas	—	1	2	—
Zonder beroep	26	14	30	15
	757	599	654	268

In bijlage M³ is opgenomen het aantal immigranten, aangevoerd van af 1 Januari 1853 tot en met 31 December 1928, alsmede de verdeeling van de in het verslagjaar uit Nederlandsch-Indië aangevoerde immigranten, terwijl in een staat (bijlage M⁴) is opgenomen het aantal teruggevoerde immigranten, sedert het terugvoeren voor rekening van het Land of van het Immigratiefonds een aanvang heeft genomen.

§ 4. *Terugvoer van immigranten.* Terugvoer naar Nederlandsch-Indië en naar Britsch-Indië vond plaats:

a. Naar Nederlandsch-Indië.

Op 31 Juli vertrokken met het ss. *Sembilan* naar Java 657 immigranten, en wel 310 mannen, 260 vrouwen, 46 jongens en 41 meisjes.

Drie en veertig der terugkeerenden deponeerden bij het Immigratie-Departement aan spaargelden een bedrag van f 15 685, terwijl 48 hunner aan gemeld departement afdroegen sieraden, eene totale waarde vertegenwoordigende van f 19 989, voor de overmaking waarvan het departement zijn tusschenkomst heeft verleend en welke gelden en sieraden bij aankomst op Java door den emigratie-agent voor Suriname aan de betrokkenen werden uitgereikt.

Onder de vertrokken immigranten bevonden zich: 1 vrouw, die geen recht op vrijen terugvoer kon doen gelden, doordien zij van dat recht afstand had gedaan tegen ontvangst van de premie van f 100. Aan haar en aan haar in Suriname geboren zoon is, tegen betaling van den passageprijs, passage verstrekt.

2 jongens en 2 meisjes, die, met toestemming van hunne ouders, aan vier der vertrokkenen ter verzorging zijn afgestaan, door wie eveneens passage voor die kinderen is betaald;

28 mannen en 20 vrouwen, die, meerendeels nog staande onder hun eerste werkovereenkomst, na het door den geneeskundigen dienst in Suriname ingesteld onderzoek, voor veld- en fabrieksarbeid ongeschikt zijn bevonden;

7 mannen, die bij herhaling wegens diefstal zijn veroordeeld en op wier behoud in het gewest geen prijs werd gesteld.

De tijd, gedurende welken de terugkeerenden in Suriname zijn geweest, bedroeg:

van 1 ...... 34 jaren
,, 1 ...... 31 ,,
,, 2 ...... 28 ,,
,, 4 ...... 27 ,,
,, 1 ...... 25 ,,
,, 1 ...... 22 ,,
,, 10 ...... 21 ,,
,, 5 ...... 20 ,,
,, 11 ...... 19 ,,
,, 2 ...... 18 ,,
,, 6 ...... 16 ,,
,, 6 ...... 15 ,,
van 39 ...... 11 jaren
,, 40 ...... 10 ,,
,, 70 ...... 9 ,,
,, 181 ...... 9 ,,
,, 147 ...... 6 ,,
,, 2 ...... 5 ,,
,, 3 ...... 4 ,,
,, 15 ...... 3 ,,
,, 5 ...... 2 ,,
,, 10 ...... 9 maanden

562

benevens in Suriname geborenen, die ouder dan 10 jaar zijn 11

573 volwassenen.

De *Sembilan* kwam op 11 September te Tandjong Priok aan. Gedurende de reis overleden 1 volwassene en 1 kind.

Uit het ontvangen officieel rapport blijkt, dat de gezondheidstoestand van de op Java gelande personen goed was, dat er geen klachten over de reis noch over het verblijf en de behandeling in Suriname geuit werden, dat er echter wel bezwaren werden aangevoerd tegen het laten bijdragen in de kosten van uitrusting. Er mag hier terstond op gewezen worden, dat deze klacht ongegrond is, vermits in de met den arbeider reeds in Indië gesloten overeenkomst is opgenomen de verplichting tot het storten van eene bijdrage in de kosten van uitrusting bij vrijen terugvoer naar Java.

b. Naar Britsch-Indië.

Op 17 Augustus werden met het tot de landsvaartuigen behoorende ss. *Prinses Juliana* naar Demeray vervoerd om van daar op 27 Augustus d.a.v. per ss. *Sutlej* van de firma ,,James Nourse Ltd.'' te London, de reis naar Calcutta voort te zetten, 91 Britsch-Indiërs, t. w.: 42 mannen, 16 vrouwen, 18 jongens en 5 meisjes.

Een en twintig der vertrokkenen deponeerden aan spaargelden bij het Immigratie-Departement f 20 675 om bij aankomst te Calcutta aan hen te worden uitgekeerd, terwijl de waarde van door 17 hunner medegenomen sieraden f 3060 bedroeg.

Onder de vertrokkenen bevonden zich 18 mannen, 5 vrouwen en 2 kinderen, die in het Weldadigheidsgesticht 's Landsgrond ,,Boniface'' verpleegd werden en gaarne naar hun land terug wilden.

De tijd, welken de teruggekeerden in Suriname hebben doorgebracht, bedroeg:

van 2 ...... 44 jaren
,, 4 ...... 38 ,,
,, 2 ...... 36 ,,
,, 2 ...... 34 ,,
,, 4 ...... 33 ,,
,, 1 ...... 32 ,,
,, 1 ...... 29 ,,
,, 4 ...... 26 ,,
,, 1 ...... 25 ,,
,, 1 ...... 22 ,,
,, 4 ...... 21 ,,
,, 3 ...... 20 ,,
,, 3 ...... 19 ,,
,, 1 ...... 18 ,,
,, 6 ...... 16 ,,
,, 1 ...... 15 ,,
,, 17 ...... 14 ,,

Te zamen 57

De overige 34 waren in Suriname geboren en hebben hunne ouders gevolgd.

De *Sutlej* arriveerde op 17 October te Calcutta. Gedurende de reis overleed 1 man.

Zoowel de Nederlandsch-Indische als de Britsch-Indische immigranten verklaarden vóór hun vertrek zeer tevreden te zijn over de in Suriname ondervonden behandeling en de reden van hun terugkeer lag hoofdzakelijk in het verlangen om hunne familiebetrekkingen en hun geboorteland terug te zien.

§ 5. *Getalsterkte, aantal huwelijken, geboorten en sterften onder de immigranten, hun algemeene toestand, andere bijzonderheden, ook van hen die niet onder werkovereenkomst verbonden zijn.*

I. *Uit Nederlandsch-Indië.*

Op 1 Januari waren onder werkovereenkomst verbonden 10 820 Nederlandsch-Indische immigranten, t.w.: 5910 mannen, 3940 vrouwen, 495 jongens en 475 meisjes, en op 31 December 1928: 12 470 t.w.: 6785 mannen, 4575 vrouwen, 543 jongens en 567 meisjes, verdeeld over 52 ondernemingen. De 4 suikerplantages hadden hiervan onder contract 6908 immigranten, waartoe 685 kinderen behoorden, zoodat de overige 48 ondernemingen (geheel of gedeeltelijk in koffie) slechts 5562 immigranten onder contract telden, waarvan 425 kinderen.

Er werden 33 huwelijken gesloten, waarbij 18 kinderen werden erkend. Het aantal huwelijken in de jaren 1924 tot en met 1928 gesloten, bedroeg achtereenvolgens 26, 24, 36, 23 en 33. Deze huwelijken werden alle gesloten krachtens de verordening van 2 September 1907 betreffende huwelijken van Aziaten (*Gouvernementsblad* 1908, n°. 2).

Het aantal niet onder werkovereenkomst verbonden Nederlandsch-Indische immigranten op de plantages gevestigd, bedroeg op 1 Januari 5590, t.w.: 2021 mannen, 2040 vrouwen, 789 jongens en 740 meisjes. Op 31 December waren deze getallen onderscheidenlijk: 4930 t.w.: 1733 mannen, 1792 vrouwen, 748 jongens en 657 meisjes.

De verhouding tusschen mannen en vrouwen bij de op de plantages werkende Nederlandsch-Indische immigranten, al dan niet onder werkovereenkomst verbonden, was 750 vrouwen op de 1000 mannen.

Het aantal geboorten bij de onder werkovereenkomst verbondenen bedroeg 164 jongens en 156 meisjes, totaal 320; op de 1000 was dit voor het gemiddeld aantal volwassen contractanten 30, terwijl het op 100 onder contract verbonden vrouwen bedroeg 7,51 tegen 6,18 in 1927.

De sterfte van de onder werkovereenkomst verbondenen bedroeg 114 personen en wel van het mannelijk geslacht 70 en van het vrouwelijk geslacht 44; dat is 9,7 per 1000 van de gemiddelde contractantenbevolking.

Naar den leeftijd gerangschikt waren er 49 sterfgevallen beneden 1 jaar, 14 van 1—10 jaren en 51 van 10 jaar en daarboven.

II. *Uit Britsch-Indië.*

Op 1 Januari waren onder werkovereenkomst verbonden 38 mannen en op 31 December 27 mannen.

Tusschen Britsch-Indiërs werden 158 huwelijken gesloten, waarbij 298 kinderen erkend werden. Het aantal huwelijken van 1924 tot en met 1928 bedroeg achtereenvolgens: 132, 123, 89, 148 en 158. Deze huwelijken werden alle gesloten krachtens de verordening van 2 September 1907 betreffende huwelijken van Aziaten (*Gouvernementsblad* 1908 n°. 2).

Het aantal niet onder werkovereenkomst verbonden Britsch-Indiërs op de plantages gevestigd, bedroeg op 1 Januari 741 t.w.: 373 mannen, 147 vrouwen, 107 jongens en 114 meisjes. Op 31 December waren de getallen onderscheidenlijk: 769, t.w. 361 mannen, 162 vrouwen, 117 jongens en 129 meisjes.

De verhouding tusschen mannen en vrouwen bij de op de plantages werkende Britsch-Indische immigranten, al dan niet onder werkovereenkomst verbonden, bedroeg 223 vrouwen op de 1000 mannen.

Onder de bij overeenkomst verbondenen kwamen geboorten noch sterfgevallen voor.

III. *Mededeelingen op beide groepen betrekking hebbende.*

Het totaal aantal immigranten in Suriname bedroeg op 31 December: 63 719, t.w. 29 413 Nederlandsch-Indiërs en wel: 16 785 van het mannelijk en 12 628 van het vrouwelijk geslacht, en 34 406 Britsch-Indiërs en wel: 18 824 van het mannelijk en 15 582 van het vrouwelijk geslacht, waaronder begrepen ± 2109 Britsch-Indiërs afkomstig van naburige koloniën, die bij het Immigratie-Departement zijn ingeschreven.

Het aantal niet onder contract verbonden immigranten in Suriname bedroeg op dien datum alzoo 16 843 Nederlandsch-Indiërs en 34 379 Britsch-Indiërs.

De sterfte onder de vrije immigranten bedroeg voor immigranten uit Nederlandsch-Indië 331, t. w.: 183 van het mannelijk en 148 van het vrouwelijk geslacht en wel beneden 1 jaar 95, van 1—10 jaren 56 en van 10 jaren en daarboven 180 of 19,81 per 1000; en voor Britsch-Indiërs 408, t.w.: 241 van het mannelijk en 167 van het vrouwelijk geslacht, en wel beneden 1 jaar 56, van 1—10 jaren 48 en van 10 jaren en daarboven 304 of 11,98 per 1000 en de geboorten onderscheidenlijk 488, t.w.: 246 jongens, 242 meisjes of 29,21 per 1000; en 1180, t.w.: 596 jongens en 584 meisjes, of 34,67 per 1000.

In de inrichting ter verpleging van melaatschen op Groot-Chatillon bevonden zich op 31 December 35 Nederlandsch-Indische en 36 Britsch-Indische immigranten.

In het gesticht ter verpleging van krankzinnigen op Wolffenbuttel waren aan het einde van 1928 opgenomen 40 Nederlandsch-Indische en 27 Britsch-Indische immigranten.

In de inrichting ter verpleging van ouden en gebrekkigen 's Landsgrond Boniface bevonden zich op 31 December 125 Nederlandsch-Indiërs, 94 Britsch-Indiërs en 7 Chineezen.

§ 6. *Verklaringen wegens geëindigden diensttijd.* Wegens geëindigden diensttijd werden uitgereikt aan immigranten uit Nederlandsch-Indië 1516 en aan immigranten uit Britsch-Indië 36 verklaringen.

§ 7. *Hernieuwde en verbroken werkovereenkomsten.* Het aantal immigranten, dat zich in het afgeloopen jaar na het einde van hunne werkovereenkomsten opnieuw voor den tijd van één jaar voor veld- en fabrieksarbeid op de plantages verbond, bedroeg voor immigranten uit Nederlandsch-Indië 2305, t.w.: 1717 mannen en 588 vrouwen, en voor immigranten uit Britsch-Indië 22 mannen.

In 1927 waren deze getallen onderscheidenlijk 2186, t.w.: 1638 mannen en 548 vrouwen, en 16, t.w.: 16 mannen.

De hercontracten van 28 Nederlandsch-Indische immigranten en van 3 Britsch-Indische immigranten werden met onderling goedvinden van huurder en immigrant en met goedvinden van den Gouverneur verbroken.

§ 8. *Huisvesting, geneeskundige behandeling en verpleging, ziekte en sterfte onder de bij overeenkomst verbonden immigranten.* Omtrent de geneeskundige behandeling en verpleging in de plantage ziekenhuizen, in het militair hospitaal te Paramaribo en in de infirmerie te Nieuw-Nickerie worden de volgende cijfers vermeld:

		Ned.-Indiërs:		Br.-Indiërs:
Op 1 Januari waren onder behandeling		749		19
Onder behandeling gekomen		18 814		74
		19 563		93
Hiervan zijn hersteld	18 801		91	
Overleden	90	18 891	—	91
Op 31 December bleven dus onder behandeling		672		2

Het aantal ziektedagen bedroeg voor Nederlandsch-Indische immigranten 197 445, en voor Britsch-Indische immigranten 797.

Uit deze gegevens blijkt dat er op de 100 onder werkovereenkomst verbonden immigranten voorkwamen:

bij immigranten uit Nederlandsch-Indië 161 ziektegevallen;

bij immigranten uit Britsch-Indië 227 ziektegevallen, terwijl het aantal ziektedagen gemiddeld bedroeg voor een immigrant uit Nederlandsch-Indië 16 en voor een immigrant uit Britsch-Indië 24.

Het sterftecijfer, per 1000, gedurende de laatste 10 jaren van Nederlandsch-Indische immigranten staat in verhouding tot dat der Britsch-Indische immigranten als volgt:

Jaartal.	Onder werkovereenkomst verbonden immigranten.		Niet onder werkovereenkomst verbonden immigranten.	
	Ned.-Indiërs.	Br.-Indiërs.	Ned.-Indiërs.	Br.-Indiërs.
1919	29,2	64,9	41,3	30,1
1920	9,5	20,1	25,5	14,9
1921	15,—	17,7	24,8	15,1
1922	15,—	nihil	17,2	17,2
1923	17,2	nihil	21,1	18,8
1924	11,9	nihil	19,4	15,5
1925	8,8	nihil	15,9	12,9
1926	12,8	nihil	17,2	15,7
1927	12,—	nihil	21,8	18,—
1928	9,7	nihil	19,8	11,9

§ 9. *Arbeid, werkverzuim en loon.* In een staat (bijlage M[1]) zijn opgenomen de gegevens betreffende door de immigranten op elke plantage verrichten arbeid, gepleegde werkverzuimen en uitbetaalde loonen.

§ 10. *Klachten en strafbare feiten.* Door immigranten werden de navolgende klachten tegen huurders of werkgevers ingebracht.

Getal.	Ingebrachte klachten van immigranten tegen huurders, gezagvoerders, geneeskundigen en opzichters. / Namen der districten en aard der klachten.	Ingetrokken of niet vatbaar voor vervolging.	Door den eersten rechter. vrijgesproken.	Door den eersten rechter. veroordeeld.	In hooger beroep.	Aanmerkingen.
	Nederl. Indiërs Commewyne.					
11	Mishandeling.	—	2	9	—	Een opzichter veroordeeld tot f10 boete subsidair 4 dagen hechtenis. Een opzichter veroordeeld tot f5 boete subs. 2 dagen hechtenis. Een opzichter veroordeeld tot f2,50 boete, subs. 2 dagen hechtenis. Een Hoofdopz. veroordeeld tot f100 boete subs. 20 dagen hechtenis. (6 klachten tegen een hoofdopzichter).
	Britsch-Indiërs.					
	Nihil.					

Op elke 100 onder werkovereenkomst verbonden immigranten bedroeg het aantal door hen ingebrachte klachten:

a. voor immigranten uit Nederlandsch-Indië 0,1;

b. voor immigranten uit Britsch-Indië *nihil.*

Het aantal tegen immigranten ingebrachte klachten terzake van overtredingen en misdrijven wordt in den navolgenden staat vermeld.

Immigranten uit:	A. Overtredingen terzake van plichtsverzuim, vallende onder artt. 29 t/m 34 der Politiestrafverordening (*Gouvernementsblad* 1915 n°. 77). Onwil om te werken. Aangebracht.		Veroordeeld.		Niet bewezen, ingetrokken of vrijgesproken.		Andere overtredingen. Aangebracht.		Veroordeeld.		Niet bewezen, ingetrokken of vrijgesproken.		B. Andere overtredingen dan die vallende onder de artt. 29 t/m 34 der Politiestrafverordening (*Gouvernementsblad* 1915 n°. 77). Aangebracht.	Veroordeeld.	Niet bewezen, ingetrokken of vrijgesproken.	C. Misdrijven. Aangebracht.	Veroordeeld.	Niet bewezen, ingetrokken of vrijgesproken.
	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.						
Britsch Indië . .	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1	—
Ned. Indië . . .	702	494	694	471	8	23	531	49	529	48	2	1	610	597	13	305	300	5

Op elke 100 onder werkovereenkomst verbonden immigranten bedroeg het aantal veroordeelingen:

1. voor immigranten uit Nederlandsch-Indië:
overtredingen onder *A* vermeld 16,42;
overtredingen onder *B* vermeld 5,62;
misdrijven onder *C* vermeld 2,82;

2. voor immigranten uit Britsch-Indië:
overtredingen onder *A* vermeld 3,6;
overtredingen onder *B* vermeld Nihil;
misdrijven onder *C* vermeld 3,6.

§ 11. *Spaarpenningen en geldverzending.*

a. Spaarpenningen. Het kapitaal, dat op naam van 59 Nederlandsch-Indische immigranten in de Koloniale Postspaarbank is belegd, bedroeg eind December f 5645,81. Einde December 1927 was dit cijfer f 10 231,82 ten name van 59 inleggers.

Het kapitaal, op naam van 3051 Britsch-Indiërs belegd, bedroeg f 130 421,71. Einde December 1927 was dit cijfer f 286 802,21 ten name van 3069 inleggers.

b. Geldverzending. Door tusschenkomst van de Surinaamsche Bank werden door Britsch-Indische immigranten wissels overgemaakt, t. w.: f 4354,85 betaalbaar te Londen; f 5791,11 betaalbaar in Britsch-Guyana; f 129,30 betaalbaar te New-

York; f 317,52 betaalbaar op Trinidad; f 231,75 betaalbaar in Amsterdam en f 8,38 betaalbaar in Parijs, totaal f 10 832,91, terwijl door middel van postwissels door Britsch-Indiërs verzonden werden de navolgende bedragen, t. w.:

naar Engeland	door	3	...... f	24,48
,, Nederland	,,	149	......	1 565,73
,, Ned.-Indië	,,	387	......	23 309,—
,, Demerara	,,	14	......	2 218,62
,, Br.-Indië	,,	147	......	4 575,14
,, Curaçao	,,	1	......	20,81
		Totaal	...... f	31 713,78

en door Nederlandsch-Indiërs:

naar Nederland	door	11	...... f	269,71
,, Ned.-Indië	,,	128	......	6 971,03
		Totaal	...... f	7 240,74

§ 12. *Uitkeeringen.* Tegen afstand van het recht op vrijen terugvoer werd, krachtens de verordening van 11 December 1914 (*Gouvernementsblad* 1916, n°. 24), aan 101 Nederlandsch-Indische en 8 Britsch-Indische immigranten en, krachtens de verordening van 21 Augustus 1878 (*Gouvernementsblad* 1880, n°. 3), aan 915 Nederlandsch-Indische en 55 Britsch-Indische immigranten eene uitkeering van f 100 verstrekt.

Het totaal aantal Nederlandsch-Indische immigranten, aan wie de uitkeering krachtens de verordening van 19 April 1895 (*Gouvernementsblad* n°. 24) en 11 December 1914 (*Gouvernementsblad* 1916, n°. 24) uit de Koloniale Kas is geschied, bedroeg aan het einde van 1928 3104, dat der Britsch-Indische immigranten 6848 en het totaal aantal Nederlandsch-Indische immigranten, aan wie de uitkeering is geschied krachtens de verordening van 21 Augustus 1878 (*Gouvernementsblad* 1880, n°. 3) uit het Immigratiefonds bedroeg 7845 en dat der Britsch-Indiërs 5563. In totaal is derhalve de uitkeering geschied uit de Koloniale Kas aan 9952 immigranten en krachtens de Immigratiefondsverordening aan 13 408 immigranten.

Het aantal immigranten, dat hier een ander beroep dan dat van klein-landbouwer uitoefent, nam steeds toe; o.a. is in het verslagjaar aan 254 Britsch-Indiërs vergunning verleend om het beroep van karreman uit te oefenen. In bijna alle groepen zijn zij vertegenwoordigd.

In Gouvernementsdienst werken zij als ambtenaar, onderwijzer, tolk, beambte van politie, stoker, bediende en ziekenoppasser.

Acht Nederlandsch-Indiërs en een 57-tal Britsch-Indiërs komen voor op de lijst van kiezers van leden voor de Koloniale Staten.

§ 13. *Marktvergunningen.* Het gemiddeld getal van de week- en dagvergunningen aan Nederlandsch-Indische immigranten voor eene verkoopplaats op de openbare markten te Paramaribo, bedroeg voor dagvergunnningen 10, terwijl het gemiddeld getal voor Britsch-Indiërs voor weekvergunningen 65 en voor dagvergunningen 200 bedroeg.

§ 14. *Port d'armes.* Aan 5 Nederlandsch-Indiërs en aan 40 Britsch-Indiërs zijn port d'armes verstrekt.

§ 15. *Onderstand. Aan* 17 behoeftige immigranten, die zich daarvoor bij het Immigratie-Departement aanmeldden, werd in totaal een bedrag van f 10,20 uitbetaald tegen eene som van f 9,85 in 1927 aan 18 immigranten.

II. KOLONISATIE.

Volgens opgave van de Europeesche kolonisten, in den omtrek van Paramaribo gevestigd, was de getalsterkte op 31 December 456 hoofden, t. w.: 113 mannen, 120 vrouwen, 111 jongens en 112 meisjes.

Hun veestapel bestond uit: 927 runderen (groot en klein), 68 paarden, 2 muilezels, 53 steenezels en 58 varkens.

De uitgestrektheid van het hun toebehoorend land bedroeg op 31 December 728,6 H.A., terwijl zij nog 3 H.A. in huur of gebruik hadden. In totaal dus 731,6 H.A. Hiervan was in cultuur 12,5 H.A., terwijl 435,2 H.A. als weiland in gebruik was. Van het in cultuur zijnde land werd in 1928 verkregen 17 070 K.G. aardvruchten en 12 243 bossen bananen.

De melkopbrengst bedroeg f 31 642 en de opbrengst van verkocht vee f 1586.

Ten opzichte van de Kolonisatie uit Nederlandsch-Indië, Britsch-Indië, Britsch-West-Indië en China zijn de navolgende gegevens ontvangen. Op 31 December waren:

a. 255 immigranten gebruikers van domeinland op vestigingsplaatsen voor eene oppervlakte van 452 H.A., onder wie 210 uit Nederlandsch-Indië en 45 uit Britsch-Indië;

b. 4375 immigranten, huurders van domeingrond op vestigingsplaatsen voor eene oppervlakte van 7159 H.A., onder wie 2880 uit Britsch-Indië, 1490 uit Nederlandsch-Indië en 5 uit Britsch-West-Indië;

c. 745 immigranten, gebruikers en huurders van domeinland buiten vestigingsplaatsen voor eene oppervlakte van 1519 H.A., onder wie 140 uit Nederlandsch-Indië en 605 uit Britsch-Indië;

d. 3255 immigranten, eigenaren van land verkregen in allodialen eigendom en erfelijk bezit en door aankoop, te zamen voor eene oppervlakte van ± 15 445 H.A., onder wie 103 uit Nederlandsch-Indië, 3150 uit Britsch-Indië, 1 uit Britsch-West-Indië en 1 uit China.

Ten hypotheekkantore stond deze oppervlakte bekend als verdeeld in 2861 perceelen. Voorts waren 9 Nederlandsch-Indiërs en 537 Britsch-Indiërs eigenaren van 530 erven;

e. 2064 immigranten, huurders en gebruikers van land van ingezetenen te zamen voor eene oppervlakte van 1467 H.A., onder wie 587 uit Nederlandsch-Indië en 1477 uit Britsch-Indië.

In het geheel waren er dus 10 694 immigranten, onder wie 2530 uit Nederlandsch-Indië, 8157 uit Britsch-Indië, 6 uit Britsch-West-Indië en 1 uit China, huurders, gebruikers en eigenaren van land voor eene oppervlakte van ± 26 043 H.A.

De Nederlandsch-Indische en Britsch-Indische immigranten betaalden bij overdracht van het gebruik of de huur van domeinland wegens aankoop van de beplantingen en de opstallen daarop, onderscheidenlijk f 15 099,50 en f 17 720,30; in 1927 waren deze cijfers onderscheidenlijk: f 17 242,50 en f 13 577,95, terwijl Nederlandsch-Indische en Britsch-Indische immigranten, wegens aankoop van aan particulieren toebehoorende perceelen en erven, betaalden onderscheidenlijk f 6465 en f 91 503, tegen f 4182 en f 106 203 in 1927.

De Nederlandsch-Indische immigranten hebben op de in eigendom toebehoorende, alsmede op de door het Gouvernement of door particulieren aan hen in gebruik of huur afgestane perceelen de volgende voortbrengselen verkregen:

5 827 K.G. cacao,
54 706 K.G. koffie,
444 100 K.G. aardvruchten,
85 555 K.G. koren,
2 140 610 K.G. padi,
24 907 bossen bananen,
58 653 bossen bacoven,
15 850 K.G. peulvruchten,
10 500 K.G. pinda,
19 180 cocosnoten,
30 960 sinaasappelen.

De geldswaarde van verkregen groenten en vruchten bedroeg f 9780.

Van de perceelen aan Britsch-Indiërs in eigendom toebehoorende, alsmede aan hen door het Gouvernement en particulieren in huur of gebruik afgestaan, werden de navolgende voortbrengselen verkregen:

45 856 K.G. cacao,
70 512 K.G. koffie,

242 217 K.G. aardvruchten,
308 210 K.G. koren,
8 803 403 K.G. padi,
192 585 bossen bananen,
242 892 bossen bacoven,
25 810 K.G. peulvruchten,
137 775 cocosnoten,
137 390 sinaasappelen.

De geldswaarde van verkregen groenten, vruchten, melk en houtskool bedroeg f 37 731,50.

III. *Immigratiefonds.*

Een overzicht van de werkzaamheden van het Immigratiefonds is opgenomen onder bijlage M^5.

HOOFDSTUK O.

NIJVERHEID, LANDBOUW, HANDEL EN SCHEEPVAART.

§ 1. ONTGINNING VAN DELFSTOFFEN.

De bijlagen N^1 *en* N^2 geven een overzicht van de verleende en hernieuwe concessiën voor de ontginning van delfstoffen en van de vergunningen voor het doen van onderzoek naar de aanwezigheid van delfstoffen, met uitzondering van bauxiet.

Het aantal verleende vergunningen bedroeg 70, of 11 meer met eene grootere oppervlakte van 12 606 H.A. dan in het vorige jaar.

Tot ontginning van delfstoffen werden 31 concessiën verleend met een gezamenlijke oppervlakte van 12 380 H.A. of 5 meer dan in 1927 met eene gezamenlijke kleinere oppervlakte van 30 H.A. Hernieuwd werden 43 concessiën met eene gezamenlijke oppervlakte van 41 656,29 H.A. of 6 concessiën minder dan in het vorige jaar met eene gezamenlijke mindere oppervlakte van 8 148 H.A.

De opbrengst van het concessierecht tot het ontginnen of het doen van onderzoek naar de aanwezigheid van delfstoffen, uitgezonderd bauxiet, beliep f 26 186, terwijl de goudbelasting op het verkregen product, bedragende 7 cent per gram, f 13 189 opbracht.

Naar de door de belanghebbenden gedane aangifte bedroeg de hoeveelheid goud, gevonden aan of in de nabijheid van:

de Suriname	74 948	gram
,, Saramacca	18 410	,,
,, Marowijne	16 542	,,
de Lawa	60 404	gram
,, Corantijn	49	,,
Te zamen	170 553	gram,

hetgeen, berekend tegen den prijs van f 1,50 per gram, een waarde vertegenwoordigt van f 255 830.

De geheele goudopbrengst bedroeg 69 243 gram minder dan in 1927.

De voormelde goudstreken wezen voor de opbrengst, vergeleken bij die van 1927, op een vermindering en wel de Suriname met 13 604 gram, de Saramacca met 1391 gram en de Lawa met 64 792 gram; daarentegen wees de Marowijne eene grootere opbrengst aan van 10 495 gram en de Corantijn eene opbrengst van 49 gram.

De bijlagen N^3 en N^4 geven een overzicht van de verleende en hernieuwde concessiën tot ontginning van bauxiet en verleende vergunningen tot het doen van onderzoek naar de aanwezigheid van bauxiet.

De Naamlooze Vennootschap Surinaamsche Bauxiet Maatschappij verscheepte 195 518 ton bauxiet (van 1000 K.G.) tegen 172 825 ton in 1927; voorts verscheepte de Bauxiet-Onderneming Ongelijk aan de Para 11 249 ton (van 1000 K.G.) tegen 3476 ton in het vorige jaar.

§ 2. BOSCHWEZEN.

Het personeel van de boschpolitie bestond op 31 December 1928 uit 6 (zes) opzichters en 5 (vijf) boschwachters.

Een der opzichters werd belast met de administratieve werkzaamheden, zooals in 1927.

Een boschwachter werd, op zijn verzoek, eervol ontslagen.

Houtkap. Het terrein van de Surinaamsche Bosch-Exploitatie onder leiding van de Amsterdamsche Bank, werd met plm. 90 100 H.A. verkleind overeenkomstig de vergunningsvoorwaarden, zoodat de vermoedelijke oppervlakte thans 172 856 H.A. bedroeg.

Er werden in het geheel 192 concessies tot het bewerken van hout verleend of hernieuwd, met een oppervlakte van 549 538 H.A. Men kan dus een vermeerdering vaststellen van 17 concessies en aan oppervlakte 7956 H.A.

Op het eind van 1928 waren verleend 12 vergunningen tot houtkap voor Boschnegers en Indianen met een oppervlakte van pl.m. 50 044 H.A.

Uit den houtkap der Boschnegers boven de vallen en uit concessies werden aan baten ontvangen:

Jaar.	Aantal terreinen.	Ontvangen concessierechten.	Ontvangen retributie.	In het geheel ontvangen.
1927	175	f 12 538,44	f 13 288,85^5	f 25 827,29^5
1928	192	11 549,70	15 891,88	27 441,58

De houtuitvoer bedroeg in de laatste jaren:

Jaar.	Onbewerkt timmerhout. M^3.	Bewerkt hout. M^3.	Letterhout. K.G.	Kwassiebitterhout K.G.	Dwarsliggers. M^3.	Brandhout. Stère.
1927	4 755	242	15 117	—	—	125
1928	6 283	170	48 532	10 493	—	97

De uitvoerwaarde bedroeg rond f 318 000 tegen f 184 000 in 1927.

Onderzoek naar de aanwezigheid van balata. Er werden geene bijzondere vergunningen verleend tot het doen van onderzoek naar de aanwezigheid van balata in de z.g. tweede zône volgens artikel 42 der Balataverordening.

Exploitatie van balata op eigendomsperceelen. Aangiften werden niet gedaan voor de exploitatie van balata op niet tot het domein behoorende terreinen (ingevolge hoofdstuk II der Balataverordening). 19 perceelen waren in bewerking met een oppervlakte van 13 915 H.A., van welke perceelen 133,5 K.G. balata werden aangevoerd, tegen 2590,5 K.G. in 1927.

In het *Gouvernementsblad* van 1928 zijn opgenomen: onder n°. 43: het Besluit van 3 Juli tot wijziging van het Besluit van 26 April 1915 (*Gouvernementsblad* n°. 28) ter uitvoering van art. 8 der Balataverordening 1914 (*Gouvernementsblad* n°. 51).

De wijziging bevat de bepaling, dat de vergoeding voor reis- en verblijfkosten, welke door de deskundigen, belast met het onderzoek of het nader onderzoek naar de ramingen van de productie der balata op particuliere terreinen, in rekening zal mogen worden gebracht, berekend zal worden naar de voor de landsdienaren geldende algemeene regeling der reis- en verblijfkosten.

Exploitatie van balata op domeingrond. Voor de balata-industrie waren 1283 arbeiders gecontracteerd t. w.:

te Paramaribo	696 arbeiders
te Nickerie	464 arbeiders
te Albina	123 arbeiders

De uitvoer van balata bedroeg 518 844 K.G. en 1649 K.G. afkomstig uit Fransch Guyana.

In het *Gouvernementsblad* van 1928 is opgenomen:

onder N°. 62: de verordening van den 8sten Augustus tot nadere wijziging en aanvulling van de balataverordening 1914 (*Gouvernementsblad* n°. 51), zooals die gewijzigd en aangevuld is, laatstelijk bij de verordening van 17 October 1927 (*Gouvernementsblad* n°. 74).

Onder n°. 111: de verordening van 28 December tot tijdelijke verlaging van het concessierecht en de retributie, verschuldigd ingevolge de balataverordening 1914 (*Gouvernementsblad* n°. 51), en wel om het concessierecht van 1 Januari tot ultimo December te bepalen op de helft, en de retributie tijdelijk te verlagen van f 0,15 tot f 0,03 per K.G.

§ 3. UITGIFTE VAN LAND VOOR VERSCHILLENDE ONDERNEMINGEN, UITGEZONDERD DIE BETREFFENDE HET BOSCHWEZEN.

In allodialen eigendom en erfelijk bezit werden afgestaan 915 H.A.; daarentegen werden in den boezem van het domein teruggenomen 36 H.A. wegens het niet voldoen aan de bij de uitgifte gestelde voorwaarden.

In allodialen eigendom en erfelijk bezit werden 5 erven te Nieuw-Nickerie en 2 erven te Paramaribo uitgegeven.

Tot onderzoek naar de geschiktheid voor den grooten landbouw, enz. werden 7 vergunningen verleend tot een gezamenlijke oppervlakte van 247 550 H.A., terwijl 4 van die vergunningen tot een gezamenlijke oppervlakte van 10 220 H.A. werden verlengd.

Uitgegeven werden in erfpacht voor den tijd van 75 jaren 8 erven te Paramaribo tot een gezamenlijke oppervlakte van 14 829 H.A. en 4 perceelen land, groot 1540 H.A., gelegen buiten Paramaribo; voorts werd 1 erf tot een oppervlakte van 0,2018 H.A. voor den tijd van 25 jaren uitgegeven. Het recht van opstal betreffende een erf te Paramaribo werd met 17 jaren verlengd.

In de verschillende districten werden onder bijzondere voorwaarden tot uitoefening van de vischvangst en vischcultuur verleend 6 vergunningen tot een gezamenlijke oppervlakte van 600 H.A. en verlengd 8 vergunningen tot een gezamenlijke uitgestrektheid van 800 H.A.

Op 31 December waren van het domein te Paramaribo en in de districten 12 975 H.A. grond, verdeeld in 8137 stukken in huur en in kosteloos gebruik afgestaan. Daarvan werden 900 stukken grond, met een oppervlakte van 105 H.A., als erven uitgegeven aan 735 personen, 60 perceelen met een oppervlakte van 51 H.A., in gebruik afgestaan aan verschillende kerkgenootschappen en vereenigingen voor het bouwen van kerken en werken voor liefdadige doeleinden en 58 stukken grond met een oppervlakte van 2 828 H.A., in huur en in gebruik uitgegeven aan onderscheiden maatschappijen en personen voor het bouwen van magazijnen voor landbouw- en andere doeleinden. De overige 7 119 stukken grond, te zamen groot 9 991 H.A., zijn ter uitoefening van den kleinen landbouw uitgegeven in huur en in kosteloos gebruik aan 6 024 personen.

De in bijlage **O** opgenomen staat geeft aan de verdeeling van de genoemde stukken grond en bevat in vergelijking met 1927 het aantal uitgegeven perceelen en huurders en gebruikers van die perceelen op de Gouvernements-vestigingsplaatsen.

§ 4. LANDBOUWCREDIET.

In bijlage **Q**[3] is opgenomen een overzicht van den geldelijken toestand van de in Suriname bestaande landbouwleenbanken en van haar werkzaamheden.

Tot een bedrag van f 1 950 ontvingen 9 personen rechtstreeks uit 's Lands kas voorschotten tot uitoefening van den kleinen landbouw.

Van personen, aan wie rechtstreeks dergelijke voorschotten waren verstrekt, werd een bedrag van f 8215,54 terugontvangen, waaronder begrepen f 70 in mindering van het zooeven vermelde bedrag van f 1950, terwijl van 2 leenbanken een som van f 3040 werd terugontvangen, in aflossing van verstrekt werkkapitaal.

§ 5. LANDBOUW.

De weersomstandigheden waren voor den landbouw in het algemeen niet bijzonder gunstig. De totale regenval in den Cultuurtuin te Paramaribo was wel is waar iets hooger dan het gemiddelde, maar de verdeeling was niet zoo gunstig, zooals uit de onderstaande regencijfers moge blijken.

De suikerplantages ondervonden eenig nadeel van de onregelmatige seizoenen. De aanplantingen in het district Nickerie hadden het meest te lijden van den onvoldoenden regenval.

De regenval gedurende het afgeloopen jaar was in Coronie 1047,3 m.M. en in het district Nickerie 723,2 m.M. minder dan in 1927. Het totaal rendement van koffie en suiker was desondanks gunstig te noemen.

De volgende staat bevat een maandelijksch overzicht van den regenval in de verschillende districten.

	Paramaribo.	Alliance.	Coronie.	Nickerie.	Gem. over 72 jaren.
Januari . . .	371,8	458,6	266,9	356,4	217,7
Februari . . .	150,5	112,6	111,2	146,8	166,3
Maart	235,2	207,9	171,7	154,4	203,7
April	262,3	211,4	243,2	146,9	222,1
Mei.	365,9	326,4	162,0	249,0	311,6
Juni	319,0	262,3	138,7	291,2	299,6
Juli.	251,3	226,3	161,5	158,0	224,0
Augustus . .	133,3	43,1	67,2	82,5	151,7
September . .	67,6	52,7	0,5	13,1	73,4
October . . .	93,8	3,0	6,8	4,0	72,3
November . .	118,2	37,0	22,5	44,9	120,7
December . .	250,8	213,5	180,9	253,8	221,9
Totaal	2619,7 mM.	2154 mM.	1533,1 mM.	1901 mM.	2285 mM.

Liberiakoffie. De koffieboomen hebben maar weinig geleden van de onregelmatige seizoenen. Bloei en aanrijping werden eenigszins verlaat, doch niet dermate, dat van eenige schade kan gesproken worden. Over zeefvatenziekte werd niet veel geklaagd. Aan grondbewerking in de koffievelden, ook tusschen de andere aanplantingen, werd meer gedaan dan voorheen.

De oppervlakte in cultuur bedroeg eind 1925: 5224 H.A., eind 1928: 7828 H.A.

De koffiecultuur was dus sinds begin 1926 uitgebreid met 2604 H.A. of met 49,8 % rond 50 %. Van deze uitbreiding kwamen vermoedelijk 1200 tot 1500 H.A. ten koste van verlaten cacaoland.

Dr. D. S. FERNANDES werkte nog steeds aan proeven omtrent de nieuwe bereidingswijze van zuurvrije Liberiakoffie. De behaalde resultaten waren van dien aard, dat op eenige der ondernemingen reeds de nieuwe methode van bereiding werd of zou worden toegepast.

De uitvoer bedroeg in het afgeloopen jaar 3 411 905 K.G. tegen 2 306 260 K.G. in 1927.

Cacao. De vooruitzichten bleven ongunstig. Overigens zij hieromtrent verwezen naar de daaromtrent bereids in hoofdstuk C gedane mededeelingen.

De uitvoer bedroeg in het afgeloopen jaar 251 449 K.G. tegen 208 717 K.G. in 1927.

Suiker. Ook het riet op de suikerplantages ondervond eenig nadeel van de scherpe droogte en de rietgroei stond vooral in de oudere velden tijdelijk stil. Verscheidene nieuw ingevoerde soorten pluimden te vroeg en in andere velden was de groei van het riet van dien aard, dat de aanplant de geleden schade in den groei niet meer kon inhalen. Alles tezamen genomen kan worden gezegd, dat op grond van den stand van het riet het twijfelachtig zou zijn, of de geraamde hoeveelheid suiker voor 1929 zou worden verkregen. In het district Nickerie heeft het riet bijzonder sterk van de droogte te lijden gehad.

Ziekten en plagen van beteekenis kwamen er weinig voor. De gele-streepen-ziekte deed echter op een plantage de rietvelden kwijnen.

De uitvoer bedroeg 15 241 503 K.G. eerste product en 380 291 K.G. tweede product tegen 14 171 797 K.G. eerste product en 184 361 K.G. tweede product in 1927.

Rijst. De rijstoogst was over het algemeen bevredigend. Alleen zij, die laat geplant hadden, ondervonden eenige schade van de vroeg ingetreden droogte. Het landbouwproefstation zocht naar middelen tot verbetering van de qualiteit van de rijst. De productie nam gestadig toe. Bedroeg de invoer een twintigtal jaren geleden 60 000 balen per jaar, thans werd reeds een belangrijke hoeveelheid rijst naar het buitenland uitgevoerd.

De uitvoer bedroeg: 713 971 K.G. gepelde rijst en 13 346 K.G. padi tegen resp. 460 747 K.G. en 2367 K.G. in 1927. In de jaren vóór 1927 bedroeg de rijstuitvoer:

1920	24 139 K.G.
1921	94 161 ,,
1922	79 405 ,,
1923	117 588 ,,
1924	39 425 ,,
1925	95 833 ,,
1926	102 111 ,,

Indien de qualiteit van onze exportrijst zou kunnen worden verbeterd, zou de uitvoer ongetwijfeld toenemen.

Door het toekennen van prijzen voor goede machinaal gepelde rijst en voor soortzuivere padi, het verleenen van tusschenkomst bij het invoeren van ploegvee, den verkoop van kleine ploegen, het houden van ploegdemonstraties, het verstrekken van uitgelezen zaaipadi, het houden van lezingen en het uitreiken van vlugschriften met wenken aan rijstplanters, trachtte het landbouwproefstation de teelt van rijst, naast koffie het belangrijkste exportproduct van onzen klein-landbouw, te bevorderen.

Sinaasappelen. De zware droogte 1925/'26 heeft de citrus aanplantingen ernstig geteisterd, zoodat sindsdien de sinaasappelproductie sterk is achteruitgegaan. Ook voor het najaar 1929 was geen noemenswaardige oogst te verwachten, omdat de boomen in December 1928 en Januari 1929 niet of slecht hadden gebloeid. De stand der meest belangrijke oudere sinaasappelaanplantingen was slecht, behoudens eene uitzondering, waarbij de stand vrij goed was. Van de jongere aanplantingen, die vóór de groote droogte in den grond werden gebracht, konden nog geen vruchten worden geoogst. Het liet zich aanzien, dat ook van deze boomen in het najaar van 1929 de oogst zeer onbeduidend zou wezen. Van de aanplantingen, welke na de droogte werden aangelegd, dus in het verslagjaar ongeveer 2½ jaar oud waren, waren er verscheidene, die reeds vruchten produceerden. Het is te verwachten, dat deze boompjes zich normaal zullen ontwikkelen, terwijl het meerendeel der oudere boomen wellicht nooit meer het door de groote droogte geleden nadeel zal te boven komen.

Van drie plantages konden productiecijfers over verscheidene jaren worden verkregen.

plantage A. 2200 boomen			Plantage B. 760 boomen		Plantage C. 960 boomen	
aantal vruchten per boom.			Aantal vruchten per boom.		Aantal vruchten per boom.	
	geoogst	raming Studie Syndicaat	geoogst	Raming Studie Syndicaat	geoogst	Raming Studie Syndicaat
1921	120	600	—	—	—	—
1922	201	600	184	600	3	50
1923	198	700	240	700	3	100
1924	149	700	—	700	62	150
1925	323	700	202	700	142	300
1926	45	700	54	700	252	400
1927	108	700	130	700	354	500
1928	50	700	40	700	83	600
1929	(ca 20)	700	(ca 20)	700	(ca 300)	700

Deze cijfers en de algemeene ondervinding omtrent deze cultuur, die enkele jaren geleden nog zeer hoopvol scheen te zijn, waren van dien aard, dat het Landbouwproefstation ophield om op uitbreiding van deze cultuur bij den groot- en middenstandslandbouw aan te dringen.

Terwijl in 1927 nog 857 158 sinaasappelen waren geëxporteerd, daalde dit aantal in 1928 tot 374 408, terwijl het zich liet aanzien dat het in 1929 nog belangrijk minder zou wezen.

Kokosnoten. De stand van deze cultuur was goed en de productie normaal. Uitbreiding van de cultuur vond plaats op de plantages Leasowes in Coronie en op de onderneming Galibi van de Dutch West Indian Coconut Company aan de Marowijne. Ook bij den klein-landbouw in Coronie vond eenige uitbreiding plaats, daar de cacaoaanplantingen in kokosaanplantingen werden omgezet. Door het Landbouwproefstation werd het planten van kokosnoten op daarvoor geschikte gronden in de centrale districten aangemoedigd.

Mais. In het afgeloopen jaar was er veel minder mais geplant dan gewoonlijk. Dit product wordt in den regel geplant op nieuw opengekapt land, maar veelal ook als tusschengewas of als nagewas op rijstgronden. De prijzen voor mais op de plaatselijke markt waren gunstig. De uitvoer bedroeg 67 240 K.G. tegen 163 587 K.G. in 1927.

Andere gewassen. Voor de voedingsgewassen, welke in hoofdzaak voor binnenlandsch verbruik geteeld worden, zooals bananen, bacoven, aardvruchten, groenten, enz. waren de seizoenen niet ongunstig, zoodat de markt daarvan ruim voorzien was. De prijzen vertoonden de gebruikelijke schommelingen, maar bleven over het algemeen laag.

§ 6. OPMETING EN INKAARTBRENGING VAN DOMEINGROND.

Gedurende het verslagjaar heeft het topografisch werk zich bepaald tot de opmeting van het gedeelte van de Cotticarivier tusschen de monding van de Rikanaukreek en de Patamacca en van den weg loopende van Moengo over Moengotappoe naar Albina. Overigens zijn eenige terreinen ten behoeve van de uitgifte voor den klein-landbouw in perceelen verkaveld en in kaart gebracht.

Volgens het besluit van 22 Februari 1916 (*Gouvernementsblad* n°. 14) ter uitvoering van de verordening van 27 April 1915 (*Gouvernementsblad* 1916, n°. 13) werden twee metingen verricht voor de afbakening van de grenzen van een delfstoffenconcessie en van een bauxietconcessie; beide metingen zijn goedgekeurd.

Ten aanzien van het Surinaamsche kaarten-materiaal kan worden medegedeeld, dat besloten is de algemeene kaart van Suriname, vervaardigd door J. F. A. CATEAU VAN ROSEVELT en J. F. A. E. VAN LANSBERGE, te doen herdrukken. De oud-hoofdofficier bij den Indischen Topografischen dienst L. A. BAKHUIS, gewezen leider van de Coppename-expeditie van 1901, heeft zich bereid verklaard als deskundige zijn medewerking en voorlichting ter zake te verleenen. De gedurende het verslagjaar verzamelde gegevens, die van belang konden zijn bij den herdruk, zijn bereids uit Suriname ontvangen.

§ 7. VEETEELT.

De veestapel kon zoo goed als geheel in de vleeschbehoefte van de bevolking voorzien. Er werden slechts 156 runderen en 458 varkens ingevoerd, terwijl in totaal aan het abattoir te Paramaribo geslacht werden 3285 runderen, 1470 varkens en 8 geiten.

De toestand onder het vee was goed en kwam er geen ziekte van beteekenis voor.

Het aantal runderen is met 700 toegenomen, maar dat der geiten is weer afgenomen, al was dat niet zooveel als in 1927. Ook is het aantal varkens met 917 vermeerderd tegen een vermindering van 795 in het vorige jaar.

Voor nadere bijzonderheden zij verwezen naar bijlage **T**.

§ 8. KLEINE NERINGEN.

Volgens opgaven van de districts-commissarissen waren er in de districten 452 winkels (in 1927 378), 18 bakkerijen (in 1927 14) en 15 slachterijen. Onder de 452 winkels waren 81 tapperijen tegen 61 in 1927.

Het aantal op 31 December te Paramaribo gevestigde tapperijen bedroeg 158 tegen 161 in 1927.

§ 9. HANDEL EN SCHEEPVAART.

Voor gegevens omtrent deze takken van bedrijf wordt verwezen naar de bijlagen **U**, **V**^{1}, **V**^{2}, **W**^{1}, **W**^{2}, **X**^{1}, **X**^{2} en **Y** van dit verslag.

Een geregelde vaart werd onderhouden door de schepen van de ,,Koninklijke Nederlandsche Stoomboot Maatschappij'', van de ,,Compagnie Générale Transatlantique'', van de ,,Alluminium Line'', van de ,,Ocean Dominion Steamship Corporation Canada Service'' en van de ,,Ocean Dominion Steamship Corporation New-York Service''.

De *Kamer van Koophandel en Fabrieken* hield 5 gewone vergaderingen, doch geen enkele openbare. In deze vergaderingen werden o.m. behandeld: een klacht van een koopman betreffende het heffen van entrepôtrecht; het sluiten van handelszaken op nationale feestdagen; reorganisatie der Kamer; betreffende het invoeren van de zg. 5-lettercode voor telegrammen, welk onderwerp naar verluidde zou ter tafel gebracht worden op de radioconferentie te Washington; ontworpen, gewijzigde scheepvaartformulieren; voorts werden behandeld aanvragen om inlichtingen omtrent bacoven, omtrent het marktwezen, betreffende rijstexport uit Suriname en nog enkele andere onderwerpen.

Tevens werden op verzoek aan in Nederland en elders gevestigde handelszaken en personen adressen opgegeven van in Suriname gevestigde handelszaken en personen. Ook omtrent omzet, uitvoer, enz. zijn aan enkele gegadigden op hun verzoek gegevens verstrekt.

§ 10. ZEEBRIEVEN.

Nieuwe zeebrieven werden niet uitgereikt.

§ 11. BETONNING, BEBAKENING EN SEINWEZEN.

Aan het lichtschip *Surinamerivier*, het geleidelicht en den lichtopstand te Nieuw-Amsterdam werd het gewoon onderhoud verricht.

Overigens werd de noodige zorg besteed aan gas- en andere boeien, op gezette tijden werden die gebikt, geschraapt en geschilderd, terwijl naar behoefte voor het verwisselen van de gashouders werd gezorgd.

De eiboei in de Marowijnerivier werd daarenboven van een bel voorzien.

De bediening van het havenlicht te Galibi en het onderhoud van den lichtopstand en toebehooren aldaar, liet niet te wenschen over.

HOOFDSTUK P.

POSTERIJEN, TELEGRAAF- EN TELEFOONWEZEN.

§ 1. POSTERIJEN.

De opbrengst van den verkoop van frankeerzegels, briefkaarten, enz. en de huur van briefkasten bedroeg in Suriname f 74 821,57^5 en in Nederland — voor zoover bekend op het tijdstip van samenstelling van het verslag — f 37 142 63, of te zamen f 111 964,20^5. In vergelijking met het jaar 1927, toen f 145 485,78^5 in het geheel werd ontvangen, is een mindere opbrengst verkregen van f 33 521,58.

Er werden 9796 buitenlandsche postwissels afgegeven tot een bedrag van f 396 204,19 tegen 8875 stuks tot een bedrag van f 289 987,58^5 in 1927.

Uitbetaald werden 4756 postwissels tot een gezamenlijk bedrag van f 183 425,67 tegen 4735 stuks tot een bedrag van f 144 346,51 in 1927.

Betreffende den binnenlandschen postwisseldienst volgt hieronder eene opgave van het verkeer gedurende de laatste 5 jaren.

Afgegeven werden in:

1924	3984 stuks ad	f	315 918
1925	4010 ,, ,,		322 469
1926	3631 ,, ,,		319 751
1927	3532 ,, ,,		287 366
1928	6916 ,, ,,		304 835

Uitbetaald werden in:

1924	3986 stuks ad	f	315 734
1925	3997 ,, ,,		320 571
1926	3638 ,, ,,		320 059
1927	3537 ,, ,,		288 179
1928	5856 ,, ,,		283 643

Met den pakketpostdienst werden naar het buitenland verzonden 2867 pakketten tegen 2241 in 1927.

Ontvangen werden 12 466 pakketten tegen 11 984 in 1927.

Van de verzonden pakketten waren 77 met eene gezamenlijke aangegeven waarde van frcs 75 065,80, tegen 55 met een gezamenlijke aangegeven waarde van 51 408 francs in 1927, en van de ontvangen postpakketten 1145 stuks met eene gezamenlijke aangegeven waarde van 139 368,38 francs tegen 1327 stuks met eene gezamenlijke aangegeven waarde van 128 416,10 francs in 1927.

Onder de ontvangen pakketten kwamen 2805 stuks voor, waarop een bedrag van f 79 417,96 wegens verrekening moest worden geïnd, tegen 2387 stuks met een verrekenbedrag van f 76 384,94^5 in 1927.

Er werden slechts 2 postpakketten met een verrekenbedrag van f 40,55 verzonden tegen 1 stuk, met een verrekenbedrag van f 194,45 in 1927.

Hieronder volgt een overzicht van het per pakketpost verzonden goud gedurende de laatste 3 jaren, t.w.:

1926	100 899 gram
1927	72 689^5 ,,
1928	81 691 ,,

Door middel van den rechtstreekschen pakketpostdienst tusschen Suriname en Britsch-Guyana werden verzonden 39 pakketten naar en ontvangen 103 van Britsch-Guyana, terwijl tusschen Suriname en de Vereenigde Staten van Noord-Amerika rechtstreeks werden verzonden 163 pakketten en ontvangen 1960 stuks.

Uit het buitenland werden ter invordering ontvangen 398 kwitanties tot een gezamenlijk bedrag van f 4 067,55^5, waarvan 180 stuks, te zamen bedragende f 1653,31^5, als onbetaald werden teruggezonden, zoodat ingevorderd werd op 218 kwitanties tot een gezamenlijk bedrag van f 2414,24.

In het *Gouvernementsblad* van 1928 zijn opgenomen:

onder n°. 54: de resolutie van 16 Juli 1928, n°. 2449, houdende nadere wijziging en aanvulling van het ,,Reglement op den postdienst in de kolonie Suriname".

Door deze resolutie werd de verzending van telegrafische postwissels in het binnenlandsch verkeer mogelijk gemaakt;

onder n°. 65: het besluit van 11 Augustus 1928 tot nadere wijziging van het besluit van 21 September 1907 (*Gouvernementsblad* n°. 69), houdende bepalingen omtrent het in gebruik stellen en de wijze van uitgifte van postzegels, briefkaarten en andere postformulieren der kolonie Suriname. Bij dit besluit werden frankeerzegels van 22½ cent ingevoerd;

onder n°. 103: het besluit van 4 December 1928 tot nadere wijziging van het Buitenlandsch Postbesluit 1925 (*Gouvernementsblad* n°. 91). Bij dit besluit werd het port voor brieven in het verkeer met Nederlandsch-Indië gelijk gesteld met dat voor Nederland en Curaçao en werden de porten voor drukwerken, akten en monsters in het buitenlandsch verkeer verlaagd.

In het *Gouvernementsblad* van 1929 zijn opgenomen:

onder n°. 10: het besluit van 31 Januari 1929, betreffende intrekking van de aanwijzing:

a. van de kantoren van den Agent-Generaal en den Districts-Commissaris van Suriname voor inlagen in en terugbetalingen uit de Koloniale Postspaarbank;

b. van de ambtenaren, door wier tusschenkomst inlagen in de spaarbank kunnen geschieden;

onder n°. 15: de resolutie van 25 Februari 1929, n°. 681, houdende nadere wijziging van de dagen en uren, waarop de kantoren van den Kolonialen Ontvanger en Betaalmeester en van den Ontvanger te Nieuw-Nickerie, zoomede waarop het Postkantoor te Nieuw-Nickerie voor het publiek zijn opengesteld;

onder n°. 20: het besluit van 30 Maart 1929, houdende verlenging van den termijn van verkrijgbaarstelling van de in 1928 uitgegeven bijzondere frankeerzegels (Weldadigheidspostzegels);

onder n°. 81: het besluit van 31 October 1929 tot nadere wijziging van het Buitenlandsch postbesluit 1925 (*Gouvernementsblad* n°. 91). Bij dit besluit werd, met ingang van 1 November 1929, het port voor brieven in het verkeer met Nederland, Nederlandsch-Indië en Curaçao, alsmede het minimum port voor akten en monsters in het verkeer per zeepost verlaagd;

onder n°. 82: de resolutie van 31 October 1929, n°. 3955, houdende nadere wijziging van het Reglement op den postdienst in de kolonie Suriname, waarbij het port voor brieven en het minimum-port voor akten en monsters in het binnenlandsch verkeer werd verlaagd.

Van de gelegenheid tot het overdragen van gelden van de Koloniale Postspaarbank in Suriname op de Rijkspostspaarbank in Nederland en omgekeerd, ingevolge de bestaande regeling, werd als volgt gebruik gemaakt:

1. van de Koloniale Postspaarbank op de Rijkspostspaarbank:

37 boekjes, ad f 31 688,64;

2. van de Rijkspostspaarbank op de Koloniale Postspaarbank:

13 boekjes, ad f 5091,27.

Op het einde van 1928 bedroeg het aantal in omloop zijnde schoolspaarbankboekjes 1110, met een tegoed van f 5683.

Eind December waren er in omloop 15872 boekjes, met een totaal tegoed van f 1 203 045, 38^5, tegen 15140 boekjes met een totaal tegoed van f 1 080 008,06^5 op hetzelfde tijdstip in 1927, zoodat het aantal boekjes met 732 en het tegoed met een bedrag van f 123 037,32 vermeerderde.

Het gemiddelde bedrag van het tegoed per boekje was f 75,81 tegen f 72,50 in 1927.

In 10470 inlagen werd een bedrag van f 665 172,46 gespaard, derhalve 754 inlagen en een bedrag van f1 89 434,21^5 meer dan in 1927, toen er in 9716 inlagen eene som van f 475 738,24^5 werd gespaard.

Het aantal terugbetalingen beliep 6704, tot een bedrag van f 564 409,75, of gemiddeld f 84,18, derhalve 627 terugbetalingen en een bedrag van f 91 896,80^5 meer dan in 1927, toen er in 6077 terugbetalingen een bedrag van f 472 512,94^5 werd uitgekeerd.

Wegens belegging van gelden werd aan rente verkregen		f 56 214,43
Aan de inleggers moest worden uitgekeerd	f 22 274,61	
en aan de Rijkspostspaarbank wegens rente op voorgeschoten overdrachtsgelden	64,79	
		f 22 339,40
zoodat een voordeelig verschil werd behaald van		f 33 875,03

De in het verslagjaar gedane uitgaven bedroegen f 7990,82.

Voor verdere bijzonderheden wordt verwezen naar de bijlagen Z^1 tot en met Z^7 en naar het afzonderlijk uitgegeven verslag der Koloniale Postspaarbank in Suriname over 1928, waarvan een exemplaar in de bibliotheek der Kamer is opgenomen.

§ 2. TELEGRAAFWEZEN.

Lands-radiotelegraafdienst.

Geregelde correspondentie werd, evenals in voorgaande jaren, onderhouden met de radiostations te Barbados, Cayenne, Curaçao, Demerary, Guadeloupe, Martinique, St. Martin, Porto-Rico, Trinidad, met schepen in zee en met de districtsstations Albina, Coronie, Moengo en Nickerie.

Op 1 Januari werd de directe korte-golf-verbinding met Nederland geopend, welke dienst zich in een gestadigen bloei mocht verheugen. De rechtstreeksche korte-golf-verbinding met Amerika voldeed ook zeer goed, zoodat alle aangeboden telegrammen in den kortst mogelijken tijd naar Nederland en Amerika konden worden overgeseind. Op 20 December werd wederom de gelegenheid voor het publiek opengesteld tot het wisselen van Kerst- en Nieuwjaarstelegrammen in het rechtstreeksche verkeer met Nederland en later ook met Curaçao, waarvan een druk gebruik werd gemaakt. Het aantal ontvangen Kerst- en Nieuwjaarstelegrammen was grooter dan in 1927.

Over het algemeen waren de financieele uitkomsten zeer gunstig.

In de maand September waren, ten gevolge van eene aardbeving, de verbinding Cayenne—Martinique en de verbinding Martinique—Europa gestoord en verleende het kantoor te Paramaribo bemiddeling tot het doorseinen van telegrammen van deze beide stations naar Europa en Amerika.

Als bijlage **Z**[8] is bij dit verslag gevoegd de bedrijfsrekening van den Surinaamschen Landsradiodienst.

§ 3. TELEFOONWEZEN.

Het telefoonpersoneel bestond, behalve uit den technisch ambtenaar bij den dienst van het telefoonwezen, uit 17 beambten, 2 helpers en 1 leerling.

Ten behoeve van den Landsdienst kwamen 5 aansluitingen tot stand, terwijl 4 aansluitingen werden afgeschreven. Er waren uitsluitend ten dienste van het Land in gebruik 213 toestellen, verdeeld over 144 aansluitingen.

Bij ingezetenen waren in gebruik 656 toestellen, verdeeld over 541 aansluitingen.

In het geheel waren dus in gebruik 869 toestellen, verdeeld over 685 aansluitingen.

Nevens het hoofdtelefoonkantoor te Paramaribo werden verbindingen gegeven door 6 stations.

De lengte van het Landstelefoonnet bedroeg 1175,578 K.M.

Het gezamenlijk bedrag der ontvangsten van het telefoonwezen bedroeg f 47 618,56 tegen f 44 930,06 in 1927.

De Minister van Koloniën,

DE GRAAFF.

INHOUD.

BIJLAGEN.

Bijlage A.

a. Opgaven omtrent den loop der bevolking.

	Mannen.	Vrouwen.	Beide geslachten.
Werkelijke bevolking op 31 December van het vorig jaar	65 388	60 653	126 041
Boschnegers	—	—	17 242
Indianen	—	—	2 480
In 't geheel	—	—	145 763

		Mannen.	Vrouwen.	Beide geslachten.
Vermeerdering gedurende het jaar door	geboorten.	1 954	1 871	3 825
	vestiging	1 696	1 055	2 751
	Geheele vermeerdering . . .	3 650	2 926	6 576
Vermindering gedurende het jaar door	sterfte	1 034	891	1 925
	vertrek.	911	484	1 395
	Geheele vermindering. . . .	1 945	1 375	3 320

	Mannen.	Vrouwen.	Beide geslachten.
Verschil tusschen de geheele vermeerdering en de geheele vermindering, zonder de Boschnegers en Indianen	1 705	1 551	3 256
	67 093	62 204	149 019
Vermindering van Indianen 59			
Totale vermindering . . . . . —	—	—	59
	67 093	62 204	148 960 [1]
Bevolking op 31 December 1928. .	129 297		

[1] Bevolking zonder Boschnegers en Indianen 129 297
Boschnegers 17 242
Indianen 2 421
19 663
148 960

b. Verdeeling van de bevolking naar den landaard.

	Europeanen in Nederland geboren.		Europeanen elders geboren.		Nederlandsch-Indiërs.		Britsch-Indiërs.		Chineezen.		Inboorlingen.		Anderen.		Tezamen.		In het geheel.	Boschnegers.	Indianen.	Tezamen.
	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.				
Paramaribo.	449	238	328	208	430	382	2 128	1 941	927	197	15 976	21 703	1 037	949	21 311	25 618	46 929	—	—	46 929
Commewijne	33	8	85	5	9 228	7 131	2 582	2 310	74	17	1 696	1 558	167	65	13 865	11 094	24 959	2	40	25 001
Coronie	4	3	8	2	1	2	25	16	33	3	1 301	1 480	3	2	1 375	1 508	2 883	—	—	2 883
Marowijne	54	18	8	1	174	110	27	9	40	30	1 099	635	86	63	1 488	866	2 354	4 730	755	7 839
Nickerie	8	5	20	4	2 615	1 856	2 517	1 997	120	83	2 450	2 190	326	212	8 056	6 347	14 403	—	155	14 558
Saramacca	—	—	—	—	630	567	1 808	1 399	23	3	789	780	15	3	3 265	2 752	6 017	1 510	719	8 246
Suriname	22	11	51	23	3 707	2 580	9 737	7 910	124	26	3 856	3 296	236	178	17 733	14 019	31 752	11 000	752	43 504
	570	283	500	243	16 785	12 628	18 824	15 582	1 341	359	27 167	31 642	1 906	1 467	67 093	62 204	129 297	17 242	2 421	148 960
	853		743		29 413		34 406		1 700		58 809		3373		129 297					

c. Verdeeling van de bevolking naar den landaard en naar den leeftijd op 31 December 1928.

Leeftijd.	Europeanen								Nederlandsch-Indiërs.				Britsch-Indiërs.				Chineezen.				Inboorlingen.				Anderen.				Totaal.				In het geheel.
	in Nederland geboren.				elders geboren.																												
	Paramaribo.		Districten.		Paramaribo.		Districten.		Paramaribo.		Districten.		Paramaribo.		Districten.		Paramaribo.		Districten.		Paramaribo.		Districten.		Paramaribo.		Districten.		Paramaribo.		Districten.		
	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	
Beneden 1 jaar	2	5	1	2	5	—	4	5	30	32	274	282	142	154	489	472	16	9	6	4	512	467	293	287	11	7	12	8	718	674	1 079	1 060	3 531
1—4 jaar	7	5	3	1	12	8	7	6	27	36	1 194	1 067	229	221	2 241	1 923	12	9	5	4	1 903	2 245	1 045	1 059	8	12	16	32	2 198	2 536	4 511	4 092	13 337
5—9 „	11	13	4	2	4	6	9	5	38	21	929	820	260	254	2 014	1 640	9	11	6	3	2 416	2 504	1 030	1 126	36	22	20	17	2 774	2 831	4 012	3 613	13 230
10—14 „	5	7	—	—	3	2	2	1	28	26	520	479	317	302	1 519	1 075	6	—	9	5	2 129	2 590	1 084	1 012	32	31	24	16	2 520	2 958	3 158	2 588	11 224
15—19 „	3	2	—	—	2	5	3	—	23	19	968	859	217	163	1 429	1 240	22	—	4	2	1 972	2 381	1 093	1 038	19	30	37	20	2 258	2 600	3 534	3 159	11 551
20—29 „	102	38	28	10	37	28	26	4	65	71	5 499	4 428	256	178	1 620	1 632	300	62	89	62	1 985	3 128	1 970	1 891	246	297	52	60	2 991	3 802	9 284	8 087	24 164
30—39 „	168	81	41	14	91	68	54	8	107	81	3 823	2 857	307	259	2 548	2 124	208	61	149	37	1 973	3 197	1 781	1 650	278	254	253	129	3 132	4 001	8 649	6 819	22 601
40—49 „	64	32	29	8	72	42	40	4	59	61	24 14	1 150	204	225	2 418	1 880	215	32	133	17	1 295	2 011	1 370	879	269	154	170	129	2 178	2 557	6 574	4 067	15 376
50—64 „	68	47	13	8	58	36	25	2	47	32	670	242	153	140	1 669	1 069	104	8	6	24	1 207	2 120	1 129	675	131	98	165	80	1 768	2 481	3 677	2 100	10 026
65—79 „	18	6	2	—	44	13	2	—	6	3	60	59	41	44	679	523	32	5	3	4	532	962	259	172	34	39	74	15	707	1 072	1 079	773	3 631
80 en daarboven.	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	4	3	2	1	70	63	3	—	4	—	52	98	137	150	9	5	10	12	67	106	225	228	626
	449	238	121	45	328	208	172	35	430	382	16 355	12 246	2 128	1 941	16 696	13 641	927	197	414	162	15 976	21 703	11 191	9 939	1 073	949	833	518	21 311	25 618	45 782	36 586	129 297 (1)
	687		166		536		207		812		28 601		4 069		30 337		1 124		576		37 679		21 130		2 022		1 351		46 929		82 368		
	853				743				29 413				34 406				1 700				58 809				3 373				129 297				

(1) Hierin niet begrepen: Boschnegers 17 242, Indianen 2421, te zamen 19 663.

d. Verdeeling van de bevolking naar de godsdiensten en kerkelijke gezindten 1928.

	Paramaribo.	Het overige deel van Suriname.	Tezamen.
Nederlandsch Hervormde Gemeente	6 220	1 562	7 782
Evangelisch Luthersche Gemeente	2 704	499	3 203
Roomsch Katholieke Gemeente	16 042	9 177	25 219 1)
Evangelische Broedergemeente	16 112	13 912	30 024 1)
Israëlietische Gemeente	732	24	756
Vrije Evangelische Gemeente	98	36	134
Episcopaalsche Gemeente	869	392	1 261
Doopsgezinde Gemeente	85	34	119
Mohammedanen	1 265	34 327	35 592
Hindoes	2 043	21 646	23 689
Volgelingen van Confucius	550	550	1 100
Overigen	209	209	418
	46 929	82 368	129 297 2)

1) Hierin niet begrepen de tot de gemeente behoorende Boschnegers en Indianen.

2) Zonder de Boschnegers en Indianen.

e. Erkenningen.

Het aantal erkenningen bedroeg:

Paramaribo 883
Het overige deel van Suriname . 298
Tezamen . . . 1181

Van kinderen geboren in 1928 . . 248, waarvan:

door den vader 18
door de moeder 142
door vader en moeder 88

Van kinderen geboren vóór 1928 . . 933, waarvan:

door den vader 173
door de moeder 485
door vader en moeder 275

A

Bijlage B.

Staat, aantoonende de verdeeling van de bevolking naar de betrekkingen, beroepen en ambachten.

Betrekkingen, beroepen en ambachten.	Paramaribo.	Het overige deel van Suriname.	Tezamen.
Ambtenaren	331	45	376
Apothekers	13	2	15
Beambten van politie	133	80	213
Geestelijken	68	31	99
Geneeskundigen	26	16	42
Goud- en balatabedrijf (belanghebbenden bij het-, alsmede opzichters en arbeiders)	980	959	1 939
Grondeigenaren (beheerders en opzichters van plantages)	52	201	253
Houthakkers	165	178	343
Huisbedienden	1 820	499	2 319
Ingenieurs	3	5	8
Karrelieden	258	105	363
Kleermakers	292	74	366
Kooplieden	185	10	195
Landbouwers (eigenaren en pachters van perceelen ter uitoefening van den kleinen landbouw)	1 729	22 763	24 492
Landmeters	6	—	6
Machinisten en motoristen	52	94	146
Marktvrouwen	629	48	677
Metselaars	59	43	102
Militairen	[1]) 177	39	216
Notarissen	2	—	2
Onderwijzers en onderwijzeressen, alsmede hulponderwijzers en -onderwijzeressen en kweekelingen	446	162	608
Photografen	8	1	9
Praktizijns	2	—	2
Schoenmakers	314	64	378
Sjouwers	875	115	990
Slagers en slagersknechten	59	16	75
Smeden	158	226	384
Timmerlieden	850	487	1 337
Veld- en fabrieksarbeiders	1 122	22 660	23 782
Ververs	125	35	160
Visschers	245	194	439
Vroedvrouwen	6	6	12
Waschvrouwen	1 894	461	2 355
Winkel- en kantoorbedienden	1 043	276	1 319
Winkeliers	385	349	734
Zeelieden	119	50	169
Personen, die eene betrekking bekleeden of een ambacht of beroep uitoefenen, niet afzonderlijk vermeld	2 024	900	2 924
Zonder beroep, hieronder gehuwde vrouwen, ouden, gebrekkigen en kinderen	30 274	31 174	61 448
Tezamen	46 929	82 368	129 297

[1]) Waaronder 10 officieren.

Bijlage C.

HUWELIJKEN, GEBOORTEN EN STERFGEVALLEN.

a. Huwelijken.

	Paramaribo.	Het overige deel van Suriname.	Tezamen.
Tusschen vreemdelingen	9	2	11
Tusschen Europeesche ingezetenen	1	1	2
Tusschen Europeesche ingezetenen en inboorlingen	11	1	12
Tusschen vreemdelingen en inboorlingen	14	4	18
Tusschen immigranten	28	163	191
Tusschen immigranten en Europeesche ingezetenen	1	—	1
Tusschen immigranten en vreemdelingen	—	1	1
Tusschen immigranten en inboorlingen	2	5	7
Tusschen inboorlingen	157	67	224
Tezamen	223	244	467
Aantal gewettigde kinderen	162	440	602

b. Geboorten.

Geboorten.	Dood geboren.	Levend geboren.		
		In echt.	Buiten echt. In den zin van het B. W.	Tezamen.
Mannelijk	111	459	1495	1954
Vrouwelijk	99	426	1445	1871
Tezamen	210	885	2940 *)	3825

*) Hiervan zijn 1739, t.w. 875 mannelijke en 864 vrouwelijke uit Britsch of Nederlandsch Indische vrouwen, niet gehuwd volgens de Surinaamsche wetgeving.

c. Geboorten in iedere maand.

	Paramaribo.	Het overige deel van Suriname.	Tezamen.
Januari	108	235	343
Februari	112	196	308
Maart	123	194	317
April	114	190	304
Mei	105	202	307
Juni	131	188	319
Juli	88	178	266
Augustus	107	163	270
September	117	184	301
October	101	243	344
November	122	248	370
December	111	265	376
Tezamen	1339	2486	3825

d. Geboorten gedurende 1928, naar de rassen.

Rassen.	Paramaribo.			Het overige deel van Suriname.			Totaal Paramaribo en Districten.		Totaal Generaal.
	M.	V.	Totaal.	M.	V.	Totaal.	M.	V.	
Uit:									
Europeanen in Nederland geboren . . .	2	5	7	1	—	1	3	5	8
Europeanen elders geboren	5	—	5	—	—	—	5	—	5
Inboorlingen	568	537	1107	334	322	656	902	859	1761
Nederlandsch-Indiërs	9	15	24	401	383	784	410	398	808
Britsch-Indiërs.	71	84	155	525	500	1025	596	584	1180
Chineezen	16	9	25	8	8	16	24	17	41
Anderen	11	7	18	3	1	4	14	8	22
Totaal	682	657	1339	1272	1214	2486	1954	1871	3825

e. Staat van overlijden, naar den landaard en naar den leeftijd over het jaar 1928.

Leeftijd.	Europeanen. in Ned. geboren				Europeanen. elders geboren.				Inboorlingen.				Britsch-Indiërs.			
	Paramaribo.		Districten.		Paramaribo.		Districten.		Paramaribo.		Districten.		Paramaribo.		Districten.	
	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.
Beneden 1 jaar	—	—	—	—	—	—	—	—	56	60	29	32	4	8	22	30
1–4 „	—	—	—	—	—	—	—	—	40	35	13	18	6	8	8	12
5–9 „	—	—	—	—	—	—	—	—	9	7	2	5	2	3	1	5
10–14 „	—	—	—	—	—	—	—	—	4	8	5	2	2	2	5	3
15–19 „	—	—	—	—	—	—	—	—	10	12	5	1	—	3	7	2
20–29 „	—	—	—	—	—	—	—	—	29	29	20	7	7	4	8	8
30–39 „	—	—	1	—	—	—	—	—	20	24	16	15	7	4	12	11
40–49 „	—	—	—	—	2	—	—	—	34	38	31	8	27	8	20	12
50–64 „	3	3	—	—	1	—	—	—	58	64	28	15	34	10	44	23
65–79 „	—	1	—	—	1	—	—	—	33	87	15	15	10	2	15	11
80 en hooger.	—	—	1	—	—	—	—	—	9	25	—	5	—	2	—	1
	3	4	2	—	4	—	—	—	302	389	164	123	99	49	142	118
	7		2		4		—		691		287		148		260	
	9				4				978				408			

Leeftijd.	Nederlandsch-Indiërs.				Chineezen.				Anderen.				Totaal.				Te zamen Paramaribo en Districten.		Totaal Generaal.
	Paramaribo.		Districten.		Paramaribo.		Districten.		Paramaribo.		Districten.		Paramaribo.		Districten.				
	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	
Beneden 1 jaar	—	6	79	58	—	—	1	—	—	—	—	—	60	74	131	120	191	194	385
1–4 „	3	3	23	26	2	—	—	—	—	—	—	—	51	41	44	56	95	97	192
5–9 „	2	1	6	6	—	—	—	—	—	—	—	—	13	11	13	12	26	23	49
10–14 „	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	6	10	12	7	18	17	35
15–19 „	1	3	8	2	—	1	—	—	1	1	1	—	12	20	17	9	29	29	58
20–29 „	7	5	17	16	3	—	—	—	1	—	—	—	47	38	45	31	92	69	161
30–39 „	12	9	18	21	2	—	—	—	3	2	4	—	44	39	51	47	95	86	181
40–49 „	10	6	23	13	4	—	—	—	4	1	4	1	81	53	78	34	159	87	246
50–64 „	11	1	27	12	3	—	1	—	10	4	5	2	120	82	105	52	225	134	359
65–79 „	—	—	4	—	2	—	1	—	6	2	3	2	52	92	38	28	90	120	210
80 en hooger.	—	—	—	2	—	—	—	—	2	—	2	—	11	27	3	8	14	35	49
	46	34	207	158	16	1	3	—	27	10	19	5	497	487	537	404	1043	891	1925
	80		365		17		3		37		24		984		941		1925		
	445				20				61				1925						

f. Vergelijking van het aantal geboorten en sterfgevallen over de laatste 10 jaren.

JAREN.	Geboren.	Overleden.	Meer geboren.	Meer overleden.
1919	2593	2888	—	295
1920	3224	2080	1144	—
1921	3566	2577	989	—
1922	3369	2189	1180	—
1923	3464	2314	1150	—
1924	3836	1906	1930	—
1925	3931	1772	2159	—
1926	3922	2223	1699	—
1927	3481	2107	1374	—
1928	3825	1925	1900	—

g. Sterften in het 1ste levensjaar, naar de rassen en naar het geslacht.

RASSEN.	Paramaribo.			Het overige deel van Suriname.			Te zamen.		In het geheel.
	M.	V.	Totaal.	M.	V.	Totaal.	M.	V.	
Europeanen . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Inboorlingen .	56	60	116	29	32	61	85	92	177
Britsch-Indiërs .	4	8	12	22	30	52	26	38	64
Nederl.-Indiërs .	—	6	6	79	58	137	79	64	143
Chineezen. . .	—	—	—	1	—	1	1	—	1
Anderen . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Te zamen .	60	74	134	131	120	251	191	194	385

h. Levenloos aangegevenen, naar de rassen en naar het geslacht.

RASSEN.	Paramaribo.			Het overige deel van Suriname.			Te zamen.		In het geheel.
	M.	V.	Totaal.	M.	V.	Totaal.	M.	V.	
Europeanen . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Inboorlingen . . .	53	43	96	8	11	19	61	54	115
Britsch-Indiërs . .	11	7	18	14	18	32	25	25	50
Nederl. Indiërs . .	2	—	2	22	16	38	24	16	40
Chineezen	—	1	1	—	—	—	—	1	1
Anderen	1	3	4	—	—	—	1	3	4
Te zamen	67	54	121	44	45	89	111	99	210

Bijlage D.

Opgave van het aantal kiezers en van de uitgebrachte stemmen bij verkiezingen van leden voor de Koloniale Staten in de laatste tien jaren.

Aantal kiezers in alle stemdistricten gedurende de jaren:		Datum waarop in die jaren verkiezingen zijn gehouden.	Aantal in alle stemdistricten uitgebrachte geldige stemmen.	Aantal in alle stemdistricten uitgebrachte geldige stemmen bij herstemming.	Ontstaan van vacatures door:
1918	567	18 Februari 1918	440	Geen herstemming	Periodieke aftreding van 4 leden.
	618	3 Juni 1918	479	Idem	Bedanking van 1 lid.
		15 Juli 1918	Geen stemming	—	„ „ 2 leden.
		16 „ 1918	Idem	—	„ „ 5 „
		17 „ 1918	Idem	—	„ „ 3 „
		16 December 1918	443	Geen herstemming	„ „ 1 lid.
1919	674	7 April 1919	537	Idem	„ „ 1 „
1920	674	19 Februari 1920	Geen stemming	—	Periodieke aftreding van 4 leden.
1921	966	3 Augustus 1921	Idem	—	„ „ „ 1 lid.
		26 „ 1921	Idem	—	„ „ „ 1 „
1922	1069	27 Maart 1922	1051	—	—
		4 Mei 1922	—	988	„ „ „ 5 leden.
1923	1598	12 December 1923	Geen stemming	—	Overlijden van 1 lid.
1924	1598	27 Maart 1924	1023	—	Periodieke aftreding van 4 leden.
		1 Mei 1924	—	971	Periodieke aftreding van 4 leden.
1925	562	13 Juli 1925	Geen stemming.	—	Overlijden van 1 lid.
1926	849	29 Maart 1926	578	Geen herstemming.	Periodieke aftreding van 4 leden.
		4 Juni 1926	Geen stemming.	—	Bedanking van 2 leden.
		29 Sept. 1926	Idem	—	„ „ 1 lid.
1927	1345	4 Februari 1927	Idem	—	„ „ 1 lid.
1928	1391	27 Maart 1928	838	Geen herstemming	Periodieke aftreding van 5 leden.

Bijlage E[1].

Sterkte en plaatsing van het politiepersoneel op 1 Januari 1929.

RANGEN.	STERKTE.								VESTIGING.																															
									Suriname.										Commewijne.					Saramacca.						Nickerie.									
	Hoofdinspecteur.	Inspecteurs.	Adj.-Inspecteurs.	Hoofdagenten.	Agenten 1ste klasse.	Agenten 2de klasse.	Agenten 3de klasse.	Agenten 4de klasse.	Poelepantje.	Combé.	Lelydorp.	Republiek.	Kwakoegron.	Domburg.	Onoribo.	Carolina.	Chatillon.	Berg en Dal.	Nw. Amsterdam.	Mariënburg.	Frederiksdorp.	Constantia.	Ephrata.	Uitkijk.	Groningen.	Tijgerkreek.	Carl François.	Albina.	Coronie.	Nw. Nickerie.	Utrecht.	Paradise.	Kaboerie.	Aantal gedetacheerd.	Aanwezig te Paramaribo.	Binnenlandsch verlof.	Buitenlandsch verlof.	Geschorst.	In het geheel.
Hoofdinspecteur	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Inspecteurs	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	3
Adj.-inspecteurs	—	—	5	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	3	2	—	—	—	5
Hoofdagenten	—	—	—	13	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	5	8	—	—	—	13
Agenten 1ste klasse	—	—	—	—	29	—	—	—	2	—	1	—	—	1	1	1	—	1	—	—	1	—	1	1	—	—	1	—	1	1	—	1	—	14	15	—	—	—	29
„ 2de „	—	—	—	—	—	69	—	—	1	1	—	1	2	2	—	—	1	—	2	1	2	3	1	2	2	1	—	1	2	6	—	—	—	31	36	2	—	—	69
„ 3de „	—	—	—	—	—	—	72	—	3	2	—	—	—	1	—	—	—	2	6	7	3	—	1	1	2	1	1	1	—	5	1	1	1	39	28	5	—	—	72
„ 4de „	—	—	—	—	—	—	—	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	29	—	—	—	30
Tezamen	1	3	5	13	29	69	72	30	7	4	1	1	3	4	1	1	1	3	9	9	6	4	3	4	5	2	2	2	4	13	1	2	1	93	121	7	1	—	222
Mank. tot compleet	—	—	3	3	1	3	1	6																															
Over-compleet	1	3	8	16	30	72	73	36																															
Organieke sterkte	1	3	8 1)	16	30	72 2)	73	36																															

1) Waaronder 1 met den titulairen rang van adjunctinspecteur.

2) Waaronder 1 met den titulairen rang van agent van politie 1ste klasse.

Te Albina werd dienst gedaan door 2 brigadiers en 20 soldaten, de brigadiers waren gequalificeerd 1 tot adj.-inspecteur-tit. en 1 tot agent van politie 2de klasse en de soldaten tot agenten van politie 3de klasse.

Te Moengo werd dienst gedaan door 1 sergeant der infanterie en 10 soldaten, die waren gequalificeerd: de sergeant tot agent van politie 1ste klasse, de soldaten tot agent van politie 3de klasse.

Bijlage E[2].

Staat van de gevangenisbevolking.

	Huis van bewaring te Paramaribo.			Gevangenis te Nieuw-Amsterdam.			Huis van bewaring Nickerie.			Huis van bewaring Coronie.			Totaal Generaal.
	Mannen.	Vrouwen.	Totaal.	Mannen.	Vrouwen.	Totaal.	Mannen.	Vrouwen.	Totaal.	Mannen.	Vrouwen.	Totaal.	
Aanwezig op 31 December 1927	132 [1]	5	137	112	2	114	18	5	23	1	—	1	277
Opgenomen in 1928	974 [2]	55	1029	145	8	153	326	83	409	1	—	1	1592
	1106	60	1166	257	10	267	344	88	432	2	—	2	1867
Ontslagen in 1928	974 [3]	56 [5]	1030	155 [4]	10	165	337	88	425	2	—	1	1622
Aanwezig op 31 December 1928	132	4	136	102	—	102	7	—	7	—	—	—	245

1) Hierbij inbegrepen 5 vluchtelingen uit Fransch Cayenne.

2) Hierbij inbegrepen 51 Fransche vluchtelingen, waarvan 2 ongewenschte vreemdelingen. Onder het aantal opgenomenen waren 227 van het district Suriname.

3) Onder het aantal, dat het huis verliet, waren 210 uit het district Suriname. Verder zijn hieronder begrepen 38 Fransche vluchtelingen, waarvan 25 opgezonden zijn naar Fransch Cayenne, 2 uitgezet als ongewenschte vreemdelingen en 13 in vrijheid gesteld.

4) Waarvan een voorwaardelijk in vrijheid gesteld.

5) Waarvan 18 Fransche vluchtelingen.

Bijlage F.

a. Staat, aantoonende de veranderingen onder de verpleegden van 's Landsgrond Boniface.

	Mannen.	Vrouwen.	Jongens.	Meisjes.	Tezamen.
Aantal op 1 Januari 1928	287	147	—	1	435
Bijgekomen gedurende 1928	172	54	3	2	231
	459	201	3	3	666
Overleden gedurende 1928	40	18	—	—	58
	419	183	3	3	608
Ontslagen gedurende 1928	117	43	2	3	165
Aanwezig op 31 December 1928	302	140	1	—	443

b. Staat, aantoonende den landaard der verpleegden van 's Landsgrond Boniface.

	Mannen.	Vrouwen.	Jongens.	Meisjes.	Tezamen.
Inboorlingen	99	83	1	—	183
Britsch-Indiërs	68	26	—	—	94
Chineezen	6	1	—	—	7
Inboorlingen uit West-Indische Koloniën	23	7	—	—	30
Javanen	102	23	—	—	125
Europeanen	4	—	—	—	4
	302	140	1	—	443

c. Staat, aantoonende het aantal van Landswege verpleegde weezen.

	Hervormde Gemeente.		Evangelisch-Luthersche Gemeente.		Evangelische Broeder-Gemeente.		Roomsch-Katholieke Gemeente.		Tezamen.		In het geheel
	Jongens.	Meisjes.	Jongens.	Meisjes.	Jongens.	Meisjes.	Jongens.	Meisjes.	Jongens.	Meisjes.	
Op 1 Jan. 1928 werden gealimenteerd	21	23	13	8	153	155	118	137	305	323	628
Bijgekomen in 1928	4	1	—	—	14	12	20	28	38	41	79
	25	24	13	8	167	167	138	165	343	364	707
Afgeschreven in 1928	2	—	1	—	25	10	15	22	43	32	75
	23	24	12	8	142	157	123	143	300	332	632
Nog gealimenteerd op 31 Dec. 1928	47		20		299		266		632		

Bijlage G[1].

Overzicht van de bevolking der bewaarscholen op 31 December 1928.

Bewaarscholen van:		Jongens.	Meisjes.	Tezamen.
De Roomsch-Katholieke Gemeente.	met schoolgeldheffing te Paramaribo	60	57	117
Verschillende ingezetenen.		50	52	102
Het Land.	zonder schoolgeldheffing te Paramaribo	225	208	433
De Evangelische Broedergemeente		293	296	589
De Roomsch-Katholieke Gemeente.		274	301	575
De Gemeente van Gedoopte Christenen (Baptisten) . .		33	33	66
De African Methodist Episcopal Church		32	43	75
Het Land.	zonder schoolgeldheffing in de districten	78	79	157
De Evangelische Broedergemeente		135	126	261
De Roomsch-Katholieke Gemeente.		139	185	324
	Tezamen	1 319	1 380	2 699

Bijlage G[2].

Overzicht van de bevolking der Normaalschool over 1928.

LEERJAAR.	1 Januari.			31 December.		
	M.	V.	Tezamen.	M.	V.	Tezamen.
Derde leerjaar	1	4	5	—	—	—
Vierde „	2	4	6	1	6	7
Tezamen	3	8	11	1	6	7

Bijlage G3.

STAAT, aantoonende het getal en de soort van scholen, geëxamineerde onderwijzers, schoolgaande kinderen (verhou… het gemiddeld getal schoolgaande kinderen en de gemiddelde opkomst per dag en per 100 in 192… en de …

	Getal scholen op 31 December.	Gemengde scholen.	Jongensscholen.	Meisjesscholen.	Scholen voor: Gewoon lager onderwijs.	Scholen voor: Uitgebreid lager onderwijs.	Scholen voor: Meer uitgebreid lager onderwijs.	Getal geëxamineerde onderwijzers.	Getal schoolgaande kinderen op 31 December 1928. Jongens.	Meisjes.	Tezamen.	Getal leerlingen op 1 geëxamineerden onderwijzer.	Gemiddeld getal schoolgaande kinderen in 1928. Jongens.	Meisjes.	Tezamen.	Gemiddelde opkomst per dag in 1928. Jongens.	Meisjes.	Tezamen.	Gemi… opk… per 1… Jongens.
Paramaribo	31	19	6	6	22	5	4	253	4516	4580	9 096	36	4297	4449	8 746	3643	3683	7 3	85
Het overige deel van Suriname	80	76	2	2	80	—	—	183	4570	3008	7 578	41	4525	2782	7 307	3235	2021	5 2	71
Tezamen	111	95	8	8	102	5	4	436	9086	7588	16 674	38	8822	7231	16 053	6878	5704	12 5	78
1927	108	92	8	8	100	5	3	402	9200	7215	16 415	41	8762	6752	15 514	6774	5506	12 2	77
Paramaribo en districten.																			
Niet ondersteunde scholen van ingezetenen	1	1	—	—	1	—	—	3	43	50	93	31	41	48	89	35	41	[illegible]	85
Landsscholen	41	41	—	—	39	1	1	152	3740	2578	6 318	42	3733	2425	6 158	2741	1814	4 5	73
Ondersteunde scholen der Evangelische Broedergemeente	28	28	—	—	27	1	—	100	2193	1859	4 052	41	2171	1840	4 011	1692	1454	3 1	78
Ondersteunde scholen der Roomsch Katholieke gemeente	30	14	8	8	26	2	2	140	2432	2534	4 966	35	2390	2455	4 845	2604	2020	4 0	84
Ondersteunde scholen der Gemeente van gedoopte Christenen (Baptisten)	1	1	—	—	1	—	—	10	184	206	390	39	181	211	392	150	170	3	83
Ondersteunde scholen der African Methodist Episcopal Church	4	4	—	—	3	1	—	16	217	193	410	26	215	201	416	175	160	3	81
Op de niet-ondersteunde scholen der Evangelische Broedergemeente	3	3	—	—	2	—	1	11	178	113	291	26	48	30	78	41	27	[illegible]	74
Op de niet-ondersteunde scholen der Roomsch Katholieke gemeente	3	3	—	—	3	—	—	4	99	55	154	39	43	21	64	40	18	[illegible]	93
Tezamen	111	95	8	8	102	5	4	436	9086	7588	16 674	38	8822	7231	16 053	6878	5704	12 5	78
1927	108	92	8	8	100	5	3	402	9200	7215	16 415	41	8762	6752	15 514	6774	5506	12 2	77
Paramaribo.																			
Niet ondersteunde scholen van ingezetenen	1	1	—	—	1	—	—	[1]) 3	43	50	93	31	41	48	89	35	41	[illegible]	85
Landsscholen	6	6	—	—	4	1	1	59	1126	1066	2 192	37	1121	1094	2 215	963	910	1 8	86
Ondersteunde scholen der Evangelische Broedergemeente	7	7	—	—	6	1	—	[2]) 55	1129	1098	2 227	40	1100	1055	2 155	878	866	1 7	80
Ondersteunde scholen der Roomsch Katholieke gemeente	12	—	6	6	8	2	2	[3])102	1686	1876	3 562	35	1632	1835	3 467	1434	1528	2 9	88
Ondersteunde scholen der Gemeente van gedoopte Christenen (Baptisten)	1	1	—	—	1	—	—	10	184	206	390	39	181	211	392	150	170	3	83
Ondersteunde scholen der African Methodist Episcopal Church	3	3	—	—	2	1	—	[4]) 15	190	181	371	25	193	187	380	156	150	3	81
Niet-ondersteunde school der Evangelische Broedergemeente	1	1	—	—	—	—	1	9	158	103	261	29	29	19	48	27	18	[illegible]	93
Tezamen	31	19	6	6	22	5	4	253	4516	4580	9 096	36	4297	4449	8 746	3643	3683	7 3	85
1927	30	18	6	6	22	5	3	229	4335	4473	8 808	38	4191	4261	8 452	3662	3722	7 3	87
Districten.																			
Landsscholen	35	35	—	—	35	—	—	[5]) 93	2614	1512	4 126	44	2612	1331	3 943	1778	904	2 6	68
Ondersteunde scholen der Evangelische Broedergemeente	21	21	—	—	21	—	—	45	1064	761	1 825	41	1071	785	1 856	814	588	1 4	76
Ondersteunde scholen der Roomsch Katholieke gemeente	18	14	2	2	18	—	—	38	746	658	1 404	37	758	620	1 376	570	492	1 0	75
Ondersteunde scholen der African Methodist Episcopal Church	1	1	—	—	1	—	—	1	27	12	39	39	22	14	36	19	10	[illegible]	86
Niet-ondersteunde scholen der Evangelische Broedergemeente	2	2	—	—	2	—	—	2	20	10	30	15	19	11	30	14	9	[illegible]	74
Niet-ondersteunde scholen der Roomsch Katholieke gemeente	3	3	—	—	3	—	—	4	99	55	154	39	43	21	64	40	18	5	93
Tezamen	80	76	2	2	80	—	—	183	4570	3008	7 578	41	4525	2782	7 307	3235	2021	5 2	71
1927.	78	74	2	2	78	—	—	173	4865	2742	7 607	44	4571	2491	7 062	3112	1784	4 8	68

G[3].

verhouding van het getal geëxamineerde onderwijzers tot het getal schoolgaande kinderen op 31 December 1928, en de uit 's Landskas in 1928 gedane uitkeeringen ten behoeve van elke groep van bijzondere scholen.

Gemiddelde opkomst per 100 in 1928.			Uitkeeringen aan het bijzonder onderwijs.							Reis- en verblijfkosten en tegemoetkoming voor verhuizingskosten aan onderwijzers.
Jongens.	Meisjes.	Tezamen.	Bezoldiging van onderwijzers.	Kinderbijslag aan onderwijzers.	Detacheeringstoelage aan onderwijzers.	Bezoldiging onderwijzers aan boschlandsscholen.	Tegemoetkoming in de kosten van voorziening in de behoefte aan schoollokalen.	Voor het naar en van school vervoeren van districtsonderwijzers aan districtsscholen en van schoolkinderen in de districten.	Voor schoolbehoeften, leermiddelen, enz.	
85	83	84	—	—	—	—	—	—	—	—
71	73	72	—	—	—	—	—	—	—	—
78	79	78	—	—	—	—	—	—	—	—
77	82	79	—	—	—	—	—	—	—	—
85	85	85	—	—	—	—	—	—	—	—
73	75	74	—	—	—	—	—	—	—	—
78	79	78	f 193 014,22	f 960,—	f 5 744,20	f 7 787,77	f 6 000,—	f 243,60	f 10 644,—	f 1 328,13
84	82	83	286 378,85	260,—	4 057,13	7 762,57	8 310,—	1 097,05	12 151,—	1 438,52
83	81	82	18 549,95	—	—	—	570,—	—	1 141,—	—
81	80	81	31 027,85	—	—	—	630,—	257,30	1 064,—	—
74	82	77	—	—	—	—	—	—	—	—
93	86	91	—	—	—	—	—	—	—	—
78	79	78	f 528 970,—	f 1 220,—	f 9 801,33	f 15 550,34	f 15 510,—	f 1 597,95	f 25 000,—	f 2 766,65
77	82	79	529 727,—	1 616,—	10 535,29	14 785,96	14 520,—	1 614,93	25 000,—	1 621,48
85	85	85	—	—	—	—	—	—	—	—
86	83	85	—	—	—	—	—	—	—	—
80	82	81	—	—	—	—	—	—	—	—
88	83	85	—	—	—	—	—	—	—	—
83	81	82	—	—	—	—	—	—	—	—
81	80	81	—	—	—	—	—	—	—	—
93	95	94	—	—	—	—	—	—	—	—
85	83	84	—	—	—	—	—	—	—	—
87	87	87	—	—	—	—	—	—	—	—
68	68	68	—	—	—	—	—	—	—	—
76	75	76	—	—	—	—	—	—	—	—
75	79	77	—	—	—	—	—	—	—	—
86	71	81	—	—	—	—	—	—	—	—
74	82	77	—	—	—	—	—	—	—	—
93	86	91	—	—	—	—	—	—	—	—
71	73	72	—	—	—	—	—	—	—	—
68	72	69	—	—	—	—	—	—	—	—

Opmerkingen.

In dezen staat zijn niet begrepen de naai- en modevakscholen der R.K. zusters, de hoedenvlechtschool, de leergangen tot opleiding van onderwijzers, de ambachtsschool, de bewaarscholen en fröbelklassen, de scholen in het Boschland en de handelsschool van de vereeniging voor Handelsonderwijs.

1) Hieronder begrepen 1 onderwijzer met den graad van landbouwscheikundige; 1 onderwijzer alleen met akte teekenen m.o. en 1 onderwijzeres alleen met akte handwerken voor meisjes. Zonder dezen wordt de verhouding tot het getal leerlingen 1:39.
In het getal 59 zijn niet begrepen 7 onderwijzers, die met verlof afwezig waren.

2) Hieronder begrepen 1 onderwijzeres alleen met akte handwerken voor meisjes. Zonder deze wordt de verhouding tot het getal leerlingen 1:41.
In het getal 55 zijn niet begrepen 2 onderwijzers, die met verlof afwezig waren.

3) Hieronder begrepen 1 onderwijzeres alleen met akte Fransch, 1 alleen met akte Engelsch en 3 alleen met akte handwerken voor meisjes. Zonder dezen wordt de verhouding tot het getal leerlingen 1:37.
In het getal 102 zijn niet begrepen 4 onderwijzers, die met verlof afwezig waren.

4) Hieronder begrepen 1 onderwijzeres alleen met akte handwerken voor meisjes. Zonder deze wordt de verhouding tot het getal leerlingen 1 : 27.

5) Hieronder begrepen 5 onderwijzeressen alleen met akte handwerken voor meisjes. Zonder dezen wordt de verhouding tot het getal leerlingen 1:47.
In het getal 93 is niet begrepen 2 onderwijzers, die met verlof afwezig waren.

Bijlage G4.

Onderwijzend personeel op 31 December 1928.

	1886.		1896.		1906.		1916.		1926.		1927.		1928.	
	Getal.	Perc.	Getal.	Perc.	Getal.	Perc.	Getal.	Perc.	Getal.	Perc.	Getal.	Perc.	Getal.	Perc.
Onderwijzers van den 1sten rang	3	3	6	5	10	4	21	6	51	14	49	12	50	11
〃 〃 〃 2den 〃	4	4	11	8	19	8	27	8	28	8	26	7	26	6
〃 〃 〃 3den 〃	30	39	36	27	52	23	76	23	124	34	137	34	145	33
〃 〃 〃 4den 〃	37	36	45	34	54	24	58	17	25	7	28	7	34	8
Onderwijzeressen van den 1sten rang	1	1	1	1	3	1	6	2	17	5	16	4	18	4
〃 〃 〃 2den 〃	—	—	—	—	2	1	8	2	10	3	11	3	11	3
〃 〃 〃 3den 〃	15	15	18	14	41	18	89	27	89	24	100	25	107	24
〃 〃 〃 4den 〃	12	12	15	11	44	20	49	15	26	7	32	8	46	11
Leerkrachten van den 1sten rang	4	4	7	5	13	6	27	8	68	18	65	16	68	16
〃 〃 〃 2den 〃	4	4	11	8	21	8	35	10	38	10	37	9	37	8
〃 〃 〃 3den 〃	45	44	54	41	93	41	165	49	213	58	237	59	252	58
〃 〃 〃 4den 〃	49	48	60	45	98	45	107	32	51	14	60	15	80	18
Tezamen van alle rangen	102	—	132	—	225	—	334	—	370	—	399	—	437	—
Gediplomeerde vakleerkrachten	2	—	19	—	17	—	21	—	19	—	13	—	15	—
Niet-gediplomeerde leerkrachten	54	—	95	—	74	—	58	—	53	—	51	—	65	—

Bijlage G5.

Kinderen op 31 December 1928 op de scholen voor gewoon, uitgebreid en meer uitgebreid lager onderwijs.

	Jongens.	Meisjes.	Tezamen.
Schoolgaande kinderen beneden 7 jaar	1 448	1 204	2 652
〃 〃 van 7—12 〃	6 777	5 717	12 494
〃 〃 boven 12 〃	861	667	1 528
Tezamen	9 086	7 588	16 674

Bijlage G[6].

Groepen van kinderen, welke de school bezochten en de getalsterkte van elke groep op 31 December.

		Getal schoolgaande kinderen in		
		1926.	1927.	1928.
Te Paramaribo en in de districten:				
Voor rekening van ingezetenen	a. op de Landsscholen	1 066	953	842
	b. „ „ bijzondere, niet-ondersteunde scholen	88	80	93
Voor rekening van den Lande		4 202	5 412	5 476
Op de ondersteunde scholen der	Evangelische Broedergemeente	3 996	4 108	4 052
	Roomsch-Katholieke Gemeente	5 333	4 850	4 966
	Gemeente van gedoopte Christenen [1]) (Baptisten)	387	399	390
	African Methodist Episcopal Church	402	388	410
Op de niet-ondersteunde scholen der	Evangelische Broedergemeente	—	87	291
	Roomsch-Katholieke gemeente	—	101	154
Te Paramaribo:				
Voor rekening van ingezetenen	a. op de Landsscholen	1 066	953	842
	b. „ „ bijzondere, niet-ondersteunde scholen	88	80	93
Voor rekening van den Lande		1 256	1 341	1 350
Op de ondersteunde scholen der	Evangelische Broedergemeente	1 997	2 175	2 227
	Roomsch-Katholieke Gemeente	3 426	3 472	3 562
	Gemeente van gedoopte Christenen [1]) (Baptisten)	387	399	390
	African Methodist Episcopal Church	402	388	371
Op de niet-ondersteunde school der Evangelische Broedergemeente		—	—	261
In de districten:				
Voor rekening van den Lande		2 946	4 071	4 126
Op de ondersteunde scholen der	Evangelische Broedergemeente	1 989	1 933	1 825
	Roomsch-Katholieke Gemeente	1 907	1 378	1 404
	African Methodist Episcopal Church	—	37 [2])	39
Op de niet-ondersteunde scholen der	Evangelische Broedergemeente	—	87	30
	Roomsch-Katholieke gemeente	—	101	154

[1]) Vroeger vereeniging der „Vrije Evangelisatie" geheeten.

[2]) De school van de African Methodist Episcopal Church in het district Suriname werd in 1927 nog niet ondersteund.

Bijlage G7.

Staat van de bevolking der scholen voor meer uitgebreid lager onderwijs te Paramaribo op 31 December 1928.

SCHOLEN.	Leerlingen.		
	Jongens.	Meisjes.	Te zamen.
Hendrikschool (Gouvernement)	199	157	356
St. Paulusschool (R.K. Gemeente)	203	—	203
St. Louiseschool („ „)	—	201	201
Graaf van Zinzendorferschool (Ev. Broeder Gemeente)	158	103	261
Totaal	560	461	1 021

Bijlage G8.

Staat van de bevolking der scholen voor uitgebreid lager onderwijs te Paramaribo op 31 December 1928.

SCHOLEN.	Leerlingen.		
	Jongens.	Meisjes.	Te zamen.
Van Sypensteynschool (Gouvernement)	239	251	490
St. Willebrordusschool (R.K. Gemeente)	366	—	366
St. Margarethaschool („ „)	—	344	344
Selectaschool (Ev. Broeder Gemeente)	333	263	596
Allenschool (Afr. Meth. Episc. Church)	54	30	84
Totaal	992	888	1 880

Bijlage H.

Staat, aangevende den landaard der verpleegden en den loop der bevolking in de inrichting tot verpleging van krankzinnigen te Wolffenbuttel gedurende de laatste 10 jaren.

a. Loop der bevolking verdeeld naar den landaard.

Aanwezig op:	MANNEN.								VROUWEN.								
	Surinamers.	Br. Indiërs.	Nederlandsch-Indiërs.	Engelsch West-Indiërs.	Chineezen.	Europeanen.	Fransch West-Indiërs.	Tezamen.	Surinamers.	Br. Indiërs.	Nederlandsch-Indiërs.	Engelsch West-Indiërs.	Chineezen.	Europeanen.	Fransch West-Indiërs.	Tezamen.	In het geheel.
1 Januari 1928 . . .	63	22	22	4	1	1	—	113	51	5	18	4	—	—	—	78	191
Ingekomen	28	12	8	1	1	—	—	50	26	7	5	—	1	—	—	39	[1]) 89
Ontslagen	14	3	8	3	1	—	—	29	17	5	7	—	1	—	—	30	[2]) 59
Overleden	8	2	—	1	—	—	—	11	3	—	1	—	—	—	—	4	15
Op 1 Januari 1929. .	69	29	22	1	1	1	—	123	57	7	15	4	—	—	—	83	206

[1]) Hiervan waren 21 reeds vroeger verpleegd. [2]) Waarvan hersteld 13 mannen en 10 vrouwen. Niet krankzinnig, resp. na observatie 2.

b. Loop der bevolking gedurende de laatste 10 jaren.

Jaar.	Aanwezig 1 Januari.	Opgenomen.	Ontslagen.	Overleden.	Aantal verpleegden.	Sterfte °/o.
1918	156	83	56	40	239	16,6
1919	143	79	52	29	222	13,1
1920	141	80	50	19	221	8,6
1921	152	83	51	23	223	9,7
1922	161	77	39	31	238	13
1923	168	56	27	27	224	12
1924	170	66	34	29	236	12,2
1925	173	76	42	31	239	12,5
1926	176	65	35	23	241	9,54
1927	183	71	39	24	254	9,5
1928	191	89	59	15	280	5,35

Bijlage H[1].

Opgave van het aantal der voor het gebruik afgekeurde runderen en varkens.

Afgekeurd wegens:	Runderen.											Varkens.								Bijzonderheden.
	Geheel.	Ingewanden.	Longen.	Hart.	Lever.	Uier.	Nieren.	Kop.	Tong.	Milt.	Baarmoeder.	Geheel.	Ingewanden.	Longen.	Lever.	Nieren.	Kop.	Tong.	Pooten.	
Tuberculose	7	2	4	—	—	1	—	—	2	—	—	11	4	—	—	—	4	—	—	Vele stukken darmen wegens Nematodenknobbels.
Hydraemie cahexie .	26	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Dood aangevoerd . .	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	
Ondeugdelijk	4	—	—	—	—	35	—	—	—	27	73	4	—	—	—	—	—	—	14	
Parasitaire aandoeningen en ontstekingen.	917	—	—	—	128	—	—	—	—	—	—	—	—	630	680	—	—	—	—	
Pericarditis	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Cysticercosis inermis.	—	—	—	1	—	—	—	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Sarcomatose	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	649	—	—	—	
Nephritis, cysten . .	—	—	—	—	—	—	109	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Mastitis.	—	—	—	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Borstziekte	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	162	—	—	—	—	—	—	
Pyaemie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	
Septichaemie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	

A. Bedrijfsrekening 19

					per verpleegd
1. *Medische Dienst.*					
Traktementen geneesheeren		f 49 615,68			
gaat af: Nabehandeling	f 1 090,56				
Röntgenbehandeling	362,—				
Idem hoogtezon	424,—				
		1 676,56			
			f 47 939,12		
Bacteriologisch Laboratorium:					
loonen en toelagen	f 7 376,—				
verschillende benoodigdheden	4 487,—				
		11 863,—			
gaat af: Bacteriologische onderzoekingen Openbare Gezondheidsdienst		490,—			
			11 373,—		
Militair geneeskundige Bibliotheek			949,40		
2. *Pharmaceutische dienst:*				f 60 261,52	f 0,4
Instrumenten en geneesmiddelen			f 51 780,43		
Apotheek en magazijn voor geneesmiddelen:					
Loonen en toelagen	f 18 269,33				
Verschillende benoodigdheden	1 269,16				
Vrachten	8 949,15				
		f 28 487,64			
gaat af: Opbrengst emballage	f 230,97				
Verhooging overgedane goederen Openbare Gezondheidsdienst (distr. kosten)	8 025,91				
brancard en ontsmetting van goederen	189,—				
		8 445,88			
			20 041,76		
3. *Verplegingsdienst:*				71 822,19	0,5
Traktementen en toelagen			129 896,67		
Verplegingskosten			1000,—		
Aandeel eetzalendienst			3 233,40		
Aandeel spijsbereiding			5 808,52		
Voeding			12 439,98		
4. *Huishoudelijke dienst* [1]				152 378,57	1,2
Loonen en toelagen			f 31 389,36		
Aandeel eetzalendienst			1077,81		
Aandeel spijsbereiding			1 452,15		
Voeding			2 764,51		
5. *Bewassching:*				36 683,83	0,30
Loonen en toelagen			f 16 273,38		
Verschillende benoodigdheden			3 414,45		
Aandeel spijsbereiding			2 904,22		
Voeding			2 303,80		
6. *Voeding verpleegden:*				24 895,85	0,20
Patiënten 1e klasse	f 3 255,61				
„ 2e „	6 032,86				
„ 3e „	7 615,48				
„ 4e „	16 187,43				
„ 5e „	55 507,53				
Aandeel spijsbereiding	17 425,45				
		f 106 024,36			
gaat af: opbrengst spoeling enz.		710,98			
				105 313,38	0,87
7. *Verlichting*				11 773,93	0,09
8. *Machinekamer*				1 210,28	0,11
9. *Kleeding, ligging en huishoudelijke benoodigdheden*		f 17 681,65			
gaat af: Verhooging overgedane goederen	130,49				
Opbrengst emballage enz.	227,73	358,22			
			f 17 323,43		
Onderhoud en vernieuwing van meubilair enz.					
Loonen en toelagen			8 514,77		
diverse herstellingen hout en meubilair			4 849,67		
				30 687,87	0,25
10. *Huur voor gebouwen*				48 960,—	0,40
11. *Tuin:*					
Loonen en toelagen			f 5 894,49		
Verschillende benoodigdheden			158,22		
				6 052,71	0,05
12. *Administratie:*					
Traktementen en toelagen			f 25 757,35		
Bureaukosten			3 175,09		
				28 932,44	0,23
				f 578 972,57	f 4 79

1) Personeel niet ressorteerende onder 1, 2, 3 en 5, dus: bedieningspersoneel, portiers, enz.

Militair Hospitaal te Paramaribo.

Verpleeggelden.	Betaald door: Patiënten.	Kolonie. (1)	(ten laste van): Rijk. (2)	Totaal.		
1e klasse	f 6 442,91	f 621,12	f 775,37	f 7 839,40		
2e "	9 264,—	6 182,37	5 257,71	20 704,08		
3e "	4 352,75	7 528,89	21 779,76	33 661,40		
4e "	27 416,34	60 849,67	1 653,47	89 919,48		
5e "	20 121,85	217 501,25	—	237 623,10		
Totaal	f 67 597,85	f 292 683,30	f 29 466,31	f 389 747,46		
Operatiekosten				4 059,—		
Bevallingskosten				931,—	f 394 737,46	f 3,268
Nadeelig saldo					184 235,11	1,525
					f 578 972,57	f 4,793

(1) Voor ambtenaren, particulieren en onvermogenden bijgepast tot zelfkosten 1921. (2) Bij te passen tot zelfkosten 1921.

B. Posten vallende buiten de eigenlijke bedrijfsrekening van het militair hospitaal te Paramaribo.

1. *Ziekeninrichting Albina* (inbegrepen diensten buiten de inrichting).				1. Verpleegden Albina	f 1 173,16
Loonen en daggelden	f 3 136,60			2. Nadeelig saldo	33 467.60
Voeding	592,94				
Brandstoffen	77,64				
Vrachten	34,65				
Geneesmiddelen	1 100,—				
Kleeding en meubilair	73,38				
Verschillende benoodigdheden	37,48				
			f 5 053,29		
2. Verpleeggelden militaire rechthebbenden.					
Paramaribo	f 29 466,31				
gaat af:					
Vergoeding door militaren	519,85				
		28 946,46			
Begrafeniskosten militairen		120,—			
			f 29 066,46		
3. Tandheelkundige behandeling militairen			482,50		
4. Ziekenkost Lawa			38,51		
			f 34 640,76		f 34 640,76

Bijlage J[1].

BEDRIJFSREKENING der afdeeling Verkeer te Water van het Departement van Openbare Werken en Verkeer.

	Exploitatie-kosten.	Opbrengsten.	Verlies.	Winst.
Exploitatie Coronie—Nickerie—Demerarydienst	f 42 100,66	f 43 389,13^5	—	f 1 288,47^5
„ Coronie—Nickeriedienst	35 013,26	32 941,39^5	f 2 071,86^5	—
„ Nickerie—Demerarydienst	95 165,98	83 438,22^5	11 727,75^5	—
„ Marowijnedienst	49 489,02	43 247,39^5	6 241,62^5	—
„ Commewijnedienst	55 161,85^5	64 633,59	—	9 471,73^5
„ Saramaccadienst	18 802,36	21 451,04	—	2 648,68
„ Surinamedienst	15 525,03	15 289,45	235,58	—
„ Moengodienst	30 633,57	45 231,29^5	—	14 597,72^5
„ Carolinadienst	4 558,05	3 442,60	1 115,45	—
„ Potribodienst	3 082,43	1 137,37	1 945,06	—
„ Diverse diensten	49 871,58	40 048,19	9 823,39	—
„ barkassen ten dienste v/h Districts-Bestuur, t.w.:				
District Nickerie m/b Sommelsdijk	14 861,92	16 585,46	—	1 723,54
„ Marowijne m/b Lawa	4 434,51^5	5 233,63	—	799,11^5
Stn. Constantia m/b Marowijne, Saramacca en Commewijne elk voor een deel v/h jaar	5 726,22	5 535,02	191,20	—
„ Domburg m/b Emma, Cottica, Saramacca en buitenboord motorboot II en Commewijne, elk voor een deel van het jaar	5 107,33	6 128,80	—	1 021,47
„ Prévoyance m/b Saramacca en Perica, elk voor een deel v/h jaar	5 568,26	6 462,94	—	894,68
„ Groningen m/b Wanica	4 160,83^5	5 126,19^5	—	965,36
„ Nieuw-Amsterdam m/b Wayombo en Marie, elk voor een deel van het jaar	3 669,12	5 402,94	—	1 733,82
„ Moengo m/b Nickerie	5 297,98	6 132,83	—	834,85
Winstsaldo f 2 627,52^5	f 448 229,97^5	f 450 857,50	f 33 351,92^5	f 35 979,45
Coronie transportdienst	7 743,61	—	7 743,61	—
Aandeel in de algemeene beheers- en andere onkosten	43 570,14^5	—	43 570,14^5	—
Aandeel in het onderhoud van fabriek, steigers en gebouwen	16 993,91^5	—	16 993,91	—
Diverse baten	—	4 289,38	—	4 289,38
Afschrijving op: Dok Toevlugt 10% = f 9 195,92				
Nw. Mag. Beekh. 2% = 1 369,73				
Olie en ijzermag. 5% = 959,21				
Bootenhaven 5% = 4 080,22				
Werkplaats c.a. 7½% = 16 080,42				
Geb. te Toevlugt 10% = 14,50	31 700,—	—	31 700,—	—
Saldo verlies over 1928	—	—	—	93 090,76
			f 133 359,59	f 133 359,59

Bijlage J[2].

BALANS op den 31en December 1928 over het bedrijf der afdeeling Verkeer te Water van het Departement van Openbare Werken en Verkeer.

DEBET.

Aan drijvend materieel	f	312 002,—
„ fabriek, steigers en gebouwen		50 000,—
„ meubilair		150,—
„ brandstoffen voorraad		5 012,17
„ magazijnsvoorraden		166 622,29^5
„ diverse activa		14 514,87^5
„ deposito Barclay's Bank te Demerary		2 207,77
„ „ bij C. Kersten & C°. Fransch geld		11 058,04
„ kas en geldswaardige kasstukken		20 289,48^5
„ betalingstukken		33 848,30^5
„ debiteuren		6 317,82
„ bouwen van een dok op Toevlugt		82 763,30^5
„ gebouw op Toevlugt		130,50
„ gebouwen en inrichtingen op Beekhuizen		359 399,75
„ te innen vrij vervoer en barkassenhuur over 1928		121 937,04
„ aanleg herstellingsplaats te Beekhuizen (in aanbouw)		3 121,40
„ bouwen motorbooten te Beekhuizen		3 231,68
Tezamen		f 1 192 606,43^5

CREDIT.

Kapitaal op 1 Januari 1928	f 187 336,47		
Verminderd door intering	93 090,76		f 94 245,71
Gefourneerd	f 1 034 625,18		
Rekening v/h Gouvernement van Suriname	38 003,52		
Saldo op nieuwe rekening			996 621,66
Afschrijving op:			
Drijvend materieel	f 48 955,13		
Fabriek, steigers en gebouwen	10 000,—		
Andere activa	927,—		
Tezamen	f 59 882,13		
Dok Toevlugt . . . f 9 195,92			
Nw. Mag. Beekhuizen 1 369,73			
Olie & ijzerm. te Beekh. 959,21			
Bootenhaven 4 080,22			
Werkplaatsen c.a. 16 080,42			
Gebouw te Toevlugt 14,50	31 700,—		91 582,13
Diverse passiva			10 156,93^5
Tezamen			f 1 192 606,43^5

Bijlage J[3].

VERVOERDIENST TE WATER.

A. ZEEDIENSTEN.

Met de zeestoomers werden van en naar de Overzeesche districten vervoerd:

Passagiers. Heele.	Passagiers. Halve.	Traject.	Passage.	Vracht.	Tezamen.	Tezamen. per traject.
		Nickerie—Demerary: om de 14 dagen.				
2 201	243	Betaalde passage	f 22 442,45	f 79 717,96	f 102 160,41	
376	51	Vrije passage	4 606,50	2 202,50	6 809,—	f 108 969,41
		Marowyne: om de 14 dagen.				
1 974	163	Betaalde passage	16 338,43	18 884,56^5	f 35 222,99^5	
526	25	Vrije passage	5 472,—	2 552,40	8 024,40	43 247,39^5
		Coronie—Nickerie—Demerary: om de 14 dagen.				
2 203	351	Betaalde passage	17 095,93	23 952,22	f 41 048,15	
546	60	Vrije passage	6 948,74^5	2 802,45	9 751,19^5	50 799,34^5
		Extra-reizen:				
18	1	Betaalde passage	324,—	646,82^5	f 970,82^5	
1	—	Vrije passage	12,75	—	12,75	983,57^5
7 845	894	Zeedienst tezamen	f 73 240,80^5	f 130 758,92		f 203 999,72^5

B. RIVIERDIENSTEN.

Met de rivierstoomers werden van en naar de binnendistricten vervoerd:

Passagiers. Heele.	Passagiers. Halve.	Rivierdiensten.	Passage.	Vracht.	Tezamen.	Tezamen per traject.
		Commewynedienst: dagelijks tot Sommelsdijk.				
44 795	4 954	Betaalde passage	f 35 182,80	f 14 973,82	f 50 156,62	
9 997	15 711	Vrije passage	11 740,15	2 736,82	14 476,97	f 64 633,59
		Boven-Suriname: 3 × 's weeks tot Guin. Vriendschap.				
11 893	1 210	Betaalde passage	8 570,30	4 842,33	f 13 412,63	
1 369	35	Vrije passage	1 351,65	525,17	1 876,82	15 289,45
		Saramaccadienst: 2 × 's weeks.				
8 590	916	Betaalde passage	10 665,95	8 643,62	f 19 309,57	
775	185	Vrije passage	1 219,35	922,12	2 141,47	21 451,04
		Moengodienst: 1 × 's weeks				
4 399	440	Betaalde passage	19 530,35	23 567,48	f 43 097,83	
320	5	Vrije passage	1 455,50	677,96^5	2 133,46^5	45 231,29^5
		Potribodienst: 2 × 's maands.				
232	31	Betaalde passage	507,40	446,32	f 953,72	
41	1	Vrije passage	103,70	79,95	183,65	1 137,37
		Carolinadienst: 1 × 's weeks tot grond Carolina.				
1 157	155	Betaalde passage	1 734,80	1 219,41	f 2 954,21	
216	13	Vrije passage	376,70	111,69	488,39	3 442,60
		Ferry-diensten Nickerie:				
2 346	178	Betaalde passage	3 767,85	1 472,60		5 240,45
86 130	23 834	Rivierdiensten tezamen	f 96 206,50	f 60 219,29^5		f 156 425,79^5

Bijlage J4.

Lijst der namen van vaartuigen behoorende tot de Surinaamsche Vloot.

Namen der vaartuigen.	Soort.	Aangeschaft.	Netto inhoud.	Lengte.	Breedte.	Diepte.	Vermogen.
Prinses Juliana	Schroef S. S.	1913	229,22	50,30 M.	7,63 M.	3,20 M.	300 I. P. K.
Koningin Wilhelmina . .	„ „	1908	184,02	46,25 „	7,10 „	3,60 „	300 „ „ „
Albina	„ „	1897	146,53	37,80 „	7,09 „	3 „	250 „ „ „
Oranje	„ „	1908	60	39 „	6 „	3,50 „	250 „ „ „
Prins Hendrik	„ „	1889	55	26,23 „	4,30 „	2,10 „	90 „ „ „
Para	„ S. B.	1888		16,70 „	3 „	1,70 „	60 „ „ „
Corantijn I	„ Mb. R. O.	1905		18,30 „	2,60 „	1,06 „	40 E. P. K. (2 × 20).
Coppename	„ „ R. O.	1900		15,40 „	3,50 „	1,76 „	28 „ „ „
Juliana (dubbel schroef) .	„ „ R. O.	1911		16,20 „	3,40 „	1,50 „	52 „ „ „ (2 × 26).
Emma	„ „ R. O.	1895		15,15 „	2,95 „	1,18 „	26 „ „ „
Nickerie	„ „ R. O.	1896		12 „	2,35 „	1,28 „	26 „ „ „
Marie	„ „ R. O.	1906 [1])		15,30 „	2,42 „	1,20 „	26 „ „ „
Cottica	„ „ Gasoline	1908		11,20 „	2,29 „	1,21 „	30 „ „ „
Sommelsdijk	„ „ Petr.	1900		15,40 „	3,50 „	1,76 „	40 „ „ „
Wayombo	„ „ „	1912		16,60 „	2,75 „	1,55 „	40 „ „ „
Saramacca	„ „ „	1893		11,80 „	2,12 „	1,06 „	14 „ „ „
Commewijne	„ „ „	1908		11 „	2,20 „	1,25 „	14 „ „ „
Wanica	„ „ „	1910		11 „	2,20 „	1,25 „	14 „ „ „
Lawa	„ „ „	1900		11,60 „	2,50 „	1,20 „	20 „ „ „
Corantijn II.	„ „ R. O.	1923		16 „	4,20 „	1,40 „	60 „ „ „ (3 × 20).
Marowijne	„ „ R. O.	1926		8,54 „	2,23 „	0,91 „	12 „ „ „ (2 × 6).
Perica	„ „ R. O.	1926		8,54 „	2,23 „	0,91 „	12 „ „ „ (2 × 6).

[1]) In 1906 aangekocht door de Koloniale Spoorwegen en in 1920 overgenomen door de Koloniale Vaartuigen.

R. O. beteekent Kromhout motor ruwe olie.

Petr. „ „ „ petroleum.

Bijlage J5.

SPOORWEGDIENST.

Overzicht der opbrengsten van het verkeer.

Omschrijving.	Opbrengsten van de lijn				Tezamen.		Opmerkingen.
	Parazône.		Goudzône.				
	Bedrag.	Per dag-K. M.	Bedrag.	Per dag-K. M.	Bedrag.	Per dag-K. M.	
Reizigers	f 37 109,14	f 1,412	f 14 121,20	f 0,537	f 51 230,34	f 1,95	
Bagage	13 269,35	0,505	881,—	0,033	14 150,35	0,538	
Vrachtgoederen . . .	6 482,98[5]	0,246	27 415,90[5]	1,043	33 898,89	1,29	
Goud	—	—	1 819,—	0,069	1 819,—	0,069	
Diversen	3 940,07[5]	0,149	9 398,49	0,357	13 338,56[5]	0,507	
Tezamen . .	f 60 801,55	f 2,314	f 53 635,59[5]	f 2,041	f 114 437,14[5]	f 4,356	
Spoorwegtelefoon . .	—	—	—	—	724,84	—	
Zand	—	—	—	—	360,—	—	
Verkochte materialen .	—	—	—	—	2 279,19[5]	—	
					f 117 801,18		

Bijlage J^{6}.

Overzicht van de geldelijke uitkomsten over

Dienstjaar.	Kosten van den eersten aanleg.	Gemiddeld aantal kilometers in bedrijf.	Afgelegde treinkilometers.	BRUTO-OPBRENGSTEN. Reizigers.	Reisgoed.	Goederen.	Diversen.	Goud.	Zand.	Tele
1905	f 4 086 759,91^{5}	52^{5}	23 144	f 36 705,25	f 2 476,90	f 5 356,71^{5}	f 230,45	—	—	
1906	4 988 816,91	79^{5}	53 222	48 010,90	7 909,70	11 230,97	519,77	—	f 335,—	
1907	5 546 126,72^{5}	89^{3}	55 545	60 373,10	11 186,75	15 207,70^{5}	877,06	—	515,—	f
1908	6 249 376,15	112	60 694	72 657,55	11 910,—	27 685,39	922,93	—	674,50	
1909	6 963 676,54	123	78 647	74 713,85	16 207,55	28 437,74	990,78	f[2]) 3 912,10	2 459,45	
1910	7 613 317,06	133	91 984	75 297,—	15 909,15	28 154,98^{5}	742,58^{5}	3 189,30	664,50	
1911	7 909 783,55^{5}	133	81 705	79 431,25	16 135,40	28 235,62^{5}	890,72^{5}	3 064,50	1 499,50	
1912	7 926 776,76^{5}	173	92 520	88 992,28	14 052,20	38 635,36^{5}	1 064,67^{5}	3 165,50	492,50	1
1913	—	173	86 552	97 597,93	12 939,97^{5}	48 925,24^{5}	1 930,09^{5}	3 874,—	124,50	1
1914	—	173	86 920	87 792,26	11 834,58^{5}	44 530,52	1 488,96^{5}	4 201,50	655,95	1
1915	—	173	84 014	67 404,27	11 668,75	33 234,11^{5}	850,74^{5}	5 511,50	300,75	
1916	—	173	83 880	73 459,80	11 448,82^{5}	36 581,33	3 139,13	4 746,50	118,75	
1917	—	173	84 446	72 338,89	12 917,77^{5}	30 958,68^{5}	6 802,79	4 037,—	336,25	
1918	—	173	84 250	80 144,24	13 498,62^{5}	40 034,49^{5}	9 490,29^{5}	3 909,50	299,75	
1919	—	173	83 395	85 073,10	15 870,65	38 660,82^{5}	10 569,73	3 677,—	460,—	
1920	—	173	82 220	89 295,68	19 289,87^{5}	42 316,97	13 416,18	2 702,50	1 370,—	
1921	—	173	83 884	108 306,74	20 035,87^{5}	70 659,39	7 843,71^{5}	2 978,—	1 362,50	
1922	—	173	78 317	87 094,77	18 699,25	49 534,91^{5}	11 992,65	2 741,—	1 180,—	
1923	—	173	66 102,8	78 090,85	18 289,10	55 305,20	11 182,86^{5}	3 251,—	845,—	
1924	—	173	66 758,3	66 705,30	18 012,52^{5}	34 752,86^{5}	11 580,24	3 044,—	293,75	
1925	—	173	66 577,1	64 691,12	18 600,65	36 479,05	15 111,52	3 081,—	325,—	
1926	—	173	56 005,5	50 002,86	14 785,85	29 577,31^{5}	10 762,82	2 528,—	25,—	
1927	—	173	56 267	48 827,61	14 638,02^{5}	34 916,41	12 019,89^{5}	2 123,—	—	
1928	—	173	56 529	51 230,34	14 150,35	33 898,89	13 338,56^{5}	1 819,—	360,—	

Bijlage J^{7}.

Staat der bruto-opbrengsten en der bedrijfskosten per trein- en dagkilometer.

	Aantal Bedrag.	Treinkilometers 56 529 per trein-kilometer.	Dagkilometers 26 270,5 per dag-kilometer.
A. *Bruto-opbrengst.*			
1. Reizigers en reisgoed	f 65 380,69	1,15^{6}	2,48^{8}
2. Goederen en diversen	50 141,29^{5}	0,88^{7}	1,90^{8}
Tezamen A	f 115 521,98^{5}	2,04^{3}	4,39^{7}
B. *Exploitatiekosten.*			
1. Algemeene administratie	f 25 868,13	0,45^{7}	0,98^{4}
2. Dienst van Weg en Werken	132 499,22	2,34^{3}	5,04^{3}
3. Dienst van Tractie	103 229,62	1,82^{6}	3,92^{9}
4. Dienst van Vervoer	25 347,18	0,44^{8}	0,96^{4}
5. Kinderbijslag	8 475,87	0,14^{9}	0,32^{2}
Tezamen B	f 295 420,02	5,22^{5}	11,24^{5}
Afschrijvingen	109 000,—	1,92^{8}	4,14^{9}
	f 404 420,02	7,15^{4}	15,39^{4}
Nadeelig verschil tusschen A en B	288 898,03^{5}	2,04^{3}	4,39^{7}

J^{6}.

over het jaar 1905 t/m 1927.

Telefoon.	Tezamen.	Per dag-kilometer.	Per trein-kilometer.	Bedrijfskosten, zonder afschrijvingen. Bedrag.	Percentage van het bedrag der bruto-opbrengsten.	per dag-kilometer.	per trein-kilometer.	Opmerkingen.
—	f [1] 44 769,31^{5}	f 2,49^{3}	f 1,93^{5}	f . 25 000,00	55,84	f 1,30^{5}	f 1,08	[1] Opbrengst in 9 maanden.
—	68 006,34	2,34^{4}	1,27^{7}	74 379,82	109,40	2,56^{5}	1,39^{8}	[2] Tevoren is wel goud vervoerd, doch niet afzonderlijk geboekt.
f 192,74^{5}	88 342,36^{5}	2,73	1,58^{5}	146 517,82^{5}	165,85	4,50	2,63^{7}	
208,65	114 059,02	2,76	1,87^{2}	154 616,67	135,56	3,75^{5}	2,54^{7}	
303,23	127 024,70	2,78	1,61^{5}	176 590,57^{5}	139,81	3,91	2,24^{5}	
444,65^{5}	124 402,17^{5}	2,53	1,50	188 957,39^{5}	151,90	3,89^{2}	2,30^{5}	
830,97	130 087,97	2,61	1,56	187 675,01	144,26	3,87	2,29^{7}	
1 185,18^{5}	147 587,70^{5}	2,33	1,59^{5}	226 499,63	153,46^{7}	3,59^{2}	2,44^{8}	
1 362,41	166 754,15^{5}	2,63^{3}	1,92^{6}	228 757,44	137,18^{2}	3,61^{2}	2,64^{3}	
1 012,49^{5}	151 516,27^{5}	2,62^{2}	1,74^{3}	221 886,64^{5}	146,44^{4}	3,84	2,55^{2}	
618,80	119 588,93^{5}	3,93^{3}	1,42^{3}	226 534,25	189,42^{7}	7,45	2,69^{6}	
689,40	130 183,73^{5}	4,29^{7}	1,55^{2}	225 952,52	173,56^{4}	7,45^{6}	2,69^{3}	
646,98	128 038,30	4,22^{1}	1,51^{8}	215 711,99	168,55^{2}	7,05^{6}	2,55^{4}	
351,98	148 028,88^{5}	4,82^{3}	1,75^{7}	231 678,47^{5}	156,50^{8}	7,54^{8}	2,74^{9}	
688,88^{5}	155 000,19	5,16^{5}	1,85^{8}	268 789,46	173,41^{1}	8,95^{7}	3,22^{3}	
874,40	169 265,60^{5}	5,57^{4}	2,05^{8}	430 178,78	254,14^{5}	14,16^{7}	5,23^{2}	
777,24^{5}	211 963,46^{5}	7,03^{5}	2,52^{6}	435 524,70	205,63^{3}	14,44^{5}	5,19^{1}	
591,17	171 833,75^{5}	5,82^{9}	2,19^{4}	402 123,97	234,02^{4}	13,64^{1}	5,13^{5}	
525,93	167 489,94^{5}	6,46^{8}	2,53^{3}	317 011,26	189,02^{7}	12,24^{2}	4,79^{5}	
561,93^{5}	134 950,61^{5}	5,14^{7}	2,02^{1}	306 587,15^{5}	227,18^{4}	11,69^{3}	4,59^{2}	
714,34	139 002,68	5,30^{7}	2,08^{7}	300 313,34^{5}	216,04^{9}	11,46^{7}	4,51	
674,44	108 356,28^{5}	4,17^{9}	1,93^{4}	287 580,45^{5}	265,40	11,09^{2}	5,13^{4}	
640,31	113 165,25	4,33	2,01^{1}	287 851,30	254,36^{3}	10,10^{2}	5,11^{5}	
724,84	115 521,98^{5}	4,39^{7}	2,04^{3}	295 420,02	255,72^{6}	10,86	5,22^{5}	

Bijlage J^{8}.

Lengte der lijnen.

LIJNEN.	Geopend	Baanlengte in kilometers.		Aantal dagkilometers.
A. *Parazône.*				
1ste gedeelte.				
Paramaribo-Lelydorp	29 Maart 1905	16,8		
Lelydorp-Onverwacht	Id.	12,7		
			29,5	9 056,5
2de gedeelte.				
Onverwacht-Republiek	Id.	11,7		
Republiek-Berlijn	1 Augustus 1905	11,2		
			22,9	
			52,4	4 671,6
B. *Goudzône.*				
1ste gedeelte.				
Berlijn-Kwakoegron	1 Januari 1906	26,7		
Kwakoegron-Grosplacer		23,5		
Grosplacer-Brownsweg	1 Juli 1908	12,9		
Brownsweg-Kabelstation	1 October 1909	17,5		
			80,6	
			133	8 382,4
2de gedeelte.				
Kabelstation-Dam	1 Januari 1912		40	4 160
	Tezamen . . .		173	

Bijlage J[9].

Bedrijfskosten.

Uitgaven.	Bedrag.	Tezamen.
A. *Algemeene administratie.*		
1. Bezoldiging en verlofsbezoldiging van het personeel der algemeene administratie . .	f 12 641,53	
2. Drukwerken en plaatskaarten	72,—	
3. Algem. magazijn, bediening .	5 890,74	
4. Bureelhuur, onderhoud en bediening	771,90	
5. Reis- en teerkosten	130,99	
6. Geneeskundige behandeling .	3 778,58	
7. Diversen	2 582,39	
		f 25 868,13
B. *Dienst van weg en werken.*		
1. Bezoldiging van het personeel van toezicht	f 6 884,—	
2. Kosten van het overige personeel	89 189,39	
3. Onderhoud der kunstwerken	10 166,28	
4. Onderhoud der gebouwen en der stationsinrichtingen . .	299,94	
5. Onderhoud der baan . . .	25 199,10	
6. Onderhoud der telefoon . .	36,01	
7. Veldtoelagen	724,50	
		132 499,22
C. *Dienst der tractie.*		
1. Bezoldiging van den Chef der afdeeling en verder tractiepersoneel	f 23 782,51	
2. Rij- en veldtoelagen . . .	8 889,13	
3. Kosten van brandstoffen . .	18 818,57	
4. Kosten van smeermaterialen	6 062,82	
5. Onderhoud der locomotieven	19 161,74	
6. Onderhoud der rijtuigen en wagens	16 047,44	
7. Kosten der watervoorziening	2 113,94	
8. Gebouwen, werkplaatsen en steigers	6 971,38	
9. Diversen	1 382,09	
		103 229,62
Overbrengen. . . .		f 261 596,97

Uitgaven.	Bedrag.	Tezamen.
Overgebracht. . .		f 261 596,97
D. *Dienst van het vervoer.*		
1. Bezoldiging van den chef der afdeeling, personeel van toezicht en dat der stations en halten	f 5 376,—	
2. Bezoldiging van den treincontroleur en der conducteurs	10 810,—	
3. Daggelden van stationsarbeiders en sjouwers	5 346,10	
4. Rij- en veldtoelagen . . .	2 522,82	
5. Onderhoud van den inventaris	700,—	
6. Diversen	592,26	
		25 347,18
E. *Kinderbijslag*		8 475,87
F. *Afschrijvingen.*		
1. Weg en werken	f 94 095,—	
2. Rollend materieel	8 000,—	
3. Gebouwen en inrichtingen .	6 000,—	
4. Diverse inventarisgoederen .	905,—	
		109 000,—
		f 404 420,02

Bijlage J[10].

Balans op 31 December.

I. *Weg en werken.*			
Totale kosten van aanleg . .	f 7 444 843,21		
Bijgeboekt in 1928	27 625,63		
	f 7 472 468,84		
Afschrijvingen tot ultimo 1928	2 034 796,69⁵	f 5 437 672,14⁵	
II. *Rollend materieel.*			
Totale kosten van aanschaffing	f 377 192,30⁵		
Bijgeboekt in 1928	—		
	f 377 192,30⁵		
Afschrijvingen tot ultimo 1928	265 192,30⁵	112 000,—	
III. *Gebouwen en inrichtingen.*			
Totale bouwkosten	f 348 834,88		
Bijgebouwd in 1928	—		
	f 348 834,88		
Afschrijvingen tot ultimo 1928	154 834,88	194 000,—	
IV. *Voorraden.*			
Magazijnsgoederen	f 172 492,82⁵		
Diverse inventarisgoederen . .	43 928,76		
Kas	1 507,45	217 929,03⁵	
V. *Vorderingen.*			
Andere departementen . . .	—		
Particulieren	f 6 818,95		
Openbare werken	23 000,—		
Telefoonwezen	5 242,25	35 061,20	f 5 996 662,38
			f 5 996 662,38

Het Gouvernement	f 5 988 556,46
Crediteuren	8 105,92
	f 5 996 662,38

Bijlage K.

Vergelijkend overzicht van de opbrengst der voornaamste middelen over de jaren 1919 tot 1928 (in duizendtallen guldens). *a)*

DIENSTJAAR.	Invoerrechten.	Accijns op het binnenlandsch gedistilleerd.	Inkomstenbelasting.	Recht op verlofbewijzen tot verkoop van gedistilleerd.	Belasting op de huurwaarde der gebouwen en daarbij behoorende erven.	Vergunnings- en concessierechten tot ontginning van balata op domeingrond.	Retributie op balata, verkregen op domeingrond.	Vergunnings- en concessierechten tot ontginning van andere delfstoffen dan bauxiet op domeingrond.	Vergunnings- en andere rechten voor het ontginnen van bauxiet op domeingrond.	Belasting op goud.	Belasting op bauxiet.	Vervoer- en vrachtgelden voor het vervoer met de Landsvaartuigen, enz.	Vervoer- en vrachtgelden voor het vervoer met den Landsspoorweg, enz.	Geneeskundige belasting.	Zegelrechten.	Opbrengst van de telefoon en posterijen.	Opbrengst van schoolgelden.	Opbrengst van den landsradiotelegraafdienst.
1919	[1]) 1037	[1]) 351	[2]) 461	[1]) 35	87	280	68	62	—	43	—	306	158	76	80	62	73	—
1920	[1]) 1681	[1]) 375	[2]) 568	[1]) 43	100	237	66	48	13	33	—	365	173	56	100	71	70	—
1921	[1]) 1586	[1]) 455	[2]) 565	89	89	181	72	31	12	25	—	418	214	47	82	77	74	—
1922	[1]) 1626	[1]) 377	[2]) 233	[1]) 87	83	149	81	43	15	26	3	358	175	54	106	97	77	—
1923	1577	161	[2]) 281	[1]) 77	96	175	94	34	29	28	3	306	168	54	76	101	81	—
1924	1516	202	[3]) 459	69	90	174	82	31	45	23	14	291	134	72	80	137	82	—
1925	1812	200	[2]) 586	65	111	188	105	30	23	22	11	338	140	65	76	216	83	14
1926	1757	191	[2]) 612	68	110	198	81	25	27	19	5	334	109	73	98	143	[4]) 129	32
1927	1781	197	468	64	98	146	110	26	60	17	22	326	113	63	108	196	[4]) 125	44
1928	1843	202	484	61	104	58	36	26	68	13	25	329	115	75	107	156	77	71

a) De cijfers over de jaren 1927 en 1928 zijn nog niet definitief vastgesteld.

[1]) In dit bedrag zijn begrepen de krachtens de verordening van 13 Augustus 1916 (G. B. 1917 n°. 60) geheven opcenten.

[2]) In dit bedrag zijn begrepen de heffingen ingevolge de verordening op de buitengewone inkomstenbelasting 1916 (G. B. 1917 n°. 13) en de krachtens de verordening van 30 Augustus 1916 (G. B. 1917 n°. 4) geheven opcenten.

[3]) In dit bedrag zijn alleen begrepen de krachtens de verordening van 30 Augustus 1916 (G. B. 1917 n°. 4) geheven opcenten.

[4]) In dit bedrag is begrepen een gedeeltelijke storting der bij het bijzonder onderwijs geheven schoolgelden.

Bijlage L[1].

Staat, aantoonende het aangegeven en vastgesteld belastbaar (zuiver) inkomen, het voor aftrek in aanmerking komende aantal kinderen, benevens het bedrag waarover de belasting berekend wordt, het geheele bedrag der belasting, benevens het gemiddeld bedrag per aanslag.

DISTRICT.	Aangegeven belastbaar inkomen.	Vastgesteld belastbaar inkomen.	Aantal kinderen voor aftrek.	Bedrag waarover de belasting is berekend. (Bel. som.)	Bedrag der belasting.	Aantal aanslagen.	Gemiddeld bedrag per aanslag.
A. Natuurlijke personen in Suriname wonende.							
Paramaribo	5 979 600	8 554 300	6 321	8 238 250	255 417,92	5 633	45,34
Nickerie	486 500	929 250	622	898 150	28 093,44	808	34,77
Coronie	79 450	155 750	319	139 800	2 659,75	156	17,05
Saramacca	155 300	228 800	359	210 850	4 411,50	198	22,28
Suriname	691 350	959 200	1062	906 100	30 653,48	691	44,36
Commewijne	846 400	1 022 150	715	986 400	28 593,44	652	43,86
Marowijne (Moengo)	814 000	1 007 300	691	972 750	25 124,29	710	35,39
„ (Albina)	121 200	187 800	98	182 900	4 104,—	155	26,48
Tezamen	9 173 800	13 044 550	10 187	12 535 200	379 057,82	9 003	42,10

DISTRICT.	Aangegeven belastbaar inkomen.	Vastgesteld belastbaar inkomen.	Bedrag waarover de belasting berekend is.	Belasting.	Aantal aanslagen.	Gemiddeld bedrag per aanslag.
B. In Suriname gevestigde lichamen.						
Paramaribo	42 400	408 400	408 400	30 630,—	32	957,19
„ *b* (Overwinst)	1 200	1 700	1 700	212,50	2	106,25
Coronie	300	300	300	22,50	1	22,50
Saramacca	200	200	200	15,—	1	15,—
Commewijne	—	76 600	76 600	5 745,—	1	5 745,—
Tezamen	42 900	485 500	485 500	36 412,50	35	1 040,36
	b 1 200	1 700	1 700	212,50	2	106,25

DISTRICT.	Aangegeven belastbaar inkomen.	Vastgesteld belastbaar inkomen.	Bedrag waarover de belasting berekend is.	Belasting.	Aantal aanslagen.	Gemiddeld bedrag per aanslag.
C. Natuurlijke personen niet in Suriname wonende.						
Paramaribo	109 950	132 500	132 500	7 615,87	53	143,70
Nickerie	700	4 200	4 200	83,75	3	27,92
Suriname	3 550	3 650	3 650	58,—	5	11,60
Commewijne	122 350	150 150	150 150	14 770,—	12	1 230,83
Marowijne (Albina)	2 650	3 400	3 400	63,25	3	21,08
Tezamen	239 200	293 900	293 900	22 590,87	76	297,25
D. Niet in Suriname gevestigde lichamen.						
Paramaribo	399 300	422 900	422 900	31 717,50	33	961,14
„ *b* (Overwinst)	36 100	56 200	56 200	7 025,—	1	7 025,—
Commewijne	608 800	700 100	700 100	52 507,50	6	8 751,25
„ *b* (Overwinst)	4 800	4 800	4 800	600,—	1	600,—
Tezamen	1 008 100	1 123 000	1 123 000	84 225,—	39	2 159,62
	b 40 900	61 000	61 000	7 625,—	2	3 812,50

De aanslagen der natuurlijke personen in Suriname wonende werden als volgt vastgesteld:

DISTRICT.	Overeenkomstig de aangifte.		Met afwijking der aangifte.		Ambtshalve zonder aangifte.		Tezamen.	
	Aantal.	%	Aantal.	%	Aantal.	%	Aantal.	%
Paramaribo	1 751	31	2 730	49	1 152	20	5 633	100
Nickerie	162	20	237	29	409	51	808	100
Coronie	11	7	143	92	2	1	156	100
Saramacca	39	20	156	79	3	1	198	100
Suriname	170	25	500	72	21	3	691	100
Commewijne	282	43	326	50	44	7	652	100
Marowijne (Moengo)	254	36	378	53	78	11	710	100
„ (Albina)	40	26	53	34	62	40	155	100
Tezamen	2 709	30	4 523	50	1 771	20	9 003	100

Bijlage L[2].

Vergelijkende overzichten.

Aangegeven en vastgesteld belastbaar (zuiver) inkomen.

Belastingjaar.	Aantal aanslagen.	Aangegeven belastbaar inkomen.	Vastgesteld belastbaar inkomen.	Aantal kinderen voor aftrek.	Bedrag waarover de belasting is berekend. (Belastbare som.)	Bedrag der belasting.	Gemiddeld bedrag per aanslag.
A. Natuurlijke personen in Suriname wonende.							
Gemidd. 1922/6	9 072	8 139 170	12 991 820	9 416	12 521 030	369 865,44	46,96
1927	9 281	8 958 500	13 056 650	10 332	12 540 000	374 635,51	40,37
Navord. Parbo.	4	—	1 300	—	1 300	296,—	74,—
1928	9 003	9 173 800	13 044 550	10 187	12 535 200	379 057,82	42,10
B. In Suriname gevestigde lichamen.							
Gemidd. 1922/6	24	65 680	118 280	—	118 280	9 025,80	466,23
1927	26	109 800	185 700	—	185 700	13 531,87	520,46
Overw.	3	—	6 500	—	6 500	812,50	270,83
1928	35	42 900	485 500	—	485 500	36 412,50	1 040,36
Overw.	2	1 200	1 700	—	1 700	212,50	106,25
C. Natuurlijke personen niet in Suriname wonende.							
Gemidd. 1922/6	148	237 010	345 740	—	345 740	19 307,58	169,13
1927	72	139 000	185 100	—	185 100	8 916,25	123,84
1928	76	239 200	293 900	—	293 900	22 590,87	297,25
D. Niet in Suriname gevestigde lichamen.							
Gemidd. 1922/6	25	634 960	736 680	—	736 680	55 251,—	2 707,91
1927	36	611 100	614 200	—	614 200	46 065,—	1 279,58
Overw.	1	100 000	116 000	—	116 000	14 500,—	14 500,—
1928	39	1 008 100	1 123 000	—	1 123 000	84 225,—	2 162,18
Overw.	2	40 900	61 000	—	61 000	7 625,—	3 812,50

Vaststelling der aanslagen.

Natuurlijke personen in Suriname wonende.

Belastingjaar.	Overeenkomstig de aangifte.		Met afwijking der aangifte.		Ambtshalve zonder aangifte.		Tezamen.	
	Aantal.	%	Aantal.	%	Aantal.	%	Aantal.	%
Gemiddeld 1922/6 .	1 789	20	4 462	49	2 820	21	9 071	100
1927	2 472	27	4 906	53	1 903	20	9 281	100
1928	2 709	30	4 523	50	1 771	20	9 003	100

Bijlage L³.

Staat houdende overzicht van het gezamenlijk vastgesteld belastbaar (zuiver) inkomen zonder kinderaftrek volgens de kohieren der Inkomstenbelasting en de uitgetrokken belasting over het gemiddelde der jaren 1922 t/m 1926 en over 1927 en 1928.

Dienst.	Natuurlijke personen binnen Suriname wonende.			Lichamen binnen Suriname gevestigd.			Natuurlijke personen buiten Suriname wonende.			Lichamen buiten Suriname gevestigd.			Nagevorderde belasting.	Te zamen.		
	Aantal aanslagen.	Belastbaar inkomen.	Bedrag der belasting.	Aantal aanslagen.	Belastbaar inkomen.	Bedrag der belasting.	Aantal aanslagen.	Belastbaar inkomen.	Bedrag der belasting.	Aantal aanslagen.	Belastbaar inkomen.	Bedrag der belasting.		Aantal aanslagen.	Belastbaar inkomen.	Bedrag der belasting.
Gemiddeld 1922/6 . .	9 113	f 12 821 630	f 376 419,—	27	f 131 310	f 9 953,—	153	f 38 789,—	f 21 835,98	42	f 1 096 270	f 91 522,54	f 4 395,94	9 335	f 14 437 100	f 504 126,44
1927	9 306	12 566 650	374 814,26	29	380 500	28 141,87	72	185 100,—	8 916,25	39	709 400	52 980,—	5 680,56	9 446	13 841 650	470 532,94
b) (Overwinst) . .	—	—	—	b) 3	6 500	812,50	—	—	—	b) 1	116 000	14 500,—	—	4	122 500	15 312,50
1928	9 003	12 535 200	379 057,82	35	485 500	36 412,50	76	293 900,—	22 590,87	39	1 123 000	84 225,—	3 426,50	9 153	14 437 600	525 712,69
b) (Overwinst) . .	—	—	—	b) 2	1 700	212,50	—	—	—	b) 2	61 000	7 625,—	—	4	62 700	7 837,50

Bijlage M[1].

Staat, bevattende gegevens betreffende den door de immigranten op de plantages verrichten arbeid, enz. en het hun uitbetaald loon gedurende het jaar 1928.

NAMEN DER PLANTAGES.	Landaard van de immigranten.	Gemiddeld aantal arbeiders dat per dag gewerkt heeft.	Percentage.							Gemiddeld uitbetaald loon per immigrant per dag waarop gewerkt is.
			Gemiddeld verrichte arbeid in dagen.	Gemiddeld verzuim wegens						
				Onwettige redenen.	Verlof.	Oproeping door autoriteiten.	Afwezigheid tot het ondergaan van straf.	Ziekte.	Feestdagen vallende op werkdagen.	
Nederlandsch-Indische Mannen.										
Commewijne.										
Jagtlust	N. I. M.	97	80.71	0.21	1.48	0.06	1.38	13.11	3.05	f 0,75
Dordrecht	„	88	76.44	8.02	0.95	—	3.65	8.97	1.97	0,63
Lust en Rust	„	14	87.39	3.13	6.62	—	—	1.81	1.05	0,81
Belwaarde	„	52	85.13	1.42	2.95	0.09	1.76	7.72	0.93	0,72
Susanna'sdaal	„	61	85.77	2.36	6.33	0.04	0.59	2.82	2.09	0,78
Voorburg	„	101	80.00	2.47	2.36	0.07	1.19	10.85	3.06	0,73
Zoelen	„	692	69.16	16.51	2.34	0.22	3.78	6.36	1.63	0,73
Frederiksdorp	„	5	65.09	14.96	3.67	0.06	8.38	5.87	1.97	0,69
Mariënburg c. a.	„	825	76.12	9.97	1.83	0.33	4.33	5.72	1.70	0,74
Leliëndaal	„	79	89.15	0.20	3.42	—	0.12	4.96	2.15	0,66
Sorgvliet	„	137	80.28	5.07	4.18	—	2.22	6.35	1.90	0,75
Mon Trésor	„	52	71.06	2.71	20.52	0.02	1.60	2.49	1.60	0,95
Katwijk	„	28	83.22	0.11	11.17	—	0.03	4.17	1.30	0,79
Wederzorg	„	138	81.21	2.54	5.61	—	0.41	9.03	1.20	0,80
Vriendsbeleid	„	54	81.71	1.39	2.17	—	0.44	11.15	3.14	0,71
Spieringshoek	„	59	78.98	3.32	5.83	—	0.16	9.46	2.25	0,75
't Vertrouwen	„	26	79.75	2.59	3.96	0.05	0.06	11.03	2.02	0,60
Mon Souci	„	53	89.16	0.10	2.15	0.10	0.25	7.40	0.84	0,60
Killenstein	„	9	72.89	3.44	8.52	0.16	0.43	12.84	1.72	0,62
Heerendijk	„	24	82.52	2.39	10.00	0.05	0.41	3.64	0.99	0,74
Brouwerslust	„	21	82.43	6.18	1.79	0.07	—	7.94	1.59	0,58
Mariënbosch	„	58	81.41	5.46	2.37	0.04	0.56	7.59	2.57	0,63
Guadeloupe	„	20	87.17	0.02	6.17	—	—	6.64	—	0,88
Berlijn c. a.	„	60	84.79	0.35	3.59	0.16	0.43	8.36	2.32	0,65
De Maasstroom	„	64	90.28	0.51	1.97	—	0.80	4.23	2.21	0,72
Johannesburg	„	33	84.96	1.36	4.23	—	—	8.12	1.33	0,78
Rust en Werk	„	217	80.29	3.09	6.77	0.01	0.80	8.32	0.72	0,73
Pieterszorg	„	14	81.07	0.08	17.81	—	—	—	1.04	0,90
Weltevreden	„	7	75.20	—	9.92	0.06	—	12.40	2.42	0,75
De Nieuwe Grond.	„	32	78.65	0.75	6.53	0.17	0.09	11.36	2.45	0,61
Zorg en Hoop	„	20	73.01	5.34	7.68	0.30	0.19	10.98	2.50	0,74
Nieuw-Meerzorg	„	18	78.18	0.01	9.41	0.02	—	9.45	2.93	0,67
Alliance	„	376	74.32	4.61	7.40	0.04	1.71	9.46	2.46	0,75
Slootwijk	„	184	79.01	2.75	1.62	0.20	0.90	13.23	2.29	0,65
Nieuw-Clarenbeek	„	4	74.83	9.70	0.78	—	3.87	8.95	1.87	0,63
De Vrede	„	25	80.97	0.02	11.77	—	—	7.02	0.22	0,61

NAMEN DER PLANTAGES.	Landaard van de immigranten.	Gemiddeld aantal arbeiders dat per dag gewerkt heeft.	Percentage.							Gemiddeld uitbetaald loon per immigrant per dag waarop gewerkt is.
			Gemiddeld verrichte arbeid in dagen.	Gemiddeld verzuim wegens						
				Onwettige redenen.	Verlof.	Oproeping door autoriteiten.	Afwezigheid tot het ondergaan van straf.	Ziekte.	Feestdagen vallende op werkdagen.	
Suriname.										
Peperpot	N. I. M.	200	83.08	2.76	2.01	0.02	3.00	8.43	0.70	f 0,64
La Liberté	"	25	77.19	4.13	0.78	0.19	2.02	13.63	2.06	0,53
Petersburg	"	13	75.22	4.52	10.38	0.57	4.18	3.09	2.04	0,70
De Guin. Vriendschap	"	54	76.68	0.10	0.53	0.02	7.43	12.17	3.07	0,73
Accaribo	"	19	68.60	6.76	7.73	0.08	2.91	13.06	0.86	0,60
La Ressource	"	32	82.93	4.37	1.45	0.05	2.46	5.81	2.93	0,74
Ma Retraite	"	69	83.47	1.47	1.79	0.02	0.13	9.36	3.76	0,67
Clevia	"	18	93.72	0.32	2.11	—	—	1.75	2.10	1,02
De Morgenstond	"	24	77.56	4.68	8.04	0.11	0.72	6.35	2.54	0,72
Geyersvlijt	"	66	78.11	6.03	0.68	0.01	3.36	8.77	3.04	0,66
Leonsberg	"	16	90.78	0.12	1.37	—	1.04	4.02	2.67	0,71
Tout-lui-faut	"	37	70.85	8.82	2.61	0.02	2.75	13.15	1.80	0,70
Beekhuizen	"	3	89.73	—	3.46	0.10	—	4.22	2.49	1,29
Saramacca.										
Broederschap	"	18	78.37	3.74	11.38	0.05	—	4.98	1.48	0,72
Catharina Sophia	"	43	70.69	8.57	11.80	0.03	2.44	3.36	3.10	0,77
De Dankbaarheid	"	18	68.37	6.86	8.51	0.02	1.73	11.90	2.61	0,79
La Poule	"	23	83.36	2.96	5.70	—	0.34	5.39	2.25	0,60
Concordia	"	8	82.06	1.36	13.31	0.12	—	—	3.15	0,79
Nickerie.										
Waterloo	"	451	83.85	6.74	1.43	0.25	3.22	2.52	1.99	0,79
Hazard	"	195	78.76	10.44	2.45	—	2.76	4.38	1.21	0,73
Margarethenburg	"	51	92.76	0.64	1.60	—	0.24	2.04	2.72	0,59

Nederlandsch-Indische Vrouwen.

NAMEN DER PLANTAGES.	Landaard	Gem. aantal arbeiders	Gem. verrichte arbeid	Onwettige redenen	Verlof	Oproeping door autoriteiten	Afwezigheid straf	Ziekte	Feestdagen	Loon
Commewijne.										
Jagtlust	N. I. Vr.	70	78.05	1.21	6.77	0.05	0.18	11.85	1.89	0,48
Dordrecht	"	54	76.50	2.94	4.94	—	0.72	13.03	1.87	0,47
Lust en Rust	"	4	89.14	—	7.82	—	—	1.91	1.13	0,76
Belwaarde	"	34	86.85	0.02	7.59	0.06	—	4.52	0.96	0,49
Susanna'sdaal	"	30	83.65	0.20	11.04	—	—	2.87	2.24	0,52
Voorburg	"	67	78.52	4.40	4.74	—	0.84	8.57	2.93	0,50
Zoelen	"	433	72.43	6.38	8.18	0.09	0.71	10.48	1.73	0.49
Frederiksdorp	"	4	65.10	11.53	9.91	—	6.87	4.74	1.85	0.49
Mariënburg	"	558	75.68	4.53	10.93	0.06	0.41	6.64	1.75	0.48
Leliëndaal	"	46	78.33	0.02	13.46	0.02	—	5.68	1.89	0.47
Sorgvliet	"	52	82.11	1.85	5.38	0.05	0.38	8.45	1.78	0.48
Mon Trésor	"	19	68.30	—	25.11	—	—	4.96	1.63	0.65
Katwijk	"	9	76.11	—	14.78	—	—	7.83	1.28	0.56
Wederzorg	"	69	80.87	1.38	6.77	—	0.19	9.10	1.69	0.44
Vriendsbeleid	"	30	76.87	0.40	6.12	—	0.06	13.20	3.35	0.45
Spieringshoek	"	34	76.28	2.86	8.12	—	—	10.54	2.20	0 58
't Vertrouwen	"	17	80.41	0.20	3.69	0.02	0.02	13.62	2.04	0,39
Mon Souci	"	38	79.87	0.56	9.52	0.46	0.70	8.33	0.46	0,40

NAMEN DER PLANTAGES.	Landaard van de immigranten.	Gemiddeld aantal arbeiders dat per dag gewerkt heeft.	Percentage.							Gemiddeld uitbetaald loon per immigrant per dag waarop gewerkt is.
			Gemiddeld verrichte arbeid in dagen.	Gemiddeld verzuim wegens						
				Onwettige redenen.	Verlof	Oproeping door autoriteiten.	Afwezigheid tot het ondergaan van straf.	Ziekte.	Feestdagen vallende op werkdagen.	
Killenstein	N. I. Vr.	5	67.75	0.14	8.98	—	—	22.42	0.71	f 0,37
Heerendijk	"	13	84.80	1.29	11.04	—	0.70	1.13	1.04	0,56
Brouwerslust	"	7	82.92	1.42	8.66	0.06	0.15	5.52	1.27	0,43
Mariënbosch	"	32	79.77	5.49	5.14	0.06	0.57	6.59	2.38	0,45
Guadeloupe	"	7	85.59	—	8.65	—	—	5.76	—	0,42
Berlijn	"	42	87.01	0.05	2.81	0.12	0.34	7.80	1.87	0,47
De Maasstroom	"	44	88.22	—	4.02	0.01	—	5.50	2.25	0,42
Johannesburg	"	19	85.42	0.31	7.15	0.05	—	6.25	0.82	0,50
Rust en Werk	"	145	66.66	1.73	23.78	—	0.08	7.11	0.64	0,47
Pieterszorg	"	7	77.03	—	21.80	—	—	0.13	1.04	0,64
Weltevreden	"	7	72.68	—	10.57	0.02	—	14.23	2.50	0,55
De Nieuwe Grond	"	26	70.53	0.11	15.58	—	—	12.16	1.62	0,46
Zorg en Hoop	"	10	62.52	11.21	13.34	0.04	0.25	9.79	2.85	0,59
Nieuw-Meerzorg	"	16	68.61	—	19.07	0.01	—	9.33	2.98	0,50
Alliance	"	171	62.70	0.74	15.27	0.26	0.20	18.62	2.21	0,41
Slootwijk	"	116	75.74	1.24	11.66	0.02	0.09	8.63	2.53	0,44
Nieuw-Clarenbeek	"	7	71.13	16.15	5.66	—	—	5.17	1.89	0,54
De Vrede	"	22	68.05	2.87	19.17	—	0.33	9.29	0.29	0,41
Suriname.										
Peperpot	"	141	82.62	3.34	5.42	0.01	0.66	7.24	0.71	0,46
La Liberté	"	24	78.82	0.17	6.63	0.09	0.05	11.97	2.27	0,27
Petersburg	"	12	69.52	6.52	16.71	—	2.10	3.20	1.95	0,51
De Guin. Vriendschap . . .	"	39	77.75	0.01	3.83	—	0.12	14.57	3.27	0,49
Accaribo	"	21	81.05	0.25	9.11	—	—	8.49	1.10	0,44
La Ressource	"	19	75.18	1.78	8.38	0.01	—	11.89	2.76	0,52
Ma Retraite	"	38	75.61	3.37	9.29	0.01	0.28	7.96	3.48	0,45
Clevia	"	8	95.83	0.12	1.37	—	—	0.80	1.88	0,61
De Morgenstond	"	7	68.11	7.94	11.78	—	—	9.05	3.12	0,58
Geyersvlijt	"	64	81.16	3.06	5.26	0.11	0.12	7.36	2.93	0,56
Leonsberg	"	7	71.44	5.32	9.07	—	—	11.83	2.34	0,53
Tout-lui-faut	"	22	73.82	1.05	9.85	0.03	0.38	13.04	1.83	0,41
Beekhuizen	"	7	68.34	—	—	—	—	23.33	8.33	0,61
Saramacca.										
Broederschap	"	13	67.04	5.75	17.45	0.04	—	8.29	1.43	0,49
Catharina Sophia	"	32	68.99	5.05	18.44	0.03	0.10	4.25	3.14	0,50
De Dankbaarheid	"	10	68.27	—	20.11	—	—	8.97	2.65	0,55
La Poule	"	15	71.85	1.41	18.41	—	0.08	6.33	1.92	0,38
Concordia	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nickerie.										
Waterloo	"	293	70.51	2.20	22.29	0.15	0.30	2.83	1.72	0,40
Hazard	"	104	77.14	2.00	16.74	—	0.34	2.79	0.99	0,46
Margarethenburg	"	57	68.14	0.46	26.80	—	—	1.75	2.85	0,42

Bijlage M^{2}.

Staat, aantoonende de aankomst en de verdeeling van immigranten in 1928.

Plaats van herkomst.	Van waar gekomen.	Toegewezen aan plantages in:															Niet toegewezen en de redenen waarom.					In het geheel aangevoerd.				
		De oude kolonie.					Nickerie.					Coronie.														
		Mannen.	Vrouwen.	Jongens.	Meisjes.	Totaal.	Mannen.	Vrouwen.	Jongens.	Meisjes.	Totaal.	Mannen.	Vrouwen.	Jongens.	Meisjes.	Totaal.	Mannen.	Vrouwen.	Jongens.	Meisjes.	Totaal.	Mannen.	Vrouwen.	Jongens.	Meisjes.	Totaal.
Ned.-Indië	Java	1361	850	11	12	2234	34	16	—	—	50	—	—	—	—	—	8	22	5	4	[1] 39	1403	888	16	16	2323

[1]) Onder de 39 niet toegewezen immigranten zijn begrepen: 13 vrouwen, 5 jongens en 3 meisjes buiten contract; 7 mannen, 8 vrouwen en 1 meisje die op 1 Januari 1929 nog in het Militair Hospitaal werden verpleegd, 1 man afgekeurd en 1 vrouw overleden vóór de toedeeling.

Bijlage M^{3}.

Staat, aantoonende het aantal immigranten, aangevoerd in de kolonie Suriname van 1 Januari 1853 tot en met einde December 1928.

Plaats van herkomst.	Van 1853 tot 1862.	Van 1863 tot 1872.	Van 1873 tot 1882.	Van 1883 tot 1892.	Van 1893 tot 1902.	Van 1903 tot 1912.	1913.	1914.	1915.	1916.	1917.	1918.	1919.	1920.	1921.	1922.	1923.	1924.	1925.	1926.	1927.	1928.	Te zamen.
Nederl.-Indië	8	21	94	94	5026	5489	378	173	—	—	1187	1175	2126	3559	—	1975	657	1135	1713	1349	1724	2323	30 206
Madeira	275	205	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	480
China	487	2015	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2502
West-Indië	—	2382	214	79	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2675
Nederland	—	2	87	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	89
Britsch-Indië	—	—	6569	8633	7643	8358	951	1567	—	303	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34 024
Totaal	770	4625	6964	8806	12 669	13 847	1329	1740	—	303	1187	1175	2126	3559	—	1975	657	1135	1713	1349	1724	2323	69 976

Bijlage M^{4}.

Staat, aantoonende het aantal Britsch- en Nederlandsch-Indische immigranten, teruggevoerd naar het land van herkomst.

JAAR.	Aantal teruggevoerde immigranten.		Waaronder voor eigen rekening.	
	Britsch Indische.	Nederlandsch Indische.	Britsch Indische.	Nederlandsch Indische.
1878	476	—	—	—
1879	333	—	1	—
1884	537	—	2	—
1886	623	—	21	—
1887	480	—	9	—
1889	587	—	—	—
1890	570	—	11	—
1891	601	—	4	—
1895	605	—	—	—
1897	213	18	—	1
1898	743	—	7	—
1899	214	—	—	—
1900	229	36	—	1
1903	317	99	3	—
1904	269	137	—	—
1905	734	149	—	—
1906	—	339	—	—
1907	231	200	7	—
1908	—	217	—	—
1909	501	219	13	—
1910	—	223	—	—
1911	603	—	16	—
1912	—	413	—	1
1913	668	—	38	—
1914	—	395	—	—
1920	974	338	—	—
1921	886	—	—	—
1923	—	205	—	3
1924	38	—	1	—
1925	—	—	—	—
1926	80	—	8	—
1927	—	—	—	—
1928	91	657	—	6
Tezamen	11 603	3 645	141	12

Bijlage M[5].

VERSLAG VAN HET IMMIGRATIEFONDS OVER 1928.

Aan de in 1927 getroffen regeling om de uitgaven voor de immigratie rechtstreeks over de begrooting en de comptabele boekhouding te voeren, kon in 1928 verdere uitvoering worden gegeven, zoodat de cijfers van het geldelijk overzicht aan de begrootingsboekhouding zijn ontleend en niet langer aan de boekhouding van het immigratiefonds, tot welks opheffing voorbereidende maatregelen worden getroffen.

Ten aanzien van de aan- en terugvoer zijn volgens de voorloopige boekingen de volgende uitgaven gedaan of nog te doen.

Aanvoer uit Nederlandsch-Indië.

Overtochtsgelden en andere op de in- en afscheping vallende kosten		f 301 032,45
Op de werving in Indië gevallen kosten		221 362,37
In Suriname gedane uitgaven voor voeding, verpleging, huisvesting, enz.		103 578,51
		f 625 973,33
Vermoedelijk nog te betalen:		
Overtochtsgelden en andere op de in- en afscheping vallende kosten	f 47 000	
Op de werving in Indië gevallen kosten	156 000	
Diversen	4 000	
		207 000,—
		f 832 973,33
Hiervan gaan af diverse ontvangsten, welke in mindering der uitgaven zijn geboekt		8 971,83
De uitgaven voor den aanvoer in 1928 zijn alzoo te stellen op		f 824 001,50

Terugvoer:

a. Naar Nederlandsch-Indië.

Overtochtsgelden en andere op de in- en afscheping vallende kosten		f 103 495,—
Kleeding, uitrusting, voeding, administratiekosten, enz.		19 629,66
In Nederlandsch-Indië gedane uitgaven		*Memorie.*
		f 123 124,66
Hiervan af de van teruggevoerde immigranten ontvangen bijdragen voor hunne uitrusting, enz.		3 310,—
Blijft voor den terugvoer		f 119 814,66

b. Naar Britsch-Indië.

Overtochtsgelden en andere uitgaven voor de in 1926 teruggezouden Britsch-Indische immigranten		f 28 781,60
Alsvoren voor de in 1928 teruggevoerden	f 33 809,05	
Voeding en andere kosten in het depôt te Paramaribo voor de in 1928 teruggevoerden	283,48	
	f 34 092,53	
Hiervan af de van teruggevoerde immigranten ontvangen bijdragen voor hunne uitrusting, enz.	1 717,50	
		f 32 375,03
Blijft voor den terugvoer		f 61 156,63
Aan premiën werd aan immigranten uitgekeerd		107 800,—

De uitgaven samengetrokken geven de volgende cijfers:

Aanvoer		f 824 001,50
Terugvoer:		
Naar Nederlandsch-Indië	f 119 814,66	
,, Britsch-Indië	61 156,63	
Premiën	107 800,—	
		288 771,29
Te zamen		f 1 112 772,79

Tegenover de uitgaven van den aanvoer staan de ontvangsten wegens:

Hoofdgeld	f 212,50
Vergoeding per werkdag voor onder contract verbonden immigranten	4 794,46
Te zamen	f 5 006,96

Bijlage N[1].

Staat van verleende en hernieuwde concessiën voor goudontginning.

Verleende concessiën.

Recht per jaar per H.A. in centen.	Suriname.		Saramacca.		Marowijne.		Lawa.		Commewijne.		Tezamen.	
	Aantal.	Oppervlakte in H.A.	Aantal.	Oppervlakte in H.A.	Aantal.	Oppervlakte in H.A.	Aantal.	Oppervlakte in H.A.	Aantal.	Oppervlakte in H.A.	Aantal.	Oppervlakte in H.A.
10	15	5 760	5	1 000	5	1 600	4	1 100	—	—	29	9 460
25	1	200	—	—	—	—	—	—	—	—	1	200
50	—	—	—	—	—	—	1	2 719,54	—	—	1	2 719,54
	16	5 960	5	1 000	5	1 600	5	3 819,54	—	—	31	12 379,54

Hernieuwde concessiën.

Recht per jaar per H.A. in centen.	Suriname.		Saramacca.		Marowijne.		Lawa.		Commewijne.		Tezamen.		In het geheel.	
	Aantal.	Oppervlakte in H.A.	Aantal.	Oppervlakte in H.A.	Aantal.	Oppervlakte in H.A.	Aantal.	Oppervlakte in H.A.	Aantal.	Oppervlakte in H.A.	Aantal.	Oppervlakte in H.A.	Aantal.	Oppervlakte in H.A.
10	7	6 080,—	—	—	5	1 000	—	—	—	—	12	7 080	41	16 540
25	3	610,65	3	1 365	—	—	1	200	—	—	7	2 175,65	8	2 375,65
50	8	14 229,6	7	5 534	3	800	6	11 837,5	—	—	24	32 401,1	25	35 120,64
	18	20 920,25	10	6 899	8	1 800	7	12 037,5	—	—	43	41 656,75	74	54 036,29

Bijlage N[2].

Staat van vergunningen tot het doen van onderzoek naar de aanwezigheid van delfstoffen met uitzondering van bauxiet, enz.

Districten:	Aantal.	Oppervlakte in H.A.	Opmerkingen.
Suriname	19	52 040,70	Deze vergunningen werden behalve onder de voorwaarden, die bij de verordening van 7 September 1882 (G. B. n°. 19) en 22 Januari 1903 (G.B. n°. 12) bepaaldelijk genoemd zijn, verleend onder de bepalingen vermeld in het verslag van 1919.
Saramacca	14	34 730,04	
Marowijne	22	118 262,11	
Lawa	4	8 000	
Tapanahony	2	6 000	
Corantijn	2	15 000	
Commewijne	5	23 000	
Coppename	1	2 000	
Cottica	—	—	
Nickerie	1	8 000,—	
Coesewijne	—	—	
Pararivier	—	—	
	70	267 032,85	

Bijlage N³.

Staat van verleende en hernieuwde concessiën voor bauxiet-ontginning.

Verleende concessiën.

Vergunningsrecht per jaar per H.A. in centen.	Suriname.		Marowijne.		Cottica.		Tezamen.	
	Aantal.	Oppervlakte in H.A.	Aantal.	Oppervlakte in H.A.	Aantal.	Oppervlakte in H.A.	Aantal.	Oppervlakte in H.A.
10	—	—	—	—	—	—	—	—
20	—	—	—	—	—	—	—	—
50	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—

Hernieuwde concessiën.

Vergunningsrecht per jaar per H.A. in centen.	Suriname.		Marowijne.		Cottica.		Tezamen.	
	Aantal.	Oppervlakte in H.A.	Aantal.	Oppervlakte in H.A.	Aantal.	Oppervlakte in H.A.	Aantal.	Oppervlakte in H.A.
10	—	—	—	—	—	—	—	—
20	—	—	—	—	—	—	—	—
50	4	4 014	1	30 700	—	—	5	34 714
	4	4 014	1	30 700	—	—	5	34 714

Bijlage N⁴.

Staat van vergunningen tot het doen van onderzoek naar de aanwezigheid van bauxiet.

Districten.	Aantal.	Oppervlakte.	Aanmerkingen.
Corantijn	—	—	
Nickerie	—	—	
Coppename	4	31 000	
Commewijne	2	45 700	
Suriname	8	54 682	
Marowijne	5	80 590	
	19	211 972	

Bijlage O.

Staat, aantoonende de verdeeling der tot 31 December 1928 uitgegeven perceelen voor den kleinen landbouw.

Districten.	Aantal perceelen.	Oppervlakte in H.A.	Aantal huurders of gebruikers.
Suriname	4 152	6 567	3 612
Commewijne	2 123	2 298	1 710
Saramacca	348	638	345
Nickerie	205	273	148
Coronie	271	172	209
Marowijne	20	43	20
	7 119	9 991	6 044

Staat, aantoonende het aantal uitgegeven perceelen en het aantal huurders of gebruikers hiervan op de Landsvestigingsplaatsen in 1928 vergeleken bij 1927.

Centrale vestigingsplaatsen.		Aantal perceelen.		Oppervlakte in H.A.		Aantal huurders of gebruikers.	
		1927.	1928.	1927.	1928.	1927.	1928.
Op Livorno	Suriname	378	338	481	425	352	312
Bij het pad van Wanica	"	1051	946	2697	2412	994	890
In den Saramaccapolder	"	837	833	1531	1565	796	831
Op Meerzorg	"	1323	1337	1069	1091	1155	1153
„ Domburg	"	140	126	182	163	116	102
„ La Rencontre	"	190	179	284	279	159	150
„ Laarwijk	"	158	160	159	163	139	141
In den Saramaccapolder	Saramacca	—	15	—	30	—	15
„ Nieuw-Amsterdam	Commewijne	124	124	118	118	97	97
„ Alkmaar	"	441	381	362	323	253	238
„ Johan en Margaretha	"	393	397	329	332	250	254
„ Kroonenburg e. a.,	"	692	683	790	792	646	639
„ Hecht en Sterk	"	171	151	128	117	125	106
„ Frederiksburg	"	142	148	199	208	125	130
„ Reynsdorp	"	157	165	248	256	156	164
„ Totness	Coronie	271	271	170	172	205	209
„ Paradise	Nickerie	103	102	97	95	81	80
Terrein nabij Nieuw-Nickerie	"	7	4	14	8	5	2
„ Nieuw-Waldeck	"	84	74	134	121	73	64
		6662	6434	8992	8670	5727	5577

Bijlage P[1].

Vergelijkende staat van den oogst over de jaren 1926, 1927 en 1928.

Districten.	Suiker Vacuumpan. 100 Kilogram.			Aantal H.A. gemalen riet.			Aantal Kilogrammen per H.A. verkregen.			Melasse. 100 Liters.			Rum. 100 Liters.		
	1926.	1927.	1928.	1926.	1927.	1928.	1926.	1927.	1928.	1926.	1927.	1928.	1926.	1927.	1928.
Nickerie	23351	39368	42263	776	860	819	3009	4578	5160	—	—	758	56	22	—
Coronie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Saramacca	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Suriname	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Commewijne	116298	116357	132520	2451	2446	3296	4745	4757	4021	3260	2508	1837	6607	6161	7175
Marowijne	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totaal	139649	155725	174783	3227	3306	4115	4327	4710	4247	3260	2508	2595	6663	6183	7175

Districten.	Cacao. 100 Kilogram.			Bananen. 100 bossen.			Bacoven. 100 bossen.			Koorn (mais). 100 Kilogram.			Koffie. 100 Kilogram.		
	1926.	1927.	1928.	1926.	1927.	1928.	1926.	1927.	1928.	1926.	1927.	1928.	1926.	1927.	1928.
Nickerie	183	282	173	433	475	417	268	379	335	751	661	781	50	36	34
Coronie	37	64	63	142	264	216	24	104	117	292	117	158	7	10	11
Saramacca	201	286	413	19	152	163	33	151	95	1884	1834	2325	396	1161	849
Suriname	419	628	477	2762	2238	2266	2058	1885	2259	8576	3250	3633	6469	10858	9913
Commewijne	561	891	919	405	562	400	1265	1365	1188	5652	2742	1996	10689	18211	18158
Marowijne	3	6	5	15	29	16	3	31	18	23	282	270	—	90	284
Totaal	1404	2157	2050	3776	3720	3478	3651	3915	4012	17178	8886	9163	17611	30366	29239

Districten.	Rijst. 100 Kilogram.			Aardvruchten. 100 Kilogram.			Sinaasappelen. 100 stuks.			Cocosnoten. 100 stuks.			Peulvruchten. 100 Kilogram.		
	1926.	1927.	1928.	1926.	1927.	1928.	1926.	1927.	1928.	1926.	1927.	1928.	1926.	1927.	1928.
Nickerie	75000	33884	67500	335	701	800	378	382	393	595	622	660	418	269	146
Coronie	5265	4145	6376	710	358	412	785	468	605	16371	20373	27169	—	—	—
Saramacca	17565	7190	12349	287	301	270	—	—	—	—	16	—	144	16	34
Suriname	89562	74628	66258	14443	12343	13280	3708	3762	3635	2051	1153	1145	—	—	—
Commewijne	27751	28724	22171	2362	1541	1615	2712	6641	1845	2	—	—	422	392	369
Marowijne	160	422	106	310	511	328	10	12	14	40	195	638	5	13	—
Totaal	215303	148993	174760	18447	15755	16705	7593	11265	6492	19059	22359	29612	989	690	549

Bijlage P².

Staat, aantoonende de verdeeling van den oogst over den grooten en den kleinen landbouw.

Districten.	SUIKER. (K.G.)				KOFFIE. (K.G.)				CACAO. (K.G.)				RIJST. (K.G.)			
	Groote landbouw.		Kleine landbouw.		Groote landbouw.		Kleine landbouw.		Groote landbouw.		Kleine landbouw.		Groote landbouw.		Kleine landbouw.	
	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.
Nickerie . . .	4 226 313	f 1 056 578,25	—	—	—	—	2 355	f 1 707,38	5 280	f 2 376,—	12 005	f 5 402,25	—	—	6 750 000	f 1 012 500,—
Coronie . . .	—	—	—	—	—	—	1 050	761,25	—	—	6 250	2 812,50	—	—	637 550	95 632,50
Saramacca . .	—	—	—	—	83 552	f 60 585,20	1 301	943,22	13 096	5 893,20	28 211	12 694,95	1 005	f 150,75	1 233 922	185 088,30
Suriname . . .	—	—	—	—	914 841	663 259,72	76 484	55 450,90	25 742	11 583,90	21 952	9 878,40	32 450	4 867,50	6 593 393	989 008,95
Commewijne .	13 252 020	3 313 005,—	—	—	1 750 638	1 269 202,55	65 200	47 270,—	59 531	26 788,95	32 400	14 580,—	—	—	2 217 098	332 564,70
Marowijne . .	—	—	—	—	28 105	20 376,13	300	217,50	—	—	450	202,50	4 600	690,—	6 000	900,—
	17 478 333	f 4 369 583,25	—	—	2 777 136	f 2 013 423,60	146 690	f 106 350,25	103 649	f 46 642,05	101 268	f 45 570,60	38 055	f 5 708,25	17 437 963	f 2 615 694,45

Districten.	BANANEN. (Bossen)				BACOVEN. (Bossen)				RUM. (50 pct. Liters)				MELASSE. (Liters)			
	Groote landbouw.		Kleine landbouw.		Groote landbouw.		Kleine landbouw.		Groote landbouw.		Kleine landbouw.		Groote landbouw.		Kleine landbouw.	
	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.
Nickerie . . .	—	—	41 660	f 31 245,—	—	—	33 510	f 4 021,20	—	—	—	—	75 836	f 3 033,44	—	—
Coronie. . . .	—	—	21 600	16 200,—	—	—	11 700	1 404,—	—	—	—	—	—	—	—	—
Saramacca . .	—	—	16 263	12 197,25	—	—	9 542	1 145,04	—	—	—	—	—	—	—	—
Suriname . . .	301	f 225,75	226 337	169 752,75	1 858	f 222,96	224 036	26 884,32	—	—	—	—	183 701	7 348,04	—	—
Commewijne. .	1 733	1 299,75	38 265	28 698,75	9 058	1 086,96	109 720	13 166,40	717 474	f 1 692 155,66	—	—	—	—	—	—
Marowijne . .	—	—	1 600	1 200,—	—	—	1 800	216,—	—	—	—	—	—	—	—	—
	2 034	f 1 525,50	345 725	f 259 293,75	10 916	f 1 309,92	390 308	f 46 836,96	717 474	f 1 692 155,66	—	—	259 537	f 10381,48	—	—

Districten.	SINAASAPPELS. (Stuks)				MAIS. (K.G.)			
	Groote landbouw.		Kleine landbouw.		Groote landbouw.		Kleine landbouw.	
	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.
Nickerie . . .	—	—	39 300	f 589,50	—	—	78 090	f 7 809,—
Coronie. . . .	—	—	60 500	907,50	—	—	15 800	1 580,—
Saramacca. . .	—	—	—	—	3 460	346,—	228 990	22 899,—
Suriname . . .	130 751	f 1 961,27	232 730	3 490,95	4 200	420,—	359 240	35 924,—
Commewijne. .	141 618	2 124,27	42 900	643,50	20 120	2 012,—	179 500	17 950,—
Marowijne . .	—	—	1 400	21,—	—	—	27 000	2 700,—
	272 369	f 4 085,54	376 830	f 5 652,45	27 780	f 2 778,—	888 620	f 88 862,—

Districten.	PEULVRUCHTEN. (K.G.)				AARDVRUCHTEN. (K.G.)			
	Groote landbouw.		Kleine landbouw.		Groote landbouw.		Kleine landbouw.	
	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.
Nickerie . . .	—	—	14 560	f 3 203,20	—	—	67 575	f 6 757,50
Coronie. . . .	—	—	—	—	—	—	41 200	4 120,—
Saramacca. . .	—	—	3 417	751,74	—	—	27 031	2 703,10
Suriname . . .	—	—	—	—	1 200	f 120,—	1 326 562	132 656,20
Commewijne. .	—	—	36 900	8 118,—	500	50,—	161 018	16 101,80
Marowijne . .	—	—	—	—	—	—	32 800	3 280,—
	—	—	54 877	f 12 072,94	1 700	f 170,—	1 656 186	f 165 618,60

Districten.	COCOSNOTEN. (Stuks)				RUBBER. (K.G.)			
	Groote landbouw.		Kleine landbouw.		Groote landbouw.		Kleine landbouw.	
	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.
Nickerie . . .	—	—	65 900	f 3 954,—	—	—	—	—
Coronie . . .	—	—	2 716 900	163 014,—	—	—	—	—
Saramacca. .	—	—	—	—	—	—	—	—
Suriname . . .	2 575	f 154,50	111 940	6 716,40	706	f 1 129,60	—	—
Commewijne. .	—	—	—	—	—	—	—	—
Marowijne . .	43 800	2 628,—	20 000	1 200,—	5 671	9 073,60	—	—
	46 375	f 2 782,50	2 914 740	f 174 884,40	6 377	f 10 203,60	—	—

Districten.	KATOEN. (K.G.)				KWAK. (K.G.)			
	Groote landbouw.		Kleine landbouw.		Groote landbouw.		Kleine landbouw.	
	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.
Nickerie . . .	—	—	—	—	—	—	—	—
Coronie . . .	—	—	300	—	—	—	—	—
Saramacca. .	—	—	—	—	—	—	—	—
Suriname . . .	—	—	—	—	—	—	—	—
Commewijne. .	—	—	—	—	—	—	—	—
Marowijne . .	—	—	—	—	—	—	16 000	f 4 000,—
	—	—	300	—	—	—	16 000	f 4 000,—

Bijlage Q[1].

Staat van de suikerondernemingen.

Districten.	Plantages.	Uitgestrektheid der plantages. H.A.	Uitgestrektheid in bebouwing op ult. Dec. 1928. H.A.	Uitgestrektheid waarvan is geoogst. H.A.	Suiker vacuumpan. 100 K.G.	Gemiddelde opbrengst per H.A. K.G.	Melasse. 100 L.	Rum of dram. 100 L.	Arbeiders. Immigranten.	Arbeiders. Anderen.	Arbeiders. Tezamen.	Opmerkingen.
Nickerie	Waterloo	3584	819	819	42 263	5160	758	—	1221	81	1302	
Id.	Hazard	—	—	—	—	—	—	—	586	35	621	Op Hazard wordt geen riet meer gemalen.
Commewijne	Mariënburg, Zoelen en Geertruidenberg . .	5965	2381	1946	96 394	4953	88	7175	4458	122	4580	
Id.	Rust en Werk. . . .	1093	384	258	1 352	5247	1650	—	1080	50	1130	
Id.	Alliance	2000	531	400	22 616	5564	99	—	1087	45	1126	
		12642	4115	3423	162 625	4751	2595	7175	8432	333	8759	

Bijlage Q[2].

Staat van de cacao- en andere landbouwondernemingen, met uitzondering van de suikerondernemingen.

DISTRICTEN.	Aantal plantages.	Uitgestrektheid van de plantages in H.A.	Uitgestrektheid in bebouwing op 31 Dec. 1928 van de plantages in H.A.	Verkregen voortbrengselen. cacao (in 100 K.G.)	koffie (in 100 K.G.)	rijst (paddi) (in 100 K.G.)	aardvruchten (in 100 K.G.)	koorn (maïs) (in 100 K.G.)	katoen (in 100 K.G.)	bananen (in 100 bossen.)	bacoven (in 100 bossen.)	sinaasappelen (in 100 stuks.)	kokosnoten (in 100 stuks.)	Arbeiders op 31 December 1928. Immigranten onder contract verbonden. Arbeidende.	Niet arbeidende.	Tezamen.	Immigranten niet onder contract verbonden. Arbeidende.	Niet arbeidende.	Tezamen.	Anderen. Arbeidende.	Niet arbeidende.	Tezamen.	Tezamen. Arbeidende.	Niet arbeidende.	Tezamen.
Nickerie	2	1300	16	53	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	—	11	—	—	—	11	—	11
Coronie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Saramacca	8	4810	629	140	836	10	—	35	—	—	—	—	—	296	37	333	125	33	158	159	—	159	580	70	650
Suriname	17	11961	2291	257	9148	325	22	42	—	3	19	1207	26	1283	102	1385	587	183	770	37	—	37	1907	285	2192
Commewijne	33	72244	5676	596	17526	—	5	201	—	17	91	1416	—	3509	337	3846	1356	587	1943	90	23	113	4955	947	5902
Marowijne	2	1823	173	—	3775	46	—	—	—	—	—	—	438	65	4	69	31	5	36	87	6	93	183	15	198
	62	37138	8785	1046	31285	381	27	278	—	20	110	2623	464	5153	480	5633	2110	808	2918	373	29	402	7636	1317	8953

Bijlage Q³.

Overzicht van den geldelijken toestand van de bestaande leenbanken en van de verrichte werkzaamheden.

NAAM VAN DE BANK.	Aantal leden.	Gevorderde rente.	Grootste bedrag voorschot.	Oprichtingskosten.	Voorschot van het Gouvernement.	Inleg.		Voorschotten verleend.		Terugbetaald.	Reservefonds.	Aanwezig op 31 Dec. 1928.		Balans.		Zuiver gekweekte rente.
						Aantal inleggers.	Bedrag.	Aantal.	Bedrag.			In kas.	Belegd.	Winst.	Verlies.	
Nickeriebank	1728	6 %	f 150	f 130,15	—	224	—	19	f 28 577,30	f 3 805,76^{5}	f 13 489,99^{5}	f 526,—	f 532,18	f 682,05	—	f 1320,52
Coronie	192	6 „	150	121,15	f 5 000	192	f 1 944,67	155	9 049,28	5 846,15	712,32	2 254,29	2 371,71	196,78	—	228,80
Beneden-Suriname en Beneden-Para	1207	8 en 6 %	150	127	3 660	13	1 923,19	91	3 330,—	2 938,27	9 579,77^{5}	219,84	2 581,36	50,16	—	665,54
Beneden-Commewijne	653	6 „	300	134,75	—	187	13 905,17	280	14 282,75	4 603,09	4 716,46^{5}	76,98^{5}	4 261,90	16,61^{5}	—	1 023,16
Domburg[1])	—	—	—	53	3 600	65	199,21	—	—	225,23	2 514,88^{5}	553,41	—	74,18	—	223,78
't Westland	12	6 „	300	—	—	5	771,09	—	—	451,09	—	—	209,48	21,70	—	33,50
Saramacca	903	5 „	150	68,75	6 000	—	—	31	1 972,71	—	—	191,40	1 500,—	468,82^{5}	—	10 703,75^{5}

In liquidatie.

Bijlage R.

Staat van de opbrengst van den kleinen landbouw.

a. Op de vestigingsplaatsen.

DISTRICTEN.	Aantal perceelen.	Oppervlakte in H.A.	Oppervlakte in cultuur in H.A.	Bevolking.			Verkregen producten.												Geldswaarde der bovendien afgeleverde vruchten en groenten.	Geldswaarde der afgeleverde houtwaren
				Immigranten.	Niet immigranten.	Tezamen.	Cacao.	Koffie.	Rijst.	Koorn (Maïs).	Aardvruchten.	Bananen.	Bacoven.	Kokosnoten.	Sinaasappelen.	Peulvruchten.	Vruchten.	Groenten.		
							per 100 K.G.					per 100 bos.		per 100 stuks.		per 100 K.G.				
Nickerie	352	442	259	1 009	141	1 150	39	—	2 955	—	125	65	44	574	381	146	—	—	—	—
Coronie	270	350	326	26	839	865	6	1	3 750	19	42	19	12	2 830	85	—	—	—	—	—
Saramacca	244	420	210	144	233	377	77	—	360	17	82	122	35	—	—	—	—	—	—	f 11 350
Suriname	4 590	9 693	9 374	10 991	1 722	12 713	120	690	36 909	2 773	5 796	1 743	2 084	1 112	1 631	—	—	—	f 40 300	—
Commewijne	2 246	2 396	2 077	4 667	258	4 925	224	617	16 140	700	1 091	310	978	—	234	369	—	—	12 370	—
Marowijne	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	7 702	13 301	12 246	16 837	3 193	20 030	466	1 308	60 114	3 509	7 136	2 259	3 153	4 516	2 331	515	—	—	f 52 670	f 11 350

b. Buiten de vestigingsplaatsen.

DISTRICTEN.	Aantal perceelen.	Oppervlakte in H.A.	Oppervlakte in cultuur in H.A.	Bevolking.			Verkregen producten.												Geldswaarde der bovendien afgeleverde vruchten en groenten.	Geldswaarde der afgeleverde houtwaren.
				Immigranten.	Niet immigranten.	Tezamen.	Cacao.	Koffie.	Rijst.	Koorn (Maïs).	Aardvruchten.	Bananen.	Bacoven.	Kokosnoten.	Sinaasappelen.	Peulvruchten.	Vruchten.	Groenten.		
							per 100 K.G.					per 100 bossen.		per 100 stuks.		per 100 K.G.				
Nickerie	1 267	26 840	1 849	1 881	546	1 927	81	23	21 286	781	550	351	290	85	—	—	—	—	—	f 70 000
Coronie	712	7 608	1 176	18	2 026	2 044	57	11	6 376	158	412	216	117	27 169	605	—	—	—	—	—
Saramacca	1 120	12 589	5 234	3 544	960	4 504	206	13	11 979	2 273	188	41	61	—	—	34	—	—	—	4 239
Suriname.	1 540	52 743	5 092	8 683	5 372	14 055	99	75	29 025	819	7 470	520	156	7	699	—	—	—	f 28 927	—
Commewijne [1].	1 051	5 687	792	1 271	1 083	2 354	100	35	6 030	1 095	519	73	119	—	195	—	—	—	1 536	2 680
Marowijne	133	1 344	125	205	493	698	5	3	60	270	328	16	18	200	14	—	—	—		—
	5 823	106811	14 268	15 102	10 480	25 582	548	160	74 756	5 396	9 467	1 217	761	27 461	1 513	34	—	—	f 30 463	f 76 919

[1]) Bovendien nog f 3 005,53 visch, f 480,— steenen.

Bijlage S.

GEGEVENS OMTRENT HET BALATABEDRIJF.

a. Overzicht van in 1928 verleende en verlengde concessiën tot inzameling van balata krachtens de Balataverordening 1914.

VERLEEND.	Oppervlakte in H.A.	Verlengd oppervlakte in H.A.	Geheele oppervlakte verleend en verlengd.	Concessierechten.	Opmerkingen.
krachtens art. 11: Grootbedrijf	941 100	5 728 400	6 669 500	f 107 588,70 [1])	
Kleinbedrijf	15 000	106 000	121 000	3 630,—	[1]) Hieronder begrepen een bedrag van f 13703,70 voor 17 blokperceelen, verleend krachtens art. 16 waarbij een bedrag van f 92 496,30 minder is betaald dan het concessierecht ad 3 cent per H.A.
	956 100	5 834 400	6 790 500	f 111 218,70	

b. Overzicht van de aangiften tot inzameling van balata op gronden van particulieren.

OMSCHRIJVING.	Aantal aangiften.	Oppervlakte in H. A.	Bedrag van de geraamde opbrengst in K.G.
In werking op 31 December 1927	25	22 200	—
Ingediend in 1928	—	—	—
Weer ingetrokken in 1928	—	—	—
Verloopen in 1928	6	8 285	—
Afgewerkt verklaard in 1928	—	—	—
In werking op 31 December 1928	19	13 915	—

Bijlage Q[3].

Overzicht van den geldelijken toestand van de bestaande leenbanken en van de verrichte werkzaamheden.

NAAM VAN DE BANK.	Aantal leden.	Gevorderde rente.	Grootste bedrag voorschot.	Oprichtingskosten.	Voorschot van het Gouvernement.	Inleg.		Voorschotten verleend.		Terugbetaald.	Reservefonds.	Aanwezig op 31 Dec. 1928.		Balans.		Zuiver gekweekte rente.
						Aantal inleggers.	Bedrag.	Aantal.	Bedrag.			In kas.	Belegd.	Winst.	Verlies.	
Nickeriebank	1728	6 %	f 150	f 130,15	—	224	—	19	f 28 577,30	f 3 805,76^{5}	f 13 489,99^{5}	f 526,—	f 532,18	f 682,05	—	f 1320,52
Coronie	192	6 „	150	121,15	f 5 000	192	f 1 944,67	155	9 049,28	5 846,15	712,32	2 254,29	2 371,71	196,78	—	228,80
Beneden-Suriname en Beneden-Para	1207	8 en 6 %	150	127	3 660	13	1 923,19	91	3 330,—	2 938,27	9 579,77^{5}	219,84	2 581,36	50,16	—	665,54
Beneden-Commewijne . .	653	6 „	300	134,75	—	187	13 905,17	280	14 282,75	4 603,09	4 716,46^{5}	76,98^{5}	4 261,90	16,61^{5}	—	1 023,16
Domburg[1])	—	—	—	53	3 600	65	199,21	—	—	225,23	2 514,88^{5}	553,41	—	74,18	—	223,78
't Westland	12	6 „	300	—	—	5	771,09	—	—	451,09	—	—	209,48	21,70	—	33,50
Saramacca	903	5 „	150	68,75	6 000	—	—	31	1 972,71	—	—	191,40	1 500,—	468,82^{5}	—	10 703,75^{5}

In liquidatie.

Bijlage R.

Staat van de opbrengst van den kleinen landbouw.

a. Op de vestigingsplaatsen.

DISTRICTEN.	Aantal perceelen.	Oppervlakte in H.A.	Oppervlakte in cultuur in H.A.	Bevolking.			Verkregen producten.												Geldswaarde der bovendien afgeleverde vruchten en groenten.	Geldswaarde der afgeleverde houtwaren
				Immigranten.	Niet immigranten.	Tezamen.	Cacao.	Koffie.	Rijst.	Koorn (Maïs).	Aardvruchten.	Bananen.	Bacoven.	Kokosnoten.	Sinaasappelen.	Peulvruchten.	Vruchten.	Groenten.		
							per 100 K.G.					per 100 bos.		per 100 stuks.		per 100 K.G.				
Nickerie	852	442	259	1 009	141	1 150	39	—	2 955	—	125	65	44	574	381	146	—	—	—	—
Coronie	270	350	326	26	839	865	6	1	3 750	19	42	19	12	2 830	85	—	—	—	—	—
Saramacca	244	420	210	144	233	377	77	—	360	17	82	122	85	—	—	—	—	—	—	f 11 350
Suriname.	4 590	9 693	9 374	10 991	1 722	12 713	120	690	36 909	2 773	5 796	1 743	2 084	1 112	1 631	—	—	—	f 40 300	—
Commewijne	2 246	2 396	2 077	4 667	258	4 925	224	617	16 140	700	1 091	310	978	—	234	369	—	—	12 370	—
Marowijne	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	7 702	13 301	12 246	16 837	3 193	20 030	466	1 308	60 114	3 509	7 136	2 259	3 153	4 516	2 331	515	—	—	f 52 670	f 11 350

b. Buiten de vestigingsplaatsen.

DISTRICTEN.	Aantal perceelen.	Oppervlakte in H.A.	Oppervlakte in cultuur in H.A.	Bevolking.			Verkregen producten.												Geldswaarde der bovendien afgeleverde vruchten en groenten.	Geldswaarde der afgeleverde houtwaren.
				Immigranten.	Niet immigranten.	Tezamen.	Cacao.	Koffie.	Rijst.	Koorn (Maïs).	Aardvruchten.	Bananen.	Bacoven.	Kokosnoten.	Sinaasappelen.	Peulvruchten.	Vruchten.	Groenten.		
							per 100 K.G.					per 100 bossen.		per 100 stuks.		per 100 K.G.				
Nickerie	1 267	26 840	1 849	1 381	546	1 927	81	23	21 286	781	550	351	290	85	—	—	—	—	—	f 70 000
Coronie	712	7 608	1 176	18	2 026	2 044	57	11	6 376	158	412	216	117	27 169	605	—	—	—	—	—
Saramacca	1 120	12 589	5 234	3 544	960	4 504	206	13	11 979	2 273	188	41	61	—	—	34	—	—	—	4 239
Suriname	1 540	52 743	5 092	8 683	5 372	14 055	99	75	29 025	819	7 470	520	156	7	699	—	—	—	f 28 927	—
Commewijne [1])	1 051	5 687	792	1 271	1 083	2 354	100	35	6 030	1 095	519	73	119	—	195	—	—	—	1 536	2 680
Marowijne	133	1 344	125	205	493	698	5	3	60	270	328	16	18	200	14	—	—	—		—
	5 823	106811	14 268	15 102	10 480	25 582	548	160	74 756	5 396	9 467	1 217	761	27 461	1 513	34	—	—	f 30 463	f 76 919

[1]) Bovendien nog f 3 005,53 visch, f 480,— steenen.

Bijlage S.

GEGEVENS OMTRENT HET BALATABEDRIJF.

a. Overzicht van in 1928 verleende en verlengde concessiën tot inzameling van balata krachtens de Balataverordening 1914.

VERLEEND.	Oppervlakte in H.A.	Verlengd oppervlakte in H.A.	Geheele oppervlakte verleend en verlengd.	Concessierechten.	Opmerkingen.
krachtens art. 11: Grootbedrijf	941 100	5 728 400	6 669 500	f 107 588,70 [1])	
Kleinbedrijf	15 000	106 000	121 000	3 630,—	[1]) Hieronder begrepen een bedrag van f 13 703,70 voor 17 blokperceelen, verleend krachtens art. 16 waarbij een bedrag van f 92 496,30 minder is betaald dan het concessierecht ad 3 cent per H.A.
	956 100	5 834 400	6 790 500	f 111 218,70	

b. Overzicht van de aangiften tot inzameling van balata op gronden van particulieren.

OMSCHRIJVING.	Aantal aangiften.	Oppervlakte in H. A.	Bedrag van de geraamde opbrengst in K.G.
In werking op 31 December 1927	25	22 200	—
Ingediend in 1928	—	—	—
Weer ingetrokken in 1928	—	—	—
Verloopen in 1928	6	8 285	—
Afgewerkt verklaard in 1928	—	—	—
In werking op 31 December 1928	19	13 915	—

c. Staat, aantoonende de oppervlakte uitgegeven tot het doen van onderzoek naar balata, zoomede tot het inzamelen daarvan over 1912—1928.

JAAR.	Onderzoek.		Concessie tot inzameling.				Aantal ter-reinen.	Tezamen.	
			Uitgegeven.		Verlengd.				
	Aantal terreinen.	Oppervlakte in H.A.	Aantal ter-reinen.	Oppervlakte in H.A.	Aantal ter-reinen.	Oppervlakte in H.A.		Oppervlakte in H.A.	
1912	70	2 695 000	173	1 040 919	148	1 161 848	321	*2 202 767*	2 202 767
1913	31	1 690 000	137	779 258	96	1 395 288	233	*2 174 546*	2 174 546
1914	—	—	69	380 937	155	1 219 081	224	*1 600 018*	1 600 018
1915 groot bedrijf .	3	482 100	24	3 615 100	—	—	24	3 618 100	—
klein „ .	—	—	20	97 800	—	—	20	*97 800*	3 715 900
1916 groot „ .	—	—	8	1 343 600	23	3 539 500	31	4 883 100	—
klein „ .	—	—	20	94 800	8	39 500	28	*134 300*	5 017 400
1917 groot „ .	7	1 734 200	8	1 394 200	25	3 975 100	33	5 369 300	—
klein „ .	—	—	17	86 000	15	71 800	32	*156 800*	5 526 100
1918 groot „ .	9	2 224 800	5	776 600	25	4 013 600	30	4 790 200	—
klein „ .	—	—	14	69 300	14	66 800	28	*136 100*	4 926 300
1919 groot „ .	4	2 181 100	7	1 689 600	27	4 275 200	34	5 964 800	—
klein „ .	—	—	16	77 500	14	66 900	30	*144 400*	6 109 200
1920 groot „ .	7	3 097 200	7	1 150 500	25	3 831 300	32	4 981 800	—
klein „ .	—	—	25	122 200	13	62 100	38	*184 300*	5 166 100
1921 groot „ .	3	620 000	7	1 097 300	23	3 300 500	30	4 397 800	—
klein „ .	—	—	19	93 500	18	85 000	37	*178 500*	4 576 300
1922 groot „ .	1	543 500	6	1 236 200	21	3 055 500	27	4 291 700	—
klein „ .	—	—	5	25 000	16	76 000	21	*101 000*	4 392 700
1923 groot „ .	—	—	8	1 161 700	25	3 847 300	33	5 009 000	—
klein „ .	—	—	25	121 000	23	109 500	48	*230 500*	5 239 500
1924 groot „ .	—	—	10	2 186 100	30	4 553 600	40	6 739 700	—
klein „ .	—	—	24	119 300	19	91 000	43	*210 300*	6 950 000
1925 groot „ .	2	391 000	6	1 375 400	40	6 733 100	46	8 108 500	—
klein „ .	—	—	13	63 300	24	116 700	37	*180 000*	8 288 500
1926 groot „ .	9	2 137 400	3	551 200	45	7 953 900	48	8 505 100	—
klein „ .	—	—	7	35 000	20	96 700	27	*131 700*	8 636 800
1927 groot „ .	2	471 000	4	747 800	39	6 774 900	43	7 522 700	—
klein „ .	—	—	10	48 300	18	86 700	28	*135 000*	7 657 700
1928 groot „ .	—	—	5	941 100	34	5 728 400	39	6 669 500	—
klein „ .	—	—	3	15 000	22	106 000	25	*121 000*	6 790 500

Bijlage **T.**

Staat van den veestapel.

Paramaribo en de districten.	Runderen.	Paarden.	Ezels.	Muilezels.	Schapen.	Geiten.	Varkens.	Karbouwen
Paramaribo	975	55	315	34	18	410	479	18
In het overige deel van Suriname	12 809	143	815	134	166	3 740	5 547	7
Tezamen op 31 December 1928	13 784	198	1 130	168	184	4 150	6 026	25
„ „ 31 „ 1927	13 084	173	885	209	196	4 295	5 109	22
Vermeerdering . . .	700	24	245	—	—	—	917	3
Vermindering . . .	—	—	—	41	12	145	—	—

Bijlage U.

STAAT

HOUDENDE OVERZICHT VAN DEN IN- EN UITVOER VAN GOEDEREN. (*)

(*) De inrichting is zooveel mogelijk aangepast aan de internationale handelsstatistiek. Waarde = inkoopprijs zonder kosten in guldens.
N. A. G. = niet afzonderlijk genoemd.

NAAMLIJST der goederen opgenomen in de Surinaamsche Handelsstatistiek 1928.

GOEDEREN	Ordenummer van de gemeene naamlijst
Drukmaterieel	181
Drukpapier	136
Drukpersen	167
Duigen	134
Dynamiet	179
Dynamo's	160
Dyselolie	87
E.	
Eather sulfuricus	104
Edelgesteenten en halfedelgesteenten, ruw of eenvoudig geslepen, maar niet gezet (*koraal en echte paarlen daarin begrepen*)	**84**
Eetbare deegen	**30**
Eetbare vetten	**11**
Eieren van tamme en wilde vogels	**18**
Emmers	149
Ertsen	**69/75**
Essences (vruchten)	47
Ezels (levende)	7
F.	
Films (bioscoop)	181
Flit	98
Fotografiebenoodigdheden	181
Fotografietoestellen	176
G.	
Garens:	
van wol	**113**
van natuurlijke of kunstmatige zijde	**114**
van katoen	**115**
van jute	**116**
van hennep, van vlas, van rameh en van andere textielvezels	**117**
breigaren	117
haakgaren	117
naaigaren	117
Gaslampen	149
Gasolie	87
Gasoline	87
Geconserveerd spek	10
Geconserveerde vruchten	44
Gedistilleerd	47 en 104
Gedroogde groenten	**32/33**
Gedroogde vruchten	35
Geëmailleerde waren	149
Geestrijke dranken (*wijngeest brandewijn likeuren enz.*)	**47**
Geiten (levende)	**4**
Gekorven tabak	107
Gemberwijn	45
Geneesmiddelen	105
Geraffineerd zout	43
Gereedschappen	**168**
Gerst	**22**

GOEDEREN	Ordenummer van de gemeene naamlijst
Geld, gemunt	153/185/186
Gelooide huiden	109
Geweren	178
Gewone metalen	**76/83**
Gezaagd hout	65
Gevogelte (levend)	7
Gevogelte (dood)	9
Geweerloopen	178
Ghee	14
Glas- en kristalwerk	147
Gomma	99
Goud (onbewerkt)	183
Gouden munten	**185**
Goudwerk	156
Graangewassen	**20/25**
Granen (zaden)	**61**
Groene erwten	32
Groenten (ingelegde)	44
,, (versche)	31
,, (gedroogde)	33
Grof aardewerk	142
H.	
Haakgaren	117
Haarolie	102
Haarwater	102
Hagels	178
Hammen	10
Handgereedschappen	168
Handschoenen van leder	**111**
Haren en vederen	**54**
Harpuis	63
Harsen, gommen en plantaardige was	**63**
Haver	**23**
Henequen	97
Hennep en Vlas	**96**
Hoeden	**126/127**
Holglaswerk	**146**
Honden (levende)	7
Honing	**19**
Hop	**59**
Horlogemakerij en benoodigdheden voor horlogemakerij	177
Hout van elke soort, zelfs gezaagd	65
Houten meubelen	133
Houtgeest	104
Houtskool	66
Houtpap	68
Houtwerken	133/134
Huiden	50 en 109
Hulzen	178
I.	
IJs	48
IJzer en staal	79

GOEDEREN	Ordenummer van de gemeene naamlijst
Ruwe olie	87
Ruwe, gezouten, gelooide huiden en ruwe pelterijen	**50**
Ruw zout	43
S.	
Samengestelde geneesmiddelen	**105**
Schaal- en schelpdieren	17
Schapen (levende)	**3**
Scheikundige producten (*alcohol, niet dienende voor dranken daaronder begrepen*)	**104**
Schepen	174
Schoenen (in caoutchouc)	132
Schoenwerk en leder	**110**
Schrijfpapier	136
Schuiten	174
Sesamolie	42
Shoulders	10
Sigaren en sigaretten	**106**
Sigaretten	106
Sigarettenpapier	137
Sinaasappelen	40
Sisal	118
Slaghoedjes	178
Slaolie	42
Snuif	107
Snuiftabak	109
Soda	104
Solarolie	87
Soyaolie	42
Specerijen (*bepaaldelijk omvattende peper, spaansche peper, saffraan, vanille en kaneel*)	**41**
Speelkaarten	139
Spek	10
Spelt	25
Spiegels	**144**
Spoorwegmateriaal	148 en 169
Spijkers en nagels	149
Spiritusdilitus, -fortior, -absolutus	104
Staal (in blokken enz.)	79
Staal (bewerkt)	148
Staaldraadtouw	149
Stalen artikelen	149
Stearine kaarsen	101
Steenen (bewerkt)	140
,, (metsel)	141
,, (vuurvaste)	86
,, (slijp)	86
Steenkolen ook cokes of briketten	**88**
Stikmachines	164
Stookolie	98
Stoomketels	161
Strooheeden	124
Stijfsels	**99**
Suiker	40
Suikerbieten	**60**

GOEDEREN	Ordenummer van de gemeene naamlijst
T.	
Tabakken (bladen)	**64**
Tabak (extracten)	107
,, (gekorven)	107
,, (snuif)	107
Talk	98
Tandpoeder	102
Tandzeep	102
Tandpasta	102
Tarwe (graan)	20
Teer	63
Tegels	141
Telefoonkabel	160
Telefoontoestellen	176
Telegrafietoestellen	160
Terpentijn	63
Textielvezels	97
Textielwaren	**92/98**
Thee	**39**
Tin	**78**
Tinertsen	**74**
Tobben (van ijzer)	149
Toiletpapier	136
Tonkabonnen	98
Touwwerk	**118**
Tras	98
Trommels	181
Turbines	161
U.	
Uien	31
Utensiliën	105
Uurwerken	177
V.	
Vaartuigen en booten	**174**
Vaatwerk in hout	134
Varkens (levende)	**5**
Vederen	54
Veekoeken	**58**
Veevoeder	56
Veldvruchten en veevoeder (*beetwortelen bestemd voor veevoeder daarin begrepen*)	56
Vensterglas	**145**
Verbandstoffen	105
Verfstoffen	103
Verfhout, looischorsen en andere kleurende en looiende stoffen	**67**
Vermouth	45
Vernissen	103
Versche groenten	**31**
Versch vleesch (*met inbegrip van bevroren vleesch*)	**8**
Vervoermiddelen	**169/173**
Vetten (eetbare)	11
Vezels	97

GOEDEREN	Ordenummer van de gemeene naamlijst
Vilten hoeden	127
Vischlijn	181
Vischnetten	118
Visschen, schaal- en schelpdieren	**17**
Visschersgaren	118
Vlas	96
Vleesch, ingemaakt	10
„ gezouten	10
„ versch.	8
„ wild	9
Voedingsmiddelen (*bepaaldelijk omvattende geconserveerde plantaardige voortbrengselen*)	**44**
Vruchten, geconserveerde	44
Vruchten (*met inbegrip van gedroogde vruchten*)	**35**
„ (versch).	49
Vruchtenessences	47
Vruchten op gedistilleerd	47
Vruchtenwijn	45
Vuurvaste steenen	86
Vuurwerken	179
W.	
Wagens	173
Wapenen en ammunitie	**178**
Weefsels:	
van wol	**119**
van natuurlijke of kunstmatige zijde	**120**
van katoen	**121**
van Jute	**122**
van hennep, van vlas, van rameh en van andere textielvezels	**123**
Welriekende olie	102
Werktuigmachines	**162**
Werktuigmachines voor boschbouw	167
Wetenschappelijke instrumenten en werktuigen	**176**
Whisky	47
Wild (dood)	9
Wild (levend)	7
Windgeweren	178
Witte boonen	32
Witte wijn.	45
Wijnen	**45**
Wol	**92**
Z.	
Zaden	61
Zakken (v. vezelstoffen)	131
Zalm, gepekeld of gezouten	17
Zalven	102
Zand	98
Zeegras	98
Zeemleder	109
Zeepen	**100**
Zeep, geparfumeerd	100
Zeeppoeder	100
Zemelen	**57**
Zijde	**93**
Zilver (onbewerkt)	184
Zilveren munten	**186**
Zilveren horloges	177
Zilverwerk	156
Zink	**82**
Zinkertsen	**72**
Zout	**43**
Zwavel	**91**

INVOER.

Ordenummer van de gemeene naamlijst	ARTIKELEN	Aangevoerd van	Nederland		Groot-Brittanië		Frankrijk		Duitschland		Vereenigde Staten van Noord-Amerika		Britsch-Guyana	
		Hoeveelheids Eenheid	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waard[e]
	I. Levende Dieren.													
1	**Paarden**	Stuk	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	**Runderen:**													
	Karbouwen	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Ploegossen	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	35
	Runderen n. a. g.	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	156	14 04
3	**Schapen**	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1
4	**Geiten**	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	**Varkens**	„	—	—	—	—	—	—	—	—	1	30	457	13 71
6	**Pluimvee** n. a. g.	„	60	180	—	—	—	—	—	—	—	—	57	17
7	**Alle andere levende dieren** *(levende visschen en schaaldieren niet inbegrepen)*													
	Ezels	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	1 35
	Honden	„	9	90	—	—	—	—	—	—	—	—	14	14
	Muildieren en muilezels	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1/7	Totaal		69	270	—	—	—	—	—	—	1	30	710	29 77
	II. Voedingsmiddelen en Dranken.													
8	**Versch vleesch** *(met inbegrip van bevroren vleesch)*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	**Dood gevogelte en dood wild**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	**Bereid of geconserveerd vleesch** *(met inbegrip van geconserveerd spek, gevogelte en wild)*:													
	Vleesch, gepekeld in vaten van meer dan 10 K.G. netto	K.G.	185 719	139 289	—	—	—	—	—	—	124111	93 083	39 357	29 81
	Spek, alsvoren	„	—	—	—	—	—	—	—	—	18 896	16 062	2 062	2 43
	Shoulders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32 942	—	—
	Hammen	—	—	3 859	—	—	—	—	—	—	—	2 706	—	1
	Bereid of geconserveerd vleesch n. a. g.	—	—	8 646	—	—	—	—	—	—	—	17 340	—	13
11	**Eetbare vetten:**													
	Plantenvet	—	—	2 602	—	—	—	—	—	—	—	—	—	57
	Reuzel	K.G.	—	—	—	—	—	—	—	—	3 420	2 736	69	5
	Eetbare vetten in verpakking van meer dan 12,5 K.G. n. a. g.	„	624	245	—	—	—	—	—	—	14 248	5 984	23	1
	Alsvoren in verpakking van 12,5 K.G. en minder n. a. g.	„	—	362	—	—	—	—	—	—	—	139	—	—
12	**Margarine en Kunstboter**	„	108 139	81 104	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	**Melk** *(gecondenseerd melkpoeder daaronder begrepen)*:													
	Gecondenseerde melk	—	—	9 603	—	—	—	—	—	—	—	800	—	3 23
14	**Boter:**													
	Melkboter	K.G.	108 223	281 380	—	—	—	—	—	—	—	—	1 265	3 28
	Als voren voor 's Landsdienst	„	555	1 443	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Ghee	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	162	36

Fransch-Guyana Hoeveelheid	Fransch-Guyana Waarde	Trinidad Hoeveelheid	Trinidad Waarde	Landen n. a. g. Landen	Landen n. a. g. Hoeveelheid	Landen n. a. g. Waarde	TOTAAL Hoeveelheid	TOTAAL Waarde	GEHEVEN INVOERRECHT Tariefverordening art.	lid	No.	letter	Maatstaf	Eenheidsrecht	RECHT	Ordenummer van de gemeene naamlijst	AANMERKINGEN
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	28	—	Stuk	25.—	—	1	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	12 c.	—	—	Vrij	—		
—	—	—	—	—	—	—	6	350	1	3	12 c.	—	—	Vrij	—		
—	—	—	—	—	—	—	156	14 040	1	2	28	—	Stuk	7.50	*1 170,—*	2	
							162	**14 390**							1 170,—		
—	—	—	—	—	—	—	2	13	1	2	28	—	Stuk	0.50	1,—	3	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	28	—	Stuk	0,50	—	4	
4	120	—	—	—	—	—	462	13 860	1	2	28	—	Stuk	2,—	924,—	5	
19	57	—	—	—	—	—	136	408	1	2	28	—	Stuk	0,25	34,—	6	
—	—	—	—	—	—	—	18	1 350	1	2	28	—	Stuk	2,—	36,—		
—	—	—	—	—	—	—	23	230	1	2	28	—	Stuk	5,—	*115,—*		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	28	—	Stuk	10,—	—	7	
							47	1 930							151,—	1/7	
23	177	—	—	—	—	—	803	30 251							2 280,—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	50	—	Waarde	16 %	—	8	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	55	—	Waarde	16 %	—	9	
90	68	—	—	—	—	—	349 277	261 958	1	2	50	—	KG.	0,02	*6 985,54*		
—	—	—	—	—	—	—	21 756	18 493	1	2	50	—	KG.	0,02	*435,12*		
—	—	—	—	—	—	—	—	32 942	1	2	50	—	Waarde	10 %	*3 294,20*		
—	—	—	—	—	—	—	—	6 576	1	2	50	—	Waarde	16 %	*1 052,16*		
—	299	—	2 971	—	—	—	—	29 390	1	2	50	—	Waarde	16 %	*4 702,40*		
								349 359							16 469,42	10	
—	—	—	—	—	—	—	—	3 176	1	2	48	—	Waarde	16 %	*508,16*		
—	—	—	—	—	—	—	3 489	2 791	1	2	48	—	KG.	0,03	*104,67*		†) maximum 3 c'. per K.G.
—	—	—	—	—	—	—	14 895	6 243	1	2	48	—	Waarde	†) 16 %	*446,85*		
—	—	—	—	**Curaçao**	—	158	—	659	1	2	48	—	Waarde	16 %	*105,44*		
								12 869							1 165,12	11	
—	—	—	—	—	—	—	**108 139**	**81 104**	1	2	29.a	—	KG.	0,06	6 488,34	12	
—	562	—	—	—	—	—	—	**14 204**	1	2	55	—	Waarde	16 %	2 272,64	13	
60	156	—	—	—	—	—	109 548	284 825	1	2	9	—	KG.	0,16	*17 527,68*		
—	—	—	—	—	—	—	555	1 443	3	2	—	a	—	Vrij	—		
—	—	—	—	—	—	—	162	365	1	2	9	—	KG.	0,16	*25,92*		
							110 265	**286 633**							17 553,60	14	

Ordenummer van de gemeene naamlijst	ARTIKELEN	Aangevoerd van	Nederland		Groot-Brittanië		Frankrijk		Duitschland		Vereenigde Staten van Noord-Amerika		Britsch-Guyana		Frans- Guya
		Hoeveelheids Eenheid	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid
	II. Voedingsmiddelen en Dranken. (*Vervolg*).														
15	**Kaas**	K.G.	83 419	112 616	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	**Kaviaar**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	**Visschen, schaal en schelpdieren:**														
	Zalm, gezouten of gepekeld in verpakking van meer dan 10 K.G. netto	K.G.	—	—	—	—	—	—	—	—	13 200	6 600	28 414	14 207	—
	Alle andere visch, gezouten of gepekeld in verpakking van meer dan 10 K.G. netto	„	482	188	—	—	—	—	—	—	141843	55 319	268 416	104 682	82
	Visch n. a. g. ongeacht de verpakking	—	—	16 211	—	—	—	23 165	—	—	—	34 877	—	12 959	—
18	**Eieren van tamme en wilde vogels**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	**Honing**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Graangewassen														
20	**Tarwe**	K.G.	—	—	—	—	—	—	—	—	23	6	450	113	90
21	**Rogge**	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	**Gerst**	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	**Haver**	„	550	83	—	—	—	—	—	—	37 688	5 653	3 666	550	—
24	**Mais**	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	**Andere granen** *(daaronder begrepen spelt en mengkoorn)*	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	**Rijst:**														
	Gepelde rijst	„	9 009	1 441	—	—	—	—	—	—	—	—	4 992	799	277
	Ongepelde rijst	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	55	4	—
27	**Meel van granen:**														
	In verpakking van 1 K.G. netto en minder	—	—	2 017	—	—	—	—	—	—	—	14	—	1 393	—
	In andere verpakking	K.G.	378	76	—	—	—	—	—	—	3458 192	691 638	162 528	32 506	189
28	**Andere producten van malerij**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	**Mout**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30	**Eetbare degen**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
31	**Versche groenten:**														
	Aardvruchten (Inlandsche)	K.G.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	189
	Knoflook	„	15 498	4 649	—	—	—	—	—	—	2 523	757	3 825	1 148	—
	Uien roode	„	117 957	14 155	—	—	—	—	—	—	—	—	4 015	482	—
	Uien witte	„	405	49	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Versche groenten n. a. g.	„	—	9 096	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
32	**Gedroogde groenten:**														
	Peulvruchten *(erwten, boonen, linzen enz., geschild, gestampt enz.)* :														
	Bruine boonen	K.G.	88 296	30 903	—	—	—	—	—	—	—	—	100	35	—
	Als voren voor 's Landsdienst	„	160	56	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Capucijners	„	12 674	3 422	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Dhall	„	—	—	—	—	—	—	—	—	12 807	3 202	85 431	21 358	—
	Groene erwten	„	73 501	19 845	—	—	—	—	—	—	4 800	1 296	28 708	7 751	—
	Witte boonen	„	14 238	4 983	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Peulvruchten n. a. g.	„	9 862	2 170	—	—	—	—	—	—	185	41	201	44	457
33	**Andere gedroogde groenten**	—	—	3 384	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
34	**Aardappelen**	H.L.	7 872	39 360	—	—	—	—	—	—	—	—	921	4 605	16

…na	Fransch-Guyana		Trinidad		Landen n. a. g.			TOTAAL		GEHEVEN INVOERRECHT							Ordenummer van de gemeene naamlijst	AANMERKINGEN
…rde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Landen	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Tariefverordening art.	lid	No.	letter	Maatstaf	Eenheidsrecht	RECHT		
—	—	—	—	—	—	—	—	83 419	112 616	1	2	25	—	KG.	0,10	8 341,90	15	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	55	—	Waarde	16 %	—	16	
207	—	—	—	—	—	—	—	41 614	20 807	1	2	49	—	KG.	0,04	*1 664,56*		
682	82	32	—	—	—	—	—	410 823	160 221	1	2	49	—	KG.	0,02	*8 216,46*		
959	—	—	—	1 741	Curaçao	—	12	—	88 965	1	2	49	—	Waarde	16 %	*14 234,40*		
									269 993							24 115,42	17	
																	18	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	55	—	Waarde	16 %	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	55	—	Waarde	16 %	—	19	
113	90	23	—	—	—	—	—	563	142	1	2	21	—	K.G.	0,04	22,52	20	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	21	—	K.G.	0,04	—	21	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	21	—	K.G.	0,04	—	22	
550	—	—	—	—	—	—	—	41 904	6 286	1	2	21	—	K.G.	0,04	1 676,16	23	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	21	—	K.G.	0,04	—	24	
																	25	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	21	—	K.G.	0,04	—		
																	26	
799	277	44	—	—	—	—	—	14 278	2 284	1	2	35	—	K.G.	0,03	*428,34*		
4	—	—	—	—	—	—	—	55	4	1	2	35	—	K.G.	$0,01^5$	*0,82*		
								14 333	2 288							429,16		
1 393	—	—	—	—	—	—	—	—	3 424	1	2	8a	—	Waarde	16 %	*547,84*		
2 506	189	38	—	—	—	—	—	3 621 287	724 258	1	2	8a	—	K.G.	$0,02^5$	*90 532,17*		
									727 682							91 080,01	27	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	55	—	Waarde	16 %	—	28	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	55	—	Waarde	16 %	—	29	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	55	—	Waarde	16 %	—	30	
—	189	28	—	—	**Barbados**	10	2	199	30	1	2	2	—	K.G.	0,03	*5,97*		
1 148	—	—	—	—	**Madeira**	300	90	22 146	6 644	1	2	45	—	K.G.	0,05	*1 107,30*		
482	—	—	—	—	**Madeira**	110 977	13 317	232 951	27 954	1	2	45	—	K.G.	0,05	*11 647,55*		
—	—	—	—	—	—	—	—	405	49	1	2	45	—	K.G.	0,05	*20,25*		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	9 096	1	2	55	—	Waarde	16 %	*1 455,36*		
									43 773							14 236,43	31	
35	—	—	—	—	—	—	—	88 394	30 938	1	2	21	—	K.G.	0,04	*3 535,76*		
—	—	—	—	—	—	—	—	160	56	3	2	—	a	—	Vrij			
—	—	—	—	—	—	—	—	12 674	3 422	1	2	21	—	K.G.	0,04	*506,96*		
21 358	—	—	204 580	51 145	—	—	—	302 818	75 705	1	2	21	—	K.G.	0,04	*12 112,72*		
7 751	—	—	24 655	6 657	—	—	—	131 664	35 549	1	2	21	—	K.G.	0,04	*5 266,56*		
—	—	—	—	—	—	—	—	14 238	4 983	1	2	21	—	K.G.	0,04	*569,52*		
44	457	101	3 781	832	—	—	—	14 486	3 188	1	2	21	—	K.G.	0,04	*579,44*		
								564 434	153 841							22 570,96	32	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	3 384	1	2	55	—	Waarde	16 %	541,44	33	
4 605	16	80	—	—	—	—	—	8 809	44 045	1	2	1	—	H.L.	1,80	15 856,20	34	

Ordenummer van de gemeene naamlijst	ARTIKELEN	Aangevoerd van	Nederland		Groot-Brittanië		Frankrijk		Duitschland		Vereenigde Staten van Noord-Amerika		Britsch-Guyana		Fransch-Guyana	
		Hoeveelheids Eenheid	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveel heid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	W
	II. Voedingsmiddelen en Dranken. (*Vervolg*).															
35	**Vruchten** *(met inbegrip van gedroogde)* :															
	Pinda	K.G.	109 948	39 581	—	—	—	—	—	—	—	—	1 189	42	—	
	Versche vruchten	—	—	2 983	—	—	—	239	—	—	—	1 532	—	5	—	
	Gedroogde vruchten	„	—	17 045	—	—	—	641	—	—	—	3 110	—	69	—	
36	**Koffie** *(met inbegrip van gebrande koffie)*	K.G.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33	
37	**Onbewerkte Cacao**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
38	**Bereide Cacao** *(met inbegrip van chocolade)* :															
	cacao	—	—	2 553	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	chocolade	—	—	22 195	—	—	—	—	—	423	—	—	—	1 49	—	
39	**Thee**	K.G.	12 235	19 576	—	—	—	—	—	—	18 544	29 670	1 054	1 68	164	
40	**Ruwe en geraffineerde suiker:**															
	Ruwe suiker	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 321	41	134	
	Geraffineerde suiker	„	47 797	10 515	—	—	—	—	—	—	103753	22 826	—	—	6	
41	**Specerijen** *(bepaaldelijk onvoldoende peper, spaansche peper, saffraan, vanille en kaneel)*	„	—	25 426	—	114	—	279	—	—	—	—	—	51	—	
42	**Plantaardige Olien:**															
	Cocosolie	Liter	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	106 919	58 80	—	
	Katoenzaadolie	„	969	533	—	—	—	—	—	—	5 136	2 825	8 455	4 63	—	
	Lijnolie	„	98 832	42 498	—	—	—	—	—	—	—	—	1 816	78	—	
	Maïsolie	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Mosterdolie	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Olijfolie	„	22	35	—	—	—	—	—	—	—	—	228	36	—	
	Pindaolie	„	216	162	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Raapolie	„	9 529	4 383	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	144	
	Sesamolie	„	22	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Slaolie	„	1 077	808	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Soyaolie	„	243 468	107 126	—	—	—	—	—	—	—	—	4 898	2 15	—	
	Olie, eetbare in verpakking van 10 Liter of minder	„	—	1 680	—	—	—	628	—	—	—	217	—	—	—	
	Olie n. a. g.	„	90	36	—	—	247	99	—	—	—	—	—	—	—	
43	**Zout:**															
	Ruw zout	K.G.	17 500	700	—	—	—	—	—	—	620	25	78 355	3 15	570	
	Geraffineerd zout	„	20 797	2 496	—	—	—	—	—	—	—	—	7 323	87	90	
	Zout v/h. looien van leder of het zouten van huiden	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4 059	16	—	
44	**Andere voedingsmiddelen:** *(bepaaldelijk omvattende geconserveerde plantaardige voortbrengselen)*															
	Azijn en azijnzuur:															
	van minder dan 100 gr. watervrij azijnzuur	Liter	1 562	312	—	—	—	—	—	—	372	74	—	—	—	
	van 100 gram watervrij azijnzuur of meer	„	5 542	4 988	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	
	Beschuit:															
	niet suikerhoudende in verpakking van meer dan 18 K.G.	K.G.	38	18	—	—	—	—	—	—	4 178	2 005	—	—	—	

Fransch-Guyana		Trinidad		Landen n. a. g.			TOTAAL		GEHEVEN INVOERRECHT							Ordenummer van de gemeene naamlijst	AANMERKINGEN
Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Landen	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Tariefverordening art.	lid	No.	letter	Maatstaf	Eenheidsrecht	RECHT		
—	—	—	—	—	—	—	111 137	40 009	1	2	32	—	K.G.	0,05	*5 556,85*		
—	96	—	—	—	—	—	—	4 933	1	2	55	—	Waarde	16 %	*789,28*		
—	77	—	—	—	—	—	—	21 563	1	2	55	—	Waarde	16 %	*3 450,08*		
								66 505							9 796,21	35	
33	36	—	—	—	—	—	33	36	1	2	26	—	K.G.	0,15	4,95	36	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	55	—	Waarde	16 %	—	37	
—	—	—	—	—	—	—	—	2 553	1	2	55	—	Waarde	16 %	*408,48*		
—	—	—	—	—	—	—	—	24 112	1	2	55	—	Waarde	16 %	*3 857,92*		
								26 665							4 266,40	38	
164	262	—	—	—	—	—	31 997	51 194	1	2	44	—	K.G.	0,60	19 198,20	39	
134	24	—	—	—	—	—	2 455	442	1	2	38	—	K.G.	0,05	*122,75*		
6	1	—	—	—	—	—	151 556	33 342	1	2	38	—	K.G.	0,10	*15 155,60*		
							154 011	33 784							15 278,35	40	
—	—	—	4 317	—	—	—	—	30 653	1	2	55	—	Waarde	16 %	4 904,48	41	
—	—	8 509	4 680	—	—	—	115 428	63 485	1	2	31	A	Liter	0,03	*3 462,84*		
—	—	—	—	—	—	—	14 560	8 008	1	2	31	A	Liter	0,03	*436,80*		
—	—	—	—	—	—	—	100 648	43 279	1	2	31	C	Liter	0,06	*6 038,88*		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	31	A	Liter	0,03	—		
—	—	1 106	719	—	—	—	1 106	719	1	2	31	A	Liter	0,03	*33,18*		
—	—	—	—	—	—	—	250	400	1	2	31	A	Liter	0,03	*7,50*		
—	—	—	—	—	—	—	216	162	1	2	31	A	Liter	0,03	*6,48*		
144	66	—	—	—	—	—	9 673	4 449	1	2	31	A	Liter	0,03	*290,19*		
—	—	—	—	—	—	—	22	20	1	2	31	A	Liter	0,03	*0,66*		
—	—	—	—	—	—	—	1 077	808	1	2	31	A	Liter	0,03	*32,31*		
—	—	—	—	—	—	—	248 366	109 281	1	2	31	A	Liter	0,03	*7 450,98*		
—	—	—	464	—	—	—	—	2 989	1	2	31	E	Waarde	16 %	*478,24*		
—	—	—	—	—	—	—	337	135	1	2	31	A	Liter	0,03	*10,11*		
								233 735							18 248,17	42	
570	23	—	—	**Curaçao**	263 381	10 535	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
				Barbados	536 528	21 461	896 954	35 878	1	2	54	—	K.G.	0,03	*26 908,62*		
90	11	—	—	—	—	—	28 210	3 386	1	2	54	—	K.G.	0,04	*1 128,60*		
—	—	—	—	**Barbados**	4 756	1 90	8 814	352	3	1	—	m	Vrij		—		
							933 978	39 616							28 037,02	43	
—	—	—	—	—	—	—	1 934	386	1	2	4	—	Liter	0,07	*135,38*		
21	19	—	—	—	—	—	5 563	5 007	1	2	4	—	Liter	1,—	*5 563,—*		
—	—	—	—	—	—	—	4 216	2 023	1	2	12	—	K.G.	0,03	*126,48*		

Ordenummer van de gemeene naamlijst	ARTIKELEN	Aangevoerd van Hoeveelheids Eenheid	Nederland Hoeveelheid	Nederland Waarde	Groot-Brittanië Hoeveelheid	Groot-Brittanië Waarde	Frankrijk Hoeveelheid	Frankrijk Waarde	Duitschland Hoeveelheid	Duitschland Waarde	Vereenigde Staten van Noord-Amerika Hoeveelheid	Vereenigde Staten van Noord-Amerika Waarde	Britsch-Guyana Hoeveelheid	Britsch-Guyana Waarde	Fra… Gu… Hoeveelheid
	II. Voedingsmiddelen en Dranken. (*Vervolg*).														
	alsvoren in verpakking van 18 K.G. en minder	—	—	22 807	—	—	—	—	—	—	—	11 005	—	2 1	—
	Brood	—	—	158	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—
	Geconserveerde vruchten	—	—	2 555	—	—	—	539	—	—	—	2 725	—	—	—
	Groenten, ingelegde	—	—	5 343	—	—	—	663	—	—	—	429	—	—	—
	Koek- en suikerbakkerswerk	—	—	50 336	—	—	—	389	—	—	—	498	—	1 1	—
	Kruidenierswaren n. a. g.	—	—	57 302	—	224	—	3 108	—	107	—	75 697	—	2 8	—
	Alsvoren voor 's Landsdienst	—	—	772	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
45	**Wijnen:**														
	Mousseerende wijnen	Liter	2 894	8 682	—	—	692	2 076	—	—	—	—	—	—	576
	Niet mousseerende wijnen t. w.:														
	Gemberwijn	"	1 462	1 374	—	—	—	—	—	—	—	—	726	6	—
	Rijnwijn	"	116	168	—	—	32	46	24	35	—	—	—	—	—
	Roode wijn	"	24 344	27 996	—	—	4 653	5 351	397	457	—	—	—	—	3288
	Alsvoren voor 's Landsdienst	"	412	494	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Vermouth	"	25 323	27 855	—	—	1 000	1 100	—	—	—	—	—	—	2251
	Vruchtenwijn	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Witte wijn	"	4 278	2 011	—	—	3 698	1 738	—	—	—	—	—	—	165
	Wijnen n. a. g.	"	1 903	2 797	—	—	187	275	—	—	—	—	4		—
46	**Bieren** (*w. o. gemberale*):														
	Gebottelde bieren	Liter	383 437	195 553	—	—	—	—	2 843	1 450	—	—	22 133	11 2	35
	Alsvoren voor 's Landsdienst	"	156	80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Bieren op fust	"	39 882	15 155	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
47	**Geestrijke dranken:** (*wijngeest, brandewijn, likeur enz.*)	Liters													
	Bitters	a 50 %	31	140	—	—	—	—	—	—	28	126	—	—	—
	Cognac	"	31 923	45 331	—	—	922	1 309	—	—	—	—	65		1 19
	Jenever	"	13 410	20 115	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Likeuren	"	645	2 419	—	—	78	293	—	—	—	—	9		2
	Vruchten essences	"	20	500	—	—	—	—	—	—	16	400	—	—	—
	Vruchten essences	—	—	1 468	—	—	—	—	—	—	—	1 189	—	2	—
	Vruchten op gedistilleerd	"	35	306	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Whisky	"	2 741	8 497	—	—	—	—	—	—	—	—	787	2 4	—
	Geestrijke dranken n.a.g.	"	47	141	—	—	29	87	—	—	—	—	15		
48	**Bronwateren en natuurlijke of kunstmatige minerale wateren, al dan niet mousseerend:**														
	Bron en minerale wateren	Liter	560	291	—	—	925	481	—	—	18	9	—	—	1 32
	IJs (*bevroren water*)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
49	**Andere dranken** (*citroen of sinaasappelsap, limonade enz.*):														
	Limonades	—	—	195	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8/49	Totaal		—	1 599 747	—	333	—	42 506	—	2 472	—	1 125 527	—	339	—

…uyana	Fransch-Guyana		Trinidad		Landen n. a. g.			TOTAAL		GEHEVEN INVOERRECHT							Ordenummer van de gemeene naamlijst	AANMERKINGEN
…aarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Landen	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Tariefverordening art.	lid	No.	letter	Maatstaf	Eenheidsrecht	RECHT		
2 1…	—	45	—	—	—	—	—	—	36 027	1	2	55	—	Waarde	16 %	*5 764,32*		
	—	—	—	—	—	—	—	—	185	1	2	55	—	Waarde	16 %	*29,60*		
—	—	—	—	—	Curaçao	—	1 308	—	7 127	1	2	55	—	Waarde	16 %	*1 140,32*		
—	—	380	—	—	—	—	—	—	6 815	1	2	55	—	Waarde	16 %	*1 090,40*		
1 1…	—	—	—	—	Curaçao	—	16	—	52 419	1	2	55	—	Waarde	16 %	*8 387,04*		
2 8…	—	1 457	—	90	—	—	—	—	140 800	1	2	55	—	Waarde	16 %	*22 528,—*		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	772	3	2	—	a	Vrij				
									251 561							44 764,54	44	
—	576	1 728	—	—	—	—	—	4 162	12 486	1	2	52	—	Liter	1,20	*4 994,40*		
6…	—	—	—	—	—	—	—	2 188	2 056	1	2	52	—	Liter	0,60	*1 312,80*		
—	—	—	—	—	—	—	—	172	249	1	2	52	—	Liter	0,60	*103,20*		
—	3288	3 781	—	—	Curaçao	132	152	32 814	37 737	1	2	52	—	Liter	0,60	*19 688,40*		
—	—	—	—	—	—	—	—	412	494	3	2	—	a	Vrij				
—	2251	2 476	889	978	Curaçao	5 000	5 500	34 463	37 909	1	2	52	—	Liter	0,60	*20 677,80*		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	52	—	Liter	0,10	—		Met een minimum van 16 pct. van de waarde.
—	165	78	—	—	Curaçao	87	41	8 228	3 868	1	2	52	—	Liter	0,60	*4 936,80*		
	—	—	—	—	—	—	—	2 094	3 078	1	2	52	—	Liter	0,60	*1 256,40*		
								84 533	**97 877**							52 969,80	45	
11 2…	35	18	—	—	—	—	—	408 448	208 309	1	2	7	—	Liter	0,20	*81 689,60*		
—	—	—	—	—	—	—	—	156	80	3	2	—	a	Vrij				
—	—	—	—	—	—	—	—	39 882	15 155	1	2	7	—	Liter	0,20	*7 976,40*		
								448 486	**223 544**							89 666,00	46	
—	—	—	55	248	—	—	—	114	514	1	2	17	a	1°	2,50	*285,—*		*) Liter van 50 pct. alcohol gehalte bij 15 graden Celcius.
	1 192	1 693	—	—	—	—	—	34 102	48 425	1	2	17	a	1°	2,50	*85 255,—*		
—	—	—	—	—	—	—	—	13 410	20 115	1	2	17	a	1°	2,50	*33 525,—*		
	26	98	—	—	—	—	—	758	2 844	1	2	17	a	1°	2,50	*1 895,—*		
—	—	—	—	—	—	—	—	36	900	1	2	17	c	1°	2,50	*90,—*		Van 1 Jan. t/m 14 Maart 1928.
2…	—	—	—	—	—	—	—	—	2 949	1	2	55	—	Waarde	16 %	*471,84*		Van 15 Maart t/m 31 Dec. 1928.
—	—	—	—	—	—	—	—	35	306	1	2	17	b	1°	2,50	*87,50*		
2 4…	—	—	—	—	—	—	—	3 528	10 937	1	2	17	a	1°	2,50	*8 820,—*		
	4	12	—	—	—	—	—	95	285	1	2	17	a	1°	2,50	*237,50*		
									87 275							130 666,84	47	
—	1 320	686	—	—	—	—	—	2 823	1 467	1	2	11	—	Liter	0,10	*280,30*		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	2	8	—	Vrij		—		
								—	**1 470**							282,30	48	
																	49	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	**195**	1	2	55	—	Waarde	16 %	*31,20*		
339…	—	**14 498**	—	**74 842**	—	—	**52 782**	—	**3 252 329**							640 927,78	8/49	

Ordenummer van de gemeene naamlijst	ARTIKELEN	Aangevoerd van: Hoeveelheids Eenheid	Nederland: Hoeveelheid	Nederland: Waarde	Groot-Brittanië: Hoeveelheid	Groot-Brittanië: Waarde	Frankrijk: Hoeveelheid	Frankrijk: Waarde	Duitschland: Hoeveelheid	Duitschland: Waarde	Vereenigde Staten van Noord-Amerika: Hoeveelheid	Vereenigde Staten van Noord-Amerika: Waarde	Britsch-Guyana: Hoeveelheid	Britsch-Guyana: Waarde	Fra… Gu…: Hoeveelheid
	III. Ruwe, of eenvoudig bewerkte grondstoffen.														
50	**Ruwe, gezouten, gelooide huiden en ruwe pelterijen**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
51	**Ivoor**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
52	**Beenderen en hoornbeenderen**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
53	**Meststoffen** *(chemische meststoffen daarin begrepen):*														
	Kunstmeststoffen	—	—	15 044	—	—	—	—	—	—	—	122	—	20 191	—
	Andere chemische producten voor den landbouw	—	—	8 818	—	646	—	—	—	305	—	4 598	—	39 360	—
54	**Haren en vederen**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
55	**Levende planten en natuurlijke bloemen:**														
	Bloemen en sierplanten...	—	—	44	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Planten, geen sierplanten zijnde	—	—	248	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—
56	**Veldvruchten en veevoeder** *(beetwortelen, bestemd voor veevoeder daarin begrepen)*														
	Lijnzaadmeel	—	—	735	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
57	**Zemelen**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
58	**Veekoeken**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
59	**Hop**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
60	**Suikerbieten**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
61	**Granen** *(zaden):*														
	Coriander zaad	—	—	7 015	—	—	—	—	—	—	—	248	—	148	—
	Kanarie zaad	—	—	1 323	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Landbouw en moestuinzaden	—	—	590	—	—	—	—	—	—	—	36	—	21	—
	Zaden n. a. g.	—	—	2 118	—	—	—	—	—	—	—	—	—	116	—
62	**Caoutchouc**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
63	**Harsen, gommen en plantaardige was:**														
	Harpuis	—	—	22	—	—	—	—	—	—	—	2 915	—	14	—
	Teer	Liter	1 836	294	—	—	—	—	—	—	1 191	191	1 653	264	3
	Terpentijn	„	281	174	—	—	—	—	—	—	2 352	1 458	65	40	—
64	**Tabakken:**														
	In rollen of bladen	K.G.	1 443	1 587	—	—	—	—	—	—	54 290	59 719	—	—	1
65	**Hout van elke soort, zelfs gezaagd:**														
	Bewerkt hout	—	—	317	—	—	—	—	—	—	—	—	—	641	—
	Als voren voor 's Landsdienst	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	823	—
	Onbewerkt hout	—	—	176	—	—	—	—	—	—	—	—	—	365	—
	Als voren voor 's Landsdienst	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	340	—
66	**Houtskool**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
67	**Verfhout, looischorsen en andere kleurende en looiende stoffen**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
68	**Houtpap**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Ertsen:														
69	**Koperertsen**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
70	**IJzerertsen**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
71	**Loodertsen** *(zelfs zilverhoudend)*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

…ana	Fransch-Guyana		Trinidad		Landen n. a. g.			TOTAAL		GEHEVEN INVOERRECHT							Ordenummer van de gemeene naamlijst	AANMERKINGEN
…arde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Landen	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Tariefverordening art.	lid	No.	letter	Maatstaf	Eenheidsrecht	RECHT		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	55	—	Waarde	16 %	—	51	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	55	—	Waarde	16 %	—	52	
																	53	
0 191	—	—	—	—	—	—	—	—	35 357	1	3	10	—	Vrij		—		
0 360	—	—	—	—	—	—	—	—	53 727	3	1	1	—	Vrij		—		
									89 084							—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	55	—	Waarde	16 %	—	54	
																	55	
—	—	20	—	—	Ned. Indië	—	50	—	514	1	2	55	—	Waarde	16 %	*82,24*		
6	—	—	—	—	—	—	—	—	254	1	2	12b	—	Vrij		—		
									768							82,24		
																	56	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	735	1	3	15*	—	Vrij		—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	55	—	Waarde	16 %	—	57	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	15	—	Vrij	—	—	58	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	55	—	Waarde	16 %	—	59	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	55	—	Waarde	16 %	—	60	
																	61	
148	—	—	—	—	Curaçao	—	1 658	—	9 069	1	2	55	—	Waarde	16 %	*1 451,04*		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 323	1	2	55	—	Waarde	16 %	*211,68*		
21	—	—	—	—	—	—	—	—	647	1	3	19	—	Vrij				
116	—	—	—	—	—	—	—	—	2 234	1	2	55	—	Waarde	16 %	*357,44*		
									13 273							2 020,16		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	55	—	Waarde	16 %	—	62	
																	63	
14	—	—	—	—	—	—	—	—	2 951	1	3	6a	—	Vrij		—		
264	36	6	—	—	—	—	—	4 716	755	1	2	42a	—	Liter	0,02	*94,32*		
40	—	—	—	—	—	—	—	2 698	1 672	1	2	43	—	Liter	0,05	*134,90*		
									5 378							229,22		
																	64	Zie ook N°. 107.
—	19	21	—	—	—	—	—	55 752	61 327	1	2	42	—	K.G.	2,50	*139 380,—*		
																	65	
641	—	—	—	—	—	—	—	—	958	1	2	55	—	Waarde	16 %	*153,28*		
823	—	—	—	—	—	—	—	—	823	3	2	—	a	Vrij		—		
365	—	50	—	—	—	—	—	—	591	1	2	55	—	Waarde	16 %	*94,56*		
340	—	—	—	—	—	—	—	—	340	3	2	—	a	Vrij		—		
									2 712							247,84		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	55	—	Waarde	16 %	—	66	
																	67	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	55	—	Waarde	16 %	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	55	—	Waarde	16 %	—	68	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	55	—	Waarde	16 %	—	69	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	55	—	Waarde	16 %	—	70	
																	71	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	55	—	Waarde	16 %	—		

Ordenummer van de gemeene naamlijst	ARTIKELEN	Aangevoerd van	Nederland		Groot-Brittanië		Frankrijk		Duitschland		Vereenigde Staten van Noord-Amerika		Britsch-Guyana		Frans Guya
		Hoeveelheids Eenheid	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid
	III. Ruwe, of eenvoudig bewerkte grondstoffen. (*Vervolg*).														
72	**Zinkertsen**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
73	**Mangaanertsen**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
74	**Tinertsen**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
75	**Andere ertsen**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Gewone Metalen:														
76	**Aluminium**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	In blokken, staven of vlakke platen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
77	**Koper:**														
	In blokken, staven of vlakke platen	—	—	3 086	—	—	—	—	—	351	—	—	—	2 31	—
78	**Tin:**														
	In blokken, staven of vlakke platen	—	—	4 490	—	—	—	—	—	—	—	154	—	2	—
79	**IJzer en staal:**														
	In ruwe blokken of stukken in gladde staaf-, wed-, band-, vlakke plaat-, hoek- of profielvorm	—	—	43 466	—	263	—	—	—	1 254	—	5 149	—	6 91	—
80	**Nikkel:**														
	In blokken, staven of vlakke platen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
81	**Lood:**														
	In blokken, staven of vlakke platen	—	—	1 792	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
82	**Zink:**														
	In blokken, staven of vlakke platen	—	—	2 008	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	—
83	**Andere metalen**	—	—	2 503	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
84	**Edelgesteenten halfedelgesteenten, ruw of eenvoudig geslepen, maar niet gezet** (*koraal en echte paarlen daarin begrepen*)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
85	**Marmer en albast**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
86	**Andere steenen:**														
	Asphalt	K.G.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Vuurvaste steenen	Stuks	41 223	9 321	12 000	1 248	—	—	—	—	4 710	3 167	—	—	—
	Slijpsteenen	—	—	1 007	—	—	—	—	—	160	—	228	—	44	—
87	**Minerale oliën en hare derivaten:**														
	Benzol	Liter	33	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Benzine	„	139	18	—	—	—	—	—	—	114	15	—	—	—
	Gasoline	„	—	—	—	—	—	—	—	—	295425	44 314	—	—	—
	Kerosine olie	„	—	—	—	—	—	—	—	—	1411427	176 428	76	1	106
	Machine olie	„	6 888	2 066	—	—	—	—	—	—	176829	53 049	2 370	71	—
	Ruwe olie t. w.														
	Gasolie	„	—	—	—	—	—	—	—	—	127301	5 342	—	—	—
	Als voren voor 's Landsdienst	„	—	—	—	—	—	—	—	—	108696	3 783	—	—	—
	Dijsel olie	„	—	—	—	—	—	—	—	—	1077168	33 514	—	—	—
	Solar olie	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4 400	17	—
	Alsvoren voor 's Landsdienst	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20 400	700	—	—	—
	Stookolie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9 825	926	600	5	—
	Minerale olie n. a. g.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Pik	K.G.	—	—	—	—	—	—	—	—	2 600	416	7 461	1 1	—
	Als voren voor fabrieksbouw	„	770	127	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

…yana	Fransch-Guyana		Trinidad		Landen n. a. g.			TOTAAL		GEHEVEN INVOERRECHT							Ordenummer van de gemeene naamlijst	AANMERKINGEN
…aarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Landen	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Tariefverordening art.	lid	No.	letter	Maatstaf	Eenheidsrecht	RECHT		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	55	—	Waarde	16 %	—	72	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	55	—	Waarde	16 %	—	73	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	55	—	Waarde	16 %	—	74	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	55	—	Waarde	16 %	—	75	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	76	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	11	—	Vrij	—	—	77	
2 31…	—	—	—	—	—	—	—	—	**5 756**	1	3	11	—	Vrij	—	—	78	
2…	—	—	—	—	**Curaçao**	—	279	—	**4 945**	1	3	11	—	Vrij	—	—	79	
6 91…	—	135	—	—	—	—	—	—	**57 180**	1	3	11	—	Vrij	—	—	80	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	11	—	Vrij	—	—	81	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	**1 792**	1	3	11	—	Vrij	—	—	82	
25…	—	—	—	—	—	—	—	—	**2 261**	1	3	11	—	Vrij	—	—	83	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	**2 503**	1	3	11	—	Vrij	—	—	84	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	24	—	Waarde	30 %	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	55	—	Waarde	16 %	—	85	
																	86	
—	—	—	16 250	922	—	—	—	16 250	922	1	2	55	—	Waarde	16 %	*147,52*		
—	—	—	—	—	—	—	—	57 933	13 736	1	3	9	—	Vrij	—	—		
44…	—	—	—	—	—	—	—	—	1 835	1	3	9	—	Vrij	—	—		
									16 493							147,52	87	
—	—	—	—	—	—	—	—	33	5	1	2	31	B.b.	Liter	0,05	*1,65*		
—	—	—	—	—	—	—	—	253	33	1	2	31	B.b.	Liter	0.05	*12,65*		
—	—	—	254 487	38 173	—	—	—	549 912	82 487	1	2	31	B.b.	Liter	0,05	*27 495,60*		
1…	106	13	84 564	10 571	—	—	—	1496 173	187 022	1	2	31	B.a.	Liter	0,06	*89 770,38*		
71…	—	—	3 804	1 141	**Curaçao**	176	53	190 067	57 020	1	2	31	B.a.	Liter	0,06	*11 404,02*		
—	—	—	74 850	3 713	—	—	—	202 151	9 055	1	2	31	B.C.[1]	Waarde	5 %	*452,75*		
—	—	—	—	—	—	—	—	108 696	3 783	3	2	—	a	Vrij	—	—		
—	—	—	6 554	262	—	—	—	1083 722	33 776	1	2	31	B.c.[1]	Waarde	5 %	*1 688,80*		
17…	—	—	169 160	7 311	—	—	—	173 560	7 487	1	2	31	B.c.[1]	Waarde	5 %	*374,35*		
—	—	—	—	—	—	—	—	20 400	700	3	2	—	a	Vrij	—	—		
5…	—	—	2 700	94	—	—	—	13 125	1 079	1	2	31	B.c.[2]	Waarde	3 %	*32,37*		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
1 19…	—	—	—	—	—	—	—	10 061	1 610	1	2	32	—	K.G.	0,02	*201,22*		
—	—	—	—	—	—	—	—	770	127	3	1	—	J	Vrij	—	—		
								—	**384 184**									

Ordenummer van de gemeene naamlijst	ARTIKELEN	Aangevoerd van — Hoeveelheids Eenheid	Nederland — Hoeveelheid	Nederland — Waarde	Groot-Brittanië — Hoeveelheid	Groot-Brittanië — Waarde	Frankrijk — Hoeveelheid	Frankrijk — Waarde	Duitschland — Hoeveelheid	Duitschland — Waarde	Vereenigde Staten van Noord-Amerika — Hoeveelheid	Vereenigde Staten van Noord-Amerika — Waarde	Britsch-Guyana — Hoeveelheid	Britsch-Guyana — Waarde
	III. Ruwe, of eenvoudig bewerkte grondstoffen. (*Vervolg*).													
88	**Steenkolen, cokes en briketten:**													
	Steenkolen	Ton	—	—	673	9 201	—	—	—	—	12 775	194 309	3	[illegible]
	Cokes	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Als voren voor 's Landsdienst	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	[illegible]
89	**Kalk**	—	—	3 112	—	—	—	—	—	—	—	250	—	[illegible]
90	**Cement:**													
	Cement voor 's Landsdienst	K.G.	90 000	1 683	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Als voren voor fabrieksbouw	„	139 560	2 791	—	—	—	—	—	—	10 000	200	—	—
	Als voren voor andere doeleinden	„	1 166 588	23 332	—	—	—	—	—	—	243360	4 867	60 632	[illegible]
91	**Zwavel**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Textielwaren:													
92	**Wol**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
93	**Zijde**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
94	**Katoen**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
95	**Jute**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
96	**Hennep en vlas:**													
	Breeuwwerk	K.G.	1 451	1 016	159	111	—	—	—	—	1 170	819	913	[illegible]
97	**Rameh, henequen en andere textiel vezels**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
98	**Andere stoffen:**													
	Flit	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3 572	—	—
	Krijt	K.G.	45 187	1 356	—	—	—	—	—	—	—	—	750	[illegible]
	Kwikzilver	—	—	481	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Talk (vet voor nijverheidsgebruik)	K.G.	—	—	—	—	—	—	—	—	5 443	3 200	168	[illegible]
	Tras	„	2 000	68	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Zand	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	382	—	—
	Zeegras	—	—	993	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—
	IV. Bewerkte producten.													
99	**Stijfsel**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
100	**Zeepen:**													
	Ruwe zeep	K.G.	18 189	7 821	—	—	—	—	—	—	9 067	3 899	25 179	[illegible]
	Ruwe zeep	—	—	40 596	—	—	—	—	—	—	—	9 482	—	[illegible]
	Geparfumeerde zeep	—	—	1 701	—	40	—	—	—	99	—	649	—	[illegible]
	Geparfumeerde zeep	—	—	4 768	—	121	—	—	—	517	—	2 103	—	[illegible]
	Medicinale zeep	—	—	74	—	105	—	—	—	—	—	22	—	[illegible]
101	**Kaarsen, waskaarsen en vetkaarsen:**													
	Lichtkaarsen	—	10 120	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Vetkaarsen	—	334	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
102	**Reukwerken en toiletzalven:**													
	Bayrum	Liter	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Haarwaters	—	—	1 057	—	—	—	18	—	634	—	318	—	[illegible]
	Haar- en welriekende oliën	—	—	155	—	—	—	—	—	26	—	32	—	—
	Reukwaren en zalven	—	—	9 574	—	—	—	2 163	—	1 238	—	4 059	—	[illegible]

Fransch-Guyana		Trinidad		Landen n. a. g.			TOTAAL		GEHEVEN INVOERRECHT							Ordenummer van de gemeene naamlijst	AANMERKINGEN
Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Landen	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Tariefverordening				Maatstaf	Eenheidsrecht	RECHT		
									art.	lid	No.	letter					
																88	
—	—	—	—	—	—	—	13 451	203 735	1	3	14.a	—	Vrij	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	55	—	Waarde	16 %	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	225	3	2	—	a	Vrij	—	—		
							—	**203 960**							—		
—	—	—	2 507	—	—	—	—	**15 947**	1	3	8a	—	Vrij	—	—	**89**	
																90	
—	—	—	—	—	—	—	90 000	1 683	3	2	—	a	Vrij	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	149 560	2 991	3	1	—	J	Vrij	—	—		
342	7	—	—	—	—	—	1470 922	29 419	1	2	13	—	†	0,25	*3 677,30*		† per 100 K.G. bruto
							1710 482	**34 093**							3 677,30		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	55	—	Waarde	16 %	—	**91**	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	55	—	Waarde	16 %	—	**92**	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	55	—	Waarde	16 %	—	**93**	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	55	—	Waarde	16%	—	**94**	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	55	—	Waarde	16 %	—	**95**	
																96	
—	—	—	—	—	—	—	**3 693**	**2 585**	1	2	10	—	K.G.	0,04	*147,72*		
																97	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	55	—	Waarde	16 %	—		
																98	
—	—	—	—	—	—	—	—	3 572	3	2	—	b	Vrij	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	45 937	1 379	1	2	17a	—	K.G.	0,01	*4 593,70*		
—	—	—	—	—	—	—	—	523	1	3	8b	—	Vrij	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	5 611	3 305	1	3	14 b	—	Vrij	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	2 000	68	1	2	13	—	†	0,25	*5,—*		
—	—	—	—	—	—	—	—	382	1	3	1	—	Vrij	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	997	1	2	55	—	Waarde	16 %	*159,52*		
								10 226							4 758,22		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	55	—	Waarde	16%	—	**99**	
740	318	—	—	—	—	—	53 175	22 865	1	2	53	—	K.G.	0,05	*2 658,75*		Van 1 Jan. t/m 14 Mrt. 1928.
—	1 444	—	—	—	—	—	—	68 792	1	2	55	—	Waarde	16 %	*11 006,72*		Van 15 Mrt. t/m 31 Dec. 1928.
—	—	—	—	—	—	—	—	2 865	1	2	53	—	Waarde	27⁵ %	*787,87*		Van 1 Jan. t/m 14 Mrt. 1928.
—	—	—	—	—	—	—	—	9 316	1	2	55	—	Waarde	16 %	*1 490,56*		Van 15 Mrt. t/m 31 Dec. 1928.
—	—	—	—	—	—	—	—	267	1	2	55	—	Waarde	16 %	*42,72*		
								104 105							15 986,52		
																101	
—	—	—	—	—	—	—	—	10 120	1	2	55	—	Waarde	16 %	*1 619,20*		
—	—	—	—	—	—	—	—	334	1	2	55	—	Waarde	16 %	*53,44*		
								10 454							1 672,64		
																102	
—	—	—	—	—	—	—	2	2	1	2	17	a	L. 50 %	2,50	*5,—*		
—	—	—	—	—	—	—	—	2 076	1	2	55	—	Waarde	16 %	*332,16*		
—	—	—	—	—	—	—	—	213	1	2	34	—	Waarde	30 %	*63,90*		
—	478	—	—	—	—	—	—	18 150	1	2	34	—	Waarde	30 %	*5445,—*		

Ordenummer van de gemeene naamlijst	ARTIKELEN	Aangevoerd van	Nederland		Groot-Brittanië		Frankrijk		Duitschland		Vereenigde Staten van Noord-Amerika		Britsch-Guyana		Fransch-Guyana
		Hoeveelheids Eenheid	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid
	IV. Bewerkte producten. (*Vervolg*).														
	Tandzeep, tandpasta en tandpoeder	—	—	1 508	—	94	—	—	—	79	—	2 880	—	[illegible]	—
103	**Kleurstoffen, verfstoffen en vernissen:**														
	Droge verven	K.G.	87 587	38 538	—	—	—	—	—	—	—	—	3 950	[illegible]	—
	Aangemaakte verven	„	63 395	54 593	—	—	—	—	—	—	3 043	4 565	947	[illegible]	—
	Vernissen, lakken, politoeren enz.	—	—	3 015	—	—	—	—	—	—	—	1 791	—	[illegible]	—
104	**Scheikundige producten** *(alcohol, niet dienende voor dranken, daaronder begrepen)* **:**														
	Chloralhydraat, eather sulfuricus, collodion, enz.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Drukinkt	—	—	857	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Houtgeest *(voor denatureering van alcohol)*	Liter	1 834	1 091	—	—	—	—	—	—	—	—	546	[illegible]	—
	Koolzuur *(vloeibaar)*	—	—	1 292	—	—	—	—	—	—	—	39	—	[illegible]	—
	Pyridine *(voor denatureering van alcohol)*	Liter	1 026	852	—	—	—	—	—	—	—	—	272	[illegible]	—
	Spiritus dilitus, spiritus fortior en spiritus absolutus	K.G.	520	343	—	—	—	—	—	—	—	—	15	[illegible]	—
	Soda en dergelijke stoffen	—	—	14 183	—	—	—	—	—	53	—	5 480	—	[illegible]	—
	Als voren voor 's Landsdienst	—	—	1 347	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Alcoholhoudende vloeistoffen, geen dranken zijnde n. a. g.	Liter	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
105	**Samengestelde geneesmiddelen:**														
	Geneesmiddelen, verpakt voor dadelijk gebruik	Liter	18	103	—	—	—	—	—	—	159	906	27	[illegible]	—
	Geneesmiddelen ter bestrijding van volksziekten	—	—	24 215	—	—	—	—	—	—	—	84	—	[illegible]	—
	Als voren voor 's Landsdienst	—	—	75 669	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Opiumpreparaten	K.G.	64	2 008	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Geneesmiddelen n. a. g.	—	—	49 261	—	—	—	—	—	1 490	—	7 567	—	[illegible]	—
	Utensiliën en verbandstoffen	—	—	5 236	—	—	—	—	—	908	—	214	—	[illegible]	—
106	**Sigaren en sigaretten:**														
	Sigaren	Stuks	114 844	5 907	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Sigaren	„	717 151	34 797	—	—	—	—	10 000	316	—	—	—	—	—
	Sigaretten	„	372 609	5 236	—	—	21 670	50	—	—	6 099756	40 977	60 520	[illegible]	[illegible]
	Als voren voor 's Landsdienst	„	2 000	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
107	**Andere tabakken** *(extract van tabak daaronder begrepen)* **:**														
	Gekorven tabak	K.G.	78 879	236 637	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Snuif	„	36	81	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
108	**Pelterijen, bereid en bewerkt**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Fransch-Guyana Hoe-veel-heid	Fransch-Guyana Waar-de	Trinidad Hoe-veel-heid	Trinidad Waar-de	Landen n. a. g. Landen	Landen n. a. g. Hoe-veel-heid	Landen n. a. g. Waar-de	TOTAAL Hoe-veel-heid	TOTAAL Waarde	GEHEVEN INVOERRECHT Tariefverordening art.	lid	No.	letter	Maat-staf	Een-heids-recht	RECHT	Ordenummer van de gemeene naamlijst	AANMER-KINGEN
—	—	—	—	—	—	—	—	4 734	1	2	55	—	Waarde	16 %	*757,44*		
								25 157							6 603,50		
—	—	—	—	—	—	—	91 537	40 276	1	2	46	—	K.G.	0,03	*2 746,11*		
—	—	—	—	—	—	—	40 385	60 579	1	2	46	—	K.G.	0,03	*1 211,55*		
—	—	—	—	—	—	—	—	5 004	1	2	47	—	Waarde	7 %	*350,28*		
								105 859							4 307,94	**103**	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	857	1	3	3	—	Vrij	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	2 380	1 873	1	2	17	b	Vrij	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	1 424	1	2	27	—	Waarde	25 %	*356,—*		
—	—	—	—	—	—	—	1 298	1 251	1	2	17	b	Vrij	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	535	353	1	2	41.a	—	K.G.	2,50	*1 337,50*		
—	—	—	—	—	—	—	—	23 143	1	2	55	—	Waarde	16 %	*3 702,88*		
—	—	—	—	—	—	—	—	1 347	3	2	—	a	Vrij	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	17	—	L 50 %	2,50	—		
								30 248							5 396,38	**104**	
—	—	—	—	—	—	—	204	1 163	1	2	18	a	Liter	1,50	*306,—*		
—	—	—	—	—	—	—	—	24 714	3	2	—	b	Vrij	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	75 669	3	2	—	a	Vrij	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	64	2 008	1	2	55	—	Waarde	16 %	*321,28*		
—	—	—	—	—	—	—	—	64 073	1	2	55	—	Waarde	16 %	*10 251,68*		
—	—	—	—	—	—	—	—	6 593	1	2	55	—	Waarde	16 %	*1 054,88*		
								174 220							11 933,84	**105**	
—	—	—	—	—	—	—	114 844	5 907	1	2	39	—	stuk en waarde	0.03 30 %	*5 217,42*		1 Jan. t/m 14 Mrt. 1928.
—	—	—	—	—	—	—	727 151	35 151	1	2	39	—	Waarde (minimum)	60 % 0.02	21 960,—		15 Mrt. t/m ultimo Dec. 1928.
700	8	—	—	**Curaçao**	5 000	50	6560 255	46 727	1	2	40	—	stuk en waarde	0.01 30 %	*79 620,65*		
—	—	—	—	—	—	—	2 000	13	3	2	—	a	Vrij	—	—		
							7404 250	**87 760**							106 798,07	**106**	
—	—	—	—	—	—	—	78 879	236 637	1	2	42	—	K.G.	3,50	*276 076,50*		
—	—	—	—	—	—	—	36	81	1	2	42	—	K.G.	3,50	*126,—*		
							78 915	**236 718**							276 202,50	**107**	Zie ook N°. 64.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		

Ordenummer van de gemeene naamlijst	ARTIKELEN	Aangevoerd van	Nederland		Groot-Brittanië		Frankrijk		Duitschland		Vereenigde Staten van Noord-Amerika		Britsch-Guyana		Fransch Guyana
		Hoeveelheids Eenheid	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid
	IV. Bewerkte producten. (*Vervolg*).														
109	**Leder en bereide huiden:**														
	Gelooide of bereide zoolleer huiden	K.G.	32 496	58 493	—	—	—	—	—	—	6 099	10 978	—	—	237
	Als voren voor 's Landsdienst	K.G.	24	43	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Zeemleer	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Andere gelooide, bereide gelakte of op andere wijze bewerkte huiden en vellen n. a. g.	—	—	28 151	—	—	—	—	—	310	—	35 505	—	1 167	—
110	**Schoenwerk van leder**	—	—	10 599	—	—	—	—	—	—	—	2 850	—	1 781	—
111	**Handschoenen van leder**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
112	**Ander lederwerk**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Garens:														
113	**van wol**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
114	**van natuurlijke of kunstmatige zijde**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
115	**van katoen**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
116	**van jute**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
117	**van hennep ,van vlas, van rameh en van andere textielvezels:**														
	Breigaren	—	—	2 772	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4 487	—
	Haakgaren	—	—	569	—	—	—	—	—	400	—	—	—	1 934	—
	Naaigaren	—	—	4 447	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17 036	—
118	**Touwwerk:**														
	Vischnetten	—	—	35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Bindgaren	—	—	5 287	—	—	—	—	—	—	—	54	—	—	—
	Manillatouw met een omtrek van minder dan 3 c.M.	—	—	2 419	—	—	—	—	—	—	—	—	—	509	—
	Als voren met een omtrek van 3 c.M of meer	—	—	8 017	—	—	—	—	—	—	—	924	—	349	—
	Sisaltouw met een omtrek van minder dan 3 c.M.	—	—	3 033	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 761	—
	Als voren met een omtrek van 3 c.M. of meer	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 669	—
	Visschersgaren	—	—	9 163	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Weefsels:														
119	**van wol**	—	—	951	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
120	**van natuurlijke- of kunstmatige zijde**	—	—	4 228	—	—	—	—	—	1 414	—	2 704	—	4 784	—
121	**van katoen:**														
	Muskietentule	—	—	9 466	—	—	—	2 333	—	581	—	5 598	—	1 497	—
	Andere weefsels	—	—	679 895	—	40 344	—	24 287	—	13 267	—	367 609	—	363 057	—
	Als voren voor 's Landsdienst			31 553	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
122	**van jute**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
123	**van hennep, van vlas, van rameh en van andere textielvezels:**														
	Linnen	—	—	2 955	—	105	—	—	—	—	—	—	—	—	—
124	**Borduurwerk, kantwerk, passementwerken geborduurde tule**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
125	**Manufacturen**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Fransch-Guyana		Trinidad		Landen n. a. g.			TOTAAL		GEHEVEN INVOERRECHT							Ordenummer van de gemeene naamlijst	AANMERKINGEN
Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Landen	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Tariefverordening art.	lid	No.	letter	Maatstaf	Eenheidsrecht	RECHT		
																109	
237	427	—	—	—	—	—	38 832	69 898	1	2	23	—	K.G.	0,20	*7 766,40*		
—	—	—	—	—	—	—	24	43	3	2	—	a	Vrij	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	2	23	—	Waarde	16 %	*0,32*		
—	83	—	—	—	—	—	—	65 216	1	2	23	—	Waarde	3 %	*1 956,48*		
								135 159							9 723,20		
—	131	—	—	—	—	—	—	**15 361**	1	2	55	—	Waarde	16 %	*2 457,76*	110	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	55	—	Waarde	16 %	—	111	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	55	—	Waarde	16 %	—	112	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	55	—	Waarde	16 %	—	113	
																114	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	55	—	Waarde	16 %	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	55	—	Waarde	16 %	—	115	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	55	—	Waarde	16 %	—	116	
																117	
—	—	—	—	**Barbados**	—	657	—	7 916	1	2	55	—	Waarde	16 %	*1 266,56*		
—	—	—	—	**Barbados**	—	706	—	3 609	1	2	55	—	Waarde	16 %	*577,44*		
—	—	—	—	**Barbados**	—	2 177	—	23 660	1	2	55	—	Waarde	16 %	*3 785,60*		
								35 185							5 629,60		
																118	
—	—	—	—	—	—	—	—	35	1	2	55	—	Waarde	16 %	*5,60*		
—	—	—	—	—	—	—	—	5 341	1	2	55	—	Waarde	16%	*854,56*		
—	—	—	—	—	—	—	—	2 928	1	2	55	—	Waarde	16 %	*468,48*		
—	—	—	—	—	—	—	—	9 290	1	3	9	—	Vrij	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	5 794	1	2	55	—	Waarde	16 %	*927,04*		
—	—	—	—	—	—	—	—	1 669	1	3	9	—	Vrij	—	—		
—	20	—	—	—	—	—	—	9 183	1	2	55	—	Waarde	16 %	*1 469,28*		
								34 240							3 724,96		
—	—	—	—	—	—	—	—	**951**	1	2	55	—	Waarde	16%	*152,16*	119	
																120	
—	—	—	—	—	—	—	—	**13 130**	1	2	55	—	Waarde	16%	*2 100,80*		
																121	
—	—	—	—	—	—	—	—	19 475	1	3	11a	—	Vrij	—	—		
—	3 823	—	—	**Curaçao**	—	4 629	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
				Ned. Indie	—	31 132	—	1 528 043	1	2	55	—	Waarde	16 %	*244 486,88*		
—	—	—	—	—	—	—	—	31 553	3	2	—	a	Vrij	—	—		
								1 579 071							244 486,88		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	55	—	Waarde	16 %	—	122	
—	—	—	—	—	—	—	—	**3 060**	1	2	55	—	Waarde	16 %	*489,60*	123	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	55	—	Waarde	16 %	—	124	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	55	—	Waarde	16 %	—	125	Voor zoover ingevoerd opgenomen onder Weefsel N°. 119 tv.

Ordenummer van de gemeene naamlijst	ARTIKELEN	Aangevoerd van	Nederland		Groot-Brittanië		Frankrijk		Duitschland		Vereenigde Staten van Noord-Amerika		Britsch-Guyana		Fransch-Guyana
		Hoeveelheids Eenheid	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid
	IV. Bewerkte producten. (*Vervolg*).														
126	**Opgemaakte hoeden voor dames** *(modes)*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
127	**Andere hoeden van elke soort:**														
	Panamahoeden	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Strohoeden	—	—	12 822	—	3 087	—	—	—	—	—	—	—	5 36[illegible]	—
	Als voren voor 's Landsdienst	—	—	391	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Viltenhoeden	—	—	9 612	—	291	—	—	—	4 250	—	668	—	3 96[illegible]	—
	Hoeden n. a. g.	—	—	1 426	—	177	—	41	—	—	—	—	—	19[illegible]	—
128	**Linnengoed**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
129	**Kleederen voor vrouwen**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 043	—	—	—
130	**Kleederen voor mannen**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
131	**Andere confectie artikelen:**														
	Zakken: Cacao	Stuks	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Zakken: Koffie	„	25 695	13 758	—	—	—	—	—	—	12 000	6 711	9 500	5 81[illegible]	—
	Zakken: Suiker	„	172 602	88 256	29 000	16 912	4 800	4 055	—	—	—	—	44 800	26 6[illegible]	—
	Zakken: Andere	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12 300	6 68[illegible]	—
	Matrassen	—	—	122	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26[illegible]	—
132	**Caoutchouc artikelen van elke soort** *(waaronder begrepen schoenwerk, weefsels en kleederen van caoutchouc evenals wielbanden van elke soort)*:														
	Autobanden	—	—	639	—	—	—	—	—	—	—	6 519	—	1 62[illegible]	—
	Rijwielbanden	—	—	6 333	—	—	—	632	—	—	—	—	—	1 57[illegible]	—
	Schoenen	—	—	2 144	—	—	—	—	—	—	—	24 698	—	15 93[illegible]	—
133	**Houten en rieten meubelen:**														
	Houten meubelen	—	—	4 162	—	—	—	652	—	519	—	1 298	—	87[illegible]	—
	Rieten meubelen	—	—	2 868	—	—	—	—	—	—	—	164	—	62[illegible]	—
134	**Andere houtwerken:**														
	Klompen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Kurken	—	—	2 292	—	—	—	—	—	348	—	—	—	42[illegible]	—
	Alsvoren voor 's Landsdienst	—	—	456	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Vaatwerk, bodems, duigen	—	—	5 718	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11[illegible]	—
	Papier:														
135	**Behangselpapier**	—	—	14	—	—	—	—	—	40	—	—	—	2[illegible]	—
136	**Ander papier en karton:**														
	Papiergeld voorzien van handteekening	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Drukpapier	—	—	4 263	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Pakpapier	—	—	27 873	—	—	—	—	—	—	—	1 160	—	9[illegible]	—
	Schrijfpapier	—	—	7 584	—	—	—	15	—	—	—	640	—	7[illegible]	—
	Alsvoren voor 's Landsdienst	—	—	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Toiletpapier	—	—	300	—	—	—	—	—	—	—	868	—	—	—
	Ander papier en karton	—	—	1 370	—	—	—	—	—	58	—	89	—	—	—
137	**Papieren en kartonnen artikelen:**														
	Schrijf-, en koopmansboeken	—	—	3 239	—	—	—	—	—	—	—	28	—	3[illegible]	—

…uyana	Fransch-Guyana		Trinidad		Landen n. a. g.			TOTAAL		GEHEVEN INVOERRECHT							Ordenummer van de gemeene naamlijst	AANMERKINGEN
…Vaarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Landen	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Tariefverordening art.	lid	No.	letter	Maatstaf	Eenheidsrecht	RECHT		
																	126	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	55	—	Waarde	16 %	—		
																	127	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	55	—	Waarde	16 %	—		
5 36	—	369	—	—	—	—	—	—	21 642	1	2	55	—	Waarde	16 %	*3 462,72*		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	391	3	2	—	a	Vrij	—	—		
3 96	—	—	—	—	—	—	—	—	18 782	1	2	55	—	Waarde	16 %	*3 005,12*		
19	—	—	—	—	—	—	—	—	1 839	1	2	55	—	Waarde	16 %	*294,24*		
									42 654							6 762,08		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	55	—	Waarde	16 %	—	128	Voor zoover ingevoerd opgenomen onder N°. 123.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 043	1	2	55	—	Waarde	16 %	*326,88*	129	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	130	
																	131	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	8c	—	Vrij	—	—		
5 81	—	—	9 000	3 810	**Curacao**	90	45	56 249	30 140	1	3	8c	—	Vrij	—	—		
26 65	—	—	—	—	—	—	—	251 202	135 873	1	3	8c	—	Vrij	—	—		
6 68	—	—	—	—	—	—	—	12 300	6 688	1	3	8c	—	Vrij	—	—		
26	—	—	—	—	—	—	—	—	385	1	2	55	—	Waarde	16 %	*61,60*		
									173 086							61,60		
																	132	
1 62	—	—	—	—	—	—	—	—	8 781	1	2	55	—	Waarde	16 %	*1 404,96*		
1 57	—	—	—	—	—	—	—	—	8 536	1	2	55	—	Waarde	16 %	*1 365,76*		
15 93	—	—	—	—	—	—	—	—	42 779	1	2	55	—	Waarde	16 %	*6 844,64*		
									60 096							9 615,36		
																	133	
87	—	—	—	—	—	—	—	—	7 503	1	2	55	—	Waarde	16 %	*1 200,48*		
62	—	194	—	—	**Madeira**	—	1 974	—	5 824	1	2	55	—	Waarde	16 %	*931,84*		
									13 327							2 132,32		
																	134	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	55	—	Waarde	16 %	—		
42	—	—	—	—	—	—	—	—	3 060	1	2	55	—	Waarde	16 %	*489,60*		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	456	3	2	—	a	Vrij	—	—		
11	—	—	—	—	—	—	—	—	5 830	3	1	—	k	Vrij	—	—		
									9 346							489,60		
9	—	—	—	—	—	—	—	—	77	1	2	55	—	Waarde	16 %	*12,32*	135	
																	136	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	6	—	Vrij	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	4 263	1	2	55	—	Waarde	16 %	*682,08*		
9	—	—	—	—	—	—	—	—	29 131	1	2	55	—	Waarde	16 %	*4 660,96*		
7	—	—	—	—	—	—	—	—	8 314	1	2	55	—	Waarde	16 %	*1 313,24*		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	3	2	—	a	Vrij	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 168	1	2	55	—	Waarde	16 %	*186,88*		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 517	1	2	55	—	Waarde	16 %	*242,72*		
									44 593							7 102,88		
																	137	
3	—	—	—	—	—	—	—	—	3 297	1	2	55	—	Waarde	16 %	*527,52*		

Ordenummer van de gemeene naamlijst	ARTIKELEN	Aangevoerd van	Nederland		Groot-Brittanië		Frankrijk		Duitschland		Vereenigde Staten van Noord-Amerika		Britsch-Guyana	
		Hoeveelheids Eenheid	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde
	IV. Bewerkte producten. *(Vervolg).*													
	Sigarettenpapier:													
	in hulzen of in blaadjes van niet meer dan 40 cM²	100 st. hulzen of blaadjes	1 106 380	17 702	—	—	60 000	960	—	—	—	—	20 150	3[illegible]
	in vellen of op rollen	M².	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
138	**Boeken en muziek, gegraveerd of gedrukt:**													
	Gedrukt	—	—	28 306	—	143	—	—	—	—	—	53	—	5[illegible]
139	**Andere producten der beeldende kunsten:**													
	Speelkaarten	—	—	737	—	—	—	—	—	52	—	458	—	—
140	**Bewerkte artikelen van marmer, van gips, van cement en van steen:**													
	Bewerkte steenen	—	—	1 739	—	—	—	—	—	153	—	—	—	—
141	**Dakpannen, baksteenen, tegels, buizen, niet van fijn aardewerk of porcelein:**													
	Baksteenen	Stuks	15 000	417	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Alsvoren voor 's Landsdienst	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
142	**Fijn aardewerk en porcelein:**													
	Fijn aardewerk............	—	—	7 507	—	382	—	—	—	2 165	—	—	—	—
	Porcelein	—	—	7 850	—	—	—	—	—	597	—	259	—	—
143	**Ander aardewerk:**													
	Ander aardewerk n. a. g.	—	—	5 012	—	—	—	—	—	2 472	—	—	—	4[illegible]
	Alsvoren voor 's Landsdienst	—	—	278	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
144	Spiegels	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
145	**Vensterglas**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
146	**Holglaswerk:**													
	Holglaswerk n. a. g.	—	—	6 001	—	—	—	—	—	1 204	—	1 606	—	21[illegible]
	Alsvoren voor 's Landsdienst	—	—	295	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
147	**Ander glaswerk:**													
	Ander glaswerk n. a. g.	—	—	25 941	—	—	—	—	—	4 094	—	1 343	—	—
	Alsvoren voor 's Landsdienst	—	—	1 024	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
148	**IJzer en staal, eenvoudig geslagen getrokken of geplet:**													
	Spoorstaven	—	—	84 334	—	791	—	—	—	—	—	914	—	—
	Blik in bladen...............	—	—	1 261	—	490	—	—	—	—	—	302	—	—
	Gegolfde platen	—	—	29 632	—	3 208	—	—	—	—	—	—	—	—
	Alsvoren voor fabrieksbouw	—	—	6 932	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Gladde platen	—	—	17 031	—	—	—	—	—	—	—	2 725	—	36[illegible]
149	**Andere ijzeren- en stalen artikelen:**													
	Bekkens, emmers en tobben	—	—	5 239	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Geëmailleerde waren	—	—	25 406	—	—	—	—	—	5 115	—	—	—	36[illegible]
	Alsvoren voor 's Landsdienst	—	—	212	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Fransch-Guyana		Trinidad		Landen n. a. g.			TOTAAL		GEHEVEN INVOERRECHT							Ordenummer van de gemeene naamlijst	AANMERKINGEN
Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Landen	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Tariefverordening art.	lid	No.	letter	Maatstaf	Eenheidsrecht	RECHT		
267669	4 283	—	—	—	—	—	1454 199	23 267	1	2	41	a	100 stuks	0,02	*29 083,98*		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	41	b	M².	0,05	—		
								26 564							29 611,50		
																138	
—	—	—	—	—	—	—	—	**28 559**	1	3	2	—	Vrij	—	—		
																139	
—	—	—	—	—	—	—	—	**1 247**	1	2	37	—	Waarde	40 %	*498,80*		
																140	
—	—	—	—	—	—	—	—	**1 892**	1	2	55	—	Waarde	16 %	*302,72*		
																141	
—	—	—	—	—	:—	—	15 000	417	1	2	55	—	Waarde	16 %	*66,72*		
33 200	1 143	—	—	—	—	—	33 300	1 143	3	2	—	a	Vrij	—	—		
							48 300	**1 560**							66,72		
																142	
—	—	—	—	—	—	—	—	10 054	1	2	55	—	Waarde	16 %	*1 608 64*		
—	—	—	—	—	—	—	—	8 706	1	2	55	—	Waarde	16 %	*1 392,96*		
								18 760							3 001,60		
																143	
—	212	—	—	—	—	—	—	7 745	1	2	55	—	Waarde	16 %	*1 239,20*		
—	—	—	—	—	—	—	—	278	3	2	—	a	Vrij	—	—		
								8 023							1 239,20		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	55	—	Waarde	16 %	—	**144**	Voor zoover ingevoerd opgenomen onder N°. 147.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	55	—	Waarde	16 %	—	**145**	
																146	
—	—	—	—	—	—	—	—	9 024	1	2	55	—	Waarde	16 %	*1 443,84*		
—	—	—	—	—	—	—	—	295	3	2	—	a	Vrij	—	—		
								9 319							1 443,84		
																147	
—	64	—	—	—	—	—	—	31 442	1	2	55	—	Waarde	16 %	*5 030,72*		
—	—	—	—	—	—	—	—	1 024	3	2	—	a	Vrij	—	—		
								32 466							*5 030,72*		
																148	
—	—	—	—	—	—	—	—	86 039	3	1	—	O	Vrij	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	2 053	1	3	11	—	Vrij	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	32 840	1	2	55	—	Waarde	16 %	*5 254,40*		
—	—	—	—	—	—	—	—	6 932	3	1	—	J	Vrij	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	20 117	1	3	11	—	Vrij	—	—		
								147 981							5 254,40		
																149	
—	—	—	—	—	—	—	—	5 239	1	2	55	—	Waarde	16 %	*838,24*		
—	52	—	—	—	—	—	—	30 933	1	2	55	—	Waarde	16 %	*4 949,28*		
—	—	—	—	—	—	—	—	212	3	2	—	a	Vrij	—	—		

Ordenummer van de gemeene naamlijst	ARTIKELEN	Aangevoerd van Hoeveelheids Eenheid	Nederland Hoeveelheid	Nederland Waarde	Groot-Brittanië Hoeveelheid	Groot-Brittanië Waarde	Frankrijk Hoeveelheid	Frankrijk Waarde	Duitschland Hoeveelheid	Duitschland Waarde	Vereenigde Staten van Noord-Amerika Hoeveelheid	Vereenigde Staten van Noord-Amerika Waarde	Britsch-Guyana Hoeveelheid	Britsch-Guyana Waarde	Fransc[h] Guyan[a] Hoeveelheid
	IV. Bewerkte producten. (*Vervolg*).														
	IJzerwerk	—	—	51 710	—	—	—	—	—	1 362	—	2 417	—	—	—
	Alsvoren voor 's Landsdienst	—	—	8 705	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Gaslampen en lantaarns	—	—	19 149	—	—	—	—	—	—	—	229	—	—	—
	Bewerkt metaal	—	—	36 227	—	—	—	—	—	919	—	16 715	—	2 418	—
	Alsvoren voor 's Landsdienst	—	—	6 075	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Meubels van ijzer	—	—	4 208	—	—	—	—	—	44	—	—	—	—	—
	Alsvoren voor 's Landsdienst	—	—	641	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Spijkers en nagels	—	—	12 863	—	—	—	—	—	2 444	—	197	—	802	—
	Alsvoren voor fabrieksbouw	—	—	4 306	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Staaldraadtouw (*dun*)	—	—	727	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	alsvoren n.a.g.	—	—	41	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Bewerkte artikelen:														
150	**van aluminium**	—	—	9 400	—	—	—	—	—	921	—	722	—	—	—
151	**van koper**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
152	**van tin**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
153	**van nikkel**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	munten	—	—	10 000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
154	**van lood**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Drukletters	—	—	2 819	—	—	—	—	—	89	—	—	—	—	—
155	**van zink**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
156	**Juwelierswerk, goudsmeedwerk en dergelijke artikelen van edel metaal:**														
	Goud-, Zilver en Platinawerk	—	—	7 433	—	—	—	—	—	714	—	566	—	434	—
157	**Ander juwelierswerk, zelfs gevuld, verzilverd, vernikkeld, enz.**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
158	**Locomotieven en tenders van locomotieven**	—	—	44 364	—	—	—	—	—	—	—	28 632	—	—	—
159	**Locomobielen**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
160	**Machines en electrische toestellen:**														
	Installatie voor draadlooze telegrafie (*geen huisinrichtingen*) en onderdeelen	—	—	6 862	—	—	—	—	—	—	—	65	—	—	—
	Installatie voor electrische verlichting en onderdeelen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8 632	—	—	—
	Electrische lampen	—	—	8 365	—	—	—	—	—	942	—	8 259	—	669	—
	Als voren voor 's Landsdienst	—	—	2 346	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Telefoonkabels	—	—	18 356	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
161	**Motoren** (*andere dan locomotieven, locomobielen en electrische machines*) **Stoomketels, turbines, pompen, enz.:**														
	Motoren en dynamo's	—	—	99 356	—	—	—	—	—	—	—	28 272	—	3 665	—
162	**Werktuigmachines**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
163	**Machines voor weven, appreteeren, bleeken, drukken, verven van stoffen, linten enz., machines voor koor-**														

…yana	Fransch-Guyana		Trinidad		Landen n. a. g.			TOTAAL		GEHEVEN INVOERRECHT							Ordenummer van de gemeene naamlijst	AANMERKINGEN
…aarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Landen	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Tariefverordening art.	lid	No.	letter	Maatstaf	Eenheidsrecht	RECHT		
—	—	992	—	—	—	—	—	—	56 481	1	2	55	—	Waarde	16 %	*9 036,96*		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	8 705	3	2	—	a	Vrij	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	19 378	1	2	55	—	Waarde	16 %	*3 100,48*		
2 418	—	—	—	1 134	—	—	—	—	57 413	1	2	55	—	Waarde	16 %	*9 186,08*		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	6 075	3	2	—	a	Vrij	—	—		
—	—	86	—	—	—	—	—	—	4 338	1	2	55	—	Waarde	16 %	*694,08*		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	641	3	2	—	a	Vrij	—	—		
802	—	—	—	—	—	—	—	—	16 306	1	2	55	—	Waarde	16 %	*2 608,96*		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	4 306	1	3	9	—	Vrij	—	—		
—	—	—	—	213	—	—	—	—	940	1	2	55	—	Waarde	16 %	*150,40*		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	41	1	3	9	—	Vrij	—	—		
									211 008							30 564,48		
—	—	232	—	—	—	—	—	—	11 275	1	2	55	—	Waarde	16 %	*1 804,—*	150	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	55	—	Waarde	16 %	—	151	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	55	—	Waarde	16 %	—	152	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	55	—	Waarde	16 %	—	153	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	10 000	1	3	6	—	Vrij	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Vrij	—	—	154	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 908	1	3	3	—	Vrij	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	55	—	Waarde	16 %	—	155	
434	—	—	—	—	—	—	—	—	9 147	1	2	20	—	Waarde	30 %	*2 744,10*	156	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	55	—	Waarde	16 %	—	157	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	72 996	3	1	—	0	Vrij	—	—	158	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	9	—	Vrij	—	—	159	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	6 927	3	1	—	p	Vrij	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	8 632	1	3	9	—	Vrij	—	—		
669	—	—	—	—	—	—	—	—	18 235	1	2	55	—	Waarde	16 %	*2 917,60*		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 346	3	2	—	a	Vrij	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	18 356	3	1	—	p	Vrij	—	—		
									54 496							2 917,60	160	
665	—	—	—	—	—	—	—	—	131 293	1	3	9	—	Vrij	—	—	161	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	9	—	Vrij	—	—	162	Voor zoover ingevoerd opgenomen onder N°. 167.

Ordenummer van de gemeene naamlijst	ARTIKELEN	Aangevoerd van	Nederland		Groot-Brittanië		Frankrijk		Duitschland		Vereenigde Staten van Noord-Amerika		Britsch-Guyana		Fra[illegible] Gu[illegible]
		Hoeveelheids Eenheid	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveel heid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid
	IV. Bewerkte producten. *(Vervolg).*														
	den, hekelen, spinnen, borduurramen en andere machines voor de textielnijverheid	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
164	**Naai, stik- en breimachines met hand of pedalenbeweging:**														
	Naaimachines..............	Stuks	269	15 740	—	—	—	—	15	763	44	2 642	54	7 6[illegible]	—
	Naaimachines deelen	—	—	575	—	—	—	—	—	12	—	316	—	[illegible]	—
165	**Machines voor suikerfabrieken en suiker suffinaderijen, voor distilleerderijen, azijnfabrieken, brouwerijen, en monterijen**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
166	**Landbouwwerktuigen**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
167	**Andere machines en werktuigen en losse deelen:**														
	Brandweergereedschappen	—	—	2 826	—	—	—	—	—	—	—	974	—	[illegible]	—
	Drukpersen..................	—	—	1 746	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Machinerieën en werktuigen:														
	voor boschbouw	—	—	12 144	—	11 362	—	—	—	—	—	565	—	5[illegible]	—
	voor land en tuinbouw	—	—	149 739	—	4 184	—	729	—	—	—	18 081	—	37 64[illegible]	—
	voor mijnontginning	—	—	1 634	—	—	—	—	—	—	—	85 576	—	6 9[illegible]	—
	voor andere nijverheid .	—	—	21 148	—	—	—	—	—	—	—	1 441	—	1 1[illegible]	—
168	**Gereedschappen:**														
	Handgereedschappen voor land-, tuin- of boschbouw, mijnontginning en andere boschbedrijven...	—	—	26 542	—	701	—	—	—	—	—	8 563	—	3 1[illegible]	—
	Gereedschappen n. a. g.	—	—	9 660	—	—	—	205	—	—	—	499	—	1 0[illegible]	—
	Als voren voor 's Landsdienst	—	—	257	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
169	**Rijtuigen en wagons voor spoor en tramwegen**.........	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
170	**Motorrijtuigen**														
	Automobielen..............	Stuks	1	4 300	—	—	—	—	—	—	30	33 195	8	3 3[illegible]	—
	Als voren voor 's Landsdienst	„	1	10 232	—	—	—	—	—	—	7	8 551	—	—	—
	Autodeelen	—	—	388	—	—	—	—	—	—	—	10 984	—	4[illegible]	—
	Als voren voor 's Landsdienst	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 158	—	—	—
171	**Motorrijwielen en andere rijtuigen van dien aard:**														
	Motorrijwielen	Stuks	9	3 781	—	—	—	—	—	—	3	1 524	12	5 1[illegible]	—
	Motorrijwielwagens	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
172	**Rijwielen:**														
	Rijwielen....................	„	651	40 676	42	2 027	6	195	—	—	—	—	71	4 0[illegible]	—
	Rijwieldeelen	—	—	18 750	—	1 639	—	—	—	—	—	147	—	2 9[illegible]	—
173	**Alle andere vervoermiddelen:**														
	Wagens en karren	—	—	192	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
174	**Vaartuigen en booten**	Stuks	—	—	—	—	—	—	—	—	1	6 250	—	—	—

…uyana Waarde	Fransch-Guyana Hoeveelheid	Fransch-Guyana Waarde	Trinidad Hoeveelheid	Trinidad Waarde	Landen n. a. g. Landen	Landen n. a. g. Hoeveelheid	Landen n. a. g. Waarde	TOTAAL Hoeveelheid	TOTAAL Waarde	Tariefverordening art.	lid	No.	letter	Maatstaf	Eenheidsrecht	RECHT	Ordenummer van de gemeene naamlijst	AANMERKINGEN
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	9	—	Vrij	—	—	163	
7 6…	—	—	—	—	—	—	—	382	26 765	1	3	12	—	Vrij	—	—		
…	—	—	—	—	—	—	—	—	925	1	3	12	—	Vrij	—	—		
									27 690							—	164	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	9	—	Vrij	—	—	165	Voor zoover ingevoerd opgenomen onder N°. 167.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	9	—	Vrij	—	—	166	
…	—	—	—	—	—	—	—	—	3 860	1	3	9	—	Vrij	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 746	1	3	3	—	Vrij	—	—		
5…	—	458	—	—	—	—	—	—	25 123	1	3	9	—	Vrij	—	—		
37 6…	—	—	—	—	—	—	—	—	208 376	1	3	9	—	Vrij	—	—		
6 9…	—	—	—	—	—	—	—	—	94 150	1	3	9	—	Vrij	—	—		
1 1…	—	—	—	—	—	—	—	—	23 744	1	3	9	—	Vrij	—	—		
									356 999							—	167	
3 1…	—	156	—	—	—	—	—	—	39 142	1	3	9	—	Vrij	—	—		
1 0…	—	—	—	—	—	—	—	—	11 433	1	2	55	—	Waarde	16 %	*1 829,28*		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	257	3	2	—	a	Vrij	—	—		
									50 832							1 829,28	168	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	O	Vrij	—	—	169	
3 3…	—	—	—	—	—	—	—	39	40 880	1	2	55	—	Waarde	16 %	*6 540,80*		
—	—	—	—	—	—	—	—	8	18 783	3	2	—	a	Vrij	—	—		
4…	—	—	—	—	**Curaçao**	—	2 397	—	14 184	1	2	55	—	Waarde	16 %	*2 269,44*		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 158	3	2	—	a	Vrij	—	—		
									75 005							8 810,24	170	
5 1…	—	—	—	—	—	—	—	24	10 421	1	2	55	—	Waarde	16 %	*1 667,36*		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	55	—	Waarde	16 %	—		
									10 421							1 667,36	171	
4 0…	—	—	—	—	—	—	—	770	46 945	1	2	55	—	Waarde	16 %	*7 511,20*		
2 9…	—	—	—	—	—	—	—	—	23 518	1	2	55	—	Waarde	16 %	*3 762,88*		
									70 463							11 274,08	172	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	192	1	2	55	—	Waarde	16 %	*30,72*	173	
—	—	—	—	—	—	—	—	1	6 250	1	3	14	—	Vrij	—	—	174	

Ordenummer van de gemeene naamlijst	ARTIKELEN	Aangevoerd van	Nederland		Groot-Brittanië		Frankrijk		Duitschland		Vereenigde Staten van Noord-Amerika		Britsch-Guyana		Fransch Guya[na]	
		Hoeveelheids Eenheid	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	W[aarde]
	IV. Bewerkte producten. (*Vervolg*).															
175	**Muziekinstrumenten**															
	Automatische	—	—	2 526	—	—	—	—	—	—	—	12 808	—	587	—	
	Muziekrollen en platen	—	—	4 038	—	42	—	—	—	395	—	12 511	—	3	—	
	Muziekinstrumenten n. a. g.	—	—	1 847	—	—	—	—	—	352	—	233	—	—	—	
	Als voren voor 's Landsdienst	—	—	85	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
176	**Wetenschappelijke instrumenten en werktuigen:**															
	Huis Telefoontoestellen en deelen daarvan	—	—	207	—	—	—	—	—	—	—	602	—	60	—	
	Als voren voor 's Landsdienst	—	—	1 603	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Fotografie toestellen en deelen daarvan	—	—	622	—	—	—	—	—	—	—	202	—	—	—	
	Wetenschappelijke instrumenten n. a. g.	—	—	9 595	—	—	—	—	—	916	—	237	—	414	—	
	Als voren voor 's Landsdienst	—	—	8 247	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
177	**Horlogemakerij en benoodigdheden voor horlogemakerij:**															
	Gouden en zilveren horloges	—	—	271	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Horloges n. a. g.	—	—	3 983	—	—	—	—	—	130	—	—	—	—	—	
	Uurwerken n. a. g.	—	—	2 899	—	—	—	—	—	70	—	69	—	—	—	
	Als voren voor 's Landsdienst	—	—	1 287	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
178	**Wapenen en ammunitie:**															
	Geweren, karabijnen en buksen........................	loop	112	1 712	54	651	—	—	—	—	—	—	25	381	19	
	Revolvers, pistolen, kamerbuksen en kamerpistolen	Stuks	32	217	—	—	—	—	6	72	—	—	2	25	—	
	Geweer-, en pistoolkogels en hagels	—	—	5 290	—	—	—	—	—	669	—	121	—	49	—	
	Windgeweren (geen speelgoed)	Stuks	8	69	—	—	—	—	—	—	3	26	—	—	—	
	Patronen voor geweren	„	33 600	587	—	—	1 000	93	—	—	—	—	—	—	7 500	
	Als voren voor 's Landsdienst	„	12 100	910	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Patronen voor revolvers	„	4 050	125	—	—	900	25	—	—	—	—	111	11	—	
	Als voren voor 's Landsdienst	„	1 152	196	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Percussiedopjes en slaghoedjes	„	110 000	440	—	—	80 000	739	15 000	30	—	—	—	—	00000	
	Ledige hulzen	„	35 000	722	—	—	114900	2 083	37 500	554	—	—	—	—	2 000	
	Kanonnen voor 's Landsdienst	„	4	5 000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Ammunitie n. a. g. (als voren)	—	—	28	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
179	**Buskruit en andere ontplofbare stoffen:**															
	Dynamiet en andere ontplofbare zelfstandigheden	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35 849	—	—	—	
	Buskruit	K.G.	816	2 448	225	675	—	—	—	—	—	—	1 002	3 006	9	
	Vuurwerken	—	—	198	—	—:	—	—	—	60	—	4 760	—	—	—	
	Als voren voor 's Landsdienst	—	—	378	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
180	**Lucifers**	doosje van 72 stuks of minder	208 908	2 539	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 042	

…yana	Fransch-Guyana		Trinidad		Landen n. a. g.			TOTAAL		GEHEVEN INVOERRECHT							Ordenummer van de gemeene naamlijst	AANMERKINGEN
…arde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Landen	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Tariefverordening art.	lid	No.	letter	Maatstaf	Eenheidsrecht	RECHT		
587	—	—	—	—	—	—	—	—	15 921	1	2	30	—	Waarde	30 %	*4 776,30*		
3	—	—	—	—	—	—	—	—	16 989	1	2	30	—	Waarde	30 %	*5 096,70*		
—	—	74	—	—	**Ned. Indië**	—	1 200	—	3 706	1	2	30	—	Waarde	20 %	*741,20*		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	85	3	2	—	a	Vrij	—	—		
									36 701							10 614,20	**175**	
60	—	—	—	—	—	—	—	—	869	1	2	55	—	Waarde	16 %	*139,04*		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 603	3	2	—	a	Vrij	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	824	1	2	16	—	Waarde	25 %	*206,—*		
414	—	—	—	—	—	—	—	—	11 162	1	2	55	—	Waarde	16 %	*1 785,92*		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	8 247	3	2	—	a	Vrij	—	—		
									22 705							2 130,96	**176**	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	271	1	2	20	—	Waarde	30 %	*81,30*		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	4 023	1	2	55	—	Waarde	16 %	*643,68*		
—	—	—	—	—	**Curaçao**	—	148	—	3 186	1	2	55	—	Waarde	16 %	*509,76*		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 287	2	2	—	a	Vrij	—	—		
									8 767							1 234,74	**177**	
381	19	299	—	—	—	—	—	210	3 043	1	2	3	—	Waarde	40 % Min. loop 10	*2 100,—*		
25	—	—	—	—	—	—	—	40	314	1	2	3	—	Waarde	40 % Min. stuk 10.	*400,—*		
49	—	294	—	—	—	—	—	—	6 423	1	2	3	—	Waarde	20 %	*1 284,60*		
—	—	—	—	—	—	—	—	11	95	1	2	3	—	Waarde	40 %	*38,—*		
—	7 500	183	—	—	—	—	—	42 100	863	1	2	3	—	Waarde	20 %	*172,60*		
—	—	—	—	—	—	—	—	12 100	910	3	2	—	a	Vrij	—	—		
11	—	—	—	—	—	—	—	5 061	161	1	2	3	—	Waarde	20 %	*32,20*		
—	—	—	—	—	—	—	—	1 152	196	3	2	—	a	Vrij	—	—		
—	00000	519	—	—	—	—	—	305 000	1 728	1	2	3	—	Waarde	20 %	*345,60*		
—	2 000	795	—	—	—	—	—	229 400	4 154	1	2	3	—	Waarde	20 %	*830,80*		
—	—	—	—	—	—	—	—	4	5 000	3	2	—	a	Vrij	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	28	3	2	—	a	Vrij	—	—		
									22 915							5 203,80	**178**	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	35 849	1	3	4	—	Vrij	—	—		
3 006	9	27	—	—	—	—	—	2 052	6 156	1	2	3	—	K.G.	3,00	*6 156,—*		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	5 018	1	2	51	—	Waarde	50 %	*2 509,—*		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	378	3	2	—	a	Vrij	—	—		
									47 401							8 665,—	**179**	
—	2 042	25	—	—	—	—	—	**210 950**	2 564	1	2	29	—	per 100 doosjes	1,40	*2 953,30*	**180**	

Ordenummer van de gemeene naamlijst	ARTIKELEN	Aangevoerd van — Hoeveelheids Eenheid	Nederland — Hoeveelheid	Nederland — Waarde	Groot-Brittanië — Hoeveelheid	Groot-Brittanië — Waarde	Frankrijk — Hoeveelheid	Frankrijk — Waarde	Duitschland — Hoeveelheid	Duitschland — Waarde	Vereenigde Staten van Noord-Amerika — Hoeveelheid	Vereenigde Staten van Noord-Amerika — Waarde	Britsch-Guyana — Hoeveelheid	Britsch-Guyana — Waarde	Fransch Guyana — Hoeveelheid
	IV. Bewerkte producten. (*Vervolg*).														
181	**Alle andere bewerkte artikelen**														
	Bioscoopinstallaties	—	—	283	—	—	—	—	—	—	—	1 057	—	—	
	Cliché's e.a. drukmaterieel	—	—	418	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Bedakingen *(geen ijzer)*	—	—	35 561	—	5 862	—	—	—	—	—	5 824	—	6[illegible]	—
	Als voren voor 's Landsdienst	—	—	561	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—
	Fotografiebenoodigdheden *(hieronder niet begrepen chemicaliën)*	—	—	3 607	—	—	—	—	—	—	—	1 544	—		—
	Als voren voor 's Landsdienst	—	—	586	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Kantoorbenoodigdheden n. a. g.	—	—	27 158	—	—	—	—	—	521	—	18 435	—	1[illegible]	—
	Als voren voor 's Landsdienst	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3 148	—	—	—
	Kramerijen n. a. g.	—	—	141 038	—	—	—	1 823	—	9 816	—	22 589	—	17[illegible]	—
	Als voren voor 's Landsdienst	—	—	17 587	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Koffers, trommels en tasschen	—	—	1 884	—	—	—	—	—	—	—	315	—	1[illegible]	—
	Asbestplaten	—	—	3 526	—	—	—	—	—	9	—	138	—		—
	Films *(bioscoop)*	H.G.	711	2 844	—	—	—	—	250	1 000	11 292	45 168	20 756	83[illegible]	—
	Parapluies en parasols	—	—	12 639	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3[illegible]	—
	Reclameartikelen en handelsmonsters zonder waarde	—	—	1 168	—	358	—	—	—	—	—	289	—	—	—
	Radioartikelen.	—	—	2 942	—	—	—	—	—	—	—	203	—	[illegible]	—
	Als voren voor 's Landsdienst	—	—	666	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
182	**Kunstvoorwerpen en voorwerpen voor verzamelingen**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
99/182	Totaal	—	—	**2 948 490**	—	**93 791**	—	**41 098**	—	**65 203**	—	**1 003 135**	—	**720**[illegible]	—
	V. Onbewerkt goud en zilver en gouden- en zilveren munten.														
183	**Onbewerkt goud:** Ruw- of enkel gesmolten goud	Gram	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
184	**Onbewerkt zilver**	K.G.	289	13 932	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9 540
185	**Gouden munten**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
186	**Zilveren munten**	—	—	14 090	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
183/186	Totaal	—	—	**28 022**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Verrekening restitutiën	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Totaal Generaal	—	—	**4 720 155**	—	**105 598**	—	**83 604**	—	**69 745**	—	**2 732 797**	—	**1 176**[illegible]	—
	RECAPITULATIE.														
1/7	**I. Levende dieren**	—	69	270	—	—	—	—	—	—	1	30	710	29[illegible]	23[illegible]
8/49	**II. Voedingsmiddelen en dranken**	—	—	1 599 747	—	338	—	42 506	—	2 472	—	1 125 557	—	339[illegible]	—
50/98	**III. Ruwe of eenvoudig bewerkte grondstoffen**	—	—	143 626	—	11 469	—	—	—	2 070	—	604 057	—	86[illegible]	—
99/182	**IV. Bewerkte producten**	—	—	2 948 490	—	92 791	—	41 098	—	65 203	—	1 003 135	—	720[illegible]	—
183/186	**V. Onbewerkt goud en zilver en gouden- en zilveren munten**	—	—	28 022	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Verrekening restitutiën	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Totaal generaal	—	—	4 720 155	—	105 598	—	83 604	—	69 745	—	2 732 797	—	1 176[illegible]	—

Fransch-Guyana		Trinidad		Landen n. a. g.			TOTAAL		GEHEVEN INVOERRECHT							Ordenummer van de gemeene naamlijst	AANMERKINGEN
Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Landen	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Tariefverordening art.	lid	No.	letter	Maatstaf	Eenheidsrecht	RECHT		
—	—	—	—	—	—	—	—	1 340	1	2	55	—	Waarde	16 %	*214,40*		
—	—	—	—	—	—	—	—	418	1	3	3	—	Vrij	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	53 257	1	2	55	—	Waarde	16 %	*8 521,12*		
—	—	—	—	—	—	—	—	588	3	2	—	a	Vrij	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	5 184	1	2	16	—	Waarde	25 %	*1 296,—*		
—	—	—	—	—	—	—	—	586	3	2	—	a	Vrij	—	—		
—	567	—	—	—	—	—	—	47 924	1	2	55	—	Waarde	16 %	*7 667,84*		
—	—	—	—	—	—	—	—	3 148	3	2	—	a	Vrij	—	—		
—	3 083	—	—	Curaçao	—	40	—	196 368	1	2	55	—	Waarde	16 %	*31 418,88*		
—	—	—	—	—	—	—	—	17 587	3	2	—	a	Vrij	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	3 921	1	2	55	—	Waarde	16 %	*627,36*		
—	—	—	—	—	—	—	—	3 706	1	3	9	—	Vrij	—	—		
—	—	3 093	12 372	—	—	—	36 102	144 408	1	2	15	—	H.G.	$0,02^5$	*902,55*		
—	—	—	—	—	—	—	—	16 461	1	2	55	—	Waarde	16 %	*2 633,76*		
—	—	—	—	—	—	—	—	1 815	3	1	—	d	Vrij	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	3 658	1	2	55	—	Waarde	16 %	*585,28*		
—	—	—	—	—	—	—	—	666	3	2	—	a	Vrij	—	—		
								501 035							53 867,19	181	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	55	—	Waarde	16 %	—	182	
—	20 839	—	17 529	—	—	45 155	—	4 955 352							916 930,04	99/182	
9 540	13 833	—	—	—	—	—	9 540	13 833	1	2	19	—	Gram	0,07	*667,80*	183	
—	—	—	—	—	—	—	289	13 932	1	2	55	—	Waarde	16 %	*2 229,12*	184	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	6	—	Vrij	—	—	185	
—	—	—	—	—	—	—	—	14 090	1	3	6	—	Vrij	—	—	186	
—	13 833	—	—	—	—	—	—	41 855							2 896,92	183/186	
—	—	—	—	—	—	—	—	—							*1 356,75*		
—	49 599	—	157 065	—	—	99 977	—	9 194 989							1 843 802		
23	177	—	—	—	—	—	803	30 251	—	—	—	—	—	—	2 280	1/7	
—	14 498	—	74 842	—	—	52 782	—	3 252 329	—	—	—	—	—	—	640 927,78	8/49	
—	252	—	64 694	—	—	2 040	—	915 202	—	—	—	—	—	—	282 124,01	50/98	
—	20 839	—	17 529	—	—	45 155	—	4 955 352	—	—	—	—	—	—	916 930,04	99/182	
—	13 833	—	—	—	—	—	—	41 855	—	—	—	—	—	—	2 896,92	183/186	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 356,75		
—	49 599	—	157 065	—	—	99 977	—	9 194 989	—	—	—	—	—	—	1 843 802		

UITVOER.

Ordenummer van de gemeene naamlijst	ARTIKELEN	Eenheid	Verzonden: Nederland Hoeveelheid	Nederland Waarde	Groot-Brittanië Hoeveelheid	Groot-Brittanië Waarde	Frankrijk Hoeveelheid	Frankrijk Waarde	Duitschland Hoeveelheid	Duitschland Waarde	Noord-Amerika Hoeveelheid	Noord-Amerika Waarde	Britsch-Guyana Hoeveelheid	Britsch-Guyana Waarde	Fran[…] Guy[…] Hoeveelheid
	I. Levende dieren.														
2	**Runderen:**														
	volwassen runderen	Stuks	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	1 100	—
	kalveren	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	55	—
5	**Varkens**	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27
6	**Pluimvee**	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	4	95
7	**Alle andere levende dieren** *(levende visschen en schaaldieren niet inbegrepen):*														
	Muildieren en muilezels	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	3 675	—
	Wilde dieren en reptielen	—	—	3 393	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—
	Totaal	—	—	3 393	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4 837	—
	II. Voedingsmiddelen en dranken.														
	Graangewassen:														
24	**Mais**	K.G.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 028	101	3 912
26	**Rijst**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Gepelde rijst	„	—	—	—	—	—	—	100	22	—	—	378 160	46 164	34100
	Ongepelde rijst	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3 346
31	**Versche groenten:**														
	Aardvruchten *(bataten)*	„	115	17	—	—	—	—	—	—	—	—	2 162	194	180
	Versche groenten n. a. g.	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 773	207	—
32	**Gedroogde groenten:**														
	Peulvruchten *(erwten, boonen, linzen, enz. geschild, gestampt, enz.):*														
	Boonen *(B. E. Peas)*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9 144	2 089	1 070
35	**Vruchten** *(met inbegrip van gedroogde vruchten)*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Bacoven	„	120	12	—	—	—	—	—	—	—	—	5 502	291	—
	Bananen	„	10	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1 084	88	—
	Cocosnoten	Stuks	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Cocosolie	Liter	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	720
	Lemmetjes en citroenen	K.G.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Sinaasappelen	Stuks	93 134	3 530	—	—	—	—	—	—	—	—	274 664	3 086	—
	Watermeloenen	„	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2 391	634	—
	andere vruchten	K.G.	2 894	298	—	—	—	—	—	—	—	—	2 340	203	—
36	**Koffie** *(met inbegrip van gebrande koffie):*														
	Ongebrande koffie	„	3 140 531	3 187 376	—	—	80	80	—	—	185257	186 004	103 843	76 821	646
37	**Onbewerkte cacao**	„	2 727	1 552	—	—	—	—	—	—	248507	145 490	—	—	215
40	**Ruwe en geraffineerde suiker:**														
	Ruwe suiker 1ste product	„	9 796 600	2 660 945	5427 303	1113 358	—	—	—	—	—	—	—	—	600
	Ruwe suiker 2de product	„	133 050	33 252	243 741	53 940	—	—	—	—	—	—	—	—	500
47	**Geestrijke dranken** *(wijngeest, brandewijn, likeuren enz.):*														
	Rum	Liter ad 100 %	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Totaal			5 885 975	—	1167 298	—	80	—	22	—	331 494	—	129 878	—

UITVOER.

…uyana	naar									Ordenummer van de gemeene naamlijst	AANMERKINGEN
	Fransch-Guyana		Trinidad		Landen n. a. g.			TOTAAL			
…aarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Landen	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde		
1 100	—	—	—	—	—	—	—	22	1 100		
55	—	—	—	—	—	—	—	11	55		
								33	1 155	2	
—	27	806	—	—	—	—	—	27	806	5	
4	95	145	—	—	Curaçao	12	20	110	169	6	
3 675	—	—	—	—	—	—	—	7	3 675		
3	—	—	—	—	—	—	—	—	3 396		
								—	7 071	7	
4 837	—	951	—	—	Curaçao	—	20	—	9 201	Totaal	
101	3 912	8 763	—	—	Martinique	2 300	230	67 240	9 094	24	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
6 164	4100	53 075	—	—	Curaçao	1 611	326	713 971	99 587		
—	3 346	1 424	—	—	—	—	—	13 346	1 424		
								727 317	101 011	26	
194	180	43	—	—	—	—	—	2 457	254		
207	—	—	—	—	—	—	—	1 773	207		
								4 230	461	31	
2 089	1 070	276	—	—	—	—	—	10 214	2 365	32	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
291	—	—	—	—	Barbados	290	20	5 912	323		
88	—	—	—	—	Idem	1 065	127	2 159	217		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
—	720	435	—	—	—	—	—	720	435		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
3 086	—	—	—	—	Curaçao	220	4	374 408	5 886		
					Barbados	6 390	266				
634	—	—	—	—	—	—	—	2 394	635		
203	—	—	—	—	Curaçao	18	4	5 702	529		
					Barbados	450	24				
								391 295	8 025	35	
6 821	646	9 983	—	—	Noorwegen	14 560	11 737	3 455 917	3 471 991	36	
—	215	116	—	—	—	—	—	251 449	147 158	37	
—	600	†4 450	—	—	—	—	—	15 241 503	†3 778 753		†) Loopende prijs hier te lande voor binnenlandsch gebruik.
—	500	†† 875	—	—	—	—	—	380 291	†† 88 067	40	
								15 621 794	3 866 820		
—	—	—	—	—	Curaçao	362 112	43 452	362 112	43 452	47	
9 878	—	79 440	—	—	Curaçao	—	43 786	—	—	Totaal	
					Barbados	—	437	—	—		
					Martinique	—	30	—	—		
					Noorwegen	—	11 737	—	7 650 377		

Ordenummer van de gemeene naamlijst	ARTIKELEN	Eenheid	Verzonden											
			Nederland		Groot-Brittanië		Frankrijk		Duitschland		Noord-Amerika		Britsch-Guyana	
			Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde
	III. Ruwe of eenvoudig bewerkte grondstoffen.													
50	**Ruwe, gezouten, gelooide huiden en ruwe pelterijen:**													
	Huiden *(gezouten)*	K.G.	2 838	985	13 651	4 090	43 499	19 460	—	—	—	—	—	—
57	**Zemelen**	„	18 000	180	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
61	**Granen** *(zaden)*	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Katoenzaden	„	43	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
62	**Caoutchouc:**													
	Balata	K.G.	245 096	630 532	179 625	371 279	—	—	—	—	†93763	† 245 006	—	—
	Rubber	„	—	—	—	—	—	—	—	—	6 023	11 030	—	—
63	**Harsen, gommen en plantaardige was:**													
	Locusgom	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	101	5[illegible]
65	**Hout van elke soort zelfs gezaagd:**													
	Hout ○ of □	M³.	2 016	83 364	—	—	242	14 059	23	745	1 749	37 236	210	5 39[illegible]
	Idem		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Idem		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Planken	„	62	2 446	—	—	—	—	—	—	—	—	9	9[illegible]
	Brandhout	Stère	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35	15[illegible]
	Letterhout	K.G.	28	14	9 332	1 983	1 653	594	—	—	24 992	5 683	19	5[illegible]
	Kwassiebitterhout	„	—	—	—	—	—	—	10 493	490	—	—	—	—
66	**Houtskool**	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	
	Idem		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
75	*(Andere)* **Ertsen:**													
	Bauxiet	ton van 1000 K.G.	—	—	—	—	—	—	—	—	180825	2 001 515	—	—
88	**Steenkolen ,ook cokes of briketten:**													
	Steenkolenteer	L.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50 200	3 7[illegible]
94	**Ruwe katoen**	K.G.	—	—	—	—	—	—	—	—	3 052	764	—	—
97	**Rameh hennequen en andere textielvezels**		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Totaal		—	**717 546**	—	**377 352**	—	**34 113**	—	**1 235**	—	**2 301 234**	—	**9 48[illegible]**
	IV. Bewerkte producten.													
99	**Stijfsels:**													
	Gomma	„	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35	
127	**Hoeden** *(andere)* **van alle soorten:**													
	Hoeden Panama	Stuks	388	2 800	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
133	**Houten meubelen**	„	1	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
181	**Alle andere bewerkte artikelen:**													
	Vischlijm	K.G.	100	100	1 101	756	1 145	1 145	—	—	—	—	—	—
	Totaal		**489**	**2 910**	**1101**	**756**	**1 145**	**1 145**	—	—	—	—	**36**	**1[illegible]**
183	**Onbewerkt goud:**													
	Ruw of enkel gesmolten goud	Gram	81 689	124 175	—	—	—	—	—	—	2 081	3 225	—	—
	Totaal		**81 689**	**124 175**	—	—	—	—	—	—	**2 081**	**3 225**	—	—

naar										
Fransch-Guyana		Trinidad		Landen n. a. g.			TOTAAL		Ordenummer van de gemeene naamlijst	AANMERKINGEN
Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Landen	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde		
—	—	—	—	—	—	—	59 988	24 535	50	
4 400	66	—	—	Curaçao	28 950	420	51 350	666	57	
—	—	—	—	—	—	—	—	—		
—	—	—	—	Barbados	18 249	1 825	18 292	1 850	61	
—	—	—	—	—	—	—	† 520 484	† 1 246 817		†) Waaronder begrepen 1640 K.G. ingevoerde balata ter waarde van f 4920.
—	—	—	—	—	—	—	6 023	11 030		
							526 507	1 257 847	62	
—	—	—	—	—	—	—	101	50	63	
—	—	—	—	Curaçao	1 534	80 597	—	—		
—	—	—	—	België	485	80 475	—	—		
—	—	—	—	Barbados	24	200	6 283	302 066		
—	—	—	—	Barbados	99	3 458	170	5 997		
—	—	—	—	Barbados	62	373	97	529		
12 508	757	—	—	—	—	—	48 532	9 036		
—	—	—	—	—	—	—	10 493	490		
							65 676	318 168	65	
—	—	—	—	Curaçao	7 690	481	—	—		
—	—	—	—	Barbados	3 200	96	—	—		
							10 940	578	66	
—	—	—	—	Canada	25 942	182 994	206 767	2 184 509	75	
5 910	489	41 000	4 100	Barbados	180	18	97 290	8 344	88	
—	—	—	—	—	—	—	3 052	764	94	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	97	
—	1 312	—	4 100	Barbados	—	5 970	3 797 261	—		
				België		80 475				
				Canada		182 994			Totaal	
				Curaçao		81 498				
						350 937				
—	—	—	—	Curaçao	16 800	4 199	16 835	4 204	99	
—	—	—	—	Curaçao	1	10	390	2 815	127	
—	—	—	—	Curaçao	2	295	3	305	133	
—	—	—	—	—	—	—	2 346	2 001	181	
—	—	—	—	Curaçao	16 803	4 504	19 574	9 325	Totaal	
62 028	91 295	—	—	—	—	—	† 145 798	† 218 695	183	†) Waaronder begrepen 6592 gram ingevoerd goud ter waarde van f 9888.
62 028	91 295	—	—	—	—	—	145 798	216 695	Totaal	

Ordenummer van de gemeene naamlijst	ARTIKELEN	Eenheid	Verzonden											
			Nederland		Groot-Brittanië		Frankrijk		Duitschland		Noord-Amerika		Britsch-Guyana	
			Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde
	RECAPITULATIE.													
1/4	**I. Levende dieren............**			3 393		—		—		—		—		4 83[illegible]
8/40	**II. Voedingsmiddelen en dranken ....**			5 885 975		1167 298		80		22		331 494		129 87[illegible]
50/98	**III. Ruwe of eenvoudig bewerkte grondstoffen ....**			717 546		377 352		34 113		1 235		2 301 234		9 43[illegible]
99/182	**IV. Bewerkte producten ....**			2 910		756		1 145		—		—		1[illegible]
183/186	**V. Onbewerkt goud en zilver en gouden- en zilveren munten.............**			124 175		—		—		—		3 225		—
	Totaal Generaal			**6 733 999**		**1545 406**		**35 338**		**1 257**		**2 635 953**		**144 15[illegible]**

…-Guyana	naar										
	Fransch-Guyana		Trinidad		Landen n. a. g.			TOTAAL		Ordenummer van de gemeene naamlijst	AANMERKINGEN
Waar…	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Landen	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde		
4 8…		951		—			20		9 201	1/4	
129 8…		79 440		—			56 190		7 650 377	8/40	
9 4…		1 312		4 100			350 937		3 797 261	50/98	
1…		—		—			4 504		9 325	99/182	
—		91 295		—			—		218 695	183/186	
144 15…		172998		4 100	Curaçao		129 808		11 684 859		
					Barbados		6 407				
					Martinique		230				
					Noorwegen		11 737				
					België		80 475				
					Canada		182 994				
							411 651				

Bijlage V².

a. Staat van den invoer aan geldswaarde uit de volgende landen in de laatste 5 jaren.

Jaar.	Nederland.	Groot-Brittannië.	Frankrijk.	Duitschland.	Vereenigde Staten van Noord-Amerika.	Britsch-Guyana.	Fransch-Guyana.	Trinidad.	Barbados.	Curaçao.	Madeira.	Nederlandsch-Oost-Indië.	Andere landen.	Tezamen.
1924	f 3 657 872	f 90 458	f 57 463	—	f 2 146 618	f 1 291 100	f 58 926	f 100 024	f 13 942	f 25 072	—	—	f 138 163	f 7 579 638
1925	4 147 810	194 267	110 964	—	3 016 433	1 683 209	84 924	106 631	21 175	32 226	—	—	76 522	9 474 161
1926	4 133 284	71 131	112 403	—	3 914 098	1 326 677	107 089	240 009	2 184	28 408	—	—	85 233	10 020 516
1927	4 363 506	63 773	93 618	—	2 977 749	1 400 879	115 249	167 381	10 339	34 672	—	—	61 692	9 288 858
1928	4 720 155	105 598	83 604	f 69 745	2 782 797	1 176 449	49 599	157 065	25 193	27 021	f 15 381	f 32 382	—	9 194 989

b. Staat van den uitvoer aan geldswaarde naar de volgende landen in de laatste 5 jaren.

Jaar.	Nederland.	Groot-Brittannië.	Frankrijk.	Duitschland.	Vereenigde Staten van Noord-Amerika.	Britsch-Guyana.	Fransch-Guyana.	Trinidad.	Barbados.	België.	Canada.	Curaçao.	Martinique.	Noorwegen.	Andere landen.	Tezamen.
1924	f 2 825 857	f 1 266 500	f 57 270	—	f 1 711 663	f 1 210 289	f 260 643	f 12 040	f 13 130	—	—	f 32 424	—	—	f 19 265	f 7 409 441
1925	4 708 057	1 177 259	63 043	—	1 789 485	1 381 444	223 797	5 440	18 394	f 481 010	—	61 361	—	—	23 016	9 932 306
1926	5 179 163	511 227	55 498	—	664 498	816 626	222 314	—	8 857	146 526	—	51 115	—	—	33 861[1]	7 689 685
1927	7 012 474	1 753 046	20 886	f 16 299	2 550 663	57 714	269 922	—	17 843	79 920	—	48 936	—	—	6 658	11 834 361
1928	6 733 999	1 545 406	35 338	1 257	2 635 953	144 157	172 998	4 100	6 407	80 475	f 182 994	129 808	f 230	11 737	—	11 684 859

[1]) Hieronder begrepen f 2100,— aan geldswaarde naar Venezuela uitgevoerd.

Bijlage V[3].

Vergelijkend overzicht van den uitvoer van Surinaamsche Producten over de jaren 1919 t/m 1928.

Bijlag[e] V³.

Vergelijkend overzicht van den uitvoer van Surinaamsche prod[ucten]

PRODUCTEN.	EENHEID.	HOEVEELHEID 1919.	1920.	1921.	1922.	1923.	1924.	1925.	1926.	1927.	1928.
Aardvruchten	K.G.	4 360	124 096	258 035	14 501	16 954	4 395	19 752	4 125	2 773	2 49
Bacove (versche)	„	—	760	3 739	74 119	41 927	2 860	4 440	1 235	2 187	5 91
„ (gedroogd)	„	—	3 243	—	—	—	—	—	—	—	—
Balata	„	493 907	432 728	464 437	395 542	767 036	555 642	678 415	470 092	765 572	520 4
Bananen	„	—	8 060	8 860	59 120	57 940	22 520	83 000	30 080	13 279	2 1
Bauxiet	Ton à 1000 K.G.	—	10	—	13 044	12 616	60 031	86 826	46 454	176 301	206 7
Bolletriemelk	K.G.	—	30	—	—	—	—	—	—	—	—
Boonen (black eye)	„	—	22 601	33 032	8 086	3 078	28 330	55 504	44 844	30 690	10 21
„ (andere)	„	—	—	4 000	141	600	600	599	—	—	—
Cacao	„	1 669 617	1 793 897	1 636 465	1 562 084	1 413 409	739 514	817 967	129 221	208 717	251 44
Cocosnoten	Stuk.	—	—	—	1 007	2 000	240	30	—	—	—
Cocosolie	Liters.	—	—	—	198	1 090	504	652	452	360	72
Cokes	K.G.	—	3 775	41 900	9 650	—	—	—	—	—	—
Copra	„	275	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dieren (levende)		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gomma	K.G.	590	2 731	3 150	5 298	109	11 223	12 161	516	2 109	16 83
Goud (ruw)	Gram.	556 642	458 739	291 347	351 377	365 442	315 638	265 487	250 656	205 747	145 79
Groenten	K.G.	—	6 080	13 030	7 809	6 942	9 257	38 063	12 051	16 218	1 77
Hoeden (panama stroo)	Stuk.	—	336	1 652	799	1 007	180	867	1 075	1 111	39
Hout rond of vierkant	M³.	872	3 761	4 016	2 172	2 090	2 016	3 340	3 107	4 755	6 28
„ (brand)	Stère.	534	1 493	965	309	34	13	2	270	125	9
„ (dwarsliggers)	M³.	—	384	42	—	46	107	—	13 150	—	—
„ (kwassie)	K.G.	3 737	13 350	—	1 500	1 500	—	—	—	4 000	10 49
„ (letter)	„	42 324	56 588	71 946	147 396	49 126	34 456	18 451	41 926	15 117	48 53
„ (planken)	M³.	210	221	626	887	151	100	325	40	242	17
„ (singels)	Stuk.	—	144 245	259 550	20 100	92 800	20 000	52 500	—	—	—
Houtskool	K.G.	440	21 538	5 380	19 485	42 882	15 553	4 750	6 075	7 965	10 94
Huiden	„	38 172	14 454	9	42 862	53 139	57 500	49 997	61 025	51 017	59 98
Katoen	„	—	—	290	—	2 522	—	9 936	22 102	28 388	3 05
Koffie	„	3 665 511	981 681	1 514 005	2 169 527	2 911 741	2 226 649	1 893 072	2 072 688	2 306 260	3 455 91
Koolteer	Liters.	14 670	111 561	60 560	83 020	112 900	79 840	57 450	75 635	87 010	97 29
Koren (maïs)	K.G.	322 068	435 032	365 644	105 566	46 930	226 686	269 647	147 419	163 587	67 24
Krappapitten	„	—	300	—	—	—	—	—	—	—	—
Lemmetjes (citroenen)	„	—	360	23½	1 101	75	90	65	1 865	180	—
Locusgom	„	—	—	—	—	338	—	—	—	360	10
Lucifers	Pak van 72 stuks of minder.	—	—	—	—	30 240	—	—	—	—	—
Mangrovebast	K.G.	4 297	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Melasse	Liters.	80 330	283 067	53 760	—	—	97 500	146 730	—	—	—
Meubelen (houten)	Waarde.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nekoe	K.G.	—	6 196	—	444	—	—	—	6 769	—	—
Rubber hevea	„	3 962	1 914	—	—	—	—	—	4 511	5 469	6 03
Rum of dram ad 50 %	Liters.	234 908	195 790	188 676	250 276	196 367	207 649	269 023	202 076	301 742	362 11
Rundhorens	K.G.	—	—	—	1 150	—	—	—	—	—	—
Rijst (gepeld)	„	—	24 139	94 161	79 450	117 588	39 425	95 833	102 111	460 747	713 971
„ (ongepeld)	„	—	1 183	3 750	—	1 500	60	1 000	200	2 367	13 34
„ (zemelen)	„	—	16 760	13 450	6 020	21 985	28 640	79 330	87 910	149 000	51 350
Sinaasappelen	„	—	—	—	—	48 442	132 710	194 593	87 989	137 145	62 401
„	Stuks.	—	—	—	—	302 762	750 772	1 099 613	531 057	857 157	374 40
Suiker 1ste product	K.G.	4 970 407	6 870 981	8 408 585	7 880 460	8 760 555	7 468 700	13 604 259	9 654 420	14 171 797	15 241 50
„ 2de „	„	168 280	428 792	1 156 832	590 675	414 414	190 001	369 481	572 200	184 361	380 291
Tonkaboonen	„	—	—	—	9	—	—	—	28	—	—
Touwwerk	„	—	—	—	—	1 410	—	—	—	—	—
Vezels	„	2 917	2 873	2 925	7 085	—	—	—	—	688	—
Vischlijm	„	3 236	5 948	3 713	3 433	4 115	6 249	5 118	4 826	2 771	2 340
Vruchten	„	—	2 599	41 563	78 801	3 785	14 168	3 785	7 110	8 335	8 096
Zeep	„	—	1 125	2 945	285	—	—	—	—	—	—
Zaden	„	—	—	—	—	—	—	7 700	20 545	67 104	18 292
Rozenhoutolie	„	—	—	—	—	—	—	—	—	4 660	—

V^3.

producten over de jaren 1919 tot en met 1928.

WAARDE									
1919.	1920.	1921.	1922.	1923.	1924.	1925.	1926.	1927.	1928.
f 349	f 14 243	f 21 665	f 870	f 1 317	f 383	f 1 108	f 1 800	f 144	f 254
—	39	768	3 464	1 792	119	154	113	209	323
—	1 055	—	—	—	—	—	—	—	—
1 880 284	1 652 698	1 742 990	1 317 550	2 596 961	1 935 885	2 414 389	1 616 899	2 334 261	1 246 817
—	256	538	1 569	1 391	988	2 040	1 048	941	217
—	1 000	—	133 700	99 036	480 256	694 610	372 974	1 895 830	2 184 509
—	61	—	—	—	—	—	—	—	—
—	9 155	10 326	2 081	929	6 453	10 568	6 470	3 946	2 365
—	—	2 000	56	80	90	73	—	—	—
1 586 349	1 499 271	598 831	641 720	565 312	287 791	398 042	68 731	145 227	147 158
—	—	—	113	140	24	2	—	—	—
—	—	—	166	696	400	626	339	249	435
—	217	2 215	313	—	—	—	—	—	—
140	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	967	2 948	7 223	2 443	1 603	9 201
322	925	1 146	1 780	62	3 661	2 869	204	608	4 204
892 569	706 561	442 898	428 854	546 803	485 575	399 392	377 767	306 869	218 695
—	1 702	1 230	1 691	646	845	4 738	963	4 313	207
—	3 660	10 601	6 481	9 510	1 800	8 670	4 843	8 940	2 815
35 733	187 264	200 078	58 843	128 904	63 659	105 702	190 865	171 351	302 066
2 561	5 259	3 609	1 395	130	24	9	917	315	529
—	22 564	2 400	—	2 267	4 322	—	26 300	—	—
400	790	—	75	180	—	—	—	380	490
11 791	14 138	29 871	49 746	10 835	7 572	5 245	12 501	6 960	9 036
4 483	11 222	40 115	27 762	2 614	4 121	180 054	1 743	4 712	5 997
—	3 022	8 351	402	1 260	380	818	—	—	—
11	838	229	353	1 984	865	264	122	223	578
37 238	16 767	30	11 244	15 919	15 401	14 584	17 704	14 183	24 535
—	—	900	—	6 090	—	4 977	24 708	30 389	764
2 995 854	872 688	750 385	1 082 706	1 556 555	1 530 377	2 001 398	2 312 641	2 653 993	3 471 991
1 450	13 044	6 980	7 857	10 653	7 821	5 695	7 228	6 843	8 344
35 354	80 806	55 489	14 599	6 081	21 080	21 779	13 941	14 112	9 094
—	15	—	—	—	—	—	—	—	—
—	19	7	145	8	2	3	227	9	—
—	—	—	—	215	—	—	—	400	50
									—
—	—	—	—	900	—	—	—	—	
750	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2 601	13 970	1 613	—	—	4 950	3 800	—	—	—
—	698	4 511	2 506	760	65	3 744	3 921	1 120	305
—	1 859	—	75	—	—	—	1 922	—	—
12 537	3 777	—	—	—	—	—	9 775	12 171	11 030
49 332	39 828	37 735	30 033	23 564	24 917	33 628	24 269	36 317	43 452
—	—	—	100	—	—	—	—	—	—
—	9 165	26 658	15 000	22 410	7 442	16 720	19 431	58 786	99 587
—	253	340	—	157	7	202	20	160	1 424
—	553	425	150	752	824	1 571	1 702	1 280	666
—	—	—	—	4 603	11 346	9 186	7 450	10 000	5 886
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1 394 060	2 172 716	2 294 735	1 628 776	2 638 700	2 426 982	3 635 608	2 400 426	4 010 943	3 778 753
34 593	99 480	245 295	97 785	115 657	56 374	93 467	148 150	51 788	88 067
—	—	—	7	—	—	—	56	—	—
—	—	—	—	1 410	—	—	—	—	—
1 835	7 579	800	1 500	—	—	—	—	107	—
7 275	6 050	9 902	8 467	9 734	12 428	8 744	6 440	3 561	2 001
—	1 705	4 687	8 239	354	1 299	679	1 049	686	1 164
—	600	1 661	172	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	1 925	1 583	3 270	1 850
—	—	—	—	—	—	—	—	37 162	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—
f 8 987 870	f 7 477 512	f 6 562 014	f 5 688 370	f 8 388 338	f 7 409 441	f 9 932 306	f 7 689 685	f 11 834 361	f 11 684 859

Bijlage W[1].

Staat van de scheepvaartbeweging.

AANGEKOMEN SCHEPEN.

Land of plaats van herkomst.	Stoomschepen				Zeilschepen.				Tezamen	
	met lading.		in ballast.		met lading.		in ballast.			
	Aantal.	M³.	Aantal.	M³.	Aantal.	M³.	Aantal.	M³.	Aantal.	M³.
Amerika	83	332 336	25	102 260	—	—	—	—	108	434 596
Barbados	—	—	—	—	9	2 039	—	—	9	2 039
België	—	—	—	—	1	781	—	—	1	781
Curaçao.	—	—	—	—	—	—	1	4 061	1	4 061
Demerara	36	19 043	—	—	15	631	—	—	51	19 674
Engeland	—	—	—	—	1	758	1	758	2	1 516
Fransch-Guyana . .	35	52 122	4	1 692	—	—	—	—	39	53 814
Martinique.	13	42 088	—	—	—	—	—	—	13	42 088
Nederland	17	97 907	—	—	—	—	—	—	17	97 907
Ned. Oost-Indië . . .	3	43 816	—	—	—	—	—	—	3	43 816
	187	587 312	29	103 952	26	4 209	2	4 819	244	700 292

AANGEKOMEN SCHEPEN.

Van de aangekomen schepen behoorden tehuis in:	Stoomschepen				Zeilschepen				Tezamen.	
	met lading.		in ballast of met doorvoerlading.		met lading.		in ballast of met doorvoerlading.			
	Aantal.	M³.	Aantal.	M³.	Aantal.	M³.	Aantal.	M³.	Aantal.	M³.
Amerika	4	15 820	—	—	—	—	—	—	4	15 820
Denemarken	11	41 843	7	21 553	1	781	—	—	19	64 177
Duitschland	3	9 784	—	—	—	—	—	—	3	9 784
Engeland	1	2 943	—	—	24	3 405	1	758	26	7 106
Frankrijk	26	84 176	—	—	—	—	—	—	26	84 176
Nederland	99	288 056	7	28 988	1	23	1	4 061	108	321 128
Noorwegen	30	102 986	14	50 323	—	—	—	—	44	153 309
Zweden.	13	41 704	1	3 088	—	—	—	—	14	44 792
	187	587 312	29	103 952	26	4 209	2	4 819	244	700 292

Bijlage W².

Staat van de scheepvaartbeweging.

VERTROKKEN SCHEPEN.

Land of plaats van bestemming.	Stoomschepen				Zeilschepen				Tezamen.	
	met lading.		in ballast.		met lading		in ballast.			
	Aantal.	M³.	Aantal.	M³.	Aantal.	M³.	Aantal.	M³.	Aantal.	M³.
Amerika	100	385 827	4	55 572	—	—	—	—	104	441 139
Barbados	2	7 910	—	—	6	1 145	—	—	8	9 055
België	—	—	—	—	1	781	—	—	1	781
Demerara	31	17 571	6	4 539	17	1 341	—	—	54	23 451
Fransch Guyana . .	39	53 814	—	—	—	—	—	—	39	53 814
Martinique.	13	42 088	—	—	—	—	—	—	13	42 088
Nederland	18	105 853	—	—	2	1 516	—	—	20	107 369
Ned. Oost-Indië . . .	—	—	1	12 138	—	—	—	—	1	12 138
Trinidad	1	2 751	1	2 943	—	—	—	—	2	5 694
	204	615 814	12	75 192	26	4 783	—	—	242	695 789

VERTROKKEN SCHEPEN.

Van de vertrokken schepen behoorden tehuis in:	Stoomschepen				Zeilschepen				Tezamen.	
	met lading.		in ballast.		met lading.		in ballast.			
	Aantal.	M³.	Aantal.	M³.	Aantal.	M³.	Aantal.	M³.	Aantal.	M³.
Amerika	4	15 820	—	—	—	—	—	—	4	15 820
Denemarken	18	63 396	—	—	1	781	—	—	19	64 177
Duitschland	2	6 934	1	2 850	—	—	—	—	3	9 784
Engeland	—	—	1	2 943	24	3 979	—	—	25	6 922
Frankrijk	26	84 176	—	—	—	—	—	—	26	84 176
Noorwegen	43	148 773	—	—	—	—	—	—	43	148 773
Nederland	97	251 923	10	69 399	1	23	—	—	108	321 345
Zweden	14	44 792	—	—	—	—	—	—	14	44 792
	204	615 814	12	75 192	26	4 783	—	—	242	695 789

Bijlage X¹.

Staat van Nederlandsche schepen aangekomen va…

NAMEN DER SCHEPEN.	AANGEKOMEN									
	Stoomschepen					Zeilschepen				
	rechtstreeks van Nederland.		van vreemde havens.		Plaats van herkomst.	rechtstreeks van Nederland.		van vreemde havens.		Plaats van herkomst.
	Aantal reizen.	Aantal M³.	Aantal reizen.	Aantal M³.		Aantal reizen.	Aantal M³.	Aantal reizen.	Aantal M³.	
Albina	—	—	7	2 891	Demerara	—	—	—	—	—
	—	—	15	6 230	Fr. Guyana	—	—	—	—	—
Achilles	—	—	1	5 134	New-York	—	—	—	—	—
Buitenzorg	—	—	1	12 791	Ned. Oost-Indië	—	—	—	—	—
Commewijne	3	13 107	3	13 107	New-York	—	—	—	—	—
Cottica	4	24 484	3	18 363	New-York	—	—	—	—	—
Hilda	—	—			—	—	—	1	23	Springland
Hillegom	—	—	1	3 458	New-York	—	—	—	—	—
Koningin Wilhelmina	—	—	8	3 552	Demerara	—	—	—	—	—
	—	—	8	3 552	Fr. Guyana	—	—	—	—	—
Merauke	—	—	1	18 887	Ned. Oost-Indië	—	—	—	—	—
Nickerie	4	17 296	3	12 972	New-York	—	—	—	—	—
Oranje	—	—	1	139	Demerara	—	—	—	—	—
Oranje-Nassau	3	31 422	4	41 886	New-York	—	—	—	—	—
Prinses Juliana	—	—	19	12 212	Demerara	—	—	—	—	—
	—	—	3	1 944	Fr. Guyana	—	—	—	—	—
Prins Frederik Hendrik	3	11 598	4	15 464	New-York	—	—	—	—	—
Stella	—	—	1	4 061	Curaçao	—	—	—	—	—
Sembilan	—	—	1	12 138	Ned. Oost-Indie	—	—	—	—	—
	—	—	1	12 138	New-York	—	—	—	—	—
Simaloer	—	—	1	11 756	New-York	—	—	—	—	—
Sassenheim	—	—	1	3 470	New-York	—	—	—	—	—
Trompenberg	—	—	2	6 804	New-York	—	—	—	—	—
Zeeland	—	—	1	249	Demerara	—	—	—	—	—
Tezamen	17	97 907	90	223 198		—	—	1	23	

Bijlage X².

Kustvaartbeweging tusschen Paramaribo, Nickerie, Coronie en Albina.

NAMEN DER SCHEPEN.	Vertrokken naar Coronie.		Vertrokken naar Nickerie.		Vertrokken naar Albina.	
	Aantal reizen.		Aantal reizen.		Aantal reizen.	
	Stoomschepen.	Zeilschepen.	Stoomschepen.	Zeilschepen.	Stoomschepen.	Zeilschepen.
Prinses Juliana	3	—	19	—	3	—
Koningin Wilhelmina	5	—	11	—	8	—
Albina	15	—	12	—	15	—
Morgenster	—	2	—	—	—	—
Kong Sie	—	19	—	—	—	—
Kong Sang	—	1	—	—	—	—
Kong Fat	—	11	—	—	—	—
Alfonse	—	22	—	—	—	—
Antonio van Padua	—	19	—	—	—	—
Fortuna	—	22	—	—	—	—
Helena	—	2	—	—	—	—
Juliana	—	1	—	—	—	—
Juliana Petronella	—	15	—	—	—	—
Johanna Potronella	—	2	—	—	—	—
Sansanto	—	21	—	—	—	—
Selfa	—	1	—	—	—	—
	23	138	42	—	26	—

Bijlage X¹.

... vertrokken naar Nederland en vreemde havens.

NAMEN DER SCHEPEN.	VERTROKKEN									
	Stoomschepen					Zeilschepen				
	rechtstreeks naar Nederland.		naar vreemde havens.		Plaats van bestemming.	rechtstreeks naar Nederland.		naar vreemde havens.		Plaats van bestemming.
	Aantal reizen.	Aantal M³.	Aantal reizen.	Aantal M³.		Aantal reizen.	Aantal M³.	Aantal reizen.	Aantal M³.	
Albina	—	—	7	2 904	Demerara	—	—	—	—	—
	—	—	15	6 230	Fr. Guyana	—	—	—	—	—
Achilles	—	—	1	5 134	New-York	—	—	—	—	—
Buitenzorg	—	—	1	12 791	New-York	—	—	—	—	—
Commewijne	3	13 107	3	13 107	New-York	—	—	—	—	—
Cottica	3	18 363	4	24 484	New-York	—	—	—	—	—
Hilda	—	—	—	—	—	—	—	1	23	Springland.
Hillegom	—	—	1	3 458	New-York	—	—	—	—	—
Koningin Wilhelmina	—	—	7	3 108	Demerara	—	—	—	—	—
	—	—	8	3 552	Fr. Guyana	—	—	—	—	—
Merauke	—	—	1	18 887	New-York	—	—	—	—	—
Nickerie	3	12 972	4	17 296	New-York	—	—	—	—	—
Oranje	—	—	1	139	Demerara	—	—	—	—	—
Oranje-Nassau	4	41 886	3	31 422	New York	—	—	—	—	—
Prinses Juliana	—	—	20	12 860	Demerara	—	—	—	—	—
	—	—	3	1 944	Fr. Guyana	—	—	—	—	—
Prins Frederik Hendrik	4	15 464	3	11 598	New-York	—	—	—	—	—
Stella	1	4 061	—	—	—	—	—	—	—	—
Sembilan	—	—	1	12 138	Ned. Oost-Indië	—	—	—	—	—
	—	—	1	12 138	New-York	—	—	—	—	—
Simaloer	—	—	1	11 756	New-York	—	—	—	—	—
Sassenheim	—	—	1	3 470	New-York	—	—	—	—	—
Trompenberg	—	—	2	6 804	New-York	—	—	—	—	—
Zeeland	—	—	1	249	Demerara	—	—	—	—	—
Tezamen	18	105 853	89	215 469		—	—	1	23	

Bijlage IJ.

Staat, aantoonende het percentage van den invoer en den uitvoer uit- en naar Nederland gedurende 1928 en de 5 voorafgaande jaren.

JAREN.	Invoer.	Uitvoer.
1923	42,24	33,84
1924	48,65	38,13
1925	43,78	47,40
1926	41,24	67,35
1927	46,97	59,25
1928	51,33	57,63

Bijlage Z[1]

Overzicht van het aantal inlagen in de Koloniale Postspaarbank op de verschillende kantoren, gesplitst naar het bedrag van elke inlage.

Kantoren:	Inlagen van:										Tezamen.
	beneden f 5.	f 5 tot beneden f 10.	f 10 tot beneden f 25.	f 25 tot beneden f 50.	f 50 tot beneden f 100.	f 100 tot beneden f 200.	f 200 tot beneden f 300.	f 300 tot beneden f 500.	f 500 tot beneden f 1000.	f 1000 tot beneden f 1500.	f 1500 en daarboven.	
Albina	5	12	21	14	9	11	10	3	1	—	—	86
Coronie	27	9	8	3	2	2	3	1	3	—	—	58
Combé	—	1	—	2	3	4	1	—	2	—	—	13
Moengo	14	59	196	139	77	42	15	7	2	—	—	551
Groningen	16	10	17	13	2	6	10	6	1	—	—	81
Immigratie-departement	7	1	3	7	26	35	15	9	5	1	1	110
Nickerie	14	38	67	31	31	39	14	14	13	3	—	264
Nieuw-Amsterdam .	28	10	23	27	31	33	11	21	13	3	2	202
Paramaribo . . .	3125	1141	1776	1078	738	594	239	190	134	53	37	9105
Tezamen . . .	3236	1281	2111	1314	919	766	318	251	174	60	40	10470
Percentsgewijze verhouding tot het geheel	30.91	12.24	20.16	12.54	8.78	7.32	3.04	2.40	1.66	0.57	0.38	

Bijlage Z[2]

Overzicht van het aantal terugbetalingen uit de Koloniale Postspaarbank op de verschillende kantoren, gesplitst naar het bedrag van elke terugbetaling.

Kantoren:	Terugbetalingen:										Tezamen.
	beneden f 5.	f 5 tot beneden f 10.	f 10 tot beneden f 25.	f 25 tot beneden f 50.	f 50 tot beneden f 100.	f 100 tot beneden f 200.	f 200 tot beneden f 300.	f 300 tot beneden f.500.	f 500 tot beneden f 1000.	f 1000 tot beneden f 1500.	f 1500 en daarboven.	
Albina	2	—	13	17	4	6	1	4	—	—	—	47
Coronie	7	1	6	7	7	1	2	2	—	—	—	33
Combé	1	1	4	6	2	4	1	1	1	—	1	22
Moengo	9	22	78	42	29	13	3	2	2	—	—	200
Groningen	4	1	6	10	15	8	—	—	—	—	1	45
Immigratie-departement	13	13	29	26	24	14	5	4	3	2	3	136
Nickerie	22	40	98	56	48	33	11	17	4	1	1	331
Nieuw-Amsterdam .	1	6	9	17	11	22	8	7	2	2	—	85
Paramaribo . . .	843	887	1559	859	635	468	190	145	108	76	35	5805
Tezamen . . .	902	971	1802	1040	775	569	221	182	120	81	41	6704
Percentsgewijze verhouding tot het geheel	13.45	14.48	26.88	15.51	11.56	8.49	3.30	2.72	1.79	1.21	0.61	

Bijlage Z3.

Staat, aanwijzende het aantal der in omloop zijnde boekjes van de Koloniale Postspaarbank, gesplitst naar het bedrag van het tegoed.

KANTOREN:	Aantal boekjes, waarop zich den 31sten December 1928 een tegoed bevond van:											Tezamen.
	beneden f 5.	f 5 tot beneden f 10.	f 10 tot beneden f 25.	f 25 tot beneden f 50.	f 50 tot beneden f 100.	f 100 tot beneden f 200.	f 200 tot beneden f 300.	f 300 tot beneden f 500.	f 500 tot beneden f 1000.	f 1000 tot beneden f 1500.	f 1500 en daarboven.	
Albina	113	13	13	8	7	4	6	1	5	—	1	171
Coronie	47	14	19	9	5	5	—	1	—	—	1	101
Combé	67	9	4	2	8	7	—	5	1	—	1	104
Groningen	165	29	28	10	11	8	5	2	4	2	1	265
Immigratie-departement	702	194	154	78	59	63	32	32	41	23	23	1 401
Moengo	68	27	18	13	14	11	8	2	4	—	5	170
Nickerie	722	103	80	47	28	41	24	15	15	9	10	1 094
Nieuw-Amsterdam	497	109	51	24	19	30	12	17	21	10	13	[1]) 803
Paramaribo	7321	1029	980	583	517	467	189	208	218	115	136	[1]) 11 763
Tezamen	9702	1527	1347	774	668	636	276	283	309	159	191	15 872
Percentsgewijze verhouding tot het geheel	61.13	9.62	8.49	4.88	4.21	4.—	1.74	1.78	1.95	1.—	1.20	

[1]) Onder het totaal voor Nw. Amsterdam zijn begrepen 179 boekjes en onder dat voor Paramaribo 147 boekjes van de in 1927 opgeheven bijkantoren respectievelijk te Ephrata en Domburg.

Bijlage Z4.

Overzicht van het bedrag der inlagen en terugbetalingen, het aantal uitgegeven, ingetrokken en in omloop gebleven boekjes van de Koloniale Postspaarbank, alsmede het saldo der inlagen en terugbetalingen.

KANTOREN:	In het jaar 1928.			Aantal boekjes in omloop op 31 Dec. 1927.	In 1928.			Aantal boekjes in omloop op 31 Dec. 1928.
	Bedrag der inlagen.	Bedrag der terugbetalingen.	Meer of minder ingelegd dan terugbetaald.		Uitgegeven boekjes.	Ingetrokken boekjes.	Meer of minder uitgegeven dan ingetrokken boekjes.	
Albina	f 6 641,62	f 3 647,98	f 2 993,64	154	21	4	17	171
Combé	2 117,90	6 136,52	4 018,62	97	7	—	7	104
Coronie	3 842,50	1 993,33	1 849,17	92	14	5	9	101
Groningen	6 775,91	5 322,95	1 452,96	255	14	4	10	265
Immigratie-departement	23 215,50	16 002,94	7 212,56	1 437	7	43	36	1 401
Moengo	25 798,90	9 023,48	16 775,42	76	118	24	94	170
Nickerie	28 662,22	26 124,18	2 538,04	1 079	28	13	15	1 094
Nieuw-Amsterdam	32 995,09	12 389,09	20 606,—	781	29	7	22	803
Paramaribo	[1]) 535 122,82	483 769,28	51 353,54	11 169	1 103	509	594	11 763
Tezamen	f 665 172,46	f 564 409,75	f 100 762,71	15 140	1 341	609	732	15 872

[1]) Hieronder begrepen een bedrag ad f 1,— wegens restitutie van een teveel betaalde inlage.

Bijlage Z^5.

KOLONIALE POSTSPAARBANK.

Verlies en Winst.

Interest	f 22 339,40	Gekweekte rente op belegde gelden	f 56 214,43
Onkosten	7 990,82	Exploitatie pand Saramaccastraat E. 25 *a-b*	132,35
Exploitatie pand Prinsessestraat B 11, b 31	17,82	Exploitatie kluis	61,70
Saldo naar reserve	37 755,11^{5}	Toevallige baten	1,50
		Winst op effecten	11 693,17^{5}
	f 68 103,15^{5}		f 68 103,15^{5}

Balans op 31 December 1928.

DEBET.		CREDIT.	
Verschenen rente op belegde gelden	f 13 256,09	Inleggers	f 1 203 045,38^{5}
Hypotheken	660 670,—	Rijkspostspaarbank	8 970,85
Nederlandsche Bank	521,27	Suriname	40 000,—
Effecten	465 576,56	Kas bijkantoren	258,75
Koloniale Kas	202 768,71^{5}	Reserve	149 710,03
Vaste goederen	14 680,38		
Kluis	4 482,—		
Debiteuren	40 000,—		
	f 1 401 985,01^{5}		f 1 401 985,01^{5}

Bijlage Z^6.

KOLONIALE POSTSPAARBANK.

Overzicht over de jaren 1909 tot en met 1928.

Jaar.	Aantal inleggers op 31 December.	Bedrag van het saldo tegoed op 31 December.	Gemiddeld bedrag van het tegoed op 31 December.	Aantal inlagen.	Gezamenlijk bedrag der inlagen.	Gemiddeld bedrag der inlagen.	Aantal terugbetalingen.	Gezamenlijk bedrag der terugbetalingen.	Gemiddeld bedrag der terugbetalingen.	Aantal uitgegeven boekjes.	Aantal ingetrokken boekjes.
1909	8 761	f 784 246,39	f 89,51^{5}	12 074	f 490 321,01	f 40,61	6 305	f 442 437,33	f 70,17	2 119	1 397
1910	9 478	840 584,94	88,69	11 761	458 825,21	39,01	6 672	417 107,93	62,52	2 090	1 373
1911	10 268	898 175,81	87,47	12 933	532 176,56	41,15	7 496	490 037,48	65,37	2 379	1 589
1912	10 649	879 735,37^{5}	82,61	10 693	489 386,95^{5}	45,77	8 737	526 106,31	60,24	1 762	1 381
1913	11 177	903 402,62	80,83	11 325	576 630,96	50,92	7 618	571 766,60^{5}	75,05	2 023	1 495
1914	10 858	803 750,56	74,02	10 216	478 557,26^{5}	46,84	8 395	596 002,29^{5}	70,99	1 679	1 986
1915	10 750	827 312,88	76,96	8 393	429 178,68^{5}	51,13	7 280	422 513,67	58,03	1 459	1 484
1916	11 362	851 887,54^{5}	74,97	9 230	464 462,07	50,32	6 253	457 122,67	73,10	1 568	956
1917	11 892	1 004 725,09^{5}	84,49	9 908	576 052,29^{5}	58,14	6 500	442 219,51^{5}	68,03	1 510	980
1918	12 211	1 017 529,64^{5}	83,15	9 832	607 187,56	61,76	7 008	615 409,94	87,82	1 358	1 039
1919	12 805	1 097 467,28	85,70	11 220	714 272,25^{5}	63,66	6 863	654 371,57	95,33	1 474	880
1920	13 382	1 153 805,94	86,22	12 977	834 922,89	64,34	6 984	799 263,15	114,44	1 737	1 160
1921	13 986	1 080 785,73	77,28	12 549	786 308,95	62,67	7 422	883 092,11	118,98	1 577	973
1922	14 445	1 067 942,15^{5}	73,94	10 835	623 887,95	57,58	7 231	706 488,62^{5}	97,70	1 313	854
1923	14 427	1 054 654,94^{5}	73,10	8 842	622 893,85	70,45	7 108	691 453,60	97,28	1 040	1 057
1924	14 295	1 046 608,24	73,21	8 659	586 733,—	67,75	7 296	624 173,07^{5}	85,80	939	1 071
1925	14 687	1 103 251,35	75,11	9 621	554 566,12	57,64	6 163	519 938,65	84,34	1 042	650
1926	14 758	1 055 179,44^{5}	71,50	9 081	438 030,89	44,60	6 715	508 108,53^{5}	75,66	852	781
1927	15 140	1 080 008,06^{5}	72,65	9 716	475 738,24^{5}	48,96	6 077	472 512,94^{5}	77,75	1 022	640
1928	15 872	1 203 045,38^{5}	75,81	10 470	665 172,46	63,53	6 704	564 409,75	84,18	1 341	609

Bijlage Z^{7}.

KOLONIALE POSTSPAARBANK.

Staat, aanwijzende den landaard der inleggers met opgave van het gezamenlijk en het gemiddeld bedrag hunner inlagen en van het gezamenlijk en het gemiddeld bedrag van hun tegoed.

Landaard.	Getalsterkte der bevolking.	Aantal inlagen.	Bedrag der inlagen.	Gemiddeld bedrag der inlagen.	Aantal inleggers.	Bedrag van het tegoed.	Gemiddeld bedrag van het tegoed.
		In 1928.			Op eind December 1928.		
Suriname							
Overig West-Indië . .	65 478	9 906	f 543 758,61	f 54,90	12 615	f 995 522,90^{5}	f 78,91
Europa, enz.							
Britsch-Indië	34 406	440	80 493,10	182,94	3 051	130 421,71	42,74
Ned. Oost-Indië . . .	29 413	10	1 460,40	146,04	59	5 645,81	95,69
Vereenigingen, enz. . .	—	114	39 460,35	346,14	147	71 454,96	485,41
Tezamen . .	129 297	10 470	f 665 172,46	f 63,53	15 872	f 1 203 045,38^{5}	f 75,81

Bijlag

Lands-Radiotelegraafdienst. Bedrij

Salarissen technisch personeel:		
Paramaribo	f 11 172,81	
Nickerie	2 106,67	
Albina	800,—	
Coronie	826,26	f 14 905,7
Loonen technisch personeel:		
Paramaribo	f 3 906,50	
Nickerie	213,50	
Albina	122 50	
Goronie	—	4 242,5
Onderhoud iustallaties		1 439,7
Onderhoud gebouwen en terreinen		549,—
Afschrijvingen:		
Installaties	f 8 854,66	
Gebouwen	1 325,—	10 179,6
Brandstoffen, smeermiddelen, etc.		5 500,4
Schoonhouden der stations		78,8
Verlichting		297,7
Reis- en verblijt kosten		493,6
Salarissen kantoorpersoneel		2 816,6
Loonen kantoorpersoneel		1 078,2
Kantoorbenoodigdheden.		335,5
Algemeene onkosten		231,6
Interest		2 835,—
Pensioenen		5 612,—
Buitenlandsche verloven en uitzending van Europeesche krachten		500,—
Voordeelig saldo		13 897,8
		f 64 994,3

Z^{8}.

…ekening over 1928.

Opbrengsten:			
Paramaribo	f 27 434,97		
Marowijne	1 274,37^{5}		
Coronie	350,—		
Nickerie	3 140,88^{5}	f 32 200,23	
Tegoed voor uit het buitenland ontvangen telegrammen:			
Holland	f 7 522,18		
Amerika	4 576,47^{5}		
Diverse stations	8 532,23		
Transito-telegrammen	7 564,16		
Gelukstelegrammen	317,62^{5}	28 512,67	
Bestuurstelegrammen		3 586,36	
Telegramadressen		600,—	
Scheepsberichten		95,—	f 64 994,26
Pro memorie:			
Bestuurstelegrammen, waarvoor geen tax werd geheven	f 15 606,—		
Verzonden en ontvangen telegrammen voor de Bauxite Mij., waarvoor geen tax werd geheven	5 308,35		
			f 64 994,26

Radiostations in Suriname:					
Paramaribo:					
Zendinstallatie met bijbehoorende motoren					
Waarde op 1 Januari 1928	f 18 743,—				
Bijgeboekt in 1928	7 381,66				
	f 26 124,66	afschr.	f 5 224,66	f 20 900,—	
Ontvangtoestellen	2 500,—	„	f 500,—	f 2 000,—	
Masten en tuinen	3 750,—	„	750,—	3 000,—	
Gereedschappen	1 880,—	„	380,—	1 500,—	
				f 27 400,—	
Nickerie:					
Zend- en ontvangtoestel	3 750,—	„	750,—	3 000,—	
Marowijne:					
Zend- en ontvangtoestel	5 000,—	„	1 000,—	4 000,—	
Coronie:					
Zend- en ontvangtoestel	1 250,—	„	250,—	1 000,—	f 35 400,—
	f 44 254,66	„	f 8 854,66		
Gebouwen:					
Paramaribo	f 17 000,—	afschr.	f 850,—	f 16 150,—	
Nickerie	2 500,—	„	125,—	2 375,—	
Marowijne	3 000,—	„	150,—	2 850,—	
Coronie	4 000,—	„	200,—	3 800,—	25 175,—
	f 26 500,—		f 1 325,—		
Voorraden:					
Reserveonderdeelen					2 300,—
Kantoormeubilair					300,—
Kas					2 721,1
Vorderingen:					
Buitenlandsche stations				f 22 919,26	
Kolonialen Ontvanger en Betaalmeester voor:					
Gestorte waarborgsommen			f 800,—		
Bestuurstelegrammen 4de kwartaal			898,07		
„ „ „ Rekening met Derden			646,15		
Particuliere telegrammen. Rekening met Derden			23 388,15^5	f 25 732,37^5	48 651,6
					f 114 547,7

per 31 December 1928.

Koloniaal Gouvernement			f 76 387,71
Pensioenfonds			5 612,—
Res. buitenlandsche verloven en uitzending van Eur. krachten			500,—
Schulden:			
Nederland (aankoopen)		f 3 873,49	
Div. personen v. gestorte waarborgsommen		800,—	
Buitenlandsche stations (particuliere telegrammen)	f 23 388,15^{5}		
„ „ (bestuurstelegrammen) (4de kwartaal)	646,15		
		f 24 034,30^{5}	
			28 707,79^{5}
Winstsaldo:			
Winst 1928		f 13 897,81	
Verliessaldo balans 31 December 1927		10 557,54^{5}	
			3 340,26^{5}
			f 114 547,77

Bijlage AA.

Naamlijst van de voornaamste uitvoerfirma's.

SURINAME.	PRODUCTEN.
Balata Compagnie ,,Suriname & Guyana"	Balata en koffie.
Gebroeders Benjamins	Letterhout en vischlijm.
G. R. de la Fuente	Goud en vischlijm.
J. D. Fernandes	Koffie en koren.
Curaçaosche Handel Maatschappij	Koffie en sinaasappelen.
S. M. Levie	Koffie, goud en hout.
F. O. Lashley	Balata.
J. S. Lawton	Hout.
The Kalbfleish Corporation	Bauxiet.
Comptoirs Hesse & Co.	Huiden, goud, hout en toncaboonen.
R. H. G. Mac Arthur	Hardhout en meubelhout.
Nederlandsche Handel Maatschappij	Suiker, rum, melasse en koffie.
G. Kersten & Co.	Balata, koffie, cacao, hardhout, dwarsliggers, goud en meubelen.
P. A. May	Balata en hout.
H. Fernandes	Sinaasappelen en Sinaasappelenwijn.
J. R. Samson	Koffie, goud en huiden.
W. E. van Romondt	Koren en hout.
J. Strang	Hardhout.
H. van der Voet	Levende dieren.
L. H. Wix	Balata.
Surinaamsche Bauxiet Maatschappij	Bauxiet.
Surinaamsche Bank	Goud, koffie en cacao.
N. V. West-Indische Handels Compagnie Benz & Co.	Koffie, cacao, koren en hout.
N. V. ,,Maatschappij Sarakreek"	Goud.
N. V. ,,Cultuur Maatschappij Rust & Werk"	Suiker en melasse.
Erven Shields, eigenaren pl. Alliance	Suiker en melasse.
N. V. ,,Nickerie Sugar Estates Co."	Suiker, melasse en rum.
Erven Barnet Lyon (pl. Jagtlust)	Koffie.
N. V. Stoomhoutzaagmolen voorheen Gomperts	Hardhout.
N. V. Stoomhoutzaagmolen ,,De Nieuwe Eendracht"	Hardhout.
N. V. Surinaamsche Houthandel en Zagerij	Hardhout en gezaagd hout.
N. V. Cultuur Mij. ,,Amsterdam" (pl. Wederzorg)	Koffie.
N. V. Algem. Cultuur Mij. ,,La Liberté"	Koffie en sinaasappelen.
N. V. Cultuur Maatschappij ,,Pieterzorg"	Koffie.
N. V. Surin. Cultuur Maatschappij ,,Peperpot"	Koffie.
N. V. Cultuur Maatschappij ,,Mariënbosch"	Koffie.
N. V. Maatschappij ,,Sorgvliet"	Koffie.
E. Strey en Weigel, eigenaren pl. ,,De Guineesche Vriendschap"	Koffie.
N. V. Cultuur Maatschappij ,,Ma Retraite"	Koffie.
N. V. ,,Geyersvlijt"	Koffie en cacao.
N. V. Cultuur Maatschappij ,,Dordrecht"	Koffie.
J. S. Swyt	Koffie en cacao.
N. V. Nederlandsch Indische Gas Maatschappij	Koolteer.
N. V. New-York Balata Company	Balata.
N. V. ,,Tropica"	Hardhout (onbewerkt).
West-Indische Cultuurbank	Koffie en cacao.
E. A. Tjon-Kon-Fat	Zemelen en rijst.
N. V. W. L. Kann Suriname Handelsyndicaat	Possumhout.

Bijlage BB.

Naamlijst van de voornaamste invoerfirma's.

GEVESTIGD TE PARAMARIBO.	INGEVOERDE GOEDEREN.
H. E. Aletrino	Manufacturen, schoenen, hoeden, sportartikelen, rijwielen, motorrijwielen, filmen, enz.
J. L. Aletrino	Sigaren, sigaretten, tabak, toiletartikelen, suiker- en chocoladewerken.
M. A. Abrahams	Goud-, zilver-, koper- en pleetwerken, kramerijen, parfumerieën, toiletartikelen, glas-, porcelein- en aardewerk, aluminiumwaren en fijn-lederwerk.
Gebroeders Benjamins	Manufacturen, panamahoeden, pinda, parfumerieën, naaimachines en sportkarren.
G. Bettencourt & Co. Ltd.	Manufacturen, kramerijen, schoenen, reisbenoodigdheden, galanterieën, meubels, enz.
W. M. F. Bourne	Automobielen, autodeelen en benoodigdheden, rijwielen en onderdeelen.
E. F. J. Bueno	Manufacturen, naaimachines, lederwaren, schoenmakersartikelen, kramerijen, motor- en andere rijwielen.
C. Chin-Ten-Fung	Manufacturen, parfumerieën, confectiegoederen, conserven, dranken en wijnen.
Cheddy Soomaroo	Levensmiddelen en Britsch-Indische artikelen.
Curaçaosche Handel Maatschappij	Bieren, sigaren, Spaansche en Portugeesche wijnen, oliën, gereedschappen en ijzerwaren.
Comptoirs Hesse & Co.	Manufacturen, wijnen, levensmiddelen en kramerijen.
Erven W. Engelbrecht	Chemicaliën, utensiliën, optische artikelen, toiletartikelen, enz.
I. Fernandes	Meel, kramerijen, glas-, percelein- en aardewerk en parfumerieën.
D. Fernandes jr.	Manufacturen, schoenen, hoeden, meubels, reisartikelen, galanterieën, reukwaren, benoodigdheden voor de vervaardiging van lucifers, emaillewaren, glas, aardewerk, porceleinwerk, ammunitie en geweren, sigarettenpapier.
J. Fernandes & Co.	Kantoor- en schrijfbehoeften, materialen benoodigd voor het bereiden van zeep.
I. D. Fernandes	Zilverwerk en uien.
W. Fogarty Ltd.	Manufacturen, schoenen, hoeden, meubels, reisartikelen, galanterieën, reukwaren, sportartikelen, enz.
G. R. de la Fuente & Co.	Levensmiddelen, dranken, sigaren, tabak en sigaretten, chocolade- en suikerwerken, porcelein, glas- en aardewerk, parfumerieën, ijzerwaren en borstelwerk.
J. de la Fuente	Chemicaliën en utensiliën.
B. B. Gill	Papier, photografiebenoodigdheden, kramerijen.
C. J. Gödeken	Agolijm, schoenen, schoenmakersartikelen, lederwaren, enz.
C. G. Glans	Levensmiddelen, rijwielen en onderdeelen, dranken, wijnen, sigaren, chocolade- en suikerwerk.
I. Haas	Manufacturen, meubels, schoenen, hoeden, ijzerwaren, kruit, wapens, aardewerk, dakbedekkingen, galanterieën, dranken, koffie- en cacaozakken en kerosine olie.
A. A. Dragten (J. G. Kaersenhout's apotheek)	Chemicaliën, utensiliën, optische artikelen, toiletartikelen, parfumerieën, wijnen en patentmedicijnen, specialité.
C. Kersten & Co.	Manufacturen, hoeden, schoenen, tapijten, vloerzeilen, matten, parfumerieën, zeegras, kapok, leder, schoenmakersmaterialen en -machines, verf- en ijzerwaren, glas- en aardewerk, smeeroliën en vetten, huishoudelijke artikelen, landbouwwerktuigen en -machines, lampen, ornamenten, touw- en

GEVESTIGD TE PARAMARIBO.	INGEVOERDE GOEDEREN.
	borstelwerk, dakplaten, onbrandbare dakbedekkingen, wapens, kruit, gereedschappen, vuurvaste en andere metselsteenen, grafzerken, kalk en cement, scheepsmotoren, levensmiddelen, sigaren, chocolade- en suikerwerk, kaarsen, mineraalwateren, kantoor-, school- en schrijfbehoeften, pakpapier, galanterieën, optische- en muziekinstrumenten, fotographische praeparaten, koffie- en cacaozakken, meel, vleesch, zout, fokvee, enz.
G. E. Kaersenhout	Medicijnen, reukwaren, zeep, mineraalwater en optische artikelen.
J. J. Lobato	Byouterieën, galanterieën, goud- en zilverwaren, porcelein-, glas- en pleetwerk, horloges, huishoudartikelen, uurwerken, metaalwaren, aardewerk, fijnleder en klokken.
S. M. Levie	Landbouwgereedschappen.
H. J. Lissone	Benoodigdheden voor bijenteelt.
G. E. Ma-A-Jong	Levensmiddelen, dranken, pakpapier en tabak.
Firma J. G. Malmberg	Verf- en ijzerwaren, gereedschappen, verfoliën en -vetten, scheepsbenoodigdheden en bouwmaterialen.
E. Michely	Wijnen, gedistilleerd en parfumerieën.
H. G. W. de Miranda	Meubels, ijzerwaren, porcelein-, glas- en aardewerk, sigaren, sigaretten, tabak, naamachines en rijwielen.
M. Miranda	Uien, dranken, tabak en levensmiddelen.
Emile en Camille Géara	Manufacturen, kramerijen, galanterieën en toiletartikelen.
Nederlandsch Indische Gas Maatschappij	Verlichtingsartikelen, gasfornuizen, steenkolen, enz.
J. Nassief & Co.	Manufacturen.
J. H. Oliviera	Kantoor-, school- en schrijfbehoeften, boeken en muziek.
H. R. Putscher	Manufacturen, glas-, porcelein- en aardewerk, touwwerk en emaillewaren.
G. dos Ramos	Madeira-rietwerk en Madeiravruchten.
Rodrigues Commercial Company	Wijnen, Azijnen, leder en huiden, kurk, provisiën, zeep, visch, vleesch en gedistilleerd.
W. E. van Romondt	Levensmiddelen, dranken, oliën, electrische verlichtingsartikelen, grof zout, schrijfmachines, telmachines, landbouwgereedschappen, kantoorbenoodigdheden, verfsoorten, pinda, tabak, sigaretten, aard- en eetbare oliën, manufacturen, motoren, bouwmaterialen, glas-, porcelein- en aardewerk.
Radha Kishan	Hoeden, koperwerk en levensmiddelen.
A. Ph. Samson (voorheen A. L. van Amson)	Geneesmiddelen, chemicaliën, utensiliën, parfumerieën, toiletartikelen, wijnen, patentgeneesmiddelen, specialité.
Alex E. Samuels	Manufacturen, verf- en ijzerwaren, bouwmaterialen, gereedschappen, kruit, wapens, enz.
S. J. Samuels & Co.	Ammunitie, touwwerk, aardoliën, steenen, kalk, cement, vetten, smeeroliën, glas, verf- en ijzerwaren en bouwmaterialen.
E. Sarkis	Manufacturen en parfumerieën.
H. G. Scholze	Rijwielen, rijwielbenoodigdheden en sportartikelen.
G. J. van der Schroeff	Sigaren, tabak en dranken.
N. V. Brood- en beschuitfabriek, voorheen John Simons	Meel.
J. R. Samson	Manufacturen, glas-, porcelein- en aardewerk, tabak, thee, emaillewaren, sigaren en sigarettenpapier.
H. J. de Vries	Manufacturen, levensmiddelen, dranken, chocolade- en suikerwerk, meubels, ijzerwaren, emaillewaren, kruit, kramerijen, galanterieën, verf en oliën.
M. A. Vasconcellos	Manufacturen, schoenen en hoeden.

GEVESTIGD TE PARAMARIBO.	INGEVOERDE GOEDEREN.
H. van der Voet	Rijwielen en rijwielbenoodigdheden, zilverwerk, electrische lichtinstallatie en zwakstroomartikelen.
A. van der Voet	Manufacturen, tabak, photografie-artikelen, zeep, kramerijen, auto's en automobielbenoodigdheden, kruidenierswaren, toiletartikelen, naaimachines, dranken, levensmiddelen, parfumerieën, minerale- en eetbare oliën, borstelwerk, sigaren, sigaretten, chocolade- en suikerwerk, meel.
Ch. E. Vervuurt	Zool- en leer, schoenmakersfournituren, rijwielen en onderdeelen en manufacturen.
E. Vervuurt	Zool en leer en schoenmakersfournituren.
A. L. Vervuurt	Zool en leer.
West India Oil Company	Minerale oliën, petroleumfornuizen en lampen.
West Indische Handelscompagnie Benz & Co.	Levensmiddelen, dranken, schrijfmachines, kantoorbenoodigdheden, minerale oliën, bouwmaterialen en plantagebenoodigdheden.
Erven J. H. Wijngaarde	Manufacturen, schoenen, naaimachines, parfumerieën, hoeden en meubels.
Tjon-Joek-Tjien	Levensmiddelen, dranken, sigaren, chineesche artikelen, enz.
Tjon-Kwie-Sem	Levensmiddelen, dranken, sigaren, enz.
Wong-Tjang	Levensmiddelen, dranken, sigaren, enz.
Tjon-Kong-Fong	Levensmiddelen, dranken, sigaren, chineesche artikelen, enz.
Lie-Meeuw-Tjoe	Levensmiddelen, dranken, tabak, sigaretten, enz.
Lie-A-Loong	Levensmiddelen, dranken, tabak, sigaretten, enz.
Kauw-A-Tjoe	Levensmiddelen, dranken, tabak, sigaretten, enz.
Tjon-Kong-Hong	Levensmiddelen, dranken, tabak, sigaretten, enz.
Tsie-A-Pan	Levensmiddelen, dranken, tabak, sigaretten, enz.
Verder verschillende plantages	Zakken, landbouwwerktuigen, machines, enz.
Gevestigd te *Nieuw-Nickerie.*	
J. L. Badwie	Manufacturen, kramerijen en dranken.
A. Abboud	Manufacturen, kramerijen.
J. Elias	Manufacturen en kramerijen.

Bijlage CC.

Naamlijst van bekende invoer-agenten.

AGENTUREN.	AGENTUREN.
1. E. E. Benjamin (firma).	11. W. Samson.
2. Benz & Co. (West Ind. Handels Co.).	12. A. van der Voet.
3. Comptoirs Hesse & Co. (Naaml. Vennootschap).	13. A. H. J. Vos.
4. S. M. Levie (firma).	14. Erven J. L. J. Wolff.
5. A. F. Lissone.	15. H. G. W. de Miranda.
6. N. V. Rodrigues Commercial Co.	16. E. R. Wessels.
7. W. Polak.	17. J. R. Ulm.
8. W. E. van Romondt.	18. J. F. D. Haenen.
9. J. R. Samson (Holl. Export Mij.).	19. H. J. de Vries (American Export & Import Co.).
10. A. A. Samson.	

INHOUD

BIJLAGEN.

A.

BEVOLKING.

De bevolking van het geheele gebied van Curaçao telde op 1 Januari 1929: 65 727 zielen, verdeeld als volgt:

Curaçao	43 581
Aruba	12 224
Bonaire	5 299
St. Martin [1])	2 197
St. Eustatius	987
Saba	1 439
	65 727

of 4248 meer dan op 1 Januari 1928.

Het aantal inwoners van de hoofdplaats van het eiland Curaçao bedroeg op 1 Januari 1929: 20 041; dat van de hoofdplaatsen der overige hierbovengenoemde eilanden onderscheidenlijk 2277, 835, 873, 987 en 433.

Bijlage **A** van dit verslag geeft een overzicht van den loop der bevolking van de jaren 1923—1928; de bijlagen **B** en **C** bevatten de verdeeling van de bevolking naar de geboorteplaatsen en kerkgenootschappen en naar de beroepen, bedrijven en ambachten.

Het getal der gehuwden, weduwnaars en weduwen op de bovenstaande eilanden bedroeg op 1 Januari 1929: 10 372, 4047, 1660, 511, 225 en 292.

De vermeerdering der bevolking van de eilanden Curaçao en Aruba is daaraan te wijten, dat het geboortecijfer hooger was dan het sterftecijfer en dat er meer personen zijn aangekomen dan vertrokken.

[1]) Tenzij anders vermeld, wordt in dit verslag met St. Martin het Nederlandsch gedeelte van dat eiland bedoeld.

De vermeerdering der bevolking van het eiland Bonaire is toe te schrijven aan de omstandigheid, dat het geboortecijfer het sterftecijfer overtrof.

De vermindering van de bevolking van de bovenwindsche eilanden vindt hare oorzaak in de alweder plaats gehad hebbende emigratie naar Curaçao en Aruba, terwijl daar voor St. Martin nog bijkomt de omstandigheid, dat het sterftecijfer hooger was dan het geboortecijfer.

Aangezien de gegevens omtrent het zielental der bevolking betrekkelijk vaag zijn en evenmin op juistheid aanspraak mogen maken, werd in het verslagjaar aan den Kolonialen Raad ingediend een ontwerp-verordening tot het houden van algemeene volkstellingen, waarvan artikel 1 als volgt luidt:

,,In het jaar 1930 en vervolgens telkens na tien jaren wordt in Curaçao eene algemeene volkstelling gehouden.''

De behandeling van dit ontwerp was nog niet beëindigd.

Ook werd den Raad aangeboden een ontwerp-verordening tot het vaststellen van bepalingen nopens het aanleggen en bijhouden van bevolkingsregisters.

De eindbehandeling van deze ontwerp-verordening heeft in de maand Mei van het loopend jaar haar beslag gekregen.

Bij Gouvernements-beschikking van den 5den November 1928, n°. 1000, werd de adjunct-commies ter Gouvernements-Secretarie, de heer C. M. Meyboom, die in Nederland gedurende een aantal jaren in eenzelfde functie werkzaam geweest is, belast met de invoering van de bevolkingsregisters.

Met de ter zake noodige voorbereidingen is bereids een aanvang gemaakt.

Er heeft geen inschrijving plaats gehad van eenige verklaring zijdens vreemdelingen van hun voornemen tot vestiging, zooals bedoeld in art. 1, n°. 3, van de verordening van 8 Maart 1906 (*Publicatieblad* n°. 10), regelende de vestiging binnen Curaçao in den zin van het Regeeringsreglement.

B.

MEDEDEELINGEN VAN ALGEMEENEN AARD.

§ 1. *Algemeene toestand.* Orde en rust werden in het verslagjaar niet verstoord.

Op den 22sten Mei werd op Aruba vóór de woning van den Gezaghebber een volksdemonstratie gehouden, naar aanleiding van de arrestatie door de politie van een manspersoon, bij welke demonstratie de heer J. H. Eman, Landraad, als woordvoerder optrad. Zijn optreden was echter van dien aard, dat tegen hem proces-verbaal moest worden opgemaakt en wel wegens het uiten van bedreigingen, ten gevolge waarvan hij in hoogste instantie tot één maand gevangenisstraf veroordeeld werd.

Tot opstootjes en gewelddadigheden kwam het bij die gelegenheid niet.

In de maand Augustus ontstond op Aruba onder de Venezolaansche arbeiders eene roering, welke door een klein derwaarts gedirigeerd detachement militairen bedwongen werd.

Ongeregeldheden bleven ook bij die gelegenheid uit, zoodat het detachement, na een kort verblijf op dat eiland, naar Curaçao kon terugkeeren.

Op de eilanden St. Martin, St. Eustatius en Saba woedde in September een orkaan, welke er een aanmerkelijke materieele schade aanrichtte. De orkaan heeft op St. Eustatius het meest huis gehouden en op Saba het minst. Een groot aantal huizen werd vernield, vele geheel, andere gedeeltelijk, waardoor, vooral op St. Eustatius, vele personen dakloos bleven en van Bestuurswege onder dak gebracht werden. De cultures werden geheel verwoest; aan klein vee werd groot verlies geleden. Persoonlijke ongelukken hadden gelukkig niet plaats. Ten einde hen, die op St. Eustatius en Saba in niet geringe mate door de natuurramp getroffen werden, wat bij te springen, werden te hunnen behoeve van Bestuurswege voedingsmiddelen verstrekt.

Er werden inzamelingen van gelden gehouden, welke dienen moesten om den nood der bewoners van die drie eilanden te lenigen; een bedrag van ruim f 26 500 werd bijeengebracht. Dank zij de spoedige en doeltreffende hulp was reeds verandering ten goede in den door den orkaan geschapen toestand ingetreden.

§ 2. *Economische toestand. Curaçao.* De gunstige economische toestand van de bevolking, althans van een groot deel daarvan, is ook in het verslagjaar stabiel gebleven. Steeds was

het voornamelijk de aanwezigheid hier te lande van de Curaçaosche Petroleum Industrie Maatschappij, welke den economischen toestand, wederom meer speciaal dien van de hoofdplaats Willemstad, beïnvloedde.

Het scheepvaartverkeer nam in het verslagjaar nog meer toe; dat was met het reizigersverkeer eveneens het geval.

In den handel, groot en klein, was eveneens grootere bloei te constateeren.

De oogst van mais, rank- en veldvruchten (plantseizoen 1927/28) was, dank zij de eind 1927 en begin 1928 gevallen regens, over het algemeen goed te noemen.

Waar in het verslagjaar geen zware buien — zgn. damregens — gevallen zijn (de regenval bedroeg in totaal echter meer dan in 1927), mislukte de oogst 1928/29 voor een groot deel.

Gebrek aan werkvolk deed zich in het verslagjaar in het landbouwbedrijf weer het sterkst gevoelen, zoodat de plantages niet naar behooren geëxploiteerd konden worden.

Gelukkig waren de melkhandel en de handel in oranjeschillen levendig te noemen. Beide producten maakten een goeden prijs, waardoor in vele gevallen de exploitatie eenigszins rendabel was.

In het algemeen ging de veeteelt vooruit in het 2de district, doch achteruit in het 3de district.

Dit laatste was te wijten aan den minderen regenval in laatstgemeld district.

Aruba. Ook op Aruba was de economische toestand zeer gunstig.

Een groot deel der bevolking kon in het verslagjaar alweder bij de beide petroleummaatschappijen aldaar werkgelegenheid vinden en alzoo ruimschoots in het dagelijksch onderhoud voorzien. Tal van elders vertoevende Arubanen kwamen, aangelokt door de gunstige arbeidsvoorwaarden in eigen omgeving, naar het eiland terug.

Door de Arend Petroleum Maatschappij werd hard gewerkt aan den bouw van hare raffinaderij en stalen zeepier voor den aanleg van hare zeeschepen. De pier bereikte haar voltooiing eind December.

Den 20sten April begon genoemde maatschappij met den aanvoer van ruwe olie uit Maracaibo door middel van 3 tankschepen. Den 10den Mei was de raffinaderij klaar en kon met de oliebewerking worden aangevangen. Reeds op 14 Juni d.a.v. kon de eerste uitvoer van verwerkte olie plaats vinden.

Inmiddels werd met het bouwen van tanks, fabrieken en gebouwen druk voortgegaan. Het eerste werkplan kwam in April van het loopend jaar gereed.

De Arend Petroleum Maatschappij voerde 576 623 299 K.G. ruwe olie en 16 050 000 K.G. gasolie in door middel van 235 tankschepen met een gezamenlijken inhoud van 304 655 ton (netto).

Zij voerde uit 400 107 646 K.G. stookolie, 12 534 620 K.G. gasolie en 15 720 375 K.G. benzine door middel van 35 tankschepen met een totaal netto-inhoud van 194 139 ton.

Bij Gouvernements-beschikking, dd. 12 Juni 1928, n°. 534, werd aan de voornoemde maatschappij voor een tijdvak, eindigende 3 October 2002, tegen betaling van een pachtsom van f 6500 's jaars, in erfpacht uitgegeven een stuk gouvernements grond en water, ter gezamenlijke grootte van 330,52 H.A., met het doel alle werken te bouwen, die noodig zijn voor of verband houden met het oliebedrijf.

Ook de Lago Oil & Transport Company Limited werkte krachtig aan den opbouw van hare raffinaderij, glijdok, tweede pier en tanks, alsmede aan den bouw van de woningen voor het personeel. Eind December waren glijdok en pier gereed. Voorts bouwde genoemde maatschappij op haar terrein een noodhulphospitaal, waar hoofdzakelijk polyclinische behandeling verleend werd.

De vloot van deze maatschappij bestond eind December uit 19 tankschepen.

De Lago Oil & Transport Co. Ltd. voerde in het verslagjaar in het geheel in 4 223 351 400 K.G. ruwe olie en voerde weder uit 4 157 870 605 K.G., tegen onderscheidenlijk 2 080 490 295 K.G. en 1 943 726 709 K.G. in 1927.

De invoer geschiedde door middel van 1853 kleinere tankschepen met een totaal netto-inhoud van 2 155 223 ton (van 2,83 M³.); de wederuitvoer had plaats door middel van 352 grootere oliebooten met een gezamenlijken netto-inhoud van 1 566 117 ton, terwijl in 1927 de invoer plaats had door middel van 1010 kleinere tankbooten met een netto-inhoud van 1 124 637 ton en de wederuitvoer door middel van 180 grootere booten met een netto-inhoud van 823 089 ton.

Bij Gouvernements-beschikking, dd. 1 Februari 1928, n°. 94, werd aan genoemde maatschappij vergunning verleend tot den bouw van 2 pieren.

Bij Gouvernements-beschikking, dd. 30 Juni 1928, n°. 597, werd aan haar, voor een tijdvak, eindigende 15 Mei 2000, tegen betaling van een pachtsom van f 120 's jaars, in erfpacht uitgegeven een stuk domeingrond, groot 6,3191 H.A., in aansluiting op de reeds door haar in erfpacht verkregen gronden in het 4de district.

Handel en *scheepvaart* bleven in 1928 toenemen.

De *veestapel* verkeerde het geheele jaar door in goeden toestand. Veeziekten kwamen niet voor.

Woningtoestanden. Het behoeft geen betoog, dat de snelle economische opbloei van Aruba ook zijn schaduwzijde heeft. Diegenen nl. die, uit den aard hunner bezigheden, hetzij direct, hetzij indirect, bij de olie betrokken waren, profiteerden van den gunstigen toestand, anderen ondervonden terdege moeilijkheden en zorgen. De huishuren en de prijzen van de eerste levensbehoeften bleven in het verslagjaar onrustbarend stijgen. Voor niet weinigen was dit een ware bezoeking.

Ten gevolge van den bestaanden woningnood werd een groot aantal stukken domeingrond in Oranjestad aangevraagd en ook uitgegeven.

Met het oog op den bouw van gouvernements-woningen, waarvoor de gronden nog niet gereserveerd waren, werd in den loop van het jaar de verdere uitgifte van gronden in eigendom gestaakt.

De *landbouw* ondervond een nadeelingen invloed van het opkomende oliebedrijf.

De landbouwers deden weinig of niets aan de bewerking hunner gronden. De hooge dagloonen, welke door de petroleummaatschappijen betaald werden, trokken hen meer en meer naar die bedrijven heen. Dientengevolge is in het verslagjaar weinig geplant geworden.

De *maisoogst* viel tegen. De oorzaak daarvan moet gezocht worden in het uitblijven van den regen van het oogenblik af der vruchtzetting, zoodat de kolven geheel of gedeeltelijk indroogden.

Pinda werd in bescheiden hoeveelheid geplant. De oogst hiervan was bevredigend.

Aan de inzameling van *dividivi*, voorheen een belangrijk uitvoerproduct, werd zoo goed als niets gedaan. De uitvoer van die peulvrucht was belangrijk minder dan die in 1927.

Alhoewel de marktprijs van *aloëhars* veel hooger was dan ooit te voren, werd aan aloëlekken weinig gedaan: eenerzijds ten gevolge van de eveneens belangrijke stijging der dagloonen, die het snijden der velden voor de planters weinig winstgevend maakte, anderzijds wegens het tekort aan arbeidskrachten.

De *regenval* was iets minder dan in 1927.

Over het algemeen genomen, was de *gezondheidstoestand* der bevolking in het verslagjaar iets gunstiger dan in het vorige verslagjaar.

Bonaire. In den economischen toestand van dit eiland is in het verslagjaar geen noemenswaardige verandering gekomen, zoodat die, evenals in 1927, niet bepaald ongunstig te noemen was.

De oogst van kleine *mais*, *peul-* en *rankvruchten* (plantseizoen 1927/'28) was bevredigend.

De oogst van *dividivi* en *aloësap* was belangrijker dan in 1927.

Scheepvaart en *visscherij* bleven normaal.

De *doorvoerhandel* was niet levendig, vooral ten gevolge van de stopzetting van den invoer van spiritualiën.

Van *strooboeden*, *klein vee* en *cementblokken* was de uitvoer belangrijk meer dan in 1927; aan den anderen kant was de uitvoer van *zout* — alweder was het gebrek aan arbeidskrachten, dat de verscheping van dit product zeer ongunstig beïnvloed heeft —, *mest* en *houtskolen* minder.

Er werd voor meer waarde dan in 1927 ingevoerd.

In de meeste gevallen geschiedde de invoer uit het eiland Curaçao. Ook de uitvoer vond plaats over dat eiland. Slechts *mest* en *zout* werden rechtstreeks naar de plaatsen van hunne bestemming uitgevoerd.

Ook in het verslagjaar vonden vele arbeiders een middel van bestaan bij de petroleummaatschappijen op Curaçao en Aruba en bij de mijnmaatschappij op eerstgemeld eiland.

Voor de fokkers van *klein vee* was het een goed jaar; zij zagen in dat jaar hun kudde sterk vermeerderd.

De *regenval* was aanzienlijk minder dan in 1927.

De *gezondheidstoestand* was niet ongunstig te noemen.

Bovenwindsche eilanden. Zooals hiervoren onder ,,Mededeelingen van algemeenen aard" vermeld, werden deze eilanden in het verslagjaar door een *orkaan* geteisterd, welke vooral op St. Eustatius een ware verwoesting aanrichtte.

Het spreekt vanzelf, dat die eilanden, welke er reeds alles behalve gunstig voor stonden, door dien orkaan niet in een gunstiger conditie zijn komen te verkeeren; vooral met betrekking tot het eiland St. Eustatius is dit het geval.

Hoewel de economische toestand van het eiland St. Martin verre van rooskleurig genoemd kon worden, is die in het verslagjaar niet achteruitgegaan.

In dat opzicht schrijft de Gezaghebber van de Bovenwindsche eilanden in zijn verslag over 1928 het volgende:

,,Deze toestand, geheel en al ,,van buiten" beïnvloed, nl. grootendeels door het binnenvloeien, in ruime mate, van geldelijke verstrekkingen aan achtergebleven familieden van op Curaçao, Aruba en in Amerika werkende betrekkingen, heeft niet nagelaten een eenigszins bedriegend beeld in den werkelijken toestand te scheppen, want, kwam het geld, dat vroeger te St. Domingo verdiend werd, voor het meerendeel hier in omloop, waardoor *in schijn* de indruk van tijdelijke welvaart verkregen werd, thans is dat niet meer het geval, daar op heel enkele uitzonderingen na bijna alle levensbehoeften in natura uit Curaçao worden verzonden. Van daar de klachten, die men in den laatsten tijd dan ook voortdurend hoort van handelszijde, nl. dat op commercieel gebied stagnatie en depressie zijn te bespeuren en van ,,slappe tijden" gesproken wordt.

Aan postwissels werd een bedrag van ruim f 22 000 van Curaçao en Aruba naar hier geremitteerd, tegen f 17 000 in het vorige jaar, hetgeen een beeld — hoe onvolledig ook— geeft van den geldelijken steun, die van daaruit verkregen werd in 1928. Doch even als in het vorige verslag, dient te worden opgemerkt, dat het grootste gedeelte der remises òf in gesloten kisten en brieven, òf door persoonlijke tusschenkomst plaats vond en nog vindt.

Reeds ziet men in sommige districten kleine, nette houten woningen verrijzen, die gebouwd zijn uit spaarpenningen van op Curaçao verdiend geld en dewelke plaatselijk bestempeld zijn met de passende onderscheidingsbenaming van ,,Curaçaohouses"."

Evenals in vorige jaren konden ook in 1928 enkele arbeiders werk vinden bij de *zoutindustrie* en wel bij het vergaren en verschepen van zout. Het was een goed zoutjaar.

De *landbouw* beperkte zich meer tot den groentenbouw. Tot vóór den orkaan mochten groenten, vruchten, enz. in voldoende hoeveelheid voor de plaatselijke consumptie worden verkregen. Door de emigratie van arbeiders, w.o. ook planters, is de groentenbouw echter sedert kwijnend geworden. De meeste groenten worden thans uit het Fransche gedeelte van het eiland betrokken.

De *veeteelt* was zeer slecht. Door de geheerscht hebbende droogte leed het vee voedergebrek. Dit veroorzaakte onder het vee, groot en klein, groote sterfte.

De *gezondheidstoestand* der bevolking was tamelijk goed.

St. Eustatius. Voor dit eiland is de toestand als verslechterd te beschouwen. Tot de verslechtering heeft voornamelijk bijgedragen de hiervoren bedoelde *orkaan*.

Door *werkverschaffing* aan straten en wegen (waarvoor een bedrag van f 5000 beschikbaar werd gesteld) werd van Bestuurswege de gelegenheid opengesteld aan werklustigen om hun brood te verdienen.

De *emigratie* van arbeiders naar Curaçao bleef aanhouden, echter in meer beperkte mate dan voorheen.

Evenmin als op St. Martin was er op St. Eustatius gebrek aan drinkwater, alhoewel ook op evengemeld eiland in het begin van het jaar een groote droogte geheerscht heeft. De Taylorswell heeft aan de bevolking goede diensten bewezen.

De werkzaamheden van de *sisal*onderneming, die voor eenigen tijd geëxploiteerd werd door een te St. Kitts gevestigd Syndicaat en welke onderneming aan tal van Statianen, zoowel mannen als vrouwen, geregeld werk verschafte, werden in den loop van het verslagjaar stop gezet. Deze stopzetting heeft mede bijgedragen om den economischen toestand ongunstiger te maken.

Het verslagjaar was niet gunstig voor den *landbouw*, in de eerste plaats wegens de groote droogte in het begin van het jaar en later door den gewoed hebbenden orkaan, welke, zooals hiervoren reeds gezegd, de cultures geheel verwoestte.

Vóór het einde van het jaar waren de vooruitzichten op een goeden oogst van bataten (welke, evenals yams, voor export geplant worden) zoo goed als verzekerd. Doch de orkaan maakte daaraan helaas een einde.

Begin 1929 was de toestand echter weder bevredigend.

Met de *veeteelt* was het op St. Eustatius beter gesteld dan op St. Martin.

De *gezondheidstoestand* der bevolking was vrij gunstig.

Saba. Op Saba was de economische toestand tot den hiervoren vermelden orkaan niet zoo ongunstig te noemen.

De geldelijke steun van de in den vreemde werkende Sabanen aan hun achtergebleven familiebetrekkingen bleef plaats vinden. Deze steun was in het verslagjaar meer welkom dan anders, daar de bevolking na de haar getroffen natuurramp, bijna uitsluitend op dien steun aangewezen was.

Evenals in 1927 had de verkoop van Saba-kantwerk een goed debiet te boeken.

De ruilhandel met de Vereenigde Staten van Noord-Amerika van *kantwerk* voor huishoudelijke en andere artikelen bleef bloeien.

De kantwerk-industrie is voor de bevolking een voorname hulpbron van inkomsten.

Aan het beruchte *bayrum*-vraagstuk werd door plaatselijke maatregelen een einde gemaakt. Er werd nl. ontdekt, dat, wat in Saba uit St. Thomas ingevoerd werd als bay-water, niets anders was dan drinkbare rum, waaraan een geurtje bay-olie gegeven was. Na deze ontdekking werd telkens bij invoer het zoogenaamde bay-water onderzocht en, na ,,rum" gebleken te zijn, als accijnsgoed beschouwd en ook als zoodanig belast. De invoer van genoemd artikel, die in 1927 niet minder dan 5537 Liter bedroeg, daalde tot 1050 Liter. Aan accijns werd geïnd f 4990, tegen f 1760 in 1927.

Hieruit blijkt ten duidelijkste, dat het pseudo bay-water slechts voor *inwendig* gebruik werd ingevoerd.

Ook op Saba was geen gebrek aan *drinkwater*, de in het begin van dat jaar geheerscht hebbende droogte ten spijt.

De vooruitzichten op een goeden oogst van aardappelen, tanniers en andere *grondgewassen* waren veel belovend. Die vooruitzichten gingen echter te loor met de totale verwoesting van alle cultures door den orkaan. Na den orkaan gingen de planters weer met nieuwen moed aan den veldarbeid. De aanplant beloofde weder een goeden oogst, doch de rupsen richtten toen op hun beurt een ware verwoesting aan. Heele velden, beplant met aardappelen en groenten, werden zoo goed als kaal gevreten.

Begin 1929 was de toestand echter weer bevredigend, daar toen grondprovisiën in voldoende hoeveelheid voor het plaatselijk gebruik ingeoogst konden worden.

De *gezondheidstoestand* der bevolking was goed.

Ook op Saba was de *veeteelt* minder slecht dan op St. Martin.

Met betrekking tot de landverhuizing op de bovenwindsche eilanden kan nog het volgende vermeld worden.

Het evenwicht in de bevolking is eenigszins hersteld door tijdelijke repatrieering, en wat St. Martin betreft, bovendien ook door de immigratie van vrouwspersonen uit het naburige Engelsche eiland Anguilla. Deze vestigden zich op St. Martin als keukenmeiden en huisbedienden. Zij werden er met graagte ontvangen, omdat het dienstbodenvraagstuk op dat eiland een waar probleem dreigde te worden.

§ 3. *Weerkundige dienst en regenval.*

Zie hoofdstuk **J** (Landsgebouwen en Openbare Werken).

§ 4. *Waterverschaffing.*

Curaçao. Zooals in het vorige jaarverslag medegedeeld, was besloten dat de drink- en spoelwatervoorziening opgezet zou worden volgens het plan van dr. ir. J. Versluys. Volgens bedoeld plan, dat naderhand verder uitgewerkt werd, wordt Willemstad voorzien van putwater (spoelwater) door gebruikmaking van de plantages Scherpenheuvel, Klein Kwartier, Groot Kwartier, Bona Vista en Roozendaal als pompstations; ter verkrijging van drink- en ketelwater zal gebruik worden gemaakt van eene inrichting voor het distilleeren van zeewater.

De transportleiding, waaraan bovenbedoelde pompstations verbonden werden, loopt, volgens het voormelde plan, om het Schottegat, waardoor het distributienet bewesten en beoosten de haven daaraan verbonden kan worden, zonder aanleg van een zinker onder de St. Annabaai.

Ter verbetering van de watervoorziening voor Willemstad voordat de aanleg van de Landswaterleiding zoo ver gevorderd zou zijn, dat aansluitingen voor dienstleidingen zouden kunnen plaats hebben, werd de transportleiding Scherpenheuvel—Klein Kwartier—berg Pietermaai eerst aangelegd en werden molens met pompen op Scherpenheuvel en Klein Kwartier opgesteld, opdat aan de grens van de stad putwater verkrijgbaar zou kunnen worden gesteld. Zoodoende kon reeds in de maand Mei van het verslagjaar op berg Pietermaai een hydrant geplaatst worden voor verkoop van water. Hiervan werd door de omwonenden een druk gebruik gemaakt.

Daar het water een sterken teersmaak had, veroorzaakt door de geasphalteerde buizen, werd het in de eerste tijden om niet verstrekt.

Het bleek zeer wenschelijk, ten einde beter in de behoefte aan putwater in Willemstad te voorzien, om gebruik te maken van de „Madurowaterleiding", welke leiding met weinige onkosten tijdelijk aan de nieuwe transportleiding zou kunnen worden verbonden. Tot dat einde werd met de firma S. E. L. Maduro & Sons onderhandeld, met dezen uitslag, dat bedoeld distributienet door het Bestuur, tegen betaling van een geldelijke vergoeding, overgenomen werd. Met ingang van 1 Augustus deed genoemde firma afstand van al hare rechten op de bestaande leidingen en begon de exploitatie voor rekening van het Gouvernement. Een voorloopig tarief en voorwaarden voor de levering van water gedurende het tijdvak Augustus—December werden toen vastgesteld.

De inkomsten van de exploitatie bedroegen:

waterverkoop	f 13 903,59
meterhuur	238,75
verkoop materialen voor binnenleidingen, enz.	2 373,55
Samen	f 16 515,89

Verder werd aan het Departement van Openbare Werken voor de verschillende takken van dienst ruim 5000 M³. water geleverd, welke hoeveelheid, berekend naar den vastgestelden prijs van f 2,50 per M³., een bedrag van ruim f 12 500 vertegenwoordigde.

Bij werkzaamheden van technischen aard werd de Directeur van den voorzieningsdienst bijgestaan door een daartoe aangestelden technicus. Twee uit Nederland uitgezonden pijpenfitters waren ook in dienst van het bedrijf.

Voor toezichthoudend personeel en gewone arbeiders werd gebruik gemaakt van inheemsche krachten.

Pompstations. Klein Kwartier. Op deze plantage, aangekocht voor den aanleg van een pompstation, bevonden zich 18 putten, waarvan er voorloopig 4 in aanmerking kwamen voor de watervoorziening. Op deze 4 putten werden windmolens met pompen aangebracht, waarna zij in gebruik werden genomen. Ook werden zij van behoorlijke ringmuren en betonafdekking met luchtkokers voorzien. De bestaande dammen werden hersteld en verder werden, om het voedingsgebied der putten te bevorderen, twee nieuwe dammen opgeworpen. De omheining der gronden, waarop de putten en dammen zijn, werd vernieuwd. Het landhuis werd tot directeurswoning bestemd.

Scherpenheuvel. Een deel van deze plantage werd door het Bestuur aangekocht mede voor de oprichting van een pompstation. Van de 4 putten, op het aangekochte stuk aanwezig, werden 3 in gebruik genomen voor de watervoorziening, terwijl er nog 2 putten van grootere afmetingen gegraven werden. Van deze 5 putten werden 4 voorzien van windmolens en pompen en 1 van een motorpomp. Het aangekochte terrein werd gedeeltelijk met een ijzerdraadomheining afgerasterd. Op dat terrein werd een wachtershuis gebouwd.

Groot Kwartier. (Verhuurde domeingronden.) In de buurt hiervan zou een plek gekozen worden voor oprichting van een pompstation. Aangezien er echter geen directe behoefte bestond aan een pompstation ter plaatse, werd tot den bouw daarvan nog niet overgegaan. Wel werd de transportleiding van de noodige vertakking voorzien voor eventueeele aansluiting.

Bona Vista. Het terrein, in gebruik genomen voor een pompstation, was voor een deel domeingrond en voor een ander deel privaat-eigendom, dat reeds vroeger door het Bestuur aangekocht was voor proefnemingen in verband met de watervoorzieningsplannen. De indertijd daarop gegraven putten werden in gebruik genomen. Drie nieuwe windmolens met pompen werden opgesteld; twee oude molens, welke nog bruikbaar waren, deden ook dienst. Een kleine motorpomp werd eveneens opgesteld. Het voorloopig noodig geachte gedeelte van dezen grond werd omheind. De bestaande dammen werden hersteld.

Rozendaal. Op de gronden hiervan, reeds vroeger aangekocht tijdens de watervoorzieningsplannen, werden 3 windmolens met pompen opgesteld, waarvan 2 op destijds gegraven putten. Een wachtershuis werd er gebouwd en de gronden behoorlijk omheind.

Reservoirs. Hel. In de buurt hiervan (aan het oostelijk gedeelte van Willemstad) werd een stuk grond aangekocht voor het bouwen van reservoirs (1 voor putwater en 1 voor gedistilleerd water), welke reservoirs in het verslagjaar voltooid werden. Het terrein werd afgerasterd door een ijzerdraadomheining. Het putwaterreservoir werd in gebruik genomen.

Plantersrust. In deze buurt (aan het westelijk gedeelte van Willemstad) zouden ook 2 reservoirs, eveneens 1 voor putwater en een voor gedistilleerd water, gebouwd worden. Het werk was eind 1928 goed gevorderd, maar, doordat het meer dan eens stopgezet moest worden om meer spoed eischende andere werken ter hand te nemen, konden die reservoirs in 1928 hare voltooiing niet bereiken.

Groot Kwartier. Ook hier zou een putwaterreservoir opgesteld worden. Waar echter nog geen behoefte daaraan bestond, werd met het bouwen daarvan nog geen aanvang gemaakt.

Transportleidingen. Deze bestaan uit een 125 m.m. leiding, loopende van het reservoir op Hel af langs den openbaren weg naar Dominguito, verder langs de westgrens van Janwé en Tjango naar Klein Kwartier. Van uit Klein Kwartier loopt een zijtak van deze leiding naar het pompstation Scherpenheuvel, terwijl de hoofdleiding verder dwars door Klein Kwartier aangelegd is tot op de westgrens ter hoogte van de Districtmeesterswoning op Rust. Van hieruit volgt deze leiding den openbaren weg langs Zuikertuintje, Rooi Catochi en Groot Kwartier. Bij de domeingronden van Groot Kwartier gaat de transportleiding dwars door huurgronden en komt uit op den openbaren weg bij het perceel Iland, verder langs den openbaren weg om het Schottegat tot bij het pompstation Bona Vista; vervolgens door de gronden van Bona Vista over de heuvels achter Karpat door Roozendaal tot aan den openbaren weg bij Gasparito; dan langs bedoelden openbaren weg naar Willemstad tot bij het oude militair hospitaal op Plantersrust en vandaar naar het reservoir op laatstgenoemd perceel.

Overeenkomstig het ontwerp is deze leiding, alsmede de vertakkingen naar de pompstations, voorzien van luchtketels, lucht- en veiligheidsventilen.

Distributienet. In het gedeelte beoosten de haven werd in het verslagjaar in de voornaamste straten en zijstraten het distributienet voltooid, terwijl in het gedeelte bewesten de haven de aanleg meer aan het hoogere gedeelte van de Overzijde werd geconcentreerd, waardoor de aanleg bezuiden de Breedestraat pas aan het einde van het jaar ter hand werd genomen.

Dienst- en binnenleidingen. Gedurende het verslagjaar werden niet veel nieuwe leidingen aangelegd, daar de exploitatie meer met behulp van de bestaande Maduroleiding is geschied. De nieuwe politiewoningen op Mundo Nobo werden aangesloten op het nieuwe net, alsmede een groot gedeelte van de kleine woningen op Montaberde. Verder werden in de verschillende buurten, waar watergebrek heerschte, enkele aansluitingen gedaan. Met het overbrengen van aansluitingen van de Maduroleiding op de nieuwe leidingen werd ook een aanvang gemaakt.

Exploitatie en bedrijf. Eind December waren er 353 aansluitingen.

Het plaatsen van openbare hydranten voor waterverkoop bleek overbodig te zijn, daar de bewoners van vele kleine huizen en arbeiderswoningen in Willemstad naar aansluiting verlangden.

Ook met het oog op betere sanitaire condities in deze kleine woningen moedigde de Landswatervoorzieningsdienst dergelijke aansluitingen aan.

Voor aansluitingen voor gedistilleerd water waren reeds verscheidene aanvragen ingekomen.

De exploitatiekosten waren, met inbegrip van loon voor den aanleg van dienstleidingen, f 3954.

Distillatie-inrichting. Mededeelingen van algemeenen aard. Met het bouwen van de distillatie-inrichting op het Rif, bij het Riffort, werd in het loopend jaar een aanvang gemaakt.

Ter verkrijging van bedrijfszekerheid zouden bij de verschillende putten motorpompen worden aangebracht. Aldus zou worden voorkomen, dat bij windstilte de molens buiten bedrijf geraken.

Vrees voor watergebrek op Scherpenheuvel en Klein Kwartier behoeft niet te bestaan, indien een buitengewoon aantal droge jaren niet voorkomt.

De pompstations Bona Vista en Roozendaal verkeeren onder minder gunstige omstandigheden, omdat op Asiento en Valentyn, gelegen gedeeltelijk binnen het stroomgebied van bedoelde pompstations, de Curaçaosche Petroleum Industrie Maatschappij het grondwater, benoodigd voor haar groot bedrijf, geregeld oppompt.

De ondervinding zal moeten leeren, of de putten op die pompstations zich goed zullen blijven houden.

Het chemisch onderzoek van het leidingwater, hetwelk geregeld door het Departement van den Openbaren Gezondheidsdienst verricht werd, was niet onbevredigend. De hardheid was gelijk aan die van de beste putten op het eiland (gemiddeld 18°).

De bacteorologische onderzoekingen gaven ook zeer bevredigende resultaten. Terwijl het water in de putten in hun oorspronkelijken toestand zeer slechte bacteorologische uitkomsten had opgeleverd, trad een groote verbetering in, nadat die putten goed afgedekt waren. Hierdoor werd directe filtratie van het grondwater langs de muren tegengegaan en het terrein in de onmiddellijke nabijheid van die putten gevrijwaard tegen rondloopende beesten (geiten, varkens, ezels, enz.).

Indien de werkzaamheden gedurende 1929 op denzelfden voet als in het verslagjaar voortgezet zouden worden, zouden, naar alle waarschijnlijkheid de werken op de pompstations, de hoofdbuis- en dienstleidingen in dat jaar hunne voltooiing bereiken.

Door de zorg van de respectieve districtmeesters werden in het 2de en 3de district vele putten schoongemaakt.

De tankie's van Buitenbosch en Doezoe in het 2de district werden ook schoongemaakt.

Aruba. Enkele putten en de tankie bij Paradera werden schoongemaakt. Deze tankie werd ook wat uitgediept.

Bonaire. Ook op dit eiland hadden schoonmaak en uitdieping plaats van enkele putten, alsmede van twee tankie's.

Bovenwindsche eilanden. De putten op St. Martin werden geregeld onderhouden. De Taylors-well op St. Eustatius bewees aan de bewoners zeer goede diensten. De motor aan dezen put werd geregeld nagezien en onderhouden. De put op domein ,,Godet'' werd gerepareerd en schoongemaakt. Aan de bronnen aan de baai op Saba werd doorloopend de noodige aandacht geschonken.

§ 5. *Groep Nederlandsche Antillen van het Algemeen Nederlandsch Verbond.* Het bestuur bleef samengesteld zooals in 1927.

Gedurende het verslagjaar werden 2 bestuursvergaderingen en 1 algemeene vergadering gehouden.

Er traden 22 personen als lid toe, terwijl 26 afgevoerd werden wegens ontslagname, overlijden, enz.

Het ledental bedroeg eind December 184 en bestond uit 1 eerelid, 12 beschermende leden, 151 gewone leden op Curaçao, 19 op de andere eilanden en 1 in het buitenland gevestigd.

Onder veel belangstelling deelde het bestuur wederom op den verjaardag van H. M. de Koningin boekprijzen uit; ditmaal aan leerlingen van de hoogste klassen van de scholen op Curaçao, Aruba en Bonaire, die de beste vorderingen in de Nederlandsche taal gemaakt hadden.

Gedurende het verslagjaar werden twee lezingen gehouden, t. w.: door den heer ir. G. Schotel, adviseur van het technisch bureau van het Ministerie van Koloniën over ,,Draadlooze telegrafie'' en door den heer J. J. Bruna, plaatsv. hoofdredacteur van het *Algemeen Handelsblad* te Amsterdam over ,,De beteekenis van Nederlandsch nieuws voor de Rijksgedachte''. Voor beide lezingen bestond veel belangstelling; zij werden goed bezocht.

Op den verjaardag van H. K. H. Prinses Juliana had in Willemstad voor de leden der vereeniging, met genoodigden, eene vertooning plaats van een vijftal rolprenten, nl.: Opening van het Koloniaal Instituut te Amsterdam, Julianafeesten, Tholen, Kermis te Volendam, en Meisjeskamp te Milligen. Kort daarna werden deze rolprenten ook vertoond in de militaire cantine in het Waterfort en in het societeit-gebouw ,,Asiento'' in Emmastad.

Door de omstandigheid, dat noch in 1927 noch in 1928 betalingen aan de hoofdkas werden gedaan, sloot het boekjaar met een batig saldo van f 531,64.

De Groep genoot een subsidie uit 's Lands Kas, groot f 1500. De ontvangsten bestonden overigens uit bijdragen der leden. Groote uitgaven waren verbonden aan de uitdeeling en verzending van de Neerlandiaprijzen en aan de lezingen. Voor het overige bestonden de uitgaven uit administratiekosten, vergoeding voor invordering van bijdragen, drukloon van stukken en andere kleine uitgaven.

§ 6. *Havenoverzicht.* Ook in het verslagjaar nam de scheepvaart voor de haven te Willemstad toe en wel in niet geringe mate, alhoewel vele van de groote oliebooten, welke vroeger de St. Annabaai binnenliepen, in dat jaar de Caracasbaai — waarin de voorbereidende werkzaamheden waren afgeloopen — aandeden.

Negen touristenbooten liepen de St. Annabaai binnen en 6 de Caracasbaai.

Het bunkerstationschip *Pyrula* werd van de Caracasbaai in het Schottegat ten anker gebracht en deed daar in het verslagjaar eveneens dienst om bunkerschepen van olie te voorzien.

De betonbrug over het Waaigat werd voltooid en voor het publiek verkeer opengesteld.

De bouw van den kademuur langs het Waaigat kwam gereed, zoo ook het inheien van gewapend betonnen damwandpalen langs de Handelskade. Doorgewerkt werd aan het opvullen en afwerken van de ruimte achter den damwand dier kade; dit werk kwam voor een groot gedeelte klaar.

Nog werden eenige voorbereidende werkzaamheden verricht in verband met de voorgenomen verbreeding van den havenmond en de doorvaart door de St. Annabaai, o. a. het nemen van een proef met het verbrijzelen van het gesteente door middel van een ram. De doorvaartwijdte van het zg. Valentynkanaal werd aanmerkelijk verbreed.

Het Waaigat werd voor een deel uitgediept voor de kleine zeilvaart en voor het verkeer met kleine motorbooten en lichters.

Van de werven der firma S. E. L. Maduro & Sons: Nieuwe werf, Motet werf, Oranjewerf, Wilhelmina werf, Prins Hendrik werf, Juliana werf en Emma werf werd een druk gebruik gemaakt, zoowel voor het bunkeren als voor het laden en lossen van goederen in en uit de schepen. De Prins Hendrik werf, aan den bouw waarvan in het vorige verslagjaar begonnen was, kwam in den loop van 1928 klaar en werd spoedig na de voltooiing in gebruik genomen.

De dieptelijnen langs de werven werden door baggeren op peil gehouden, terwijl aan de beschoeiing de noodige reparaties verricht werden.

Van de Kleine werf werd ook in het verslagjaar als aanlegplaats voor stoomschepen en voor het opslaan van stukgoederen een zeer druk gebruik gemaakt.

Ook de touristenbooten, die de haven bezochten, maakten gebruik — en wel uitsluitend — van genoemde werf.

Van de Groote werf werd voor scheepsbouw gedurende het afgeloopen jaar geen gebruik gemaakt, daar toen geen bouw plaats gevonden heeft. Daarentegen bewees deze werf goede diensten als opslagplaats van cement en constructie-ijzer in transito voor Maracaibo. Bij gebrek aan ligplaats aan de Kleine werf werd de Groote werf gebruikt voor het aanleggen van stoom- en zeilschepen.

De werf Salazar, die voorheen uitsluitend gebruikt werd als kolenwerf, moest in het verslagjaar, wegens gebrek aan ruimte op de andere werven, ook dienst doen als opslagplaats van constructiemateriaal in transito voor Maracaibo. Verder werd de steiger gebruikt als meerplaats van lichters en vlotten.

De werf Matthey, ook bekend onder den naam van Red D Line werf, bleef gedurende het verslagjaar in huur bij de Red D Line Steamship Co. en werd uitsluitend door deze maatschappij voor haar bedrijf gebruikt.

Al deze vier laatstgenoemde werven der Curaçaosche Handelmaatschappij, nl. Groote werf, Kleine werf, werf Salazar en werf Matthey ondergingen de noodige reparaties.

Langs de noordzijde van de werf Salazar werd flink gebaggerd en het water daar op goede diepte gebracht. Het voornemen bestaat ook aan de zuidzijde baggerwerk te verrichten.

Ook het waterfront van de werf Matthey werd uitgebaggerd en op behoorlijke diepte gebracht. Aan het aanbrengen van een betonnen vloer in de bergplaatsen op genoemde werf werd vervolgens gewerkt.

In den loop van het verslagjaar kwam de moderniseering van de Westwerf van de Koninklijke Nederlandsche Stoomboot Maatschappij geheel gereed, terwijl verder de loodsruimte op die werf nog belangrijk vergroot zou worden.

Eene opgave van vreemde oorlogsschepen en jachten, welke de haven van Curaçao hebben aangeloopen en weer van daar zijn vertrokken, volgt hieronder.

Nationaliteit en naam.	Datum van	
	aankomst.	vertrek.
Engelsch oorlogschip „Heliotrope" . . . . . . , .	14 Februari.	19 Februari.
Amerikaansch jacht „Carita" .	22 „	23 „
„ „ „Warrior" .	6 Maart.	6 Maart.
„ „ „Savarona"	29 „	31 „
„ „ „Savarona"	31 „	3 April.
„ „ „Sialda" .	4 April.	5 „

§ 7. *Verdragen*. In de volgende *Publicatiebladen* zijn bekendgemaakt:

in n°. 4, de tusschen den Nederlandschen Gezant te Lissabon en den Portugeeschen Minister van Buitenlandsche Zaken gewisselde nota's, dd. 2 Juni 1927, tot verlenging van de voorloopige handelsschikking van 27 Augustus 1924 (*Staatsblad* 1924, n°. 547), zooals deze is gewijzigd bij notawisseling van 5 Augustus 1926 (*Staatsblad* 1926, n°. 343);

in n°. 6, de tusschen den Gezant der Nederlanden te Constantinopel en den Turkschen Minister van Buitenlandsche Zaken op 7 Juli 1927 te Angora gewisselde nota's tot verlenging van de voorloopige regeling der handelsbetrekkingen tusschen Nederland en Turkije (*Staatsblad* 1926, nos. 288 en 340, en 1927, n°. 63);

in n°. 9, het op 12 September 1923 te Genève gesloten verdrag tot het tegengaan van de verspreiding van en den handel in ontuchtige uitgaven (*Staatsblad* 1926, n°. 225);

in n°. 12, de toetreding van Estland en van den Ierschen Vrijstaat tot de herziene Berner Conventie over auteursrecht van 13 November 1908, alsmede tot het aanvullend protocol van 20 Maart 1914;

in n°. 13, de nederlegging van de ratificatie-oorkonden betreffende het internationaal verdrag voor de vereenvoudiging van douaneformaliteiten voor Luxemburg en voor Griekenland op het Secretariaat van den Volkenbond;

in n°. 19, het op 25 October 1927 te 's Gravenhage onderteekende verdrag, strekkende tot wijziging van het op 31 Mei 1889 te Brussel tusschen Nederland en België gesloten verdrag tot regeling der wederkeerige uitlevering van misdadigers (*Staatsblad* 1889, n°. 93);

in n°. 21, het verdrag van Genève in zake slavernij van 25 September 1926 (*Staatsblad* 1927, n°. 356);

in n°. 26, de tusschen den Gezant der Nederlanden te Constantinopel en den Turkschen Minister van Buitenlandsche Zaken op 1 Februari 1928 te Angora gewisselde nota's tot voorloopige regeling der handelsbetrekkingen tusschen Nederland en Turkije (*Staatsblad* 1926, nos. 288 en 340, en 1927, nos. 63 en 302);

in n°. 27, het op 7 September 1926 te Port-au-Prince tusschen Nederland en Haiti gesloten handelsverdrag, met daarbij behoorende nota's (*Staatsblad* 1927, n°. 229);

in n°. 33, de op 19 en 20 December 1927 tusschen den Gezant der Nederlanden te Mexico en den Mexicaanschen Onder-Staatssecretaris gewisselde nota's, strekkende tot verlenging van het op 22 September 1897 tusschen Nederland en Mexico gesloten verdrag van handel en vriendschap (*Staatsblad* 1899, n°. 200);

in n°. 35, het verdrag van Genève met bijbehoorend statuut en protocol van onderteekening nopens het internationale zeehaven-régime van 9 December 1923, alsmede van de toetreding tot het verdrag van Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao (*Staatsblad* 1927, n°. 383);

in n°. 37, de tusschen den Britschen tijdelijk Zaakgelastigde te 's Gravenhage en den Minister van Buitenlandsche Zaken gewisselde nota's van 1 December 1927 en 27 Januari 1928, betreffende de toepasselijkheid van de bepalingen van het op 26 September 1898 te Londen tusschen Nederland en Groot-Britannië gesloten uitleveringsverdrag (*Staatsblad* 1899, n°. 15) op de mandaatgebieden Palestina (met uitzondering van Transjordanië), Britsch Kameroen, Britsch Togo, Tanganyika, Nieuw Guinea, West-Samoa, Zuid-West-Afrika en Nauru;

in n°. 38, de toetreding van Finland tot de herziene Berner Conventie over auteursrecht van 13 November 1908, alsmede tot het aanvullend protocol van 20 Maart 1914;

in n°. 39, de nederlegging van de ratificatie-oorkonde van het Protocol nopens arbitrage clausules van 24 September 1923 (*Publicatieblad* 1925, n°. 69) voor Oostenrijk op het Secretariaat van den Volkenbond;

in n°. 41, de toetreding van de Britsche Kolonie Sierra Leone tot het verdrag van 1921 ter bestrijding van den handel in vrouwen en kinderen (*Publicatieblad* 1924, n°. 8);

in n°. 44, de ratificatiën van en toetredingen tot het verdrag van 12 September 1923 tot het tegengaan van de verspreiding van en den handel in ontuchtige uitgaven (*Publicatieblad* 1928, n°. 9);

in n°. 59, het op 30 September 1926 te Adis Abeba tusschen Nederland en Ethiopië gesloten handelsverdrag, benevens van twee op 2 October 1926 tusschen den Consul der Nederlanden te Djeddah en den Regent van Ethiopië gewisselde nota's (*Staatsblad* 1927, n°. 410);

in n°. 66, het verdrag met bijbehoorend protocol van 19 Februari 1925, betreffende de vervaardiging en de bereiding van, alsmede den handel in verdoovende middelen (*Staatsblad* 1926, n°. 475);

in n°. 70, het verdrag en twee overeenkomsten tot bescherming van den industrieelen eigendom van 6 November 1925 (*Staatsblad* 1928, n°. 64).

C.

ALGEMEEN EN GEWESTELIJK BESTUUR.

Bij Koninklijk besluit van den 18den Augustus 1928, n°. 27, werd aan den Heer mr. N. J. L. Brantjes, ingaande met zijn vertrek uit Willemstad op 30 Augustus d.a.v., op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als Gouverneur van Curaçao, onder dankbetuiging voor de goede diensten in dat ambt aan den Lande bewezen, met vergunning om het bestuur van Curaçao, in afwachting van de aanvaarding daarvan door zijn opvolger, over te dragen aan den Heer mr. M. van Dijk, waarnemend Procureur-Generaal bij het Hof van Justitie, die bij bovengenoemd Koninklijk besluit was aangewezen als vervanger van den Gouverneur.

In de *Publicatiebladen* nos. 54 en 55 zijn opgenomen de proclamaties betreffende onderscheidenlijk de overgave van het bestuur van Curaçao door den Gouverneur mr. N. J. L. Brantjes aan den waarnemenden Gouverneur mr. M. van Dijk en de overname door dezen van het bestuur.

De Gouverneur bezocht meermalen de buitendistricten van het eiland Curaçao.

Verder maakte hij een dienstreis van 5—17 Januari naar de eilanden St. Martin, St. Eustatius en Saba en van 18—23 Juli naar het eiland Aruba.

In verband met den op St. Martin, St. Eustatius en Saba gewoed hebbenden storm maakte de waarnemend Gouverneur een dienstreis van 13—22 December naar deze eilanden. Daarna bezocht deze de eilanden Aruba en Bonaire

In de *Publicatiebladen* nos. 1, 45 en 72 is opgenomen de proclamatie, betreffende de opdracht van het dagelijksch beleid van zaken aan den Ondervoorzitter van den Raad van Bestuur, wegens voorgenomen dienstreizen van den Gouverneur.

Raad van Bestuur. Door den dood ontviel den Raad in het verslagjaar het lid de heer Morris E. Curiel, die sedert 1927 voor zijne gezondheid in het buitenland vertoefde.

Koloniale Raad. Bij Koninklijk besluit van 1 Mei 1928, n°. 21, werden benoemd: tot Voorzitter, de Heer Ed. S. Lansberg, tot Ondervoorzitter, de Heer mr. W. Ch. de la Try Ellis, en tot leden, de Heeren S. M. L. Maduro, C. N. Winkel, mr. G. H. Eskes en A. P. A. van Leeuwen.

Uit den Raad traden de leden, de Heeren H. Perret Gentil, P. L. Gorsira, J. J. Beaujon, Edwin sr. en H. J. Beaujon.

Op het eiland Curaçao hebben de districtmeesters de voorgeschreven zittingen op de daarvoor bepaalde dagen gehouden en verder de bevolkte gedeelten van hunne districten geregeld bezocht.

Bij Gouvernementsbeschikking van 7 Februari 1928, n°. 118, werd de Heer W. R. Plantz, eervol ontheven uit de functiën van Ontvanger-Gezaghebber op Bonaire; bij diezelfde beschikking werd de Heer H. B. C. Schotborgh, districtmeester van het 3de district op Curaçao, eervol als zoodanig ontheven en belast met de waarneming van de functiën van Gezaghebber-Ontvanger op Bonaire.

Bij Gouvernementsbeschikking van 11 December 1928, n°. 1162, werd de Heer J. F. Quast, Gezaghebber van Aruba, onder dankbetuiging voor de door hem als zoodanig bewezen diensten, eervol uit dat ambt ontheven, en de Heer I. Wagemaker, laatstelijk gediplomeerd Gezaghebber 1ste klasse ter beschikking van den Assistent-Resident te Palembang, met verlof, met de waarneming van het ambt van Gezaghebber van Aruba belast.

De Gezaghebber van de Bovenwindsche eilanden, gevestigd op St. Martin, bezocht St. Eustatius en Saba onderscheidenlijk 6 en 3 maal.

Raden van politie. De werkzaamheden van deze Raden bestonden in het opmaken en vaststellen van de kiezerslijsten voor de verkiezing van leden van die colleges, de behandeling van de ontwerp-begrootingen van uitgaven en inkomsten, het brengen van schoolbezoek, de vaststelling van schoolverslagen en het nazien van de rekeningen en van de verantwoording der armenkassen.

Het ambt van ambtenaar van den burgerlijken stand werd door den voorzitter, dan wel door een der leden of den secretaris van den Raad uitgeoefend.

De Raden van politie op Aruba, Bonaire, St. Martin, St. Eustatius en Saba hielden gedurende het verslagjaar onderscheidenlijk 6, 3, 5, 5, en 4 vergaderingen.

Het geheele verslagjaar bleef de Raad van politie op Aruba samengesteld uit slechts den Gezaghebber-voorzitter en één lid.

De vacature, ontstaan in 1927 door de ontslagname van het lid, den Heer A. Wever, bleef onvervuld, doordat geen geschikt persoon zich genegen toonde zich een eventueele benoeming tot landraad te laten welgevallen.

Op Bonaire en St. Martin had een verkiezing niet plaats.

Op St. Eustatius en Saba werden de aan de beurt van aftreding geweest zijnde leden herkozen.

De Raad op Aruba stelde de navolgende keuren vast:

1°. keur, houdende vaststelling van een tarief van loon, reis- en andere kosten voor de Rooimeesters op Aruba;

2°. keur, houdende heffing van een opslaggeld van goederen, welke op den gouvernementssteiger op Aruba overnachten;

3°. keur, houdende wijziging van de keur betreffende heffing van een opslaggeld van goederen, welke op den gouvernementssteiger overnachten.

Deze keuren zijn opgenomen in het *Publicatieblad* n°. 30 van het jaar 1929.

De Raad van politie op St. Martin stelde vast de keur tot aanvulling van de keur van den 6den Augustus 1923 (*Publicatieblad* n°. 82) houdende bepalingen omtrent de straatpolitie en andere politievoorschriften op het eiland St. Martin.

Deze keur is opgenomen in het *Publicatieblad* n°. 62, jaar 1929.

Bijlage **D** geeft eene opgave van het aantal kiezers en van de uitgebrachte stemmen bij de verkiezing van landraden in de laatste 5 jaren.

D.

GEWAPENDE MACHT.

§ 1. *Weerbaarheidskorps.* De toestand van het rustend „Curaçaosch Weerbaarheids Korps" is onveranderd gebleven.

§ 2. *Landmacht.* De volgende regelingen zijn in het *Publicatieblad* opgenomen:

in n°. 3, het Koninklijk besluit van den 1sten Juli 1927 (*Staatsblad* n°. 233) tot herziening van de gagements- en pensioensbedragen van de Europeesche militairen van het Nederlandsch-Indische Leger, die vóór 1 Januari 1920 recht op gagement of pensioen hebben verkregen;

in n°. 22, het Koninklijk besluit van den 5den April 1928, tot wijziging van het Koninklijk besluit van 21 November 1927, n°. 34 (*Staatsblad* n°. 56) tot opdracht van den politiedienst in Curaçao aan de troepen aldaar;

in n°. 32, de thans geldende tekst van het Koninklijk besluit van den 21sten November 1927 (*Publicatieblad* n°. 56), tot opdracht van den politiedienst in Curaçao aan de troepen aldaar;

in n°. 67, het Koninklijk besluit van den 13den September 1928, waarbij het Koninklijk besluit van 26 Februari 1921, n°. 44, is ingetrokken en nieuwe regelingen van de inkomsten van het militair en burgerpersoneel van de landmacht in Suriname en Curaçao zijn vastgesteld.

De samenstelling en de sterkte van de landmacht waren als volgt:

	Samenstelling.	Sterkte op einde December 1927.	In 1928 vermeerderd met:	In 1928 verminderd met:	Sterkte op einde December 1928.
Officieren der infanterie	3	3	—	—	3
Officieren van gezondheid . . .	1	1	—	—	1
Onderofficieren en manschappen .	126	59 [1])	83 [2])	26 [3])	116

[1]) Door een in 1926 gemaakte fout is in het jaarverslag over 1927 abusievelijk 58 vermeld.

[2]) Uit Nederland aangekomen 62; aangenomen 13; van verlof 2, en „voor memorie" 6.

[3]) Naar Nederland vertrokken 6; met pensioen 4; met paspoort 13, en met verlof 3.

Op 30 Maart werden 6 bij de burgerpolitie pro memorie gevoerde militairen weder in de sterkte van het garnizoen opgenomen, in verband met het verrichten van politiedienst als militair, tevens buitengewoon agent van politie.

In afwachting van het tot stand komen van de politiereorganisatie werd 1 April een aantal onderofficieren en minderen in het stadsdistrict werkzaam gesteld als buitengewoon agent van politie; de commandant der troepen trad op als waarnemend-commissaris van politie, in welke functie hij door een der luitenants werd bijgestaan. Naarmate militaire buitengewone agenten van politie, geschikt voor het verrichten van politiediensten in de sterkte kwamen, werd het aantal militaire buitengewone agenten van politie uitgebreid, zoodat einde December als zoodanig dienst deden 4 sergeanten-majoor, 16 sergeanten, 65 brigadiers en minderen.

Bevorderingen. Bevorderd werd 1 fuselier tot brigadier.

Militaire belooningen. Uitgereikt werden 1 zilveren gesp, 6 zilveren en 9 bronzen medailles.

Kazerne en verdere militaire gebouwen. Voor verbouwing en herstelling, zie onder hoofdstuk J. Landsgebouwen en Openbare Werken.

Overigens verkeerden de gebouwen, voor militaire doeleinden in gebruik, in goeden staat.

Militaire school. In hoofdzaak gaf een burgeronderwijzer onderricht in de Spaansche en Engelsche taal en in het Papiamento.

Nagenoeg alle militairen, met politiedienst belast, woonden dit onderricht bij.

Brandwezen. Materieel-uitbreiding vond niet plaats. Twee groote branden werden gebluscht.

§ 3. *Zeemacht.* Den 23sten November viel Hr. Ms. *Kortenaer* de haven van Curaçao binnen.

Den 13den December vertrok genoemde oorlogsbodem, met den waarnemend-Gouverneur aan boord, naar de Bovenwindsche eilanden en keerde den 22sten December te Willemstad terug.

Op den 2den Januari 1929 vertrok de *Kortenaer*, eveneens met den waarnemend-Gouverneur aan boord, naar Aruba en keerde den 4den Januari d.a.v. op Curaçao terug.

Genoemde oorlogsbodem stevende den volgenden dag naar Bonaire, alweder met den waarnemend-Gouverneur aan boord, en verbleef er ongeveer 2 dagen.

In de haven van Curaçao teruggekeerd, vertrok Hr. Ms. *Kortenaer* den 17den Januari naar Suriname.

E.

WETGEVING, RECHTSWEZEN EN POLITIE.

§ 1. *Wetgeving.* Hieronder worden van de wettelijke voorschriften, welke in den loop van het jaar tot stand zijn gekomen en voor zoover daarvan geen melding is gemaakt onder andere hoofden van dit verslag, nog afzonderlijk vermeld die, opgenomen in het *Publicatieblad* onder:

n°. 10, verordening van den 21sten Januari 1928, tot wijziging van het Reglement op het Notarisambt, welke wijziging verband houdt met de vroeger aangebrachte wijzigingen aangaande het toelaten van vrouwen als getuigen bij akten;

n°. 40, beschikking van den 22sten Juni 1928, n°. 579, bepalende het tijdstip van inwerkingtreding van de verordening van den 23sten Januari 1926 (*Publicatieblad* n°. 19) tot wijziging van de „Loterijverordening 1909" (*Publicatieblad* n°. 35), zooals deze is gewijzigd bij de verordening van den 22sten Augustus 1917 (*Publicatieblad* 1918, n°. 6); de ingevolge de hierbedoelde wijziging in de loterijverordening opgenomen bepalingen hebben dezelfde strekking als de wijzigingen en aanvullingen, door de wet van 23 Juni 1925 (*Staatsblad* n°. 242) in de Loterijwet 1905 aangebracht;

n°. 43, besluit van den 13den Juli 1928, houdende aanvulling van het besluit van den 7den December 1918 (*Publicatieblad* n°. 79) ter uitvoering van art. 8, onder n°. 5, van het Wetboek van Strafvordering: ingevolge deze aanvulling zijn de directeur van Openbare Werken en de ambtenaren van dat Departement belast met het in art. 32 der verordening houdende regeling van het gebruik van stoomketels in Curaçao (*Publicatieblad* 1911, n°. 31) bedoelde toezicht, aangewezen als ambtenaren of personen, belast met het opsporen van strafbare feiten;

n°. 47, verordening van den 14den Juli 1928, regelende het verleenen van vergunning voor den bouw, den aanleg en het hebben van inrichtingen voor het opwekken van electriciteit en van geleidingen voor het overbrengen daarvan in Curaçao;

n°. 58, verordening van den 24sten Februari 1928, tot aanvulling van het Wetboek van Strafrecht voor de kolonie Curaçao: deze aanvulling heeft betrekking op maatregelen ter beteugeling van de verspreiding van den handel in ontuchtige uitgaven en ter bestrijding van den handel in vrouwen en kinderen;

n°. 64, besluit van den 27sten October 1928, tot aanvulling van het besluit van den 27sten November 1917 (*Publicatieblad* n°. 41), bedoeld in art. 26 van het Wetboek van Strafrecht voor de kolonie Curaçao: ingevolge deze aanvulling kunnen aan de beambten van strafgevangenissen of huizen van bewaring, bij wijze van tuchtstraf, boeten worden opgelegd.

§ 2. *Rechterlijke macht en rechtspraak.* Het aantal door het Hof van Justitie en de Kantongerechten behandelde zaken en genomen beschikkingen was als volgt:

	Burgerlijke zaken.	Strafzaken.	Beschikkingen.
Hof van Justitie	2	22	62
Kantongerecht op de Benedenwindsche eilanden:			
Zittingsplaats Curaçao	341	961	167
Zittingsplaats Aruba	63	123	149
Zittingsplaats Bonaire	36	36	31
Kantongerecht op de Bovenwindsche eilanden:			
Zittingsplaats St. Martin	13	34	13
Zittingsplaats St. Eustatius . . .	3	3	2
Zittingsplaats Saba	8	2	2

Van vorenstaande vonnissen en beschikkingen komen voor bijzondere vermelding in aanmerking:

Vonnis van den rechter in het kantongerecht op de Benedenwindsche eilanden, zittingsplaats Curaçao, dd. 11 Januari 1928:

de beklaagde is veroordeeld ter zake: dat hij op een namiddag in den loop der maand November 1927 in het toen door hem, beklaagde, bewoond huis, gelegen op het Concordiaplein te Willemstad, op het eiland Curaçao, door middel van een gift en een belofte, zijnde in art. 49, sub 2°., van het Wetboek van Strafrecht voor de kolonie Curaçao vermelde middelen, opzettelijk getracht heeft L. te bewegen het misdrijf van ,,het opzettelijk en wederrechtelijk een goed, dat geheel aan een ander toebehoort, beschadigen'', bedoeld bij art. 366, 1ste lid, van gemeld wetboek, te begaan, door hem, L., voor te stellen om in het motorrijtuig n°. ......, hetwelk, naar hij, beklaagde, toen zeide, aan I. en naar hij, L., wist, niet aan hem, beklaagde, toebehoorde en waarop hij, beklaagde, hoegenaamd geen recht had, met den chauffeur van genoemden I. en eenige vrouwen te gaan rijden, dien chauffeur dronken te maken en als deze dronken was, te zorgen, dat hij, L., van den chauffeur het stuur overnam, van welke gelegenheid hij, L., gebruik moest maken om met het motorrijtuig ergens tegen aan te rijden, bijv. tegen een telefoonpaal, zoodat gemeld motorrijtuig zwaar beschadigd werd, hem, L., ten tijde en ter plaatse bovengemeld elf dollars ter hand stellende en hem tevens de som van honderd dollars toezeggende, wanneer gemeld motorrijtuig zwaar beschadigd werd, als wanneer hij, L., hem, beklaagde, vroeg welke bedoeling hij er mede had, waarop hij, beklaagde, hem, L., te kennen gaf, dat hij, beklaagde, de gansche familie I. haatte en wanneer het niet in Curaçao was, zelfs de asch van die menschen niet meer aanwezig zou zijn, en zulks met de bedoeling, dat hij, L., aldus bewogen en zich door hem, beklaagde, latende leiden, er toe over zou gaan meergemeld motorrijtuig te beschadigen, zijnde het bovengemeld misdrijf of een strafbare poging daartoe niet gevolgd door de van zijn, beklaagde's, wil onafhankelijke omstandigheid, dat genoemde L., alhoewel zich bereidverklarend geld aangenomen en zich daarmede verwijderd hebbende, zich niet heeft laten overhalen en dat motorrijtuig alzoo niet heeft beschadigd, welk feit gequalificeerd is als het misdrijf van ,,het door in art. 49, n°. 2, van het Wetboek van Strafrecht voor de kolonie Curaçao vermelde middelen een ander te bewegen om een misdrijf te begaan, zijnde het misdrijf of een strafbare poging daartoe niet gevolgd ten gevolge van omstandigheden van zijn wil niet afhankelijk''.

Vonnis van het Hof van Justitie, dd. 21 Februari 1928:

Bij dit vonnis is bevestigd het vonnis van den rechter in het kantongerecht op de Benedenwindsche eilanden, zittingsplaats Aruba, waarbij is bepaald, dat aangezien de opposant niet verschenen is, het verzet vervallen is en het bij verstek gewezen vonnis ten uitvoer zal worden gebracht.

Het Hof heeft overwogen, dat tegen de beslissing van den eersten rechter, waarbij deze een tegen een bij verstek uitgesproken veroordeeling gedaan verzet vervallen heeft verklaard op grond van de niet-verschijning van den opposant ter terechtzitting, voor de behandeling van diens verzet bepaald hooger beroep is toegelaten; voorts dat het onderzoek in hooger in een dergelijk geval alleen mag loopen over de vraag of deze vervallenverklaring terecht werd uitgesproken; voorts te dien aanzien dat appellant ten deze niet heeft gesteld, veel minder heeft aangetoond, verhinderd te zijn geweest het onderzoek in eersten aanleg bij te wonen, en evenmin gronden heeft aangevoerd, waaruit de onjuistheid van evenbedoelde beslissing zou volgen, en het Hof ook uit eigen wetenschap daaromtrent niets is gebleken; en verder dat derhalve de door den eersten rechter gegeven beslissing als juist, en de vervallenverklaring als terecht uitgesproken moet worden beschouwd.

Vonnis van den rechter in het kantongerecht op de Benedenwindsche eilanden, zittingsplaats Curaçao, dd. 22 Februari 1928:

De beklaagde is veroordeeld ter zake: dat hij den 6den Februari 1928 op Curaçao op het bijkantoor Curaçao van de te Amsterdam gevestigde naamlooze vennootschap Hollandsche Bank voor West-Indië, betaalbaar aan de order van Kolonie Curaçao, Gouvernementsontvanger, getrokken en onderteekend heeft en, tot het doen van betalingen, den Kolonialen Ontvanger op Curaçao heeft doen aanbieden twee cheques, groot onderscheidenlijk honderd gulden en vijftig cent en dertig gulden een en dertig cent, alzoo twee exemplaren van het zoogenaamde kort papier, op vertoon binnen deze kolonie betaalbaar, zonder dat bovengemelde stukken van het vereischte wisselzegel voorzien waren, welk feit gequalificeerd is als het misdrijf van ,,het binnen deze kolonie betaalbare zoogenaamde kort papier, hetwelk betaalbaar gesteld op vertoon en onderworpen is aan een vast belastingbedrag van vijf cent, niet daarvan voorzien'', tweemaal gepleegd.

In hooger beroep is het vonnis door het Hof van Justitie bevestigd, waarbij overwogen werd: dat ingevolge art. 3 van de Invoeringsverordening Wetboek van Strafrecht (*Publicatieblad* 1918, n°. 6) de bepalingen omtrent onderwerpen in de eerste acht titels van het eerste boek van het Wetboek van Strafrecht, alsmede de strafbepalingen, welke in verordeningen rakende belastingzaken voorkomen, behoudens de in dat artikel vermelde wijzigingen van kracht blijven; voorts de in belastingzaken geldende bepalingen voor het geval van wanbetaling van boeten of gerechtskosten van kracht blijven, terwijl gevangenisstraf tot verhaal van geldboeten of gerechtskosten door hechtenis vervangen wordt; voorts, dat art. 77 van de zegelverordening 1908 (*Publicatieblad* n°. 52) bepalende, dat in geval van overtreding dier verordening geen vervangende gevangenisstraf wordt uitgesproken, in zooverre reeds aan beteekenis heeft verloren door het feit, dat vervangende gevangenisstraf sedert het tot stand komen van het nieuwe Wetboek van Strafrecht niet meer kan worden uitgesproken; en verder dat het Hof de zienswijze van den procureur-generaal deelt, dat de aangehaalde artikelen zich niet tegen de toepassing van de vervangende hechtenis verzetten, welke in art. 27 van het nieuwe Wetboek van Strafrecht wordt voorgeschreven en dat deze op grond van de bewoordingen van art. 96 van dat Wetboek moet worden uitgesproken, te meer daar anders in de Curaçaosche wetgeving het middel zou ontbreken om bij niet vrijwillige nakoming het vonnis ten uitvoer te leggen.

Vonnis van den rechter in het kantongerecht op de Benedenwindsche eilanden, zittingsplaats Curaçao, dd. 8 Augustus 1928.

De beklaagde heeft terechtgestaan ter zake: dat hij in den namiddag van den 11den April 1928, nadat hij, beklaagde, met het Noorsche stoomschip ,,Nordhav'', waarvan hij, beklaagde, toen de gezagvoerder was, van Falmouth in Engeland, alzoo uit zee, in de haven van Curaçao was aangekomen, — welk schip, dat toen vastgemeerd was in het Schottegat alhier, toen buiten communicatie met den wal of met andere schepen was en buiten communicatie zou moeten blijven, totdat het door den geneeskundige, belast met het gezondheidsonderzoek van schepen, dr. Karl Emerich Feher, noodig geachte gezondheidsonderzoek zou zijn verricht, en dat vaartuig tot het vrije verkeer zou zijn toegelaten — als gezagvoerder van dat schip niet gezorgd heeft met al de te zijner beschikking staande middelen, dat niemand zich aan boord van dat vaartuig begaf, dan de in art. 9, 1ste lid, der Quarantaineverordening genoemde personen, hebbende zich toen immers van den wal verschillende andere menschen dan de evengenoemde aan boord van gemeld schip begeven.

De eerste rechter heeft het feit, den beklaagde bij dagvaarding ten laste gelegd, alsmede diens schuld daaraan, wettig en overtuigend bewezen doch niet strafbaar verklaard en den beklaagde te dier zake van alle rechtsvervolging ontslagen.

In hooger beroep is het vonnis door het Hof van Justitie bevestigd, waarbij is overwogen, dat de eerste rechter in het vonnis a quo den beklaagde van alle rechtsvervolging te dier zake ontslaande, als volgt heeft overwogen: ,,Overwegende toch, dat blijkens de aanvangswoorden van art. 8 der Quarantaineverordening (*Publicatieblad* 1917, n°. 42) alleen de gezagvoerders van schepen, als bedoeld sub 1°., 2°., 3°., 4°. of 6°. van art. 6 dier verordening, moeten zorg dragen voor de nakoming der in het eerste lid van gemeld art. 8 vermelde voorschriften, terwijl het onderling verband tusschen de verschillende alinea's van dit artikel medebrengt, dat ook de in het derde lid van dat artikel vervatte verplichting alleen bestaat in de gevallen, in den aanvang van hetzelfde artikel opgesomd; Overwegende, dat derhalve alleen gezagvoerders van schepen, in een der onder 1°., 2°., 3°., 4°. en 6°. van art. 6 der Quarantaineverordening genoemde gevallen verkeerende, verplicht zijn zorg te dragen voor de nakoming der in art. 8 dier verordening genoemde voorschriften, als o. a. dat zoolang het geneeskundig onderzoek, bedoeld in art. 6 der verordening, niet is afgeloopen, geene gemeenschap met den wal of met andere schepen plaats hebben, zulks met de strekking en in den omvang, in art. 9 van meergenoemde verordening nader aangeduid; Overwegende, dat derhalve buiten de hierboven aangehaalde gevallen evengemelde verplichting niet bestaat; Overwegende, dat niet alleen niet is gebleken, dat een der gevallen, vermeld onder de nummers 1°., 2°., 3°., 4°. of 6°. van art. 6 der Quarantaineverordening in het onderhavige geval aanwezig was, doch integendeel door de verklaring van den getuige Feher is komen vast te staan, dat zulks in casu niet het geval was; Overwegende, dat daaruit volgt, dat in het onderhavige geval beklaagde als gezagvoerder niet verplicht was te zorgen, dat geen communicatie tusschen het door hem gevoerde schip en den wal plaats had (zooals hem bij dagvaarding werd ten laste gelegd) en dat beklaagde, door die communicatie niet te beletten, geen der voorschriften, vervat in artt. 8, 9 of 13 der Quarantaineverordening heeft overtreden en zich aan geen strafbaar feit heeft schuldig gemaakt, weshalve hij van rechtsvervolging behoort te worden ontslagen"; voorts, dat het Hof met den eersten rechter van oordeel is, dat, waar in den aanhef van gemeld art. 8 sprake is van ,,De gezagvoerder van een schip als bedoeld sub 1°., 2°., 3°., 4°. en 6°. van art. 6", met de aanvangswoorden van het derde lid van gemeld art. 8 ,,De gezagvoerder is verplicht met zijn schip" dezelfde gezagvoerder en hetzelfde schip bedoeld zijn als in het eerste lid en niet zonder uitdrukkelijke wetsbepaling bedoelde verplichtingen op andere gezagvoerders aangenomen mogen worden te rusten; voorts, dat door de beëedigde verklaringen van den in eersten aanleg gehoorden getuige Cox en den mede ter 's Hofs terechtzitting gehoorden getuige Feher wettig en overtuigend bewezen is het den beklaagde bij inleidende dagvaarding ten laste gelegd feit van het niet zorgen, alsmede van diens schuld daaraan; en verder dat, voor wat aangaat de mede in de dagvaarding opgenomen uitdrukking, dat het schip ,,buiten communicatie zou moeten blijven", dat die in de dagvaarding opgenomen verplichting ten deze niet bestond en, waar de grond van het niet aannemen van het bestaan dier verplichting voor den eersten rechter in rechtsbeschouwingen gelegen was, door dezen terecht een ontslag van rechtsvervolging is uitgesproken.

Vonnis van den rechter in het kantongerecht op de Benedenwindsche eilanden, zittingsplaats Aruba, dd. 20 September 1928.

De beklaagde is veroordeeld ter zake: dat hij in den avond van den 22sten Mei 1928 op den openbaren weg voor de Gezaghebberswoning te Oranjestad op het eiland Aruba, alzoo in het openbaar, na te voren bij den Gezaghebber van dat eiland te zijn geweest en hem, Gezaghebber, verzocht te hebben den agent van politie aldaar B. zijn wapen te ontnemen en van hem, Gezaghebber, vernomen te hebben, dat hij, Gezaghebber, zulks niet kon doen, zich verwijderd hebbende even daarna vóór de Gezaghebberswoning te Oranjestad op het eiland Aruba voormeld teruggekomen is, vergezeld van een groote menigte en in het bijzijn en ten aanhoore dier menigte de Gezaghebber van Aruba Q., ter uitvoering van zijn, beklaagdes, misdadig voornemen dreigend toegevoegd heeft: ,,Ik vraag U nogmaals of U den agent zijn wapen ontnemen zal" en, na een ontkennend antwoord van den Gezaghebber, geantwoord heeft: ,,Wel, dan zullen wij hem ontwapenen, ik heb hier honderd man klaar staan om hem aan te vallen en hem zijn wapen te ontnemen", en, nadat de Gezaghebber hem, beklaagde, een zoodanig ageeren had ontraden, wederom geantwoord heeft: ,,Het is goed, wij zullen hem ontwapenen" en, na zich verwijderd te hebben, wederom, vergezeld van een troep volk te voet en in automobielen, vóór bedoelde Gezaghebberswoning is teruggekeerd en van hem, Gezaghebber, heeft geëischt, dat hij, Gezaghebber, genoemden B. zijn wapen zou ontnemen, met dreigende toevoeging, dat de burgerij anders optreden zou, zulks met de bedoeling om door bedreiging met geweld, gericht tegen genoemden B., zoodoende genoemden Gezaghebber wederrechtelijk te dwingen als ambtenaar tot het volvoeren eener ambtsverrichting, namelijk genoemden B. zijn wapen te ontnemen, zijnde evenwel de verdere uitvoering van zijn, beklaagdes, voornemen niet voltooid alleen ten gevolge van de van zijn, beklaagdes, wil onafhankelijke omstandigheid, dat genoemde Gezaghebber niet aan dien door hem, beklaagde, uitgeoefenden dwang heeft toegegeven en voormelde bedreigingen niet zoodanigen indruk op genoemden Gezaghebber hebben teweeggebracht, dat hij, Gezaghebber daardoor is gedwongen tot het ontnemen van bedoelden B. van diens wapen, hebbende hij, Gezaghebber, eindelijk de politie gelast de samenscholing uit elkaar te doen gaan, welk feit gekwalificeerd is als het misdrijf van: ,,Poging tot het door bedreiging met geweld een ambtenaar dwingen tot het volvoeren eener ambtsverrichting".

In hooger beroep is dit vonnis door het Hof van Justitie bevestigd, waarbij overwogen werd, dat het geweld wel is waar tegen een ander zou worden gepleegd, doch, zooals gebleken, tegen een onder den verbalisant dienenden en onder diens bevelen staanden ambtenaar, alzoo tegen iemand tot wien de verbalisant in een bepaalde verhouding of betrekking stond, voorts, dat wegens den aard van het misdrijf, ook geweld als hier bedoeld onder dit strafbaar feit valt.

Vonnis van den rechter in het kantongerecht op de Benedenwindsche eilanden, zittingsplaats Curaçao, dd. 23 November 1928.

De beklaagde heeft terechtgestaan, ter zake: dat hij zonder schriftelijk verlof van het Hoofd van politie, op den 16den September 1928 in een winkel, gelegen op Rio Canario in het tweede district op het eiland Curaçao, aan verschillende personen flesschen bier heeft verkocht, hetwelk door genoemde personen, staande voor de toonbank in bedoelden winkel, werd gebruikt, alzoo een bierhuis in den zin van de ,,Vergunningsverordening 1908" heeft gehouden.

In hooger beroep is het vonnis van den eersten rechter, waarbij de beklaagde van alle rechtsvervolging ontslagen werd, door het Hof van Justitie vernietigd en is het evengemeld feit, den beklaagde ten laste gelegd, alsmede diens schuld daaraan, wettig en overtuigend bewezen verklaard, welk feit gequalificeerd is als het misdrijf van ,,Het zonder schriftelijk verlof van het Hoofd van politie een bierhuis houden".

Het Hof heeft daarbij overwogen, dat in de telastelegging niet uitdrukkelijk is opgenomen, dat de winkel van den beklaagde was of door hem werd gehouden, doch dit bestanddeel opgesloten ligt in de uitdrukking ,,zonder verlof van het Hoofd van politie .... in een winkel .... heeft verkocht" en het Hof om deze redenen de telastelegging in dezen zin opvat.

Vonnis van den rechter in het kantongerecht op de Benedenwindsche eilanden, zittingsplaats Curaçao, dd. 29 December 1928.

De beklaagde heeft terechtgestaan, ter zake: dat hij in den namiddag van den 20sten September 1928 op Mina Scharbaai in het 2de district op Curaçao opzettelijk en wederrechtelijk een aan een ander dan aan hem, beklaagde, toebehoorend varken met een geweer doodgeschoten heeft.

In hooger beroep is het vonnis van den rechter, waarbij de beklaagde van alle rechtsvervolging was ontslagen, door het Hof van Justitie vernietigd en is het evengemeld feit, den beklaagde ten laste gelegd alsmede diens schuld daaraan, wettig en overtuigend bewezen verklaard, welk feit is gequalificeerd als het misdrijf van ,,Het opzettelijk en wederrechtelijk een dier, dat geheel aan een ander toebehoort, dooden".

Het Hof heeft daarbij overwogen, dat de beklaagde gehandeld heeft uit noodzakelijke verdediging van eigen goed tegen oogenblikkelijke wederrechtelijke aanranding, doordat een varken, dat, toebehoorende aan de getuige Clemencia Martis, door nalatigheid van deze laatste, in den tuin is gekomen en de vruchten vernielde van beklaagde, zijnde de verdediging gericht tegen deze nalatigheid; voorts dat aan wederrechtelijke aanranding slechts kan worden gedacht bij eene handeling, die hetzij rechtstreeks hetzij middellijk van een mensch uitgaat en, waar zulks ten deze niet gebleken is, geen geval van noodweer kan worden aanwezig geacht; en verder, dat bij de Notificatie van den 4den Februari 1859 (*Publicatieblad* n°. 2) zooals gewijzigd bij de keur van den 13den September 1917 (*Publicatieblad* n°. 17) bepalingen omtrent het schutten van vee in het leven zijn geroepen.

Interlocutoir vonnis van den rechter in het kantongerecht op de Benedenwindsche eilanden, zittingsplaats Curaçao, dd. 18 Mei 1928, waarvan de rechtsoverwegingen als volgt luiden:

Overwegende, dat ingevolge art. 1355 van het Burgerlijk Wetboek voor de kolonie Curaçao alle wettiglijk gemaakte overeenkomsten dengenen, die dezelve aangegaan hebben, tot wet strekken en niet dan met wederzijdsche toestemming herroepen kunnen worden, terwijl volgens art. 1283 van datzelfde wetboek de ontbindende voorwaarde altijd verondersteld wordt in wederkeerige overeenkomsten plaats te grijpen ingeval eene der partijen aan hare verplichting niet voldoet;

Overwegende, dat tusschen partijen vaststaat, dat eischer zich verbonden heeft om gedaagde te dienen als gezagvoerder op een harer schepen of in een gelijkwaardige positie op Curaçao of op een andere plaats of op andere plaatsen in West-Indië, waar gedaagde mocht goedvinden eischer heen te zenden, en voorts, dat gedaagde het recht heeft de overeenkomst ten allen tijde te doen eindigen, mits zij een maand te voren schriftelijk daarvan kennis geeft aan eischer, in welk geval eischer slechts recht zal hebben op die maand vol salaris met vrije overtocht naar Engeland of Holland, benevens salaris gedurende de overtocht naar Engeland of Holland;

Overwegende, dat bij het inleidend verzoekschrift is gesteld, dat gedaagde bij schrijven van 20 Maart 1928 aan eischer heeft medegedeeld, dat zij goedgevonden heeft hem, eischer, te degradeeren tot eersten stuurman en dat niettegenstaande aan de gedaagde schriftelijk kenbaar gemaakt protest van eischer, gemelde degradatie daadwerkelijk door de gedaagde werd uitgevoerd, door aan eischer op 31 Maart jl. over het tijdvak 20—31 Maart ll. de gage van eersten stuurman uit te betalen, deze bedragende f 83,61 minder dan die van eischer, als gezagvoerder;

Overwegende, dat de in het inleidend verzoekschrift gestelde in de onmiddellijk hieraan voorafgaande overweging opgenomen feiten door gedaagde zijn erkend;

Overwegende, dat tot dusverre niet is gebleken, dat gedaagde bevoegd was te handelen zooals zij ten deze is opgetreden, evenmin dat eischer met een en ander genoegen heeft genomen als wanneer er van een herroepen eener overeenkomst met wederzijdsche toestemming zou kunnen gesproken worden, of in het algemeen, dat eischer zijn recht verwerkt heeft om tegen gedaagde's bedoelde handeling op te komen;

Overwegende, dat zoowel in het eene als in het andere geval de bewijslast op gedaagde rust en gedaagde, door alle middelen rechtens aanbiedende te bewijzen wat naar 's rechters oordeel door gedaagde bewezen moet worden tot zoodanig bewijs moet worden toegelaten en voor zooveel noodig ambtshalve bevolen;

Overwegende, dat daarna en naar gelang van het alsdan gebleken, eischer, al dan niet in de gelegenheid moet worden gesteld de hoegrootheid der te vergoeden schade aan te toonen;

Overwegende, dat eischers bewijsaanbod benevens alle andere beslissingen behooren te worden aangehouden.

In den loop van het jaar 1928 is eens ter zittingsplaats Curaçao en eens ter zittingsplaats Aruba ter kennis van den rechter in het kantongerecht op de Benedenwindsche eilanden gebracht, dat er een onbeheerde nalatenschap was opengevallen. De grootte is niet opgegeven. In het beheer dier nalatenschappen is voorzien door onderscheidenlijk tot curator te benoemen den praktizijn bij het Hof van Justitie J. Sutherland op Curaçao en den heer W. R. Plantz op Aruba.

In den loop van het verslagjaar is een persoon op het eiland Curaçao in staat van faillissement verklaard, waarbij de praktizijn C. H. Jonckheer tot curator en de praktizijn H. J. C. B. Hellmund tot mede-curator zijn benoemd. Dit faillissement is in den loop van het verslagjaar bij gebrek aan baten opgeheven.

Bij Gouvernementsbeschikking, dd. 6 Januari 1928, n°. 15, is:

1°. de heer mr. M. van Dijk, Nederlandsch Indisch rechterlijk ambtenaar, met verlof, tijdelijk belast met de vervulling van het ambt van procureur-generaal bij het Hof van Justitie in Curaçao, en

2°. de heer mr. C. S. Gorsira, eervol ontheven van de verdere waarneming van het ambt van procureur-generaal en weder in activiteit hersteld als Voorzitter van voormeld Hof.

Bij Gouvernementsbeschikking, dd. 20 Maart 1928, n°. 278, is:

1°. aan den heer mr. C. S. Gorsira, Voorzitter van het Hof van Justitie in Curaçao, een binnenlandsch verlof voor den duur van 5 maanden verleend, met vergunning dit verlof in Nederland door te brengen, en

2°. mr. Ch. W. de la Try Ellis, lid van voormeld Hof, benoemd tot tijdelijk Voorzitter van dat Hof.

Bij Gouvernementsbeschikking, dd. 21 Juli 1928, n°. 656, is de heer mr. W. M. A. Weitjens belast met de waarneming der betrekking van lid van het Hof van Justitie in Curaçao.

Bij Koninklijk besluit van 7 Augustus 1928, n°. 66, is den heer mr. C. S. Gorsirâ, Voorzitter van het Hof van Justitie in Curaçao, met verlof in Nederland, eervol ontslag als zoodanig verleend.

§ 3. *Gevangeniswezen.* Gedurende den tijd, dat de procureur-generaal, Voorzitter der Commissie van Administratie over de strafgevangenis en het huis van bewaring op Curaçao, als waarnemend-Gouverneur optrad, fungeerde de Ondervoorzitter dier Commissie als Voorzitter.

Aan den heer J. J. Beaujon, lid van voormelde Commissie, werd op diens verzoek eervol ontslag verleend; in diens plaats werd de heer mr. C. H. Eskes benoemd.

In de plaats van het lid, den heer M. E. Curiel, die aan de beurt van aftreden was, werd benoemd de heer H. J. Cohen Henriquez.

Het aantal gevangenbewaarders werd met 6 vermeerderd en op 12 gebracht.

Van de pistole maakten 2 personen gebruik.

Het aantal opgenomen recidivisten bedroeg:

	Curaçao.	Aruba.	Bonaire.	St. Martin.	St. Eustatius.	Saba.
Voor de 1ste maal	26	—	2	—	—	—
„ „ 2de „	13	—	—	—	—	—
„ „ 3de „	4	—	—	—	—	—
„ „ 4de „	3	—	—	—	—	—
„ „ 5de „	1	—	—	—	—	—
„ „ 6de „	2	—	—	—	—	—
„ „ 7de „	1	—	—	—	—	—
„ „ 8ste „	1	—	—	—	—	—
„ „ 9de „	2	—	—	—	—	—
„ „ 10de „	3	—	—	—	—	—
„ „ 11de „	3	—	—	—	—	—
„ „ 12de „	1	—	—	—	—	—
Te zamen . .	60	—	2	—	—	—

De leeftijden van de opgenomen gevangenen waren als volgt:

	Curaçao.	Aruba.	Bonaire.	St. Martin.	St. Eustatius.	Saba.
Van 16 jaren	4	—	—	—	—	—
„ 17 „	2	—	—	—	—	—
„ 18 „	6	—	—	—	—	—
„ 19 „	7	—	—	1	—	—
„ 20 „	18	1	—	1	—	—
„ 21 „	11	1	—	—	—	—
„ 22 „	15	4	1	—	—	—
„ 23 „	13	2	1	1	—	—

	Curaçao.	Aruba.	Bonaire	St. Martin.	St. Eustatius.	Saba.
Van 24 jaren	10	—	1	—	—	—
„ 25 „	16	2	1	1	—	—
„ 26 „	5	1	—	—	—	—
„ 27 „	4	1	—	—	—	—
„ 28 „	8	1	—	1	—	—
„ 29 „	5	—	—	—	—	—
„ 30 „	12	2	1	—	—	—
„ 31 „	2	—	—	—	—	—
„ 32 „	4	2	—	—	—	—
„ 33 „	7	2	—	—	—	—
„ 34 „	—	1	—	—	—	—
„ 35 „	8	—	3	—	—	—
„ 36 „	2	—	—	—	—	—
„ 37 „	1	—	—	—	—	—
„ 38 „	3	—	—	—	—	—
„ 40 „	3	—	—	—	—	—
„ 41 „	—	1	—	—	—	—
„ 42 „	3	—	—	—	—	—
„ 43 „	2	—	—	—	—	—
„ 45 „	2	—	2	—	—	—
„ 46 „	3	—	—	—	—	—
„ 47 „	1	—	—	—	—	—
„ 48 „	1	—	—	—	—	—
„ 50 „	8	—	—	—	—	—
„ 60 „	1	—	1	—	-	—
Te zamen. . .	187	21	11	5	—	—

In het *Publicatieblad* n°. 64 is opgenomen het besluit van den 27sten October 1928, tot aanvulling van het besluit van den 27sten November 1917 (*Publicatieblad* n°. 41), bedoeld in art. 26 van het Wetboek van Strafrecht voor de kolonie Curaçao. Bij eerstgemeld besluit is aan art. 9 van het besluit van den 27sten November 1917 (*Publicatieblad* n°. 41), bedoeld in art. 26 van het Wetboek van Strafrecht voor de kolonie Curaçao, zooals dat besluit sedert is gewijzigd en aangevuld en laatstelijk aangevuld bij het besluit van den 8sten November 1919 (*Publicatieblad* n°. 79) toegevoegd een derde lid, luidende:

„Aan de beambten der gestichten, met uitzondering van de gestichtshoofden, kan door de Commissie van Administratie, bij wijze van tuchtstraf, worden opgelegd boete, door inhouding van de bezoldiging over ten hoogste zes dagen."

Met betrekking tot het eiland Curaçao wordt nog het volgende medegedeeld:

In verband met het steeds in prijs stijgen van de houtskolen, besloot de Commissie, hiervoren bedoeld, als brandstof „cokes" van de Curaçaosche Petroleum Maatschappij te gebruiken. Daar de keuken niet voorzien was van eene gelegenheid voor het branden van cokes, werd daarin voorzien door het aanbrengen van een nieuw kookfornuis.

De binnenplaats voor het luchten der gevangenen werd geheel gecementeerd. Het ophoogen van den ringmuur om de gevangenis, als maatregel ter voorkoming van ontvluchting door gevangenen, kwam in het verslagjaar gereed. Het dak van een strafcel werd vernieuwd.

In de gevangenis en het huis van bewaring werden meer lichtpunten aangebracht; voorheen was slechts het voorgedeelte der gevangenis verlicht.

De gezondheidstoestand in de strafgevangenis en het huis van bewaring was in het verslagjaar gunstig. In het geheel hebben zich 80 ziektegevallen voorgedaan. Op 1 Januari waren geen gevangenen in het St. Elizabeth gasthuis onder behandeling. Gedurende het verslagjaar werden 9 gevangenen wegens ziekten in voormeld gasthuis opgenomen. Daarvan is één overleden en werden zes, als hersteld, daaruit ontslagen. Op 31 December waren alzoo 2 gevangenen in gemeld gasthuis onder behandeling. In de ziekenzaal van de gevangenis werden 4 personen verpleegd.

De Roomsch-Katholieke geestelijken bezochten iederen Zondag, en enkele malen op werkdagen, de gevangenen. De predikanten der Protestantsche gemeente behoefden geen bezoeken in de gevangenis af te leggen.

Het schoonmaken der straten en pleinen geschiedde door de in het openbaar te werk gestelde gevangenen. Ook de politiewachten werden door de gevangenen schoongemaakt en van water voorzien.

Aan eenigen der tot gevangenisstraf veroordeelden werd toegestaan, onder toezicht van gevangenbewaarders en onder leiding van het Departement van Openbare Werken, op Parera en in het Waterfort te werken tegen een kleine vergoeding. De werkzaamheden der andere gevangenen bestonden in het verrichten van corvéediensten binnen de fortificatiën der militairen, het schoonhouden, schrobben en schuren van de kantoren in het Raadhuis en van de lokalen der gevangenis en het vlechten van strooheden door de vrouwen. De opbrengst van den arbeid der gevangenen bedroeg f 3566,62. Aan 42 ontslagenen werden uit de uitgaanskas uitbetaald f 1189,73.

De voorzitter der Commissie van Administratie legde aan 33 mannen tuchtstraffen op en de Commissie aan 4 mannen. Aan 3 gevangenen werd vermindering van straf verleend.

In verband met de reorganisatie der politie werd met 1 April de gevangenis „Punda Fiscalaat" buiten werking gesteld.

Eene opgave van de in al de gevangenissen opgenomenen, met vermelding van de reden van gevangenzetting of gevangenhouding, is vervat in bijlage **E**.

§ 4. *Politie.* De voorgeschreven reorganisatie der politie kon nog steeds geen aanvang nemen, wegens het eerst geheel op het einde van het verslagjaar tot stand komen van de definitieve regeling daaromtrent (Verordening van den 28sten December 1928, tot opdracht van politiedienst in Curaçao aan de troepen aldaar, opgenomen in *Publicatieblad* 1929, n°. 5), alsmede wegens het gebrek aan een voldoend aantal voor politiedienst geschikte militairen.

Niettemin werd in de voorgenomen reorganisatie-inrichting op bescheiden schaal een eerste stap gedaan door op 31 Maart een aantal militairen in het eerste district op Curaçao aan te stellen als buitengewoon agenten van politie, niet lang daarna vermeerderd met nog een aantal [1]). Tevens werd met ingang van genoemden datum (Gouvernementsbesluit dd. 28 Maart 1928, n°. 312) de commandant der troepen in Curaçao voor meerbedoeld district belast met de rechtstreeksche leiding van den politiedienst en de eerste-luitenant der infanterie, gedetacheerd bij die troepen, met diens vervanging. Met het oog op een en ander werd de detacheering van bij de politie geplaatste militairen tijdig vóór 31 Maart opgeheven. Door het nog steeds niet tot stand komen van de reorganisatie der politie als bovenvermeld konden evenmin als in 1927 vaste benoemingen plaats hebben.

Het verloop was op de eilanden Curaçao en Aruba zeer groot, terwijl de totaal sterkte op even boven de 100 man bepaald bleef. De sterkte op Aruba werd bijkans verdubbeld.

Toch moest er in Augustus, ten gevolge van eene roering onder de Venezolaansche arbeiders aldaar, gedurende korten tijd bijstand worden verleend door een klein detachement militairen uit het eiland Curaçao.

Op de Bovenwindsche eilanden en op Bonaire hadden zoo goed als geene verandering plaats [2]).

De voor het klimaat ondoelmatige kleeding werd reeds in den aanvang van het verslagjaar vervangen door khaki-kleeding. De geheel onvoldoende bezoldiging en bewapening werden verbeterd. Door de verbetering van de bezoldiging kon het gehalte der politie, hetgeen nogal te wenschen overliet, eveneens worden verbeterd.

§ 5. *Voogdijraden. Curaçao.* Gedurende het verslagjaar hield de Voogdijraad de bij zijn reglement voorgeschreven vergaderingen en werden eenige zaken bij non-sessie afgehandeld.

Ter voldoening aan het bepaalde bij art. 18 van het reglement werden in de maand December de in dat artikel bedoelde afdeelingen van onderzoek, van financiën en van toezicht gekozen.

De Raad heeft geen uitkeeringen ontvangen noch gedaan, als bedoeld in de artt. 368*g*—*h* en 435*c* van het Burgerlijk Wetboek.

[1]) De desbetreffende sterkte van deze aantallen is opgegeven onder „Gewapende Macht".

[2]) Met het oog op het feit, dat de formatie van het politiekorps eind 1928 niet normaal was en wel in verband met de plaats te hebben reorganisatie, wordt het van geen nut geacht dit verslag vergezeld te doen gaan van de bijlagen, welke een overzicht geven onderscheidenlijk van de sterkte der politie enz. en van de plaatsen, waar de politiewachten gevestigd zijn enz.

De rechter in het kantongerecht op de Benedenwindsche eilanden, zittingsplaats Curaçao, heeft de St. Vincentiusstichting in den loop van het verslagjaar met de voogdij over 9 kinderen belast.

Bij beschikking van evengemelden rechter van den 2den Maart werd een vader, die wegens ziekte en onmacht niet in staat was om zijn plicht tot verzorging en opvoeding van zijn natuurlijk erkende dochter te vervullen, door tusschenkomst van den voogdijraad van de voogdij ontheven, terwijl bij beschikking van dien rechter van den 28sten Augustus 1928 de St. Vincentiusstichting ontheven werd van de voogdij over 2 kinderen, op grond, dat de natuurlijke moeder, die de kinderen inmiddels erkend had, zelf voor de verdere verzorging en opvoeding dier kinderen wenschte te zorgen.

Ter verkrijging van ondersteuning in de opvoeding van hare natuurlijke niet door de vaders erkende kinderen hebben zich gedurende het verslagjaar drie moeders tot den Raad gewend. Na ingesteld onderzoek bleek het den Raad, dat er geen termen bestonden om aan het verzoek van twee moeders te voldoen. De vermoedelijke vader van het kind van een dier moeders werd bij vonnis van meergemelden rechter veroordeeld tot uitkeering van een wekelijksch bedrag tot onderhoud en opvoeding van het kind gedurende zijne minderjarigheid.

Overige eilanden. De voorgdijraden op Aruba, Bonaire, St. Martin, St. Eustatius en Saba hielden onderscheidenlijk 1, 3, 0, 0 en 0 vergaderingen.

Op de voordracht van den Voogdijraad op Aruba benoemde de kantonrechter op de Benedenwindsche eilanden, zittingsplaats Aruba, een voogd en een toezienden voogd over een op dat eiland woonachtigen minderjarige.

Door bemiddeling van den Voogdijraad op Bonaire werd voorzien in de voogdij en de toeziende voogdij van 9 minderjarigen; de St. Vincentiusstichting werd van twee voogdijen ontheven.

§ 6. *Consignatiekassen.* Het saldo in de consignatiekassen op ultimo December 1928 bedroeg:

op Curaçao	f 1231,34
,, Aruba	Nihil
,, Bonaire	192,62^{5}
,, St. Martin	648,59^{5}
,, St. Eustatius	146,45
,, Saba	Nihil

F.

EEREDIENST.

§ 1. *Protestantsche gemeenten.* Op Curaçao, Aruba, Bonaire, St. Martin, St. Eustatius en Saba werden onderscheidenlijk 45, 10, 0, 38, 16 en 16 personen gedoopt en 26, 6, 0, 11, 1 en 0 huwelijken ingezegend.

Op Curaçao en Aruba namen onderscheidenlijk 84 en 16 personen deel aan het godsdienstonderwijs en werden 17 en 1 personen tot lidmaat aangenomen.

De Zondagsscholen op Curaçao, Aruba, Bonaire, St. Martin, St. Eustatius en Saba werden onderscheidenlijk door 59, 22, 0, 308, 190 en 152 kinderen bezocht.

Het Heilig Avondmaal werd op Curaçao 3-maal gevierd: op Goeden Vrijdag en in de maanden Augustus en December.

Gedurende de eerste drie maanden van het verslagjaar nam één predikant den dienst op Curaçao waar. Einde Maart kwam een tweede predikant hier aan en deed zijn intrede op den 8sten April d.a.v.

Het kerkgebouw en de kerkelijke goederen op Curaçao werden steeds in goeden staat gehouden.

In den loop van het jaar werd bewesten de haven een pastorie gebouwd.

De leeraar van Aruba keerde in April van buitenlandsch verlof op zijn standplaats terug.

§ 2. *Roomsch-Katholieke gemeente.* Op Curaçao, Aruba, Bonaire, St. Martin, St. Eustatius en Saba werden onderscheidenlijk 1514, 516, 209, 25, 17 en 25 personen gedoopt; 207, 173, 59, 3, 1 en 5 huwelijken werden ingezegend; aan 5126, 1592, 756, 223, 63 en 169 kinderen werd godsdienstonderwijs gegeven.

Het aantal dienstdoende geestelijken, op de verschillende standplaatsen werkzaam, bedroeg op het einde van het verslagjaar 40. Van die geestelijken werden 1 als geestelijke van den 1sten rang en 22 als geestelijken van den 2den rang door den Lande bezoldigd.

Vier geestelijken van den 2den rang vertrokken met verlof naar Nederland; twee keerden van verlof terug.

Vier geestelijken zijn uit Nederland op Curaçao aangekomen. Een geestelijke is overleden.

§ 3. *Israëlietische gemeenten.*

I. De Nederlandsch Portugeesch Israëlietische gemeente telde 438 leden. Er werd één huwelijk kerkelijk ingezegend.

II. De Nederlandsch Hervormd Israëlietische gemeente telde 337 leden.

G.

ARMENZORG.

Van bestuurswege. Aan hulpbehoevende vrijgemaakten en andere behoeftige personen, die door ouderdom of lichaamsgebreken niet in staat waren om in eigen onderhoud te voorzien en daarbij geheel onverzorgd waren, werden uitkeeringen gedaan tot de volgende bedragen:

op Curaçao	f 5791
,, Aruba	1555
,, Bonaire	617
,, St. Martin	1452
,, St. Eustatius	1095
,, Saba	1216

De zuivere opbrengst, ten bedrage van f 541,52 van het huis en erf aan de Werfstraat, Scharlo, werd onder de armen der verschillende godsdienstige gezindten op Curaçao verdeeld.

Vanwege de Protestantsche gemeente op Curaçao. Voor gewone en extra bedeeling van weezen werd uit het Weezenfonds uitgekeerd f 1507 en voor kleeding, schoolgelden en schoolbehoeften f 394. De jaarlijksche subsidie van f 1500 werd uit 's Lands kas ontvangen; 22 weezen werden verzorgd. Voor gewone maandelijksche ondersteuning en verdere bedeeling van behoeftige leden van de gemeente werd uitgegeven f 2816.

Aan buitengewone inkomsten werd f 5309 ontvangen, terwijl van het Montefiore- en het Madurofonds giften inkwamen.

Vanwege de Roomsch-Katholieke gemeente op Curaçao. In het gesticht voor meisjes op Santa Rosa waren op 1 Januari 24 weeskinderen en 16 voogdijkinderen. Er kwamen 6 weeskinderen en 2 voogdijkinderen bij; 5 weeskinderen en 4 voogdijkinderen verlieten het gesticht; er overleed 1 voogdijkind, zoodat op 31 December in dat gesticht aanwezig waren 25 weeskinderen en 13 voogdijkinderen.

Het gedrag der wees- en voogdijkinderen in het gesticht was goed. De gezondheidstoestand was bevredigend.

Op 1 Januari waren in het gesticht voor jongens op Scherpenheuvel 68 jongens, nl. 15 weezen, 49 voogdijkinderen en 4 regeeringskinderen; er gingen 3 voogdijkinderen uit; opgenomen werden 1 weeskind en 11 voogdijkinderen, zoodat er op 31 December aanwezig waren 16 weezen, 57 voogdijkinderen en 4 regeeringskinderen.

Gedrag en vorderingen der pupillen waren ook in het verslagjaar over het algemeen bevredigend te noemen. Zoowel de onderwijzers als de verzorgers verrichten hun taak met toewijding.

De gezondheidstoestand liet niets te wenschen over.

Doordat in den loop van het verslagjaar de verbouwing in het gesticht, waarmede in Augustus 1927 een aanvang was gemaakt, hare voltooiing bereikt had, werd een betere en ruimere slaapgelegenheid en ook meer ruimte in de werkplaatsen verkregen. Daardoor kon het aantal verpleegden eenigszins opgevoerd worden. Dit aantal bleef bepaald op ten hoogste 80.

De werkplaatsen hadden overvloed van werk. Veel van het aangeboden werk moest zelfs geweigerd worden.

Voor het onderhoud der weezen van de gemeente werd uit 's Lands kas een bedrag van f 6700 uitgekeerd en ten behoeve van de verwaarloosde kinderen f 17 181.

De inkomsten der armenkassen bedroegen ... f 7472,79 en de uitgaven 7212,87

Overschot op 31 December .... f 259,92

Vanwege de Israëlietische gemeenten.

I. *Nederlandsch Portugeesch Israëlietische gemeente.* De inkomsten bedroegen ruim f 20 478 en de uitgaven f 18 429. Het kapitaal der gemeente was einde December f 137 246,14.

De gemeente genoot een bijdrage van f 500 uit 's Lands kas voor het onderhoud der weezen. Dit bedrag werd geheel gebruikt ter voorziening in de lichamelijke en geestelijke behoeften van de door de gemeente ondersteunde weezen.

Een afzonderlijk weezenfonds heeft deze gemeente niet; de uit 's Lands kas verstrekte som wordt maandelijks voor de verpleging der weezen uitgekeerd; in hetgeen verder noodig is, voorziet de gemeente zelf.

Aan onderstand en bedeelingen werd uitgegeven een bedrag van f 3965.

De gemeente heeft geen afzonderlijk armenfonds; de armen worden geheel uit de ontvangsten der gemeente bedeeld.

II. De inkomsten van de *Nederlandsch Hervormd Israëlietische gemeente* bedroegen, met inbegrip van den aanslag der leden, f 1665 en de uitgaven beliepen f 1546 zoodat er f 119 meer werd ontvangen dan uitgegeven.

Het armenfonds bedroeg einde December f 9161,55.

In het verslagjaar werden geen uitkeeringen gedaan aan armen en weezen. De gemeente genoot daarvoor ook geen bijdrage uit 's Lands kas.

Het kapitaal der gemeente was op 31 December f 12 491,93.

Vanwege het „Ondersteuningsfonds Nederlandsche Antillen". In verband met de stormramp op de Bovenwindsche eilanden werd, ten behoeve van de noodlijdenden op die eilanden, een bedrag van f 1500 uitgekeerd.

Het kapitaal van het fonds bedroeg met de gekweekte rente op 31 December f 16 856,83.

In de samenstelling van het bestuur is in het verslagjaar geen verandering gekomen.

H.

OPENBARE GEZONDHEIDSDIENST.

Algemeene dienst.

Wettelijke bepalingen.

Bij besluit van 8 Februari 1928 (*Publicatieblad* n°. 14) is ter uitvoering van art. 2 der verordening van den 13den September 1918 (*Publicatieblad* 1919, n°. 22) houdende bepalingen betreffende de verklaringen van overlijden, het formulier voor bedoelde verklaringen gewijzigd.

Bij verordening van den 11den September 1928 (*Publicatieblad* 1928, n°. 56) zijn enkele wijzigingen aangebracht in de verordening van den 30sten October 1873 (*Publicatieblad* 1874, n°. 6) regelende de uitoefening van de artsenijmengkunst in de kolonie Curaçao, zooals laatstelijk gewijzigd bij de Invoeringsverordening Wetboek van Strafrecht (*Publicatieblad* 1918, n°. 6), betrekking hebbende op de regeling van het openings- en sluitingsuur van de openbare apotheken en op het afleveren van vergiftigde zelfstandigheden door de apothekers.

Bij besluit van den 11den September 1928 (*Publicatieblad* n°. 57) zijn ter uitvoering van het laatste lid van art. 4 van de verordening van den 30sten October 1873 (*Publicatieblad* 1874, n°. 6) de openings- en sluitingsuren van de openbare apotheken geregeld.

Rio Janeiro werd bij Gouvernementsbeschikking van den 9den Maart 1928, n°. 231, wegens het voorkomen van pestgevallen besmet verklaard, welke beschikking den 26sten Mei 1928 (Gouvernementsbesluit n°. 491, dd. 26 Mei 1928) werd ingetrokken.

Bahia werd bij Gouvernementsbeschikking van den 19den Maart 1928, n°. 276, wegens het voorkomen van pestgevallen aldaar, besmet verklaard.

Bij Gouvernementsbeschikking van den 7den Juli 1928, n°. 623, werd Rio Janeiro, wegens het voorkomen van gele-koortsgevallen aldaar, besmet verklaard.

De bestaande besmetverklaringen voor andere plaatsen zijn van kracht gebleven.

Personeel. De Gouvernements-geneeskundige van het stadsdistrict beoosten de haven en een deel van het 2de district is met verlof uit Nederland gekomen en den 12den Maart in dienst hersteld. De Gouvernements-geneeskundige, belast met de waarneming van den geneeskundigen dienst van evenbedoelden geneeskundige, werd met ingang van dien datum van de waarneming ontheven en tijdelijk belast met de waarneming van den dienst in het 3de district.

Den 14den Maart werd aan den Gouvernements-geneeskundige van het stadsdistrict bewesten de haven en een deel van het 2de en 3de district wegens ziekte, zeven dagen vrijstelling van dienst verleend. Den 25sten Mei 1928 werd hem om dezelfde reden zeven dagen vrijstelling van dienst verleend.

Den Gouvernements-geneeskundige van het 3de district werd den 11den Augustus 1928 op zijn verzoek eervol ontslag uit 's Lands dienst verleend. Van 11 Augustus tot 1 December nam de Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst den dienst in het 3de district waar. Voor den havendienst op Druif (Aruba) werd op den 18den Augustus een buitengewoon Gouvernements-geneeskundige aangesteld.

Met ingang van den 1sten December werd een nieuwe Gouvernements-geneeskundige tijdelijk benoemd en in het 3de district geplaatst.

Aan den opzichter bij den Openbaren Gezondheidsdienst werd wegens ziekte vier dagen vrijstelling van dienst verleend.

Aan den hulp-scheikundige werd den 9den Juli 1928 wegens ziekte 2 weken vrijstelling van dienst verleend.

Aan den klerk op het kantoor van den Openbaren Gezondheidsdienst werd ingaande den 1sten Augustus op zijn verzoek eervol ontslag uit 's Lands dienst verleend, terwijl met ingang van dienzelfden dag in diens plaats een andere klerk werd benoemd.

Bij de chemische afdeeling werd den 1sten April een chemisch-assistente tijdelijk in dienst genomen.

Den 26sten Juni werd de marktmeester onder onmiddellijke bevelen van den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst gesteld.

De hulp-scheikundige bij den Openbaren Gezondheidsdienst werd den 1sten September bevorderd tot scheikundige.

Den 1sten November werd een hulpopzichter bij den Openbaren Gezondheidsdienst aangesteld.

In verband met de mogelijke uitbreiding van den dienst op Aruba bezochten de Havenmeester, de Directeur van Openbare Werken en de Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst te zamen dit eiland van den 20sten tot en met den 23sten December.

Ziekenhuizen. De veranderingen ten vorigen jare in het Leprozengesticht begonnen kwamen gereed.

Statistiek. Aan de statistiek werd evenals in het vorig jaar meer zorg besteed, ten gevolge waarvan de statistische opgaven in dit verslag zijn uitgebreid en o. m. van de zuigelingensterfte een meer gespecificeerden staat wordt gegeven.

Tabel A.

Plaats:	1928.			1927.			1926.		
	Aantal onbekende	Aantal overl.	Aantal onbek. per 1000 overl.:	Aantal onbekende	Aantal overl.	Aantal onbek. per 1000 overl.:	Aantal onbekende	Aantal overl.	Aantal onbek. per 1000 overl.
Curaçao:									
Iste District . . .	19	487	39	21	518	40,5	31	601	51,6
IIde District . . .	25	207	120,7	14	174	80,4	32	241	132,8
IIIde District . . .	5	90	55,5	26	60	433,3	32	147	217,7
Aruba	10	174	57,5	7	151	46,3	30	339	88,5
Bonaire	2	61	33	6	85	70,6	8	155	51,6
St. Martin	3	82	37	3	46	65,2	8	52	153,9
Saba	2	23	87	1	19	52,6	6	26	230,8
St. Eustatius . . .	—	—	—	2	22	90,9	6	19	316

Het aantal ,,onbekende'' (doodsoorzaken) van het stadsdistrict van Curaçao is vergeleken met 1927 ongeveer hetzelfde gebleven, terwijl dit voor de buitendistricten nog steeds niet laag genoeg is. Voor Bonaire en St. Eustatius is er een duidelijke verbetering op dit gebied merkbaar.

Het aantal ,,onbekende'' voor Curaçao, 81 per 1000 overledenen in 1927, is gedaald tot 62,5, een cijfer ongeveer gelijk aan dat van Paramaribo en iets slechter dan dat van Nederland.

Bijlage **F** geeft een statistisch overzicht van doodsoorzaken en bijlage **G** eene opgave van levenloos aangegevenen.

Geneeskundige dienst. De gezondheidstoestand was over het algemeen gunstig.

Epidemieën kwamen dit jaar niet voor. Slechts deden zich voor eenige gewone gevallen van influenza en enteritus bij zuigelingen en kinderen.

Volgende tabel geeft een overzicht van de infectieziekten volgens onderzoekingen op het laboratorium van den Openbaren Gezondheidsdienst.

Tabel B.

Typhus abd.		Tuberculose:		Diphterie:		Lepra:		Dys. amoeb.		Alastrim	
1927	1928	1927	1928	1927	1928	1927	1928	1927	1928	1927	1928
20	6	57	46	8	4	1	8	122	56	17	9

Uit de sterfte- en geboortestatistiek blijkt o. m., dat behalve voor St. Martin het sterftecijfer niet hooger is geworden.

Het buitengewoon hooge geboortecijfer is een factor van belang bij de beoordeeling van de zuigelingensterfte, die mede ten gevolge hiervan niet gering is. Over het algemeen is het sterftecijfer van zuigelingen grooter geworden.

Zuigelingensterftestatistiek, zie ook tabel XI.

Tabel C.

	Curaçao.	Aruba.	Bonaire.	St. Mart.	Saba.	St. Eust.
1927	172	48	14	13	5	5
1928	218	70	15	18	1	11

Het aantal levenloos geborenen is er ook niet op vooruitgegaan.

Tabel D.

	Curaçao.	Aruba.	Bonaire.	St. Mart.	Saba.	St. Eust.
1927	67	10	4	3	1	2
1928	94	22	14	3	—	1

Van de 134 levenloos geborenen over het geheele gebiedsdeel zijn er 36 met onbekende oorzaak en 32 ten gevolge van lues en 8 t. g. v. hydrocephalus.

Avitaminose-gevallen kwamen er zeer sporadisch voor.

Het vroedvrouwen-vraagstuk heeft nog steeds de volle belangstelling van het Bestuur, dat echter bij gebrek aan geschikte candidaten en aan eene opleidingsafdeeling hiervoor niet gemakkelijk een oplossing kan vinden.

Tuberculose.

Sterfte aan tuberculose per 1000 sterfgevallen. Tabel E.

Jaar.	Curaçao.			Aruba	Bonaire	St. Mart.	Saba	St. Eust.	Totaal
	D. I	D. II	D. III						
1927	115,8	17,2	16,6	132,4	188,2	65,2	52,6	45,5	97,7
1928	113,0	48,3	55,5	109,0	180,3	97,6	174,0	—	97,2
Absolute getallen	60	3	1	20	16	3	1	1	105
	55	10	5	19	11	8	4	—	112

Het gezamenlijk aantal positieve gevallen was 57 tegen 106 in 1927; daarbij houde men rekening met den invloed van het aantal vreemdelingen op het aantal onderzoekingen, dat grooter was dan in 1927.

Bij de beoordeeling van het sterftecijfer aan tuberculose moet de totale sterfte niet uit het oog worden verloren. Wordt hiermede rekening gehouden, dan is het sterftecijfer aan tuberculose voor het gebiedsdeel iets minder dan in het vorige jaar, terwijl het absolute cijfer iets grooter is.

De toestand is in zijn geheel genomen ongeveer dezelfde gebleven.

Geslachtsziekten.

Tabel F.

	R. v. W. S. G. positief.	Overleden aan lues p. 1000 overl.	Totaal levenloos geborenen.	Levenloos geboren tengev. van lues.	Levenl. geb. t.g.v. lues in % totaal levenloos geborenen.	Levenl. geborenen met onbek. oorzaak.	Levenl. geb. met onb. oorzaak in % tot levenl. geboren.	Behandeld: Lues.	Gon.	Ulc. molle.
Curaçao	589	19,1	92	35	38	25	25,7	—	—	-
Aruba.	49	11,5	22	4	18,2	7	32	43	129	34
Bonaire	52	—	14	1	7,1	2	14,2	46	14	—
St. Martin . . .	2	—	3	—	—	2	66,6	12	9	—
Saba	—	—	—	—	—	—	—	5	4	·
St. Eustatius . .	—	—	1	—	—	—	—	4	10	—

Tabel F geeft een overzicht van den invloed van lues op het sterftecijfer van levenloos geborenen en tevens voor zoover de behandeling van de patiënten geheel of grootendeels door de Gouvernements-geneeskundigen geschiedt, ook hiervan.

Voor het eiland Curaçao, waar de behandeling van geslachtsziekten grootendeels in handen van particuliere geneesheeren is, heeft alleen het aantal gevallen van de positieve Reactie van Wassermann eenige waarde, omdat het hieronder begrepen aantal vreemdelingen, die speciaal voor onderzoek hier komen en ook hier behandeld worden, niet onbeduidend is.

Zoo maakt ook de behandeling van lieden, afkomstig van het Fransche gedeelte van St. Martin, en van lieden, die hier geïnfecteerd worden, en van vreemdelingen, ergens anders geïnfecteerd, de beoordeeling van het belang van deze ziekte voor het eiland St. Martin moeilijk.

Hieronder volgt een overzicht van de werkzaamheden op de polikliniek en kliniek voor geslachtsziekten.

Opgenomen 181 patiënten, waarvan 153 mannen en 28 vrouwen, met respectievelijk 7857 en 1003 verpleegdagen. Loopend behandeld op de klin. afdeeling 62 mannen en 38 vrouwen.

Syphilis 147 patiënten, waarvan 12 met secundaire lues, 82 met tertiaire lues, 53 met ulcus durum, 23 lues en gonorrhoe, 11 chancre mixte, 4 gummata, 6 met lues maligne.

Gonorrhoe. Behandeld 61 patiënten, 56 acute en 5 chronische, met complicatie: condylomata 5, bartholinitis 2, salpingitis 12.

Bij mannen balanopostitis 11, epididimitis 19, funiculitis 3, perineal abces 2, condylomata 7, arthritis gonorrhoica 4, phimosis 9.

In het geheel werden gedaan 187 reacties van Wassermann en Sachs Georgi, waarvan voor polikliniek-patiënten 39 maal met 17 positief en 5 maal zwak positief. Voor kliniek-patiënten 148 maal met 81 positief, totaal 98 positief.

Gedurende het laatste kwartaal werden behalve reactie van Wassermann en Sachs Georgi ook de reactie volgens Kahn gedaan.

Tetanus. Aan de gevolgen van tetanus stierven op het eiland Curaçao 21 personen, waarvan afkomstig van het 1ste district 11, waaronder een pasgeborene, en van het 2de district 10, waaronder 8 pasgeborenen.

Alcohol. Vergunningen voor verkoop van sterken drank werden niet meer afgegeven. Bijzondere maatregelen ter bestrijding van het overmatig gebruik van alcohol werden, behalve de beperking van het aantal vergunningen, niet genomen. Voor verdere gegevens zie men het verslag van het vorig jaar, waarin dit vraagstug uitvoeriger is behandeld.

Ziekenhuizen.

St. Elisabeth-gasthuis. De behandeling van de Gouvernements-patiënten had hierin plaats onder de geldende voorwaarden.

Aantal verpleegden: 810, waarvan 415 mannen en 395 vrouwen. Aantal verpleegdagen 26 265.

Opgenomen	739
Overleden	136
Ontslagen	602

Aantal patiënten aanwezig op 1 Januari 1929: 72, 30 mannen en 42 vrouwen.

Aantal patiënten aanwezig op 1 Januari 1928: 95.

Aantal verzorgde oude mannen en vrouwen gedurende 1928: 36, met 9296 verpleegdagen. Opgenomen: 12; overleden: 6; ontslagen: 2. Aantal aanwezig op 1 Januari 1929: 28.

Aantal operaties	94
,, oogoperaties	16
,, bevallingen	70

Leprozengesticht. Met de behandeling en de separatie van patiënten ging het naar wensch. De toegepaste therapie bleef bevredigende resultaten opleveren.

Een patiënt stond op ultimo December op het punt het gesticht te verlaten.

De toegepaste therapie bestond, evenals het vorig jaar, uit inspuitingen met antileprol, afgewisseld door toediening van hetzelfde middel per os, met de noodige verpleging. Een patiënt, die aanvankelijk geen geneesmiddelen wilde gebruiken, heeft zich, mede in verband met de bereikte resultaten, naderhand laten overreden.

Opgenomen: 5 vrouwen en 1 man; en 1 in observatie; overleden: 1 vrouw, zoodat aanwezig waren op 1 Januari 1929: 10 mannen en 14 vrouwen.

Krankzinnigengesticht.

Op 1 Januari waren aanwezig: 127 patiënten, waarvan: 51 mannen, 76 vrouwen.

Opgenomen 72 personen, waarvan 41 mannen, 31 vrouwen.

Ontslagen als hersteld 58 personen, waarvan: 29 mannen, 29 vrouwen.

Overleden 28 personen, waarvan: 13 mannen, 15 vrouwen.

Aanwezig op 1 Januari 1929 113 personen, waarvan 50 mannen, 63 vrouwen.

Het grootste aantal verpleegdagen is geweest 127, het kleinste 116.

Totaal aantal verpleegdagen 43 241.

De gestelde diagnosen waren evenals het vorig jaar: amentia, dementia, paralitica, dementia senilis, dementia praecox, delirium tremens, Korsakoffsche psychose, epilepsie, imbeciliteit, hysterie, melancholie, manie, paranoia, neurasthenie.

Observatie- en quarantaine-inrichting. De quarantaine-inrichtingen van de Caracasbaai werden niet in gebruik genomen. Een schip, afkomstig van een besmet verklaarde haven, werd hier uitgerookt. Van de quarantaine-afdeeling op Mundo Nobo werd menigmaal gebruik gemaakt. Hierin werden verpleegd: alastrim-patiënten of van alastrim verdachte patiënten: 13 met 1022 verpleegdagen; waterpokken (geen verplichte isolatie) 2 met 24 verpleegdagen; observatiepatiënten: 16 met 518 verpleegdagen.

Twee patiënten, die wegens alastrim in observatie werden genomen, werden naar de ziekenafdeeling verplaatst, toen deze ziekte zich bij hen openbaarde.

Afdeeling geslachtsziekten. Evenals andere jaren werden voor de behandeling van geslachtsziekten gebruik gemaakt van de afdeelingen op Mundo Nobo en Scharlo.

Door aansluiting van de polikliniek op Scharlo aan de spoelwaterleiding zijn de moeilijkheden in verband met het water opgeheven. Voorts zijn de afvoerinrichtingen, die sinds jaren niet goed functionneerden, hersteld en werden de meubelen gerepareerd.

Voor meer bijzonderheden wordt verwezen naar hetgeen te voren omtrent geslachtsziekten is medegedeeld.

Behandeling van patiënten buiten de zieken inrichtingen. De dienst werd op Curaçao waargenomen door 4 Gouvernementsgeneeskundigen, 2 in het stadsdistrict en 2 in de buitendistricten, die tevens als behandelende geneesheeren optraden in de verschillende ziekeninrichtingen.

Behalve de behandeling van patiënten thuis, hielden deze geneesheeren vaste spreekuren voor Gouvernements-patiënten.

Bij bevallingen thuis werd meestal hulp door vroedvrouwen verleend.

Vervoer van de Gouvernements-patiënten geschiedde kosteloos per ambulance. De levering van geneesmiddelen geschiedde deels door de Gouvernements-geneeskundigen, deels door particuliere apothekers, overeenkomstig het geldend contract.

Armenzorg. De ouden van dagen worden in een speciale afdeeling in het St. Elisabeth-gasthuis verzorgd en verpleegd (zie verder ,,Ziekenhuizen", St. Elisabeth-gasthuis). De arme patiënten worden behandeld (thuis of in het St. Elisabethgasthuis) op vertoon van een kaart, recht gevende op kostelooze behandeling, indien de patiënt er voor in aanmerking komt, of tegen betaling van f 1,50 per 6 maanden, welke kaarten in Januari en Juli worden afgegeven.

Totaal werden op Curaçao

	verkocht:	kosteloos afgegeven:
Stadsdistrict	298	12
IIde district	301	—
IIIde district	238	19
Totaal	837	31

Op Gouvernementskosten werden begraven 34 personen, uitsluitend in het stadsdistrict.

Ambulancedienst. De ambulancedienst is het geheele jaar van zeer veel nut geweest.

Door onbruikbaar worden van de oude ambulance, en mede in verband met de verzorging van de andere, moest in December een nieuwe besteld worden, waarbij rekening werd gehouden met de wenschelijkheid om vier patiënten te gelijk liggend te kunnen vervoeren.

Tabel G.

Klasse.	1928.			1927.	
	Aantal patiënten	Aantal ritten.	Aantal uren.	Aantal patiënten	Aantal ritten.
Onverm. stad . .	134	134	154	139	130
„ districten	110	106	166	155	129
3de klas stad . .	56	54		39	39
2de „ „ . .	33	33		16	16
1ste „ „ . .	28	28	631	14	14
3de „ districten	986	405		261	128
2de „ „	15	15		24	21
1ste „ „	9	9		9	9
Totaal . . .	1371	784	951	657	485

Haven- en quarantainedienst. De dienst in de St. Annabaai werd waargenomen door een en denzelfden geneesheer. Van de schepen, die uit het buitenland hier kwamen, waren de meeste het laatste halfjaar uitgerookt. Het grootste contingent, de tankschepen, gaven geen aanleiding tot periodieke uitrooking.

Gecycloneerd werden: 9 stoomschepen, behandeld met SO_2: 1 zeilschip, met een totalen inhoud van 28 416,66 M^3.

Uit het voorafgaande blijkt, dat hier bijna uitsluitend en sinds ruim een jaar met veel succes gecyaneerd werd door middel van cyclon B.

Een klein ongeval had plaats met een arbeider, die echter spoedig herstelde.

De havendokter in de St. Annabaai bezocht 4579 stoomschepen en 1682 zeilschepen, d. i. gemiddeld ruim 17 schepen per dag. De districtsgeneesheer van het IIde district bediende de Caracasbaai en de Fuikbaai.

In de Caracasbaai werden bezocht 344 stoomschepen (1927: 95), in de Fuikbaai 24 stoomschepen (1927: 26).

Hygiëne. Aan hygiëne is meer zorg besteed. Wel is waar maakte het beschikbare personeel een intensievere contrôle niet mogelijk en kon in verband met speciale omstandigheden niet al te streng opgetreden worden. In het algemeen is echter de hand gehouden aan de bestaande voorschriften.

Het verkoopen op straat in onooglijke doosjes en mandjes, gedekt met onreine doeken, enz., behoorde voor een groot deel tot het verleden. De erven werden, voor zoover het personeel dit toeliet, gecontroleerd.

Melk. De melkbussen werden geregeld gecontroleerd. Ook had onderzoek van monsters melk in het laboratorium op ongeregelde tijden plaats. Meestal voldeed de melk, voor wat betreft de samenstelling, aan de eischen, die daaraan gesteld werden. Zes keer werden waarschuwingen gegeven aan de melkverkoopers; eenmaal werd gewaarschuwd wegens niet-behoorlijk vervoer.

Vleeschbedrijf. De Gouvernements-slachtplaats werd gestadig gecontroleerd, ten gevolge waarvan zij goed schoon gehouden bleef.

De vleeschhallen en het vleeschvervoer werden eveneens voortdurend gecontroleerd en menigmaal werden onbehoorlijke toestanden hierdoor vermeden of opgeheven.

De vleeschverkooplokalen werden als gevolg van voortdurende contrôle en adviezen heel wat verbeterd.

Marktwezen. De z.g. groentemarkt werd bezocht door eierenverkoopers. Vele andere menschen kwamen er ook, omdat zij hier een onderdak vonden. Door herhaaldelijk ingrijpen verbeterde de toestand eenigszins.

Winkels. De meeste provisiewinkels lieten uit hygiënisch oogpunt heel wat te wenschen over, eensdeels door verkeerde gewoonte en zorgeloosheid van den eigenaar, anderdeels onvermijdelijk wegens gebrek aan ruimte.

Hierop werd, voor zoover het personeel het toeliet, steeds contrôle geoefend.

Broodbakkerijen. De toestand in de bakkerijen, alsmede het broodvervoer, is als gevolg van contrôle overdag en 's avonds wat beter geworden. De onreine open karren en trucks werden voor een groot deel vervangen door speciale, behoorlijk onderhouden broodwagens. Het gewicht van het brood was verre van constant, de samenstelling er van bleek bij onderzoek in het laboratorium steeds goed te zijn.

Staat van gegeven waarschuwingen en verdere maatregelen in verband met de hygiëne.

Waarschuwingen:

wegens broodverkoop (stad)	54
,, ,, (buiten)	28
,, boterverkoop	53
,, broodvervoer	5
broodbakkerijen	4
vleeschhouwerijen	25
limonadefabriek	2
roomijs-verkoop	8
roomijs-fabriek	7
suikerwaren	8
melkverkoop	7
hôtels en pensions	6
verontreiniging erven	23

Een roomijs-fabriek werd wegens haar niet te dulden hygiënischen toestand gesloten en aan vier andere werden op verzoek van den Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst veranderingen aangebracht, die hen voor het doel eenigszins bruikbaar maakten.

Processen-verbaal.

In verband met verkoop van brood en gebak 8; in verband met vervoer van brood 1; in verband met verkoop van melk 1 en wegens verontreiniging van den openbaren weg 2.

Keuringsdienst. Afgekeurde, inbeslag genomen en vernietigde waren:

Aardappelen 334 kratten; zoutvleesch 1 vat; droge worst 7 kisten; thee 1 kist; augurken 2 blikken; melk (versch) 7 flesschen; melk (in blikken) 606 blikken; melk (in blikken) 20 kisten; geconserv. fruit 76 kisten; spek 4 K.G.; amandelpastei 1 blik; aardbeien 1 blik; brooden 160 stuks; margarine 1 kist; uien (in vaten) 40 vaten; uien (in manden) 180 manden; citroenschillenpoeder 1 blik; eieren 8 kisten; suikerwaren 3 bakjes; gist 500 pakjes; ham (in blik) 7 stuks; vleesch (versch) 10 K.G.

Bijlage **H** geeft een overzicht van de gedane onderzoekingen in het laboratorium (Afdeeling A).

Onderzoekingen op het laboratorium, Afd. B (scheikundige afdeeling).

Water	28
Geneesmiddelen	13
Gerechtelijke onderzoekingen	55
Melk	23
Natuurboter	7
Melkpoeder	1

Cacao	4
Margarine	9
Limonade	3
Mineraal	4
Azijnessence	6
Meel	1
Bier	2
Gecondenseerde melk	4
Brood	6
Reuzel	2
Spiritualiën	2
IJs	2
Moedermelk	9
Diversen	10

Voor de polikliniek en de kliniek werden 350 recepten klaargemaakt.

Verder is de scheikundige gedurende drie maanden en 18 dagen, 2-maal in de week den geheelen dag werkzaam geweest op Pannebroek, wegens afwezigheid van een Gouvernements-geneeskundige aldaar.

Reinigings- en ontsmettingsdienst.

Reinigingsdienst. De reinigingsdienst heeft in December eene uitbreiding ondergaan met 2 ophaaltrucks, die wel is waar, niet heelemaal in de behoefte voorzagen, maar toch flinke verbetering hebben ten gevolge gehad. De verdere uitbreiding zou in 1929 wel van dien aard zijn, dat een behoorlijke ophaaldienst voor het huis- en keukenvuil zou zorgen.

Door goede verbetering van de straten en aanleg van rioleeringen is een stadsdeel totaal van aspect veranderd.

In totaal werd opgehaald 17 426,65 M^3. vuil (1927: 14 653,05 M^3.), d. i. gemiddeld per dag 35,87 M^3. In de laatste maand was de hoeveelheid opgehaald vuil per dag ongeveer 100 M^3.

Verwerkt zand en modder 348 M^3.

Ontsmettingsdienst. Wegens alastrim mechanisch ontsmet 2 woningen; wegens lepra chemisch en mechanisch ontsmet 4 woningen; wegens lepra (vervoer van een patiënt) 1 schoener; wegens typhus abdominalis chemisch en mechanisch 2 kamers. Een barak met cyclon B gedisinfecteerd.

Lijf- en beddegoed van de patiënten alle uitgekookt en, voor zoover het mogelijk was, verder gedisinfecteerd.

Inenting. Tegen typhus werden 150 personen ingeënt. Tegen pokken zijn alle schoolkinderen gevaccineerd met meestal goede resultaten. Gevaccineerd werden in totaal 4104 personen.

Putten. De putten buiten verkeerden in denzelfden toestand als vorig jaar.

Apotheken. De apotheken werden aan het jaarlijksch bezoek onderworpen, waarbij eenige waarschuwingen noodig bleken in verband met separatie van geneesmiddelen.

Hôtelwezen. Deze gelegenheden werden meermalen aan een inspectie onderworpen, dikwijls in gezelschap van den directeur van Openbare Werken.

Andere eilanden. Aruba. Twee Gouvernements-geneeskundigen en 1 buitengewoon Gouvernements-geneeskundige namen den dienst waar op Aruba.

Dit eiland, dat uit hoofde van de daar gevestigde Petroleum-maatschappijen, een goede toekomst tegemoet gaat, eischte meer voorzieningen op hygiënisch gebied. Reeds is men begonnen met beteren stratenaanleg, en is een beperkte ophaal- en veegdienst ingevoerd.

Tabellen IV, X, XI geven een overzicht van de sterfte en zuigelingenstatistiek. Avitaminosegevallen kwamen zeer sporadisch voor.

De bestrijding van geslachtsziekten en tuberculose heeft de volle aandacht van het Bestuur. Behandeld door de Gouvernements-geneeskundigen aldaar: gonorrhoe 179, lues 43, ulcus penis 34.

In het St. Pedro de Verona hospitaal werden gedurende het vorig jaar voor Landsrekening opgenomen: 35 patiënten, waarvan 10 mannen en 25 vrouwen met 988 verpleegdagen.

Verkocht werden 77 kaarten, recht gevende op geneeskundige behandeling. Er werden voorts 9 van deze kaarten kosteloos afgegeven.

Als gevolg van een ten vorigen jare bestaan hebbende influenza-epidemie werden 465 influenza-lijders behandeld. Complicaties deden zich daarbij, behalve een paar gevallen van broncho-pneumonie, niet voor.

Haven- en quarantainedienst. De twee Gouvernements-geneeskundigen deden den dienst in de Paardenbaai en de St. Nicolaasbaai; in den loop van het verslagjaar werd een buitengewoon Gouvernements-geneeskundige toegevoegd voor den havendienst bij Druif.

In de St. Nicolaasbaai bezocht de havendokter 2103 stoomschepen en 2 zeilschepen, in de Paardenbaai 162 stoomschepen en 137 zeilschepen; op de reede bij Druif 183 stoomschepen en 3 zeilschepen.

De scholen werden geregeld geïnspecteerd; alle kinderen, die er voor in aanmerking kwamen, werden gevaccineerd, met goede resultaten. Bij de schoolkinderen deed zich, behalve eenige gevallen van trachoom, grootendeels op de scholen in het district Noord, niets bijzonders voor.

De directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst heeft te zamen met den directeur van Openbare Werken en den havenmeester in December het eiland bezocht, ter bestudeering van te nemen maatregelen in verband met een mogelijke uitbreiding van den dienst.

Bonaire. De dienst werd als steeds waargenomen door één Gouvernements-geneeskundige. Over het algemeen was de gezondheidstoestand niet ongunstig; er kwamen slechts voor eenige gevallen van pertussis en influenza, welke goedaardig verliepen. Wegens lues werden behandeld 46 patiënten, wegens gonorrhoe 14, wegens tuberculose 32, wegens amoeben dysenterie 17.

In het St. Franciscus hospitaal werden 88 patiënten verpleegd met 3650 verpleegdagen.

Verkocht werden 207 kaarten, recht gevend op geneeskundige behandeling. Voorts werden er 98 van deze kaarten kosteloos afgegeven.

De dienstdoende Gouvernements-geneeskundige bezocht geregeld de scholen, bij welke gelegenheden 28 gevallen van trachoom werden geconstateerd en in behandeling genomen. Alle kinderen zijn met goede resultaten gevaccineerd.

St. Martin. In het algemeen was de gezondheidstoestand niet ongunstig, ofschoon de totale sterfte van 82 (52 in 1926 en 46 in 1927), d. i. 37 per 1000 bevolking, en een negatief geboorte-overschot wel op het tegengestelde wijzen. De aan geslachtsziekte lijdende patiënten kwamen volgens mededeeling van den Gouvernements-geneeskundige aldaar van het Fransche gedeelte, of werden daar geïnfecteerd. Wegens lues werden behandeld 12 patiënten, wegens gonorrhoe 9. Het tuberculose-sterftecijfer was in het verslagjaar zeer hoog 8 (van de 82 overledenen).

In het hospitaal St. Rose werden voor Gouvernements-rekening verpleegd 17 mannen en 28 vrouwen met 890 verpleegdagen.

Aan de schoolkinderen, aan de opleiding van vroedvrouwen, aan de algemeene hygiëne van straten en erven werd meer zorg besteed, ten gevolge waarvan verbeteringen op dit gebied waren te constateeren.

De ankylostomiasis werd in het verslagjaar ook intensiever bestreden door den bouw van latrines en algemeene behandeling (na onderzoek) van de aan deze ziekte lijdende patiënten. Sommigen weigerden de behandeling en anderen verkozen de vrije natuur boven de latrines, hetgeen de oplossing van dit probleem zeker niet gemakkelijk maakte.

Alle schoolkinderen zijn gevaccineerd, grootendeels met goede resultaten.

Er werden 50 kaarten, recht gevende op geneeskundige behandeling, verkocht en 36 van die kaarten kosteloos afgegeven.

Saba. De gezondheidstoestand van dit eiland bleef gunstig. Behalve eenige griepgevallen, gecompliceerd met broncho-pneumonie (2), deden zich geen epidemieën voor.

De sterftestatistiek, de zuigelingensterfte en het geboortecijfer gaven reden tot tevredenheid. De sterfte aan tuberculose (4 van de 23) gaf aanleiding tot nadere bestudeering van dit vraagstuk voor de 3 Bovenwindsche eilanden.

Het bayrumgebruik vertoonde, dank zij de getroffen maatregelen, een dalende lijn.

De hygiëne van het eiland was in het algemeen zeer goed.

Het hospitaal en de apotheek verkeerden in goeden staat.

In het hospitaal werden voor Gouvernements-rekening 5 patiënten opgenomen met 124 verpleegdagen.

De scholen werden geregeld bezocht (waarbij tevens aandacht werd geschonken aan de tanden, welke wat te wenschen overlieten); de kinderen werden allen meerendeels met goede resultaten gevaccineerd.

Er werden verkocht 33 kaarten, recht gevende op geneeskundige behandeling. Voorts werden 19 van die kaarten kosteloos afgegeven.

De gevolgen van de emigratie naar Curaçao waren aan de geslachtsziekten, die anders zeer sporadisch voorkwamen, goed merkbaar. De Gouvernements-geneeskundige aldaar behandelde 4 gevallen van gonorrhoe, afkomstig voor een deel van Curaçao, en voor een ander deel van de naburige eilanden; lues 5 gevallen. (Lues III.)

St. Eustatius. Over het algemeen was de gezondheidstoestand vrij gunstig te noemen. Behalve eenige gevallen van influenza, deden zich geen epidemieën voor.

De scholen werden geregeld geïnspecteerd en de kinderen alle gevaccineerd; het meerendeel met goede resultaten.

Ondanks geregelde inspectie van erven en straten hield de vliegenplaag aan.

In het Gouvernements-hospitaal werden voor Gouvernements-rekening 16 patiënten met 312 verpleegdagen opgenomen.

Er werden verkocht 126 kaarten, recht gevende op geneeskundige behandeling. Voorts werden kosteloos afgegeven 24 van die kaarten.

§ 2. *Militair Geneeskundige Dienst.* Evenals in het vorige verslagjaar kwamen noch onder de militairen, noch onder de vrouwen en kinderen epidemieën voor; de gezondheidstoestand was gedurende het geheele jaar gunstig.

Alle militairen werden gevaccineerd of gerevaccineerd tegen typhus. Door de reorganisatie bestond het garnizoen meerendeels uit militairen, die vrij wel allen in den loop van het verslagjaar uit Nederland kwamen.

De Geneeskundige Commissie keurde vijf militairen w.o. een onderofficier enkele maanden na aankomst op Curaçao voor de tropen af; zij werden naar Nederland opgezonden. Van deze afkeuringen geschiedden twee wegens neurasthenie, twee wegens hardnekkige spijsverteringsstoornissen en een wegens mondspruw in hevigen graad. Alle vijf personen waren in Nederland steeds gezond geweest. Nagegaan werd of zij in Nederland spoedig zouden herstellen, om daaruit te kunnen afleiden of de opvatting der Geneeskundige Commissie, dat hun ziekte voornamelijk door den invloed van de tropen ontstaan was, juist bleek te zijn. De twee neurastheniegevallen verliepen als volgt: één van de lijders herstelde reeds gedurende de zeereis en verrichtte in Nederland spoedig na aankomst aldaar wederom zijn volle militaire functie; de andere lijder bleek behalve neurasthenie, ook psychische afwijkingen te hebben. Deze werd in Nederland voor den dienst afgekeurd en in een psychiatrische inrichting ter verpleging opgenomen. Omtrent het verloop der darmfunctiestoornisgevallen werden gegevens nog niet ontvangen.

Het geval van mondspruw in hardnekkigen graad was als tropenziekte zeer leerzaam. De patiënt kreeg zijn eerste mondverschijnselen aan boord een week vóór aankomst te Curaçao. Hij meldde zich reeds den eersten dag ziek. De ziekteverschijnselen bij hem werden dagelijks erger, niettegenstaande verschillende therapeutische maatregelen. De Geneeskundige Commissie oordeelde zijn spoedige opzending naar Nederland dringend noodig. Toen de patiënt vertrok kon hij niet meer spreken en nauwelijks slikken. De scheepsarts maakte aanvankelijk zelfs bezwaren den patiënt mede te nemen. Na ruim 10 dagen op zee verdwenen bij hem alle verschijnselen zonder eigenlijke therapie.

In October en November kwamen onder de militairen (alsook onder de burgerbevolking) vele gevallen voor van febris-catharralis; het verloop was zeer goedaardig.

Venerische ziekten kwamen zeer weinig voor. De lijders, hiermede behept, werden niet opgenomen in het ziekenhuis, doch verpleegd in den ziekenboeg in het kampement.

Dysentherie-amoebica werd alleen gezien onder de gepensionneerden.

De hieronder volgende staat geeft een overzicht van de voorgekomen ziektegevallen.

Namen der ziekten.	Aantal gevallen.	
	Zieken-inrichting.	Garnizoen.
Aphtae oris	1	—
Enteritis acuta	5	14
Cephalalgia	2	2
Neurasthenia	1	1
Febris catarrhalis	3	59
Febris dengue	2	6
Neuritis	1	—
Haemorrheis	1	2
Icterus catarrhalis	1	—
Ezcema marginatum	1	2
Ulcus siphiliticum inderatum	1	2
Phlegmone	1	—
Combustio	—	1
Epydimitis traumatica	—	2
Rheumatismus musculorum	—	1
Lumbago	—	2
Urethritus venerea acuta	—	3
Angina tonsillaris	—	1
Febris tertiana	—	1
Cysticis acuta	—	1
Limphangoitis	—	1

In de militaire apotheek werden gereed gemaakt voor den hospitaaldienst 93 recepten, voor den buitendienst 488 en voor de rechthebbenden 752; in totaal 1333 recepten.

I.

ONDERWIJS.

§ 1. *Wettelijke regelingen.* In het *Publicatieblad* werden opgenomen:

in n°. 8, de beschikking van den 18den Januari 1928, n°. 58, houdende bepaling, dat gedurende het verslagjaar de Curaçaosche ambtenaren, het onderwijzend personeel der bijzondere scholen, dat in aanmerking kwam voor een uitkeering uit 's Lands kas krachtens *Publicatieblad* 1922 n°. 83 en de Roomsch-Katholieke, Anglikaansche en Methodisten geestelijken boven hun jaarloon een duurtebijslag zouden genieten naar de regeling, vastgesteld bij beschikking van den 31sten Januari 1927, n°. 111, opgenomen in *Publicatieblad* 1927, n°. 8; bovendien zouden ambtenaren, als zooeven bedoeld, dienende op de

eilanden Curaçao en Aruba, een nadere bijslag en een kinderbijslag ontvangen naar de regeling, vastgesteld bij beschikking van den 28sten Juni 1927, 257, opgenomen in *Publicatieblad* 1927, n°. 35;

in n°. 48, de verordening van den 16den Augustus 1928, tot wijziging van de verordening van den 6den October 1906 (*Publicatieblad* 1907, n°. 5), regelende het onderwijs in de kolonie Curaçao en het K. B. van den 23sten Augustus 1922, n°. 46 (*Publicatieblad* 1922, n°. 53), ter wegneming van beperkende bepalingen voor het bijzonder onderwijs, tot toekenning van subsidie voor leermiddelen en schoolbehoeften en tot vaststelling van eene nieuwe verdeeling van de onderwijzers in klassen;

in n°. 49, de beschikking van den 18den Augustus 1928, n°. 728, bepalende het tijdstip van inwerkingtreding van genoemde verordening van den 16den Augustus 1928 (*Publicatieblad* n°. 48);

in n°. 51, het besluit van den 20sten Augustus 1928, regelende de bezoldigingen en toelagen van de onderwijzers, vakonderwijzers en kweekelingen, werkzaam aan de openbare scholen en voorbereidende klassen daaraan verbonden in Curaçao, alsmede de toelagen van hen, die van gouvernementswege met het geven van onderwijs aan normaallessen of leergangen worden belast;

in n°. 52, de beschikking van den 22sten Augustus 1928, n°. 745, houdende intrekking van de hierboven vermelde beschikking van den 18den Januari 1928, n°. 58 (*Publicatieblad* n°. 8);

in n°. 68, het besluit van den 8sten November 1928, tot wijziging en aanvulling van het besluit van den 16den December 1922 (*Publicatieblad* n°. 83) tot vaststelling van voorschriften omtrent de uitkeering uit de koloniale kas aan de besturen van bijzondere lagere scholen in Curaçao (houdende vaststelling van regelen voor de verantwoording van de subsidie betreffende leermiddelen en schoolbehoeften);

in n°. 69, de verordening van den 15den November 1928, houdende bepalingen betreffende toekenning van vergoedingen uit 's Lands kas aan de besturen van bijzondere lagere scholen ter bestrijding der kosten, verbonden aan het verleenen van binnen- of buitenlandsche verloven aan leerkrachten van die scholen;

in n°. 79, het besluit van den 24sten December 1928, tot wijziging en aanvulling van het besluit van den 16den December 1922 (*Publicatieblad* n°. 83) tot vaststelling van voorschriften omtrent de uitkeering uit de koloniale kas aan de besturen van bijzondere lagere scholen in de kolonie Curaçao (regeling van de vrijstelling van dienst bij het bijzonder onderwijs).

§ 2. *Schooltoezicht.* Van 20 tot 30 April vertoefde de inspecteur van het onderwijs op het eiland Bonaire, voor een bezoek aan de aldaar gevestigde scholen; van 20 tot 30 Juni verbleef deze inspecteur voor hetzelfde doel op het eiland Aruba.

Van 4 November tot 9 December ondernam de inspecteur eene reis naar de Bovenwindsche eilanden, ter inspectie van de daar gevestigde scholen.

Onder voorzitterschap van den inspecteur van het onderwijs werden op 28, 29 en 30 November te Philipsburg op St. Martin afgenomen de examens voor onderwijsbevoegdheden.

De scholen van het stadsdistrict op Curaçao benevens die in de buitendistricten van het eiland werden meermalen bezocht.

Op 6, 7, 8 en 15 September werden op Curaçao onder leiding van den inspecteur van het onderwijs de examens voor verschillende onderwijsbevoegdheden afgenomen. In de maand December werd onder dezelfde leiding het eindexamen aan de Wilhelminaschool afgenomen, terwijl dit aan de Hendrikschool op Curaçao bij gebrek aan candidaten achterwege moest blijven.

De schoolcommissie op Curaçao herkoos in hare eerste vergadering den heer S. M. L. Maduro tot voorzitter, den heer H. J. C. Henriquez tot ondervoorzitter en den heer H. W. Eldermans tot secretaris.

De voorzitter de schoolcommisie zag zich in de maand Augustus wegens drukke werkzaamheden genoodzaakt voor het lidmaatschap der commissie te bedanken. Zijn plaats in de commissie werd aangevuld door de benoeming van den heer S. A. L. Maduro.

In hare vergadering van den 4den September koos de schoolcommissie tot voorzitter den heer H. J. C. Henriquez en tot ondervoorzitter den heer P. J. H. Verriet.

Het bij den aanvang van het jaar periodiek aftredende lid S. M. L. Maduro werd herbenoemd.

De commisie vergaderde 5 maal. In de vergadering van den 23sten October was mede aanwezig de inspecteur van het onderwijs tot het geven van voorlichting betreffende aansluiting van het onderwijs op de beide openbare mulo-scholen aan dat in Nederland en de daarmede in verband staande voorgestelde wijziging in de leerplannen van die scholen.

De scholen in de buitendistricten en in het stadsdistrict werden in het verslagjaar eenmaal bezocht. Bij G. B. van den 7den Juni 1928, n°. 520, werd nl. goedgekeurd het besluit der Schoolcommissie op Curaçao, waarbij bepaald werd, dat art. 5 van het huishoudelijk reglement der commissie gewijzigd zou worden in dier voege, dat voortaan de scholen op Curaçao éénmaal per jaar bezocht zouden worden, bij voorkeur in het najaar.

Ook de plaatselijke schoolcommissiën kweten zich van hare taak ten aanzien van de onder haar toezicht geplaatste scholen op de eilanden buiten Curaçao.

In de samenstelling van deze plaatselijke commissiën kwam verandering, doordat aan het einde des jaars de nieuwbenoemde Gezaghebber van Aruba als voorzitter der plaatselijke schoolcommissie aldaar optrad.

§ 3. *Scholen.* Het aantal openbare en bijzondere scholen was in dit verslagjaar gelijk aan dat in het vorige.

Bij G. B. van den 26sten October 1928, n°. 963, werden vastgesteld de voorwaarden, waarop een bedrag ad f 12 000 subsidie verleend zou worden voor den bouw van eene R.-K. bijzondere school te Groot-Kwartier op Curaçao. Bij het einde des jaars waren de bouw en inrichting van die school, welke in den loop van 1929 geopend zou worden, nog niet geheel tot stand gekomen.

De *bijzondere school te Piedra Plat* op Aruba, in stand gehouden door de Protestantsche Gemeente aldaar, welke van af 1 October 1927 wegens gebrek aan personeel gesloten was, is in het verslagjaar niet heropend kunnen worden, daar de kerkeraad zijne pogingen om eene leerkracht aan de school te verbinden, niet met goed gevolg bekroond zag.

In den loop van het verslagjaar werd voortgegaan met de verbetering van het gebouw der *Hendrikschool* op Curaçao. De bekleeding van een tweetal lokalen met eterniet kwam tot stand. Naar het zich liet aanzien, zou in 1929 de geheele inwendige betimmering der school beëindigd kunnen worden.

Tot gedeeltelijke vernieuwing der schoolmeubelen is in het verslagjaar nog niet overgegaan. Dit werd onraadzaam geacht met het oog op de werkzaamheden in de klassen, welke gevaar voor beschadiging van die meubelen met zich brachten. Zoodra de klaslokalen in behoorlijken staat gebracht zouden zijn, zou ook geleidelijk het vernieuwen der schoolmeubelen plaats hebben.

De vernieuwing van den leermiddelenvoorraad werd voortgezet, terwijl de collectie leermiddelen voor het natuurkundig en het natuurhistorisch onderwijs niet onbelangrijk werd uitgebreid.

Het plan voor vergrooting, ophooging en cementeering der speelplaats kwam gereed, zoodat deze in 1929 aangevangen en voltooid zou kunnen worden.

Eene totale vernieuwing van de buisleiding voor de W. C.'s en urinoirs alsmede het op een hooger niveau stellen van deze hadden plaats.

De houten gaanderij met dak bleek op meer dan één plaats verweerd, wat een algeheele vernieuwing van deze gaanderij noodig maakte. Deze werd in de tweede helft van het verslagjaar uitgevoerd.

De leermiddelenvoorraad van de Wilhelminaschool werd, voor zoover dit noodig bleek, in het verslagjaar vernieuwd. De voorraad natuurkundige instrumenten werd belangrijk uitgebreid.

In de volgende jaren zal, telkens bij gedeelten, vernieuwing van schoolbanken en andere schoolmeubelen aan deze school moeten plaats vinden.

De *Emmaschool* werd uitwendig gestucadoord en geverfd. De leermiddelenvoorraad der school werd grootendeels vernieuwd.

Voor de *Julianaschool* op Aruba bleek eene vernieuwing der schoolbanken noodig. Deze zou in 1929 worden doorgevoerd. Plannen voor de verharding en effening van een deel der speelplaats, alsmede voor het overdekken van een deel daarvan, waren in behandeling.

De toestand der schoolgebouwen van de *openbare scholen op de Bovenwindsche eilanden*, met uitzondering van de *Oranjeschool* op St. Martin, is van dien aard, dat binnen afzienbaren tijd tot restauratie of verbouwing van meerdere dezer zal moeten worden overgegaan.

Met het gedeeltelijk vernieuwen der leermiddelen aan de Julianaschool op Aruba en de openbare scholen op de Bovenwindsche eilanden werd gewacht op de invoering van de wijziging van het leerplan en de bijbehoorende boekenlijst aan die scholen, die in 1929 haar beslag zou krijgen.

De toestand van het meerendeel der gebouwen, schoolmeubelen en leermiddelen bij het bijzonder gesubsidieerd onderwijs was over het algemeen goed.

In den loop van het verslagjaar werd de *R.-K. Bijzondere Jongensschool* op Bonaire met een lokaal uitgebreid. Met Gouvernementssubsidie werd de bouw van eene nieuwe zesklassige school op Groot-Kwartier ondernomen. Aan het einde des jaars was verder voltooid de bouw van vier nieuwe lokalen bij de school op Santa Maria, waardoor de houten hulpschool overbodig werd en een oud gedeelte van de school, in het hoofdgebouw gevestigd, buiten gebruik gesteld kon worden.

§ 4. *Leerkrachten.* Bij het begin van het verslagjaar waren aan de Hendrikschool werkzaam 3 onderwijzers 1ste klasse, 3 onderwijzers 2de klasse, 1 onderwijzer 3de klasse, 2 onderwijzeressen 3de klasse en 1 tijdelijke onderwijzeres 4de klasse.

Op 16 Februari werd aan deze school in activiteit gesteld een onderwijzer 1ste klasse in het bezit o. m. der middelbare akte boekhouden, waardoor eene onderwijzeres 3de klasse naar de Wilhelminaschool overgeplaatst kon worden. In de vacature, ontstaan door het eervol ontslag van eene onderwijzeres 3de klasse op 10October, werd voorzien door de benoeming van eene vrouwelijke leerkracht, die, na in Nederland hare studieopdracht tot het behalen der hoofdakte te hebben vervuld, vandaar was teruggekeerd.

De tijdelijke onderwijzeres 4de klasse werd bij het einde van het schooljaar overgeplaatst naar de Emmaschool en in hare plaats benoemd eene onderwijzeres 2de klasse in het bezit der bijakten Fransch en Engelsch.

Aan het einde van het verslagjaar waren aan de Hendrikschool werkzaam 4 onderwijzers 1ste klasse, categorie B, 1 onderwijzeres 1ste klasse, categorie A, 2 onderwijzers 2de klasse, 1 onderwijzeres 2de klasse en 1 tijdelijke onderwijzeres 4de klasse(welke laatste, zooals reeds vermeld, met den aanvang van het nieuwe schooljaar op 1 Januari vervangen zou worden door eene onderwijzeres 2de klasse).

De Wilhelminaschool werd gedurende het geheele jaar nagenoeg door dezelfde leerkrachten bediend, nl. door 3 onderwijzeressen 1 ste klasse, categorie B, 1 onderwijzeres 1ste klasse, categorie A, 2 onderwijzeressen 2de klasse, 3 onderwijzeressen 3de klasse, 1 vakleerares in de Spaansche taal en 1 vakonderwijzeres in de nuttige en de fraaie handwerken.

Aan de Emmaschool hadden in het verslagjaar geen mutaties plaats. Het aantal leerkrachten bleef onveranderd. Het bestond uit 1 onderwijzer 2de klasse, 1 onderwijzer 3de klasse, 1 onderwijzer 4de klasse en 1 onderwijzeres 4de klasse.

Het onderwijzend personeel aan de Julianaschool op Aruba onderging eene wijziging door het verleenen van eervol ontslag aan en in het genot van pensioen stellen van een onderwijzer 3de klasse. De vacature is, na eenige maanden te hebben bestaan, aangevuld door de benoeming van een onderwijzer 1ste klasse, categorie A, die, in het genot van een studiebeurs, in Nederland zijne studie voltooid had.

Op de Bovenwindsche eilanden bleef het onderwijzend personeel aan de openbare scholen, met uitzondering van eene, onveranderd. Aan de Oranjeschool op St. Martin moest door het ontslag van twee leerkrachten 4de klasse in den geregelden voortgang van het onderwijs worden voorzien door de tijdelijke aanstelling van een onderwijzer 4de klasse en een kweekeling.

Bij het bijzonder onderwijs was ook op enkele scholen mutatie van het onderwijzend personeel noodig, als een gevolg van ontslag of ziekte.

De verklaring, bedoeld in art. 6 der Onderwijsverordening 1907, *Publicatieblad* n°. 5, werd in het verslagjaar uitgereikt aan 7 vrouwelijke candidaten.

Speciale vergunningen om gedurende hoogstens één jaar onderwijs te geven in bepaalde vakken, waarvoor de betrokken personen geene bevoegdheid hadden, werden verleend aan 2 leerkrachten bij het openbaar en 2 bij het bijzonder onderwijs. Verwacht mag worden, dat het uitreiken van deze vergunningen in de toekomst niet meer noodig zal blijken.

Door de, bij verordening van den 16den Augustus 1928, *Publicatieblad* n°. 48, aangebrachte wijzigingen in de Onderwijsverordening 1907, maakt het bezit van bijakten de plaatsing in een hoogeren rang en als gevolg daarvan het verkrijgen van een beter salaris voor de leerkrachten mogelijk.

§ 5. *Leerlingen.* Het gemiddeld aantal werkelijk schoolgaande leerlingen op de openbare scholen in het gebiedsdeel bedroeg 944, dat is 3 minder dan het vorig jaar.

Op Curaçao was wederom eene toeneming van het aantal leerlingen op de mulo-scholen te constateeren; op de gewone lagere school te Willemstad bleef het leerlingenaantal in vergelijking met vorige jaren nog dalende. Op de Bovenwindsche eilanden werd eveneens een teruggang waargenomen, wat een natuurlijk gevolg was van de daling van het bevolkingscijfer van die eilanden.

Bij het bijzonder onderwijs bedroeg het aantal werkelijk schoolgaande kinderen, berekend volgens de voorschriften, neergelegd in het besluit van den 2den December 1922 (*Publicatieblad* n°. 69), 7894, of 54 minder dan in 1927. Ook hier was in het algemeen toeneming van het aantal leerlingen aan de stadsscholen te Willemstad te bespeuren. Het leerlingenaantal der buitenscholen op Curaçao liep in het algemeen wat terug. Op Bonaire viel eveneens een geringen teruggang waar te nemen. Op Aruba bleef het aantal leerlingen nagenoeg constant en op de Bovenwindsche eilanden was, evenals bij de openbare scholen, het leerlingenaantal geringer dan in 1927.

De betere economische omstandigheden, waarin de bevolking in vergelijking met vroeger verkeerde, hadden ook dit jaar tot gevolg, dat de aanwas op de scholen, waar schoolgeld geheven werd, dien op de scholen, waar dit niet het geval is, percentsgewijze overtrof. De aanwas bedroeg op de eerstbedoelde scholen in Willemstad gemiddeld 7,71 pct., op de laatstgenoemde in dezelfde plaats gemiddeld 1,03 pct.

Evenals in vorige verslagjaren was ook dit jaar verstrekking van schoolvoeding niet noodig.

De schoolgeldheffing, in evenredigheid met het belastbaar inkomen van ouders of verzorgers der leerlingen geheven, vastgesteld bij besluit van 20 December 1921 (*Publicatieblad* n°. 83), werd in het verslagjaar wederom alleen toegepast op de openbare mulo-scholen te Willemstad en de voorbereidende klassen daaraan verbonden.

Gemiddeld werd aan die scholen (de voorbereidende klassen medegerekend) per leerling f 53,21 aan schoolgeld ontvangen.

Het aantal vrijstellingen van de betaling van schoolgeld bedroeg in het verslagjaar 10 op een totaal aantal leerlingen van 469.

Ook dit jaar werd wederom op de bijzondere scholen met mulo-programma te Willemstad schoolgeld geheven, geregeld naar de klassen, waarin de leerlingen waren geplaatst, en in verband met het aantal kinderen uit één gezin. Gemiddeld bracht dit schoolgeld per leerling op f 41 bij het St. Thomas-College en f 39,50 bij het St. Martinusgesticht, Afd. A. Verder werd nog schoolgeld geheven in de vervolgklassen van het St. Anthoniusgesticht op Pietermaai, van de bijzondere meisjesschool te Oranjestad op Aruba en van eenige leerlingen der bijzondere school te Philipsburg op St. Martin.

Bijlage I bevat een overzicht van het aantal leerlingen der scholen en bijlage J een overzicht van de scholen met gegevens omtrent leerlingen, schoolverzuim, leerkrachten en uitgaven ten laste van Curaçao.

§ 6. *Uitkomsten van het onderwijs.*

I. *Algemeene opmerkingen.*

De Schoolcommissie op Curaçao en de plaatselijke Schoolcommissiën op de andere eilanden noemden in hunne verslagen de uitkomsten van het onderwijs in het algemeen bevredigend.

Is ten opzichte der scholen met 8 en meer leerjaren, zoowel de openbare als de bijzondere in het stadsdistrict van Curaçao en de hoofdplaatsen van Aruba en St. Martin, deze uitdrukking ten volle te aanvaarden en is zij wat betreft enkele van die scholen, en wel de scholen met 9 en meer leerjaren in Willemstad, stellig te zwak, voor de scholen in de buitendistricten van Curaçao en Aruba, alsmede voor enkele scholen op

de andere eilanden kan zij nog steeds niet anders worden geïnterpreteerd dan ten vorigen jare in het verslag werd gedaan, nl. dat, in aanmerking genomen, de verschillende belemmerende factoren, welke de uitkomsten van het onderwijs beïnvloedden, gezegd kan worden, dat op het meerendeel der scholen bereikt werd, wat onder de gegeven omstandigheden mogelijk was.

Ook nu waren de ongunstige invloeden toen genoemd en die neerkwamen op:

1. onvoldoende ontwikkeling van een deel der leerkrachten;

2. het toevertrouwen van eene eerste klasse aan onderwijzeressen met geringe onderwijscapaciteiten;

3. het niet afloopen der geheele school door onderscheiden leerlingen;

4. het veelvuldig te laat komen der leerlingen in den morgenschooltijd;

nog goed in de uitkomsten van het onderwijs aan die scholen merkbaar.

De autoriteiten bij het bijzonder onderwijs beijveren zich om bovengenoemde ongunstige invloeden te keeren of de opheffing er van te bevorderen.

Vooral tegen het te laat komen van leerlingen, alsmede tegen het vroegtijdig verlaten van de school, is in het verslagjaar op meer plaatsen en met succes door het onderwijzend personeel en de plaatselijke geestelijke overheid opgetreden.

Het gebrek aan leerkrachten, dat zich ook bij het bijzonder onderwijs deed gevoelen, was oorzaak, dat in de buitenscholen meermalen het onderwijs aan dicht bezette klassen moest worden overgelaten aan kweekelingen.

Van de 95 verplichte leerkrachten der bijzondere scholen in de buitendistricten van Curaçao en de daarmede gelijk te stellen scholen op de andere eilanden, welke, met twee uitzonderingen, uitsluitend door vrouwelijke religieusen en onderwijzeressen bediend werden, waren er 6 niet geëxamineerd. Zij bezaten echter eene in 1908 uitgereikte toelating tot het geven van onderwijs. Voorts hadden er 30 het kweekelingen-diploma, 37 de bevoegdheid onderwijzeres 4de klasse, 15 de bevoegdheid onderwijzeres 3de klasse, 6 de bevoegdheid onderwijzeres 2de klasse en 1 de bevoegdheid onderwijzeres 1ste klasse, categorie B.

Bijlage **K** bevat een overzicht van de soorten leerkrachten, verbonden aan de openbare en de bijzondere scholen, in aantallen en procenten, waarbij gelijksoortige scholen, zoowel bij het openbaar als het bijzonder onderwijs zijn samengenomen.

II. *Bijzonderheden.*

Aan het einde van het schooljaar werden tot eene hoogere klasse bevorderd aan de Hendrikschool ruim 75 pct., aan de Wilhelminaschool 85 pct., aan de Emmaschool 70 pct. en aan de Julianaschool op Aruba 79 pct. der leerlingen.

Het hoogste leerjaar der Hendrikschool telde bij den aanvang van het schooljaar 3 leerlingen, waarvan 2 het onderwijs in enkele vakken niet volgden. Allen verlieten in den loop van het jaar de school. Een er van werd geplaatst in de 2de klasse der R.H.B.S. te Arnhem.

Uit het tiende leerjaar der Wilhelminaschool onderwierpen zich 4 leerlingen aan het eindexamen, 1 trok zich tijdens het examen terug, 1 werd afgewezen.

Van het hoogste leerjaar der Emmaschool deden 5 leerlingen het in het schoolreglement bepaalde examen. Aan 4 van hen kon een getuigschrift worden uitgereikt.

Aan de Julianaschool deden 4 leerlingen het eindexamen, onder toezicht van de plaatselijke Schoolcommissie afgenomen. Allen voldeden aan de gestelde eischen.

Van de 8ste klasse der Oranjeschool te Philipsburg op St. Martin slaagden van de 5 candidaten er slechts 2. Hier was het groote schoolverzuim oorzaak, dat geen beter resultaat bereikt werd.

Elf van de 13 leerlingen der hoogste klasse van het St. Thomascollege voldeden aan de gestelde eischen ter verkrijging van een getuigschrift voor Nederlandsch, Fransch, Engelsch, Spaansch, handelscorrespondentie, boekhouden, handelsrekenen, handelsaardrijkskunde en machineschrijven.

Eveneens verkregen 7 van de 8 leerlingen der hoogste klasse van het St. Martinusgesticht, Afd. A, na gehouden examen, een getuigschrift.

§ 7. *Niet van Landswege geldelijk ondersteund bijzonder onderwijs.* De school der dames Tillerman is bij den aanvang van het verslagjaar opgeheven.

Het pensionaat „Welgelegen" telde begin Januari 89 leerlingen, van welke 69 van vreemde nationaliteit. Het schooljaar eindigde met 106 leerlingen, van welke 86 van vreemde nationaliteit. Hierbij waren geen leerlingen beneden 6 jaar. De voertaal bij het onderwijs is Spaansch. Aan de inrichting waren 12 leerkrachten verbonden.

De school der dames Huyke begon het jaar met 45 leerlingen en eindigde met 45 leerlingen. De leerlingen ontvingen allen bewaarschoolonderwijs, 15 leerlingen waren van vreemde nationaliteit.

§ 8. *Het voorbereidend onderwijs.* In de voorbereidende klassen, verbonden aan de Wilhelminaschool, werd dit onderwijs op denzelfden voet gegeven als in het vorig verslagjaar.

Het hoofd van deze klassen kreeg met ingang van 1 September op haar verzoek eervol ontslag en de leiding der klassen werd tijdelijk opgedragen aan eene onderwijzeres 4de klasse. In het begin van 1929 zou de vacature aangevuld worden door eene daartoe uit te zenden onderwijzeres, in het bezit van de akte van bekwaamheid als onderwijzeres 3de klasse, een diploma als hoofdonderwijzeres bij het bewaarschoolonderwijs en een diploma als leidster van Montessorie-onderwijs.

Van de hoogste afdeeling der school gingen in Januari 1929 naar de Hendrikschool 23 jongens, naar de Wilhelminaschool 15 meisjes.

Aan de R.-K. meisjesscholen in de hoofdplaatsen van Curaçao en Aruba waren, evenals in het vorig verslagjaar, voorbereidende klassen verbonden. Ook dit jaar werd het onderwijs in al deze klassen kosteloos gegeven, behalve in die, verbonden aan het St. Martinusgesticht, Afd. A, waar schoolgeld geheven werd.

Het voorbereidend onderwijs, dat overal goed verzorgd bleek, kon op zeer goede resultaten bogen.

Dat goed geleid voorbereidend onderwijs een machtige steun is voor het onderwijs in de aanvangsklasse der lagere school, bleek ook dit jaar weer in die aanvangsklassen, waarvan het overgroot deel der leerlingen voorbereidend onderwijs ontvangen had.

§ 9. *Examens.* Voor de in September te Willemstad gehouden examens hadden zich aangemeld 5 candidaten voor de akte van bekwaamheid als onderwijzer 4de klasse; 3 van deze candidaten slaagden.

Van de 2 candidaten, die zich hadden aangemeld voor de akte van bekwaamheid 3de klasse, moest 1 candidaat worden afgewezen.

De 4 candidaten voor de akte Engelsch slaagden.

Dit was ook het geval met 1 candidaat voor de akte Hoogduitsch.

Aan de einde November gehouden examens op de Bovenwindsche eilanden namen deel 1 candidate voor de onderwijsbevoegdheid 3de klasse en 1 candidate voor het examen nuttige handwerken. Aan beide candidaten kon de verlangde akte uitgereikt worden.

§ 10. *Opleiding.* Ook in dit jaar werd de cursus voor de opleiding tot onderwijsbevoegdheden op Curaçao bij gebrek aan deelneming niet heropend.

De cursussen, verbonden aan het pensionaat Welgelegen en het St. Martinusgesticht A, die onderwijzeressen opleidden voor het R.-K. bijzonder onderwijs, werden tot één cursus vereenigd, die voortaan in het gebouw van het St. Martinusgesticht, Afd. A, zou gegeven worden.

§ 11. *Leergangen.*

a. *Herhalings- en vervolgonderwijs.* Op de Benedenwindsche eilanden werd geen herhalings- of vervolgonderwijs gegeven.

D cursus op St. Eustatius voor grootere leerlingen gegeven leidde een kwijnend bestaan, zoodat overwogen werd, of niet tot opheffing zou moeten worden overgegaan.

b. *Zeevaartkunde.* Ook in dit verslagjaar kon de leergang voor zeevaartkunde niet worden heropend.

c. *Handelsonderwijs.* Het onderwijs aan de Hendrikschool en het St. Thomascollege heeft, vooral in het hoogste leerjaar, voor een niet gering deel betrekking op den handel.

d. *Vlechtonderwijs.* Dit onderwijs werd op de bestaande leergangen voortgezet.

De hoofdleergang voor volwassenen op Pietermaai werd, evenals in vorige jaren, druk bezocht, vooral door doortrekkende reizigers en toeristen. Het aantal belangstellenden, dat deze inrichting bezocht, bedroeg in het verslagjaar 2807. Dit groote bezoek was oorzaak, dat eene niet onbeduidende hoeveelheid hoeden van leerlingen en oud-leerlingen verkocht kon worden.

Aan vlechtsters en belangstellenden werden inlichtingen verstrekt betreffende de industrie.

Van de gelegenheid, welke aan den hoofdleergang bestaat, om hoeden in vorm te brengen, te bleeken en te strijken, maakten, evenals in vorige jaren, de oud-leerlingen een druk gebruik. In het afgeloopen jaar werd aan de vlechtsters gelegenheid gegeven om zich te bekwamen in het wasschen van hoeden. Het gemis van deze kennis werd tot nu toe als eene leemte bij het onderwijs ondervonden; zij schiep tevens eene nieuwe bron van inkomsten. Van deze gelegenheid werd een vrij druk gebruik gemaakt.

Bij de op 25 October onder voorzitterschap van den inspecteur van het onderwijs gehouden examens werden de volgende diploma's uitgereikt:

1. hoofdleergang Pietermaai: 1 leerlinge diploma B, 4 leerlingen diploma C en 3 leerlingen diploma D;

2. leergang Santa Rosa: 1 leerlinge diploma B en 2 leerlingen diploma C;

3. leergang Montagne: 2 leerlingen diploma C en 2 leerlingen diploma D.

Het volgende geeft een overzicht van het aantal leerlingen en het geleverde vlechtwerk der verschillende vlechtleergangen voor volwassenen op Curaçao.

Hoofdleergang *Pietermaai:*

Aantal leerlingen 19.
Aantal gevlochten hoeden:
hipihapa stroo 200, waarde f 946;
latai stroo 463, waarde f 825;
matjes en sigarenkokers, waarde f 312.

Leergang *Overzijde:*

Aantal leerlingen 3.
Aantal gevlochten hoeden 19, waarde f 139;
lampekappen 116, waarde f 271.

Leergang *Santa Rosa:*

Aantal leerlingen 25.
Aantal gevlochten hoeden 487, waarde f 964.

Leergang *Montagne:*

Aantal leerlingen 20.
Aantal gevlochten hoeden 1215, waarde f 2031.

De cursussen aan de Emmaschool te Willemstad, die in de buitendistricten op Curaçao en die op Bonaire, werden bezocht door 443 leerlingen. Zij vlochten op school 1159 hoeden, welke eene waarde vertegenwoordigden van f 271,89.

§ 12. *Koloniaal- en Schoolmuseum.* Het gedeelte der Hendrikschool, waarin dit museum was ondergebracht, is in het verslagjaar geheel betimmerd. Later is dit gedeelte als klaslokaal moeten ingericht worden, opdat de werkzaamheden der wandbekleeding in andere klassen voortgang zouden kunnen hebben.

§ 13. *Bibliotheekwezen. Gouvernementsboekerij en leeszaal* op Curaçao. De uitleenbibliotheek voor ontspanningslectuur beschikte aan het einde van het verslagjaar over:

Nederlandsche werken (oorspr. en vertaald)	2392
Nederlandsche werken voor de jeugd	620
Engelsche werken	638
Spaansche werken	359
Fransche werken	349
Duitsche werken	243

Het aantal ingeschreven lezers was 239 op het einde van het jaar, terwijl aan jongeren van 12 tot 17 jaar 28 leeskaarten waren uitgereikt.

De vraag naar technische en wetenschappelijke werken was in het verslagjaar wederom niet groot. Slechts enkele personen maakten gebruik van de wetenschappelijke bibliotheek, die bijna geheel was ondergebracht in eene afzonderlijke zaal, waar de werken geraadpleegd konden worden.

Het totaal van de in het verslagjaar uitgeleende boeken bedroeg 9492.

De supplement-catalogus kwam gereed. Ook in 1929 zou een supplement-catalogus verschijnen. Deze was bij het einde van het verslagjaar bijna voltooid.

Ook dit jaar bleef het aantal bezoekers der openbare leeszaal verre beneden dat, wat met het oog op de groote verscheidenheid lectuur in de verschillende moderne talen daar aanwezig, verwacht zou mogen worden.

In de samenstelling der commissie van beheer kwam geen wijziging.

§ 14. *Studiebeurzen.* Van de 11 jongelieden, die aan het einde van 1927 in het genot van eene studiebeurs studeerden, keerden er in den loop van het verslagjaar 3 terug, nadat zij met goed gevolg het eindexamen eener middelbare technische school hadden afgelegd. Eveneens keerde terug een beurstrekker, die in Nederland de studie voor hoofdonderwijzer voltooid had.

Aan het einde van het verslagjaar studeerden nog in Nederland 7 jongelieden in het genot van een studiebeurs, nl. 4 voor onderwijzer of hoofdonderwijzer, 1 voor geneesheer of ingenieur, 2 voor jurist.

De Raadsman voor studeerenden rapporteerde omtrent gedrag, vlijt en vorderingen der beurstrekkers over het algemeen gunstig.

Het voornemen bestond om in 1929, indien zich gegadigden aanmelden, wederom enkele jongelieden naar Nederland te zenden om daar eene opleiding of voortgezette opleiding te ontvangen.

J.

LANDSGEBOUWEN EN OPENBARE WERKEN.

Gedurende het verslagjaar bleef de leiding van het Departement van Openbare Werken toevertrouwd aan den heer ir. I. Th. van Rosse.

In den loop van het jaar werd de heer J. H. Perret Gentil Lz., die te voren aangewezen was om den directeur bij te staan, benoemd tot adjunct-directeur van Openbare Werken, terwijl volle beschikking werd verkregen over den ingenieur, die tot Augustus nog diensten verleende aan de N. V. Koninklijke Nederlandsche Stoomboot-Maatschappij.

Het technisch personeel werd in den loop van het jaar versterkt door toevoeging van:

1 ingenieur;

4 technische ambtenaren, waarvan 1 in tijdelijken dienst;

1 opzichter in tijdelijken dienst;

1 opzichter-uitvoerder voor wegenaanleg;

1 monteur-bankwerker;

1 draaier, en

1 bouwkundig teekenaar.

Aan losse werklieden, doch voornamelijk aan goed onderlegde, geroutineerde ambachtslieden, bestond gedurende het verslagjaar een te kort.

Op 1 Januari bestond het materieel, bij het Departement in gebruik, uit:

1 tien-tons stoomwals, 1 vijf-tons motorwals, 1 luchtcompressor, 2 steenbrekers, 2 betonmengmachines, 3 asphaltketels, 1

houtbewerkingsmachine, 1 grijpemmerbaggermachine, 1 sleepboot, 1 ijzeren zolderdekschuit, 1 ijzeren waterlichter, 1 ijzeren elevatorbak, 6 houten vlotten, 2 ponten, 1 motorboot, 1 tractor, 1 wegopbreker, 3 automobielen, 14 vrachtauto's, benevens eenig klein materieel, als meet- en teekeningsinstrumenten, pompen en motoren, werktuigen en gereedschappen voor de smederij, den timmermanswinkel en voor het onderhoud van gebouwen en wegen.

Gedurende het jaar werden afgeschreven: 2 vrachtauto's, vanwege hun versleten toestand, en 1 asphaltketel, die aan den dienst op Aruba is afgestaan.

Bijgeschreven werden: 2 zeven-tons motortandemwalsen, 1 luchtcompressor, 2 ijzeren steenkantelbakken, 1 houten vlot, 1 motorboot, 1 automobiel, 24 vrachtauto's, 2 asphaltketels, 1 houtbewerkingsmachine en 1 betonmengmachine.

De voornaamste door het Departement verrichte werkzaamheden waren de volgende.

§ 1. *Algemeen onderhoud, herstelling, enz. Curaçao.*

I. *Landsgebouwen.*

Behalve het gewoon onderhoud van de gebouwen, waaronder te verstaan kleine herstellingen aan muren, daken, hout- en ijzerwerk, W.C.'s, enz., alsook witten, gelen, verven, teren en dergelijke, zijn aan de Landsgebouwen de volgende verbeteringen aangebracht:

In het *Fort Amsterdam.* Het voormalig garnizoensbureau werd verbouwd en ingericht als kantoor voor de ,,Curaçaosche Bank''. In den tuin van het Gouvernementshuis werd een nieuw thee-huisje bijgebouwd.

In het *Waterfort.* In de woning van den adjudant werd een nieuwe W. C. aangebracht. De vloer van de gymnastiekzaal werd vernieuwd. In de ziekenzaal werd een nieuw plafond en een nieuwe W. C. aangebracht.

In verband met de kazerneering van de politie-troepen werden:

1 garage voor 6 auto-trucks en 1 garage voor 1 autobus gebouwd;

1 boog in den batterijmuur tot autogarage ingericht;

5 bogen in den batterijmuur met eterniet-platen bekleed;

10 nieuwe W. C.'s en 9 nieuwe urinoirs aangebracht.

In het *Riffort.* Twee bogen in den batterijmuur, gebruikt als machinekamer der draadlooze telegrafie, werden met hout en met eterniet-platen beschoten.

Voorts werd de woning van den directeur van den Landsradio- en telefoondienst opgeknapt.

In het stadsgedeelte beoosten de haven. Het ophoogen van den ringmuur om de gevangenis, als maatregel ter voorkoming van ontvluchting door gevangenen, kwam gereed. Het dak van een strafcel werd vernieuwd. In de keuken werd een nieuw kookfornuis aangebracht, terwijl de binnenplaats voor het luchten der gevangenen geheel werd gecementeerd.

Een der lokalen van den Hendrikschool werd met eternietplaten beschoten. Voorts werd een aanvang gemaakt met het vernieuwen der closets, de urinoirs en de afvoerleidingen dier school. De Emmaschool werd opgeknapt en, zoowel van binnen als van buiten geheel overgeverfd.

Achter het telefoonkantoor werd een viertal garages voor dienstauto's van diverse takken van dienst gebouwd.

Het pand in de Breedestraat, welks benedenverdieping door een uitgebroken brand was beschadigd, werd onder handen genomen; de balklagen, vloeren, deuren en ramen werden vernieuwd; de geblakerde muren werden gebikt en overgepleisterd, terwijl het houtwerk overgeverfd werd.

De landswoning in de Werfstraat werd opgeknapt, voorzien van een closet voor waterspoeling en geheel overgeverfd.

In de landswoning in de Bitterstraat werden een W.C. en een badgelegenheid aangebracht; voorts werd aan die woning een garage bijgebouwd; overigens werd het gebouw gedeeltelijk overgeverfd.

In het stadsdistrict bewesten de haven. In het krankzinnigengesticht werd een overdekte goot aangelegd, ter betere afvoering van bad- en spoelwater. De oostelijke omheiningsmuur van dat gesticht werd geheel hersteld; ter voorkoming van ontvluchting der verpleegden werd die afsluiting door middel van prikkelraad hooger opgetrokken.

Bij de observatiegebouwen op Mundo Nobo werd een stal gebouwd voor het onderbrengen van ingeënte kalveren. Ter plaatse werd ook een grasveld voor proefdieren aangelegd. Het rad en het bovenstuk van den daar bestaanden windmolen werd geheel vernieuwd; een bouwvallig hoog reservoir werd afgebroken.

De verbouwing van de operatiekamer van het voormalig militair hospitaal op Plantenrust tot kortegolfontvangstation der draadlooze telegrafie kwam gereed.

In het leprozengesticht werden:

aan den westkant van de kapel een overstekend dak, ter wering van zonnehitte, gemaakt; op het dak van de keuken een wasemkap aangebracht; de ruimte tusschen het waschhok der verpleegsters en het waschhok der patiënten overkapt, en het houtwerk geheel overgeverfd.

Nieuwe werken.

In den loop van het verslagjaar werden:

van de in aanbouw zijnde politiewoningen op Mundo Nobo 3 blokken van 6 woningen elk (type A) afgebouwd en een aanvang gemaakt met 1 blok van 6 woningen (type A) en 1 blok van 6 woningen (type B); een paviljoen van het voormalig militair hospitaal op Plantersrust verbouwd en ingericht tot woning; een aanvang gemaakt met de verbouwing van de oude keuken op Plantersrust tot woning; in het Waterfort een nieuw kantoor voor den wachtcommandant der politie gebouwd; een aanvang gemaakt met het plaatsen van een verdieping boven het administratiegebouw der politie in het Waterfort, met het inrichten van 4 bogen in den batterijmuur van het Waterfort tot strafcellen, met de algemeene herstelling van het gebouw op Parera en de inrichting daarvan tot bureau van het Departement van Openbare Werken, met den bouw van een 30-tal garages op Parera en met den bouw van een houtbewerkingsloods op Parera; op het Fort Nassau werd een nieuwe seinpaal met toebehooren opgesteld.

Aan de gebouwen enz. in het 2de en 3de district werden door de zorg van de respectieve districtmeesters onderhoudswerkzaamheden verricht.

Op Aruba, Bonaire en de Bovenwindsche eilanden had het gewoon onderhoud van de Landsgebouwen en -eigendommen plaats.

Als bijzonder werk op St. Martin mag genoemd worden de algeheele vernieuwing van het Raadhuis te Philipsburg.

II. *Straten, wegen, kaden en riolen.*

In het verslagjaar werd geregeld doorgegaan met de systematische verbetering, verharding en asphalteering van de hoofdstraten en daarbij aansluitende zijstraten of stegen in het stadsdistrict. Waar mogelijk werden die straten voorzien van trottoirs. Ook werden, waar het hoogtepeil en de waterafvoer dier straten zulks geboden, rioleeringen aangelegd.

Op bovengeschetste wijze werden verbeterd en geasphalteerd: het westelijk gedeelte van den Scharloweg; het breede oostelijk gedeelte van de Bitterstraat; de Wilhelminastraat en de Wilhelminabrug; het pleintje in de Breedestraat, waar vroeger het gebouw voor dakloozen stond; het plein binnen het fort Amsterdam; het Wilhelminaplein; het Hendrikplein; het gedeelte van den Pietermaaiweg tusschen de Zonstraat en het Damplein; het gedeelte van de De Ruyterkade tusschen het De Ruyterplein en de Columbusstraat; het noordelijk gedeelte van de Handelskade; de Havenstraat en de Klipstraat, die bovendien nog verbreed werden; de Rembrandtstraat en het plein voor het sanatorium ,,Het Groene Kruis''.

Voorts werden nog geasphalteerd: de Weststeeg, de Stroosteeg, de Buursteeg, de Vuursteeg, de Bootsteeg, de Kleinesteeg, de Groenesteeg, de Kipsteeg en het noordelijkste gedeelte van de Middenstraat.

Er werd een aanvang gemaakt met de verbetering van den Witte-weg en het De Ruyterplein en den aanleg van een nieuwen verkeersweg door het erf ,,San Mateo'', waarvoor het Apostolisch Vicariaat den benoodigden grond gratis aan het Bestuur afstond.

Aan de Arubastraat, het Brionplein, het oostelijk gedeelte van de Prinsenstraat, de Nieuwestraat, het oostelijk gedeelte van de De Ruyterkade, de Koraalsteeg en den Penweg werden gewone onderhoudswerkzaamheden verricht.

In het 2de district nabij ,,Cas Chiquitao" werd bij wijze van proef een stuk van den weg verhard en geasphalteerd, zulks in verband met de plannen ter asphalteering van den weg om het Schottegat.

Aan de gruiswegen in de buitendistricten werden gewone onderhoudswerkzaamheden verricht.

Op Aruba kon het onderhoud der straten en wegen niet bijgehouden worden ten gevolge van het voortdurend toenemen van zwaar transport. In den weg Oranjestad—St. Nicolaas werd een omlegging van ongeveer 2 kilometer aangebracht.

Op Bonaire had het gewoon onderhoud van straten en wegen plaats. Bijzondere herstelling onderging de weg naar Nikiboko-Zuid en een gedeelte van het Wilhelminaplein.

Aan de straten en wegen op de Bovenwindsche eilanden werden gewone, en na den orkaan, buitengewone onderhoudswerkzaamheden verricht.

III. *Vaar- en voertuigen.*

De cascos, motoren of machines van de motorboot van den Gouverneur, de loodsmotorbooten, de motorbooten van de politie, de sleepboot, motorbooten, lichters, vlotten en ponten van het Departement van Openbare Werken werden in de werkplaats op het Rif geregeld nagezien en onderhouden.

In den loop van het verslagjaar werd overgegaan tot het bemannen van elke der loodsmotorbooten met een eigen ploeg, opdat scherper contrôle op bediening en onderhoud kon worden uitgeoefend. Mindere uitgaven aan reparatie en grootere bedrijfszekerheid waren de goede resultaten van dezen maatregel.

De automobielen en vrachtauto's van het Departement van Openbare Werken, den Openbaren Gezondheidsdienst, de politie, de brandweer, de douane, het postkantoor, de landswaterleiding en den landstelefoondienst werden in de hierboven vermelde werkplaats geregeld nagezien, onderhouden en hersteld.

§ 2. *Baggerwerken en peilingen. Curaçao.* Met de grijpemmerbaggermachine werd gebaggerd langs de nieuwe kaden in het Waaigat. Ook werd beoosten de Koningin Wilhelminabrug gebaggerd ter verkrijging van een bassin, dat dienen moet als ankerplaats voor de niet in het bedrijf zijnde lichters van de diverse scheepvaartlijnen, die tot dusverre het westelijk gedeelte van het Waaigat in meerdere of mindere mate versperden. Dusdoende kwam in het Waaigat meer kadelengte vrij voor het meren van zeilvaartuigen.

Voorts werd, ter voorkoming van ophooping van vuil, in het oostelijk gedeelte van het Waaigat en in het Rifwater met den beugel gebaggerd.

Voor de uitvoering van bagger- en andere werken of ter voorbereiding van ontwerpen, werden, waar noodig, peilingen verricht.

§ 3. *Verlichting, seinposten, enz.* Voor de behoorlijke bediening van de seinposten, de kustverlichting en de havenlichten in Curaçao werd zorg gedragen.

Voorbereidende maatregelen werden getroffen voor het plaatsen van een vuurtoren aan de Oostpunt van het eiland Curaçao (Punt Kanon).

De lichtwachter op Fort Amsterdam, St. Martin, werd tevens belast met den seinpost aldaar.

Op Saba werd te Chrispijn een seinpost opgericht voor het signaleeren van binnenkomende schepen.

§ 4. *Weerkundige dienst en regenval.* In het begin van het verslagjaar werd het meteorologisch station op ,,Cas Chiquito" verplaatst naar den batterijmuur op het Fort Amsterdam.

De weerkundige waarnemingen werden geregeld schriftelijk opgezonden aan het hoofdstation van het voor West-Indië en de Caraïbische Zee werkend onderdeel van den Amerikaanschen Weerkundigen Dienst te San Juan (Porto Rico) en aan het Koninklijk Nederlandsch Meteorologisch Instituut te de Bilt.

Gedurende het orkaanseizoen (15 Juni—15 November) werden dagelijks in den morgen en in den namiddag weerkundige waarnemingen op Curaçao radio-telegrafisch overgeseind aan bovenbedoeld hoofdstation te San Juan. Van de waarnemingen op St. Martin had ook gedurende de orkaanmaanden dagelijks dergelijke overseining aan dat hoofdstation plaats.

Ballonwaarnemingen werden niet gedaan.

Als bijlage **L** worden aan dit verslag toegevoegd gegevens omtrent den regenval.

§ 5. *Bouw- en woningtoezicht.* Vanwege het Departement van Openbare Werken werden 144 vergunningen verleend tot het bouwen, bijbouwen en verbouwen van huizen of tot het plaatsen van balkons, stoepen en treden aan reeds bestaande woningen. Bij het verleenen van deze bouwvergunningen werden, waar mogelijk, hetzij nieuwe rooilijnen vastgesteld, hetzij bestaande rooilijnen verbeterd of teruggezet.

Wegens ver gevorderden staat van bouwvalligheid werden 11 huizen, gelegen in het oude gedeelte van Willemstad (Punda), onbewoonbaar verklaard.

§ 6. *Stoomwezen.* Op ultimo December waren aanwezig:

72 landketels;

105 verplaatsbare ketels en scheepsketels;

44 verdampers;

17 oververhitters, en

3 ketels in aanbouw.

De keuringsambtenaar maakte voor het keuren van stoomketels, in gebruik op Aruba, 16 dienstreizen derwaarts.

Wegens overtreding der verordening, regelende het gebruik van stoomketels in de kolonie Curaçao (*Publicatieblad* 1911, n°. 31) werden 2 processen-verbaal gemaakt.

§ 7. *Havenwerken.* Ten aanzien van den bouw van kademuren langs de Handelskade en in het Waaigat, van een gewapend betonbrug over het Waaigat en van een ijzeren douaneloods c.a. aan het Waaigat, waaromtrent eene overeenkomst was aangegaan met de aannemersfirma ,,Christiani & Nielsen's Gewapend Beton Maatschappij", kan worden medegedeeld:

dat de betonbrug geheel werd afgebouwd en voor het publiek verkeer opengesteld;

dat de douaneloods c.a. werd afgeleverd en door de administratie der belastingen in gebruik werd genomen;

dat de bouw van den kademuur langs het Waaigat geheel gereed kwam;

dat het inheien van gewapend betonnen damwandpalen langs de Handelskade werd voltooid, en

dat verder werd doorgewerkt aan het verder opvullen en afwerken van de ruimte achter den damwand van die kade, hetgeen ook voor een groot gedeelte gereed kwam.

Nog werden eenige voorbereidende werkzaamheden verricht in verband met de voorgenomen verbetering van den havenmond en de doorvaart door de St. Annabaai, w.o. een proef met het verbrijzelen van het gesteente door middel van een ram, en den bouw van een pier in de Paardenbaai op Aruba.

K.

POSTERIJEN, TELEGRAFIE EN TELEFONIE.

In het *Publicatieblad* van 1928 werden opgenomen:

onder nos. 11 en 20: de besluiten van den 30sten Januari en van den 29sten Maart 1928, houdende wijzigingen in het tarief voor verzending per zeepost;

onder n°. 24: het besluit van den 5den Mei 1928, houdende wijziging der soorten van briefomslagen;

onder n°. 25: het besluit van den 5den Mei 1928, houdende bepalingen van het buiten gebruik stellen van briefomslagen van 10 cent en wederom in gebruik stellen van de briefomslagen van $7\frac{1}{2}$ ($5 + 2\frac{1}{2}$) cent en in gebruikstelling van briefomslagen van 10 cent met overdruk van $7\frac{1}{2}$ cent;

onder n°. 29: het besluit van den 18den Juni 1928, houdende

het in gebruik stellen van nieuw model frankeerzegels ter waarde van 20, 25 en 30 cent;

onder n°. 61: het besluit van den 20sten October 1928, houdende overbrenging van de 1ste naar de 2de serie der frankeerzegels van den frankeerzegel van 7½ cent;

onder n°. 62: het besluit van den 20sten October 1928, houdende het in gebruik stellen van nieuw model frankeerzegels ter waarde van 7½, 10, 12½, 15 en 35 cent en het buiten gebruik stellen van de oud model zegels van die waarden, alsmede van die van 20, 25 en 30 cent;

onder n°. 73: het besluit van den 1sten December 1928, houdende gelijkstelling van het port van brieven en briefkaarten naar Nederlandsch-Indië met dat naar Nederland en Suriname.

§ 1. *Posterijen.* Bijlagen **M** en **N** geven een overzicht van het buitenlandsch postverkeer van het gewest, zoomede een opgave van het binnenlandsch postverkeer van het eiland Curaçao, vergeleken met de vier voorafgaande jaren, en bijlage **O** een opgave van de inkomsten en uitgaven van de posterijen in de laatste drie jaren.

De inkomsten beliepen volgens deze opgaaf f 162 426,42 tegen f 162 463,64 in 1927. Zooals in het vorige jaarverslag vermeld werd, was in de ontvangsten over 1927 begrepen de opbrengst, ad f 39 685,46½, wegens den verkoop van overdruk-brandkastzegels.

De gewone ontvangsten overtroffen alzoo die over 1927 met bijna f 40 000.

De uitgaven bedroegen, voor zoover bekend, f 95 379,59 tegen f 77 632 in 1927.

Ter overmaking naar het buitenland werd in totaal gestort een bedrag van f 463 540,13, verdeeld als volgt:

naar Nederland	f	329 215,34
,, Suriname		101 737,90
,, Engeland		9 927,35
,, Duitschland		20 384,69
,, Nederl. Oost-Indië		1 045,56
,, Frankrijk		484,17
,, Denemarken		745,12

Uitbetaald werd een bedrag van f 30 758,10½ aan wissels van diverse landen, t. w.:

van Nederland	f	28 113,40
,, Suriname		2 462,98
,, Engeland		641,85
,, Duitschland		51,31
,, Nederl. Oost-Indië		441,59½
,, Frankrijk		27,47
,, België		16,50

In het binnenlandsch verkeer werd overgemaakt een totaal bedrag van f 787 533,31, gestort als volgt:

op Curaçao	f	45 633,87
,, Aruba		478 259,78
,, Bonaire		159 504,89
,, St. Martin		48 783,40
,, St. Eustatius		42 374,69
,, Saba		12 976,68

Naar het buitenland werden verzonden 3496 postpakketten, terwijl uit het buitenland ontvangen werden 39 522 stuks.

Het aantal in het binnenland verzonden pakketten bedroeg 1302.

Postspaarbank. Ter vervulling van de vacature, ontstaan door de periodieke aftreding van het lid, de heer Jossy C. Henriquez, werd de heer J. M. J. Ellis bij beschikking van den 31sten Maart 1928, n°. 326, tot lid van den raad van toezicht benoemd.

Door de voortdurende uitbreiding van de petroleumbedrijven op Curaçao en op Aruba, waardoor steeds meer Hollandsche en vreemde arbeiders hierheen trokken en deze personen voornamelijk van de Koloniale Postspaarbank gebruik maakten voor belegging van hunne spaarpenningen, zijn de transactiën van de postspaarbank in het verslagjaar buitengewoon toegenomen.

De totale bedragen der inlagen en terugbetalingen bedroegen onderscheidenlijk f 618 825,70 en f 360 087,57, tegen f 360 986,14½ en f 298 683,33½ in 1927.

Van de Rijkspostspaarbank op de Koloniale Postspaarbank en omgekeerd werden overgeschreven verschillende boekjes tot een gezamenlijk bedrag van onderscheidenlijk f 9679,79 en f 30 688,84.

Het saldo tegoed der inleggers is ook zeer belangrijk toegenomen en wel met een bedrag van f 248 436,61; het bedroeg op ultimo December f 677 081,94½.

Het totaal bedrag der inlagen op 1 Januari bedroeg	f	428 662,39½ [1]
Gedurende het jaar hadden 6770 inlagen plaats tot een gezamenlijk bedrag van		628 505,49
Samen	f	1 057 167,58½
en beliep de som van 2292 terugbetalingen		390 776,41
Op 31 December bedroeg het aantal inleggers 6421 met een tegoed van		666 391,17½
waarbij nog moet komen het bedrag van de gekweekte rente		10 690,77
zoodat het saldo tegoed bedroeg	f	677 081,94½

De op de uitgezette kapitalen gekweekte rente bedroeg f 20 834,19, tegen f 18 574,60 in 1927.

De administratiekosten beliepen f 5357,44.

De bank had op ultimo December van 's Lands kas te vorderen een bedrag van f 163 633,67½.

De inlagen en terugbetalingen wisselden van boven f 0,25 tot boven f 2000.

Er werden 1262 nieuwe boekjes uitgegeven, terwijl ingetrokken zijn 504 boekjes, tegen onderscheidenlijk 620 en 402 in 1927.

Het aantal inlagen en terugbetalingen bedroeg: 4367 en 1869, tegen in 1927: 6770 en 2292.

De zuivere winst bedroeg f 12 211,14. Hiervan werd een bedrag van f 5000 gereserveerd voor Waardewijziging van effecten en is het saldo ad f 7211,14 overgeschreven op het reservefonds, dat daardoor gestegen is tot f 36 043,92.

§ 2. *Telegrafie.* Het bedrijf van den radiodienst op de eilanden Curaçao, Aruba en Bonaire nam toe; op het eiland St. Martin nam het bedrijf sterk af.

Het aantal verzonden en ontvangen telegrammen bedroeg onderscheidenlijk 34 866 en 37 352 met 489 556 en 500 376 woorden.

Door de eilanden Curaçao, Aruba en Bonaire werden gezamenlijk 9233 telegrammen met 104 641 woorden meer verzonden en 8372 telegrammen met 96 381 woorden meer ontvangen dan in 1927.

Door St. Martin werden minder verzonden 1358 telegrammen met 13 641 woorden en minder ontvangen 1277 telegrammen met 15 202 woorden.

De officieele opening van het kortegolf-radiobedrijf met Nederland had plaats op 2 Juli en met Amerika op 4 Augustus.

Van de openstelling af werd van deze verbinding een druk gebruik gemaakt en nam het aantal telegrammen steeds toe.

De berichten van den weerkundigen dienst werden via het St. Martin-station of Ensenada naar Porto Rico overgeseind.

Voor verdere bijzonderheden omtrent het verkeer moge verwezen worden naar bijlage **P**.

§ 3. *Telefonie.* De landstelefoondienst gaf steeds bevredigende resultaten. Op 1 Januari bestonden er 400 hoofd- en 69 nevenaansluitingen. Gedurende het verslagjaar zijn er bijgekomen 65 hoofd- en 21 nevenaansluitingen, terwijl vervallen zijn 14 hoofd- en 12 nevenaansluitingen. Op ultimo December bedroeg het aantal aansluitingen onderscheidenlijk 451 en 78. De ontvangsten beliepen f 62 901,65.

[1]) Saldo te goed op 1 Januari 1928 verhoogd met f 175,77, welk bedrag ten voordeele van de Rekening van Inleggers en ten laste van de Verlies-en-Winstrekening is gebracht.

L.

FINANCIEELE ZAKEN EN DOMEIN.

§ 1. *Muntwezen.* In den loop van het verslagjaar werd pasmunt uit Nederland ontvangen tot een bedrag van f 70 000 en wel f 30 000 aan kwartjes, f 20 000 aan dubbeltjes, f 10 000 aan stuivers, f 5000 aan halve stuivers en f 5000 aan centen.

§ 2. *Begrooting.* Bij de Curaçaosche begrooting voor het dienstjaar 1928, vastgesteld bij de wet van 12 Mei 1928 (*Staatsblad* n°. 174, *Publicatieblad* n°. 46) zijn de uitgaven geraamd op f 3 535 824, de inkomsten op f 3 397 600 en wegens uit leening te verkrijgen gelden f 200 000.

Bij de wenschelijkheidsbegrooting (*Publicatieblad* n°. 78) werden de uitgaven verhoogd met f 757 975.

Bij de wet van den 15den Mei 1928 (*Staatsblad* n°. 61, *Publicatieblad* n°. 36), houdende wijziging van de Curaçaosche begrooting voor het dienstjaar 1926 werd het eindcijfer van deze begrooting verhoogd met f 555 519 en gebracht op f 3 636 348.

Bij verordening van den 16den Mei 1928 (*Publicatieblad* n°. 42) werd de Curaçaosche begrooting voor het dienstjaar 1929 voorloopig vastgesteld. De uitgaven voor dat dienstjaar werden geraamd op f 5 363 698, de inkomsten op f 3 294 500 en uit leening te verkrijgen gelden f 1 170 000.

Daar, ten aanzien van deze begrooting, geen der gevallen omschreven in art. 104, sub 1°., 2°. en 3°. van het Regeeringsreglement voor Curaçao aanwezig was, gold de voorloopige vaststelling van gemelde begrooting, ingevolge de bepaling van het laatste lid van voormeld artikel, als definitieve.

§ 3. *Belastingen.* De in het vorige jaarverslag vermelde ontwerpen-verordening, met uitzondering van dat tot heffing van een belasting op enkele openbare vermakelijkheden, heeft de Kolonialen Raad goedgekeurd. Zij zijn vervolgens in het *Publicatieblad* afgekondigd. (Zie *Publicatiebladen* nos. 74, 75, 76 en 77.)

In het *Publicatieblad* werden nog opgenomen:

in n°. 28, de beschikking van den 23sten Mei 1928, n°. 468, bepalende dat voor de toepassing van de Algemeene Verordening I.U. en D. 1908 (*Publicatieblad* n°. 33) onder het begrip „haven" van Curaçao zal worden verstaan de St. Annabaai (met uitzondering van het Rifwater) en het Schottegat;

in nos. 30 en 65, onderscheidenlijk het besluit van den 19den Juni 1928 en dat van den 30sten October 1928, tot wijziging van het besluit van den 3den December 1908 (*Publicatieblad* 1908, n°. 62) tot uitvoering van de Algemeene Verordening I.U. en D 1908 (*Publicatieblad* 1908, n°. 33).

Beide besluiten betreffen de wijziging van art. 25 van *Publicatieblad* 1908, n°. 62, bepalende het bedrag, verschuldigd voor huur van Gouvernementsentrepôt of Gouvernementsbergplaatsen.

Ingediend werden aan den Kolonialen Raad een ontwerp-verordening tot wijziging en aanvulling van de Zegelverordening (*Publicatieblad* 1908, n°. 52) en twee ontwerpen-verordening tot wijziging en aanvulling van de Algemeene Verordening I.U. en D. (*Publicatieblad* 1908, n°. 33).

Deze twee ontwerpen betreffen het eene: contrôle der lading aan boord van schepen (het opleggen van de verplichting aan de schippers om de ladingspapieren te vertoonen) en het andere: het verleenen van vrijdom van invoerrecht voor goederen, die worden ingevoerd enkel om eene bewerking, verwerking of herstelling te ondergaan en daarna weder te worden uitgevoerd.

Voormelde drie ontwerpen waren eind December nog bij den Raad in behandeling.

De belastingen brachten op f 3 349 760 of f 1 037 460 meer dan de raming. De hoogere opbrengst is in hoofdzaak toe te schrijven aan grootere ontvangsten wegens invoerrechten en accijns op gedistilleerd.

Bijlage **Q** bevat eene opgave van de belastbare inkomens voor het belastingjaar 1927/1928.

§ 4. *Inkomsten van onderscheiden aard.* In het *Publicatieblad* n°. 71 is opgenomen het besluit van den 24sten November 1928, ter uitvoering van art. 2 der Zoutverordening 1908 (*Publicatieblad* n°. 39). Bij dit besluit werd voor het jaar 1929 de waarde van het zout, uitgevoerd uit St. Martin, welke tot grondslag voor de heffing van het uitvoerrecht moet strekken, ingevolge de Zoutverordening 1908, op 48 cent per H.L. bepaald.

De opbrengst van de inkomsten van onderscheiden aard beliep f 1 780 944 of f 695 644 meer dan de raming.

Deze grootere ontvangst is in hoofdzaak veroorzaakt door de hoogere opbrengst van de loodsgelden en alle andere ontvangsten.

De middelen en inkomsten hebben opgebracht f 5 130 704.
De raming bedroeg:

belastingen	f 2 312 300	
inkomsten van onderscheiden aard	1 085 300	
		3 397 600
Hoogere opbrengst		f 1 733 104

§ 5. *Hypotheken en eigendomsovergangen.* Ten kantore van den hypotheekbewaarder op Curaçao werden 254 akten overgeschreven.

Voor verdere bijzonderheden aangaande deze akten wordt verwezen naar bijlage **R** en voor verrichtingen van de Curaçaosche Hypotheekbank naar § 2 van hoofdstuk N.

	Overgeschreven akten	Hypotheken, bestaande op ultimo December 1927.	bijgekomen.	doorgehaald.	Blijven bestaan op ultimo December.
Aruba	67	f 259 534,89	f 38 150	f 14 360,—	f 283 324,89
Bonaire	40	225 977,63	1 150	7 800,—	219 327,63
St. Martin	28	65 238,39	2 935	8 538,10	59 635,29
St. Eustatius	10	133 369,29	—	410,—	132 959,29
Saba	5	59 062,58	—	—	59 062,58
		f 743 182,78	f 42 235	f 31 108,10	f 754 309,68

§ 6. *Domein. Curaçao.* In het stadsdistrict werden 18 stukjes grond verkocht, 39 stukjes verhuurd en van 2 stukken grond de huur opgezegd. Een stuk gouvernementsgrond op Scharlo werd geruild tegen een ander stuk aldaar, toebehoorende aan den heer Julio Henriquez. Een ander stuk, gelegen in het 2de district, bewesten de haven, werd geruild tegen 2 stukken, toebehoorende aan den heer C. Winkel en gelegen in Willemstad. De ruil van deze 3 stukken grond is geschied voor het verbreeden van straten.

Door aankoop is het Gouvernement eigenaar geworden van het perceel, genaamd Parera, en een gedeelte van het perceel, genaamd Paradijs (a) Hel, gelegen in het 2de district, beoosten de haven, alsmede van 2 perceelen, gelegen in Willemstad. De aankoop van laatstbedoelde 2 perceelen is geschied mede in verband met de verbreeding der straten. Het perceel Parera is aangekocht in verband met de wenschelijkheid om terrein, gelegen aan diep water, te bezitten en ook voor de concentratie van de werkzaamheden en de werkinrichtingen van het Departement van Openbare Werken. In den loop van dit jaar zijn dan ook het kantoor van den Directeur van voormeld Departement en de werkinrichtnigen, magazijnen, enz. van dat Departement naar voormeld perceel overgebracht. De aankoop van het ander perceel (gedeelte Paradijs (a) Hel) is geschied ten behoeve van 's Lands watervoorzieningsdienst.

In het 2de district werden met 226 personen huurovereenkomsten aangegaan, waarbij 191 H.A. grond werden verhuurd. Deze overeenkomsten betroffen 34 nieuwe perceelen, terwijl de overige huurovereenkomsten overdrachten op naam van andere personen waren.

In het 3de district werden 81 perceelen aan nieuwe huurders uitgegeven, tot een gezamenlijke grootte van 131,77 H.A.

Ontruimingen hadden noch in het 2de noch in het 3de district plaats.

Aruba. In Oranjestad werden 3 stukken domeingrond, onderscheidenlijk groot 100,187 en 625 H.A., voor woningbouw in eigendom afgestaan.

In de buitendistricten werden in huur afgestaan: voor woningbouw 19 stukken domeingrond, alle van geringe uitgestrektheid, en voor landbouwdoeleinden 11 stukken van verschillende afmetingen.

Van bestaande huurovereenkomsten hadden 75 overdrachten plaats.

Bonaire. Op dit eiland werden: in eigendom afgestaan 16 stukken domeingrond, gezamenlijk groot 66,16 H.A.; verhuurd (meerendeels vernieuwing van huurovereenkomsten) 162 perceelen domeingrond voor de uitoefening van het landbouwbedrijf en verhuurd 47 kavelingen domeingrond voor het bouwen van woningen.

Zoowel op Aruba als op Bonaire werd streng gewaakt tegen het clandestien branden van kalkovens, het kappen van groen hout, enz.

Bovenwindsche eilanden. Op deze eilanden kwamen veranderingen van beteekenis in het domein niet voor.

Op Saba werd een stuk domeingrond op de ,,Mountain'' verhuurd.

Bijlage **S** geeft een overzicht van de verhuurde gronden, van de verdeeling van die gronden naar de oppervlakte en van de betaalde en de verschuldigde huurpenningen.

M.

VERORDENINGEN OMTRENT AMBTENAREN.

In het *Publicatieblad* zijn opgenomen:

in n°. 7, het besluit van den 31sten December 1927, tot wijziging van de aan de ,,Bezoldigingsregeling 1923'' gehechte alfabetische lijst van de ambten in de kolonie Curaçao en de daaraan verbonden bezoldigingen, bedoeld in artikel 2 van het besluit van den 24sten Mei 1923 (*Publicatieblad* n°. 21): uit bedoelde lijst zijn het ambt van gevangenbewaarder, Curaçao, en dat van opzichter over gevangenen en de daaraan verbonden bezoldigingen gelicht;

in n°. 15, het besluit van den 8sten Februari 1928, tot wijziging van de aan de ,,Bezoldigingsregeling 1923'' gehechte alfabetische lijst van de ambten in de kolonie Curaçao en de daaraan verbonden bezoldigingen, bedoeld in artikel 2 van het besluit van den 24sten Mei 1923 (*Publicatieblad* n°. 21): vaststelling van het bedrag van de tijdelijke toelagen aan adjunct-commiezen, wanneer deze ambtenaren bepaalde betrekkingen bekleeden;

in n°. 17, het besluit van den 12den Maart 1928, tot wijziging van de aan de ,,Bezoldigingsregeling 1923'' gehechte alfabetische lijst van de ambten in de kolonie Curaçao en de daaraan verbonden bezoldigingen, bedoeld in artikel 2 van het besluit van den 24sten Mei 1923 (*Publicatieblad* n°. 21): uit bedoelde lijst zijn de ambten van agent van politie, eerste klasse, agent van politie, tweede klasse, commissaris van politie en hoofdagent van politie en de daaraan verbonden bezoldigingen gelicht;

in n°. 23, het besluit van den 12den April 1928, tot wijziging van het besluit van den 24sten Mei 1923 (*Publicatieblad* n°. 21), regelende de bezoldigingen van de ambtenaren in de kolonie Curaçao, voor zoover zij niet door den Koning zijn geregeld: over het persoonlijk recht op vrije geneeskundige behandeling door een der gouvernements geneeskundigen van maandgelders;

in n°. 31, de Publicatie van den 7den Juni 1928, waarbij wordt afgekondigd het Koninklijk besluit van den 18den Maart 1927 (*Staatsblad* n°. 56) tot wijziging van het reglement voor het Weduwen-en Weezenfonds van Europeesche Burgerlijke Ambtenaren in Nederlandsch-Indië; waarbij is aangegeven wat onder ,,inkomen'' of ,inkomsten'' van de deelgenoten van het fonds wordt verstaan, en hoeveel de gewone contributie bedraagt;

in n°. 50, het besluit van den 13den Augustus 1928, regelende de bezoldigingen van de ambtenaren in Curaçao, voor zoover zij niet door den Koning zijn geregeld;

in n°. 53, de beschikking van den 22sten Augustus 1928, n°. 741, houdende wijziging van de beschikking van den 14den Juni 1916, n°. 478 (*Publicatieblad* n°. 26), houdende vaststelling van eene regeling der vergoeding voor reis- en teerkosten, gelijk mede voor verhuiskosten binnen de kolonie: regeling van de vergoeding voor reis- en teerkosten van militairen beneden den rang van officier bij het garnizoen op Curaçao;

in n°. 60, de beschikking van den 9den October 1928, n°. 905, bepalende de plaatsing in het *Publicatieblad* van de Koninklijke besluiten van 27 Augustus 1928, nos. 69 en 70, houdende regeling van de bezoldigingen van leden van de rechterlijke macht en den administrateur van financiën en van Roomsch-Katholieke geestelijken in Curaçao.

N.

HANDEL, NIJVERHEID EN LANDBOUW.

§ 1. *Handel en scheepvaart. Curaçao.* De eindcijfers van den invoer van het eiland Curaçao uit het buitenland over de jaren 1927 en 1928 toonen aan, dat in het verslagjaar voor een waarde van f 45 679 422 meer werd ingevoerd dan in het jaar te voren.

De grootere invoer van de volgende artikelen heeft voornamelijk tot deze verhooging bijgedragen:

Artikelen	1928	1927	meer
Aardappelen .... f	173 410 f	130 356 f	45 054
Automobielen	422 465	359 520	62 945
Bier	514 983	320 252	194 731
Boonen en erwten .	131 902	94 503	37 399
Boter	267 325	210 111	57 214
Hoeden (stroo-) .... f	111 204 f	86 380 f	24 824
Hout (timmer-)	519 023	399 593	119 430
Hout (mahonie- en ander hard)	119 873	39 685	80 188
Kaas	253 279	188 787	64 492
Kleeren (gemaakte)	1 450 318	1 335 872	114 446
Mais	141 047	87 986	53 061
Manufacturen	1 085 946	1 019 612	66 334
Margarine	138 982	100 863	38 119
Meel (mais-)	467 163	407 168	59 995
Meel (tarwe- en rogge-)	621 772	580 079	41 693

Artikelen	1928	1927	meer
Machinerieën en materialen voor:			
Electr. verlichting .. f	421 228 f	85 437 f	335 791
Petroleumraffinaderijen	4 902 848	3 172 946	1 729 902
Olie (gas-)	68 778	11 257	57 521
,, (stook-)	6 508 166	311 147	6 197 019
,, (ruwe-) [1])	147 650 397	106 593 967	41 056 430
Parfumerieën	396 477	261 637	134 840
Rijst	83 196	60 555	22 641
Rijwielen	38 814	14 240	24 574
Schoenen	968 008	790 027	177 981
Suiker (witte)	251 101	197 654	53 447
Suikerbakkerswerk en chocolade	137 715	110 567	27 148
Verduurz. levensmiddelen	1 216 124	842 988	373 136
Vleesch (gezouten)	173 812	118 920	54 892
Vruchten (versche)	176 390	112 269	64 121

Daarentegen was de invoer van de navolgende artikelen beduidend minder:

Artikelen	1928	1927	minder
Cement .... f	151 380 f	186 872 f	35 492
Drums	1 134 557	1 816 936	682 379
Glas en glaswerk ...	56 864	79 335	22 471
Hoedenstroo	35 190	68 572	33 382
IJzer (bewerkt)	593 688	4 445 477	3 851 789
Kistenhout	38 723	71 183	32 460
Olie (lijn-)	27 044	51 029	23 985
,, (machine-)	15 068	51 157	36 089
Steenkolen [1])	806 417	1 044399	237 922
Suiker (bruine)	109 030	144 803	35 773
Verfwaren	276 246	340 784	64 538
Alle andere goederen	4 565 670	5 407 457	841 787

De waarde van den invoer uit het Moederland bedroeg f 6 978 204 tegen f 8 632 743 in 1927, eene vermindering dus van f 1 654 539.

De waarde van de uitgevoerde goederen beliep f 178 631 354 tegen f 134 127 096 in 1927, eene vermeerdering dus van f 44 504 258, hetgeen voornamelijk toe te schrijven is aan den verhoogden uitvoer van onderstaande artikelen:

Artikelen	1928	1927	meer
Olie (diesel-) .... f	2 824 686 f	1 573 840 f	1 250 846
,, (gas-)	17 493 364	11 177 229	6 316 135
,, (gasoline)	59 749 079	41 745 905	18 003 174
,, (smeer-)	12 977 628	9 369 131	3 608 497
,, (petroleum)	854 598	631 516	223 082
,, (residu)	73 046 056	51 400 300	21 645 756
Phosphorzure kalk ..	2 299 054	2 201 625	98 629
Zout	45 000	11 855	33 145

Tegenover deze toeneming staat een verminderde uitvoer van voornamelijk de volgende artikelen:

Artikelen	1928	1927	minder
Olie (ruwe) .... f	8 146 614 f	14 083 859 f	5 937 245
Steenkolen	885 993	1 207 050	321 057

[1]) De hoeveelheid van deze artikelen in tonnen uitgedrukt is:

	1928	1927	meer	minder
Ruwe olie	5 904 466	4 263 790	1 640 676	—
Steenkolen	42 433	54 377	—	11 944

De hoeveelheden uitgevoerde olieproducten bedroegen als volgt:

Artikelen	1928	1927	meer
Olie (diesel-) L. ...	90 158 652	50 662 505	39 496 147
,, (gas-) ton	502 052	317 424	184 628
,, (gasoline) L. ..	1 002 381 205	570 827 182	431 554 023
,, (smeer-) L. ...	153 454 188	104 670 337	48 783 851
,, (petroleum) L.	8 953 250	5 051 388	3 901 862
,, (residu) ton ...	4 117 226	2 407 717	1 709 509
			minder
,, (ruwe) ton	340 269	669 849	329 580

Uitgevoerd werd:

Phosphorzure kalk: 104 194 ton tegen 108 881 in 1927 of 4687 ton minder;

Steenkolen: 45 835 ton tegen 54 642 in 1927 of 8807 ton minder, en

Zout: 3134 ton tegen 694 in 1927 of 2440 ton meer.

De waarde van naar het Moederland uitgevoerde goederen bedroeg f 484 010 tegen f 1 711 063 in 1927; eene vermindering dus ten bedrage van f 1 227 053.

Deze vermindering is toe te schrijven aan het volgende: geen uitvoer van smeerolie had plaats naar Nederland, terwijl in 1927 hiervan 8 731 973 L. met een waarde van f 771 470 werd uitgevoerd. Van residuolie bedroeg de uitvoer 18 218 ton (waarde f 291 498) tegen 39 117 ton (waarde f 830 563) in 1927.

De doorvoer overtrof dien van 1927 met 15 515 ton (152 598 ton tegen in 1927 137 083 ton).

Het aantal aangekomen stoomschepen bedroeg 4579 met een netto-inhoud van 24 169 564 M³. tegen 3728 stoomschepen met een netto-inhoud van 18 933 377 M³. in 1927; eene vermeerdering dus van 851 stoomschepen en 5 236 187 M³. netto-inhoud. Wederom waren het vooral de werkzaamheden van de Curaçaosche Petroleum-Industrie-Maatschappij op Curaçao en de drukte in de oliebedrijven in de omgeving van genoemd eiland, welke de belangrijke toeneming van de stoomvaart ten gevolge hadden.

Het aantal aangekomen zeilschepen bedroeg 1683 met een netto-inhoud van 280 018 M³. tegen 1804 met een netto-inhoud van 379 423 M³. in 1927, eene vermindering dus van 121 zeilschepen en 99 405 M³. netto-inhoud.

Onder het aantal ingeklaarde vaartuigen kwamen ook voor de lichters, welke ruwe olie uit Maracaibo aanvoerden.

Ook in dit jaar had aanvoer van zand en grind per zeilschip uit Aruba en Bonaire plaats voor de Curaçaosche Petroleum-Industrie-Maatschappij.

De vloot van de Curaçaosche Scheepvaart Maatschappij werd uitgebreid met 7 tankschepen met een laadvermogen van ongeveer 2400 ton elk.

Aan het einde van het jaar bestond de vloot uit 27 tankschepen, elk ongeveer 2400 ton groot, 4 tankschepen (waarvan 2 motorschepen zijn) van ongeveer 2000 ton elk, 2 stoomschepen en 1 lichter (ongeveer 1400 ton) gesleept door een sleepboot.

Het laadvermogen der vloot bedroeg ultimo December ongeveer 72 800 ton, tegen 57 500 ton aan het einde van 1927.

De vervoercapaciteit per dag, welke einde 1927 15 700 ton beliep, was einde 1928 gestegen tot 21 200 ton.

Er was een aanmerkelijke stijging in de van Venezuela aangevoerde hoeveelheid ruwe olie. Van 4 733 479 755 K.G. over 1927 steeg zij tot 6 134 420 260 K.G.

Het aantal te Willemstad aangebrachte en van daar vertrokken reizigers beliep onderscheidenlijk 25 684 en 18 952 tegen 23 384 en 20 933 in 1927. Er zijn alzoo 2300 personen meer aangekomen en 1981 minder vertrokken dan in 1927.

Het aantal transito-passagiers bedroeg 22 612 tegen 24 866 in 1927; eene vermindering dus van 2254 passagiers.

Overige eilanden.

Aruba. Dank zij de op dit eiland gevestigde maatschappijen „Lago Oil & Transport Co. Ltd." en „Arend Petroleum Maatschappij", namen handel en scheepvaart er nog meer toe. Er is ingevoerd voor een waarde van f 86 023 645 tegen f 6 180 806 in 1927, dus voor een waarde van f 79 842 839 meer. De invoer uit het Moederland bedroeg f 1 152 260 tegen f 551 031 in 1927; eene vermeerdering dus van f 601 229.

Onderstaande staat geeft een overzicht van de voornaamste verschillen meer en minder in den invoer in 1928 vergeleken met 1927.

Artikelen	1928	1927	meer	minder
Aardappelen	f 53 417	f 24 598	f 28 819	—
Automobielen	417 983	242 467	175 516	—
Beschuit (gewone)	41 061	16 590	24 471	—
Bier	189 713	60 250	129 463	—
Buitenbanden (auto)	38 267	13 384	24 883	—
Boter	65 010	25 418	39 592	—
Cement	112 552	21 810	90 742	—
Drogerijen en chemicaliën	41 715	12 644	29 071	—
Gedistilleerd	205 182	89 412	115 770	—
Hout (timmer-)	362 147	158 483	203 664	—
Kaas	43 275	17 717	25 558	—
Kleeren (gemaakte)	42 944	7 544	35 400	—
Koffie	69 705	48 239	21 466	—
Kramerijen	53 931	21 192	32 739	—
Manufacturen	549 066	238 628	310 438	—
Meel (mais-)	87 233	56 026	31 207	—
Meel (tarwe-)	126 499	85 609	40 890	—
Machinerieën en materialen voor:				
electr. verlichting ...	59 509	1 510	57 999	—
petroleumraffinaderijen	10 791 930	3 686 289	7 105 641	—
Meubelen	103 148	69 443	33 705	—
Olie (gasoline)	127 305	32 630	94 675	—
Onderdeelen voor auto's	63 076	13 811	49 265	—
Reuzel	48 336	22 796	25 540	—
Runderen	47 355	16 460	30 895	—
Schoenen	188 210	77 982	110 228	—
Sigaretten	236 269	106 618	129 651	—
Suiker (witte)	41 384	21 003	20 381	—
Suikerbakkerswerk en chocolade	47 998	17 905	30 093	—
Verduurz. levensmiddelen	372 736	158 818	213 918	—
Verfwaren	60 720	16 149	44 571	—
Vruchten (versche)	81 958	18 507	63 451	—
Vruchten (geconfijte)	32 903	12 835	20 068	—
Wijn, niet mousseerende	89 638	22 389	67 249	—
Alle andere goederen	1 063 940	400 124	663 816	—

De totale uitvoer bedroeg f 81 215 678 tegen f 268 344 in 1927; eene vermeerdering dus van f 80 947 334.

De uitvoer van aloëhars, dividivi en pinda was minder dan in 1927. Aan aloëhars werd voor een waarde van f 72 129 minder dan in 1927 uitgevoerd.

De uitvoer betrof hoofdzakelijk voorraden in vorige jaren opgeslagen.

De doorvoer bedroeg 841 763 ton tegen 1 943 978 ton in 1927; eene vermindering dus van 1 102 215 ton.

Sedert de oprichting op Aruba van eene raffinaderij is de aangebrachte hoeveelheid ruwe olie als *invoer* opgenomen; in 1927 werd de aangebrachte hoeveelheid op den *doorvoer*staat vermeld.

Het aantal aangekomen stoomschepen bedroeg 2621 met een netto-inhoud van 12 396 767 M³. tegen 1281 stoomschepen met een netto-inhoud van 5 619 378 M³. in 1927; eene vermeerdering dus van 1340 stoomschepen en 6 777 389 M³. netto-inhoud.

Aangekomen zijn 556 zeilschepen met een netto-inhoud van 86 742 M³. tegen 473 zeilschepen met een netto-inhoud van 69 381 M³. in 1927; eene vermeerdering alzoo van 83 zeilschepen en 17 361 M³. netto-inhoud.

Van de stoomschepen, welke Aruba aandeden, waren verreweg de meeste tankbooten, die ruwe olie aanbrachten of verwerkte olie meenamen.

Van de overige stoomschepen, die Aruba aandeden, bracht het meerendeel materialen aan voor den bouw van de etablissementen der beide petroleum-maatschappijen aldaar.

De wekelijksche verbinding van Aruba met het eiland Curaçao door een der stoomschepen van de Red D Line bleef gehandhaafd. Bedoeld stoomschip onderhield ook een geregelde wekelijksche vaart tusschen Aruba en Maracaibo (Venezuela).

Doordat de uitvoer van ruwe olie naar Noord-Amerika geschiedde en de bereide olie naar Engeland uitgevoerd werd, werd er ook tusschen Aruba en beide evengenoemde landen een geregelde verbinding onderhouden.

Andere geregelde vaarten op Aruba en andere vreemde plaatsen hadden niet plaats.

In totaal werden in- en uitgeklaard 4914 tankschepen tegen 2203 in 1927.

Bonaire. De invoer bepaalde zich tot dien van levensmiddelen, levensbehoeften en luxe-artikelen, meestal van het eiland Curaçao.

De waarde der ingevoerde artikelen bedroeg f 620 307 tegen f 512 601 in 1927; eene vermeerdering alzoo van f 107 706. De invoer uit Nederland bedroeg f 71 611 tegen f 61 444 in 1927; eene vermeerdering dus van f 10 167. De uitvoer van de meeste producten had ook over het eiland Curaçao plaats, met uitzondering echter van mest en zout, welke rechtstreeks naar de plaats van bestemming werden overgebracht. De uitvoer bedroeg f 116 973 tegen f 107 904 in 1927; eene vermeerdering dus van f 9069. Uitvoer naar het moederland had evenmin als in 1927 plaats.

De uitvoer van aloëhars, cementblokken, dividivi, geiten, schapen en stroohoeden vertegenwoordigde een grootere waarde dan in 1927. Minder was daarentegen de uitvoer van mest en zout. De uitvoer van houtskolen bleef vrij wel onveranderd.

Ook in dit jaar heeft gebrek aan arbeidskrachten de verscheping van zout zeer ongunstig beïnvloed. De doorvoerhandel was minder levendig dan in 1927. Dit teruggaan moet worden toegeschreven aan de stopzetting van den doorvoer van sterken drank op Bonaire; zij bedroeg 115 049 K.G. tegen 228 713 K.G. in 1927; eene vermindering alzoo van 113 664 K.G.

Aangekomen zijn 603 zeilschepen met een netto-inhoud van 54 819 M³. en bovendien 1 stoomschip, metende 915 M³. (netto), tegen in 1927 741 zeilschepen met een netto-inhoud van 60 474 M³. en 3 stoomschepen met een netto-inhoud van 6779 M³. De achteruitgang van de scheepvaart moet eveneens aan de stopzetting van den doorvoer van sterken drank toegeschreven worden.

St. Martin. De waarde van den invoer bedroeg f 246 018 tegen f 232 404 in 1927; eene vermeerdering dus van f 13 614. De invoer uit Nederland bedroeg f 14 806 tegen f 13 689 in 1927; eene vermeerdering alzoo van f 1117.

De waarde van den uitvoer bedroeg bedroeg f 50 663 tegen f 34 641 in 1927; eene vermeerdering dus van f 16 022.

De uitvoer van zout was vrij wat belangrijker dan in 1927. Bedroeg de uitvoer in dat jaar 3331 ton (waarde f 31 520), in 1928 bedroeg die 4214 ton (waarde f 43 729). Mest werd niet uitgevoerd. Uitvoer naar het moederland had niet plaats.

Ook de doorvoer is vooruitgegaan. Bedroeg die in 1927 38 577 K.G., thans bedroeg die 45 614 K.G. Eene vermeerdering dus van 7037 K.G.

Aangekomen zijn 311 zeilschepen met een netto-inhoud van 28 827 M³. en 1 stoomschip, groot 817 M³. (netto) tegen in 1927 303 zeilschepen met een netto-inhoud van 25 592 M³.

De scheepvaart is alzoo ook ietwat vooruitgegaan.

St. Eustatius. De waarde van den invoer bedroeg f 73 136 tegen f 62 516 in 1927; een meerdere invoer dus van f 10 620. De invoer uit Nederland bedroeg f 2075 tegen f 1236 in 1927; eene vermeerdering dus van f 839.

De uitvoerhandel evenwel is achteruitgegaan. Werd in 1927 voor een waarde van f 31 849 uitgevoerd, nu bedroeg de waarde f 28 977 of f 2872 minder. Er had geen uitvoer naar het moederland plaats.

De doorvoer is ook achteruitgegaan en wel met 1450 K.G.: hij bedroeg 510 K.G. en in 1927 1960 K.G.

Aangekomen zijn 173 zeilschepen met een netto-inhoud van 18 647 M³. en 3 stoomschepen met een netto-inhoud van 25 488 M³., tegen 193 zeilschepen met een netto-inhoud van 15 410 M³. en 3 stoomschepen met een netto-inhoud van 25 488 M³. in 1927, zoodat de scheepvaart, wat het aantal schepen betreft, achteruitgegaan is, doch vooruitgegaan ten aanzien van de tonnenmaat.

Saba. De waarde van den invoer bedroeg f 154 509 tegen f 152 454 in 1927; eene vermeerdering dus van f 2055. De invoer uit Nederland ging wat achteruit; hij bedroeg de waarde van f 2185 of f 40 minder dan in 1927 (invoerwaarde f 2225).

De uitvoer evenwel is met f 8944 vooruitgegaan. Hij bedroeg f 23 004 tegen f 14 060 in 1927. Uitvoer naar Nederland had niet plaats.

In het verslagjaar was er ook geen doorvoer. De doorvoer in 1927 betrof 320 K.G.

De scheepvaart is eenigszins vooruitgegaan. Er zijn aangekomen 124 zeilschepen met een netto-inhoud van 17 368 M³., tegen 116 zeilschepen met een netto-inhoud van 13 177 M³. in 1927.

De volgende cijfers mogen een overzicht geven van den omvang van den in- en van den uitvoer naar het buitenland van elk der eilanden afzonderlijk in 1928 en 1927.

	Invoer.		Uitvoer.	
	1927	1928	1927	1928
Curaçao	f 135 097 969	f 180 777 411	f 134 127 096	f 178 631 354
Aruba	6 180 806	86 023 645	268 344	81 215 678
Bonaire	512 601	620 307	107 904	116 973
St. Martin. . . .	232 404	246 018	34 641	50 663
St. Eustatius . .	62 516	73 136	31 849	28 977
Saba	152 454	154 509	14 060	23 004
	f 142 238 750	f 267 895 026	f 134 583 894	f 260 066 649

De waarde van den in- en uitvoer was derhalve onderscheidenlijk f 125 656 276 en f 125 482 755 meer dan die in het voorgaande jaar.

De doorvoer beliep 994 522 ton tegen 2 081 331 ton in 1927; eene vermindering dus van 1 086 809 ton.

Uitvoerige gegevens betreffende den in-, uit- en doorvoer van de verschillende eilanden zijn opgenomen in bijlagen **T** tot en met **Z**; bijlage **AA** bevat eene opgave van de verschillende in- en uitvoerfirma's.

Blijkens bijlage **BB** werden de zes eilanden door 10 635 schepen met een netto-inhoud van 37 079 972 M³. bezocht.

Het aantal schepen, dat de havens bezocht, bedroeg 2010 en de inhoudsmaat 11 931 493 M³. meer dan in 1927.

Bijlage **CC** bevat eene opgave van de in het gewest thuisbehoorende schepen.

§ 2. *Bankwezen.*

De Curaçaosche Bank. Aan het verslag dezer instelling wordt het volgende ontleend:

Deze instelling herdacht op den 6den Februari van het verslagjaar haar honderdjarig bestaan.

In voormelde maand vertoefde voor eenigen tijd op Curaçao de heer E. A. Zeilinga, oud-president van de Javasche Bank, — vergezeld door den heer mr. dr. W. M. Westerman, als secretaris — ten einde zich op de hoogte te stellen van den toestand van het circulatiebankwezen in Curaçao en den werkkring van de op Curaçao gevestigde banken.

De heer Zeilinga voornoemd maakte deel uit van de commissie, ingesteld bij zijne beschikking van 28 Juni 1927, n°. 4, om den ondergeteekende voor te lichten nopens de meest wenschelijke wijze van regeling van vorenbedoeld circulatiebankwezen.

Hem werden vanwege de directie van de Curaçaosche Bank alle gewenschte inlichtingen ter zake verstrekt, terwijl voorts in eene vergadering van de directie, waarbij hij en dr. Westerman tegenwoordig waren, die aangelegenheden verder in den breede besproken werden.

De bank kan weder op gunstige resultaten wijzen.

Niet alleen werd haar kapitaal met overschrijving van een deel der winst over 1927 op het volle bedrag van f 450 000 gebracht, zooals bij het reglement is bepaald, doch ook haar reservefonds, dat op f 150 000 bepaald is, zal opgevoerd worden tot f 61 000, met overschrijving daarop van f 36 766,75 uit de winst over dit jaar.

De werkzaamheden van de bank zijn aanmerkelijk toegenomen, niet zoo zeer in hare transactiën, als voornamelijk om te voorzien in de circulatie, die met den dag belangrijker werd.

Het bankbiljettenkapitaal, dat bij het begin van het verslagjaar f 3 312 422,50 bedroeg, is met bijna f 2 000 000 gestegen aan het einde van dat jaar. Het klom gestadig, uitgezonderd in Februari en September. In deze twee maanden liep het terug met onderscheidenlijk f 1400 en f 48 260. Reeds in Juni was het boven f 4 000 000 en in November boven f 5 000 000. Op ultimo December stond het op f 5 298 157,50, eene stijging dus met bijna 60 pct. in één jaar tijds.

Voor de uitvoering van financieele commissiën, door het Gouvernement opgedragen, werd uitgegeven rond f 484 000 tegen rond f 293 000 in 1927, dat voornamelijk betalingen betrof ter zake van den postwisseldienst en den dienst der draadlooze telegrafie.

Door de langdurige afwezigheid van dit eiland van den mededirecteur, den heer Morris E. Curiel — sedert overleden —, werd in diens functiën voorzien door de benoeming van den heer H. J. C. Henriquez tijdelijk als zoodanig (Gouvernementsbeschikking dd. 3 Maart 1928, n°. 210).

Bij Gouvernementsbeschikking dd. 22 Maart 1928, n°. 285, gewijzigd bij Gouvernementsbeschikking dd. 23 Mei d.a.v., n°. 473, werd aan den heer H. Schotborgh, administrateur van financiën — als zoodanig voorzitter van de directie van de bank — één jaar verlof naar Nederland verleend.

Bij Gouvernementsbeschikking dd. 11 April 1928, n°. 359, werd de heer B. P. P. Schrils, hoofdcommies ter administratie van financiën, gerekend te zijn ingegaan den 2den April 1928, tijdelijk belast met de waarneming van de betrekking van administrateur van financiën, in welke hoedanigheid hij dan ook als waarnemend-voorzitter van de directie van de bank optrad.

Aan den heer Edwin Senior werd bij Gouvernementsbeschikking dd. 4 Augustus 1928, n°. 694, op zijn verzoek, wegens vertrek naar het buitenland, eervol ontslag verleend als directeur van de bank, onder dankbetuiging voor de als zoodanig bewezen diensten; bij diezelfde beschikking werden de heeren H. J. C. Henriquez en David Jesurun benoemd tot directeur, eerstgenoemde definitief en de laatstgenoemde tijdelijk.

In de wisselkoersen hadden voortdurend schommelingen plaats, behalve in den koers van den gulden en in dien van de mark; deze bleven beide onveranderd onderscheidenlijk 99 en 60, als in het vorige verslagjaar.

Van den dollar waren de hoogste noteeringen gedurende de tweede helft van het jaar; hij stond begin Januari op $2,46\frac{1}{4}$, laagste koers, en klom geleidelijk op tot $2,47\frac{1}{4}$ in Februari; in diezelfde maand liep hij terug tot 2,47 om dan weder naar boven te gaan tot $2,47\frac{1}{2}$; van April tot Juli schommelde hij tusschen $2,46\frac{3}{4}$ en 2,47, behalve op den 27sten en 28sten Juni, op welke dagen hij andermaal $2,47\frac{1}{4}$ noteerde, en op 19 en 20 Juli tot $2,47\frac{3}{4}$ klom. Einde Juli en begin Augustus stond hij op $2,47\frac{1}{2}$ en den 4den Augustus bereikte hij $2,48\frac{3}{4}$, hoogste koers, om toen weder terug te loopen tot 2,48 en dan weder te stijgen tot $2,48\frac{1}{4}$ gedurende de tweede helft van Augustus; op $2,48\frac{1}{4}$ bleef hij staan gedurende September en tot 26 October; later noteerde hij voor enkele dagen $2,48\frac{1}{2}$; op eind October stond hij op 2,48, dan op 5 November weder op $2,48\frac{1}{2}$. In deze maand liep hij onpieuw terug, eerst op $2,48\frac{1}{4}$ en dan op den 17den op 2,48. Gedurende December schommelde hij tusschen $2,47\frac{3}{4}$ en 2,48, einde December noteerde hij $2,47\frac{3}{4}$.

Het pound sterling noteerde 1 Januari 12,07; einde dier maand stond het op 12,07, doch schommelde gedurende die maand tusschen 12,07 en 12,09. In Februari noteerde het eens 12,10, dan 12,11 en 12,12 en op 27 Februari klom het tot 12,13, hoogste koers. Verder schommelde het gedurende de overige maanden tusschen 12,07 en 12,12; in December liep het terug tot 12,06, laagste koers, en bleef dan schommelen tusschen 12,06 en 12,08. Einde December stond het op 12,08.

De franc was op 1 Januari 9,93, op 27 Februari noteerde zij 9,98, hoogste koers, en den 15den December 9,86, laagste koers. Op 31 December stond zij op 9,88.

De peseta (Spanje) noteerde 1 Januari 42,11, op 9 Januari

43,07, hoogste koers, en op 19 en 24 October 40,39, laagste koers; op 31 December stond zij op 40,85.

De Zwitsersche franc noteerde op 1 Januari 48,23, op 24 Januari, 1 en 8 Februari 48,18, laagste koers, en op 26 October 48,49, hoogste koers; op 31 December stond zij op 48,47.

De lire (Italië) noteerde op 1 Januari 13,24, op 13, 16 en 29 Februari en 1 Maart 13,33, hoogste koers, op 12 Juli en 1 Augustus 13,18, laagste koers; op 31 December stond zij op 13,21.

Belga noteerde op 1 Januari 35,66, op 7 Januari en 4 Augustus 35,76, hoogste koers, op 23 Januari en 1 Juli 35,58, laagste koers; op 31 December stond zij op 35,64.

De bolivar (Caracas) noteerde op 1 Januari 47,80, op 10 Maart en 12 November 48,15, hoogste koers; op 25 Augustus en 1 September 47,40, laagste koers; op 31 December stond zij op 47,95. De bolivar (Maracaïbo) noteerde steeds 25 punten hooger dan die van Caracas.

Hieronder volgt een toelichting op de debet- en credietposten en de balans en de winst- en verliesrekening.

Kasrekening. Het saldo in kas bestond op ultimo December uit:

Nederlandsche tienguldenstukken	f 1 884 000,—
Getarifeerde vreemde gouden munten	487 500,75
Zilvermunt	259 757,—
Pasmunt	86 300,84
	f 2 717 558,59

Onder dit saldo is begrepen het bedrag, dat aanwezig moet zijn tot dekking van het bankbiljettenkapitaal.

Door inwisseling voor particuliere banken van door haar uit Nederland ingevoerde gouden munt is de goudvoorraad van de bank in 1928 weder aanmerkelijk gestegen en wel met f 498 778; die voorraad bedroeg op 31 December f 2 371 500,75 tegen f 1 872 722,75 op einde December 1927 op 26,6 pct. meer dan in laatstgemeld jaar.

Van het Gouvernement is f 70 000 aan pasmunt overgenomen, welke ter voorziening in de behoefte daaraan ingevoerd werd.

Bankbiljettenrekening. Het bankbiljettenkapitaal bedroeg op 1 Januari f 3 312 422,50 en klom tot f 3 390 127,50 op het einde dier maand met een metaaldekking van 66 pct. (hoogste percentage); eind Februari liep het terug tot f 3 388 727,50 met een metaaldekking van 66 pct. Met uitzondering van in de maand September, toen het weder slonk tot f 4 461 689, ging het anders steeds in stijgende lijn; in Maart klom het tot f 3 831 117,50, met een metaaldekking van 64 pct.; in April tot f 3 941 172,50 met een metaaldekking van 56 pct.; in Mei tot f 3 991 172,50 met een metaaldekking van 54 pct.; in Juni tot f 4 164 334 met een metaaldekking van 54 pct.; in Juli tot f 4 274 949 met een metaaldekking van 54 pct.; in Augustus tot f 4 509 949 met een metaaldekking van 53 pct.; in October tot f 4 564 139 met een metaaldekking van 53 pct.; in November tot f 5 110 704 met een metaaldekking van 51 pct. en op ultimo December tot f 5 298 157,50 met een metaaldekking van 49 pct. (laagste percentage).

Voor de dekking met een derde was de goudvoorraad alleen ruim voldoende; deze dekking was het hoogst in Januari met 55 pct. en het laagst in December met 44 pct.

Onderstaande staat geeft een overzicht van de percentsgewijze verhouding van het bedrag aan bankbiljetten van elk der waarden tot het bankbiljettenkapitaal, in vergelijking met de twee voorafgaande jaren.

Uitgegeven bankbiljetten.

	Stuks.			Bedrag.			Percentsgewijze verhouding.		
	1928	1927	1926	1928	1927	1926	1928	1927	1926
f 500	853	303	355	f 426 000	f 151 500	f 177 500	8.06	4.57	8.53
250	973	806	512	243 250	201 500	128 000	4.61	6.08	6.15
100	2305	1799	1276	230 500	179 900	127 600	4.35	5.43	6.13
50	19135	9209	8300	956 750	460 450	415 000	18.06	13.91	19.94
25	58760	33282	19567	1 469 000	832 050	489 175	27.73	25.12	23.51
10	150276	103052	48924	1 502 760	1 030 520	489 240	28.36	31,11	23.51
5	93536	90781	49650	467 680	453 905	248 250	8.83	13.70	11.93
2,50	745	865	2254	1 862^5	2 162^5	5 635	—	0.07	0.28
1,—	355	435	471	355	435	471	—	0.01	0.02
Te zamen				f 5 298 157^5	f 3 312 422^5	f 2 080 871	100	100	100

Het verschil tusschen het bankbiljettenkapitaal en het niet-rentegevend actief, bestaande uit kasmiddelen en Gouvernementsschuld, was:

het kleinst in Januari	f 1 073 079,85
het grootst in December	2 559 546,95

De toestand van het circulatiewezen op ultimo December blijkt uit de volgende opgave.

Bankbiljetten in omloop		f 5 298 157,50
Muntvoorraad:		
goud .... f 2 371 500,75		
zilver .... 259 757,—		
	f 2 631 257,75	
of wel f 865 295,25, bijna 49 pct. meer dan de verplichte dekking.		
Rekening-courant-saldi direct opvorderbaar bij Nederlandsche en Noord-Amerikaansche banken .... f 2 079 699,32		
Af: getrokken wissels 63 028,72		
	2 016 670,60	
Deposito's bij Nederlandsche en Noord-Amerikaansche banken	776 456,52	
		5 424 384,87

Deze rekening werd belast met de waarde van de aangeschafte nieuwe bankbiljetten, ten bedrag van f 1418,86 en die van een tweede Lips brandkast f 1140,29.

Afgeschreven werden op de waarde van twee brandkasten onderscheidenlijk 10 pct. en 5 pct.; op die van een koperen weegschaal f 10 en voor in gebruik genomen boeken en in omloop gebrachte nieuwe bankbiljetten f 2540,86; in totaal f 2730,27.

Gedisconteerde wissels. Er werden gedisconteerd op korten termijn twee wissels elk $ 30 000, tegen wissels tot een bedrag van f 370 000 in 1927. Beide wissels, alsook een andere, groot $ 30 000, in 1927 gedisconteerd, doch op het einde van dat jaar nog niet vervallen, werden verrekend. Op vijf nieuwe acceptatiën werd in totaal f 87 250 verstrekt, waaronder een tot een bedrag van f 75 000 tegen f 60 750 in 1927. Op bestaande acceptatiën werd afbetaald f 19 825. Het verschuldigde op acceptatiën bedroeg op ultimo December f 154 950. Van dit bedrag zijn voor f 11 000 solide effecten, een nominale waarde vertegenwoordigende van f 62 500, als extra waarborg in pand gegeven, terwijl voor f 3750 tot grootere zekerheid een tweede hypotheek verleend is.

Gelden in consignatie. Er werd in totaal f 459,30 geconsigneerd, waaronder f 428 afkomstig is van eene nalatenschap, waarvan de erfgenamen onbekend zijn en de rest op den openbaren weg gevonden geldswaarden.

Hypotheekrekening. Een nieuwe hypotheek werd in 1928 verleend tot een bedrag van f 4500, behalve nog twee andere als waarborg gegeven voor genoten nijverheids- en handelskredieten.

Twee inschrijvingen werden wegens aanzuivering van de schulden doorgehaald.

Op bestaande hypotheken werd afgelost f 6417,50; het uitstaande bedroeg op ultimo December f 92 684.

Nijverheidskrediet. Onder hypothecairen waarborg werd een krediet, groot f 3000, verleend tot het afbouwen van een woonhuis, welk krediet weder afgelost is. Voorts is ook afgelost een krediet, groot f 33 000, en afbetaald een ander van f 312,50, als saldo van een grootere schuld. Op afbetaling van bestaande kredieten werd bovendien ontvangen f 400. Er bleven op ultimo December bestaan twee kredieten, gezamenlijk groot f 13 000.

Handelskrediet. Er werden twee nieuwe kredieten onder dit hoofd verleend, waarvan een tot een bedrag van f 3000, onder waarborg van solide effecten, eene nominale waarde vertegenwoordigende van f 62 500, en van een ander tot het beloop van f 60 000 in rekening-courant, onder hypothecairen waarborg. Op

eerstgemeld krediet is bereids f 1000 afbetaald, terwijl op het tweede bijgeschreven is de rente over het 4de kwartaal ad f 900, aangezuiverd in Januari van het loopend jaar.

Krediet onder borgtocht bij overeenkomst. Op dit krediet in rekening-courant werd in totaal uitgekeerd f 180 103,82, met inbegrip van bijgeschreven rente, en afbetaald f 180 261,10, tegen in 1927 onderscheidenlijk f 612 077,29 en f 613 000. Van dit krediet werd weinig gebruik gemaakt. Het op ultimo December verschuldigd saldo bedroeg f 48,47.

Krediet met onderpand. Op het krediet met onderpand van solide effecten bij overeenkomst werd in rekening-courant uitgekeerd, met inbegrip van bijgeschreven rente, f 120 065,14 en afbetaald f 120 000, tegen in 1927 onderscheidenlijk f 217 245,27 en f 272 263,20. Het saldo verschuldigd op ultimo December bedroeg f 310,41.

Wisselrekening. Er werd voor een waarde van f 2 149 065,78 gekocht aan buitenlandsche wissels en ander handelspapier, tegen f 2 151 305,95 in 1927. Aangekocht zijn voornamelijk guldens op Nederland tot een bedrag van f 950 452,35 en dollars op New-York tot een bedrag van $ 478 836,12. De overige deviezen waren tot geringe bedragen, nl. pound sterling 86-0-6; franc 3429,49; bolivar 346,25. In 1927 waren die cijfers onderscheidenlijk; f 863 490,97; $ 484 226,22; pond sterling 8317-7-8; franc 1497,57; bolivar 0.

Getrokken wissels. Er werden wissels verkocht op Nederland tot een bedrag van f 50 084,51, op Londen tot een bedrag van £ 1917-11-0, op Parijs tot een bedrag van francs 39 507,11 en op New-York tot een bedrag van $ 119 711,86 tegen onderscheidenlijk f 53 013,09, £ 2589-16-10, francs 20 869,26 en $ 328 476,33 in 1927.

De verkoop van wissels had minder plaats dan in het jaar te voren, omdat het niet dikwijls voorgekomen is, dat aan particuliere banken voor dekking van hare trekkingen wissels tot groote bedragen werden verstrekt.

De op Curaçao en Aruba werkende groote maatschappijen brachten geregeld zeer groote bedragen aan wissels op de markt, zoodat er maar zelden behoefte aan ontstond.

Agentschappen. Bij banken in Nederland en te New-York was op ultimo December direct opvorderbaar, na aftrek der onverrekende wissels, f 2 016 670,60, waaronder begrepen onderweg zijnde remises; met termijnopzegging was bij drie dier banken ook nog f 776 456,52, te zamen f 2 793 127,12. In 1927 was daar in totaal f 1 552 153,39, zoodat dat tegoed met ruim 79 pct. toegenomen is.

Gouvernement van Curaçao. Op de eilanden buiten het hoofdeiland stortten de vertegenwoordigers van de bank in

de respectieve Gouvernementskassen rond	f 44 000		
agentschappen in Nederland en het buitenland betaalden voor vorderingen op en voor leveringen aan het Gouvernement rond	460 000		
agenten in Nederland bij de Nederlandsche Bank stortten ten gunste van 's Rijks schatkist en voor rekening van het Departement van Koloniën, afd. Curaçao	200 000		
en gaf deze bank zelve in betalingen van andere vorderingen uit rond	24 000		
		f 728 000	
waarvan afgelost is:			
met verrekening van door de Koloniale kas bestreden kosten van de bank tot een bedrag van f 8006,73, verminderd met het gerestitueerd bedrag van f 1417, wegens het te veel geboekte over 1927, rond	f 6 000		
met overstorting door den Gouvernements-ontvanger op Aruba	f 40 000		
in specie	446 000		
		f 512 000	
			f 216 000
Op ult. Dec. 1927 sloot de rekening met een tegoed (rond) van	f 360 000		
de Koloniale ontvanger stortte nog over als surplus in zijne kas	170 000		
		f 530 000	
en werd van dit tegoed aan denzelfden ontvanger voor de onmiddellijke behoefte van de kas weder uitgekeerd		335 000	
			195 000
zoodat de schuld op ult. December beliep (rond)			f 21 000

Winst-en-verliesrekening.

Debet.		Credit.	
Onkosten-rekening	f 8 740,31	Agio-rekening	f 3 402,—
Materieel	2 730,27	Interest-rekening	81 580,93
Zuivere winst	74 221,89	Provisie-rekening	709,54
	f 85 692,47		f 85 692,47

De onkosten bedroegen f 10 157,31 tegen f 7 787,44 in 1927, d. i. f 9204,44 min f 1417, dat teruggeboekt is voor de in 1927 abusievelijk te veel in rekening gebrachte kosten.

Van invloed op de hoogere kosten zijn o. m. geweest: uitgaven in verband met het overbrengen van brandkasten naar de kluis en transportkosten wegens verplaatsing van het kantoor der bank. Ook de door de banken in het buitenland in rekening gebrachte provisies waren wegens het groot tegoed aldaar weder hooger dan in 1927.

Ten laste van de rekening „Materieel" werden geboekt de afschrijvingen hiervan onder dat hoofd vermeld.

Aan interesten werd geboekt f 81 580,93, tegen in 1927 f 59 542,35, welk groot verschil een natuurlijk gevolg is van het houden van een groot tegoed bij banken in Nederland en het buitenland, terwijl de rentevergoeding door die banken ook naar een hoogeren rentevoet heeft plaats gehad dan in 1927.

Aan interesten was op ultimo December uitstaande een bedrag van f 541,49, dat voor het grootste gedeelte in Januari 1929 aangezuiverd werd.

Bepaald werd, dat voor acceptatiën, ten bedrage van f 50 000 en hooger, eene rente zou worden berekend naar reden van 5 ten honderd in het jaar; voor acceptatiën beneden gemeld bedrag, alsook voor alle kredieten in rekening-courant, tot welk bedrag ook, werd de rentevoet gehandhaafd op 6 ten honderd per jaar.

In den rentevoet voor hypotheken kwam geen verandering. Zes ten honderd in het jaar werd berekend, met uitzondering van enkele hypotheken buiten het hoofdeiland, waarvoor, in verband met inningskosten de rente 1 pct. hooger gesteld was. Er bestaan echter nog enkele vroeger verleende hypotheken, waarvoor de rente bepaald was op 5 ten honderd in het jaar.

Aan provisie werd ontvangen f 709,54 tegen f 515,35 in 1927.

Voor verdere toelichting op de debet- en creditposten op de balans en de winst-en-verliesrekening moge worden verwezen naar den uitgewerkten balansstaat, bijlage **DD**, welke verkort hieronder weergegeven wordt:

Debet.

Kasrekening	f 2 717 558,59
Materieel	5 494,20
Gedisconteerde wissels	154 950,—
Hypotheken	92 684,—
Nijverheids-, handels- en andere kredieten	77 277,88
Rekening-courant-saldi en ander tegoed bij diverse banken	2 856 155,85
Gouvernement van Curaçao	21 051,95[5]
Diverse rekeningen	40 942,86[5]
	f 5 966 115,34

Credit.

Kapitaal	f	450 000,—
Reservefonds		24 233,25
Bankbiljettenrekening		5 298 157,50
Bankbiljetten ingetrokken en nog niet ingeleverd		11 950,—
Getrokken wissels		53 028,72
Diverse rekeningen		44 523,98
Winst-en-verliesrekening		74 221,89
	f	5 966 115,34

De zuivere winst, f 74 221,89 bedragende, overtrof die over 1927, groot f 48 870,32, met ruim 50 pct. Van die winst werd, zooals bij Gouvernementsbeschikking, dd. 22 Januari 1929, n°. 88, is bepaald, een bedrag van f 36 766,75 overgeschreven op het reservefonds. Het overschietende ad f 37 455,14 werd als inkomsten van de bank in 's Lands kas gestort.

De Curaçaosche Hypotheekbank. De bekendgemaakte balans van deze instelling is als volgt:

Debet.

Uitstaande hypotheken op 31 December 1927	f 1 878 893,27		
Verleende hypotheken	278 400,—		
	f 2 157 293,27		
Afgeschreven	166 299,—		
		f 1 990 994,27	
Uitstaande interesten op ultimo December 1927	f 53 136,70		
Interesten op hypotheken, verpande aandeelen en belegd kapitaal	132 104,84		
	f 185 241,54		
Afbetaalde interesten op hypotheken, verpande aandeelen en belegd kapitaal .. f 125 503,09			
Af: vooruitbetaalde interesten op hypotheek ... 293,55			
	125 209,54		
		60 032,—	
Groote cassa-rekening op ultimo December		580,43	
Kleine cassa-rekening op ultimo December		7 613,97	
Het bankgebouw		5 000,—	
Dubieuse debiteuren		128 036,79	
Pandrechtschulden		15 950,—	
Maduro's Bank		71 760,94	
Maduro's Bank (chèque-rekening)		9 554,28	
		f 2 289 522,68	

Credit.

Kapitaal	f	200 000,—
Reservekapitaal		200 000,—
Extra-reservefonds		27 070,75
Geconsigneerde gelden in de groote kas		580,43
Dubieus kapitaal		128 036,79
	f	555 687,97

Diverse debiteuren op ult. Dec. 1927	f 1 572 200,74		
In administratie ontvangen gelden	412 762,25		
	f 1 984 962,99		
Afbetaald kapitaal in administratie	299 279,—		
		f 1 685 683,99	
Niet opgevorderde interesten op kapitalen in administratie over 1927 en vooruitbetaalde interesten op hypotheken in 1927	f 9 561,18		
Af: vooruitbetaalde interesten in 1927	77,49		
	f 9 483,69		
Interesten op kapitalen in administratie	82 796,24		
	f 92 279,93		
Uitbetaalde interesten op kapitalen in administratie	82 934,55		
	f 9 345,38		
Vooruitbetaalde interesten op hypotheken	293,55		
		9 638,93	
Saldo winst-en-verliesrekening op 31 December		38 511,79	
		f 2 289 522.68	

Van de gemaakte winst over 1927, bedragende f 38 230,75, werd f 32 000 aan dividenden, f 800 als vergoeding aan den voorzitter en een gelijk bedrag aan gratificatie aan de ambtenaren uitgekeerd en f 2560 wegens inkomstenbelasting aan den Lande betaald; het overschietenle of f 2070,75 werd overgeschreven op het extra reservefonds.

De Spaar- en Beleenbank. De balans van het 78ste huishoudelijk jaar van 1 Juli 1927 tot en met 30 Juni 1928 sloot met een eindcijfer van f 886 482,52. De kosten van beheer en kleine benoodigdheden beliepen f 15 427,74.

De panden in de maanden October en November 1927 en Mei 1928 verkocht, waren aan kapitaal en interest schuldig f 5067,88 en hebben bij verkoop opgebracht f 9008,51; voor de eigenaars bleef over f 3940,63.

Gedurende het huishoudelijk jaar is een bedrag van f 95 020 op hypotheek uitgezet en f 43 227 aan hoofdsom benevens f 42 869,76 aan interest uitbetaald.

Op panden werden beleend f 109 441,96, terwijl f 100 645,50 aan hoofdsom en f 8 796,46 aan interest afbetaald werd.

Het saldo in kas bedroeg f 5 420,47.

Er werden 481 nieuwe boekjes uitgegeven.

De stortingen bedroegen f 261 917,31.

De tegoed gemaakte interesten op de stortingen beliepen f 31 192,32.

Aan terugname werd uitbetaald f 268 057,24.

De stortingen waren verdeeld als volgt:

van f	0,25	tot f	2,50		113
,,	2,50	,,	5,—		287
,,	5,—	,,	10,—		411
,,	10,—	,,	25,—		1392
,,	25,—	,,	50,—		733
,,	50,—	,,	100,—		548
,,	100,—	,,	250,—		436
,,	250,—	,,	500,—		102
,,	500,—	en daarboven			87

Van de netto-winst ten bedrage van f 10 083,23 werd f 6 500 als dividend uitgekeerd; het saldo ad f 3 583,23 werd gebracht op het reservefonds.

Maduro's Bank. Het jaar 1928 mag voor deze instelling buitengewoon gunstig worden genoemd.

Niet alleen konden, bij het sluiten van het boekjaar, de reserven met f 250 000 worden opgevoerd, zoodat die toen f 1 500 000 bedroegen, maar ook de door derden aan de bank toevertrouwde gelden in deposito namen met niet minder dan een kleine f 3 000 000 toe. De bank mag zich alzoo in de gunst van het publiek verheugen.

Ook het aantal cliënten der bank nam toe. Een groot aantal nieuwe spaarbankboekjes werden uitgegeven.

Ook voor wat betreft den handel in buitenlandsche wissels, incasso's, transactie's in vreemde gelden, effecten, coupons enz., mag de bank met trots terugzien op de bereikte resultaten.

Onderstaande staten geven een overzicht van den stand op 31 December:

Debet.

Effecten	f 3 545 088,29
Beleening-rekening, rekening-courant en andere rekeningen	5 665 419,41
Gedisconteerde wissels	397 700,83
Vorderingen op andere banken	1 346 155,21
Kasrekening	682 536,—
	f 11 636 899,74

Credit.

Kapitaal	f 1 000 000,—
Reservefonds	1 500 000,—
Deposito's	9 031 938,46
Reserves voor te betalen interesten en belastingen	29 961,28
Reserve voor onvoorzien	75 000,—
	f 11 636 899,74

Volgend staatje geeft een overzicht van de ontwikkeling der zaken sedert de oprichting der bank.

Jaar.	Gereserveerde winst.	Deposito's.	Totaal actief.
1917	f 10 000	f 1 145 331	f 2 427 684
1919	200 000	3 500 248	4 750 249
1921	500 000	3 615 711	5 145 788
1923	500 000	3 931 557	5 561 709
1925	750 000	4 778 895	6 716 895
1926	1 000 000	5 352 917	7 458 335
1927	1 250 000	6 353 422	8 692 596
1928	1 500 000	9 031 938	11 636 899

Hollandsche Bank voor West-Indië. De gecombineerde balans dezer instelling per 30 Juni, sluit met een bedrag van f 8 075 136, tegen f 7 013 782 in het vorige jaar.

Uit die balans blijkt verder, dat de statutaire reserve gestegen is van f 50 000 tot f 75 000 en de buitengewone reserve van f 150 000 tot f 175 000; totaal f 250 000.

Het bijkantoor Curaçao van deze instelling heeft, ten gevolge van den voortdurenden voorspoed, dien het eiland Curaçao medemaakt, zich in het verslagjaar ook verder gunstig ontwikkeld en kan het op een belangrijke uitbreiding van zijne algemeene zaken wijzen. De den handel ter beschikking gestelde krediet-faciliteiten vonden een gezond emplooi.

Zeer levendig waren vooral de omzetten in buitenlandsche wissels en vreemde munt, terwijl het incassobedrijf der bank regelmatig toenam.

Door het belangrijke scheepvaartverkeer in de haven van Willemstad en het daardoor steeds toenemende vreemdelingenverkeer, werd van de diensten der bank ruimschoots gebruik gemaakt voor het telegrafisch overmaken van gelden, den verkoop van kredietbrieven en reiswissels.

Door de bemiddeling van de bank werden vooral met het Moederland vele nieuwe relaties ten behoeve van den handel van Curaçao aangeknoopt en tot bevredigende ontwikkeling gebracht.

Het uitgebreid informatie-archief bewees haar daarbij goede diensten.

De bank genoot ook in het verslagjaar onverminderd de belangstelling en het vertrouwen van het publiek, hetwelk wordt weerspiegeld door de cijfers van de aan haar door derden toevertrouwde gelden, welke opnieuw een belangrijke stijging ondergingen. Het aantal van hare rekening-houders nam in gelijke mate toe.

Van haar spaarkassen ,,A'' en ,,B'' in de Heerenstraat en de Breedestraat (Otrabanda) werd een druk gebruik gemaakt.

Het bankgebouw in de Heerenstraat werd geheel verbeterd en gemoderniseerd, waardoor het thans aan alle eischen voldoet.

Curiel's Bank. Ook voor deze instelling kan het jaar als zeer gunstig beschouwd worden.

Haar reservefonds is van f 50 000 op 31 December 1927 opgevoerd tot f 150 000 op 31 December 1928.

De aan haar door derden toevertrouwde gelden (deposito's) bedroegen eind December f 3 155 242,23 tegen f 2 173 408,56 eind December 1927. De stortingen in de spaarkas-afdeeling zijn met meer dan 100 pct. gestegen.

Onderstaande staten geven blijk van den grooten vooruitgang van de instelling sedert haar oprichting op 1 Juli 1927.

Actief.	1 Juli 1927.	31 December 1927.	31 December 1928.
Kasrekening	f 216 336,58	f 258 234,91	f 397 260,49
Vorderingen op andere banken	318 792,80	401 956,60	651 196,29
Beleeningen en disconto's	1 462 180,79	1 885 506,63	2 619 772,61
Effecten	340 320,60	320 813,96	355 522,31
Te vorderen interesten	9 754,51	7 180,52	2 114,29
	f 2 347 385,28	f 2 873 692,62	f 4 025 865,99
Passief.			
Kapitaal	f 500 000,—	f 500 000,—	f 500 000,—
Reservefonds	—	50 000,—	150 000,—
Deposito's	1 740 487,93	2 173 408,56	3 155 242,23
Vorderingen van banken	94 755,25	125 422,62	124 933,18
Reserve voor onvoorzien	9 248,04	22 565,76	81 773,71
Te betalen interesten	2 894,06	2 295,68	13 916,87
	f 2 347 385,28	f 2 873 692,62	f 4 025 865,99

§ 3. *Nijverheid.*

Mijnmaatschappij Curaçao. De uitvoer van phosphorzure kalk beliep 104 194 000 K.G. of 4 687 000 K.G. minder dan in het vorige verslagjaar.

De maatschappij voerde uit:

gedurende	1917	3 582 000 K.G.
,,	1918	—
,,	1919	10 058 000 ,,
,,	1920	61 440 000 ,,
,,	1921	60 872 000 ,,
,,	1922	56 078 000 ,,

gedurende	1923	85 855 000 K.G.
,,	1924	100 471 000 ,,
,,	1925	81 771 000 ,,
,,	1926	106 807 000 ,,
,,	1927	108 881 000 ,,
,,	1928	104 194 000 ,,

De werkzaamheden in de mijnen werden gedurende het geheele jaar voortgezet; verschepingen van phosphorzure kalk hadden geregeld plaats.

De productie en de verscheping van gemalen phosphaat werden ook voortgezet; verschepingen hadden plaats naar Trinidad en naar Venezuela.

Het gemiddelde aantal arbeiders bedroeg 560 en wel 329 Curaçaoenaars, 10 van Aruba, 63 van Bonaire en 158 vreemdelingen; hiervan waren de meesten afkomstig van Engelsche eilanden in West-Indië.

Het aantal ingevoerde arbeiders steeg van ongeveer 100 in het begin van het verslagjaar tot ongeveer 220 op het einde daarvan.

In de loonen en werkuren kwam geen verandering.

De gezondheidstoestand van de arbeiders was gunstig.

Bijzondere ziektegevallen of epidemische ziekten hadden onder de arbeiders niet plaats.

Hoedennijverheid. Er werden uitgevoerd:

uit Curaçao: 41 145 dozijn hoeden, voor een waarde van f 209 888, tegen 41 565 dozijn, voor een waarde van f 223 944 in 1927, dus 420 dozijn en een waarde van f 14 056 minder;

uit Aruba: 7659 dozijn hoeden, voor een waarde van f 12 698, tegen 22 000 dozijn, voor een waarde van f 35 289 in 1927, dus 14 341 dozijn en een waarde van f 22 591 minder;

uit Bonaire: 3558 dozijn hoeden, voor een waarde van f 13 576, tegen 1711 dozijn, voor een waarde van f 6721 in 1927, dus 1847 dozijn en een waarde van f 6855 meer.

De gegevens betreffende de leergangen voor strohoedenvlechten zijn verwerkt in hoofdstuk I (Onderwijs).

De Curaçaosche vereeniging van hoedenvlechtsters ,,Arbeid Adelt'' legde zich in het verslagjaar meer dan voorheen toe op het vervaardigen van ander vlechtwerk dan hoeden. De afzet van hare hoeden was minder dan in 1927.

Verdere bijzonderheden omtrent de hoedennijverheid zijn vervat in de bijlagen **EE**, **FF** en **GG**.

Scheepsbouw. Op de werven van Curaçao en ook op Aruba werden geen schepen gebouwd of te water gelaten; evenmin op de Bovenwindsche eilanden.

Op Bonaire werden 2 kotters gebouwd, groot 49,35 en 51,38 M³., zoowel bruto als netto.

Zeebrieven. Op Curaçao werden 11 zeebrieven uitgereikt, op Aruba 5, op Bonaire 5, op St. Martin 0, op St. Eustatius 0 en op Saba 5. In Nederland werden 6 voorloopige zeebrieven uitgereikt voor schepen, bestemd voor Curaçao.

Visscherij. Op Curaçao onderging het visscherijbedrijf geen noemenswaardige verandering. De visch maakte goede prijzen.

Op Aruba was de aangevoerde hoeveelheid visch onvoldoende voor de plaatselijke consumptie. De prijzen stegen aanmerkelijk. Aan het einde des jaars bedroeg de prijs van goede vischsoorten f 2 per ½ K.G. De visschersbevolking maakte dan ook goede zaken; eene dagelijksche verdienste van f 20 à f 30 was geen uitzondering. Er werd juist voldoende visch aangebracht om den hoogen prijs te handhaven.

Uitvoer van versche visch had niet plaats.

Er werd 547 dozijn gezouten visch uitgevoerd, tegen 931 dozijn in 1927.

Op Bonaire voorzag de vischvangst in de locale behoefte.

Het bedrijf onderging geen noemenswaardige verandering.

Ook op de Bovenwindsche eilanden voorzag de visscherij in de plaatselijke behoefte.

Zoutwinning.

Curaçao. Met de zoutwinning was het beter gesteld dan in 1927.

Terwijl de uitvoer in het vorige verslagjaar 694 000 K.G. ter waarde van f 11 855 bedroeg, werd nu uitgevoerd 3 134 000 K.G., ter waarde van f 45 000, dus 2 440 000 K.G. en een waarde van f 33 145 meer.

De geoogste hoeveelheid bedroeg ongeveer 1 430 000 K.G. Eene hoeveelheid van ongeveer 714 350 K.G. was in December nog in voorraad.

Op Aruba werd aan zoutwinning niets gedaan. Uitvoer had niet plaats. De zoutpannen werden verwaarloosd.

Op Bonaire was het verslagjaar voor de zoutwinning weer niet gunstig. Uitgevoerd werd eene hoeveelheid van 2 430 000 K.G., ter waarde van f 16 702, tegen in 1927 eene hoeveelheid van 4 193 000 K.G., ter waarde van f 27 686, of 1 763 000 K.G. en een waarde van f 10 984 minder. Bij het garen en verschepen van zout had men voortdurend te kampen met gebrek aan arbeidskrachten. Als afzetgebieden kunnen genoemd worden Trinidad en Porto Rico. Van de op het eiland aanwezige voorraden kan het volgende medegedeeld worden.

Lage Westkust.	
In voorraad op 1 Januari	998 771 K.G.
Geoogst	3 915 289 ,,
	4 914 060 K.G.
Verkocht	1 672 060 ,,
In voorraad op 31 December	3 242 000 K.G.
Slagbaai.	
In voorraad op 1 Januari	912 070 K.G.
Geoogst	49 100 ,,
	961 170 K.G.
Verkocht	766 153 ,,
In voorraad op 31 December	195 017 K.G.

De behaalde prijzen waren:

voor grof zout per vat van 130 K.G.	f 1,—
voor gemalen zout per zak van 27 K.G.	0,50

St. Martin. 1928 was voor dit eiland een goed zout-jaar.

Geoogst en verkocht werd:

Groote concessie:		
In voorraad op 1 Januari		1 498 vaten.
Geoogst		37 521½ vat.
		39 019½ vat.
Verscheept	12 363½ vat.	
Gebleken verlies door regen, enz.	1 141 vaten.	
		13 504½ ,,
In voorraad op 31 December		25 515 vaten.
Kleine concessie:		
In voorraad op 1 Januari		9 702 vaten.
Geoogst		26 082 ,,
		35 784 vaten.
Verscheept	23 017 vaten.	
Gebleken verlies door regen, enz.	1 963 ,,	
		24 980 ,,
In voorraad op 31 December		10 804 vaten.

De uitvoer bedroeg 4 214 000 K.G. ter waarde van f 43 729, tegen 3 331 000 K.G. ter waarde van f 31 520 in 1927, dus 883 000 K.G. en een waarde van f 12 209 meer.

Waterwerken. Curaçao. Bij Gouvernementsbeschikking dd. 17 Juli 1928, nº. 644, werd:

1º. de vergunning, bij Gouvernementsbeschikking dd. 5 Juni 1916, nº. 446, aan de firma S. E. L. Maduro & Sons verleend, om door de bestaande buisleiding putwater aan het publiek en de scheepvaart te leveren en tot dat einde de putten, die zij op Gouvernementsgronden heeft gegraven, te exploiteeren, ingetrokken, en

2º. de directeur van 's Landswatervoorzieningsdienst gemachtigd om, tegen een vergoeding van f 5000 ten behoeve van het Gouvernement van voormelde firma over te nemen het haar toebehoorend buizennet, waaronder begrepen transportdistri-

butie- en dienstleidingen van de waterleiding, inclusief 2 motorpompen, in gebruik bij het pompstation, het ijzeren reservoir op Plantersrust, alle watermeters, fittersgereedschappen en reservedeelen voor de motoren en pompen.

Zooals vermeld in hoofdstuk B (Mededeelingen van algemeenen aard) § 4, Waterverschaffing, heeft de overname plaats gehad met ingang van 1 Augustus, zooals bepaald bij bovengemelde beschikking.

Electrische werken. Curaçao. De aan de N. V. Nederlandsch-Indische Gas-Maatschappij voor den tijd van 25 jaren verleende uitsluitende concessie tot den aanleg en het gebruik van leidingen voor het overbrengen en verdeelen van electrischen stroom binnen het eerste of stadsdistrict van Curaçao, enz., is bij beschikking van 18 April 1928, n°. 430, verlengd tot 50 jaren.

De nieuwe centrale te Willemstad was op het einde van het verslagjaar bijna geheel gereed en ook het hoogspanningskabelnet met de transformatorenstations naderden hun voltooiing.

Bij den bouw moesten vele moeilijkheden worden overwonnen, voornamelijk ook, omdat bijna geen geschoolde werkkrachten plaatselijk waren te verkrijgen.

De centrale kwam in het begin van 1929 gereed en werd op 22 April in bedrijf genomen.

IJsfabriek. Curaçao. De ijsmaatschappij is op 1 Augustus in andere handen overgegaan, op welken datum werd opgericht de naamlooze vennootschap ,,Curaçaosche IJsmaatschappij" (Curaçao Ice Company). Door het in gebruik nemen van een geheel nieuwe ijsmachine is de productiecapaciteit met 15 ton ijs per dag verhoogd. De plaatselijke omzet was dan ook in het verslagjaar grooter dan in 1927.

Coöperatieve Vereeniging en Nijverheid. Curaçao. Er werden 19 130 K.G. zoolleder uit het buitenland ingevoerd, tegen 15 692 K.G. in 1927, en vervaardigd 34 794 paar alpargata's (inlandsch schoeisel) tegen 40 982 paar in 1927.

Verbruikt werd 4339 K.G. zoolleder tegen 6107 K.G. in 1927.

Aan de loontrekkende leden werd f 5232 en aan de werksters buiten de vereeniging f 5266 uitbetaald.

Ook in het verslagjaar was de vereeniging meermalen genoodzaakt de loonen van de leden en de werksters te verhoogen.

Wegens gebrek aan werkkrachten werd een kleinere hoeveelheid alpargata's gemaakt dan in 1927.

Vereeniging ,,Huisvlijt". Curaçao. De bruto-opbrengst was f 14 279,78; de uitgaven beliepen f 13 374,09, waaronder f 11 016,58 voor het koopen van handwerken en andere artikelen.

Onderneming ,,Cement-Industrie", Curaçao. Zooals in het vorige jaarverslag vermeld, heeft deze onderneming hare werkzaamheden tegen het eind 1927 gestaakt.

De werkzaamheden werden in het verslagjaar niet hervat.

Struisvogelpark ,,Albertina", Curaçao. Wegens gebrek aan gegevens kan omtrent deze vereeniging geen verslag worden uitgebracht.

Werven. Curaçao. Zie hetgeen hieromtrent vermeld is in hoofdstuk B (Mededeelingen van algemeenen aard) § 6. Havenoverzicht.

Curaçaosche Petroleum Industrie Maatschappij, Curaçao. Zooals in hoofdstuk N (Handel en Nijverheid) vermeld, werd de vloot der Curaçaosche Scheepvaart Maatschappij gedurende het verslagjaar uitgebreid met 7 tankbooten, elke met een laadvermogen van ongeveer 2400 ton.

Aan het einde van het verslagjaar bestond de vloot uit 27 tankschepen, elk groot ongeveer 2400 ton, 4 tankschepen, elk groot ongeveer 2000 ton, en waarvan 2 motorschepen zijn. Voorts had deze maatschappij in de vaart de ,,President Bolivar" en de ,,President Gomez", alsmede den lichter ,,Luetta" (ongeveer 1400 ton) gesleept door de ,,Neptunus".

In het loopend jaar werd de vloot met 2 tankschepen, elk groot ongeveer 2250 ton, voor de vaart op Venezuela uitgebreid.

Het laadvermogen der vloot bedroeg in December ongeveer 72 800 ton, tegen 57 500 ton aan het einde van 1927.

De vervoercapaciteit per dag, die einde 1927 15 700 ton beliep, was in December gestegen tot 21 200 ton.

De van Venezuela aangevoerde hoeveelheid ruwe olie is aanmerkelijk gestegen en wel van 4 733 479 755 K.G. over 1927 tot 6 134 420 260 K.G., eene stijging van 29½ pct.

In totaal werd gedurende het verslagjaar in de raffinaderij van de Curaçaosche Petroleum-Industrie-Maatschappij 5 769 644 528 K.G. ruwe olie verwerkt.

Voor bunkers aan schepen werden afgeleverd: 526 234 221 K.G. stookolie, 6 604 594 K.G. gasolie en 66 520 256 K.G. dieselolie.

Het aantal employés in dienst van de Curaçaosche Petroleum-Industrie-Maatschappij en de Curaçaosche Scheepvaart-Maatschappij bedroeg in December onderscheidenlijk 431 en 331.

Het gemiddelde aantal arbeiders in dienst van de C.P.I.M. bedroeg: 5948.

Be bemanning van de C.S.M.-vloot steeg tot 1008.

Het bedrag door de C.P.I.M. aan arbeidsloonen en salarissen uitbetaald bedroeg f 11 861 800, terwijl de C.S.M. hiervoor uitgaf f 3 905 900.

In den loop van het verslagjaar werd een 5 K.M. lange weg aangelegd naar Bullenbaai.

In verband met de uitbreiding der Curaçaosche Scheepvaart-Maatschappij werd verder voortgang gemaakt met den bouw van steigers op Valentijn (Emmastad).

Het ,,Koningin Wilhelmina" dok lichtte in het verslagjaar 45 schepen.

De huizenbouw op Negropont (Emmastad) werd met kracht voortgezet.

In de huisvesting van arbeiders werd tegemoet gekomen door het bouwen van 3 ijzeren gebouwen bij Suffisant voor Venezolaansche arbeiders. Met het bouwen van een kamp op Valentijn (Emmastad) voor Engelsch sprekende arbeiders werd een aanvang gemaakt. Hollandsche arbeiders werden ondergebracht in steenen woningen aan de Bati Panja-baai (Willemstad).

Brug Koningin Emma der Nederlanden. Curaçao. Ook in het verslagjaar was het verkeer over genoemde brug zeer groot.

Alhoewel de bruto-inkomsten grooter waren dan in het jaar te voren, was de netto-opbrengst minder. Dit is toe te schrijven aan de hoogere onderhouds- en exploitatiekosten. Dag en nacht draaide de brug open en dicht, terwijl het houtwerk door het zeer druk verkeer van zware vrachtauto's zeer veel leed.

Van den Brandhof-brug, Curaçao. Deze brug is in het verslagjaar afgebroken, zijnde de concessie in dat jaar afgeloopen. Een betonnen brug, van wege het Gouvernement gebouwd, is daarvoor in de plaats gekomen.

Electrische inrichting, Aruba. Het aantal lichtpunten door de ,,Aruba Electrische Centrale" voor particuliere woningen, enz. verstrekt, bedroeg 604. In de straatverlichting werd met 53 lichten voorzien.

Electrische inrichting, Bonaire. Deze inrichting heeft ongeveer vijf maanden in het verslagjaar niet gewerkt, wegens een defect aan de centrale. Gedurende de overige zeven maanden leverde zij stroom aan:

35 huizen met	55 lichtpunten
3 landsgebouwen met	4 ,,
de straatverlichting met	15 ,,
Te zamen	74 lichtpunten

Electrische inrichting, St. Martin. Ook in het verslagjaar voldeed de inrichting zeer goed. Het aantal lichtpunten bedroeg op 31 December 104, verdeeld in: huisverlichting 86 en straatlichting 18.

Steenbakkerij, Bonaire. Van dezen tak van nijverheid kunnen de volgende gegevens verstrekt worden:

In voorraad op 1 Januari	13 348 baksteenen
Aangemaakt	Nihil
Verkocht	3 348 baksteenen
In voorraad op 31 December	10 000 baksteenen

§ 4. *Landbouw.*

Curaçao. Plantseizoen 1927/'28. De maisoogst was, dank zij de eind 1927 en begin 1928 gevallen regens, goed te noemen in het 2de district; in het 3de district was de oogst, ook van veld- en rankvruchten, op sommige plaatsen tamelijk goed, op andere plaatsen echter is de oogst geheel mislukt door het wegblijven van den regen.

Plantseizoen 1928/'29. De regenneerslag was in het verslagjaar totaal grooter dan in 1927; hij was echter verdeeld in kleine buien. Zware buien (zoogenaamde damregens) zijn in het verslagjaar niet gevallen, wat voor den landbouw o.m. niet voordeelig was. Dientengevolge is de oogst zoo goed als mislukt.

Enkele landbouwers, die vroeg geplant hadden, kregen een karige oogst. De aanplant van lateren datum kwijnde wegens regengebrek weg.

Vermeld dient te worden, dat, waar slechts enkele planters zich — sedert een paar jaren reeds — op dezen tak van landbouw toelegden, eigenlijk niet meer gesproken kan worden van „maisbouw" in den waren zin des woords.

Het zich niet meer toeleggen op den maisaanplant vindt zijn oorsprong in den gunstigen economischen toestand van de bevolking. Bij de bestaande welvaart is bedoelde tak van landbouw meer een bijverdienste geworden. Zoo werden dan ook einde 1927 slechts enkele velden met mais beplant; dit was eveneens het geval eind 1928.

De prijs van oranjeschillen bleef begin 1928 laag en bedroeg f 0,50 à f 0,60 per K.G. De prijs steeg echter door het feit, dat eenige oranje-aanplantingen van de hand werden gedaan aan de Curaçaosche Petroleum-Industrie-Maatschappij voor haar bedrijf en aan het Gouvernement (plantage Klein Kwartier) voor de watervoorziening, waardoor de oogst van oranjeappelen geringer werd.

In December werd f 1 à f 1,20 per K.G. betaald.

Op in Nederland verkochte partijen oranjeschillen werd zelfs een prijs van f 1,60 voor de beste qualiteit bedongen. Verscheping van den oranjeappel in vruchtvorm had ook in het verslagjaar plaats. Hiervoor werden betere prijzen behaald.

In September van het verslagjaar werd de oogst van den aloë-aanplant op Charo (domeingrond) verkocht aan eenige Arubanen, die zich met het lekken en het verschepen belastten. Overigens werd de aloë-cultuur niet uitgeoefend.

De afzet van dividivi was gering en waren de prijzen laag. Er kwam veel sterfte voor onder dividiviboomen.

De proeftuin op Cas Chiquito bleef in huur bij een particulier; dit was eveneens het geval met het proefveld op Groot Kwartier.

Evenals in vorige jaren werden aan eenige personen vanwege de Economische Commissie windmolens op afbetaling verstrekt, terwijl ook voor het bouwen van watervergaarbakken gelden ter leen werden verstrekt.

Aruba. Ook op dit eiland werd de landbouw gedrukt door de groote welvaart van de bevolking.

De maisoogst 1927/'28 viel tegen. De oorzaak hiervan moet gezocht worden in het uitblijven van den regen van het oogenblik der vruchtzetting af, zoodat de kolven geheel of gedeeltelijk indroogden. Er is heel weinig geplant geworden, daar een groot deel der landbouwers bij de petroleum-maatschappijen werkzaam was.

Peul- en rankvruchten werden ook zoo goed als niet geplant om dezelfde redenen als hierboven vermeld.

Aan de inzameling van dividivi-peulen, vroeger een belangrijk uitvoerproduct, werd eveneens zoo goed als niets gedaan. De uitvoer bedroeg slechts 87 000 K.G., ter waarde van f 5362, tegen 174 000 K.G. en een waarde van f 10 195 in 1927.

Pinda werd ook in bescheiden hoeveelheid geplant. De oogst mag bevredigend genoemd worden.

Aan aloë-lekken werd weinig gedaan, ondanks het feit, dat de marktprijs in het verslagjaar zeer hoog was. Eenerzijds was dit het gevolg van de belangrijke stijging der dagloonen, die het snijden der velden voor de planters weinig winstgevend maakte, en anderzijds van het tekort aan arbeidskrachten. Uitgevoerd werd 262 762 K.G. aloëhars (hoofdzakelijk van vorige jaren opgeslagen voorraden), ter waarde van f 135 047 tegen 465 248 K.G. ter waarde van f 207 176 in 1927.

Bonaire. De oogst van kleine mais, peul- en rankvruchten was goed te noemen.

De uitvoer van aloëhars bedroeg 95 833 K.G. ter waarde van f 35 925, tegen 82 075 K.G. ter waarde van f 26 877 in 1927.

De uitvoer van dividivi-peulen bedroeg 436 000 K.G., ter waarde van f 36 729, tegen in 1927 325 000 K.G., ter waarde van f 24 627. De sterfte onder dividiviboomen was in het verslagjaar merkbaar minder dan in 1927. Streng werd gewaakt tegen het plukken en uitvoeren van onrijpe peulen.

Bovenwindsche eilanden. De landbouw op St. Martin en op Saba beperkte zich meer tot den groentenbouw. Tot vóór den orkaan in September mochten groenten en vruchten in voldoende mate voor de plaatselijke consumptie worden verkregen.

Door de emigratie van arbeiders, w. o. planters, is de groentenbouw op St. Martin in beteekenis afgenomen. De meeste groenten werden uit het Fransche gedeelte van dat eiland betrokken.

Schoon en veelbelovend waren op Saba de vooruitzichten op een goeden oogst van aardappelen, tanniers en andere grondgewassen; die vooruitzichten werden echter te niet gedaan door de verwoesting, welke de orkaan aan de cultures aanrichtte.

Na den orkaan gingen de planters met nieuwen moed aan den veldarbeid. Wederom was er gegronde hoop op een goeden oogst, doch nu waren het de rupsen, welke hun verwoestingswerk kwamen aanrichten. Heele velden, beplant met aardappelen en groenten, werden door deze dieren haast kaal gevreten.

Op St. Eustatius werden bataten en yams ook voor export geplant.

Het was een slecht jaar voor den landbouw: aanvankelijk wegens de droogte en later wegens de door den orkaan aangerichte verwoesting.

Van Bestuurswege werd op St. Eustatius in April, voor eene proefneming, een aanvang gemaakt met het cultiveeren van kokosnoot op het domein „Godett", dicht bij Oranjestad en de zee gelegen.

De van het buitenland betrokken en uitgekozen noten gaven een gunstig resultaat, daar niet minder dan 98 pct. daarvan is opgekomen. De plantjes, welke reeds een hoogte van ongeveer 1½ M. bereikten, zagen er frisch en vol levenskracht uit. Het heeft er allen schijn van, dat deze cultuur een succes zal worden. Tusschen de plantjes in wordt ananas geplant, eveneens voor proefneming.

§ 5. *Veeteelt.*

Bijlage **HH** bevat een overzicht van den veestapel gedurende de laatste zes jaren.

Curaçao. In het 2de district vermeerderde zich het klein vee, dat in het begin van het verslagjaar groen voer had, nogal sterk. Een groot aantal werd echter verkocht aan slachters, zoodat het aantal in dat district ongeveer gelijk bleef aan dat van het vorige jaar.

In het 3de district is de veestapel achteruitgegaan, wegens de aanhoudende droogte. Het drenken vooral leverde op bijna alle plaatsen in dat district moeilijkheden op.

Veeziekten kwamen niet voor.

Evenals in vorige jaren hebben de plantage-eigenaren, die melkvee hielden, krachtvoer uit het buitenland ingevoerd.

Invoer van Gouvernementswege van rasvee, tot verbetering van het inheemsche ras, had in het verslagjaar niet plaats.

Aruba. De veestapel verkeerde in goeden staat. Veeziekten kwamen niet voor.

Voor de consumptie werd veel groot en klein vee ingevoerd.

Bonaire. Voor de fokkers van klein vee was ook het verslagjaar gunstig.

De veestapel is goed vooruitgegaan.

Het vee had geen gebrek aan voer of aan drinkwater.

Bovenwindsche eilanden. Op St. Martin had het vee wegens de geheerscht hebbende droogte veel voedergebrek. Ten gevolge hiervan kwam er groote sterfte voor onder het vee, groot en klein.

Verlies van klein vee werd ook geleden door den gewoed hebbenden orkaan.

Ook op St. Eustatius en Saba kwam er onder het vee sterfte voor, terwijl eveneens door vorenbedoelden orkaan verlies werd geleden. Ook op die eilanden is de veestapel achteruitgegaan.

De Minister van Koloniën,
DE GRAAFF.

INHOUD.

Bijlage A.

OVERZICHT van den loop der bevolking over de jaren 1923—1928.

	1923.			1924.			1925.			1926.			1927.			1928.		
	Mannelijk geslacht.	Vrouwelijk geslacht.	Tezamen.	Mannelijk geslacht.	Vrouwelijk geslacht.	Tezamen.	Mannelijk geslacht.	Vrouwelijk geslacht.	Tezamen.	Mannelijk geslacht.	Vrouwelijk geslacht.	Tezamen.	Mannelijk geslacht.	Vrouwelijk geslacht.	Tezamen.	Mannelijk geslacht.	Vrouwelijk geslacht.	Tezamen.
BEVOLKING BIJ HET EINDE VAN HET JAAR.																		
Curaçao	15 285	19 798	35 083	15 278	19 784	35 062	16 409	20 646	37 055	17 527	21 254	38 781	18 970	22 044	41 014	20 878	22 703	43 581
Aruba	3 458	5 327	8 785	3 539	5 482	9 021	3 722	5 713	9 435	3 552	5 654	9 206	4 037	6 471	10 508	5 305	6 919	12 224
Bonaire	3 411	3 936	7 347	3 505	3 951	7 456	3 639	3 882	7 521	2 145	3 071	5 216	2 124	3 042	5 166	2 206	3 093	5 299
St. Martin	920	1 446	2 366	867	1 398	2 265	897	1 340	2 237	980	1 332	2 312	926	1 348	2 274	873	1 324	2 197
St. Eustatius	467	668	1 135	436	667	1 103	450	636	1 086	436	612	1 048	428	595	1 023	395	592	987
Saba	626	1 029	1 655	604	1 011	1 615	611	986	1 597	603	996	1 599	526	968	1 494	509	930	1 439
	24 167	32 204	56 371	24 229	32 293	56 522	25 728	33 203	58 931	25 243	32 919	58 162	27 011	34 468	61 479	30 166	35 561	65 727
GEBOORTEN.																		
Curaçao	623	635	1 258	426	418	844	682	620	1 302	571	568	1 139	633	564	1 197	803	763	1 566
Aruba	188	184	372	155	160	315	198	202	400	154	152	306	162	189	351	263	243	506
Bonaire	121	98	219	68	70	138	92	98	190	80	81	161	82	69	151	108	100	208
St. Martin	27	47	74	38	33	71	27	43	70	45	24	69	39	39	78	32	34	66
St. Eustatius	19	19	38	18	23	41	22	18	40	17	13	30	24	15	39	18	15	33
Saba	21	15	36	17	23	40	20	12	32	19	22	41	18	15	33	15	13	28
	999	998	1 997	722	727	1 449	1 041	993	2 034	886	860	1 746	958	891	1 849	1 239	1 168	2 407
STERFGEVALLEN.																		
Curaçao	260	336	596	343	389	732	252	271	523	432	521	953	353	377	730	383	357	740
Aruba	45	73	118	63	74	137	53	72	125	154	180	334	65	81	146	97	70	167
Bonaire	56	45	101	54	65	119	35	48	83	75	80	155	35	50	85	22	39	61
St. Martin	33	31	64	16	32	48	20	22	42	20	32	52	25	21	46	39	43	82
St. Eustatius	11	15	26	8	10	18	3	10	13	7	12	19	7	18	25	14	10	24
Saba	10	8	18	12	10	22	9	16	25	10	16	26	10	9	19	7	16	23
	415	508	923	496	580	1 076	372	439	811	698	841	1 539	495	556	1 051	562	535	1 097

	1923.	1924.	1925.	1926.	1927.	1928.
	LEVENLOOS AANGEGEVEN KINDEREN.					
Curaçao. . . .	91	63	77	83	93	115
Aruba	13	14	22	19	14	25
Bonaire. . . .	9	4	10	13	5	14
St. Martin. . .	5	8	3	3	3	3
St. Eustatius. .	3	—	—	4	3	1
Saba.	0	2	2	—	1	0
	121	91	114	122	119	158
	HUWELIJKEN.					
Curaçao. . . .	237	226	308	325	340	430
Aruba	67	47	84	76	107	166
Bonaire. . . .	34	29	38	32	48	60
St. Martin. . .	8	12	6	6	9	14
St. Eustatius. .	3	3	4	6	6	1
Saba.	4	6	8	10	6	5
	353	323	448	455	516	676

Geboren werden in 1928:

	in echt:	buiten echt:
Curaçao	931	635
Aruba	390	116
Bonaire	123	76
St. Martin	37	29
St. Eustatius	12	21
Saba.	17	12
	1510	889

Bij opvolgend huwelijk gewettigd:

Curaçao	202
Aruba.	25
Bonaire	24
St. Martin	11
St. Eustatius	1
Saba	8
	271

Bijlage B.

STAAT aantoonende de verdeeling der ingezetenen naar hunne geboorteplaatsen en de kerkgenootschappen, waartoe zij behooren.

EILANDEN.	Getalsterkte der bevolking.	Geboren				Indeeling naar de kerkgenootschappen:			
		in Curaçao.	elders in West-Indië.	in Nederland.	in andere oorden.	Protestanten.	Roomsch-Katholieken.	Israëlieten.	Andere genootschappen.
Curaçao	43 581	36 259	2 896	1 988	2 438	7 456	35 041	562	522
Aruba.	12 224	12 001	57	34	132	344	10 502	1	1 377
Bonaire	5 299	5 252	26	16	5	14	5 280	3	2
St. Martin	2 197	1 992	171	31	3	1 509	688	—	—
St. Eustatius	987	913	58	4	12	685	242	—	60
Saba	1 439	1 415	12	6	6	670	689	—	80
	65 727	57 832	3 220	2 079	2 596	10 678	52 442	566	2 041

Bijlage C.

STAAT, aantoonende de verdeeling der ingezetenen naar de beroepen, bedrijven en ambachten.

	Ambtenaren.	Apothekers.	Autobestuurders.	Barbiers.	Broodbakkers.	Drukkers.	Grofsmeden.	Hoeden-vlechtsters.	Huisbedienden.	Kantwerksters.	Kleermakers.	Koks en keukenmeiden.	Kooplieden.	Koopmans-klerken.	Koetsiers.	Kuipers.	Landbouwers.	Metselaars.	Mijnwerkers.	Naaisters.	Onderwijzers.	Photografen.	Pontvoerders.
Curaçao, 1ste of stadsdistrict	154	12	632	75	161	42	75	2333	787	117	183	585	493	334	15	8	26	276	1	1230	52	8	72
„ Overige districten.	60	—	360	13	91	3	22	5015	309	2	92	239	207	29	11	4	2429	566	590	488	42	3	36
Aruba	75	—	362	12	28	—	8	995	223	12	16	185	61	78	4	2	345	153	—	340	43	2	—
Bonaire	31	—	30	1	40	—	1	600	120	20	8	42	25	12	—	1	750	25	—	125	13	—	—
St. Martin	19	1	4	—	10	—	2	14	34	5	3	11	12	4	—	—	235	3	—	12	13	1	14
St. Eustatius	7	—	1	—	3	—	2	—	26	—	—	8	3	—	—	—	137	2	—	8	5	—	—
Saba	17	—	—	—	8	—	—	—	144	173	—	12	2	3	—	—	126	5	—	23	12	—	—
Tezamen . . .	363	13	1389	101	341	45	110	8957	1643	329	302	1082	803	460	30	15	4048	1030	591	2226	180	14	122

	Scheepstimmer-lieden.	Schoenmakers.	Schrijnwerkers.	Sigarenmakers.	Sjouwerlieden.	Slagers.	Stalhouders.	Stoelenmatters en -makers.	Tandmeesters.	Timmerlieden.	Ververs.	Visschers.	Vroedvrouwen.	Waschvrouwen.	Water-verkoopers.	Winkeliers.	Zeelieden.	Zeilmakers.	Zilver- en goudsmeden.	Zoutgaarders.	Verschillende beroepen enz., die niet op dezen staat voorkomen.	Zonder beroep.
Curaçao, 1ste of stadsdistrict. . .	8	180	55	4	698	41	1	18	12	280	119	92	19	962	36	300	889	9	49	—	1864	6734
„ Overige districten . . .	53	165	1	—	1017	10	—	1	—	436	69	387	27	530	81	251	633	6	2	20	623	8617
Aruba	4	27	7	—	35	9	—	—	1	229	59	184	10	161	3	121	183	5	4	4	1404	6830
Bonaire	15	12	2	—	50	3	—	—	—	32	5	60	6	75	—	60	350	5	2	12	500	2266
St. Martin	1	2	—	4	12	3	—	—	—	10	5	35	15	5	—	7	10	1	—	66	2	1622
St. Eustatius	2	1	2	—	35	3	5	—	—	6	4	6	2	4	—	4	1	1	—	—	29	680
Saba	—	4	—	—	1	—	—	—	—	6	5	18	2	29	—	16	6	—	—	—	—	827
Tezamen . . .	83	391	67	8	1848	69	6	19	13	999	266	782	81	1766	120	759	2072	27	57	102	4422	27 576

Bijlage D.

OPGAVE van het aantal kiezers en van de uitgebrachte stemmen voor verkiezing van landraden in de laatste vijf jaren.

Jaren.	Aantal kiezers.	Datum van verkiezing.	Aantal uitgereikte stembiljetten.	Aantal geldig uitgebrachte stemmen.	Aanteekeningen.
Aruba.					
1924	144	5 Juni	19	19	Verkiezing wegens het neerleggen van zijn mandaat door een landraad.
1925	159	21 Juli	5	5	Periodieke aftreding van een lid.
1925	159	16 October	64	57	Verkiezing wegens het neerleggen van zijn mandaat door een landraad.
1925	159	13 November	93	90	Verkiezing wegens het niet aannemen van eene benoeming.
1926	159	13 Januari	1	1	Verkiezing wegens het neerleggen van zijn mandaat door een landraad.
1926	178	8 Maart	3	3	Verkiezing wegens het niet aannemen van eene benoeming.
1926	178	25 Juni	12	12	Idem.
1927	185	19 Juli	20	20	Verkiezing wegens periodieke aftreding van een lid en het neerleggen van zijn mandaat door een ander landraad.
1928	185				Geen verkiezing.
Bonaire.					
1924	80				Idem.
1925	124	2 Juni	31	31	Verkiezing wegens overlijden van een landraad.
1925	124	21 Juli	48	45	Periodieke aftreding van een lid.
1926	116				Geen verkiezing.
1927	121	19 Juli	8	6	Idem.
1928	112				Idem.
St. Martin.					
1924	111				Idem.
1925	110				Idem.
1926	105	31 Juli	12	22	Periodieke aftreding van twee landraden.
1927	106				Geen verkiezing.
1928	110				Idem.
St. Eustatius.					
1924	46	29 Juli	4	4	Periodieke aftreding van een landraad.
1925	44				Geen verkiezing.
1926	44	30 Augustus	1	1	Periodieke aftreding van een landraad.
1927	44				Geen verkiezing.
1928	38	17 Juli	21	17	Periodieke aftreding van een landraad.
Saba.					
1924	102	15 Juli	2	2	Idem.
1925	102				Geen verkiezing.
1926	100	20 Juli	4	4	Periodieke aftreding van een landraad.
1926	100	26 Augustus	3	3	Verkiezing wegens overlijden van een landraad.
1927	25				Geen verkiezing.
1928	92	10 Juli	4	4	Periodieke aftreding van een landraad.

Bijlage E.

OPGAVE van de in de strafgevangenissen en in het huis van bewaring opgenomenen, met vermelding van de redenen van gevangenzetting of gevangenhouding.

	Aanwezig op 31 December 1927. mannen.	vrouwen.	In 1928. Opgenomen wegens: Desertie voor den aanvang der reis.	Het met een motorrijtuig over een openbaren weg rijden, zonder dat de bestuurder in het bezit van een geldig rijbewijs was, afgegeven door het Hoofd der politie.	Diefstal.	Het aan zijne schuld te wijten hebben, dat een ander zoodanig lichamelijk letsel bekomt, waaruit tijdelijke ziekte ontstaat.	Mishandeling.	Eenvoudige beleediging van een ambtenaar.	Het zich in kennelijken staat van dronkenschap op den openbaren weg bevinden.	Openbare schennis van de eerbaarheid.	Eenvoudige beleediging.	Diefstal door vier vereenigde personen.	Diefstal met braak.	Verkrachting.	Het als bestuurder van een motorrijtuig daarmede over een openbaren weg rijden op zoodanige wijze, dat de veiligheid van het verkeer op dien weg in gevaar wordt gebracht.	Verduistering.	Wederspannigheid.	Oplichting.	Diefstal bij nacht in een woning door iemand, die zich aldaar buiten weten van den rechthebbende bevindt, waarbij de schuldige zich den toegang tot de plaats des misdrijfs heeft verschaft door middel van inklimming.	Het zich met een motorrijtuig op meer dan twee wielen, na zonsondergang en voor zonsopgang, op een openbaren weg bevinden niet voorzien van minstens een lantaarn, die achterwaarts een duidelijk zichtbaar rood licht geeft.	Bedreiging met zware mishandeling.	Diefstal door twee vereenigde personen.	Poging tot diefstal waarbij de schuldige zich den toegang tot de plaats des misdrijfs heeft verschaft door middel van braak.	Poging tot zware mishandeling.	Het aan zijn schuld te wijten hebben, dat een ander lichamelijk letsel bekomt.	Afpersing en mishandeling.	Wederspannigheid door twee personen met vereenigde krachten gepleegd.	Diefstal en lasterlijke aanklacht.	Zware mishandeling die den dood tengevolge heeft.
Curaçao . .	32	3	40	1	19	6	27	6	22	2	5	3	—	1	2	4	2	3	5	1	1	2	5	2	1	1	4	1	4
Aruba . . .	1	—	—	—	4	—	9	—	4	—	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bonaire . .	1	—	—	—	3	—	4	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
St. Martin .	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
St. Eustatius	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Saba . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

	In 1928. Opgenomen wegens: Poging tot doodslag.	Mishandeling, die zwaar lichamelijk letsel tengevolge heeft.	Huisvredebreuk.	Mishandeling, gepleegd tegen een ambtenaar, gedurende de rechtmatige uitoefening zijner bediening.	Het wederrechtelijk op den openbaren weg een ander in zijn vrijheid van beweging belemmeren.	Schaking.	Dienstweigering na disciplinair te zijn gestraft.	Het aan zijn schuld den dood van een ander te wijten hebben, gepleegd in de uitoefening van het beroep van bestuurder van een motorrijtuig.	Dienstweigering door twee schepelingen op een Curaçaosch schip.	Het zonder als apotheker of geneeskundige bevoegdheid tot het leveren van geneesmiddelen te zijn, ruwe opium invoeren.	Het een ambtenaar een gift doen met het oogmerk om hem te bewegen in zijne bediening in strijd met zijn plicht iets na te laten.	Heling.	Het in strijd met een wettelijk voorschrift gegeven last binnen de kolonie terugkeeren.	Het zich met een motorrijtuig op meer dan twee wielen na zonsondergang en voor zonsopgang, op een openbaren weg bevinden, niet voorzien van minstens twee aan weerszijden van het motorrijtuig aangebrachte lantaarns, die voorwaarts een helder wit licht uitstralen en van minstens een lantaarn, die achterwaarts een duidelijk zichtbaar rood licht geeft.	Het zonder dekking door het vereischte document gedistilleerd vervoeren.	Kleine vergrijpen.	Gijzeling.	Voorarrest.	Smokkelen van accijnsgoederen.	Tezamen. mannen.	Tezamen. vrouwen.	Ontvlucht. mannen.	Ontvlucht. vrouwen.	Ontslagen. mannen.	Ontslagen. vrouwen.	Overleden. mannen.	Overleden. vrouwen.	Aanwezig op 31 December 1928. mannen.	Aanwezig op 31 December 1928. vrouwen.
Curaçao . .	2	1	—	1	1	1	1	2	2	2	1	1	1	1	—	—	1	2	—	200	25	3	—	142	19	1	—	53	5 1)
Aruba .	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24	—	—	—	19	—	—	—	5	—
Bonaire . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	3	—	—	8	3	—	—	—	—
St. Martin .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	2	5	—	—	—	5	—	—	1	— 2)
St. Eustatius	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Saba . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

1) In het hospitaal: 1 man en 1 vrouw. 2) Naar Curaçao gezonden: 1 man.

Bijlage F.

STERFTESTATISTIEK 1928. Eiland Curaçao. District I. Tabel N°. 1.

No.	0—1 jaar.		1—4 jaar.		5—9 jaar.		10—14 jaar.		15—19 jaar.		20—29 jaar.		30—39 jaar.		40—49 jaar.		50—64 jaar.		65—79 jaar.		80— jaar.		Onb.		Totaal.	
	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.
1*a*	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	3	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2
5*c*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2
10	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16*a*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2
16*b*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16*c*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
22	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
29	—	1	—	1	1	—	2	—	2	—	2	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	8	3
31	—	—	2	1	—	2	—	—	2	2	8	9	4	8	4	2	1	2	1	2	—	—	1	—	23	28
32	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
33	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1
36*a*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
38*d*	3	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	4
38*e*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	3	—	—	1	—	—	—	—	—	—	5	1
41	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2
43	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
44	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	5	1	2	—	—	—	—	3	7
46	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	5
47	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	2
49	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	1	2
53	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
54	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	5
57	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	1	1
58*a*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
58*b*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
65*a*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
66	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
67	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
69	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
70	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
71	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2
72	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	3
74*a*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	3	2	9	9	4	5	—	1	—	—	17	19
74*b*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
77	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	2
78	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	2
80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
87	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—
88	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	2	3	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	5
89	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	3	—
90	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	5	1	9	2	9	6	10	11	1	1	1	—	37	21
91*a*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
91*b*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	2	1
91*c*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
91*d*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
92	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
99*a*	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2

No.	0—1 jaar.		1—4 jaar.		5—9 jaar.		10—14 jaar.		15—19 jaar.		20—29 jaar.		30—39 jaar.		40—49 jaar.		50—64 jaar.		65—79 jaar.		80— jaar.		Onb.		Totaal.	
	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.
99b	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
100	3	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—	4	8
101a	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2
101b	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	5	—
102	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
103	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
105	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
107a	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
107b	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
107c	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
110	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—
111a	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
113	20	23	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	23	24
114	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	1	—	1	—	—	—	—	2	3
115	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
116a	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
117	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
118b	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	2	1	—	1	—	—	—	—	—	4	3
122b	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	1	1
124	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—
126	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—
128	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
129	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	2	—	2	4	1	2	—	—	—	—	6	8
132	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
136	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—
143c	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3
144	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
146	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
148	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
151	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	2	—
152	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
153	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
156	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
159	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	3
160	8	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	4
161	3	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	7
162	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2
164	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	4	10	2	8	—	1	8	19
168	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
171	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
179	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	4	2
181	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
182	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	5	—
183	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
184	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
185	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3	—
188	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
201c	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
202	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
204	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	2	2
205	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1
206	3	1	1	1	—	—	—	—	—	—	2	1	3	—	1	1	2	2	1	—	—	—	—	—	13	6
206bis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	46	50	6	10	3	5	4	1	6	5	41	24	29	27	40	18	40	39	29	39	4	14	5	2	253	234
	96		16		8		5		11		65		56		58		79		68		18		7		487	

STERFTESTATISTIEK 1928. Eiland Curaçao. District II. Tabel N°. 2.

No.	0—1 jaar.		1—4 jaar.		5—9 jaar.		10—14 jaar.		15—19 jaar.		20—29 jaar.		30—39 jaar.		40—49 jaar.		50—64 jaar.		65—79 jaar.		80— jaar.		Onb.		Totaal.	
	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.
9	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
11*a*	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
16*a*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—
16*c*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
29	3	5	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	5	5
31	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	2	2	—	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	2	8
38*c*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
41	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
43	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—
44	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	—	—	—	—	—	—	2	3
65*a*	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
70	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
74*a*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	2	2	2	—	—	—	—	4	5
77	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1
80	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1
88	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1
89	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
90	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	1	4	4	—	—	—	2	—	9	5
99*a*	1	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
99*c*	2	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
100	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2
101*b*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
111*a*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2
113	17	11	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	12
114	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	3	1	1	1	—	—	1	—	5	5
128	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
129	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	5	—
144	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
148	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
160	4	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	5
161	7	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	3
162	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
164	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4	4	7	—	—	8	11
179	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
181	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
182	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
188	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	6	—
204	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
205	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2
206	6	5	—	—	1	1	—	—	—	—	—	3	—	1	—	—	4	1	1	2	—	—	—	—	12	13
	43	35	3	5	3	4	—	1	2	4	6	9	5	4	5	4	19	17	12	10	4	7	4	1	106	101
	78		8		7		1		6		15		9		9		36		22		11		5		207	

STERFTESTATISTIEK 1928. Eiland Curaçao. District III. Tabel N°. 3.

No.	0—1 jaar.		1—4 jaar.		5—9 jaar.		10—14 jaar.		15—19 jaar.		20—29 jaar.		30—39 jaar.		40—49 jaar.		50—64 jaar.		65—79 jaar.		80— jaar.		Onb.		Totaal.	
	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	V.	M.
31	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3
38*d*	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
44	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	1	—	2	1
45	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
47	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
49	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
74*a*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
80	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2
89	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—
90	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	5	1	1	—	—	—	—	—	7	1
91*a*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
100	2	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1
113	8	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	7
114	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—
128	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
129	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
153	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
160	12	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	9
164	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	3	3	—	—	5	4
205	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
206	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	4
	24	20	3	1	—	—	—	—	2	—	—	4	1	5	2	2	7	2	5	3	3	4	1	1	48	42
	44		4		—		—		2		4		6		4		9		8		7		2		90	

STERFTESTATISTIEK 1928. Eiland Aruba. Tabel N°. 4.

No.	0—1 jaar.		1—4 jaar.		5—9 jaar.		10—14 jaar.		15—19 jaar.		20—29 jaar.		30—39 jaar.		40—49 jaar.		50—64 jaar.		65—79 jaar.		80— jaar.		Onb.		Totaal.	
	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.
11*b*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—
16*a*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
16*b*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16*c*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
21	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
31	—	—	—	—	1	—	—	—	2	1	1	5	1	3	2	1	1	—	—	1	—	—	—	—	7	12
38*b*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
38*d*	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
45	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—
46	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
52	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—
53	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
58*a*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
60*b*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
71	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
74*a*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	2	—	—	—	—	1	3
80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
88	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
90	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4	2	7	1	—	—	—	—	11	4
91*a*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—

No.	0—1 jaar.		1—4 jaar.		5—9 jaar.		10—14 jaar.		15—19 jaar.		20—29 jaar.		30—39 jaar.		40—49 jaar.		50—64 jaar.		65—79 jaar.		80— jaar.		Onb.		Totaal.	
	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.
91*b*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
91*c*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
91*d*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—
99*a*	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
99*b*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
99*c*	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
99*d*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
100	2	2	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	2	1	1	—	—	—	1	—	—	8	6
101*a*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
101*b*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
102	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
107*c*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
110	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
113	16	15	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	15
114	—	—	3	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	7	2
117	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
118*b*	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
129	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—
144	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
146	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
159	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
160	15	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	16
161	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
162	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
163	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
164	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	7	—	—	—	9
168	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
179	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
182	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—
184	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
185	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3	—
188	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
204	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
205	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
206	3	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	4
206*bis*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	40	30	9	1	—	1	—	—	3	2	8	6	6	4	11	10	13	3	10	8	0	8	1	—	101	73
	70		10		1		—		5		14		10		21		16		18		8		1		174	

STERFTESTATISTIEK 1928. Eiland Bonaire. Tabel N°. 5.

No.	0—1 jaar.		1—4 jaar.		5—9 jaar.		10—14 jaar.		15—19 jaar.		20—29 jaar.		30—39 jaar.		40—49 jaar.		50—64 jaar.		65—79 jaar.		80— jaar.		Onb.		Totaal.	
	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.
9	—	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3
16*a*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16*c*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
31	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	1	—	2	1	—	—	—	—	—	1	6
32	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
33	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1

No.	0—1 jaar.		1—4 jaar.		5—9 jaar.		10—14 jaar.		15—19 jaar.		20—29 jaar.		30—39 jaar.		40—49 jaar.		50—64 jaar.		65—79 jaar.		80— jaar.		Onb.		Totaal.	
	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.
43	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
44	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
45	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
46	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
58*a*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
58*b*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
66	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—
74*a*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	1	2
77	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
80	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
88	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
90	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	2	1
91*b*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
101*a*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—
101*b*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
113	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
114	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
118*b*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
128	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
129	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	2
135	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—
148	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
158	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
160	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
161	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2
162	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
164	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	3	—	—	—	7
205	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2
206	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
206*bis*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	8	7	3	2	—	—	—	—	1	—	—	2	—	7	3	4	3	3	3	11	—	3	—	—	22	39
	15		5		—		—		1		2		7		7		6		14		3		—		61	

STERFTESTATISTIEK 1928. Eiland St. Martin. Tabel N°. 6.

No.	0—1 jaar.		1—4 jaar.		5—9 jaar.		10—14 jaar.		15—19 jaar.		20—29 jaar.		30—39 jaar.		40—49 jaar.		50—64 jaar.		65—79 jaar.		80— jaar.		Onb.		Totaal.	
	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.
5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16*a*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16*c*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
22	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
29	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—
31	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	1	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	4	3
36*c*	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
43	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—
44	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
46	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2
47	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
49	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—

No.	0—1 jaar.		1—4 jaar.		5—9 jaar.		10—14 jaar.		15—19 jaar.		20—29 jaar.		30—39 jaar.		40—49 jaar.		50—64 jaar.		65—79 jaar.		80— jaar.		Onb.		Totaal.	
	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.
53	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
54	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—
58*b*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
67	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
70	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
74*a*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	1	—	—	—	—	2	2
74*b*	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
75*a*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—
78	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3
80	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
90	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	1	—	—	—	—	3	1
91*a*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
91*b*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
101*a*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
101*b*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
113	4	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	2
114	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
115	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
116*a*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
122*a*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
128	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
129	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
148	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
160	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
161	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
162	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
164	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	5	2	8	—	—	4	13
183	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
205	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
206	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	3
206*bis*	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
	10	8	4	3	—	—	—	1	1	2	5	1	2	5	4	1	5	6	6	8	2	8	—	—	39	43
	18		7		—		1		3		6		7		5		11		14		10		—		82	

STERFTESTATISTIEK 1928. Eiland Saba. Tabel N°. 7.

No.	0—1 jaar.		1—4 jaar.		5—9 jaar.		10—14 jaar.		15—19 jaar.		20—29 jaar.		30—39 jaar.		40—49 jaar.		50—64 jaar.		65—79 jaar.		80— jaar.		Onb.		Totaal.	
	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.
5*c*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
31	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1
43	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	1
46	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
74*a*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
90	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
91*a*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
91*b*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
100	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1

No.	0—1 jaar.		1—4 jaar.		5—9 jaar.		10—14 jaar.		15—19 jaar.		20—29 jaar.		30—39 jaar.		40—49 jaar.		50—64 jaar.		65—79 jaar.		80— jaar.		Onb.		Totaal.	
	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.
101*a*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
101*b*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
113	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
114	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—
115	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
116*a*	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
129	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
160	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
161	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
162	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
164	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	7	—	—	—	9
205	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
206	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1
206*bis*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	1	1	1	—	—	2	2	4	—	7	—	1	5	18
	1		1		—		—		—		2		2		1		2		6		7		1		23	

STERFTESTATISTIEK 1928. Eiland St. Eustatius. Tabel N°. 8.

No.	0—1 jaar.		1—4 jaar.		4—9 jaar.		10—14 jaar.		15—20 jaar.		20—29 jaar.		30—39 jaar.		40—49 jaar.		50—64 jaar.		65—79 jaar.		80— jaar.		Onb.		Totaal.	
	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.
5*c*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
29	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
31	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
44	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—
58*b*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
74*a*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—
80	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
90	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
91*a*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—
91*b*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
101*a*	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
101*b*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
113	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2
114	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
115	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
160	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
161	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
162	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
164	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	4
205	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
206	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
206*bis*	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
	8	3	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	2	4	—	2	—	—	14	10
	11		1		—		1		—		1		—		—		2		6		2		—		24	

5*c* = falaria.

Bijlage G.

STATISTIEK levenloosgeborenen 1928.

Diagnose.	N°.	Curaçao. District I. M.	V.		District II. M.	V.		District III. M.	V.		Aruba. M.	V.		Bonaire. M.	V.		St. Martin. M.	V.		St. Eustatius. M.	V.		Saba. M.	V.		Totaal. M.	V.
Syphilis	1	6	7	13	7	4	11	2	3	5	2	—	2	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	14
Albuminurie en andere ziekten met de zwangerschap in verband staande	4	3	4	7	—	1	1	—	—	—	2	2	4	—	3	3	—	—	—	1	—	1	—	—	—	6	10
Ondergaan geweld of overmatige arbeid	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Ziekten van de placenta en vliezen (placenta praevia)	6	3	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1
Monstruositeit en andere misvormingen (hydrocephalus)	7	1	—	1	3	2	5	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	2
Niet onder 1—5 te brengen vroegtijdige geboorte	8	—	—	—	4	4	8	—	—	—	3	1	4	1	1	2	1	—	1	—	—	—	—	—	—	9	6
Moeilijke geboorte, afwijkingen in den vorm van het moederlijk bekken en andere afwijkingen van het baringskanaal, liggings-afwijkingen of te groote ontwikkeling van het kind, weeënzwakte	9	5	—	5	2	—	2	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	—
Uitzakking, inklemming van de navelstreng	10	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3
Stikking van het kind bij de geboorte, niet vallende onder een der vorige groepen	11	1	3	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5
Andere niet onder de vorige groepen te brengen oorzaken	12	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
Onbekende of niet opgegeven oorzaken	13	5	11	16	2	—	2	2	5	7	6	1	7	—	2	2	1	1	2	—	—	—	—	—	—	16	20
		26	27	53	18	11	29	4	8	12	17	5	22	4	10	14	2	1	3	1	—	1	—	—	—	72	62
																										134	

Bijlage H.

STAAT van gedane onderzoekingen in het laboratorium gedurende 1928.

Bloed:

Reactie van Wasserman.		
Positief	609	
Negatief	1094	1703
Reactie van Sachs Georgi.		
Positief	561	
Negatief	1134	
Typhus.		
Agglutinatie.		
Positief	4	
Negatief	59	63
Cultuur.		
Positief	6	
Negatief	55	
Paratyphus B.		
Positief	1	
Morphologisch	30	
Malaria.		
Positief	41	
Negatief	86	127

Faeces:

op amoeben en parasieteneieren.		
Positief amoeben	56	
„ wormeier	83	
Negatief	344	483
op bloed.		
Positief	2	
Negatief	27	29

Sputum op t. b. c. bacillen.

Positief	46	
Negatief	121	167

Neusslijm en Reizserum op Leprabacillen.

Positief	8	
Negatief	17	25

Keelslijm op Diphterie.

Positief	4	
Negatief	47	51

Urine.

Chemisch en microscopisch	1025

Maagsap.

Chemisch en microscopisch	23

Weefselfragmenten	13

Urethr. en prost. secr. op G.c.

Positief	57	
Negatief	176	233

Vag. en serv. secr. op G.c.

Positief	6	
Negatief	122	128

Diversen.

Pus, punctievloeistof, enz.	75
Totaal	4176

Voor gebruik in het gewest is koepokstof afgeleverd ten behoeve van	4104 personen
Voor Venezuela	1000 „
Bereid voor	12000 „

Bijlage I.

Overzicht van het aantal leerlingen der scholen.

	1924.						1925.						1926.						1927.						1928.					
	Openbare scholen.	Scholen van het Apost. Vicariaat.	Andere bijzondere scholen.	Tezamen.	Bevolking.	Percentage der bevolking, dat de scholen bezocht.	Openbare scholen.	Scholen van het Apost. Vicariaat.	Andere bijzondere scholen.	Tezamen.	Bevolking.	Percentage der bevolking, dat de scholen bezocht.	Openbare scholen.	Scholen van het Apost. Vicariaat.	Andere bijzondere scholen.	Tezamen.	Bevolking.	Percentage der bevolking, dat de scholen bezocht.	Openbare scholen.	Scholen van het Apost. Vicariaat.	Andere bijzondere scholen.	Tezamen.	Bevolking.	Percentage der bevolking, dat de scholen bezocht.	Openbare scholen.	Scholen van het Apost. Vicariaat.	Andere bijzondere scholen.	Tezamen.	Bevolking.	Percentage der bevolking, dat de scholen bezocht.
Curaçao . . .	481	4578	177	5236	35 062	14,93	523	4695	181	5399	37 055	14,54	511	4907	152	5570	38 181	14,38	471	5182	154	5807	—	—	495	5264	151	5209	—	—
Aruba. . . .	65	1345	19	1429	9 021	15,84	65	1479	14	1558	9 435	16,15	68	1552	18	1638	9 206	17,80	60	1522	15	1597	10 508	15,20	56	1428	—	1484	—	—
Bonaire . . .	25	735	—	760	7 456	10,19	21	764	—	785	7 521	10,43	—	762	—	762	5 216	14,60	—	758	—	758	5 166	14,67	—	732	—	732	—	—
St. Martin . .	273	221	—	494	2 265	21,81	218	225	—	443	2 237	19,80	192	216	—	408	2 312	17,64	226	225	—	451	2 274	20,—	221	207	—	428	—	—
Saba	126	192	—	318	1 615	19,62	121	182	—	303	1 597	19,—	81	179	—	260	1 599	17,—	93	192	—	285	1 494	20,—	92	179	—	271	—	—
St. Eustatius .	116	77	—	193	1 103	17,49	121	71	—	192	1 086	17,68	110	65	—	175	1 048	17,—	97	69	—	166	1 023	16,—	80	85	—	165	—	—
	1086	7148	196	8430	56 522	14,91	1069	7416	195	8680	58 931	14,73	962	7681	170	8813	58 162	—	947	7948	169	9064	—	—	944	7894	151	8989	—	—

Bijlage J.

STAAT vermeldende de scholen met gegevens omtrent leerlingen, schoolverzuim, leerkrachten en uitgaven.

Verklaring der gebruikte verkortingen:
M.U.L.O. = meer uitgebreid lager onderwijs;
L.O. = lager onderwijs;
V.O. = voorbereidend onderwijs.

SCHOLEN.	Aard van het onderwijs.	Aantal leerjaren.	Leerlingen. Ingeschreven gemiddeld in 1927.	in Januari 1928.	in December 1928.	gemiddeld in 1928.	Werkelijk schoolgaande gemiddeld in 1927.	in Januari 1928.	in December 1928.	gemiddeld in 1928.	Schoolverzuim in percenten. Betrekkelijk.	Volstrekt.	*Aantal.*
A. Curaçao.													
I. Openbare scholen.													
Stadsdistrict.													
1. Hendrikschool	M. U. L. O	9	176	—	—	*215*	173	—	—	*198*	5.3	8.59	10
	Betalend.	—	—	220	201	—	—	200	193	—	—	—	—
	Jongens.	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
2. Wilhelminaschool	M. U. L. O.	10	174	—	—	*184*	167	—	—	*180*	5.46	9.77	12
	Betalend.	—	—	195	199	—	—	173	188	—	—	—	—
	Meisjes.	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
3. Emmaschool	L. O.	6	134	—	—	*118*	131	—	—	*117*	11.47	11.5	5
	Kosteloos.	—	—	120	120	—	—	115	113	—	—	—	—
	Gemengd.	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
II. Bijzondere scholen.													
a. *Niet geldelijk gesteund.*													
1. School „Dames Huycke"	V. en L. O.	—	—	—	—	—	—	45	45				
	Betalend.	—	—	—	—	—	—	—	—				
	Gemengd.	—	—	—	—	—	—	—	—				
2. School „Dames Tillerman"[4])	V. en L. O.	—	—	—	—	—	—	—	—				
	Betalend.	—	—	—	—	—	—	—	—				
	Gemengd.	—	—	—	—	—	—	—	—				
3. Pensionaat „Welgelegen"	M. U. L. O.	—	—	—	—	—	—	89	106				
	Betalend.	—	—	—	—	—	—	—	—				
	Meisjes.	—	—	—	—	—	—	—	—				
b. *Geldelijk gesteund.*													
a. Stadsdistrict.													
1. St. Thomascollege (Overzijde)	M. U. L. O.	9	407	—	—	*458*	402	—	—	*453*	3.98	4.59	—
	Betalend.	—	—	456	465	—	—	456	460	—	—	—	—
	Jongens.	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
2. St. Martinusgesticht, afd. A. (Overzijde)	M. U. L. O.	9	355	—	—	*432*	352	—	—	*416*	3.5	10.5	—
	Betalend.	—	—	431	428	—	—	426	417	—	—	—	—
	Meisjes.	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
3. St. Vincentiusschool (Overzijde)	L. O.	6	480	—	—	*496*	469	—	—	*462*	6.24	9.67	—
	Kosteloos.	—	—	512	460	—	—	488	449	—	—	—	—
	Jongens.	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
4. St. Jozefschool (Pietermaai)	L. O.	6	426	—	—	*456*	420	—	—	*442*	5.50	7.52	—
	Kosteloos.	—	—	466	426	—	—	458	423	—	—	—	—
	Jongens.	—	—	—	—	—	—	—	—	—			

Leerkrachten aan:																Uitgaven ten laste van de koloniale kas.		Opmerkingen.
Openbare scholen.							Ondersteuning genietende bijzondere scholen.											
	Rang.						Aantal.			Rang.								
Aantal.	Eerste klasse.	Tweede klasse.	Derde klasse.	Vierde klasse.	Kweekeling.	Vakonderwijzers.	Werkzaam.	Verplicht.	Bezoldigd.	Eerste klasse.	Tweede klasse.	Derde klasse.	Vierde klasse.	Kweekeling.	Vakonderwijzer.	*a*. Bezoldigingen en duurtebijslag. *b*. Onderhoud en leermiddelen.	Tezamen per school.	
																[1]		
10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	f 54 823,66		[1]) Bedrag *a* is samengesteld uit bezoldiging, duurtebijslag (tot 1 Juli) gemis aan inkomsten nà 1 Juli. Voor Curaçao en Aruba bovendien uit naderen duurtebijslag (z.g. 13e mnd) G.B. 29 Dec. '28, n°. 1214 en G.G.B.B. 6 Febr. '29, n°. 167 en 8 Maart '29, n°. 266.
—	6	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 500,—	f 57 323,66	
12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	f 41 345,75		
—	4	2	4	—	—	[2]) 2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 500,—	43 845,75	[2]) 1 vakonderwijzeres in nuttige en fraaie handwerken en 1 in de Spaansche taal.
5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	f 17 801,—		
—	—	1	1	2	—	[3]) 1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	840,—	18 641,—	[3]) 1 vakonderwijzeres in nuttige handwerken, dezelfde als aan de Wilhelminaschool.
																		[4]) Met ingang van het verslagjaar opgeheven.
—	—	—	—	—	—	—	15	10	10	—	—	—	—	—	—	f 41 182,50		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	8	4	—	—	—	300,—	[5]) 41 482,50	[5]) Schoolgeld per leerling gemiddeld.
—	—	—	—	—	—	—	18	9	9	—	—	—	—	—	—	f 32 918,—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	3	6	1	4	300,—	[6]) 33 218,25	[6]) Schoolgeld per leerling gemiddeld.
—	—	—	—	—	—	—	10	10	10	—	—	—	—	—	—	f 22 511,—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	5	1	—	300,—	22 811,—	
—	—	—	—	—	—	—	10	9	9	—	—	—	—	—	—	f 18 117,82		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4	2	—	300,—	18 417,82	

SCHOLEN.	Aard van het onderwijs.	Aantal leerjaren.	Leerlingen.								Schoolverzuim in percenten.	
			Ingeschreven				Werkelijk schoolgaande					
			gemiddeld in 1927.	in Januari 1928.	in December 1928.	gemiddeld in 1928.	gemiddeld in 1927.	in Januari 1928.	in December 1928.	gemiddeld in 1928.	Betrekkelijk.	Volstrekt.
5. St. Martinusgesticht, afd. B.	L. O.	6	232	—	—	*250*	229	—	—	*258*	5.4	12.85
	Kosteloos.	—	—	271	257	—	—	266	254	—	—	—
	Meisjes.	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
6. St. Antoniusgesticht (Pietermaai) . . .	L. O.	8	522	—	—	*515*	518	—	—	*511*	12.2	12.5
	Kosteloos.	—	—	512	508	—	—	512	506	—	—	—
	Meisjes.	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
7. R.K. school aan den Kortijnweg (Overzijde)	L. O.	6	263	—	—	*272*	262	—	—	*263*	7.—	9.7
	Kosteloos.	—	—	285	262	—	—	285	262	—	—	—
	Meisjes.	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
b. Buitendistricten.												
1. St. Jozefschool, Santa Rosa.	L. O.	5	520	—	—	*522*	515	—	—	*504*	8.—	11.3
	Kosteloos.	—	—	525	511	—	—	522	455	—	—	—
	Gemengd.	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
2. St. Vincentiusgesticht, Scherpenheuvel [8]) .	L. O.	6	53	—	—	*62*	53	—	—	*62*	0	0.92
	Kosteloos.	—	—	54	59	—	—	54	59	—	—	—
	Jongens.	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
3. R.K. school, Montagne	L. O.	6	348	—	—	*355*	344	—	—	*325*	7.2	9.8
	Kosteloos.	—	—	341	315	—	—	339	292	—	—	—
	Gemengd.	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
4. R.K. school, Santa Maria	L. O.	6	483	—	—	*456*	475	—	—	*426*	5.99	10.13
	Kosteloos.	—	—	467	437	—	—	466	382	—	—	—
	Gemengd.	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
5. R.K. school, Jan Doret	L. O.	6	216	—	—	*242*	214	—	—	*233*	6.4	9.84
	Kosteloos.	—	—	238	230	—	—	235	214	—	—	—
	Gemengd.	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
6. R.K. school Willebrordus	L. O.	6	214	—	—	*218*	213	—	—	*209*	7.66	$9\frac{3}{10}$
	Kosteloos.	—	—	220	210	—	—	220	201	—	—	—
	Gemengd.	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
7. R.K. School Santa Martha	L. O.	5	243	—	—	*249*	241	—	—	*245*	6.21	12.16
	Kosteloos.	—	—	252	242	—	—	252	240	—	—	—
	Gemengd.	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
8. R.K. school Barber.	L. O.	6	304	—	—	*293*	303	—	—	*287*	16.83	17.22
	Kosteloos.	—	—	297	290	—	—	297	290	—	—	—
	Gemengd.	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
9. R.K. school, Westpunt	L. O.	6	173	—	—	*169*	172	—	—	*167*	5.—	11.6
	Kosteloos.	—	—	173	163	—	—	173	162	—	—	—
	Gemengd.	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
B. Aruba.												
I. Openbare school.												
Stadsdistrict.												
1. Julianaschool	L. O.	8	61	—	—	*63*	60	—	—	*56*	6.26	10.87
	Kosteloos.	—	—	62	60	—	—	57	58	—	—	—
	Gemengd.	—	—	—	—	—	—	—	—	—		

Leerkrachten aan: Openbare scholen. Aantal.	Openbare scholen. Rang. Eerste klasse.	Tweede klasse.	Derde klasse.	Vierde klasse.	Kweekeling.	Vakonderwijzers.	Ondersteuning genietende bijzondere scholen. Aantal. Werkzaam.	Verplicht.	Bezoldigd.	Rang. Eerste klasse.	Tweede klasse.	Derde klasse.	Vierde klasse.	Kweekeling.	Vakonderwijzer.	Uitgaven ten laste van de koloniale kas. *a.* Bezoldigingen en duurtebijslag. *b.* Onderhoud en leermiddelen.	Tezamen per school.	Opmerkingen.
—	—	—	—	—	—	—	8	6	6	—	—	—	—	—	—	f 11 082,—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5	—	2	230,—	f 11 312,—	
—	—	—	—	—	—	—	16	11	11	—	—	—	—	—	—	f 23 980,—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	6	3	4	300,—	7) 24 280,—	7) In de vervolgklassen wordt schoolgeld geheven.
—	—	—	—	—	—	—	7	6	6	—	—	—	—	—	—	f 12 130,—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5	1	—	230,—	12 360,—	
—	—	—	—	—	—	—	11	7	11	—	—	—	—	—	—	f 21 196,87		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	4	4	—	300,—	21 496,87	
—	—	—	—	—	—	—	3	1	2	—	—	—	—	—	—	f 8 675,—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	70,—	8 745,—	8) Lagere school verbonden aan opvoedingsgesticht. Leerlingen intern.
—	—	—	—	—	—	—	8	5	7	—	—	—	—	—	—	f 9 520,—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	4	—	270,—	9 790,—	
—	—	—	—	—	—	—	9	6	9	—	—	—	—	—	—	f 12 272,50		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5	3	—	300,—	12 572,50	
—	—	—	—	—	—	—	6	3	5	—	—	—	—	—	—	f 6 106,—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	2	—	190,—	6 296,67	
—	—	—	—	—	—	—	5	3	5	—	—	—	—	—	—	f 9 041,25		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	2	—	190,—	9 231,25	
—	—	—	—	—	—	—	5	4	5	—	—	—	—	—	—	f 7 788,75		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	2	—	230,—	8 018,75	
—	—	—	—	—	—	—	6	4	6	—	—	—	—	—	—	f 11 723,75		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3	2	—	230,—	11 953,75	
—	—	—	—	—	—	—	4	3	4	—	—	—	—	—	—	f 5 732,50		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	150,—	5 882,50	
5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	f 10 761,50		
—	1	—	2	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	392,—	11 153,50	

SCHOLEN.	Aard van het onderwijs.	Aantal leerjaren.	Leerlingen. Ingeschreven gemiddeld in 1927.	in Januari 1928.	in December 1928.	gemiddeld in 1928.	Werkelijk schoolgaande gemiddeld in 1927.	in Januari 1928.	in December 1928.	gemiddeld in 1928.	Schoolverzuim in percenten. Betrekkelijk.	Volstrekt.	Aantal.
II. Bijzondere scholen.													
a. Stadsdistrict.													
1. St. Dominicusschool	L. O.	8	277	—	—	*288*	273	—	—	*280*	6.30	6.33	—
	Kosteloos.	—	—	294	267	—	—	293	264	—	—	—	—
	Jongens.	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
2. St. Mariaschool.	L. O.	8	262	—	—	*262*	259	—	—	*258*	4.62	7.63	—
	Kosteloos.	—	—	267	253	—	—	266	253	—	—	—	—
	Meisjes.	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
b. Buitendistricten.													
1. R.K. school Noord	L. O.	6	252	—	—	*230*	249	—	—	*222*	7.05	9.42	—
	Kosteloos.	—	—	232	222	—	—	232	221	—	—	—	—
	Gemengd.	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
2. R.K. school Santa Cruz	L. O.	6	421	—	—	*410*	418	—	—	*386*	10.9	14.3	—
	Kosteloos.	—	—	425	365	—	—	425	361	—	—	—	—
	Gemengd.	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
3. R.K. school Savaneta	L. O.	6	326	—	—	*295*	323	—	—	*282*	8.04	14.23	—
	Kosteloos.	—	—	292	270	—	—	292	261	—	—	—	—
	Gemengd.	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
C. Bonaire.													
Bijzondere scholen													
a. Stadsdistrict.													
1. St. Dominicusschool, Kralendijk	L. O.	6	245	—	—	*257*	243	—	—	*250*	7.39	9.2	—
	Kosteloos.	—	—	287	248	—	—	269	246	—	—	—	—
	Jongens.	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
2. R.K. school Kralendijk	L. O.	7	310	—	—	*279*	308	—	—	*273*	4.4	8.73	—
	Kosteloos.	—	—	285	268	—	—	285	266	—	—	—	—
	Meisjes.	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
b. Buitendistricten.													
1. R.K. school Rincon	L. O.	6	207	—	—	*211*	207	—	—	*209*	5.6	6.11	—
	Kosteloos.	—	—	215	208	—	—	215	207	—	—	—	—
	Gemengd.	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
D. St. Martin.													
I. Openbare scholen.													
a. Stadsdistrict.													
1. Openbare school, Philipsburg	L. O.	8	212	—	—	*245*	203	—	—	*197*	15.4	23.—	7
	Kosteloos.	—	—	262	181	—	—	262	173	—	—	—	—
	Gemengd.	—	—	—	—	—	—	—	—	—			

ver- in ten.	Leerkrachten.																Uitgaven ten laste van de koloniale kas.		Opmerkingen.
	Openbare scholen.							Ondersteuning genietende bijzondere scholen.											
		Rang.						Aantal.			Rang.								
Volstrekt.	*Aantal.*	Eerste klasse.	Tweede klasse.	Derde klasse.	Vierde klasse.	Kweekeling.	Vakonderwijzers.	Werkzaam.	Verplicht.	Bezoldigd.	Eerste klasse.	Tweede klasse.	Derde klasse.	Vierde klasse.	Kweekeling.	Vakonderwijzer.	*a.* Bezoldigingen en duurtebijslag. *b.* Onderhoud en leermiddelen.	Tezamen per school.	
5.33	—	—	—	—	—	—	—	7	4	6	—	—	—	—	—	—	f 20 952,50		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	1	2	—	—	230,—	f 21 182,50	
7.63	—	—	—	—	—	—	—	9	4	6	—	—	—	—	—	—	f 19 812,50		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	4	2	—	230,—	20 042,50	
9.42	—	—	—	—	—	—	—	5	3	5	—	—	—	—	—	—	f 5 381,87^5		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	—	190,—	5 571,87^5	
.3	—	—	—	—	—	—	—	8	5	8	—	—	—	—	—	—	f 11 032,50		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	4	—	300,—	11 332,50	
.23	—	—	—	—	—	—	—	6	4	6	—	—	—	—	—	—	f 8 455,62^5		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	3	—	230,—	8 685,62^5	
.2	—	—	—	—	—	—	—	5	4	5	—	—	—	—	—	—	f 15 402,—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	1	—	—	230,—	15 632,—	
.73	—	—	—	—	—	—	—	8	4	6	—	—	—	—	—	—	f 10 121,—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	3	—	230,—	10 351,—	
.11	—	—	—	—	—	—	—	5	3	5	—	—	—	—	—	—	f 5 288,—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	—	190,—	5 478,—	
.—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	f 16 253,—		
—	—	1	—	3	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	464,—	16 717,—	

SCHOLEN.	Aard van het onderwijs.	Aantal leerjaren.	Leerlingen. Ingeschreven. gemiddeld in 1927.	Ingeschreven. in Januari 1928.	Ingeschreven. in December 1928.	Ingeschreven. gemiddeld in 1928.	Werkelijk schoolgaande gemiddeld in 1927.	Werkelijk schoolgaande in Januari 1928.	Werkelijk schoolgaande in December 1928.	Werkelijk schoolgaande gemiddeld in 1928.	Schoolverzuim in percenten. Betrekkelijk.	Schoolverzuim in percenten. Volstrekt.	Aantal.
b. Buitendistricten.													
1. Openbare school, Koolbaai	L. O.	2	23	—	—	*26*	23	—	—	*24*	8.6	9.8	1
	Kosteloos.	—	—	32	24	—	—	25	24	—	—	—	—
	Gemengd.	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
II. Bijzondere scholen.													
a. Stadsdistrict.													
1. St. Jozefschool, Philipsburg	L. O.	8	172	—	—	*159*	169	—	—	*153*	5.04	6.75	—
	Kosteloos.	—	—	186	126	—	—	186	126	—	—	—	—
	Gemengd.	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
b. Buitendistricten.													
1. St. Jozefschool, Simsonbaai	L. O.	5	56	—	—	*60*	56	—	—	*54*	3.43	6.32	—
	Kosteloos.	—	—	62	46	—	—	62	45	—	—	—	—
	Gemengd.	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
E. Saba.													
I. Openbare scholen.													
a. Stadsdistrict.													
1. Openbare school, Bottom	L. O.	6	52	—	—	*61*	51	—	—	*55*	7.57	10.55	3
	Kosteloos.	—	—	61	56	—	—	59	53	—	—	—	—
	Gemengd.	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
b. Buitendistrict.													
1. Openbare school, Windwardside	L. O.	6	42	—	—	*38*	42	—	—	*37*	1.91	6.67	3
	Kosteloos.	—	—	40	35	—	—	38	33	—	—	—	—
	Gemengd.	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
II. Bijzondere scholen.													
a. Stadsdistrict.													
1. R.K. school, Bottom	L. O.	6	81	—	—	*79*	81	—	—	*76*	4.77	6.2	—
	Kosteloos.	—	—	83	74	—	—	83	66	—	—	—	—
	Gemengd.	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
b. Buitendistrict.													
1. R.K. school, Windwardside	L. O.	6	112	—	—	*106*	111	—	—	*103*	8.3	10.—	—
	Kosteloos.	—	—	110	93	—	—	110	88	—	—	—	—
	Gemengd.	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
F. St. Eustatius.													
1. Openbare school, Oranjestad	L. O.	6	104	—	—	*106*	97	—	—	*80*	8.11	18.—	4
	Kosteloos.	—	—	103	76	—	—	101	73	—	—	—	—
	Gemengd.	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
2. Bijzondere school (R.K.) Oranjestad . . .	L. O.	6	70	—	—	*90*	69	—	—	*85*	8.27	10.88	—
	Kosteloos.	—	—	92	72	—	—	92	71	—	—	—	—
	Gemengd.	—	—	—	—	—	—	—	—	—			

ver- in ten. Volstrekt.	Leerkrachten. Openbare scholen. Aantal.	Rang. Eerste klasse.	Tweede klasse.	Derde klasse.	Vierde klasse.	Kweekeling.	Vakonderwijzers.	Ondersteuning genietende bijzondere scholen. Aantal. Werkzaam.	Verplicht.	Bezoldigd.	Rang. Eerste klasse.	Tweede klasse.	Derde klasse.	Vierde klasse.	Kweekeling.	Vakonderwijzer.	Uitgaven ten laste van de koloniale kas. *a.* Bezoldigingen en duurtebijslag. *b.* Onderhoud en leermiddelen.	Tezamen per school.	Opmerkingen.
9.8	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	f 2 490,—	f 2 530,—	
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40,—		
6.75	—	—	—	—	—	—	—	7	2	4	—	—	—	—	—	—	f 11 070,—	9) 11 220,—	9) In de vervolgklassen wordt schoolgeld geheven.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	3	2	—	150,—		
6.32	—	—	—	—	—	—	—	2	1	2	—	—	—	—	—	—	f 5 173,—	5 243,—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	70,—		
10.55	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	f 6 504,50	6 654,50	
—	—	—	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	150,—		
6.67	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	f 7 101,50	7 226,50	
—	—	—	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	125,—		
6.2	—	—	—	—	—	—	—	3	1	2	—	—	—	—	—	—	f 4 857,—	4 927,—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	70,—		
10.—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	3	—	—	—	—	—	—	f 6 788,—	6 898,—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	110,—		
18.—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	f 9 235,—	9 435,—	
—	—	—	1	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200,—		
10.88	—	—	—	—	—	—	—	3	2	2	—	—	—	—	—	—	f 4 415,—	4 485,—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	70,—		

Bijlage K.

STAAT aangevende de rangen der leerkrachten verbonden aan de openbare en de bijzondere scholen in Curaçao (scholen gegroepeerd naar aard en omvang van het onderwijs).

SCHOLEN.	Totaal aantal leer-krachten.	Aantallen (1).						Procenten (2).					
		I B	I A	II	III	IV	Kw.	I B	I A	II	III	IV	Kw.
I.													
Openbare Mulo-scholen te Willemstad .	20	8	2	5	4	1	—	40	10	25	20	5	—
Bijzondere lagere scholen met 9 en meer leerjaren te Willemstad.	29	5	1	9	7	6	1	17	3.5	31	24	21	3.5
II.													
Openbare lagere scholen te Willemstad, Oranjestad (op Aruba) en Philipsburg op St. Martin.	14	1	1	1	6	4	1	7	7	7	43	29	7
Bijzondere lagere scholen, idem . . .	68	1	1	11	10	34	11	1.5	1.5	16	15	50	16
III.													
Overige openbare scholen op de Bovenwindsche eilanden.	8	—	—	1	3	4	—	—	—	12.5	37.5	50	—
Overige bijzondere scholen, idem . . .	11	—	—	4	—	3	4	—	—	36	—	28	36
IV.													
Bijzondere scholen in de buitendistricten van Curaçao en Aruba en op Bonaire.	94	1	—	3	16	40	34	1	—	3	17	42.5	36.5

(1) Toestand op 31 December 1928.
(2) Procenten op halven afgerond.

Bijlage L.

Verzamelstaat van den regenval in mM. gedurende het jaar 1928.

Maand.	CURAÇAO.															Bonaire.				Saba.			
	Fort Amsterdam.	College St. Thomas.	Cas Chiquito.	Santa Maria.	Asiento.	Dokterstuin.	Sint Jozefdal.	Sint Willebrordus.	Westpunt.	Santa Rosa.	Beekenburg.	New-Port.	Scherpenheuvel.	Montaña.	Aruba (Oranjestad).	Kralendijk.	Rincon.	St. Martin N.G.	St. Eustatius.	Bottom.	Windwardside.	St. Johns.	Aanmerking.
Januari. . . .	115.5	134.4	154.4	111.0	121.0	71.0	141.0	101.0	112.5	—	—	97.0	101.9	76.0	106.6	61.0	75.7	59.8	32.0	41.7	46.2	87.7	— Gegevens hieromtrent niet verkrijgbaar.
Februari . . .	18.6	38.4	28.1	24.0	—	10.9	19.0	19.5	12.0	—	—	6.6	37.5	25.0	6.0	3.1	13.1	40.6	58.0	25.2	35.3	43.2	
Maart	41.8	45.0	—	24.0	—	26.1	38.0	39.5	27.0	—	—	27.9	50.5	4.0	10.0	37.2	13.8	48.2	134.0	32.9	67.4	66.7	
April	28.6	30.0	—	29.0	—	0.0	—	4.5	2.5	102.0	15.2	16.8	48.8	0.0	4.5	8.8	0.0	36.1	20.0	34.8	46.8	91.0	
Mei	14.8	21.7	—	19.0	—	1.8	—	6.0	6.1	—	0.0	10.4	6.8	39.0	2.0	0.0	0.0	19.3	20.0	15.7	24.0	23.3	
Juni	29.3	18.8	—	22.5	—	14.0	18.0	8.5	20.5	19.0	18.6	24.5	34.6	36.0	0.0	12.0	16.8	35.8	89.0	46.7	70.8	71.2	
Juli	39.6	46.4	—	17.0	—	12.0	38.0	4.0	36.0	23.0	32.7	39.1	27.8	22.0	4.5	33.2	48.1	39.5	75.0	51.2	62.4	108.4	
Augustus . . .	7.2	10.9	—	17.0	—	27.0	117.0	34.0	8.0	—	7.4	—	17.1	—	5.5	0.0	14.6	74.5	99.0	113.3	175.3	159.1	
September. . .	90.8	118.2	—	113.0	—	101.8	—	87.5	37.0	—	57.8	—	127.9	—	50.0	67.4	6.7	234.3	85.2	134.0	162.3	177.2	
October. . . .	3.5	2.7	—	10.0	—	0.0	0.0	7.0	0.0	—	0.0	—	5.1	—	4.0	5.4	7.7	128.1	176.5	69.6	127.5	118.6	
November . . .	199.7	244.1	—	204.0	—	169.0	242.0	200.5	154.5	191.0	159.2	—	173.1	—	260.3	232.8	0.0	102.7	38.0	44.5	59.3	68.6	
December . . .	99.0	110.4	—	76.0	—	72.2	121.0	63.5	142.0	71.0	24.4	—	78.4	—	66.5	34.2	92.8	54.1	68.0	75.1	75.0	81.4	
Tezamen. .	688.4	821.0		666.5		505.8		575.5	558.1				709.5		519.9 [1]	495.1	289.3	873.0	894.7	684.7	952.3	1096.4	

1) De regenval bedroeg, volgens opname, voorts op Aruba:
in het 2e district (Noord) 447.17 mM. in 37 regendagen, (in 1927 482.1 mM. in 62 regendagen).
„ „ 3e „ (Sta Cruz) 425 „ „ 32 „ (in „ 621.5 „ „ 47 „).
„ „ 4e „ (Sabaneta) 469.4 „ „ 34 „ (in „ 527 „ „ 52 „).

L

Bijlage M.

Gebiedsdeel Curaçao 1928. Buitenlandsch postverkeer vergeleken met dat in de vier voorafgaande jaren.

Landen.	Per mail *ontvangen* stukken.				Per mail *verzonden* stukken.			
	Kantoor op Curaçao.		Gebiedsdeel Curaçao.		Kantoor op Curaçao.		Gebiedsdeel Curaçao.	
	Brieven en briefkaarten (stuks)	Andere stukken (stuks)	Brieven en briefkaarten (stuks)	Andere stukken (stuks)	Brieven en briefkaarten (stuks)	Andere stukken (stuks)	Brieven en briefkaarten (stuks)	Andere stukken (stuks)
België	2 899	2 067	3 003	2 184	1 807	585	1 963	585
Bulgarije	26	—	26	—	39	—	39	—
Danzig (vrije stad)	13	—	13	—	13	—	13	—
Denemarken	2 405	234	2 677	234	2 132	104	2 431	104
Duitschland	20 345	21 593	21 918	23 055	21 021	1 716	22 464	1 716
Estland	65	13	65	13	130	—	130	—
Finland	26	—	26	—	13	—	13	—
Frankrijk	14 105	8 840	14 729	8 918	7 605	1 690	7 995	1 703
Griekenland	351	13	351	13	65	—	78	—
Groot-Britannië	63 362	45 942	86 658	67 132	34 216	1 872	48 837	1 989
Hongarije	143	169	157	169	169	—	200	—
Ierland	2 301	650	2 353	650	689	247	1 924	247
Italië	4 433	1 768	4 576	1 846	3 874	429	3 965	429
Jugo-Slavië	13	—	13	—	260	—	260	—
Letland	208	13	208	13	65	—	65	—
Nederland	131 508	115 843	138 151	126 828	174 096	81 328	178 464	81 523
Noorwegen	351	143	390	156	2 756	26	3 042	26
Oostenrijk	1 339	520	1 404	520	1 573	182	1 586	182
Polen	533	130	624	130	390	—	403	—
Portugal	533	—	572	—	143	—	143	—
Roemenië	845	286	845	286	1 430	—	1 430	—
Rusland	234	—	234	—	195	—	195	—
Serviers, Kroaten en Slovenen (Koninkrijk der)	13	—	13	—	—	—	—	—
Spanje	5 369	2 405	5 785	2 717	2 639	429	2 938	429
Tsjecho-Slowakije	858	312	1 027	351	481	117	533	117
Turkije	26	—	26	—	26	—	26	—
Zweden	234	117	234	117	702	13	728	13
Zwitserland	3 159	1 547	3 822	1 987	2 466	273	2 756	273
Portugeesche bezittingen in Europa	26	—	26	—	234	—	234	—
Britsche bezittingen in Europa	13	—	13	—	13	—	13	—
Spaansche bezittingen in Europa.	—	—	—	—	156	—	156	—
Algerie	26	—	39	—	—	—	—	—
Congo	13	—	13	—	—	—	—	—
Egypte	—	26	117	—	26	—	39	—
Liberië	—	26	—	26	13	—	13	—
Marokko (Fransch)	—	—	—	—	52	—	52	—
Zuid-Afrikaansche Unie	104	—	182	—	221	13	338	—
Andere Britsche koloniën in Afrika	182	156	195	—	52	13	65	13
Fransche bezittingen in Afrika	52	—	52	—	117	—	117	—
Italiaansche bezittingen in Afrika.	13	—	13	—	—	—	—	—
Portugeesche bezittingen in Afrika	—	—	—	—	39	—	39	—
Spaansche bezittingen in Afrika.	13	—	13	—	—	—	—	—
Amerika (Vereenigde Staten van)	178 672	86 151	255 073	112 645	84 539	15 899	147 744	20 566
Argentinië	650	286	858	286	598	429	702	429
Bolivië	13	13	13	13	13	26	13	26
Brazilië	208	91	234	104	208	—	247	—
Canada	4 251	1 768	4 837	1 885	2 587	182	3 347	195

Landen.	Per mail *ontvangen* stukken.				Per mail *verzonden* stukken.			
	Kantoor op Curaçao.		Gebiedsdeel Curaçao.		Kantoor op Curaçao.		Gebiedsdeel Curaçao.	
	Brieven en briefkaarten (stuks)	Andere stukken. (stuks)	Brieven en briefkaarten (stuks)	Andere stukken. (stuks)	Brieven en briefkaarten (stuks)	Andere stukken. (stuks)	Brieven en briefkaarten (stuks)	Andere stukken (stuks.)
Chili	1 118	715	1 183	715	1 222	286	1 222	286
Columbië	12 571	2 808	12 974	2 808	12 571	2 457	13 650	2 457
Costa Rica	533	156	672	156	741	91	754	117
Cuba	4 148	1 053	5 616	1 170	3 458	494	3 874	637
Dominicaansche Republiek	9 217	3 445	11 492	3 484	8 840	403	10 695	403
Ecuador	195	78	208	78	611	65	611	65
Guatemala	533	78	533	78	533	78	533	78
Haïti	3 666	247	3 783	273	832	130	1 417	130
Honduras	39	26	52	26	91	39	91	39
Mexico	1 287	390	1 820	494	1 235	481	1 924	481
Nicaragua	130	—	143	—	221	—	247	—
Panama	5 083	2 782	5 616	2 886	6 833	2 223	6 851	2 249
Paraguay	—	13	—	13	—	—	—	—
Peru	507	52	610	52	481	78	507	78
Salvador	286	65	286	65	143	130	143	130
Uruguay	13	13	26	13	13	52	13	52
Venezuela	75 296	10 647	79 144	11 635	59 111	12 974	63 973	13 026
Amerikaansche bezittingen in Amerika	16 068	2 392	18 616	2 418	12 649	1 833	14 222	1 833
Britsche bezittingen in Amerika	62 959	2 821	83 135	3 861	38 701	1 573	65 652	1 729
Fransche bezittingen in Amerika	1 339	897	1 872	923	1 495	65	3 432	65
Nederlandsche bezittingen in Amerika (Suriname)	24 804	3 185	26 949	3 731	30 069	9 256	33 189	9 568
Britsch-Indië	65	—	65	—	403	—	442	—
China	3 432	728	3 939	767	2 951	13	4 173	13
Japan	897	299	949	325	325	39	377	39
Libanon	936	208	10 14	286	13	—	104	—
Palestina	572	13	572	13	507	—	507	—
Perzië	—	—	—	—	13	—	13	—
Siam	—	—	—	—	26	—	26	—
Syrië	52	—	52	—	429	—	429	—
Turkije (Aziatisch)	26	—	26	—	1 118	—	1 118	—
Amerikaansche bezittingen in Azië (Philippijnen)	26	—	26	—	39	—	39	—
Britsche koloniën in Azië	377	26	442	26	273	13	338	13
Nederlandsche koloniën in Azië (Nederlandsch-Indië)	2 353	273	2 509	273	1 313	390	1 326	390
Gemeenebest Australië	663	13	767	13	104	13	299	13
Nieuw-Zeeland	—	91	13	247	65	—	104	—
Nederlandsche koloniën in Australië (Nieuw-Guinea)	26	—	39	—	—	—	—	—
Totaal	669 150	324 636	816 721	389 107	534 842	138 749	668 095	144 456
Totaal in 1924	287 833	155 168	343 278	165 971	228 943	53 053	257 582	55 515
„ „ 1925	325 480	181 675	377 182	195 494	284 518	51 649	317 954	55 705
„ „ 1926	426 209	249 352	474 465	261 116	440 938	96 664	480 548	100 356
„ „ 1927	539 513	291 850	635 544	326 612	472 251	103 090	557 232	106 717

AANMERKINGEN:

Buiten het gewone postverkeer werden in 1928 nog ontvangen 25 376 brieven en andere stukken.

Aangeteekende stukken werden in 1928 ontvangen 43 436 en verzonden 45 005.

Het aantal in 1928 ontvangen rebuten bedroeg 1 248 en het aantal verzonden 520.

Voorts werden ook nog ontvangen 1 001 dienstbrieven en verzonden 1 235.

Bijlage N.

POSTKANTOOR OP CURAÇAO (1928).

Binnenlandsch postverkeer, vergeleken met dat in de vier voorafgaande jaren.

ONTVANGEN:			VERZONDEN:		
van:	Brieven en briefkaarten (stuks).	Andere stukken. (stuks).	naar:	Brieven en briefkaarten (stuks).	Andere stukken. (stuks).
Aruba	33 852	1 783	Aruba	28 002	11 388
Bonaire	24 466	1 651	Bonaire.	14 144	3 679
St. Martin N. G.	9 139	156	St. Martin N. G..	8 034	897
St. Eustatius	3 289	208	St. Eustatius.	3 120	520
Saba	2 197	143	Saba.	1 274	273
Tezamen . . .	72 943	3 941	Tezamen . . .	54 574	16 757
Tezamen in 1924 .	31 265	2 431	Tezamen in 1924 .	18 603	7 423
„ „ 1925 .	45 409	2 327	„ „ 1925 .	22 490	8 372
„ „ 1926 .	46 475	1 560	„ „ 1926 .	31 096	10 023
„ „ 1927 .	60 320	2 210	„ „ 1927 .	39 923	12 025

AANMERKINGEN.

Bovendien werden nog in 1928 ontvangen en verzonden:

respectievelijk 2 301 en 2 574 aangeteekende stukken,

„ 1 750 en 2 470 portvrije stukken.

In het binnenlandsch verkeer in het stadsdistrict op Curaçao werden in 1928 uitgewisseld 18 889 brieven en briefkaarten, 63 726 stuks drukwerken, 663 aangeteekende stukken en 121 862 portvrije stukken.

Bijlage O.

STAAT van inkomsten en uitgaven van de posterij in de laatste drie jaren.

INKOMSTEN.	1926.	1927.	1928.
Verkochte frankeerzegels	f 61 972,74	[1] f 109 956,84^5	f 95 046,41
" briefomslagen	1 226,83	1 293,76^5	3 257,64^5
" briefkaarten	264,22^5	242,02^5	238,77^5
" postwisselformulieren	73,45	89,12	132,80
" portzegels	5 934,70	7 170,62^5	7 784,42^5
" adreskaarten	21,76	33,69	43,34
" douaneverklaringen	23,85	18,58	23,—
" antwoord-coupons	12,—	15,20	3,20
Postwisseldienst	9,50	308,89	—
Huur van loketten	1 705,—	2 230,—	2 601,50
Ontvangen transitrechten en vergoeding wegens het postpakkettenverkeer	3 232,25	13 976,18	10 362,61
Ontvangen vergoeding voor het inwisselen van postwaarden	—	—	—
Totaal ontvangsten op Curaçao	f 74 476,30^5	f 135 334,92^5	f 119 493,70^5
Postkantoor op Aruba	6 924,17 [2]	9 461,92	19 363,39
" " St. Martin N. G.	2 360,53	2 609,23^5	2 890,99
" " St. Eustatius	1 148,78	1 364,82	1 399,95
" " Saba	4 834,95	4 717,69	5 015,63^5
Hulppostkantoor op Bonaire	2 669,26	2 830,54	3 114,63
Opbrengst van in Nederland verkochte frankeerzegels enz.	6 781,75	6 144,51^5	11 148,12
Tezamen	f 99 195,94^5	f 162 463,64^5	f 162 426,42

UITGAVEN.	1926.	1927.	1928.
Traktementen en toelagen van het personeel werkzaam op de verschillende post- en hulppostkantoren	f 31 131,—	f 38 106,—	f 48 130,—
Betalingen wegens transitrechten, vervoer van brievenmalen en postpakketten	13 228,—	19 668,—	17 565,78
Benoodigdheden voor de post- en hulppostkantoren, voor tijdelijk hulpbestellersloon, verlichting van de kantoren en andere kleine uitgaven	16 303,—	19 858,—	29 683,81
Tezamen	f 60 662,—	f 77 632,—	f 95 379,59

[1]) Waaronder begrepen de opbrengst van overdruk brandkastzegels ten bedrage van f 39 685,46^5.

[2]) De ontvangsten in 1926 werden bij vergissing gesteld op f 11 018,15, doch hadden moeten zijn f 6 924,17.

Bijlage N.

POSTKANTOOR OP CURAÇAO (1928).

Binnenlandsch postverkeer, vergeleken met dat in de vier voorafgaande jaren.

ONTVANGEN:			VERZONDEN:		
van:	Brieven en briefkaarten (stuks).	Andere stukken. (stuks).	naar:	Brieven en briefkaarten (stuks).	Andere stukken. (stuks).
Aruba	33 852	1 783	Aruba	28 002	11 388
Bonaire	24 466	1 651	Bonaire.	14 144	3 679
St. Martin N. G.	9 139	156	St. Martin N. G..	8 034	897
St. Eustatius	3 289	208	St. Eustatius.	3 120	520
Saba	2 197	143	Saba.	1 274	273
Tezamen . . .	72 943	3 941	Tezamen . . .	54 574	16 757
Tezamen in 1924 .	31 265	2 431	Tezamen in 1924 .	18 603	7 423
„ „ 1925 .	45 409	2 327	„ „ 1925 .	22 490	8 372
„ „ 1926 .	46 475	1 560	„ „ 1926 .	31 096	10 023
„ „ 1927 .	60 320	2 210	„ „ 1927 .	39 923	12 025

AANMERKINGEN.

Bovendien werden nog in 1928 ontvangen en verzonden:
respectievelijk 2 301 en 2 574 aangeteekende stukken,
„ 1 750 en 2 470 portvrije stukken.

In het binnenlandsch verkeer in het stadsdistrict op Curaçao werden in 1928 uitgewisseld 18 889 brieven en briefkaarten, 63 726 stuks drukwerken, 663 aangeteekende stukken en 121 862 portvrije stukken.

Bijlage O.

STAAT van inkomsten en uitgaven van de posterij in de laatste drie jaren.

INKOMSTEN.	1926.	1927.	1928.
Verkochte frankeerzegels	f 61 972,74	f 109 956,84^5 [1]	f 95 046,41
" briefomslagen	1 226,83	1 293,76^5	3 257,64^5
" briefkaarten	264,22^5	242,02^5	238,77^5
" postwisselformulieren	73,45	89,12	132,80
" portzegels	5 934,70	7 170,62^5	7 784,42^5
" adreskaarten	21,76	33,69	43,34
" douaneverklaringen	23,85	18,58	23,—
" antwoord-coupons	12,—	15,20	3,20
Postwisseldienst	9,50	308,89	—
Huur van loketten	1 705,—	2 230,—	2 601,50
Ontvangen transitrechten en vergoeding wegens het postpakkettenverkeer	3 232,25	13 976,18	10 362,61
Ontvangen vergoeding voor het inwisselen van postwaarden	—	—	—
Totaal ontvangsten op Curaçao	f 74 476,30^5	f 135 334,92^5	f 119 493,70^5
Postkantoor op Aruba	6 924,17 [2]	9 461,92	19 363,39
" " St. Martin N. G.	2 360,53	2 609,23^5	2 890,99
" " St. Eustatius	1 148,78	1 364,82	1 399,95
" " Saba	4 834,95	4 717,69	5 015,63^5
Hulppostkantoor op Bonaire	2 669,26	2 830,54	3 114,63
Opbrengst van in Nederland verkochte frankeerzegels enz.	6 781,75	6 144,51^5	11 148,12
Tezamen	f 99 195,94^5	f 162 463,64^5	f 162 426,42

UITGAVEN.	1926.	1927.	1928.
Traktementen en toelagen van het personeel werkzaam op de verschillende post- en hulppostkantoren	f 31 131,—	f 38 106,—	f 48 130,—
Betalingen wegens transitrechten, vervoer van brievenmalen en postpakketten	13 228,—	19 668,—	17 565,78
Benoodigdheden voor de post- en hulppostkantoren, voor tijdelijk hulpbestellersloon, verlichting van de kantoren en andere kleine uitgaven	16 303,—	19 858,—	29 683,81
Tezamen	f 60 662,—	f 77 632,—	f 95 379,59

[1] Waaronder begrepen de opbrengst van overdruk brandkastzegels ten bedrage van f 39 685,46^5.

[2] De ontvangsten in 1926 werden bij vergissing gesteld op f 11 018,15, doch hadden moeten zijn f 6 924,17.

Bijlage P.

STAAT betreffende de door de posten voor draadlooze telegrafie op Curaçao St. M

VERZONDEN

MAANDEN.	CURAÇAO NAAR:														ST. MARTIN NAAR:											
	Hr. Ms. oorlog-schepen.		Vaartuigen.		Vreemde kust-stations.		Korte golf Holland—Amerika.		St. Martin.		Aruba.		Bonaire.		Hr. Ms. oorlog-schepen.		Vaartuigen.		Vreemde kust-stations.		Curaçao.		Aruba.		Bonaire.	Ms. oorlog-schepen.
	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.
Januari . .	—	—	110	1456	2	105	—	—	479	8477	509	6553	86	971	—	—	1	6	491	6999	511	6523	—	—	—	—
Februari . . .	—	—	114	1463	1	28	—	—	494	7843	437	6312	68	954	—	—	3	90	524	5762	459	5871	—	—	—	—
Maart	—	—	142	1815	—	—	—	—	488	7681	416	6123	84	1099	—	—	1	18	510	6933	533	6502	—	—	—	—
April	—	—	173	2171	1	8	—	—	453	6915	378	5012	77	1076	—	—	3	24	497	6873	428	5018	—	—	—	—
Mei	—	—	179	2302	5	109	—	—	458	7600	415	6405	80	927	—	—	1	9	455	6571	380	5854	—	—	—	—
Juni	—	—	120	1411	—	—	—	—	442	7396	425	6365	71	1166	—	—	—	—	457	6757	383	5762	—	—	—	—
Juli.	—	—	141	1639	16	118	281	4348	391	4961	394	5668	69	1058	—	—	—	—	466	4451	398	4929	—	—	—	—
Augustus . .	—	—	143	1673	18	128	691	8879	192	2010	490	7060	81	1087	—	—	2	32	241	1928	338	3458	—	—	—	—
September . .	—	—	139	1373	38	306	753	10815	129	1471	479	7226	88	1131	—	—	1	26	231	2015	127	1404	—	—	—	—
October . . .	—	—	135	1466	37	503	875	11559	110	1701	532	7545	82	1159	—	—	—	—	181	1452	169	1847	—	—	—	—
November . .	4	126	141	1724	26	270	907	12684	91	2079	500	6960	82	1024	—	—	1	36	144	1424	150	1471	—	—	—	—
December . .	2	87	151	1756	29	450	1012	13371	74	1045	549	8120	77	1088	1	14	1	10	92	710	135	1546	—	—	—	—
telegrammen .	6	—	1688	—	173	—	4520	—	3801	—	5524	—	945	—	1	—	14	—	4289	—	4011	—	—	—	—	—
woorden . . .	—	213	—	20249	—	2025	—	61656	—	59179	—	79349	—	12740	—	14	—	251	—	53675	—	49685	—	—	—	—

ONTVANGEN

MAANDEN.	CURAÇAO VAN:														ST. MARTIN VAN:											
	Hr. Ms. oorlog-schepen.		Vaartuigen.		Vreemde kust-stations.		Korte golf Holland—Amerika.		St. Martin.		Aruba.		Bonaire.		Hr. Ms. oorlog-schepen.		Vaartuigen.		Vreemde kust-stations.		Curaçao.		Aruba.		Bonaire.	Ms. oorlog-schepen.
	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.
Januari . . .	21	449	518	5153	—	—	—	—	511	6523	661	10546	102	1406	—	—	16	109	511	7000	479	8477	—	—	—	—
Februari . . .	—	—	448	4487	14	128	—	—	459	5871	671	10973	77	926	—	—	14	154	460	6129	494	7843	—	—	—	—
Maart	—	—	514	4932	7	64	—	—	533	6502	582	9107	73	884	—	—	4	38	532	6823	488	7681	—	—	—	—
April	—	—	579	5341	6	57	—	—	428	5018	655	9398	80	1382	—	—	15	120	475	6776	453	6915	—	—	—	—
Mei	—	—	509	4862	13	112	—	—	380	5354	697	11187	73	969	—	—	6	63	421	5078	458	7600	—	—	—	—
Juni	—	—	481	4389	9	69	—	—	383	5762	621	9495	55	687	—	—	7	65	394	6081	442	7396	—	—	—	—
Juli	—	—	459	4051	22	206	146	2014	398	4929	689	9568	78	984	—	—	12	164	346	4577	391	4961	—	—	—	—
Augustus . .	—	—	488	4252	24	181	370	5090	338	3458	729	11637	74	820	—	—	15	175	247	2849	192	2010	—	—	—	—
September . .	—	—	453	4304	27	290	467	7416	127	1404	717	10691	75	889	—	—	9	119	169	1635	129	1471	—	—	—	—
October . . .	—	—	478	4235	19	165	534	7982	169	1847	701	10057	85	1183	—	—	14	119	125	1239	110	1701	—	—	—	—
November . .	8	357	514	4516	29	262	522	8186	150	1471	729	10466	97	1157	—	—	11	109	121	1120	91	2079	—	—	—	—
December . .	18	455	550	5179	32	337	532	8133	135	1546	837	12846	101	1257	5	123	14	115	135	1369	74	1045	—	—	—	—
telegrammen .	47	—	5991	—	202	—	2571	—	4011	—	8289	—	970	—	5	—	137	—	3936	—	3801	—	—	—	—	—
woorden . .	—	1261	—	55701	—	1871	—	38821	—	49685	—	125971	—	12544	—	123	—	1350	—	50476	—	59179	—	—	—	—

[Bij]lage P.

[Cu]raçao, St. Martin, Aruba en Bonaire gewisselde telegrammen in 1928.

[VERZOND]EN DOOR DEN POST OP:

[...]		ARUBA NAAR:										BONAIRE NAAR:									
Bonaire.		[Hr.] Ms. oorlogschepen.	Vaartuigen.		Curaçao.		St. Martin.		Bonaire.		Hr. Ms. oorlogschepen.		Vaartuigen.		Curaçao.		St. Martin.		Aruba.	
telegr.	woorden.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.
—	—	—	23	662	661	10546	—	—	18	217	—	—	—	—	102	1406	—	—	15	290
—	—	—	23	570	671	10973	—	—	10	160	—	—	—	—	77	926	—	—	7	85
—	—	—	15	396	582	9107	—	—	8	132	—	—	—	—	73	884	—	—	4	106
—	—	—	15	363	655	9398	—	—	9	115	—	—	1	21	80	1382	—	—	13	222
—	—	—	15	390	697	11187	—	—	15	274	—	—	—	—	73	969	—	—	13	207
—	—	—	36	921	621	9495	—	—	19	261	—	—	—	—	55	687	—	—	18	251
—	—	—	35	749	689	9568	—	—	17	217	—	—	—	—	78	984	—	—	22	240
—	—	—	25	566	729	11637	—	—	16	233	—	—	—	—	74	820	—	—	15	169
—	—	—	35	876	717	10691	—	—	13	171	—	—	—	—	75	889	—	—	12	122
—	—	—	32	717	701	10057	—	—	15	331	—	—	—	—	85	1183	—	—	12	185
—	—	—	33	691	729	10466	—	—	13	199	—	—	—	—	97	1157	—	—	11	126
—	—	—	27	478	837	12846	—	—	17	196	—	—	—	—	101	1257	—	—	8	96
—	—	—	314	—	8289	—	—	—	170	—	—	—	1	—	970	—	—	—	150	—
—	—	—	—	7379	—	125971	—	—	—	2506	—	—	—	21	—	12544	—	—	—	2099

OVERZICHT.

Door den post op:	Verzonden in: 1926		1927		1928	
	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.
Curaçao.	6239	75513	10572	178447	16657	235411
St. Martin.	5559	49689	9673	120266	8315	103625
Aruba	3575	49938	5875	92402	8773	135856
Bonaire.	713	8247	871	10441	1121	14664
Te zamen door de vier posten verzonden	16086	183387	26961	401556	34866	489556

[ONTVANG]EN DOOR DEN POST OP:

[...]		ARUBA VAN:										BONAIRE VAN:									
Bonaire.		[Hr.] Ms. oorlogschepen.	Vaartuigen.		Curaçao.		St. Martin.		Bonaire.		Hr. Ms. oorlogschepen.		Vaartuigen.		Curaçao.		St. Martin.		Arubæ.	
telegr.	woorden.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.
—	—	—	34	356	509	6553	—	—	15	290	—	—	—	—	86	971	—	—	18	217
—	—	—	35	379	437	6312	—	—	7	85	—	—	1	7	68	954	—	—	10	160
—	—	—	33	362	416	6123	—	—	4	106	—	—	—	—	84	1099	—	—	8	132
—	—	—	50	614	378	5012	—	—	13	222	—	—	2	18	77	1076	—	—	9	115
—	—	—	31	342	415	6405	—	—	13	207	—	—	1	7	80	927	—	—	15	274
—	—	—	54	608	425	6365	—	—	18	251	—	—	—	—	71	1166	—	—	19	261
—	—	—	54	579	394	5668	—	—	22	240	—	—	—	—	69	1058	—	—	17	217
—	—	—	64	686	490	7060	—	—	15	169	—	—	—	—	81	1087	—	—	16	233
—	—	—	58	768	479	7226	—	—	12	122	—	—	—	—	88	1131	—	—	13	171
—	—	—	66	689	532	7545	—	—	12	185	—	—	—	—	82	1159	—	—	15	331
—	—	—	64	679	500	6960	—	—	11	126	—	—	2	18	82	1024	—	—	13	199
—	—	—	54	588	549	8120	—	—	8	96	—	—	—	—	77	1088	—	—	17	196
—	—	—	597	—	5524	—	—	—	150	—	—	—	6	—	945	—	—	—	170	—
—	—	—	—	6650	—	79349	—	—	—	2099	—	—	—	50	—	12740	—	—	—	2506

OVERZICHT.

Door den post op:	Ontvangen in: 1926		1927		1928	
	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.	telegr.	woorden.
Curaçao.	9420	113588	16466	229879	22081	285854
St. Martin.	5188	53058	9156	126330	7879	111128
Aruba	2228	29159	3697	51703	6271	88098
Bonaire.	777	9322	938	11285	1121	15296
Door de vier posten ontvangen	17613	205127	30257	419197	37352	500376

Bijlage Q.

Statistiek van de belastbare inkomens over het belastingjaar 1927/28.

Bedrag van het inkomen: A. In de kolonie wonende personen. B. In de kolonie gevestigde lichamen. C. Buiten de kolonie wonende personen en buiten de kolonie gevestigde lichamen.	Aantal aanslagen: Curaçao.	Aruba.	Bonaire.	St. Martin.	St. Eustatius.	Saba.	Tezamen.
A. f 900	397	16	18	1	9	3	444
950	17	1	—	4	—	—	22
1 000	344	24	8	1	1	1	379
1 100	101	9	2	2	1	3	118
1 200	686	26	20	2	1	3	738
1 300	176	20	5	2	—	1	204
1 400	127	30	3	2	3	3	168
1 500	179	14	8	4	1	4	210
1 600	60	7	—	1	—	2	70
1 700	47	2	1	—	—	—	50
1 800	206	25	8	3	2	2	246
1 900	31	4	—	2	1	—	38
2 000	100	7	7	1	3	1	119
2 100	99	5	1	2	1	—	108
2 200	37	6	3	2	—	2	50
2 300	11	1	—	2	1	—	15
2 400	145	16	4	2	1	—	168
2 500	70	4	—	—	1	1	76
2 600	11	5	—	2	—	—	18
2 700	120	3	—	—	—	—	123
2 800	20	2	—	—	—	—	22
2 900	73	—	—	2	1	1	77
3 000	246	7	1	1	—	1	256
3 100	16	—	1	1	—	—	18
3 200	347	—	1	—	1	—	349
3 300	10	9	1	1	—	—	21
3 400	15	5	1	—	—	1	22
3 500	89	2	1	—	—	—	92
3 600	114	3	—	—	—	—	117
3 700	36	1	2	—	—	1	40
3 800	31	1	—	1	—	1	34
3 900	10	2	—	—	1	1	14
4 000	101	3	—	—	—	—	104
4 100	7	1	—	1	—	—	9
4 200	25	1	1	—	—	—	27
4 300	19	—	—	1	—	2	22
4 400	18	1	—	—	—	—	19
4 500	44	5	2	—	—	—	51
4 600	14	—	1	1	1	1	18
4 700	32	1	—	—	—	—	33
4 800	37	1	1	1	—	—	40
4 900	10	—	—	—	—	—	10
5 000	49	1	1	1	—	—	52
5 100	12	—	—	—	—	—	12
5 200	3	—	—	—	—	—	3
5 300	1	—	—	1	—	—	2
5 400	19	—	—	—	—	—	19
5 500	6	1	—	—	1	—	8
5 600	5	—	—	—	—	—	5
5 700	8	—	—	—	—	—	8
5 800	3	—	—	—	—	—	3
5 900	6	1	—	—	—	—	7
6 000	70	4	1	—	—	—	75
6 100	5	—	—	—	—	1	6
6 200	10	—	—	2	—	—	12
6 300	13	—	—	—	—	—	13
6 400	9	—	—	—	—	—	9
6 500	9	—	—	—	—	—	9
6 600	13	1	1	1	—	—	16
6 700	2	—	—	—	—	—	2
6 800	1	—	—	—	—	—	1
6 900	10	—	—	—	—	—	10
7 000	19	6	—	—	—	—	25
7 100	2	—	—	—	—	—	2
7 200	10	—	—	—	—	—	10
7 300	2	—	—	—	—	—	2
7 400	2	—	—	—	—	—	2
7 500	8	1	—	—	—	—	9
7 600	1	1	—	1	—	—	3
7 700	2	—	—	1	—	—	3
7 800	1	—	—	—	—	—	1
8 000	18	1	—	—	—	—	19
8 100	2	—	—	—	—	—	2
8 200	4	1	—	—	—	—	5
8 300	3	—	—	—	—	—	3
8 400	7	—	—	—	—	—	7
8 500	2	—	—	—	—	—	2
8 600	2	—	1	—	—	—	3
8 700	1	—	—	—	—	—	1
8 800	1	—	—	—	—	—	1
8 900	1	—	—	—	—	—	1
9 000	27	2	—	—	—	—	29
9 200	1	—	—	—	—	—	1
9 300	4	—	—	—	—	—	4
9 500	3	—	—	—	—	—	3
9 600	1	—	—	1	—	—	2
9 700	2	—	—	—	—	—	2
9 800	1	—	—	—	—	—	1
10 000	14	—	—	—	—	—	14
10 300	1	—	—	—	—	—	1
A. f 10 600	1	—	—	—	—	—	1
11 000	4	—	—	—	—	—	4
11 300	1	—	—	—	—	—	1
11 500	1	—	—	—	—	—	1
11 600	2	—	—	—	—	—	2
12 000	22	1	—	—	—	—	23
13 000	4	—	—	—	—	—	4
13 500	1	—	—	—	—	—	1
14 000	8	2	—	—	—	—	10
15 000	11	—	—	—	—	—	11
15 500	1	1	—	—	—	—	2
15 600	1	1	—	—	—	—	2
16 000	8	—	—	—	—	—	8
16 500	1	—	—	—	—	—	1
17 000	1	—	—	—	—	—	1
18 000	3	—	—	—	—	—	3
18 600	—	1	—	—	—	—	1
19 000	2	—	—	—	—	—	2
20 000	5	—	—	—	—	—	5
21 000	1	—	—	—	—	—	1
22 000	2	—	—	—	—	—	2
23 500	1	—	—	—	—	—	1
24 000	1	—	—	—	—	—	1
25 000	5	—	—	—	—	—	5
26 000	1	—	1	—	—	—	2
30 000	5	—	—	—	—	—	5
34 000	1	—	—	—	—	—	1
34 400	2	—	—	—	—	—	2
35 000	3	—	—	—	—	—	3
38 000	1	—	—	—	—	—	1
40 000	2	—	—	—	—	—	2
42 200	1	—	—	—	—	—	1
43 000	2	—	—	—	—	—	2
50 000	4	—	—	—	—	—	4
54 000	1	—	—	—	—	—	1
90 000	1	—	—	—	—	—	1
100 000	1	—	—	—	—	—	1
175 000	1	—	—	—	—	—	1
Tezamen A. .	4 787	296	106	53	31	36	5 309
B. f 600	2	—	—	—	—	—	2
1 000	1	—	—	—	—	—	1
5 200	1	—	—	—	—	—	1
6 100	1	—	—	—	—	—	1
7 500	1	—	—	—	—	—	1
32 000	1	—	—	—	—	—	1
200 000	1	—	—	—	—	—	1
300 000	1	—	—	—	—	—	1
900 000	1	—	—	—	—	—	1
Tezamen B. .	10	—	—	—	—	—	10
C. f 100	3	—	—	—	—	—	3
200	1	—	—	—	—	—	1
250	—	—	—	1	—	—	1
300	1	—	—	—	—	—	1
900	1	—	—	—	—	—	1
1 000	3	—	—	—	—	—	3
1 400	1	—	—	—	—	—	1
1 800	1	—	—	—	—	—	1
1 900	1	—	—	—	—	—	1
2 000	2	—	—	—	—	—	2
2 400	1	—	—	—	—	—	1
2 800	1	—	—	—	—	—	1
3 400	1	—	—	—	—	—	1
5 000	—	—	—	—	—	1	1
5 200	1	—	—	—	—	—	1
5 800	1	—	—	—	—	—	1
8 300	1	—	—	—	—	—	1
12 000	1	—	—	—	—	—	1
13 700	1	—	—	—	—	—	1
46 000	1	—	—	—	—	—	1
150 000	4	—	—	—	—	—	4
286 300	1	—	—	—	—	—	1
1 166 600	1	—	—	—	—	—	1
Tezamen C. .	29	—	—	1	—	1	31
VERZAMELING.							
A.	4 787	296	106	53	31	36	5 309
B.	10	—	—	—	—	—	10
C.	29	—	—	1	—	1	31
Tezamen . .	4 826	296	106	54	31	37	5 350

N.B. De uitspraken van den Raad van Beroep zijn in aanmerking genomen.

Bijlage R.

STAAT der ingeschreven hypotheken op Curaçao.

Op 1 Januari 1928 bedroeg het aantal der ingeschreven hypotheken **f 4 437 776,15**, te weten:

Tegen 3 percent	2		f 50 600,—	
„ 4 „	5		87 823,—	
„ 5 „	95		21 769,41	
„ $5^1/_2$ „	1		18 320,—	
„ 5 en 6[1]) „	184		1 196 070,05	
„ 6 „	13		141 805,05	
„ $6^1/_2$ „	364		1 821 073,50	
„ 6 en 7 „	13		255 150,22^{5}	
„ 7 „	16		105 337,77	
„ $7^1/_2$ „	1		350,—	
„ 8 „	27		14 582,18	
„ $8^1/_2$ „	3		11 968,—	
„ 9 „	14		47 692,55	
„ 10 „	1		10 528,—	
„ 12 „	15		25 526,72	
Tot meerdere zekerheid van persoonlijke borgstelling	2		34 687,50	
Waarborg-hypotheek	2		29 000,—	
Zonder interest	9		89 343,44^{5}	
Rente niet opgegeven	7		64 698,75	
Crediet-hypotheek	40		441 450,—	
		814		f 4 437 776,15
Bijgekomen:				
Tegen $5^1/_2$ percent	1		f 10 000,00	
„ 6 „	1		5 000,—	
„ $6^1/_2$ „	80		438 820,—	
„ 7 „	1		1 100,—	
„ 8 „	1		600,—	
„ 9 „	1		1 450,—	
„ 10 „	1		2 660,—	
Waarborg hypotheek	1		7 500,—	
Crediet-hypotheek	15		353 000,—	
		102		820 130,—
Doorgehaald:		916		f 5 257 906,15
Tegen 5 en 6 percent	30		f 166 381,—	
„ 6 „	4		36 000,—	
„ $6^1/_2$ „	13		52 250,—	
„ 8 „	1		1 000,—	
Crediet-hypotheek	10		91 700,—	
		58		347 331,—
		858		f 4 910 575,15

Gedurende 1928 werden 254 verschillende akten overgeschreven.

[1]) De rente bedraagt 5 percent; alleen wanneer de schuld een bepaald minimum bereikt heeft, wordt de rentevoet verhoogd tot 6 pct.

Bijlage S.

OVERZICHT van de verhuurde of verpachte landsgronden op Curaçao, Aruba, Bonaire en St. Eustatius.

EILANDEN.	Getal der perceelen op 31 December 1927.	Bijgekomen.	Afgegaan.	Getal der perceelen op 31 December 1927.	Hoe omheind:				Onder welke voorwaarden en bepalingen afgestaan:	
					Goed.	Tamelijk goed.	Slecht.	In het geheel niet.	Oude.	Nieuwe.
Curaçao	2825	307	469	2663	676	552	612	823	215	2448
Aruba	1864	105	63	1906	519	1154	80	153	387	1519
Bonaire	1245	209	65	1389	690	445	194	60	12	1377
St. Eustatius	54	—	5	49	—	3	—	45	49	—

VERDEELING der perceelen naar de oppervlakte.

EILANDEN.	Getal perceelen.	Van 0,05 tot 0,25 H.A.	Van 0,26 tot 0,50 H.A.	Van 0,51 tot 1 H.A.	Van 1,01 tot 2 H.A.	Van 2,01 tot 3 H.A.	Van 3,01 tot 4 H.A.	Van 4,01 tot 5 H.A.	Van 5,01 H.A. en daarboven.
Curaçao	2663	604	246	721	737	234	89	23	9
Aruba	1906	308	64	367	591	278	121	60	117
Bonaire	1389	500	27	101	361	206	99	39	56
St. Eustatius	49	15	12	7	12	—	—	—	3

OVERZICHT van den stand der huurpenningen.

EILANDEN.	Uitstaande op 1 Januari 1928.	Verschuldigd over 1928 en 1928/29.	Bijgekomen.	Verschuldigd bedrag.	Afgeschreven.	Aangezuiverd.	Bleef uitstaande eind December 1928.
Curaçao	f 21 022,61^{5}	f 14 660,76	f 191,—	f 35 874,37^{5}	—	f 16 103,64	f 19 770,73^{5}
Aruba	11 124 46^{5}	11 091,57	719,—	22 935 03^{5}	—	8 962,14	13 972,89^{5}
Bonaire	4 097,42	4 866,87^{5}	278,50	9 242,79^{5}	—	4 100,39^{5}	5 142,40
St. Eustatius	2 298,22^{5}	641,—	—	2 939,22^{5}	—	942,50	1 996,72^{5}

Bijlage T

STAAT van den invoer uit het buitenland over

Goederen.	Eenheid.	Curaçao.		Aruba.		Bonaire.		St.
		Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeve heid
Aardappelen	K.G.	1 315 125	173 410	387 784	53 417	29 980	3 884	6 3
Aardewerk en porcelein, met uitzondering van dakpannen en vloertegels	—	—	61 292	—	13 768	—	1 955	—
Automobielen	Stuks.	250	422 465	234	417 983	12	14 482	
Azijn	L.	10 956	8 032	1 725	1 933	358	268	8
Bayrum	„	22 490	13 102	6 415	3 658	571	315	3
Beschuit: fijne	—	—	35 897	—	14 856	—	900	—
gewone	—	—	97 390	—	41 061	—	10 362	—
Bier en maltzextract	L.	881 742	514 983	322 281	189 713	718	460	2 3
Binnenbanden (auto)	Stuks.	5 822	28 673	1 324	6 507	249	1 310	
Buitenbanden (auto)	„	4 235	129 299	1 202	38 267	268	7 246	
Boonen en erwten	L.	519 664	131 902	48 023	12 581	19 695	5 130	2 0
Boter	K.G.	90 062	267 325	23 083	65 010	591	1 932	5
Bron- en mineraalwater	L.	16 481	7 564	2 140	1 068	—	—	2
Cement	K.G.	7 516 419	151 380	3 440 686	112 552	459 910	11 759	44 4
Dakpannen	Stuks.	100 178	5 507	43 060	3 014	—	—	—
Drogerijen en chemicaliën	—	—	73 089	—	41 715	—	3 105	—
Drums (ledige)	Stuks.	55 372	1 134 557	—	—	—	—	—
Gedistilleerd à 50 %:								
Jenever	L.	185 820	159 721	73 414	46 754	9 536	7 937	1 0
Rum	„	189 584	42 838	55 774	15 745	28 291	7 720	—
Andere soorten	„	107 870	235 915	58 722	142 683	2 827	4 823	5
Geiten	stuks.	4 166	14 710	2 146	11 370	—	—	—
Gereedschappen en materialen voor den landbouw	—	—	13 794	—	—	—	—	—
Gereedschappen, machinerieën en materialen voor het mijnwezen	—	—	46 950	—	—	—	—	—
Glas en Glaswerk	—	—	56 864	—	23 365	—	2 140	—
Goud en Zilver (bewerkt)	—	—	20 995	—	—	—	—	—
Hoeden: stroo	Dozijn.	4 424	111 204	718	20 346	25	769	
Hoeden: andere soorten	„	1 794	58 238	343	7 178	22	555	
Hoedenstroo	Doz. koppen.	45 994	35 190	1 050	555	6 760	4 800	—
Hout: timmer	—	—	519 023	—	362 147	—	58 405	—
Hout: mahonie en ander hard	K.G.	1 468 619	119 873	—	—	7 000	290	—
IJzer (bewerkt)	„	2 471 295	593 688	22 408	3 467	43 737	15 069	12
Kaas	„	168 286	253 279	29 639	43 275	2 062	3 004	1
Kaarsen: stearine	„	27 850	24 080	4 849	4 170	1 154	1 005	
Kaarsen: vet	„	556	573	—	—	—	—	
Kistenhout (shooks)	—	—	38 723	—	—	—	—	—
Kleeren (gemaakte)	—	—	1 450 318	—	42 944	—	1 862	—
Koffie	K.G.	171 601	188 076	66 418	69 705	21 554	21 131	1
Koper (blad)	„	8 011	7 134	8 346	6 790	345	278	—
Kramerijen	—	—	2 785	—	53 931	—	3 557	—
Leder: zool	K.G.	16 501	40 483	3 588	8 452	657	1 535	
Leder: andere soorten	—	—	19 526	—	1 105	—	346	—
Likeuren	L.	12 739	31 180	4 574	8 052	329	760	—
Lucifers	gros doosjes.	22 891	34 941	3 934	6 534	748	1 150	

ver de jaren 1926—1927—1928.

	St. Martin N. G.		St. Eustatius.		Saba.		Tezamen in:					
							1928.		1927.		1926.	
de.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.
884	6 319	1 042	2 055	303	1 970	375	17 43 233	232 431	1 209 586	159 364	1 128 919	131 159
955	—	492	—	—	—	352	—	77 859	—	57 883	—	67 739
482	4	5 276	—	—	—	—	500	860 206	341	616 757	310	489 846
268	841	145	32	20	68	160	13 980	10 558	9 261	7 513	9 120	6 884
315	390	348	616	393	1 050	1 037	31 532	18 853	35 861	21 609	32 135	23 320
900	—	316	—	—	—	133	—	52 102	—	38 605	—	31 319
362	—	1 066	—	518	—	2 311	—	152 708	—	115 481	—	83 491
460	2 347	2 102	168	113	802	605	1 208 058	707 976	648 161	383 061	460 493	255 671
310	30	85	—	—	—	—	7 425	36 575	5 147	27 170	4 546	29 357
246	27	495	—	—	—	—	5 732	175 307	4 496	138 396	3 333	109 913
130	2 003	659	877	278	2 207	736	592 469	151 286	574 519	113 051	642 329	143 232
932	545	1 511	92	233	398	1 106	114 771	337 117	82 180	240 201	69 585	209 063
	228	103	—	—	—	—	18 849	8 735	22 626	9 933	19 406	7 597
759	44 460	953	15 250	844	38 570	2 270	11 515 295	279 758	9 368 861	215 817	7 089 610	174 598
	—	—	—	—	—	—	143 238	8 521	208 490	12 353	252 509	13 015
105	—	2 159	—	—	—	—	—	120 068	—	118 952	—	102 254
	—	—	—	—	—	—	55 372	1 134 557	55 685	1 816 936	63 115	2 470 602
937	1 098	957	345	280	491	422	270 704	216 071	274 420	217 056	251 546	209 790
720	—	—	792	475	2 795	1 431	277 236	68 209	280 944	65 378	230 175	55 319
823	506	1 270	335	375	214	480	170 474	385 546	107 907	266 859	77 700	170 882
	—	—	—	—	—	—	6 312	26 080	5 389	20 791	691	3 436
	—	—	—	—	—	—	—	13 794	—	—	—	60
	—	—	—	—	—	—	—	46 950	—	28 004	—	25 716
140	—	527	—	—	—	609	—	83 505	—	89 804	—	84 254
	—	—	—	—	—	—	—	20 995	—	8 492	—	4 506
769	32	630	—	—	11	285	5 210	133 234	3 267	94 505	4 413	90 858
555	20	635	—	—	—	—	3 179	66 606	1 987	55 801	1 365	41 666
800	—	—	—	—	—	—	53 804	40 545	95 980	79 820	93 356	62 797
405	—	18 020	—	6 984	—	10 032	—	974 611	—	599 375	—	634 410
290	—	—	—	—	—	—	1 475 619	120 163	281 652	39 685	1 114 278	94 591
069	12 682	3 565	10 392	2 684	1 450	491	2 561 964	618 964	17 484 324	4 481 609	12 723 259	3 264 371
004	1 520	2 721	222	359	275	468	202 002	303 106	157 544	211 558	127 589	204 597
005	62	54	—	—	—	—	33 915	29 309	28 513	25 508	29 288	26 747
	75	110	5	9	38	53	674	745	977	1 076	487	650
	—	—	—	—	—	—	—	38 723	—	71 183	—	26 024
862	—	1 822	—	—	—	—	—	1 496 946	—	1 346 902	—	810 374
131	1 842	2 002	138	132	2 542	2 763	264 095	283 809	289 296	245 501	234 386	227 869
278	—	—	—	—	—	—	16 702	14 202	12 446	10 998	29 292	28 793
557	—	10 720	—	—	—	6 066	—	77 059	—	66 318	—	54 880
535	89	192	—	—	143	404	20 978	51 066	22 951	42 695	25 948	54 423
346	—	—	—	—	—	—	—	20 977	—	26 352	—	16 780
760	—	—	—	—	5	10	17 647	40 002	12 926	30 661	9 008	19 162
150	228	345	21	176	185	292	28 007	43 438	20 091	31 086	18 584	29 122

Goederen.	Eenheid.	Curaçao.		Aruba.		Bonaire.	
		Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.
Mais	L.	1 442 116	141 047	12 714	1 450	59 287	6 003
Manufacturen	—	—	1 085 946	—	549 066	—	68 024
Margarine	K.G.	161 906	138 982	10 206	7 939	8 797	6 895
Meel: mais	,,	3 060 996	467 163	580 340	87 233	360 420	54 796
tarwe en rogge	,,	3 174 789	621 772	620 975	126 499	164 133	32 111
Machinerieën voor fabrieksnijverheid	—	—	25 581	—	17 633	—	—
Machinerieën en materialen voor:							
Telephoon en telegraaflijnen	—	—	33 461	—	267	—	—
Electrische verlichting	—	—	421 228	—	59 509	—	921
Petroleum raffinaderijen	—	—	4 902 848	—	10 791 930	—	—
Meubelen	—	—	173 163	—	103 148	—	10 479
Metaalwaren (geëmailleerd)	—	—	24 517	—	13 038	—	2 014
Olie: Petroleum	L.	223 962	28 149	174 424	20 959	31 444	4 206
Gas	1000 K.G.	2 750	68 778	—	—	—	—
Gasoline	L.	124 159	20 347	781 836	127 305	35 000	5 660
Lijn	,,	61 875	27 044	12 559	6 355	2 137	984
Machine	,,	30 312	15 068	—	—	—	—
Motor	,,	12 955	3 581	—	—	—	—
Residu	1000 K.G.	—	—	—	—	—	—
Stook	,,	260 328	6 508 166	—	—	—	—
Ruwe	1000 K.G.	5 904 466	147 650 397	3 962 446	69 358 567	—	—
Andere soorten	L.	367 344	162 745	481 602	142 845	9 829	4 273
Onderdeelen voor auto	—	—	106 878	—	63 076	—	4 849
Paarden	Stuks.	—	—	—	—	—	—
Parfumerieën	—	—	396 477	—	29 917	—	2 759
Piano's en Orgels	Stuks.	23	15 970	12	9 301	—	250
Reuzel	K.G.	177 919	119 088	69 383	48 336	22 254	14 276
Rijst	,,	419 184	83 196	111 858	26 468	5 774	1 200
Rijtuigen	Stuks.	—	—	—	—	—	—
Rijwielen	,,	500	38 814	188	12 467	11	513
Runderen	,,	3 597	203 155	909	47 355	—	—
Schapen	,,	672	3 034	1 153	5 576	5	30
Schoenen	Paren.	299 565	968 008	45 073	188 210	4 143	15 740
Sigaren	100 stuks.	13 715	59 609	2 505	13 317	96	294
Sigaretten	,,	769 963	505 117	273 553	236 269	29 467	21 141
Steenkolen	1000 K.G.	42 433	806 417	295	8 832	—	—
Stijfsel	K.G.	98 563	24 689	18 256	5 731	15 045	4 343
Suiker: bruine	,,	596 068	109 030	289 230	54 092	141 204	25 200
witte	,,	1 173 153	251 101	190 364	41 384	17 460	3 752
Suikerbakkerswerk en chocolade	—	—	137 715	—	47 998	—	5 427
Tabak: (bewerkt)	K.G.	24 549	50 284	15 064	26 306	2 980	4 818
(onbewerkt)	,,	22 798	17 444	—	—	—	—
Teer, pik en harpuis	—	—	1 741	—	131	—	60
Thee	K.G.	22 689	52 740	5 937	15 195	413	897
Touw	,,	91 683	76 187	19 130	19 212	6 404	4 836
Uien	,,	231 193	33 724	60 443	11 392	16 578	3 079
Varkens	Stuks.	234	2 076	351	5 527	2	15
Varkenskoppen en spek	K.G.	111 266	58 906	11 257	17 987	765	363
Veevoeder: Hooi	,,	956	165	—	—	—	—
Ander krachtvoeder	—	—	398	—	—	—	—

…e.	St. Martin N. G.		St. Eustatius.		Saba.		Tezamen in: 1928.		Tezamen in: 1927.		Tezamen in: 1926.	
	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.
003												
024	29 888	4 198	5 372	748	6 976	1 058	1 556 353	154 504	1 395 348	97 391	1 901 645	180 988
395	—	19 752	—	3 591	—	4 927	—	1 731 306	—	1 372 051	—	1 354 011
796	5 050	3 971	1 483	1 587	3 442	2 888	190 884	162 262	137 899	117 027	150 063	126 534
111	42 840	8 125	17 569	3 090	24 435	4 555	4 086 600	624 962	3 674 875	521 386	4 873 765	664 463
	46 690	46 360	70 440	14 671	109 215	22 256	4 386 242	863 669	3 696 513	768 091	3 639 469	799 667
	—	—	—	—	—	—	—	43 214	—	28 203	—	30 309
921	—	360	—	—	—	—	—	34 088	—	24 054	—	127 268
	—	924	—	—	—	—	—	482 582	—	87 158	—	108 554
479	—	—	—	—	—	—	—	15 694 778	—	6 859 235	—	4 270 683
014	—	2 396	—	65	—	933	—	290 184	—	266 631	—	196 570
206	—	428	—	—	—	95	—	40 092	—	42 990	—	36 391
	28 470	4 892	18 798	3 153	16 326	3 130	493 424	64 489	353 030	47 714	491 384	69 391
660	—	—	—	—	—	—	2 750	68 778	450	11 257	8 000	200 000
984	16 932	2 899	1 223	348	486	152	959 636	156 711	362 358	60 434	371 711	64 494
	1 888	856	—	—	1 070	585	79 529	35 824	117 021	57 411	61 696	26 456
	—	—	—	—	—	—	30 312	15 068	182 330	51 157	201 191	74 795
	—	—	—	—	—	—	12 955	3 581	20 056	4 623	55 911	12 575
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20 298	507 469
	—	—	—	—	—	—	260 328	6 508 166	12 445	311 147	—	—
273	—	—	—	—	—	—	9 866 912	217 008 964	4 263 790	106593 967	3 072 358	76 808 662
849	5 716	3 044	450	225	22	27	864 963	313 159	419 387	190 623	310 459	161 745
	—	374	—	—	—	—	—	175 177	—	120 150	—	97 943
759	9	675	2	155	2	326	13	1 156	2	125	1	40
250	—	329	—	45	—	—	—	429 527	—	284 970	—	255 983
276	1	738	—	—	—	—	37	26 259	55	39 088	52	36 227
200	3 916	2 909	1 230	952	3 340	2 610	278 042	188 171	205 812	141 095	254 757	190 201
	6 804	1 608	5 565	1 448	4 880	1 340	554 065	115 260	350 100	78 258	231 365	54 928
513	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	853
	2	76	—	—	—	—	701	51 870	378	21 207	157	7 826
30	—	—	—	—	—	—	4 506	250 510	3 854	217 480	2 725	136 214
740	84	504	64	192	—	—	1 978	9 336	1 554	6 714	312	1 452
294	1 632	6 054	32	160	329	1 205	350 774	1 179 377	281 475	891 277	178 433	603 449
141	120	714	13	75	12	26	16 461	74 035	11 638	57 026	11 534	54 836
	655	538	25	35	312	269	1 073 975	763 369	893 910	618 331	588 064	437 697
343	1	23	—	—	—	—	42 729	815 272	54 450	1 046 437	63 062	1 234 147
200	1 576	479	—	—	265	57	133 705	35 299	91 111	27 967	86 488	26 917
752	59 853	12 498	21 240	5 381	34 392	8 538	1 141 987	214 739	1 212 366	239 825	1 235 387	220 563
	11 987	2 993	2 200	590	4 252	1 118	1 399 416	300 938	987 627	225 229	874 615	191 124
427												
818	—	975	—	189	—	1 180	—	193 484	—	134 240	—	128 132
	3	10	—	—	260	511	42 856	81 929	46 058	85 635	57 202	96 124
60	2 756	1 988	122	130	436	438	26 114	20 000	24 713	19 940	6 142	3 193
897	—	101	—	—	—	—	—	2 033	—	1 819	—	4 122
836	333	907	82	174	383	1 311	29 837	71 224	20 180	50 720	20 912	44 322
079	632	819	1 072	496	76	69	118 997	101 619	146 764	88 472	111 391	72 845
15	2 755	815	694	236	255	67	311 918	49 313	234 582	34 722	223 812	33 774
363	—	—	—	—	—	—	587	7 618	381	5 573	50	845
	1 170	898	775	728	3 650	2 065	128 883	80 947	101 057	61 225	106 836	62 474
	—	—	—	—	—	—	956	165	12 625	713	54 453	4 544
	—	—	—	—	—	—	—	398	—	1 542	—	25 495

Goederen.	Eenheid.	Curaçao.		Aruba.		Bonaire.		St.
		Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeve heid
Verduurzaamde levensmiddelen	—	—	1 216 124	—	372 736	—	18 530	—
Verfwaren	K.G.	432 000	276 246	76 113	60 720	6 105	3 188	3 3
Visch: Kabeljauw	„	64 360	39 489	10 170	6 219	345	200	2 3
Visch: andere soorten	—	—	36 162	—	7 996	—	448	—
Vleesch:								
Gedroogd	Stuks.	8 436	9 313	318	902	—	—	—
Gezouten	K.G.	264 439	173 812	17 577	12 789	11 187	7 599	7
Vruchten:								
Versche	—	—	176 390	—	81 958	—	5 998	—
Geconfijte	—	—	1 706	—	32 903	—	1 273	—
Jams	—	—	10 692	—	6 672	—	—	—
Wijn:								
Mouseerende	L.	7 057	25 748	2 651	8 635	91	303	
Andere soorten	„	86 028	98 532	84 532	89 638	5 521	6 216	1 1
Zakken (ledige)	Stuks.	190 000	41 302	12 370	3 690	100 650	12 155	—
Zeep	K.G.	261 586	88 311	77 677	31 354	12 437	4 238	7 2
Alle andere goederen	—	—	4 565 670	—	1 063 940	—	49 707	—
Te zamen in 1928		—	180 777 411	—	86 023 645	—	620 307	—
„ „ „ 1927		—	135 097 969	—	6 180 806	—	512 601	—
„ „ „ 1926		—	104 015 652	—	2 181 696	—	527 152	—

St. Martin N. G.		St. Eustatius.		Saba.		Tezamen in: 1928.		1927.		1926.	
Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.
—	15 020	—	1 213	—	2 916	—	1 626 539	—	1 027 544	—	902 171
3 344	1 859	210	235	2 940	1 826	520 762	344 074	549 047	365 474	291 820	189 510
2 329	1 251	353	198	4 646	2 601	82 203	49 958	45 167	26 557	43 249	29 130
—	—	—	413	—	889	—	45 908	—	25 742	—	24 787
—	—	—	—	—	—	8 754	10 215	7 058	11 476	6 775	9 545
743	637	355	317	4 050	3 142	298 351	198 296	249 952	139 173	212 127	125 443
—	696	—	—	—	—	—	265 042	—	136 680	—	85 488
—	283	—	—	—	634	—	36 799	—	14 359	—	6 328
—	72	—	—	—	236	—	17 672	—	12 850	—	15 395
86	194	—	—	—	—	9 885	34 880	6 980	24 834	5 340	17 170
1 194	1 515	196	257	732	1 007	178 203	197 165	106 155	118 275	112 969	116 835
—	—	—	—	—	—	303 020	57 147	217 587	40 873	173 200	44 274
7 239	3 405	1 126	635	3 801	1 528	363 866	129 471	280 103	102 646	327 034	116 704
—	25 534	—	17 228	—	45 103	—	5 767 182	—	5 929 838	—	5 057 250
—	246 018	—	73 136	—	154 509	—	267 895 026	—	142 238 750	—	107 178 462
—	232 404	—	62 516	—	152 454	—	—	—	—	—	—
—	244 772	—	62 927	—	146 263	—	—	—	—	—	—

Bijlage

STAAT van den invoer uit Nederland

GOEDEREN.	Eenheid.	CURAÇAO.		ARUBA.		BONAIRE.		ST. MARTIN N. G.	
		Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.
Aardappelen	K.G.	1 258 548	f 166 928	172 575	f 23 806	24 660	f 3 396	—	—
Aardewerk en porcelein (met uitzondering van dakpannen en vloertegels)	—	—	17 094	—	6 415	—	430	—	f 224
Automobielen	stuks	3	5 625	—	—	—	—	—	—
Azijn	L.	7 384	5 890	1 384	1 690	333	244	21	3
Bayrum	"	—	—	247	148	—	—	—	—
Beschuit (fijne)	—	—	6 990	—	2 840	—	314	—	80
" (gewone)	—	—	10 330	—	—	—	—	—	28
Bier en maltzextract	L.	587 356	339 152	220 120	130 078	304	180	376	240
Boonen en erwten	"	169 975	45 245	32 102	9 338	17 435	4 282	128	40
Boter	K.G.	60 967	175 404	7 776	22 686	351	1 076	27	65
Bron- en mineraalwater	L.	4 501	2 387	100	80	—	—	—	—
Cement	K.G.	4 686 640	93 508	1 109 520	32 209	138 060	3 729	—	—
Dakpannen	stuks	97 778	5 372	43 060	3 014	—	—	—	—
Drogerijen en chemicaliën	—	—	16 677	—	13 954	—	1 345	—	619
Drums (ledige)	stuks	6 931	68 212	—	—	—	—	—	—
Gedistilleerd (à 50 %): jenever	L.	180 850	152 762	73 359	46 599	9 536	7 937	1 098	957
" rum	"	3 855	1 564	3 669	2 102	8 566	1 683	—	—
" andere soorten	"	—	—	—	—	300	504	—	—
Gereedschappen en machinerieën voor den landbouw	—	—	299	—	—	—	—	—	—
Gereedschappen en machinerieën voor het mijnwezen	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Glas en glaswerk	—	—	18 310	—	3 784	—	548	—	12
Goud en zilver (bewerkt)	—	—	2 953	—	—	—	—	—	—
Hoeden (stroo-)	dozijn	394	6 568	100	2 522	—	—	—	—
" andere soorten	"	115	2 427	148	1 053	1	25	—	—
Hooi	K.G.	—	—	—	—	—	—	—	—
Hout- timmer-	—	—	8 125	—	—	—	—	—	—
" mahonie en ander hard-	K.G.	13 900	3 165	—	—	—	—	—	—
IJzer, (bewerkt)	"	2 015 236	435 350	13 830	2 467	—	—	160	30
Kaas	"	159 263	244 402	24 797	36 429	2 060	3 004	106	165
Kaarsen, stearine-	"	27 850	24 080	4 849	4 170	1 139	992	62	54
" , vet-	"	209	198	—	—	—	—	—	—
Kleeren, (gemaakte)	—	—	19 771	—	—	—	—	—	—
Koffie	K.G.	3 650	5 312	—	—	—	—	100	141
Koper, (blad-)	"	4 952	3 829	362	320	—	—	—	—
Kramerijen	—	—	1 690	—	1 738	—	180	—	352
Leder (zool-)	K.G.	248	734	—	—	—	—	—	—
Likeuren	L.	3 510	8 268	1 073	2 241	169	270	—	—
Lucifers	gros doosjes	11 793	17 718	1 833	2 830	368	565	66	110
Maïs	L.	1 950	222	—	—	—	—	—	—
Manufacturen	—	—	48 319	—	4 263	—	—	—	1 215
Margarine	K.G.	156 654	134 919	10 006	7 813	8 797	6 895	767	624
Meel, tarwe en rogge	"	3 600	720	—	—	—	—	—	—
Machinerieën voor fabrieksnijverheid	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Machinerieën en materialen voor telegraaf- en telefoonlijnen	—	—	24 355	—	267	—	—	—	360
Idem voor electrische verlichting	—	—	357 235	—	14 020	—	170	—	—
Idem voor petroleum raffinaderijen	—	—	2 654 021	—	417 545	—	—	—	—
Meubelen	—	—	45 754	—	20 987	—	3 601	—	75
Metaalwaren, geëmailleerd	—	—	8 711	—	3 147	—	450	—	—
Olie, lijn-	L.	50 737	21 204	10 614	4 920	777	331	1 404	634
" machine	"	190	55	—	—	—	—	—	—
" andere soorten	"	148 678	78 753	68 793	36 487	2 249	1 271	800	404

V

ver de jaren 1926—1928.

ST. EUSTATIUS.		SABA.		Tezamen in:					
				1928.		1927.		1926.	
Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.
—	—	50	f 12	1 455 833	f 194 142	1 062 968	f 136 512	1 021 354	f 111 981
—	—	—	—	—	24 163	—	18 418	—	18 673
—	—	—	—	3	5 625	1	5 360	—	—
—	—	—	—	9 122	7 827	6 235	6 016	5 190	5 226
—	—	—	—	247	148	341	83	780	240
—	—	—	—	—	10 224	—	9 427	—	8 048
—	—	—	—	—	10 358	—	5 975	—	3 594
120	f 70	150	90	808 426	469 810	396 340	232 574	211 394	117 392
—	—	—	—	219 640	58 905	158 634	71 179	515 336	107 662
—	—	—	—	69 121	199 231	50 420	145 647	45 415	138 859
—	—	—	—	4 601	2 467	4 162	2 516	2 953	1 390
—	—	—	—	5 934 220	129 446	6 650 576	130 615	4 702 670	93 173
—	—	—	—	140 838	8 386	208 490	12 353	240 947	11 953
—	—	—	—	—	32 595	—	36 587	—	31 192
—	—	—	—	6 931	68 212	3 740	46 150	1 800	18 702
345	280	491	422	265 679	208 957	272 515	214 134	249 828	206 983
—	—	—	—	16 090	5 349	6 371	2 380	3 402	759
38	28	—	—	338	532	204	480	1 264	747
—	—	—	—	—	299	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	656	—	85
—	—	—	—	—	22 654	—	42 086	—	15 053
—	—	—	—	—	2 953	—	4 802	—	414
—	—	—	—	494	9 090	252	4 727	430	5 293
—	—	—	—	264	3 505	284	5 108	17	512
—	—	—	—	—	—	10 000	550	15 048	853
—	—	—	—	—	8 125	—	8 860	—	2 660
—	—	—	—	13 900	3 165	15 000	300	5 000	1 574
—	—	—	—	2 029 226	437 847	13 373 743	3 435 487	9 350 626	2 534 334
—	—	125	194	186 351	284 194	138 930	194 027	121 942	196 679
—	—	—	—	33 900	29 296	26 109	23 713	27 719	25 327
—	—	—	—	209	198	500	579	—	—
—	—	—	—	—	19 771	—	12 980	—	13 861
—	—	—	—	3 750	5 453	418	927	540	1 105
—	—	—	—	5 314	4 149	7 914	6 466	6 488	5 743
—	—	—	60	—	4 020	—	14 739	—	4 586
—	—	—	—	248	734	—	—	—	—
—	—	—	—	4 752	10 779	3 261	7 934	2 321	5 157
—	—	—	—	14 060	21 223	11 350	17 441	56	71
—	—	—	—	1 950	222	—	—	—	—
—	—	—	—	—	53 797	—	35 430	—	21 523
60	49	142	121	17 826	150 421	124 041	105 776	137 106	114 757
—	—	—	—	3 600	720	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	1 951	—	—
—	—	—	—	—	24 982	—	12 198	—	67 120
—	—	—	—	—	371 425	—	11 385	—	—
—	—	—	—	—	3 071 566	—	2 062 691	—	2 061 022
—	—	—	—	—	70 417	—	61 435	—	52 698
—	—	—	—	—	12 308	—	6 493	—	8 610
—	—	—	—	63 532	27 089	68 232	32 115	43 368	17 604
—	—	—	—	190	55	1 080	232	1 500	465
—	—	—	—	220 520	116 915	105 534	57 358	98 205	60 092

GOEDEREN.	Eenheid.	CURAÇAO.		ARUBA.		BONAIRE.		ST. MARTIN.	
		Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.
Onderdeelen auto.	—	—	f 126	—	—	—	—	—	—
Parfumerieën	—	—	6 490	—	—	—	f 431	—	—
Piano's en orgels	stuks	2	500	—	—	—	—	—	—
Reuzel.	K.G.	75 708	41 756	18 358	f 11 805	8 229	4 589	—	—
Rijst	"	373 697	73 908	64 177	13 921	5 274	1 070	95	f 30
Rijwielen	stuks	242	19 387	105	7 219	2	140	—	—
Runderen	"	15	4 800	—	—	—	—	—	—
Schoenen.	paren	7 515	44 517	1 193	3 079	12	86	15	66
Sigaren	100 stuks	5 918	34 070	2 214	12 447	26	135	112	686
Sigaretten	"	1 735	3 099	—	—	—	—	—	—
Steenkolen	1000 K.G.	100	2 495	—	—	—	—	—	—
Stijfsel	K.G.	6 693	1 775	2 500	1 020	—	—	100	22
Suiker, witte	"	3 916	925	—	—	—	—	—	—
Suikerbakkerswerk en chocolade.	—	—	29 025	—	13 079	—	2 031	—	178
Tabak, bewerkt	K.G.	2 028	5 549	794	2 304	390	800	—	—
" onbewerkt	"	—	—	—	—	—	—	—	—
Teer, pik en harpuis	—	—	420	—	—	—	—	—	—
Thee	K.G.	15 522	31 068	1 448	3 560	401	863	65	202
Touw	"	18 415	21 167	1 810	1 368	482	482	—	—
Uien	"	128 298	19 877	26 317	4 693	12 765	1 633	40	11
Verduurzaamde levensmiddelen .	—	—	270 674	—	45 799	—	4 000	—	2 306
Verfwaren	K.G.	123 894	53 076	15 030	8 291	2 390	796	2 470	1 282
Visch, kabeljauw	"	—	—	—	—	—	—	—	—
" andere gezouten	—	—	880	—	—	—	—	—	—
Vleesch, gezouten	—	90	71	—	—	—	—	—	—
Vruchten, versche	—	—	—	—	—	—	—	—	—
" geconfijte	—	—	—	—	695	—	—	—	41
" jams	—	—	7 441	—	1 084	—	—	—	67
Wijn, mousseerende	L.	364	1 333	—	—	—	—	—	—
" andere soorten	"	3 122	4 173	675	1 000	697	674	—	—
Zakken, ledige.	stuks	12 850	1 000	—	—	—	—	—	—
Zeep	K.G.	107 949	33 130	31 159	10 023	7 914	2 584	23	29
Alle andere goederen	—	—	974 865	—	148 911	—	7 875	—	3 454
Tezamen in 1928			f 6 978 204		f 1 152 260		f 71 611		f 14 806
" " 1927			8 632 743		551 031		61 444		13 689
" " 1926			8 272 447		197 845		61 112		13 688

…N.	ST. EUSTATIUS.		SABA.		Tezamen in: 1928.		1927.		1926.	
…aarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.
—	—	—	—	—	—	f 126	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	6 921	—	f 9 879	—	f 2 560
—	—	—	—	—	2	500	4	1 650	1	150
—	—	—	—	—	102 295	58 150	46 617	27 956	73 950	51 783
30	—	—	925	f 202	444 168	89 131	227 833	51 265	160 772	37 132
—	—	—	—	—	349	26 746	159	8 596	24	1 231
—	—	—	—	—	15	4 800	—	—	—	—
66	—	—	—	—	8 735	47 748	4 388	27 442	1 855	13 505
686	—	—	—	—	8 283	47 413	6 950	40 619	6 884	38 565
—	13	f 75	—	—	1 735	3 099	4 705	6 118	1 338	1 683
—	—	—	—	—	100	2 495	—	—	192	4 755
22	—	—	—	—	9 293	2 817	24 032	7 144	4 061	1 308
—	—	—	—	—	3 916	925	750	203	9 832	2 553
178	—	—	—	—	—	44 313	—	37 386	—	36 680
—	—	—	—	—	3 212	8 653	2 329	6 146	1 894	5 289
—	—	—	—	—	—	—	545	526	—	—
—	—	—	—	—	—	420	—	114	—	1 179
202	—	—	4	10	17 440	35 703	13 475	29 086	14 679	25 764
—	—	—	—	—	20 707	23 017	5 749	5 801	7 878	5 994
11	—	—	—	—	167 420	26 214	131 698	18 270	159 772	22 947
2 306	—	—	—	150	—	322 929	—	200 567	—	171 117
1 282	—	—	—	—	143 784	63 445	177 349	73 821	93 946	47 873
—	—	—	—	—	—	—	1 210	731	5 310	3 174
—	—	—	—	—	—	880	—	660	—	337
—	—	—	—	—	90	71	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	202	—	19
41	—	—	—	—	—	736	—	22	—	43
67	—	—	—	14	—	8 606	—	9 046	—	10 411
—	—	—	—	—	364	1 333	478	1 807	251	318
—	—	—	—	—	4 476	5 847	5 844	6 862	5 821	6 574
—	—	—	—	—	12 850	1 000	—	—	600	668
29	20	8	—	—	157 065	45 774	99 666	32 619	109 996	33 476
3 454	—	1 565	—	910	—	1 137 580	—	1 412 977	—	1 930 510
14 806		f 2 075		f 2 185		f 8 221 141		f 9 262 368		f 8 551 370
13 689		1 236		2 225						
13 688		2 898		3 380						

Bijlage W.

STAAT van den doorvoer over de jaren 1926—1927—1928.

GOEDEREN.	Hoeveelheid in Kilogrammen.								
	Curaçao.	Aruba.	Bonaire.	St. Martin N.G.	St. Eustatius.	Saba.	Tezamen in		
							1928.	1927.	1926.
Aardappelen	615 892	—	—	45	—	—	615 937	666 192	617 166
Aloëhars	33 050	—	—	—	—	—	33 050	12 780	28 140
Beschuit (in vaten)	55 088	—	—	180	—	—	55 268	29 196	21 178
Bier	1 090 976	2 340	15 475	490	—	—	1 109 281	583 148	802 267
Boonen en erwten	73 471	—	—	—	—	—	73 471	74 093	265 865
Boter	61 548	—	—	—	—	—	61 548	36 150	51 289
Cacao	343 501	—	—	125	—	—	343 626	292 492	228 276
Caret	—	—	—	—	—	—	—	13	79
Cement	25 109 157	—	—	—	—	—	25 109 157	24 019 608	27 686 185
Chemicaliën	988	—	—	—	—	—	988	—	2 249
Cognac en whisky	1 010 344	14 044	57 383	26 667	—	—	1 108 438	1 257 365	1 440 576
Copaiba	520	—	—	—	—	—	520	1 300	1 593
Dakpannen	24 290	—	—	—	—	—	24 290	82 750	189 345
Dividivi	2 615 136	—	—	—	—	—	2 615 136	3 952 534	2 247 786
Hout, timmer-	6 781 230	—	—	—	—	—	6 781 230	16 664 026	6 382 393
„ andere soorten	6 261 390	—	—	—	—	—	6 261 390	6 630 915	3 982 520
Huiden en vellen	633 969	—	—	—	—	—	633 969	781 460	482 640
IJzerwaren	39 826 789	—	—	219	—	—	39 827 008	32 569 567	47 958 553
Jenever	194 860	2 522	1 653	505	280	—	199 820	142 667	141 805
Kaas	112 929	—	—	—	—	—	112 929	132 310	96 370
Kinabast	—	—	—	—	—	—	—	1 142	5 510
Kistenhout (shooks)	869 766	—	—	—	—	—	869 766	1 335 327	1 824 571
Koffie	8 702 539	—	—	—	—	—	8 702 539	14 432 091	10 168 976
Koper	23 062	—	—	—	—	—	23 062	34 330	46 833
Leder, zool-	3 113	—	—	—	—	—	3 113	2 946	7 224
Likeur	—	—	—	1 376	—	—	1 376	—	1 424
Maïs	118 407	—	—	—	—	—	118 407	64 689	410 900
Margarine	37 272	—	—	—	—	—	37 272	22 536	12 496
Meel, tarwe-, rogge- en mais-	2 592 383	—	—	—	—	—	2 592 383	2 567 802	5 168 751
Mout	1 161 639	—	—	—	—	—	1 161 639	1 232 933	1 614 618
Olie (gas)	6 439 993	—	—	—	—	—	6 439 993	—	—
„ (gasoline)	17 529 752	—	—	—	—	—	17 529 752	—	—
„ (petroleum)	444 868	—	—	60	—	—	444 928	331 390	238 527
„ (ruwe)	—	841 614 000	—	—	—	—	841 614 000	1943 726 709	888 241 315

GOEDEREN.	Hoeveelheid in Kilogrammen.								
	Curaçao.	Aruba.	Bonaire.	St. Martin N.G.	St. Eusta-tius.	Saba.	Tezamen in 1928.	1927.	1926.
Prikkeldraad	768 927	—	—	—	—	—	768 927	796 050	670 279
Piano's	10 357	—	—	—	—	—	10 357	8 516	26 470
Reuzel	160 967	—	—	—	—	—	160 967	133 265	171 538
Rijst	4 010 118	—	—	240	—	—	4 010 358	2 706 190	3 552 766
Rijtuigen en auto's	622 235	—	—	1 747	—	—	623 982	350 155	446 699
Rijwielen	11 384	—	—	—	—	—	11 384	7 546	14 260
Rum	77 863	—	3 931	7 212	210	—	89 216	59 405	46 994
Sigaren	4 026	—	—	—	—	—	4 026	3 018	1 942
Sigaretten	101 045	1 305	—	—	—	—	102 350	69 267	46 400
Stearine	487 768	—	—	—	—	—	487 768	331 920	189 975
Steenkolen	547 346	—	—	—	—	—	547 346	95 882	107 500
Stijfsel	16 923	—	—	—	—	—	16 923	15 397	13 766
Suiker, bruine	3 101 152	32 300	—	590	—	—	3 134 042	6 361 748	7 254 959
„ witte	344 381	—	—	—	—	—	344 381	130 807	83 792
Tabak	27 145	400	—	—	—	—	27 545	17 657	17 192
Touw	145 598	—	—	100	—	—	145 698	165 846	254 900
Uien	66 763	—	—	23	—	—	66 786	61 360	43 878
Varkenskoppen en spek	12 665	—	—	—	—	—	12 665	5 370	4 080
Visch (kabeljauw)	4 696	—	—	23	—	—	4 719	75	—
Vleesch (gezouten)	28 747	—	—	90	—	—	28 837	21 873	19 906
Wijn	889 970	1 280	29 545	5 169	—	—	925 964	916 198	1 821 245
Wol	10 597	—	—	—	—	—	10 597	6 450	76 627
Zeep	86 900	—	—	—	—	—	86 900	72 771	93 166
Zout	9 330	—	—	—	—	—	9 330	—	151 426
Alle andere goederen	18 283 387	94 997	7 062	753	20	—	18 386 219	17 314 044	18 423 801
Tezamen in 1928	152 598 212	841 763 188	115 049	45 614	510	—	994 522 573	2 081 331 271	1 033 900 981
„ „ 1927	137 083 052	1 943 978 649	228 713	38 577	1 960	320	—	—	—
„ „ 1926	145 343 589	888 304 536	181 001	71 750	105	—	—	—	—

Bijlage X.

STAAT van den uitvoer naar het buitenland over de jaren 1926—1927—1928.

GOEDEREN.	Eenheid.	Hoeveelheid. 1926.	Hoeveelheid. 1927.	Hoeveelheid. 1928.	Waarde. 1926.	Waarde. 1927.	Waarde. 1928.
			Curaçao.				
Aloëhars	K.G.	4 546	—	—	1 363	—	—
Asphalt	1000 K.G.	—	2 004	—	—	40 306	—
Caret	K.G.	52	—	—	250	—	—
Cokes	1000 K.G.	—	757	738	—	11 575	11 140
Dividivi	,,	188	125	55	11 975	8 843	4 173
Geitevellen	K.G.	21 586	22 164	19 729	15 509	15 717	14 689
Hoeden (stroo)	Dozijn.	52 854	41 565	41 145	239 494	223 944	209 888
Huiden	K.G.	66 953	89 494	41 175	29 218	37 450	19 408
IJs	1000 K.G.	165	41	14	5 784	1 435	490
Mest	,,	—	228	150	—	2 183	1 120
Metaal (oud)	K.G.	32 925	6 135	128 431	8 697	1 007	32 748
Olie: compressor	L.	—	1 980	—	—	737	—
diesel	,,	10 753 265	50 662 505	90 158 652	295 052	1 573 840	2 824 686
gas	1000 K.G.	244 074	317 424	502 052	8 555 076	11 177 229	17 493 364
gasoline	L.	407 393 080	570 827 182	1002 381 205	30 588 038	41 745 905	59 749 079
machine	1000 K.G.	—	3 552	—	—	355 205	—
petroleum	L.	5 295 888	5 051 388	8 953 250	719 800	631 516	854 598
residu	1000 K.G.	1 762 573	2 407 717	4 117 226	38 746 917	51 400 300	73 046 056
ruwe	,,	333 200	669 849	430 269	7 584 070	14 083 859	8 146 614
smeer	L.	51 330 023	104 670 337	153 454 188	4 555 546	9 369 131	12 977 628
Oranjeappelen	K.G.	15 493	27 102	15 580	2 280	3 615	2 736
Oranjeschillen	,,	18 860	15 315	10 654	11 113	8 788	9 622
Phosphorzure kalk	1000 K.G.	106 807	108 881	104 194	2 110 403	2 201 625	2 299 054
Schapevellen	K.G.	—	—	419	—	—	125
Steenkolen	1000 K.G.	70 389	54 642	45 835	1 560 020	1 207 050	885 993
Visch, versche	—	—	—	—	1 097	760	211
Vleesch, versch	K.G.	13 848	9 394	2 848	8 309	5 642	1 710
Wol	,,	2 017	900	—	315	135	—
Zout	1000 K.G.	853	694	3 134	12 184	11 855	45 000
Alle andere goederen	—	—	—	—	6 445	7 444	1 222
Totaal	—	—	—	—	95 068 955	134 127 096	178 631 354

GOEDEREN.	Eenheid.	Hoeveelheid.			Waarde.		
		1926.	1927.	1928.	1926.	1927.	1928.
Aruba.							
Aloëhars	K.G.	250 508	465 248	262 762	102 095	207 176	135 047
Caret	,,	25	—	—	180	—	—
Dividivi	1000 K.G.	177	174	87	10 206	10 195	5 362
Ezels	Stuks.	4	2	—	200	40	—
Geitevellen	K.G.	6 091	3 769	4 403	4 838	2 860	3 586
Hoeden, stroo	Dozijn.	30 083	22 000	7 659	46 674	35 289	12 698
Huiden	K.G.	1 570	3 050	14 409	558	1 164	9 210
Mest	1000 K.G.	936	—	500	8 224	—	6 000
Olie: gas	,,	—	—	8 064	—	—	282 240
gasoline	L.	—	—	17 244 450	—	—	1 283 333
residu	1000 K.G.	—	—	391 603	—	—	6 734 011
ruwe	,,	—	—	4 152 353	—	—	72 666 177
Paarden	Stuks.	3	1	—	250	50	—
Pinda's	K.G.	36 650	—	—	8 909	—	—
Schapevellen	,,	4 928	2 212	1 697	2 214	884	506
Wol	,,	10 706	4 875	5 095	2 394	985	1 019
Alle andere goederen	—	—	—	—	20 181	9 701	76 489
Totaal	—	—	—	—	206 923	268 344	81 215 678
Bonaire.							
Aloëhars	K.G.	63 719	82 075	95 833	20 510	26 877	35 295
Caret	,,	—	6	20	—	120	200
Dividivi	1000 K.G.	210	325	436	13 676	24 627	36 729
Geitevellen	K.G.	10 608	6 746	7 653	7 344	5 274	7 504
Hoeden (stroo)	Dozijn.	5 570	1 711	3 558	16 923	6 721	13 576
Mest	1000 K.G.	2 689	1 819	862	23 005	16 361	6 781
Metaal (oud)	K.G.	—	630	1 500	—	63	186
Zout	1000 K.G.	4 215	4 193	2 430	26 155	27 686	16 702
Alle andere goederen	—	—	—	—	—	175	—
Totaal	—	—	—	—	107 613	107 904	116 973
St. Martijn N. G.							
Ezels	Stuks.	3	—	4	67	—	85
Geitevellen	K.G.	848	716	626	1 035	935	886
Huiden	,,	965	519	722	137	103	200
Katoen (gezuiverd)	,,	4 294	—	—	3 180	—	—
Katoenzaad	,,	11 332	—	—	300	—	—
Mest	1000 K.G.	355	173	—	2 663	1 298	—
Paarden	Stuks.	2	—	7	400	—	1 150
Schapevellen	K.G.	446	571	455	428	355	419
Vee: geiten	Stuks.	1	29	2	10	145	10
runderen	,,	2	—	71	70	—	3 133
schapen	,,	38	—	63	269	—	300
varkens	,,	3	—	22	55	—	268
Zout	1000 K.G.	5 091	3 331	4 214	44 682	31 520	43 729
Alle andere goederen	—	—	—	—	840	285	483
Totaal	—	—	—	—	54 136	34 641	50 663

GOEDEREN.	Eenheid.	Hoeveelheid.			Waarde.		
		1926.	1927.	1928.	1926.	1927.	1928.
St. Eustatius.							
Bataten	K.G.	42 200	20 037	5 565	2 802	1 269	354
Ezels	Stuks.	23	38	38	532	744	730
Geitevellen	K.G.	391	575	35	443	694	35
Houtskool	,,	160	340	40	8	18	4
Huiden	,,	437	475	25	58	97	8
Jams	,,	50 375	63 205	12 020	4 620	4 424	1 098
Paarden	Stuks.	1	3	3	75	275	450
Pinda's	K.G.	650	—	—	192	—	—
Vee: gieten	Stuks.	16	10	7	80	46	35
runderen	,,	68	98	132	3 751	6 377	7 735
schapen	,,	32	64	—	222	385	—
varkens	,,	37	12	13	424	134	140
Alle andere goederen	—	—	—	—	18 830	17 386	18 388
Totaal	—	—	—	—	32 037	31 849	28 977
Saba.							
Geitevellen	K.G.	—	40	100	—	40	100
Kantwerk	—	—	—	—	17 240	13 670	22 690
Schapevellen	K.G.	—	—	—	—	—	—
Uien en sjalotten	,,	—	—	—	—	—	—
Vee: geiten	Stuks.	3	—	3	12	—	9
runderen	,,	6	7	4	350	350	190
varkens	,,	—	—	1	—	—	15
Alle andere goederen	—	—	—	—	22	—	—
Totaal	—	—	—	—	17 624	14 060	23 004
Geheele gewest.							
Aloëhars	K.G.	318 773	548 223	358 595	123 968	234 053	170 342
Asphalt	1000 K.G.	—	2 004	—	—	40 306	—
Bataten	K.G.	42 200	20 037	5 565	2 802	1 269	354
Caret	,,	77	6	20	430	120	2 00
Cokes	,,	—	757	738	—	11 575	11 140
Dividivi	1000 K.G.	575	624	578	35 857	43 665	46 264
Ezels	Stuks.	30	40	42	799	784	815
Geitevellen	K.G.	39 524	34 010	32 546	29 169	25 520	26 800
Hoeden (stroo)	Dozijn.	85 507	65 276	52 362	303 091	265 954	236 162
Houtskool	K.G.	160	340	40	8	18	4
Huiden	,,	69 925	93 538	61 331	29 971	38 814	28 826
IJs	1000 K.G.	165	41	14	5 784	1 435	490
Jams	K.G.	50 375	63 205	12 020	4 620	4 424	1 098
Kantwerk	—	—	—	—	17 240	13 670	22 690
Katoen (gezuiverd)	K.G.	4 294	—	—	3 180	—	—
Katoenzaad	,,	11 332	—	—	300	—	—
Mest	1000 K.G.	3 980	2 220	1 512	33 892	19 842	13 901
Metaal (oud)	K.G.	32 925	6 765	12 9931	8 697	1 070	32 934

GOEDEREN.	Eenheid.	Hoeveelheid.			Waarde.		
		1926.	1927.	1928.	1926.	1927.	1928.
Olie: compressor	L.	—	1 980	—	—	737	—
diesel	„	10 753 265	50 662 505	90 158 652	295 052	1 573 840	2 824 686
gas	1000 K.G.	244 074	317 424	510 116	8 555 076	11 177 229	17 775 604
gasoline	L.	40 393 080	570 827 182	1019 625 655	30 588 038	41 745 905	61 032 412
machine	1000 K.G.	—	3 552	—	—	355 205	—
petroleum	L.	5 295 888	5 051 388	12 004 142	719 800	631 516	854 598
residu	1000 K.G.	1 762 573	2 407 717	4 508 829	38 746 917	51 400 300	7 9780 067
ruwe	„	333 200	669 849	4 492 622	7 584 070	14 083 859	80 812 791
smeer	L.	51 330 023	104 670 337	153 454 188	4 555 546	9 369 131	12 977 628
Oranjeappelen	K.G.	15 493	27 102	15 580	2 280	3 615	2 736
Oranjeschillen	„	18 860	15 315	10 654	11 113	8 788	9 622
Paarden	Stuks.	6	4	10	725	325	1 600
Phosphorzure kalk	1000 K.G.	106 807	108 881	104 194	2 110 403	2 201 625	2 299 054
Pinda's	K.G.	37 300	—	—	9 101	—	—
Schapevellen	„	5 374	2 583	2 571	2 642	1 239	1 050
Steenkolen	1000 K.G.	70 389	54 642	45 835	1 560 020	1 207 050	885 993
Uien en sjalotten	K.G.	—	—	—	—	—	—
Vee: geiten	Stuks.	20	39	12	102	191	54
runderen	„	76	105	207	4 171	6 727	11 058
schapen	„	70	64	63	491	385	300
varkens	„	40	12	36	479	134	423
Visch (versche)	—	—	—	—	1 097	760	211
Vleesch (versch)	K.G.	13 848	9 394	2 848	8 309	5 642	1 710
Wol	„	12 723	5 775	5 095	2 709	1 120	1 019
Zout	1000 K.G.	10 159	8 218	9 778	83 021	71 061	105 431
Alle andere goederen	—	—	—	—	46 318	34 991	96 582
Totaal	—	—	—	—	95 487 288	134 583 894	260 066 649

Bijlage

STAAT van den uitvoer uit Curaçao

Goederen.	Land van bestemming.	Eenheid.	Curaçao.		Aruba.	
			Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.
Aloëhars.	N. Amerika	K.G.	—	—	262 762	135 047
Totaal		K.G.	—	—	262 762	135 047
Bataten.	Eng. Antillen	K.G.	—	—	—	—
	N. Am. Antillen	„	—	—	—	—
Totaal		K.G.	—	—	—	—
Caret.	N. Amerika	K.G.	—	—	—	—
Totaal		K.G.	—	—	—	—
Cokes.	Venezuela	1000 K.G.	738	11 140	—	—
Totaal		1000 K.G.	738	11 140	—	—
Dividivi.	Nederland	1000 K.G.	26	2 150	—	—
	Duitschland	„	18	1 242	—	—
	N. Amerika	„	11	781	87	5 362
Totaal		1000 K.G.	55	4 173	87	5 362
Ezels.	Eng. Antillen	Stuks.	—	—	—	—
Totaal		Stuks.	—	—	—	—
Geitevellen.	N. Amerika	K.G.	19 729	14 689	4 403	3 586
	Eng. Antillen	„	—	—	—	—
Totaal		K.G.	19 729	14 689	4 403	3 586
Hoeden (stroo).	Engeland	Dozijn.	11 644	57 610	—	—
	Frankrijk	„	1 000	4 000	—	—
	N. Amerika	„	28 501	148 278	2 931	4 587
	Colon	„	—	—	4 728	8 111
Totaal		Dozijn.	41 145	209 888	7 659	12 698

IJ

naar en over de volgende landen.

Bonaire.		St. Martin N. G.		St. Eustatius.		Saba.		Tezamen.	
Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.
95 833	35 295	—	—	—	—	—	—	358 595	170 342
95 833	35 295	—	—	—	—	—	—	358 595	170 342
—	—	—	—	245	18	—	—	245	18
—	—	—	—	5 320	336	—	—	5 320	336
—	—	—	—	5 565	354	—	—	5 565	354
20	200	—	—	—	—	—	—	20	200
20	200	—	—	—	—	—	—	20	200
—	—	—	—	—	—	—	—	738	11 140
—	—	—	—	—	—	—	—	738	11 140
—	—	—	—	—	—	—	—	26	2 150
—	—	—	—	—	—	—	—	18	1 242
436	36 729	—	—	—	—	—	—	534	42 872
436	36 729	—	—	—	—	—	—	578	46 264
—	—	4	85	38	730	—	—	42	815
—	—	4	85	38	730	—	—	42	815
7 653	7 504	—	—	—	—	—	—	31 785	25 779
—	—	626	886	35	35	100	100	761	1 021
7 653	7 504	626	886	35	35	100	100	32 546	26 800
—	—	—	—	—	—	—	—	11 644	57 610
—	—	—	—	—	—	—	—	1 000	4 000
3 558	13 576	—	—	—	—	—	—	34 990	166 441
—	—	—	—	—	—	—	—	4 728	8 111
3 558	13 576	—	—	—	—	—	—	52 362	23 6162

Goederen.	Land van bestemming.	Eenheid.	Curaçao.		Aruba.	
			Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.
Houtskool.	N. Am. Antillen	K.G.	—	—	—	—
Totaal		K.G.	—	—	—	—
Huiden.	Nederland	K.G.	36 450	17 017	—	—
	Duitschland	„	2 377	1 491	—	—
	N. Amerika	„	—	—	19 409	9 210
	Eng. Antillen	„	2 348	900	—	—
Totaal		K.G.	41 175	19 408	19 409	9 210
IJs.	Schepen	1000 K.G.	14	490	—	—
Totaal		1000 K.G.	14	490	—	—
Jams.	Eng. Antillen	K.G.	—	—	—	—
	N. Am. Antillen	„	—	—	—	—
Totaal		K.G.	—	—	—	—
Kantwerk.	Engeland	—	—	—	—	—
	N. Amerika	—	—	—	—	—
	Canada	—	—	—	—	—
	Eng. Antillen	—	—	—	—	—
Totaal		—	—	—	—	—
Mest.	Eng. Aantillen	1000 K.G.	150	1 120	—	—
	Fransche Antillen	„	—	—	500	6 000
Totaal		1000 K.G.	150	1 120	500	6 000
Metaal (oud).	Nederland	K.G.	125 296	32 278	—	—
	Engeland	„	3 135	470	—	—
	N. Amerika	„	—	—	—	—
Totaal		K.G.	128 431	32 748	—	—
Olie (diesel).	Gibralter	Liter.	12 438 547	375 943	—	—
	Argentinië	„	5 597 866	201 523	—	—
	Columbia	„	28 710	2 175	—	—
	Sto. Domingo	„	4 950	375	—	—
	Haïti	„	1 000 252	74 773	—	—
	Eng. Antillen	„	148 700	11 250	—	—
	Schepen	„	70 939 627	2 158 647	—	—
Totaal		Liter.	90 158 652	2 824 686	—	—

Bonaire.		St. Martin N. G.		St. Eustatius.		Saba.		Tezamen.	
Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.
—	—	—	—	40	4	—	—	40	4
—	—	—	—	40	4	—	—	40	4
—	—	—	—	—	—	—	—	36 450	17 017
—	—	—	—	—	—	—	—	2 377	1 491
—	—	—	—	—	—	—	—	19 409	9 210
—	—	722	200	25	8	—	—	3 095	1 108
—	—	722	200	25	8	—	—	61 331	28 826
—	—	—	—	—	—	—	—	14	490
—	—	—	—	—	—	—	—	14	490
—	—	—	—	5 680	524	—	—	5 680	524
—	—	—	—	6 340	574	—	—	6 340	574
—	—	—	—	12 020	1 098	—	—	12 020	1 098
—	—	—	—	—	—	—	30	—	30
—	—	—	—	—	—	—	21 450	—	21 450
—	—	—	—	—	—	—	60	—	60
—	—	—	—	—	—	—	1 150	—	1 150
—	—	—	—	—	—	—	22 690	—	22 690
862	6 781	—	—	—	—	—	—	1 012	7 901
—	—	—	—	—	—	—	—	500	6 000
862	6 781	—	—	—	—	—	—	1 512	13 901
—	—	—	—	—	—	—	—	125 296	32 278
—	—	—	—	—	—	—	—	3 135	470
1 500	186	—	—	—	—	—	—	1 500	186
1 500	186	—	—	—	—	—	—	129 931	32 934
—	—	—	—	—	—	—	—	12 438 547	375 943
—	—	—	—	—	—	—	—	5 597 866	201 523
—	—	—	—	—	—	—	—	28 710	2 175
—	—	—	—	—	—	—	—	4 950	375
—	—	—	—	—	—	—	—	1 000 252	74 773
—	—	—	—	—	—	—	—	148 700	11 250
—	—	—	—	—	—	—	—	70 939 627	2 158 647
—	—	—	—	—	—	—	—	90 158 652	2 824 686

Goederen.	Land van bestemming.	Eenheid.	Curaçao.		Aruba.	
			Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.
Olie (gas).	Engeland	1000 K.G.	302 456	10 611 778	—	—
	Frankrijk	,,	9 806	343 210	—	—
	Gibraltar	,,	75 678	2 648 686	—	—
	N. Amerika	,,	54 665	1 720 056	—	—
	Canada	,,	3 195	111 827	—	—
	Portugal	,,	12 589	440 601	—	—
	Argentinië	,,	7 445	260 556	8 064	282 24
	Brazilië	,,	4 485	165 989	—	—
	Columbia	,,	878	77 475	—	—
	Panama	,,	6 595	230 842	—	—
	Sto. Domingo	,,	368	31 700	—	—
	Haïti	,,	132	11 400	—	—
	Eng. Antillen	,,	7 017	248 464	—	—
	Spaansche Antillen	,,	10 236	358 289	—	—
	N. Amerik. Antillen	,,	617	26 479	—	—
	Schepen	,,	5 890	206 012	—	—
Totaal		1000 K.G.	502 052	17 493 364	8 064	282 240
Olie (gasoline).	België	Liter.	10 141 418	706 198	—	—
	Engeland	,,	515 620 609	29 615 557	17 244 450	1 283 333
	Frankrijk	,,	33 232 222	1 951 305	—	—
	N. Amerika	,,	408 349 446	24 012 284	—	—
	Canada	,,	10 174 362	559 336	—	—
	Columbia	,,	2 413 648	625 150	—	—
	Panama	,,	99 000	25 000	—	—
	Venezuela	,,	2 970	750	—	—
	Cuba	,,	13 134 233	722 054	—	—
	Sto. Domingo	,,	4 005 650	1 013 100	—	—
	Haïti	,,	1 026 162	259 950	—	—
	Eng. Antillen	,,	99 000	25 000	—	—
	N. Amerik. Antillen	,,	4 082 485	233 395	—	—
Totaal		Liter.	1002 381 205	59 749 079	17 244 450	1 283 333
Olie (petroleum).	Engeland	Liter.	8 953 250	437 813	—	—
	Columbia	,,	27 450	3 750	—	—
	Venezuela	,,	1 980	250	—	—
	Sto. Domingo	,,	529 650	71 875	—	—
	Haïti	,,	193 230	25 625	—	—
	Eng. Antillen	,,	977 382	134 685	—	—
	Fransche Antillen	,,	126 000	17 500	—	—
	N. Amerik. Antillen	,,	1 195 200	163 100	—	—
Totaal		Liter.	12 004 142	854 598	—	—

	Bonaire.		St. Martin N. G.		St. Eustatius.		Saba.		Tezamen.	
Waarde	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	302 456	10 611 778
—	—	—	—	—	—	—	—	—	9 806	343 210
—	—	—	—	—	—	—	—	—	75 678	2 648 686
—	—	—	—	—	—	—	—	—	54 665	1 720 056
—	—	—	—	—	—	—	—	—	3 195	111 827
—	—	—	—	—	—	—	—	—	12 589	440 601
282 24	—	—	—	—	—	—	—	—	15 509	542 796
—	—	—	—	—	—	—	—	—	4 485	165 989
—	—	—	—	—	—	—	—	—	878	77 475
—	—	—	—	—	—	—	—	—	6 595	230 842
—	—	—	—	—	—	—	—	—	368	31 700
—	—	—	—	—	—	—	—	—	132	11 400
—	—	—	—	—	—	—	—	—	7 017	248 464
—	—	—	—	—	—	—	—	—	10 236	358 289
—	—	—	—	—	—	—	—	—	617	26 479
—	—	—	—	—	—	—	—	—	5 890	206 012
282 240	—	—	—	—	—	—	—	—	510 116	17 775 604
—	—	—	—	—	—	—	—	—	10 141 418	706 198
83 333	—	—	—	—	—	—	—	—	532 865 059	30 898 890
—	—	—	—	—	—	—	—	—	33 232 222	1 951 305
—	—	—	—	—	—	—	—	—	408 349 446	24 012 284
—	—	—	—	—	—	—	—	—	10 174 362	559 336
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 413 648	625 150
—	—	—	—	—	—	—	—	—	99 000	25 000
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 970	750
—	—	—	—	—	—	—	—	—	13 134 233	722 054
—	—	—	—	—	—	—	—	—	4 005 650	1 013 100
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 026 162	259 950
—	—	—	—	—	—	—	—	—	99 000	25 000
—	—	—	—	—	—	—	—	—	4 082 485	233 395
33 333	—	—	—	—	—	—	—	—	1019 625 655	61 032 412
—	—	—	—	—	—	—	—	—	8 953 250	437 813
—	—	—	—	—	—	—	—	—	27 450	3 750
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 980	250
—	—	—	—	—	—	—	—	—	529 650	71 875
—	—	—	—	—	—	—	—	—	193 230	25 625
—	—	—	—	—	—	—	—	—	977 382	134 685
—	—	—	—	—	—	—	—	—	126 000	17 500
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 195 200	163 100
—	—	—	—	—	—	—	—	—	12 004 142	854 598

Goederen.	Land van bestemming.	Eenheid.	Curaçao.		Aruba.	
			Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.
Olie (residu).	Nederland	1000 K.G.	18 218	291 498	—	—
	Duitschland	„	10 807	226 952	—	—
	Engeland	„	1 376 244	24 606 351	261 968	4 453 456
	Frankrijk	„	113 181	2 135 637	—	—
	Gibraltar	„	245 311	4 776 465	—	—
	Italië	„	22 813	403 486	—	—
	Portugal	„	83 273	1 534 274	—	—
	Egypte	„	9 029	171 560	—	—
	N. Amerika	„	531 474	9 272 297	—	—
	Canada	„	39 489	652 235	—	—
	Argentinië	„	401 993	7 417 458	102 140	1 736 380
	Brazilië	„	129 341	2 342 053	24 886	478 950
	Columbia	„	8 945	187 849	—	—
	Honduras	„	18 665	298 633	—	—
	Panama	„	164 740	2 811 277	—	—
	Venezuela	„	2 841	54 160	2 609	65 225
	Cuba	„	212 928	3 451 624	—	—
	Eng. Antillen	„	15 163	251 508	—	—
	Spaansche Antillen	„	136 988	2 376 511	—	—
	N. Amerik. Antillen	„	45 343	784 419	—	—
	Schepen	„	530 440	8 999 809	—	—
Totaal		1000 K.G.	4 117 226	73 046 056	391 603	6 734 011
Olie (ruwe).	Engeland	1000 K.G.	100 187	2 469 211	10 045	175 788
	N. Amerika	„	240 082	5 677 403	4 082 211	71 438 692
	Canada	„	—	—	51 447	900 322
	Mexico	„	—	—	8 650	151 375
Totaal		1000 K.G.	340 269	8 146 614	4 152 353	72 666 177
Olie (smeer).	Duitschalnd	Liter.	33 423 356	2 568 877	—	—
	Engeland	„	118 666 804	10 030 154	—	—
	Columbia	„	182 934	46 845	—	—
	Panama	„	42 390	10 552	—	—
	Venezuela	„	152 772	58 924	—	—
	Sto. Domingo	„	144 738	36 216	—	—
	Haïti	„	145 530	41 311	—	—
	Suriname	„	3 960	1 000	—	—
	Eng. Antillen	„	101 160	25 475	—	—
	Fransche Antillen	„	40 176	9 998	—	—
	N. Amerik. Antillen	„	549 378	148 027	—	—
	Schepen	„	990	249	—	—
Totaal		Liter.	153 454 188	12 977 628	—	—
Oranjeappelen.	Duitschland	K.G.	15 580	2 736	—	—
Totaal		K.G.	15 580	2 736	—	—

…rde.	Bonaire.		St. Martin N. G.		St. Eustatius.		Saba.		Tezamen.	
	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	18 218	291 498
—	—	—	—	—	—	—	—	—	10 807	226 952
3 456	—	—	—	—	—	—	—	—	1 638 212	29 059 807
—	—	—	—	—	—	—	—	—	113 181	2 135 637
—	—	—	—	—	—	—	—	—	245 311	4 776 465
—	—	—	—	—	—	—	—	—	22 813	403 486
—	—	—	—	—	—	—	—	—	83 273	1 534 274
—	—	—	—	—	—	—	—	—	9 029	171 560
—	—	—	—	—	—	—	—	—	531 474	9 272 297
—	—	—	—	—	—	—	—	—	39 489	652 235
6 380	—	—	—	—	—	—	—	—	504 133	9 153 838
8 950	—	—	—	—	—	—	—	—	154 227	2 821 003
—	—	—	—	—	—	—	—	—	8 945	187 849
—	—	—	—	—	—	—	—	—	18 665	298 633
—	—	—	—	—	—	—	—	—	164 740	2 811 277
5 225	—	—	—	—	—	—	—	—	5 450	119 385
—	—	—	—	—	—	—	—	—	212 928	3 451 624
—	—	—	—	—	—	—	—	—	15 163	251 508
—	—	—	—	—	—	—	—	—	136 988	2 376 511
—	—	—	—	—	—	—	—	—	45 343	784 419
—	—	—	—	—	—	—	—	—	530 440	8 999 809
4 011	—	—	—	—	—	—	—	—	4 508 829	79 780 067
75 788	—	—	—	—	—	—	—	—	110 232	2 644 999
38 692	—	—	—	—	—	—	—	—	4 322 293	77 116 095
00 322	—	—	—	—	—	—	—	—	51 447	900 322
51 375	—	—	—	—	—	—	—	—	8 650	151 375
66 177	—	—	—	—	—	—	—	—	4 492 622	80 812 791
—	—	—	—	—	—	—	—	—	33 423 356	2 568 877
—	—	—	—	—	—	—	—	—	118 666 804	10 030 154
—	—	—	—	—	—	—	—	—	182 934	46 845
—	—	—	—	—	—	—	—	—	42 390	10 552
—	—	—	—	—	—	—	—	—	152 772	58 924
—	—	—	—	—	—	—	—	—	144 738	36 216
—	—	—	—	—	—	—	—	—	145 530	41 311
—	—	—	—	—	—	—	—	—	3 960	1 000
—	—	—	—	—	—	—	—	—	101 160	25 475
—	—	—	—	—	—	—	—	—	40 176	9 998
—	—	—	—	—	—	—	—	—	549 378	148 027
—	—	—	—	—	—	—	—	—	990	249
—	—	—	—	—	—	—	—	—	153 454 188	12 977 628
—	—	—	—	—	—	—	—	—	15 580	2 736
—	—	—	—	—	—	—	—	—	15 580	2 736

Goederen.	Land van bestemming.	Eenheid.	Curaçao.		Aruba.		Ho
			Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	
Oranjeschillen.	Nederland	K.G.	10 654	9 622	—	—	
Totaal		K.G.	10 654	9 622	—	—	
Paarden.	Eng. Antillen	Stuks.	—	—	—	—	
Totaal		Stuks.	—	—	—	—	
Phosphorzure kalk.	Nederland	1000 K.G.	5 842	131 445	—	—	
	Denemarken	,,	9 652	210 413	—	—	
	Duitschland	,,	42 383	935 759	—	—	
	Finland	,,	8 280	186 309	—	—	
	Zweden	,,	37 658	833 014	—	—	
	Eng. Antillen	,,	379	2 114	—	—	
Totaal		1000 K.G.	104 194	2 299 054	—	—	
Schapevellen.	N. Amerika	K.G.	419	125	1 697	506	
	Eng. Antillen	,,	—	—	—	—	
Totaal		K.G.	419	125	1 697	506	
Steenkolen.	Schepen	1000 K.G.	45 835	885 993	—	—	
Totaal		1000 K.G.	35 835	885 993	—	—	
Vee (geiten).	Eng. Antillen	Stuks.	—	—	—	—	
	N. Amerik. Antillen	,,	—	—	—	—	
Totaal		Stuks.	—	—	—	—	
Vee (runderen).	Eng. Antillen	Stuks.	—	—	—	—	
	Fransche Antillen	,,	—	—	—	—	
	N. Amerik. Antillen	,,	—	—	—	—	
Totaal		Stuks.	—	—	—	—	
Vee (schapen).	Eng. Antillen	Stuks.	—	—	—	—	
	Fransche Antillen	,,	—	—	—	—	
Totaal		Stuks.	—	—	—	—	
Vee (varkens).	Eng. Antillen	Stuks.	—	—	—	—	
Totaal		Stuks.	—	—	—	—	

Bonaire.		St. Martin N. G.		St. Eustatius.		Saba.		Te zamen.	
Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.
—	—	—	—	—	—	—	—	10 654	9 622
—	—	—	—	—	—	—	—	10 654	9 622
—	—	7	1 150	3	450	—	—	10	1 600
—	—	7	1 150	3	450	—	—	10	1 600
—	—	—	—	—	—	—	—	5 842	131 445
—	—	—	—	—	—	—	—	9 652	210 413
—	—	—	—	—	—	—	—	42 383	935 759
—	—	—	—	—	—	—	—	8 280	186 309
—	—	—	—	—	—	—	—	37 658	833 014
—	—	—	—	—	—	—	—	379	2 114
—	—	—	—	—	—	—	—	104 194	2 299 054
—	—	—	—	—	—	—	—	2 116	631
—	—	455	419	—	—	—	—	455	419
—	—	455	419	—	—	—	—	2 571	1 050
—	—	—	—	—	—	—	—	45 835	885 993
—	—	—	—	—	—	—	—	45 835	885 993
—	—	2	10	7	35	—	—	9	45
—	—	—	—	—	—	3	9	3	9
—	—	2	10	7	35	3	9	12	54
—	—	46	1 940	132	7 735	4	190	182	9 865
—	—	3	93	—	—	—	—	3	93
—	—	22	1 100	—	—	—	—	22	1 100
—	—	71	3 133	132	7 735	4	190	207	11 058
—	—	57	264	—	—	—	—	57	264
—	—	6	36	—	—	—	—	6	36
—	—	63	300	—	—	—	—	63	300
—	—	22	268	13	140	1	15	36	423
—	—	22	268	13	140	1	15	36	423

Goederen.	Land van bestemming.	Eenheid.	Curaçao.		Aruba.	
			Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.
Visch (versche).	Schepen	—	—	211	—	—
Totaal		—	—	211	—	—
Vleesch (versch).	Schepen	K.G.	2 848	1 710	—	—
Totaal		K.G.	2 848	1 710	—	—
Wol.	N. Amerika	K.G.	—	—	5 095	1 019
Totaal		K.G.	—	—	5 095	1 019
Zout.	Columbia	K.G.	3 134 500	45 000	—	—
	Cuba	,,	—	—	—	—
	Suriname	,,	—	—	—	—
	Eng. Antillen	,,	—	—	—	—
	Fransche Antillen	,,	—	—	—	—
	N. Amerik. Antillen	,,	—	—	—	—
Totaal		K.G.	3 134 500	45 000	—	—
Alle andere goederen.	N. Amerika	—	—	—	—	34 574
	Columbia	—	—	—	—	926
	Venezuela	—	—	—	—	40 989
	Eng. Antillen	—	—	—	—	—
	N. Amerik. Antillen	—	—	—	—	—
	Schepen	—	—	1 222	—	—
Totaal		—	—	1 222	—	76 489
Totaal generaal in 1928		—	—	178 631 354	—	81 215 678
,, ,, ,, 1927		—	—	134 127 096	—	268 344
,, ,, ,, 1926		—	—	95 068 955	—	206 923

Bonaire.		St. Martin N.G.		St. Eustatius.		Saba.		Tezamen.	
Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.	Hoeveelheid.	Waarde.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	211
—	—	—	—	—	—	—	—	—	211
—	—	—	—	—	—	—	—	2 848	1 710
—	—	—	—	—	—	—	—	2 848	1 710
—	—	—	—	—	—	—	—	5 095	1 019
—	—	—	—	—	—	—	—	5 095	1 019
674 195	5 236	—	—	—	—	—	—	3 808 695	50 236
65 009	498	—	—	—	—	—	—	65 009	498
—	—	1 020 630	10 372	—	—	—	—	1 020 630	10 372
733 527	4 963	1 417 100	14 828	—	—	—	—	2 150 627	19 791
296 260	1 839	1 455 320	15 156	—	—	—	—	1 751 580	16 995
661 050	4 166	321 600	3 373	—	—	—	—	982 650	75 39
2 430 041	16 702	4 214 650	43 729	—	—	—	—	9 779 191	105 431
—	—	—	—	—	18 105	—	—	—	52 679
—	—	—	—	—	—	—	—	—	926
—	—	—	—	—	—	—	—	—	40 989
—	—	—	483	—	90	—	—	—	573
—	—	—	—	—	193	—	—	—	193
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 222
—	—	—	483	—	18 388	—	—	—	96 582
—	116 973	—	50 663	—	28 977	—	23 004	—	260 066 649
—	107 904	—	34 641	—	31 849	—	14 060	—	134 583 894
—	107 613	—	54 136	—	32 037	—	17 624	—	95 487 288

Bijlage Z.

Staat van den uitvoer naar Nederland over de jaren 1926—1928.

GOEDEREN.	Eenheid.	CURAÇAO.		ARUBA.		BONAIRE.		ST. MARTIN.		ST. EUSTATIUS.		SABA.		Tezamen in 1928.		Tezamen in 1927.		Tezamen in 1926.	
		Hoeveel-heid.	Waarde.	Hoeveel-heid.	Waarde.	Hoeveel-heid.	Waarde.	Hoeveel-heid.	Waarde.	Hoeveel-heid.	Waarde.	Hoeveel-heid.	Waarde.	Hoeveel-heid.	Waarde.	Hoeveel-heid.	Waarde.	Hoeveel-heid.	Waarde.
Dividivi	1000K.G.	26	f 2 150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26	f 2 150	86	f 5 660	63	f 4 353
Huiden	K.G.	56 450	17 017	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	56 450	17 017	89 159	37 310	48 600	22 444
Metaal, oud . .	„	125 296	32 278	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	125 296	32 278	2 350	3 53	18 465	6 000
Olie: residu . .	1000K.G.	18 218	291 498	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18 218	291 498	39 117	830 563	—	—
smeer . .	L.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8 731 973	771 470	—	—
Oranjeappelen. .	K.G.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	151	30	—	—
Oranjeschillen. .	„	10 654	9 622	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10 654	9 622	15 315	8 788	18 860	11 113
Phosphorzure kalk	1000K.G.	5 842	131 445	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5 842	131 445	2 819	56 754	8 077	160 477
Wol	K.G.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	900	135	—	—
Tezamen in 1928	—	—	f484 010	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	f484 010	—	f 1 711 063	—	f 204 387
„ „ 1927	—	—	1 711 063	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ „ 1926	—	—	204 387	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Bijlage AA.

OPGAVE VAN IN- EN UITVOER-FIRMA'S IN CURAÇAO.

Alphabetische naamlijst van de **invoer**-firma's op het eiland Curaçao met opgave van de door haar hoofdzakelijk ingevoerde goederen.

Casa Abady	manufacturen.
Araujo & Co.	geneesmiddelen, parfumerieën, sigaren, wijnen en suikerwaren.
Isaac Baiz	manufacturen.
Próspero Baiz & Co.	ijzerwaren, scheepsbehoeften, kantoorbehoeften.
J. M. Bethencourt	levensmiddelen en scheepsbehoeften.
P. Boom	levensmiddelen.
E. M. Brandao	automobielen, sigaretten, automobielolie.
Erven S. B. Brandao	manufacturen.
L. Camarena	sigaretten.
A. D. Capriles & Co.	manufacturen, koffers.
J. D. Capriles & Co.	tarwemeel, dranken.
Manrique Capriles & Co.	galanterieën, manufacturen, gramóphonen, gramophoonplaten.
D. Cardoze	automobiel-onderdeelen.
M. & J. C. Cardoze	manufacturen, provisie, meubelen, dranken, sigaren.
Albert Chonchol & Cohen	manufacturen.
J. M. Chumaceiro	idem.
Coöperatieve Vereeniging en Nijverheid	ijzerwaren en verf.
Correa Hermanos & Co.	manufacturen.
David A. Correa	levensmiddelen en automobiel-onderdeelen.
Jos. A. Correa	manufacturen.
Jacobo Cuales	levensmiddelen en manufacturen.
Curaçao Cattle Co.	runderen.
Curaçaosche Handel-Mij.	scheepsbehoeften, steenkolen en hout.
Curaçaosche Petroleum-Industrie-Maatschappij	ruwe olie, machinerieën en materialen voor fabrieksnijverheid.
Morris. E. Curiel & Sons	manufacturen, dranken en parfumerieën.
P. L. Daal	provisie, gedistilleerd.

L. W. van Eps	manufacturen en galanterieën.
M. Faulborn	provisie.
H. A. Da Costa Gomez	manufacturen.
Jos. A. da Costa Gomez	provisie.
J. & H. da Costa Gomez	manufacturen, galanterieën, suikerwaren, sigaren, automobielen, gramophonen, gramophoonplaten, enz.
B. J. de Castro	scheepsbehoeften, verfwaren, houtdranken, enz.
Arturo de Jongh	manufacturen, galanterieën.
N. M. de Jongh	idem.
de Jongh & Co.	geneesmiddelen, parfumerieën, sigaren, wijnen en suikerwaren.
G. en W. de Jongh	automobielen en automobiel-onderdeelen.
de Lannoy & Co.	geneesmiddelen, parfumerieën, sigaren, wijnen, suikerwaren.
Delvalle Hermanos & Co.	manufacturen, galanterieën.
A. de Marchena	idem.
A. P. de Marchena	manufacturen, parfumerieën.
M. P. P. de Marchena	manufacturen.
Abraham de Sola	sigaren, sigaretten, meel, dranken.
de Windt & Co.	manufacturen.
J. F. G. de Windt	provisie.
J. M. de Windt	manufacturen.
A. Diaz B.	parfumerieën, manufacturen.
Marco Divan	provisie.
Augusto Dorcas	manufacturen, galanterieën.
J. P. G. Ecker	manufacturen, provisie, enz.
M. Elias	provisie, manufacturen.
Ellis & Dania	provisie, ijzerwaren en verfwaren.
Fensohn & Co.	manufacturen, galanterieën, enz.
Galmeyer & Co.	provisie.
A. G. Giribaldi	idem.
A. Abdul Hamid	idem.

M. Abdul Hamid	provisie.
L. C. C. Hueck	manufacturen, enz.
A. en J. C. Henriquez	manufacturen, galanterieën, meubelen, enz.
Chas. J. Henriquez	manufacturen, enz.
D. D. Henriquez	dranken, provisie.
E. L. Henriquez	meubelen.
Jossy C. Henriquez	manufacturen.
Miguel Henriquez	provisie.
Milton C. Henriquez	idem.
Edmund Jacobsen	geneesmiddelen, parfumerieën, sigaren, wijnen, suikerwaren.
Eduardo F. Jansen	provisie.
J. & D. Jesurun	idem.
Hesquia Johay	manufacturen, galanterieën.
Enrique Keizer	idem.
J. Kleinmoedig	provisie.
A. P. O. Lauffer	manufacturen.
Leanez Hnos.	provisie.
A. Leent	manufacturen.
A. B. W. Lieder	dranken, provisie, meel, manufacturen.
Adolf Lopez	provisie.
A. J. Maal	manufacturen.
Maduro Jr. & Co.	manufacturen.
Emilio Maduro	provisie, dranken.
John Maduro	tarwemeel.
S. E. L. Maduro & Sons	hout, bouwmaterialen, steenkolen, dranken.
Marchena & Moron	manufacturen, galanterieën.
J. E. Mauricio	dranken en provisie.
D. A. Medeman	provisie.
Mensing & Co.	provisie, dranken.
A. Meyer	provisie.
Mijnmaatschappij Curaçao	machinerieën.
I. F. Nieuw	manufacturen, galanterieën.
H. Nolasco	provisie.
J. B. A. Palm	manufacturen.
J. G. Palm	mais, koffie, timmerhout.
E. Pardo	dranken, runderen.
Julius L. Penha & Sons	manufacturen, galanterieën, sigaren.
Joviniano Pinedo	provisie, stroo, suiker, dranken.
M. Pinedo	manufacturen.
Pinedo & Co.	idem.
Wed. H. W. Pietersz & Co.	dranken, provisie.
M. Pontilius	manufacturen, galanterieën.
P. E. Portilio A.	automobielen, automobiel-onderdeelen, meubelen, enz.
José Rima	provisie.
Ciro Römer	manufacturen.
Th. Reesman	meel, provisie.
F. Sadeck	provisie.
Helmosres Salima Herm.	manufacturen.
H. J. Scheidelaar	verf- en ijzerwaren, automobiel-onderdeelen.
J. Silonero	provisie.
J. W. F. Sluyter	boeken, kantoorbehoeften.
J. A. J. Sprock & Co.	manufacturen.
Tischer & Co.	manufacturen, meubelen, galanterieën, schrijfbehoeften, enz.
G. Troost	scheepsbehoeften, dranken en provisie.
W. H. van der Meulen	automobielen, automobiel-onderdeelen.
David van der Ree	manufacturen, galanterieën.
J. en H. van der Ree	provisie.
D. P. Valencia	manufacturen.
van Leeuwen & Co.	geneesmiddelen, parfumerieën, sigaren, wijnen, suikerwaren.
J. M. I. Vidal E.	manufacturen.
R. T. Vidal E.	provisie, manufacturen.
A. Vos	runderen.
J. R. Welhous & Co.	meel, provisie.
West India Mercantile Corp.	automobielen, automobielonderdeelen, schrijfmachines, telmachines, enz.
Valencia Hermanos	manufacturen.
E. F. Williams	provisie.
C. Winkel & Zonen	manufacturen, galanterieën, dranken, meubelen, sigaren.
Winkel Bros	manufacturen, galanterieën enz.

LIJST van **uitvoer**-firma's op het eiland Curaçao met opgave van de door haar hoofdzakelijk uitgevoerde goederen.

Próspero Baiz & Co.	Dividivi, huiden, geitevellen, mangelbast, zout.
Johan P. Bakhuis	stroohoeden.
Manrique Capriles & Co.	idem.
B. J. de Castro	aardnoten, dividivi, geitevellen, hoorns, hout (ebben-, mora-, zapateer-), huiden, mangelbast, oud metaal, oranjeschillen, schaapsvellen, stroohoeden, zout, mest en beenderen.
J. M. Chumaceiro	stroohoeden, dividivi.
Correa Hermanos & Co.	dividivi, geitevellen, huiden, koffie, schaapsvellen, zout.
David A. Correa	stroohoeden.
Curaçaosche Handel-Mij.	dividivi, zout en steenkool.
Curaçaosche Petroleum-Industrie-Maatschappij	gasolie, stookolie, gasoline, petroleum, benzine, enz.
Morris E. Curiel & Sons.	dividivi, oranjeschillen, oud metaal, stroohoeden, wol en mest.
J. A. da Costa Gomez	stroohoeden.
J. & H. da Costa Gomez	oranjeschillen.
J. H. de Haseth	huiden, hoorns, beenderen.
J. J. Debrot	aloë, dividivi, geitevellen, stroohoeden, zout en braziliëhout.
J. P. G. Ecker	stroohoeden.
J. R. Elsevier.	hout (ebben-, mora-, zapateer-), dividivi.
Jossy C. Henriquez	stroohoeden.

Milton C. Henriquez	stroohoeden.
Charles Jesurun	aardnoten, sesamzaad.
J. H. Jonckheer	zout.
Maduro Jr. & Co.	aardnoten, geitevellen, huiden, schaapsvellen, stroohoeden en wol.
S. E. L. Maduro & Sons	zout, steenkool.
Mijnmaatschappij Curaçao	phosphaat.
A. G. Statius Muller	zout.
Julius L. Penha	dividivi, stroohoeden, geitevellen, wol, aloë en oranjeschillen.
A. Perret Gentil	zout.
F. A. Perrit Gentil	oranjeschillen.
C. B. Romondt	geitevellen.
J. W. J. van der Linde Schotborgh	dividivi, oranjeschillen, wol en zout.
Wahib Simon	zout.
G. Troost	dividivi en geitevellen.
Erven A. van Uytrecht.	zout.
J. M. I. Vidal E.	stroohoeden.
J. M. de Windt	zout.
Lorenzo de Windt	stroohoeden.
G. Winkel & Zonen	oranjeschillen.

LIJST van de voornaamste in- en uitvoerfirma's op Aruba.

	Invoer.	Uitvoer.
B. J. Arends	provisie, manufacturen en dranken	aloë, stroohoeden.
E. F. Arends	provisie en dranken	—
F. M. Arends	provisie en dranken	—
G. G. Arends	provisie, manufacturen, dranken, hoedenstroo en gasoline	aloë, zand, stroohoeden en hoedenstroo.
H. M. Arends	provisie en manufacturen	—
J. F. Arends	provisie en dranken	—
R. M. Arends	provisie, manufacturen, dranken en gasoline	aloë, stroohoeden, hoedenstroo en zand.
S. Q. Arends	provisie, manufacturen en dranken	—
J. P. Babyn	—	aloë en dividivi.
Wed. F. J. C. Beaujon	wijn, dranken en bier	—
B. Bislick	provisie, manufacturen en dranken	—
F. Bislick	provisie en manufacturen	aloë en zand.
O. Bislick	provisie en dranken	—
J. Catini	provisie, manufacturen en wijn	aloë, dividivi, pinda's, stroohoeden, huiden en vellen.
P. Cohen	provisie, manufacturen, dranken en gasoline	aloë, dividivi, pinda's en stroohoeden.
A. W. Croes	provisie en manufacturen	aloë, dividivi en stroohoeden.
B. P. Croes	provisie, manufacturen en dranken	idem.
Federico Croes	idem	dividivi en pinda's.
Gilberto Croes	provisie, manufacturen en dranken	dividivi en pinda's.
G. D. Croes	provisie	stroohoeden.
J. M. Croes	provisie	—
J. N. Croes	provisie en manufacturen	dividivi.
K. Croes	provisie manufacturen en dranken	aloë, dividivi, stroohoeden en hoedenstroo.
L. P. Croes	provisie	—
J. M. Debrot	provisie, manufacturen en dranken	—
Jose Dirksz	provisie en dranken	—
M. de Ecury	provisie, manufacturen en dranken	—
S. N. Ecury	provisie, manufacturen, wijn, dranken en gasoline	—
J. G. Eman	provisie, manufacturen en dranken	dranken en bier.
J. H. Eman	—	zand, grint en mest.
J. Hart & Sons	provisie, manufacturen en dranken	—
L. J. M. Henriquez	provisie en gasoline	aloë en mest.
Adriaan Laclé	provisie, manufacturen, dranken en scheepsbenoodigdheden	aloë, dividivi en pinda's.
A. A. Laclé	provisie, manufacturen en dranken	aloë, dividivi en zand.
A. M. Laclé	provisie, manufacturen, dranken en gasoline	—
B. F. Laclé	provisie, manufacturen en dranken	—
U. M. Laclé	provisie, manufacturen en wijn	—
R. Q. Lampe	provisie en dranken	—
Jose P. Lojo	idem	—
Eph. Maduro	provisie en dranken	—
Sabath Maduro	idem	—
Th. Maduro	provisie, manufacturen en dranken	pinda's.
Elias Manzur & Co.	provisie en manufacturen	—
M. Manzur	manufacturen en wijn	aloë en stroohoeden.
A. T. Muyale	manufacturen	stroohoeden.
D. Z. Oduber	provisie	—
Federico Oduber	provisie, manufacturen en dranken	pinda's.
Rosalia Oduber	provisie en dranken	—
S. VDV. Q. Oduber	provisie en manufacturen	—
Alicia L. Olivet	provisie en manufacturen	—
P. Picus	provisie en dranken.	—
Wed. J. P. Ponson	idem	—
L. Posner	manufacturen en dranken	dranken en bier.
Preciliano Ras	provisie	—
F. Römer	manufacturen en provisie	—
Enrique Rosman	provisie en manufacturen	—
A. J. Ruiz	provisie en dranken	—
Th. E. F. Ruiz	provisie, manufacturen, dranken en gasoline	aloë, dividivi, pinda's huiden, vellen en wol.
A. L. Scholten	provisie, manufacturen en schoenmakersbenoodigdheden	—
H. J. Schreuder	provisie en dranken	—
M. Schwartsz	provisie en manufacturen	—
Bicente Thysen	provisie	—
G. de Veer	provisie, manufacturen en dranken	aloë en dividivi.
H. de Veer	bier en dranken	—
Marciano Vingal	idem	—
Adriaan Wever	provisie	zand.
J. R. Wever	provisie en dranken	—
Pedro Wever	provisie en wijn	—
Rafael Wever	provisie, manufacturen en dranken	—
A. G. Zeppenfeldt	provisie en manufacturen	—

LIJST van de voornaamste in- en uitvoerfirma's op Bonaire met opgave van de door haar hoofdzakelijk in- en uitgevoerde goederen.

	Invoer.	Uitvoer.
R. A. Booi	provisie, manufacturen, hout, cement, ijzerwaren, verfwaren, glaswaren, aardewerk, dakpannen, wijn en dranken	aloë en dividivi.
M. R. Boom	idem	geitevellen, aloë en houtskool.
J. J. Debrot	idem	zout, aloë, mest en houtskool.
Jozef Hart's Sons	provisie, manufacturen, hout, cement, ijzerwaren, verfwaren, glaswaren, aardewerk, dakpannen, wijn en dranken	geitevellen, aloë, dividivi en houtskool.
Gilberto Herrera	idem	houtskool en vee.
Herrera Hermanos	idem	geitevellen, aloë, dividivi, zout, stroohoeden, mest en houtskool.

LIJST van de voornaamste in- en uitvoerfirma's op de Bovenwindsche eilanden met opgave van de door haar hoofdzakelijk in- en uitgevoerde goederen.

	Invoer.	Uitvoer.
St. Martin N.G.		
T. Armanie	droge waren en provisiën	—
J. Nadal	idem.	—
L.A.van Romondt's Sons	idem.	zout, vee en katoen
D. C. van Romondt & C°.	idem.	zout en huiden
A. C. Wathey	idem.	—
C. M. Wathey	idem.	—
St. Eustatius.		
J. G. Every Sr.	droge waren en provisiën	vee, katoen en yams
A. Fabio	idem.	katoen
H. H. Johnson	idem.	katoen
P. J. M. Pandt	idem.	vee, katoen en yams
Saba.		
W. B. Hassell	droge waren en provisiën	—
Carl Hassell	idem.	—
Helena Peterson	idem.	—
J. B. Simmons	idem.	—
C. Simmons	idem.	—

Bijlage BB.

STAAT van het aantal aangekomen en vertrokken vaartuigen, van hunne netto-inhoudsmaat in M^3. en van de landen van herkomst en bestemming.

Landen van herkomst of van bestemming.	CURAÇAO.								A			
	Stoomschepen.				Zeilschepen.				Stoomschepen.			
	Aangekomen.		Vertrokken.		Aangekomen.		Vertrokken.		Aangekomen.		Vertrokken.	
	Aantal.	Inhoud.	Aantal.	Inhoud.	Aantal.	Inhoud.	Aantal.	Inhoud.	Aantal.	Inhoud.	Aantal.	Inhoud.
Nederland	154	1 382 938	65	541 118	—	—	—	—	—	—	—	—
België	9	87 766	1	6 489	—	—	—	—	—	—	—	—
Denemarken	7	93 176	2	9 199	2	1 366	—	—	—	—	—	—
Duitschland	84	685 761	32	269 530	—	—	—	—	—	—	—	—
Engeland	251	2 817 579	261	2 946 215	—	—	—	—	20	230 096	14	189 595
Frankrijk	65	661 799	41	426 403	—	—	—	—	1	12 279	—	—
Gibraltar	34	298 253	49	493 877	—	—	—	—	—	—	—	—
Ierland	—	—	5	40 998	—	—	—	—	—	—	—	—
Italië	31	401 675	13	184 454	—	—	—	—	—	—	—	—
Joego Slavië	1	7 660	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Noorwegen	2	14 957	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Portugal	16	167 194	17	175 800	—	—	—	—	—	—	—	—
Rusland	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	12 306
Spanje	11	92 346	8	63 708	—	—	—	—	—	—	—	—
Zweden	3	30 118	2	10 832	—	—	—	—	—	—	—	—
Azoren	1	11 468	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Las Palmas	32	285 048	23	228 773	—	—	—	—	—	—	—	—
Vereenigde Staten van N.-Amerika	252	1 780 976	261	2 026 997	2	3 687	3	3 388	347	4 085 281	339	3 804 814
Canada	11	100 165	2	20 380	—	—	—	—	1	19 371	4	66 965
Argentinië	38	600 182	29	439 676	—	—	—	—	12	233 223	20	336 939
Brazilië	14	165 622	13	149 482	—	—	—	—	21	285 225	2	34 409
Chili	5	47 010	10	84 155	—	—	—	—	1	20 810	—	—
Columbia	114	936 847	245	2 363 422	11	2 257	11	3 048	2	19 598	13	50 010
Costa Rica	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4 190	—	—
Honduras	1	12 288	3	34 543	—	—	—	—	1	11 031	—	—
Kanaalzone	17	210 200	10	120 568	—	—	—	—	—	—	—	—
Mexico	1	10 528	1	6 152	—	—	—	—	3	30 808	3	31 350
Nicaragua	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Panama	74	716 627	26	354 692	—	—	—	—	4	46 290	5	18 137
Porto Rico	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Uruguay	2	30 593	8	143 373	—	—	—	—	—	—	—	—
Venezuela	3197	11 842 773	3231	11 954 731	637	138 227	693	140 154	2112	7 117 081	2142	7 356 864
Britsch Guayana	—	—	3	11 934	—	—	—	—	—	—	—	—
Suriname	4	18 441	3	9 953	—	—	—	—	—	—	1	3 130
Curaçao	—	—	—	—	—	—	—	—	88	243 107	69	169 936
Aruba	75	190 902	85	241 234	382	66 325	334	60 039	—	—	—	—
Bonaire	1	915	2	4 014	522	43 526	541	46 153	—	—	—	—
Bovenwindsche eilanden	—	—	—	—	11	2 957	16	4 027	—	—	—	—
Engelsche Antillen	17	89 796	20	117 430	9	2 697	8	2 326	4	26 047	5	32 843
Fransche „	3	5 283	8	81 656	—	—	1	476	—	—	1	1 099
N.-Amerik. „	7	48 983	11	75 738	10	2 011	13	2 886	—	—	—	—
Cuba	14	116 557	54	407 399	—	—	—	—	1	10 697	5	32 892
Haïti	5	3 530	13	38 398	1	278	12	1 641	—	—	—	—
St. Domingo	13	57 170	3	12 260	64	15 072	59	13 993	2	1 633	1	1 373
St. Vincent	6	29 083	—	—	4	778	—	—	—	—	—	—
Algerië	1	12 057	1	6 491	—	—	—	—	—	—	—	—
Egypte	1	12 099	1	12 099	—	—	—	—	—	—	—	—
Marokko	—	—	1	6 148	—	—	—	—	—	—	—	—
Nieuw Caledonië	1	10 517	1	11 112	—	—	—	—	—	—	—	—
Nieuw Zeeland	4	82 682	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zee en de baaien	—	—	1	2 061	28	837	11	246	—	—	—	—
Tezamen in 1928	4579	24 169 564	4565	24 133 494	1683	280 018	1702	278 377	2621	12 396 767	2625	12 142 664
„ „ 1927	3728	18 933 377	3741	18 954 383	1804	379 423	1812	383 057	1281	5 619 378	1264	5 618 514
„ „ 1926	2914	14 922 334	2916	14 945 359	1559	303 829	1572	303 110	597	2 482 181	603	2 545 537

1) Bovendien aangekomen en vertrokken 1 stoomschip met een inhoud van 915 M3.
2) „ „ „ „ 1 „ „ „ „ „ 817 „
3) „ „ „ „ 3 stoomschepen „ „ „ „ 25 488 „
4) „ „ „ „ 3 „ „ „ „ „ 6 779 „
5) „ „ „ „ 3 „ „ „ „ „ 25 488 „
6) „ aangekomen 4 „ „ „ „ „ 4 630 „
7) „ vertrokken 4 „ „ „ „ „ 4 647 „
8) „ aangekomen en vertrokken 1 stoomschip „ „ „ „ 4 561 „
9) „ „ „ „ 1 „ „ „ „ „ 2 164 „

Zeilschepen.				BONAIRE. Zeilschepen.				ST. MARTIN.				ST. EUSTATIUS.				SABA.			
Aangekomen.		Vertrokken.		Aangekomen.		Vertrokken.		Aangekomen.		Vertrokken		Aangekomen.		Vertrokken.		Aangekomen.		Vertrokken.	
Aantal.	Inhoud.	Aantal.	In houd.	Aantal.	Inhoud.	Aantal.	Inhoud.	Aantal.	Inhoud.	Aantal.	Inhoud.	Aantal.	Inhoud.	Aantal.	Inhoud.	Aantal.	Inhoud.	Aantal.	Inhoud.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1	258	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	4 942	40	2 417	1	229	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	609	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	1 646	1	224	9	2 336	11	2 847	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
123	6 652	97	7 578	33	1 141	35	1 139	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	211	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	1 287	—	—	—	—	—	—	—	—
345	66 172	378	64 401	537	45 497	521	44 144	15	4 263	11	3 767	11	3 459	12	3 710	11	3 459	8	2 949
—	—	—	—	3	320	16	1 578	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	2 012	2	310	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	4	1 588	8	1 839	30	3 592	47	6 422	49	7 140	58	7 616	42	5 256	63	8 470
3	2 208	1	609	8	2 182	17	3 844	126	13 094	104	8 878	82	4 634	75	4 450	42	2 423	24	2 446
3	770	—	—	3	768	2	351	113	4 495	116	4 503	5	271	5	260	—	—	2	353
—	—	—	—	1	397	—	—	26	3 125	27	3 485	26	3 143	23	2 611	29	3 230	28	3 176
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	663	2	636	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
38	3 068	—	—	4	361	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
556	86 742	521	76 175	603	[1] 54 819	610	[1] 55 742	311	[2] 28 827	311	[2] 28 853	173	[3] 18 647	173	[3] 18 647	124	17 368	125	17 395
473	69 381	471	65 617	741	[4] 60 474	742	[4] 60 226	303	25 592	305	25 564	193	[5] 15 410	194	[5] 15 410	116	13 177	116	13 227
438	58 094	446	57 457	715	55 278	725	55 097	271	[6] 29 379	275	[7] 29 379	196	17 591	197	17 253	121	[8] 15 645	122	[8] 15 210

VERZAMELING naar de vlaggen der vaartuigen.

Vlag.	Stoomschepen.				Zeilschepen.			
	Aangekomen.		Vertrokken.		Aangekomen.		Vertrokken.	
	Aantal.	Inhoud.	Aantal.	Inhoud.	Aantal.	Inhoud.	Aantal.	Inhoud.
Nederlandsche	3147	12 548 663	3136	12 504 618	2121	256 095	2139	252 199
Argentijnsche	5	94 242	6	107 681	—	—	—	—
Columbiaansche	—	—	—	—	85	15 104	78	16 128
Deensche	40	278 910	42	286 104	1	810	—	—
Dominikaansche	1	817	1	817	63	14 985	63	14 698
Duitsche	216	1 271 168	215	1 272 203	1	556	1	556
Engelsche	2626	12 425 035	2629	12 565 681	300	49 301	290	42 836
Finsche	—	—	—	—	—	—	—	—
Fransche	86	608 072	87	613 003	48	1 005	49	1 011
Haitiaansche	2	1 352	2	1 352	5	5 477	4	4 378
Italiaansche	82	967 608	82	967 608	—	—	—	—
Joego-Slavische	1	7 660	1	7 660	—	—	—	—
Mexicaansche	10	100 180	10	100 186	—	—	—	—
Noord-Amerikaansche	642	5 250 529	640	4 858 374	113	21 210	114	23 363
Noorsche	278	2 722 360	276	2 715 320	—	—	—	—
Peruaansche	2	12 738	2	12 738	—	—	—	—
Spaansche	22	185 582	22	185 582	—	—	—	—
Venezolaansche	28	23 848	28	23 848	713	121 878	704	120 019
Zweedsche	17	94 787	16	80 603	—	—	—	—
Tezamen in 1928 . . .	7205	36 593 551	7195	36 303 378	3450	486 421	3442	475 188
„ „ 1927 . . .	5015	24 585 022	5011	24 605 164	3630	563 457	3640	563 101
„ „ 1926 . . .	3517	17 415 870	3525	17 502 268	3300	479 816	3337	477 488

OVERZICHT van het aantal aangekomen en vertrokken vaartuigen en van hunne inhoudsmaat.

	Aangekomen.		Vertrokken.	
	Aantal.	Inhoud.	Aantal.	Inhoud.
In 1928	10 655	37 079 972	10 637	36 778 566
„ 1927	8645	25 148 479	8655	25 168 265
„ 1926	6817	17 895 686	6862	17 979 756

Bijlage CC.

OPGAVE van de tot de koopvaardijvloot behoorende vaartuigen en van hun inhoud.

Namen.	Soort.	Waar tehuis behoorende.	Netto inhoud in M³.
Adela	stoomschip	Curaçao	3467
Alicia	"	"	3470
Amazone	"	"	1873
Astrea	"	"	2343
Baralt	"	"	915
Berta	"	"	3205
Brion	"	"	915
Brigida	"	"	3208
Carlota	"	"	4194
Casandra	"	"	4198
Chepita	"	"	4196
Conchita	"	"	4194
Elena	"	"	3250
Felipa	"	"	4170
Flora	"	"	2333
Frasca	"	"	3203
Josefina	"	"	3308
Juanita	"	"	3059
Juliana	"	"	3163
Julieta	"	"	4297
Justina	"	"	4142
Leonor	"	"	3305
Leticia	"	"	3160
Liseta	"	"	3160
Lucita	"	"	3218
Lucrecia	"	"	3171
Luna	"	"	2349
Manuela	"	"	4201
Mariana	"	"	4172
Marquita	"	"	3062
Marsella	"	"	4209
Martica	"	"	4167
Martina	"	"	4210
Maruja	"	"	4174
Matilde	"	"	3206
Maximina	"	"	4165
Medea	"	"	2083
Merope	"	"	1812
Paquita	"	"	3340
Petronella	"	"	3742
Paula	"	"	3733
Satoe	Motortankschip	"	565
Caribe	3mast schoener	"	500
Pioneer	"	"	1590
Arco Iris	2mast schoener	"	115
Candida Maria	"	"	95
Camia	"	"	191
Carlota	"	"	286
Estelle	"	"	184
Ligia	"	"	128
Maria	"	"	398
Refugio	"	"	49
Rosa Maria	barge	"	20
Atami	kotter	"	10
Auxiliar	"	"	7
Bestia del Mar	"	"	8
Dalia	"	"	31
Esperanza	"	"	13
Estrella del Mar	"	"	10
Hilda Maria	"	"	66
La Curiosidad	"	"	8
Mano de Dios	"	"	33
Mi Consuelo	"	"	7
San José	"	"	25
Sultana	"	"	56

Namen.	Soort.	Waar tehuis behoorende.	Netto inhoud in M³.
Vencedor	kotter	Curaçao	21
Volontair	"	"	47
Oranjestad	3mast schoener	Aruba	1098
Chaparra	2mast schoener	"	241
Engracia	"	"	222
Maria Leoncita	"	"	106
Gracia Maria	"	"	113
San Nicolaas	"	"	70
Alberto	kotter	"	14
Carmen	"	"	19
Dos Hermanos	"	"	25
Joven Corina	"	"	13
Linda Angelica	"	"	10
Linda Anita	"	"	17
Maria Consuela	"	"	13
Relámpago	"	"	13
Rosa Maria	"	"	20
Santa Altagracia	"	"	20
Sira	"	"	16
Sobre las olas	"	"	12
Sirena	"	"	7
Zeppelin	"	"	9
Esther	motorschip	"	21
Aura	2mast schoener	Bonaire	331
Gaviota	"	"	142
Fedalma	"	"	155
Johanna	"	"	229
Meda	"	"	233
Neerlandia	"	"	368
America	kotter	"	40
Aurora	"	"	14
Baltimore	"	"	41
Blanca Azucena	"	"	12
Dalia	"	"	30
Dilia	"	"	19
Dios coe nos	"	"	7
Dios me ayude	"	"	5
Emanuel	"	"	15
Freya	"	"	6
Gloria Maria	"	"	21
Hilda	"	"	17
Imaculada	"	"	4
La Suerte	"	"	6
Lindbergh	"	"	51
Milagro	"	"	7
Morningstar	"	"	29
Novia	"	"	6
Pensylvania	"	"	16
Porvenir	"	"	8
Proud	"	"	50
Rosa Maria	"	"	18
Reaccion	"	"	49
Resolucion	"	"	15
Venus	"	"	10
Alice M. Lawrence	2mast schoener	St. Martin	170
Three Sisters	3mast schoener	St. Eustasius	394
Diamond M. Ruby	2mast schoener	Saba	146
Ester Anita	"	"	160
Maisie Hassell	"	"	168
Vivian P. Smith	"	"	181
Holetown	"	"	96
Mayflower	"	"	251
Manuata	"	"	210
Thelma	"	"	40

Bijlage DD.

Uitgewerkte balansstaat van de Curaçaosche Bank op 31 December 1928.

				Debet	Credit
Kapitaalrekening.					
Op ultimo December 1927 bedroeg het kabitaal.			f 428 500,—		
In 1928 overgeschreven van de winst-en-verliesrekening			21 500,—		
zoodat het kapitaal op ultimo December 1928 overeenkomstig art. 1, afd. II, § 1 van het Reglement, zooals laatstelijk gewijzigd bij de Verordening van 14 September 1926, P. B. 1926 n°. 46, bedroeg					f 450 000,—
Kasrekening.					
In kas op ultimo December 1927			f 2 319 583,69		
Geboekt in 1928 ten voordeele van:					
Bankbiljettenrekening	f 4 411 660,—				
Onkostenrekening	1,50				
Te verrekenen kosten	89,48				
Agiorekening	28 703,62^5				
Interestrekening	14 136,84				
Provisierekening	664,35				
Gedisconteerde wissels	381 925,—				
Gelden in deposito	200,—				
Gelden in consignatie	459,30				
Hypotheekrekening	3 042,50				
Nijverheidskrediet	36 712,50				
Handelskrediet	183 001,10				
Krediet met onderpand	120 000,—				
Curaçaosche Hypotheekbank	45 000,—				
De Twentsche Bank, Amsterdam	115 000,—				
The Bank of America, New-York	103 000,—				
Wisselrekening	8,50				
Getrokken wissels	215 257,99^5				
Gouvernement van Curaçao	636 000,—				
Vertegenwoordiger op Aruba	40 000,—				
Vertegenwoordiger op St. Martin N. G.	98 919,85				
		f 6 330 282,54			
Geboekt in 1928 ten laste van:					
Bankbiljettenrekening	f 2 425 925,—				
Bankbiljetten ingetrokken en niet ingeleverd . . .	4 499,—				
Onkostenrekening	835,64				
Te verrekenen kosten	163,42				
Agiorekening	3 327,84				
Interestrekening	187,35				
Gedisconteerde wissels	449 350,—				
Gelden in deposito	200,—				
Nijverheidskrediet	3 000,—				
				—	f 450 000,—

				Debet.	Credit.
Handelskrediet	f 243 000,—				
Krediet met onderpand	120 000,—				
Curaçaosche Hypotheekbank	45 000,—				
Remise a/d Nederlandsche Handel Mij., Rotterdam .	740 000,—				
Remise aan De Twentsche Bank, Amsterdam . . .	179 803,50				
Remise a/The Royal Bank of Canada, Maracaibo . .	32 967,50				
De Twentsche Bank, Amsterdam.	262,33				
Wisselrekening	1 308 805,18				
Te betalen wissels	37,50				
Getrokken wissels	1 412,50				
Gouvernement van Curaçao.	355 522,20				
Vertegenwoordiger op Aruba	4,09				
Vertegenwoordiger op St. Martin N. G.	4 554,27				
Te innen coupons van effecten in pand	4 500,—				
Geïnde coupons van effecten in pand	4 500,—				
Winst- en Verliesrekening	24 450,32				
		f 5 932 307,64	f 397 974,90	f 2 717 558,59	
Reservefonds.					
Op ultimo December 1927 bedroeg het Reservefonds			f 21 313,25		
In 1928 overgeschreven van de Winst- en Verliesrekening.			2 920,—		f 24 233,25
Bankbiljettenrekening.					
Op ultimo December 1927 bedroeg het bankbiljettenkapitaal			f 3 312 422,50		
In 1928 aan bankbiljetten uitgegeven voor een bedrag van . . .		f 4 411 660,—			
en buiten omloop gebracht tot een bedrag van		f 2 425 925,—	1 985 735,—		5 298 157,50
Bankbiljetten, ingetrokken en nog niet ingeleverd.					
Op ultimo December 1927 was uitstaande aan nog niet ingeleverde bankbiljetten van de uitgiften vóór 1925.			f 16 449,—		
In 1928 zijn daarvan ingeleverd en buiten omloop gesteld			4 499,—		11 950,—
Materieel.					
Het te boek staande op ultimo December 1927.		f 5 665,32			
In 1928 aangeschafte Lips'brandkast en nieuwe bankbiljetten . .		2 559,15	f 8 224,47		
Afschrijving in 1928			2 730,27	5 494,20	
Onkostenrekening.					
Onverrekende kosten op ultimo December 1928					1 585,80
Agiorekening.					
Koersverschil van bij banken in Nederland disponibele bedragen, tezamen f 1 095 645,15 à f 0,99 = f 1 084 688,70 of wel 1 pct. minder			f 10 956,45		
Koersverschil van bij banken te New-York disponibele bedragen, tezamen $ 654 547,45 à f 2,46 = f 1 610 186,73 of wel 1,6 pct. minder			26 181,89[5]		37 138,34[5]

			Debet.	Credit.
Interestrekening.				
Te goed gemaakte interesten bij verschillende banken, waarvan de opgaven nog niet zijn ontvangen	f 26 359,47^{5}			
nog te innen interesten (uitstaande over 1928)	541,49			
		f 26 900,96^{5}		
verminderd met het over 1929 bij vooruitbetaling ontvangen bedrag		2 309,89		
			f 24 591,07^{5}	
Gedisconteerde wissels.				
Uitstaande op ultimo December 1927	f 162 525,—			
In 1928 opgenomen	[1]) f 449 350,—			
		f 611 875,—		
en afbetaald		[1]) 456 925,—		
			154 950,—	
Gelden in deposito.				
Op ultimo December 1927 bedroeg het saldo		f 4 560,76^{5}		
In 1928 in deposito ontvangen f 200 en dit bedrag weder uitbetaald, zoodat in dat saldo geen verandering kwam		—		
				f 4 560,76^{5}
Gelden in consignatie.				
Op ultimo December 1927 bedroeg het saldo		f 772,04		
Opgenomen in 1928		459,30		
				1 231,34
Schuldvordering.				
Op ultimo December 1927 bedroeg het saldo		f 519,—		
hierin kwam in 1928 geen verandering		—		
			519,—	
Hypotheekrekening.				
Op ultimo December 1927 bedroeg het saldo	f 94 601,50			
In 1928 opgenomen	4 500,—			
		99 101,50		
en afbetaald		6 417,50		
			92 684,—	
Nijverheidkrediet.				
Op ultimo December 1927 bedroeg het saldo	f 47 212,50			
In 1928 opgenomen	3 000,—			
		50 212,50		
en afbetaald		36 712,50		
			13 500,—	
Handelskrediet.				
Op ultimo December 1927 bedroeg het saldo		205,75		
In 1928 opgenomen	f 245 743,82			
en afbetaald	183 001,10			
		f 62 742,72		
			62 948,47	
Krediet met onderpand.				
Op ultimo December 1927 bedroeg het saldo		f 245,27		
In 1928 opgenomen	f 120 065,14			
en afbetaald	120 000,—			
		f 65,14		
			310,41	

[1]) Onder de aangeduide bedragen is begrepen het onderscheidenlijk als opgenomen en afbetaald geboekte wegens vernieuwde acceptatiën.

				Debet.	Credit.
Remises naar de Agentschappen, waarvan op ultimo December 1928 nog geen bericht van ontvangst was ingekomen, te weten:					
Nederlandsche Handelmaatschappij, Agentschap Rotterdam			f 100 000,—		
De Twentsche Bank te Amsterdam			82 691,80		
The Bank of America te New-York			579,92^5		
Maitland, Coppell & Co., te New-York			75 669,12^5		
The National City Bank of New-York			50 175,—		
Crédit Lyonnais, London			236,03	f 309 351,88	
Agentschappen van de Curaçaosche Bank voor wisselzaken, te weten:					
Nederlandsche Handelmaatschappij, Agentschap Rotterdam			f 799 706,95		
De Twentsche Bank te Amsterdam			117 270,62		
The Bank of America te New-York			1 004 191,17^5		
Maitland, Coppell & Co. te New-York			250 293,57^5		
The National City Bank of New-York			282 398,65		
Crédit Lyonnais te London			67 091,70		
The Royal Bank of Canada te London			25 851,30	2 546 803,97	
Getrokken wissels.					
Voor het bedrag, dat op ultimo December 1928 niet was verrekend van wissels op onderstaande banken getrokken, te weten:					
De Twentsche Bank te Amsterdam			f 14 147,60		
The Bank of America te New-York			40 818,05		
Crédit Lyonnais te London			7 737,45		
Mallet Frères & Cie. te Parijs, door middel van Maitland, Coppell & Co., te New-York			325,62		f 63 028,72
Gouvernement van Curaçao.					
Op ultimo December 1928 verschuldigd saldo				21 051,95^5	
Vertegenwoordiger op Aruba.					
Het saldo in kas op ultimo December 1928				2 783,62	
Vertegenwoordiger op St. Martin N. G.					
Het saldo in kas volgens het laatste afschrift van zijn kasboek in December 1928 ontvangen			f 10 303,71		
bij: het in December 1928 blijkens een radio-telegram voor een aangevraagden wissel ontvangen bedrag		f 3 277,50			
verminderd met het bedrag, dat voor aanvraagde wissels aldaar te veel gestort was		13,04	3 264,46	13 568,17	
Vertegenwoordiger op Saba.					
Het bedrag, dat aldaar te veel was gestort voor op zijne aanvraag afgegeven wissels					7,73
Winst- en verliesrekening.					
Per saldo op ultimo December 1927			f 48 870,32		
Debet:					
Kapitaalrekening	f 21 500,—				
Reservefonds	2 920,—				
Kasrekening: voor het restant van de zuivere winst over 1927 in de Gouvernementskas gestort	24 450,32				
Onkosten-rekening	8 740,31				
Materieel	2 730,27	f 60 340,90			
Credit:					
Interestrekening	f 81 580,93				
Provisie	709,54				
Agio-rekening	3 402,—	85 692,47	25 351,57		74 221,89
				f 5 966 115,34	f 5 966 115,34

Bijlage EE.

VERGELIJKENDE STAAT van den uitvoer van strohoeden gedurende 1924—1928.

Jaren.	PLAATSEN VAN BESTEMMING: NOORD-AMERIKA. Dozijn.	Waarde.	Gemiddelde waarde per dozijn.	ENGELAND. Dozijn.	Waarde.	Gemiddelde waarde per dozijn.	FRANKRIJK. Dozijn.	Waarde.	Gemiddelde waarde per dozijn.	NEDERLAND. Dozijn.	Waarde.	Gemiddelde waarde per dozijn.	VENEZUELA. Dozijn.	Waarde.	Gemiddelde waarde per dozijn.	COLUMBIA. Dozijn.	Waarde.	Gemiddelde waarde per dozijn.	CUBA. Dozijn.	Waarde.	Gemiddelde waarde per dozijn.
1924	73 007	f321 808	f 4,40	18 090	f 70 846	f 3,90	—	—	—	384	f 2 040	f 5,30	150	f 300	f 2,—	8 201	f 16 844	f 2,—	11 680	f 16 570	f 1,41
1925	79 432	313 178	3,94	9 216	33 597	3,64	1 500	f 4 780	f 3,18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 700	2 550	1,50
1926	54 601	242 410	3,94	3 823	14 007	3,66	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4 423	7 396	1,67
1927	33 634	184 756	5,49	9 621	45 825	4,76	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1928	34 990	166 432	4,75	11 644	57 610	4,94	1 000	4 000	4,—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Jaren.	PLAATSEN VAN BESTEMMING: PANAMA. Dozijn.	Waarde.	Gemiddelde waarde per dozijn.	BARBADOS. Dozijn.	Waarde.	Gemiddelde waarde per dozijn.	UITGEVOERD VAN: CURAÇAO. Dozijn.	Waarde.	Gemiddelde waarde per dozijn.	ARUBA. Dozijn.	Waarde.	Gemiddelde waarde per dozijn.	BONAIRE. Dozijn.	Waarde.	Gemiddelde waarde per dozijn.	GEHEELE GEWEST. Dozijn.	Waarde.	Gemiddelde waarde per dozijn.
1924	32 090	f 55 070	f 1,70	—	—	—	79 967	f 348 983	f 4,36	52 196	f 88 934	f 1,70	11 514	f 45 721	f 3,97	143 677	f 483 628	f 3,36
1925	43 195	62 195	1,43	—	—	—	80 034	320 254	4,—	44 895	64 745	1,44	10 114	31 301	3,09	135 043	416 300	3,08
1926	25 660	39 278	1,53	—	—	—	52 854	239 494	4,51	30 083	46 674	1,55	5 570	19 923	3,03	88 507	303 091	3,42
1927	22 000	35 289	1,60	21	f 84,—	f 4,—	41 505	223 944	5,38	22 000	35 289	1,60	1 711	6 721	3,92	65 276	265 954	4,07
1928	4 728	8 111	1,71	—	—	—	41 145	209 888	5,10	7 659	12 698	1,65	3 558	13 576	3,81	52 362	236 162	4,51

Bijlage FF.

VERGELIJKENDE STAAT van den uitvoer, kwartaalsgewijze, van stroohoeden van het eiland Curaçao gedurende de jaren 1926, 1927 en 1928.

Plaats van bestemming.	1ste kwartaal.						2de kwartaal.					
	1926.		1927.		1928.		1926.		1927.		1928.	
	Dozijn.	Waarde.	Dozijn.	Waarde.	Dozijn.	Waarde.	Dozijn.	Waarde.	Dozijn.	Waarde.	Dozijn.	Waarde.
Ver. Staten van Amerika	13 996	f 63 487	6 462	f 33 389	8 135	f 42 222	14 930	f 69 932	7 987	f 46 663	3 491	f 19 118
Engeland	2 561	9 001	1 170	4 730	6 156	28 576	647	1 941	1 448	5 730	4 160	21 580
Frankrijk	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tezamen . . .	16 557	f 72 488	7 632	f 38 119	14 291	f 70 798	15 577	f 71 873	9 435	f 52 393	7 650	f 40 698
Gemiddelde waarde . .	f 4,37		f 4,99		f 4,95		f 4,61		f 5,55		f 5,31	

OVER Z

Jaren.	Dozijn.
1926	52 854
1927	41 565
1928	41 145

3de kwartaal.						4de kwartaal.					
1926.		1927.		1928.		1926.		1927.		1928.	
Dozijn.	Waarde.	Dozijn.	Waarde.	Dozijn.	Waarde.	Dozijn.	Waarde.	Dozijn.	Waarde.	Dozijn.	Waarde.
9 102	f 43 143	9 536	f 54 996	7 295	f 37 581	11 003	f 48 925	7 959	f 43 071	9 580	f 49 362
165	825	745	3 975	978	5 390	450	2 240	6 258	31 390	350	2 064
—	—	—	—	1 000	4 000	—	—	—	—	—	—
9 267	f 43 968	10 281	f 58 971	9 273	f 46 971	11 453	f 51 165	14 217	f 74 461	9 930	f 51 426
f 4,74		f 5,73		f 5,06		f 4,46		f 5,23		f 5,17	

ZICHT.

Waarde.	Gemiddelde waarde per dozijn.
f 239 494	f 4,53
223 944	5,38
209 888	5,10

Bijlage GG.

STAAT betreffende het ingevoerde hoedenstroo gedurende de jaren 1918—1928.

JAREN.	Dozijn koppen.	Waarde.	Gemiddelde waarde per dozijn.
1918	283 798	f 150 363	f $0{,}53^{5}$
1919	253 350	158 292	0,62
1920	337 257	227 687	0,67
1921	247 961	163 702	0,66
1922	219 572	123 183	0,56
1923	190 447	113 603	0,59
1924	194 514	114 787	0,59
1925	125 574	76 648	0,61
1926	93 356	62 797	0,67
1927	95 980	79 820	0,83
1928	53 804	40 545	0,75

Bijlage HH.

STAAT van den veestapel in de laatste zes jaren.

	Paarden.	Ezels.	Muildieren.	Runderen.	Geiten.	Schapen.	Varkens.
Curaçao.							
1923	98	2419	64	1260	33 003	10 349	3602
1924	99	2663	61	1498	34 589	10 731	3552
1925	90	2703	58	1466	33 276	10 707	3465
1926	66	2528	41	1583	32 669	10 721	3344
1927	57	2643	35	1547	10 767	32 531	1070
1928	51	2514	34	1506	10 800	32 155	1096
Aruba.							
1923	18	546	3	191	9 132	12 107	697
1924	24	962	3	199	10 483	16 917	803
1925	20	949	3	224	10 197	16 575	781
1926	9	705	1	206	6 935	11 968	620
1927	6	772	0	434	8 972	13 510	873
1928	4	860	0	363	7 142	10 435	560
Bonaire.							
1923	52	1174	7	8	2 427	22 080	251
1924	57	1186	7	9	2 503	22 285	240
1925	60	1170	7	6	2 440	22 487	291
1926	55	779	6	6	3 729	23 330	315
1927	35	961	6	4	3 902	23 900	402
1928	50	1050	5	5	4 050	24 125	600
St. Martin.							
1923	130	23	13	981	895	602	188
1924	151	22	22	927	636	436	152
1925	112	18	41	1051	763	479	331
1926	164	24	56	855	689	572	298
1927	136	31	25	954	599	506	284
1928	114	32	15	763	498	475	217
St. Eustatius.							
1923	37	399	3	647	1 199	212	291
1924	32	398	—	642	1 361	356	314
1925	25	362	1	693	1 311	354	267
1926	22	413	2	690	1 425	341	303
1927	30	402	1	702	1 411	444	370
1928	34	355	1	652	922	375	294
Saba.							
1923	8	1	—	200	495	198	275
1924	8	1	—	164	414	116	246
1925	6	1	—	156	444	137	301
1926	7	2	—	152	355	116	279
1927	7	3	—	170	394	130	255
1928	8	6	—	156	285	115	143

BIJLAGEN.

